TARTU ÜLIKOOL · UNIVERSITAS TARTUENSIS · 1632

Philol.

R
1045

Bd. 655.

365.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΛΟ
ΓΟΙ ΕΝΝΕΑ, ΟΙΠΕΡ ΕΠΙ-
ΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΜΟΥΣΑΙ.

HERODOTI LIBRI NOVEM,
QVIBVS MVSARVM INDITA SVNT NOMINA,

Κλειώ	Clio.
Εὐτέρπη	Euterpe.
Θάλεια	Thalia.
Μελπομένη	Melpomene.
Τερψιχόρη	Terpsichore.
Ερατώ	Erato.
Πολύμνια	Polymnia.
Οὐρανία	Urania.
Καλλιόπη	Calliope.

AD HAEC,

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΜΙΣΤΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΝΟΣ, ΠΕΡΙ
τῶν μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, Βιβλία β.

GEORGII GEMISTI, QVI ET PLETHO
dicitur, de ijs quæ post pugnam ad Mantineam
gesta sunt, Libri II.

Ἠειθωῦσμαι ἐγὼ ἐν τοῖς
τὸ ἰωάννε ὀλανδρε βιβλιο
ἔτει τῆς ἐποχῆς τῶν χει-
σιανῶν ,αχλε

Vnà cum IOACHIMI CAMERARII Præfatione, Annotationibus,
Herodoti uita: deq; figuris: & qua usus est Dialecto: omnia in
studiosorum utilitatem diligenter
conscripta.

BIBLIOTH:
ACADEM:
DORPAT:

v. BASILEAE
IN OFFICINA HERVAGIANA.

c. 4,

4-Π B
461
N527561 30

PROOEMIVM IN HISTORIAS HERODOTI IOACHIMI CAMERARII, AD Illustrem principem & Dominum, Dominum Georgium ad Anhalt, &c.

OMNIBVS mortalibus ab ipsa Natura hunc sensum insitum uidemus, Georgi clarissime Princeps, ut libenter & iucundè reminiscantur eorum quæ olim sustinuerint atq; pertulerint, id quod & ueteri uerbo significatur Euripidei uersus, qui à Cicerone Latine factus refertur, Suauis est præteritorum laborum memoria. Quod si de illis ueteribus molestijs aliquid commodi partum sibi esse meminerint, tum uero non uoluptatem modò de his capere, sed gloriam etiam sperare ac quærere consueuere. In hac ego cogitatione & ipse cum ad studia adolescentiæ pueritiæq; referor meæ, illa tirocinia doctrinæ in animum mihi cum singulari suauitate recordationis subeunt, quę prima fere in Academia Lipsiaca ductu & auspicijs optimi & doctissimi & fidelissimi, & profectò in hoc genere Heroici Magistri Georgij Helti Vorhemensis, ad quem annũ ingressus XIII. cum deductus fuissem, et cõmendatus traditusq; illi à matre mea: Ita fui deinde fermè quinquennio apud eum, ut, paterno me animo complexus nihil diligentiæ curæq; maximæ, in me erudiendo instituendoq; bonis literis atq; artibus & præceptis uirtutis omitteret. Non aberat in eo erga me in seueritate digna magistro, comitas ætati meæ grata. In proponendis ijs quæ discerem magna attentio. In excercenda opera mea pensoque exigendo summa assiduitas. Itaq; illum cum metuerem, obseruarem, reuererer ut magistrum, non secus tamen & amabam & colebam ut parentem. Sed cuius eximia merita si prædicare uelim, prolixa oratione, & uerbis pluribus opus esset, quàm institutũ opusculum ferre uideatur. Hactenus igitur mentione optimi & doctissimi uiri habita, ad ea quorum occasione hãc assumsimus pergamus. Illo igitur tempore ueritate studiorũ, humanitatis & bonarum artium indies magis ac magis apparente, aduenere Lipsiam & Græcæ linguæ periti Ricardus Crocus Britanus, & qui illum in Germania infera audierat Ioannes Mezelerus Presolauiensis, non inferior ille præceptore, qui postea iuris ciuilis scientia instructus, summos honores in patria consecutus fuit: quos ita gessit, ut ante aliquot annos mortuus incredibile desiderium sui reliquerit ciuibus uniuersis. Paulo pòst eódẽ & Petrus Mosellanus uenit, iuuenis, ut ipse facile postea declarauit ad omnia summa natus. Ibi ille meus Magister, qui intelligeret nihil posse in eruditione doctrinæ absq; Græcæ linguæ cognitione perfici, cũ & ipse, quamuis ætate prouectior, discere soleret, me tamen cum hortãdo monendoq;, tum etiam iure suo cogendo, maiore cum cura & cupiditate adhibuit ad huius linguæ studiũ, cumq; me Interpretibus illius & Croco in primis (quo multũ utebatur, quemq; beneficijs suis obnoxium habebat) & gratia & promissa à me mercede facile conciliasset, non desijt toto penè triennio sua instigatione hũc cursum meũ urgere. Cumq; Crocus statuisset domi suæ quibusdam priuata opera Herodoti historias explicare, nos etiam tũ ad hunc autorem cognoscendum à Magistro sumus missi. Etsi aũt Crocus uix per-

ἀλλ' ἡδὺ γοι σωθέντα μεμνῆσθαι τ. πόνων

uenit ad ſecundum illius autoris librum enarratione ſua, ego tamen captus dulcedine & elegantia atq; etiam facilitate ſcriptorum, cum celeriter diuerſitatem quandam ſermonis, quam διάλεκτον uocãt, percepiſſem, ita poſtea ſem per in illo legendo hęſi atq; perſeueraui, ut qualemcunq; (ſentio enim quàm exigua hæc ſit.) facultatem Græcæ linguæ conſecuti ſumus, eam magna ex parte Herodoti lectioni acceptam referre debeamus. Itaq; & nunc eum quo tum uſus fui acceptum à Magiſtro Herodoti codicem, tractatum uerſatumq; à me plurimum, omnibus in pagellis notatiunculis & ſcriptura noſtra inſignem, inter alios omnes & diligo maximè, &, quoties forte aſpexi, non unquã ferè temperare mihi poſſum, quin aperiam & in eo aliquid legam. Tum redit in memoriam puerilis ſtudij iucũdiſſima cogitatio, et illum laborem mediocrem, nõ tamen fuiſſe omnino ἄλιον, ἀλλ' ἀτέλεστον ἰσληώθ' ὑμῖν ἵδρωσα, lætor. Autorem aũt iſtum tanti facio animo meo, ut nullum omnium aliorum huic merito anteponi poſſe cenſeam. Itaq; cũ exempla hiſtoriarum illius & requiri à ſtudioſis Græcæ linguæ, & non facile reperiri comperiſſem, autor fui Ioanni HERVAGIO, ſtrenuo & attento Chalcographo, ut ſua in officina expreſſa edere & hoc tẽpore ad uſum cupidorũ eruditionis publicare uellet. Neq; me fugit poſſe hoc teſtimonium de Herodoto meum uideri magis amoris eſſe erga illum tam longo tempore confirmati, quàm iudicij, uel etiam illo hoc eſſe corruptum. Notum enim quod & Aſtrologi uſurpant, πλὴν φιλίαν καὶ τὸ μῖσος ἐλαττῆν τὰ μέγιστα, καὶ μεγαλύνειν τὰ σμικρότατα. Quapropter hoc loco placuit cauſas exponere cur tanti facerem illum, & ueluti rationes referre ſententiæ noſtræ, atq; etiam reſpondere iis quę reſciuiſſemus aduerſus ipſum dici ſolere, ut intelligi poſſet, neq; nos temere aut de puerili perſuaſione quadam illum celebrare, et inſectatores ipſius ad malignitatis crimen quandam etiam imprudentię ignominiam ſibi accerſere. Ac noſtra ſententia paucis illa quidem cõfirmabitur. Reſponſio erit longior, ut neceſſe eſt, de qua tamen & ipſa, inductio animi mei & rationum cõcluſio magis atq; certius poterit perſpici. Cum igitur in quocunq; Autore inprimis id quod ab illo ſuſceptũ eſt ad exponendũ, & ipſa expoſitio cõſiderari ſoleat: In priore hæc ferè ſpectanda ad laudem exiſtimo, ſi eæ res ſumtæ delectęq; ſint, quarũ cognitione alij adiuuari, quæq; ipſæ ſuapte bonitate placere poſſe uideantur: In poſteriore, ſi expoſitio ſit uerbis ſententijſq; apta atq; conſentanea: Quæ breuiter dicta latè patent ad intelligendum. Sed in utroq; quid Herodotus neglexit uel non præſtitit potius quo minus præclariſſimus & celeberrimus autor haberi debeat? Nam quæ accedit antiquitatis autoritas, quanti et ipſa ſit putanda, quantumq; ponderis habeat, quis non uidet? quis ue ignorat omniũ conſenſu maximam huic laudem, admirationem, reuerentiam deberi? Cum autem priorum temporum hiſtorias, uariarum quidem gentium ſed potiſſimũ Perſarum & Græcorũ, componendas, & narratione ſua exequendas ſuſcœpiſſet, non ne potius præcipuas & præclaras res complexus eſt expoſitione ſua, q̃ nihili atq; futiles, ut facere, fortaſſe & ueteres aliqui, certe poſteriorũ ex illo genere Sophiſtico multi, qui nihil niſi inani quadam oblectatione animos leuium quorũdam affice re ſtuduerunt, ſicut ille Aethiopicorum & Deæ Syriæ autor, de quibus facile exiſtimari poteſt de ſimilibus operibus aliorũ. Ergo nihil tale in hoc eſſe autore affirmo? Minime equidem: Sed hoc caput eſſe hiſtorię nego, cum ſit potius expoſitio & exaggeratio quædã illius. Argumentũ aũt & caput quod? fundationes, euerſiones, mutationes regnorũ maximorũ, opulentiſſimarũ urbium expugna-

tiones, ſucceſſiones potẽtiſſimorum regum, celeberrimarum ciuitatum fortunæ & imperia. Oratio uero nónne placidiſſimè decurrẽs, omnibus ornamentis conſpicua eſt & illuſtris? ſola compoſitione, ut Ciceroni placet, diſſolutior, id eſt, numeris carens, cũ naturalium quædam in illa tamen numerorũ modulatio inſit, à quo ipſo etiã præſtantia quædam non abeſt: Narrationes ſunt diſertæ: Indicationes expreſſæ & ſpecioſæ: Explicationes accuratæ & euidentes: Collectiones certæ atq; plenæ, in his rerum geſtarũ, hominum, temporũ fides. Accurata compertorum relatio, dubiorum coniectura ſagax, fabuloſorum uerecunda commemoratio. Mira ubiq; ſimplicitas, & eximius quidam candor. Quæ omnia hiſtoriæ potiſſimũ famam, dignitatẽ, uirtutem conſtituunt & perficiunt. His breuiter & ſtrictim cõmemoratis, ad ea quæ in hoc autore reprehendi, quorũq; nomine uituperari à quibuſdã ille ſolet accedamus. Contra quæ cum dicemus, etiam eorũ pleraq; quæ poſuimus paulo antè tractabuntur copioſius & enodatius. Ac primũ de illa uulgari & ſanè ueteri accuſatione mendaciorũ pauca diſſeramus. Nõ enim certe res ipſa multa deſiderat. Aldus etiã Manutius iam hoc ante nos crimen diluit. Sed quænam ſunt illa obſecro mendacia? Quidã ſanè profitẽtur ea ſe annotaſſe & cõfutaſſe, quæ utinã perueniſſent in manus noſtras, ita enim futura eſſet reſponſio copioſior. Neq; deſunt qui Herodoti potiſſimũ ſcripta illi Satyræ inſectationi occaſionẽ prębuiſſe perhibeãt, ut audaciã mentiẽdi in hiſtoria Græcorũ exagitaret. Nam Athos, ut ille loquitur, uelificatus deridetur, & cõpedes Helleſponti, epotaq; flumina Medo. Nõnulli fabuloſas quaſdã narratiũculas inſertas paſſim hiſtoriæ, ut huius grauitate indignas reijciũt, & propter illas autorẽ mendacij damnãt. Sed de iis quæ memorãtur ab Herodoto propter magnitudinẽ nobis incredibilia, periniquũ fuerit iudiciũ, ſi nõ uera eſſe ideo ſtatuemus quod notis cuiq; rebus, moribus, diſciplinæ non ſimilia neq; rationibus noſtris congruẽtia eſſe uideãtur, ſicq; nõ niſi iis quę facile intelligere & animo cõplecti poſſimus, fidem habendã eſſe ducemus. Quàm multa illi ipſi qui hæc antiquiora falſa fictaq; eſſe affirmare audent, ſe uidiſſe referũt & pro certis cõmemorãt, à quibus aſſenſio legentium refugit? Etiã poſteris hoc noſtris accidet, ut multa quæ nũc nimis uerè fiunt atq; gerũtur, expoſitione inflata & amplificata eſſe ſuſpicẽtur. Sunt ſanè quędã inaniora, nõ eũ nego, in talibus, ut in peregrinatorũ, & qui adiere illa loca, quæ Tellus extrema refuſo Summouet oceano ſermonibus, cuius inhumanitatis tamẽ fuerit, uniuerſum genus narrationũ iſtarũ ſemel abijcere et futile & uanũ? Quod ſi fiat, omnẽ hiſtoriæ rationẽ confundi, habitũq; peruerti neceſſe ſit. Quid de Babylone prodiderit Herodotus, non eſt ignotũ. Hæc nobis ſcilicet probabuntur de ſenſu & cognitione oppidulorũ noſtrorũ. Quid enim ad illa ſpacia, uel maximæ urbis omniũ quas nouimus ambitus? Itaq; & Ariſtoteles gentẽ regionem ue appellandã potius Babylona, & ſi qua alia ęqualis fuerit, q̃ ciuitatem aut urbem cenſet. Quid de fertilitate ſoli Aſſyriũ quæ narrat, an nos credere poterimus de noſtris aruis? Quo tamen loco ipſe ignorãtiæ incredulitatem refutauit, ſic enim ait. Ita benefert ea terra fruges, ut nunquã non reddat ducena. Si aũt q̃ poteſt optimè tulerit, reddit trecena, folia tritici & hordei lata naſcũtur digitis cõmodis quatuor. At milij & ſeſami quàm proceræ arbores exeãt in ſcientia certa non memorabo. Intelligo enim eos qui in regione Babyloniorũ nõ fuere minime credituros uel ea quę de frugibus modò diximus. Sunt autem hęc etiam diſtinguenda, alia enim ad utilitatem aliquam legentium, uel explica-

Orat.

Iuuen. Sat. x.

πολιτικῶν γ.

βλεσοῖ.

tionem eorum de quibus narratio fit, referuntur atq; pertinent, ut Babylonis
λειοὶ descriptio, et copiarum Xerxis enumeratio, de quorũ altero facile perspicere
πολυμν. tur, meritò fuisse securos ciues in tali & ita munita urbe: alterũ & potentiã regni Asiatici, & in quod tum periculũ Græcia uenerit demonstrat. Vtrunque aũt documẽtum quoddam dat, nullas quamuis magnas uires, infractas neq; opes inuictas esse. In alijs nihil queritur, nisi uel delectatio, uel ut audientium animi moueantur noua mirabiliq; narratione, ut de Griphibus, formicis in-
θαλεία. dicis, phœnice, & his similibus. Horũ, ut illa omni equidem mendacij crimine planè libero, ita haud facile concessero, in horũ ullo mendacij manifesti autorẽ redarguendũ esse, cum tot derisa quondam & exibilata, penè iam comperta esse existimentur, cumq; non minus istis à ueritate abhorrentia multa asseuerentur ab ijs, qui nõ audiuisse de alijs, sed seipsos aspexisse dictitent, ut nihil tam sit absurdum, quin fidem reperire posse uideatur, sed ab his recedamus. Ob fabulosas quidem narratiunculas, tantum abest ut quasi mendacem incessi uituperariq; autorem hunc debere putem, ut etiam, cum & aptissimè illas inseruerit, & bellissimè cõcinnarit, & uenustissimè composuerit, admirandus: cumq; instructionem in singulis aliquã uitæ, consiliorum, actionum, comprehenderit, eximiam gratiã quoq; ab omnibus meritus esse uideatur. Quid quod fidem suam in his ferè liberat, cauetq; ne quis simplicior decipiatur, cum addit semper huiusmodi quiddam, ut ferũt, ut ego audiui, quod
„ uerí mihi quidem simile non fit. In Euterpa uero planè refutat illam fabulam
„ de præcisis ancillarum manibus. Hæc garrientes ita narrare mihi quidem uidentur. Item Melpom. fabulam de Psyllis præmunit, ea enim, quæ Afri perhibeant, se memorare ait. Quid autem dicit in Polymnia? quod meminisse in
„ tota historia uult lectorem: Ego, inquit, quæ fando cognoui exponere narratione mea debeo omnia, credere autem esse uera omnia, non debeo. In con-
Βυτέρπη iecturis quidem sequendis, cum de apparentibus, ut ipse ait, obscura colligere studeret, si falsus est, cui obsecro omnium hoc non accidit? Neque qui tale aliquod erratum in scriptis ueterum animaduertit, sibi ideo placere & illum contemnere debet, quod ferè ineruditiores isti facere consueuere, qui exultant ad hos notationum & reprehensionum successus, non secus ac si thesaurum inuenissent, cum hic uerè tum Thesaurus secundum uetus uerbum in carbones euadat. Sed paulùm etiam ad fabulas illas reuertamur. Quæ obsecro, cur offendant animum cuiusquam, cum ueritati & integritati historiæ minimè officiant? Sed ut insertæ apud Thucydidem conciones, (quas certe, nemo, ut opinor, non confictas, neque, non quidem nullas, sed non tales ab ijs quibus attribuuntur habitas esse uidet) illæ tamen ut in grauitate huius autoris admirationem, ita in dulcedine nostri fabellæ uoluptatem habent. At egressiones & nihil ad rem pertinentium, quasi inculcationes ab historia alienæ sunt. De quo equidem aliter sentio, neque in hoc, neque ullo in genere eruditionem, intelligentiam, doctrinam quasi in angustum cogendam, ut nõ liceat euagari, & excurrere si libeat longius. Immo uel solus hic fructus est ingenij & industriæ studiorum, ut ueluti ostentatione iactantiáque sui gloriam laudemq; petat. Auferat in his mihi aliquis ista. Incorruptam, sanctam, castam, ut uirginem, debere esse historiam: Non corrumpunt enim, non uiolant hæc illam, sed exornant, ut aurum & gemmæ, pudicissimarum quoque corpora, purissima illa quidem. Nam ut malæ &

profligati

profligati pudoris fœminæ, insigniorem reddunt comtu turpitudinem suam: Ita quamuis uaria copiosaq; sit quasi emblematis quibusdam, summa historiæ falsa & commentitia, meritò in sua hæc infamia quasi superba improbetur. Itaq; non inornatam, non nudam, non contractam, sed splendidam, uestitam, explicatam, dummodo integram, &, ut ita dicã, probam & incorruptam decet esse historiã. Cuius fidem omnem, nónne in temporum indicatione, in nominum commemoratione, in rerum tam bello quàm pace à quibusq; susceptarum atq; gestarum certa enarratione, in occasionum consiliorumq; prudenti persecutione omnes positam esse sentiunt. Quæ uniuersa nostrum autorem existímo & custodisse diligenter & præstitisse præclarè. Quæ enim tempora indicauit falso, quæ ue confudit? Quorũ hominum loco rum ue nomina posuit perperam? Res aũt ab ijs gestas quos complexus fuit narratione sua, accuratè illas quidem retulisse nõ dubitarim asseuerare, certò autem et uerè quoq; libenter equidem crediderim, quanq; ab aliquibus assensio quodammodo refugiat. In cõsilijs profectò & occasionibus recensendis, qui circũspectionem & prudentiam requirit maiorem, nimiũ is quidem esse fastidiosus mihi uidetur. Ad hæc si, ut in tabula magni & memorabilis argumenti adiuncta sunt ueluti παράδειγμα, quibus undiq; illa insignis & conspicua reddatur, cuius quæso uel rationis uel sapientiæ, ne dicam incogitantię & stultitiæ fuerit reprehendere? Cum aũt historia non solum delectationem cognitionis, sed instructionem etiam animorũ continere debeat, ut & uoluptatem & utilitatem afferat legentibus: si his ipsis quæ ut fabulosa notant etiam monita utilia atq; salutaria multa insunt, quis iam eos nõ modò qui uituperent, sed qui laudent iniquius ferre omnino possit? fuit Candaules rex Lydorum: κλειοῦ
Nemo, ut opinor, negare audet. Hoc tempore in aliam familiam translatum fuit regnum Lydiæ: An quisquam falso hoc proditũ dicit? Cur igitur illa iam culpant de satellite coacto aspicere nudam Reginam? Quę si, quod haud scio an non sint, cõficta essent, quanti multis de caussis fieri mererentur? Nónne illam peruersionem animorũ, quę ita mirabiliter, ut diuinitus effici uideatur, sæpe urgentibus fatalibus casibus animaduertit, demonstrant? Quàm speciosis & bonis sententijs illustris est narratio? Idem & in alijs multis poteram, sine ullo exquisitionis labore ostendere. Expugnari præter omniũ metum & opinionem Sardis oportuit: Sit iam illud de puero nato cũ capite leonino fal- κλειοῦ
sum, quod fortasse minimè est, quàm pulchrũ hoc? quod nõ circũ ille urbem totam latus fuit, quod si factũ fuisset, capi secũdum responsum diuinorũ urbs non posset. Sint sanè illa Scytharũ dona fictitia, quid incõmoditatis tamen μελπομ.
habet, uel quid potius pulcritudinis & bonitatis non habet, cũ enarratio tum interpretatio, elegãs, festiua, acuta? Sed quare ego prauitate quadã animi non uera esse potius, id est, ita audita cognitaq; autori putẽ? Eadem & de Xerxis πολυμν.
somnio, de regibus Macedonũ, decq; alijs similibus dici possint. Quapropter καλλιόπῃ
ꝙd ad crimen hoc uanitatis attinet, prorsus in nostro autore turpitudinẽ illam & mendaciorũ maculas detersas esse cõfido. Neq; possum satis animo cõstituere meo, quî factũ esse existimẽ, ut à ueteribus quoq; illud in hũc conferretur. Nisi unus fortasse aliquis plures in errorem induxit, aut inuidia odiũ ue, uel, ut mollius dicam, animi certa quædam destinataq; inductio quosdã ad huiusce modi calũnias impulit. Sed hæc uelle exquirere omittamus. Nũc ad aliam maiore studio susceptam & grauius atq; inimicius factam accusationem uehendam, quam intendit huic uiro magnæ doctrinæ & sapientiæ laude clarus

Plutarchus Cheronensis, qui nostrum autorem acerbissimè postulauit & cõuincere conatus est malignitatis, edito libello, cui præscripsit περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας. Contra quę, etsi singularis est uiri autoritas & celebris eruditio, concedi tamen nobis oportere puto, ut pro Herodoto dicere liceat: Si illi permittitur cõtra non minus se, quàm nobis ipse est, antiquiorem Herodotũ scriptio, atq; aliquanto certè præstantiorem multis nominibus uirtutum. Ipse quidem Plutarchus quo parator uenit ad maledicendũ Herodoto, & in eo copiosus fuit ac uehemens, hoc minus lęsisse illũ putari debet. Quis est uero qui nõ laudatissima quoq; conuicijs impetere posse uideatur, cũ zoilos et Xenophanes suos habuerit Homerus. Quid aũt uerbis conquirere & cõprehendere homini nõ infanti neq; obtuso difficile? & dicit hoc egregie Aeneas ad Achillem.

Χ. ῡ. Multa licet memoret conuicia uterq; uicissim,
Quæ neq; centenis remis instructa carina
Perferat, ipsa etenim facilis uerbisq; redundans,
Sermones uarijs hinc lingua reuoluit & illinc,
Quisq; & fortè alij quod dixerit audiet ipse.

Vt autem contra ea quæ quisq; improbet dicere rectè possit, ita quomodo dicat diligenter cõsiderandum, ne quid uel inscitè uel etiam malignè improbare uideatur. Nam horum utrumcunq; deprehensum & notatum contradictionem omnem infirmat, ita quidem sæpenumero, nemo ut responsione magnopere dignam arbitretur. De quo & elegantissimis uersibus & luculento sensu compositum epigramma Græcum Eueni ueteris Poëtæ fertur, quod nos quondam Latinum fecimus ut sequitur.

Est multis pariter mos omnia dicere contra,
Sed non & similis dicere recta labor.
His sat erit uerbum me commemorasse uetustum,
Hæc mihi cum placeant, tu licet illa probes.

Plutarchus autem minime cauit, ne insimulando malignitatis alterũ, malignitatem ipse quandam singularem suam proderet. Nam cũ collegisset quali intimos sensus & reconditã uoluntatem prauitatis malignorũ, ad illa à se proposita postea, ut pueri à Magistris secundũ capita quædam traditas materias deducere iubent, sic accusationem suam applicauit in autorem hunc, ut ego quidem iudico, illa conferens alienæ malignitatis crimina. Ac ne dissimulauit ipse quidem neq; texit caussam irę ac odij sui: Nam suam ciuitatem, id est, Boeotos ignominia affectos & infamatos, ut ait, immerito, grauiter fert et dolenter. Hinc igitur illę lacrimæ, hæc illa indignatio. Statim igitur quid autoritatis in tali crimínatione sit, quam non ueritatis sed ultionis cupiditas expresserit, apparet, ut illius quasi filum sequentes refellere quæ congessit singula nihil sit necesse. Sed ad quædam tamen aliquid dicamus. Quod uero huic incipiens suauitatem orationis qua iucundè commouerentur legentes exprobrat, ad id nihil aliud respondendum censeo, quàm quod Alexander Hectori fratri, qui sibi in iurgio formositatem obiecisset, οὔτοι ἀπόβλητ' ὀϊστῷ θεῷπ ἐεικυῖα ὅλωρε. Sed malignitatem omnem undiq; ita colligit, primum de usu nominum asperiore, deque uerbis durioribus, in copia molliorum & leniorum. Deinde si extra historiæ seriem alicuius uitia, uel si in hac laudes ieiunius commemorentur. Præterea cum plurium forte sermones referantur, assentiri deterioribus, omnino enim cõiecturas sequi ad peiora esse malitiosi & infensi animi. Postremo laudis adiectione ueluti condire uituperationem, esse

esse enim simplicitatis hanc simulationem pessimam. Quid ad hęc ergo dicemus? profectò nõ reperit in Herodoto ista Plutarchus, sed animo suo conquisita in illum intulit. Quare enim usum nominum uerborumq; in hoc autore non probat? qui quidem, ut existimo, usus est diserta & accurata oratione ætatis suæ, quam à posterioris sæculi forma differre nos quoq; intelligere possumus. Quid aũt caussę fuerit, cur non potius illa uerè & simpliciter quàm mendaciter & inuidè dici sentiamus? Egregium est quod conquerenti Lasthenis factioni, quorum scelere prodita fuerat Olynthus, contumeliose à Macedonibus se nefarios proditores appellari, respondisse, Philippum Regem accepimus, Macedonas esse indoctã nationem ac inciuilem, solereq; ficũ nominare ficũ, & ligonem ligonem. Quid aũt offendit obsecro Plutarchum, quod Herodotus protulit asperius quædam ac non molliuit appellationibus? Visum enim scilicet illi fuit id dicere quod esset. Nam de coniecturis sequendis deq; laude & uituperatione uniuersa, hoc licebit unum iterum atq; iterum respondere: De suo illum iudicio historiam susceptam exposuisse, neq; recte facere eum qui ingenij sui uires in alieno opere explicare uelit, præsertim ad infamiam autoris. Ego ut quicq; retulit, sic sensisse, audijsse, comperisse existimo. Et cur nõ in hac potius persuasione perseuerem quàm illam inducam maleuolentię, peruersitatis, uirulentię? Quia enim contumelia afficit diuina & humana, sacra & profana: Si uera sunt, quæ est contumelia? Recte enim ille in comœdia negat se maledicere, cum, quæ uera sint, dicat: Sin falsa, ostendatur falsitas. Sed quomodo ostendit? Ratiunculis quibusdam & conclusiunculis leuissimis. quod quasi ipse sentiret, ne hoc quidem agere se ait, ut mendacij, sed ut malignitatis reum peragat Herodotum. Hanc igitur defendamus, si possumus. Ac laudationibus illis minutis & tenuibus, ut uult Plutarchus, quot possunt opponi præclare, & pleno ore, ut dicit, enunciatæ? Quale enim hoc? omnium quos scimus hominũ, primi Athenienses cursu illati in hostes sunt. omnium primi sustinuere uestitus Medici & hoc ornatorum aspectũ. ad illud aũt usq; tempus nomen quoq; Medorum terribile fuerat. Addantur his quæ de Cynęgiro scripsit. Ac ne quis Athenienses tantũ laudatos benignius credat, (in quo nescio quam suspicionem corruptæ largitionibus uoluntatis mouet Plutarchus, temerè quidẽ, ut uidet, neq; ipse quicq; explanat,) Quid, parcè ne Lacedęmonios laudauit his uerbis? Sunt Lacedęmonij in certaminibus singularibus haud ullis alijs inferiores; In acie uero omnium mortalium præstantissimi. Quid horum ciues Spkerthiam & Bulin, parum ne prædicatione sua ornauit? sed hęc innumerabilia sunt. Atq; in nomen sophistę etiam inuehitur quasi probrosum. Cum profectò eos qui ueluti opifices quidam essent Sapientiæ, & artem quandam facerent illius, Sophistas, ut Citharistas & Grammatistas uocatos, & postea uitio hominum, ut in alijs pluribus euenit nomen quoq; male audijsse constet. Nam quod exagitat præclaram sententiam de instabili & incerta fortuna rerum humanarum, quam Herodotus Soloni attribuerit, cui quidem similes & alibi leguntur, nimiæ sapientiæ & pietati hominis concedatur, qui ueritus sit, ne si ita de Deo loquamur, ut humanus intellectus quę dicuntur percipere possit, parum pij esse uideamur. Cur ergo Deo oculos, manus, pedes, aures attribuimus? Cur dicimus Deum irasci, cur ulcisci? etiam uereri profectò, tentare, pœnitere, lætari, dolere. πόρρω γὰρ λύπης καὶ χαρᾶς ἵδρυται τὸ θεῖον. sine quibus illa ne intelligi quidem possunt. Quid Xenophon, quo nemo fuit numinis colentior, nemo obseruantior, nemo impieta-

πολυμν.

Κλειοῖ usus est.

impietatis erga deum acrior hostis, nónne eandem sententiam ponere non dubitauit in præclaro illo opere suo historiæ rerum Græcarum? sic enim ait, ἑλλω.5 καὶ ὁ θεὸς δὲ ὡς ἔοικε πολλάκις χαίρει, τοὺς μὲν μικροὺς μεγάλους ποιῶν τοὺς δὲ μεγάλους μικρούς. Hęc igitur sacrilega est in Herodoto sententia, quia secundũ hominum intelligentiam φθονερὸν dixit esse τὸ θεῖον. Sed hæc quàm sint futilia quis non uidet? Omissam autem illam Retis fabulam & Pittaci pugnam, ferat æquo animo Plutarchus, seęp hoc consoletur, quod, ut ait, tot alias exposuerit non magis profecto fabulosas. Sed prætereunda sunt certe aliqua, indigna quæ refutentur. Croesi quidem, an non satis clare memorat eruditionem et doctrinam fortunæ aduersæ? cui τὰ πάθηματα μαθήματα ἐγένετο. Neęp Xenophon sapientissimus uir dubitauit similiter post amissum regnũ prudentiorem Croesum reducere. Ac alias argumẽtationes illius de Ephesijs, Colophonijs, Chijs, ubi quàm leui utitur ratione, quod Lampsacenus Charon, antiquior ille quidem Herodoto quædam non scripserit, quasi nihil oportuerit narrare Herodotum nisi quod in literas iam esset relatũ: quod dictu est perquam ridiculum, præsertim cum ipse profiteatur, eorum quæ alij non comprehenderint mentionem facere decreuisse. Sed cũ de illis, tũ de Samijs, Corinthijs, Lacedæmonijs, de Isagora, Aristogitone, Athenienſibus, Platæensibus, quæ disputat, patiamur sanè illum uincere. Quis enim qui aduertere animum paulum modò uoluerit, non perspecturus facile est uictoriæ istius præclarũ successum? Venio igitur ad plenam lunam. De qua ingenue fateor non intelligere me quæ à Plutarcho disputantur, Herodoti luculentissima narratio, cum nemini non sit euidens. Dicit enim, negasse Lacedæmonios posse contra legem ante plenam lunam in expeditionem sese proficisci, & remansisse in patria dum lunę orbis compleretur, ac postea profectos, ita acceleraſſe, ut tertio die in Atticam Lacedæmone peruenirent. Hæccine narratio illam merebatur Tragicam acclamationem, hunc autorem cœlum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere? Nam de lege, deęp prelij die, sua fide affirmante utroęp, uenia, ut opinor, dabitur ei qui fidem Herodoti pluris sibi faciendã quàm Plutarchi, & illum potius quàm hunc sibi esse sequendũ putauerit. De Phidippide etiam obscura est infectatio, et erat hic locus in nostro libro corruptior. Reliqua sunt calumnijs manifestis referta, & ubięp consperſa nigro sale, & atrocibus quidem illis sed infirmis criminibus referta. Sane Thebanos ut ciuitatem suam (notum enim fuisse hunc cheronensem Borotum) exquisita & peracurata defensione propugnauit, & in hac parte admodum uexauit autorem nostrum. In quo quidem ignoscendum est dolori ipsius, sed reprehendenda profecto impatientia & ira. Quàm enim moleste fert & indigne læsos oratione ab Herodoto suos? Hoc igitur, ut apparet, ulcus tangi noluit, neęp potuit ferre. Sed mendacij crimine Herodotum, ut opinor, facile liberat, nõ modò fama illis temporibus longe lateęp uagata, sed conseruata etiam ad posteritatem proditionis Thebanorum, de qua & Demosthenes argumentum duxit leuitatis et infidelitatis illius ciuitatis, & illud in sermonibus hominum semper permansit, decimam à Thebanis Apollini persolui oportere. Cuius mentionem à Xenophonte scimus semel atęp iterum fieri. Cum enim communi decreto statuissent Græciæ ciuitates quæ aduersum Barbaros consenserant, ab ijs qui nulla necessitate coacti Persæ se subiecissent, Delphico Apollini bello cõfecto decimam exigi debere, Thebani quidem potentia sua restitere decreto, sed quod illo tenerentur fama memoriaęp hominum constantissime perdura-

φιλιππ.β

ἑλλω.5

Decretũ fœderis extat in πολυμνίᾳ

perdurauit. Præterea quamuis malitiosum & prauum Plutarchus faciat Herodotum, non stultum tamen fuisse, neęp habetem confitetur. Quid aũt incogitantius fieri potuisset, & in summa audacia amentius, ęp ea affirmare atęp tradere, quæ si falsa essent, non modò paulo antè defunctorũ dictis atęp relationibus, sed memoriæ, uiuorum propemodum, testimonio refutari atęp redargui possent. Et ille cũ tam impudente mendacio, cũ tam inconsentanea expositione, cũ narratione tam dissidente, in celeberrimum frequentissimumęp totius Græciæ cõuentum (ita enim accepimus) uenire, & illa uanissima atęp leuissima scripta, plena maleuolentia & obtrectationis, reclamantibus diuinorum & humanorum monumentorum inscriptionibus, recitare non dubitaret? Nimis ineptum & friuolum facis autorem contra tuam quoęp existimationem. Non audiuissent ac potius exibilassent, uel male etiam multatum illo tanto theatro eiecissent eum, qui planè ad irridendum & eludendum auditores, quięp in communi Græciæ solennięp cœtu ad nomen Græcũ proscindendum lacerandumęp adesset. De consilio aũt & facto Leonidæ retinendi Thebanos, etsi astutè dissérit, nemini tamen nõ plurima in mentẽ uenire arbitror quibus hoc etiam loco defendi possit narratio. Adduxerat inuitos, sed sic ut à ciuitate delectos, ergo nõ modò illius sed suorũ quoęp metus hos continuit. Dimisit alios quos minus alacres in aperto esse discrimine uidebat, illis enim parcendũ decreuerat. Quomodo uoluit aũt uel potuit omnino quadringentos retinere, cũ trecentos solum haberet ipse secũ? primũ uoluisse Leonidam perdere istos Thebanos dixerat, neęp non plures quàm tercenti cum illo fuere. Nam præter Thespienses, etsi non dicitur, cũ trecentis tamen Spartanis secutos alios plures ditionis ipsorum intelligere debemus. Ita enim fieri solitum scimus, ut Spartani nequaęp ueluti solitarij, sed quodam satellitio suorum stipati, in expeditionem proficiscerentur, cum singuli interdum ad septenos adducerent eorum quos εἵλωτας uocarunt. Sed quid facerent aut in illis angustijs, quid experirentur tutius quàm quod retulit Herodotus? Neęp aliud tempus omnino uidetur fuisse uel defectionis, uel fugæ, uel transitionis, quàm quod memorauit Herodotus. Sed in tanto tumultu quo pacto exaudiri potuit imploratio? Et interfectos enim scribit nonnullos, & uel de gestu intellectum fuit supplices hos esse. Notas quidem cur impudentissimè confingere uoluerit, causſam equidem nullam reperio. Accusat paulo pòst asperitatem uocabuli, quod de fuga consuluisse dixerit Græcos. Nimis est seuerus noster Aristarchus. Atęp etiam illud non tulerit credo, quod rex regum censet ausu giendum de Troia, non enim, ut opinor, mollius est φεύγωμεν, quàm ἥκωμεν βουλευόμενοι. Quid uero de Naxijs & Themistocle dicemus? Scilicet in metu tanti belli, & tempestate barbaricæ classis ingruente incredibile fuerit, insulanos homines non ad eos proficisci uoluisse, quibus nemo non interitum aut seruitutem impendere existimaret. Themistocli uero indecorum aut turpe fuerit, adiutum ipsum alterius consilio non solum omnia commentum fuisse: at Agamemnonem non unum aut alterum, sed decem συμφραδμονας optare non puduit. Nam in Artemisia quod facetias consumit suas, quibus nequaquam abundat, fecisse uidetur incogitantius. In ijs quæ sequuntur, quod non modò quid perperam scripserit, sed quæ scribere etiam debuerit Herodotus docere uult, sit hoc & ipsum præclare & singularis sapientiæ Plutarchi: Cætera inuoluta suspicionibus, & alienarum rerum mentionibus confusa, & fallacibus complexionibus intricata, & anxietate

ἡρακλειδῶν.

anxietate quadam mirifica accusationis sese ipsa infirmantia, uel relinquamus sanè, uel ad priora remittamus. Ad omnia enim fermè responderi dicíq; idem uidetur posse: Insaniam esse & furorem, non peruersitatem, neq; fraudulentiam, ea commemorare, quæ cum primum cognita fuissent, hominum scientia reprobarentur, à posterioribus autem inter se dissidere & contraria esse, facile perspicerentur. Etsi autem homines docti ac ingenioſi non difficulter reperiunt quomodo aliquid dicendo euertere odioſumq; reddere aut suspectum possint, tanta est tamen uis ueritatis, ut nescio quo pacto, quamuis oppressa & obscurata, illa plærunq; tamen resistat atque eluceat, contra dolos & uersutiam. Quapropter non quid conquisiuerit ad insectationem Herodoti Plutarchus, neq; conuicia quæ illi facit nimis cupidè, neque studium exagitandi autorem antiquissimum, sed rem ipsam spectabimus. Ipsi autem Plutarcho hoc dicimus,

σὺ μὲν οὐ καλὰ ταῦτ' ἀγορεύεις,
οἶδα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τόνδε νοῆσαι.
εἰ δ' ἐτεὸν δὴ ὧδε ἀνὴρ ἀφὸ σοῦ γε ἀγορεύεις,
ἦ ἄρα δὴ νύ γε ἔπειτα θεοὶ φρένας ἄλεσαν οὐτοί.

λ'. ἡ.

Sic enim uidetur non ille quidem quæ senserit ipse in hoc libello disseruisse, sed uel aliorum uoluntati assentatus esse: uel quid in mala causa posset ostendere uoluisse. Quod si de animi sui iudicio & inductione illa ad talem modum disputauit, profectò in hac parte recessit à se ipse. Non enim aliter existimo quàm fuisse Plutarchum uirum non modò eruditum & sapientem, sed etiam bonum, quam famam, præsertim probitatis, ut tueretur, minus curasse illum apparet in proposito accusationis huius. Sed finem faciamus, non enim iucunda nobis fuit quasi cõtentio & rixa cum tanto uiro, quam tamen ut necessariam omittere nõ potuimus, & in officij, ut rati sumus, custodia, & in studio nomini bonitatiq; autoris excellentissimi debito. Obijcitur autem & hoc nobis, quod quidam uolunt à Thucydide contra Herodotum dici, de fabulosis narrationibus & historijs confictis ad auditorum uoluptatem, quæ cum delectatione tantummodo afficerent audientes, in præsentia quidem iuuarent, sed diuturnum fructum non haberent. Ego uero non magis in Herodotum hæc cõferri posse puto, quàm in quemlibet priorum de scriptoribus historiarum. Et ut uerum fatear, illas planè priscas expositiones antiquissimarum rerum oratione & uerbis ad uenustatem, & iucunditate quadam animos perfundendum compositos, quales potissimum Pherecydis Syrij fuisse accepimus, grauissimum autorem existimo ueritati rerum gestarum non oportere præferri censuisse, ac hilaritatem historiæ cedere seueritati, neq; suauitatis cuiusdam lenitatem, constantiæ & dignitati narrationis anteponi uoluisse. Sed de hoc quisq;, ut lubuerit, ita statuat atq; sentiat. Nos autem hoc teneamus: Non modò propter sermonis elegantiam, & illam cum ab alijs tum Cicerone laudatam dulcedinem & quasi amœnitatem quandam diligendum hunc autorem, & in manibus semper habendum esse, sed propter rerum cognitionem maximarum, propter maxime ad uitam utilium sententiarum copiam, ob plurima certo, accuratè, prudenter, honestè dicta magnifaciendum nobis, uel in suo potius genere anteponendum uniuersis. Notæ sunt ex Latinis Ciceronis & Quintiliani elogia præclarissima huius autoris. Græcorum autem quę opinio de his libris fuerit, satis indicat inscriptio nominum Musarum, quibus omnem sapientiam & doctrinam & ingenij præstantiam,

Thucyd. li. primo, κἀκεῖνα μὲν τὰ ἐπὶ τοῖς μᾶλλον εἰκὸς ἀνθρώπους ἀκροᾶσθαι μᾶλλον εἰ ἀγώνισμα ὂν ἐς παραχρῆμα ξύγκειται τοῦ.

tiam, antiquitatem significasse notum est. Et quicunq; meminere ipsius, honoris & laudis præfationem semper usurpasse reperiuntur. Quas ob res neque me pigere operæ positæ in hoc autore debere puto, neq; non hortandi mihi uidentur omnes, ut studio singulari in hoc autore uersari, & illum præcipuo amore complecti uelint. Nam & mihi fructuosam fuisse lectionem huius uideor sentire, & alijs item futuram esse confido. Visum autem hunc ad te, Clarissimè Princeps, peculiariter, tibíque dedicatum mittere, non modò, quod te comperissem cum ardentissimo studio ueritatis tuendæ teneri, tum uero artes humanitatis incredibili cupiditate & ipsum colere, & eos qui exerceant beneuolentia singulari prosequi, sed etiam quia ad te iampridem receptum Georgiũ HELTVM sic tecum haberes, ut nihil omitteretur à te quod ad honorem dignitatemq; optimi & doctissimi uiri augendam pertinere posset. Itaq; si librum tuo illustri nomini dedicassem, illi quoq; donatum à me, illiq; simul tributum qualecunq; studium uenerationis nostræ arbitrabar. Quod ad hunc quidem attinet, mihi persuasissimum est te talem tamq; omnibus uirtutibus ornatissimum Principem, ita per se suáque integritate & doctrina commendatum, Georgium tuum diligere, ut nulla accessio ad summũ amorem fieri possit. Tuas uero laudes, si quasi accinerem coram te, neq; gratum hoc tibi futurum, & alios suspicioſius interpretaturos esse præuidebam. Etsi est istud sanè genus literarum tale, ut quamuis illæ uni destinentur, ad omnes tamen communiter mittantur. Quid autem nouum ego, aut non celebratum iampridem afferre possim, quo tua fama illustrior reddatur, aut crescat gloria? Ego quidem cum de celebri prędicatione plurimorum, optimorum & doctissimorum uirorum suspicio & admiror excellentiam tuam, tum mirificè ueneror atq; ueluti adoro diuinam quandam uoluntatem in te, & studium celeste ueri cultus numinis & religionis Christianæ. In quibus cum sint uniuersa, cum salus nostra tota hęreat, cum omnis uirtutis perfectio consistat, quę tamen incuria, quæ neglectio, quantum frigus omnium sit uidemus. Quid ego dicam etiam peruersitatem & prauitatem quorundam, qui uel ambitione & spe honorum, uel metu amittendarum opum, uel quacunq; animi non admodum honesta affectione, & ipsi tenere & ab alijs defendi manifestos errores & deformitatem impietatis erga Deum & homines, & huic suæ cupiditati omnium studia & industriam seruire uolunt. Quare quo rarior uirtus hæc constantiæ est in animi magnitudine, in ueritate, in sapientia, hoc erit & his temporibus, & ad posteritatem maior & præclarior gloria tua. Et illos qui recedunt ab hac uia, in quam diuinitus sunt deducti, ueræ excellentiæ & principatus, si aliquando pœniteat incogitantiæ suæ, siq; fortè malè audierint, non fuerit mirandum. Heracleti inter alia & hoc fertur: Non faciendum Soli ut excedat spacia sua, quod si faciat, reperturas tamen illũ furias administras iusticiæ. Quo nomine existimandum & hoc illum significare uoluisse, Reges ac Principes in terris certum cursum oportere & destinatum tenere iter, quod diuina uoluntas & constitutio præscripserit. Vnde si cum pernicie maxima rerum humanarum ueluti exorbitarint, pœnas & ipsi daturi sint non leues uiolatæ læsæq; maiestatis diuinæ. Id quod uerum esse, Christianæ magis doctrinæ lux ostendit atq; declarat. Quare te, Clarissime Princeps, ut excitatum diuinitus & sęculo nostro laboranti auxilio missum, meritò & colimus & ueneramur, inq; te benignitatem numinis amplectimur ac deosculamur. Sed conor, ut uideo, facere id quod me non posse, suprà dixi. Itaq; finem faciam cum te hoc unum, Clarissime Princeps, orauero, ut inter plurimos & amatores uirtutis & admiratores excellentiæ tuæ mi-

hi quoq; locum relinquere non graueris. Et cum tanti facias Georgium HELTVM magistrum carissimum meum, quanti meretur sapientia & probitas & eruditio hominis summa, me quoq;, quem certe ille diligit, quoq;, ut non prorsus futili opere suo, gaudet, aliqua parte beneuolentiæ tuæ complecti, & libenter admittere hoc studium nostrum, neq; repudiare existimationem de uirtute tua, & ignoscere uel audaciæ, uel confidentiæ, si ita uideatur, in te compellando meæ, benignè uelis.

DE HERODOTO.

HErodoti patrem fuisse Lyxam & Dryo matrem perhibent, patria Halicarnasensem, quod præscriptum nunc etiam in historia illius legitur. Parentes in sua ciuitate bono loco natos tradunt, ipsumq; fratrem habuisse Theodorum nomine. Cum aũt teneretur Halicarnassus à Lygdamide tyranno nepote Artemisiæ Reginæ Carię, secessit Herodotus in Samum insulam, atq; ibi lingua Ionica historiam magna cum cura composuit, relatam in libros nouem, quam cum in frequenti Greciæ conuentu olympiorum recitauisset, sic placuit uniuersis, ut ita audirent quasi Musas loquentes, ideoq; libris qui nouem, ut diximus essent, Musarũ nouem indidere nomina. Cũ reuersus in patriam autor fuisset ciuibus suis Tyranni expellendi, successit quidem res, sed inuidia maxima Herodotum excepit. Ita enim fieri solet ut periculorũ metum parta securitate obtrectationes ferè sequantur. Cedendũ igitur, relinquendos ingratos ciues ratus, cum Athenienſium tum colonia in Thurios Italiæ populos deduceretur, sua sponte illis se colonis sociũ addidit, & ibi finiuit uitã suam, sepultusq; fertur in foro, etsi quidam Pellæ mortuũ fuisse tradidere. Ipse facit mentionem λόγων ἀσυρίων & λόγων λιβυκῶν quos cõscripserit: De quibus tamen hæc mentio solummodo restat. Herodotum scribunt cum recitaret in Olympijs, ut suprà retulimus historias suas, audiuisse Thucydidem qui adhuc ætate puer esset, cumq; Thucydides tum quasi diuinitus commotus lacrimas profudisset, animaduertisse hoc Herodotum, & gratulatum fuisse patri ipsius Oloro, hortatumq; ut erudiendum curaret filiũ diligenter, gliscere enim in animo illius cupiditatem bonarum artium atq; disciplinarum. De Herodoto Græcum Epigramma fertur quo memoratur & illa inuidiæ fuga & discessio in Thurios: quod nos ita aliquando conuertimus.

Terra, satum Herodotum Lyxa, tegit ista sepultum,
Qui priscæ Ionicæ laudem habet historiæ:
Dorica produxit tellus hunc, unde fugatus
Inuidia, hac patria Thuride sedit humo.

Ex eo factũ est ut aliqui præscriptionem Halicarnassensis mutarent in Thurij. quod & Plutarchus annotauit in libello de Exilio. Reperio relatũ hunc in olympiadem LXXVII. & LXXXIIII. cũ quo nõ dissentit quod traditur floruisse Thucydidẽ olympiade LXXXVII. et olympiade LXXXVIII. mortuũ Periclem Xanthippi filium, cuius Herodotus meminit. Plinius ubi de Ebeno disserit, Herodotum scribit Thurijs condidisse Historiam anno ab V. C. trecentesimo decimo. Quod & ipsum cum numero LXXXVII. olympiados consentit, quo aliqui floruisse Herodotum tradidere, cum acceperimus Romam cõditam esse circiter olympiada. VI. Sanè cum Hellanico uixisse fuisseq; apud Archelaum traditũ est: quod tempus & Euripidis poëtæ fuit, quem genitum accepimus eo die quo Persæ fuere à Græcis fusi, Phærecydes & Hecatæus diu antè

Lucianus ἡροδότῳ ἢ περὶ ἐπῶν.

κλεῖοῦ ὄυτοσπη

Græcũ epigramma in Stephano extat: Sed integrius in Scholijs Nebularũ.

ἑξαπλοῦ

antè illum historias & fabulas componere primi oratione soluta cœpere: fuit & Xanthus quidam scriptor Lydus, quem in Lydorum historia secutum Herodotum putant: fuit & Charon Lampsacenus paulo hoc superior, qui & ipse bellum persicum descripsit. Sed & Hellanicus suas historias ante Herodotum edidit, quas ipse se legisse significat. fuit hoc nomine Olophyxius Thrax, qui de nymphis & sacris scripsit, & alius Medicus.

DE DIALECTO IONICA.

ORatio Herodoti elegans est, & Ionicæ linguę propria quadam facilitate, sine omnibus ueluti anfractibus defluens. Dialectus autem, id est, peculiare orationis genus, Ionum cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nam & hæc quodam tempore appellatio Athenienſiũ, & Ionicæ omnes coloniæ Athenienſium fuere. In quibus accidit ut sonus uocis & forma sermonis in alieno scilicet solo Asiæ atq; insularum mutaretur. Traditum autem est appellatos primum Cranaos incolas Atticæ, cum Pelasgi adhuc Græciam tenerent. Regnante deinde Cecrope, Cecropidas. Cui cum successisset Erechtheus, tum illis fuisse inditum nomen Athenienſium. Ac mox ab Ione ductore Ionum. Hic fuit Xuthi uel Apollinis, ut poëtæ, filius, susceptus ex Creusa Erechthei filia, & Aegiali ac Helices regnum tenuit. Cuius gens postea à Dorienſibus pulsi, ab Athenienſibus in ciuitatem recepti fuere. Varietates in Ionica lingua hæ ferè annotantur α. in η. mutatur, nisi Doricum fuerit α. αι. mutatur in η. Mutatur & ε. in η. diuisa diphthongo. itemq; in genitiuis nominum ους. ῶν mutatũ est ex οων. Crassæ mutantur in tenues. Attica mutatio est α. in ε. Vsurpant Iones & ε. cum ο. in genitiuis nominum ις. ubi Attici ω. ponunt. cum ιος. quoq; communis sit & Ionica flexio. Vertunt ω. in κ. Item αω. in ων. Itaq; hęc diphthongus ionica uocatur Pro ω. accusatiuo faciunt οωῦ. Duo ος. in ξ. mutant. Metaplasmus ο. in ου. Ionicus est, similiter & aliæ quędam suæ huius dialecti formæ sunt. Est & mutatio κ. in α. Mutant ου. in ου. Item ε. in α. Addunt Iones finali σ. literam ι. & in uerbis σι. syllabam. ῶ. circumflexum εω. faciunt. Interdum & non circumflexum ε. primæ declinationis εω. faciunt. Vocalibus initialibus 7. præponunt ο. & ε. producunt addita υ. & ι. Tertię declinationis genitiuũ in οιο. de. ου. proferunt. ω. faciunt. ωι. Geminant cõsonantes, ut σ. λ. π. Inserũt ε. item. σ. nam θε primæ personæ pluralis θα. Et θον dualis, θον faciunt. Inserunt α. in patronymicis. Iones integris & incõtractis uerbis nominibusq; & participijs aduerbijsq;, omnibus denicq; orationis partibus utuntur. Mutant λω. εα. Augmenta præteritorum & aliarum dictionũ initia abijciunt. τ. nominũ in ας. in declinatione elidunt. Vtuntur reduplicatione. Vtuntur & transpositione tam literarum quàm syllabarum. Abijciunt. ι. de diphthongo ῳ. Initiales literas abijciunt ι. ῑ. longum faciunt. suas habent tertias personas plurales præteriti perfecti passiui, posita litera α. antè ται finale, ut & in alijs. Infinitiua per syllabam μεν. producunt. Sunt & contractiones, & Synalœphę Ionum. Sunt & apocopæ. Horum exempla promiscuè subnotauimus & alijs quibusdam proprietatibus dialecti Ionicæ indicatis. ἡροδότου ἁλικαρνασσῆος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε. pro ἁλικαρνασέως ἱστορίας ἀπόδειξις. θωυμαστὰ, pro θαυμαστά. ἰθὺ τῆ ἰνάχῳ, pro ἰών. πλοῦνας, pro πλέονας. ἀπ' ἧς, pro ἀφ' ἧς. ἀπελόμενοι, pro ἀφελόμενοι. & ἀξιαπηγητότατα ἀξιαφηγητότατα. ὅσα προεξαμιὼς τὴ τἆλλα τῶν ἐνεκεν, pro ὅσα προεξαμιώσεις τὰ ἄλλα ὧν ἕνεκα. ἐγεγόνει, pro ἐγεγόνει. ἤδεε pro ἤδη. δεωτότεα, pro δεωτότερα. μισθὸς pro μίσθας. θρόνῳ ἑασιλήϊον, pro θρόνου βασιλήϊον. ἐστάμεναι pro ἑστάναι. ἐπεκράτεον pro ἐπεκράτουν. κυρίην τῶν ἡμερέων, pro κυρίαν τῶν

τῷ ἡμιβρῶν. κιθῶνας, pro χιτῶνας. ὧν νόον ποιέουσι, pro ὧδε νοῶ ποιοῦσι. πολιάσαι, pro πολιῆσαι. ἱρόν, pro ἱρὸν. ὁρτὴ, pro ἑορτὴ. κεῖνος, pro ἐκεῖνος. ἐὼν, ἐοῦσα, pro ὤν, οὖσα. κεχωρίσθαι, pro κεχωρισμένοι εἰσὶ. ἐτεταλχατο, pro τεταγμένοι ἦσαν. τὠρχαῖον, ὤνθρωπε, ὦναξ. ὦ νηὲ, ἄτροθ. τἀνθρώπου, pro τὸ ἀρχαῖον. ὦ ἄνθρωπε, ὦ ἄναξ. ὁ ἀνὴρ, ὁ ἔτροθ, τὸ ἀνθρώπου. quæ Attica synalœpha & in alijs reperitur, ut θατρόου, τὸ ἑτρόου. ὕβριος, πόλιος, pro ὕβρεως, πόλεως. ἐγχειριδίοισι, ἐγχειριδίοις. ἑωυτὰν, ἀδελφεὸς, pro ἑαυτὰν, ἀδελφός. οὔνομα, μοῦνος, ξεῖνος, pro τὸ ὄνομα, μόνος, ξένος. ποιδῦσι, pro ποιοῦσι. ἐδικαίεων, pro ἐδικαίουν, μέγαθος, ταμνειν, pro μέγεθος, τέμνειν. ὀπαόνδι, pro ὀπάονδι. ὁρέων, pro ὁρῶν. σταθμεώμενοι, pro σταθμούμενοι, χρεωμένων, pro χρωμένων. κωυέη, pro κωπῇ. αὐθρωπηίη, pro ἀνθρωπηΐῃ. τυφὼ, ἄθω, pro τυφῶν, ἄθων. quod planè Atticum est. ωλεῦν, pro πλέον. προσδέκεο, pro προσδέχου. ὥρα, pro ἑώρα. δίξα, τριξα, pro δισσὰ, τρισσὰ. ἀυτίπτω pro ἀυτόπτου. ἐν τῇσι ἁμαξῃσι, pro ἐν ταῖς ἁμαξαις. Ac concursum omnino uocalium Iones amant, ἄδμητα, pro ἄδματα, quæ non solerent aufugere. ὦν βατέων pro ὦν βατῶν, ὁκοσον, ὅκου, κότε, pro ὁπόσον, ὅπου, πότε. βουβαλιδι, ὄφιδι, pro βουβαλεις & ὄφεις, ἐσσωθέντδι, pro ἥσσωθέντδι. & ἔσσονδι, pro ἥσσονδι. ἀσλαέδι, pro ἀσλαεῖς. οἵκασι, pro ἐοίκασι. κέρεα & γέρεα, pro κέρα & γέρα contracto de κέραα elisō. τ, ἐσελαθλαχο, ἐστελμένοι ἦσαν. κατεστρωφαχο, κατεστραμμένοι ἦσαν. πρῶμα, pro πραῦμα omisso υ. nisi magis est à uerbo Ionico factum quod πρώειν illi dicunt, id est, πεπρώσκειν. Apud Homerum ἐρικῆδι, pro ἐρίκηρει positum uolunt. ἐεισαμένοι ἔωμεν. Herodotus ἀνακέλευδι, pro ἀνακέλευε. contrà μαρτυροι & φύλακοι Iones, pro μαρτυρδι & φύλακδι. ὄψεαι, pro ὄψῃ. quod Atticis est ὄψει. ἀπικνέαχο, pro ἀφίκνεο. ὁρμέαχο, pro ὥρμεο. Μανασσέων, pro μανασσῆ. λαξις, pro λῆξις. ου in οιο solutio, & σθε, ac δθε, ποιηπικώτερον uidetur. ὑπερῴϊον, λῴϊον, pro ὑπερῷον, λῷον. κρασίη, pro κραδίη. κρατερὸς, pro καρτερός: ut Homero κρατὺς θ, pro καρτὺς θ. Reduplicationes sunt Homericæ πεπύκοντο. ἐκλέλαθον. πεπαγὼν. Herodotus ἀραρεμένοι dixit, pro ἠρμένοι. ᾠθδῦτεν, pro ἐνεδύσατο. ἀκθανομένοι, pro ἀποθνῃσκόμενοι. Duplicationem consonantium Ionicæ illæ quidem esse perhibentur, sed sunt poeticæ, ut ὅσσον φέρτερός εἰμι ὀΐῃ τοι ἐν μεγάροισι, ὅππστ' ἀνὴρ ἐθέλῃ.

DE FIGVRIS ET VOCABVLIS QVIBVSDAM ANNOTAT.

IOnicæ linguæ usus posteriorum temporum aliquanto à prisco discrepare traditur. Sed nunc uocabula figuras que huic dialecto proprias annotare quasdam usum, præcipuè quibus passim usus Herodotus esset. Frequens est igitur apud hunc, καὶ δὴ καὶ, in narrationis ueluti incremento, ut cum latine dicitur, atq; etiam, uel, tum uel, tum etiam, & similiter.

Ἀπαγινέειν significat exportare siue deportare. ἀγινέειν apportare, & simpliciter ἄγειν. τὠυτὸ, id est, τὸ αὐτὸ, similitudinem & æqualitatem & coniunctionem significat. κατὰ τὠυτὸ τὸ καὶ Ἕλλησδι λέγουσι, idem ipsum quod Græci memorant. χίοι μὲν νῦν καὶ Ἐρυθραῖοι κατὰ τὠυτὸ δι' ἁλὸς λέγοντα, eadem lingua utuntur. Item τὠυτὸ φρονήσαντδι, de consensione & concordia. κλέοι, & πολυμν. συλλεγομένων δὲ ἐς τὠυτὸ, cum conuenissent.

Anastrophæ sunt Ionum. ὄρνιθδι ὡς. Iliad. β. οὐ σὲ ἔοικε παννύχιον ὧς δεισίδισκεσθαι. ὦ ἔπι. ἐφ' ὦ. Βοιοτῆς νῦν μὲν ἀνθρωπίνης πέρι. Iliad. β'. τότε δ' ἦδη ἔχειν κατὰ γῆα μέλαιναν, id est, κατέχειν. Ἐπὶ cum genitiuo etiam, ad, significat, ut ἀποπλέοντας ἐπ' ἀιγύπτου. quod & ipsum planè Atticum est, ut ἀπῆλθον ἐπὶ φυλῆς. παλιόωτο, ἀπαλλάσσεσθαι ὧν ἑωυτδ' ἕκασθ.

Cum aliter, τῦ interposito ὧν dirimunt coniungenda, μέχρι οὗ ὧν τούτων. ἐβούλῳ ἂν τὰ μέρεα ἐλίσσων, id est, ἐπιελίσσων. κατ' ὧν ἐπάλυψε, pro κατεπάλυψε, κατὰ με ἐφάρμαξας,

φάρμαξας, pro κατεφάρμαξας ἐμὲ, εἴπερ ἐπὶ τῖς Βαβυλωνίων, pro ἐπὶ Βαβυλωνίων τῖς. ὡς δὲ αὖτως, pro, ὡσαύτως δὲ. Iliad. β. πάλαι δὲ μεγὰ θυχωλιῇ. Iliad. ε. ἀσὲ δὲ μελιηδὲς ἀγὼ θυμοῦ ἔλωμαι, pro κατὰ δὲ θυχωλιῇ, & ἀφέλωμαι θυμόν. Iliad. α. ἐκ δ' ἔλον ἀτρεΐδη, id est, ἐξέλαβον ἢ. ἐπὶ δ' ἤρεον, pro, ὑφήρουν. Polymn. ἀσὲ πάντα τὰ χρήματα ἄγων, id est, ἀπάγων. ὥρην ἔχειν, respectum habere, aut curam. & οὐδεμίην ὥρην ἔσαε, nihil momenti attulerit, uel nihil retulerit. τῶν ἴσμεν, pro, ὧν ἴσμεν. quæ cõperta, aut cognita sunt, usitata parenthesis Herodoto.

Δωτίναι, δῶρα, seu δόσεις, munera, largitiones. &, ἔδωκε δωτίνην, dono dedit. Iliad. ι. οἱ κέ ἑ δωτίνῃσι θεὸν, ὡς τιμήσουσι. & δωτινάζειν, dona corrogare.

Μὴν dicunt, αὐτὸν. σοὶ, pro, σοί, ponunt.

Ἀνελεῖν, est respondere, ut de oraculis Latini dixere. ἦν μὲν δὴ τὸ χρηστήριον αὐτέλῃ μὴν Βασιλέα εἶναι τ' Λυδῶν, si oraculum responderit, ipsum Regem Lydorũ esse. δυτόρτη, ἀνεῖλε, ὡς δίκοι αὐτὸν ἀιγύπτης Βασιλεῦσαι, ἔπρα ὠχυτήκοντα.

παρεξ, præterquam, διφάσιον, geminum, seu duplex, & τριφάσιον, triplex. οὐδαμοῖ, id est, οὐδαμόθι. ᾠείκω, est, ᾠέγκω.

Præpositiones absolutè, quasi aduerbialiter sæpe ponunt, μετὰ δὲ, ἐπὶ στρατῆς ἀπικομένης ἐς σάρδις. postea uero, cum exercitus Sardis uenisset, καὶ πῶς ἀνεπισήμονες ἔσαν. præterea, Iliad. χ. πῶς δὲ μετὰ τὸν δύσλιον ἔτι φρονέοντ' ἐλέαιρε. ᾧ δ' αὖτε ἐδύσατο νώροπα χαλκόν. Item, δεῦρ' πῶ δὲ εἶσαν καὶ ἐπί. Polymn. ἐν δὲ ἀρτέμιδδ ἱερὸν, in illo littoræ est fanum Dianæ.

Τετρῦφθαι afflictum esse. & ἄτρυτον πόνον, intollerabilem.

Νόμος, ut communiter legem significat, ut, σόλων ἀνὴρ ἀθλωτὸς, ὃς ἀθλωτοῖς, λελύσασι, νόμους ποιήσας. & mores, ac instituta, quæ & νόμαια, ut θαλεία. οὕτω νομίζουσι πολὺ τὰ καλλίσους σφῦ ἑωυτῶν νόμους ἕκασοι εἶναι. In Melpom. ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὗτοι ἀνεῦ χρῶνται φεύγουσι. & consuetudinem, ac morem. ἐξαπαταῦ σφῦ ἐν ποιδῦντδι, νόμος ὅδε· οἱ λεῖοι. significat & pascua, ut apud Homerum quoque, ἐπείκε νομῷ μιγέωσι. & regio, ut νομὸς θηβαῖος, μυσίοισ. & classis, ut νόμοι φόρων, in Thalia, atque hæ posteriores duæ significationes sunt, acuti nominis. Est, & modorum appellatio, ut de Arione, νόμον τὸν ὀρθιον διεξελθεῖν, quos apparet acutos fuisse, & concini solitos uoce altiore. ἐν χειρῶν νόμῳ, significat in conflictu, consertis manibus.

Ἀνακῶς ἔχειν, φροντίζειν, seu, ὠμελῶς ἔχειν.

Τῷ ἐόντι χρεώμενδ, ueritate usus, eo quod res erat. & τῳόντι γε, reuera. & κατὰ τὸ ἐόν, secundum ueritatem.

κάρτα, πολυ, admodum.

Χρῆμαι, ut συὸς μέγα χρῆμα. & τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν. & χρῆμα πολὺν πεῶν. & χρῆμα χειμῶνδ ἀφόρητον.

Χρᾶν, respondere, id est, oraculum reddere. ἥδε πυθίη οἱ χρᾷ πάλε, responsum Pythia hoc reddidit. & χρήσαντ τὸ θεοῦ, λεῖοι. cum oraculum redditum mihi sit. inde, & χρηστήριον, sed hoc cõmunius. Ἐννώσας, id est, γνοὺς, cũ intellexisset, λεῖοι. & Ἐνῴκεο τὸν χεῖμῶνα παρεὶς, ἅμα ἦρι πέρι στρατεύειν. in animo habebat. & ἐννεώκασι, animaduerterunt. Ἀναπλῶσαι, pro ἀναπλεῦσαι.

Ἑλαλμένδαι, pro ἐλήφθαι, ut τῷ δ' ἤκοι, καὶ ἐπεῖχε ἑλαλμένδαι αὐτὸς, de æquitatu Crœsi. Quo, inquit, & ipse Cyrus oppressum iri se uerebatur. et Μελπομένη, καταλαμφθεὶς, pro καταληφθεὶς. à uerbo, λάμπεσθαι, quo ἁρπάζεσθαι, id est, accipere illis significat. Ζόη, id est, βίος, uita. & ζωὸς, uiuus. ut & Odys. λ. ζωὸς ἐὼν. & ζωάγρια, Odys. θ. & ζωγρεῖν, Iliad. ζ.

Ionicum est casum ad præpositionem referri quæ cũ uerbo adiuncto cõposita est,

sita est, ut, ὅπι οἱ ϝόρωϑι, id est, ὅπι ὁροῖτο ϝὸν αὐτῷ, quid in se animaduerteret, Iliad. β. Ἴσε δ' ἂν τ' ὦν μέμφεται, idest, ὧν Ἴσος μέμφι. ὅμοισιν ἐπείη, id est, εἴη ὧν ὁμοῖς. Iliad. ν. Θρασσὺν ἔκπορα εἶπε πεφασὰς, id est, στὰς πρὸ τὸν ἔκπορα. λιλειοῖ. ϝια γὰρ ἔτια ἐπαναβάλλετο τὼ σαρσίων ἅλωσιν, idest, ἐπ' ἔτια τρία: In tertium annum distulit Sardium expugnationem. ἀπόϝα ϝὴ χώρης ϝὴ ἀραβίης, id est, ὅϝ' ἀπὸ ϝὴ χώρης.

Sunt &, ἀκροπάλ Ionicæ uerbi substantiui, ut, ϝῆι pro ϝῆσι, μέτα μέτεσι. πάρ' ἔμοι γε καὶ ἄλλοι, id est, παρεσίν ἐμοί.

Περίξ, circum, ut arboribus clausi circũ, uel circa, ut corpora multa uirũ circa.

Φάρεα, colores. λιλφοῖ, πολεμαχεῶνες ἀνθισμένοι εἰσὶ φαρμάκοισι, nitent coloribus. & φαρμακοῦσιν, tingere.

Κόσμος, τάξις, id est, ordo, ratio. λόσμον τόνδε δ' ἰόκλης πρῶτος ὅδε κατεσκάμμενος, hanc rationẽ primus instituit, uel ita res regni ordinauit. Item, ἔφυγον ὀδενὶ κόσμῳ, de effusa fuga. Inde Homerica, κοσμήτορι λαῶν. &, αὐτὰρ ὧν κόσμηθεν ἅμ' ἠγερέθοντο ἕκαστοι. ἐπίπεξ, uicina partui.

Μυσίλλειν, dissecare. μίσυλλον τ' αἶρε τἄλλα. λιλειοῖ, σλαμυσίλας κατὰ μέρεα τὸ ἱερήϊον, secta in partes uictima.

Αντίξοοι, ϝάνπτοι aduersarij. Singularis usus infinitiui εἶναι, Ionicus est, hoc modo, καὶ οὓς Ἰώνας, ϝὸν οὐδ' ϝιὶ λόγῳ ποιησάμενος τὼ πρώτω εἶναι, ut hæc prima quidem cura esset. οὐδὲ ὁμολογήσομεν ἑκόντος εἶναι, quòd uolentibus quidem nobis fiat. τὸ δὲ σύμπαν εἶναι, in quo totum uerteretur, aut re ipsa, Ionicum est, ἄγειν τὴ φέρειν, de hostilib. direptionibus, Herod. φέρουσι τε καὶ ἄγουσι τὰ σά. Et rursum, καὶ ἄγομ γὰρ ἤδη καὶ ἔφορον οὓς πρηϊοικους ἅπαντας. Iliad. ε. οἷόν τ' ἦε φέρουσιν ἀχαιοὶ ἦκεν ἄγοισιν. Neque me fugit & apud Xenophontem & alios Atticos autores hanc figuram reperiri, nam & alia quæ ut Ionica annotauimus illi usurparunt, utriusq; enim linguæ eadem, ut suprà diximus origo fuit.

Ταρσοὺς καλαμων, λιλειοῖ, interpretantur areolas arundineas super quibus lateres arescerent, sunt & ταρσοὶ ποδῶν, & remigia ταρσῶν habent appellationem, nominantur etiam ταρσοὶ, in uolucribus.

Καταγίζειν, καταγίζω πυρὶ, igni consecrari, item immolare, & sacrificare. λιλφοῖ, & Μελπομ. ϝαγίζειν. δυτόρπη. ὡς ἥρωϊ ϝαγίζουσι, inferias mittere.

Μύδρος, candens massa, ut μυδρὸν σιδήρεον. uel λίθος διάπυρος. Vt ille philosophus dixit solem esse μυδρὸν, Anaxagoras Clazomenius Ion.

Οπι μὴ, significat, εἰ μὴ, nisi, præterquam & similia.

Τέλειον, perfectum, confirmatum, euidens, δι' ὄψιν ὀνείρου οὐ τελέλω. & τὰ τέλεια τῶν πωλάτων, grandes oues.

Ὕβρις, petulantia, & lasciuia, ut de equis, λιλειοῖ. & ὑβρίζειν, de mulis. Μέλπ.

Συμφύσας, interpretantur, σωτρίψας. λιλφοῖ. significat autẽ correptionem.

Οἰχώκει, pro, ὤχρ. & Iliad. β. ὧδι κῆθρ σωοχωκότε.

Αἱμασιὰς, septa, sed addidit Herodotus in primo, ἁμασιὴ πλινθείων ὀπτέων. Odyss. σ. ἁμασιῶς τε λέγων, Septa struens.

Ατέοντος, nihil curantes, est & Homerus similiter usus.

Κνυζημάτων, δυτόρπη, uagitus puerilis: significatio ποιητικώτερος, ut uidetur.

Γεωπόνοι, γεωργοὶ πώνητοι, qui agris non abundant.

Ερχομαι, φράσω, ἔρχομαι ἐρέω, ἔρχομαι λέξω. & in præterito ἦια λέξω, ingrediar exponere, Virgilius, sic contra est ingressa Venus.

Ιθαγενὲς, germanum, natiuum, οὐκ ἰθαγενέα σόματά ὅτι ἀλλὰ ὀρυκτά, non sunt ostia natiua, sed fossilia.

Αλεεινὴ χώρα, calida regio. & ἀλέα calor, ut in locis apricis.

Articu-

Articulus apud Ionas significationem pronominũ habet, ἀλλ' ὄγε Ταλθύβιον τε καὶ Εὐρυβάτεα πρόφρον. & ὁ γὰρ Βασιλῆϊ χολωθείς, πολυμν. τὸ ἐθέλ λέγειν, id est, ϲῶϛ. Ηρεπείλιος, δυτόρπη. Επίσιος, ἐφέσιος. & Iuppiter, ἐπίσιος.

Λέχη, sermo, colloquium, ἀπικέσθω ὃν λέχλω πρὸς τ' νέιλον, mentionem factam dicit Nili. & λαλιοπη, γλυκερώνης λέχης, uerba cũ fierẽt. & ἔλλεχα, ὁ τὰ Ἰώνων πάθεα εσαι ἔλλεχα, ἀλλὰ τὰ οἰκήια, non de Ionum malis, sed de suis fabulabuntur. & πρίλεχήνδυπος, celebris. Et apud Hesiodum, λέχη, locus publicus de fabulis, & colloquio uulgi, ut apparet dictus, Odyss. σ. ὰκ ἐθέλεις εὐρέαν χαλκηιον ὃν δόμον ἐλθὼν, ἠέπου ὃν λέχλω.

Βάεις, nauigium Aegyptiacum, δυτόρπη. Λιπαρείη τε καὶ ἀρετῇ, cõstantia, seu tollerantia & fortitudine. λιπαρέετε μένοντες, durate, καλλιόπη, δυτόρπη, ἐπειτε λιπαρέειν τὸν ἡρακλέα, cum Hercules perseueraret, in flagitando.

Ενάρεις Scythæ euirati, & uates Scythici, quorum & Hippocrates meminit, ϝὴ ϲῶϛ πρὸς ἀέρων καὶ ὑδάτων τόπων, sed ibi ἀναισθήτεις, uocat aliqui annotarunt, ϝωθειας esse bellatores apud Ionas.

Αὐδαλέειν, uocem emittere, seu loqui. εὖ τ' ἄρ, ἐπεσσ' αὖ. Μελεσώνος, cuius curatio est, curator uel curatrix.

Συρμαΐζειν, purgare, πὶ συρμαίᾳ, quam potionem alij, alij herbam, aut radicem, alij succum quempiam fuisse putauerunt. Μετρέετροι, id est, ϝῆιοι.

Ηθεα, domicilia, id est, ea loca in quibus uel homines, uel animantes aliæ degere solent. Επάϊσος ἐγρύφη, cognitum de ipso fuit, innotuit.

Κεραΐζειν, dirripere, sternere, & Hom. ὄθιπορ πρῶας λυκάϊζε καὶ ἄλλους.

Λόγ- etiam fabulã, id est, μῦθον significat. ut, λιλφοῖ, ἔλεξε σϕι λόγον. & Αἴσωπος λογοποιος. & ἐναταῖ- λογοποιός. δυτόρπη.

Αμέωνον, αὐτοὺ ἑωϋτῶν, seipsos uicerunt. Βαθυτάτη αὐτὴ ἑωϋτῆς, ubi profundissimum est. item de Istro, ἴσος αὐτὸς ἑωϋτῷ ῥέϝ, id est, æquabili flumine fertur.

Ες τὸ, ἕως, οὗ, donec. Απεματάϊσε, significat apud Herodotum crepitum emisit. Αλέον, conferti. & ἁλίζεσθαι, ac σωαλίζεσθαι, colligi, seu congregari, & ἁλίη, cœtus. Γνωσιμαχεῖν, interpretantur, perpendere suas uires, quæ inferiores sint, aduersariorum uiribus. itaq; posset accipi, θαλέα. εἰ μὲν νῦν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης, ἐγνωσιμάχει, significare uidetur simpliciter, τῇ γνώσει μάχεσθαι, hoc est, mutare sententiam, & perpendere. οὐρανία, γνωσιμαχέετε, μὴ εἶναι ὁμοῖοι ἡμῖν. & πολυμ. γνωσιμαχέοντον καὶ τἄλλα, καὶ ὅτι χώρλω ἅρ' εἶχον δυαίρεον.

Φρενήρης, mentis compos. Κατατροΐξεσθαι, interpretantur, gratis habituros, aut impune laturos esse, ἀπὸ τοῦ πρωικὸς deducto uocabulo, ut θαλέα, οὐ κατατροΐξεσθαι, de iis, qui Crœsum conseruassent. & non minus in fine eiusdem libri, & πολυμνία. Sed τρωχόρη, posse ita accipi uidetur, ut sit à uerbo ικέσθαι Ionico, & significet, progredi longius, aut effugere, simile ue aliquid.

Αμβώσας, ἀναβοήσας. & Βεβωμένα, πεφιδόντα, celebria.

Ασχ, molestia, & ἀσᾶσθαι, molestia, & dolore affici.

Ασλεῖν, & ἀνασλαίνειν, placere, ἀλλ' οὐκ ἀτρείδῃσι Αγαμέμνονι ἤνσλαινε θυμῷ. & ὡς ὄφελον θάνατ- μοι ἀσλεῖν κακός. Αμίζεσθαι, rapere.

Μῆνις, κότ-, & ἔγκοτ-, uehemens ira. Αἶνη, existimatio.

αἶθρα, de natura equæ posuit, Herod. θορτὴ, τὸ ἀσέρμα. Επίπλα, supellex.

Αμφισβασία, disceptatio, uel dissensio. Εμβολον, rostrum in naui, & ueluti claustrum regionis. & de portis, χαλκόδετ' ἔμβολα, phœnissis.

Παρακτῶσαι, introducere. Πρόκροσσοι, λιφαλὰς γυπῶν, conserta capita, & de nauibus, πολυμνίας. ut & Homerus.

Ημεκ. εἶν, indignari, offendi. Υγιερὸς, id est, ὑγιεινὸς, sanus.

Νεωχμὸν,

Νεωχμῶν, nouare, id est, νεωτερίζειν. Φρέχυθ', δυνάμενος, sufficiens.
Διαβάλλειν, calumniari, & insectari, & fallere, & uerba dare.
Οὐκ ἐκνεομένως. & οὐκ ἐκνουμένως, non debitè. & μᾶλλον τ' ἐκνεομένῳ, magis quàm conueniret. φὼρ. fur. Σωαμωρέειν, uastare, perdere. & σωάμωρος, noxius.
Ῥόκα, subitò. Εἰμὲν. ἐσμὲν, sumus. Ελινύειν, acquiescere. Λαισήια, parmæ, aut peltæ. Διασφάξ, crepido rupiũ. Σπέρχειν, aduersari & offendi. & ἀσπερχθεὶς perturbatus.
Πίσυρος, id est, τετραπλοῦς, fretus. ut & Hom. ἀνορέῃ πίσυνοι & κάρτει χειρῶν. sed & Eurip. ὀρέων. θορυβῷ τε πίσυνος λελαμπὼς παῤῥησίᾳ.
Απτέω, absentia. ut Democrito, ὄψις ὦ bona constitutio.
Κλησὼν, & κλεησὼν, rumor, fama, omen. χαῖρε δὲ κλεησίνοι. Odyss. υ
Σαρκάζειν, tõdere significat seu uellere, ut Μέλπ. σαρκάσας βοὸς πλευρὴν. atq; id & Hippocrati significat uerbum, ἐν τῷ πόδι ἀρθρῶν. α.
Ionicus est & articuli pleonasmus, ut τὸ μὲν ἀναστήσειν ὁδ' ἀτρεκέως ἐγὼ ῥέξει. pro ἐγὼ ῥέξει. & in quibus ὁ. pronomẽ esse uolũt, & significare αὐτὸς, Ionice Polymn. εἰ μέν τι φαίνοι σφάλμα φέρων τῷ βαρβάρῳ, τοῦτ' μὲν ἔλεγεν ὅδε, ὁ δὲ τὰ δυτικώτατα ἐκλεγόμενος: Si quid inerat quod fraudi esset Barbaro, eorũ nihil memorabat, sed eligens maximè fausta. Est autem et aliorum pronominum hic usus. εἰ δὲ ταῦτα κατοσλυνθῇ ἐκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως πρήσσυμα ἀναῤῥῆξαι, pro, ἀλλὰ πάντως ἀναῤῥῆξαι. & rursum, ἢ σέγε, pro, ἢ γὲ. Iliad. ε.
Ος ἐπεὶ ἄρκεσε κάμησι λιώς τ' ἄνδρας τ' ἐρεθίζων
Οἵτε μιν ἐκ εἴων Βοῶν ἐκ οἷαρ ἑλέσθαι,
Γαννύχιοι ἐρήσαντες, δόσ' ἱερεῶν ἐρατίζων, Ιθύφ.
Ξεινίων & φιλίων, & ὁμαιχμίων συνθέσθαι & διαλύσασθαι. hospitij amicitiæq; & belli coniunctionem & dissolutionem significat.
Επιστρεφέως, accuratè, obliquè, uehementer. Annotarunt & hoc Iones appellare, λάπνα, cœtus triginta hominum, qui simul cibum caperent: Homero tamen, δεῖπνον, simpliciter cibum significat, atq; etiam equorum pabulum. Νῦν δ' ἔρχεσθ' ὡς δεῖπνον. & εὖ δὲ ζῳ ἵπποισιν δεῖπνον δότω. Λάφυρα angiportum, ut & Odyss. χ. Ανέγνωσε, persuasit. Τέλη, impensæ, & ordines.
Σαγήνεις, secures aut bipennes, aut aliud barbarici telí genus. Αρδις, genus telí, & ut uolũt pharetra, sed significat apud Herodotũ, ferrũ ut opinor, sagittę.
Φάλαρα, ornamenta equorum. Χῆνες, quæ in caprificis bestiolę nascunt.
Σχοινοτενὲς, rectum. Εὐμαρὲς, stercus. Προσόμοια σιτία, idest, ὀψώμοια τέσσειν enim coquere, & conficere. ut Homero quoq;, μεταφορικῶς, γέρα τοσέμεν.
Φάρσος portio. Θύσανοι, id est, λεμνίσκοι, bullę, aut fimbrię in clypeis, & tunicis.

IOACHIMI CAMERARII ANNOTATIONVM FINIS.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ, ΕΝ ΕΝΝΕΑ ΤΜΗΜΑΣΙΝ, Α ΚΑΙ ΜΟΥΣΑΣ ΚΑΛΕΙ. ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ.

ΚΛΕΙΩ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ἁλικαρνασσῆος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε, καὶ θωυμαστὰ, τὰ μὲν, Ἕλλησι, τὰ δὲ, βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται. τά τε ἄλλα, καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι. Πέρσεων μὲν νυν οἱ λόγιοι, Φοινίκας φασὶ γενέσθαι τῆς διαφορῆς αἰτίους. τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ερυθρῆς καλεομένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν, καὶ οἰκήσαντας τοῦπερ καὶ τὸν χῶρον, τὸν, καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίῃσι μακρῇσι ὥρμηθέντας ἀπαγινέοντας τ' ἄλλα χώρια ἐς πάσης τε καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ ἐς Ἀσσυρίην, τήν τε ἄλλην χώρην ἐσαπικνέεσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐς Αργον. ἦν δὲ Αργος τότε τὸν χρόνον, προέχον ἅπασι τῶν νῦν Ελλάδι καλεομένην χώρην. ἀπικομένους δὲ ἐς Φοινίκας ὅσ' δὴ τὸ Αργος ἔστο, ἱδρύσασθαι τὸν φόρτον. ἐμέρεε δὲ ἤδη ἐκτῃ ἡμέρῃ, ἀπὸ τοῦ ἀπίκοντο, ἐξεμπολημένων σφι τὰ σφέτερα πάντων, ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναῖκας, ἄλλας τε πολλὰς, καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέος θυγατέρα. τὸν δὲ οἱ οὔνομα εἶναι κατὰ τὠυτὸ, τὸ, καὶ Ἕλλησι λέγουσι, Ιοῦν τὴν Ινάχου. τάσας στάσας κατὰ πρύμνας τῆς νηός, ὠνέεσθαι τὰ φορτία, τῶν, σφι ἦν θυμὸς μάλιστα. καὶ σφέας Φοίνικας διακελευσαμένους ὁρμῆσαι ἐπ' αὐτάς, τὰς μὲν δὴ πλείστας τῶν γυναικῶν, ἀφυγέειν, πλὴν δὲ Ιοῦς σὺν ἄλλῃσι ἁρπαδέων. ἐσβαλλομένους δὲ ὅτε τὴν νέα, οἴχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου. οὕτω μὲν Ιοῦν ὅτε Αἴγυπτον ἁρπαγὴν τῆς Εὐρώπης λέγουσι Πέρσαι, οὐκ ὡς Φοίνικες. καὶ τῶν ἀδικημάτων τοῦτο αἴτιον πρῶτον. Μετὰ δὲ ταῦτα, Ἑλλήνων τινὰς, οὐ γὰρ ἔχουσι πυθέσθαι ὀνόματα ἀπηγήσασθαι, φασὶ οἱ Φοίνικες ὅτε Τύρον τὴν Φοινίκων ἀρπάσαι τὴν βασιλέος θυγατέρα Εὐρώπην. εἰκάσαι δὲ ἂν οὕτοι ἱρέητες. ταῦτα δὴ ἴσα σφι πρὸς ἴσα γενέσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα, Ἕλληνας αἰτίους οἱ λόγιοι ἀδικίης γενέσθαι. κατάπλωσάντας γὰρ μακρῇ νηῒ ὅτε Αἰήτεω τε τοῦ κολχίδα, καὶ ἐς τὸν Φᾶσιν ποταμὸν, ἐνθεῦτεν δὲ ἅπαντα ἐξαμέσαντας καὶ τὰ ἄλλα, δὴ, εἶναι ἀπικόμενον, ἁρπάσαι τὴ βασιλέος θυγατέρα Μηδείην. πέμψαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ὅτε τοῦ Ελλάδα λίμνην, αἰτέειν τε δίκας τῆς ἁρπαγῆς, καὶ ἀπαιτέειν τοῦ θυγατέρα. τοὺς δέ, φάσκειν ἐναδέειν, ὡς οὐδὲ ἐκείνοι Ιοῦς τῆς Αργείης ἔδοσάν σφι δίκας τῆς ἁρπαγῆς, οὐδὲ ὦν αὖτοὶ δώσειν ἐκείνοισι. Δευτέρῃ δὲ λέγουσι γενεῇ μετὰ ταῦτα, Αλέξανδρον τὸν Πριάμου ἀκηκοότα ταῦτα, ἐθελῆσαί οἱ ἐκ τῆς Ελλάδος διὰ ἁρπαγῆς γενέσθαι γυναῖκα, ἐπιστάμενον πάντως ὅτι οὐ δώσει δίκας, οὐτε γὰρ ἐκείνους διδόναι, οὕτω δὴ ἁρπάσαντα αὐτοῦ Ελένην, πεῖσαι Ἕλληνας δόξαι πρῶτον τιμωρέειν, ἀνοήτων. τὸ δὲ μηδεμίαν ὥρην ἔχειν ἁρπαδείσεων, σωφρόνων. δῆλα γὰρ δή, ὅτι εἰ μὴ αὐτὰς ἐβούλετο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο. σφέας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῆς Ασίης λέγουσι Πέρσαι, ἁρπαζομένων τῶν γυναικῶν, λόγον οὐδένα ποιήσασθαι. Ἕλληνας δὲ, λακεδαιμονίης εἱνεκεν γυναικὸς, στόλον μέγαν συναγεῖραι. καὶ ἔπειτα ἐλθόντας ὅτε τὴν Ασίην, τὴν Πριάμου δύναμιν κατελεῖν. ἀπὸ τούτου τ' ἀεὶ ἡγήσασθαι τὸ Ἑλληνικὸν σφίσι ἔναιπολέμιον. τὴν γὰρ Ασίην, καὶ τὰ ἐνοικέοντα ἔθνεα βάρβαρα, οἰκειοῦνται οἱ Πέρσαι. τὴν δὲ Εὐρώπην, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν, ἓν γλωττα διεχωρέεσθαι. οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς

Ἄλλη λιμὴς φοινίκων γράμμα πρὸ λιμὸς ἐστὶ

Πρόδοξις.

Κροῖσος Λυδῶν βασιλεὺς ἐὼν

primus inuestit Graecos.

πῶς Λυδῶν περιγενόμενοι ἔλυσαν τὴν βασιλείαν

Κανδαύλης βασιλεὺς

τῷ γύγῃ

τὴν ἑαυτῆς γυναῖκα γυμνὴν δικάσαι

ιλίῃ ἅλωσιν εὐρίσκουσι ὁ Ἡσίοδον οὐ ποιήσαντα τὴν ἀρχὴν ἔχθρης ἁλῶναι Ἕλληνας. πολλοὶ δὲ ἁλλοι λόγοι εἰσὶ Περσέων οὐκ ὁμολογέουσι Φοίνικας. ὁ γὰρ ἁρπαγὴν σφέας χρησαμένους λέγουσιν ἄγειν αὐτοὺς ὀλίγῳ ὕστερον, ἀλλ' ὡς ἐν Ἄργεϊ ἐμίσγοντο τοῦ ναυκλήρου ἁνδρὸς, ἐπεὶ δὲ ἔμαθον ἐγκυον ἐοῦσαν, ἀπελθόντα οὐκ ἐκείας, οὕτω δὴ ἐβουλεύσαντο αὐτοὶ τοῖσι Φοίνιξι συνεκπλῶσαι, ὡσαὐτὼ μὴ κατάδηλος γένηται. ταῦτα μὲν νυν Πέρσαι, καὶ Φοίνικες λέγουσι. ἐγὼ δὲ οὐδὲν μᾶλλον τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων ὡς οὕτως ἢ ἄλλως κως ταῦτα ἐγένετο. τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ὀρέων Ἕλληνας, τοῦτον σημήνας, πρόβησομαι ὀλίγον τοῦ λόγου, ὁμοίως μικρὰ καὶ μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιών. τὰ γὰρ πάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε. τὰ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγάλα, πρότερον ἦν σμικρά. τὴν ἀνθρωπείην ὧν ἐπιστάμενος ὀυδαιμόνιον οὐδαμὰ ἐν τωὐτῷ μένουσαν, ὁμοίως μνησθήσομαι ἀμφοτέρων.

Κροῖσος ἦν λυδὸς μὲν τὸ γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραννος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ, ὃς ῥέων ἀπὸ μεσαμβρίης μεταξὺ Σύρων, καὶ Παφλαγόνων, ἔρχεται πρὸς βορέην ἄνεμον ἐς τὸν Εὔξεινον καλεόμενον πόντον. οὗτος ὁ Κροῖσος βαρβάρων πρῶτος τοὺς, τῶν μεῖς ἴσμεν, οὓς μὲν κατεστρέψατο Ἑλλήνων, ἐς φόρου ἀπαγωγὴν. τοὺς δὲ, φίλους προσεποιήσατο. κατεστρέψατο μὲν Ἰωνάς τε, καὶ Αἰολέας, καὶ Δωριέας, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ. φίλους δὲ προσεποιήσατο Λακεδαιμονίους. πρὸ δὲ τοῦ Κροίσου ἀρχῆς, πάντες Ἕλληνες ἦσαν ἐλεύθεροι. τὸ γὰρ Κιμμερίων στρατεύμα τὸ ἐπὶ τὴν Ἰωνίην ἀπικόμενον, Κροίσου ἐὸν πρότερον, οὐ κατεστροφὴ ἐγένετο τῶν πολίων, ἀλλ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἁρπαγή. ἡ δὲ ἡγεμονίη οὕτω περιῆλθε ἐς τοὺς Ἡρακλείδας ὀνομαστοὺς, ἐκ Γύγεω τοῦ καλεομένου Μερμναδῶν. ἡ μὲν νυν ἀρχὴ ἐκ Θεοπρωτίου, ἐκ δίλης τε τῆς Ἰαρδάνου γεγονότες, καὶ Ἡρακλέος, ἀρξαντες ἐπὶ δύο καὶ εἴκοσι γενεὰς ἀνδρῶν, ἔτεα ὠγδώκοντά τε, καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενος τὴν ἀρχὴν, μέχρι Κανδαύλεω τοῦ Μύρσου. οὗτος δὴ ὢν ὁ Κανδαύλης, ἠράσθη τῆς ἑωυτοῦ γυναικός. ἐρασθεὶς δὲ, ἐνόμιζε οἱ εἶναι γυναῖκα πολλὸν πασέων καλλίστην. ὥστε δὲ ταῦτα νομίζων, τῷ γὰρ οἱ ἦν δορυφόρων Γύγης ὁ Δασκύλου μάλιστα ἐφίλεε πάντων καὶ τὰ σπουδαιότατα τῶν πραγμάτων ἐπετίθει ὁ Κανδαύλης, καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος τῆς γυναικὸς ὑπερεπαινέων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς, ἔλεγε πρὸς τὸν Γύγην τοιάδε, Γύγη, οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέγοντι περὶ τοῦ εἴδεος τῆς γυναικὸς, ὦτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν, ποίεε ὅκως ἐκείνην θέσεαι γυμνήν. ὁ δὲ, μέγα ἀμβώσας, εἶπε, δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὑγιέα, κελεύων με δέεσθαι τὴν ἐμὴν θεσπέσιαν γυμνήν. ἅμα δὲ ἱματίοισι ἐκδυομένοισι, συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισι ἐξεύρηται, ἐκ τῶν, μανθάνειν δεῖ. ἐν τοῖσι ἐν τόδε ἔστι, πυκὰ σκοπεύειν τὰ ἑωυτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνην εἶναι πασέων γυναικῶν καλλίστην. καὶ σέο δέομαι μὴ δίκαια ἀνόμων. ὁ μὲν δὴ λέγων τοιαῦτα, ἀπεμάχετο, ἐρρώσθεων μή τοι ἐξ αὐτέων γένηται κακόν. ὁ δὲ, ἀμείβεται τοιάδε, θάρσει Γύγη, καὶ μὴ φοβέο, μήτε ἐμὲ ὡς σέο πειρώμενον λόγον τόνδε, μήτε γυναῖκα τὴν ἐμὴν, μή τι τοι ἐξ αὐτῆς γένηται βλάβος. ἀρχὴ γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι ὅτως, ὥστε μηδὲ μαθεῖν μιν ὀφθεῖσαν ὑπὸ σεῦ. ἐγὼ γάρ σε ὄπισθε τοῦ οἰκήματος, ἐν τῷ, κοιμώμενος, ὀπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρης στήσω. μετὰ δ' ἐμὲ ἐσελθόντα, παρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ὀς κοιτῶνα. εἰσὶ δὲ ἀγχοῦ τῆς εἰσόδου θρόνοι. ἐπὶ τούτου, τὸν ἱματίων κατὰ ἓν ἕκαστον ἐκδύσασα, θήσει. καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει σοι θεήσασθαι. ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου εἶσω ἐς τὴν εὐνὴν, κατὰ νώτου τε αὐτῆς γένῃ, σοὶ μελέτω τοιοῦτον, ὅκως μή σε ὄψεται ἰόντα διὰ τῆς θυρέων. ὁ μὲν δὴ ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγέειν, ἦν ἕτοιμος. ὁ δὲ Κανδαύλης ἐπεὶ ἐδόκεε ὥρη τῆς ἡμέρης εἶναι, ἤγαγε τὸν Γύγεα ὀπίσω τοῦ οἰκήματος. καὶ μετὰ τοῦτο αὐτίκα παρῆν καὶ ἡ γυνή. ἐσελθοῦσαν δὲ, καὶ πιθέσθαι τὰ εἵματα, ἐβιήσατο ὁ Γύγης.

γύγης. ὡς δὲ κατὰ νώτου ἐγένετο, ἐξιέναι ἡ γυναικὸς ὀπίσω, ἐσεκύσα, ἐνόησε τε τὸν ἄνδρα ἐόντα ἐκεῖ. καὶ ἡ γυνὴ ὁρᾷ μιν ἀμφιδόντα. μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, ὅτε αἰδεσθῶν ἀναχωρέοντα, ὅτε ἐδόξε μαθεῖσα, ἐν νόῳ ἔσχε τίσασθαι τὸν Κανδαύλεα. παρὰ γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν τι καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοισι βαρβάροισι, καὶ ἀνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἀσχήμονα μεγάλῳ φέρει. τότε μὲν δὴ ὅτως σιγῇ σιγὴν ἔσχον. ὡς δὲ ἡμέρη τάχιστα ἐγένετο, τῶν οἰκετέων, οὓς, μάλιστα ἐώρα πιστοὺς ἐόντας ἑωυτῇ, ἑτοίμους ποιησαμένη, ἐκάλεε τὸν Γύγεα. ὁ δὲ, ὡς δὴ οὐκ εἰῶν αὐτὸν τὴν πρηχθέντων ἐπίστασθαι, ἦλθε καλεόμενος. ἐνθεῦτε γὰρ δὴ πρόσθεν ὅκως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾶν. ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπίκετο, ἔλεγεν ἡ γυνὴ τάδε, Νῦν τοι δυοῖν ὁδοῖν παρεουσέων Γύγη, δίδωμι αἵρεσιν ὁκοτέρην βούλεαι βαδίζειν, ἢ γὰρ Κανδαύλεα ἀποκτείνας, ἐμέ τε καὶ τὴν βασιληίην ἔχε τὴν Λυδῶν, ἢ αὐτόν σε αὐτίκα ὅτως ἀποθνήσκειν δεῖ, ὡσαὐ μὴ πάντα πειθόμενος Κανδαύλῃ, κυλιστοῦ ἴδῃς τά, μή σε δεῖ. ἀλλ' ἦτοι ἐγώνε γε τὸν ταῦτα βουλεύσαμενον δεῖ ἀπόλυσθαι, ἢ σὲ τὸν ἐμὲ γυμνὴν θηκάμενον, καὶ ποιήσαντα ἃ νομίζομεν. ὁ δὲ Γύγης, τέως μὲν ἀπεθώυμαζε τὰ λεγόμενα. μετὰ δὲ, ἱκέτευε μή μιν ἀναγκαίῃ γνῶναι δίασθαι ταύτην αἵρεσιν. ὅκως δὴ ἐπειθε, ἀλλ' ἑώρα ἀναγκαίως ἀληθέως περκειμένῳ, ἢ τὸν δεσπότεα ἀρκτέαινε, ἢ αὐτὸν ὡς ἄλλως ἀπόλυσθαι. αἱρέεται αὐτὸς πολιήναι, ἐπηρώτα δὴ λέγων τάδε, Ἐπείμε ἀναγκάζεις δεσπότεα τὸν ἐμὸν κτείνειν; ὁ δὲ ἐβούλευσε τὸν λέγω

ἐξήλασε. Σμύρνην τε τὴν ἀπὸ Κολοφῶνος λιπιδεῖσαν, εἷλον. ἐς Κλαζομενὰς τε ἐσέβαλον. ἀπὸ μὲν νυν τούτων ὀκ ὡς ἤθελον ἀπήλαξαν, ἀλλὰ πρόσπαίσας μεγάλως. ἄλλα τε ἔργα ἀπεδέξατο τὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἀρχῇ ἀξιαπηγητότατα τάδε, ἐπολέμησε Μιλησίοισι, πρῶτα μὲν ἐλθὼν ἐπὶ τὸ πέδιον τὸ Μαιάνδριον ἐστρατοπεδεύσατο ἐν αὐτῷ. ἐπελάνουν γὰρ ἐπολιόρκησε τὴν Μίλητον ἔχοντα δὲ τὸν στρατὸν τὸν μὲν ἐπὶ τὴν γῆν ὀκως ἀπὸ τῶν δένδρων ἔσται καρπὸς ἀπὸ τοῦ τυνικαῦτα ἐσέβαλε τῇ στρατιῇ. ἐστρατοπεδεύετο δὲ ἀπὸ συείγων τε, καὶ πυκτίδων, καὶ αὐλῶν γυναικείων τε, καὶ ἀνδρείων. ὡς δὲ ἐς τὴν Μιλησίην ἀπίκοιτο, οἰκήματα μὲν τὰ ἐν τοῖσι ἀγροῖσι, ὅτε κατέβαλον, ὅτε ἐνεπίμπρη, ὅτε θύρας κατέαγε, ἔα δὲ ἔστ' οὗ χώρην ἐστάμνων. ὁ δὲ, τά τε ἄλλα ἐλώδεα ἐν τῷ καρπῷ ἐν τῇ γῇ ὀκως διαφθείρειεν, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω. ἐν τῷ θαλάσσῃ οἱ Μιλήσιοι ἐπεκράτεον, ὥστε ἀπὸ ἑβδόμης μὴ ἐξιέναι ἔργον τῇ στρατιῇ. τὰς δὲ οἰκίας ὁ κατέβαλεν ὁ Λυδὸς, ἵνα δὲ εἵνεκα, ὅκως ἔχοιεν ζώνην βλύζουσαν ὁρμεώμενοι τῶν γλυκέων αἰείρειν τε καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλήσιοι. αὐτὸς δὲ, ἐκείνων ἐργαζομένων, ἔχοι ἃ καὶ σίνεσθαι ἐσβάλλων. ταῦτα ποιέων ἐπολέμεε ἔτεα ἕνδεκα. ἐν τοῖσι ἑβδόμοισι ἐλθὼν ἐς τὴν Μιλησίην ἐνέπρησε τὸν σηκὸν τῆς Κορησσίης χώρης τῆς σφετέρης μαχεσαμένων, καὶ ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ. τὰ μὲν νυν ἓξ ἔτεα τῷ ἐνέκεε, ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ ἔτεϊ ἐνέπρησε τὸν σηκὸν τῆς Κορησσίης. Σαδυάττης γὰρ ἦν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀλυάττεω ὁ τὸν πόλεμον ἐν ἐποίησε. τὰ δὲ πρόσθεν τούτου ἔτεα τὰ ἐπόμενα τοῖσι ἓξ, Ἀλυάττης ὁ Σαδυάττεω ἐπολέμεε. ὃς παραδεξάμενος, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, παρὰ τοῦ πατρὸς τὸν πόλεμον, πρόσθεν ἐποίεε γε ταμίης. τοῖσι δὲ Μιλησίοισι οὐδαμοὶ Ἰώνων ἐπολέμησαν τοῦτον Σωσαγελάφεω μοῦνον, ὅτι μὴ Χῖοι μοῦνοι. οὗτοι γὰρ τὸ ὅμοιον ἀντεποίησαν, ἐπιμύρεον. καὶ γὰρ δὴ πρότερον οἱ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι τὸν πρὸς ἐρυθραίους πόλεμον συνδιήνεικαν. ἔτεϊ δὲ ἕκτῳ ἐκάτῳ ἔτεϊ, ἐπείτε ἐσέβαλε ἐπὶ τὴν στρατιὴν, συνήνεικε τὰ τοιόνδε γενέσθαι πρῆγμα, ὡς ἄφθη τὰ σπαρτὰ τὸ λήϊον ἀνέμῳ βιώμενον, ἄψαντα νηὶ Ἀθηναίης, ἐπὶ Σιγείου. ἀφθεὶς δὲ ὁ νηὸς, κατεκάη. τὸ μὲν παραυτίκα μὴ λόγος ἐδόκεε ἐγγίνεσθαι. μετὰ δὲ, ἐπὶ τὴν στρατιὴν ἀπικομένην ἐς Σάρδις, ἐνύπνιον ὁ Ἀλυάττης. μακροτέρης δὲ οἱ γενομένης τοῦ νόσου, πέμψας ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους, εἴτε οἱ συμβουλεύσαντός του, εἴτε καὶ αὐτῷ ἔδοξε πέμψαντι περὶ τοῦ θεράπεος ἐπειρέσθαι δεῖν, οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν τὸν νηὸν τῆς Ἀθηναίης αὖθις ἀνορθώσῃ, τὸν ἐνέπρησε χώρης τῆς Μιλησίης ἐν Ἀσησῷ. Δελφῶν οἴδε ἐγὼ οὕτω ἀκούσας γράφω, Μιλήσιοι δὲ τάδε προσέθεσαν τούτοισι. Περιάνδρου τὸν Κυψέλου, ἐόντα Θρασυβούλῳ τῆσι τότε Μιλήτου τυραννεύοντι ξεῖνον ἐς τὰ μάλιστα, πυθόμενον τὸ χρηστήριον, τὸ τῆσι Ἀλυάττεω γιγόμενον, πέμψαντα ἄγγελον κατιέναι ὅκως ἂν τι προείδως πρὸς τὸ παρὸν βουλεύηται. Μιλήσιοι μὲν νυν ὕστερον λέγουσι γράψαντα. Ἀλυάττης δὲ, ὡς οἱ ταῦτα ἀγγελθέντα, αὐτίκα ἔπεμπε κήρυκας ἐς Μίλητον, βουλόμενος μακρὴν σπονδὰς ποιήσασθαι Θρασυβούλῳ τε καὶ Μιλησίοισι χρόνον ὅσον αὐτὸν οἰκοδομέῃ. ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν. Θρασύβουλος δὲ σαφέως προπεπυσμένος πάντα λόγον, καὶ εἰδὼς τὰ, Ἀλυάττης μέλλει ποιήσειν, μηχανᾶται τοιόνδε, ὅσσος ἦν ἐν τῷ ἄστεϊ σῖτος καὶ ἐνὼν αὐτὸς, καὶ ἰδιώτης ὁκόσος, τοῦτον ἅπαντα συναγαγὼν ἐς τὴν ἀγορὴν, προεῖπε Μιλησίοισι, ἐπεὰν αὐτὸς σημήνῃ, πότε πίνειν τε πάντας, καὶ ἀγάμω χρᾶσθαι δι' ἀλλήλους. ταῦτα δὲ ἐποίεε τε, καὶ προηγόρευε Θρασύβουλος, τῶνδε εἵνεκα, ὅκως ἂν δὴ ὁ κῆρυξ ὁ στρατιήτης ἰδὼν τε σῶρον μέγαν σίτου ἐκχυμένον, καὶ σὺν ἀνθρώπῳ ἐν δυσπαθείῃσι ἐόντας, ἀγγείλῃ Ἀλυάττῃ, τὰ, δὴ καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ δὴ ἰδὼν τε ἐκεῖνα ὁ κῆρυξ, καὶ εἰπὼν πρὸς Θρασύβουλον τὰς γνώλας τοῦ λυσιτοῦ, ἀπῆλθεν ὀπίσω τε ἐς Σάρδις. ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δι' ὀδὲν ἄλλο ἐγένετο ἡ διαλλαγή. ἐλπίζων γὰρ ὁ Ἀλυάττης σιτοδεήσειν ἔτι ἐν τῇ Μιλήτῳ, καὶ τὸ λεὼν τεθηπέναι ὡς τὸ ἔχαρον κακὸν, ἤκουε τὴν μὲν ῥυηναι νοσήσαντος ἐκ τοῦ Μιλησίου τοῦ φανέντος λόγους, ἢ ὡς αὐτὸς κατεσθίοι. μετὰ δὲ, ἅτε διαλλαγὴν σφι ἐγνωκὼς, ἐπ' ὥρτε ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι, καὶ συμμάχους. καὶ δύο τε αὐτοῖσι ἐνὸς νεὼς τῇ Ἀθηναίῃ ὠκοδομήσατο ὁ Ἀλυάττης ἐν τῇ Ἀσησῷ. αὐτός τε ἐκ τοῦ νόσου ἀνέστη. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν πρὸς Μιλησίους τε καὶ Θρασύβουλον πόλεμον Ἀλυάττῃ, ὧδε εἶχε. Περίανδρος δὲ ὁ τοῦ Κυψέλου παῖς, οὗτος ὁ τοῦ Θρασυβούλου τὸ χρηστήριον μηνύσας. ἐτυράννευε δὲ ὁ Περίανδρος Κορίνθου. τῷ δὴ λέγουσι Κορίνθιοι, ὁμολογέουσι δέ σφι Λέσβιοι, ἐν τοῦ βίῳ θώϋμα μέγιστον πρηξαι. Ἀρίονα τὸν μουσικώτατον ὧν δεληΐνων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε, καὶ ὀνομάσαντα, καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ. οὗτον δὲ Ἀρίονα λέγουσι τὸν μὲν χρόνον τοῦτον πλεῖστον διατρίβοντα παρὰ Περιάνδρῳ, ὠθυμῆσαι πλῶσαι ὀπίσω ἐς Ἰταλίην τε, καὶ Σικελίην. ἐργασάμενον δὲ χρήματα μεγάλα, θελῆσαι ὀπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι, ὁρμᾶσθαι μὲν νυν ἐκ Τάραντος, πιστώσαντα δὲ οὐδενὶ μᾶλλον ἢ Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων, οὓς δὲ, ἐν τῷ πελάγει ἐπιβουλεύειν τὸν Ἀρίονα, ἐκβαλόντας ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, σιωπῶντα οὕνεκα, λίσεσθαι. χρήματα μὲν ποιέοντά σφι, ψυχὴν δὲ παραιτέομενον. ὅκως δὴ πείθειεν αὐτὸν τούτοισι, ἀλλὰ μὲν ἐπιβουλεύειν οὐ πρεσβύτερα ἢ αὐτὸν διαχρᾶσθαι μιν ὡς ἂν τάφῃ ἐν γῇ τύχῃ, ἢ ἐκπηδᾶν ὀπίσω τῶν θαλασσίων ἀνδρῶν. ἀπειλήσαντα δὲ τὸν Ἀρίονα ἐπὶ τούτοισι, παραιτήσασθαι, ἐπειδὴ σφι ὅτου δοκέοι ποιήσειν αὐτὸν, ἐν τῇ σκηνῇ πάσῃ στάντα ἐν τοῖσι ἐσιωλοίοισι, ἀείσαι. ἀείσαντα δὲ, ὑπεσχέθη κεῖν ἑωυτὸν καταχρήσασθαι, ἢ μὴ ποιῆσι γε ὧν ἐκέλευσαν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ, ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς πρύμνης ὅτι μέσην νέα, τὸν δὲ, ἐνδυσάμενον πᾶσαν τὴν σκευὴν, ἢ λαβόντα τὴν λιθάρην, στάντα ἐν τοῖσι ἐσιωλοίοισι, ἄρξασθαι νόμου τοῦ ὀρθίου. τελευτῶντος δὲ τοῦ νόμου, ῥίψαι μιν ὅτι τὴν θάλασσαν ἑωυτὸν, ὡς εἶχε σὺν τῇ σκευῇ πάσῃ. ἢ μὲν δὴ, ἀπαγαγεῖν ὅτι Κόρινθον. τὸν δὲ, σέλφινα λέγουσι ὑποδεξάμενον, ἀπενεῖκαι ὅτι Ταίναρον. ἀναβάντα δὲ αὐτὸν, χωρέειν ὅτι Κόρινθον σὺν τῇ σκευῇ. ἢ ἀπικόμενον, ἀπαγγεῖλαι ταῦτα τὸ γεγονός. Περίανδρον δὲ ὑπὸ ἀπιστίης, ἀείσαντα μὲν ἓν φυλακὴν ἔχειν ὅτι μή μεσπόντα, ἀνακῶς δὲ ἔχειν πρεσβυτέρων, ὡς δὲ ἄρα πλῶναι αὐτὸν ἀληθέντας, ἐσορτάσαι εἴ τι λέγοιεν πρὸς Ἀρίονος. φαμένων δὲ ἐκείνων ὡς εἴη τε σῶς πρὸς τὴν Ἰταλίην, ἰκανὰ μὲν εὖ πρήσοντα λιπόντα ἐν Τάραντι, ὕστερα δὲ ἐπιθυμήσαντα ἐλθεῖν ἔχειν ἐπὶ ἐλεγχομένῳ ἀρνέεσθαι. ταῦτα μὲν νυν Κορίνθιοί τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι. καὶ Ἀρίονός ὅδε ἀνάθημα χάλκεον ἐὸν μέγα ὦν Ταινάρῳ, ὦν Δελφῖνος ἐπεὼν ἀνθρώπος, Ἀλυάττης δὲ ὁ Λυδοῦ τοῦ πρὸς Μιλησίους πόλεμον διενείκας, μετέπειτα τελευτᾷ, βασιλεύσας ἔτεα ἑπτά, καὶ πεντήκοντα. ἀνέθηκε δὲ ἐκφυγὼν τὴν νοῦσον ὁ δεύτερος τοῦτος τῆς οἰκίης τάυτης ἐς Δελφοὺς, λεκτηράτε ἀργύρεον μέγαν, καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον κολλητὸν, θέης ἄξιον, ὑπὲρ πάντων δὴ ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων, Γλαύκου τοῦ χίου ποίημα, ὃς μοῦνος δὴ πάντων ἀνθρώπων σιδήρου κόλλησιν ἐξεῦρε. τελευτήσαντος δὲ Ἀλυάττεω, ἐδιήσατο τὴν βασιληΐδα Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω, ἐτέων ὢν ἡλικίην τριήκοντα, καὶ ἥβησκοντα. ὃς δὴ Ἑλλήνων πρώτοισι ἐπεθήκατο Ἐφεσίοισι. τοῦτο δὴ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκεόμενοι ὑπ' αὐτοῦ, ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νεὼ χοινίου ἐς τὸ τεῖχος. ἔστι δὲ μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ πόλιος, ἣ τότε ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νεοῦ, ἑπτὰ στάδιοι. πρώτοισι μὲν δὴ τούτοισι ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος. μετὰ δὲ, ἐν μοίρῃ ἑκάστοισι Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοισι ἄλλας αἰτίας ὧν φέρων. τοῖσι μὲν ἐδυνάτο μέζονας πρόφασις εὑρίσκειν, μείζονα ἐπαιτιώμενος. οἷσι δὲ αὐτέων, καὶ φαῦλα ὧν φέρων. ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τὸν ἐνθεῦτεν ἐπενόεε, νέας ποιησάμενος, ὧν χρήσεσθαι τοῖσι νησιώτῃσι. ἐόντων δὲ οἱ πάντων ἑτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν, Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον ἐς Κροῖσον, οἱ δὲ, Πιττακὸν τὸν Μιτυληναῖον. εἰρομένου δὲ Κροίσου εἴ τι νεώστερον πρὸς τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην. ὦ βασιλεῦ, νησιῶται ἵππον συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρδις τε, καὶ ὦν σὲ ἔχοντες ἐν νῷ στρατεύεσθαι. Κροῖσον δὲ ἐλπίσαντα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθέα, εἰπεῖν, Αἴ γὰρ θεοὶ ποιήσειαν ὦν νόον νησιώτῃσι ἐλθεῖν ὦν Λυδῶν παῖσι ἐπὶ σὺν ἵπποισι, ἐν ἢ, ἐπιλαβόντα φάναι. ὦ βασιλεῦ, πρόθυμός μοι φαίνεαι σύξεσθαι νησιώτας ἱππολυμοῦς λαβεῖν ἐν πείρῃ, εἰκότα ἐλπίζων. νησιώτας τί δοκέεις συχεῖν ἄλλο, ἢ ἐπείτε τάχιστα ἐπύθοντό σε μέλλοντα ὦν σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἀρώμενοι Λυδοὺς ἐν θαλάσσῃ, ἵνα ἐπ' ἐν τῇ πείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων, τίσωνταί σε, σὺ δὲ ἀνδραποδίσεαι ἔχεις. ἀλλὰ τε ἡδέως κε Κροῖσος τῷ ὦν λόγῳ. καὶ οἱ προσφυέως γὰρ δόξαι λέγειν τὸν θωμαζόμενον πάντα ἀναπείθειν τὴν ναυπηγίης. καὶ ὅτω δίσι τοῖσι νήσοισι οἰκημένοισι ἴωσι, ξεινίην συνεθήκατο. χρόνου δὲ ὑστερίζοντος, καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τὸν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ οἰκημένων, πλὴν γε Κιλίκων, καὶ Λυκίων, οὓς ἄλλους πάντας ἐπὶ ἑωυτῷ εἶχε κατεστρεψάμενος ὁ Κροῖσος. εἰσὶ δὲ οἵδε, Λυδοὶ. Φρύγες. Μυσοί. Μαριανδυνοί. Χάλυβες. Παφλαγόνες. Θρῆικες. Οἱ θυνοί τε, καὶ Βιθυνοί. Κᾶρες. Ἴωνες. Δωριέες. Αἰολέες.

οἱ δὲ ὑστέρους, καὶ δι' ὑβρισμὸν πρῶτον ἀνθρώπων, τοὺς ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε, καὶ ὀνομάσαντα, καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ. οὗτον δὲ Ἀρίονα λέγουσι τὸν μὲν χρόνον τοῦτον πλεῖστον διατρίβοντα παρὰ Περιάνδρῳ, ὠθυμῆσαι πλῶσαι ὀπίσω ἐς Ἰταλίην τε, καὶ Σικελίην. ἐργασάμενον δὲ χρήματα μεγάλα, θελῆσαι ὀπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι, ὁρμᾶσθαι μὲν νυν ἐκ Τάραντος, πιστώσαντα δὲ οὐδενὶ μᾶλλον ἢ Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων, οὓς δὲ, ἐν τῷ πελάγει ἐπιβουλεύειν τὸν Ἀρίονα, ἐκβαλόντας ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, σιωπῶντα οὕνεκα, λίσεσθαι. χρήματα μὲν ποιέοντά σφι, ψυχὴν δὲ παραιτέομενον. ὅκως δὴ πείθειεν αὐτὸν τούτοισι, ἀλλὰ μὲν ἐπιβουλεύειν οὐ πρεσβύτερα ἢ αὐτὸν διαχρᾶσθαι μιν ὡς ἂν τάφῃ ἐν γῇ τύχῃ, ἢ ἐκπηδᾶν ὀπίσω τῶν θαλασσίων ἀνδρῶν. ἀπειλήσαντα δὲ τὸν Ἀρίονα ἐπὶ τούτοισι, παραιτήσασθαι, ἐπειδὴ σφι ὅτου δοκέοι ποιήσειν αὐτὸν, ἐν τῇ σκευῇ πάσῃ στάντα ἐν τοῖσι ἐσιωλοίοισι, ἀείσαι. ἀείσαντα δὲ, ὑποσχέθη κεῖν ἑωυτὸν καταχρήσασθαι, ἢ μὴ ποιῆσι γε ὧν ἐκέλευσαν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ, ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς πρύμνης ὅτι μέσην νέα, τὸν δὲ, ἐνδυσάμενον πᾶσαν τὴν σκευὴν, ἢ λαβόντα τὴν λιθάρην, στάντα ἐν τοῖσι ἐσιωλοίοισι, ἄρξασθαι νόμου τοῦ ὀρθίου. τελευτῶντος δὲ τοῦ νόμου, ῥίψαι μιν ὅτι τὴν θάλασσαν ἑωυτὸν, ὡς εἶχε σὺν τῇ σκευῇ πάσῃ. τὸν μὲν, ἀπαγαγεῖν ὅτι Κόρινθον. τὸν δὲ, σέλφινα λέγουσι ὑποδεξάμενον, ἀπενεῖκαι ὅτι Ταίναρον. ἀναβάντα δὲ αὐτὸν, χωρέειν ὅτι Κόρινθον σὺν τῇ σκευῇ. ἢ ἀπικόμενον, ἀπαγγεῖλαι ταῦτα τὸ γεγονός. Περίανδρον δὲ ὑπὸ ἀπιστίης, Ἀρίονα μὲν ἓν φυλακὴν ἔχειν ὅτι μή μεσπόντα, ἀνακῶς δὲ ἔχειν πρεσβυτέρων, ὡς δὲ ἄρα πλῶναι αὐτὸν ἀληθέντας, ἐσορτάσαι εἴ τι λέγοιεν πρὸς Ἀρίονος. φαμένων δὲ ἐκείνων ὡς εἴη τε σῶς πρὸς τὴν Ἰταλίην, ἰκανὰ μὲν εὖ πρήσοντα λιπόντα ἐν Τάραντι, ὕστερα δὲ ἐπιθυμήσαντα ἐλθεῖν ἔχειν ἐπὶ ἐλεγχομένῳ ἀρνέεσθαι. ταῦτα μὲν νυν Κορίνθιοί τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι. καὶ Ἀρίονός ὅδε ἀνάθημα χάλκεον ἐὸν μέγα ὦν Ταινάρῳ, ὦν Δελφῖνος ἐπεὼν ἀνθρώπος, Ἀλυάττης δὲ ὁ Λυδοῦ τοῦ πρὸς Μιλησίους πόλεμον διενείκας, μετέπειτα τελευτᾷ, βασιλεύσας ἔτεα ἑπτά, καὶ πεντήκοντα. ἀνέθηκε δὲ ἐκφυγὼν τὴν νοῦσον ὁ δεύτερος τοῦτος τῆς οἰκίης τάυτης ἐς Δελφοὺς, λεκτηράτε ἀργύρεον μέγαν, καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον κολλητὸν, θέης ἄξιον, ὑπὲρ πάντων δὴ ἐν Δελφοῖσι ἀναθημάτων, Γλαύκου τοῦ χίου ποίημα, ὃς μοῦνος δὴ πάντων ἀνθρώπων σιδήρου κόλλησιν ἐξεῦρε. τελευτήσαντος δὲ Ἀλυάττεω, ἐδιήσατο τὴν βασιληΐδα Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω, ἐτέων ὢν ἡλικίην τριήκοντα, καὶ ἥβησκοντα. ὃς δὴ Ἑλλήνων πρώτοισι ἐπεθήκατο Ἐφεσίοισι. τοῦτο δὴ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκεόμενοι ὑπ' αὐτοῦ, ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νεὼ χοινίου ἐς τὸ τεῖχος. ἔστι δὲ μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ πόλιος, ἣ τότε ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νεοῦ, ἑπτὰ στάδιοι. πρώτοισι μὲν δὴ τούτοισι ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος. μετὰ δὲ, ἐν μοίρῃ ἑκάστοισι Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοισι ἄλλας αἰτίας ὧν φέρων. τοῖσι μὲν ἐδυνάτο μέζονας πρόφασις εὑρίσκειν, μείζονα ἐπαιτιώμενος. οἷσι δὲ αὐτέων, καὶ φαῦλα ὧν φέρων. ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τὸν ἐνθεῦτεν ἐπενόεε, νέας ποιησάμενος, ὧν χρήσεσθαι τοῖσι νησιώτῃσι. ἐόντων δὲ οἱ πάντων ἑτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν, Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον ἐς Κροῖσον, οἱ δὲ, Πιττακὸν τὸν Μιτυληναῖον. εἰρομένου δὲ Κροίσου εἴ τι νεώστερον πρὸς τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην. ὦ βασιλεῦ, νησιῶται ἵππον συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρδις τε, καὶ ὦν σὲ ἔχοντες ἐν νῷ στρατεύεσθαι. Κροῖσον δὲ ἐλπίσαντα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθέα, εἰπεῖν, Αἴ γὰρ θεοὶ ποιήσειαν ὦν νόον νησιώτῃσι ἐλθεῖν ὦν Λυδῶν παῖσι ἐπὶ σὺν ἵπποισι, ἐν ἢ, ἐπιλαβόντα φάναι. ὦ βασιλεῦ, πρόθυμός μοι φαίνεαι σύξεσθαι νησιώτας ἱππολυμοῦς λαβεῖν ἐν πείρῃ, εἰκότα ἐλπίζων. νησιώτας τί δοκέεις συχεῖν ἄλλο, ἢ ἐπείτε τάχιστα ἐπύθοντό σε μέλλοντα ὦν σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἀρώμενοι Λυδοὺς ἐν θαλάσσῃ, ἵνα ἐπ' ἐν τῇ πείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων, τίσωνταί σε, σὺ δὲ ἀνδραποδίσεαι ἔχεις. ἀλλὰ τε ἡδέως κε Κροῖσος τῷ ὦν λόγῳ. καὶ οἱ προσφυέως γὰρ δόξαι λέγειν τὸν θωμαζόμενον πάντα ἀναπείθειν τὴν ναυπηγίης. καὶ ὅτω δίσι τοῖσι νήσοισι οἰκημένοισι ἴωσι, ξεινίην συνεθήκατο. χρόνου δὲ ὑστερίζοντος, καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τὸν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ οἰκημένων, πλὴν γε Κιλίκων, καὶ Λυκίων, οὓς ἄλλους πάντας ἐπὶ ἑωυτῷ εἶχε κατεστρεψάμενος ὁ Κροῖσος. εἰσὶ δὲ οἵδε, Λυδοὶ. Φρύγες. Μυσοί. Μαριανδυνοί. Χάλυβες. Παφλαγόνες. Θρῆικες. Οἱ θυνοί τε, καὶ Βιθυνοί. Κᾶρες. Ἴωνες. Δωριέες. Αἰολέες.

λέδυ. Γάμφυλοί, καὶ Πανδραμμύων δὲ τόδε, ἐὼν Φρὺξ τὸ γένος, ἐπικτησάμενος Κροίσου Λυδοῖσι, ἀπικνέοντα ἐς Σάρδις ἀκμαζόσας πλάτῳ, ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταὶ, οἱ ἔσαν τότε χρόνου ἐτύγχανον ἐόντες ὡς ἕκαστος αὐτέων ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσας ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δεκα, ἧς θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα μὴ δέη τινα τῶν νόμων ἀναιρεῦν τῶν ἔθετο. αὐτοὶ γὰρ σφέας οὐκ οἷοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι, ὁρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο, δέκα ἔτεα χρήσασθαι νόμοισι, οὓς ἂν σφίσι Σόλων θῆται. αὐτὸς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἑταίρων καὶ θεωρίης ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκα, ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρὰ Ἄμασιν. καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον. ἀπικόμενος ἦ, ξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιληίοισι ὑπὸ τοῦ Κροίσου. μετὰ δὲ, ἡμέρῃ τρίτῃ, ἢ τετάρτῃ μελεδύσαντες Κροίσῳ τὸν Σόλωνα θωρᾶπτον ἥδη οὐ θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκνυ) πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὄλβια. θεησάμενον δὲ μιν τὰ πάντα εὖ ἐόντα μεγάλα τε, ἦ σκευάμενον ὡς οἱ ἦλπε καιρὸν ἐὼν, εἴρετο ὁ Κροῖσος τάδε, Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρὰ ἡμέας γὰρ δὴ σεῦ λόγος ἀπῖκται πολλὸς, ἦ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς, καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων, τῆς πολλῆς θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας. νῦν ὦν ἵμερος ἐπείρεσθαί με ἐπῆλθε, εἴ τινα πάντων ὁρέων εἶδες ὀλβιώτατον. ὁ μὲν, ἐλπίζων ἔμ' εἶναι ἀβρηδὸν πάντων ὀλβιώτατον, ταῦτα ἐπηρώτα. Σόλων δὲ, οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος, λέγει, ὦ Βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον. ἀγχοῦ μάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν, εἶπε τὸ δεύτερον, κοίη δὴ λείπεις Τέλλον ἔμ' ὀλβιώτατον; ὁ δὲ, εἶπε, Τέλλῳ τόν μὲν, τοῦ πόλιος εὐ ἡκούσης, παῖδες ἦσαν καλοί τε, καὶ ἀγαθοὶ, καὶ σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγεγόνεα, καὶ πάντα παραμείναντα. ὃν δὲ ὄλβον ἦ τε βίου εὖ ἤνεικε ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο. γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀσυνέτους ἐν Ἐλευσῖνι, βοηθήσας, καὶ θέσας φυγὴν ποιήσας τῶν πολεμίων, ἀπέθανε κάλλιστα. καί μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ, τῇ περ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως. ὡς δὲ τὰ πρῶτα ἔδοξε βλέψαντο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον, εἶπας πολλά τε καὶ ὄλβια, ἐπηρώτα τινα δὴ δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ἔδοι, δοκέων πάντως γε δεύτερα γοῦν ὄψεσθαι. ὁ δὲ, εἶπε, Κλέωβίν τε, καὶ Βίτωνα. τούτοισι γὰρ ἐστὶ γένος ἀρχαῖον, βίος τε ἀρκέων ἐστὶν, καὶ πρὸς τούτῳ, ῥώμη σώματος πάρεστι, ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι ὁμοίως ἔασι. καὶ δὴ καὶ λέγεται ὧδε λόγος, Ἐόντος ὁρτῆς τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι, ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγει κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν. οἱ δὲ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ. ἐκκλησιζομένοισι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι, ὑποδυόντες αὐτοὶ ὑπὸ τὸν ζεύγλην, εἵλκον τὴν ἅμαξαν. ὧδε δὴ ἀμάξῃς δὲ σφι ὀχεόμενος ἡ μήτηρ. σταδίους δὲ ὡς ἑπτὰ καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες, ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱρόν. ταῦτα δὲ σφι ποιήσασι, καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τοῦ πανηγύρεος, τελευτὴ τοῦ βίου ἄριστη ἐπεγένετο. διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεὸς, ὡς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον, ἢ ζώειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες, ἐμακάριζον τοῦ τεκνίων τὴν γνώμην. αἱ δὲ Ἀργεῖαι, τὴν μητέρα αὐτῶν, οἷον τέκνων ἐκύρησε. ἡ δὲ μήτηρ περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα αὐτοῦ τοῦ ἀγάλματος, εὔχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἑωυτῆς τέκνοισι, οἵ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, δῶρα τῇ θεῷ τοῦτο, ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἄριστον ὅτι. μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν, ὡς ἔθυσάν τε, καὶ δαῖτα ἐπῆλθον, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τοῦ ἱροῦ οἱ νεηνίαι, οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλει τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφέων εἰκόνας ποιησάμενοι, ἀνέθεσαν ἐς Δελφούς, ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων. Σόλων μὲν δὴ δεύτερα εὐδαιμονίης ἐσεύτερα ἔνεμε τούτοισι. Κροῖσος δὲ ἀποβρίθεις, εἶπε, ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη δυδαιμονίη ὅτεω δὴ ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε δέ σε ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας; ὁ δὲ, εἶπε, ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε, καὶ ταραχώδες, ἐπειρωτᾷς ἀνθρωπηίων πρηγμάτων πέρι; ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ, πολλὰ μὲν ὃν ἰδεῖν, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα ὅρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι. ἐν τοῖσι ἐόντες γε ἡμιωβοὶ ἑβδομήκοντα, παρέχονται ἡμέρας δισμυρίας, καὶ πεντακισχιλίας, ἐμβολίμου μηνὸς μὴ γινομένου. εἰ δὲ δὴ ἐθελήσει τὸ ἔτεος μηνὶ μακρὸν γίνεσθαι, ἵνα δὴ ἀρῶραι συμβαίνωσι πρὸ ἀγινόμεναι ἐς τὸ σέλας, μηνῶν μὲν πρὸ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα οἱ ἐμβόλιμοι γίνονται τριήκοντα πάντα. τούτων δὲ ἀπασέων ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἑβδομήκοντα ἔτεα, ἐοισέων πάντα, οὐδὲν ὅμοιον πρὸς ἄλλῃ πρήγμα. ὅτεω ὦν ὦ Κροῖσε πᾶν ὅτι ἄνθρωπος συμφορῇ, ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τέως

τέως μέγα φαίνεται, ἦ βασιλεὺς ἔσται πολλῶν ἀνθρώπων. ἐκεῖνο δὲ τό, ἐρεύ με, ὅκως σε ἐγὼ λέγω, περὶ οὗ τελευτήσαντα καλῶς τὸν βίον πυθώμαι. οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρῃ ἔχοντος, ὀλβιώτερός ἐστι, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιο, πάντα καλὰ ἔχοντι τελευτῆσαι τὸν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ πλουτέοντες ἀνθρώπων, ἀνόλβιοί εἰσι, πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίου, δυτυχέες. ὁ μὲν δὴ μέγα πλούσιος, ἀνόλβιος δὲ, εἰ δυοῖσι προέχει τοῦ δυτυχέος μούνοισι, τοῦτον δὲ, ὃς ἂν πλούσιος καὶ ἀνόλβιος πολλοῖσι. ὁ μὲν, ὥσπερ μέλλων ἐκτελέσας, καὶ ἅτλητα μεγάλα προσπεσόντα ἐνείκας, διατυχὼν τοῦ ἀνολβίου ἐστὶ μούνοισι. ὁ δὲ, τοῖσι προέχει ἐκείνου, ἅτλητα μὲν καὶ ὁμοίως διωστὸς ἐκείνῳ ἐνείκας. τοῦτο δὲ ἢ δυτυχίη οἱ ἀπρήκει, ἄπειρος δὲ ἐστὶ. ἄνισος, ἀπαθὴς κακῶν. δύπτις. δυεισῆς. ἐς δὲ πρὸς τέλεσι ἔπι τελευτήσῃ τὸν βίον εὖ, ὅκως ἐκεῖνος, τὸν, σὺ ζητεῖς, ὄλβιος μεκλῆσαι ἄξιος ἐστὶ. πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ, ὦν ἔχεαι, μήδε καλέεινκω ὄλβιον, ἀλλ' δυτυχέα. τὰ πάντα μὲν νυν ταῦτα συλλαβεῖν ἀνθρωπον ἐόντα, ἀδύνατόν ἐστι, ὥσπερ χώρη οὐδεμία καταρκέει πάντα ἑωυτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται. ἡ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχει, ἀρίστη ἄπιτι, ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἓν οὐδὲν αὐτάρκες ἐστί. τὸ μὲν, γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστι. ὃς δ' ἂν αὖ τὰ πλεῖστα ἔχῃ, ἀρίστη ἀπὸ τοῦ βίου, ὅκως παρ' ἐμοὶ τὸ οὔνομα ἔσται ὡς βασιλεύς, δίκαιός ἐστι φρεσὶ σκοπέειν ἑῇ χρὴ πάντος χρήματος τὴν τελευτὴν ἐπαρήσεσθαι. πολλοῖσι γὰρ δὴ ἐπιδέξας ὄλβον ὁ θεὸς, προῤῥίζους ἀνέτρεψε. ταῦτα λέγων ἔφη Κροίσῳ, ὄκως ὅτε ἐχαρίζετο ὅτε λόγοι μιν πουησάμενος ὀδυνέοι, ἀκροτελεύτητα, κάρτα δίξας ἀμαθέα εἶναι, ὃς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεὶς, τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος ὁρᾶν ἐκέλευε. μετὰ δὲ, Σόλωνα οἰχόμενον, ἔλαβε ἐκ θεῶν νέμεσις μεγάλη Κροίσου, ὡς εἰκάσαι ὅτι γνόμισε ἑωυτῷ τὸν ἐπ' ἀνθρώπων ἅπαντων ὀλβιώτατον. αὐτίκα δὲ οἱ ὑπνωθέντι ἐπέστη ὄνειρος, ὃς οἱ τὴν ἀληθείην ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τοὺς παῖδα. ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, τῷ, ὁ τέρος μὲν, διέφθαρο. ἦν γὰρ δὴ κωφός. ὁ δὲ ἕτερος, τῶν ἡλίκων μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος. οὔνομα δὲ οἱ ἦν Ατυς. ἔφερε δὴ ὦν τὸν Ατυν σημαίνῃ τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὡς ἀκμῇ μιν ἀκμῇ σιδηρέῃ βληθέντα. δεηθεὶς δὲ ἐπέτεα ἔχοντα ἐγένετο, καὶ ἑωυτῷ λόγον ἔδωκε, κατοῤῥωδήσας τὸν ὄνειρον, ἄγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναῖκα. ἐωθότα δὲ στρατηγέειν μιν τῶν Λυδῶν, δεύτερα ἐπὶ ἐκείνου πρήγματα ἔχειν ἐποίεε. ἀκόντια δὲ καὶ λογχία, καὶ τὰ ἄλλα πάντα, τοῖσι χρέονται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρεώνων ἐκκομίσας, ὅκου οἱ ἐνετεθαλάμευτο στωχάζηται, μή τι οἱ λειπόμενον τοῦ παιδὶ ἐμπέσῃ. ἐχόντων δὲ οἱ ὧν χρῆσθαι τὸν γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδις ἀνὴρ συμφορῇ ἐχόμενος, καὶ ὁ καθαρὸς χεῖρας ἦεν, φρυξὶ μὲν γλῶσσαν, γένος δὲ τῆς Βασιλητίδος, προελθὼν δὲ ὅτος δὴ τὰ Κροίσου οἰκία κατὰ νόμους τοὺς ἐν τῇ χώρῃ τοῖσι, καθαρσίοις ἐδέετο παρὰ τοῦ Κροίσου καθήρασθαι. Κροῖσος δὲ μιν ἐκάθηρε. ἔστι δὲ παραπλησίη ἡ καθαρσίοις τοῖσι Λυδοῖσι, καὶ τοῖσι Ἕλλησι. ἐπείτε δὲ τὰ νομιζόμενα ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπυθάνετο ὁκόθεν τε καὶ τίς εἶη, λέγων τάδε, ἄνθρωπε, τίς τε ἐὼν, καὶ κόθεν ἦλθες ἱκέτης ἐμὸς, ἐπίσιος ἐμοὶ ἐγένεο, τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας; ὁ δὲ, ἀμείβετο, ὦ βασιλεῦ, Γορδίεω μὲν τοῦ Μίδεω εἰμὶ παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδρηστος. φονεύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμεωυτοῦ ἀέκων, πατρὶ εἰμὶ ἐξελαυνόμενος τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐστερημένος πάντων. Κροῖσος δὲ μιν ἀμείβετο τοῖσδε, ἀνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἐκγονος ἐὼν, καὶ ἐλήλυθας πρὸς φίλους, ἔνθα ἀμηχανήσεις χρήματος ὀλίγου μέν ἐν ἡμετέροις. συμφορὴν δὲ ταύτην ὡς νουθετέοντα φέρων, ἕξεαι ἐν πλείστου. ὁ μὲν, δὴ νίκαται ἔχει ἐκ Κροίσου. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ, ἐν τῷ μυσίῃ Ὀλύμπῳ συὸς χρῆμα γίνεται μέγα. ὁρμεώμενος δὲ ἔκ τοῦ ὄρεος τούτου, τὰ τῶν Μυσῶν ὄρεα διαφθείρεσκε. πολλάκι δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντες, ποιέεσκον μὲν οὐδὲν κακόν, ἔπεχον δὲ πρὸς αὐτόν. τέλος δὲ, ἀπικόμενοι πρὸς τὸν Κροῖσον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι, ἔλεγον τάδε, ὦ βασιλεῦ, ὑὸς χρῆμα μέγιστον ἀνεφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρῃ, ὃς τὰ ἔργα διαφθείρει. τοῦτον προθυμεόμενοι ἑλεῖν, οὐ δυνάμεθα. νῦν ὦν προσδεόμεθά σεῦ, τὸν παῖδα, καὶ λογάδας νεηνίας, καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὡς ἂν μιν ἀπελώμεθα ἐκ τῆς χώρης. οἱ μὲν, δὴ ταῦτα ἐδέοντο. Κροῖσος δὲ μνημονεύων τοῦ ὀνείρου τὰ ἔπεα, ἔλεγε σφι τάδε, παιδὶ μὲν πρὸ τοῦ ἐμοῦ μὴ μνησθῆτε ἔτι, οὐ γὰρ ἂν ὑμῖν συμπέμψαιμι, νεόγαμος γάρ ἐστι. καὶ ταῦτά οἱ νῦν μέλει. Λυδῶν μὲν τοὺς λογάδας, καὶ τὸ ἰθυντήριον πᾶν συμπέμψω. καὶ δὴ κελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι, εἶναι ὡς προθυμοτάτοισι σωὲξελεῖν ὑμῖν τὸ θηρίον ἐκ τῆς χώρης.

Solon ad Croesum venit

Croesi somnium

Adrastus.

τοῦτα ἀμείψαθ. ἀφιχθεωμένων δὲ τὸ τοῖσι τ̃ Μυσῶν, ἐπῆσέρχετ ὁ τῶ Κροίσω πᾶς ἀκηκοὼς τ̃, ἐόντ οἱ Μυσοί, ὁ φαμένοι δὲ τ̃ Κροίσω τόνδε πᾶσι σφι συμπολεμέειν, λέγει πρὸς αὐτ ὁ νενικὼς τάδε, ὦ πάτερ, τὰ κάλλιστα προτρόπου ποτε κῆ χρηναιότατα ἡμῖν ἰῶν, ἐς τε πολέμους κῆ δὴ ἄγρας φοιτέοντας σύνδοκιμέειν. νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀφηλικίσας ἔχεις, ὅτε τινα ὀφλίλιμοι ἦσι ὠν, ὅτε ἀθυμίλιμ. νῦν τε τοῖσι με χρὴ ὄμμασι ἐς τε ἄγορίν, κῆ δὲ ἀγορῆς φοιτέοντα φαίνεαδ. κοῖος μὲν τις τοῖσι πολίτῃσι δόξω εἶναι; κοῖος δὲ ἐς τὴ νεογάμω γυναικί; κοίω δὲ ἐκείνη δόξει ἀνδρὶ συνοικέειν; ἐμὲ ὦν σὺ ἢ μέθες ἰέναι τῶν τ̃ θήρην, ἢ λόγω ἀνάπεισον, ὅκως μοι ἀμείνω δόξει ταῦτα ὅτω ποιεόμενα. ἀμείβετ Κροῖσος τοῖσδε, ὦ παῖ, ὅτε ὀφλίλιμ, ὅτε ἄλλο ὀδὲν ἄχαρι ἦσιάν τοι, ποιέω ταῦτα. ἀλλά μοι ὄψις ὀνείρου ἐν τοῖ ὕπνω ὡιδάσατο, ἔφη σε ὀλιγοχρόνιον ἔσεαδ, ἐπεὰν γὰ ἀεχμῆς σιδηρέης ἀκρέεαδ. πρὸς ὦν τ̃ ὄψιν τάυτην, σόν τε γαμέου 10
τοι ἐσπουδακότος, κῆ ὠδὶ τὰ παραλαμβανόμενα ἐκ ἀκπέμπω, φυλακὴν ἔχων εἴ κως δυναίμην ὠδὶ τ̃ ἐμῆς σε ζωῆς ὀφκλέψαι. εἰς γάρ μοι μάνος τυγχάνᾳς ἐὼν παῖς. τ̃ γὰ ἀδελφεὸν ὀφ ἐόντε φθαρμένον τ̃ ἀκοὴν, ἐκ εἶναί μοι λογίζομαι. ἀμείβετ ὁ νεηνίης τοῖσδε, συγγνώμη μὲν ὦ πάτερ τοι ἰδόντι γε ὄψιν τοιάυτην πρὸς ἐμὲ φυλακὴν ἔχειν. ἐπεὶ δὲ μανθάνεις, ἀλλὰ λέληθέ σε τὸ ὄνειρον, ἐμέ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. φῆς τοι τὸ ὄνειρον τῶδε ἀεχμῆς σιδηρέης φάναι ἐμὲ τελευτήσειν. ὑὸς δὲ κῶαι μὲν εἰσι χεῖρες, κοίη δ' ἀεχμὴ σιδηρέη, ὦ σὺ φοβέαι; εἰ μὴ γὰρ τῶδε ὀδίνος τε ἔπε τελευτήσειν με ἢ ἄλλο τεῦ, ὅ, τι τούτῳ ἔοικε, χρῆν σ' ἂν σε ποιέειν τά, ποιέεις. νῦν δὲ τῶδε ἀεχμῆς. ἐπείγε ὦν ὅπως ἀνδρὸς ἥμιν γίνετ ἡ μάχη, μέθες με. ἀμείβετ Κροῖσος τοῖσδε, ὦ παῖ ἔστι τῆ με νικᾶς γνώμῃ ἀφαίνων ὦν τ̃ ψυχρόν. ὡς ὦν νενικημένος τῶδε σέο μετανιώσκω, μετίημι τέ σε ἰέναι ὠδὶ τ̃ ἄγρην. εἶπας δὴ ταῦτα ὁ Κροῖσος, μεταπέμπετ τ̃ φρύγα Ἀδρηστον. ἀπικομένῳ δέ οἱ λέγει τάδε, Ἀδρηστε, ἐγώ σε συμφορῆ τε πεπληγμένον ἀχαρίτι τοι ἐκ ὀνείδιζω, ἐκάθηρα. τ̃ οἰκίοισι τῶνδε ἐξάμενος ἔχω, πρὸς ἔχων πᾶσαν σ' ἀπάτην. νῦν ὦν, ὀφελὸς γ' ἐμοῦ πεποιησάνδος χρηστὰ ἐς σὲ, χρηστοῖσι με ἀμείβεαδ, φύλακα παιδὸς σε τοῦδε χρήζω γενέαδ ἐς ἄγρην ὁρμεωμένῳ, μή τινες κατ' ὁδὸν λῃστῆρες κακέργοι ὠδὶ δηλήσι φανέωσι ὑμῖν. πρὸς τ̃ τ̃δ, ἢ σέ τι χρεὼν ὄζει ἰέναι ἔνθα ἀρῃμερήσοντες τοῖσι ἔργοισι, παζωΐου γε γὰρ τι ὀζί, κῆ πρόσθεν, ῥώμη ὑπαρχέ. ἀμείβετ ὁ Ἀδρηστος, ὦ Βασιλεῦ, ἄλλως μ' ἔγωγε ἂν ἐκ ἔπεα ἐς ἄεθλον τοιόνδε. ὅτε γὰ συμφορῆ τοιῇδε ἀεχρημένον εἰκὸς ὄζει ἐς ὁμίλιας εὖ πρόσοντας ἰέναι, ὅτε τε βάλεσθαι πάρα. πολλαχῆ τε ἂν ἔχοι ἐμοῦ τόν. νῦν τ̃, ἐπεί τε συαφὸς ἐὼν κῆ δὴ οἱ χαρίζεαδ, ὀφείλω γάρ σε ἀμείβεαδ χρηστοῖσι, ποιέειν ἐμὶ ἕτοιμος ταῦτα. πρῶτα τε σόν, τ̃, ὀφακελεύεαι φυλάσσειν ἀπήμονα, τ̃ φυλάσσοντος εἵνεκεν πρὸς οἴκου τε καὶ ἀρχηγέσιν. τοιούτοισι ἐπεί τε ἔσεσθε ἀμείψαθ Κροῖσον, ἦισαν μετὰ ταῦτα ὀξηρτυμένοι λοχάσι τε νενικηκόσι τε, κῆ συσί. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τ̃ Ὄλυμπον τὸ ὄρος, ἐζήτεον τὸ θηρίον. εὑρόντες δὲ, κῆ περιστάντες αὐτὸ λύκλῳ, ἐσηκόν πιζον. ἐνθα δὴ ὁ ξεῖνος αὐτὸς δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον, καλεόμενος δὲ Ἀδρηστος, ἀκοντίζων τὸν σῦν, τ̃ μὲν, ἁμαρτάνει, τυγχάνᾳ δὲ τ̃ Κροίσου παιδὸς. ὁ δὲ δὴ βληθεὶς τῇ ἀεχμῇ, ὀξέπλησε τ̃ ὀνείρου τὴν φήμην. ἔθεε δή τις ἀγγελέων τῷ Κροίσῳ τὸ γεγονός. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδις, τῶν τε μάχῳ ἐ τ̃ παιδὸς μόρον ἐσήμαινε οἱ. ὁ δὲ Κροῖσος τῷ θανάτῳ τ̃ παιδὸς σωτε ταραγμένος, μᾶλλόν τι ἐσφολογέεδ, ὅτι μιν ἀπέκτεινε, τ̃, αὐτὸς φόνου ἐκάθηρε. πρωτημεκτέων δὲ τῇ συμφορῇ δ' ὦν ἐκάλεε δὴ Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ, τοῦτο τ̃ ξείνου πεπονθὼς εἴη. ἐκάλεε δὲ ἑπίσιόν τε, κῆ ἑταιρήιον τὸν αὐτ ὦδον ὀνομάζων θεόν. τ̃ δὴ ἑπίσιον καλέων, ὅτι δὴ οἰκίοισι ἀφιξέμενος τ̃ ξείνου, φονέα τ̃ παιδὸς ἐλάνθανε βόσκων. τὸν δὲ ἑταιρήιον, ὡς φύλακα καὶ συμπέμψαντα αὐτῷ, εὑρίσκοι πολεμιώτατον. παρῆσαν δὲ μετὰ τ̃ οἱ Λυδοὶ φέροντες τ̃ νεκρόν. ὄπισθεν δὲ εἵπετό οἱ ὁ φονεύς. στὰς δὲ ἔμπροσθε τοῦ νεκροῦ, παρεσιόντα ἑαυτ Κροῖσον, πρότερα μὲν τῶν νεκρῶν τὰς χεῖρας, ὡς κατασφάξαι μιν βουλόμενος τῷ νεκρῷ, λέγων τήν τε προτέρην ἑαυτ συμφορὴν, κῆ ὡς ἐτ' ἐκείνη, τ̃ καθάρσια ἀκλωλεκὼς εἴη, δεύτερα δὲ οἱ εἴη βιώσιμον. Κροῖσος δὲ τούτων ἀκούσας, τόν τε Ἀδρηστον κατοικτείρᾳ, καίπερ ἐὼν ἐχθρὸς κῆ δὴ τότε, κῆ λέγῃ πρὸς αὐτ, ἔχω ὦ ξεῖνε πᾶσά σεῦ τὰ ἀντία, ἐπείπερ σεωυτοῦ κατεδίκασας θάνατον, εἷς δὲ οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ ἄξιος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ὀξεργάσαο, ἀλλὰ θεῶν τίς τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. Κροῖσος μὲν νυν ἔθαψε ὡς εἰκὸς ἦν τὸν ἑωυτοῦ παῖδα.

Ἀδρηστος

occidit Crœsi filium

Ἀδρηστος δὲ ὁ Γορδίεω τ̃ Μίδεω, ὅτις δὴ ὁ φονεὺς μὲν τοῦ ἑωυτοῦ ἀδελφεοῦ ὠνόμενος, φονεὺς ἦ τ̃ καθάρσιος, ἐπεί τε ἡσυχίη τ̃ ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνθρώπων εἶναι, τ̃, αὐτὸς εἰδὼς βαρυσυμφορώτατος, ἑωυτὸν ὦν κατασφάζει τοῦ τύμβου. Κροῖσος ἦ ὠδὶ δύο ἔτεα ἐν πήνθει μεγάλῳ καθῆστο, τ̃ παιδὸς ἐστερημένος. μετὰ δὲ, ἡ Ἀσυάγιος τ̃ Κυαξάρεω ἡγεμονίη καταιρεθεῖσα ὑπὸ Κύρου τ̃ Καμβύσεω, τὰ τ̃ Γορδέσεω πρήγματα αὐξανόμενα, πήνθεος μὴ Κροῖσον ἀπέπαυσε, ἐνέδησε δὲ ἐς φροντίδα, εἰκάσας δυνατὸν πρὶν μεγάλους γενέαδ τοὺς Πέρσας, καταβαλεῖν αὐτ αὐξανομένην τῷ δυνάμιν, μετὰ ὦν τ̃ διάνοιαν τάυτην, αὐτίκα ἀπεπειρᾶτο τ̃ μαντηίων, τ̃ τε ἐν Ἑλλησι, κῆ τὸ ἐν Λιβύῃ, διαπέμψας ἄλλους ἄλλη. τοὺς μὲν, ἐς Δελφοὺς ἰέναι. τοὺς δὲ, ἐς Ἀβάας τ̃ Φωκέων. τοὺς δὲ, ἐς Δωδώνην. οἱ δὲ ἄλλοι ἐπέμποντο πρὸς τε Ἀμφιάρεων, κῆ πρὸς Τροφώνιον. οἱ δὴ, τ̃ Μιλησίης ἐς Βραγχίδας. ταῦτα μὲν νυν τὰ Ἑλληνικὰ μαντήια, ἐς τὰ, ἀπέπεμψε μαντευσόμενος Κροῖσος. Λιβύης δὲ πρὸς Ἄμμωνα ἀπέστειλε ἄλλους χρησομένους. διέπεμπε δὴ τῷδε ἀφώρισε τ̃ μαντήιον ὅ, τι φρονέοιεν. ὡς ἐφρονέοντο τ̃ ἀληθηίην εὑρεθεῖεν, ἐπείρητο σφέα δεύτερα πέμπων, εἰ ὧν ἥξοιεν ὦν Πέρσας στρατευσάμενος. φρασάντων δὲ τοῖσι Λυδοῖσι τάδε, ἀπέπεμπε ἐς τ̃ διάπειραν τ̃ χρησηίων. ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης ὁρμηθέωσι ἐκ Σαρδίων ἀριθμέοντες ἡμέρας ἐξετάσιος τὸν λοιπὸν χρόνον ἕκαστος τῇ ἡμέρῃ χρᾶδ τοῖσι χρησηρίοισι ἐπηρωτέοντας ὅ, τι ποιέων τυγχάνᾳ ὁ Λυδῶν Βασιλεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω. ἅσσα δ' ἂν ἕκαστα τ̃ χρησηρίων θεσπίσῃ, συγγραψάμενος, ἀναφερέτω πρὸς ἑωυτόν. οἱ μὲν νυν τὰ λοιπὰ τ̃ χρησηρίων θεσπίσεα, οὐ λέγετ πρὸς ὁμέων, ἐν ᾗ Δελφοῖσι ὡς ἐπέλθοι τάχιστα ἐς τὸ μεγαρεῖ. οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι τῷ θεῷ, κῆ ἐπηρώτεον τὸ ἐντεταλμένον, ἡ Πυθίη ἐν ἑξαμέτρῳ οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν, κῆ μέτρα θαλάσσης. (μέτρα τόνῳ λέγει τάδε,
Καὶ λωφῶ σιωπέω, καὶ ὑ φωνεῦντος ἀκούω.
Ὀσμὴ μ' ἐς φρένας ἦλθε κρατερήνοιο χελώνης,
Ἑψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ' ἀρνείοισι κρειοσιν.
Ἦ, χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸν δ' ἐπίεσται.

Ταῦτα οἱ Λυδοὶ θεσπισάσης τ̃ Πυθίης συγγραψάμενοι, οἴχοντο ἀπόντες ὅθ' τὰς Σάρδιες. ὡς δὲ κῆ ὦλλοι οἱ πρόσθεν ἐπεμφθέντες ἦσαν φρονέες οὐ χρησμὸς, ἐνθαῦτα ὁ Κροῖσος ἐπάσας ἀνεπύνοσων, ἐπώρα τ̃ συγγράμματων. τ̃ μὲν δὴ, ὅδε ἐπεποίητο μῆ. ὁ δὲ, ὡς τὸ ἐκ Δελφῶν ἤκουσε, αὐτίκα ἐπεποίητο τε, κῆ ἐπεσεβέστο μῆ. ὁ δὲ, ὡς τὸ ἐκ Δελφῶν ἤκουσε, νομίσας μοῦνον ἐὸν μαντήιον τὸ ἐν Δελφοῖσι, ὅτι οἱ ἀβυρέκεε τὰ, αὐτὸς ἐπτίνοσε. ἐπεί τε γὰρ δὴ διέπεμψε παρὰ τὰ χρηστήρια τοῦ θεοπρόπους, φυλάξας τὴν ἡμέρην, ἐμηχανήσατο τοιάδε, ἐπινοήσας τὰ, ἦν ἀμήχανον ἀβυρεῖν τε, καὶ ὧν φράσασθαι, χελώνην καὶ ἄρνα κατακόψας, ὁμοῦ ἕψει αὐτὰς ἐν λέβητι χαλκέῳ, χάλκεον ἐπίθημα ὠνθεὶς. τὰ μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν, οὕτω τοῖ Κροίσῳ ἐχρήσθη. κατὰ δὲ τὴν Ἀμφιάρεω τοῦ μαντηίου ἀπόκρισιν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι ποῖσι Λυδοῖσι ἐχρήσε, ποιήσασι πρὸς τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα. οὐ γὰρ ὧν οὐδὲ τοῦτο λέγεται ἄλλο γε, ἢ ὅτι καὶ τοῦτο ἐφώνησε μαντήιον ἀψευδὲς ἐκτῆσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα, θυσίῃσι μεγαλῃσι τὸν ἐν Δελφοῖσι θεὸν ἱλάσκετο. ἱτλιωσὶ τε γὰρ τὰ θύσιμα πάντα βοῒ χιλια ἔθυσε, κλίνας τε ὠδηχρύσους, καὶ ἐπαργύρους, κρατῆρας χρυσέας, εἵματα πορφύρεα, καὶ λιβῶνας νήσας, πυρῇ μεγάλῃ κατέκαιε ἐλπίζων τ̃ θεὸν μᾶλλόν τι κῦσαι αὐακτήσασθαι. Λυδοῖσί τε πᾶσι προεῖπε θύειν τὰ σφέα αὐτ τότε ὁ, τι ἔχοι ἕκαστος. ὡς δὲ ἐκ πολλῆ θυσίης ἐγένετο, κατεχεάμενος χρυσὸν ἄπλετον, ἡμιπλίνθια ἐξ αὐτοῦ ἐξήλαυνε. ἦσαν μὲν τὰ μακρότερα, πεντεπάλαιστα. ὕπτιὰ δὲ τὰ Βραχύτερα, τριπάλαιστα. ὕψος δὲ, παλαιστιαῖα. ἀριθμὸν δὲ, ἑκατὸν καὶ τέσσερα ἀπέφθου χυσοῦ τέσσαρα, τρία ἡμιτάλαντα ἕκαστον ἐλάσσονα. τὰ δὲ ἄλλα ἡμιπλίνθια, λευκοῦ χρυσοῦ σταθμὸν διτάλαντα. ἐποιέετο δὲ καὶ λέοντος εἰκόνα χρυσοῦ ἀπέφθου, ἑλκύσας σταθμὸν τάλαντα δέκα. ἔδος ὁ λέων, ἐπεί τε κατεκαίετο ὁ ἐν Δελφοῖσι νηός, κατέπεσε ἀπὸ τ̃ ἡμιπλινθίων, ὧδε γὰ τέσσι ἐδρυε, κῆ νῦν ἵδρυτο ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, ἑλκύσαν σταθμὸν ἑβδόμου ἡμιτάλαντον, ἀπετάκη γὰ αὐτ τέταρτον ἡμιτάλαντον. ὡς τελέσας δὲ ὁ Κροῖσος ταῦτα, ἀπέπεμπε ὅθ' Δελφούς, καὶ τάδε ἄλλα ἅμα τοῖσι, ἱερητῆρας δύο μεγάθεϊ μεγάλους, χρύσεον, καὶ ἀργύρεον. τῶν, ὁ μὲν χρύσεος, ἐκέκτο ὠδὶ δεξιὰ ἐσιόντι ὅθ' τὸν νηόν, ὁ δὲ ἀργύρεος, ἐπ' ἀριστερά

of Scipio Asiaticus.

Crœsus sciscitatur de bello Persis inferendo

dona Delphos mittit

ρά. μεξεκινήθησαν ἢ ἡ ὄρνις ὑπὸ τ νηὸν κατακαύτα. ☾ ὁ μ χρήσιος, λεῖτοι γ τοῦ κλαζομε
νίῳ θησαυρῷ, ἔλεγεν σταθμὸν γίνασθαι ἡμιτάλαντον, καὶ ἐπ δυώδεκα μνέας. ὁ δ' αὖ Κύρεος,
ὡῖ τοῦ πρωνίου ῥ γωνίης, χωρέων ἀμφορέας ἐξακοσίας. ὡῖκίρνατ γὰρ ὑπὸ ἀελφῶν θεοφα
νέστ. φασὶ δ' ἐμ μὲν Δελφοὶ, Θεοδώρᾳ τοῦ σταμῖος ἔργον εἶν, καὶ ἐγὼ δοκέω, ἐ γὰρ ἐ σωτυχὸν
φαίνεταί μοι ἔργον εἶν. καὶ πίθος τε ἀργυρέος τέσσαρας ἀπέστεμψε, οἱ γ τῷ Κυζικηνῷ θη
σαυρῷ ἑστᾶσι, καὶ ποδιῤῥαντήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσεόν τε, καὶ ἀργύρεον. τ, τοῦ χρυσέου ὡῖ
γεγράπται, Λακεδαιμονίων φαμένων εἶν ἀνάθημα, ἐκ ὀρθῶς λέγοντες. ἔστι γ' ἡ τοῦτ Κροίσε.
ἐπεγράψε ἢ τ τις Δελφῶν, Λακεδαιμονίοισι βουλόμενος χαρίσασθ. τ, ὡῖ μάντις τὸ ὄνομα
ἐκ ὧῖμνήσομαι. ἀλλ' ὁ μὲν πῶς, δίδ ῥ χειρὸς ῥέει τὸ ὕδ ωρ, Λακεδαιμονίων ὅδε, ἐμὲ δὲ πι τ
γε ποδιῤῥαντήριον δ' ἕτερον. ἄλλα τε ἀναθήματα ἐκ ἐπίσημα πολλὰ ἀπέστεμψε ἄμα καὶ τύ
ποισι Κροίσος, ἢ χρύματα ἀργύρεα λυκνοτόρεα, καὶ δὴ ☾ γυναικὸς εἰδ'ωλον χρύσεον ῥίπη
χυ, τὸ, Δελφοὶ ῥ ἀρτοκόπτ τ Κροίσε εἰνόνα λέγουσι εἶν. πῶς δὲ, ἢ τ ἐωῦτ γυναικὸς, τὰ
ἀπ τ δειρῆς ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος, καὶ τὰς ζώνας. ταῦτα δ' ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψε. τῷ δ' Αμφι
ρέω, τυθόμενος αὐτ τὴν τε ἀρετὴν, ἢ τὴν πάθην, ἀνέθηκε σάκος τε χρύσεον πᾶν ὁμοίως, ἢ
αἰχμὴν σιδηρέην πᾶσαν χρυσέην. ☾ ὁ ξυσὸν τῆσι λόγχησι ἐὸν ὁμοίως χρύσεον. τὰ, ἔτι ἀμφότε
ρα ἐς ἐμὲ ἔτ δείκνυται ἐν Θηβῃσι, καὶ Θηβαίῳ ἐν τῷ νηῷ τ ἰσμηνίε Απόλλωνος. τοῖσι δὲ ἄνιμ
μέλλουσι χρᾶν Λυδῶν ταῦτα τὰ δ'ῶρα ἐς τὰ ἱρὰ, ἐνετέλλ ὁ Κροῖσος ἐπειρωτᾶν τὰ χρηστήρια
εἰ στρατεύηται ὡῖ Πέρσας Κροῖσος, καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο ξύμμαχον. οἱ δὲ ἀπι
κόμενοι ἐς τὰ, ἀπεπέμφθησαν οἱ Λυδοὶ, ἀνέθεσαν τὰ ἀναθήματα, ἐχρέωντο τοῖσι χρηστηρίοι
σι, λέγοντδ, Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε ☾ ἄλλων ἐθνέων βασιλεὺς, νομίσας τὰδ' ε μαντήια εἶν μό
να ἐν ἀνθρώποισι, ὑμῖν τε ἄξια δ'ῶρα ἔδωκε τῶν ἐξευρημάτων, καὶ νῦν ὑμέας ἐπηρώτᾳ εἰ
στρατεύηται ὐδὶ Πέρσας, καὶ εἴ τινα στρατὸν αὐδρῶν προσθέοιτο σύμμαχον. οἱ μὲν, ταῦτα ἐ
πηχώτερον. τ ἦ Μαντηίων ἀμφοτέρων δ τῶῦ τὰ γνῶμαι σωτέρα μοι, πολέγουσι Κροί
σῳ ἢν στρατεύητ ὐδὶ Πέρσας, μεγάλῳ ἀρχὴν μιν καταλύσειν. εὖῦ ἦ Ελλήνων δυνατωτάτους
συνεβούλευον οἱ ἐξευρόντα, Φίλους προθέεσθαι. ἐπεί τε δὲ αὐφχθήντα τὰ θεοπρόπια ἐπὶ
θη ὁ Κροῖσος, ὑπερήδη τε τοῖσι χρηστηρίοισι. πάγχυτ ἐλπίσας καταλύσειν τὴν Κύρου βα
σιληίην, πέμψας αὖτις ἐς Πυθὼ Δελφοὺς, δωρέεται πυθομένους αὐτῶν τὸ πλῆθος, κατ' ἄν
δρα δύο στατῆρσι ἕκασον χρυσοῦ. Δελφοὶ δὲ αὐτὶ τούτων ἔδοσαν Κροίσῳ καὶ Λυδοῖσι προ
μαντηίῃσι, καὶ ἀγελίῃ, ἢ προεδρίῃ, ἢ ἀξεῖναι ☾ βουλομένῳ αὐτέων γενέσθαι Δελφὸν
ἐς τὸν ἀεὶ χρόνον. δωρησάμενος ἢ οὖν Δελφοὺς ὁ Κροῖσος, ἐχρηστηριάζετο τὸ τρίτον. ἐπεί τε γ' δὴ
παρελάβε τὸ μαντήιον ἀληθήϊα, ἐνεφορέετο αὐτό. ἐπειρώτα δὲ τάδε χρηστηριαζόμενος, εἰ οἱ
πολυχρόνιος ἔσται ἡ μοναρχίη. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρᾷ τάδε,

» Αλλ' ὅταν ἡμίονος Βασιλεὺς Μήδοισι γένηται,
» Καὶ τότε λυδὲ ποδάβρε, πολυψηφίδα παρ' ἔρμον
» Φεύγειν, μήδε μένειν, μήδ' αἰδρείδαο κακὸς εἶν.

Τοῖσι ἐλθοῦσι τοῖσι ἔπεσι, ὁ Κροῖσος πολλόν ῥ μάλιστα πάντων ἥδη, ἐλπίζων Ημίονον
οὐδαμᾶ ἂν τὸν ἀνδρὸς Βασιλεύειν Μήδων. δὴ ὦν αὐτὸς, δδὲ οἱ ἀξ αὐτοῦ, παύσεσθαί κοτε τ
ἀρχῆς. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐφρόντιζον ἱσορέων ὅδε, ἀν Ελλήνων δυνατωτάτους ἐόντας πρόσκτή
σαιτο φίλους. ἱσορέων δὲ, εὑρίσκε Λακεδαιμονίους, καὶ Αθηναίους πρὸ ἐόντας. οὗδ μὲν, τοῦ δω
ρικὸν γένος. οὗδ δὲ, τ ἰωνικοῦ. ταῦτα γὰρ ἦν τὰ πρόκειμένα ἐόντα πάρχαῖον. τὸ μὲν, τε
λασγικὸν, τὸ δὲ, Ελληνικὸν ἔθνος. καὶ τὸ μὲν, τοῦ αμπκω ἀξεχώρησε, τὸ δὲ, πολυπλάνητον κάρ
τα. ὧῖ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος Βασιλῆος, οἴκεε γὴν τὴν Φθιῶτιν. ὧῖ δὲ Δώρα τοῦ Ελληνος, τὴν
ὑπὸ τὴν Οσσαν τε καὶ τὸν Οὔλυμπον χώρην, καλεομένην δὲ Ισιαιῶτιν. ἐκ τ Ισιαιώτιδος, ὡς
ἀναέστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεσαν ἀν Πίνδῳ, Μακεδνὸν καλεόμενον. ἀνθαῦτις δὲ αὖτις ἐς τὴν
Δρυοπίδα μετέβη. καὶ ἐκ τ Δρυοπίδος οὗτος ἐς Πελοπόννησον ἐλθὼν, ἐδωρικὸν ἐκλή
θη. ἦν τινα δὲ γλῶσσαν ἔσαν οἱ Πελασγοὶ, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. χρέων δέ πεκμαιρό
μενον λέγω τοῖσι νῦν ἔτι ἐοῦσι Πελασγῶν τ ὑπὲρ Τυρσηνῶν Κρηστῶνα πόλιν οἰκεόντων, οἵ
ποτε ἦσαν ἔοικοσι νῦν δ' ὠνομασμένοισι, οἰκέων δὲ τηνικαῦτα γὴν τ νῦν Θεσσαλι
ὠτιν

ὠτιν καλεομένην, καὶ τ Πλακίην τε, καὶ Σκυλάκην, πελασγῶν οἰκησάντων τὸν Ελλησπόν
τον, οἱ σφίσι ἐγένοντο Αθηναίοισι. καὶ ὅσα ἄλλα πελασγικὰ ἐόντα πολίσματα, τὸ ὄνομα
μετέβαλε. ὧῖ δύσιοι τεκμαιρόμενον δεῖ λέγειν, Ησαν οἱ Πελασγοὶ βάρβαρον γλῶσσαν ἱέν
τες. εἰ τοῦτο ὧῖ καὶ ταῦτ ποιέοντες, τὸ πελασγικὸν ἔθνος τὸ ἀτ τικὸν ἐὸν πελασγικὸν ἅμα, τῇ
μεταβολῇ τῇ δὴ Ελλάνων, καὶ τὴν γλῶσσαν μετέμαθε. καὶ γὰρ δ' ἀ, οὔτε οἱ Κρηστωνῆται οὐ
δαμοῖσι σφῶν νῦν σφέας πρὸς οἰκεόντων εἰσὶν ὁμόγλωσσοι, ὅτε οἱ Πλακίηνοί, σφίσι δὲ ὁμόγλωσ
σοι. δηλοῦσί τε, ὅτι τὸν ἐνέκαιρον γλῶσσαν χαρακτῆρα μεταβαίνοντδ δὴ ταῦτα τὰ χωρία,
οὖτον ἔχουσιν ἐν φυλακῇ. τὸ δὲ ἑλληνικὸν, γλώσσῃ μὲν ἐπί τε ἐγὼ, ἀεί κοτε τῇ αὐτῇ
χρέεται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶν. ἀπ ὧῖ μὲν οἱ ἀπ τοῦ πελασγικοῦ ἐόν ἀσφῆς, ἀπ
σμικροῦ τέο τὴν ἀρχὴν ὁρμεώμενον, αὐξηται ἐς πλῆθ, σφῶν ἐθνέων πολλῶν μάλιστα πρόσ
κεχωρηκότων αὐτοῖ, ἢ ἄλλων ἐθνέων βαρβάρων συχνῶν. ὡς δὲ ὧῖ ἐμοὶ τε δοκέει, οὐδὲ τὸ πε
λασγικὸν ἔθν ἐὸν βάρβαρον, δ' αμᾶ μεγάλως αὐξηθῆϊαι. τούτων δὴ ὦν τ ἐθνέων, τὸ μὲν
ἀτ τικὸν κατεχόμενον τε ὑπ Πεισιστράτου τ Ιπποκράτ, οὖτον τὸν χρόνον τυραννεύοντ Αθηναίων. Ιπποκράτεϊ γὰρ ἐόντι ἰδιώτῃ, ἢ θεω
ρέοντι τὰ ὀλύμπια, τέρας ἐγένετ μέγα. θύσαντ γὰρ αὐτοῦ τὰ ἱρὰ, οἱ λέβητδ ἐπεστεῶ
τδ, καὶ ἱρεῶν τε ἐόντδ ἔμπλεοι, καὶ ὕδατ, ἄνδυ πυρὸς ἔζεσαν, ἢ ὑποβρέβαλον. Χίλων
δὲ ὁ λακεδαιμόνιο παρατυχὼν, ἢ θεησάμεν τὸ τέρας, συνεβούλευν Ιπποκράτεϊ, πρῶ
τα μὲν γυναῖκα τεκνοποιὸν μὴ ἀγινᾶσθαι ἐς τὰ οἰκία. εἰ δὲ τυγχάνει ἔχων, δ' ύτερα τὴν γυ
ναῖκα ἐκπέμπειν. καὶ εἴ τις οἱ τυγχάνει ἐὼν παῖς, ἢ νήπιος, ἐκβάλλειν. οὐκ ὧῖ ταῦτα πει
ρανέσαντος Χίλωνος πείθεσθαι θέλειν τὸν Ιπποκράτεα, γμένδαί οἱ μετὰ ταῦτα τὸν Πεισί
στρατον τοῦτον, ὃς, στασιαζόντων τῶν παραλων, καὶ τῶν ἐκ τοῦ πεδίου Αθηναίων, καὶ τῶν μὲν,
προεστῶτ Μεγακλέος τοῦ Αλκμαίωνος, τῶν δὲ, ἐκ τοῦ πεδίου Λυκούργου Αἰσυπιάδεω,
καταφρονήσας τὴν τυραννίδα, ἤγειρε τρίτην στάσιν. συλλέξας δὲ στασιώτας, καὶ ἐπ λόγου
τ Υποκρατείου πόδας, μηχανᾶτ τοιάδε, τρωματίσας ἑωυτόν τε καὶ ἡμιόνους, ἔλασεν ἐς τ
ἀγορὴν ὡς ἐκπεφευγὼς ὡῦ ἐχθρούς, οἵ μιν ἐλαύνοντα ἐς ἀγρὸν, ἐπείθοντο ἀπελθεῖν δ' ἔφη
σαν. ἐπεὶ δὲ τάχιστα εἶδε τὸν δῆμον φυλακῆς τινὸς πρὸς αὐτὸ λυπῆσαι, πρότερον ὀλιγωρήσαντα
τῆ πρὸς Μεγαρέας χωρομαχίῃ στρατιῇ, Νίσαιάν τε ἑλὼν, καὶ ἄλλα ἀπρεπέστατα μεγάλα
ἔργα. ὁ δὲ δῆμ ὁ τῶν Αθηναίων ἀγαπησθεὶς, ἐσθκέν οἱ τῶν ἀσῶν καταλέξας ἄνδρας πρύ
τους, οἳ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγένοντο Πεισιστράτου, κορυνηφόροι δὲ, ξύλων γ' κορυνας ἔχοντες,
εἵποντό οἱ ὀπίσω. συνεπανεστάντδ δὲ οὗτοι ἅμα Πεισιστρατῳ, ἔσχον τὴν ἀκρόπολιν.
ἔνθα δὴ ὁ Πεισίστρατ ἦρχε Αθηναίων, οὔτε τιμὰς τὰς ἐούσας συνταράξας, οὔτε θέσμια
μεταλλάξας, ἐπί τε τοῖσι κατεστεῶσιν ἐμενε τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς τε, καὶ εὖ. μετὰ
δὲ οὐ πολλὸν χρόνον, τῶν τὸ φρονήσαντδ οἵ τε τοῦ Μεγακλέους συναπῶνται, καὶ οἱ τοῦ Λυ
κούργου, ἀλλοσυνόοι μιν. οὕτω μὲν Πεισίστρατ ἔσχε πρῶτον Αθήνας. καὶ τὴν τυ
ραννίδα οὔκω κάρτα ἐρριζωμένην ἔχων, ἀπέβαλεν. οἱ δὲ, ἀλασάντδ Πεισίστρατον, αὖτις
ἐκ νέης ἐπ' ἀλλήλοισι ἐστασίασαν. πρῶτα μὲν ὧῖ Μεγακλέης, ἐπεκηρυκεύ
σατο Πεισιστράτῳ, εἰ βούλοιτό οἱ τὴν θυγατέρα ἔχειν γυναῖκα ὧῖ τῇ τυραννίδι. ὑποδεξαμένου
δὲ τὸν λόγον, καὶ ὁμολογήσαντ ὧῖ τούτοισι Πεισιστράτου, μηχανῶνται δὴ ὧῖ τῇ κατόδῳ
πρῆγμα δυνατώτατον ὡς ἐγὼ εὑρίσκω μακρῷ, ἐπεί γε ἀπεκοίθη ἐκ παλαιτέρ τοῦ βαρβάρου
ἔθνε τὸ Ελληνικὸν ἐὸν καὶ ἀξιώτερον, καὶ δυνθὲν πλιθίου ἀπλαγκτότερον μᾶλλον, εἰ καὶ
τότε γε οὗτοι ὧῖ Αθηναίοισι τοῖσι πρώτοισι λεγομένοισιν εἶν Ελλήνων σοφίῃ, μηχανῶνται
τοιάδε. Ἐν δὴ δήμῳ δὴ παιανιεῖ ἓν γυνὴ, τῇ, οὔνομα ἓν φύη. μέγεθος ἀκ πυχέων τε σ
σάρων ἀπολείπουσα τριῶν πυγονων. καὶ ἄλλως, εὐειδὴς. τούτῳ τ γυναῖκα σκευάσαντες
πανοπλίῃ, ἐς ἅρμα ἐσιβιάσαντδ, καὶ προδ'έαντδ σχῆμα οἷόντι ἐμελλον δυπρεπέστατον φα
νεῖσθ ἔχοντε, ἤλασαν ἐς τὸ ἄστυ, πρόδρομους κήρυκας πρὸ πέμψαντδ, οἳ τὰ ὑπετάλμενα
ἀγόρευον ἐς τὸ ἄστυ ἀπικόμενοι, λέγοντες τοιάδε, ὦ Αθηναῖοι, δέχεσθε ἀγαθῷ νόῳ Πεισίστρατον,
τὸν αὐτὴ Αθηναίη τιμήσασα ἀνθρώπων μάλιστα, κατάγει τ ἐωῦτ ἀκρόπολιν. οἱ μ, δ' ἀ
ταῦτα ἀκροιτέον τε, ἔλεγον. αὐτίκα ἦ ἐσ τε οὗδ' ἡμος φάτις ἀπίκτο, ὡς Αθηναίη Πεισίστρα
τον

ρου κατάγει. καὶ ὧν ὁρῶ ἄστει πειθόμενοι τῷ γυναίκα ἐὴν αὐτῷ τῇ θεῷ, πρὸς ὁμιλέοντό τε τῇ
ἄνθρωπον, καὶ ἐσίεσαν τὸν Πεισίστρατον. ἀκλαβὼν δὲ τὸν τυραννίδα χόωῳ ὁρῶ ἐρημωθέν
ὁ Πεισίστρατος, κατὰ τὸν ὁμολογίαν τὸν πρὸς Μεγακλέα γεγομένην, γαμέει τῇ θυγατέρα
αὐτ. οἷα δὲ παίδων τε οἱ ἐπαρχόντων νεωτέων, καὶ λεγομένων ἀναγέων ἐὴν τ Αλκμαιωνι-
δέων, ὁ Βαλόμενός οἱ γενέσθαι ἐκ τ νεογάμε γυναικὸς τέκνα, ἐμίσγετό οἱ ὁκῶς τ νόμος. τὰ μὲν
νυν πρῶτα, ἐκρυπτε ταῦτα ἡ γυνή. μετὰ δὲ, εἴτε ἰσορρόπησε, εἴτε καὶ ὑπερβάσα, φράζει τῇ ἑωυτ μητρί.
ἡ δὲ, ὁρῶ ἀνδρί. ὁ δὲ, σιγᾶν τι ἔφη ἀπιμάζεσθαι πρὸς Πεισίστρατ. ὀργὴ ὧς ἔχει, καταλλάσσεσθ
τῇ ἐχθρῷ τοῖσι τρατιώτησι, μαθὼν δὲ ὁ Πεισίστρατος τὰ ποιεύμενα ἐπ' ἑωυτῷ, ἀπαλλάσσετο
ἐκ τ χώρης ποδρόμαν. ἀπικόμενος δὲ ὁ Ερέτριαν, ἐβουλεύετο ἅμα σῖσι παισίν. Ἱππίας δὲ γνώ-
μιν νικήσανος ἀνακτᾶσθαι ὀπίσω τὴν τυραννίδα, ὑπεθαῦτα ἤγαγον ἐκ τ πολίων, ἃς
ζωνες σφι πρεσβεύσατό κου πολλῶν ἦ μεγάλα παρεχόντων χρήματα, Θηβαῖοι ὑπερεβάλον
το τῇ δόσει τῶν χρημάτων. μετὰ δὲ, ἀ πολλῷ λόγῳ ἐπεῖν, χρόνος διέφυ, καὶ πάντ σφι ἐξήρ
τυτο ὁρῶ τὸν κάτοδον. καὶ γὰρ Αργεῖοι μᾶλλον οἱ ἀπίκοντο ἐκ Πελοποννήσου. καὶ Νάξιός σφι
ἀνὴρ ἀπιγμένος ἐθελοντὴς, ὁρῶ οὔνομα ὢν Λύγδαμις, πρόθυμόν τε πλείστῳ παρέιχε, κρ
μάσας καὶ χρήματα, καὶ ἄνδρας. ἐξ Ερετρίης δὲ ὁρμηθέντος, ἐλθ ἐνδεκάτου ἔτε ἀπίκον
το ὀπίσω. καὶ πρῶτον μὲν ἀπῆκάς ἔχουσι Μαραθῶνα. ὧν δὲ τούτῳ ὁρῶ χρόνῳ σφι πρακτα-
λόμενόν τε, οἵ τε ἐκ τ ἄστεος στασιῶται ἀπίκοντο, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δήμων πρὸς ἐρέρεον,
οἷσιν ἡ τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίης ὢν ἀπαισότερον. οὕτω μὲν δὴ συνελίζοντο. Αθηναίων δὲ
οἱ ἐκ τ ἄστεος, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χρήματα ἤγειρε, καὶ μετεῶπις ὡς ἔσκε Μαραθῶνα,
λόγον ὀλίγα εἶχον. ἐπεί τε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τ Μαραθῶνος αὐτὸν στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸ ἄστυ, ὅτω
δὴ βοηθέσαι ἐπ' αὐτόν. καὶ ὅτοί τε παντρατιὴ ἤσαν ὑπὶ οὐ κατιόντας. καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισί-
στρατον, ὡς ὁρμηθῆναι ἐκ Μαραθῶνος, ἦσαν ὡὶ τὸ ἄστυ ἐς τοῦτο σωιόντος, ἀπικνέονται ὡὶ
πεδίωνα τὸν Αθηναίης ἱρόν, καὶ αὐτίκα ἔβαλλον τὰ ὅπλα. ἐνθαῦτα θείᾳ πομπῇ χρεώμεν, πα-
ρείστῃ Πεισιστράτῳ Αμφίλυτος ὁ ἀκαρνὰν χρησμολόγος ἀνὴρ, ὃς οἱ πρόσθεν, χρᾷ ἐν ἑξαμέτρῳ
τόνῳ, τὰ δὲ λέγων,

» Εξέρπεται δ' ὀβολός, τὸ δὲ δίκτυον ἐκπεπέτασται,
» Θυνοὶ δ' οἰμήσουσι σελαιάκις ἀμφὶ νυκτός.

Ο μὲν, δὴ οἱ ἐνθεάζων, χρᾷ τάδε. Πεισίστρατος ἢ συλλαβὼν τὸ χρηστήριον, ἢ φὰς δέκεσθαι τὸ χρ
θὸν, ἐπῆγε τῇ στρατιῇ. Αθηναῖοι ἦ οἱ ἐκ τ ἄστεος, πρὸς ἄριστον τεθαμμένοι ἦσαν δὴ πεπαυκῶ-
τα. καὶ μετὰ τὸ ἄριστον μετῆρεσι αὐτ, οἱ μὲν, πρὸς λύβης, οἱ δὲ, πρὸς ὕπνον. οἱ ἢ ἀμφὶ Πεισί-
στρατον, ἐσπεσόντος, οὐδ Αθηναίους ἔφθασαν. φθυγόντων δὲ τούτων, βαλὴν ἐνθαῦτα σοφωτά-
την Πεισίστρατος ὧν τεχνᾶτ, ὅκως μήτε ἀλισθέωσι ἔτι οἱ Αθηναῖοι, διεσκεδασμένοί τε εἶεν. ἀ-
ναβιβάσας τοὺς παῖδας ὡὶ ἵππους, πρόεπεμπεν. οἱ δὲ, καταλαμβάνοντες τοὺς φθύγοντας, ἔλε
γον τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ Πεισιστράτε, θαρσέειν τε κελεύοντες, καὶ ἀπίεναι ἕκαστος ὡὶ τὰ ἑωυ
τοῦ. πειθομένων δὲ τ Αθηναίων, ὅτω δὴ Πεισίστρατος τετρίπται χὼν Αθήνας, ἐῤῥίζωσι τῇ τυ-
ραννίδα, ὠθηνούρισί τε πολλῆσι, καὶ χρημάτων σωμάτοισι. τ μὲν, αὐτόθεν, τ δὲ, ἀπὸ Σῦ-
μόνος ποταμοῦ σωιόντων. ὁμήρους τε τ παραμεινάντων Αθηναίων, καὶ μὴ αὐτίκα φυγόντων
παῖδας λαβὼν, καὶ κατασήσας ἐς Νάξον. ὃ γὰρ τοῦτο ὁ Πεισίστρατος κατεστρέψατο πολεμῳ,
καὶ ἐπέτρεψε Λυγδάμι. πρόσθε ἔλεγε ἔχουσι τ νῆσον Δῆλον καθήρας ἐκ τ λατίου. καθήρας ἦ ὧδε.
ἐπ' ὅσον ἐποψις τ ἱρῦ εἶχον, ἐκ τούτου τ χώρου πάντος ὀρυφεξας οὐ νεκρὸς, μετεφόρεον ἐς ἄλ-
λον χῶρον ὑπὸ Δήλε. καὶ Πεισίστρατος μὲν ἐτυράννευσον Αθηναίων. Αθηναίων δὲ, οἱ μὲν, ὧν τῇ μάχῃ
ἐπεπτώκεσαν, οἱ δὲ αὐτ, μετὰ Αλκμαιωνιδέων ἔφθυγον ἐκ τ οἰκίης. οὐδ μὲν γὰρ Αθηναίος ἐθι-
αῦτα τὸν χρόνον οὐδὲν ἐπωυθάνετο ὁ Κροῖσος κατέχοντα. οὐδ δὲ Λακεδαιμονίους ἐκ πολλῶν τε
μεγάλων πεφθυγότας, καὶ ἐόντας ἤδη ὑπὸ πολέμῳ καταπρήτορας Τεγεητέων. ὧδὶ μὲν Λέον
δος Βασιλεύοντος, καὶ Ηγησικλέος ἐν Σπάρτῃ, οὐδ ἄλλος πολεμος δυτυχέοντες οἱ Λακεδαιμό-
νιοι, πρὸς Τεγεήτας μόνος πρὸς ἐπαιον. τὸν δὲ ἐπὶ πρότερον τούτων, καὶ κατονομώτατοι ἦσαν
χεδὸν πάντων Ελλήνων. κατά τε σφέας αὐτοὺς, καὶ ξείνοισι ἀπρόσμικτοι. μετέβαλον ἦ ὧδε δὴ
ἐς ὀνομάζω. Λυκόργε τ Σπαρτιήτεω δοκίμε ἀνδρὸς ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς ὡὶ τὸ χρηστήριον,

ὡς

ὡς ἐσηίῃν ὅδ' ὁ μέγαρον, ὀλυθὺς ἡ Πυθίη λέγει τάδε,

Ηκεις ὦ λυκόεργε ἐμὸν πότι πίονα νηόν, ,,
Ζεὺι φίλος, καὶ πᾶσιν ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι, ,,
Δίζω ἦ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἦε ἰ ἄνδρα. ,,
Αλλ' ἔπι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκόεργε. ,,

Οἱ μὲν δὴ τινὸς πρὸς τόδε λέγουσι καὶ φράσαι αὐτὸν τ Πυθίην, ὁ δὲ νῦν καταστεῶτα κό- Lycurgy
σμον Σπαρτιήτησιν, ὡς δ' αὖ οἱ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκόεργον ὦν τροπούσαντα Λεω-
βώτεω, ἀδελφεὸν μὲν ἑωυτοῦ, Βασιλεύοντος ἦ Σπαρτιήτεω, ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι ταῦτα.
ὡς γὰρ ἐπεζεύξατο, τάχιστα μετέστησε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε ταῦτα μὴ πρασσόμε-
μετὰ δὲ, τὰς πόλεμου ἔχοντα ὠμοτησίας, καὶ τρικκάδας, καὶ συσσίτια. πρός τε τούτοισι, οὐς
ἐφόρους, ὦ γέροντας ἔστησε Λυκόεργος. ὕστω μὲν μεταβαλόντες, δυνομήθησαν. ὁρῶ δὲ Λυκόρ-
γῳ τελευτήσαντι, ἱρὸν ἐστάμενοι, σέβονσι μεγάλως. οἷα δὲ ὢν τε χώρην ἀγαθὴν, ὦ πλήθει ἀνδρῶν
ὀλίγων ἀνδρῶν, αὐτά τε ἔδρασαν αὐτίκα, ὦ δυθωνήθησαν. καὶ δὴ σφι μετὰ ταῦτα πέρεχε πόσυ-
χίλιν ἄγειν, ἀλλὰ καταφρονήσαντες Αρκάδων μέσσονσδε εἶναι, ἐχρησταίζοντο ὧν Δελφοῖσιν
ὦν πάσῃ τῇ Αρκάδων χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίη σφι χρᾷ τάδε,

Αρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς, ὄφρα δώσω. ,,
Πολλοὶ ὧν Αρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν, ,,
Οἵ σ' ἀρκωλύσουσιν. ἐγὼ δὲ οἱ οὐ μεγαίρω. ,,
Δώσω δὲ Τεγέην ποσσὶν κροτον ὀρχήσασθαι, ,,
Καὶ καλὸν θέσθαι χοίνον σταμένοισι δικέλλαν. ,,

Ταῦτα ὡς ἀπρονεχθέντα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Αρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπέχοντο. οἱ ἦ bellum cum Tegeatis
πέδας φρόμνοι, ὦν Τεγεήτας ἐσπάλεύοντο, χρησμῷ λιβδήλῳ πίσυνοι, ὡς δὴ ἀξαιρέσοντο
δεδμένοι οὓς Τεγεήτας. ἐσπολεμωθέντος δὲ τῇ συμβολῇ, ὅσοι αὐτέων ἐζωγρήθησαν, πέδας τε ἔ-
χοντες, τὰς ἐφέροντο αὐτοί, ὦ χοίνων σταμένοι τὸ πεδίον τὸ Τεγεητέων, ὀργάζοντο. αἱ
δὲ πέδαι αὗται, ὧν τῇσιν ἐδεδέατο, ἔτι καὶ ὧδε ἐμοῦ ἦσαν σῶαι ὧν Τεγέῃ, πρὸς τ νηὸν τ Αλέης
Αθηναίης ἱερεμένναι. ἦ μὲν δὴ τὸ πρότερον πόλεμον, συνεχέως ἀεὶ κακῶς ἀέθλεον πρὸς
τοὺς Τεγεήτας. ἦ ἦ ἦ Κροίσου χρόνου, καὶ τ Αναξανδρίδεω τε καὶ Αρίστωνος Βασιλεύον-
τος ὧν Λακεδαίμονι ἤδη οἱ ἀπαρτιῆται κατυπέρτεροι ὁρῶ πολέμῳ ἐγεγόνεσαν, δόκιμα ποιεῦσι γε
νόμενοι. Επεὶ δὲ ἀεὶ τῷ πολέμῳ ἐσαῦτο ἐπὶ Τεγεήτεων, πέμψαντες θεοπρόπους ὅτι Δελ-
φοὺς, ἐπειρώτεον τίνα ἂν θεῶν ἱλασάμενοι, κατύπερθε τῷ πολέμῳ Τεγεήτεων γένοιατο. ἡ δὲ
Πυθίη σφι ἔχρησε, τὰ ὀρέστεω τ Αγαμέμνονος ὀστέα ἐπαγομένους. ὡς δὲ ἀνευρεῖν ἐκ οἷοί τε
ἐγένεατο τὸν θήκεον τ Ορέστεω, ἐπέμποντο αὖ λις ὅτι τ θεοῦ ἐπορωσομένους τ χῶρον, ὧν τῷ, λέσχῃ
ὁ Ορέστης. ἐρωτῶσι δὲ τοῦτα τοῖσι θεοπρόποισι, λέγει ἡ Πυθίη τάδε,

Εστι τις Αρκαδίης Τεγέη λισυρῷ ἐνὶ χώρῳ, ,,
Ενθ' ἄνεμοι πνείουσι δύο ἰσχυρὴς ὑπ' ἀνάγκης, ,,
Καὶ τύπος ἀντίτυπος, καὶ πῆμ' ἐπὶ πήματι κεῖται. ,,
Ενθ' Αγαμεμνονίδεω κατέχει φυσίζοος αἶα. ,,
Τὸν, σὺ κομισάμενος Τεγέης ὑπὸ τὰ ῤῥόθος ἔσῃ. ,,

Ως δὲ καὶ ταῦτα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἀπεῖχον τ ὀξυρίστου ὅδε ἔλαττον, πάντε
λιζόμενοι, ὅτ δὴ λίχης τ ἀγαθοεργῶν καλεομένων Σπαρτιητέων, ἀνδρῶν. οἱ δὲ ἀγαθοερ
γοί εἰσι τῶν ἀστῶν, ὀγδοήκοντα ἐκ τ ἱππέων ἀεὶ οἱ πρεσβύτατοι πεντε ἔτεος ἑκάστε. τοῦτ, δὴ εἰ τ
του τὸν ἀνδρα, ἦν, αὖ ἐξίωσιν ἐκ τῶν ἱππέων σπαρτιητέων ὁρῶ κοινῷ ὀλαπεμπομένους, μὴ
ἑλινύῃ ἄλλος ἄλλε. τετέων ὧν τ ἀνδρῶν λίχης ἀνδρὶ ἐν Τεγέῃ, ὦ σωτυχίῃ χρεώμενος,
ἦ σοφίῃ. ἐόντος γὰρ ὀξυτάτου τ χρόνον ὧν μείξονας πρὸς τοὺς Τεγεήτας, ἐλθὼν ὅτ χαλκήιον, ἐθηεῖτο σί
δηρον ἐξελαυνόμενον. καὶ ὧν θωύματι ἦν, ὁρέων τὸ ποιεόμενον. μαθὼν δέ μιν ὁ χαλκεὺς
ἀποθωυμάζοντα, εἴτε ξεῖνε Λακων, εἴτε καὶ ἐξ ὅτ πόρ ἐγὼ, ἰωρτα αὖ ἐθαύμαζες ὅκου νῦν οὕτω τυγχάνεις θεῶμα ποιεόμεν τ ὀργασίῃ
τ σιδήρου. ἐγὼ γὰρ ὧν τῇδε θέλων τῇ αὐλῇ φρέαρ ποιήσασθαι, ὀρύσσων, ἐπέτυχον

σορῶ ἐπαπηχεῖ. ὑπὸ δὲ ἀπιξίης μὴ, μᾶλλον γνῶναι μηδαμᾶ μέζονας ἀνθρώπους τῶν νῦν, ἀνῶξε αὐτοῖς, καὶ εἶδον τὸν νεκρὸν μήκεϊ ἴσον ἐόντα τῇ σορῷ. μετρήσας δὲ, σωέχωσε ὀπίσω. ὁ δὲ, οἷα ἐλεγε τάπρὸ ὀπώπεε. ὁ δ', γνώσας τὰ λεγόμενα, σωεβάλλετο τὸν Ὀρέστεα ἡδομένους τῷ θεοπρόπῳ ἔπεϊ, τῆσδε συμβαλλομένους. Τ χαλκέος δὲ οὗτος φύσας, εὗρε ἀνέμους εὑρίσκειν ἐόντας. τὸν δὲ ἄκμονα, καὶ τὴν σφῦραν, τόν τε τύπον, τὸν δ' ἀξελαυνόμενον σίδηρον, τὸ πῆμα ὧν πήμασι λείμωνος, κατὰ τοιόνδε τι εἰκάζων, ὡς ὧδε κακῶ ἀνθρώπῳ σίδηρος ἀνδύρηται. συμβαλλομένους δὲ ταῦτα, ἦ ἀπελθὼν ἐς Σπάρτην, ἔφραζε Λακεδαιμονίοισι πᾶν τὸ πρῆγμα. οἱ δὲ, ἐκ λόγου πλασθέντος ἐπιφέκαντές οἱ ἀπίλιν, ἐδίωξαν. ὁ δὲ, ἀπικόμενος ἐς Τεγέην, ἐν φράζων τὴν ἑωυτοῦ συμφορὴν πρὸς τὸν χαλκέα, ἐμιδδοτο παρ' ἐκείνου ὀνος τὴν αὐλήν. χρόνῳ δὲ ὡς ἀνέγνωσαν, ᾠκοδόμεον. ἀνορύξας δ' ἦν τὸν τοῦφον, καὶ τὰ ὀστέα συλλέξας, οἴχετο φέρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου, ὅκως ἐπειρώατο ἀλλήλων, πολλῷ κατυπέρτεροι ἦσαν πολέμῳ ἐγίνοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἤδη δὲ σφι καὶ ἡ πολλὴ τοῦ Πελοποννήσου ὑπῆκτο.

Croesus cum Spartanis solicitatem init.

ταῦτα δὴ ὧν πάντα πωθανόμενον ὁ Κροῖσος, ἔπεμπε ἐς Σπάρτην ἀγγέλους δῶρά τε φέροντας, καὶ δεησομένους συμμαχίης, ἐντειλάμενός τε τὰ, λέγειν χρῆν. οἱ δὲ, ἐλθόντες ἔλεγον, ἔπεμψε ἡμέας Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε, καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεύς, λέγων τάδε, Ὦ Λακεδαιμόνιοι, χρήσαντος τοῦ θεοῦ τῷ Ἕλλησι φίλῳ πρωδέεσθαι, ὑμέας μάλιστα πωθάνομαι πρωστέναι τῶν Ἑλλάδος, ὑμέας ὧν κατὰ τὸ χρηστήριον πρωσκαλέομαι, φίλος τε θέλων γενέσθαι καὶ σύμμαχος ἄνευ τε δόλου, καὶ ἀπάτης. Κροίσου μὲν δὴ ταῦτα δὶς ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύσαντος. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀκηκόοτες καὶ αὐτοὶ τὸ θεοπρόπιον τὸ Κροίσῳ γενόμενον, ἥδησάν τε τῇ ἀφίξει τῶν Λυδῶν, καὶ ἐποιήσαντο ὅρκια ξεινίης πρὸς, καὶ συμμαχίης. καὶ γάρ τινα αὐτοῖς δυσχρηστίαι εἶχον ἐκ Κροίσου πρότερον ἐπιγενόμεναι. πέμψαντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Σάρδις, χρυσὸν ὠνέοντο, ἐς ἄγαλμα βουλόμενοι χρήσασθαι τούτῳ, ὃ, νῦν μὲν Λακωνικῆς ἐν Θορνακι ἵδρυται Ἀπόλλωνος. Κροῖσος δὲ σφι ὠνεομένοισι, ἔδωκε δωτίνην. τούτων τε ὧν εἵνεκα οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν συμμαχίην ἐδέξαντο, καὶ ὅτι ἐκ πάντων σφέας προκρίνας Ἑλλήνων, ἀρέσκετο φίλους. καὶ ὅπλα μὲν, αὐτοὶ ἔσαν ἕτοιμοι ἐπαγγέλλαντι, ἄλλα δέ, ποιησάμενοι κρητῆρα χάλκεον, ζωδίων τε ἔξωθεν πλήσαντες πρὸς τὸ χεῖλος, καὶ μεγεθεῖ τριηκοσίους ἀμφορέας χωρέοντα, ἄγον δῶρον βουλόμενοι ἀντιδοῦναι Κροίσῳ. οὗτος ὁ κρητὴρ οὐκ ἀπίκετο ἐς Σάρδις, δι' αἰτίας δυφασίας λεγομένας τάσδε. οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ὡς ἐπεί τε ἀγόμενος ἐς τὰς Σάρδις ὁ κρητὴρ ἐγίνετο κατὰ τὴν Σαμίην, πυθόμενοι στέμοι ἀπελπίσαντο αὐτὸν νηυσὶ μακρῇσι ὧν πλώσαντες. αὐτοὶ μὲν δὴ Σάμιοι λέγουσι, ὡς ἐπεί τε ὑστέρησαν οἱ ἄγοντες τὸν Λακεδαιμονίων τὸν κρητῆρα, ἐπιπυθόμενοι δὲ Σάρδις τε καὶ Κροῖσον ἁλωκέναι, ἀπέδοντο τὸν κρητῆρα ἐν Σάμῳ. ἰδιῶται δὲ ἄνδρες περιαμύναι ἀναθεῖναί μιν ἐς τὸ Ἡραῖον, τάχα δὲ ἂν καὶ οἱ ἀγόμενοι λέγοιεν ἀπικόμενοι ἐς Σπάρτην, ὡς ἀπαρεθείσαν ὑπὸ Σαμίων. κατὰ μὲν νυν τὸν κρητῆρα, οὕτω ἔσχε. Κροῖσος δὲ ἀμαρτὼν τοῦ χρησμοῦ, ἐπείσθη στρατηίῃ ἐς Καππαδοκίην, ἐλπίσας καταιρήσειν Κῦρόν τε, καὶ τὴν Περσέων δυνασμιν. παρασκευαζομένου δὲ Κροίσου στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, τῶν τις Λυδῶν νομιζόμενος καὶ πρόσθεν εἶναι σοφὸς, ἀτὰρ δὲ τότε τὴν γνώμης καὶ τὸ λαμπρότατα οὔνομα ἐν Λυδοῖσι ἔσχε, συνεβούλευσε Κροίσῳ τάδε. οὔνομα δὶ ἦν, Σάνδανις. Ὦ βασιλεῦ, ἐπ' ἄνδρας κοίους στρατεύεσθαι παρασκευάζεαι, οἳ σκυτίνας μὲν ἀναξυρίδας, σκυτίνην δὲ τὴν ἄλλην ἐσθῆτα φορέουσι. στιτέονται δὲ ὧν ὅσα ἐθέλουσι, ἀλλ' ὅσα ἔχουσι, χώρῃ ἔχοντες τρηχείῃ. πῶς δὲ, οὐκ οἴνῳ ἀλλὰ ὑδροποτέουσι. οὐ σῦκα δὲ ἔχουσι τραγήματα, ἀλλὰ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν. εἶτα μὲν, δὴ εἰ νικήσεις, τί σφέας ἀπαιρήσεαι, οἷσί γε μηδέν; εἶτα δὲ, ἢν νικηθῇς, μάθε ὅσα ἀγαθὰ ἀφαιρήσεις. γυσὶ γὰρ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, πωθέξονται. οὐδὲ ἀπωσοὶ ἔσονται. ἐγὼ μὲν νυν θεοῖσι ἔχω χάριν, οἳ οὐκ ὦδε νόον ποιέουσι Πέρσῃσι στρατεύεσθαι ἐπὶ Λυδούς. ταῦτα λέγων, οὐκ ἔπειθε τὸν Κροῖσον. Πέρσῃσι γὰρ πρὶν Λυδοὺς καταστρέψασθαι, ἦν οὔτε ἁβρὸν, οὔτε ἀγαθὸν ἐδόν. οἱ δὲ Καππαδόκαι, τοῖσι Ἕλλησι Σύριοι ὀνομάζονται. ἔσαν δὲ οἱ Σύριοι οὗτοι τὸ μὲν πρότερον ἦ Πέρσας ἀρξαι, Μήδων κατήκοοι, τότε δὲ, Κύρου. ὁ γὰρ οὗρος ἦν τε μεταξὺ τῆς ἀρχῆς, καὶ ἡ Λυδίης, ὁ Ἅλυς ποταμός, ὃς ῥέει διὰ

ῥέει διὰ Ἀρμενίης ὄρεος. μετὰ δὲ, Ματιηνοὺς μὲν, ἦν λέξιν ἔχει ῥέων. ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου, φρύγας. παραμειβόμενος δὲ τούτους, καὶ ῥέων ἄνω πρὸς βορέην ἄνεμον, ἦν μὲν Συρίους Καππαδόκας ἀπορέγει, διὰ δυνανόμου δὲ Παφλαγόνας. οὕτω ὁ Ἅλυς ποταμὸς ἀπὸ μεσογαίης ἀπὸ ἑσπέρης τὰ Ἀσίης τὰ πάντα ἐν θαλάσσης τῆς ἀντίον Κύπρου δι' ὀλίγου πάντα ἐόντα. ἔστι δὲ αὐχλὺ οὔτος τῆς χώρης ταύτης ἀπάσης. μήκος ὁδοῦ δύζωνῳ αὐτοῖ, πλέον ἡμέρας ἀναισιμοῦται. ἐστρατεύετο δὲ ὁ Κροῖσος ἐπὶ τοὺς Καππαδόκας ἐπὶ τοῦτο μάλιστα τοῦ χρηστηρίου ἐκπεσόντος, ἵνα ἐπὶ τῷ ἑωυτοῦ μοίρῃ βουλόμενος, καὶ μάλιστα τοῦ χρηστηρίου πίσυνος ἐών, καὶ πίστασθαι ἐθέλων τὸν Ἀσυάγεα Κύρου. Ἀσυάγεα γὰρ τὸν Κυαξάρεω, ἐόντα Κροίσου μὲν γαμβρὸν, Μήδων δὲ Βασιλέα, Κύρος ὁ Καμβύσεω κατεστρέψατο, ἔσχε, ἀρχόμενον γαμβρὸν Κροίσου ὧδε. Σκυθέων τῶν νομάδων ἐπὶ μακρὸν στασιασάντων, ἐπῆλθε ὁ γλῶ τῶν Μήδων, ἐτυράννευε δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Μήδων Κυαξάρης ὁ Φραόρτεω τοῦ Δηϊόκεω, ὃς οὗτος Σκύθας πρώτους ἠνάγκασε ἀρχὴν ποιήσασθαι ἐν, ὡς ἐόντας ἱκέτας. ὥστε δὲ πόλιος ἀξιοπολλοῦ ποιούμενος αὐτὸς, πάσῃ σοφίῃ περιέλαυνε τὴν γλῶσσάν τε ἐκμαθεῖν, καὶ τὴν τέχνην τῶν τόξων. χρόνου δὲ γενομένου, ἐπὶ μὲν φοιτέοντων τῶν Σκυθέων ἐπ' ἄγρην, καὶ μετὰ τι φρονίοντων, καί κοτε σφέων μηδὲν νοσήσαντες δὲ αὐτοὶ ἐπιστρωφῶντο χορσί, ὁ Κυαξάρης, ἐὼν γὰρ ὡς δεινότατος ὀργὴν ἐς ἄνδρα, τρηχέως μάρτα πρὸς τοὺς ἀπικομένους. οἱ δὲ, ταῦτα πρὸς Κυαξάρεω παθόντες, ὥστε ἀναξίως σφέων ἑωυτέων πεπονθότων, ἐβουλεύσαντο τῶν παρὰ σφίσι διδασκομένων παίδων ἕνα κατακόψαι. σκευάσαντες δὲ αὐτὸν ὡσπερ ἐώθεσαν καὶ τὰ θηρία σκευάζειν, Κυαξάρεϊ δῶσαι φέροντας ὡς ἄγριον θῆρα. δόντος δὲ τούτου τὰχίστου νομίζεσθαι ὦπὶ Ἁλυάττεω τὸν Σαδυάττεω ὀλίγου Σάρδιος. ταῦτα καὶ δὴ ἐγένετο. καὶ γὰρ Κυαξάρης, καὶ οἱ παρεόντος δαιτυμόνου τῶν ἱρεῶν τούτων ἐπάσαντο. καὶ οἱ Σκύθαι ταῦτα ποιήσαντος, Ἁλυάττεω ἱκέται ἐγένοντο. μετὰ δὲ ταῦτα, ἀ γὰρ δὴ ὁ Ἁλυάττης ἀξιοδίστως οὐκ Σκύθας ἀξιωτέοντι Κυαξάρεϊ, πόλεμον τοῖσι Λυδοῖσι, ἐν Μηδείοισι ἐγένετο ἐπ' ἔτεα πλέω τεσσερεσκαίδεκα, ἐν τοῖσι πολλάκις μὲν οἱ Μῆδοι οὐκ Λυδοὺς ἐνίκησαν, πολλάκις δὲ οἱ Λυδοὶ οὐκ Μήδους. ἐν δὲ, καὶ νυκτομαχίη τινὰ ἐποιήσαντο. διαφέρουσι δέ σφι οὐδὲν ἴσος τὸν πόλεμον, πρὶν ἐκτῷ ἔτεϊ συμβολῆς γενομένης, συνήνεκε ὥστε τῆς μάχης συνεστώσης, τὴν ἡμέρην ἀξαπίνης νύκτα γενέσθαι. τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτης τῆς ἡμέρης, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἰωσι προηγόρευσε ἔσεσθαι, οὖρον προθέμενος γιανὸν ἔσον, ἐν ᾧ δὴ καὶ ἐγένετο ἡ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοί τε καὶ οἱ Μῆδοι, ἐπεί τε εἶδον νύκτα αὐτὶ ἡμέρης γινομένην, τῆς μάχης τε ἐπαύσαντο, καὶ μᾶλλόν τι ἔσπευσαν καὶ ἀμφότεροι εἰρήνην ἑωυτοῖσι γενέσθαι. οἱ δὲ συμβιβάσαντες αὐτοὺς, ἔσαν οἵδε. Συέννεσίς τε ὁ Κίλιξ, καὶ Λαβύνητος ὁ Βαβυλώνιος. οὗτοί σφι καὶ τὸν ὅρκιον οἱ συθύσαντο ἐγένοντο. καὶ γάμων ἀπαλλαγὴν ἐποίησαν. Ἁλυάττεα γὰρ ἔγνωσαν δοῦναι τὴν θυγατέρα Ἀρυήνιν Ἀσυάγεϊ τῷ Κυαξάρεω παιδί. ἄνδυ γὰρ ἀναγκαίως ἰσχυρῆς, συμβάσιον ἰσχυρὰς ἀνέθελησι συμβύειν. ὅρκια δὲ ποιέεται ταῦτα τὰ ἔθνεα, τά, περ τε Ἕλληνες. καὶ πρὸς τούτοισι, ἐπειὰν σὺν βραχίονας ὦπὶ τὰμώντα, δὴ τὴν ὁμόχροιαν τὸ αἷμα ἀναλείχεσι ἀλλήλων. ὅδε μὲν δὴ ὧν ἦν Ἀσυάγεα Κῦρος ἐόντα ἑωυτοῦ μητροπάτορα, καταστρεψάμενος, ἔχει δι' ἀτιμίην, τὴν, ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπίσω λόγοισι σημανέω. τὰ, Κροῖσος ὦπὶ μεμφόμενος τῷ Κύρῳ, ἐς τε τὰ χρηστήρια ἔπεμπε εἰ στρατεύηται ὦπὶ Πέρσας ἐρωτέων. ἦ δὴ καὶ ἀπικόμενόν χρησμὸν λιβδηλὸν, ἐλπίσας πῶς ἑωυτῷ τὸ χρησμὸν εἶναι, ἐστρατεύετο δὴ τὴν Περσέων μοίρην. ὡς δὲ ἀπίκετο ὦπὶ τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὁ Κροῖσος, τὸν γεφυρῦσθαι, ὡς ἐγὼ λέγω κατὰ τοὺς γε φύρας διεβίβασε τὸν στρατόν. ὡς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, διεβίβασε οἱ. ἀπορέοντος γὰρ Κροίσου ὅκως οἱ διαβήσεται τὸν ποταμὸν ὁ στρατὸς, οὐ γὰρ δὴ εἶναί κω ὦδε τὸν χρόνον τὰς γεφύρας τούτας, λέγεται παρεόντα τὸν Θαλῆν ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμὸν δι' ἀριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐκ δεξιῆς ῥέειν. ποιῆσαι δὲ ὧδε. ἄνωθεν τοῦ στρατοπέδου ἀρξάμενον διώρυχα βαθέλιον ὀρύσσειν, ἄγοντα μιμησιόδεα, ὅκως αὖ τὸ στρατόπεδον ἱδρυμένον κατὰ νώτου λάβοι, τούτῳ κατὰ τοῦ διώρυχα ἐκτρατωόμενον ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥεέθρων, καὶ αὖτις παραμειβόμενος τὸ στρατόπεδον, δι' τὰ ἀρχαῖα ἐσβάλοι. ὥστε ἐπεί τε καὶ ἐχείδη τάχιστα ὁ ποταμὸς, ἀμφοτέρῃ διαβατὸς, δι' τὰ ἀρχαῖα ἐσβάλοι. ὥστε ἐπεί τε καὶ ἐχείδη τάχιστα ὁ ποταμὸς, ἀμφοτέρῃ διαβατὸς

cæs. belli

erat bellum ꝙ Persas.

βατὸς ἐγβύσῳ. οἱ δὲ, καὶ τὸ παράπαν λέγουσι καὶ τὸ ἀρχαῖον ῥεῦθρον ἀξηρανθῆναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ πρόσεικε. λίθος γὰρ ὀπίσω πορδυόμενοι σιέβησαν αὐτόν. Κροῖσος δὲ, ἐπεί τε διέβας σὺν τῷ στρατῷ ἀπίκετο ἐς Καππαδοκίης δὴ τὴν Πτερίῃ καλεομένην, ἥ δὲ Πτερίη ἐστὶ κατὰ χώρης τάυτης τὸ ἰσχυρότατον, κατὰ Σινώπην πόλιν τὴν ἐν Εὐξείνῳ πόντῳ κατιστάμενον, ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύετο, φθείρων τὴν Συρίων τῶν ἐκείνου. καὶ εἷλε μὲν τὴν Πτερίων τὴν πόλιν, καὶ ἀνδραποδίσατο. εἷλε δὲ τὰς περιοικίδας αὐτῆς πάσας. Συρίους τε οὐδὲν ἐόντας αἰτίους, ἀναστάτους ἐποίησε. Κῦρος δὲ ἀγείρας τὸν ἑωυτοῦ στρατὸν, καὶ παραλαβὼν τῶν μεταξὺ οἰκεόντων πάντας, ἐπὶ τοῦτο Κροίσῳ. πρὶν δὲ ἀπελάσαι τὸν στρατὸν, πέμψας κήρυκας ἐς τῶν Ἰωνας, ἐπειρᾶτο σφέας ἀπὸ Κροίσου ἀποστάντας. Ἰωνες μὲν νυν οὐκ ἐπείθοντο. Κῦρος δὲ ὡς ἀπίκετο, καὶ ἀντεστρατοπεδεύσατο Κροίσῳ, ἐνθαῦτα ἐν τῇ Πτερίῃ χώρῃ ἐπειράτην κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων. μάχης δὲ καρτερῆς γενομένης, καὶ πολλῶν ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος, οὐδετέροι νικήσαντες, διέσησαν, νυκτὸς ἐπελθούσης. καὶ τὰ μὲν στρατόπεδα ἀμφότερα, ὅτως ἠγωνίσατο. Κροῖσος δὲ μεμφθεὶς κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ἑωυτοῦ στρατεύσασθαι, ὡς γὰρ οἱ ὁ συμβαλὼν στρατὸς πολλὸν ἐλάσσων ἦν ὁ Κύρου, τοῦτο μεμφθεὶς, ὡς τῇ ὑστεραίῃ οὐκ ἐπειρᾶτο ἐπιὼν ὁ Κῦρος, ἀπῆλαυνε ἐς τὰς Σάρδις, ἐν νόῳ ἔχων παρακαλέσαι μὲν Αἰγυπτίους κατὰ τὸ ὅρκιον. ἐποίησατο γὰρ καὶ πρὸς Ἄμασιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου συμμαχίην πρότερον, ἢ περ πρὸς Λακεδαιμονίους. μετεπέμψατο δὲ καὶ Βαβυλωνίους. καὶ γὰρ καὶ τούτους αὐτῷ ἐπεποίητο συμμαχίη. ἐτυράννευε δὲ καὶ τούτων Βαβυλωνίων τὸν χρόνον τοῦτον Λαβύνητος. ἐπαγγείλας δὲ καὶ Λακεδαιμονίους παρεῖναι ἐς χρόνον ῥητόν. ἁλίσας δὲ καὶ τούτους, καὶ τὴν ἑωυτοῦ συλλέξας στρατιὴν, ᾠχωκε τὸν χειμῶνα παρὲς, ἅμα τοῦ ἦρι στρατεύσειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα φρονέων, ἀπίκετο ἐς τὰς Σάρδις, ἐπεμπέ τε κήρυκας κατὰ τὰς συμμαχίας, προδρόους ἐς πέμπτον μῆνα συλλέγεσθαι ἐς Σάρδις. τὸν δὲ παρεόντα, καὶ μαχεσάμενον στρατὸν Πέρσῃσι, ὡς οὐ αὐτοῦ ξεινικὸς, πάντα ἀφεὶς, διεσκέδασε, οὐδαμῶς ἐλπίσας μή ποτε αὖτε ἀγωνιστήσειν οὕτω παραπλησίους Κῦρος ἐλάσει ὑπὲρ Σαρδίς. ταῦτα ὠυλλογεόμην Κροίσῳ, τὸ πρώτιον ταῦ ὀφίων γενέσθαι. φανέντων δὲ αὐτέων, οἱ ἵπποι μεταΐξαντες τὰς νομὰς νέμεσθαι, φοιτέοντας κατὰ δίον, ἰδόντι δὲ τοῦ Κροίσου τοῦτο, ὥσπερ καὶ ὦν, ἔδοξε τέρας εἶναι. αὐτίκα δὲ ἔπεμπε θεοπρόπους ἐς τοὺς ἐξηγητὰς Τελμισέων. ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι θεοπρόποισι, καὶ μαθοῦσι πρὸς Τελμισέων τὸ, θέλει σημαίνειν τὸ τέρας, οὐκ ἐξεγένετο Κροίσῳ ἀπαγγεῖλαι. πρὶν γὰρ ἢ ὀπίσω σφέας ἀναπλῶσαι ἐς τὰς Σάρδις, ἦλω Κροῖσος. Τελμισέες μὲν τάδε ἔγνωσαν, στρατὸν ἀλλόθροον πρὸς σφέων εἶναι Κροίσῳ τοῦ τὴν χώρην. ἀπικόμενον δὲ τοῦτον, καταστρέφεσθαι τοὺς ἀπηχωρίους, λέγοντες ὅτι, γῆς παῖδα, ἵππον δὲ, πολέμου εἶναι, καὶ ἐπὶ Λυδούς. Τελμισέες μὲν νυν ταῦτα ἐπεκρίναντο Κροίσῳ ἤδη ἁλισκομένῳ, οὐδέν κω εἰδότες, τὸν, ὡς μετὰ Σάρδις τε καὶ αὐτὸν Κροῖσον. Κῦρος δὲ αὐτίκα, ἀπελάσαντος Κροίσου μετὰ τὴν μάχην τὴν γενομένην ἐν τῇ Πτερίῃ, μαθὼν ὡς ἀπελάσας μέλλει Κροῖσος διασκεδᾶν τὸν στρατὸν, βουλευόμενος, εὑρίσκει πρηγμα οἱ εἶναι ἐλάσσονι ὡς δυνατὸν τάχιστα ὡς τοὺς Σάρδις, ὅκως πρὶν πολίτορον ἁλισθῆναι τὴν τὸν Λυδῶν δύναμιν, αὐτὸς ὡς καταλάβοι. ὡς δὲ οἱ ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίεε κατὰ τάχος. ἐλάσας δὲ τὸν στρατὸν ἐς τὴν Λυδίην, αὐτὸς ἄγγελον Κροίσῳ ἐλήλυθεε. ἐνθαῦτα Κροῖσος ἐς ἀπορίην πολλὴν ἀπιγμένος, ὡς οἱ παρὰ δόξαν ἔσχε τὰ πρήγματα, ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε, ὅμως οὐ Λυδοὺς ἐξῆγε ἐς μάχην. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ ἔθνος οὐδὲν ἦν τῇ Ἀσίῃ, οὔτε ἀνδρειότερον, οὔτε ἀλκιμώτερον τοῦ Λυδίου. ἱππικῇ δὲ μάχῃ σφέων ἐν ἐπὶ ἵππων. δούρατά τε ἐφόρεον μεγάλα, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἱππεύειν ἀγαθοί. ἐς τὸ πεδίον δὲ συνελθόντων τούτων, τὸ, πρὸ τοῦ ἄστεος ὂν τοῦ σπαρδιανοῦ, ἐὸν μέγα τε, καὶ ὕψηλον, διὰ δὲ αὐτοῦ, ποταμοὶ ῥέοντες καὶ ἄλλοι, καὶ ἐλάσσους συρρέοντες ἐς τὸν μέγιστον, καλεόμενον δὲ Ἕρμον, ὃς ἐξ οὔρεος ἱροῦ μητρὸς Δινδυμήνης ῥέων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν κατὰ Φωκίδα πόλιν. ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος ὡς εἶδε τοὺς Λυδοὺς ἐς μάχην τασσομένους, κατερρώδησε τὴν ἵππον, ἐποίησε Ἁρπάγου τῶν θεραπόντων ἀνδρὸς μήδου, Μηδαῖον, ὅσαι τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωυτοῦ εἵποντο σιτοφόροι τε καὶ σκευοφόροι κάμηλοι, ταύτας πάσας ἁλίσας, καὶ

καὶ ἀπελὼν τὰ ἄχθεα, ἀνδρας ἐπ' αὐτὰς ἔβησε ἱππασολασολιῶ ὡς ἐς μάχην καθοπλισμένους. σκευασάσας δὲ αὐτοὺς, πρόσταξε τῆς ἄλλης στρατιῆς πρόσθε ἰέναι τοῦ Κροίσου ἵππου. τῆς δὲ καμήλου ἔπεσθαι τὸν πεζὸν στρατὸν ἐκέλευε. ὀπίσω δὲ τοῦ πεζοῦ ἐπέταξε τὴν ἵππον. ὡς δὲ συνετάχατο πάντες, παραίνεσε τῷ μὲν ἄλλῳ Λυδῶν μὴ φείσεσθαι ἐόντα τὸν ἐμπρόσθεν γινόμενον, Κροῖσον δὲ αὐτὸν μὴ κτείνειν, μήτ' ἢν συλλαμβανόμενον ἀμύνηται. ταῦτα μὲν παραίνεσε. τὰς δὲ καμήλους ἔταξε αὐτὰς τῆς ἵππου τοῦ δὲ εἵνεκα, κάμηλον ἵππος φοβέεται, καὶ δὴ καὶ ἀνέχεται οὔτε τὴν ἰδέην αὐτῆς ὁρέων, ὅτε τὴν ὀσμὴν ὀσφραινόμενος. αὐτοῦ δὴ ὦν τούτου εἵνεκα ἐσεσόμενον, ἵνα τοῦ Κροίσου ἄχρηστον ᾖ τὸ ἱππικόν. τοῦ δὴ καὶ ἐπεῖχε ἐλαυνόμενα ὁ αὐτὸς, ὡς δὲ καὶ συνέβησαν δὴ τὴν μάχην, ἐνθαῦτα ὡς τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι. καὶ ἰδόντες αὐτὰς, ὀπίσω ἀνέστρεφον, διέφθαρτό τε τοῦ Κροίσου ἡ ἐλπίς. οὐ μὰ τοί γε Λυδοὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἀλκὴν ἦσαν. ἀλλ' ὡς ἐμάθον τὸ γινόμενον, ἀκροθορόντου ἀπὸ τῶν ἵππων, περιεποιέοντο Πέρσῃσι συνιέβαλλον. χρόνῳ δὲ ὀλιγοστῷ ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Λυδοί. κατειληθότες δὲ ἐς τὸ τεῖχος, ἐπολιορκέοντο ὑπὸ τῶν Περσέων. ἐποίησε μὲν δὴ κατασκευὴν πολιορκίης. Κροῖσος δὲ δοκέων οἱ χρόνου ἐόντος μακροτέρου ἔσεσθαι τὴν πολιορκίην, ἔπεμπε ἐκ τοῦ τείχεος ἄλλους ἀγγέλους ἐς τὰς συμμαχίας. οἱ μὲν, γὰρ πρότερον διεπέμποντο ἐς πέμπτον μῆνα παρεόντες συλλέγεσθαι ἐς Σάρδις. τούτους δὲ δεῖ ἔπεμπε τὴν τάχιστα διέεσθαι βοηθέειν, ὡς πολιορκεομένου Κροίσου. ἔστε δὴ ὦν τὰς ἄλλας ἐπέμπετο συμμαχίας, καὶ δὴ καὶ ἐς Λακεδαίμονα. τῇσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι Σπαρτιήτῃσι κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον συνεπεπόνεε ἔρις ἐοῦσα πρὸς Ἀργείους περὶ χώρου καὶ λεομένου Θυρέης. τὰς γὰρ Θυρέας ταύτας ἐούσας τῆς ἀργολίδος μοίρης, ἀπέτεμόμενοι, ἔχον οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἦλθε δὲ καὶ ἡ μέχρι Μαλεῶν ἡ πρὸς ἑσπέρην Ἀργείων, ἤ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ χώρη, καὶ ἡ Κύθηρα νῆσος, καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων. βοηθησάντων δὲ Ἀργείων τῇ σφετέρῃ ἀποτομωθείσῃ, ἐνθαῦτα συνέβησαν ἐς λόγους συνελθόντες, ὥστε τριηκοσίους ἑκατέρων μαχέσασθαι. ὁκότεροι δ' ἂν περιγένωνται, κυτέων εἶναι τὴν χώρην. τὸ δὲ πλῆθος τοῦ στρατοῦ, ἀπαλλάσσεσθαι ἑκάτερον ἐς τὠυτοῦ, μήτε προσιέναι, ἀγωνιζομένων τῶνδε εἵνεκε, ἵνα μὴ παρεόντων τῶν στρατοπέδων, ὁρῶντες οἱ ἑτέροι ἐοσωμένους σὺν σφετέροις, ἐπαμύνωσι. συνθεμένων δὲ ταῦτα, ἀπαλλάσσοντο. λειφθέντων δὲ ἑκατέρων ἐπολείφθησαν, συνέβαλλον. μαχομένων δὲ σφέων, ἰὴ γινομένων ἰσοπαλέων, ἐπελίποντο ἐξ ἀνδρῶν ἑξακοσίων τριῆς. Ἀργείων μὲν, Αλκήνωρ τε, καὶ Χρόμιος. Λακεδαιμονίων δὲ, Ὀθρυάδης. ἐπελείφθησαν δὲ οὗτοι, νυκτὸς ἐπελθούσης. οἱ μὲν δὴ δύο τῶν Ἀργείων, ὡς νενικηκότες, ἔθεον ἐς τὸ ἄστυ. ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων Ὀθρυάδης, σκυλεύσας τοὺς Ἀργείων νεκροὺς, καὶ προσφορήσας τὰ ὅπλα πρὸς τὸ ἑωυτοῦ στρατόπεδον, ἐν τῇ τάξει εἶχε ἑωυτόν. ἡμέρῃ δὲ δευτέρῃ παρήσαν ἀμφότεροι θαυμάζοντες ἀμφοτέρους. τέως μὲν δὴ οἱ ἑκάτεροι ἔφασαν νικᾶν, λέγοντες, οἱ μέν, ὡς ἐωυτῶν πλέονες γένοιντο οἱ δὲ, τοὺς μὲν, ἀποφαίνοντες τρεφθέντας, τὸν δὲ σφέτερον, παραμείναντα, καὶ σκυλεύσαντα τοὺς ἐκείνων νεκρούς. τέλος δὲ, ἐν τῷ ἔρισμος συμπεσόντος, ἐμάχοντο. πεσόντων δὲ καὶ ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι. Ἀργεῖοι μὲν νυν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κατακειράμενοι τὰς κεφαλὰς, πρότερον ἐπάναγκες κομῶντες, ἐποιήσαντο νόμον τε σφίσι κατάρην, μὴ πρότερον θρέψειν κόμην Ἀργείων μηδένα, μήδε τὰς γυναῖκας σφῶν χρυσοφορήσειν, πρὶν ἂν Θυρέας ἀνασώσωνται. Λακεδαιμόνιοι δ', ἐναντία τούτων ἔθηκαν νόμον. ὁ γὰρ κομῶντος πρὸ τούτου, ἀπὸ τούτου κομᾶν. τὸν δὲ ὦν λέγουσι τὸν περιλειφθέντα τῶν τριηκοσίων Ὀθρυάδην, αἰσχυνόμενον ἀπονοστεῖν ἐς Σπάρτην, τῶν, οἱ συλλοχιτέων διεφθαρμένων αὐτὸς μὴν ἐν τῇσι Θυρέῃσι, κατασχόμενον ἑωυτὸν. τοιούτων δὲ τῶν παρατυχόντων ἐνιστεμένων τῶν πρηγμάτων, ἦκε ὁ Σαρδιήνων λιπὼν, διόμενον Κροίσῳ βοηθέειν. οἱ δὲ, ὁμῶς ἐπεί τε ἐπύθοντο τὸν λιπόντα, ὁρμέατο βοηθέειν. καὶ σφι ἤδη παρεσκευασμένοισι, καὶ νεῶν ἐσσόων ἐσκίμων, ἦλθε ἄλλη ἀγγελίη, ὡς ἁλώκοι τὸ τεῖχος τῶν Λυδῶν, καὶ ἔχοιτο Κροῖσος ζωγρηθείς. ὧδε δὴ ὅτοι ἦ συμφορῇ ποιησάμενοι μεγάλῃ, ἐπέπαυντο, Σάρδιες, δὲ ἁλώκεσαν ὧδε. ἐπείσθη τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἐγγὺς ἡμέρῃ πολιορκεομένῳ Κροίσῳ, Κῦρος τῇ στρατιῇ τῇ ἑωυτοῦ διαπέμψας ἱππέας, περιπεσεῖν τῷ πρώτῳ ὠμβάντι τοῦ τείχεος, ἦσαν δ' ὡσεὶ, μετὰ

τὰ δὲ ὄπιθε, πειρησόμενος τῆς τραπῆς, ὡς οὐ πᾶσι χώρεε, ἐνθαῦτα τὴν ἄλλην στρατιὴν μιν, ἀνὴρ μαντικὸς ἐπειρᾶτο προσβαίνων, τοῦ οὔνομα ἦν Υροιάδης, κατὰ ὄπιθε τῆς ἀκροπόλιος, τῇ, οὐδεὶς ἐτέτακτο φύλακος, οὐ γὰρ ἦν δεινὸν κατὰ ὄπιθε μὴ ἁλῶναι ποτέ. ἀπότομός τε γὰρ ὅδε τούτου ἡ ἀκρόπολις, καὶ ἄμαχος. τῇ, οὐδὲ Μήλης ὁ πρότερος Βασιλεὺς Σαρδίων μούνη οὐ προσέβαλε τὸν Λέοντα, τὸν οἱ ἡ παλλακὴ ἔτεκε. Τελμισσέων δὲ μαντευσαμένων, ὡς πρὸς τειχισθέντος τοῦ Λέοντος τὸ τεῖχος, ἔσοιτο Σάρδιες ἀνάλωτοι, ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος πορευθεὶς ἐκάς, τῇ, ἦν ἐπίμαχον τὸ χωρίον τῆς ἀκροπόλιος, κατηλόγησε τότε, ὡς ἐὸν ἄμαχόν τε, καὶ ἀπότομον. ἔσι δὲ πρὸς τοῦ Τμώλου τετραμμένον τῆς πόλιος. ὁ ὧν δὴ Υροιάδης αὐτὸς ὁ μάντις, ἰδὼν τῇ πρότερον ἦσαν Τυαλυσσῆς κατὰ ὄπιθε τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ὧν λωσέλω ἄνωθεν κατακυλισθέσιν, καὶ ἀνελόμενον, ἐφράδη, καὶ ὃν θυμὸν ἐβάλλετο. τότε δὲ δὴ ὁ αὐτός τε ἀναβεβήκεε, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι Πέρσεων ἀνέβαινον. προσβάντων δὲ συχνῶν, οὕτω Σάρδιές τε ἑλώκεσαν, καὶ πασαν τὴν ἄσυ ἐπορθέετο. κατ' αὐτὸν δὲ Κροῖσον, τάδε ἐγίνετο. ὧν οἱ πᾶσι, τοῦ, καὶ πρότερον ἐπεμνήσθη, τὰ μὲν ἄλλα, ὦνεκεν, ἄφωνος δέ. ᾧ τῇ ὧν παρελθούσῃ δυσμῶν, ὁ Κροῖσος τὸν πασαν ὁδὸν ἐωυτὸν ἐπεπτοίκεε, ἄλλα τε ὠφραζόμενος, καὶ δὴ καὶ ὃν Δελφὸς πρὸ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε χρεόμενος. ἦν δὲ Πυθίη οἱ ἔπε τάδε,

» Λυδὲ μήτηρ, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
» Μὴ βούλευ πολύσυκον ἰὼν ἐς ἀνάκτορα φωνεῖν,
» Παιδὸς φθεγξομένου. τάδε σοι πολὺ λώιον ἀμφὶς
» Ἐμμεναι. αὐδήσει γὰρ ἐν ἤματι πρῶτον ἀνόλβῳ.

Ἀλισκομένου δὲ τοῦ τείχεος, ἦλθε γάρ τις Πέρσεων ἄλλον γνώσας Κροῖσον ὡς ἀφατευέων, Κροίσῳ μὲν νυν ὀρέων ἐπόντα, ἐώ οἱ παρέσεσθαι συμφορῆς παρμεμηκέα. οὐδέ τι οἱ διέφερε πληγὴν ἀρθανέειν. ὁ δὲ πᾶς οὗτος ὁ ἄφωνος, ὡς εἶδε ἐπόντα τὸν Πέρσεων, ἐώ οἱ σέους τε καὶ κακοῦ, ἔρρηξε φωνὴν, εἶπε δέ, ὦ θρῶπε, μὴ τίτευε Κροῖσον. οὗτος μὲν δὴ οὕτω πρῶτον ἐφθέγξατο, μετὰ δὲ ἐς ὕστερον ἡσὶ ἐφώνεε τὸν πάντα χρόνον ἦν ζόης. οἱ δὲ Πέρσαι τὰς Σάρδις εἶχον, καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσαρεσκαίδεκα, καὶ τοσαῦτα ἡμέρας πολιορκηθέντα κατὰ τὸ χρησθὲν τε, καὶ καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι, ἤγαγον παρὰ Κῦρον, ὁ δὲ, συνήκατο πυρὴν μεγάλην, ἀνεβίβασε ἐπ' αὐτὴν τόν τε Κροῖσον καὶ παῖδας δύο τῶν Κροίσου, ἦν νόον ἔχων εἴτε δὴ ἀκροβολίσασθαι θεῶν ὅτεῳ δὴ, εἴτε καὶ ζηλώσας τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦτο δὲ εἵνεκα ἀνεβίβασε ὧν τὴν πυρὴν, βουλόμενος εἰδέναι, εἴ τις μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὴ, ποιέειν ταῦτα. ὡς δὲ Κροίσῳ ἐστέετο ὧν ἡ πυρὴ, ἐστελλέειν, ἐπὶ πολὺ γὰρ ἀκμῶν ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὡς οἱ ἐν σπουδῇ θεῷ εἰρημένον, τὸ, μηδένα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον. ὡς δὲ ἄρα μιν πρόσω ἦσαν ὄντες, ἀνενεικάμενόν τε, καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς λειποψυχίης, ἐς τρὶς ὀνομάσαι, τὸ, Σόλων. καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα, διελθοῦσα οὖν ἑρμηνέας ἐπείρεσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα κοῦρον ὧν καλέοιτο. καὶ οὗτος, προστελθόντας, ἐπαρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τέως μὲν σιγὴν ἔχειν ὀρωτώμενον. μετὰ δὲ, ἰωάγκασθέντα εἰπεῖν, τόν, ὃν ἐγὼ πάσῃ τυραννίδι πρότιμα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν. ὡς δὲ σφι ἄσημα ἔφαζε, πάλιν ἐπειρώτεον τὰ λεγόμενα. λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄχλου παρεχόντων, ἔλεγε δή, ὡς ἦλθε ἀρχήν ὁ Σόλων ἐὼν Αθηναῖος. καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον, ἀποφλαυρίσειε οἱ. ἅ δὴ εἴπας, τῷ αὐτῷ πάντα ἀκριβέπεε, τῇ πορ ἐκεῖνος εἶπε. οὐδέν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων, ἢ ἐς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον. καὶ μάλιστα δὴ παρὰ σφίσι αὐτοῖσι δοκέοντας ὀλβίους εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον, ταῦτα ἀπηγέεσθαι. τὸν δὲ πυρὴν ἤδη ἁμμένην, λέεσθαι τὰ πρῶτα ἔχαπτε. καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων τὰ, εἶπε Κροῖσον, μετανόντα τε καὶ γνόντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν, ἄλλον ἄνθρωπον ζωγρήσας, οὐ μελλήσοντα ἔσεσθαι ἐλάσσω, ζῶντα πυρῆ δηλήσειν. πρός τε τούτοισι, δείσαντα τὴν τίσιν, καὶ ὧν λεξάμενον ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, λέλυσθαι

λύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ κατασβέζειν Κροῖσόν τε, καὶ ὃν μετὰ Κροίσου, καὶ ὃν προσεμένους, οὐ δυνάσθαι ἔτι τὸν πυρὸς ὑπικρατῆσαι. ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν, Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, διακαιόμενος δὲ οὐκέτι κατασβεῖν, ὑπὸβώσασθαι, τὸν Απόλλωνα ὑπικαλέόμενον, εἴ τί οἱ ἐκεχαρισμένον ἔζ αὐτοῦ ἐσωρήθη, παραστῆναι, καὶ ῥύσασθαί μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. τὸν μὲν, δακρύοντα ὧν ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν. ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης, συννεφήσαι ἔζαπίνης νέφεα, καὶ χειμῶνά τε καταῤῥαγῆναι, καὶ ὗσαι ὑετὸν λαβροτάτῳ, κατασβεσθῆναί τε τὴν πυρήν. οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κῦρον ὡς εἴη Κροῖσος καὶ θεοφιλὴς, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς, καταβιβάσαντα ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πυρῆς, εἰρέσθαι τάδε, Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ὧν γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον αὐτὴν φίλα ἐμοὶ κατασῆναι, ὁ δὲ, εἶπε, ὦ Βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπρηξα τῇσῃ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ. αἴτιοι δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ελλήνων θεὸς, ἐπάρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρέεται. ἐν μὲν γὰρ τῇ, οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τοῖσι, οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. ἀλλὰ ταῦτα δαίμονι φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι. ὁ μὲν, ταῦτα ἔλεγε. Κῦρος δὲ αὐτὸν λύσας, καπισέ τε ἐγγὺς ἑωυτοῦ. ᾗ κάρτα ἐν πόλλῃ προμηθίῃ εἶχε. ἀπεθωύμαζέ τε ὁρέων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ πρὸς ἐκεῖνον ἐόντες πάντες. ὁ δὲ, σιωπὴν ἐχόμενος, ἦν συχνὸς ἐν τῷ. μετὰ δὲ, ὧν γρηφείς τε, καὶ ἰδόμενος τοὺς Πέρσας τοῖσι Λυδοῖσι ἄσυ λῃζομένους, εἶπε, ὦ Βασιλεῦ, κότερα λέγειν πρὸς σὲ τὰ, νοέων τυγχάνω, ἢ σιγᾷν ἐν τῷ παρεόντι τι χρή; Κῦρος δέ μιν θαρσέοντα ἐκέλευε λέγειν ὅ, τι βούλοιτο. ὁ δὲ, αὐτὸν ἐρώτα λέγων ὅτεω. ὁ τοσοῦτος ὅμιλος, τί τοσαῦτα ἀσυδίῃ πολλὴ ἐργάζεται; ὁ δὲ, εἶπε, πόλιν τε τῇ σῇ διαρπάζει, καὶ χρήματα τὰ σὰ διαφορέει. Κροῖσος δὲ ἀμείβετο, ὅτε πόλιν τὴν ἐμὴν, ὅτε χρήματα τὰμὰ διαρπάζει. οὐδὲν γάρ ἐμοὶ ἔτι τούτων μέτα. ἀλλὰ φορέουσί τε καὶ ἄγουσι τὰ σά. Κῦρος δὲ ὧν μελὲς ἐγένετο, τὰ, Κροῖσος εἶπε. μεταστησάμενος δὲ οὐ τοὺς ἄλλους, εἴρετο Κροῖσον ὅ, τι οἱ φορέουσι ἐν τοῖσι ποιευμένοισι. ὁ δὲ, εἶπε, ἐπεὶ τέ με θεοὶ δοῦλον δοῦλόν σοι, δεσπόζῳ εἴ τι φορέω πλέον σημαίνειν σοι. Πέρσαι φύσιν ἐόντες ὑβρισταὶ, εἰσὶ ἀχρήματοι. ἢν ὦν σὺ τούτους πρόσθε διαρπάσεντες, καὶ κατέχοντας χρήματα μεγάλα, τάδέ τε κι ἔζ αὐτέων ἐπίδοξα γενέσθαι. ὃς ἂν αὐτέων πλεῖστα κατάσχῃ, τοῦτον πρόσθε κεκλῆσθαί τοι ἐπαναστήσομαι. νῦν ὦν ποίησον ὧδε, εἴ τοι ἀρέσκει τὰ, ἐγὼ λέγω. διάπεμψον τοὺς φορυφόρους ὧν πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλακὰς, οἳ λέγοντας πρὸς οὓς ἐκφέροντας τὰ χρήματα ἀπαιρεόμενοι, ὡς σφέα ἀναγκαίως ἔχει δέκατον θύειν τῷ Διΐ. καὶ σὺ τέ σφι ἐκ ἀπεχθήσεαι βίῃ ἀπαιρεόμενος τὰ χρήματα. καὶ ἐκεῖνοι συγγνόντες ποιέειν σε δίκαια, ἐκόντες ποιήσουσι. ταῦτα ἀκούσας ὁ Κῦρος, ἐπῃνέετο, ὡς οἱ ἐδόκεε εὖ ὑποτίθεσθαι. ἀνίστησι δὲ πολλὰ, καὶ ὑντειλάμενος τοῖσι φορυφόροισι τὰ, Κροῖσος ὑπεθήκατο ὧν τελέειν, εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε, Κροῖσε, ἀνήρ τιμάω σοῦ ἀνδρὸς Βασιλέως χρηστὰ ἔργα, καὶ ἔπεα ποιέειν, ἀυτόν τε τὸν δόσιν, τήν, τινα βούλεαί τοι χρηΐζειν πρηγτίκα. ὁ δὲ, εἶπε, ὦ δέσποτα, ἐάσας με χαρῆναι μάλιστα ὑπὸ θεοῦ τῶν Ελλήνων, τοῦτο, ἐτίμησε ἐγὼ θεῶν μάλιστα, ἐπείρεσθαι πέμψαντα τάσδε τὰς πυθίας, εἰ ὀκνέω τοὺς εὖ ποιοῦντας νόμος ἔσι οἱ, Κῦρος ἠείρετο ὅ, τι οἱ ὄνειαρ ἐπιμηρύσων παραιτέοιτο. Κροῖσος δὲ οἱ ἐπανηλόγησε πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ διάνοιαν, καὶ τῶν χρησηρίων τὰς ὑποθέσιας, καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα. τὴ ὡς ἐπαρθεὶς τῷ μαντηίῳ, ἐστρατεύσατο ὧν Πέρσας. λέγων δὲ ταῦτα, κατέβαινε ὧν τὰς πρόσω ἐπείναι οἱ τοῦ θεοῦ τούτων ὀνείδισαι. Κῦρος δὲ γελάσας, εἶπε, καὶ τοῦτο τοῦ ἔμοῦ Κροῖσε, καὶ ἄλλα παντὸς, τοῦ, ὧν ἑκάστου δέκα. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκαε Κροῖσος, ἐκέλευε τοὺς Λυδοὺς ὄπισθε Δελφοὺς, ὑπιστέλλετο πυθόντας τὰς πατέρας ὧν τοῦ νοῦ τὸν οὐδόν, ἐρωτᾶν, εἰ οὕτω ἐπαιρόντα τοῖσι μαντηίοισι ἐπάρας Κροῖσον στρατεύεσθαι ὧν Πέρσας, ἐς καταπαύσοντα τὴν Κύρου δυνάμιν, ἀπ' ἧς οἱ ἀκροβολίσθη ταῦτα χρηΐζεσθαι, δεικνύντας τὰς πατέρας. τοιαῦτά τε ἐπειρωτᾶν, καὶ εἰ ἀχαρίστοισι νόμος ἐστὶ εἶναι τοῖσι Ελλησι θεοῖσι. ἀπικομένοισι δὲ τοῖσι Λυδοῖσι, καὶ λέγουσι ταῦτα δὴ τὰ ὑπετέλλοντο, τὴν Πυθίην λέγεσθαι ἐπεῖν τάδε. Τὴν μεσόμφαλον μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀρφυγέειν καὶ θεῷ. Κροῖσος δὲ, πέμπτου γένεος ἁμαρτάδα ἀζόμενος, ὃς ἐὼν δορυφόρος Ηρακλείδεω, δόλῳ γυναικηίῳ ὠμάμενος,

ἀπώμνυ⊙, ἐφόνδυσε τὸν διατόρητα, καὶ ἔχε τὴν ἐκείνου τιμὴν, οὐδενὸς πω ἐπὶ τοῦτο σπήσαντος.
πυθομενομένῳ δὲ Λοξίεω ὅκως ἂν κατὰ νοῦν πάσας τὸ Κροίσου γένοιτο τὸ Σαρδίων πάθος,
καὶ μὴ κατ' ἀνδρα Κροῖσον, οὐκ οἷόν τε ἐγγί⊙ παραγαγεῖν μοίρας. ὅσον δὲ γνῶναι ἀυτα,
ἰωύστατο, καὶ ἐχειρώσατό οἱ. πρόια γὰρ ἔτια ἐπανιβαλλ⊙ τὴν Σαρδίων ἅλωσιν, καὶ
ὧδε ἀπεκάδω Κροῖσ⊙, ὡς ὑσφρον τοῖσι ἔπεσι τούτοισι ἁλοὺς ἢ πεπρωμένης. δόλῳ δὲ
τούτῳ, καιομένῳ αὐτῷ, ἐπήρκεσε. κατὰ δὲ τὸ μαντήιον τὸ γενόμενον, οὐκ ὀρθῶς Κροῖσ⊙
μέμφετο. πεπυγόρδυε γὰρ οἱ Λοξίης ἢν στρατόν⊓ ἀπὶ Πέρσας, μεγάλῳ ἀρχὴν καταλύσειν.
τὸν δὲ, πρὸς ταῦτα χρῆν μέλλοντα βουλεύεσθαι, ἐπειρέσθαι τὸ μάντιν, πότερα τὴν ἑωυ-
τοῦ ἢ τὴν Κύρου λέγει ἀρχήν; οὐ συλλαβὼν δὲ τὸ ῥηθὲν, οὐδ' ἐπανειρόμ⊙, ἑωυτὸν ἀίτιον
ἀνεφαίνετο. ᾧ καὶ τελευτῶντι χρησμολογεόμενον, εἶπε τά, εἶπε Λοξίης πολὺ ἡμίονον, οὐδὲ
τοῦτο συνῆκας. ἦν γὰρ δὴ ὁ Κῦρ⊙ οὗτ⊙ ἡμίον⊙. ἐκ γὰρ δυοῖν οὐκ ὁμοεθνέων ἐγεγό-
νεε, μητρὸς ἀμείνονος, πατρὸς δὲ ὑποδεεστέρου. ἦ μὲν γὰρ ἦν Μηδίς, καὶ Ἀστυ⊙ θυγάτηρ
τοῦ Μήδων Βασιλέος. ὁ δὲ, Πέρσης τε ἦν, καὶ ἀρχόμε⊙ ὑπ' ἐκείνοισι. καὶ χώρῃ τε ἐὼν
τοῖσι ἄπασι, δεσποίνῃ τῇ ἑωυτοῦ συνῴκεε.

Ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη ὑπεκρίνατο τοῖσι Λυδοῖσι. οἱ δὲ, ἀπικνεόμενοι ὀν Σάρδις, καὶ ἀπήγ-
γειλαν τοῖσι Κροίσῳ. ὁ δὲ, ἀκούσας, συνέγνω ἑωυτὸν εἶναι τὴν ἁμαρτάδα, καὶ οὐ τὸ θεοῦ.
κατὰ μὲν δὴ τὴν Κροίσου τε ἀρχὴν, καὶ ἰωνίης τὴν πρώτην καταστροφὴν, ἔχε οὕτω. Κροί-
σῳ δὲ ὅτι καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐν τῇ Ἑλλάδι πολλὰ, καὶ οὐ τὰ εἰρημένα μοῦνα. ἐν μὲν γὰρ
Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν, τρίποδα χρύσε⊙, ἐν, ἀνέθηκε τοῖ Ἀπόλωνι τοῖ ἰσμηνίῳ. ἐν δὲ Ἐφε-
σῷ, ἄλε τε βοὸς ἐκ χρύσεας, καὶ τὰς μιόνας ἐκ πολλαί. ἐν δὲ Πρωνηίοις τοῖς ἐν Δελφοῖσι, ἀσπὶς
χρυσέη μεγάλη. ταῦτα μὲν, καὶ ἔτι ἐς ἐμὲ ἦν τεκμήρια. τὰς δ' ἐξαπόλωλε τὰ δῶρ ἀναθη-
μάτων. τὰ δ' ἐν Βραγχίδῃσι τῇσι Μιλησίων Κροίσῳ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἴσα τε καθμὸν
καὶ ὁμοῖα τοῖσι ἐν Δελφοῖσι. τὰ μὲν νυν ἐς τε Δελφοὺς, καὶ ὃν τοῦ Ἀμφιάρεω, ἀνέθηκε οἰ-
κηίᾳ τε ἐόντα, καὶ τὸν πατρώων χρημάτων ἀπαρχήν. τὰ δὲ ἄλλα ἀναθήματα, ἐξ ἀνδρὸς
ἐγγί⊙ οὐσίης ἐχθροῦ, ὃς οἱ πρὶν ἢ βασιλεῦσαι, ἀντεστασιώτας κατεστήκεε συπαδύσῃσι Πα-
κτύην χρύσεα δίδυμα γρυπὰ ἐλκων, διέφθειρε. τὰν δὲ ἀοίην αὐτοῦ ἐπὶ πρότερον κατρώσας,
τότε τρόπῳ ⊙ἱ ἐρημένῳ, ἀνέθηκε ὃν τὰ, εἴρηται. ἦ ὧδε μὲν ἀναθημάτων, ἔσ αὐτὰ εἰρήσθω.
Θωῦμα ἦ γῆ Λυδίη ὃν συγγραφεῦ ὀμάλα ἔχει, οἷά τε καὶ ἄλλη χώρη, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώ-
λου καταφορμιὸς ψήγματος. ἐν δὲ ὄρυγμ πολλὸν μέγιστον παρέχεται, χωρὶς ἢν τε ἀργυ-
ρίου ὄρυγμ, καὶ ἢν Βαβυλωνίων. ἔστι αὐτόθι Ἀλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ, ἡ κρη-
πὶς μὲν ὅση λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο σῆμα, χῶμα γῆς. ὀρυσσόντων δὲ μιν οἱ ἐμπορεύοι
ἄνθρωποι, ἦ οἱ χειρονάκτου, καὶ ἐς ἐνὸς ἐργαζομένων παιδίσκαι. οὖροι δὲ ὠρύγη ἐόντες, ἔτι ⊙ἱ
ὃν ἐμὲ ἦσαν ἐπὶ τοῦ σήματος ἄνω. ἐλαί σφι γράμματα ἐνεκεκόλαπτο, τὰ, ἔκασοι ὀρύσσαντο.
καὶ ἐφάνη μετρεόμενον τὸ τῶν παιδισκέων ἔργον ἐὸν μέγιστον. τῶν γὰρ δὴ Λυδῶν δὴ πά-
μου ἂε θυγατέρες πορνεύονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφέων φορνάς. ἐς ὃ ἂν συνοικήσωσι,
ὧδε ποιέουσαι. ἐκδιδόασι δὲ αὐτὰς ἑωυτάς. ἡ μὲν δὴ πορίσιός ⊙ τοῦ σήματος ⊙, εἰσὶ πάλιοι
ἓξ, ⊙ δύο πλέθρα. τὸ δ' εὖρος, ὅσ πλέθρα ἑξακαίδεκα. λίμνη δὲ ἔκειτ τοῦ σήματος μεγάλη,
τῇ, λέγουσι Λυδοὶ ἀείναον εἶν. καλέετ ἦ αὕτη Γυγαίη. ὧδε ἦ δὴ ὀνομάδεται. Λυδοὶ ἦ νόμισι ἢ
πᾶσα πλησίοισι χρέωντ, ἦ Ἕλληνες, χωρὶς ἢ ὅτι τὰ θήλεα τέκνα κατα πορνεύουσι. πρῶτοι ἦ ἀν-
θρώπων, τ, ἡμεῖς ἴσμεν, νόμισμα χρυσοῦ ἦ ἀργύρου κοψάμενοι, ἐχρήσαντ⊙. πρῶτοι ἦ καπήλευ
ἐγένοντο. φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ ⊙ἱ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεύρεσάσας,
ἐωυτῶν ἦ ἐξεύρημα γενέσθαι. ἅμα δὲ τούτας τε ἐξευρεθῆναι ὑπ' σφίσι λέγουσι, καὶ Τυρσηνίην
ἀρνεῖσθαι, ὧδε πρὸς αὐτῶν λέγοντες ὑπ' Ἄτυος τοῦ Μάνεω βασιλ⊙, στρατεύσαντα ἐπ' σφέας
τὸν Λυδὸν ὑπὸ πάσαν γενέσθαι, καὶ σὺν Λυδοὺς, τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δὲ,
ὡς οὐ παύεσθαι ἄκεα σφίζεσθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ὑπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν, ἐξευρεθῆναι δὴ τότε ὑπ'

τῶν λύδων ⊙, καὶ τῶν ἀστραγάλων, καὶ ⊓ σφαίρης, καὶ ἄλλων πασέων παιγνιέων τὰς ἔσεα,
πλὴν πεττέων. τούτων γὰρ ὦν τὴν εὕρεσιν οὐκ οἰκηιοῦνται Λυδοί. ποιέειν δὲ ὧδε πρὸς τὴν
λιμὸν ἐξευρόντας. τὴν μὲν ἑτέρην ἡμέρην παίζειν πάσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία.
τὴν δὲ ἑτέρην, σιτέεσθαι, παυομένους τῶν παιγνιέων. ποιοῦτο τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἔτεα
δυὼ δέοντε εἴκοσι. ἐπεὶτε δὲ οὐκ ἀνίστο ὁ πόνος, ἀλλ' ὧδε μᾶλλον ἔπι βιάζεσθαι, οὕτω
δὴ τὸν Βασιλέα ἀν ἦν δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων, λαχεῖν τὴν μὲν, ἐν μο-
νῇ, τὴν δὲ, ἐν ἐξόδῳ ἐκ ⊓ χώρης. καὶ ἐν μὲν τῇ, μένειν αὐτὸ, λαγχανούσην ἦν μοίρην
ἑωϋτὸν τὸν Βασιλέα ποστάσειν. ἐν δὲ τῇ, ἀπαλλαξομένην τὸν ἑωϋτοῦ παῖδα, ⊙ῦ, οὔνομα
εἶναι Τυρσηνόν. λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἑτέρους ἐξιέναι ἐκ ⊓ χώρης, καὶ καταβῶν⊙ ἐς
Σμύρνην, καὶ μηχανησαμένους πλοῖα, ἐς τὰ, ἐσβαλομένους τὰ πάντα ὅσα σφίσι ἦν χρηστὰ ἐπίπλοα,
ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν. ἐς ὃ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους, ἀπικέσθαι
ἐς Ὀμβρικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιας, καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι τοῦδε. ἀντὶ δὲ Λυδῶν,
μετονομασθῆναι ἀπὸ τοῦ παιδὸς τοῦ βασιλέως τοῦ ποιήσαντος, ἐς σφέας ἀπήγαγε, ἀπὸ τοῦτου τὴν ἐ-
πωνυμίην ποιευμένους, ὀνομασθῆναι Τυρσηνούς. Λυδοὶ μὲν δὴ ὑπὸ Πέρσῃσι δεδούλωντο.
ὠνομάζετο δὲ δὴ τὸ ἔνθεῦτεν ἡμῖν ὁ λόγ⊙, τὸν τε Κῦρον, ὃς τῆς ἐὼν, τὴν Κροίσου ἀρ-
χὴν κατέλε, καὶ ὃς Πέρσας, ὅτεῳ τρόπῳ ἡγήσατο ⊓ Ἀσίης. ὡς ὦν Πέρσεων μετεξέτεροι
λέγουσι, οἱ μὴ βουλόμενοι σμικρολογεῖν τὰ πρὸς Κῦρον, ἀλλὰ τὸν ἐόντα λέγειν λόγον, κατὰ
ταῦτα γράψω, ὧδε ἐπὶ μὲν πρὸς Κύρου καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων ὁδοὺς φλιήσω. Ἀσσυ-
ρίων ἀρχόντων ⊓ ἄνω Ἀσίης ἐπὶ ἔτεα ἑπτὰ καὶ τριακόσια, πρῶτοι ἀπ' αὐτῶν Μῆδοι ἤρ-
ξαντο ἀποστάδαι. καὶ κως οὗτοι πρὸς ⊓ ἐλευθερίης μαχεσάμενοι τοῖσι Ἀσσυρίοισι. ἐγένοντο
ἄνδρες ἀγαθοί. καὶ ἀπωσαμένους τὴν δουλοσύνην, ἐλευθερώθησαν. μετὰ δὲ τούτους,
καὶ τἆλλα ἔθνεα ἐποίεε τὠὐτὸ Μήδοισι. ἐόντων δὲ αὐτονόμων πάντων αὖτε τὴν ἤπειρον,
ὧδε ἐπῆλθε ἐς τυραννίδας πορίηλθον. Ἀνὴρ ἐν τοῖσι Μήδοισι σοφὸς, ⊙ῦ, οὔνομα ἦν Δηϊόκης,
παῖς δ' ἦν Φραόρτεω. οὗτ⊙ ὁ Δηϊόκης ὁρμηθεὶς τυραννίδ⊙, ἐποίεε τοιάδε. Κατοικημέ-
νου ἦν Μήδων κατὰ κώμας, ἐν γῇ ἑωϋτοῦ ἐὼν καὶ πρότερον δόκιμ⊙, καὶ μᾶλλόν τι
καὶ πρυθυμότερον δικαιοσύνῃ ὠνθρώπ⊙, ἤσκεε. καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἐούσης ἀνομίης πολ-
λῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Μηδικὴν, ἐποίεε, ὧδε ἐμέν⊙ ὅτι ⊙ῦ Δικαίῳ τὸ ἄδικον πολεμιόν ὀδὸν
οἱ δ' ἐκ ⊓ αὐτῇ ἰώμενος Μῆδοι ὁρῶντος αὐτὸ τοὺς τρόπους, δικασήν μιν ἑωϋτῶν αἱρέεσθαι.
ὁδὲ, δὴ οἷα μνεώμεν⊙ ἀρχὴν, ἰθύς τε καὶ δίκαι⊙ ἦν. ποιέων τε ταῦτα, ἐπαινον εἶχε οὐκ
ὀλίγον πρὸς τῶν πολιτέων οὕτω, ὥστε πυνθανόμενοι ἐν τῇσι ἄλλῃσι ἰώμησι ὡς Δηϊόκης ἐκ
ἀνὴρ μουσ⊙ κατὰ τὸ ὀρθὸν δικάζων, πρότερον πολλαπλάσιον τοῦ δικαίου ἀδικίοισι γνώμῃσι, τό τε
ἐπεί τε ἤκουσαν, ἄσμενοι ἐφοίτεον παρὰ τὸν Δηϊόκεα καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι. τέλ⊙ δὲ,
οὐδεὶ ἄλλῳ ἐπετρέποντο. πλοῦν⊙ δὲ ἀεὶ γινομένου τοῦ ὠφελιμέστου ⊙, οἷα πυνθανομέ-
νων τὰς δίκας ἀρβαίνειν κατὰ τὸ ἐὸν, γνοὺς ὁ Δηϊόκης ἐς ἑωϋτὸν πᾶν ἀνακείμενον, οὐκ
κατίζειν ἔτι ἤθελε ἐν ἦθα πρὸ τοῦ πυκατίζων ἐδίκαζε, οὐδ' ἔφη δίκας ἔτι. οὐ γάρ οἱ
λυσιτελέειν τῶν ἑωϋτοῦ ἀμελεῖν τοῖσι πέλας δίκη ἡμέρης δικάζειν. ἐούσης ὧν ἁρπα-
γῆς καὶ ἀνομίης ἔτι πολλῷ μᾶλλον ἀνὰ τὰς ἰώμας ἢ πρότερον ἦν, συνελέχθησαν οἱ Μῆδοι
ἐς τὠὐτό, καὶ ἐδίδοσάν σφισι λόγον, λέγοντες πρὸς τῶν κατηκόντων. ὡς δ' ἐγὼ δοκέω,
μάλιστα ἔλεγον οἱ τοῦ Δηϊόκεω φίλοι, οὐ γάρ δὴ τρόπῳ τῷ παρεόν τι χρεώμενοι, δυναχῇ εἰ-
μὴ οἰκέειν τὴν χώρην, φέρε σφέων ἡμέων αὐτῶν Βασιλέα. καὶ οὕτω ἥτε χώρη ζυνομή-
σεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τρεψόμεθα, οὐδὲ ἐσ' αὐομίης ἀνάστατοι ἐσόμεθα. τοιαῦτά τε λε-
γόντων, πείθουσι ἑωϋτῶν Βασιλεύεσθαι. αὐτίκα δὲ προβαλλομένων ὁντινα σφίσι ἔσονται Βασι-
λέα, ὁ Δηϊόκης ὧν πολλὸς ἐπὶ παντὸς ἀνδρὸς, καὶ προβαλλόμεν⊙, καὶ αἰνεόμεν⊙. ἐς ὃ
τοῦτ⊙ κατανεύσαι Βασιλέα σφίσι εἶναι. ὁ δ' ἐκέλευε αὐτοὺς οἰκία τε ἑωϋτῷ ἀξία ⊓ Βασι-
λείης οἰκοδομῆσαι, καὶ λυρατῶαι αὐτὸν σορυφόροισι, ποιεῦσι δὴ ταῦτα οἱ Μῆδοι. οἰκο-
δομέουσί τε γὰρ αὐτῷ οἰκία μεγάλα τε, καὶ ἰχυρὰ, ἵνα αὐτὸς ἔφρασται ⊓ χώρης. καὶ σο-
ρυφόρους αὐτῷ ὑπερέπουσι ἐκ πάντων Μήδων καταλέξαθαι. ὁ δὲ, ὡς ἔσχε τὴν ἀρχὴν,
τοὺς Μήδους ἠνάγκασε ⊙ἱ πόλισμα ποιήσαθαι, καὶ τοῦτο πολισέλλοντας τῶν ἄλλων ὑπερ-

σου

σφι ὧν μὴ ἐλεύθερα. πειθομένων δὲ καὶ ταῦτα τῷ Μήδῳ, οἰκοδομέεται τείχεα μεγάλα τε, καὶ καρτερά, ταῦτα, τά, νῦν Ἐκβάτανα λέγεται, ἕτερον ἑτέρῳ κύκλῳ ὑπερέχοντα. μεμηχάνηται δὲ οὕτω τὸ τεῖχος, ὥστε ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου κύκλου, τοῖσι πύργοισι μοιρόωσι εἰσὶ ψηλότεροι. τὸ μέν τι νυν καὶ τὸ χωρίον συμμαχέει Κολωνὸς ἐὼν, ὥστε δι' ὃ εἶναι. τὸ δὲ, καὶ μᾶλλόν τι ἐπετηδεύθη, κύκλων ἐόντων τῶν σταθμὸν ἑπτά, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ, τὰ βασιλήια ἔνεστι, καὶ οἱ θησαυροί. τὸ δὲ μέγιστον ὅσον τείχεος, ἐστὶ τοῦτο. τὸ μὲν πρῶτον κύκλον, οἱ προμαχεῶνες εἰσὶ λευκοί. τὸ δὲ δεύτερον, μέλανος. τρίτος δὲ κύκλος, φοινίκεος. τέταρτος, δὲ κυάνεος. πέμπτος δὲ, σανδαράκινος. ὕτω πάντων τῶν κύκλων οἱ προμαχεῶνες ἰωβιδιμένοι εἰσὶ φαρμάκοισι. δύο δὲ οἱ τελευταῖοι εἰσί, ὁ μὲν, καταργυρωμένος, ὁ δὲ, κατακεχρυσωμένος ἔχων οὗ προμαχεῶνας. τοῦτα μὲν δὴ ὁ Δηϊόκης ἐωυτῷ τε ἐτείχεε, καὶ πόλι τὰ ἐωυτοῦ οἰκίσε. τὸν δὲ ἄλλον δῆμον ὡς εἶχε ἐκέλευε τὸ τεῖχος οἰκέειν. οἰκοδομηθέντων δὲ πάντων, κόσμον τόνδε Δηϊόκης πρῶτος ὅδε ὁ κατασκευάμενος μήτε ἐσιέναι παρὰ βασιλέα μηδένα συγχωρέειν, ἀλλ' ἀγγέλων δὲ πάντα χρᾶσθαί τε βασιλέα τοῦτο μηδένος. πρός τε τούτοισι ἐπὶ γελᾶν τε, ὦ πτύειν αὐτόν, καὶ ἅπασι τοῦτό γε εἶναι ἀοχρέον. τοῦτα δὲ ποιέεται ἐωυτοῦ πουέοντα, ὅκως μὴ ὁρέωντες οἱ ὁμήλικες, ἐόντες ἐν συμτροφοὶ ἀγαθοί τε ὦ ἄλκιμοι, λυπεοίατο, ὦ ὦν βελτίονες, ἀλλ' ἑτοιμότερον σφι δοκέοι εἶναι μὴ ὁρέωσι. ἐπεί τε δὲ τοῦτα διενώσατο, καὶ ἐκράτυνε ἑωυτὸν τῇ τυραννίδι, ὧν τὸ δίκαιον φυλάσσων χαλεπὸς. ὦ τοὺς τε δίκας γράφοντες, εἶσω πρὸ ἐκείνου ἐσπέμπεσκον. ἐν ἐκείνοις διακρίνων, τὰς ἐσφερομένας ἐκπέμπεσκε. ταῦτα μὲν ἐν τοὺς δίκας ἐποίεε. τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐκεκοσμέατό οἱ. εἴ τινα πυθόμενοι ὑβρίζοντα, ὅσον ὅκως μετασπέμψασκε κατ' ἀξίην ἑκάστῳ ἀδικήματος ἐδικαίου. καὶ οἱ κατάσκοποί τε καὶ κατήκοοι ἦσαν ἀνὰ πᾶσαν χώρην, ἦρχε. Δηϊόκης μὲν νυν τὸ μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε μοῦνον, καὶ τούτου ἦρξε. ἔσχε δὲ Μήδους τοισίδε γράμμασι. Βουσαί, παρεκτακλωοί. σρόχατες, ἀριζαντοί. Βούδιοι, μάγοι. γένεα μὲν Μήδων ὅδε τάδε. Δηϊόκεω δὲ παῖς γίνεται Φραόρτης, ὃς, τελευτήσαντος Δηϊόκεω βασιλεύσαντος τρία καὶ πεντήκοντα ἔτεα, παρεδέξατο τὴν ἀρχήν. παραδεξάμενος δὲ, οὐκ ἀπέσχετο μοῦνον ἀρχῆς τῶν Μήδων, ἀλλὰ στρατοσυλήσας ὧν οὗ Πέρσας, πρώτους σφέας ἐποίησε. μετὰ δὲ, ἔχων δύο τοῦτα ἔθνεα, καὶ ἀμφότερα ἰσχυρά, κατεστρέφετο τὴν Ἀσίην, ἀπ' ἄλλου ἐπ' ἄλλο ἰὼν ἔθνος. ὃν ὁ στρατοσυλήσας ὧν οὗ Ἀσσυρίους, τοὺς Ἀσσυρίους ἐωυτοῦ ἐόντας, οἳ Νῖνον ἔσχον, τὴν ἦρχον πρότερον πάντων, τότε ἦσαν μεμενηκότες μοῦνοι συμμάχων ἄτε ἀπεστεώτων, ἄλλως μέν νυν ἐωυτῶν εὖ ἥκοντες, ὧν τότε δὴ στρατοσυλήσας ὁ Φραόρτης, αὐτός τε διεφθάρη ἀρξας δύο τε καὶ εἴκοσι ἔτεα, ὃς ὁ στρατὸς αὐτοῦ ὁ πλεῖστος. Φραόρτεω δὲ τελευτήσαντος, ἐδεδέξατο Κυαξάρης ὁ Φραόρτεω τοῦ Δηϊόκεω παῖς. οὗτος λέγεται πολλὸν ἔτι γενέσθαι ἀλκιμώτερος τῶν προγόνων. καὶ πρῶτός τε ἐλόχισε κατὰ τέλεα τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ πρῶτος διέταξε χωρὶς ἑκάστους εἶναι, τούς τε ἀκμοφόρους, καὶ τοὺς ἱππέας, ἐν τοὺς πρόσθε ἅπαντας ὁμοίως ἀναπεφυρμένους. οὗτος ὁ τοῖσι Λυδοῖσι δὴ μαχεσάμενος, ὅτε νὺξ ἡμέρῃ ἐγένετο σφι μαχομένοισι, καὶ ὁ τοῦ Ἁλυος ποταμοῦ ἄνω Ἀσίην πᾶσαν συνέσας ἐωυτῷ, συλλέξας ὧν ἐπ' ἐωυτὸν ἀρχομένους πάντας, ἐστρατεύετο ὧν τὴν Νῖνον, τιμωρέων τε τῷ πατρὶ, καὶ τὴν πόλιν τὰύτην θέλων δηλῶσαι. καὶ οἱ ὡς συμβαλὼν ἐνίκησε τοὺς Ἀσσυρίους, πολεμαπτμένῳ τὴν Νῖνον, ἐπῆλθε Σκυθέων στρατὸς μέγας, ἄγαγε αὐτοὺς Βασιλεὺς ὁ Σκυθέων Μαδύης Ῥωποβύεω παῖς. οἱ ἐσέβαλον μὲν ἐς τὴν Ἀσίην Κιμμερίους ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Εὐρώπης. φεύγουσι δὲ ὧν τοισίδε ἐπέθηκαν, οὕτω ὅτι τὴν Μηδικὴν χώρην ἀπέσχον. ἔστι δὲ ἀνὰ τὴν λίμνην τὴν Μαιήτιδα ὧν φασὶν ποταμὸν καὶ ὅτι Κόλχος, τρίηκοντα ἡμερέων ὁδὸν ζώνῃ ὁδός. ἐκ δὲ τῆς Κολχίδος ἐσβολὴ ἐς τὴν Μηδικὴν, ἀλλὰ ἐν τῇ δι' μέσου ἔθνος αὐτῶν ὅτι Σαλαπειρόι. ὧν δὲ παραμειβομένοισι εἶναι ἐν τῇ Μηδικῇ. οὐ μέν νυ οἵ γε Σκύθαι τούτῳ ἐσέβαλον, ἀλλὰ τὴν κατύπερθεν ὁδὸν πολλῷ μακροτέρην ἐκτρεπόμενοι, ἐν δεξιῇ ἔχοντες τὸ Καυκάσιον ὄρος. ἐνθαῦτα οἱ μὲν Μῆδοι συμβαλόντες τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἐσσωθέντες τῇ μάχῃ, ἐκ τῆς ἀρχῆς κατελύθησαν. οἱδὲ Σκύθαι, τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐκτὸς ἔσχον. ἐνθεῦτεν δὲ ἦσαν ἐπ' Αἴγυπτον. καὶ ἐπεί τε ἐγένοντο ἐν

τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ, Ψαμμήτιχος σφέας Αἰγύπτου βασιλεὺς ἀντιάσας δώροισί τε, καὶ λιτῇσι, ἀποτρέπει προσωτέρω μὴ προσβαίνειν. οἱ δὲ, ἐπεί τε ἀναχωρέοντες ὀπίσω ἐγίνοντο ἐν Συρίης ἐν Ἀσκάλωνι πόλει, τῶν πλεόνων Σκυθέων παρεξελθόντων ἀσινέως, ὀλίγοι τινὲς αὐτῶν ὑπολειφθέντες, ἐσύλησαν τὸ οὐρανίης Ἀφροδίτης τὸ ἱρόν, ὡς ἐγὼ πυνθανόμενος, πάντων ἀρχαιότατον ἱρῶν, ὅσα τούτης τῆς θεοῦ. καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρῳ ἱρὸν, ὡμολόγηται ἐγὼ ἐκ, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Κύπριοι. καὶ τὸ ἐν Κυθήροισι, Φοινίκες εἰσὶ οἱ ἱδρυσάμενοι ἐκ τούτης τῆς Συρίης ἐόντες. τοῖσι δὲ τῶν Σκυθέων συλήσασι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἀσκάλωνι, καὶ τοῖσι τούτων ἀεὶ ἐκγόνοισι, ἐνέσκηψε ὁ Θεὸς θήλειαν νοῦσον, ὥστε ἅμα λέγουσί τε οἱ Σκύθαι διὰ τοῦτο σφέας νοσέειν, καὶ ὁρᾶν παρ' ἐωυτοῖσι τοῦ ἀπικνεομένους ὀλοὺς τὴν Σκυθικὴν χώρην ὡς διαπέφανται, τοῦ, καλέουσι Ἐναρέας οἱ Σκύθαι. ἀδὴ μέν νυν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα, ἦρχον τῆς Ἀσίης οἱ Σκύθαι. καὶ τὰ πάντα σφι ἐπὶ τε ὕβρει καὶ ὀλιγωρίης ἀνάστατα ἦν. χωρὶς μὲν γὰρ φόρων, ἐπρησσον παρ' ἕκαστον, τὸ, ἐπάσοισι ἐπέβαλλον χωρὶς δὲ τοῦ φόρου, ἁρπάζοντες πάντα ἐλαύνοντες ἔσω, ὅσον ἔχοιεν ἕκαστοι. καὶ τούτων μὲν οὗ πλοῦνας Κυαξάρης τε καὶ Μῆδοι ξεινίσαντες, καὶ καταμεθύσαντες, κατεφόνευσαν. καὶ οὕτω ἀνεσώσαντο τὴν ἀρχὴν Μῆδοι, καὶ ἐπεκράτησαν τῶν τε πρόσθεν καὶ πρόσθεν, καὶ τὴν τε Νῖνον εἷλον. ὡς δὲ εἷλον, ἐν ἑτέροισι λόγοισι δηλώσω. καὶ οὗ Ἀσσυρίους ὑποχειρίους ἐποιήσαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης. μετὰ δὲ τούτων, Κυαξάρης μὲν Βασιλεύσας τεσσαράκοντα ἔτεα, σὺν τοῖσι Σκύθαι ἤρξαν, τελευτᾷ. ἐκδέκεται δὲ Ἀστυάγης ὁ Κυαξάρεω παῖς τὴν Βασιλείην. καί οἱ ἐγένετο θυγάτηρ, τῇ, οὔνομα ἦν Μανδάνη. τὴν, ἐδόκεε Ἀστυάγης ἐν τῷ ὕπνῳ οὐρῆσαι τοσοῦτον, ὥστε πλῆσαι μὲν τὴν ἐωυτοῦ πόλιν, ὑπερκατακλύσαι δὲ καὶ τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἐνθαῦτα μὲν τῷ ἐωυτοῦ ὀνείρατι ἐκμαθὼν δὲ τῶν μάγων τοῖσι ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον, ἐφοβήθη παρ' αὐτοῖσι αὐτὰ ἕκαστα ἐκμαθών. μετὰ δὲ, τὴν μὲν Μανδάνην τούτων ἐούσαν ἤδη ἀνδρὸς ὡραίην, Μήδων μὲν τῶν ἐωυτοῦ ἀξίων οὐδενὶ διδοῖ γυναῖκα, δεδοικὼς τὸν ὄψιν. ὁ δὲ, ὥρεσι διδοῖ, ὧδε, οὔνομα ἦν Καμβύσης. τὸν, εὑρίσκει οἰκαίης μὲν ἐόντα ἀγαθῆς, τρόπου δὲ ἡσυχίου. πολλῷ γὰρδε ἀγαν ἀν' μέσου ἀνδρὸς μήδου. συμοικεύσης δὲ ὧδε Καμβύσεω Μανδάνης, ὁ Ἀστυάγης πρώτῳ ἔτι εἶδε ἄλλην ὄψιν, ἐδόκεε οἱ ἐκ τῶν ἀιδοίων οἱ θυγατρὸς ταύτης, φῶς ἄμπελον, τὸν μὲν ἄμπελον, ὑπερβῆναι τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἰδὼν δὲ ὧδε, καὶ ἐπορθέμενος τοῖσι ὀνειροπόλοισι, μετεπέμψατο ἐκ τῶν Πέρσεων τὸν θυγατέρα ἐπίτηκα ἐοῦσαν, ἀπικομένην δὲ ἐφύλασσε, βουλόμενος τὸ γενόμενον ἐξ αὐτῆς διαφθεῖραι. καὶ ἐκ γάρ οἱ τοῦτο, οἱ τῶν μάγων ὀνειροπόλοι ἐσήμαινον ὅτι μέλλει ὁ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ γόνος Βασιλεύσειν αὐτ' ἐκείνου. ταῦτα δὴ ὧν φυλασσόμενος ὁ Ἀστυάγης, ὡς ἐγένετο ὁ Κῦρος, καλέσας Ἅρπαγον ἄνδρα οἰκήιον, καὶ πιστότατόν τε Μήδων, καὶ πάντων ἐπίτροπον τῶν ἑωυτοῦ, ἔλεγε οἱ τοιάδε, Ἅρπαγε, πρῆγμα τὸ, ἂν τοι πρόθεω, μηδαμῇ παραχρήσῃ. μήδε ἐμέ τε παραβάλῃ, καὶ ἄλλους ἑλόμενος, ἐξυπερθε σεωυτῷ πόδα πέσῃς. λάβε τὸν, ὃν Μανδάνη ἔτεκε παῖδα. φέρων δὲ δι' ἐωυτοῦ, ἀπόκτεινον. μετὰ δὲ, θάψον τρόπῳ ὅτεῳ αὐτὸς βούλεαι. ὁ δὲ, ἀμείβεται, ὦ βασιλεῦ, ὅτε ἄλλοτέ κω παρεῖσθον ἀνδρὶ τῷδε ἔχαρι οὐδὲν, φυλασσόμεθα δὲ δι' σὲ, μὴ δι' τὸν μετέπειτα χρόνον μηδὲν ἐξαμαρτεῖν. ἀλλ' εἴ τοι φίλον ἔστω, ὅτῳ γίνεσθαι χρὴ δή, τότε ἐμὸν ὑπηρετέεσθαι ὧν πιστιός. πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ὁ Ἅρπαγος, ὡς οἱ παρεδόθη τὸ παιδίον ἐκκεκοσμημένον τὰ ὧν θανάτῳ, ἤιε ἀλαλύων δι' τὰ οἰκῆα. παρελθὼν δὲ, ἔφραζε τῇ ἑωυτοῦ γυναικὶ τὸν πάντα Ἀστυάγεος ῥηθέντα λόγον. ἡ δὲ, πρὸς αὐτὸν λέγει, νῦν ὦν τοῦτο ποιέειν, ὁ δὲ, ἀμείβεται, οὐκ ἂν γενέσθαι Ἀστυάγης. οὐδ' εἰ παραφρονήσει τε καὶ μανεῖται ἀκιώτερον, ἢ νῦν μαίνεται, οὐ οἱ ἕψομαι πρὸς φόνον τοιοῦτον ὑπηρετήσων. πολλῶν δὲ εἵνεκα οὐ φονεύσω μιν. καὶ ὅτι αὐτῷ μοι συγγενής ἐστι ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀστυάγης μὲν ἐστι γέρων, καὶ ἄπαις ἀρσενος γόνου. εἰ δὲ θελήσει τούτου τελευτήσαντος, ὃν τῆς θυγατέρα ταύτης ἀναβιῶναι ἢ τυραννὶς, ἧς νῦν τὸν ἐόν μετείνει δι' ἐμοῦ, ἄλλο τι ἢ λείψετται τὸ ἐνθεῦτεν ἐμοὶ κινδυνώδη ὁ μέγιστος, ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀσφαλέος εἵνεκα ἐμοὶ, δεῖ τοῦτον τελευτᾶν τὸν παῖδα. δεῖ μέν νυ τῶν τινὰ Ἀστυάγεος αὐτοῦ φονέα γενέσθαι, καὶ μὴ τῶν ἐμῶν. ταῦτα εἰπας, αὐτίκα ἄγγελον ἔπεμπε ὧν τὸν Βουκόλον τὸν Ἀστυάγεος, τὸν, ἐπίστασθ νόμας τε

τε

τε ὧλλησι ἐώτατα νέμοντα, καὶ ὄρεα θηριωδέστατα, ἔνθ', ὄνομα ἐὼν Μιτραδάτης, συνοίκει δὲ τῇ ἐωυτοῦ συνδόλῃ. ὄνομα δὲ τῇ γυναικὶ ἦν τῇ, συνοίκεε, Κυνὼ ἦν δὲ τῇ ὄνομα Ἑλλήνων γλώσσῃ. κατὰ δὲ τὠυτὸ μυδικὸν, Σπακώ. τὴν γὰρ κύνα καλέουσι οἱ ἀκὰ Μῆδοι. ἀπὸ δὲ ἑταίρεαι εἰσὶ τῶν ἀρέων, γνῶθι τὰς νομὰς τ' βοῶν εἶχε. ὅρος δὴ ὁ Βορόλος πρὸς βορέω τε ἀνέμου τῶν Αγβατάνων, κῆ πρὸς τὸ πόντο τὸ Εὐξείνου. τούτῳ μὲν γὰρ ἡ μηδικὴ χώρη πρὸς Σαπείρῃ ὀρεινή ἐστι κάρτα, ἔπειτα ὑψηλή τε, καὶ ἰσήσι συνηρεφής. ἡ δὲ ἄλλη μηδικὴ χώρη, ἐστὶ πᾶσα πεδιὰς. ἐπεὶ ὧν ὁ Βορόλος ἀπεδέχθη πολλῷ καλεόμενος ἀπίκετο, ἔλεγε ὁ Αρπαγος τάδε, μελοῦσι σε Ασυάγης τὸ παιδίον τοῦτο λαβόντα, θεῖναι ὅτι τὸ θρεμμάτων τῶν ἀρέων, ὅκως αὐ τάχιστα διαφθαρείη. καὶ τά. ἦν δὲ ἐκέλευσε ἐκεῖνος, ἦν μὴ ἀχρηίνης αὐτὸ, ἀλλά τεῳ τρόπῳ ποιήσῃ, ὀλέθρῳ τοῦ καπίσῃ διαχρήσεσθαι. ἐπορᾶν δὲ ἐκκείμενον διατάσσομαι ἐγώ. ταῦτα ἀκούσας ὁ Βορόλος, καὶ ἀναλαβὼν τὸ παιδίον, ἦιε τὴν αὐτὴν ὁπίσω ὁδὸν, καὶ ἀπικνέεται ἐς τὴν ἔπαυλιν. τοῦ δ' ἀρα καὶ αὐτοῦ ἡ γυνὴ ἐπίτηξ ἔδοσε πᾶσαν ἡμέρην, τότε κως κατὰ δαίμονα τίκτει, οἰχομένου τοῦ Βορόλου ἐς πόλιν, ἦσαν δὲ ἐν φροντίδι ἀμφότεροι ἀλλήλων περὶ. ὁ μὲν, τοῦ τόκου τῆ γυναικὸς ἀρρῶδέων, ἡ δὲ γυνὴ, ὅτι οὐκ ἐωθὼς ὁ Αρπαγος, μετεπέμψατο αὐτῆ τὸν ἄνδρα. ἐπείτε δὲ ἀγνοήσασ ἐπέσχε, οἷα δὴ ἄελπτον ἰδέσθαι ἡ γυνὴ, εἴρετο πρότερη ὅτι μιν οὕτω πρόθυμος Αρπαγος μετεπέμψατο. ὁ δὲ, εἶπε, ὦ γύναι, εἰσόντε ἐς πόλιν ἐλθὼν, ἐκουσα τὸ, μήτε ἰσλεῖν ὄφελον, μήτέ κοτε γρυεδαι ἐς διεπρήσιας ἡμετέρους. οἶκος μὲν τοῦ Αρπάγου ἐλαυθμῷ κατείχετο. ἐγὼ δὲ ἐκπλαγείς, ἦια ἔσω, ὡς δὲ τάχιστα ἐσῆλθον, ὁρέω παιδίον προκείμενον, ἀσπαίρον τε, καὶ ἱραυγανόμενον, διεκοσμημένον χρυσῷ τε, καὶ ἐσθῆτι ποικίλῃ. Αρπαγος δὲ ὡς εἶδέ με, ἐκέλευε τάχιστα ἀναλαβόντα τὸ παιδίον, οἴχεσθαι φέροντα, καὶ θεῖναι ὅπου ἂν θηριωδέστατον ἔῃ τῶν ὀρέων, φὰς Ασυάγεα εἶναι τὸν παῖδα τῶν θεμένου μοι, πολλὰ ἀπειλήσας εἰ μή σφεα ποιήσαιμι. καὶ ἐγὼ ἀναλαβὼν, ἔφερον, δοκέων τῶν τινὸς οἰκετέων εἶναι. οὐ γὰρ ἂν ποτε κατέδοξέ γ' ἂν θυγατρὸς δὲ ὀρέων χρυσῶ τε, καὶ εἵμασι διεκοσμημένον. πρὸς δὲ, καὶ διαυθμὸν κατεστεῶτα ἐμφανέα ἐν Αρπάγου. καὶ δὴ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι τὸν πάντα λόγον θρῴσκοντος, ὃς ἐμὲ προπέμπων ἔξω πόλιος, ἐνεχείρισε τὸ βρέφος, ὡς ἄρα Μανδάνης τε εἴη παῖς ἡ Ασυάγεω θυγατρὸς, καὶ Καμβύσεω τοῦ Κύρου. καὶ μιν Ασυάγης ἐντέλλεται ἀκτεῖναι. νῦν τε ὧδε ἔδει. ἅμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος. καὶ ἐκκαλύψας, ἀπεδείκνυε. ἡ δὲ, ὡς εἶδε τὸ παιδίον μέγα τε καὶ εὐειδὲς ἐόν, δάκρυσε, καὶ λαβομένη τῶν γονάτων τοῦ ἀνδρὸς, ἐχρῃζε μηδεμιῇ τέχνῃ ἐκθεῖναί μιν. ὁδὲ, οὐκ ἔφη οἷός τ' εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιέειν, ὡμφοιτήσειν γὰρ κατασκόπους ἐξ Αρπάγου κατόψομένους, ἀκρεέσθαί τε λαμπρὸν, ἢν μή σφεα ποιήσῃ. ὡς δὲ ὀκτέβη ἀρα τὸν ἄνδρα, δεύτερα λέγει ἡ γυνή τάδε, ἐπεὶ τοίνυν οὐ δύναμαί σε πείθειν μὴ ἐκθεῖναι, σὺ δὲ ὧδε ποίησον, εἰ δὴ πᾶσά γε ἀναγκη ὀφθῆναι ἐκκείμενον, τέκνα γὰρ καὶ ἐγὼ, τέκνα δὲ τεθνεός. ὧδε μὲν φέρων, πρόβαλε. τὸν δὲ ἡμέων ἐόντα, τρέφωμεν. καὶ οὕτω οὔτε σὺ ἁλώσεαι ἀδίκαιον οὐδὲν δεσπότεας, οὔτε ἡμῖν κακῶς βεβουλευμένα ἔσται. ἦ, τε γὰρ τεθνεὼς, βασιλικῆς ταφῆς λυρήσει, καὶ ὁ σόος ἐὼν, οὐκ ἀχρεῖος τῇ ψυχῇ. ἀκούσασα τε ἔδοξε τῇ βουκόλῳ πρὸς τὰ παρεόντα εὖ λέγειν ἡ γυνή. καὶ αὐτίκα ἐποίεε ταῦτα. τὸν, μὲν ἔφερε θανατώσων παῖδα, ὡς περ μὲν παρασιδιοῦ τῇ ἐωυτοῦ γυναικί. τὸν δὲ ἐωυτοῦ ἐόντα νεκρὸν λαβὼν, ἔθηκε ἐς τὸ ἄγγος, ἐν τῇ ἔφερε τὸν ἕτερον. κοσμήσας δὲ τῇ κόσμῳ παντὶ τῷ ἑτέρου παιδὸς, φορέων ἐς τὸ ὀρημότατον τῶν οὐρέων, ἔνθεῖ. ὡς δὲ τρίτη ἡμέρη τῇ παιδίῳ ἐκκειμένῳ ἐγίνετο, ἦιε ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῶν τινὰ πρόσκωπον φύλακα αὐτοῦ καταλιπών. ἐλθὼν δὲ ἐς τὸ Αρπάγου, ἀποδεικνύναι ἔφη ἑτοῖμος εἶναι τὸ παιδίου τὸν νέκυν. πέμψας δὲ ὁ Αρπαγος τῶν ἐωυτοῦ δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους, εἶδέ τε σφὲ τούτων, καὶ ἔθαψε τὸ βουκόλου τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν, ἐθάπτετο. τὸν δὲ ὕστερον τοῦτον Κῦρον ὀνομασθέντα, παραλαβοῦσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, οὔνομα ἄλλο κου τι, καὶ οὐ Κῦρον θεμένη. καὶ ὅτε δὴ ἐκαίετο ὁ παῖς, περὶ μὲν τοῦ παιδὸς τοιόνδε ἐμηνόμενον, ἐξέφηνε μαν. ἐπαιζε γὰρ τῇ κώμῃ τάυτῃ, ἐν τῇ ἦσαν καὶ οἱ βουκόλοι αὐτοὶ. ἐπαιζε δὲ μετ' ἄλλων ἡλίκων ἐν ὁδῷ. καὶ οἱ παῖδες παίζοντες, εἵλοντο ἑωυτῶν βασιλέα εἶναι, τοῦτον δὴ τὸν βουκόλου ἐπίκλησιν παῖδα. ὁ δὲ,

ὁ δὲ, αὐτέων διέταξε, τοὺς μὲν, οἰκίας οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ, δορυφόρους εἶναι, τὸν δέ κου τινὰ αὐτέων, ὀφθαλμὸν Βασιλῆος εἶναι, ἔφη δέ τινι, τὰς ἀγγελίας ἐσφέρειν ἐδίδου γέρας, ὡς ἑκάστῳ ἔργον προστάσσων. εἷς δὴ τούτων τῶν παίδων συμπαίζων, τὸν Αρτεμβάρεω παῖδα, ἀνδρὸς δοκίμου ἐν Μήδοισι, οὐ γὰρ δὴ ἐποίησε τὸ προσταχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου, ἐκέλευε αὐτοὺς τοὺς ἄλλους παῖδας διαλαβέειν. πειθομένων δὲ τῶν παίδων, ὁ Κῦρος τὸν παῖδα τῶν εἵνεκεν μάρτα περίεπε μαστιγέων. ὁ δὲ, ἐπεί τε ἐμετέθη τάχιστα, ὥσγε δὴ ἀνάξια ἑωυτοῦ παθὼν, μᾶλλόν τι πρηνικέστερος. κατελθὼν δὲ ὀν πόλιν πρὸς τὸν πατέρα, ἀγριζόμενος τῶν, ὑπὸ Κύρου ἤντησε, λέγων δὲ οὐ Κύρου, οὐ γάρ ἑω ἔτι τοῦτον τοῦνομα, ἀλλὰ πρὸς τοῦ Βορόλου τοῦ Ασυάγεω παῖδος, ὁ δὲ Αρπαγος, ὀργῇ ὡς εἶχε, ἐλθὼν παρὰ τὸν Ασυάγεα, καὶ ἅμα ἐγκόπτων τὸν παῖδα, ἀναῤῥησε πρήγματα ἐφ' ἑωυτοῦ γάγε, λέγων, ὦ Βασιλεῦ, ὑπὸ τοῦ σοῦ δούλου, Βορόλου δὲ παιδὸς, ὧδε ὑβριζόμεθα, δεινοὺς τοῦ παιδὸς οὖν ὄμους, ἀκούσας δὲ καὶ ἰδὼν Ασυάγης, θέλων τιμωρῆσαι τῷ παιδὶ τιμῆς τῆ Αρτεμβαρεω ἕνεκα, μετεπέμπετο τόντε Βορόλου, καὶ τὸν παῖδα. ἐπεί τε δὲ παρῆσαν ἀμφότεροι, βλέψας πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ασυάγης, ἔφη, σὺ δὴ ἐὼν τοῦδε τοιούτου ἐόντος πατὸς, ἐπόλμησας τὸν τοῦδε παῖδα ἐόντος πρώτου παρ' ἐμοὶ ἀεικίῃ κοινῇσι ποιήσασθαι; ὁδὲ, ἀμείβεται ὧδε, ὦ δέσποτα, ἐγὼ τοῦτο ἐποίησα σὺν δίκῃ. οἱ γάρ με ἐκ τῆ κώμης παῖδες, τῶν, καὶ ὅδε ἦν, παίζοντες, σφέων αὐτῶν ἐκράτεον Βασιλέα. ἐδόκεον γάρ σφι εἶναι ἐπιτηδεώτατος. οἱ μὲν νυν ἄλλοι παῖδες, τὰ ὠνητικὰ ἐπετέλεον, οὗτος δὲ, αὐθαδέως τε, καὶ λόγου ἔχε οὐδενός, ὅν ὁ ἔλαβε τέλος δίκην. εἰ ὧν δὴ τοῦδε εἵνεκα, ἄξιός τοι πάσχειν εἰμί, ὧδε καὶ πάρεμι. ταῦτα λέγοντος τοῦ παιδὸς, τὸν Ασυάγεα ἐσῆει ἀναγνωσις αὐτοῦ. καὶ οἱ, τε χαρακτὴρ τοῦ προσώπου προσφέρεσθαι ἐδόκεε ὡς ἑωυτὸν, καὶ ἡ ἀποκρισις ἐλευθερωτέρη εἶναι, ὅ, τε χρόνος τῆ ἐκθέσεως τῆ ἡλικίῃ τοῦ παιδὸς ἐδόκεε συμβαίνειν. ἐκπλαγεὶς δὲ τούτοισι, ὠδὶ χρόνου ἄφθογγος ἦν. μόγις δὲ δὴ κοτε ἀνενειχθείς, εἶπε θέλων ἐκπέμψαι τὸν Αρτεμβάρεα, ἵνα τὸν Βορόλου μοῦνον λαβὼν, βασανίσῃ. Αρτέμβαρες, ἐγὼ ταῦτα ποιήσω, ὥστε καὶ παῖδα τὸν σὸν μηδὲν ὑδμήσεσθαι. τὸν μὲν δὴ Αρτεμβάρεα, πέμπει. τὸν δὲ Κῦρον, ἦγον ἔσω οἱ θεράποντοι, ἐκδυσάντες τοῦ Ασυάγεω. ἐπεὶ δὲ ἐσελέλειπτο ὁ Βορόλος μοῦνος, μνωθέντα, τάδε αὐτὸν ἔρχεται ὁ Ασυάγης, κόθεν λαβοὶ τὸν παῖδα, καὶ τίς εἶη ὁ παραδούς; ὁ δὲ, ἐξ ἐωυτοῦ τε ἔφη γεγονέναι, καὶ τὴν τεκοῦσαν αὐτὸν ἔπ εἶναι παρ' ἑωυτῷ. Ασυάγης δὲ μιν οὐκ εὖ βουλεύεσθαι ἔφη, ὧθυμέοντα δὲ ἀνάγκας μεγάλας ἀπικνέεσθαι. ἅμα τε λέγων τοῦτο, ἐσήμαινε τοῖσι δορυφόροισι λαμβάνειν αὐτόν. ὁ δὲ, ἀγόμενος δὴ τὰς ἀνάγκας, οὕτω δὴ ἔφαινε τὸν ἐόντα λόγον. ἀρχόμενος δὲ ἀπαρχῆς, διεξέῃει, τῇ ἀληθείῃ χρεώμενος. καὶ κατέβαινε δὲ λιτάς τε, καὶ συγγνώμην ἑωυτῷ διδοὺς ἔχειν αὐτόν. Ασυάγης δὲ τοῦ μὲν Βορόλου τὴν ἀληθείην ἐκφήναντος, λόγου ἥδη καὶ ἐλαφρὸν ἐποιέετο. Αρπάγου δὲ καὶ μεγάλως μεμφόμενος, καλέειν αὐτὸν ὧδε δορυφόρους ἐκέλευε. ὡς δὲ οἱ παρῆν Αρπαγος, εἴρετό μιν ὁ Ασυάγης, Αρπαγε, τέῳ δὴ τρόπῳ τὸν παῖδα κατεχρήσαο, τόν, σε παρέδωκα ἐκ θυγατρὸς γεγονότα τῆ ἐμῆς; ὁ δὲ Αρπαγος ὡς εἶδε τὸν Βορόλου ἔνδον ἐόντα, οὐ τρέπεται ὦπα ψευδέα ὁδὸν, ἵνα μὴ ἐλεγχόμενος, ἀλίσκηται, ἀλλὰ λέγει τάδε, ὦ Βασιλεῦ, ἐπεί τε παρέλαβον τὸ παιδίον, ἐβούλευον σκοπῶν, ὅκως σοί τε ποιήσω κατὰ νόον, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἀνδρώμενος ἀναμάρτητος, μήτε θυγατρὶ τῇ σῇ, μήτε αὐτῷ σοι εἴλιον αὐθρώπησι. ποιέειν δὴ ὧδε. καλέσας τὸν Βορόλου τόνδε, παρασιδίωμι τὸ παιδίον, φὰς σέ τε εἶναι τὸν κελεύοντα ἀκρεῖναι αὐτό, καὶ λέγων τοῦτό γε, οὐκ ἐψευσιόμην, σὺ γὰρ ἐτέλεο οὕτω. παρασιδίωμι, μιν τοῦ δὲ ἤδη τάδε, ἐτειλάμενος θεῖναί μιν ἐς ἔρημον οὖρος, καὶ παραμένοντα, φυλάσσειν ἄχρις οὗ τελευτήσει, ἀπειλήσας πανοῖα τοῦδε, ἢν μὴ τάδε ὧδε τελέσῃ ποιήσῃ. ἐπεί τε δὲ ποιήσαντος τούτου τὰ ἐκελεύομεν ἐτελεύτησε τὸ παιδίον, πέμψας τῶν θυνέχων τοὺς πιστοτάτους, καὶ εὐνοϊστοὺς ἐμοὶ ἐκείνων, καὶ ἔθαψά μιν. οὕτως ἔχει ὦ Βασιλεῦ περὶ τοῦ πρήγματος. καὶ τοιούτῳ μόρῳ ἐχρήσατο ὁ παῖς. Αρπαγος μὲν δὴ τὸν ἰθὺ ἔφαινε λόγον. Ασυάγης δὲ, κρύπτων τὸν οἱ ἐγίνετο χόλον διὰ τὸ γεγονός, πρῶτα μὲν κατάπορ ἤκουσε πρὸς τοῦ Βορόλου τὸ πρῆγμα, πάλιν ἀπηγέεται τοῖσι Αρπάγου. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπαλλιλόγησε,

κατέβαινε λέγων, ὡς πρίεσί τε ὁ παῖς, καὶ τὸ γεγονὸς ἔχει καλῶς. ὡς δὲ γνῶ τὴν ἐπίκλησίν ἑ-
φη λέγων, ὅτι τὸν παῖδα ἐώρων ἑκάμνον μεγάλως, καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ ὁμαβεβλημένος, ὃν ἐγὼ
ἐλαφρῷ ἐποιούμην. ὡς δὲ τύχης εὖ μετεστώσης, ἐώρων μὲν, τὸν σωθέντα παῖδα ἀπὸ πεμψον
παρὰ τὸν πατέρα τὸν νέμουσι. ἐώρων δὲ, σώζοντα τὸ παιδίον γινόμενον θύειν τοῖσι θεῶν τιμὰ οὐ
τι προσκεόντα, πάσχειθί μοι ὑπὲρ ἐλεύθερον. Ἁρπαγος μὲν ὡς ἤκουσε ταῦτα, προσκυνήσας, καὶ με-
γάλα ποιησάμενος ὅτι τε ἁμαρτὰς οἱ ὁ πάρος ἐγεγόνεε, καὶ ὅτι ὑπὸ τύχης χρηστῇσι ὑπεδέξατο
πρηγμα ἐκέκλητο, ἤιε ὀπίσω ἐς τὰ οἰκία. ἐλθὼν δὲ τὴν τάχιστα, ἐπεμπε ἄγγελον ἐς τὸν μοῦνον, ἐπὶ τρίτα
καὶ δεκάτα μάλιστα γεγονὼς, ὃν ἐώρων ἐκπέμπει, ἰέναι τε ἐλεύσονα ὀπίσω Ἀστυάγεα, καὶ παιδὶ
ὁ, τι οἱ ἐκεῖνος ἐκέλευε. αὐτὸς δὲ παρίσχανε ἑωυτὸν, φρονέοντα τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα. Ἀστυά
γης δὲ ὡς οἱ ἀπίκετο ὁ Ἁρπάγου παῖς, σφάξας αὐτὸν, καὶ κατὰ μέλεα διελὼν, τὰ μὲν, ὤ- 10
πησε, τὰ δὲ, ἕψησε τῷ πυρῷ. σύντομα δὲ ποιησάμενος, εἶχε ἑτοῖμα. ἐπεὶ τε δὲ, ἡ ὥρης γι
νομένης τοῦ δείπνου, παρῆσαν οἱ τε ἄλλοι ὁ Ἀστυμόνδε, καὶ ὁ Ἁρπαγος. τοῖσι μὲν ἄλλοισι,
καὶ αὐτῷ Ἀστυάγει, παρεπλήθεσαν τραπέζαι ἐπίπλεαι μηλίων πυρῶν. Ἁρπάγῳ δὲ, τοῦ ἑωυτοῦ
παιδὸς, πλὴν τῆς κεφαλῆς τε, καὶ ἄκρων χειρῶν τε, καὶ ποδῶν, τἄλλα πάντα. ταῦτα δὲ
χωρὶς ἔκειτο ὑπὸ κανέῳ κατακεκαλυμμένα. ὡς δὲ τῷ Ἁρπάγῳ ἐδόκεε ἄλις ἔχειν τῆς βορῆς,
Ἀστυάγης εἴρετο μιν, εἰ ἡδέως τι τῇ δοίνῃ. φαμένου δὲ Ἁρπάγου καὶ λίην πάντα ἥδεσθαι, παρέφερον
τοῖσι προσκειτο τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς κατακεκαλυμμένην, καὶ τὰς χεῖρας, καὶ
τοὺς πόδας. Ἁρπαγον δὲ ἐκέλευον προσιόντα ἀκρεκαλύπτειν τε, καὶ λαβεῖν τὸ, βούλεται αὐ-
τέων. πειθόμενον δὲ ὁ Ἁρπαγος, καὶ ἀκρεκαλύπτων, ὁρᾷ τοῦ παιδὸς τὰ λείμματα. ἰδὼν δὲ,
οὔτε ἐξεπλάγη, γνοὺς τε ἑωυτοῦ γίνεται. εἴρετο δὲ αὐτὸν ὁ Ἀστυάγης εἰ γινώσκοι ὅτου θη- 20
είου κρέα βεβρώκει. ὁ δὲ, καὶ γινώσκειν ἔφη, καὶ ἀρεσὸν εἶναι πᾶν τὸ, ἂν Βασιλεὺς ἕρδοι. τὰ-
πισι δὲ ἀμειψάμενον, καὶ ἀναλαβὼν τὰ λοιπὰ τοῦ κρεῶν, ἤιε ὀπίσω. γνόντα δὲ ἐμέλλε ὡς ἐγὼ δοκέω, ἁλίσιος, θάψειν τὰ πάντα. Ἁρπάγῳ μὲν Ἀστυάγης δίκην τοιάνδε
ἐπέθηκε. Κύρου δὲ πέρι βουλεύων, ἐκάλεε σὺν αὖθις τοὺς μάγους, οἵ τὸ ὑπνομάντιόν οἱ τότε ἐκεί-
ναν, ἀπικομένους δὲ, εἴρετο ὁ Ἀστυάγης, τῇ ἐκεκρίκεσαν οἱ τῶν ὄψιν. οἱ δὲ, κατὰ τωὐτὰ εἶπαν λέ-
γοντες, ὡς βασιλεύσαι χρῆν τὸν παῖδα εἰ ἐπέζησε, καὶ μὴ ἀπέθανε πρότερον. ὁ δὲ, ἀμείβε-
ται αὐτοὺς τοῖσδε, ἔστι τε ὁ παῖς, καὶ πρίεσι. λαί μιν ἐπ' ἀγρῷ διαιτώμενον, οἱ ἐκ τῆς ὠμῆς
παῖδα ἐπέσπασαν Βασιλέα. ὁδὲ, πάντα ὅσαπερ οἱ ἀληθεῖ λόγῳ Βασιλῆσι, ἐτελέωσε ποιή-
σας, καὶ γὰρ λοχαγοὺς, καὶ θυρωροὺς, καὶ ἀγγελιαφόρους, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα διατάξας,
ἦρχε. καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνεται φέρειν; εἶπαν οἱ μάγοι, εἰ μὲν περίεσί τε, καὶ ἐβασί- 30
λευσε ὁ παῖς μὴ ἐκ προνοίης τινός, θάρσει τε τοὔνυν εἶνεκα, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθὸν, οὐ γὰρ ἔτι
τοιοῦτόν σε ἀρχὴν μενεῖ. πρὸς σμικρὰ γὰρ καὶ τὴν λογίην ἡμῶν φαίνεται ἐκπεσόντα, καὶ τὰ γε τῶν ὀνει-
ράτων ἐκβαίνοντα τελέως ἐς ἀδηγὼς ἔχειν. ἀμείβεται Ἀστυάγης τοῖσδε καὶ αὐτὸς, ὦ μάγοι,
καὶ πάλαι μὲν ὑμέας τῷ γνώμῃ εἶμι, βασιλέος ὀνομαζόντων τὸν παῖδα, δεδιέναι τε τὴν ὄνειρον,
διαί μοι τὸν παῖδα ἐώρων εἶναι δεινὸν οὐδέν. ὅμως μέν τοι συμβουλεύσατέ μοι εὖ, πρίσκε
ψαμένοισι, τὰ μέλλει ἀσφαλέστατα εἶναι οἴκῳ τε τῷ ἐμῷ, καὶ ὑμῖν. εἶπαν πρὸς ταῦτα οἱ μά-
γοι, ὦ βασιλεῦ, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλοῦ δεῖ καταρρωδεῦσθαι ἀρχὴν τὴν σὴν, διείνως μὲν
γὰρ ἀλλοτριῶται ἐς τὸν παῖδα ἐόντα πέρσαν, καὶ ἡμεῖς ἐόντες Μῆδοι, δουλώσεσθά τε, καὶ λόγῳ σῷ ὑπ' ἡμέων γινόμενος πρὸς Πέρσεων, ἐόντων ξείνων. σέο δ' ἐνεστεῶτος, βασι-
λεύοντος πολλὸν τεω, καὶ ἀρχομεν τὸ μέρος, καὶ τιμὰς πρὸς σέο μεγάλας ἔχομεν. οὕτω ὦν 40
πάντως ἡμῖν σέο τε καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς προοπτέον ἐστί. καὶ νῦν εἴ φοβέρόν τι ἐωρῶμεν, πᾶν ἂν
σοι προεφράζομεν. νῦν δὲ ἀρσενίψαντες τὸ ἐνυπνίου τὸ φλαῦρον, αὐτοί τε θαρσέομεν, καί σοι
ἕτερα τοιαῦτα διακελευόμεθα. τὸν δὲ παῖδα ἐῶμεν, ὡς ὀφθαλμῶν ἀπόπτεμψαι ἐς Πέρσας
τε, καὶ σοῦ γεναμένους. ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀστυάγης, ἐχάρη τε, καὶ καλέσας τὸν Κῦρον, ἔλεγε
οἱ τοιάδε, ὦ παῖ, σὲ γὰρ ἐγὼ δι' ὄψιν ὀνείρατος τελείου ἀνῃρέθην, τῇ σεωυτοῦ δὲ μοίρῃ, πορεύ-
νῦν ὦν ἴθι χαίρων ἐς Πέρσας. πομποὺς δ' ἐγὼ ἅμα πέμψω, ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ, πατρός τε καὶ
μητρὸς εὑρήσεις, οὐ κατὰ Μιτραδάτεω τε τοῦ Βουνόλεω καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ταῦτα εἰ-
πὰς ὁ Ἀστυάγης, ἀπέπεμπε τὸν Κῦρον. νοσήσαντα δέ μιν ἐς τοῦ Καμβύσεω τὰ οἰκία, ἐσελέξαν
οἱ

οἱ γεναμένοι. καὶ ἀρξάμενοι, ὡς ἐπύθοντο, μεγάλως ἠπορέοντο. οἷα δὴ ὑπεστάμενοι αὐτί-
κα τότε τελευτήσαι, ἰσορρόπου τε ὄντος τρόπου πρὸς ἑκάτερα, ἔλεγε φάος, πρῶτοι μὲν,
ὅτι εἰσήνεον, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι πλείονα. κατ' ὀλίγον δὲ συνθέσθαι πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πάθην.
ἐπίστασθαι μὲν γὰρ ὡς Βασιλεὺς Ἀστυάγης ὄζοι πᾶσι. ἀπὸ δὲ τοῦ κείθεν ὁδὸν, τὴν πάντα λόγον ἔ-
πεμπον συνθέσθαι. τραφῆναι δὲ ἔλεγε ἐν τοῦ βασιλέος γυναικός. ἥιε τε τάντῃ ἀνέφερε
ἑωυτοῦ πάθεα. τροφὴν

μλνες δὲ τῇ ὑσδραίῃ σὺν Πέρσῃσι, κατακλίνας ἐς λειμῶνας, δυώχει. ἐπεί τε δὲ ἀϗ' ἡλίπνου ἦσαν, ἔρετό σφεας ὁ Κῦρ⊙, κότερα τὰ, τῇ πρότερα ἴσχον, ἢ τὰ παρεόντα σϕι εἶη ἀρετώτερα, οἱ δὲ, ἔφασαν πολλὸν εἶναι αὐτέων τὸ μέσον. τλῶ μὲν γὰρ πρότερα ἡμέρῃ πάντα σϕι κακὰ ἔχειν, τλῶ δὲ τὸ τε παρεῦσαν, πάντα ἀγαθά. παραλαβὼν δὲ ταῦτα ὁ Κῦρ⊙, παρεγύμνου τὸν πάντα λόγον, λέγων, ἄνδρες Πέρσαι, οὕτω ὑμῖν ἔχει. βουλομένοισι μὲν ἐμοὶ πείθεσθαι, ἔστι τάδε τε καὶ ἄλλα μυρία ἀγαθά, οὐδιγόνα πόνου δουλοπρεπίη ἔχσι. μὴ βουλομένοισι δέ, εἰσὶ ὑμῖν πόνοι ϗδ χλιζόν παραπλήσιοι ἀναρίθμητοι. νῦν ὦν ἐμέο πειθόμενοι, γίνεσθε ἐλεύθεροι. αὐτός τε γὰρ δοκέω θεῖα τύχη γεγονὼς, τάδε δὲ καὶ τοὺς χεῖρας ἀγεσθαι. καὶ ὑμέας ἥκειν ἄνδρας μάσῳ εἶναι οὐ φαυλοτέρους, οὔτε τἆλλα, οὔτε τὰ πολέμια. ὡς ὦν ἐχόντων ὧσδε, ἀπίστασθε ἀπ' Ασυάγ⊙ τλωταχίστλ. Πέρσαι μὲν νυν πρὸς τάυτα ὡπλίζοντο, ἄσμενοι ἐλευθεροῦσθ⊙. καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδλων ἄρχεσθαι. Ασυάγης δὲ ὡς ἐπύθ⊙ Κῦρον πρόσοντα ταῦτα, πέμψας ἄγγελον, ἐκάλεε αὐτόν. ὁ δὲ Κῦρ⊙ ἐκέλευε τὸν ἄγγελον ἀπαγγέλλειν ὅτι πρότερον ἥξοι παρ' ἐκεῖνον, ἢ αὐτὸς Ασυάγης βουλήσεται. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ασυάγης, Μήδους τε ὥπλισε πάντας, καὶ στρατηγὸν αὐτέων, ὥστε θεοβλαβέα ἐὼν, ἀπέδειξε Αρπαγον, λήθλιν πεδόμεν⊙ τὰ μὲν ἔργα. ὡς δ' οἱ Μῆδοι στρατοσάμενοι τοῖσι Πέρσῃσι συνέμισγον, οἱ μὲν πόνῳ αὐτέων ἐμάχοντο, ὅσοι μὴ τοῦ λόγου μετέσχον. οἱ δὲ, αὐτομόλεον παρὰ τοὺς Πέρσας. οἱ δὲ πλεῖοι, ἐθελοκάκεόν τε, καὶ ἔφευγον. δεινὰ θῶμα δὲ τοῦ μηδικοῦ στρατεύματ⊙ ἀισχρῶς, ὡς ἐπύθ⊙ τάχιστα ὁ Ασυάγης, ἔφη ἀπειλέων τῷ Κύρῳ. ἀλλ' οὐ δ' ὡς, ὁ Κῦρός γε χαιρήσει. σαώσω τε εἶπας, πρῶτον μὲν τῷ μάγῳ τοῦ ὀνείροπόλους, οἳ μιν ἀνέγνωσαν μετεῖναι τὴν Κύρου, κούτως ἀνεσκολόπισε. μετὰ δὲ, ὥπλισε τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Μήδλων ϗδ ἄσσει νέους τε, καὶ πρεσβύτας ἀνδρας. ἀγαγὼν δὲ τοὺς, καὶ συμβαλὼν τοῖσι Πέρσῃσι, ἐσσώθη, καὶ αὐτός τε Ασυάγης ἐζωγρήθη. καὶ τοῦ, ἀγαγόντε τῶν Μήδλων, ἀπέβαλε. ἐόντι δὲ ἀχμαλώτῳ ϗδ Ασυάγει, πρῆσις ὁ Αρπαγ⊙, κατέκαιέ τε, καὶ κατεκρότεε. καὶ ἄλλα λέγων ὅτ' αὐτὸν θυμαλγέα ἔπεα, καὶ δὴ καὶ ἐρετὸ μιν πρὸς τὸ ἑωϋτοῦ δεῖπνον, τό, μιν ἐκεῖν⊙ σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἐθοίνισε, ὅπως εἴη ἡ ἐκείνου δουλοσύνη αὐτὴ ϗδ Βασιλῆος, ὁ δὲ μιν προσιδὼν, αὐτέρ⊙, εἰ ἑωϋτοῦ πιέεται τὸ Κύρου ἔργον. Αρπαγ⊙ δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, καὶ τὸ πρῆγμα δὴ ἑωϋτοῦ δικαίως εἶναι. Ασυάγης δὲ μιν ἀπέφαινε τῷ λόγῳ σκαιότατόν τε καὶ ἀδικώτατον ἐόντα πάντων ἀνθρώπων. σκαιότατον μὲν γε, εἰ παρεὼν αὐτοῦ Βασιλέα χρυσέοδαι, εἰδὼς δὲ ἑωϋτοῦ ἐπεχθῆ τὰ παρεόντα, ἄλλῳ προέθηκε τὸ ἰρήτ⊙. ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τοῦ δείπνου εἵνεκε, Μήδους κατεδούλωσε, εἰ γὰρ δὴ δεῖν πάντως φανῆναι ἄλλῳ τέῳ τῶν Βασιλῆϊ, καὶ μὴ αὐτὸν ἔχειν, δικαιότερον εἶναι Μήδλῳ τέῳ προδιδόναι ὧδε τὸ ἀγαθὸν, ἢ Πέρσέῳ. νῦν δὲ Μήδους μὲν αἰτίους τοῦ ἐόντας, δούλους αὐτὶ δεσποτέων γεγονέναι. Πέρσας δὲ, δούλους ἐόντας παρὰ Μήδλῳ, νῦν γεγονέναι δεσπότας. Ασυάγης μὲν νυν Βασιλεύσας ἐπ' ἔτεα τρῶντε καὶ τριήκοντα, ὕστερον ϗδ Βασιλῆος κατεπάυθη. Μῆδοι δὲ ἐπαύσαντο Πέρσῃσι δι' τὸν τόκου πικρότητα, ἄρξαντός ϗδ ἄνω Αλυ⊙ ποταμοῦ Ασίης, ἐπ' ἔτεα τριήκοντα καὶ ἑκατὸν, δυοῖν δέοντα ταῦρεξ, ἢ ὅσον οἱ Σκύθαι ἦρχον. ὑστέρῳ μέν νυ χρόνῳ κατεμέλησε τέ σϕι ταῦτα ποιήσασι, καὶ ἀπέστησαν ἀϗ Δαρείου. ἀναστάντες δὲ, ὀπίσω κατεσράφησαν μάχῃ νικηθέντες. τότε δὲ ὧδε Ασυάγεος οἱ Πέρσαι τε ϗδ ὁ Κῦρ⊙ ἐπανεστάντες τοῖσι Μήδοισι, ἦρχον τὸ ἀϗ τόδε ϗδ Ασίης. Ασυάγεα δὲ Κῦρ⊙ κατὰν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, εἶχε παρ' ἑωϋτῷ, ὅτι ὁ ἐτελεύτησε. οὕτω δὴ Κῦρ⊙ γεγονὼς τε, καὶ τραφεὶς, καὶ ἐβασίλευσε, καὶ Κροῖσον ὕστερον τούτων ἄρξαντα ἀδίκιης, κατεστρέψατο ὡς εἰρηταί μοι πρότερον. ἄρχων δὲ κατεστρεψάμεν⊙, ὅτω τάσης ϗδ Ασίης ἦρξε. Πέρσας δὲ οἷδα νόμοισι τοιοῖσι χρεωμένους. Ἀγάλματα μὲν, καὶ νηοὺς, καὶ βωμοὺς, οὐκ ἐν νόμῳ ποιεύμενοι ἱδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιοῦσι, μωρίλλω ὡϕέρουσι. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν εἶναι τοὺς θεοὺς, καθάπερ οἱ Ελλησι δοκέει εἶναι. οἱ δὲ, νομίζουσι Διὶ μὲν ϗδὲ τὰ ὑψηλότατα τῶν ὀρέων ἀναβαίνοντες, θυσίας ἑρσῆσι, τὸν κύκλον πάντα τῶν ὀρέων δοκέοντες. θύουσι δὲ ἡλίῳ τε, καὶ σελήνῃ, καὶ γῇ, καὶ πυρὶ, καὶ ὕδατι, καὶ ἀνέμοισι. τούτοισι μὲν δὴ μούνοισι θύσαι ἀρχήθεν. ὧσι μεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ οὐρανίῃ θυέειν παρὰ τε Ασσυρίων

Ασσυρίων μαθόντες, καὶ Αραβίων. καλέουσι δὲ Ασσύριοι τὴν Αφροδίτην Μύλιτ⊙. Αράβιοι δὲ, Αλίτ⊙. Πέρσαι δὲ, Μίτραν. θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσῃσι τοιήδε σὺν ἱρημένῳ θεοὺς, ἥδε κατέστηκε, οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται, οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι, μέλλοντός θύειν. οὐ σπονδῇ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῷ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῇσι. τῶνδε ὡς ἑκάστῳ θύειν θέλῃ, ὁδὸν χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ λιτῆν⊙, καλέει τὸν θεὸν ἐστεφανωμέν⊙ τλὴ τίαραν Μυρσίνῃ μάλιστα. ἑωϋτῷ μὲν δὴ ϗδ θύοντι ἰδίῃ μούνῳ, οὐ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά. ὁ δὲ, πᾶσι τοῖσι Πέρσῃσι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι, καὶ ϗδ Βασιλεῖ. ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἅπασι Πέρσῃσι, καὶ αὐτὸς γίνεται. ἐπεὰν δὲ θαμυσίλας κατὰ μέρεα τὸ ἱρήϊον, ἑψήσῃ τὰ ἱρεῖα, στοιβάσας ποίλῃ ὡς ἁπαλωτάτλῃ, μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ὧδε τούτοις ἔθηκε ὦν πάντα ἱρεῖα, ἵσταται ⊙ δὲ αὐτ', μάγος ἀνὴρ πάρεσι, ἐπαείδει θεογονίλν, οἵλν δὴ καὶ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τλὴν ἐπαοιδλν, ἄνευ γὰρ δὴ μάγου, οὐ σϕι νόμος ὀδὴ θυσίας ποιέεσθαι. ὠδὴ χὼν δὲ ὀλίγον χρόνον, ἀναφέρεται ὁ θύσας τὰ ἱρεῖα, καὶ χρᾶται ὅ, τι μιν ὁ λόγ⊙ αἱρέει. ἡμέρῃ δὲ ἁπάσῃ μάλιστα ἐκείνῃ τιμᾶν νομίζουσι, τῇ ἕκαστος ἐγένε⊙. ἐν τάυτῃ δὲ πλέω ἅλατα τῶν ἄλλων δικαιοῦσι πωτίθεσθαι. ἐν τῇ, οἱ σὺλαίμονες αὐτῶν, βόες, καὶ ἵπποι, καὶ ἡμίονοι, καὶ ὄνοι πωτίθενται ὅλοι ὁπόσοι ἐν ἁμίλνοισι. οἱ δὲ πένητες αὐτέων, τὰ λειπὰ τῶν πρόβατων πωτίθενται. σίτοισι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ὡλφορήμασι δὲ πολλοῖσι, ⊙ δ' ἁλοῖσι. καὶ δι' τό φασι Πέρσαι οὐ Ελληνας σιτέεσθαι, ὡς ἐπὶ δαῖτα παραφορέεται ὀλίγα λόγου ἄξιον. εἰ δέ τι παραφέροιτο, ἐδίοντας αὖ οὐ πάνεσθαι. οἶνον δὲ λάστα πωτέεται. καί σϕι ὀκ ἐμέσαι ἔξεσι, οὐκὶ οὐρῆσαι αὐτίον ἄλλου. ταῦτα μὲν νυν οὕτω φυλάσσεται. μεθυσκόμενοι δὲ, ἐώθασι βουλεύεσθαι τὰ ἀσυμφορώτατα τῶν πρηγμάτων. τό, δι' ἂν ἅδῃ σϕι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑσδραίῃ νήφουσι, πωτίθεῖ ὁ ἑστιήτ⊙, ἐν τῷ αὐτοὶ ἐόντες, βουλεύονται. καὶ ἢν μὲν ἅδῃ, καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῷ. ἢν δὲ μὴ ἅδῃ, μεπέσι. τά, δι' ἂν νήφοντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι, ὠμὶ αἰνιώσκουσι. ἐντυγχάνοντός δι' ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῷδε ἂν τις δοκέοι εἰ ὁμοῖοί εἰσι οἱ ἐντυγχάνοντες. αὐτὶ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους, φιλέουσι τοῖσι σώμασι. ἢν δὲ ἢ οὔτερ⊙ ἰσοδυνάτερ⊙ ὀλίγῳ, τὰς παρειὰς φιλέουσι. ἢν δὲ πολλῷ ἢ οὔτερ⊙ ἀζηνέστερ⊙, προσπίπτων, προσκυνέει τὸν ἕτερον. τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων οὓς ἄγχιστα ἑωϋτῶν οἰκέοντας, μετὰ γε ἑωϋτούς. δεύτερα δὲ, τοὺς δευτέρους. μετὰ δὲ, κατὰ λόγον προβαίνοντες, τιμῶσι. ἥκιστα δὲ τοὺς ἑωϋτῶν ἑκάστῳ οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγοντες, νομίζοντες ἑωϋτοὺς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους. τοὺς δὲ ἄλλους, κατὰ λόγον τῷ λεγομένῳ ϗδ ἀρετῇ αὐτέχεσθαι. τοὺς δὲ ἑκαστάτω οἰκέοντας ἀπ' ἑωϋτ', κακίστους εἶν. ὧδε δὲ Μήδων ἀρχόντων, ἠγέρχε τὰ ἔθνεα ἀλλήλων. σωαπάντων μὲν Μῆδοι, ἠγέρχε οἰκεόντων σϕέας. οὗτοι δὲ καὶ τῶν ὁμούρων, οἱ δὲ, μάλα τῶν ἐχομένων. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ οἱ Πέρσαι τιμῶσι. προέβαινε γὰρ τὸ ἔθν⊙ ἀρχόν τε, καὶ ὠντροπδύον. ξεινικὰ δὲ νόμαια Πέρσαι προσίσχυσαν ὧδε. καὶ γὰρ δὴ τλὴ μηδικλὴ ἐσθῆτα νομίσαντός ϗδ ἑωϋτῶν εἶναι καλλίω, φορέουσι, καὶ ἐς τοὺς πολέμους, τοὺς ἀγυιπλίους θώρακας. καὶ δυναθείας τε πανδαπὰς ὠνεόμενοι, ὧντι δύουσι. καὶ δὴ καὶ ἀπ' Ελλλνων μαθόντες, παισὶ μίσγονται. γαμέουσι δ' ἕκαστος αὐτῶν πολλὰς μὲν κουριδίους γυναῖκας, πολλῷ δὲ πλείνας παλλακὰς λιτῶντες. ἀνδροαγαθίη δ' αὕτη ἀϗ ἐδοκίτει μετὰ τὸ μάχεσθαι εἶναι ἀγαθὸν, ὃς ἂν πολλοὺς ἀϗ δέξῃ παῖδας. ϗδ δὲ τοῦ πλείστους ἀϗ δεικνύῃ, δῶρα ἐκπέμπει ὁ Βασιλεὺς αὐτὰ παῦ ἔτ⊙. τὸ πολλὸν δ' ἤγεαται ἰσχυρὸν εἶναι. παιδοῦσι δὲ τοῦ παῖδας ἀϗ ὠνεῖσθε⊙ ἀρξαμένους, μέχρι ἐνιαυτοῦ τε⊙, τρία μοῦνα, ἱππεύειν, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀληθίζεσθαι. πρὶν δὲ ἢ πρωταϗ γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ὀνομαζόμενος ὑπὸ πατρὸς, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει. τοῦδε εἵνεκα τοῦτο ποιέεται, ἵνα μὴ ἀρτιθανὴς τρεφόμενο⊙, μισεμάλλω ἀσσον ἀνδρὶ τῷ πατρὶ πρόσωσι. δοκέει μὲν νυν τόνδε τὸν νόμον, δοκέω δὲ καὶ τόνδε, τὸν μὴ μῆς αὐτὸς εἶνεκα, μήτε αὐτὸν τὸν Βασιλέα μισῆσαι φονεύειν, μήτε τῶν ἄλλων Πέρσεων μισῆσαι τῶν ἑωϋτοῦ οἰκετέων ὧδε μὴ αὐτὸς αὐτέων ἀδικέοντα φανῇ ⊙ δρᾶν, ἀλλὰ λογισάμενος ἢν εὑρίσκῃ πλέω τε καὶ μείζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ἀνουργημάτων, οὕτω ϗδ θυμῷ χρᾶται. ἀκρτεῖναι δὲ οὐδ' ἁνὰ κω λέγουσι τὸν ἑωϋτοῦ πατέρα, ἢ μητέρα, ἀλλὰ ὁκόταν ἥδη τοιαῦτα ἐγγένε⊙,

ὡσπερ αὐτάγκλω φασὶ ἀναζητοῦντα ταῦτα ἀνευρεθῆναι, ἔτεσι ὕστερον ἑξακοσίοις τῶν ἐόντα, ἢ μοιχίσια. οὐ γὰρ δή φασι εἶναί γε ἀληθῶς τοῦτο τὸ ἔπος τοῦτο πρώτου ἀκουσθὲν ἀκουσθῆναι, ὁκόσα δὲ σοὶ ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα δὲ λέγειν ἔξεστι, αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμιστα. δεύτερα δὲ, τὸ ὀφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἶνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίως φασὶ δεῖν τὸν ὀφείλοντα καὶ τὰ ψευδόμενον λέγειν. ὅς γε δὲ τῶν ἀστῶν, λέγεται ἢ λεύκιλλον ἔχοι, δεῖ πόλιν οὕτος οὐ κατοῴκηται, οὐδὲ συμμίσγεται τοῖσι ἄλλοισι Πέρσῃσι. φασὶ δέ μιν δεῖν τὸν ἥλιον ἀμαρτόντα τι, ταῦτ' ἔχειν. ξεῖνον δὲ πάντα τὸν λαμβανόμενον ὑπὸ τευτέων, πολλοὶ ἀζηλώσουσι ἐκ τῆς χώρης. καὶ τὰς λεύκας πυθόμενοι, τὰ αὐτὰ ἀπέπεμψαν ὀπίσω φερόντων. δεῖ ποταμὸν δὲ οὔτε ὠνεῖσθαι, οὔτε ἐμπίνουσι, οὐ χεῖρας ὑπαπονίζονται, οὐδὲ ἄλλό τι οὐδὲν ποιοῦσι, ἀλλὰ σέβονται ποταμοὺς τῶν πάντων μάλιστα. καὶ τόδε ἄλλό σοι ὧδε συμπέπτωκε γίνεσθαι, τὸ, Πρόσται μὲν αὐτῶν λέληθε, ἡμέας δὲ, οὖ. τὰ οὐνόματά σοι ἐόντα ὅμοια τοῖσι σώμασι, καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, πελευτῶσι πάντα τὸν τὠὐτὸ χρόνον, τὸ, Δωριέων μὲν, σᾶν παλαιοῦσι, Ἰωνέων δὲ, σίγμα. τὸν ἔστω ὀνειζόμενον, εὑρήσεις πελευτῶντα τῶν Προσίων τὰ οὐνόματα. οὐ τὰ μὲν, τὰ δὲ οὔ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως. ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω τοῦδε αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. τάδε μέντοι ὡς λιγυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σαφαίως τοῦ ἀρθμαίνοντος, ὡς οὐ πρότερον θάπτεται αὐτὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἂν τῶ ὄρνιθος, ἢ ἵππος ἑλκυσθῇ. μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας. ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιοῦσι. κατακηράσαντες δὴ ὧν τὸν νέκυν Πέρσαι, γῆι λιγυπτοῦσι. μάγοι δὲ, διαφερίδατε πολλὸν τοῦτο ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἐν αἰγύπτῳ ἱερέων. οἱ μὲν γὰρ ἁγνεύουσι ἐμψύχου μηδὲν κτείνειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι. οἱ δὴ μάγοι, αὐτοχειρίῃ πάντα, πλὴν ἵππου καὶ ἀνθρώπου, κτείνουσι. καὶ ἀγώνισμα τοῦτο μέγα ποιεῦνται κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκάς τε, καὶ ὄφεις, καὶ τἆλλα ἑρπετά, καὶ πετεινά. καὶ ἀμφὶ μὲν τῷ νόμῳ τούτῳ ἐχέτω, ὡς καὶ ἀρχὴν ἐνομίσθη. ἄνειμι δὲ ὦν τὸν πρότερον λόγον. Ἰωνες δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς οἱ Λυδοὶ τάχιστα κατεστρέφατο ὑπὸ Πρόσεω, ἔπεμπον ἀγγέλους ὅς Σάρδις παρὰ Κῦρον, ἐθέλοντες ὑμῖν τοῖσι αὐτοῖσι εἶναι, τοῖσι καὶ Κροίσῳ ἦσαν κατήκοοι. ὁ δὲ, ἀκούσας αὐτέων τὰ, πρὸς ἕτερον λόγον, ἄνδρα φὰς αὐλητὴν ἰδόντα ἰχθῦς ἐν τῇ θαλάσσῃ αὐλέειν, ἀοικότα σφέας ἀζηλοῦσθαι ἐς γλῶ. ὡς δὲ ψευδῆναι μιν ἐλπίσαντα, λαβεῖν ἀμφίβληστρον, καὶ συβαλεῖν τε πλῆθος πολλὸν τῶν ἰχθύων, καὶ ἀνασύραντα. ἰδόντα δὲ πάλλοντας, εἰπεῖν αὖτις πρὸς τοὺς ἰχθῦς, παύεσθέ μοι ὀρχεόμενοι, ἐπεὶ οὐκ ἐμέο αὐλεόντος, ἠθέλετε ἐκβαίνειν ὀρχεόμενοι. Κῦρος μὲν δὴ τοῦτον τὸν λόγον τοῖσι Ἰωσὶ τοῖσι Αἰολεῦσι τῶνδε εἵνεκα ἔλεξε, ὅτι σφέων οἱ Ἰωνες πρότερον αὐτοῦ Κύρου ἀκηκοότες σφέων ἀγγέλους ἀπέστειλαν σφέας ἀπὸ Κροίσου, οὐκ ἐπείθοντο. τότε δὲ κατεργασμένων τῶν πρηγμάτων, ἦσαν ἑτοῖμοι πείθεσθαι Κύρῳ. ὁ δὲ δὴ ὀργῇ ἐχόμενος, ἔλεγε σφι τάδε. Ἴωνες δὲ ὡς ἤκουσαν τούτων, ἀνὰ εἰχόντες ἐς τὰς πόλιας, τείχεά τε ἐδείμαντο ἕκαστοι, καὶ συνελέγοντο ἐς Πανιώνιον οἱ ἄλλοι, πλὴν Μιλησίων. πρὸς μούνους γὰρ τούτους ὅρκιον Κῦρος ἐποιήσατο, ἐπ' οἷσιπερ ὁ Λυδὸς. τοῖσι δὲ λοιποῖσι Ἰωσι ἔδοξε κοινῷ λόγῳ πέμπτῃ ἀγγέλους ἐς Σπάρτην, δεκομένους Ἰωσι πιμπρέειν. οἱ δὲ Ἰωνες οὗτοι, τῶν, καὶ τὸ Πανιώνιόν ἐστι, τοῦ μὲν οὐρανοῦ, καὶ τοῦ οὐρέος τοῦ καλεομένου ἐτύγχανον ἱδρυσάμενοι πόλιας πάντων ἀνθρώπων, ὧν, ἡμεῖς ἴσμεν. ὥρη γὰρ τὰ ἄνω αὐτῆς χωρία τοὐτοῦ ἐπιεικῶς Ἰωνίη, οὔτε τὰ κάτω, οὔτε τὰ πρὸς τοῦ νοτίου, οὔτε τὰ πρὸς τοῦ ἑσπερίου. τὰ μὲν, τοῦ τὸ ψυχρὸν τε καὶ ὑγρὸν πιεζόμενα, τὰ δὲ, τοῦ τὸ θερμὸν ὑπ' αὐχμώδεος. γλῶσσαν δὲ οὐ τὴν αὐτὴν οὗτοι νενομίκασι, ἀλλὰ τρόπους τέσσερας παραγωγέων. Μίλητος μὲν αὐτῶν πρώτη κέεται πόλις πρὸς μεσαμβρείην. μετὰ δὲ, Μυοῦς τε, καὶ Πριήνη, οὕτω μὲν, ἐν τῇ Καρίῃ κατοίκηνται κατὰ ταυτὰ δὴ λεγόμενοί σοι, αὖ δὲ ἐν Λυδίῃ, Ἔφεσος, Κολοφών. Λέβεδος, Τέως. Κλαζομεναί. Φώκαια. οὗτοι δὲ αἱ πόλιες τῇσι πρότερον λεχθείσῃσι, ὁμολογέουσι κατὰ γλῶσσαν οὐδέν, σφὶ δὲ ὁμοφωνέουσι. ἔτι δὲ τρεῖς τὰ δόλοι τοι Ἰάδιες πόλιες, τῶν, αἱ δύο μὲν, νήσους οἰκέατον, Σάμον τε, καὶ Χίον. ἡ δὲ μία, ἐν τῇ ἠπείρῳ ἵδρυται. Ἐρυθραί. Χῖοι μὲν νυν καὶ Ἐρυθραῖοι κατὰ τὠὐτὸ δεκτὰ λέγοντες. Σάμιοι δὲ, ἐπ' ἐωυτῶν μούνοι. ὅτοι χρεακτῆρες γλώσσης τέσσερσι γίνονται. τοῦτον δὴ ὧν τὸν Ἰώνων, οἱ Μιλήσιοι μὲν ἦσαν ἐν σκέπῃ τοῦ φόβου ὀρκια ποιησάμενοι, τοῖσι δὲ αὐτέων νησιώτῃσι ἐν δεινὸν ὀδὸν. ὅτε γὰρ Φοίνι

κων

κων πάρα Πρόσεω κατήκοοι, ὅτε αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ναυβατέαι. ἀπεχώρησαν δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἰώνων οὗτοι κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ἀδρηνέος δὲ ἐόντος τὸ πανυστάτου τότε Ἑλληνικοῦ χρόνου, πολλῷ δὲ ἐν ἀδρηνέστερον τῶν ἐθνέων τὸ ἰωνικόν, καὶ λόγου ἐλαχίστου. ὅτι γὰρ μὴ Ἀθηναῖοι, ἐν δὲ ἄλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μὲν νυν ἄλλοι Ἰωνες τὴν Ἀθηναίων, ἔφυγον τοὔνομα, οὐ βουλόμενοι Ἰωνες κεκλῆσθαι. ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνονταί μοι οἱ πολλοὶ αὐτέων ἐπαισχύνεσθαι τῷ ὀνόματι. ἁ δὲ δυώδεκα πόλιες αὗται, ἔφυτεν ὀνόματα ἠγάλλοντο, καὶ ἱρὸν ἵδρυσαντο, ἐπεί τε σφέων αὐτέων τοὔνομα ἔθεντο Πανιώνιον. ἐβουλεύσαντο δὲ αὐτὸ μετασχεῖν μηδαμοῖσι ἄλλοισι Ἰώνων, δεῖν' ἐδεήθησαν δὲ δὴ καὶ μετασχεῖν, ὅτε μὴ Σμυρναῖοι. κατάπερ οἱ ἐκ τῆς Θρηϊκηπολιήνων χώρης Δωριέες, πρότερον δὲ Ἑξαπολίται τῆς αὐτῆς καλεόμενοι. φυλάσσοντας ὦν μηδαμῶς ἐσδέξασθαι τὸν πεντοίκων Δωριέων ἐς τὸ τριοπικὸν ἱρόν, ἀλλὰ μὴ σφέων αὐτῶν αὐτοὺς τοὺς ἱρὸν ἀνομώσαντας, ἐζηλωκόσι τῆς μετοχῆς. ὧν γὰρ τοῦ ἀγῶνι τοῦ τριοπίου Ἀπόλλωνος, ἐπίθεσθαι τοπόλαι τρίποδας χαλκέους τοῖσι νικῶσι. καὶ τούτους χρῆν αὖ λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἱροῦ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀναθέναι τοῦ θεῷ, ἀνὴρ ὧν ἁλικαρνησεύς, τοῦ, οὐνόματι Ἀγασικλέης, νικήσας, τὸν νόμον κατελόγχησε. φέρων δὲ πρὸς τὰ ἑωυτοῦ οἰκία πρόσω πασσάλου ἔστησε τὸν τρίποδα. δι' ταύτην αἰτίην αἱ πέντε πόλιες, Λίνδος, καὶ Ἰηλυσός τε, καὶ Κάμειρος, καὶ Κῶς τε, καὶ Κνίδιος, ἐζηκλήϊσθησαν τῆς μετοχῆς τῶν ἑκτέων πόλιων Ἁλικαρνησσόν. τὰ κοινὰ μὲν νυν ταύτων τῶν ζυμέων ὅσα ἐπέθηκαν, λοιπόν σφι δυώδεκα πόλιας ποιήσασθαι οἱ Ἰωνες, καὶ οὐκ ἐθέλησαι πλεονας ἐσδέξασθαι τόδε εἵνεκα, καὶ ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσῳ οἴκεον, δυώδεκα ἐκεῖ διαφερίδατε κατάπερ νῦν Ἀχαιῶν τῶν ἐξελασάντων Ἴωνας δυώδεκα δῆμοι μοῖραι. Πελλήνη μὲν τε πρώτη πρὸς Σικυῶνος. μετὰ δὲ, Αἴγειρα, καὶ Αἰγαὶ ἐν τῇ, Κρᾶθις ποταμὸς ἀγήναος ὄν, ἀπὸ τοῦ ὁ ἐν Ἰταλίῃ ποταμὸς τὸ οὔνομα ἔσχε. καὶ Βοῦρα. καὶ Ἑλίκη. ὅτε τῶν, κατέφυγον Ἰωνες ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ ἐσωθέντες. καὶ Αἴγιον. καὶ Ῥύπες. καὶ Πατρέες. καὶ Φαρέες. καὶ Ὠλενος. ἐν τῷ, Πείρος ποταμὸς μέγας ὄρεϊ. καὶ Δύμη. καὶ Τριταιέες, οἱ μοῦνοι τουτέων μεσόγαιοι οἰκέουσι. ταῦτα δυώδεκα μέρεα νῦν Ἀχαιῶν ὄντα, καὶ τότε γε Ἰώνων ἦν. τουτέων δὴ εἵνεκα καὶ οἱ Ἴωνες δυώδεκα πόλιας ἐποιήσαντο. ἐπεὶ ὦν γέγει μάλιστα οὗτοι Ἰωνές εἰσι τῶν ἄλλων Ἰώνων, ἢ κάλλιόν τι γεγόνασι, μοῦνοι πολλὰ λέγειν, τῶν, Ἀβαντες μὲν ἐξ Εὐβοίης εἰσὶ οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα. τοῖσι Ἰωνιοις μέντοι, οὐδὲ τοῦ οὐνόματος οὐσίῃ. Μινύαι δὲ Ὀρχομενίοισι ἀναμεμίχαται, καὶ Καδμεῖοι, καὶ Δρύοπες, καὶ Φωκέες ἀπὸ Θήβης ἀπόσπορος, καὶ Μολοσσοί, καὶ Ἀρκάδες πελασγοί, καὶ Δωριέες τῆς Θεσπιέων χώρης οἰκήσαντες, ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ ἀναμεμίχαται. οἱ δὲ, αὐτέων, ἀπὸ πρυτανηίου τοῦ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες, καὶ νομίζοντες γνησιώτατοι εἶναι Ἰώνων, οὗτοι δὲ οὐ γυναῖκας ἠγάγοντο ἐς τὴν ἀποικίην, ἀλλὰ Καρίας ἔσχον, τῶν ἐφόνευσαν οἱ γονέας. διὰ ταύτην δὲ τὴν φόνον οἱ γυναῖκες αὗται, νόμον θέμεναι σφίσι αὐτῇσι ὅρκους, ἐπήλασαν, καὶ παρέδοσαν τῇσι θυγατράσι, μή ποτε ὀμοσῆσαι τοῖσι ἀνδράσι, μήδε ὀνόματι βῶσαι τὸν ἑωυτῆς ἄνδρα τοῦδε εἵνεκα, ὅτι ἐφόνευσαν σφέων τοὺς πατέρας, καὶ ἄνδρας, καὶ παῖδας. καὶ ἐπείτε ταῦτα ποιήσαντες, αὐτῇσι συνοίκεον. ταῦτα δὲ ἐν γινόμενα ἐν Μιλήτῳ. βασιλέας δὲ ἔσχησαν οἱ μὲν, αὐτῶν, Λυκίους, ἀπὸ Γλάυκου τοῦ Ἱππολόχου γεγονότας. οἱ δὲ, Κάυκωνας ψυλίους, ἀπὸ Κόδρου τοῦ Μελάνθου. οἱ δὲ, καὶ σὺν ἀμφοτέροις. ἀλλὰ γὰρ πολλὸν ἐχόντων τοῦ οὐνόματος μᾶλλόν τι τῶν ἄλλων Ἰώνων. ἔσωσαν δὲ καὶ οἱ καθαρῶς γεγονότες Ἰώνων. εἰσὶ δὲ πάντες Ἴωνες, ὅσοι ἀπ' Ἀθηνῶν γεγόνασι, καὶ Ἀπατούρια ἄγουσι ὁρτήν. ἄγουσι δὲ πάντων, πλὴν Ἐφεσίων, καὶ Κολοφωνίων. οὗτοι γὰρ μούνοι Ἰώνων, οὐκ ἄγουσι Ἀπατούρια. καὶ οὗτοι κατὰ φόνου τινὰ σκῆψιν. ὁ δὲ Πανιώνιός ἐστι ἐν Μυκάλῃς χώρῃ ἱρός, πρὸς αἰγὸς τετραμμένῳ, κοινῇ ἱδρυμένῳ ὑπὸ Ἰώνων Ποσειδέωνι ἑλικωνίῳ. ἡ δὲ Μυκάλη, ὄρεϊ ἐν ἠπείρου ἄκρη, πρὸς ζέφυρον ἄνεμον κατήκουσα Σάμῳ. ἐς τὸν, συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολίων Ἰωνες, ἄγεσκον ὁρτὴν, τῇ, ἐθνικὸν οὔνομα Πανιώνια. Πεπόνθασι δὲ οὗτοι μοῦνοι οἱ Ἰώνων ὁρτὴν ζεῦξαι, ἀλλὰ καὶ Ἑλλήνων ὁμοίως πᾶσαι ἐς τὠὐτὸ χρῆμα τελευτῶσαι, κατάπερ τῶν Δωρέων τὰ οὐνόματα. οὗτοι μὲν, αἱ Ἰαδίων πόλιες εἰσί. αἱ δὲ δὴ, αἱ Αἰολέων, Κύμη, ἡ Φρικωνὶς καλεομένη. Λάρισαι. Νέον τεῖχος. Τήνος. Κίλλα. Νόσιον. Αἰγιρόεσσα. Πιτάνη. Αἰγαῖαι. Μύρινα. Γρύνεια. οὗτοι ἕνδεκα Αἰολέων πόλιες

ἀρχαῖαι. μία γὰρ σφέων ἦν ἐξελύθη ἐκ τοῦ Ἰάονος, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ δὴ καὶ αὗται δυώδεκα ἐν τῇ ἠπείρῳ. ἔσοι δὲ οἱ Αἰολέες, χώρῃσι μὲν ἔτυχον λαπίσαντες ἀμείνοσι Ἰώνων, ὡρέων δὲ ἧσσον καὶ ὁμοίοισι. Σμύρνῃ δὲ ὧδε ἀπέβαλον Αἰολέες. Κολοφώνιοι ἄνδρας στάσει ἐσωθέντας, καὶ ἐκπεσόντας ἐκ μὲν πατρίδος, ὑποδεξαμένου δὲ αὐτοὺς Μύρσου Κολοφωνίου φυλάξαντες οὗτοι Σμυρναίους ὀρτὴν ἔξω τείχεος πανδημεὶ Διονύσῳ, τὰς πύλας ἀραξάμενοι, ἔσχον τὴν πόλιν. Βοηθησάντων δὲ πάντων Αἰολέων, ὁμολογίῃ ἐχρήσαντο, τὰ ἔπιπλα ἀφέντων τοῖς Ἴωσι, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιησάντων δὲ ταῦτα Σμυρναίων, ὠκίσθησαν σφέας ἀπὸ μιῆς κατὰ πόλις, καὶ ἐποίησαντο σφέων αὐτέων πολίτας. οὗτοι μὲν νυν ἀπὸ ἠπειρώτιδες πόλιες ἔξω τοῦ ἐν τῇ Ἰδῃ οἰκημένων, κεχωρίδιαται γὰρ αὗται. ἀπὸ δὲ τῆς νήσου ἔχουσι πέντε πόλιες, τῇ Λέσβου νεμόντα. τῶν γὰρ ἕκτων ἐν τῇ Λέσβῳ οἰκεομένων Ἀχαιοὶ μὲν Ἀρίσβαν, Ἰωνες δὲ ἀπέδρησαν Μεθυμναῖοι, ἐόντες ὁμαίμοι. ἐν Τενέδῳ δὲ μία οἰκεητὴ πόλις. καὶ ἐν τῇσι ἑκατὸν νήσοισι καλεομένῃσι, ἄλλη μία. Λεσβίοισι μὲν νυν καὶ Τενεδίοισι, κατάπερ Ἰώνων ὅσοι τὰς νήσους ἔχουσι, ὧδε ἔχει νόον ἀπὸ λόγου. τῇσι δὲ λοιπῇσι πόλισι ἔασε κοινῇ Ἴωσι ἔπεσθαι, τῇ, ἢν ὅτε δέοντα. ὡς δὲ ἀπίκατο ἐς τὴν Σπάρτην ἅπαν Ἰώνων καὶ Αἰολέων οἱ ἄγγελοι, ἤιεσαν καὶ οὗτοι τὰ αὐτὰ ταῦτα προσόμενα, εἶπόν τε πρὸ πάντων λέγειν τὸν φωκαέα, ὡς, οὔνομα ἦν Πύθερμος. ὁ δὲ, πορφύρεόν τε εἵματα πολλὰ περιωρέειν ἐωυτῷ τοῖσι χρήζων. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀπωσάμενοι τοὺς Ἰώνων τοῦ ἀγγέλους, ὁμως ἀπέστειλαν πεντηκοντόρῳ ἄνδρας, ὡς ἐμοὶ δοκέει κατασκόπους τούς τε Κύρου πραγμάτων, καὶ Ἰωνίης. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς Φώκαιαν, ἔπεμπον ἐς Σάρδις σφέων αὐτέων τὸν δοκιμώτατον, ὡς ἄνομα ἦν Λακρίνης, ἀπιδρύοντα Κύρῳ Λακεδαιμονίων ῥῆσιν, γῆς μὲν Ἑλλάδος μηδεμίαν πόλιν σιωπωμένην, ὡς αὐτοῦ ὁ πόθος ἦν. ταῦτα εἰπόντος τοῦ κήρυκος, λέγεται Κῦρον ἐπείρεσθαι τοὺς παρεόντας οἱ Ἕλληνας, τίνες ἐόντες ἄνθρωποι Λακεδαιμόνιοι, καὶ πόσοι πλῆθος, ταῦτα ἐωυτῷ προαγορεύσι. πυθομένου δὲ μιν εἰπεῖν πρὸς τὸν κήρυκα τὸν ταρπήσιον, οὐκ ἐπιστάμενον ἔτι ἀνδρας τοιούτους, τοῖσι ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀρτιδρεπὲς χῶρον ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀρτιδρεπὲς

ος ϙ καρπῦ τῦ ϛνθῦτϛ, ἀπεῖχε τό τε ἄλλων πάντων ἱρῶν τὰ πάντα ἐκ ϕ χώρης τάυτης γινόμενα. Χῖοι μὲν νυν Γακτύλλι ὀξέλοσαν. Μαζάρης δὲ μετὰ ταῦτα ἐστρατεύϙ ὡὶ τῦς συμπολιορκήσαντας Ταλβιλον. καὶ ἄλλον μὲν, Πειλιέας ὀξέλωσε ἀποδόσιος. ἄλλον δὲ, Μαιάνδριον τὸ ϖελίον ϖαῶν ἐπέσχε μεν, λπίλιω ποιεύμενϙ τῷ στρατῷ. Μαγνησίλι δὲ ὡσάυτως. μετὰ δὲ ταῦτα, αὐτίκα νούσῳ τελευτᾷ. ἀκθανόντος δὲ κύκυ, Αρπαγος κατέβη διὰ σθόχος τ στρατηγίης, γβύος ϛ αὐτος ἐὼν μῶλος. ὃν, ὁ Μάσλιν Βασιλεὺς Ασυάγης, ἀνόμω τραπέζη ἐσαισε, ὁ ϕ Κύρῳ τὴν Βασιληΐλι συγκατέργασάμενος. ὅτος ὢν νὴρ τότε ὑπὸ Κύρυ στρατηγὸς ἀκρ δεχθεὶς, ὡς ἀπίκϙ ἐς τὴν Ιωνίλι, ἄϊρε τὰς πόλιας χώμασι. ὅκως γὰρ τιχήρας ποιήσει, ϖρῶβῦτον χώματα χῶν ϖὸς τὰ τείχεα, ἐπόρθει. πρώτη δὲ Φωκαίη Ιωνίης, ἐτειχείρισε. οἱ δὲ Φωκαιέες ὅτοι, ναυτιλήσι μακρῆσι ϖρῶτοι Ελλήνων ἐχρήσανο. ϛ τόν τε Αδρίλι, καὶ τὴν Τυρσηνίλι, καὶ τὴν Ιβηρίλι, καὶ τὸν Ταρτησσόν, ὅτοι εἰσὶ οἱ καταλεξάντου. ϛναυτίλοντο δὲ ὐ σροχύλησι ναυσὶ, ἀλλὰ ϖεντηκοντόροισι. ἀπικόμενοι δὲ ὅν τὸν Ταρτησσόν, ϖρὸς Αρίλιόν τὸν ἐγβύοντο ϕ Βασιλεῖ τῦ Ταρτησσίων, τῷ, οὔνομα μὲν λῷ Αργανθώνιος, ἐτυράννευσε δὲ Ταρτησσῦ ὀγδώκοντα ἔτια. ἐβίωσε δὲ ϖάντα, ἑκατὸν καὶ ἑκατόν. τότῳ δὴ τῷ αἰ δρὶ ϖρο Φιλέσθυ οἱ Φωκαιέσ ὕτω δή τι ἐγγένοντο, ὡς τὰ μὲν ϖρῶτα σφέας ἐκλιϖόντας Ιωνίλι, ἐκέλευε ϕ ἑωῦτῦ χώρης οἰκῆσαι ὅκῃ βούλοντται, μετασέ, ὡς ὐδὲν ὐκ ἔϖειθε τῦ Φωκαιέας, ὁρέ, τυθόμενϙ τὸν Μῶλον ϖαρ αὐτῶν ὡς ἄξοιτο, ἐσλίσιον σφὶ χρήματα τείχος ϖοιεῦντας καλὸν τὰ μάλιστα τὴν ϖόλιν. ἐσὶ δὲ ἀφεσίτεως. καὶ γὰρ καὶ ἡ ϖεδιάσ ϕ τείχϙ οὐκ ὀλίγοι στάδιοι εἰσί. ὐδὲν δὲ ϖαῶν, λίθων μεγάλων, καὶ εὖ σωαρμοσμένων. τὸ μὲν δὴ τεῖχϙ τοῖσι Φωκαιεῦσι, τῆ ὁ ϖῳ ϖοιῶ δὲ ἐξεπιήθη. ὁ δὲ Αρπαγϙ ὡς ἐπήλασε τὴν στρατιὴν, ἐϖεδείκνυε αὐτὸς, ϖοιῶ μὶ ϙ ἔπεα, ὡς οἱ καταχρᾶ ἐ βούλοντται Φωκαιέσ, ϖεμαχεῶνα ἕνα μοῦνον τὸ τείχϙ ὀρᾶψαι, καὶ οἴκημα ἓν κατειρῶσαι. οἱ δὲ Φωκαιέσ, ϖεμεκτέοντϙ τῇ δουλοσύνῃ, ἔφασαν θέλειν βουλεύσασθαι ἡμέρην μίλν, καὶ ἔϖειτα ὑϖοκρινέεσθαι. ἐν ᾧ δὲ βουλεύονται αὐτοὶ, ἀϖαγαγεῖν ἐκεῖνον ἐκέλευον τὴν στρατιὴν ἀϖὸ τὸ τείχϙ. ὁ δ' Αρπαγϙ ἔφη εἰδέναι μὲν εὖ, τὰ ἐκείνοι μέλλοιεν ϖοιέειν, ὅμως δέ σφι ϖαρεῖναι βουλεύσασθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ Αρπαγϙ ἀϖὸ τὸ τείχϙ ἀϖήγαγε τὴν στρατιὴν, οἱ Φωκαιέσ ἐν τούτῳ καταασάντες τὰς ϖωγωνταικοντόρους, ἐσβάλλοντο τέκνα, καὶ γυναῖκας, καὶ ἔϖιπλα ϖάντα, ϖρὸς δὲ, καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱρῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅτι χαλκὸς, ἢ λίθϙ, ἢ γραφὴ ἦν, τὰ δὲ ἄλλα ϖάντα ἐσβάντες, καὶ αὐτοὶ ἐσβάντες, ἔϖλεον ὐδὴ Χίου. τὴν δὲ Φωκαίην ἐρημωθεῖσαν αὐτῶν, ἔσχον οἱ Πέρσαι. οἱ δὲ Φωκαιέσ, ἐϖεί τε σφὶ Χῖοι τὰς νήσους τὰς Οἰνούσσας ἐκλιμένας ἐκ ἐβούλοντο ἀνεῖναι, δείμαίνοντες, μὴ ἄρα μὴν, ἐμϖόριον γένωνται, ἢ δὲ αὐτέων νῆσϙ ἀκρηΐδη κύτου εἶνεκα. ϖῶς ταῦτα οἱ Φωκαιέσ ἐσέλλονο ἐς Κύρνον. ἔν γὰρ τῇ Κύρνῳ ἔϊκοσι ἔτεσι ϖρότερον ϖύτων ἐκ θεοϖροπίου ἀνεκτίσαντο ϖόλιν, τῇ, ὄνομα ἦν Αλαλίη. Αργαυθώνιϙ δὲ, τὰ ϖικαῦτα ἤδη τετελευτήκει. στελλόμενοι δὲ ὧν τὴν Κύρνον, ϖρῶτα κατεϖλύσαντο ἐς τὴν Φωκαίην, κατιφόνευσαν τῶν Ρρσέων τὴν φυλακὴν, ἢ ἐφρόρεε ϖαρασκεαμμένη ὡὶ Αρπάγου τὴν ϖόλιν. μετὰ δὲ, ὡς τὸ τόσον ϕ ἐξέργασο, ἐϖοιήσαντο ἰχυρὰς κατάρας ϕ ὑϖολειϖομένων ἑωῦτῶν τὸ σόλυ. ϖῶς δὲ ταύτησι, καὶ μύδρον σιδήρεον κατεϖόντωσαν. καὶ ὤμοσαν μὴ ϖρὶν ἐς Φωκαίην ἥξειν, ϖρὶν ἢ τ μύδρον τόνδε ἀναφλῶαι. σελομένων δὲ αὐτῶν ὡὶ τὴν Κύρνον, ὑαδρημώσας τῶν ἀσῶν ἔλαβε ϖόλϙ τε ἡ οἴκας ϕ ϖόλϙ, καὶ τῶν ἠθέων ϕ χώρης. Φυδρόρκιοι δὲ γβόμενοι, ἀϖέϖλεον ὀϖίσω ἐς τὴν Φωκαίην. οἱ δὲ, αὐτῶν, τὸ ὅρκιον ἐφύλασσον. ἀσρβήτες ἐκ τ Οἰνουσσέων, ἐϖλεον. ἐϖεί τε ἦλθες τ Κύρνον ἀϖίκοντο, οἴκεον κοινῇ μετὰ τ ϖροτέρων ἀϖικομένων, ἐϖ' ἔτεα ϖέντε. ἡ ἱρὰ ἐνιδρύσαντο. ϛ ἄγον γὰρ ἤδη, ϛ ἔφερον ἐκ τῶν ϖρίοικας ἅϖαντας στρατεύοντ ὧν ἐϖ' αὐτὸν κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι Τυρσηνοί, ϛ Καρχηδόνιοι, νικήσαντες ἑκατέροι ἑξήκοντα. οἱ δὲ Φωκαιέσ πληρώσαντες ἡ αὐτοὶ τὰ πλοῖα ἐόντα ἀριθμὸν ἑξήκοντα, αὐτίαζον ἐς τὸ Σαρδόνιον καλόμενον ϖέλαγος. συμμισγόντων δὲ τῇ ναυμαχίῃ, καθ' μέϊη τῆς νίκη τοῖσι Φωκαιεῦσι ἐγένετο. ἑξ μὲν γὰρ τεσαράκοντα σφίσι νῆες, διεφθάρησαν, ἑξ δὲ ἕκοσι αἱ ϖρῖσαι, ἦσαν ἄχρηστοι. ἀϖεσράφατο γὰρ αὖ τὰς ἐμβόλους, καταϖλώσαντες δὲ ὃν τὴν Αλαλίη, ἀνέλαβον τὰ τέκνα, καὶ τὰς

τὰς γυναῖκας, ἡ τὴν ἄλλην λητσιν, ὅσην οἷά τε ἐγχόνο αἱ νῆες σφι ἄγειν. ἡ ἐπειτα ἀφῶντες τὴν Κύρνον, ἔϖλεον ὃν Ρήγιον. τῶν δὲ ἀναδρασάντεων νεῶν τὰς ἀνδρας οἵ τε Καρχηδόνιοι, ἡ οἱ Τυρσηνοὶ, ἔλαχόν τε αὐτέων ϖλεῖω ϖλείους. καὶ κύτας ἀγαγόντες, κατέλυσαν. μετὰ δὲ, Αγυλλαίοισι ϖάντα τὰ ϖαρεόντα τὸν χῶρον ἐν ϕ, οἱ Φωκαιέσ καταλυθέντες ἐκέατο, ἐγίνϙ σιάσροφα, καὶ ἔμϖυρα, καὶ ἀϖὸ ϖλήκτα ὁμοίως ϖρόβατα, ϛ ὑποζύγια, καὶ ἄνθρωϖοι. οἱ δὲ Αγυλλαῖοι ἐς Δελφοὺς ἔϖεμϖον, βουλόμενοι ἀνάσασιν τῇ ἁμαρτάδι. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευσε ϖοιέειν τὰ, ἡ νῦν οἱ Αγυλλαῖοι ἔϖι τελέουσι. ἡ γὰρ ϖαγίζουσί σφι μεγάλως, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἵδρυσαν. καὶ ἔσι μὲν τῶν Φωκαιέων, ϖιστὰ μοῖρα διεχρήσαντο. οἱ δὲ, ἀν τῶν, ἐς τὸ Ρήγιον καταφυγόντες ἐνθῦτεν ὁρμεώμενοι, ἐκτίσανο πόλιν γῆς τῆ Οἰνωτρίης τὴν τὼν, ἣ τις νῦν Υέλη καλέεται. ἔκτισαν δὲ ταύτην, ϖῶς ἀνδρὸς Ποσειδωνιήτεω μαθόντος ὡς τὴν Κύρνον σφὶ ἡ Πυθίη ἔχρησε κτίσαι, ἥρων ἐόντα, ἀλλ' ὐ τὴν νῆσον. Φωκαιέων μὲν νυν ϖερὶ τῆ ὠνίης οὕτω ἔχει. ϖαραϖλήσια δὲ τούτοισι καὶ Τήϊοι ἐϖοίησαν, ἐϖεί τε γὰρ σφέων εἶλε χώματι τὸ τεῖχος Αρπαγος, ἐσβάντες ϖάντες ἐς τὰ πλοῖα, οἴχοντο ϖλέοντες ἐϖὶ Θρηϊκίης. καὶ ϕνθαῦτα κτίσαν ϖόλιν Αβδηρα, τὴν, ϖρότερος τούτων, Τιμήσιος κτίσας, οὐκ ἀϖώνητο, ἀλλ' ὑϖὸ Θρηϊκων ἐξελαθεὶς, τιμὰς νῦν ὑϖὸ Τηΐων ἔν Αβδήροισι ὡς ἥρως ἔχει. οὗτοι μὲν νυν Ιώνων μοῦνοι τὴν δουλοσύνην ὐκ ἀνεχόμενοι, ἐξέλιϖον τὰς ϖατρίδας. οἱ δ' ἄλλοι Ιονες ϖλὴν Μιλησίων, ϖόλεμϖ μὲν ἀϖίκεσο Αρπάγου, καθ' ϖερ οἱ ἐκλιϖόντες. καὶ ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοὶ, ϖόλι ϕ ἑωῦτῦ ἕκασος μαχόμενοι, ἐσωθέντες δὲ, ἡ ἁλόντες, ἔμενον κατὰ χώρην ἕκασος, ἡ τὰ ὡϖὸτασόμενα ἐϖετέλεον. Μιλήσιοι δὲ ὡς καὶ ϖρότερόν μοι εἴρηται, αὐτοὶ Κύρῳ ὅρκιον ϖοισάμενοι, ἡσυχίλι ἄγον. ὕτω δὴ τὸ δεύτερον Ιωνίη ἐδουλώθη. ὡς δὲ ἐν τῇ ἠπείρῳ Ιωνας ἐχειρώσατο Αρπαγϙ, οἱ τὰς νήσους ἔχοντες Ιωνῦ καταῤῥωδήσαντες ταῦτα, σφέας αὐτῦ ἐδόσαν Κύρῳ. ἐκακωμένων δὲ Ιώνων, καὶ συλλεγομένων ἀθρόων ὅσον ὄν τὸ Πανιώνιον, ϖυθόμενος γνώμην Βίαντος ἀνδρὸς ϖριηνέος ἀκροήκοα Ιωσι χρησιμωτάτην, τῇ, εἰ ἐπείθοντο, ϖαρεῖχε ἂν σφι ὄυσαμονέειν Ελλήνων μάλισα. ὃς ἐκέλευε κοινῷ στόλῳ Ιωνας ἀκροθῶντας ϖλέειν ἐς Σαρδῶ, καὶ ἔϖειτα ϖόλιν μίαν κτίζειν ϖάντων Ιώνων. ϛ οὕτω ἀϖαλλαχθέντας σφέας δουλοσύνης, ὀυσαμονέσειν νήσων τε ἀϖασέων μεγίσλιν νεομένην, ϛ ἀρχόντες ἄλλων. μὴ ὄντων δὲ σφι ἐν τῇ Ιωνίη, ὐκ ἔφη γνωρᾶν ἐλεύθερίλι ἔτι ἐσομένλιν. αὕτη μὲν Βίαντος ϖριηνέος γνώμη ὧν δι ἐφθαρμένοισι Ιωσι γβνομένη. χρησὴ δὲ καὶ ϖρὶν ἢ διαφθαρῆναι Ιωνίλι, Θαλῆϊ ἀνδρὸς μιλησίου ἐγένϙ, ἀνεκαθεν γένϙ ἐόντος φοινικος. ὃς ἐκέλευε ἓν βουλυτήριον Ιωνας ἐκϖῆδαι, τὸ δὲ, ἐν ἐν Τέῳ, Τέων γὰρ, μέσον εἶναι Ιωνίης. τὰς δὲ ἄλλας ϖόλιας οἰκιομένας, μηδὲν ἧσσον νομίζεσθαι, κατάϖερ οἱ δῆμοι εἶεν. οὕτω μὲν δὴ σφι γνώμας ποιᾶσθαι ἐκέλευε. Αρπαγϙ καταστρεψάμενος Ιωνίλι, ἐϖοιέϖ στρατιὴν ὡὶ Κᾶρας, ἡ Καυνίους, καὶ Λυκίους ἅμα ἀγόμενος, ἡ Ιωνας, καὶ Αἰολέας. εἰσὶ δὲ τοῦτων Κᾶρες μὲν ἀϖιγμένοι ἐς τὴν ἤϖειρον ἐκ τῶν νήσων. τὸ γὰρ ϖαλαιὸν ἐόντες Μίνω κατήκοοι, καὶ καλεόμενοι Λέλεγες, εἶχον τὰς νήσους, φόρου μὲν ὐδ' ὁτιοῦν ὑϖοτελέοντες, ὅσον ϛ ἐγὼ δύναμαι εἰκάζειν ἀκοή. οἱ δὲ, ὅκως Μίνως ἐθέλοι, ἐϖλήρουν οἱ τὰς νέας. ἅτε δὲ Μίνω κατεστραμμένου γε ϖολλῷ, ϛ δυτυχέοντος ϕ ϖολέμῳ, τὸ ναυικὸν ὧν ἔθνϙ λογιμώτατον τῶν ἐθνέων ἁϖάντων, ἦν ϛ οὗτοι ἅμα τὸν χρόνον, ἡ μακρῷ μάλιστα. καὶ σφι ζωρῇ ἐχρήσαντο. ἡ γὰρ ὠδὶ τὰ Κρέτικα λόφος ὧν ἐλίσσεσθαι, Κᾶρες εἰσὶ οἱ καταλέξαντες, ϛ ὧν τὰς ἀναίσλας τὰ σημεῖα ϖοιέεσθι. ἡ ὄχανα ἀναίσι ἔκοί εἰσι οἱ ϖοιησάμενοι ϖρῶτοι. τῶς δὲ, ἄνδρ ὀχάνων ἐφόρεον τὰς ἀναίσλας ϖάντες, οἵϖερ ἐώθησαν ἀναίσι χρέεσθαι, τελαμῶσι σκυτίνοισι οἰκιζόντες ϖρὸς τοῖσι αὐχέσι τε, ἡ τοῖσι ἀριτεροῖσι ὠμοισι ϖροβεβλημένοι. μετὰ δὲ ὧν Κᾶρας, χρόνῳ ὕσερον ϖολλῷ Δωριέων τε ἡ Ιωνες ἐξανέσησαν ἐκ τῶν νήσων, ϛ οὕτω ἐς τὴν ἤϖειρον ἀϖίκοντο. κατὰ μὲν δὴ Κᾶρας, ὅτω Κρῆτες λέγουσι γβνέσθαι. ὐ μὴν τοι αὐτοί γε ὁμολογέουσι τούτοισι οἱ Κᾶρες, ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοὶ ἑωυτῶν ἔμ ἐόντων ἀυτόχθονας ὑϖάρξαι, καὶ ϕ οὐνόματι ϕ αὐτοῦ ἀεὶ διαχρεωμένους, ϕ, πρ νῦν. ἀναδεικνῦσι δὲ ἐν Μυλασσοισι Διὸς καρίου ἱρόν, ἀρχαῖον, τὸ, Μυσοῖσι μὲν ἐν Λυδοῖσι μέτεσι, ὡς καὶ γνήσιοισι ἐοῦσι τοῖσι Καρσί. τὸν γὰρ Λυδίην, ἐν τὸν Μυσὸν, λέγεσι

Harpagg loxes subjugit

Phocenses patriam relinq, quant.

Cant gram.

10 20 30 40

Cauni

γουσι εἶναι Καρὸς ἀδελφιούς. τούτοισι μὲν δὴ μέτεσι, ὅσοι δὲ ἐντὸς ἄλυος ἔθνεος, ὁμόγλωσσοι τοῖσι Καρσὶ ἐγίνοντο, τούτοισι δὲ, οὐ μέτα. οἱ δὲ Κάυνιοι, αὐτόχθονες ὄντες λοιπὸν ἐμοί, εἰσὶ. αὐτοὶ μὲν γὰρ, ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι. προσκεχωρήκασι δὲ γλώσσαν μὲν πρὸς τὸ καρικὸν ἔθνος, ἢ οἱ Κᾶροι πρὸς τὸ λαωνικόν. ἔσσον γὰρ οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρῖναι. νόμοισι δὲ χρέωντο λειχωριζομένοισι πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ Καρῶν. τοῖσι γὰρ κάλλιστόν ἐστι κατ' ἡλικίην τε καὶ φιλότητα ἁλα δὸν συγγίνεσθαι ἀντὶ πόσιος, καὶ ἀνδράσι, καὶ γυναιξί, καὶ παισί. ἐξομοιωθέντων δὲ σφι ἐρῶν ξεινικῶν, μετέπεσε τὰ ὅπλα ἅπαντες Κάυνιοι, ἁνδρὸν τύπτοντες διέρασι τὸν ἦερα, μέχρι ὄρεω τῶν Καλυνδικῶν ἔπονο. ἔφασαν ἐκβάλλειν τοὺς ξεινικοὺς θεούς. ὅτι μὲν, τρόποισι τοιούτοισι χρέοντο, οἱ ἦ Λύκιοι, ἐκ Κρήτης τὸ ἀρχαῖον γενόμενοι. τὴν γὰν Κρήτην εἶχον ὃ παλαιὸν πᾶσαν Βάρβαροι. ἀρχθέντων δὲ ἐν Κρήτῃ πρὸς Μίνω, ὃς ἐπεκράτησε τῇ πάσῃ Μίνως, ἀπήλασε αὐτέων τε Σαρπηδόνα. ὃς ἐκ τούτου στασιώτας αὐτοῦ. οἱ δὲ, ἀποδράντες, ἀπίκοντο ἐς Ἀσίης τὸν γαῖαν τὴν Μιλυάδα. τὴν γὰρ νῦν Λύκιοι νέμονται. οὕτω τὸ παλαιὸν ἐκαλέοντο. τέως μὲν δὴ αὐτέων Σαρπηδὼν ἦρχε. οἱ δὲ, ἐκαλέοντό τε ἐπιχωρίως ὄνομα, καὶ νῦν ἔτι καλέονται ὑπὸ τῶν περιοίκων οἱ Λύκιοι, Τερμίλαι. ὡς δὲ ἀπ' Αθηναίων Λύκος ὁ Πανδίονος ἀπελαθείς, καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Αἰγέως, ἀπίκετο ἐς τοὺς Τερμίλας τοῦτο Σαρπηδόνα. ὅτεω δὴ κατὰ τοῦ Μύκου τὸν ἐπωνυμίην, Λύκιοι ἀνὰ χρόνον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ, τὰ μὲν, Κρητικοῖσι, τὰ δὲ, Καρικοῖσι χρέωντο, οὐ δὲ τόσα ἴδιον νενομίκασι, ἀλλὰ δὴ καὶ ἄλλοισι συμφέρουσι τοῖσι ἀνθρώποισι, καλέουσι ἀπὸ μητρὸς ἑωυτῶν, καὶ οὐκὶ ἀπὸ τοῦ πατρός. εἰρομένῳ δέ τεῳ τὸν πλησίον τὶς εἶπε καταλέξει ἑωυτὸν μητρόθεν. καὶ ἢν μὲν γυνὴ ἀστὴ δούλῳ συνοικήσῃ, γενέαι τὰ τέκνα νενόμισται. ἢν δὲ ἀνὴρ ἀστὸς, καὶ ὁ πρῶτος αὐτέων, γυναῖκα ξείνην ἢ παλλακὴν ἔχῃ, ἄτιμα τὰ τέκνα γίνεται. οἱ μὲν νυν Κᾶροι οὐδὲν λαμπρὸν ἔργον ἀποδεξάμενοι, ἐδουλώθησαν ὑπὸ Ἁρπάγου. ὅτε αὐτοῖ οἱ Κᾶροι ἀκροτελεύτιοι μὲν ἐόντες, οὐτε ὅσοι Ἑλλήνων, τούτῳ τῷ χώρῳ οἰκέουσι. οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κνίδιοι, τῇ χώρης τῇ σφετέρης τετραμμένης ἐς πόντον, ἐν, δὴ Τριόπιον καλέεται. ἀρχομένης δὲ ἐκ τῆς χερσονήσου τῆ Βυβλήσιος, ἐσσός τε πάσης τῆ Κνιδίης πλὴν ὀλίγης, πρηΐδιος, τὰ μὲν γὰν ἀπὸ τοῦ Βορέω ἄνεμον, ὁ Κραμβικὸς κόλπος ἀπείργει. τὰ δὲ πρὸς νότον, ἡ κατὰ Σύμην τε καὶ Ῥόδον θάλασσα. ἐν ὧν δὴ ὀλίγον ἔσσον ἐὸν ὅσον τε ὧν πρήτε τε πάσης, ὤρυσσον οἱ Κνίδιοι, ἐν ὅσῳ Ἁρπάγου τὴν Ἰωνίην κατεστρέφετο, βουλόμενοι νῆσον τὴν χώρην ποιῆσαι. ἐν τοῖς δὲ πᾶσά σφι ἐχρήτο. τῇ, γὰρ ἡ Κνιδίη χώρη ἐστὶ τὴν ἤπειρον τελευτᾷ, ταύτῃ ὁ ἰσθμὸς ἐστι, τὸν, ὤρυσσον. καὶ δὴ πολλῇ χειρὶ ὀργαζομένων σφῶν Κνιδίων, μᾶλλον γάρ τι καὶ θειότερον ἐφαίνοντο πρὸ σκεδαι οἱ ἐργαζόμενοι τὸ ἐνεὸς τά τε ἄλλα τὸ σώματος, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμούς, θραυομένης σφι πέτρης, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς ἐπερησομένους τὸ αὐτίξοον. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔς αὐτοὺς Κνιδίους λέγουσι, χρᾶν τριμέτρῳ τόνῳ τάδε,

Ἰσθμὸν δὲ μὴ πυργοῦτε, μήδ' ὀρύσσετε,
Ζεὺς γὰρ κ' ἔθηκε νῆσον, εἰ κ' ἐβούλετο.

Κνίδιοι μὲν ταῦτα τῇ Πυθίης χρησάσης, τό τε ὀρύγματος ἐπαύσαντο, καὶ Ἁρπάγῳ ἐπόντι σὺν τῷ στρατῷ, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρέδοσαν. ἦσαν δὲ Ῥοδίοισι, οἰκιῶτοι ὑπὲρ Ἀλικαρνασσοῦ μεσόγαιαν. τοῖσι ὄκως τι μέλλοι ἀνεπιτήδειον ἔσεσθαι αὐτοῖσί τε καὶ τοῖσι πρηϊοίκοισι, ἡ ἱρείη τῆ Ἀθηναίης τὠγώνα μέγαν ἔχει. τρὶς σφι ἔσχε ἐγγύς. οὗτοι μὲν δὴ πολὺ Καρίλλου ἀνδρὸς, μουνοί τε αὐτέσχον χρόνον Ἁρπάγῳ, καὶ πρήγματα παρέσχον πλεῖστα, ὄρυγα τειχίσαντος, τῷ, οὔνομά ἐστι Λίσιλα. Ῥοδιήσι μὲν νυν χρόνῳ ἐξαιρέθη σαν. Λύκιοι δὲ, ὡς ἐπὶ τὸ Ξάνθιον πεδίον ἤλασε ὁ Ἁρπάγου τὸν στρατὸν, ἐκδεξάμενοι, καὶ μαχόμενοι ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς, ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο. ἐσωθέντος δὲ, καὶ κατειληθέντος ἐς τὸ ἄστυ, σωσάμενοι ἐς τὴν ἀκρόπολιν τάς τε γυναῖκας, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰ χρήματα, καὶ σφέων οἰκέτας. ἠγέοντο, ἐκαίοντο τὴν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτῃ διαιτᾶσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, καὶ συμώμοσαντες ὅρκους δεινοὺς, ἐξεκθέοντο, ἀπέθανον πάντες Ξάνθιοι μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων φαμένων Ξανθίων εἶναι, οἱ πολλοὶ πλὴν ὀγδώκοντα, Ἰσιάσιν εἰσὶ ἐπήλυδες.

δὲ, ἀπὸ δὲ ὀγδώκοντα Ἰσίαι οὗτοι, ἔτυχον γυναικῶν ἐκδημάσαι, καὶ ὕστερον πολεμωθέντες. τὴν μὲν δὴ Ξάνθου οὕτως ἔσχε ὁ Ἁρπάγου. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν Καύνου ἔσχε. καὶ γὰρ οἱ Κάυνιοι, ὡς Λυκίους ἐμιμήσαντο τὰ πλέω. τὰ μὲν νυν κάτω τῆ Ἀσίης, Ἁρπάγου ἀνάσσετο ἐπόντα. τὰ δὲ ἄνω αὖτις, αὐτὸς Κῦρος, πᾶν ἔθνος κατεστρέφετο, καὶ οὐδὲν παρεἰς. τὰ μὲν νυν ὑπήκοα πλέω, παρήσομαι. τὰ δὲ οἱ παρέσχε πόνου τε πλεῖστον, καὶ ἀξιαπηγητότατά ἐστι, τούτων ὧν μνήσομαι. Κῦρος δὲ ἐπεί τε τὰ πάντα τῆ ἠπείρου ἐπιστρέφετο, Ἀσσυρίοισι ἐπετίθετο. ἦσαν δὲ Ἀσσυρίης ἔσι μὲν κου καὶ ἄλλα πολίσματα μεγάλα πολλά. τὸ δὲ ὀνομαστότατον καὶ ἰσχυρότατον, καὶ ἐνῴα σφι Νίνου ἀναστάντων γνωμένης τὰ Βασιλήια κατεσκεύαστο, ἦν Βαβυλὼν, ἐοῦσα τοιαύτη δή τις πόλις. κέεται ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, μεγαθος ἐοῦσα μέτωπον ἕκαστον, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίων, ἐούσης τετραγώνου. οὗτοι σταδίοι ἦ πᾶσαι ὁμοῦ ἦ πόλιος γίνονται σαράκοντα ὀγδώκοντα, καὶ τετρακόσιοι. τὸ μὲν νυν μέγαθος τοσοῦτόν ἐστι τοῦ Βαβυλωνίου. ἐκεκόσμητο δὲ ὡς οὐδὲν ἄλλο πόλισμα, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν. τάφρος μὲν πρῶτα βαθέα τε, καὶ εὐρέα, καὶ πλέη ὕδατος πορίβειε. μετὰ δὲ, τεῖχος πεντήκοντα μὲν πηχέων βασιλητίου ἐὸν τὸ εὖρος. ὕψος δὲ, διηκοσίων πηχέων. ὁ δὲ βασιλητίου πῆχυς, τοῦ μετρίου ἐστὶ πήχεος μέζων τρισὶ δακτύλοισι, ἐστὶ δή με πρὸς τοὺς ἰδιωτικοῦ

πον ὡς λέγουσι οἱ Αἰγύπτιοι. καὶ γὰρ δὴ ἐκεῖθι κοιμᾶται ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Θηβαιέος· γυνὴ δὲ ἀμφότερα δὲ οὔτινα λέγουσι, ἀνδρῶν οὐδαμῶν ἐς ὁμιλίην φοιτᾷ. καὶ κατάπερ ἐν Θήβῃσι ἐν τῷ Διὸς τοῦ Θηβαιέος ἱρῷ γυνὴ ἡ μαντικὴ τοῦ θεοῦ ἐπετήιος γίνεται, ὡς γὰρ δὴ καὶ ἐνθαῦτα οὗτος ὁ νόμος ἐστί, ἐπεὰν δὲ νύκτα γένηται, τότε ὧν συνάγεται ἐς τὸν νηὸν, ἔστι δὲ ἐν τῷ Βαβυλωνίῳ ἱρῷ κῆ ἄλλος κάτω νηός, ἐνθα ἄγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ἔνι κατήμενον χρύσεον, καὶ οἱ τράπεζα μεγάλη παράκειται χρυσέη, καὶ τὸ βάθρον οἱ, καὶ ὁ θρόνος, χρυσέον ὅτι καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, ταλάντων ὀκτακοσίων χρυσὸς ἐπεποίητο ταῦτα. ἔξω δὲ τοῦ νηοῦ, βωμός ἐστι χρύσεος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βωμὸς μέγας ὅπου θύεται τὰ τέλεα τῶν προβάτων. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ χρυσέου βωμοῦ οὐκ ἔξεστι θύειν, ὅτι μὴ γαλαθηνὰ μοῦνα. ἐπὶ δὲ τοῦ μέζονος βωμοῦ, καταγίζουσι λίβανον ὡς χίλια τάλαντα ἔτεος ἑκάστου οἱ Χαλδαῖοι τότε, ἐπεὰν τὴν ὁρτὴν ἄγωσι τῷ θεῷ τούτῳ· ἦν δὲ ἐν τῷ τηνικάδε τόπῳ ἐπὶ τοῦ χρόνου ἐκεῖνον καὶ ἀνδριὰς δυώδεκα πήχεων χρύσεος, στρεός. ἐγὼ μὲν μὴ οὐκ εἶδον· τὰ δὲ λέγεται ὑπὸ Χαλδαίων, ταῦτα λέγω. κύτῳ τῷ ἀνδριάντι Δαρεῖος μὲν ὁ Ὑστάσπεος ὠπλοβολίας, οὐκ ἐτόλμησε λαβεῖν. Ξέρξης δὲ ὁ Δαρείου ἔλαβε, καὶ τὸν ἱρέα ἀπέκτεινε, ἀπαγορεύοντα μὴ κινέειν τὸν ἀνδριάντα. τὸν μὲν δὴ ἱρὸν οὕτω διεκόσμηται. ἔστι δὲ καὶ ἴδια ἀναθήματα πολλά. ἦρξε δὲ Βαβυλῶνος τάυτης, πολλοὶ μὲν νυν καὶ ἄλλοι ἐγένοντο Βασιλῆες, τῶν, ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι λέγοισι μνήμην ποιήσομαι, οἳ τὰ τείχεά τε ἐπεκόσμησαν, καὶ τὰ ἱρά. ἐν δὲ δὴ καὶ γυναῖκες δύο. ἡ μὲν πρότερον ἀρξασα ἦρι ὕστερον, χρεῶν ἐστὶ πρότερον χρονίην, τῇ, οὔνομα ἦν Σεμίραμις. αὕτη μὲν ἀπέδειξε χώματα ἀνὰ τὸ πεδίον ἐόντα ἀξιοθέητα. πρότερον δὲ ἐὼν ὁ ποταμὸς ἀνὰ τὸ πεδίον ἔρρεε ὡς τὰ ὄρεα πλαγίζειν. ἡ δὲ δὴ δεύτερον χρονίην τάυτης Βασίλεια, τῇ, οὔνομα ἦν Νίτωκρις, αὕτη δὲ σωτεροτέρη χρονίην ἦρι πρότερον ἀρξάσης, ἔστι μὲν, μνημόσυνα ἐλίπετο, τὰ ἐγὼ ἀπηγήσομαι. ἔστι δὲ, τὴν Μήδων ὁρῶσα ἀρχὴν μεγάλην τε καὶ οὐκ ἀτρεμίζουσαν, ἄλλα τε ἀραιρημένα ἄστεα αὐτῇσι, ἐν δὲ δὴ καὶ τὴν Νίνον, πρόειφυλαξε ὅσα ἐδυνάατο μάλιστα. πρῶτα μὲν τὸν Εὐφρήτην ποταμὸν ἐόντα πρότερον ἰθὺν, ὥς σφι ἐξ ἦρι πόλιος μέσης ῥέῃ, ἔστορε ἄνωθεν δυώρυχας ὀρύξασα, οὕτω δὴ τι ἐποίησε σκολιόν, ὥστε δὴ τρὶς ἐς τῶν τινὰ κωμέων τῶν ἐν τῇ Ἀσσυρίῃ ἀπικνέεται ῥέων. τῇ δὲ ἰώμῃ οὔνομά ἐστι ἐς τὴν, ἀπικνέεται ὁ Εὐφρήτης, Ἀρδερικά. καὶ νῦν οἱ ἀν κωμίζωνται ἀπὸ ἦρι θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα, κατα πλέοντες ἐς τὸν Εὐφρήτην ποταμόν, τρὶς τε ἐς τὴν αὐτὴν τάυτην ἰώμην παραγίνονται, καὶ ἐν τρισὶ ἡμέρῃσι. ἔστορ μὲν δὴ τοιοῦτο ἐποίησε. χῶμα δὲ παρέχωσε παρ' ἑκάτερον τὸ ποταμοῦ τὸ χεῖλος, ἄξιον θωύματος. μέγαθος καὶ ὕψος ὅσον τι ἐστί. κατύπερθε δὲ πολλῷ Βαβυλῶνος, ὤρυξε ἕλυτρον λίμνης, ὀλίγον τι παρατείνουσα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, βάθος μὲν ὅσον τὸ ὕδωρ ἀεὶ ὀρύσσουσα, εὖρος δὲ τὸ πρίμετρον αὐτοῦ ποιεῦσα εἴκοσι τε καὶ τετρακοσίων σταδίων, τὴν δὲ ὀρυσσόμενον χοῦν ἐκ τούτου τοῦ ὀρύγματος, ἀναισίμου παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ παραχέουσα. ἐπείτε δὲ οἱ ὤρυκτο, λίθους ἀγομένη, περικτίσια λύκλῳ πᾶσι αὐτῇ ἔπλασε. ἐποίεε δὲ ἀμφότερα ταῦτα, τόν τε ποταμὸν σκολιὸν, καὶ τὸ ὄρυγμα πᾶν, ἕλος, ὡς ὁ τε ποταμὸς βραδύτερος εἴη πολλαπλασίας πολλὰς ἀγινέμενος, καὶ οἱ πλόοι ἐῶσι σκολιοὶ δι' αὐτῆς Βαβυλῶνος, ἐκ τε τῶν πλοίων ἐκδέκηται πόρισμα ἡ λίμνης μακρή. κατὰ ταῦτα δὲ εἰργάζετο ἡ χώρη, τῇ, ἅλις τε ἐσβολὰς ἦσαν, καὶ τὰ στόμωμα ἦν ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ὦσι μισγόμενοι οἱ Μῆδοι, ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα. ταῦτα μὲν δὴ ἐκ Βαβυλῶνος πρώτη ἐβάλετο. πρὸς δὲ ἦρι αὐτῶν παρεγνώσθη ἐποίησε. ἦν πόλιος ἑούσης δύο φαρσέων, τὸ δὲ ποταμοῦ μέσου ἔρχεται, ὃς τὸ πρὸ τῶν πρότερον Βασιλέων ὅκως τις ἐβούλοι ἐκ τοῦ ἑτέρου φάρσεος, ὁδὸν τὸ ἕτερον διαβαίνειν, χαλεῶ πλοίῳ διαβαίνειν. καὶ ἐν ὡς ἐγὼ δοκέω, ὀχληρὸν ἔστορ. αὖτη δὲ καὶ ἔστορ πρόειδε. ἐπείτε γὰρ ὧρυσσε τὸ ἕλυτρον τῇ λίμνῃ, μνημόσυνον τόδε ἄλλο ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἐλίπετο, ἐτάμνετο λίθους περιμήκεας. ὡς δὲ οἱ ἦσαν οἱ λίθοι ἕτοιμοι, καὶ τὸ χωρίον ὡρώρυκτο, ἐκτρέψασα τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥέεθρον πᾶν ἐς τό, ὤρυσσε χωρίον, ἐν τοῦ, ἐπίμπλατο ἔστορ, ἐν τούτῳ ἀπεξηραμμένου τοῦ ἀρχαίου ῥεέθρου, ἔστορ μὲν, τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν πόλιν ἐν ᾗσι τὰς καταβάσιας τὰς ἐκ τῶν πυλίδων ἐς τὸν ποταμὸν φοιτῶσι, ἀνοικοδόμησε πλίνθοισι ὀπτῇσι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦ τείχεος. ἔστορ δὲ, ἦρι μέσην κατὰ μάλιστα τὴν πόλιν, κοῖσι λίθοισι, οἷσι, ὠρύξατο, οἰκοδόμεε γέφυραν,

φυραν, δέουσα οἷσι λίθοισι σιδήρῳ τε, καὶ μολίβδῳ. ἐπετείνετο δὲ ἐπ' αὐτῆς, ὅκως μὲν ἡμέρη γένηται, ξύλα τετραόργυα, ἐπ' ὧν τὴν διάβασιν ἐποιεῦντο οἱ Βαβυλώνιοι. τὰς δὲ νύκτας, τὰ ξύλα ταῦτα ἀπαιρέεσκον, τοῦδε εἵνεκα, ἵνα μὴ φοιτέοντες τὰς νύκτας, ἁλίσκοιντο παρ' ἀλλήλων. ὡς δὲ τό, τε ὀρυχθὲν λίμνη πλήρης ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ πόλι τὴν γέφυραν ἐκεκόσμητο, τὴν Εὐφρήτην ποταμὸν ὀρθὸν ἀγαγών. ἐν ὕστω τὸ ὀρυχθὲν ἐλθὸν γεωμόρνον, ὅν οἷσι ἐδόκεε γενέσθαι. ἔστι τοῖσι πολίτῃσι γέφυρα ἦν καὶ τεσκυασμένη. ἡ δ' αὐτὴ Βασίλεια ἐν ἀπάτῃ τοιῆδε τινὶ ἐμηχανήσατο, ὑπὲρ τῶν μάλιστα λεωφόρων πυλέων τοῦ ἄστεος, πάρος ἐωυτῆς κατεσκευάσατο μετέωρον ὑπὸ πολλῆς αὐτέων τῶν πυλέων. φενακίλαψε δὲ ὧν τὸν πάρος γράμματα λέγοντα πάσι, τῶν τις ἐμοὶ ὕστερον γενομένων Βαβυλῶνος βασιλέων, μὴ ἀπανίσῃ χρημάτων, ἀνοίξας τὸ πάρος, λαβέτω ὁπόσα βούλεται χρήματα. μὴ μέντοι γε μὴ ἀπανίσας γε, ἄλλος ἀνοίξῃ. δόξαι γὰρ ἄμεινον. ἔστορ ὁ πάρος ἦν ἀκίνητος, μέχρι δεῦρο ἐς Δαρεῖον πόλεμον ἦν Βασιλεὺς, Δαρείῳ δὲ τῷ δεινὸν ἐδόκεε εἶναι τῆσι πύλῃσι πάσῃσι μηδὲν χρέεσθαι, ἐν χρημάτων ἐμπιμπλῶν, τῷ αὐτὸ τὸ χρημάτων ἐν καλεομένων, μὴ τὸ λαβὸν αὐτό. τῆσι δὲ πύλῃσι τούτῃσι οὐδὲν ἐχρᾶτο τοῦδε εἵνεκα, ὅτι τὸν ἐκφαλῆς οἱ ἐγένετο ὁ νεκρὸς διεξελαύνοντι. ἀνοίξας δὲ τὸ πάρος, εὗρε χρήματα μὲν οὐ, τὸ νεκρὸν δὲ, τὸ γράμματα λέγοντα τάδε, Εἰ μὴ ἀπλησός τε ἔεις χρημάτων, καὶ ἀνοσιουργὸς, οὐκ ἂν νέκρων θήκας ἀνέωγες. αὕτη μὲν νυν ἡ Βασίλεια, τοιαύτῃ τῇ λέγεται χρήσῃ. ὁ δὲ δὴ Κῦρος ὧδε τάυτης ἐμνωώσατο τὸν παῖδα ἐστρατεύετο, ἔχων τά τε τοῦ πατρὸς τὸ ἑωυτοῦ τύννομα λαβωίτου, καὶ τὴν Ασσυρίην ἀρχήν. στρατευόμενος δὲ Βασιλεὺς ὁ μέγας καὶ σιτίοισι εὖ ἐσκευασμένοισι ἐς οἴνου, καὶ ποδαπόροισι, καὶ δὴ καὶ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Χοάσπεω ποταμοῦ ἅμα ἄγεται, τὸ παρὰ Σοῦσα ῥέοντος, τοῦ, μόνου πίνει Βασιλεύς, οὐ ἄλλου ὀνήσιος ποταμοῦ. τούτου δὲ τοῦ Χοάσπεω τὸ ὕδατος ἀπεψημένου, πολλαὶ μάρται ἅμαξαι τεθάκυιαι ἡμιόνειαι κυοφόρεσαι ἐν ἀργυρέοισι ἀγγείοισι, ἕπονται ὅπου ἂν ἐλάσῃσι ἑκάστοτε. ἐπείτε δὲ ὁ Κῦρος πορευόμενος ἦν ἦρι Βαβυλῶνα ἐγένετο ἦν ἦρι γαύδῃ ποταμῷ, τοῦ, ἐς μὲν τὰ γυμνὰ ἐν Μαρτιηνοῖσι ὄρεσι, ῥέει δὲ δι' Δαρδανέων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς ἕτερον ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ, παρὰ Ὦπιν πόλιν ῥέων, ἐς τὴν Ερυθρὴν θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ἔστορ δὴ τὸ γαύδῃ ποταμὸν ὡς διαβαίνειν ἐπειρᾶτο ὁ Κῦρος, ἐόντα νηυσὶ πορήιον, ἐνθαῦτά οἱ τῶν ἱρῶν ἵππων τῶν λευκῶν ὑπὸ ὕδρεος ἐσβὰς ἐς τὸν ποταμὸν, διαβαίνειν, ἐπειρᾶτο. ὁ δὲ μιν συμψήσας, ὑποβρύχιον οἰχώκεε φέρων. διαπρὰ δὲ δὴ ἐχαλέπαινε τῷ ποταμῷ ὁ Κῦρος· τοῦτο δὲ ἐλάσσονα ἀχρὸν ἔσεσθαι ποιήσειν, ὥστε τὸ λοιπὸ καὶ γυναῖκας μὴ διαβαίνειν ἐπὶ ἑπτὰ ἁλκὰς ἐποίησε. ὑπετέως δὲ τὸν γόνυ μὴ βρεχόμενος διαβήσεσθαι, μετὰ δὲ τὴν ἀπειλὴν, μετεὶς τὴν ὀργὴν τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνα στρατεύσιμον, διαίρεε τὴν στρατιὴν δίχα. διελὼν δὲ, κατέτεινε σχοινοτενέας ἑπτακοσίας διώρυχας ὀγδώκοντα, τὴν ἑκάστην, παρ' ἑκάτερον τὸ χεῖλος τοῦ γυνδίου τετραμμένας πάντα τρόπον. διατάξας δὲ τὸν στρατὸν, ὀρύσσειν ἐκέλευε, οἷα δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐργαζομένου, ἀνύετο μὲν τὸ ἔργον, ὅμως μέντοι τὴν θρείην πᾶσαν αὐτοῦ τούτου διέτριψαν ἐργαζόμενοι. ὡς δὲ τὸν γαύδῃλιν ποταμὸν ἐπίστεο Κῦρος, ἐς τριηκοσίας καὶ ἑξήκοντά μιν διώρυχας διαλαβὼν, καὶ τὸ δεύτερον ἦρι ἐπελάμπε, ὅτε δὴ ἤλασνε ἐπὶ Βαβυλῶνα. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἐκστρατευσάμενοι, ἐμενον αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ἐλαύνων ἀγχοῦ τὸ πόλιος, συνέβαλόν τε οἱ Βαβυλώνιοι. καὶ ἐσσωθέντες τῇ μάχῃ, κατειλήθησαν ἐς τὸ ἄστυ. εἰδότες δὲ ἐπιστάμενοι ἐπὶ πρότερον τὸν Κῦρον οὐκ ἀρεμίζοντα, ἀλλ' ὁρμέοντες αὐτοῦ παντὶ ἔθνεϊ ὁμοίως ἐπιχειρέοντα, προσέβαλλον σιτία ἐτέων πολλῶν. ἐνθαῦτα ἔδοξε μὲν λόγον εἶχον ἦρι πολιορκίης δόλιγα. Κῦρος δὲ ἀκρίβεσι ἐνέκειτο, ἅτε χρόνου τε ἐγγινομένου συχνοῦ, αὐτοτρόπῳ δὲ δόλῳ οὐ πρηγμάτων προσπεσομένων, εἴτε δὴ ὧν ἄλλος οἱ ἀκρεόντων ὑπεθήκατο, εἴτε καὶ αὐτὸς ἔμαθε τὸ, ποιητέον οἱ ἐστὶ δὴ τοιόνδε, Τάξας τὴν στρατιὴν ἅπασαν ἦρι ἐμβολῆς τοῦ ποταμοῦ, τῇ, ἐς τὴν πόλιν ἐσβάλλει, καὶ ὄπισθε αὖτις ἦρι πόλιος τάξας ἕτερους, τῇ, ἦρι ἐκ ἦρι πόλιος ὁ ποταμὸς, προεῖπε τοῖσι στρατῷ, ὅταν δὴ αὐτὸν τὸ ῥεέθρον ἴδωνται γεγομένον, ἐσιέναι ταύτῃ ἐς τὴν πόλιν. ὕστω δὴ τάξας, ἐν κατὰ ταῦτα πρήσσοντες, ἀπήλαυνε αὐτὸς σὺν τῷ ἀχρείῳ τοῦ στρατοῦ. ἀπικόμενος δὲ ὧδι τὴν λίμνην, τά, περ καὶ τὴν Βαβυλωνίων Βασίλεια ἐποίησε κατά τε τὸν ποταμὸν, καὶ κατὰ τὴν λίμνην, ἐποίεε καὶ ὁ Κῦρος ἕτερα τοιαῦτα. τὸν γὰρ ποταμὸν διώρυχι εἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἐβύθισε ἕλος, τὸ ἀρχαῖον

ἀρχαῖον ῥεῖθρον ἁλκαῖον ἔδν ἐποίησε, ἐπαναστήσαντος τοῦ ποταμοῦ, μυρίοις δὴ τοῖσδε, οἱ Πέρσαι ἐπεκράτησαν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ τῷ ῥεῖθρῳ τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ, ἐπαναστήσαντος ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλιστά κη, κατὰ δὴ τοῦτο ἐστήκεσαν ὀλίγῳ τῷ Βαβυλῶνα. εἰ μὲν νυν πρὸς ταῦτα ἐθέλησαν οἱ Βαβυλώνιοι ποιέειν ἐκ τοῦ Κύρου ποιεύμενον, οὐ μὰν ἀπολοίατό γε οὐδὲ Πέρσας ἐστέλεσθαι ὀλίγῳ τῷ πόλιν, ἁλίσκεσθαι κάκιστα. κατακληίσαντες γὰρ ἂν πάσας τὰς ἐς τὸν ποταμὸν πυλίδας ἐχούσας, καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ τὰς αἱμασιὰς ἀναβάντες τὰς παρὰ τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ ἐλαυνομένους, ἐλάβομεν ἂν σφέας ὡς ἐν κύρτῃ. νῦν δέ σφι ἀπροσδοκήτου σφι παρέσχον οἱ Πέρσαι, κατὰ δὲ μεγάθεα τῆς πόλιος ὡς λέγεται κατὰ τὴν τάχα οἰκημένων, τὴν μὲν τὰ ἔργα φαίνεται ἁλισκομένην, τοῖσι δὲ ἐκτὸς τῶν ἐσχάτων τῆς πόλιος ἁλισκομένοισι οὐδὲν μέλον ἦν· ἐόντες γὰρ ἐν ὀργιασμῷ τυγχάνουσι τοιούτῳ τινὶ, ἐν τοσοῦτον χρόνον ἦλθε καὶ ἐς τοὺς ἐκτὸς ἁλισκομένους ἡ ἁλώσιος φάτις, ὥστε ἐν τῷ τελευταίῳ μέρεϊ τῆς νυκτὸς ταύτης οἰκημένων, τὴν ἑορτὴν ἄγειν. Βασιλεῦ τῷ μεγάλῳ δὴ τροφὴν αὐτοῦ τε καὶ τῆς στρατιῆς, ἁπαράρεκτον πάρεξ τοῦ φόρου γῆ πᾶσα, ὅσης ἄρχει. ἁνυσάντων δὲ ὧν μιῶν ἑόντων ἐς τὴν φιαλὴν, οὐ τίσαρας τρίφει μὲν ἡ Βαβυλωνίη χώρη. ὅσῃ δὲ ὀκτὼ τῶν μιῶν, ἡ λοιπὴ πᾶσα Ασίη, οὕτω τριτημορίη χώρη τῇ δυναμει τῆς ἄλλης Ασίης. καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς χώρης ταύτης, τῶν, οἱ Πέρσαι σατραπηίην καλέουσι, ἔσι ἁπασέων τῶν ἀρχαίων πολλὸν πλείστη, ὅκου Τριταίχμη τοῦ Αρταβάζου ἐκ Βασιλέως ἔχοντι τὸν νομὸν ὅδε, ἀργυρίου μὲν πρόσοδος ἑκάστης ἡμέρης ἀρτάβη μεσὴ. ἡ δὲ ἀρτάβη, μέτρον ὀρθὸν πορσινέων, χωρίον μεσίμνου ἀττικοῦ πλέον χοίνιξι τρισὶ ἀττικῇσι. ἵπποι δὲ οἱ αὐτοῦ ἦσαν ἰδίῃ, πάρεξ τῶν πολεμίων, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες τὰς θηλείας, ὀκτακόσιοι, αἱ δὲ βαινόμεναι, ἑξακισχίλιαι, καὶ μύριαι. ἀνέβαινε γὰρ ἕκαστος τῶν ὀρσογώνων τούτων, ἑκκαίδεκα ἵππους. λιμῶν δέ ἑλικῶν τοσοῦτον δή τι πλῆθος ἐτρέφετο, ὥστε τέσσαρσι τῶν ἐν τοῖσι πεδίοισι λιμναι μεγάλαι, τῶν ἄλλων ἐοῦσαι ἀτελέες, τοῖσι ἰχυσι πᾶσι σιτία παρέχειν. χιλιοῦται μὲν τοῖσι ἀρχοντι τῆς Βαβυλῶνος ἐπῆρχε τὰ δὲ ἐν τῇ Ασσυρίῃ, ἕξετος μὲν ὀλίγῳ. καὶ τὸ ἐκτρέφον τὸν ἵππον τοῦ σίτου, ὅδε ἐστί. ἀρδευόμενον μὲν τοῖσι ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἀδρωέστατόν τε τὸ λήϊον, καὶ παραγίνεται ὁ σῖτος, ὅταν πορ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτοῖσι τοῦ ποταμοῦ ἀναβαίνοντος ἐς τὰς ἀρούρας, ἀλλὰ χθόνα τε ἠν ἑκατονταπλασίονα ἐκφέρει ἐν τοῖσι ἐλαχίστοισι καρπὸν, ἐν δὲ τοῖσι μεγίστοισι ἑξακοσιοπλασίονα. τὸ δὲ φύλλον τοῦ σησάμου πολλὸν ἐλαίης ἐστὶ μέζον. ἔστι δὲ καὶ μελίνη καὶ ἀρίνη καὶ ὀπώρη ἀπέλιπον ἐγὼ γράφειν, ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω μακρηγορέειν περὶ τούτων, ἐπιστάμενος ὡς ἄλλοισι ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην γράφουσι οὐκ ἀξιόλογα ἐστί. ἐκ δὲ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ φυομένου, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ἔστι δὲ ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ· ἀλλὰ τοῖσι ἐπιχωρίοισι ἐστὶ ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ φοινίκου ἐλαίη ποιεύμενον. ἔστι δὲ καὶ ἄμπελος ἡμερὴ ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἥτις φέρει ἄκαρπον οὐδέν· ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου ἐργάζονται οἶνον, ἐπιμελῶς τε καὶ ἐπιπόνως. ἀναγκαίη δὲ ἐστὶ τὰς ἀμπέλους ἐπὶ τὸν χειμῶνα ἐρείδειν, ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ χιόνος ἐπικατενεχθεῖσαι ἀπόλωνται. ἐπὰν δὲ ἐπιτείλῃ ὁ ὄρθρος καὶ ἀνατείλῃ, ἀπερείδουσι τὰς ἀμπέλους, καὶ ἐπὰν ἀπερείσωσι, ἐπιτρέπουσι τὸν καρπὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πεπαίνεσθαι

πηίη δὲ σῳ ἐπεὶ πολλὴ ὀπίσω ἐγίνετο. ἀὶ δὲ πλοῦνδι, ποιεῦσιν ὧδε. Ἐν τῇ μνὶ Ἀφροδίτης κατίστατα ςέφανον πόδι τῆσι ἰκεφαλῆσι ἔχουσα θώμιγγος πολλὰς γυναῖκες. ἀὶ μὲν γὰρ πρὸς ἔρχοντα, ἀὶ δὲ, ἀπέρχοντα. χοινοτογίες δὲ διέξοδοι πάντα τρόπον ὁδοῦ ἔχουσι ἅλα τῶν γυναικῶν, σῖ ἕων οἱ ξεῖνοι διεξίοντες, ἐκλέγοντα. ὧνδε ἐπεὰν ἵξηται γυνὴ, ὁ πρόσθορον ἀπαλάσσεται ὃν τὰ οἰκία, ἢ τὶς οἱ ξείνων ἀργύριον ἐμβαλὼν ὃν τὰ γόνατα, μιχθῆ ἔξω τοῦ ἱροῦ. ἐμβαλόντα δὲ, σ' ἐᾶ ἐπεῖν τοσόνδε, Ἐπικαλέω σι τὴν θεὸν Μύλιττα. Μύλιττα δὲ καλέουσι τὴν Ἀφροδίτην Ασσύριοι. τὸ δὲ ἀργύριον, μεγαθος ὅτι ὅσον ὧν. σ' γὰρ μὴ ἀπώσηται. οὐ γαρ οἱ θέμις ἐσί. γίνεται γὰρ ἱρὸν ἴσον τὸ ἀργύριον. τῷ δὲ πρώτῳ ἐμβαλόντι, ἕπεται, σ' δὲ ἀκρόλοιμα. σ' δὲ ἐνα. ἐπεὰν δὲ μιχθῆ ἀκρσιωσαμένη τῇ θεῷ, ἀπαλλάσσεται ὃν τὰ οἰκία. καὶ τὸ ἀπὸ τότου, οὐκ ὅτω μέγα τί οἱ σ' ὤσεις ὡς μὴ λάμψεται. ὅσαι μὲν νυν εἰσέος τε ἐπαγμέναι εἰσί, καὶ μεγάθεος, ταχὺ ἀπαλλάσσονται. ὅσαι δὲ ἄμορφοι αὐτέων εἰσί, χρόνον πολλὸν πρόσμενσι, σ' δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι. καὶ γὰρ τριέτεα καὶ τετραέτεα μετέξετραι χρόνον μένουσι. γνιαχῆ δὲ καὶ ἡ Κύπρος ὅδε παραπλήσιος τούτῳ νόμῳ. νόμοι μὲν σ' οἱ σῖσι Βαβυλωνίοισι ἔσι κατεσκᾶσι. εἰσὶ δὲ αὐτέων πατρίαι τρεῖς, αἱ σ' δὲν ἄλλο σιτέονται, εἰ μὴ ἰχθῦς μοῦνον. οὗς, ἐπεάν σφι θηρεύσαντες αὐήνωσι πρὸς ἥλιον, ποιεῦσι τάδε. ἐσβάλλουσι ὃν ὄλμον, καὶ λειώσαντες ἐσφέροισι, σῶσι σ' ἅμα σινδόνος. καὶ ὃς μὲν ἂν βούλητ' αὐτέων, ἄπτε μάζαν μαξάμενος ἔχει. ὁ δὲ, ἀρτοπρόπον ὀπήσας. ὡς δὲ σ' Κύρῳ καὶ τῷ ἔθνος κατόργασο, ἐπεθύμησε Μασσαγέτας ἐωϋτῷ ποιήσασθαι. τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο, ⸗ μέγα λέγεται εἶν, καὶ ἄλκιμον, οἰκημένον δὲ πρὸς ἠῶ τε καὶ ἥλιόν ἀνατολὰς, πέρην τοῦ Ἀράξεω ποταμοῦ, ἀντίον δὲ Ισσηδόνων αὐτοῦ. εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσι καὶ σκυθικὸν λέγουσι τοῦτο τὸ ἔθνος εἶν. ὁ δὲ Ἀράξης λέγεται καὶ μέζων καὶ ἐλάσσων ἐὼν τοῦ Ισσηδονήσου σ' ὧν αὐτοῦ. Λέσβῳ μεγάθεα παραπλησίας συχνὰς φασὶ εἶν, ἐν δὲ αὐτῇσι, ἀνθρώπους, οἳ σιτέονται μὲν ῥίζας τοῦ θέρεος ὀρύσσοντες παντοίας. καρπὸς δὲ ἀκρ σίγησίου ἄξυρημένους σῳ ὃν φορβὴν κατατίθεσθαι ὡραίους, καὶ τούτους σιτέεσθαι τ' χειμερινῶν. ἄλλα δὲ σῳ ἀξυρᾶσθαι σ' ὁμοίους καρπὸς ποιόσι δένδρεα φέροντα, οὓς, ἐπεάν σφι ὃν τῷ ὥρῃ συνέλθωσι κατὰ εἴλας, καὶ ὑπὸ αὐακάσωντα, λύκλῳ πολλῷ ζομένους, ὑπερβάλλειν ὑπὸ τῷ ὕρῃ. ὁσφραινομένους δὲ, καταγιαζομένου τοῦ καρποῦ τοῦ ὑπερβαλλομένου, μεθύσκεσθαι τῇ ὀδμῇ κατάπερ Ελληνας τῷ οἴνῳ. πλοῦνος δὲ ὑπερβαλλομένου τοῦ καρποῦ, μᾶλλον μεθύσκεσθαι. ὃν ὃ ἐς ὄρχησίν τε ἀνίστασθαι, καὶ ἐς ἀοιδὴν ἀπικνέεσθαι. τούτων μὲν οὕτω λέγεται εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης ποταμὸς, ῥέει μὲν ἐκ Ματιηνῶν, ὅθεν περ ὁ Γύδνης, ῥέων, ἐς τὰς σ' ὑρυχας τὰς ἐξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας διέλαβε ὁ Κῦρος. σόμασι δὲ ἐξηρύγκασι τεσσαράκοντα. ῥ, τὰ πάντα πλὴν ἑνός, ὃν ἐλεά τε καὶ τριγάκια ἐκδίδοι. ᾧ τοῖσι, ἀνθρώπους καυκιεῖσθαι λέγουσι, ἰχθῦς ὠμοὺς σιτεομένους. ἐδοῦσι δὲ νομίζοντες χρᾶσθαι φωκέων σ' ἑρμασι. τὸ δὲ ᾧ τῶν σομάτων τοῦ Ἀράξεω, ῥέει σ' ἅλα καθάρεος ἐς τὴν Κασπίην θάλασσαν. ἡ δὲ Κασπίη θάλασσα, ὀδὲ ἐπ' ἑωϋτῆς, οὐ συμμίσγεται τῇ ἑτέρῃ θαλάσσῃ. τὴν, μὲν γὰρ Ελλησθι ναυτίλλεσθαι ᾶσιν. ἡ δ' ἔξω σκιλέων θάλασσα ἡ Ατλαντὶς καλεομένη, καὶ ἡ Ερυθρὴ, μία τυγχάνουσι ἐοῦσα. ἡ δὲ Κασπίη, ἔσι ἑτέρη ἐπ' ἑωϋτῆς, ἐοῦσα μῆκος μὲν, πλόου ἑρεσίῃ χρεωμένῳ ᾧ ἐντὶ καίδεκα ἡμερέων. εὖρος δὲ τῇ ὀρυτάτῃ, ὀδὲ αὐτὴ ἑωϋτῆς, ὀκτὼ ἡμερέων. ἡ τὰ μὲν πρὸς τὴν ἑωθερίην φέροντα ἡ Θαλάσσης τάυτης, ὁ Κάυκασος παρατείνει, ἐὼν ὀρέων καὶ πλήθει μέγιστον, καὶ μεγαθεῖ ὑψηλότατον. ἔθνεα δὲ αὐθρώπων πολλὰ καὶ παντοῖα ᾧ ἐωϋτῆς ἔχει ὁ Καύκασος. τὰ πολλὰ, ᾧ ἐντα ὀζ ὕλης ἀγρίης ζώοντα. ᾧ τοῖσι καὶ σῴ ὄρεα φύλλα ποιῆσδε ἰσόπεδα παρεχόμενα εἶναι λέγεται, τὰ, τρίβοντάς τε καὶ παραμίσγοντας ὕδωρ, ζῶα ἐωϋτοῖσι ἐς τὴν ἐδώδιμα ἐγχράφειν. τὰ δὲ ζῶα οὐκ ἐκπλώεσθαι, ἀλλὰ συγκατακεκραδάσκειν ᾗ ἄλλῳ εἰείῳ κατάπερ ᾠυφασμένα ἀρχήν. μίξιν τε τούτων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐμφανέα, κατάπερ τοῖσι πρόβασι. τὰ μὲν σὴ πρὸς ἑωϋτὴν ᾗ Θαλάσσιος τάυτης ᾗ Κασπίης καλεομένης, ὁ κάυκασος ἀπέργει. τὰ δὲ πρὸς νῶτα, καὶ ἥλιον ἀνατέλλοντα, πεδίον ἐκδέκεται, πλῆθος ἄπειρον ὃν ἄποψιν. τοῦ ὧν σὴ πεδίου τοῦ μεγάλου, ὀκ ἐλαχίστῳ μοίρῳ μετέχουσι οἱ Μασσαγέται, ἐπ' οὓς ὁ Κῦρος ἔσχε πρόθυμίαν στρατεύσασθαι. πολλά τε γάρ μιν καὶ μεγάλα τὰ ἐπαείροντα καὶ ἐπορτρώοντα ἐὼ, πρῶτον μὲν ἡ γένεσις, τὸ δοκέειν πλέον τι εἶναι ἀνθρώπου

δ' ὑδρόπορον, ἢ ἡ δυτυχίη ἡ κατὰ σὸν πολέμεον γεγονυῖαν. ὀκὴ γὰρ ἐθύσειε στρατεύεσθ Κῦρος, ἀμήχανον ὡς ἐκεῖνο τὸ ἔθνος δ' ἀφυγεῖν. ὡς δὲ τοῦ σὸν ἀπέθανον, γνώ τῶν Μασσαγετέων Βασίλεια, Τόμυρις οἱ ὧν οὔνομα. τάυτῃ πέμπων ὁ Κῦρος ἐμνάτο τῷ λόγῳ, θέλων γυναῖκα ὡῦ ἔχειν, ἡ δὲ Τόμυρις, σωνεῖσα ὀκ αὐτὴν μνημνώμενον, ἀλλὰ τ' Μασσαγετέων Βασιλῆϊον, ἀπείπατο τὴν πρόσοδον. Κῦρος δὲ μετὰ ταῦτα, ὡς οἱ δῆλῳ ἐγένετο πολεμιώτερος, ἐλάσας ὡῦ τὸν Ἀράξεα, ἐποιέετο ἐκ τοῦ ἐμφανέος ὡῦ σὺν Μασσαγέτας στρατιῇ, γέφυρας τε ζευγνύων ὠδὶ τοῦ ποταμοῦ, διάβασιν τοῦ στρατῷ. καὶ πύργους ὡῦ πλοίων σῴ ἁπορθμεύοντων τὸν ποταμὸν οἰκοδομεόμενος. ἔχοντι δὲ οἱ ταῦτα τ' πόνου, πέμψασα ἡ Τόμυρις κήρυκα, ἔλεγε τάδε, Ω Βασιλεῦ Μήδων, παῦσαι σπεύδων τὰ, σπεύδεις. σ' γὰρ οἷός τε ἔσσι εἶναι τοῦ τὰ τελεύμενα. πασιάμενον δὲ, Βασίλευε σῴ σωϊτοῦ, καὶ ἡμέας ἀνέχου ὁρέων ἃ χρεόντας, τῶν πρ ἀρχομεν. οὐκων ἐθελήσεις ὑποθήκησι τῇσι δὲ χρέεσθαι, ἀλλὰ πάντῃ μᾶλλον ἢ δι' ἡσυχίης εἶναι; σὺ δὲ εἰ μεγάλως προβυμέαι Μασσαγετέων σειρηθῆναι, φέρε μόχθον μὲν τὸν, ἔχεις ζεύγνυς τὸν ποταμὸν, ἄφορ. σὺ δὲ, ἡμέων ἀναχωρησάντων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πρὸς ἡμᾶς ὁσὸν, διάβαινε ἐς τὴν ἡμετέρην. εἰ δ' ἡμέας βούλεαι ἐσσ' ἐᾶσθαι μᾶλλον ἐς τὴν ὑμετέρην, σὺ τοῦτο τὸ ποίεε. ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κῦρος, συνεκάλεσε Ρρσέων τοὺς πρώτους. συναγείρας δὲ τούτους, ἐς μέσον σῳ προέτιθεε τὸ πρῆγμα, συμβουλεύόμενος ὁκότερα ποιέοι. σῶν δὲ, κατὰ τωὐτὸ ἅε γνῶμαι συνεξέπιπτον, κελεύόντων ἐσσ' ἐκεῖσθαι Τόμυρίν τε, καὶ τὸν στρατὸν αὐτ' ὃν τὴν χώρην. παρεὼν δὲ, καὶ μεμφόμενος τ' γνώμην τάυτην Κροῖσος ὁ Λυδὸς, ἀπεδείκνυτο ἐναντίην τῇ προκειμένῃ, λέγων τάδε, Ω Βασιλεῦ, ἐπεὶ μὲν ⸗ σος ὁ Λυδὸς, ἀπεδείκνυτο ἐναντίην τῇ προκειμένῃ, λέγων τάδε, Ω Βασιλεῦ, ἐπεὶ μὲν ⸗ πρότερόν σοι ἐπείμε Ζεὺς ἐθέλοντί σοι, τὸ, ἂν ὁρῶ σφάλμα ἐὸν οἷόν τῷ σῷ, κατὰ δύναμιν ἀπρήψειν. τὰ δὲ μοι πεπρήγματα τὰ ἐόντα ἀχάριστα, μαθήματα γεγόνει. εἰ μὲν ἀθάνατος σ' ὀνήκεις εἶναι, καὶ στρατὸς τοιάυτης ἀρχειν, οὐδέν ἂν εἶη πρῆγμα γνώμας ἐμὲ σοι ἀποφαίνεσθαι. εἰδ' ἔγνωκας ὅτι ἄνθρωπος καὶ σὺ εἶς, καὶ ἑτέρῳ τοιῶνδε ἀρχεις, ἐκεῖνο πρῶτον μάθε, ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπηίων ὀ τὰ πρηγμάτων. πορεφορόμενος δὲ, οὐκ ἐᾷ ἀεὶ σὸν αὐτὸν δυτυχέειν. ἡδ' ἐγὼ γνώμεων ἔχω πρὸς τὸ προκειμένου πρήγματος τὰ ἐμπαλιν, ἢ ὅτι. εἰ γὰρ ἐθελήσομεν ἐσσ' ἐᾶσθαι σὸν πολεμίους ὀ τὴν χώρην, σὲ τις ἂν αὐτῷ κίνδυνος γένοι. ἐσωθεὶς μὲν, πολλοὶ τὰ λύσεις πᾶσαι τὴν ἀρχήν, σὲ τὸ ὀπίσω φεύξονται, ἀλλ' ἐπ' ἀρχὰς τὰς σὰς ἐλῶσι, νικῶν δὲ, οὐ νίκας τοσοῦτον, ὅσον εἰ σλαβὰς ὀ τὴν ἐκείνου, νικῶν Μασσαγέτας, ἔποιο φεύγουσι. τῶν τὸ γὰρ αὐτιθήσω ἐκείνῳ, ὅτι νικήσας σὸν ἐναντιομένους, ἐλᾶς ἰθὺς ᾗ ἀρχῆς ᾗ Τομύριδος. χωρὶς τε ἀπεκημένον, ἀίχρόν τε, καὶ ὃν ἀναγκαῖον τ' Κῦρόν γε τὸν Καμβύσεω γυναικὶ ἐπάνατε, ὑποχωρῆσαι ᾗ μαχης. νῦν ὧν μοι δοκέει σλαβόντα, πορελθεῖν ὅσον αὐ ἐκεῖνοι διεξίωσι, ᾧθόντες δὲ τάδε ποιεῦντας, πειρᾶσθαι ἐκείνων πειρίνεσθαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, Μασσαγέται εἰσὶ ἀγαθῶν τε ᾗρσικῶν ἄπειροι, καὶ καλῶν μεγάλων ἀπαθέος. τόκοισι ὧν τοῖσι ἀνθρώποισι, σῶν πρόσθετων ἀφειδίεως πολλὰ καταπρήψαντας, καὶ σκηνάσαντας, πρόθεῖναι ᾧ τῷ στρατοπέδῳ τῷ ἡμετέρῳ σ' αὐτὰ. πρὸς δὲ, καὶ ἰκπῆρας ἀφειδίεως οἴνου ἀκρήτου, καὶ σιτία παρόντα. ποιήσαντας δὲ ταῦτα, ὑπολειπομένους ᾗ στρατιῆς τὸ φλαυρότατον, σὸν λοιπὸν ὧντις ἐξαναχωρέειν ὡῦ τὸν ποταμόν. ἢν γὰρ ἐγὼ γνώμης μὴ ἁμαρτῶ, ἰκπῆνοι ἰδόμενοι ἀγαθὰ πολλὰ, τρέψονται πρὸς αὐτὰ, κ' ἡμῖν τὸ ᾧ θοῦτερ λείπεται ἀπόδεξις ἔργων μεγάλων. γνῶμαι μὲν οὕτω συμέπασαν. Κῦρος δὲ μετὰ τὰς τῶν προτέρην γνώμην, τὴν Κροίσου δὲ ἐλόμενος, προηγόρευε Τόμυριν ἐξαναχωρέειν, ὡς αὐτὸς ἐξαβησομένου ἐπ' ἐκείνῳ. ἢ μὲν, δὴ ἐξαναχώρεε κατὰ ταχέος τὸ πρῶτα. Κῦρος δὲ Κροῖσον ἐς τὰς χεῖρας ἐσθεὶς τῷ ἑωϋτοῦ παιδὶ Καμβύσῃ, ζῷ, πορ τὴν βασιληίην ἐδίδου, ⸗ πολλὰ ᾧντειλάμενος οἱ τιμᾶν τε αὐτὸν, καὶ εὖ ποιέειν, ἢν ἡ διάβασις ἡ ὠῦ Μασσαγέτας μὴ ὀρθωθῇ. ταῦτα ᾧντειλάμενος, καὶ ἀσπείλας σούσους ἐς Πέρσας, αὐτὸς διέβαινε τὸν ποταμὸν, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. ἐπείτε δὲ ἐπεραιώθη τὸν Ἀράξεα, νυκτὸς ἐπελθούσης, εἶδε ὄψιν εὐδίων ᾧν ᾧν Μασσαγετέων τῇ χώρῃ, τοιήνδε, Εδόκεε ὁ Κῦρος ᾧν τῷ ὕπνῳ ὁρᾶν τὸν Υστάσεω παῖδα τῶν ὤμων πτέρυγας. καὶ τουτέων, τῇ μὲν Ασίῃ, τῇ δὲ, τὴν Εὐρώπην ὠσκιάζειν. Υστάσει δὲ τῷ Αρσάμενος, ἐόντι ἀνδρὶ Αχαι

μωνίδη, ὧν τῶν παίδων Δαρεῖος πρεσβύτατος, ἐὼν τότε ἡλικίην ὃν εἴκοσί κω μάλιστα ἔτεα, καὶ ὅτος κατελέλειπτο ὧν Πέρσῃσι, ὁ γὰρ εἰχέ κω ἡλικίην στρατοῦσθαι. ἐπεὶ ὧν δὴ ἀγγελίη ὁ Κῦρος, ἐόντα λόγου ἑωυτῷ πολὺ ἧσσον μεγάλην εἶναι ἢ ὥστε, καλέσας Υστάσπεα, καὶ ἀπαλαβὼν μοῦνον, εἶπε, Υστάσπες, πῶς σὸς ὧδε βαλλύων ἐμοί τε, καὶ τῇ ἐμῇ ἀρχῇ, ἐάλωκε, ὡς δὲ ἀτρεκέως ταῦτα οἶδα ἐγὼ, σημανέω. ἐμοῦ θεοὶ λίην δοκέοντα, καί μοι πάντα πρὸ σφέων νυσσόμενα. ἤδη ὧν ἐγὼ τῇ παροιχομένῃ νυκτὶ εὗδον, εἶδον δή σῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον ἔχοντα ὦτα πτερύγων. καὶ τούτοιν, τῇ μὲν, τὼ Ασίλω, τῇ δὲ, τὼ Εὐρώπλω ὦτα σκάζειν, οὐκων δοκὶ μικρὴν ἀρὴν ἐς ἄνδρα τάυτης ὁδὲ μίκη, τὸ μὴ κεῖνον ὦδε βαλλύειν ἐμοί. σὺ τοίνυν τὼ ταχίστω τὸν πορεύεο ὀπίσω ἐς Πέρσας, καὶ φύτευε ὅκως ἐπειὰν ἐγὼ τάδε κατεργασμένος ἔλθω ἐκεῖ, ὡς μοι κατάστησις ἔσῃ παίδων ἐς ἔλεγχον. Κῦρος μὲν δὴ ἐνθεώτερον Δαρεῖον οἱ ὦδε βαλλύειν, ἔλεγε τάδε, ὁ δ' ὁ δὴ λάθρην πεφασμένος, ὡς αὐτὸς μὲν τελευτήσειν αὐτοῦ τάυτῃ μέλλοι, ἁ δὲ Βασιλείη αὐτοῦ, πορεύεσθαι ἐς Δαρεῖον. ἀμείβεται ὧν δὴ ὁ Υστάσπης τοιοῖσδε, Ω Βασιλεῦ, μὴ ἔστι κοῦρος γενόμενος, ὅστις τοι ὦδε βαλλύοι. εἰσὶ δ' ἐσί, ἀπόλοιτο ὡς τάχιστα. ὃς αὐτὸ μὲν δουλοῦν, ἐπίστασο ἐλευθέρους Πέρσας εἶναι. αὐτὸ δ' ἀγχοῦ τοῦ ἄλλου, ἄρχειν ἁπάντων. εἰδὼς ὃς τοι ὄψις ἀπαγγέλλει παῖδα τὸν ἐμὸν νεώτερα βουλεύειν πρὸ σέο, ἐγώ τοι πρήσσω χρηστὰ αὐτοῦ τούτῳ ὅτι σὺ βάλεαι. Υστάσπεα μὲν τοίσι ἀμφὶ ἄμωνα, αὖ δ' ἐς Βάκτρους ἐλάσαντα, ἧκε ἐς Πέρσας, φυλάξων Κύρῳ τὸν παῖδα Δαρεῖον. Κῦρος δὲ πορευθεὶς ἀνὰ τὸν Αράξεα ἡμέρης ὁδὸν, ἐποίεε τὰς Κροίσου ἐντολήσας. μετὰ δὲ ταῦτα, Κύρου καὶ Πέρσεων πρὸ καθαρῆς στρατὸν ἐπελθόντος ὀπίσω ὧν τὸν Αράξεα, λειφθέντος δὲ πρὸ ἀρχαίου, ἐπελθόντα δὴ Μασσαγετέων βίη πολλοὶς τὸν στρατὸν, τόν τε λειφθέντες ὑπὸ Κύρου στρατιῆς ἐφόνευε ἀλεξόμενος, καὶ τὰ πολλὰ ἐμπαλάμενοι μαίνεσθε ἔτω, ὥστε κατόντες τὸν οἶνον ὃν τὸ σῶμα, ἐπανατείνειν ὑμῖν ἔπεα κακά. τοιοῦτο φαρμάκῳ δολώσας, ἐκράτησε παιδὸς τοῦ ἐμοῦ, ἀλλ' οὐ μάχῃ κατὰ τὸ καρτερόν. νῦν ὧν μοὶ εὖ πρᾶγευούσης, ἐπάλαβε τὸν λόγον. ἀπολούς μοι τὸν παῖδα, ἄπιθι ἐκ τῆσδε τῆς χώρης ἀζημίου, Μασσαγετέων τριτημορίδι τοῦ στρατοῦ κατυβρίζας. εἰ δὲ μὴ τοῦτα σὺ ποιήσεις, ἥλιον ἐπόμνυμί τοι τὸν Μασσαγετέων δεσπότην, ἢ μὲν σε ἐγὼ καὶ ἄπλητον ἐόντα, αἵματος κορέσω. Κῦρος μὲν νυν τῶν ἐπέων τοιούτων αὐχενιχθέντων, ὀδύνας ἐποιέετο λόγου. ὁ δὲ τοῦ Βασιλείης Τομύριδος παῖς Σπαργαπίσης, ὡς μὲν ὅτε οἶνος ἀνῆκε, καὶ ἐμαθε ἵνα ἐν κακῷ, δεηθεὶς Κύρου ἐκ τῶν δεσμῶν λυθῆναι, ἔτυχε. ὡς δὲ ἐλύθη τάχιστα, καὶ τῶν χειρῶν ἐκράτησε, διεργάζετο ἑωυτόν. καὶ δὴ ὅκως μὲν τρόπῳ κοτὲ τῷ τελευτᾷ. Τόμυρις δὲ, ὡς ὁ Κῦρος οἱ ἐσήκοσε, συλλέξασα πᾶσαν τὴν ἑωυτῆς δύναμιν, συνέβαλε Κύρῳ. τάυτην τὴν μάχην, ὅσαι δὴ Βαρβάρων ἀνδρῶν μάχαι ἐγένοντο, λείπω ἰσχυροτάτην γενέσθαι. καὶ δὴ καὶ τῶνδε νόμιζον γενόμενον. πρῶτα μὲν γὰρ λέγεται αὐτοὺς διαστάντας, ἐς ἀλλήλους πεδεύειν. μετὰ δὲ, ὡς σφι τὰ βέλεα ἐξεδεδύκεε, συμπεσόντας τῇσι ἀκμῇσί τε, καὶ τοῖσι ἐγχειριδίοισι, συνέχεσθαι. χρόνον τε δὴ οὐκ ὀλίγον συνεστάναι μαχομένους, καὶ οὐδετέρους ἐθέλειν φεύγειν. τέλος δὴ, οἱ Μασσαγέται τὸν πολεμικὸν αὐτῶν στρατὸν τάυτῃ διέφθαρκαν. καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Κῦρος τελευτᾷ, βασιλεύσας τὰ πάντα ἐνὸς δέοντα, δυῶν καὶ τριήκοντα ἔτεα. ἀσκὸν δὲ πλήσασα ἀνθρωπηίου Τόμυρις, ἐσέβαλε ἐς αὐτὸν τῶν Περσέων τοὺς Κύρου νέκυας. ὡς δὲ εὗρε, ἐνάπτουσα αὐτὸ τοῖσι διεφλοῖ ἐς τὸν ἀσκὸν. λυμαινομένη δὲ τοῦ νεκροῦ, ἐπέλεγε τάδε, σὺ μὲν ἐμοὶ ζώσης τε καὶ νικώσης ἐς μάχην, ἀπώλεσας παῖδα τὸν ἐμὸν ἐλὼν δόλῳ. σὲ δ' ἐγὼ κατὰ πέρ ἠπείλησα, αἵματος κορέσω. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὸν Κύρου τελευτὸν τοῦ βίου πολλῶν λόγων λεγομένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἰρήσθω. Μασσαγέται δὲ, ἐσθῆτά τε ὁμοίην τῇ σκυθικῇ φορέουσι, καὶ δίαιταν ἔχουσι. ἵπποισι δὲ εἰσὶ, καὶ ἀνίπποι, ἀμφοτέροις

τόξοις γὰρ μετέχουσι, καὶ ἔξοστοι τε, καὶ ἀξινηφόροι, σαγάρεις νομίζοντες ἔχειν. χρυσῷ δὲ καὶ χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται. ὅστε μὲν γὰρ ἐς ἀκμὰς, καὶ ἄρθρια, καὶ σαγάρεις, χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται. ὅστε δὲ πρὸς περιφαλαίην, καὶ ζωστῆρας, καὶ μασχαλιστῆρας, χρυσῷ κοσμέονται. ὡς δ' αὕτως τοῖσι ἵπποισι τὰ μὲν πρὸς τὰ στέρνα, χαλκέους θώρηκας προβάλλουσι. τὰ δὲ πρὸς τοῦ χαλινοῦς, καὶ σόμια, καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδήρῳ δὲ οὐδ' ἀργύρῳ χρέωνται οὐδενί. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ σφι ἔστι ἐν τῇ χώρῃ. ὁ δὲ χαλκὸς, καὶ ὁ χρυσὸς, ἄπλετος. νόμοισι δὲ χρέωνται τοιοῖσδε, Γυναῖκα μὲν γαμέει ἕκαστος. τούτοισι δὲ ὧν κοιναὶ χρέωνται. ὁ γὰρ Σκύθας φασὶ Ελληνας ποιέειν, οὐ Σκύθαι εἰσὶ οἱ ποιέοντες, ἀλλὰ Μασσαγέται. φασὶ γὰρ ὑβρίσαι γυναικὸς Μασσαγέτης ἀνὴρ, ὃν φαρετρεῶνα ἀποκρεμάσας πρὸ φανεροῦ, μίσγεται ἀδεῶς. οὖρος δὲ ἡλικίης σφι πρόκειται ἄλλο μὲν οὐδείς, ἐπεὰν δὲ γέρων γήρυτος κάρτα, οἱ προσήκοντες οἱ πάντες συνελθόντες, θύουσί μιν, καὶ ἄλλα πρόβατα ἅμα αὐτῷ. ἑψήσαντες δὲ τὰ ἱρεῖα, κατευωχέονται. τοῦτο μὲν τὰ ὀλβιώτατά σφι νενόμισται. νοῦν δὲ νούσῳ τελευτήσαντα, οὐ λέγεται σιτέονται, ἀλλὰ γῆ κρύπτουσι, συμφορὴν ποιεύμενοι, ὅτι οὐκ ἔμελλε ὀλβιεῖν. ἀπείρους δὲ ὁδέων, ἀλλ' ἀεὶ ἐπιλιπαίνουσι ζώοισι, καὶ ἰχθύων. οἱ δὲ, ἄφθονοί σφι ἐκ τοῦ Αράξεω ποταμοῦ παραγίνονται. γαλακτοπότοι δέ εἰσι. θεῶν δὲ μοῦνον ἥλιον σέβονται, ᾧ, θύουσι ἵππους. νόμῳ δὲ οὗτος θυσίης, τῶν θεῶν τῷ ταχίστῳ, πάντων τῶν θνητῶν τὸ τάχιστον δοκέοντα.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΓΡΩΤΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΥΤΕΡΠΗ.

Cyro Cambyses succedit

Ελευτήσαντος δὲ Κύρου, παρέλαβε τὸν Βασιλήιον Καμβύσης, Κύρου μὲν παῖς, καὶ Κασσανδάνης δὲ Φαρνοσπάτεω θυγατρός. δὲ, πρὸς τοῦ θανούσης, Κύρου αὐτός τε νόμῳ μέγα ἐποιήσατο, καὶ τοῖσι ἄλλοισι πρὸς ἔπαιτε πᾶσι, τῶν ἦρχε, μέγα νόμῳ ποιέεσθαι. τάων τις δὲ δὴ γυναικὸς ἐὼν παῖς τῇ Κύρου Καμβύσης, Ιωνας μὲν, καὶ Αἰολέας, ὡς δούλους πατρωίους ἐόντας νόμιζε. ὧδε δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλους τε παραλαβὼν τῶν ἦρχε. καὶ δὴ καὶ Ελληνας, ἔπεκράτεε. οἵ Αἰγύπτιοι πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων Βασιλεῦσαι, νόμιζον ἑωυτοὺς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. ἐπείδὴ Ψαμμήτιχος Βασιλεύσας, ἠθέλησε εἰδέναι οἵ τινες γενοίατο πρῶτοι, ἐκ τότε νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωυτῶν. τῶν δὲ ἄλλων ἑωυτοὺς. Ψαμμήτιχος μὲν ὡς οὐκ ἐδυνάσθη πυθανόμενος πόρον εὑρεῖν οἵ γενοίατο πρῶτοι ἀνθρώπων, ὧν τε ἔπειτα ἐποίησε, παῖδε δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν τυχόντων διεφθείρε ἐς τὰ ποίμνια βοσκῆσαι τινα τοιόνδε, ἐντειλάμενος μηδεμίαν αὐτέων αὐτοῖσι μηδεμίῃ φωνὴν ἰέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ τοῦ ἐωυτῶν κεῖσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφίσι αἶγας. πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος, τἄλλα διαπρήσεσθαι. ταῦτα δ' ἐποίεε ὁ ἐντειλάμενος ὁ Ψαμμήτιχος, θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμων ἴνυγμάτων, ἥν τινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. τὰπορ ὧν καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε, ταῦτα τῷ ποιμένι προσιόντι, ἀνοίγοντί τε τὴν θύρην, καὶ ἐσιόντι, τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα, βέκος ἐφώνεον, ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας, ἠσυχῇ ὁ ποιμὴν, ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι, καὶ ὠδι-

ἀδημελημένῳ, πολλοῦ ἰῶ δεῖν τὸ ἔπος, ὅτω δὴ σημήνας ὁ θεὸς ἐκέλευσε, ἤγαγε τὰ παιδία λεληθότα τὴν μητέρα ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. ἀκούσας δὲ ὁ Ψαμμήτιχος, ἐπωθάνετο οἱ τίνες αὐθρώπων βέκος τι καλέοιεν. πωθανόμενος δὲ, εὕρισκε φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. ὕτω σωεχώρησαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιούτῳ σταθμησάμενοι πρήγματι οὖν φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἑωυτῶν. ὧδε μὲν γρηϊζουσι τῶν ἱρέων τοῦ Ηφαίστου δὸν Μέμφι ἤκουον. Ελλησι δὲ λέγεται ἄλλα τε μάταια πολλὰ, καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκτάμοι, τὸν δίαιταν ὅτως ἐποιήσατο τῶν παιδίων παρὰ τοῦτοισι τῆσι γυναιξί. κατὰ μὲν δὴ τὸν τροφέα τῶν παιδίων, τοσαῦτα ἔλεγον. ἥκοντα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μέμφι ἐλθὼν ὁ λόγος ἔλεγε τοῖσι ἱροῦσι τοῦ Ηφαίστου, ἐς δὴ καὶ ἐς Θήβας τε, καὶ ἐς Ηλιούπολιν αὐτέων εἵνεκεν ἐβουλόμην, εἰθέλων εἰδέναι εἰ συμβήσονται ζοῖσι λόγοισι τοῖσι ἐν Μέμφι. οἱ γὰρ Ηλιοπολῖται λέγονται Αἰγυπτίων εἶναι λογιμώτατοι. τὰ μὲν νυν θεῖα τῶν ἀπηγημάτων οἷα ἤκουον, ἐκεῖνα πρόθυμος ἔχω εἰπεῖν ἐξαιρέτως, ἢ τὰ οὐνόματα αὐτέων μοῦνον, νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἴσον ποδὶ αὐτέων ἐπίστασθαι. τὰ, δ' ἂν ὑπομνήσω ἐν τῷ ἐμοὶ λόγῳ ἀναγκαζόμενος ἀδημονήσομαι, ὅσα ἢ ἀνθρωπήια πρήγματα ὧδε ἔλεγον, ὁμολογέοντες σοφίσι πρώτους Αἰγυπτίους ἀνθρώπων ἁπάντων ἐξευρεῖν τὴν γνώμην, ἐξευρόντας μέρεα διαφορώτατα τῶν ὡραίων ὃν αὐτόν. ταῦτα δὲ ἐξευρεῖν ἐκ τῶν ἀστέρων ἔλεγον. ἄγασι δὲ πολλῷ σοφώτερον Ελλήνων ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὅσῳ Ελλησι μὲν διὰ τέλεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλεται τῷ ὡρέῳ εἵνεκεν. Αἰγύπτιοι δὲ τριηκοντημέρους ἄγοντες τοὺς ἐνιαυτοὺς δυώδεκα μῆνας, ἐπάγουσι ἀνὰ πᾶν ἔτος πρὸ τῶν ὡρέων ἡμέρας πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ. καὶ σφι ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τὠὐτὸ τοῦτο ἀπικνέεται. δυώδεκά τε θεῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρώτους Αἰγυπτίους νομίσαι, καὶ Ελλήνους παρὰ σφέων ἀναλαβεῖν. βωμούς τε, καὶ ἀγάλματα, καὶ νηοὺς θεοῖσι ἀρνεῖται σφέας πρώτους. καὶ ζῶα ἐν λίθοισι ἐγκλύψαι. πουτέων μὲν νυν τὰ πλέω ἔργα ἐδήλωσα οὕτω γρηϊόμενα. βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον ἀνθρώπων ἔλεγον Μῆνα. τοῦτον, φασὶ τὸν θηβαϊκὸν νομόν, πάσαν Αἴγυπτον εἶναι ἕλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν τοῦ νῦν ὑπερβέχον τὴν νῦν ὑπερβαίνει λίμνης τῆς Μύριος ἐόντος, δὸν τοῦ, ἀναπλόους ἀπὸ θαλάσσης ἑπτὰ ἡμερέων δοῦ ἀνὰ τὸν ποταμόν, καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρης. σκοπέλῳ γάρ κη μὴ προαναδύνοντι, ἰδόντι δὲ ὀρθῶς γε σωίεσιν ἔχει, ὅτι Αἰγύπτου, δὸν τοῦ, Ελλησι ναυτιλλομένοισι, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ. καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύτης, μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόος, τῆς ὠέρι, ἐκεῖνοι οὐδὲν ἔτι προσδέ ἔλεγον. ἔστι δ' ἕτερον τοιοῦτον. Αἰγύπτου γὰρ φύσις τῆς χώρης δοῦ τοιόνδε. Πρῶτα μὲν προσπλέων ἔτι καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς, κατείς κατὰ περιπετείλιον, πηλῶν τε ἀνοίσεις, καὶ ἐν ᾧδίεπε ὀργυίησι ἔσται. ἔστι μὲν δὴ τοῦτον τοσοῦτον δηλοῖ πρόχυσιν τῆς γῆς ἐοῦσαν. αὐτῆς δὲ τῆς Αἰγύπτου δὴ μήκεος πρὸς θάλασσαν, ἑξήκοντα σχοῖνοι, κατὰ ἡμέων διαιρέοντι εἶναι Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ Πηλουσιώτεω κόλπου μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν τὸ Κάσιον ὄρος τείνει. τούτοις δὴ οἱ ἑξήκοντα σχοῖνοί εἰσι. ὅσοι μὲν γὰρ γεωπεῖναί εἰσι ἀνθρώπων, ὀργυίῃσι μεμετρήκασι τὴν χώρην. ὅσοι δὲ πόρου γεωπεῖναι, σταδίοισι οἱ δὲ πολλῷ ἔχουσι, παρασάγγῃσι, οἱ δὲ ἄφθονον λίην, χοίνοισι. δύνανται δὲ ὁ μὲν παρασάγγης τριήκοντα στάδια. ὁ δὲ σχοῖνος ἕκαστος, μέτρον ἐὸν Αἰγύπτιον, ἑξήκοντα στάδια. οὕτω ἂν εἴησαν Αἰγύπτου στάδιοι ἑξακόσιοι. καὶ τριχίλιοι τὸ παρὰ θάλασσαν. ἐνθεῦτεν καὶ μέχρι Ηλιουπόλιος δὸν τοῦ μεσόγαιαν, ἐστὶ δυρέα Αἰγύπτου, ἐοῦσα πᾶσα ὑπήλη τε, καὶ ἄνυδρος, καὶ ἰλύς. ἔστι δὲ ὁδὸς δὸν τοῦ Ηλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἀνιόντι, παραπλησίη τὸ μῆκος τῇ ἀπὸ Αβυδώου ὁδῷ τῇ ἀπὸ τῶν δυώδεκα θεῶν τὸ βωμοῦ φερούσῃ ἐς τε Πίσσαν, καὶ ὧν τὸν νηὸν τοῦ Διὸς τοῦ ὀλυμπίου. σμικρόν τι διαφέρουσι τὰ ἐπ' ἀμφοτέρας ὁδῷ εὐροι τις ἂν λογιζόμενος τῶν οὐδῶν τουτέων τὸ μὴ ἴσας εἶναι, οὐ πλέον ἢ τεσσερακαίδεκα σταδίων. ἡ μὲν γὰρ ἐς Πίσσαν ἀπ' Αβυδώου, κατὰ δὴ τεσσερακαίδεκα σταδίων, ὡς μὴ εἶναι τετρακοσίων, καὶ χιλίων. ἡ δὲ ἐς Ηλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης, πλησιαίτερος ἐς τὸν ἀριθμὸν ἐστὶν. ἀπὸ δὲ Ηλίου πόλιος ἄνω ἰόντι, στενὴ δοῦ Αἰγύπτου. τῇ μὲν γὰρ τῆς Αραβίης ὄρος παρατέτατται, φέρον ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσαμβρίην τε, καὶ νότον, ἀεὶ ἄνω τένον ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἐνθεῦτεν καὶ λιθοτομίαι εἰσὶ, ἃς ἐς τὰς πυραμίδας κατατμηθείσας τὰς ἐν Μέμφι, ταύτῃ μὲν λήγει, ἀνακάμπτει ἐς τὰ, ἤρτηται τὸ ὄρος. τῇ δὲ, αὐτὸ ἑωυτῷ δοῦ μακρότερον,

μακρότερον, ὡς ἐγὼ ἐπωθανόμην δυοῖν μηνοῖν αὐτὸ εἶναι τῆς ὁδοῦ ἀπὸ ἑωυτέρω πρὸς ἑσπέρην. τὰ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ, λιβανωτοφόρα αὐτὸ τὰ μέρεα ἐστὶ. ὧδε μὲν νυν τὸ ὄρος κατέστηκε δοῦ. τὸ δὲ πρὸς Λιβύης τῆς Αἰγύπτου ὄρος ἄλλο πέτρινον τείνει, ἐν τῷ, ἀέ πυραμίδες φέουσι, Ψάμμῳ καλεομένῳ, τετραμμένον τε αὐτὸ τρόπον τὴν τῆς Αραβίης τὰς πρὸς μεσαμβρίην φερούσας. κατὸ δὴ τὰς ἀπὸ Ηλιουπόλιος, ἐπὶ πολλῶν χωρίων ὡς ἐστὶν Αἰγύπτου, ἀλλ' ὅσον τε ἡμερέων τεσσερέων ἀναπλόος σεινή δοῦ, Αἰγύπτου ἐοῦσα. τῶν δὲ ἡερέων τῶν ἐρημωμένων τὸ μεταξύ, τεσσερὰς μὲν γῆν, στάδιοι δὲ μάλιστα ἐς ὀκτὼ μοι εἶναι δοκέει, σεινοτάτου δοῦ, δυοκαίδεκα δὲ πλείους ἐκ τοῦ Αραβίου οὔρεος ἐς τὸ Λιβυκὸν καλεόμενον. τὸ δ' ὑπερθύρτερον αὖτις δυρέα Αἰγύπτου δοῦ. τοιφυκε μὲν ὧν ἡ χώρη αὕτη οὕτω. ἀπὸ δὲ Ηλιουπόλιος ἐς Θήβας, ἐστὶ ἀνάπλοος ἡμερέων ἐννέα δυοκαίδεκα, καὶ ὀκτακόσιοι, καὶ τετρακισχίλιοι, χοίνοις ἐνὸς ἀγαλιώντα ἑκάστων. οὗτοι σωτεθεμένοι στάδιοι Αἰγύπτου, τὸ μὲν παρὰ θάλασσαν, ἤδη μοι καὶ πρόσθεν δεδήλωται, ὅσοι ἑξακόσιόν τέ δοῦ σταδίων, καὶ τριχιλίων. ὅσον δὲ τῆς ἀπὸ θαλάσσης μέχρι Θηβαίων μεσόγαιά δοῦ, σημαινέων στάδιοι γάρ εἰσι εἴκοσι, καὶ ἑκατόν, καὶ ἑξακισχίλιοι. τὸ δὲ ἀπὸ Θηβαίων ἐς Ελεφαντίνην καλεομένην πόλιν, στάδιοι εἴκοσι, καὶ ὀκτακόσιοι εἰσί. ταύτης ὧν τῆς χώρης τῆς ἐρημωθείσης ἡ πολλὴ, κατάπερ οἱ ἱρεῖς ἔλεγον, ἐδόκεε δὲ καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. τῶν γὰρ οὐρέων τῶν ἐρημωθέντων τῶν ἐπὶ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ γῆ ἐφαίνετό μοι εἶναι κοτὲ κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ τά τε περὶ Ιλιον, καὶ Τευθρανίην, καὶ Εφεσόν τε, καὶ Μαιάνδρου πεδίον, ὡς εἶναι σμικρὰ τοῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν. τῶν γὰρ τοῦτα τὰ χωρία προχωσάντων ποταμῶν, ἐνὶ τῶν σταμένων τοῦ Νείλου ἐόντος ἑπτασόμου, οὐδεὶς οὕτω πλήθεος πρὸς ἄξιος συμβληθῆναί δοῦ. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ οὐκ κατὰ τὸν Νεῖλον ἐόντα μεγάθεος, οἱ πολλοὺς ἔργα ἀρυσιβάμονας μεγάλα εἰσί. τῶν, ἐγὼ φράσαι ἔχω οὐνόματα, καὶ ἄλλων, καὶ οὐκήκιστα Αχελώου. ὃς ῥέων διὰ Ακαρνανίης, καὶ ἐξιὼν δοῦ τὴν θάλασσαν τῶν Εχινάδων νήσων, τὰς ἡμίσεας ἤδη ἤπειρον πεποίηκε. ἔστι δὲ τῆς Αραβίης χώρης. Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ερυθρῆς καλεομένης, μακρὸς οὕτω δή τι καὶ σφόδρα, ὡς ἔρχομαι φράσων. μῆκος μὲν, πλόου ἀρξαμένῳ ἐκ μάχου δηεκπλῶσαι δοῦ τὴν εὐρείην θάλασσαν, ἡμέραι ἀναισιμῶνται τεσσεράκοντα εἰρεσίη χρεωμένῳ. εὖρος δὲ τῷ εὐρύτατός δοῦ ὁ κόλπος, ἡμίσεος ἡμέρης πλόος. ἔχει δὲ νῆσος, καὶ ἄμπωτις ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνεται. ἕτερον τοιοῦτον κόλπον ἐς δὴ τὴν Αἰγύπτου δοκέω γεγενῆσθαι. λόγ μὲν, ἐκ τῆς Βωρείης θαλάσσης ἔχοντα ἐπ' Αἰθιοπίης. τὸν δὲ, ἀράβιον, τόν, ἔρχομαι λέξων, ἐκ τῆς νοτίης φέροντα ὧδε Συρίης, χεδὸν μὲν ἀλλήλοισι συμπαράκεινται οὗ μυχοὺς, ὀλίγον δέ τι παραλλάσσοντες τῆς χώρης. εἰ ὧν δὴ ἐθελήσῃ ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος δι' ὧν τὸν Αράβιον κόλπον, τί μιν κωλύῃ ῥέοντα τότε, χωδὸν ὧδε ἐπὶ τὸν Αἰγύπτιον ἐόντα. ἐγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαί τε μυρίων ἐντὸς χωδὸν ὧδε ἂν κοτὲ δηαναισιμωθῆναι χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ χρηϊζεσθαι, ἢ ἂν χωδεῖν κόλπος, καὶ πολλῷ μέζω ἔπ' αὐτῷ, ὑπὸ τοσούτου τε ποταμοῦ, καὶ ὅτως ἐργατικοῦ. Τὰ πρὸς Αἰγύπτου ὧν, καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτά, πείθομαι. καὶ αὐτὸς ὅτω κατεδόκεον εἶναι, ἰδών τε τὴν Αἰγύπτου προκειμένην τῆς ἐχομένης γῆς, κοιλάδα τε φαινομένην ὧδε τοῖσι ὄρεσι, καὶ ἅλμην ἐπαυθέουσαν, ὥστε καὶ τὰς τῶν πυραμίδας δηλέεσθαι. καὶ ψάμμον μοῦνον Αἰγύπτου ὄρος δοῦ τὸ ὑπὲρ Μέμφιος ἔχον. πρὸς δὲ τῆς χώρης, οὔτε τῇ Αραβίῃ πρὸς ὄρος ἐόντα τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην, οὔτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὴν, οὐδὲ τῇ Συρίῃ, τῆς γὰρ Αραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται, ἀλλὰ μελάγγειόν τε, καὶ κατερρηγνυμένην, ὥστε ἐοῦσαν ἰλὺν τε καὶ πρόχυσιν ἀπ' Αἰθιοπίης κατανενειγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. τὴν δὲ Λιβύην ἰόντα ἐρυθροτέρην τε γνῶ, καὶ ψαμμοτέρην. τὴν δὲ Αραβίην τε καὶ Συρίην, ἀργιλωδεστέρην τε, καὶ πωτέρην ἐοῦσαν. ἔλεγον δὲ καὶ τόδε μοι μέγα τεκμήριον πρὸς τῆς χώρης ταύτης οἱ ἱρεῖς, ὡς ἐπὶ Μυρίος βασιλῆος ὅκως ἔλθοι ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιστον, ἀπόλεσκε Αἰγύπτου τὴν ὑπερθε Μέμφιος. καὶ Μύρις οὗτος ἐπὶ ἐννακόσια ἔτεα γνωκόσια τελευτήκοις, ὅτε τῶν ἱρέων ταῦτα ἐγὼ ἤκουον. νῦν δὲ ἐπὶ ἑκκαίδεκα ἢ πωτε καίδεκα πήχεας ἀναβῇ τὰ λάχιστον ὁ ποταμός, οὐκ ὑποβρυχίους δοῦ τὴν χώρην. οἰκέουσι δέ μοι Αἰγυπτίων οἱ ἔνερθε τῆς λίμνης τῆς Μύριος οἰκεόντος, τὰ τε ἄλλα

ἄλλα χωρία, καὶ τὸ καλεόμενον Δέλτα, ἥν οὕτω ἡ χώρη αὕτη κατὰ λόγον ὦν δοκοῖ ὃν ὕψος, καὶ τὸ ὁμοιον ἀκρόδρυα ἐς αὔξησιν, μὴ κατακλύζοντος αὐτὴν τοῦ Νείλου, φέεσθαι τὸν πάντα χρόνον τὸν ἐπίλοιπον Αἰγύπτιοι, τό, ποτε αὖτοι Ἑλλῆνας ἔφασαν φέεσθαι. πυνθανόμενοι γὰρ ὡς ἥκοντες πάσης ἡ χώρη τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οὐ ποταμοῖσι αὐδίεται, κατάπερ ἡ σφετέρη, ἔφασαν Ἕλληνας ψευδομένους κοτε ἐλπίδος μεγάλης, κακῶς πονήσειν. τὸ δὲ ἔπος οὐκ ἐθέλει λέγειν ὡς εἰκῆ ἐθελήσει σφίσι ὕειν ὁ θεός, ἀλλ' αὐχμῶ δεχόμενα, λιμῷ οἱ Ἕλληνες ἀπολεθήσονται. οὐ γὰρ δὴ σφι ὅδι ὕδατος ὀδεμίη ἄλλη ἀπορροφή. ὅτι μὴ ἐκ τοῦ Διὸς μοῦνον. καὶ τοῦτο μὲν ὀλίγα τοῖσι Ἕλλησι Αἰγυπτίοισι ὀρθῶς ἔχοντα εἴρηκε. φέρε νυν καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὡς ἔχει φράσω. εἰ σφι ἐθελήσει ὡς καὶ πρόσθεν εἶπον, ἡ χώρη ἡ γνόρθε Μέμφιος, αὕτη γὰρ ὅδι ἡ αὐξανομένη, κατὰ λόγον τὸν παρωχημένου χρόνου ὀλίγῳ ὕψος αὐξάνεσθαι, ἄλλο τε ἢ οἱ τὰ τῇ οἰκέοντες Αἰγυπτίων πεινήσουσι, εἰ μήτε γεύσεταί σφι ἡ χώρη τὰ ἀπὸ Διός, μήτε ὁ ποταμὸς οἷός τ' ἔσται αὐρούρας ὑποβραίνειν. ἢ γὰρ δὴ νῦν γε οὗτοι ἀκμικότατα καρπὸν κομίζονται ἐκτὸς τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ δὴ λοιπῶν Αἰγυπτίων, οἳ οὔτε αὐτόθεν αὐαρρηγνυμένου αὔλακας ἔχουσι πόνους, οὔτε σκάλλοντες, οὔτε ἄλλο ὄργαζόμενοι οὐδέν, δή, ἄλλοι ἄνθρωποι πρὸς λῆϊον πονέουσι. ἀλλ' ἐπεὰν σφι ὁ ποταμὸς αὐτόματος ἐπαναβὰς αὖτις τὰς αὐρούρας, αὖτις δὲ, ἀκλείπῃ ὀπίσω, πόνε ἀνέρας ἑκάστου τὸν ἑωυτοῦ αὔρεαν, ἐσβάλλει ἐς αὐτὸν ὑς. ἐπεὰν δὲ καταπαπηθῇ τοῖσι ὑσὶ τὸ σπέρμα, τὸν ἀμησὰν τὸ ἀπὸ τούτου μένει. ἀκροδρυήσας δὲ τοῖσι ὑσὶ τὸν σῖτον, οὕτω κομίζονται. εἰ ὧν βουλόμεθα γνώμῃσι τῇσι ἰώνων χρᾶσθαι πρὸς Αἰγύπτιον, οἳ φασι τὸ Δέλτα μοῦνον ἐπὶ Αἰγύπτου, ἀπὸ ὑδρείης καλεόμενον σκοπῆς, λέγοντες τὸ παρὰ θάλασσαν ἐπὶ αὐτὸν, μέχρι ταριχειῶν τῶν πλουσιακῶν, τῆσδε τεσσαράκοντά εἰσι σχοῖνοι. τὸ δὲ ἀπὸ θαλάσσης λέγοντων ἐς μεσόγαιαν τείνῃ αὐτὸν, μέχρι Κερκασώρου πόλιος, κατ' ὃν χίζεται ὁ Νεῖλος ἐς τε Πηλούσιον ῥέων, καὶ ἐς Κάνωβον, τὰ δὲ ἄλλα λεγόντων ἡ Αἰγύπτου, τὰ μὲν, Λιβύης, τὰ δὲ, Ἀραβίης εἶναι, ἀπὸ δεικνύοιμι ἂν τούτῳ λόγῳ χρεώμενος, Αἰγυπτίοισι οὐκ ἐοῦσαν πρόσθορον χώρην. ἤδη γάρ σφι τὸν Δέλτα ὡς αὐτοὶ λέγουσι Αἰγύπτιοι, καὶ ἐμοὶ δοκέει, ἐπὶ καταῤῥυτόν τε, καὶ νεωστὶ ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀναπεφηνός. εἰ γὰρ νυν σφι χώρη γε μηδεμίη ὑπῆρχε, τί πρότερον ἀρξάμενοι ἐποίευν πρῶτα μὲν ἀνθρώπων γενόμενοι. ὀδὲ ἔδει σφέας ἐς διάπειραν τῶν παιδίων ἰέναι, τίνα γλῶσσαν πρώτην ἀφήσουσι. ἀλλ' οὔτε Αἰγύπτιος δοκέω ἅμα τῷ Δέλτα τῷ νῦν Ἰώνων καλεομένῳ γενέσθαι, ἀεί τε εἶναι ἐξ οὗ ἀνθρώπων γένος ἐγένετο. πολλοὺς δὲ τοῦ χώρους, πολλὰς μὲν ὑπὸ ἐποιήσαντο ἀναστατοὺς αὐτέων γενέσθαι, πολλοὺς δὲ οὐδ' ὑπονατραβαίνοντας. τὸ δ' ὧν πάλαι αὐ θεῖαι, Αἰγυπτίων ἐκαλέετο. ἡ, τὸ πρίμετρον πάσιοι εἰσὶ εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν, καὶ ἑξακισχίλιοι. ἐξ ὧν ἡμεῖς ὀρθῶς πρὸς αὐτέων γινώσκομεν, Ἰωνοι οὐκ ἐὺ φρονέουσι πρὸς Αἰγύπτιοι. εἰ δὲ ὀρθὴ ὅδι ἡ τῶν Ἰώνων γνώμη, Ἑλλῆνάς τε καὶ αὐτοὺς Ἰωνας ἀναδείκνυμι οὐκ ὀλίγους μυρίους λογιζεσθαι, οἳ φασι τρία μόρια εἶναι τὴν γῆν πᾶσαν, Εὐρώπην τε, Ἀσίην, καὶ Λιβύην. τέτορον γὰρ δὴ σφέας προσλογίζεσθαι Αἰγύπτου τὸ Δέλτα, ἐὰ μήτε ὅδι ἡ Ἀσίης, μήτε ἡ Λιβύης. ἀ γὰρ δὴ ὁ Νεῖλός γε ὅδι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὁ τὴν Ἀσίην οὐρίζων τῇ Λιβύῃ. τὸ Δέλτα δὲ τόπου κατὰ τὸ ὀξὺ πρὸς ἐρήγνυται ὁ Νεῖλος, ὥστε τὸν ἡ μεταξὺ Ἀσίης τε καὶ Λιβύης γίνοιτ' ἄν. ἐὰ τὴν ἢ Ἰώνων γνώμην, ἀπίεμεν. ἡμεῖς δὲ ὧδε ἐὰ πρὸς τούτων λέγομεν. Αἴγυπτον μὲν τοῦτον εἶναι τοῦτο τὸ τοῦ Αἰγύπτιον οἰκεόμενον, κατάπερ Κιλικίην, τὴν τοῦ Κιλίκων, καὶ Ἀσσυρίην, τὴν τοῦ Ἀσσυρίων. οὔρισμα δὲ Ἀσίης καὶ Λιβύης οὐδαμῶν οὐδὲν ἔον ὀρθῷ λόγῳ, εἰ μὴ οὖν Αἰγύπτιον οὖρος. εἰ δὲ τοῦ τοῦ Ἑλλήνων νενομισμένῳ χρησόμεθα, νομοῦμεν Αἴγυπτον πᾶσαν ἀρξαμένην ἀπὸ Κατάδουπων τε, καὶ Ἐλεφαντίνης πόλιος, δίχα διαιρέεσθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπωνυμίῃσι χρέεσθαι. τὰ μὲν, γὰρ αὐτῆς εἶναι τῆς Λιβύης. τὰ δὲ, τῆς Ἀσίης. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν Καταδούπων, ῥέει μέσην Αἴγυπτον δίχα, ἐς θάλασσαν. μέχρι μὲν νυν Κερκασώρου πόλιος, ῥέει εἷς ἐὼν ὁ Νεῖλος. τὸ δὲ ἀπὸ τούτης τῆς πόλιος, δίχα χίζεται τριφασίας ὁδούς. καὶ ἡ μὲν πρὸς νῶ τρέπεται, καλέεται Πηλούσιον στόμα. ἡ δὲ ἑτέρη τῶν ὅλων, πρὸς ἑσπέρην ἔχει. ὧδε δὲ Κανωβικὸν στόμα λέγεται. ἡ δὲ δι' ἰθέης τῶν ὁδῶν τῇ Νείλῳ, ἐς τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα ἀπικνέεται. τὸ δὲ ἀπὸ τόπου,

τούτου, χρίζων μέσον τὸ Δέλτα, ἐς θάλασσαν ῥέει, ὅτε ἐλαχίστην μοίρην τῆς ὕδατος παρεχόμενον τούτῳ, ὅτε ἥκιστα δυνάμενον. τὸ, καλέεται Σεβεννυτικὸν στόμα. ἐκ δὲ καὶ ἕτερα διαφάσια στόματα ἀπὸ τοῦ Σεβεννυτικοῦ ἀπορρηγνύντα, φέροντα ἐς θάλασσαν, οἷσι ὀνόματα κέεται τάδε. τὸ δὲ Μ, Σαϊτικὸν αὐτέων, τὸ δὲ Μενδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον στόμα, καὶ τὸ Βουκολικόν, οὐκ ἰθαγενέα στόματά ὅτι, ἀλλ' ὀρυκτά. μαρτυρέει δέ μοι τῇ γνώμῃ ὅτι τοσοῦτο ὅδι Αἰγυπτίων, ὅσῳ τινὰ ἐγὼ ἀπορέω εἰκυῖαν τοῦ λόγου, καὶ τὸ Ἀμμωνος χρηστήριον ζηλούμενον. τὸ, ἐγὼ τῆσι ἐμεωυτοῦ γνώμῃσι, ὕσδρον πρὸς Αἰγύπτου ἐπυθόμην. οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρέης τε πόλιος, καὶ Ἄπιος οἰκέοντες Αἰγύπτου τὰ πρόσορα Λιβύῃ, αὐτοί τε νομέοντες εἶναι Λίβυες, καὶ ἐκ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ περὶ τὰ ἱρὰ θρησκείῃ, βουλόμενοι θηλέων βοῶν μὴ ἔργεσθαι, ἐπεμψαν ἐς Ἄμμωνα, φάμενοι οὐδέν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτίοισι κοινὸν εἶν. οἰκέειν τε γὰρ ἔξω τοῦ Δέλτα. καὶ οὐδὲν ὁμολογέειν αὐτοῖσι. βούλεσθαί τε πάντων σφίσι ὀξέως γενέσθαι. ὁ δὲ θεὸς σφέας οὐκ ἐα ποιέειν ταῦτα, φὰς Αἴγυπτον εἶν τούτων, τῶν ὁ Νεῖλος ἐπιὼν, ἀρδῇ. καὶ Αἰγυπτίους εἶν τούτους οἳ ἐνοῤῥεῖ Ἐλεφαντίνης πόλιος οἰκέοντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου πίνουσι. ὅτω σφι ταῦτα ἐχρήσθη. ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος ἐπεὰν πληθύῃ, οὐ μόνον τὸ Δέλτα, ἀλλὰ καὶ τῆς Λιβυκῆς τε λεγομένης χώρου εἶν, καὶ τοῦ Ἀραβίου γωνιαῆ. καὶ ὧδί δίνο ἡμερέων ἐκατόρρωθι ὁδοῦ, καὶ πλοῦν ἐπὶ κύτου, καὶ ἔλασσον. τοῦ ποταμοῦ δὲ φύσιν οὔτε περὶ, οὔτε τῶν ἱρέων, ὅτε ἄλλου οὐδενὸς παραλαβεῖν ἐδυνάσθην. πρόθυμος δὲ ἐα τάδε παρ' αὐτέων πυθέσθαι, ὅτι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύων ἀπὸ τροπέων τῶν θερινῶν ἀρξάμενος ὦν ἑκατὸν ἡμέρας. ὡσεὶ πεντήκοντα δὲ τούτων τῶν ἡμερέων, ὀπίσω ἀπερχεται, ἀπολείπων τὸ ῥέεθρον. ὥστε βραχὺς τὸν χειμῶνα ἅπαντα διατελέει ἐὼν, μέχρις οὗ αὖτις τροπέων τῶν θερινέων. κατὰ τοῦτον ὦν τὸν λόγον οἷός τ' ἐγκυμονέω παραλαβεῖν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἰσορέων αὐτῶν ἥν τινα δυνάμιν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἐμπαλὶν ᾠφυκὼς τῶν ἄλλων ποταμῶν. ταῦτά τε δὴ τὰ λεγόμενα βουλόμενος εἰδέναι, ἰσόρεον. καὶ ὅτι ἄῤῥας ἀκρηνέστας μοῦνος πάντων ποταμῶν ὁ παρέχεται. ἀλλὰ Ἑλλήνων μὲν τινες ἐπίσημοι βαλόμενοι γνώσεσθαι σφίσι, ἔλεξαν περὶ τοῦ ὕδατος τοῦτο τρισσὰς ὁδούς. τῶν μὲν δύο τῶν ὁδῶν, οὐδὲ ἀξιῶ μνησθῆναι, εἰ μὴ ὅσον σημῆναι βουλόμενος μοῦνον. τῶν, ἡ ἑτέρη μὲν λέγει οὗτοι ἐτησίας ἀνέμους εἶν αἰτίους πλησύειν τὸν ποταμόν, λωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τὸν Νεῖλον. πολλάκις δὲ, ἐτησίαι μὲν οὐκων ἔπνευσαν, ὁ δὲ Νεῖλος τὠυτὸ ἐργάζεται. πρὸς δὲ, εἰ ἐτησίαι αἴτιοι ἦσαν, χρῆν καὶ οὗτοι ἄλλους ποταμοὺς, ὅσοι τοῖσι ἐτησίοισι αὐτοῖσι ῥέουσι, ὁμοίως πάσχειν, καὶ κατὰ ταυτὰ τοῦ Νείλου. ἐὴ μᾶλλον ἔτι τοιούτων, ὅσῳ ἐλάσσονος ἐόντες, ἀσθενέστερα τὰ ῥεύματα παρέχονται. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίῃ ποταμοὶ, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἱ οὐδὲν τοιοῦτον πάσχουσι, οἷόν τι καὶ ὁ Νεῖλος. ἡ δ' ἑτέρη, ἀνεπιστημονεστέρη μέν ὅτι τοῦ λελεγμένης, λόγῳ δὲ εἰπεῖν, θωϋμασιωτέρη. ἡ λέγει ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ, ῥέοντα αὐτὸν, τοῦτα μηχανᾶσθαι. τὸν δ' Ὠκεανὸν γλῶ πρὸς πᾶσαν ῥέειν. ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν, πολλὸν ἁπλοικεστάτη ἐοῦσα, μάλιστα ἐψεῦσαι. λέγει γὰρ δὴ οὐδ' αὐτὴ οὐδέν, φαμένη τὸν Νεῖλον ῥέειν ἀπὸ πηγέων χιόνος. ὃς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης διὰ μέσων Αἰθιόπων, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς Αἰγύπτου. ἰὼς ὦν δὴ τὰ ῥέοι ἂν ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῶν θερμοτάτων ῥεῶν ἐς τὰ ψυχρότατα, τῶν, τὰ πολλὰ ὅδι αὐδρὶ λογίζεσθαι τοιοῦτον τέει, οἷόν τε ἐόντι, ὡς ὀδὲ εἰκὸς ἀπὸ χιόνος μιν ῥέειν, πρῶτον μὲν καὶ μέγιστον μαρτύριον οἱ ἄνεμοι παρέχονται, ψυχρὸν ἀπὸ τῶν χωρίων τούτων θορμοί. δεύτερον δὲ, ὅτι οἰκουμένους ἡ χώρη, καὶ ἀνηὐσταλμος ἀπὸ τοιούτων ἀνέμων. τρίτον δὲ, οἱ ἄνθρωποι τοῦ τοῦ ἁίματος μέλανοι ἐόντες. ἰκτῖνοι δὲ καὶ χελιδόνες, δι' ἔτεος ἐόντες, ὀκ ἀπολείπουσι. γέρανοι δὲ φεύγουσα τὸν χειμῶνα τὸν ἐν τῇ Σκυθικῇ χώρῃ γινόμενον, φοιτῶσι ἐς χειμασόριλα ἐς οὗς τόπους κύκνοι. εἰ τοίνυν ἐχιόνιζε καὶ ὁσονδὴ τούτῳ τῷ χώρῳ, δι' ἧς τε ῥέει, καὶ ἐκ ἡ, ἀπέχεται ῥέων ὁ Νεῖλος, ἴσως ἂν τοιοῦτον ὀδὲν ὡς ἀναγκαῖον ἐλέγχει. ὁ δὲ πρὸς τὸ Ὠκεανὸν λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. ὅ γε τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐόντα. Ὁμήρου δὲ, ἢ τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιητέων, ἀοκέω τὸ οὔνομα εὑρόντα, ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκασθαι. εἰ δὲ δεῖ μεμψάμενον γνώμας τὰς προκειμένας, αὐτέων πρὸς τῶν ἀφανέων γνώμην ἀποδέξασθαι,

ξαδαι, φράσω δ' ὅτι μοι δοκέει πληθύεσθαι ὁ Νεῖλος τοῦ θέρεος. τὸν χειμερινὸν ὦν ὗον ἀπελαυνόμενον ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διεξόδου τὰ δὴ χιόνων ἔρχεται τὸ Λιβύης ἐς τὰ ἄνω· ὡς μὲν νυν ὀλίγον ἐλαχίστῳ διηλῶσαι, πᾶν εἴρηται. τῆς γὰρ ἀγχοτάτω γε χώρης οὗτος ὁ θεός, καὶ κατ' ἣν τινα τούτων εἰκὸς δι' ὑψηλῆς τε ὑδάτων μαλιστα, καὶ τὰ ἐγχώρια ῥεύματα μαραίνεσθαι τῶν ποταμῶν. ὡς δὲ ὀλίγον πλέονι λόγῳ διηλῶσαι, ὧδε ἔχει. διεξιὼν τῆς Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ἥλιος, τάδε ποιεῖ. ἄτε διαπανὸς τοῦ χρόνου αἰθρίου τε ἐόντος τοῦ ἠέρος τοῦ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία, καὶ ἀλεεινῆς τῆς χώρης ἐούσης, καὶ ἀνέμων ψυχρῶν, διεξιὼν, ποιεῖ οἷόν περ καὶ τὸ θέρος ἐώθεε ποιέειν, ἰὼν τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ. ἕλκει γὰρ ἐπ' ἑωυτὸν τὸ ὕδωρ. ἕλκυσας δὲ, ἀπωθέει ἐς τὰ ἄνω χωρία. ὑπολαμβάνοντος δὲ οἱ ἀνέμου, καὶ διασκιδνάντος τὴν νεφέλην. καὶ εἰσὶ εἰκότως οἱ ἀπὸ τούτου τῆς χώρης πνέοντος, ὅ, τε νότος, καὶ ὁ λίψ, ἀνέμων πολλὸν τῶν ἄλλων ὑετώτατοι. δοκέει δέ μοι οὐδὲ ταῦτα τὸ ὕδωρ τὸ ἐπέτειον ἑκάστοτε ἀπερίμπτεσθαι τοῦ Νείλου ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ἀπολείπεσθαι πολλὸν ἑωυτόν. περὶ μὲν δὴ τοῦ χειμῶνος, ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τὸν οὐρανὸν ὀπίσω. καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη ὁμοίως ἀπὸ πάντων ἕλκει τῶν ποταμῶν. τέως δὲ, οἱ μὲν, ὀμβρίου τοῦ ὕδατος συμμισγομένου πολλοῦ αὐτοῖσι, ἅτε ὑομένης τε τῆς χώρης, καὶ μεχαρασσομένης, ῥέουσι μεγάλοι. τοῦ δὲ θέρεος τῶν τε ὀμβρων ἀπολειπόντων αὐτοὺς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐλκόμενοι, ἀδρηνέες εἰσί. ὁ δὲ Νεῖλος ἐὼν ἄνομβρος, ἐλκόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, μούνου ποταμῶν οὐκ τὸν χρόνον ἐκάστοτε αὐτὸς ἑωυτοῦ ῥέει πολλῷ ὑποδεέστερος, ἢ τοῦ θέρεος. τότε μὲν γὰρ μετὰ πάντων τῶν ὑδάτων ἴσος ἕλκεται. τὸν δὲ χειμῶνα, μούνου πιέζεται. οὕτω τὸν ἥλιον νενόμικα τοῦτο ἄκοπον εἶναι. ἄκοπος δὲ ὢν ὡς οὗτος κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν, καὶ τὸν ἠέρα ξηρὸν τούτῳ εἶναι, διὰ καίσιον τὴν διέξοδον αὐτοῦ. οὕτω δὴ Λιβύης τὰ ἄνω θερος ἀεὶ κατέχει. εἰ δὲ ἡ στάσις ἤλλακτο τῶν ὡρέων, καὶ τοῦ οὐρανοῦ, τῇ, μὲν νυν ὁ Βορέης τε καὶ ὁ χειμὼν ἔσασι, τάυτῃ μὲν τοῦ νότου ἰσῶ ἡ στάσις, καὶ δὴ μεσαμβρίης, τῇ, δὲ ὁ νότος νυν ἔσηκε, τάυτῃ δὲ ὁ Βορέης, εἰ τοῦτο οὕτως εἶχε, ὁ ἥλιος ἂν ἀπελαυνόμενος ἐκ μέσου τοῦ οὐρανοῦ, ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, καὶ τοῦ Βορέω, ἴσε ἂν τὰ ἄνω δὴ Εὐρώπης, κατὰ πρυνῶν τὰ Λιβύης ἔρχεται. διεξιόντα δέ μιν δῆλα πάσης Εὐρώπης, ἐλπομαι ποιέειν ἂν τὸν Ἴστρον, τὰ πρυνῶν ἐργάζεται τὸν Νεῖλον. δὴ αὖρης δὲ πέρι, ὅτι οὐκ ἀφτέει ἀπὸ τοῦ Νείλου, τῷ δοκέει ἔχω γνώμῃ, ὡς ἥκιστα ἀπὸ θερμῶν χωρέων, οὐκ εἰκὸς ὅτι οὐδεὶν ἀποπνέειν. αὖρη δὲ ἀπὸ ψυχροῦ τινος φιλέει πνέειν. τοῦτα μὲν νυν ἔσω ὡς ἔσι τε, καὶ ὡς ἀρχῶ ἐγώ φρ. τοῦ δὲ Νείλου τὰς πηγὰς οὔτε Αἰγυπτίων, οὔτε Λιβύων, οὔτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ὁκου λόγους, οὐδεὶς ἐπέσχε εἰδέναι, εἰ μὴ ὁ Αἰγύπτων ὁ Σαΐ πόλεως ὁ γραμματιστὴς τῶν ἱρῶν χρημάτων δὴ Ἀθηναίης. οὗτος δέ μοι ταίζειν ἐδόκεε, φάμενος εἰδέναι ἀτρεκέως. ἔλεγε δὲ ὧδε, εἶναι δύο οὔρεα ὀξέα τὰς κορυφὰς ἀπιγμένα, μεταξὺ Συήνης τε πόλιος Ἐλεφαντίνης, καὶ Ἑλεφαντίνης. οὐνόματα δὲ εἶναι τοῖσι οὔρεσι, τῷ μὲν, Κρῶφι, τῷ δὲ, Μῶφι. τὰς ὧν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου ἐούσας ἀβύσσους, ἐκ τοῦ μέσου τῶν οὀρέων κυτέων ῥέειν. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτου ῥέειν, καὶ πρὸς Βορέω ἄνεμον. τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ, ἐπ' Αἰθιοπίης τε, καὶ νότου. ὡς δὲ ἄβυσσοι εἰσὶ αἱ πηγαὶ, ἐς διαπειραν ἔφη πύτου Ψαμμήτιχον Αἰγύπτου βασιλέα ἀπικέσθαι. πολλέων γὰρ αὐτὸν χιλιάδων ὀργυέων πλεξάμενον κάλων, κατεῖναι τάυτῃ, καὶ οὐκ ἐξικέσθαι ἐς βυσσόν. οὕτω μὲν δὴ ὁ γραμματιστὴς εἰ ἀρα ταῦτα γρηύμενα ἔλεγε ἀπέφαινε, ὡς ἐμὲ καταναοείμ δίνας τινὰς τάυτῃ εἶσας ἰσχυρὰς, καὶ παλιρρόιλιν. οἷα δὲ ἐμβαλόντος κοῦ ὕδατος τοῖσι οὔρεσι, μὴ διώσασθαι κατειρεσίην ἐς βυσσὸν ἰόντα. ἄλλος ἦ οὐδ' ὧδε ἐδωκάμιν συνθέσθαι, ἀλλὰ ποσόνδε μὲν ἄλμο ὧδε μακρότατον ἐπυθόμιν, μέχρι μὲν Ἐλεφαντίνης πόλιος αὐτόπης ἐλθών, τὰ δ' ἀπὸ τοῦδε, ἀκοῇ δὴ ἱστορέων. ἀπὸ Ἐλεφαντίνης πόλιος ἄνω ἰόντι, ἀναντὲς ὅτι χωρίον. τάυτῃ ὧν δὴ τὸ πλοῖον σχασάμενον ἀμφοτεροῦθεν κατὰ πρυ βοῶν, περυέσθαι. ἢν δὲ ἀποῤῥαγῇ τὸ πλοῖον, ἕξεται φορόμενον ὑπὸ ἰσχυος τοῦ ῥόου. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἐστὶ ὡς ἡμέρας τεσσαρας πλόος. σκολιὸς δὲ τάυτῃ κατὰπρ ὁ Μαίανδρος, ἐστὶ ὁ Νεῖλος. χοῖνοι δὲ δυώδεκά ὡσι οὗτοι, τοῦτο, δεῖ πυτῷ τῷ πρόπω διεκπλῶσαι. καὶ ἔπειτα ἀπίξεαι ἐς πεδίον λεῖον, ἐν τῷ, νῆσον περιῤῥέει ὁ Νεῖλος, Ταχομψὼ οὔνομα αὐτῇ

τῇ δὲ οἰκέουσι δὴ τὰ ἀπ' Ἐλεφαντίνης ἄνω Αἰθιόπων ἤδη, καὶ ἡ νῆσου τὸ ἥμισυ. τὸ δὲ ἥμισυ, Αἰγυπτίοι. ἔρχεται δὲ ἡ νήσου λίμνη μεγάλη, τὴν, περιοικέουσι δὴ Αἰθιόπων νομάδες, διεκπλώσας, δὴ τὸν Νείλου τὸ ῥεῖθρον ἥξεις, τὸ, δὴ τὴν λίμνην τάυτην ἐκδιδοῖ. καὶ ἐπὶ τὰ ἀπὸ τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν, ὁδοιποριέων ποιήσαι ἡμερέων τεσσαρακοντα. σκόπελοί τε γὰρ ἐν τῷ Νείλῳ ὀξέες ἀνέχουσι, καὶ χειράδες πολλαί εἰσι, δι' ὧν οὐκ οἷά τε δὴ πλέειν. διεξελθὼν δὲ τῆσι τεσσαράκοντα ἡμέρῃσι τοῦτο τὸ χωρίον, αὖτις ἐς ἕτερον πλοῖον ἐμβὰς, διανύσεις ἡμέρας πλοῦσαι. καὶ ἐπειτα ἵξεαι ἐς δὴ πόλιν μεγάλην, τῇ, οὔνομά δὴ Μερόη. λέγεται δὲ αὕτη ἡ πόλις εἶναι μητρόπολις τῶν ἄλλων Αἰθιόπων. οἱ δ' ἐν ταύτῃ, Διὶ θεῷ καὶ Διονύσῳ μούνους σέβοντες. τούτοις τε μεγάλως ἐμῶσι, καὶ χρηστήριον Διὸς κατέσκε. στρατεύονται δ' ἐπειὰν σφέας ὁ θεὸς οὗτος ἐκελεύῃ δι' ἀποστολῆς. καὶ τῇ ἂν ἐκελεύῃ, ἐκεῖσε. ἐς δὲ τὰ ἐπειὰν σφέας ὁ θεὸς οὗτος ἐκελεύῃ δι' ἀποστολῆς. καὶ τῇ ἂν ἐκελεύῃ, ἐκεῖσε. ἐς δὲ τὰ ἀπὸ τῆς πόλιος πλέων ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἄλλῳ, ἥξεις δὴ οὗ Αὐτομόλους, ἐν ὅσωπερ δὴ ἐξ Ἐλεφαντίνης ἤλθον δὴ τὴν μητρόπολιν τῶν Αἰθιόπων. τοῖσι δὲ Αὐτομόλοισι κύκλοισι, οὔνομα δὴ Ἀσμαχ. διήκατοι δὲ οὗτοι ἐπὶ κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, οἱ δι' ἀριστερῆς χειρὸς παρεισάμενοι Βασιλεῖ. ἀπέστησαν δὲ αὖτοι τόσοδε καὶ ἔνεκα μυριάδες Αἰγυπτίων τῶν μαχίμων ἐς οὗ Αἰθίοπας τούτους, δι' ἀτιμίην τοιήνδε, Ἐπὶ Ψαμμητίχου βασιλέως φυλακὰς κατέστασαν ἐν τε Ἐλεφαντίνῃ πόλει πρὸς Αἰθίοπας, καὶ ἐν Δάφνῃσι τῇσι Πηλουσίηισι. ἄλλη δὲ πρὸς Ἀραβίων τε, καὶ Ἀσσυρίων. καὶ ἐν Μαρέῃ πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἔτι δὲ ἐπ' ἐμοῦ, καὶ πρόσω καὶ τοῦτο ἐφυλάκεον ἔχουσι, ὡς ἦ ἀεὶ Ψαμμητίχου ἦσαν. καὶ γὰρ ἐν Ἐλεφαντίνῃ Πέρσαι φρουρέουσι, καὶ ἐν Δάφνῃσι. τοῦτ ὧν δὴ Αἰγυπτίους τρία ἔτεα φρουρήσαντας; ἀπέλυε οὐδεὶς ἐς φρουρῆς, οἱ δὲ, Βουλευσάμενοι, καὶ κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι, πάντες ἀπὸ τοῦ Ψαμμητίχου ἀπέστησαν, ἐόντες πολλοὶ λέγω, καὶ σφέας θεοὺς παπρώους ἀποτιμήσας οὐκ ἔα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας. τοὺς δὲ τινα λέγεται διέβαντα τὸ Ἀσσύριον ἐπεῖν, ἐνθα ἂν οὗτοι ἦ, ἔσεσθαι αὐτοῖσι γυναῖκας καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπείτε ἐς Αἰθιοπέων ἀπίκοντο, διελοῦσι σφέας αὐτοὺς τῷ Αἰθιόπων Βασιλεῖ, ὁ δὲ, σφέας ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ ὠρέετο. ἤστην οἱ διάφοροί τινος γεγονότες τῶν Αἰθιόπων. τούτους ἐκέλευε ἀζηλοῦντας, τὸν ἐκείνων γῆν οἰκέειν. τούτῳ δὲ ἐσοικιδέντων ἐς οὗ Αἰθιόπας, ἡμερώτερα γεγόνασι Αἰθιόπων, ἅθεα μανθάνοντες Αἰγυπτία. μέχρι μὲν νυν τεσσέρων μηνῶν πλόος, καὶ ὀλίγῳ γινώσκεται ὁ Νεῖλος πάρεξ τοῦ ὑπ' Αἰγυπτίων ῥεύματος. οὔτοι γὰρ συμβαλλομένων μηδὲν εὑρίσκονται ἀναστομούμενοι ὑπὸ Ἐλεφαντίνης πορευομένῳ ἐς οὗ Αὐτομόλους τούτους. ῥέει δὲ ἀπὸ ἑσπερέων τε καὶ ἡλίου δυσμέων. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, οὐδεὶς ἔχει σαφέως φράσαι. ἔρημος γὰρ ὑπὸ ἡ χώρη αὕτη ὑπὸ καύματος. ἀλλὰ τάδε μὲν ἤκουσα ἀνδρῶν Κυρηναίων φαμένων ἐλθεῖν τε ὡς τὸ Ἀμμωνος χρηστήριον, καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους Ἐτεάρχῳ τῷ Ἀμμωνίων Βασιλεῖ. καὶ κως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέγειν πρὸς τοῦ Νέιλου, ὡς οὐδεὶς αὐτοῦ οἶδε τὰς πηγάς. καὶ τὸν Ἐτέαρχον φάναι ἐλθεῖν κοτὲ παρ' αὐτὸν Νασαμῶνας ἄνδρας. τοὺς δὲ ἔθνος εἶναι μὲν Λιβυκόν, νέμεσθαι δὲ τὴν Σύρτιν τε, καὶ τῆ πρὸς νῶ χώρῃ τῆ Σύρτιος ὀλίγου τοῦ πολλοῦ. ἀπικομένους δὲ τοὺς Νασαμῶνας, καὶ ἐρωτωμένους εἴ τι ἔχουσι πλέον λέγειν περὶ τῶν ἐρήμων Λιβύης, φάναι ὠδὶ σφίσι γρηύεσθαι αὐθρώπους δυνατοὺς ὑβριστάς. τοὺς, ἄλλά τε μηχανᾶσθαι ἀνθρώπων πρόσω, καὶ δὴ καὶ ἀπελθόντας πρὸς τοὺς ὀλομένους τὰ δρήματα τῆς Λιβύης, καὶ εἴ τι πλέον ἴδοιεν τῶν μαρτύρων τὰ ἐλόμενα. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν κατὰ τὴν Βορείην θάλασσαν, ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι μέχρι Σολόεντος ἄκρης, ἣ τελευτᾷ τῆς Λιβύης, παρήκουσι παρὰ πᾶσαν Λιβύην, καὶ Λιβύων ἔθνεα πολλὰ, πλὴν ὅσον Ἑλλήνων καὶ Φοινίκων ἔχουσι. τὰ δ' ὑπὲρ θαλάσσης τε, καὶ τῶν ὑπὸ θαλάσσαν κατηκόντων ἀνθρώπων. τὰ κατύπερθε θηριώδης δὴ ἡ Λιβύη. τὰ δὲ κατύπερθε τῆς θηριώδεος, ψάμμος τε δὴ, καὶ ἄνυδρος δεινῶς, καὶ ἔρημος πάντων. ἐπεὶ ὧν οὖν νεμόμενοι ἀπεπεμπόμενοι ὑπὸ τῶν ἡλίκων, ὕλατί τε καὶ σιτίοισι εὖ ἔχοντες ὑμνίδας, ἰόντες μὲν δὴ τῆς οἰκεομένης. τάυτην δὲ διεξελθόντες, ἐς τὴν θηριώδεα ἀπίκεσθαι. ἐκ δὲ τάυτης, τὴν ἔρημον διεξιόντες, τὴν ὁδὸν ποιεύμενοι πρὸς ζέφυρον ἄνεμον. διεξελθόντες δὲ χῶρον πολλὸν ψαμμώδεα, καὶ ὄν πολλῆσι ἡμέρῃσι, ἰδεῖν δὴ-

κωτε λιγύδροα ἐν τεσλίῳ τεφυκότα. καὶ σφέας πρωσελθόντας, ἀπηγεῖσθαι τῷ ἐπιόντι ὡς τῶν λιγυδρέων καιρὸν ἀποκωλύοισι δὲ σφι, ἐπελθεῖν ἄνδρας μικρούς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν. λαβόντας δὲ, ἄγειν σφέας. φωνῆς δὲ οὔτε τι σφὶ ἐκείνων ἐῦν Νασαμώνας γινώσκειν, οὔτε αὖ ἄγοντας τῶν Νασαμώνων. ἄγειν τε ἀνδρῶν διὰ ἐλέων μεγίστων. καὶ διεξελθόντας ταῦτα, ἀπικέσθαι ἐς πόλιν. ἐν τῇ, πάντας εἶναι ποίσι ἄγουσι τὸ μέγαθος ἴσους, χρῶμα δὲ μέλανας. παρὰ δὲ τὴν πόλιν, ῥέειν ποταμὸν μέγαν. ῥέειν δὲ ἀπ' ἑσπέρης ἀνὰ τοῦτο πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα. φαίνεσθαι δὲ ἐν αὐτῷ λροκοδείλους. ὁ μὲν δὴ τῷ Ἀμμωνίου Ἑπαλέχου λόγος, ὃν τοῦτό μοι σεδηλώδω, πλὴν ὅτι ἀκνοσπάσαί τε ἔφασκε τοὺς Νασαμῶνας ὡς οἱ Κυρηναῖοι, ἔλεγον, καὶ ὃν οὓς οὔκει ἀπίκοντο ἀνθρώπους, γόητας εἶναι πάντας. τὸν δὲ δὴ ποταμὸν εἶδον τὸν παραῤῥέοντα, καὶ Ἑτάρχου σωιεβάλλετο εἶναι τὸν Νεῖλον. καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος οὕτως ἀῤῥέει. ῥέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος, καὶ μέσου τοῦ μνων Λιβύων. καὶ ὡς ἐγὼ συμβαλλόμαι τοῖσι ἐμφανέσι τὰ μὴ γινωσκόμενα τετμαιρόμενος, τοῦ Ἴστρου ἐκ τῶν ἴσων μέτρων ὁρμᾶται. Ἴστρος τε γὰρ ποτα μὸς ἀῤῥαίμενος ἐκ Κελτῶν τῆ Πυῤῥήνης πόλιος, ῥέει μέσου χίζων τὴν Εὐρώπην. οἱ δὲ Κελτοί εἰσι ἔξω ἡρακλείων στηλέων, ὁμουρέουσι δὲ Κυνησίοισι, οἳ ἔσχατοι πρὸς δυσμέων οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένων. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἴστρος ἐν θαλάσσῃ ῥέων τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου τῇ δὰ πάσης Εὐρώπης, τῇ, Ἰστριανοὶ Μιλησίων οἰκέουσι ἄποικοι. ὁ μὲν δὴ Ἴστρος, ῥέει γὰρ διὰ οἰκεομένης, πρὸς πολλῶν γινώσκεται. πρὸς δὲ τῶν τοῦ Νείλου τὴν γέων, οὐδεὶς ἔχει λέγειν. ἀοίκητός τε γάρ ἐστι, καὶ ἔρημος ἡ Λιβύη, δι' ἧς ῥέει. πρὸς δὲ τὸ ῥεῦμα τοῦ ὕδατος, ἐπ' ὅσον μακρότατον ἰσορροῦντα ἐγὼ ἀῤῥικέσθαι, εἴρηται ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Αἰγυπτος, ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς Κιλικίης μάλιστά κη αὐτίκα λέγεται. ἐνθεῦτεν δὲ, ἐς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, τῇνπερ ἡμερέων ἐθέλοι τις ὁδὸν δυζώνῳ αὐδοί. ἡ δὲ Σινώπη τῷ Ἴστρῳ ἐκδιδόντι ὁν θάλασσαν, αὐτίκα λέγεται, οὕτω τὸν Νεῖλον πᾶσαν τὴν Λιβύης διεξιόντα, ἀῤῥισοῦσθαι τῷ Ἴστρῳ. Νείλου μὲν νυν τοσαῦτα εἰρήσθω. ἔρχομαι δὲ πρὸς Αἰγυπτίων τὸν λόγον, ὅτι πλέω θωῦμάσια ἔχει, ἢ ἄλλη πᾶσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώρην. κατὰ τοῦτο εἶνεκα, πλέω περὶ αὐτῆς ἐρήσεται. Αἰγύπτιοι ἅμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτέροιῳ, καὶ τῷ ποταμῷ, φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἢ οἱ ἄλλοι ποτα μοί, τὰ πολλὰ καὶ τὰ μάλιστα τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐκνενόμισε, ἤθεά τε, καὶ νόμους. ἐν τοῖσι, αἱ μὲν γυναῖκες, ἀγοραζουσι, καὶ καπηλεύουσι. οἱ δὲ ἄνδρες, κατ' οἴκους ἑόντες, ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι οἱ μὲν ἄλλοι, ἄνω τὴν κερκίδα ὠθέοντες. Αἰγύπτιοι δὲ, κάτω. τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες, ὤμοισι. οὐρέουσι, αἱ μὲν γυναῖκες, ὀρθαὶ, οἱ δὲ ἄνδρες κατήμενοι. βυμαρέα χρέωντα ἐν τοῖσι οἰκοισι. ἐδέουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσι ὁδοῖσι, ὦπλέγοντες ὡς τὰ μὲν ἀσχρὰ, ἀναγκαῖα δὲ, ἐν ἀσκεύῳ ὅδι ποιέειν χρεών. τὰ δὲ μὴ ἀσχρὰ, ἀναφανδόν. ἱρᾶται γυνὴ μὲν οὐδεμίη οὔτε ἑρσενος θεοῦ, οὔτε θηλέης. ἄνδρες δὲ πάντων τε, καὶ πασέων. τρέφειν δὲ κρέας τοῖσι μὲν πᾶσι, οὐδεμία ἀνάγκη μὴ βουλομένοισι. τῆσι δὲ θυγατράσι, πᾶσα ἀνάγκη, καὶ μὴ βουλομένῃσι. οἱ ἱρέες τῶν θεῶν, τὴν μὲν ἄλλη, κομέουσι. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ, ξυρέονται. τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος ἅμα ἑκάστοισι κεκάρθαι τὰς τριχας, οὐ, μάλιστα ἱκνέεται. Αἰγύπτιοι δὲ τοὐναντίον θανάτους αἰνέοισι τὰς τριχας αὐξέσθαι, τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῶν γενείῳ, τέως ἀζυρημένοι. τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι, χωρὶς θηείων δίαιτα ἀποκέκριται. Αἰγυπτίοισι δὲ, ὁμοῦ θηρίοισι ἡ δίαιτά ἐστι. ἀπὸ πυρέων, καὶ κοιλίεων ὦν μοι ζώουσι. Αἰγυπτίων δὲ τῷ ποιδιμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόην, ὄνεδός ἐστι μέγιστον ὅτι. ἀλλὰ ἀπὸ ὀλλυρέων ποιδῦνται σιτία, τὰς, ζειὰς μετεξέτεροι καλέουσι. φυρῶσι τὸ μὲν σεῖς, τοῖσι ποσί. τὸν δὲ πηλὸν, τῇσι χερσί. καὶ τὴν κόπρον ἀναιρέονται. τὰ ἀεδοῖα, ὧλλοι μὲν ἐῶσι ὡς ἐχόμενα, πλὴν ὅσοι ἀπὸ τούτων ἔμαθον. Αἰγύπτιοι δὲ, ποδιτάμνονται. εἵματα τῶν μὲν ἀνδρῶν, ἑνὸς ἔχει δύο. τῶν δὲ γυναικῶν, ἓν ἑκάστη. τῶν ἱσίων τοῖσι λοιπούς, καὶ τοῖσι κάλους, οἱ μὲν ἄλλοι, ἔξωθεν πρόσκεινται. Αἰγύπτιοι δὲ, ἔσωθεν. γράμματα γράφουσι, καὶ λογίζονται ψήφοισι. Ἑλλῆνες μὲν, ἀπὸ τῆς ἀριστερῆς ἐπὶ τὰ δεξιὰ, φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ, ἀπὸ τῆς δεξιῆς ἐπὶ τὰ ἀριστερά, καὶ ποιδῦντες ταῦτα,

Ἀγγηΐαν ποιεῦνται πᾶσι.

τα, αὐτοὶ μὲν φασι ἐπὶ τὰ δεξιὰ ποιέειν. Ἑλλῆνες δὲ, ἐπ' ἀριστερά. διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἱρά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέεται. θεοσεβέστατοι δὲ πολλῷ ἐόντες μάλιστα πάντων ἀνθρώπων, νόμοισι τοιοῖσδε χρέωνται. Ἐκ χαλκείου ποτηρίου πίνουσι, διαμενόντες ἀεὶ νεόπλυτοι, ὥσπερ δύοντες ἔσχε μαλιστα. τά τε ἀγάλματα ποδιτάμνονται καθαριότητι εἵνεκεν, πρόσχημα ποιεῦντες καθαροὶ εἶναι, ἢ δυσπρεπέστεροι. οἱ δὲ ἱρέες ξυρδῦνται πᾶν τὸ σῶμα διὰ τρίτης ἡμέρης, ἵνα μήτε φθεῖρ, μήτε τι ἄλλο μυσαρὸν μηδὲν ἐγγίνηται σφι θεραπεύουσι τοὺς θεούς. ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἱ ἱρέες λινέην μούνην, καὶ ὑποδήματα βύβλινα. ἄλλην δὲ σφι ἐσθῆτα οὐκ ἔξεστι βαλέειν, οὐδὲ ὑποδήματα ἄλλα. λοῦνται δὲ δὶς ἡμέρης ἑκάστης ὕδατι ψυχρῷ, καὶ δὶς ἑκάστης νυκτός. ἄλλας τε θρησκείας μυρίας ὧν τελέουσι, ὡς εἰκὸς λόγον. πάσχουσι δὲ καὶ ἀγαθὰ οὐκ ὀλίγα. οὔτε τι γὰρ τῶν οἰκηίων τρίβουσι, οὔτε λαπανέονται, ἀλλὰ καὶ σιτία σφι ἕστι ἱρὰ τετομένα. καὶ χηνέων, καὶ βοέων πρεῶν πλῆθος τι ἑκάστῳ γίνεται πολλὸν ἑκάστης ἡμέρης. δίδοται δὲ σφι καὶ οἶνος ἀμπέλινος. ἰχθύων δὲ ὅσοι ἔξεστι πάσασθαι. λυγιμους δὲ ὅτε τι μάλα τετέρουσι Αἰγύπτιοι ἐν τῇ χώρῃ, κύας τε γρομμύους, ὅτε πρώγουσι, ὅτε ἐφοντο, διατέονται. οἱ δὲ δὴ ἱρέες, οὐδὲ ὁρέοντες ἀνέχονται, νομίζοντες οὐ καθαρὸν μιν εἶναι ὁσιον. ἰρᾶται δὲ οὐκ εἷς ἑκάστου τῶν θεῶν, ἀλλὰ πολλοί, τῶν, εἰς ἐσι ἀρχιερεύς, ἐπεὰν δὲ τις ἀποθάνῃ, νεκυν ὁ πᾶις ἀντικατίσταται, οὗτος δὲ βοῦς οὗτος ἔρσενας, τοῦ ἐπάφου εἶναι νομίζουσι, καὶ τούτου εἵνεκα δοκιμαζουσι αὐτοὺς ὧδε. Τρίχα μὲν καὶ μίλην ἴδηται ἐπεοῦσαν μέλαιναν, οὐ καθαρὸν τὸν νομίζει. διζεται δὲ ταῦτα ὑπ' ἐξηγητέω τεταγμένου τῶν πυρέων, καὶ ὀρθοῦ ἑστῶτος τοῦ λιτήνου, καὶ ὑπίου, καὶ τὴν γλῶσσαν ἀειρυσας, εἰ καθαρὴ τῶν πρόκειμένων σημήων, τὰ, ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἐρέω. καθορᾷ δὲ καὶ τὰς τριχας, εἰ οὐρῆς εἰ κατὰ φύσιν ἔχει τεφυκυίας. ἢν δὲ τούτων πάντων ἡ καθαρός, σημαίνεται βύβλῳ πρὸς τὰ ἱέρεια ἑλίσσων. καὶ ἐπεστιγλιῶ σημαντρίδα ὑπιπλάσας, ὑπιβάλλει τὸν δακτύλιον, καὶ οὕτω ἀπάγουσι. ἀσήμαντον δὲ θύσαντι, θάνατος ἡ ζημίη ὡκέετται. δοκιμαζεται μὲν νυν τὸ λιτῆνος τρόπῳ τοιῷδε. θυσίη δὲ σφι ἥδε κατέστηκε. Ἀγαγόντος τὸ σεσημασμένον λιτῆνος πρὸς τὸν βωμὸν ὅπου ἂν θύσωσι, πυρὴν καίουσι. ἔπειτα δὲ ἐπ' αὐτοῦ οἶνον κατὰ τοῦ ἱρηίου ὑπολείσαντες, καὶ ὑπικαλέσαντες τὸν θεόν, σφάζουσι. σφαξαντες δὲ, ἀπὸ τὰ μυσύσι τὴν κεφαλὴν σῶμα μὲν δὴ τοῦ λιτήνος σείρουσι. κεφαλὴν δ' ἐκείνου πολλὰ καταρᾶσθαι μέλλουσι, φέρουσι. τοῖσι μὲν ἔνι ἡ ἀγορὴ, καὶ Ἕλληνές σφι ἐπίδημοι, ἐμποροι, οἷσι δὲ φέροντες ἐς τὴν ἀγορὴν, ἀπ' ὧν ἐλοντο. τοῖσι δὲ ὧν μὴ παρέωσι Ἕλληνες, οἷσι' ἐκβάλλουσι ἐς τὸν ποταμόν. καταρέοντες δὲ τάδε λέγοντες τῇσι κεφαλῇσι, εἴ τι μέλλοι ἢ σφέτι τοῖσι θύουσι, ἢ Αἰγύπτῳ τῇ σωσαπάσῃ κακὸν γένεσθαι, ἐς κεφαλὴν τράπεσθαι κατὰ μὲν νυν τὰς κεφαλὰς τῶν θυομένων λιτέων, καὶ τὴν ἐπίπασιν τοῦ οἴνου, πάντες Αἰγύπτιοι νόμισι τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται ὁμοίως ἐς πάντα τὰ ἱρά. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ νόμου οὐδὲ ἄλλου ὁλίγως ἐμψύχου κεφαλῆς γεύσεται Αἰγυπτίων ἀνήρ. ἡ δὲ δὴ ἐξαίρεσις τῶν ἐντερέων, καὶ ἡ καῦσις, ἄλλη πρὸς ἄλλο ἱρόν σφι κατέστηκε. τὴν, δι' ὧν μεγίστην τε δαίμονα ἥγηνται εἶναι, καὶ μεγίστῳ οἱ ὀρτὴν αὐάγουσι, τάυτην ἔρχομαι ἐρέων. Ἐπὶ πρόθυρα δύσωσι τῆσι, καὶ ἐπὶ κατύξωνται, θύσει τὸν βῶν, καὶ ἀποδείραντες, κοιλίην μὲν λείνουσι πᾶσαν ἔξω ἕλκυν. ἀπολάγνα δ' αὐτοῦ λείπουσι ἐν τοῖσι σώμασι, ἢ τὴν πιμελήν. σκέλεα δὲ ἀκρωτάμνουσι, καὶ τὸν ὀσφὺν ἀκρίνουσι, καὶ ὦμους τε, καὶ τὸν τραχήλιον. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοὸς πλήθουσι ἄρτων καθαρῶν, καὶ μελιτος, καὶ ἀσταφίδος, διὰ σύκου, καὶ λιβανωτοῦ, διὰ σμύρνης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων. πλήσαντες δὲ τούτων, κατάγιζουσι, ἔλαιον ἄφθονον κατα χεόντες. πρόσπερ δύσαντες δὲ, θύουσι. καταμολύνουσι δὲ τῶν ἱρῶν, τύπτονται πάντες. ἐπεὰν δὲ ἀπτύσωνται, λαῦτα προτίθενται τὰ, ἐλίποντο τῶν ἱρῶν. σὺν μὲν νυν καθαρὸς ἐσφὰς τῶν βοῶν, διὰ σὺν μόσχους, οἱ πάντες Αἰγύπτιοι θύουσι. τὰς δὲ θηλέας, οὐ σφι ἔξεστι θύειν, ἀλλὰ ἱρὰ εἰσὶ τῆς Ἴσιος. ὁ γὰρ τῆς Ἴσιος ἄγαλμα ἐὸν γυναικήιον, βούκερών ἐστι, κατάπερ Ἕλληνες τὴν Ἰοῦν γράφουσι. διὰ τὰς βοῦς τὰς θηλέας, Αἰγύπτιοι πάντες ὁμοίως σέβονται πολλάτῳ πάντων μάλιστα μακρῷ. τῶν εἵνεκα, οὔτ' ἀνὴρ Αἰγύπτιος, οὔτε

Religio.

οὔτε γυνὴ, ἄνδρα ἕλληνα θελήσει αὖ τοῦ σώματι. οὐδὲ μαχαίρη αὐδρὸς Ελλωος χρήσεται, οὐδ' ὀβελοῖσι, οὐδὲ λέβητι, οὐδὲ ἱρείου καθαροῦ βοὸς δαιτυμηθὶς ἑλλωικῇ μαχαίρη, γδύσεται. θάπτουσι δὲ οὗ ἀποθνήσκοντας βοῦς τρόπου τοιόνδε, τὰς μὲν θηλέας, ἐς τὸ πισταμὸν ἀπιᾶσι. οὗ δὲ ἔρσενας, καταρύουσι ἕκαστοι ἐν τοῖσι πρόασείοισι, τὸ ἱερὰς τὸ ἕτερον, ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερέχοντα σημήϊον εἶνεκα. ἐπεὰν δὲ σαπῇ, καὶ πρόσῃ ὁ τεταγμὶν χρόνος, ἀπικνέεται ἐς ἑκάστην πόλιν βάρις ἐκ τῆ Προσωπίτιδὶ καλεομὶνης νήσου. ἔστι μὲν ἐν τοῖ Δέλτα, περίμετροι δὲ αὐτῆ εἰσί, χοῖνικι ἐνέα, ἐν τούτῃ δὴ ἐῶν τῇ Προσωπίτιδὶ νήσῳ, ἔνεισι μὲν καὶ ἄλλαι πόλιες συχναί. ἐκ τῆ δὲ αἱ βάρις παραγίνονται ἀναιρυσόμεναι τὰ ὀστέα τῶν Βοῶν, οὔνομα τῇ πόλει, Ατάρβηχις. ἐν δ' αὐτῇ, Αφροδίτης ἱρὸν ἅγιον ἱδρύσαντο. ἐκ τούτης τῆ πόλιος, πλανέονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἄλλας πόλιας. ἀορύξαντες δὲ τὰ ὀστέα, ἀπάγουσι, καὶ θάπτουσι ἐς ἕνα χῶρον πάντες. κατὰ ταυτὰ δὲ τοῖσι Βουσὶ καὶ τἆλλα κτήνεα ἅπαντα θάπτουσι ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ πρὶν ταῦτα οὕτω σφι νενομοθέτηται, κτείνουσι γὰρ δὴ οὐδὲ ταῦτα. ὅσοι μὲν δὴ Διὸς θηβαίου ἱδρυνται ἱρόν, ἢ νομοῦ τοῦ θηβαίου εἰσί, οὗτοι μὲν πάντες οἴων ἀπεχόμενοι, ἄγιαι θύουσι. θεοὺς γὰρ δὴ οὐ τοὺς αὐτοὺς ἅπαντες ὁμοίως Αἰγύπτιοι σέβονται, πλὴν Ισιός τε, καὶ Οσιρεος, τὸν, δὴ Λιόνυσον εἶναι λέγουσι. τούτους δὲ ὁμοίως ἅπαντες σέβονται. ὅσοι μὲν δὴ τοῦ Μενδήτου ἔκτηνται ἱρόν, ἢ νομοῦ τοῦ Μενδησίου εἰσὶ, οὗτοι δὲ αἰγῶν ἀπεχόμενοι, οἷς θύουσι. Θηβαῖοι μὲν νυν, καὶ ὅσοι δι' ἐκείνους τούτους ἀπέχονται, διὰ τάδε λέγουσι τὸν νόμον τοῦτον περὶ σφέων τεθεῖναι. Ηρακλέα θελῆσαι πάντως ἰδέσθαι τὸν Δία, καὶ τὸν, οὐκ ἐθέλειν ὀφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, τέλος, ἐπείτε λιταρέειν τὸν Ηρακλέα, τὸν Δία μηχανήσασθαι ἰρηίου ἐνδείραντα, προκεφάλαιόν τε τοῦ ἰρηίου ἀποταμόντα καὶ φορήσαντα τὸ πρόσωπον τῷ ἰρηίῳ, οὕτω οἱ ἐωυτὸν ὑποδέξαι. ἀπὸ τούτου, ἰρηοπρόσωπον τἄγαλμα τοῦ Διὸς ποιεῦσι Αἰγύπτιοι. ἀπὸ δὲ Αἰγυπτίων, Αμμώνιοι ἐόντες Αἰγυπτίων τε καὶ Αἰθιόπων ἄποικοι, καὶ φωνὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες. δοκέειν δ' ἐμοὶ, καὶ τοὔνομα Αμμώνιοι, ἀπὸ τοῦδε σφι τοῦ ἐπωνυμίῃ ἐποιήσαντο. Αμμοῦν γὰρ Αἰγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. οὐκ δὲ ἰρεύσι, οὐ θύουσι Θηβαῖοι, ἀλλ' εἰσί σφι ἱροὶ διὰ ταῦτα. μιῆ δὲ ἡμέρη τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ὀρτῇ τοῦ Διὸς, ἰρεύσι ἕνα κατακόψαντες, καὶ ἀποδείραντες κατὰ τὠυτὸ, ἐνδύουσι τἄγαλμα τοῦ Διός. καὶ ἔπειτα ἄλλο ἄγαλμα Ηρακλέος προσάγουσι πρὸς αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντες τὸν ἰρηίου. καὶ ἔπειτα ἐν ἱρῷ θάπτουσι αὐτὸν. Ηρακλέος δὲ τοῦτον, τὸν λόγον ἤκουσα, ὡς εἴη τῶν δυώδεκα θεῶν. τοῦ ἑτέρου δὲ τοῦτον Ηρακλέος, τὸν, Ελλησι οὐδαμοῖ ἐδυνάμην ἐξευρεῖν. καὶ μὲν ὅτι γε οὐ παρ' Ελλήνων ἔλαβον τοὔνομα τοῦ Ηρακλέος Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ Ελλησι μᾶλλον παρ' Αἰγυπτίων, καὶ Ελλήνων οὗτοι οἱ θεμένοι τῷ Αμφιτρύωνος γόνῳ οὔνομα Ηρακλέας, πολλά μοι καὶ ἄλλα τεκμήρια ἔστι ταῦτα οὕτω ἔχειν, ἓν δὲ δὴ καὶ τόδε, ὅτι τε τοῦ Ηρακλέος τούτου οἱ γονέες ἀμφότεροι, ἦσαν Αμφιτρύων, καὶ Αλκμήνη, γεγονότες τὸ αἰεὶ καθὸν ἀπ' Αἰγύπτου. καὶ δὴ ὅτι Αἰγύπτιοι οὔτε Ποσειδέωνος, οὔτε Διοσκούρων τὰ οὐνόματα φασὶ εἰδέναι, οὐδέ σφι θεοὶ οὗτοι γὰρ τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀρδιδίεχατοι, καὶ μᾶλλον ἔγνωσαν παρ' Ελλήνων ἔλαβον ὄνομά τοῦ δαίμονος. τούτων δὲ νήκιστα, ἀλλὰ μάλιστα ἔμελλον μνήμην ἕξειν, εἴπερ καὶ τότε ναυτιλίῃσι ἐχρέωντο, καὶ ἦσαν Ελλήνων ἰανὲς ναυτίλοι, ὥς ἔλπομαί τε, καὶ μὴ γνώμῃ ἀρέσει. ὥστε τοιούτων ἂν τῷ μᾶλλον τὰ θεῶν τὰ οὐνόματα ἐξεπίστασθαι Αἰγύπτιοι, ἢ τὸν Ηρακλέος. ἀλλά τις ἀρχαῖος ἦν θεὸς Αἰγυπτίοισι Ηρακλείης, ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσι, ἔτεα ὀκτὼ μυρία ἐς Αμασιν βασιλεύσαντα, ἐπεί τε ἐκ τῶν ὀκτὼ θεῶν οἱ δυώδεκα θεοὶ ἐγένοντο, τῶν, Ηρακλέα ἕνα νομίζουσι. καὶ θέλων δὲ τούτων πρὸς σοφίης τι εἰδήσειν ἐξ ὧν οἷόν τε ἦν, ἔπλευσα καὶ ἐς Τύρον τὴ φοινίκης, πυθυόμενος αὐτόθι εἶναι ἱρὸν Ηρακλέος ἅγιον. καὶ ἰδὼν πλουσίως κατεσκευασμένον ἄλλοισί τε πολλοῖσι ἀναθήμασι, καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν στῆλαι δύο. ἡ μὲν, χρυσοῦ ἀπέφθου. ἡ δὲ, σμαράγδου λίθου, λάμπουσα τὰς νύκτας μεγάλως. διὰ λόγους δὲ ἐλθὼν τοῖσι ἱρεῦσι τοῦ θεοῦ, ἐρόμην ὁκόσος χρόνος εἴη, ἐξ οὗ σφι τὸ ἱρὸν ἵδρυται. εὗρον δὲ οὐδὲ οὗτοι τοὺς τοῖσι Ελλησι συμφερομένους. ἔφασαν γὰρ ἅμα Τύρῳ οἰκιζομένῃ, καὶ τὸ ἱρὸν τοῦ θεοῦ ἱδρυθῆναι, εἶναι δὲ ἔτεα ἀφ' οὗ Τύρου οἰκέεται, εἰκοσίοισι, καὶ διηκοσίοισι. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο

ἄλλο ἱρὸν Ηρακλέος, ἐπωνυμίῃ ἔχοντος Θασίου εἶναι. ἀπικόμενος δὲ καὶ ἐς Θάσον, εὗρον ἱρὸν Ηρακλέος ἐόν ἵδρυμένον. οἳ κατ' Εὐρώπης ζήτησιν ἐκπλώσαντες, Θάσον ἐκτίσαν. καὶ ταῦτα μὲν ἐγὼ ἐκ τούτων τεκμαιρόμενος συμβάλλομαι, ὅτι ὁ Αμφιτρύωνος Ηρακλέης ἐὼν τῇ Ελλάδι ἐγένετο. τὰ μὲν νυν ἱστορημένα, δηλοῖ σαφέως παλαιὸν θεὸν τὸν Ηρακλέα ἐόντα. καὶ δοκέουσι δέ μοι οὗτοι ὀρθότατα Ελλήνων ποιέειν, οἳ δυοῖν Ηρακλέοιν ἱδρυσάμενοι, ἐκτίνυσι τῷ μὲν, ὡς ἀθανάτῳ, ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίην, θύουσι. τῷ δ' ἑτέρῳ, ὡς ἥρωϊ ἐναγίζουσι. λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀνεπισκέπτως οἱ Ελλησι. ξυνήθης δὲ αὐτέων καὶ ὅδε ὁ μῦθος ὅδε, περὶ τοῦ Ηρακλέος λέγουσι, ὡς αὐτὸν ἀπικόμενον ἐς Αἰγυπτον, σεψαντες οἱ Αἰγύπτιοι, ἐκ πομπῆς ἤγαγον ὡς θύσοντες τῷ Διί. τὸν δὲ, τέως μὲν ἡσυχίην εἶχεν. ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ πρὸς τοῦ Βωμοῦ κατάρχοντο, ἐς ἀλκὴν τραπόμενον, πάντας σφέας κατέφονεῦσαι. ἐμοὶ μὲν νυν δοκέουσι τοῦτα λέγοντες, τῇ Αἰγυπτίων φύσιος, καὶ τῶν νόμων πάμπαν ἀπείρως ἔχειν οἱ Ελλησι. τοῖσι γὰρ οὐδὲ κτήνεα ὅσιά ἐστι θύειν ἔξεστι, χωρὶς ὑῶν, καὶ ἐρσένων βοῶν, καὶ μόσχων, ὅσοι ἂν καθαροὶ ἔωσι, καὶ χηνέων, ἐπὶ δὲ ἅπαντα τὸν Ηρακλέα, καὶ ἐπ' ἄνθρωπον ὡς δὴ φασι, ἰσῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάσι φονεῦσαι; καὶ πρὸς μὲν τούτων ἐσάτην ἡμῖν εἰπόντων, καὶ παρὰ τῶν θεῶν, καὶ παρὰ τῶν ἡρώων θυμίνεα εἴη. τὰς δὲ δὴ αἶγας, καὶ οὐ πρόκρους, τῶνδε εἵνεκα θύουσι Αἰγυπτίων οἱ ἱερημένοι. τὸν Πᾶνα τῶν ὀκτὼ θεῶν λογίζονται εἶναι οἱ Μενδήσιοι. οὗτοι δὲ ὀκτὼ θεοὶ πρότεροι τῶν δυώδεκα θεῶν φασὶ γενέσθαι. γράφουσι δὲ δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τὸ Πανὸς, κατάπερ Ελλησι τἄγαλμα, αἰγοπρόσωπον καὶ τραγοσκελέα, οὔτι τοιοῦτον νομίζοντες εἶναί μιν, ἀλλ' ὁμοιον τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. ὅτου δὲ εἵνεκα τοιοῦτον γράφουσι αὐτὸν, οὐκ ἡδιόν ἐστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντες οὗτοι αἶγας οἱ Μενδήσιοι, καὶ μᾶλλον οὗτοι ἔρσενας τῶν θηλέων. καὶ τούτων οἱ ἀποτοὶ τιμὰς μέζονας ἔχουσι. ἐκ δὲ τούτων, εἷς μάλιστα ὃς πρὸ ἐπεὰν ἀρθάνῃ, τῷ Πανὶ μέγα πάντι τῷ Μενδησίῳ νομῷ τίθεται. καλέεται δὲ ὁ τράγος ὁ τῶν Αἰγυπτίοισι, Μένδης. ἐγένετο δὲ τῷ νομῷ τούτῳ ἐπὶ ἐμοῦ τοῦτο τὸ τέρας. γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναφανδόν. τοῦτο ἐς ἐπίδειξιν ἀνθρώποισι ἀπίκετο. ὑὸς δὲ Αἰγύπτιοι μιαρὸν ἡγέονται θηρίον εἶναι. καὶ τοῦτο μὲν, ἢν τις ψαύσῃ αὐτοῦ παριὼν ὑὸς, αὐτοῖσι τοῖσι ἱματίοισι ἀπιὼν ἔβαψε ἐωυτὸν. βάες δὲ τοὶ ποταμοῦ. τοῦτο δὲ, οἱ συβῶται ἐόντες Αἰγύπτιοι, ἐγγενέες, ἐς ἱρὸν οὐδὲν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐσέρχονται μούνοι πάντων. οὐδέ σφι ἐκδίδοσθαι θυγατέρα οὐδεὶς ἐθέλει, οὐδ' ἄγεσθαι ἐξ αὐτέων, ἀλλ' ἐκδίδοντες οἱ συβῶται, καὶ ἄγοντες ἐξ ἀλλήλων. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι θεοῖσι θύειν ὑὸς οὐ δίκαιόν ἐστι Αἰγύπτιοι. σελήνῃ δὲ καὶ Διονύσῳ μούνοισι, τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τῇ αὐτῇ πανσελήνῳ σφᾶς ὑὸς θύσαντες, πατέονται τῶν ἱρείων. διότι δὲ σφᾶς ὑὸς ἐν τοῖσι ἄλλοισι ὀρτῇσι ἀπεστυγήκασι, ἐν δὲ τούτῃ θύουσι, ἔστι μὲν λόγος πρὸς αὐτοῦ τῶν Αἰγυπτίων λεγόμενος. ἐμοὶ μὲν οἱ ἀδηκτέοντι, οὐκ ἔνι προτετέρπρος ὅτι λεχθῆναι. θυσίη δὲ ἥδε τῷ ὑῶν τῇ σελήνῃ ποιέεται. ἐπεὰν θύσῃ τὴν οὐρὴν ἄκρην, καὶ τὸν σπλῆνα, καὶ τὸν ἐπίπλοον συνθεὶς ὁμοῦ, κατὰ ὧν ἐκάλυψε πάσῃ τοῦ ἰητινέος τῇ πιμελῇ τῇ πρὸς τὴν νηδὺν γινομένῃ. καὶ ἔπειτα κατεγίζει πυρί. τὰ δὲ ἄλλα ἱρέα σιτέονται ἐν τῇ πανσελήνῳ, ἐν τῇ, ἂν τὰ ἱρὰ θύωσι. ἐν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ οὐκ ἂν ἔτι γεύσαιτο. οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὑὸς πλάσαντες ἐκ σταιτὸς, καὶ ὀπτήσαντες τούτους, θύουσι. τῇ δὲ Διονύσῳ τῇ ὀρτῇ τῇ τοῦ πρὸ τῆς, χοῖρον πρὸ τῶν θυρέων σφάξας ἕκαστος, δίδωσι ἀπφέρεσθαι τὸν χοῖρον αὐτῷ τῷ ἀποδομένῳ τῶν συβῶν. τῇσι δὲ ἄλλῃσι ἀνάγουσι ὀρτῇσι τῷ Διονύσῳ οἱ Αἰγύπτιοι, πλὴν χοίρων, κατὰ ταυτὰ σχεδὸν πάντα Ελλησι. αὐτὰ δὲ φαλλῶν, ἄλλα σφι ὅδε ἐξεύρηται ἄγαλματα νευρόσπαστα, τὰ, περιφορέεται κατὰ κώμας τὰς γυναῖκας, νεῦον τὸ αἰδοῖον, οὐ πολλῷ τέῳ ἔλασσον τοῦ ἄλλου σώματος. προηγέεται δὲ αὐλός. ἅμα δὲ ἕπονται ἀείδουσαι τὸν Διόνυσον. διότι δὲ μέζον τε ἔχει τὸ αἰδοῖον, καὶ κινέει μοῦνον τοῦ σώματος, ἔστι λόγος πρὸς αὐτοῦ ἱρὸς λεγόμενος. ἐδοκέε ὧν δοκέει μοι Μελάμπους ὁ Αμυθέωνος τὴν θυσίην τάνδε σφι εἶναι ἀδαὴς, ἀλλ' ἔμπειρος. Ελλησι γὰρ δὴ Μελάμπους ὅδε ὁ ἐξηγησάμενος τὸ Διονύσου τοὔνομα, καὶ τὴν θυσίην, καὶ τὴν πομπὴν τοῦ φαλλοῦ. ἀτρεκέως μὲν οὐ πάντα συλλαβὼν, τὸν λόγον ἔφυνε. ἀλλ' οἱ ἐπιγενόμενοι σοφίσαι, μέζονος ἐξεφήναν. τὸ δ' ὧν φαλλὸν τοῦ Διονύσου πεμπόμενον,

Μελάμπους δὲ ὁ ἀπικνεόμενος. καὶ ἀκέσσας τὸν μαθόντες, πιθόμενοι τὰ, πιθόμενοι Ἕλλησι. ἐγὼ μέν νυν φημὶ Μελάμποδα γενόμενον ἀνδρα σοφὸν, μαντικήν τε ἐωυτῷ συνεῖναι, καὶ τυθόμενον ἀπ' Αἰγύπτου, ἄλλα τε πολλὰ ἀπικνέσθαι Ἕλλησι, καὶ τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, ὀλίγα αὐτῶν παραλλάξαντα. οὐ γὰρ δὴ συμπείσειν γε φήσω τὰς ἐν Αἰγύπτῳ πιθομένας τῷ θεῷ, καὶ τὰ ἐς τοὺς Ἕλληνας. ὁμότροπα γὰρ ἓν τοῖσι Ἕλλησι, καὶ ὀλίγῳ νεώτερα. οὐ μέν οὐδὲ φήσω ἔνας Αἰγύπτιοι παρὰ Ἑλλήνων ἐλαβον ἢ τοῦτο, ἢ ἄλλο τι νόμαιον. τυθιάσθαι δέ μοι δοκέει μάλιστα Μελάμπους τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, παρὰ Κάδμου τε τοῦ τυρείου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ἀπικομένων ἐς τὴν νῦν Βοιωτίην καλεομένην χώρην, σχεδὸν ἓν τῷ πάντα τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν, ἐξ Αἰγύπτου ἐληλυθέναι ἐς τὴν Ἑλλάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ τῆς βαρβάρου ἥκει, τῶν θανόμενος, ὅτι εὑρίσκω τοῦτο, δοκέω δ' ὧν μάλιστα ἀπ' Αἰγύπτου ἀπίχθαι. ὅτι γὰρ δὴ μὴ Ποσειδέων τε, καὶ Διόσκουροι, ὡς καὶ πρότερόν μοι ταῦτα εἴρηται, καὶ Ἥρης, καὶ Ἑστίης, καὶ Θέμιδος, καὶ Χαρίτων, καὶ Νηρέος τε, καὶ Νηρείδων, καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, Αἰγυπτίοισι ἀεί κοτε τὰ οὐνόματα ἔσται ἐνόμισται. λέγω δὴ τὰ, λέγουσι αὐτοὶ Αἰγύπτιοι, τῶνδε οὐ φασὶ θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματα. οὗτοι δέ μοι δοκέουσι ἀπὸ Πελασγῶν ὀνομάδδαι, πλὴν Ποσειδέωνος. τοῦτον δὲ τὸν θεὸν πρὸς Λιβύων ἐπύθοντο. διὸ καὶ μᾶλλον ἀπ' ἀρχῆς Ποσειδέωνος οὔνομα ἔκτηντο, εἰ μὴ Λίβυσι. καὶ τιμέωσι τὸν θεὸν τοῦτον ἀεί. νομίζουσι δ' οὐ Αἰγύπτιοι οὐδ' ἥρωσι οὐδένα. ταῦτα μέν νυν καὶ ἄλλα πολλὰ λέγουσι, τὰ ἐγὼ φράσω, Ἕλλησι ἀπ' Αἰγυπτίων νενομίσθαι. τὰ δὲ Ἑρμέω τὰ ἀγάλματα ὀρθὰ ἔχειν τὰ αἰδοῖα ποιεῦντες, οὐκ ἀπ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι, ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν, πρῶτοι μὲν Ἑλλήνων ἁπάντων Ἀθηναῖοι παραλαβόντες. παρὰ δὲ τούτων, ὡ ἄλοι Ἀθηναίοισι γὰρ ἤδη καὶ τὰ Ἕλλησι τελέουσι, Πελασγοὶ σωίζοι- νοι ἐγβύνοντο ἐν τῇ χώρῃ. ὅθεν περ καὶ Ἕλλησι ἤρξαντο νομίζεσθαι. ὅστις δὲ τὰ Καβείρων ὄργια μεμύηται, τὰ, Σαμοθρήικες ἔδη τελέουσι παρὰ Πελασγῶν, οὕτω ὤν περ οἶδε τὰ, λέγω. τὸν γὰρ Σαμοθρήικα οἶκον πρότερον Πελασγοὶ ἔοι, οἱ, περ Ἀθηναίοισι σωίζοικοι ἐγένοντο. καὶ παρὰ τούτων Σαμοθρήικες τὰ ὄργια παραλαμβάνουσι. ὀρθὰ ὧν ἔχειν τὰ αἰδοῖα τὰγάλματα τοῦ Ἑρμέω, Ἀθηναῖοι πρῶτοι Ἑλλήνων παρὰ Πελασγῶν μαθόντες, ἐπιδείξαντες. οἱ δὲ Πελασγοὶ, ἱρόν τινα λόγον περὶ αὐτοῦ ἔλεξαν, τὰ, ἓν τοῖσι Σαμοθρηίκη μυστηρίοισι δηλοῦται. ἔθυον δὲ καὶ πάντα πρότερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖσι ἐπιδεχόμενοι, ὡς ἐγὼ ἓν Δωδώνῃ οἶδα ἀκούσας, ἐπωνυμίην δὲ οὐδεμίην οὔνομα ἐποιεῦντο οὐδ' ἐφθέγγοντο αὐτέων. οὐ γὰρ ἀκηκόεσάν κω. θεοὺς δὲ προσωνομάσθαι σφέας ἀπὸ τοῦ τοιοῦδε, ὅτι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα, καὶ πάσας νομὰς ἔχον. ἔπειτα δὲ, χρόνου πολλοῦ διελθόντος, ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπηγμένα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν πρὸ τῶν ἄλλων. Διονύσου δὲ ὕστερον πολλῷ ἐπύθοντο. καὶ μετὰ χρόνον ἐχρηστηριάζοντο πρὸς τὸ ὀνομάτων ἓν Δωδώνῃ. τὸ γὰρ δὴ μαντήιον τοῦτο νενόμιστο αὐχαιότατον τῶν ἓν Ἕλλησι χρηστηρίων εἶναι. καὶ ἦν τὸν χρόνον τοῦτον μοῦνον. ἐπεὶ ὧν ἐχρηστηριάζοντο ἓν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοὶ εἰ ἀνέλοντο τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν Βαρβάρων ἥκοντα, ἀνεῖλε τὸ μαντήιον χρᾶσθαι. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τοῦ χρόνου ἔθυον, χρῆσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι. παρὰ δὲ Πελασγῶν Ἕλληνες ἐδέξαντο ὕστερον. ὄθεν δὲ ἐγένετο ἕκαστος τῶν θεῶν, εἴτε ἀεὶ ἦσαν πάντες, ὁκοῖοί τέ τινες τὰ εἴδεα, οὐκ ἠπίσταντο μέχρι οὗ πρώην τε καὶ χθὲς ὡς εἰπεῖν λόγω. Ἡσίοδον γὰρ καὶ Ὅμηρον ἡλικίην τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μοῦ πρεσβυτέρους γενέσθαι, καὶ οὐ πλέοσι. οὗτοι δέ εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ἕλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ τιμὰς τε καὶ τέχνας διελόντες, καὶ εἴδεα αὐτῶν σημήναντες. οἱ δὲ πρότεροι πεντε λεγόμενοι τούτων τῶν αὐξόων γενέσθαι, ὕστερον ἐμοὶ δοκέειν ἐγένοντο τούτων. καὶ τὰ μὲν πρῶτα, ἐς Δωδωνίδας ἱρηΐας λέγεται. τὰ δὲ ὕδατα τὰ ἐς Ἡσίοδόν τε καὶ Ὅμηρον ἐλθόντα, ἐγὼ λέγω. χρηστηρίην δὲ εἶναι τῶν τε ἓν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἓν Λιβύῃ, τόνδε Αἰγύπτιοι λόγον λέγουσι. ἔφασαν οἱ ἱρέες τοῦ Θηβαιέος Διός, δύο γυναῖκας ἱρηΐας ἐκ Θηβαίων ἁρπαχθῆναι ὑπὸ Φοινίκων. καὶ τὴν μὲν αὐτέων, πυθέσθαι ἐς Λιβύην πρηθεῖσαν. τὴν δὲ, ἐς οὖν Ἕλληνας. τάυτας δὲ τὰς γυναῖκας εἶναι τὰς ἱδρυσαμένας τὰ μαντήια πρώτας ἓν τοῖσι ἐρημένοισι ἔθνεσι. ἐρομένου δὲ μοῦ ὁκόθεν οὗτοι ἀτρεκέως ἐστήκασι λέγοντες, ἔφασαν πρὸς ταῦτα ζητησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν γυναικῶν τουτέων, καὶ αὐδρεῖον μὲν σφέας δοκέειν γενέσθαι, πυθέ-

σθαι

σθαι δὲ ὕστερον τοῦτο περὶ αὐτέων, τάδε λέγειν. τοῦτα μέν νυν ἓν Θεσπρωτοῖσι ἱρέων ἤκουον. τὰ δὲ Δωδωναίων, φασὶ αἱ πελειάδες μελαίνας ἐκ Θηβαίου ἱρέων ἀπενεχθῆναι. τὰς Αἰγυπτίων οἰκησαμένας, τὴν μὲν, αὐτέων ὀρθὰ Λιβύων, τὴν δὲ, παρὰ σφέας ἀπικέσθαι. ἱζομένην δὲ μιν ἐπὶ φηγόν, αὐδάξασθαι φωνῇ ἀνθρωπίνῃ, ὡς χρεὼν εἴη μαντήιον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι, καὶ αὐτὸν τοῦτο ἐπαΐειν θείου ἐὸν τὸ ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖσι, καὶ σφέας ἐκ τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ὀρθῶς Λίβυας οἱ χρηστήριον λεγόντων Ἀμμώνων χρησάμενον λελυθῆναι τῶν Λίβυας πρίασθαι. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο Διὸς. Δωδωναίων δὲ αἱ πρήιαι, τὴν, τῇ πρεσβυτάτῃ τε οὔνομα ἓν Προμενείᾳ, τῇ δὲ μετ' αὐτὴν, Τιμαρέτῃ, τῇ δὲ νεωτάτῃ, Νικάνδρῃ, ἔλεγον ταῦτα. συνωμολόγεον δέ σφι καὶ ἄλλοι Δωδωναῖοι, οἱ περὶ τὸ ἱρόν. ἐγὼ δ' ἔχω περὶ αὐτέων γνώμην τοιήδε. εἰ ἀληθέως οἱ Φοίνικες ἐξήναγον τὰς ἱρὰς γυναῖκας, καὶ τὴν μὲν αὐτέων, ὀρθῶς Λιβύων, τὴν δὲ, ὀρθῶς Ἑλλάδα ἀπέδοντο, δοκέειν ἐμοὶ ἡ γυνὴ αὕτη ἔτι νῦν Ἑλλάδα, πρότερον δὲ Πελασγίης καλουμένης, ἔτι αὐτῆς ταύτης πρηθῆναι ὀρθῶς Θεσπρωτούς. ἐνθεῦτεν δ' οὐλοῦσα ὑπὸ Φοινίκων ἱδρύσασθαι ὑπὸ φηγῷ περφυκυίῃ Διὸς ἱροῦ, ὥσπερ ἓν εἰκὸς ἀμφιπολοῦσαν ἓν Θήβῃσι ἱρὸν Διός, ἔνθα ἀπίκετο, ἔνθαῦτα μνήμην αὐτοῦ ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου, χρηστήριον κατηγήσασθαι, ἐπείτε συνέλαβε τὴν ἑλλάδα γλῶσσαν, φάναι δὲ οἱ ἀδελφὴν ἓν Λιβύῃ περηθῆναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν Φοινίκων, ὑπ' ὧν καὶ αὐτὴ ἐπρήθη. πελειάδας δὲ μοι δοκέουσι λεχθῆναι πρὸς Δωδωναίων ὑπὸ τοῦ μὲ ἀγνῶτας, διότι βάρβαροι ἦσαν. ἐδόκεε δέ σφι ὁμοίως ὄρνισι φθέγγεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον, τὴν πελειάδα ἀνθρωπίνην φωνὴν ἀφεῖναι λέγουσι, ἐπείτε τὰ σφέτερα ἡδέως ἐγίνωσκε. ὡς δὲ ἐβαρβάριζε, ἐδόκεε σφι ὄρνιθος τρόπον φθέγγεσθαι. ἐπεὶ τέῳ τρόπῳ ἂν πελειὰς ἀνθρωπίνην φωνὴν φθέγξαιτο; μελαίναν δὲ λέγοντες, εἶναι τὴν πελειάδα, σημαίνουσι ὅτι ἀγνῶτα ἡ γυνή. ἡ δὲ μαντικὴ ἦτε ἓν Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι, καὶ ἓν Δωδώνῃ, παραπλήσια ἀλλήλῃσι τυγχάνουσι ἐοῦσαι. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἱρῶν ἡ μαντικὴ ἀπ' Αἰγύπτου ἀπιγμένη. πανηγύρεις δὲ αἶρε, καὶ πομπὰς, καὶ προσαγωγὰς, πρῶτοι ἀνθρώπων Αἰγύπτιοι εἰσὶ οἱ πιησάμενοι. καὶ παρὰ τούτων Ἕλληνες μεμαθήκασι. τεκμήριον δέ μοι τούτου, τόδε. αἱ μὲν, γὰρ φαίνονται ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου πιεζόμεναι. αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ, νεωστὶ ἐπινένηνται. πανηγυρίζουσι δὲ Αἰγύπτιοι οὐκ ἅπαξ τοῦ γινομένου. πανηγύρεις δὲ συχνὰς, μάλιστα μὲν καὶ πλεύμονάτατα ὀρθῶς Βούβαστιν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι. δεύτερα, ὀρθῶς Βούσιριν πόλιν τῇσι. ἓν ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλει ἐστὶ μέγιστον ἱσιδος ἱρόν. ἰδρυται δὲ ἡ πόλις αὕτη μέσῃ τῇ Αἰγύπτου ἓν μέσῳ τοῦ Δέλτα. Ἶσις δέ ἐστι ὀρθῶς κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, Δημήτηρ. τρίτα δ' ἐς Σάϊν πόλιν τῇ Ἀθηναίῃ πανηγυρίζουσι. τέταρτα δὲ, ἐς Ἡλιούπολιν τῷ ἡλίῳ. πέμπτα δὲ, ἐς Βουτοῦν πόλιν τῇ Λητοῖ. ἕκτα δὲ, ἐς Παπρημιν πόλιν τῷ Ἀρεϊ. ἐς μὲν νυν Βούβαστιν ἐπεὰν κομίζωνται, πτοιδῦσι τάδε. πλέουσί τε γὰρ δὴ ἅμα ἀνδρες γυναιξί, καὶ πολλόν τι πλῆθος ἑκατόρων ἓν ἑκάστῃ βάρει. αἱ μὲν τινες τῶν γυναικῶν, κροτάλα ἔχουσαι, κροταλίζουσι. οἱ δὲ, αὐλέουσι κατὰ πάντα τὸν πλόον. αἱ δὲ λοιπαὶ γυναῖκες, καὶ ἄνδρες, ἀείδουσι, καὶ τὰς χεῖρας κροτέουσι. ἐπεὰν δὲ πλέοντες κατά τινα πόλιν ἄλλην γένωνται, ἐγχρίμψαντες τὴν βάριν τῇ γῇ, ποιεῦσι τάδε. αἱ μὲν τινες τῶν γυναικῶν ποιεῦσι τὰ, περ εἴρηκα. αἱ δὲ, τωθάζουσι βοῶσαι τὰς ἓν τῇ πόλεϊ ταύτῃ γυναῖκας. αἱ δ' ὀρχέονται. αἱ δ' ἀναστέρονται αὐτάμεναι. ταῦτα παρὰ πᾶσαν πόλιν παραποταμίην ποιεῦσι. ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὴν Βούβαστιν, ὀρτάζουσι μεγάλας ἀνάγοντες θυσίας. καὶ οἶνος πλεῖστος ἀνακεκόμισται πρὸς ἓν τῇ ὀρτῇ ταύτῃ, ἢ ἓν τῷ ἅπαντι χρόνῳ τῷ ἐπιλοίπῳ. συμφοιτέουσι δὲ ὅσοι ἀνὴρ καὶ γυνὴ ὅσοι, πλὴν παιδίων, καὶ ἐς ἑβδομήκοντα μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι. ταῦτα μὲν δὴ τάυτῃ ποιέεται. Ἐν δὲ Βουσίρει πόλι, ὡς ἀνάγουσι τῇ Ἴσι τῇ ὀρτῇ, εἰρηται πρότερόν μοι. τύπτονται γὰρ δὴ μετὰ τὴν θυσίην πάντες, καὶ πᾶσαι, μυριάδες ἐόντες πολλὰς ἀνθρώπων. τοῦ, δὲ τύπτονται, οὐ μοι ὅσιόν ἐστι λέγειν. ἴσασι δὲ Καρῶν εἰσὶ ἓν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες, οὗτοι δὲ ποιεῦτῳ ἔτι πλέω ποιεῦσι τούτων, ὅσῳ καὶ τὰ μέτωπα κόπτονται μαχαίρησι. καὶ τούτῳ εἰσὶ δῆλοι, ὅτι εἰσὶ ξεῖνοι, καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι. ἐς Σάϊν δὲ πόλιν ἐπεὰν συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῃσι ἓν τῇ νυκτὶ, λύχνα καίουσι πάντες πολλὰ ὑπαίθρια πρὸς τὰ δώματα λύκνῳ. τὰ δὲ λύχνα, ἔστι ἐμβάφια, ἐμπλεα ἁλὸς, καὶ ἐλαίου. ἐπιπολῆς

ἐπιπολῆς δὲ ἔπεσι αὐτὸ τὸ ἑλλύχνιον. καὶ ὄζει καίεται φανὸς λύχνος. καὶ τῇ ὀρτῇ οὔνομα λίεσχ λυχνοκαΐη. οἷσ᾽ ἂν μὴ ἔλθωσι ἐν Αἰγυπτίῳ ἐς τὠυτὸ πανήγυριν τούτῳ, φυλάσσοντες τὠυ νύκτα ἐπὶ θυσίης, καίουσι καὶ αὐτοὶ πάντες τὰς λύχνας. καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σάι μούνῃ καίεται. ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον. ὅτου δὲ ἕνεκα φῶς ἔλαχε καὶ τιμῶ ἡ νὺξ αὕτη, ἔστι ἱρὸς λόγος λεγόμενος. ἐς δὲ ἡλίου τε πόλιν, καὶ Βουβαστιν, θυσίας μούνας ὡντελέουσι φοιτέοντες. ἐν δὲ Παπρήμι, θυσίας μὲν καὶ ἱρὰς, κατάπερ καὶ τῇ ἄλλῃ πτέουσι. ἔνθ᾽ ἂν δὲ γίνηται καταφορὴς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μέν τινες τῶν ἱρέων πρὸ τοῦ ἀγάλματος πεπόνηνται. οἱ δὲ πολλοὶ αὐτέων, ἐκ ξύλων κορυφὰς ἔχοντες, ἑστᾶσι τοῦ ἱροῦ ἐν τῇ ἐσόδῳ. ἄλλοι δὲ ὀλιγάδας ὠθεῖ τελέοντας πλοῦνος χιλίων ἀνδρῶν, ἕκας ἔχοντες ξύλα, καὶ σὺν ὠὴ τὰ ἕτερα ἀλέες ἑστᾶσι. τὸ δὲ ἄγαλμα ἐὸν ἐννεῶ μακρῷ ξυλίνῳ καταλιχρυσωμένῳ, πρόσκεινται τῇ πρόσθυραι ὀκτὼ ἄλλο οἴκημα ἱρόν. οἱ μὲν δὴ ὀλίγοι οἱ πρὸ τοῦ ἀγάλματος λελειμμένοι, ἕλκουσι τετρακυκλον, ἁμαξαν, ἄγουσαν τὸν νηόν τε, καὶ τὸ ἐν τῷ νηῷ ἐνεὸν ἄγαλμα. οἱ δὲ, οὐκ ἐῶσι ἐν τοῖσι προπυλαίοισι ἑστεῶτος ἐσιέναι. οἱ δὲ ὀλιγωλιμάδες, τιμωρέοντος τῷ θεῷ, παίουσι αὐτοὺς ἀλεξόμενοι. ἐνθαῦτε μάχη ξύλοισι καρτερὴ γίνεται. κεφαλάς τε συναράσσοντας. καὶ ὡς ἐγὼ δοκέω, πολλοὶ καὶ ἀρθήσκουσι ἐκ τῶν τραυμάτων. οὐ μὴν φασί γε οἱ τε Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἀρθήσκειν οὐδένα. τὸν δὲ πανήγυριν τούτων, ἐκ τοῦδε νομίσαι φασὶ οἱ ὠκεανίται, οἰκείην ἐν τῷ ἱρῷ κοῦτω τοῦ Ἄρεος τὸν μητρόπατρα, καὶ τὸν Ἄρεα ἀποτροφον γενόμενον, ἐλθεῖν ἐς ἀναδρομὴν ἐθέλοντα τῇ μητρὶ συμμῖξαι. καὶ οὐ προσπόλους τοῦ μητρὸς οἷα οὐκ ὀπωπότας αὐτὸν πρότερον οὐ πολιορκῆσαι πολιήν, ἀλλ᾽ ἀπερύκειν. τὸν δ᾽ ἐξ ἄλλης πόλιος ἀγαγόμενον αὐθρώπους, πύστεσθαι προσπόλους τρηχέως πολιατεῖν, καὶ ἐσελθεῖν παρὰ τὸν μητρόπατρα. ἀπὸ τούτου, τοῦ Ἄρεϊ τοῦτον τὸν πλοῦν ἐν τῇ ὀρτῇ νενομικῆσθαι φασί. καὶ τὸν μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἱροῖσι, μὴ δὲ ἀλοῦσους ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱρὰ ἐσιέναι, οὗτοί εἰσι οἱ πρῶτοι θρησκεύσαντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι σχεδὸν πάντες ἀνθρωποι, πλὴν Αἰγυπτίων, καὶ Ἑλλήνων, μίσγονται ἐν ἱροῖσι, καὶ ἀπὸ γυναικῶν ἀνιστάμενοι, ἄλουτοι ἐσέρχονται ἐς ἱρὸν, νομίζοντες ἀνθρώπους εἶναι κατάπερ τὰ ἄλλα κτήνεα. καὶ γὰρ τὰ ἄλλα κτήνεα ὁρᾶν, καὶ ὀρνίθων γένεα ὀχεύομενα ἐν τε τοῖσι νηοῖσι τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν τοῖσι τεμένεσι. εἰ ὧν ἐπιτήδεα ἦν τοῦ θεοῦ τοῦτο μὴ φίλον, οὐκ ἂν οὐδὲ τὰ κτήνεα ποιέειν, οὗτοι μέν νυν ἀσκέουσι τὰ ποιεῦντες, ὠθιλέγουσι ἐμοί γε οὐκ ἀρεστά. Αἰγύπτιοι δὲ θρησκεύουσι πρὸς τούτοισι τάδε. ἐούσης δὲ Αἰγυπτίου ὅμορος τῇ Λιβύῃ, οὐ μάλα θηριώδεος ἐστί. τὰ δὲ ἐόντα σφι, ἅπαντα ἱρὰ νενόμισται. καὶ τὰ μὲν, σιτήρεα αὐτοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι. τὰ δὲ, οὔ. τῶν, δὲ εἵνεκα ἀνέστηκε τὰ ἱρὰ ἐν λέγοιμι, καταβαίλω ἂν τῷ λόγῳ ὃν τὰ θεῖα πρήγματα, τὰ ἐγὼ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι. τὰ δὲ καὶ εἵνεκα αὐτῶν ὧν ἐφάνησαν, ἀναγκαίη καταλαμβανέσθω ἔπος. νόμος δέ ἐστι τοῦτο ἐν τῶν θηρίων ὧδε ἔχων. Μελεσώνοι ἀνδρὸς ἑκάστου τροφῆς χωρὶς ἑκάστου, καὶ ἔρσενος, καὶ θήλεος τῶν Αἰγυπτίων, τῶν, πρὶς παρὰ πατρὸς ἐκδέκεσθαι τὴν τιμήν. οἱ δὲ ἐν τοῖσι πόλισι ἑκάστοισι, θυσὰς τάσδε σφὶ ἀπετελέουσι. θύουσι τῷ θεῷ, τοῦ, ἂν ᾖ τὸ θηρίον, ξυροῦσι τοῦ τῶν παιδίων ἢ πᾶσαν τὴν ἡμισυ, ἢ τὸ τρίτον μέρος. τὰς τρίχας. τὸ, δ᾽ ἂν ἑλκύσῃ, ζύσι τῇ μελεσιωνῷ θηρίῳ ἐπιδοῖ, ἔπ᾽ αὐτοῦ αὐτοῦ τὰμνουσι ἰχθῦς, παρέχει βορὴν τοῖσι θηρίοισι. τροφὴ μὲν δὴ αὐτοῖσι τοιαύτη ἀπόκειται. τὸ, δ᾽ ἂν τις τῶν θηρίων τούτων ἀκρωτείνῃ, ἢν μὲν ἑκὼν, θάνατος ἡ ζημίη. ἢν δ᾽ ἀέκων, ἀκρτείνειν ζημίλιν, τὴν, ἂν οἱ ἱρέες τάξωσι. ὅς δ᾽ ἂν ἴβιν, ἢ ἴρηκα ἀκρτείνῃ, ἢν τε ἑκὼν, ἢν τε ἀέκων, τεθνάναι ἀνάγκη. πολλῶν δὲ ὄντων ὁμοτρόφων τοῖσι ἀνθρώποισι θηρίων, πολλῷ ἂν ἔτι πλέω ἐγίνετο, εἰ μὴ κατελαμβανε σφέας ἀλούρους τιθέντας. ἐπεὰν τέκωσι αἱ θήλειαι, οὐκέτι φοιτέουσι παρὰ τοὺς ἔρσενας. οἱ δὲ, διζήμενοι μίσγεσθαι αὐτῇσι, οὐκ ἔχουσι. πρὸς ὧν ταῦτα σοφίζονται τάδε. ἁρπάζοντες ἀπὸ τῶν θηλέων, νέ ἐπαιρόμενοι τὰ τέκνα, λιτέσθαι. λιτέναντες μὲν οὐ πάσχουσι τὰ δὲ, σφρισιόμενα τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ἐπιθυμέουσα, οὕτω δὴ ἀπικνέονται παρὰ τοὺς ἔρσενας. φιλότεκνον γὰρ τὸ θηρίον. πυρκαϊῆς δὲ γινομένης, θεῖα πρήγματα καταλαμβάνει τοὺς ἀλούρους. οἱ μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι ἑστάντες, φυλακὰς ἔχουσι τῶν ἀλούρων, ἀμελήσαντες σβέννυσθαι τὸ κομιζόμενον, οἱ δὲ ἄλουροι, ἑστάντες,

ὑπερθρώσκοντες τοὺς ἀνθρώπους, ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. τούτων δὲ γινομένων μεγάλα πένθεα τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμβάνει. ἐν ὁτέοισι δ᾽ ἂν οἰκίοισι ἄλλο τι ἀπὸ τοῦ ἀποθάνῃ, οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυρέονται τὰς ὀφρύας μούνας. παρ᾽ ὁτέοισι δ᾽ ἂν κύων, πᾶν τὸ σῶμα, καὶ τὴν κεφαλήν. ἀποτάγονται δὲ οἱ ἄλλοι ἀποθανόντος, ὃν ἱρὰς ἔχας, ἐν θάπτουσι τάδε. ἐν Βουβάστι πόλι. τὰς μὲν λυκους, ἐν τῇ ἐωϋτοῦ ἕκαστοι πόλι θάπτουσι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. ὡσαύτως δὲ τῇσι λυσὶ οἱ ἐγκυδυτοὶ θάπτουσι. τὰς δὲ μυγαλὰς, καὶ τοὺς ἴρηκας, ἀποτάγουσι ἐς Βουβαστιν πόλιν. τὰς δὲ ἀσπίδας ἱερὰς, καὶ τοὺς λύκους ὀλίγους πολλῷ τέῳ ἐόντας ἀλωπέκων μέζονας, αὐτοὶ θάπτουσι, τῇ, ἂν εὑρίσκωσι κείμενοι. τὸν δὲ κροκόδειλον καὶ τὸν ἰκνεύμονα. τοὺς χειμερινοὺς μῆνας τέσσαρας, ἐδίαιτος οὐδείς. ἐὸν δὲ τετράποδον, χερσαῖον, καὶ λιμναῖον ὀνομάζεται. τίκτει μὲν γὰρ ὠὰ ἐν γῇ, καὶ ἐκλέπει. καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρης διατρίβει ἐν τῷ ξηρῷ. τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν, ἐν τῷ ποταμῷ. θερμότερον γὰρ δὴ ὅδωρ τὸ ὕδωρ ἢ τε ἀέρος, καὶ ἢ δρόσου. πάντων δὲ ἡμεῖς ἴδμεν θνητῶν, τοῦτο δὲ ἐλαχίστου μέγιστον γίνεται. τὰ μὲν γὰρ ὠὰ, χηνέων οὐ πολλῷ μέζω τίκτει. καὶ ὁ νεοσσὸς κατὰ λόγον τοῦ ὠοῦ γίνεται. αὐξανόμενος δὲ, γίνεται καὶ ἐς ἑπταπαίδεκα πήχεας, καὶ μέζων ἔτι. ἔχει δὲ ὀφθαλμοὺς μὲν, ὑός. ὀδόντας δὲ, μεγάλους, καὶ χαυλιόδοντας, κατὰ λόγον τοῦ σώματος. γλῶσσαν δὲ μοῦνον θηρίων οὐκ ἔφυσε, οὐδὲ τὴν κάτω γνάθον. ἀλλὰ τὴν μὲν κάτω μοῦνον θηρίων, τὴν ἄνω γνάθου προσάγει τῇ κάτω. ἔχει δὲ καὶ ὄνυχας καρτερούς, καὶ δέρμα λεπίδωτον ἄρρηκτον ὑπὸ τοῦ νώτου. τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι. ἐν δὲ τῇ αὐρίῃ, ὀξυδερκέστατον. ἅτε δὴ ὢν ἐν ὕδατι διαιτεύμενον, τὸ σῶμα ἐνθεῦθεν φορέει πᾶσαν μεσόγαιαν. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ὄρνεα, καὶ θηρία, φεύγει μάλιστα. ὁ δὲ τροχίλος, ἱερωμένος οἱ ἐστί, ἅτε ὠφελεομένῳ πρὸς αὐτοῦ. ἐπεὰν γὰρ ἐς τὸν γῶν ἐκβῇ ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ ἱπποπόταμος, καὶ ἐπέαται χάνει, ἔωθε γὰρ ἔπεσθαι πρὸς τὸν ζέφυρον, ἐνθαῦτε ὁ τροχίλος ἐσδύνων ἐς τὸ σῶμα αὐτοῦ, κατατίνει τὰς βδέλλας. ὁ δὲ, ὠφελεόμενος, ἥδεται, καὶ οὐδὲν σίνεται τὸν τροχίλον. τοῖσι μὲν δὴ τῶν Αἰγυπτίων, ἱροί εἰσι οἱ ἱροπόδειλοι. τοῖσι δ᾽ οὔ, ἀλλ᾽ ἅτε πολεμίους ποδιέπουσι. οἱ δὲ περὶ Θήβας, καὶ τὴν Μοιρίδος λίμνην οἰκέοντες, καὶ ἡγέονται εἶναι ἱρούς. ἑκάτεροι ἐκτρέφουσι ἱροπόδειλον, δεδιδαγμένον εἶναι χειρόηθες. ἀρτήματά τε λίθινα χυτὰ καὶ χρύσεα ἐς τὰ ὦτα ἐσθέντες, καὶ ἀμβρσίας ποδὶ οὖσι ἐμποδίους πόδας, καὶ σπάνια ἀποτακτὰ διδόντος, καὶ ἱρήϊα, καὶ ποδιέποντος ὡς καλλιστα, ζῶντες. ἀποθανόντας δὲ, ταριχεύσαντες, θάπτουσι ἐν ἱρῇσι θήκῃσι. οἱ δὲ περὶ Ἐλεφαντίνην πόλιν οἰκέοντες, καὶ ἐσθίουσι αὐτούς, οὐκ ἡγεόμενοι ἱεροὺς εἶναι, καλέονται δὲ οὐ ἱροπόδειλοι, ἀλλὰ χαμψαι. ἱροποδείλους δὲ Ἰωνες ὠνόμασαν, εἰκάζοντες αὐτῶν τὰ εἴδεα, τοῖσι παρὰ σφίσι γινομένοισι ἱροποδείλοισι τοῖσι ἐν τῇσι ἀμασιῇσι. ἄρρεν δὲ σφέων πολλὰ κατεσιάσι, καὶ παντίαι. ἦσι δ᾽ ὧν ἐμοιγε δοκέει ἀξιωτάτη ἀπήγησις εἶναι, τάυτην γράφω. ἐπεὰν νέωρ συὸς θελήσῃ πόδι ἄγκιστρον, μετίει ἐς μέσον τὸν ποταμόν. αὐτὸς δὲ ὠδὶ τοῦ χείλεος τοῦ ποταμοῦ ἔχων θέλφακα ζωὸν, τάυτην τύπτει. ἐπακούσης δὲ ἡ φωνῆς ὁ ἱροπόδειλος, ἴεται κατὰ τὴν φωνὴν. ἐντυχὼν δὲ τοῦ νώτου, κατατίνει. οἱ δὲ, ἕλκουσι. ἐπεὰν ἢ ἀγκυλὴ ἐς γνῶ, πρῶτον ἀπάντων ὁ θηρεύτης, πλῶ κατ᾽ ὧν ἔπλασε αὐτοῦ σὺν ὀφθαλμούς. ἔπειτα δὲ ποιέων, ἐλάχιστα ἐνυπετέως τὰ λοιπὰ χειροῦται. μὴ πτοήσας δὲ ἔπειτα, σὺν πόνῳ. οἱ δὲ ἵπποι οἱ ποτάμιοι, νομῷ μὲν τοῦ παραπλησίῳ, ἱροί εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι, οὐκ ἱροί. φύσιν δὲ παρέχονται ἰδίην τοιήνδε. τετράπους ὀπλὰς βοός. σιμόν. λασιγλωσσον. ἔχων ἵππου, χαυλιόδοντας φαῖνον. οὐρὴν ἵππου, καὶ φωνήν. μέγαθος, ὅσον τε βοῦς ὁ μέγιστος. τὸ δέρμα δ᾽ αὐτοῦ οὕτω δή τι παχύ ἐστι, ὥστε αὐου γενομένου ξυστὰ ποιέεσθαι ἀκόντια ἐξ αὐτοῦ. γίνονται δὲ καὶ φῶδες ἐν τῷ ποταμῷ, τὰς, ἱερὰς ἡγέονται εἶναι. νομίζουσι δὲ καὶ τῶν ἰχθύων τὸν καλούμενον λεπιδωτὸν, ἱερὸν εἶναι. καὶ τὸν ἔγχελυ. ἱεροὺς δὲ καὶ τούτους, εἶναι τοῦ Νείλου φασί. καὶ τῶν ὀρνίθων οὓς χλωραλώπεκας. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ὄρνις ἱερὸς, τοῦ, οὔνομα φοίνιξ. ἐγὼ μὲν μιν οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῇ. καὶ γὰρ δὴ καὶ σπανίο ἐστὶ φοιτέων, δὴ ἐτέων ὡς Ἡλιοπολίτῃσι λέγουσι, ὡς τελευτῶντος. φοιτᾷ δὲ τότε φασὶ, ἐπεὰν οἱ ἀποθάνῃ ὁ πατήρ. ἔστι δὲ ἐν τῇ γραφῇ μεγαθος, καὶ οἷόσδε, τὰ μὲν, αὐτῷ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ,

Crocodilo.

Crocodili captura

Ex fluviatilibus

Phoenix

δὲ, ὀρυθρὰ. ὃν τὰ μάλιστα ἀετῷ ποδὶ μγησιν ὁμοιόταχος, καὶ τὸ μέγαθος. ὄφιας δὲ λέγουσι μηκα
νᾶσθαι τάδε, ἐμοὶ μὲν ἃ πιστὰ λέγοντες. ἔστ Ἀραβίης ὀρμεώμενον, ὃν τὸ ἱρὸν τοῦ ἡλίου λομίζειν
τὸν πατρόα, ἐν σμύρνῃ ἐμπλάσοντα. καὶ θάπτειν ἐν τ ἡλιτ τοῦ ἱρῷ. κομίζειν δὲ οὕτω. πρῶ-
τον μὲ σμύρνης ὠὸν πλάσειν, ὅσον δυνατός ὅτι φερειν. μετὰ δὲ, πειρᾶσθαι αὐτὸ φορέοντα. ἐ-
πεὰν δὲ ἀκρτειρωθῇ, ὅτω δὴ κοιλήναντα τὸ ὠὸν, λὸν πατρόα ἔν αὐτὸ ἐνπιθῆναι. σμύρνῃ ἄ ἄλ
λῃ ἐμπλάσειν ὅμοιον, καθότι τοῦ ὠοῦ ἐγκοιλήνας ἐνέθηκε τὸν πατρόα. ἐγκεμμένο δὲ τοῦ παχέος,
γίνεσθαι τοῦτο τὸ βάρος. ἐμπλάσαντα δὲ, κομίζειν ἐπ Αἰγύπτε ἐς τὸ ἡλίου τὸ ἱρόν. ταῦτα
μὲν ὄφιας τὸν ὄρνιν λέγουσι ποιέειν. εἰσὶ δὲ πρὸς θήβας ἱροὶ ὄφεων, αὐθρώπων ὀδαμᾶ ὁκλή-
μονες. οἱ μεγάθει ἐόντες μικροί, σίνο λίρκε φορέουσι, πεφυκότα ἔζ ἄκρης τ κεφαλῆς. ταῦ,
ἀρθανόντας, θάπτουσι ἐν τοῦ ἱρῷ τοῦ Διός. τοῦτον γαρ σφέας τὸν θεὸν φασὶ εἶναι ἱρούς. ἔστι δὲ 10
χῶρος τ Ἀραβίης κατὰ Βουτοῦ πόλιν μάλιστά κη λειμένι. καὶ ἐς ὄφιας τὸ χωρίον ἦλθον,
πυνθανόμενος πρὸ τῶν πορωτῶν ὀφίων. ἀπικόμην δὲ, εἶδον ὅστεα ὀφίων, καὶ ἀκάνθας.
πλήθεϊ μὲν, ἀδύνατα ἀπηγήσασθαι. σωροὶ δέ ἦσαν ἀκανθέων καὶ μεγάλοι, καὶ ὑποδιέσε-
ροι, καὶ ἐλάσσονες ὧν πρὸς τούτων. πολλοὶ δέ ἦσαν οὗτοι. ἔστι δὲ ὁ χῶρος ὅδε· ἐν ᾧ αἱ ἄκανθαι κατα
κεχύαται, ποιόσδέ τις ἐσβολὴ ἔζ ὀρέων σειρῶν ἐς πεδίον μέγα. τὸ δὲ πεδίον ὄφιας, σχεδὸν πρὸς
τοῦ Αἰγύπτῳ πεδίῳ. λόγος δ' ὅδι ἅμα ἔαρι ἥκειν πτερωτοὺς ὄφις ἐκ τ Ἀραβίης πρὸς ἐπ'
Αἰγύπτου. τὰς δ' ἴβις τὰς ὀρνιθας ἀπαντώσας ἐς τὴν ἐσβολὴν τούτης τ χώρης, οὐ παριέ-
ναι τοὺς ὄφις, ἀλλὰ κατακτείνειν. καὶ τὴν ἴβιν δι' ὄφιας τὸ ἔργον τετιμῆσθαι λέγουσι Ἀραβιοι
μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίων. ὁμολογέουσι δὲ καὶ Αἰγύπτιοι δι' ταῦτα τιμᾶν τὰς ὀρνιθας τού-
τας. εἰσὶ δὲ τ ἴβιος πόδε. μέλαιναι σφόδρα πάσας. σκέλεα δὲ φορέει γερανέου. πρόσωπον δὲ 20
ἐς τὰ μάλιστα ἐπίγρυπον. μέγαθος, ὅσον ἰρηξ. τ μὲν δὴ μελαινέων τῶν μαχομενέων πρὸς
τοὺς ὄφις, ἧσσόν ἰδέειν. τῶν δ' ἐν ποσὶ μᾶλλον εἰλυμμένων τοῖσι ἀνθρώποισι, διξὰς γὰρ δὴ εἰσὶ αἱ
ἴβιδες, ψιλὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν δειρὴν πᾶσαν. λευκὴ πτεροῖσι, πλὴν κεφαλῆς, καὶ αὐ-
χένος. καὶ ἄκρον τῶν πτερύγων, καὶ τὰ ὠγκίον ἄκρου. ταῦτα δὲ πάντα, μέλανα
ἐστὶ λευκοῦ. σκέλεα δὲ καὶ πρόσωπον, ὁμοίως τῇ ἑτέρῃ. τὸ δὲ ὄφιος ἡ μορφὴ, οἵη περ τῶν ὑ-
δρων. πίλα δὲ οὐ πτερωτὰ φορέει, ἀλλὰ τοῖσι τ νυκτερίδος πτεροῖσι μάλιστα κη ἐμφερέ-
στατα. τοσαῦτα μὲν θηείου πέρι ἱροῦ ἐρέω. αὐτῶν δὲ δὴ Αἰγυπτίων, οἱ μὲν περὶ τὴν πα
ρομβίην Αἰγύπτου οἰκέουσι, μνήμην αὐθρώπων πάντων ἐπασκέοντες, μάλιστα λογιώτατοί
εἰσι μακρῷ, τῶν, ἐγὼ ἐς ἀκοὴν ἀπικόμην. τρόπῳ δὲ ζόης τοιῷδε δι' αχρέωνται. συμαί-
ζουσι τρεῖς ἡμέρας ἐπεξῆς μάλιστα, ἐμέτοισι θηρώμενοι τὴν ὑγιείην, καὶ κλύσμασι, νο- 30
μίζοντες ἀπὸ τῶν τρεφόντων σιτίων πάσας τὰς νούσους τοῖσι αὐθρώποισι γίνεσθαι. εἰσὶ
μὲν γὰρ καὶ ἄλλως Αἰγύπτιοι μετὰ Λίβυας ὑγιέστατοι πάντων ἀνθρώπων, τῶν ὡρέων ἐμοὶ
δοκέειν εἵνεκεν, ὅτι οὐ μεταλλάσσουσι τὰς ὥρας. ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι αὐθρώποισι τὰς
νοῦσοι μάλιστα γίνονται, τῶν τε ἄλλων εἵνεκα πάντων, καὶ δὴ καὶ τῶν ὡρέων μάλιστα.
ἄρτοφαγέουσι δὲ ἐκ τῶν ὀλυρέων ποιεῦντες ἄρτους, οὓς ἐκεῖνοι κολλύστις ὀνομάζουσι. οἶνον
δ' ἐκ ἀμπέλου πεποιημένον σπανίζοντα. οὐ γὰρ σφι εἰσὶ ἐν τῇ χώρῃ ἄμπελοι. ἰχθῦν δὲ οἱ μὲν
πρὸς ἥλιον αὐήναντες, ὠμοὺς σιτέονται. οἱ δ' ἁλμης τινὰ παρείχοντες. ὀρνίθων
δὲ τοὺς τε ὄρτυγας, καὶ τὰς νήσσας, καὶ τὰ μικρὰ τῶν ὀρνιθίων ὠμὰ σιτέονται πρὸ παρεχόν-
τες. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἢ ὀρνίθων ἢ ἰχθύων ὅδε σφι ἐκέκμηκε, χωρὶς ἢ οἱ σφι ἱροὶ ἀκρέ-
σχατα, οὓς λοιποὺς ὁπόσους καὶ ἔφθους σιτέονται. ἐν δὲ τῇσι συνουσιῃσι τοῖσι δι' ἀμοσι 40
αὐτέων, ἐπεὰν ἀκρ δ' εἴπνου γεύωνται, πρὶν ἐφορέειν αὐτὸν νεκρὸν ἐν σορῷ ξύλινον πεποιημένον,
μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ, καὶ ἔργῳ. μέγαθος ὅσον τε πάντη πηχυαῖον, ἢ δίπη
χυ. δεικνὺς δὲ ἑκάστῳ τῶν συμποτέων, λέγει ἐς αὐτὸν ὁρέων, πίνε τε, καὶ τέρπου, ἔσεαι γὰρ
ἀθανὼν τοιοῦτος. ταῦτα μὲν παρὰ τὰ συμπόσια ποιεῦσι. παρεοῖσι δὲ χρέμνοι νόμοι-
σι, ἄλλον οὐδ' ὁντινα ὠνίκτεωνται. τοῖσι ἄλλά τε πολλὰ ἐπαξία δεῖ νόμιμα, καὶ δὴ καὶ ἄεισμα
γένεσι λίνος, ὅσπερ ἐν τε Φοινίκῃ ἀοίδιμός ἐστι, καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ ἐν ἄλλῃ. κατὰ μέντοι ἔθνεα,
ὄνομα ἔχει. συμφέρεται δὲ ὠυτὸς ἐὼν, τὸν οἱ Ἕλληνες λίνον ὀνομάζοντες, ἀείδουσι. ὥστε πολ-
λὰ ἦ καὶ ἄλλα ἀπορέεσθαι με τῶν ποδὶ Αἰγύπτου ἐόντων. ἐν δὲ δὴ καὶ τὸ λίνον ὁκόθεν ἔ-
λαβε

λαβε τὄνομα. φαίνονται δὲ ἀεί κοτε ἔοντες ἀείσλοντες. ἔστι δὲ Αἰγυπτίοισι ὁ λίνος καλούμενος
μκιέρως. ἔφασαν δὲ μιν Αἰγύπτιοι τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Αἰγύπτου, παῖδα μουνο-
γενέα γενέσθαι, ἀρθανόντα δ' αὐτὸν ἄνωρον, θρηνοισι τούτοισι τὸν Αἰγυπτίων τιμηθῆναι.
καὶ ἀοισλῶν τε τούτῳ μούνῳ εἶναι, καὶ πρώτῳ σφίσι γενέσθαι. συμφέροντα ἢ καὶ τόδε
καὶ ἀοισλῶν τε τούτῳ μούνῳ εἶναι, καὶ πρώτῳ σφίσι γενέσθαι. συμφέροντα ἢ καὶ τόδε
ἄλλο Αἰγύπτιοι Ελλήνων μουσοῖσι Λακεδαιμονίοισι. οἱ νεώτεροι αὐτέων τοῖσι πρεσβυτέροισι
στυγνὰ χάσκοντες, εἴκουσι πᾶσι ὁδοῦ, καὶ ἐκτρόαπονται. καὶ ἢν οὖσι, ἔζ ἕδρης ἀνίστανται. τό-
δε μὲν ἄλλοισι Ελλήνων οὐδαμοῖσι συμφέροντα. αὐτὶ τ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τοῖσι
ὁδοῖσι, πρωκωκύσασι κατιόντες μέχρι τοῦ γονάτος τῷ χειρὶ. ἐνθεῦτεν δὲ λιθῶνας λινέους,
ποδὶ τὰ σκέλεα θυσανωτοὺς, ὃς καλέσει καλασίριες. ὧδι τούτοισι δὲ εἰρίνεα εἵματα λόγχαι ἐπὶ
ναβλησίου φορέσει. ἐμοὶ μὲν οὖν γε τὰ ἱρὰ ἐσφορέεται εἰρίνεα, ὀδὲ συγκατάθεσπεσίῃ σφι. ὁ 10
γὰρ ὅσιον, ὁμολογέσει δὲ ταῦτα τοῖσι ὀρφικοῖσι καλεομένοισι, καὶ βακχικοῖσι, ἐοῦσι δὲ Αἰγυ
πτίοισι, καὶ πυθαγορείοισι. ὀδὲ γὰρ τούτων τῶν ὀργίων μετέχοντα, ὅσιόν ὅτι ἐν εἰρινέοισι εἶμα
σι θαφθῆναι. ἔστι δὲ ποδὶ αὐτῶν ἱρὸς λόγος λεγόμενος. καὶ τάδε ἄλλα Αἰγυπτίοισι ὁμῶς ὀρθῶς
ρηθέντα. μέσῃ τε καὶ ἡμέρῃ ἑκάστῃ θεῶν ὅτου ὅδε. καὶ τῇ ἑκάστου ἡμέρᾳ γενόμενοι, ὁτέοισι ἐγ-
κυρήσει, καὶ ὅκως τελευτήσει, καὶ ὑποῖός τις ἔσαι. καὶ τοῖσι τῶν Ελλήνων οἱ ἐν ποιήσει γρη-
μένοι, ἐξέπαυσε. τέρατά τε πλέω σφι εὕρηται, ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἅπασι αὐθρώποισι. γρωμένῳ
γὰρ τέρατος, φυλάσσοντι γραφόμενοι τὸ ποδαῦνον. καὶ ἤν ποτε ὕσερον παραπλήσιον τού-
τῳ γένηται, κατὰ τοῦτο νομίζοσι ἀποβήσεσθαι. μαντικὴ δὲ αὐτοῖσι ὧδε δεδόκηται. αὐθρώ-
πῳ μὲν οὐδενὶ ποσκέεται ἡ τέχνη. τῶν δὲ θεῶν μετεξετέροισι, καὶ γὰρ Ηρακλέϊ μαν-
τήιον αὐτόθι ἔστι, καὶ Απόλλωνος, καὶ Αθηναίης, καὶ Αρτέμιδι, καὶ Αρεος, καὶ Διός. καὶ ὅ, τε 20
μάλιστα ἐν τιμῇ ἄγοντι πάντων τῶν μαντηίων, Λητοῦς ἐν Βουτοῖσι πόλι ἔστι. οὐ μέντοι αὐτὸ μαντήιά σφι κατὰ τωὐτὸ ἑστᾶσι, ἀλλὰ δι' ἀφορμοί εἰσι. ἡ δὲ ἰητρικὴ κατὰ τάδε σφι δι' δ-
στα. μιῆς νούσου ἑκάστῳ ἰητρός ἐστι, καὶ ὁ πλεόνων. πάντα δ' ἰητρῶν ἐστὶ πλέα. οἱ μὲν γὰρ
ὀφθαλμῶν ἰητροί κατέστασι. οἱ δὲ κεφαλῆς. οἱ δὲ ὀδόντων. οἱ δὲ περὶ νηδύν. οἱ δὲ, τῶν
ἀφανέων νούσων. θρίξι δὲ, καὶ ταφὰς σφέων, εἰσὶ ἄνδε. τοῖσι ἂν ἀπεγγνηται ἐκ τῶν οἰκείων
ἀνθρώπων, τοῦτο καὶ λόγου ἐστὶ, τὸ δῆλυ γένος τῶν τε ἐκ τῶν οἰκείων τούτων, κατ' ὃν ἐ-
πλάσσετο τὴν κεφαλὴν πᾶλῷ, καὶ τὸ πρόσωπον, λαπτεται ἐν τοῖσι οἰκήιοισι λιπτῦσαι τὸν νε
κρὸν, αὖτοι ἀνὰ τὴν πόλιν προφώμενοι. τύπτονται ἐπεζωσμένοι, καὶ φαίνουσαι τοῦ μα-
ζούς, σὺν δὲ σφι ἅπασι προσήκουσαι πᾶσαι. ἐτρέφθη δὲ οἱ ἀνδρὸς τύπτονται, ἐπεζωσμένοι
καὶ οὗτοι ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, οὕτω δὴ τὴν ταρίχευσιν νομίζουσι. εἰσὶ δὲ οἱ ἐπ' αὐ- 30
τοῦτο κατέστεα, καὶ τέχνην ἔχουσι ταύτην. ὅκοι ἐπεὰν σφι κομιδῇ ὁ νεκρὸς, δεικνύσι τοῖσι κομίσασι παραδείγματα νεκρῶν ξύλινα, τῇ γραφῇ μεμιμημένα. καὶ τὴν μὲν, σοφωτάτην αὐτέων φασὶ εἶναι, τὴν οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι τὸ οὔνομα ἐπὶ τοιῷτο πρήγματι ὀνομάζειν. τὴν δὲ δευτέρην, δεικνύουσι ἀσσοτέρω τε τούτης, καὶ οὐ τελεωτέρην. τὴν δὲ τρίτην, ζυτεωτάτην. φρασάντων δὲ, ὅτεῳ χρεωμένῳ παρ' αὐτέων κατὰ ἣν τινα βούλονται σφι σκευασθῆναι τὸν νεκρόν, οἱ μὲν, δὴ ἐκ ποδέων μαθὼν ὁμολογήσαντες, ἀπαλλάσσονται. οἱ δὲ ἐπολειπόμενοι ἐν οἰκήμασι, ὧδε τὰ ἀτουδαιότατα ταρίχευσι. πρῶτα μὲν σκολιῷ σιδήρῳ δι' μυξωτήρων ἐξάγουσι τὸν ἐγκέφαλον. τὰ μὲν, αὐτῷ ὅτῳ ἐξάγοντες. τὰ δὲ, φάρ
μακα ἐγχέοντες. μετὰ δὲ, λίθῳ αἰθιοπικῷ ὀξεῖ παραξέοντες παρὰ τὴν λαπάρην, ἐξ ὧν 40
εἶλον τὴν κοιλίην πᾶσαν. ἐκκαθήραντες δὲ αὐτὴν, καὶ δι' οἴνῳ φοινικηίῳ, αὖτις
ἐπιθεύσι θυμιήμασι πολυτριμμένοισι. ἔπειτα τὴν νηδὺν σμύρνης ἀκηράτου τριμμένης,
καὶ κασίης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων, πλὴν λιβανωτοῦ πλήσαντες, συρράπτουσι ὀπίσω.
ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ταριχεύσι νίτρῳ, κρύψαντες ἡμέρας ἑβδομήκοντα. πλείονας
δὲ τούτων, οὐκ ἔξεσι ταριχεύειν. ἐπεὰν δὲ παρέλθωσι αἱ ἑβδομήκοντα, λούσαντες τὸν νε-
κρὸν, κατειλίσσουσι πᾶν αὐτὸ τὸ σῶμα, σινδόνι βυσσίνῃ τελαμῶσι κατατετμημένοι-
σι, ἐπαλείφοντες τῷ κόμμι, τῷ, δὴ αὐτὶ κόλλης τὰ πολλὰ χρέωνται Αἰγύπτιοι. ἐνθεῦτεν δὲ
παραδεξάμενοι μιν οἱ προσήκοντες, ποιεῦντα ξύλινον τύπον ἀνθρωποειδέα. ποιησά-
μενοι δὲ, ἐσεργνύσι τὸν νεκρὸν. καὶ κατακλιθέντος οὕτω, θησαυρίζουσι ἐν οἰκήματι θη-

καίω, ἐσάντου ὀρθὸν πρὸς τοῖχον. οὗτω μὲν οὖν τὰ πολυτελέστατα, σκυλλόμενοι νεκρούς. οὓς δὲ τὰ μέσα βουλόμενοι, τῇ δὲ πολυτελείῃ ἐκφεύγοντες, σκυλάζουσι ὧδε. ἐπεὰν λίμνας πλήσωντα τοῦ ἀστοῦ τοῦ μέσου ἀλείφαντος γινομένου, ἐν ᾧ ἐπλησαν τὸ νεκρὸ τῷ κοιλίῃ, οὔτε αὐ κτείνοντου αὐτοὺ, ὅτε ἀζελόντου τῷ νηδύῃ, κατὰ δὲ τῷ ἔσθιω ἐσπίπτοντου, καὶ ὠλαβόντου τὸ λύσιμα ἢ ὀπίσω ὀδοῦ, παρεχόμενοι τὰς προκειμένας ἡμέρας. τῇ δὲ τελευταίῃ, ἀζιοῦσι ἐκ ἢ κοιλίης. τῷ μεσαίῃ, τῷ, ἐσπάρη πρόσορον ἡ δὲ, ἔχει ποσαύτῳ δυώματι, ὥστε ἅμα ἐωϋτῇ, τῷ νηδύῃ ἢ τὰ σπλάγχα κατατετηκότα ἀζάγει. τὰς σάρκας, τὸ νίτρον κατατήκει, καὶ δὴ λείπεται τοῦ νεκρὸ τὸ δέρμα μοῦνον, ⸗ τὰ ὀστέα. ἐπεὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, ἀπ' ὧν ἔδωκαν ὅτων ἢ νεκρὸν ἀδὲν ἔτι πρήγματος δυθγόντου. ἡ δὲ πρίστι παρέχου σις ἔστι ἥδε, ἢ οὖν χρήμασι ἀδωνέστερος σκυλάζει, συρμαίῃ δ' ἰσθήσαντες τῷ κοιλίῃ, παρέχου σι ἑβδομήκοντα ἡμέρας, καὶ ἔπειτα, ἀπ' ὧν ἔδωκαν ἀπέρεσθαι. τὰς δὲ γυναῖκας ἢν ὧν φανέωμ ἀνδρῶν, ἐπεὰν τελευτήσωσι, ὃ παραυτίκα δίδυσι παρέχου σι. δὲ ὅσαι αὖ ὦσι δυωδέκατα κάρτα, καὶ λόγου πλοῦτο γυναῖκου. ἀλλ' ἐπεὰν τριταῖαι ἢ τεταρταῖαι γένωντα, οὕτω παραδίδυσι τοῖσι παρέχουσι. ἔστω δὲ ποιέσι οὕτω τοῦδε εἵνεκα, ἵνα μὴ σφι οἱ παρέχοντα μίσγωντα τῇσι γυναιξί. λαμφθῆναι γάρ τινα φασὶ μισγόμενον νεκρῷ πρόσφατῳ γυναικός. κατεῖπαι δὲ τὸν ὁμότεχνον. ὃς δ' ἂν ἢ αὐτῷ Αἰγυπτίων, ἢ ξεῖνον ὁμοίως ἐὼν προκοσιέλου ἀρπαχθείς, ἢ ἐὼ αὐτὸ τὸ ποταμὸ φαίνηται τεθνεώς, κατ' ὧν ἂν πόλιν ἀζγειχθῇ, κύπτας πᾶσι ἀνάγκη ὅδι παρεχόντας αὐτὸν, μὴ προσειλαυνας ὡς κάλλιστα. θάπτειν ἐν ἱρῇσι θήκῃσι, δὲ φαῦσαι ἔξεσι αὐτὸ ἄλλον οὐδένα, ὅτε τὸ προσηκόντων, οὔτε τῷ Φίλων. ἀλλά μιν οἱ ἱρέου αὐτοὶ οἱ τὸ Νείλου, ἅτε πλέον τι ἢ ἀνθρώπου νεκρὸν χειραπαλαίοντες, θάπτου σι. Ἑλλήνεσι δὲ νομαίοισι φεύγουσι χρᾶσθαι. τὸ δὲ σύμπαν εἰπεῖν, μήτ' ἄλλων μηδαμᾶ μηδένα μῶν ἀνθρώπων νομαίοισι. οἱ μὲν νυν ἄλλοι Αἰγύπτιοι ὅτων ὅρον φυλάσσουσι. ἔστι δὲ Χέμμις πόλις μεγάλη νομοῦ τοῦ Θηβαϊκοῦ, ἐγγὺς Νέης πόλιο ἐν τάυτῃ τῇ πόλι ἔστι Περσέος τοῦ Δαναὸς ἱρὸν τετράγωνον. περὶ ξ δὲ αὐτὸ, φοίνικου πεφύκασι. τὰ δὲ πρόπυλα τοῦ ἱροῦ, λίθινά ὄστι μάλιστα μεγάλα. ἐπὶ δὲ αὐτοῖσι, ἀνδριάντου δύο ἑστᾶσι λίθινοι μεγάλοι. ἐν δὲ τῷ περιβεβλημένῳ τούτῳ, νηός τε ἐνί, καὶ ἄγαλμα ἐν αὐτῷ ἐνέστηκε Περσέος. ὅθεν οἱ Χεμμῖται λέγουσι τὸν Περσέα πολλάκι μὲν ἀνὰ τὴν γῆν φαίνεσθαί σφι, πολλάκι δὲ ἔσω τοῦ ἱροῦ. σανδάλιόν τε αὐτοῦ πεφορημένον εὐμέγαθος εἶναι, ἐόν τὸ μέγαθο δίπηχυ. τὸ, ἐπεὰν φανῇ, δυθμιέειν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον. ταῦτα μὲν λέγουσι. ποιδύσι δὲ τάδε ἑλληνικὰ τῷ Περσέϊ. ἀγῶνα γυμνικὸν τιθέασι ἀπὸ πάσης ἀγωνίας ἔχοντα, παρέχοντο ἆεθλα, κτηνέα, καὶ χλαίνας, καὶ σίδηρα. τὰ. εἰρομένοισι δέ μοι, ὅτι σφι μοῦνοισι ἔσωθε ὁ Περσεὺς ὠφανίζεται, τὴ ὅτι μεγαλοφώνους Αἰγυπτίων ἁπάντων ἄνδρας, ἀγῶνα γυμνικὸν τιθέντες, ἔφασαν δὲ Περσέα ἐκ σφετέρων τὸν γεγονέναι. τὸν γὰρ Δαναὸν, καὶ τὸν Λυγκέα ἐόντας Χεμμίτας, ἐκπλῶσαι ὅτι τὴν Ἑλλάδα. ἀπὸ δὲ τούτων γενεηλογέοντες, κατέβαινον ἐς τὸν Περσέα. ἀπικόμενον δὲ αὐτὸν ὅτ Αἴγυπτον κατ' ἀστοῖσι, τοῖσι καὶ Ἕλληνα λέγουσι, οἱσόντα ἐκ Λιβύης τὴν Γοργόν ἀφαλλῶ, ἔφασαν ἐλθεῖν καὶ παρὰ σφέας, καὶ ἀναγνῶναι οὐ συγγενέας πάντας. ἐκμεμαθηκότα δέ μιν, ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, τὸ δὲ Χέμμιος ὄνομα πεπυσμένον παρὰ μητρός, ἀγῶνα δὲ οἱ γυμνικὸν αὐτοῦ κελεύσαντας ἄσαι τελέειν. ταῦτα μὲν πάντα οἱ κατύπερθε τῶν ἐλείων οἰκέοντες Αἰγύπτιοι νο μίζουσι. οἱ δὲ δὴ ἐν τοῖς ἕλεσι κατοικημένοι, τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοισι χρέωνται, τοῖσι καὶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι. καὶ τἄλλα, νὴ γυναικὶ μιῇ ἕκαστος αὐτέων συνοικέει, κατάπερ Ἕλληνες. ἀτὰρ πρὸς δυτελείῃ τῶν σιτίων, τάδε σφι ἄλλα ἐξεύρηται. ἐπεὰν πλήρης γένηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία θαλασσίζῃσι, φύεται ἐν τοῖσ ὕδασι λωτὸς πολλά. τὰ, Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν. ταῦτ' ἐπεὰν δρέψωντα, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον. καὶ ἐπφτα τὸ ἐκ τ μέσο τ λωτοῦ τῇ μήκωνι ἐόν ἐμφερὲς, ὀπήσαντου, ποιδύνται ἐξ αὐτοῦ αρτους ὀπὸς πυρί. ἔστι δὲ ἡ ῥίζα καὶ τοῦ λωτοῦ ἐδώδιμα. καὶ ἐγλύσει ὠμὰ εὖ ἐόν τροφύλον, μέγαθο κατὰ μῆλον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα λίνεα ῥόδοισι ἐμφερέα, ἐν τοῖ ποταμῷ γινόμενα καὶ ταῦτα. ἐξ ὧν ὁ καρπὸς ἐν ἄλλῃ καλύκι παραφυομένῃ ἐκ τ ῥίζης, γίνεται λιπρὸν σφηκῶν ἰδέλῳ ὁμοίοτατον. ἐν τούτῳ πρωκτὸς ὅσον τε πυρῷ ἐλαίης ἐγίνεται συχνά. πρόσγειται δὲ καὶ ἀπαλὰ ταῦτα, καὶ

καὶ αὖτα. τῷ δὲ Βύβλου τῷ ἐπέτειον γινομένῳ, ἐπεὰν αὐαπαύσωσι ἐκ τῶν ἑλέων, τὰ μὲν ἄνω αὐτῆς ἀρτάμενον τοῦ, ἐς ἄλλο τι πράσσουσι. τὸ δὲ κάτω λελειμμένον ὅσον τε ὠδὶ πῆχυ, πρόσουσι, καὶ πωλέουσι. οἱ δὲ αὖ καὶ καθαρτὰ βούλωνται χρῆσθαι τῇ βύβλῳ χράσθαι, ἐν ἑλιβάνῳ ἀλαφανέϊ πνίξαντου, οὕτω πρόσουσι. οἱ δέ τινες αὐτῶν, ζώσι ἀπὸ τῶν ἰχθύων μούνων. οὓς, ἐπεὰν λαβόσι, καὶ ἐξέλωσι τῷ κοιλίῃ, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον. καὶ ἔπειτα αὖος ἐόντας, σιτέονται. οἱ δὲ ἰχθύου οἱ ἀγελαῖοι, ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι, ὀ μάλα γίνονται. τρεφόμενοι δὲ ἐν τῇσι λίμνῃσι, οἰάσ τε πιέεσι. Ἐπεὰν σφέας ἐσίῃ οἶστρο ἰνίσκεσθαι, ἀγεληδὸν ἐκπλώσασι ὀ τῷ Θαλάσσαν. ἡγέονται δὲ οἱ ἔρσενου ἀπρῥαίοντου τοῦ σορου. αἱ δὲ, ἐπτόηνται, αὐαλάμπτουσι, ⸗ ἐξ αὐτοῦ ἰνίσκοντ. ἐπεὰν δ' πλήρεου γρύωντ ἐν τῇ Θαλάσσῃ, ἀναπλώσασι ὀπίσω ὀρ ἦσι τὰ ἐωϋτῶν ἔναστοι. ἡγέονται μὲν οὐκέτι οἱ αὐτοί, ἀλλὰ τῶν θηλέων γίνεται ἡ ἡγεμονίη. ἡγεῦνται δὲ ἀγεληδόν, ποιεῦσι οἷόν περ ἐποίευν οἱ ἔρσενου. τῶν γὰρ ὠῶν ἀπρῥαίνουσι κατ' ὀλίγους τῶν μεγέθεων. οἱ δὲ ἔρσενου κατεπίνουσι. ἐρχόμενοι. εἰσὶ δὲ οἱ κίτχροι οὗτοι ἰχθύου. ἐκ δὲ τῶν προδιγινομένων, καὶ μὴ κατεπινομένων μεγέθεων οἱ βρεφόμενοι, ἰχθύες γίνοντα. οἵσι' ἂν αὐτέων ἁλῶσι ἐκπλώοντου ὀρ Θαλάσσαν, φαίνοντα τε πρωιμοὶ τὰ ἐπ' ἀεισρὰ τῶν μεφαλέων. οἵσ' ἂν ὀπίσω ἀναπλώοντου, τὰ ὠδὶ ἀξιὰ πεπρίφατα. πάσχουσι δὲ ταῦτα, δι' τόδε. ἐχόμενοι τῆς γῆς, ἐπ' ἀεισρὰ καταπλώουσι ἐς Θάλασσαν. ⸗ ἀναπλώοντου ὀπίσω, τῆς αὐτῆς αὐτέχοντα ἐγχειμπτόμενοι, ⸗ φώνοντες ὡς μάλιστα, ἵνα δὴ μὴ ἁμαρτοιεν τῆς ὁδοῦ δι' τὸν ῥόον. ἐπεὰν δὲ πληθύωσα αρχηται ὁ Νεῖλος, τά τε κοῖλα τῆς γῆς, καὶ τὰ τέλματα τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν, πρῶτα αρχεται πίμπλασθαι, σπιθεοντο τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ. καὶ αὐτίκα τε πλέα γίνεται ταῦτα, νὴ παραχρῆμα ἰχθύων σμικρῶν πίμπλα ται πάντα. πόθεν δὲ εἰκὸς αὐτοὺς γίνεσθαι, ἐγώ μοι δοκέω κατανοεῖν ἔστιν. Τοῦ ποτοῦ ἔτο ἐπεὰν ἀρχλίπῃ ὁ Νεῖλο, οἱ ἰχθύου ἐκτικόντου ὠὰ ὀν τῷ ἰλυῒ, ἅμα ὑπ' ἐκαστῳ ὕδατι ἀπαλλαξοντα. ἐπεὰν δὲ πάλιν ἐπέλθῃ τοῦ χρόνου πάλιν ἐπέλθη τὸ ὕδωρ, ἐκ τῶν ὠῶν τούτων παραυτίκα γίνονται οἱ ἰχθύου οὗτοι. καὶ πόθι μὲν τῶν ἰχθύων, ὅτω ἔχει. ἀλείφατι δὲ χρέωνται Αἰγυπτίων οἱ πόθι τὰ ἔλεα οἰκέοντου ἀπὸ τῶν σιλικυπρίων τοῦ καρπτοῦ, τὸ, καλέουσι μὲν Αἰγύπτιοι, λίκι, ποιδύσι δὲ ὧδε. παρὰ τὰ χείλεα τῶν τε ποταμῶν, καὶ τῶν λιμνέων, ἀπείρουσι τὰ σιλικύπρια ταῦτα. τὰ, γὰρ ἐν Ελλησι αὐτόματα ἄγρια φύεται, ταῦτα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἀπειρόμενα, καρπὸν φέρει πολλὸν μὲν, δυσώδεα δέ. ὅσον ἐπεὰν συλλέξωντα, οἱ μὲν κόψαντου, ἀπιέπουσι. οἱ δὲ, καὶ φρύξαντου, ἀπέψουσι. καὶ τὸ ἀπρῥέον αὐτοῦ συνομίζοντ. ἔστι δὲ τοῖον, καὶ οὐδὲν ἧσσον τοῦ ἐλαίου τῷ λύχνῳ πρόσφορον. ὀδμὴν δὲ βαρέαν παρέχεται, πρὸς δὲ οὖν ἰώνωπας ἀφθόνους ἐόντας, τοῦδέ σφι ὄνι μεμηχανημένα. οὓς μὲν τὰ ἄνω τῶν ἑλέων οἰκέοντας, οἱ πύργοι ὠφελέουσι, ὃν οὓς ἀναβαίνοντου, νιμέοντα. οἱ γὰρ ἰώνωπου ὑπὸ τῶν ἀνέμων δὲ οἷοί τε εἰσὶ ὑψοῦ πέτεσθαι. τοῖσι δὲ πόθι τὰ ἕλεα οἰκέουσι, τοῦδε ἀντὶ τῶν πύργων ἄλλα μεμηχάνηται. πᾶς ἀνὴρ αὐτέων ἀμφίβληστρον ἔκτηται. τῷ, ἢ ἡμέρης μὲν, ἰχθῦς ἀγρεύει. τῷδε δὲ νύκτα, αὐτοῦ χρᾶται ὑπ τῇ, ἀναπαύεται κοίτῃ. πόθι τάυτῃ ἴσησι τὸ ἀμφίβληστρον. καὶ ἔπειτα ὑπνου ὑπὸ αὐτῷ, καθεύδει. οἱ δὲ κώνωπου, ἢν μὲν ὑπ ἱματίῳ ἐλιξαμένῳ εὕδῃ, ἢ σινδόνι, δι' τούτων δήκνουσι, δι' δὲ τοῦ δικτύου, οὐδὲ πειρῶνται αρχήν. τὰ δὲ δὴ πλοῖα σφι, τοῖσι φορτηγέουσι, ἔστι ἐκ ῥ ἀκανθινέων ποιδύμενα, ῥ, ἢ μορφὴ μὲν, ὅτι ὁμοίη τοῦ Κυζικηνοῦ λωτῷ. τὸ δὲ δεδεκρυομ, οὐμὶ οὕτ. ἐκ τούτων ὧν ῥ ἀκανθινέων κοψαμένων ξύλα ὅσον τε δεπήχεα, πλινθηδὸν σωτιθέασι, ναυπηγοῦμενοι τρόπον τοιόνδε, πόθι γόμφους τετρηκότας καὶ μακρούς πόθι ἐρύσουσι τὰ δεπήχεα ξύλα. ἐπεὰν δὲ τοῦ τρόπου τούτῳ ναυπηγήσωνται, ζυγὰ ὧν πολλὰ τείνουσι αὐτῶν. νομοῦσι δὲ ὑδέν χρέωνται. ἔσωθεν δὲ τὰς ἁρμονίας, ἐν ὧν ἐπάκτωσαν τῇ βύβλῳ. τοιδὲ πλοίῳ δὲ ἐν ποιοῦνται, καὶ ὅτω ὅδε ῥ τρόπῳ δεκαύεται. ἰσὸν δὲ ἀκανθίνῳ χρέωνται. ἰσίοισι δὲ βυβλίνοισι, ταῦτα τὰ πλοῖα, ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν ὑδύναται πλέειν, ἢν μὴ λαμπρὸς ἄνεμο ἐπέχῃ. ἐκ γῆς δὲ παρέλκεται. κατὰ ῥόον δὲ κομίζεται ὧδε, ἔστι ἐκ μυρίκης πεποιημένη θύρη, κατεῤῥαμμένη ῥίπτει καλάμου. καὶ λίθο τετρημένο δι τάλαντο μάλιστα κατὰ μόνο. τούτῳ τῷ ἢ θύρῃ δεδεμένῃ λάλῳ, ἔμπροσθε τοῦ πλοίου ἀπίει ὥστε φέρεσθαι. τὸ δὲ λίθου

ἄλλω, κάλῳ ὀπάσε. ἡ μὲν δὴ θύρη τοῦ ῥόου ἐμπίπτοντος, χωρέει ταχέως, καὶ ἕλκει τὴν βάρριν. ὧδε γὰρ δὴ οὔνομά ἐστι τοῖσι πλοίοισι τούτοισι. ὁ δὲ λιθος ὀπάσε ἐπελήλυθε, καὶ ἐὼν ἐν βυσσῷ, καταβαίνει τὸν πλόον. ἔστι δὲ σοι τὰ πλοῖα ταῦτα πλήθεϊ πολλά, καὶ ἄγει ἔνια πολλὰς χιλιάδας ταλάντων. ἐπειὰν δ' ἐπέλθῃ ὁ Νεῖλος τὴν χώρην, αἱ πόλιες μοῦναι φαίνονται ὑπερέχουσαι, μάλιστά κη ἐμφρέες τῇσι ἐν τῷ Αἰγαίῳ κώπῃσι νήσοισι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰγύπτου πέλαγος γίνεται. αἱ δὲ πόλιες μοῦναι, ὑπερέχουσι. πορθμεύονται ὧν ἐπειὰν ὦσι χρήσιμοι, οὐκέτι κατὰ τὰ ῥέεθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου δὴ πεδίου. ὃν μὲν γε Μέμφιν ἐκ Ναυκράτιος ἀναπλώοντι, παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνεται ὁ πλόος. ἔστι δὲ οὐδ' ὄρος, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα, καὶ παρὰ Κροκόδειλον πόλιν. ὃν δὲ Νάυκρατιν ἀπὸ θαλάσσης καὶ Κανώβου διὰ πεδίου πλέων, ἥξεις κατ' ἄνθυλλά τε πόλιν, καὶ τὴν Ἀρχάνδρου καλουμένην, τοὔνομα δὲ μὲν Ἀνθυλλα ἐοῦσα λογίμη πόλις, ὃν ὑποδείματα ὀλίσθης τοῦ ἀεὶ βασιλεύοντος Αἰγύπτου τῇ γυναικί. ὧδε δὲ γίνεται ὀλ ὅσον ὑπὸ Ῥοδόπιδι δὴ Αἰγύπτου, ἡ δ' ἑτέρη πόλις, δοκέει μοι τὸ οὔνομα ἔχειν ἀπὸ τοῦ Δαναοῦ, γαμβροῦ Ἀρχάνδρου τοῦ φθίου, τοῦ ἀχαιοῦ, καλέεται γὰρ δὴ Ἀρχάνδρου πόλις. ἔσι δ' ἂν καὶ ἄλλος τις Ἀρχανδρος οὐ μέντοι γε Αἰγύπτιον τὸ οὔνομα. μέχρι μὲν νύκτωρ, ὅσα τε ἐμοὶ, καὶ γνώμῃ, καὶ ἱστορίῃ, ταῦτα λέγουσά ἐστι. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, Αἰγυπτίους ὀρθρεύσας λόγους ἐρέων, κατὰ ἤκουον. πρὸς ἐστὶ δὲ οἱ καὶ αὐτοῖσι τὶ καὶ ὑπὲρ ἐμῆς ὄψιος. Τὸν Μῆνα πρῶτον βασιλεύσαντα Αἰγύπτου, οἱ ἱρέες ἔλεγον ὧδε μὲν ἀπεγεφυρῶσαι τὴν Μέμφιν. πᾶν γὰρ τὸ ποτάμιον πάντα ῥέειν παρὰ τὸ ὄρος τὸ Ψάμμιον πρὸς Λιβύης. πὰν δὲ Μῆνα ἄνωθεν, ὅσων τε ἑκατὸν σταδίων ἀπὸ Μέμφιος, πᾶν πρὸς μεσαμβρίης ἀγκῶνα πρόσχωσαντα, τὸ μὲν ἀρχαῖον ῥέεθρον ἀπεργμένον, πᾶν δὲ ποταμὸν ὀχετεύσαι, τὸ μέσον τῶν ὀρέων ῥέειν, ἔτι δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Ῥοδόπιος ὁ ἀγκὼν οὗτος τοῦ Νείλου ὡς ἀπορρηγνὺς ῥέει, ὃν φυλακῆσι μεγάλῃσι ἔχεται, φρασσόμενος ἀνὰ πᾶν ἔτος. εἰ γὰρ ἐθελήσοι ῥήξας ὑποβρῦσαι ὁ ποταμὸς τάντῃ, λίνδυνος πᾶσι Μέμφι κατακλυσθῆναι ὅλῃ. ὡς δὲ τοῦ Μῆνι τούτου τοῦ πρώτου ἡγησαμένου βασιλέι, χέρσον γεγονέναι τὸ ἀπορρηγμένον, ὧδε μὲν ὑπ' αὐτῷ πόλιν ἱδρύσαι τάυτην, ἣν πὶς νῦν Μέμφις καλέεται. ἔστι γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ὑπὸ τῷ στενῷ τοῦ Αἰγύπτου. ἔξωθεν δὲ αὐτῆς πόδιορύξαι λίμνην ἐκ τοῦ ποταμοῦ πρὸς βορέην τε καὶ ἑσπέρην. τὸ γὰρ πρὸς τὴν νῶ, αὐτὸς ὁ Νεῖλος ἀπέργει. ὧδε δὲ τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱρὸν ἱδρύσεσθαι ὑπὲρ αὐτῆς, ἐὸν μέγα τε, καὶ ἀξιαπηγητότατον, μετὰ δὲ ὧδε, κατέλεγον οἱ ἱρέες ἐκ βύβλου ἄλλων βασιλέων τριηκοσίους τε καὶ τριήκοντα ὀνόματα. ὑπὸ τοσούτων ἀνθρώπων, ὀκτωκαίδεκα μὲν Αἰθιοπὸς ἦσαν, μία δὲ γυνὴ ἐγχωρίη. οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγύπτιοι, τῇ δὲ γυναικὶ, οὔνομα ἦν, ἥτις ἐβασίλευσε τὴν τῇ Βαβυλωνίῃ, Νίτωκρις. τὴν, ἔλεγον τιμωρέουσαν ἀδελφεῷ, ὃν, Αἰγύπτιοι βασιλεύοντα, σφέων ἀπέκτειναν, ἀποκτείναντες δὲ, οὕτω ἐκείνῃ ἀπέδοσαν τὴν βασιληίην. τούτῳ τιμωρέουσαν, πολλοὺς Αἰγυπτίων διαφθεῖραι δόλῳ. ποιησαμένην γάρ μιν οἴκημα πρίμνηθεν, ὑπόγαιον, καινοῦσθαι λόγῳ, νόῳ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι. καλέουσαν δέ μιν Αἰγυπτίων τοὺς μάλιστα μετασσίους τοῦ φόνου, ἥδεε πολλοὺς ἐοῦσαν. δαινυμένοισι δὲ, ἐπεῖναι τὸν ποταμὸν διὰ αὐλῶνος μεγάλου, τοῦτο μὲν τοῦτο, κοσμῶν ἔλεγον. πλέω, ὅτι αὐτὴν μὲν ὡς ὧδε ὀχέραζε, ῥίψαι δὲ οἴκημα κατοδλοῦ πλέον, ὅκως ἀπιμώρητος γένηται. τὴν δὲ ἄλλων βασιλέων, οὐ γὰρ ἔλεγον οὐδεμίαν ἔργων ἀπόδειξιν, κατ' οὐδὲν εἶναι λαμπρότητος, πλὴν ἑνὸς τοῦ ἔχων αὐτῶν Μοίριος. τοῦτον δὲ ἀποδέξασθαι μνημόσυνα, τὸ Ἡφαίστου τὰ πρὸς βορέην ἄνεμον τετραμμένα προπύλαια, λίμνην τε ὀρύξαι, ἣν, ἡ περίμετρος ὅσων δὴ σταδίων, ὕστερον δηλώσω. πυραμίδας τε ἐν αὐτῇ οἰκοδομήσασθαι. τῶν, τοῦ μεγάθεος πέρι, ὁμοῦ αὐτῇ τῇ λίμνῃ μνησθήσομαι. ὧδε μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι. τῶν δὲ ἄλλων οὐδενὸς οὐδέν, παραμειψάμενος ὧν τοὺς, τοῦ ὦν τούτοισι χρησμοῦ Βασιλέος, τῷ, οὔνομα ἦν Σεσώστρις, τοῦτον μνήμην ποιήσομαι. τὸν, ἔλεγον οἱ ἱρέες πρῶτον μὲν πλοίοισι μακροῖσι ὁρμηθέντα ἐκ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὴν Θάλασσαν καταστρέψασθαι. ἐς ὃ πλέοντά μιν πρόσω, ἀπικέσθαι ἐς Θάλασσαν μηκέτι πλωτὴν ὑπὸ βραχέων. ἐνθεῦτεν δὲ ὡς ὀπίσω ἀπῆκε ἐς Αἴγυπτον κατὰ τὸν ἱρέων τὴν φάτιν, στρατὸν πολλὸν ἀγείρας, ἤλαυνε διὰ

ἠπείρου, ἐφ' ὅσον ἐνῆν ἐμποδὼν κατιστάμενος. ὁτέοισι μὲν νυν αὐτέων ἀλκίμοισι ἐνετύγχανε, καὶ σφεας ὑπεδέκετο ἐλευθερίης, τούτοισι μὲν στήλας ἀνίστη ἐν τῇσι χώρῃσι διὰ γραμμάτων λέγουσας τό, τε ἑωυτοῦ οὔνομα, καὶ τὴν πατρίδα, καὶ ὡς διὰ μάχης τῆς ἑωυτοῦ κατεστρέψατο σφέας. ὁτέοισι δὲ ἀμαχητὶ καὶ ἀνυπερθέτως παρέλαβε τὰς πόλις, τούτοισι δὲ ἐνέγραφε ἐν τῇσι στήλῃσι κατὰ ταυτά, καὶ τοῖσι αἰδοίοισι τῶν ἐθνέων ὁμοίοισι. καὶ δὴ καὶ ἀνδρῶν γενεὴν πρόσαπτε ἐνέγραφε, διότι εὐψύχων ἐόντων ἐπείη, ὡς ἔσαν ἀνάλκιδες. ταῦτα διὰ πόλιος γενεὴν ἐνέγραφε, διότι ἐπὶ τὴν ἤπειρον. ὃν δ' ἐπὶ τὴν Ἀσίην ἐς τὴν Εὐρώπην διαβὰς, νούς τε Σκύθας κατεστρέψατο, καὶ οὓς Θρήϊκας. ἐς τούτους διέμοι δοκέει, καὶ οὐ πρόσω τὰ ἀπικέσθαι ὁ Αἰγύπτιος στρατός. ἐν μὲν γὰρ τῇ τούτων χώρῃ φαίνονται σταθεῖσαι αἱ στῆλαι, τὸ δὲ πρόσω τούτων, οὐκέτι. ἐνθεῦτεν δὲ ὦπισθεν ἐπέστρεψε. καὶ ἐπείτε ἐγένετο ὡς φασὶ ποταμῷ τούτῳ, οὐκ ἔχω τὸ ὄνομα εἰπεῖν, εἶτε αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς Σέσωστρις ἀπαλλασσόμενος ἢ ὁ ἐωυτοῦ στρατὸς μόριον, ὅσον δὴ αὐτοῦ κατέλιπε ἐν τῇ χώρῃ οἰκήτορας, εἶτε τῶν τινες στρατιωτέων τῇ πλάνῃ αὐτοῦ ἀχθεδόντος, πρὸς φάσιν ποταμοῦ κατέμειναν. φαίνονται μὲν γὰρ ἐόντες οἱ Κόλχοι Αἰγύπτιοι. νοήσας δὲ πρότερον αὐτὸς, ἢ ἀκούσας ἄλλῳ, λέγω. ὡς δὲ μοι ἐν φροντίδι ἐγένετο, ἐρόμην ἀμφοτέρους. καὶ μᾶλλον οἱ Κόλχοι ἐμέμνηντο τῶν Αἰγυπτίων, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι τῶν Κόλχων. νομίζειν δ' ἔφασαν Αἰγύπτιοι ἢ Σεσώστριν στρατὸν ἐλθεῖν ἐς Κόλχους. αὐτὸς δὲ εἰκάσας τῇδε, καὶ ὅτι μελάγχροές εἰσι, καὶ οὐλότριχες. καὶ ὧδε μὲν ἐς οὐδὲν αὐτὸ ἐμηχ. εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. ἀλλὰ τοῖσι δὴ μᾶλλον, ὅτι μούνοισι πάντων ἀνθρώπων Κόλχοι, καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Αἰθίοπες ἀποτετμημένοντα ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ, καὶ Σύριοι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα, καὶ Παρθένιον ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες, οἱ τούτοισι ἀσυγείτονες ἐόντες, ἀρτὶ Κόλχων φασὶ νεωστὶ μεμαθηκέναι. ἔσοι γάρ εἰσι οἱ περιτετμημένοι αὐθρώπων μάνοι. καὶ ἔσοι αἰγυπτίοισι φαίνονται ποιεῦντες κατὰ ταυτά. αὐτῶν δὲ Αἰγυπτίων, οὐ δύνανται εἰπεῖν ὁπότεροι πρὸς τοὺς ἑτέρους ἐξεμάθησαν. ἀρχαῖον γὰρ δὴ τι φαίνεται ἐόν. ὡς δ' ὁρῶσι μισγομένους Αἰγυπτίους ἐξεμάθησαν, μέγα μοι καὶ τόδε μαρτήριον γίνεται. Φοινίκων ὁκόσοι τῇ Ἑλλάδι ἐπιμίσγοντες, οὐκέτι Αἰγυπτίους μιμέονται κατὰ τὰ αἰδοῖα, ἀλλὰ τοὺς Ἕλληνας μιμεόμενοι ἀπὸ τὰ αἰδοῖα. Φέρε δὴ καὶ ἄλλο εἶπω πρὸς τοὺς Κόλχους, ὡς Αἰγυπτίοισι προσφερέες εἰσί, λίνον μοῦνοι ἔσοί τε καὶ Αἰγύπτιοι ἐργάζονται κατὰ ταυτά. καὶ ἡ ζόη πᾶσα, καὶ ἡ γλῶσσα, ἐμφερὴς ὅδε ἀλλήλοισι. λίνον δὲ τὸ μὲν κολχικὸν, ὑπὸ Ἑλλήνων σαρδονικὸν κέκληται. τὸ μύτοι ἀπ' Αἰγύπτου ἀπικνεύμενον, καλέεται Αἰγύπτιον. αἱ δὲ στῆλαι τὰς, ἔστε κατὰ χώραν ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς Σέσωστρις, αἱ μὲν πλεῦνες, οὐκέτι φαίνονται πρόκεῦσαι. ἐν δὲ τῇ Παλαιστίνῃ συεῖ, αὐτὸς ὥρεων ἐόντες, καὶ τὰ γράμματα τὰ εἰρημένα ἐνέοντα, καὶ γυναικὸς αἰδοῖα. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς Ἰωνίῃ δύο τύποι ἐν πέτρῃσι ἐγκεκολαμμένοι τούτου τοῦ ἀνδρός, τῇ τε ἐκ Ἐφεσίης ἐς Φώκαιαν κατόρχονται, καὶ τῇ ἐκ Σαρδίων, ἐς Σμύρνην. ἑκατέρωθεν δὲ ἀνὴρ ἐγγέγλυπται, μεγαθος τριμέτρης ἀσπιδος. τῇ μὲν δεξιῇ χειρὶ, ἔχων ἀκόντιον. τῇ δὲ ἀριστερῇ, τόξον. καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὡσαύτως. καὶ γὰρ Αἰγυπτίην καὶ Αἰθιοπίδα ἔχει. ἐκ δὲ τοῦ ὤμου ἐς τὸν ὦμον διὰ τοῦ στέθεος γράμματα ἱρὰ Αἰγύπτια διήκει ἐγκεκολαμμένα, λέγοντα τάδε.

Ἐγὼ τὴν δὲ τὴν χώρην, ὡμοίωσα τοῖσι ἐμοῖσι ἐκτησάμην. ὅστις δὲ καὶ ὁκόθεν ὅδε, γνοὺς τὰ ἐν ἐμοὶ ἐστόρωσε δὲ δεδήλωκε. τὰ, διὰ καὶ μετεξέτεροι τῶν θεσαμένων, Μέμνονος εἰκόνα εἰκάζουσί μιν εἶναι, πολὺ ἀπὸ ἀληθείης ἀπελελαμμένοι. ὧδε μὲν δὴ τὴν Αἰγύπτιον Σέσωστριν ἀναχωρέοντα, καὶ ἀνάγοντα πολλὰς ἀνθρώπους τῶν ἐθνέων, τῶν, τὰς χώρας κατεστρέψατο, ἔλεγον οἱ ἱρέες. ἐπείτε ἐγένετο ἀναπαυόμενος ἐν Δάφνῃσι τῇσι παλαισίῃσι, τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ, ὃν, ἐπέτρεψε Σέσωστρις τῷ Αἰγύπτου, τοῦτον ὧν ξείνια αὐτὸν καλέσαντα, καὶ τοὺς παῖδας τρίνηπσαι ἔξωθεν τῷ οἰκίῳ ὕλῃ. τρίνηπσαντα δὲ, ὑποπρῆσαι. τὸν δὲ, ὡς μαθεῖν ταῦτα, αὐτίκα συμβουλεύεσθαι τῇ γυναικί. καὶ γὰρ δὴ καὶ τὸν γυναῖκα αὐτοῦ ἅμα ἄγεσθαι. τὴν δὲ οἱ συμβουλεύσαι τῶν παίδων ἕνα ἐόντων ἓξ, ὃν δύο ὧν τῷ πυρὶ ἐκτείναντα, γνφῦσαι τὸ καμόμενον. αὐτὸν δὲ ἐπ' ἐκείνου ὧν βαίνοντας, ἐκσώζεσθαι. ταῦτα ποιῆσαι τὸν Σέσωστριν, ἐν δὲ τῶν παίδων καταλαβεῖν βούλεσθαι, ὃν δὲ λειπόμενον, ἀκροσθῆναι ἅμα τῷ πατρί. νοήσαι

στας δὲ ὁ Σέσωστρις ὀν τὴν Αἴγυπτον, καὶ πισάμενος τὸν ἀδελφεὸν, τῷ μὲν ἐμέλλω, ἅτε πάγχυ
θῶν, τὰς χώρας κατεστρέψατο, τότῳ μὲν τάδε ἐχρήσατο. κύνες τε οἱ λίβυες οὗτοι τότε τ Βασι
λέος πομπεύοντες ἐς τ Ηφαίστ τὸ ἱρὸν, ἐόντες μεγάθεϊ πολεμίκιας, οὗτοι ἦσαν οἱ ἐλπίσαντες.
καὶ τὰς διώρυχας τὰς νῦν ἐούσας ἐν Αἰγύπτῳ, πάσας οὔτι ἀναγκαζόμενοι ὤρυξαν. ἐπιτίου
τε δὴ ἐκόντος Αἰγυπτίου τοῖσιν ἐδόκεε ἐπιτάσιμα, καὶ ἀμαξευομένην ᾶσαν, ἐνθεῦτεν τότων.
ἀπὸ γὰρ τότε τοῦ χρόνου Αἴγυπτος ἐδέετο πεδίας πᾶσα, ἀνιππος, καὶ οἱ ἁμάξυκες γέγονε. ἄλ
λα δὲ τούτων ἀπὸ διώρυχες γεγόνασι, ἐοῦσαι πολλαὶ, καὶ παντοίοις τρόποις ἔχουσαι. κατέ
τεμνε δὲ τοῦτο ἀπὸ θαλάσσης, ἐοῦσα πολλὰ, καὶ παντοίοις τρόποις ἔχουσα. κατέ
πόλις, ἀλλ' ἀναμέσους, οὔτι ὅκως τε ἀπίοι ὁ ποταμὸς ἀναιζοντος ὑδάτων, πλατυτέ
ροισι ἐχρέωντο τοῖσι πόμασι ἐκ φρεάτων χρεώμενοι. τούτων μὲν δὴ εἵνεκα κατετμήθη ἡ Αἴγυ
πτος. κατανέμαι δὲ τὴν χώρην Αἰγυπτίοισι ἅπασι ὁμοίην ἔλεγον ὁ Βασιλέα, ἐλήρου ἰσον
ἑκάστῳ τετράγωνον διδόντα. καὶ ἀπὸ τούτου τὰς προσόδους ποιήσασθαι, ὥστε τάξαντα ἀφορ
μὴν τελέειν κατ' ἐνιαυτόν. εἰ δέ τινος τὸ μέρεος ὁ ποταμὸς τι παρέλοιτο, ἐλθὼν αὐτὸς
αὐτὸν, ἐσήμαινε τὸ γεγενημένον. ὁ δὲ, ἔπεμπε σὺς ὠσκεψομένους, καὶ ἀναμετρήσοντας, ὅσῳ
ἐλάσσων ὁ χῶρος γέγονε, ὅκως τὸ λοιπὸν κατὰ λόγον ἡ τεταγμένης ἀφορῆς τελέοι. δοκέει
δέ μοι ἐνθεῦτεν γεωμετρίη εὑρεθεῖσα, ἐς τὴν Ελλάδα ἐπανελθεῖν. πόλον μὲν γὰρ, καὶ γνώ
μονα, καὶ τὰ δυώδεκα μέρεα ἡμέρης, παρὰ Βαβυλωνίων ἔμαθον Ελλησι. Βασιλεὺς μὲν
δὴ οὗτος δὴ μούνῳ Αἰγυπτίῳ Αἰθιοπίης ἦρξε. μνημόσυνα δὲ ἐλίπετο πρὸ τοῦ Ηφαιστείου,
ἀνδριάντας λιθίνους. δύο μὲν τριήκοντα πήχεων ἑωυτόν τε, καὶ τὴν γυναῖκα. σὺς δὲ πεδ
δας ἐόντας τεσσέρας, εἴκοσι πηχέων ἑκάστους. τῶν, δὴ ὁ ἱρεὺς τοῦ Ηφαίστου χρόνῳ μετέπειτα
πολλῷ Δαρεῖον τὸν Πέρσεα οὐ ποδεῖσθε, ἑστάντα ἔμπροσθεν ἀνδριάντα, φὰς ὅ οἱ πεποιῆ
σθαι ἔργα οἷα περ Σεσώστριν. Σεσώστριν μὲν γὰρ ἅλματε κατεστρέψασθαι ἔθνεα
οὐκ ἐλάσσω ἐκείνου, καὶ δὴ καὶ Σκύθας. Δαρεῖον δὲ ὀ μὲν ἀσπαδῖναι Σκύθας ἐλεῖν. ὄκωρ δὴ
ταῦτα μοῦνα εἶναι τάναντα ἔμπροσθεν τῶν ἐκείνου ἀναθημάτων μὴ οὐκ ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἐκείνου
ἔργοισι. Δαρεῖον μὲν νυν λέγουσι πρὸς ταῦτα συγγνώμην ποιήσασθαι. Σεσώστριν δὲ τελευ
τήσαντα, ἐκδέξασθαι ἔλεγον τὸν βασιλήϊον οἱ παῖδα αὐτοῦ φέρωνα, τὸν, ἀφελέξασθαι
μὲν οὐδεμίαν στρατηΐην, στωμυλιχθῆναι δέ οἱ τυφλὸν γενέσθαι δεῖν δοκέοντα. τοῦ
ποταμοῦ καταλειφθέντος μέγιστα δὴ τότε ἐπ' ὀκτωκαίδεκα πήχεας, ὡς ἐπέβαλε τὰς ἀρόσ
σας, πανδυμαχίῃ ἐμπεσόντες, λυμαντίης ὁ ποταμὸς ἐγένετο. τὸν δὲ Βασιλέα λέγουσι ἀπο
τραπόμενον ἀλήϊον χρυσάμενον, λαβόντα ἀξινέην, βαλέειν ὀν μέσας τὰς δίνας τ ποταμ. μετὰ δὲ, αὐ
τίκα καμόντα αὐτ, οὗ ὀφθαλμοὺς τυφλωθῆναι. δέκα δὴ δὲ ἔτεα εἶναί μιν τυφλόν, ἐνδε
κάτῳ δὲ ἔτεϊ ἀπικέσθαί οἱ μαντήϊον ἐκ Βουτοῦς πόλιος, ὡς ἐξήκοντά τε οἱ χρόνος τ χιμίης, ἐν ᾗ ἀνα
βλέψει χαλκὸς ὄρῳ νιψάμενος οὗ ὀφθαλμοὺς, ἥτις πρὸς τ ἑωυτ ἄνδρα μοῦνον πεφοιτηκε,
ἄλλῳ ἀνδρῶν ἐόντα ἄπειρος. ἐν τῷ, πρώτης τ ἑωυτ γυναικὸς πειρᾶσθαι. μετὰ δὴ, ὡς ἐκ ἀνέβλε
ψε, ἐπεξῆς πάσεων πειρᾶσθαι. ἀναβλέψαντα δὲ, συναγαγεῖν τὰς γυναῖκας, τ, ἐπειρήθη,
πλὴν ἡ τ, τῷ ὄρῳ νιψάμενος ἀνέβλεψε, ἐς μίαν πόλιν, ἣ νῦν καλέεται Ερυθρὴ βῶλος, ἐς τὰύ
τὴν συναλίσαντα, κατασπεῖσαι πάσας σὺν αὐτῇ τῇ πόλει. τ, δὴ νιψάμενος τῷ ὄρῳ ἀνέβλεψε,
ταύτην δὴ εἶχε αὐτὸς γυναῖκα. ἀναθήματα δὲ, ἀπέφυγὼν τὴν πάθην τ ὀφθαλμῶν, ἄλλα τε
ἀνὰ τὰ ἱρὰ πάντα τὰ λόγιμα ἀνέθηκε, ἐν τ γε λόγον μάλιστα ἄξιόν ὅτι ἔχειν, ἐς τὸ ἥλιος τὸ ἱ
ρὸν, ἀξιοθέητα ἀνέθηκε ἔργα. ὀβελοὺς δύο λιθίνους ἑξ ἑνὸς ἐόντας ἑκάτερον λίθ. μῆκος μὲν ἑκά
τερον, πήχεων ἑκατόν, εὖρος ἦ, ὀκτώ. τάχυ δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιλήϊον ἔλεγον ἄνδρα Μεμ
φίτην. ᾗ, ἡ τὴν Ελλήνων γλῶσσαν ὄνομα Πρωτέα ἐστίν. τ, νῦν τέμενός ἐστι κάλλιστα καὶ
καλὸν τε, καὶ εὖ ἐσκευασμένον, τ Ηφαιστείῳ πρὸς νότον ἄνεμον κείμενον. πολοικέουσι δὲ
τὸ τέμενος τοῦτο Φοίνικες Τύριοι. καλέεται ἡ χῶρος ὅκως ὁ σύμπας, Τυρίων στρατόπεδον. ἔστι
δὲ ἐν τῷ τεμένεϊ τ Πρωτέος ἱρὸν, τὸ, καλέεται ξείνης Αφροδίτης. συμβάλλομαι δὲ τοῦτο τὸ ἱρὸν
εἶναι Ελένης ἡ Τυνδάρεω, καὶ τὸν λόγον ἀκηκοὼς, ὡς διατέθη Ελένη πρὸς Πρωτέϊ, καὶ δὴ καὶ ἐ
πὶ ξείνης Αφροδίτης ἐπώνυμον ὄνομα. ὅσα γὰρ ἄλλη ἄλλης Αφροδίτης ἱρὰ ὅτι, τοσαῦτα ξείνης οὐκ
καλέεται. ἔλεγον δέ μοι οἱ ἱρέες ἱστορέοντι τὰ περὶ Ελένην γενέσθαι ὧδε, Αλέξανδρον ἁρπά
σαντα

σαντα Ελένην ἐκ Σπάρτης, ἀποπλέειν ὀν τὴν ἑωυτοῦ. καί μιν ὡς ἐγένετο ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐξῶ
σκεν ἄνεμοι ἐκβάλλοντες ὀν τὸ Αἰγυπτίων πέλαγος, γνῶσιν δὲ, ὅ γε ἀνέμων τὰ πνεύματα, ἀπή
νεικε ἐς Αἴγυπτον, καὶ Αἰγύπτου ἐς τὸ νῦν Κανωβικὸν καλεόμενον στόμα τ Νείλου, καὶ ἐς Ταρι
χέας. ἦν δὲ ὧδε ἡ νῆσος ὁ κῆ νῦν ὄν Ηρακλέος ἱρόν. ὀν τὸ, ἢν καταφυγὼν οἰκέτης ὅτῳ ἀν
θρώπων ἐμβάλληται σίγματα ἱρὰ ἑωυτὸν διδοὺς τῷ θεῷ, ἐκ ἔξεστι τότε ἅψασθαι. ὁ νόμος ἔτι
σταται ἐὼν ὁμοίως μέχρις ἐμοῦ, τῷ ἀπαρχῆς. τ ὧν δὴ Αλεξάνδρου ἀπίεσται θράποντες,
ἀναθόμενοι τὸν πρὸς τὸ ἱρὸν ἔχοντα νόμον ἱκετῆ δὲ ἔζομενοι τ θεοῦ, κατηγόρεον τ Αλεξάνδρου,
βαλόμενοι βλάπτειν αὐτὸν, πάντα λόγον ἐξηγεύμενοι ὡς εἶχε πρὸς τὴν Ελένην τε, καὶ τὴν ὀν
Μενέλεων ἀδικίην. κατηγόρεον δὲ ταῦτα πρός τε τοῦ ἱρέας, καὶ τὸν τ τόματος τούτε φύλα
κων, ὃς, ἐκόμα ἦν Θῶνις. ἀκούσας δὲ τούτων ὁ Θῶνις, πέμπει τάχιστα ὀν Μέμφιν παρὰ
Πρωτέα ἀγγελίην λέγουσαν τάδε. Ηκει ξεῖνος, γένος Φρύξ, τόλμῃ κρατήσας ἔργου δεινοῦ ἐν τῇ Ελ
λάδι. βιασάμενος ξείνην γυναῖκα, αὐτήν τε ταύτην ἄγων ἦκε, καὶ πολλὰ κάρτα χρήματα, ἀνέμῳ ἐς γῆν τὴν σὴν ἀπενειχθείς. κότερα δίκην τοῦτον ἐῶμεν ἀσινέα ἐκπλέειν, ἢ ἀφελώμεθα τὰ, ἔχων ἦλθε. αὐτὸς ἔμπεμπε πρὸς ταῦτα ὁ Πρωτεὺς λέγοντα τάδε, ἄνδρα ὄστις κοτὲ ὀν ἀνοσιουργήσαντα ξείνον τὸν ἑωυτοῦ, συλλαβόντες, ἀπάγετε παῖ ἐμέ, ἵνα ἰδὼ τί κοτε μ λέξει ἀκούσας δὲ ὁ Θῶνις, συλλαμβάνει τ Αλέξανδρον, καὶ τὰς νέας αὐτ κατέχει. μετὰ δὲ, αὐτόν τε ἄγει ἐς Μέμφιν, καὶ τὴν Ελένην τε, καὶ τὰ χρήματα, πρὸς δὲ, μ οὐ ἱκέτας. ἀναπομαθόντων δὲ πάντων, ἠρώτα τὸν Αλέξανδρον ὁ Πρωτεύς. τίς τε εἴη, μ ὁκόθεν πλέοι. ὁ δὲ οἱ τὸ γένος κατέλεξε, καὶ τ πάτρης εἶπε τοὔνομα. καὶ δὴ καὶ τ τοῦ πλόου ἀπηγήσατο ὁκόθεν πλέοι. μετὰ δὲ, ὁ Πρωτεὺς ἠρώτα αὐτ, ὁκόθεν τὴν Ελένην λάβοι. πλανωμένῳ δὲ τὸν Αλέξανδρον ἐν τοῦ λόγου, καὶ ὀ λέγοντος τὴν ἀλη
θείην, ἤλεγχον οἱ γεγομένοι ἱκέται, ἐξηγεύμενοι πάντα λόγον τ ἀδικήματος. τέλος δὲ σφι λόγον τόνδε ἐκφαίνει ὁ Πρωτεύς, λέγων ὅτι εἰ μὴ πολλῷ ἠγεύμην μηδένα ξείνων ἀτιμάζειν ὅσοι ἐσ' ἀνέμῳ ἦλθον ἀβλαμφθόντες, ἦλθον ἐς χώρην τὴν ἐμὴν, ἐγὼ ἄν σε ὑπὲρ τ Ελλησι ἐπιτάμην ὁς ὧ κάκιστε ἀνδρῶν ξεινίων τυχών, ἔργον ἀνοσιώτατον ἐργάσαο. ὧδε τὸ σεωυτ ξείνης τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν ἔχων ἦλθες. καὶ μάλα ὀκ ἤρκεσέ σοι τὸ συγγνώσθη αὐτῇ, ἀλλ' ἀνασπερώσας αὐτὴν, οἰχου λαβών. μ ὀδὲ τοῦτό σε μοῦνα ἤρκεσε, ἀλλὰ καὶ οἰκίας τοῦ ξείνου διαρπάσας ἦκεις. νῦν ὧν ἐπεσή πρὸς πολλῷ ἤγημαι μὴ ξεινοκτονέειν, γυναῖκα μὲν ταύτην, καὶ τὰ χρήματα, οὐτοι πρόσω ἀπάγεσθαι, ἀλλ' αὐτά ἐγὼ τῷ Ελλήνι ξείνῳ φυλάξω. ἐς ὅ ἂν αὐτὸς ἐλθὼν ἐκεῖνον, ἀπαγαγέσθαι ἐθέλῃ. αὐτὸν δὲ σε καὶ σὺν σοὺς συμπλόους, τριῶν ἡμερέων πρόαγορεύω, ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην τινὰ μεταπέμψεσθαι. εἰ δὲ μὴ, ἅτε πολεμίους πρὸς ἐμὲ ἀμυνέεσθαι. Ελένης μὲν ταύτην ἄπειρον παρὰ Πρωτέα ἔλεγον οἱ ἱρέες γενέσθαι, σημαίνειν δέ μοι καὶ Ομηρον τὸν λόγον τοῦτον τυγχάνειν ἐόντα. ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς τὴν ἐπιποίλην δυνατὸς ἦν τοῦ ἑτέρου, τοῦ, πρὸ ἐχρήσατο. ἐς ὃ μετῆκε αὐτὸν, σκιλώσας ὡς καὶ τοῦτον ἐπίστατο τὸν λόγον. σκέλλον δέ, κατὰ γὰρ ἐποίησε ἐν ἰλιάδι, καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ ἀνεπόδισε ἑωυτὸν πλανίην τὴν Αλεξανδρου, ὡς ἀπικοίατο ἄγων Ελένην. τῇ τε δὴ ἄλλῃ πλαζομένῳ, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπίκετο. ὧν μεμνημένος δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεϊ ἀρίστῃ. λέγει δὲ τὰ ἔπεα ὧδε,

Ενθ' ἔσαν οἱ τε πλοι παμποίκιλοι ἔργα γυναικῶν "
Σιδονίων. τοὺς, αὐτὸς Αλέξανδρος θεοειδὴς, "
Ηγαγε σιδονίηθεν ἰὼν πλόον εὐρέα πόντον, "
Τὴν, ὁδὸν, ἣν Ελένην ἄγαγεν δυσπατρίδεαν. "
ἐπεμέμνητο δὲ καὶ ἐν ὀδυσσείῃ ἐν τοῖσδε τοῖσι ἔπεσι, "
Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητίοωντα, "
Εδλὰ, τά, οἱ Πολυδάμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις. "
Αἰγυπτίη, τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα "
Φάρμακα. πολλὰ μὲν ἐδλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά. "
καὶ τάδε ἕτερα πῶς Τηλεμάχου Μενέλαος λέγει,

,, Αἰγύπτῳ μ' ἔπι σὺν θεοὶ μεμαῶτα νεεσθαι
,, Εκον. ἐπεὶ ὃ σφι ἔρεξα τελέσας ἑκατόμβας.

Εμ τούτοισι οἷσι ἔπεσι δηλοῖ ὅτι ἱκέσιος τῶν ὃν Αἰγύπτου Αλεξάνδρου πλάνῳ. ὁμουρέει γὰρ ἡ Συρίη Αἰγύπτῳ. οἱ δὲ Φοίνικες, τῇ ἔσι Σιδὼν, ἐν τῇ Συρίῃ οἰκέουσι. ἡ δὲ τοῦτα δὲ τὰ ἔπεα οὐ τόδε τὸ χωρίον δηλοῖ, ἀλλὰ μάλιστα δηλοῖ, ὅτι ἐκ Ομήρου τὰ λύσια ἔπεά ὅδι, ἀλλ' ἄλλα τινός. ἐν δὲ καὶ οἷσι Κυπρίοισι εἴρηται, ὡς τριταῖος Αλέξανδρος ἀπίκετο ἐκ Σπάρτης ὃν τὸ Ιλιον ἄγων τὴν Ελένην, δυαγέϊ τε πνεύματι χρησάμενος, καὶ θαλάσσῃ λείῃ. ἐν δὲ ἰλιάδι λέγει ὡς ἐπλάζετο ἄγων αὐτὴν. Ομηρος μὲν νυν, εἰ τὰ λύσια ἔπεα, χαίρετω. ἐρεμνὰ δ' ἐμοὶ σὺν ἱρείῃσι φάμενοι εἰδέναι τῆδ' αὖτ Μενέλεω. ἐλθεῖν δὴ γὰρ μετὰ τὴν Ελένης ἁρπαγὴν ὃν τὴν Τευκείδα τῆ Ελλήνων στρατιὴν πολλὴν βοηθοῦσαν Μενέλεῳ, ἐνέβασαν δὲ ἐς γῆν, ἐὴ ἐδρυθεῖσαν τῆ στρατιὴ, πέμπειν ἐς τὸ Ιλιον ἄγγελον. σὺν δὲ σφι ἦναι καὶ αὐτὸν Μενέλεων. τὸν δ' ἐπέτε ἐσελθεῖν ἐς τὸ τεῖχος, ἀπαιτέειν Ελένην τε, καὶ τὰ χρήματα, τά, οἱ ἐκ τοῦ λέγειν ξανθὸς, τῆ τε ἀδικημάτων δίκας αἰτέειν. σὺν δὲ Τρῶας, τὸν αὐτὸν λόγον λέγειν τότε καὶ μετέπειτα. ἔτ ὀμνύντας, ἔτ ἀνωμοτί, μὴ δῆ ἔχειν Ελένην, μηδ' τὰ ὧν καλούμενα χρήματα, ἀλλ' ἔτ αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ, ἔτ ἀν ἀν δικαίως αὐτοὶ δίκας ἐκέχειν, ἃ Πρωτεὺς ὁ Αἰγύπτου Βασιλεὺς ἔχει. οἱ δὲ Ελληνες καταγελᾶν δοκέοντες ἐκ αὐτ, ὅτω δὴ ἐπολιόρκεον, ἐς ὃ ἐξεῖλον. ἑλθόν δὲ τὸ τεῖχος, ὡς ἀν ἐφαίνετ ἡ Ελένη. ἀλλὰ γὰρ αὐτ λόγον τῷ πρώτῳ ἐπωμόνυντ. ὅτω δὴ πιστεύσαντες τῷ λόγῳ τῷ πρώτῳ οἱ Ελληνες, αὐτ Μενέλεων ἀφεῖλκυσι πρὸς Πρωτέα. ἀπικόμενος δὲ ὁ Μενέλεως ὃν τὴν Αἰγυπτον, ἐὴ ἀναπλώσας ἐς τὴν Μέμφιν, εἶπας τὰ ἀληθέϊην τ πρηγμάτων, ἐὴ ξεινίων ἤνησε μεγάλων, καὶ Ελένην ἀπέδοσε κακῶν ἀπέλαβε. πᾶσι δὲ, ἐὴ τὰ ἐωυτ χρήματα πάντα. τυχὼν μὲν τούτων, ἐγένετο αὐνὴρ Μενέλεως ἄδικος ἐς Αἰγυπτίους. ἀφικνέεν γὰρ ὥρμισμένον αὐτ, ἴσχον ἄπλοιαι. ἐπειδὴ δὲ ἔδεε τὸν πολλὸν ποιοῦσι, ὧδε τεχνῶνται πρῆγμα οὐκ ὅσιον. λαβὼν γὰρ δύο παιδία ἀνδρῶν ἐγχωρίων, ἔσφαξε ἐπὶ σκὸς. μετὰ δὲ, ὡς ἐπάυσε ἐγὼ ἔδεε ὀργασμένος, μισηθείς τε, καὶ διωκόμενος, οἴχετο φεύγων πρὸς νησον ἣν Λιβύης. τὸ δ' ὄνομα ἐπυθόμην δὲ ὅκα ἐπράσσετο, ἐκέτι ἔσχον ἐπεῖν Αἰγύπτιοι. τούτων δὲ τὰ μὲν, ἱσορίησι ἔφασαν ἐπίστασθαι. τὰ δὲ, παρ' ἐωυτοῖσι γρυόμενα, ἀτρεκέως ὧδε σάμενοι λέγειν. ταῦτα μὲν Αἰγυπτίων οἱ ἱρέες ἔλεγον. ἐγὼ δὲ ἔδη λόγῳ ἔδη πρὸς Ελένης λεχθέντι, καὶ αὐτὸς ποσίθεμαι τάδε ὧν λεγόμενος. εἰ ἦν Ελένη ἐν Ιλίῳ, ἀπροβούλως ἂν αὐτὴν τοῖσι Ελλησι. ἤτοι ἑκόντος γε ἦν ἄκοντος Αλεξάνδρου. ὀ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν ὁ Πριάμος, οὐδὲ οἱ ἄλλοι προσήκοντες αὐτ, ὥστε τοῖσι σφετέροισι σώμασι, καὶ τοῖσι τέκνοισι, καὶ τῇ πόλι διαβουλεύειν ἐβούλοντο, ὅκως Αλέξανδρος Ελένην συνοικέοι. εἰ δὲ τι καὶ ἐν τοῖσι πρώτοισι χρόνοισι ταῦτα ἐγίνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τ ἄλλων Τρώων ἑκάστε συμβάσιος τοῖσι Ελλησι ἀπώλοντο. αὐτοῦ δὲ Πριάμου δὴ ἔσι ὅτε οὐ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ καὶ ἔτι πλείους τῶν παίδων μαχῇ γινομένης ἀπέθνησκον, ἐ χρὴ τοῖσι ἐπποιοῖσι χρεώμενον λέγειν. τούτων δὲ τοιούτων συμβαινόντων, ἐγὼ μὲν ἔλπομαι εἰ καὶ αὐτὸς Πρίαμος συνοίκεε Ελένῃ, ἀποδοῦναι ἂν αὐτὴν τοῖσι Αχαιοῖσι, μελλόντα γε δὴ τὸν παρεόντων κακῶν ἀπαλλαγήσεσθαι. οὐ μὲν, οὐδὲ ἡ Βασιληίη ὃν Αλεξάνδρου πορίηε, ὥστε γέροντος Πριάμου ἐόντος, ἐπ' ἐκείνῳ τὰ πρήγματα εἶναι, ἀλλὰ Εκτορι καὶ πρεσβυτέρῳ, καὶ ἀνδρὶ ἐκείνου μᾶλλόν γ' ἐόντι, ἐμελλε αὐτὴν Πριάμου ἀποθανόντος, παραλαμψεσθαι. τὸν, οὐ πρόσηκε ἀδικέοντι δὴ ἀδελφεῷ ὧν τρέπειν. καὶ ταῦτα, μεγάλων κακῶν δὴ αὐτὸν συμβαινόντων, ἰδίῃ τε αὐδὴ, καὶ τοῖσι ἄλλοισι πᾶσι Τρωσί. ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ελένην ἀποδοῦναι, οὐδὲ λέγουσι αὐτοῖσι τὴν ἀληθείην, ἐπίσευον οἱ Ελλησι. ὡς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τὸ δαιμονίου παρασκευάζοντ, ὅκως πανωλεθρίῃ ἀπολόμενοι, καταφανὲς ἔσον τοῖσι ἀνθρώποισι ποιήσωντα, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων, μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν. καὶ ταῦτα μὲν τῇ, ἐμοὶ δοκέει, εἰρήσθω. Πρωτέα δὲ ἐκλέξασθαι τὴν Βασιλείην Ραμψίνιτον ἔλεγον, ὃς μνημόσυνα ἐλίπετο τὰ πρὸ πυλαίων τὰ πρὸς ἑσπέρην τετραμμένα τοῦ Ηφαιστείου. ἀντίους δὲ τῶν προπυλαίων ἔστησε ἀνδριάντας δύο, ἐόντας τὸ μὲν γαθ-

Rampsinitus Lege.

γαθ- ὧν τε καὶ ἑκάτερθι ὠκέων. τῶν, Αἰγύπτιοι μὲν μὴν πρὸς βορέην ἑστεῶτα, καλέουσι θέρ- σην μὲν προσκωπέουσί τε, καὶ εὖ ποιεῦσι. τὸν δὲ πρὸς νότον, χειμῶνα καλούμενον, τὰ ἐμπαλιν τούτων ἔρδουσι. πλοῦτον δὲ τούτῳ τῷ Βασιλέϊ γενέσθαι ἀργύρου μέγαν, καὶ οὐδένα τῶν ὕστερον ὧν γεγράφεται Βασιλέων φάσκοντα ὑπερβαλέεσθαι, οὐδὲ ἐγγὺς ἐλθεῖν. βουλόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλείῃ τὰ χρήματα θησαυρίζειν, οἰκοδομέεσθαι οἴκημα λίθινον. τοῦ, τῶν τοίχων ἓνα, ἐς τὸ ἔξω μέρος τῆς οἰκίης ἔχειν. τὸν δὲ ἐργαζόμενον, ὡς βουλεύσαντα τάδε μηχανᾶσθαι, τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἓνα ἀφαίρεμον εἶναι ἐκ τοῦ τοίχου ῥηϊδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν, καὶ ὑπ' ἑνός. ὡς δὲ ἐπετελέσθη τὸ οἴκημα, τὸν μὲν Βασιλέα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ. χρόνου δὲ προϊόντος, τὸν οἰκοδόμον πρὸς τελευτὴν τοῦ βίου ἐόντα, ἀνακαλέσασθαι οὗς παῖδας, εἶναι γὰρ αὐτῷ δύο. τούτοισι δὲ ἀπηγήσασθαι, ὡς ἐκείνων προορέων ὅκως βίον ἄφθονον ἔχωσι, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τὸν θησαυρὸν τοῦ Βασιλέως. σαφέως δ' αὐτοῖσι πάντα δηγησάμενον τὰ πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ λίθου, δοῦναι τὰ μέτρα αὐτοῦ λέγοντα, ὡς τοῦτα σφαφυλασσόντων, ταμίας τῶν Βασιλέως χρημάτων ἔσονται. καὶ τὸν μὲν τελευτῆσαι τ βίον. οὐ δὲ παῖδας αὐτοῦ, ὀκ ἐς μακρὴν ἔργου ἐχεσθαι. ἐπελθόντας δὲ ἐπὶ τὰ Βασιλήια νυκτός, καὶ τὸν λίθον ὑπὸ δηϊ οἰκοδομήματι ἀνευρόντας, ῥηϊδίως μεταχειρίζεσθαι, καὶ τῶν χρημάτων πολλὰ ἀγωνέεσθαι. ὡς δὲ τυχεῖν τὸν Βασιλέα ἀνοίξαντα τὸ οἴκημα, θωϋμάσαι ἰδόντα τῶν χρημάτων κατάληξιν τὰ ἀγγήϊα, οὐκ ἔχειν δέ ὁν τινα ἐπαισθέσθαι, τῶν τε σημάντρων ἐόντων σόων, καὶ τοῦ οἰκήματος κατακεκλεισμένου. ὡς δὲ αὐδὶ καὶ δὶς καὶ τρὶς ἀνοίξαντι, εἰεί ἐλάσσω φαίνεσθαι τὰ χρήματα, οὐ γὰρ λελεῖφθαι οὐκ ἀνίγναι λυπαίζοντας, ποιῆσαί μιν τάδε. πάγας προστάξαι ὀργάσασθαι. καὶ τούτας πρὸς τὰ ἀγγήϊα, ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνῆν, ἑῆσαι. τῶν δὲ φωρῶν ὥσπερ ἐν δὴ προτοῦ χρόνῳ ἐληθόντων, καὶ ἐνδὺντος τοῦ ἑτέρου αὐτῶν, ἐπεὶ πρὸς τὸ ἄγγ- προσῆλθε, δυθέως τῇ πάγῃ ἐνέχεσθαι. ὡς δὲ γνῶναι ἑωυτὸν ἐν οἴῳ κακῷ ἦν, ἰθέως καλέειν τὸν ἀδελφεόν, καὶ δηλοῦν αὐτῷ τὰ παρεόντα, καὶ κελεύειν τὸν τ ταχίστην ἐσδῦντα, ἀρτάμενον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, ὅκως μὴ αὐτὸς ὀφθεὶς, καὶ γνωριζόμενος ὃς ἔη, πρόσω πολέσῃ καὶ ἐκεῖνον. τὸν δὲ δόξαι εὖ λέγειν, καὶ ποιῆσαί μιν ταῦτα. καὶ καταρμόσαντα τὸν λίθον, ἀπιέναι ἐπ' οἶκον, ἀπάγοντα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφεοῦ. ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, ἐσελθόντα τὸν Βασιλέα ὃν τὸ οἴκημα, ἐκπεπλῆχθαι ὁρέοντα τὸ σῶμα τοῦ φωρὸς ἐν τῇ πάγῃ ἄνευ τ κεφαλῆς ἐόν. τὸ δὲ οἴκημα, ἀσινὲς ἐόν. καὶ ὅτε ἔσω, οὔτε ἐκδυσιν οὐδεμίαν ἔχον. ἀπορεύμενον δέ μιν, τάδε ποιῆσαι. Τοῦ φωρὸς τὸν νέκυν κατὰ τοῦ τείχεος κατακρεμάσαι. φυλάκους δὲ αὐτοῦ κατασήσαντα, ἐντειλάσθαί σφι τὸν, αἴ ἴδωνται ἀκλαύσαντα καὶ κατοικτίσαντα, ἢ καὶ κατάμενον, συλλαβόντας, ἄγειν πρὸς ἑωυτόν. ἀνακρεμαμένου δὲ τοῦ νέκυος, τὴν μητέρα δεινῶς φέρειν. λόγους δὲ πρὸς τὸν πολιορκέοντα παῖδα ποιεύμενον, προστάσειν αὐτῷ, ὁτεῳ τρόπῳ δύναται μηχανᾶσθαι ὅκως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσας, κομιεῖ. εἰ δὲ τούτων ἀμελήσει, δεινὰ ἀπειλέειν αὐτῷ, ὡς ἐλθοῦσα πρὸς τὸν Βασιλέα, μηνύσει αὐτὸν ἔχοντα τὰ χρήματα. ὡς δὲ χαλεπῶς ἐπελαμβάνοιτο ἡ μήτηρ τ πορισόντος παιδὸς, καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὴν λέγων ὀκ ἐπαύετο, ὧδε τεχνήσασθαι τοιάδε μιν. Ονους κατασκευασάμενον, καὶ ἀσκοὺς πλήσαντα οἴνου, ὡς θᾶσσα ὧν ἦν ὄνων, καὶ ἔπειτα ἐλάσσειν αὐτούς. ὡς δὲ κατὰ σὺν φυλάσσοντας ὧν ἴσον τὸν κρεμάμενον νέκυα, ὡς παστάσαντα τῶν ἀσκῶν δύο ἢ τρεῖς πορεῖναι αὐτὸν, λύειν ἀπαμμένους. ὡς δὲ ἔῤῥεε ὁ οἶνος, τὴν κεφαλὴν μὲν κόπτεσθαι μεγάλα βοῶντα, ὡς δὴ ἔχοντα πρὸς σφέων τὸν ὄνον πρῶτον πρήσσοντα. σὺν δὲ φυλάκους ὡς ἰδέειν πολὺ ῥέοντα τὸν οἶνον, σὺν πρόχειν ἐς τὴν ὁδὸν, ἀγγήϊα ἔχοντας, καὶ τὸν ἐκκεχυμένον οἶνον συγκομίζειν ἐν κερδέϊ ποιευμένους. τὸν δὲ, ἅμα ὁδοιδορέεσθαι πᾶσι, ὀργὴν πρόσποιέεσθαι. παραμυθεομένων δὲ αὐτὸν τῶν φυλάκων, χρόνου προϊόντος πρόσποιέεσθαι, καὶ ἐκλήγειν τ ὀργῆς. τέλος δὲ, ἐξελάσαι αὐτὸν σὺν ὄνους ἐκ τ ὁδοῦ, καὶ κατασκευάζειν. ὡς δὲ λόγους τε πλείους ἐγγίνεσθαι, καί τινα καὶ σκῶψαί μιν, καὶ ἐς γέλωτα προσαγαγέσθαι, τῶν ἁμάσας σφι τὸν ἀσκῶν ὧν αὐτοῖσι. σὺν δὲ, αὐτοῦ ὥσπερ ἔχον κατακλιθέντας, πίνειν διανοέεσθαι, καὶ ἐκείνον παραλαμβάνειν, καὶ κελεύειν μετ' ἑωυτ μένοντα, συμπίνειν. τὸν δὲ, ὡς σθλιβάσι τε δὴ, καὶ

καὶ κατεμεῖναι. ὡς δ' ἐμοὶ μὲν παρὰ τῶν πόσιν φιλοφρόνως ἠπάζοντο, ὠδισεῦσι αὐτοῖσι καὶ ἄλλον τῶν ἀσκῶν. λαφυλεῖ δὲ τοῦ ποταμοῦ χρησαμένους οὐ φυλάκους, ἀποφορμεύσαντας νύκτωρ καὶ λιπαμβάντας τὸ ὕπνου, αὐτοῦ γὰ διαπερ ἐπινον καταπιμπλάναι. τὸν δὲ, ὡς πρόσω ἦ νυκτὸς, τό, τε σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσαι, καὶ τῶν φυλάκων ὧν λύμη πάντων ξυρῆσαι τὰς δεξιὰς παρειάδας. ὧν θέντα δὲ τὸν νέκυα ὠδὶ οὖν ὄνους, ἀπελάυνειν ἐπ' οἶκου, ὧν τελέσαντα τῆ μητρὶ τὰ προσαχθέντα. τὸν δὲ Βασιλέα, ὡς αὐτῷ ἀπηγγέλθη τοῦ φωρὸς ὁ νέκυς ἐγκεκλεμμένο, ἀλεινὰ ποιέειν. πάντως δὲ βουλόμενον εὑρεθῆναι, ὅς τις κοτὲ εἴη ὁ ταῦτα μηχανώμενο, ποιῆσαι μιν τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστά. Τὴν θυγατέρα τὴν ἑωυτοῦ κατίσαι ἐπ' οἰκήματο, γνωτειλάμενον πάντας τε ὁμοίως προσδέκεσθαι, καὶ πρὶν συγγνέεσθαι, ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ ὅ, τι δὴ ἐν τοῦ βίῳ ἐργασαι αὐτῷ σοφώτατον, καὶ ἀνοσιώτατον. ὃς δ' ἂν ἀπηγήσηται τὰ περὶ τὸν φῶρα γεγενημένα, τοῦτον συλλαμβάνειν, καὶ μὴ ἀπιέναι ἔξω. ὡς δὲ τὴν πρώτα ποιέειν τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς προσαχθέντα, τὸν φῶρα συνθέμενον τῶν, εἵνεκα ταῦτα ἐπρήσσετο, βουληθέντα πολυτροπίῃ τοῦ Βασιλῆο περιγενέσθαι, ποιέειν τάδε. Νεκροῦ προσφάτου ἀρτημόντα τὴν χεῖρα ἐν τῷ ὤμῳ, ἰέναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὴν τοῦ ἱμαντίῳ. ἐσελθόντα δὲ ὡς τοῦ Βασιλῆο τὴν θυγατέρα, καὶ εἰρωτώμενον τά, πρὸ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσασθαι ὡς ἀνοσιώτατον μὲν εἴη ἐργασμένο, ὅτε τοῦ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ Βασιλῆο τοῦ πάγης ἁλόντο, ἀρετάμοι τὴν κεφαλήν. σοφώτατον δὲ, ὅτι οἶνον φυλάκους καταμεθύσας, καταλύσειε τοῦ ἀδελφεοῦ νεμεσσώμενον τὸν νέκυα. τὴν δὲ, ὡς ἤκουσε, ἄσπεσθαι αὐτοῦ. τὸν δὲ φῶρα, ἐν τῷ σκότει προτείναι αὐτῇ τοῦ νεκροῦ τὴν χεῖρα. τὴν δὲ, ὡς λαβομένην, ἔχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ ἐκείνου εἶναι χειρὸς αὐτέχεσθαι. τὸν δὲ φῶρα προέμενον αὐτῇ, οἴχεσθαι δι' θυρέων φεύγοντα. ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν Βασιλέα ἀνηγέχθη, ἐκπεπλῆχθαι μὲν ὦδὶ τῇ πολυφροσύνῃ τε, καὶ τόλμῃ τὰνθρώπου. τέλο δὲ, πέμποντα ὃν πάσας τὰς πόλις, ἐπαγγέλλεσθαι ἀδειάν τε δώσοντα, καὶ μεγάλα προσδεκόμενον ἐλθόντι ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. τὸν δὲ φῶρα πιστεύσαντα, ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Ραμψίνιτον δὲ μεγάλως θωυμάσαι, λαί οἱ τὴν θυγατέρα ταύτην συνοικίσαι, ὡς πλεῖστα ὧν σοφιῶν ἀνθρώπων. Αἰγυπτίους μὲν γὰρ τῶν ἄλλων προκεκρίσθαι, ἑωυτὸν δὲ Αἰγυπτίων, μετασταθέντα, ἔλεγον τοῦτον τὸν Βασιλέα ζωὸν καταβῆναι κάτω ὅθ' ἅ, οἱ Ἕλληνες ἀίδην νομίζουσι εἶναι. λαχεῖν συγκυβεύειν τῇ Δήμητρι. καὶ τὰ μὲν, νικᾶν αὐτήν. τὰ δὲ, ἐπισοῦσθαι τοῦ αὖτις λαί μιν πάλιν ἀπικέσθαι δῶρον ἔχοντα παρ' αὐτῆς χειρόμακτρον χρύσεον. ἀπὸ δὲ τοῦ Ραμψινίτου κατα βάσιος, ὡς παλιν ἀπίκετο. ὀρτὴν δὴ αὐτὸν εἶναι Αἰγυπτίους ἔφασαν, τὴν, καὶ ἐγὼ οἶδα ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ὧν τελέοντας αὐτούς. οὐ μέντοι εἴτε δι' ἄλλό τι, εἴτε δι' ταῦτα ὀρτάζουσι, ἔχω λέγειν. φάρο δὲ αὐτιμῆσαι ἀζυφήναντος οἱ ἱρέος, κατ' ὧν ἔδησαν ἑνὸς αὐτῶν μίτρῃ οὗ ὀφθαλμούς. ἀγαγόντο δὲ μιν ἔχοντα τὸ φάρο ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἱρὸν Δήμητρο, αὐτὶ ἀπαλλαξοντα ὀπίσω. τὸν δ' ἱρέα ὄπιθεν κατασκεμμένον οὗ ὀφθαλμούς, λέγουσι τοῦ δίνο λύκω ἄγεσθαι ἐς τὸ ἱρὸν τῆ Δήμητρο, ἀπέχειν τῆ πόλιο εἰκοσι σταδίους. καὶ ὧπις ὀπίσω ἐκ τοῦ ἱροῦ ἀπάγειν μιν οὗ λύκους ἐς τωὐτὸ χωρίον. ποῖσι μὲν νυν τοῦ Αἰγυπτίων λεγομένοισι, χρᾶσθω ὅτεῳ τὰ ποιοῦντα πιθανὰ ὄβ. ἐμοὶ δὲ περὶ πάντα τὸν λόγον τοῦτο κεῖται, ὅτι τὰ λεγόμενα τοῦ ἑκάσων, ἀκοῇ γράφω. ἀρχηγετεύει δὲ τῶν κάτω Αἰγυπτίων λέγουσι Δήμητραν, καὶ Διόνυσον. πρῶτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰγυπτίοι εἰσὶ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ὄβ. κοῦ σώματο δὲ καταφθινοντο, ἐς ἄλλο ζῶον ἀεὶ γινόμενον ἐσδύεται. ἐπειὰ δὲ περιέλθη πάντα τὰ χερσαῖα, καὶ τὰ θαλάσσια, καὶ τὰ πτηνὰ, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνειν. τὴν περιήλησιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐν τρισχιλίοισι ἔτεσι. τούτῳ τοῦ λόγῳ εἰσὶ οἱ Ἑλλήνων ἐχρήσαντο. οἱ μὲν, πρότερον, οἱ δὲ, ὕστερον, ὡς ἰδίῳ ἑωυτῶν ἐόντι. τῶν, ἐγὼ εἰδὼς τὰ οὐνόματα, οὐ γράφω. μέχρι μέν νυν Ραμψινίτου Βασιλῆο εἶναι ἐν Αἰγύπτῳ πᾶσαν δυνομίην ἔλεγον, καὶ δύνασθαι Αἰγυπτον μεγάλως. μετὰ δὲ τοῦτον, Βασιλεύσαντά σφεων Χέοπα, ἐς πᾶσαν κακότητα ἐλάσαι. κατακλῄσαντα γάρ μιν πάντα τὰ ἱρὰ, πρῶτα μέν σφεας θυσιέων τουτέων ἀπέρξαι. μετὰ δὲ, ἐργάζεσθαι ἑωυτῷ λιπαρεύειν πάντας Αἰγυπτίους. τοῖσι μὲν δὴ ἀποδεδέχθαι ἐκ τῶν λιθοτομιέων τῶν ἐν τῷ Ἀραβίῳ ὄρεϊ, ἐκ τουτέων ἕλκειν λίθους μέχρι τοῦ Νείλου. διαπεραιωθέντας δὲ τὸν ποταμὸν πλοίοισι, οὓς λίθους ἑτέροισι ἕταξε ἑκατέρωθι, τῇ πρὸς τὸ Λιβυκὸν καλεόμενον ὄρο, πρὸς οὓς ἕλκειν. ὀργάζοντο δὲ ἡ δεκὰς μυριάσιας ἀνθρώπων ἀεὶ τὴν τριμηνον ἑκάστων. χρόνον δὲ ἐγγενέσθαι τριακοσίων τοῦ λαῶ, δεκὰ μὲν ἔτεα τῇ ὁδῷ, κατ' ἣν εἵλκον οὓς λίθους, τὴν, ἔδειμαν, ἔργον ἐὸν ὁ πολλῷ τέῳ ἔλασσον τῇ πυραμίδος, ὡς ἐμοὶ δοκέειν. τῇ μὲν, γὰ μηκός ὅτι πρόσω σταδίοι, εὖρος ἦ, δεκὰ ὀργυιαί. ὕψος δὲ τῇ, ὑψηλοτάτη ὅτι αὐτὴ ἑωυτῇ, ὀκτὼ ὀργυιαί, λίθος τε ξεστὸς καὶ ζώων ἐγγεγλυμμένων. τούτῃ ἧ δὴ τὰ δεκὰ ἔτεα ἐμοχθέοντ, καὶ τῇ ὑπὸ λόφῳ, ἐπ' ἧ ἔσασι αἱ πυραμίδες τῇ τοῦ γλῶ οἰκημάτων, τὰς, ἐποιέο θήκας ἑωυτῷ, ἐν νήσῳ δή φησι τῇ Νείλο ἐσαγαγών. τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γεγενῆσθαι ἔπεσι ἕτερα ποιδυμήκη, ἢ, ὅτι πεντακῇ μέτωπον ἕκαστον ὀκτὼ πλέθρα, ἐόσης τετραγώνε, καὶ ὕψος ἴσον. λίθος δὲ ξεστοῦ τε καὶ ἁρμοσμένου τελέως. δοκέει δὲν λίθων τριήκοντα ποδῶν ἑλάσσων. ἐποιήθη δὲ ὧδε αὕτη ἡ πυραμίς. ἀναβαθμῶν τρόπον τὰς μετεξέτεροι ἱρώσας, οἱ δὲ, βωμίδας ὀνομάζουσι, ποιέυ τὴν τοιῶνδε ἐπέστε ἐποίησαν αὐτῇ, πέιρον, οὖν ὧλοί πους λίθος μηχανῆσι ξύλων βραχέων περιπιμπλάσι. κατὰ μὲν ὧν τὸν πρῶτον στοῖχον τῇν ἀναβαθμῶν ἀείροντες. ὅκως δὲ αὐτοῖσι ὁ λίθος ἐπ' αὐτὸν, εἰς ἑτέρην μηχανὴν ἐπίβεβ, ἑστεῶσαν ὧδὶ ἐπὶ τὸν πρώτα στοῖχα. ἀπὸ τούτου δὲ, ὧδὶ τὸν δ' εὔτερον εἵλκε στοῖχον, ἐπ' ἄλλης μηχανῆς. ὅσοι γὰρ δὴ στοῖχοι ἦσαν ἐπὶ ἀναβαθμῶν, τοσαῦτα καὶ αἱ μηχαναὶ ἦσαν. εἴτε καὶ τὴν αὐτὴ μηχανὴν ἐόσαν μίλυ τε καὶ δυβάσκετον, μετεφόρεον ὧν στοῖχον ἕκαστον, ὅκως τὸ λίθον ἀφέλειεν. λελέχθω γὰ ἡμῖν ἐπ' ἀμφοτέρα, κατὰ περ λέγετ. ἀρξαποίηθη δ' ὧν τὰ ἀνώτατα αὐτ πρῶτα, μετὰ δὲ, τὰ ἐπόμενα τούτων ἀρξαποίηθη. τελευτᾶα δὲ, αὐτ τὰ ἐπίγαια, τὰ κατωτάτω ἀρξαποίησεν. σεσήμανται δὲ σῇσι γράμμασι τῶν Αἰγυπτίων ὁσάκις ἐς τε Συρμαίην, καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα ἀνασιμώθη τοῖσι ἐργαζομένοισι. καὶ ὡς ἐμὲ εὖ μεμνῆσθαι, τὰ, ὁ ἑρμηνεύς μοι ὠδὶ ἐλεγόμενος τὰ γράμματα, ἔφη ἐξακόσια καὶ χίλια τάλαντα ἀργυρίου τετελέσθαι. εἰ δ' ἔστι οὕτως ἔχοντα ταῦτα, πόσα εἰκὸς ἄλλα δεῖ ἀναλωθῆναι δῆτα ἐς τε σίδηρον, τοῦ, ὀργάζοντο, καὶ σιτία, καὶ ἐσθῆτα τοῖσι ὀργαζομένοισι, ὁκότε χρόνον μὲν οἰκοδόμεον τὰ ὀργα τὸν εἰρημένον. ἄλλον δὲ ὡς ἐγὼ δοκέω, ὃν τοῦ, οὐ λίθους ἔταμνον, καὶ ἄγον. καὶ τὸ τοῦ γῆν ὄρυγμα ὀργάζοντο οὐκ ὀλίγον χρόνον. ὃν δὴ δὲ ἐλθεῖν Χέοπα καὶ οὗτο, ὥστε τὴν θυγατέρα τὴν ἑωυτοῦ χρηματων δεομένην, κατίσαντα ἐπ' οἰκήματο, πωστάξαι πρόσταξαι ἀργύριον ὁκόσον δή τι, ὁ γὰ δή τοι τόδε γε ἔλεγον. τὴν δὲ, τότε τοῦ τοῦ πατρὸς ταχθέντα πρήσσεσθαι. ἰδίῃ δὲ καὶ αὐτὴν διανοεῦσθαι μνημόσυνον καταλιπέσθαι. καὶ τοῦ ἐσιόντο πῶς αὐτὴν ἑκάστου δεῖσθαι, ὅκως ἂν αὐτῇ φέρῃ λίθον ἓν τοῖσι ἔργοισι δορυφορικόν. ἐκ τούτων δὲ τῶν λίθων ἐφασαν τὴν πυραμίδα οἰκοδομηθῆναι, τὴν ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἑστηκυῖαν, ἐμπροσθεν τῇ μεγάλης πυραμίδο, τὴ, τὸ λῶλον ἑκασον, ὅλου καὶ ἡμίσεο. πλέθρα βασιλεῦσαι δὲ τὸν Χέοπα ἔτεα ἑξήκοντα ἔφασαν λέγουσι πάντα ἔτεα, τελευτήσαντος δὲ τούτου, ἐπιδεξασθαι τὴν βασιλητίην τὸν Δελεφεὸν αὐτοῦ Χεφρῆνα. καὶ ἔτεα δὲ τοῦ αὐτοῦ τρόπῳ δοκέειν τοῦ ἑτέρῳ. τά τε ἄλλα, καὶ πυραμίδα ποιῆσαι. ἐς μὲν τὰ ἐκείνου μέτρα, οὐκ ἀνήκουσαν. ταῦτα γὰρ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐμετρήσαμεν. οὔτε γὰρ ὑπέστι οἰκήματα ὑπὸ γῆν, οὔτε ἐκ τοῦ Νείλου δίωρυξ ἥκει ὅτι αὐτὴν, ὥσπερ ὅτι τὴν ἑτέρην ῥέουσα. διοικοδομημένου δὲ λιθῶν ἔσω, νῆσον πεδιήρεα. ἐν τῇ, αὐτὸν λέγουσι λέγεσθαι Χέοπα. ὑπερβάλλεσθαι δὲ τὸν πρῶτον σίμον λίθου ἀεθλιοπηκοῦ ποικίλου, τεσσαρεσκαίδεκα πόδας ὑπερβὰς ἡ ἑτέρης, τῶὐτὸ μεγαθο ἐχομένην ἡ μεγάλης οἰκοδομῆς. ἐσάσι δὲ ἐκ λόφου τοῦ αὐτοῦ ἀμφότερα, μάλιστα ὅτι ἑκατὸν πόδας ὑψηλοῦ. Βασιλεῦσαι δὲ ἔλεγον Χεφρῆνα ἓξ καὶ πεντήκοντα ἔτεα. τοῦτα ἓξ τε καὶ ἑκατὸν λογίζοντα ἔτεα ἐν τοῖσι Αἰγυπτίοισί τε πᾶσαν εἶναι κακότητα. καὶ τὰ ἱρὰ χρόνου τοσούτου κατακλῃσθέντα. οὐκ ἀνοιχθῆναι. τοῦτος τοῦ μίσεο ὁ λαὸς τὰ θεῖα Αἰγυπτίοι ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰς πυραμίδας καλέουσι Φιλιτίωνο, ὃς δὴ τὸν χρόνον ἐνέμε κτλίσεα κατὰ ταῦτα τὰ χωρία. μετὰ δὲ δὴ, Βασιλεῦσαι Αἰγύπτου Μυκερῖνον ἔλεγον Χέοπο παῖδα. τοῦ, τὰ μὲν τοῦ πατρὸς ἔργα, ἀπαδεῖν. τὸν δὲ, τοῦ τε ἱρὰ ἀνοῖξαι, καὶ τὸν λαὸν τεπονημένον ὅτ' τὸ ἔσχατον κακοῦ, ἀνεῖναι πρὸς ἔργα τε, καὶ θυσίας.

Cheops K.

Chephrenes K.

Mycerinus K.

σίας. λίκας δὲ σφι πάντων βασιλήων δικαιοτάτας λειγέειν. κατὰ ταῦτα μὲν νυν τὸ ἔργον ἐκ πάντων ὅσοι ἦσαν βασιλῆες ἐγένοντο Αἰγυπτίων, ἀνείουσι μάλιστα ταῦτα, τάτε γὰρ μὴ ἄλλα λειγέειν εὖ, καὶ δὴ καὶ τῷ ὧν μεμφομένῳ ἐκ τῆς δίκης παρὰ ἑωυτὸ δοκέοντα ἄλλα, ἀπαμπλάναι αὐτοῦ τὸν θυμόν. ἐόντι δὲ ἠπίῳ τοῦ Μυκερίνου κατὰ οὐ πολίτας, καὶ τοῦτα ὧν-τιπάσχοντι, πρῶτον μὲν ἀρᾶξαι, τὴν θυγατέρα ἀκηδεστοῦσαν αὐτοῦ, τὴν, μοῦνόν οἱ εἶναι ἐν τοῖσι οἰκηίοισι τέκνον. τὸν δὲ, ὑπερλυπηθέντα τε τῷ, πρηγματι, καὶ βουλόμενον πρόσω τῶν ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιῆσαι δὴ βοῶν ξυλίνην κοίλην, καὶ ἔπειτα κατακρυσώσαντά μιν τάυτην, ἐσω ἐν αὐτῇ θάψαι τὴν ἀκηδεσθεῖσαν θυγατέρα. αὕτη δὲ βοῦς, χῶ ὀκ ἐκρύφθη, ἀλλ' ἔτι καὶ ὀν ἐμὲ ἐς φανερὸν. ἐν Σάϊ μὲν πόλει ἐοῦσα, κειμένη δὲ ἐν τοῖσι βασιλείοισι, ἐν οἰκήματι ἀσκημένῳ. θυμήματα δὲ παρ' αὐτῇ παντοῖα κατα-γίζουσι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην. νύκτα δὲ ἑκάστην πάννυχος λύχνος παρακαίεται. ἀγχοῦ δὲ τῆς βοὸς τάυτης ἐν ἄλλῳ οἰκήματι, εἰκόνες τῶν παλλακέων τῶν Μυκερίνου ἑστᾶσι, ὡς ἔλε-γον οἱ ἐν Σάϊ πόλει ἱρέες. ἑστᾶσι μὲν γὰρ ξύλινοι κολοσσοί, ἐοῦσαι ἀριθμὸν ὡς εἰκοσι μάλιστά κη γυναῖκες λέγονται εἶναι. ἀλ τινος μύθους εἰσὶ, οὐκ ἔχω ἐπῖξαι, πλὴν ἢ τὰ λεγόμενα. οἱ δὲ τινος λέ γουσι πρὸς τῆς βοὸς τάυτης, καὶ τῶν κολοσσῶν, τόνδε τὸν λόγον, ὡς Μυκερῖνος ἠράσθη τῆς ἰδίης τῆς θυγατρός. καὶ ἔπειτα ἐμίγη οἱ ἀεκούσῃ. μετὰ δὲ, λέγουσι ὡς ἡ παῖς ἀπηγξατο τοῦ ἄχεος. ὁ δὲ μιν ἔθαψε ἐν τῇ βοῒ τάυτῃ. ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τὰς ἀμφιπόλους τῶν πρόσθυσέων τὴν θυ γατέρα τοῦ πατρὸς, ἀπέτεμε τὰς χεῖρας. καὶ νῦν τὰς εἰκόνας αὐτέων εἶναι ωεπευθέας, τάπερ ζωὰς ἔπαθον. ταῦτα δὴ λέγουσι φλυηρέοντες, ὡς ἐγὼ δοκέω, τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὰς χεῖρας τῶν κολοσσῶν. ταῦτα γὰρ ὧν καὶ ἡμεῖς ὡρέομεν ὅτι τοῦ χρόνου τὰς χεῖρας ἀκρεβλήκασι, αἳ ἦν ποσὶ αὐτέων ἐφαίνοντο ἐοῦσαι ἔτι ὀν ἐμέ. ἡ δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα κατακέκευπται φοινικέῳ εἵματι. τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει λιεχρυσα μένα πα-χέϊ κάρτα χρυσῷ. μεταξὺ δὲ τῶν κεράων, ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμιμημένος ἔπεστι χρύσεος. ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὀρθή, ἀλλ' ἐν γούνασι κειμένη. μεγαθος δὲ ὅσον περ μεγάλη βοῦς ζωή. ἐκφέρεται δὲ ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀνὰ πάντα τὰ ἔτεα, ἐπεὰν τύπτωνται οἱ Αἰγύπτιοι τὸν οὐκ ὀνομαζό-μενον θεὸν ἐπὶ ἐμοῦ ὦν τοιούτῳ πρήγματι, τότε ὧν καὶ τὴν βοῦν ἐκφέρουσι ἐς τὸ φῶς. φασὶ γὰρ αὐτὴν ἀποθνῄσκειν τοῦ πατρὸς Μυκερίνου ἀχθομένην, ἐν τοῦ ἐνιαυτῷ ἄπαξ μιν τὸν ἥλιον καπτῆσαι. μετὰ δὲ ἡ θυγατηρὸς τὸ πάθος, δοῦτρα κοίτῳ τῷ Βασιλεῖ τάδε χρέω-δαι. ἐλθεῖν οἱ μαντήιον ἐκ Βατος πόλεος, ὡς μέλλοι ἓξ ἔτεα μοῦνον βιοὺς, τῷ ἑβδόμῳ τελοῦ τήσειν. τὸν δὲ, δεινὸν ποιησάμενον, ὠέμψαι ὀν τὸ μαντήιον τῷ θεῷ ὀνείδισμα, αὐτημεμφό-μενον ὅτι ὁ μὲν αὐτοῦ πατὴρ καὶ πάτρως, ἀκληίσαντος τὰ ἱρὰ, καὶ θεῶν οὐ μεμνημένοι, ἄλλα τε καὶ οἶν ἀνθρώπους φθείροντος, ἐβίωσαν χρόνον ὧν πολλόν. αὐτὸς δ' ὀυσεβὴς ἐὼν, μέλ-λει τάχεως ὅτω τελοῦτήσειν. ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ δοῦτρα ἐλθεῖν λέγοντα, τούτῳ εἵνεκα καὶ σωτάχυίειν αὐτῷ τὸν βίον. οὐ γὰρ ποιῆσαί μιν, τὸ χρεὼν ἔπι ποιέειν. δεῖν γὰρ Αἰ-γυπτίων ἑπτακοῦδας ἔτεα τωρτήκοντά τε, καὶ ἑκατόν. καὶ οἶν μὲν πρότερον οἶν δίνο οἶν πῶ ἐκείνου γνωμεύους Βασιλέας, μαθεῖν ὧν, ἰκεῖνον δὲ οὔ. ταῦτα δὲ ἀκούσαντα τὸν Μυκε-ρῖνον, ὡς κατακεκεμμένων ἤδη οἱ κύτων, λύχνα ποιησάμενον πολλὰ, ὄκως γίνοιτο νὺξ ἀνά-ψαντα αὐτὰ, πίνειν τε, καὶ δυπαθεῖν, οὔτε ἡμέρης, οὔτε νυκτὸς ἀνιέντα, ἔστε τὰ ἕλεα καὶ τὰ ἄλσεα πλανώμενον. καὶ ἵνα ωωμβάνοιτο ἐὸν γνωμοτήρια ὡντιπιεώτατα. ταῦτα ἤ ἐμη-χανᾶτο, θέλων τὸ μαντήιον ψευδόμενον ἀποδέξαι, ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα αὐτὶ ἓξ ἐτέων γέ-νηται. οἱ δὲ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι. πυραμίδα δὲ καὶ ὄρος ἀπελίπε σφι πολλὸν ἑλάσσω τοῦ πατρός, ἐείκοσι ποδῶν κατασείουσαν, λίθων ἑκάστην τριῶν πλέθρων, ἐούσης τετραγώνε. λί-θα δὲ ὀν τὸ ἥμισυ Αἰθιοπικοῦ. τοῦτο, δή μετεξέτεροι φασὶ Ελλήνων Ροδώπιος ἑταίρης γυναι-κὸς εἶναι, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. δοκέει ὧν οὐδὲ εἰδότες μοι φαίνονται λέγειν ὅστις ἦν ἡ Ροδῶ πις. δ γὰρ ἂν οἱ πυραμίδα ἀνέθεσαν ποιήσεσθαι τοιάυτην, ὀν τοῦτο, τηλάντων χιλιάσες ἐναι ῥίθμοὶ ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀναισίμωνται. πρὸς δὲ, ὅτι κατὰ Αμασιν Βασιλεύοντα τοῦτο ἀκμάζο-σα Ροδῶπις, ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτον. ἔτεσι γὰρ μάρτα πολλοῖσι ὕστερον τούτου τ' Βασιλέων τ' τὰς πυραμίδας ταύτας, ὧν λειπομένη Ροδῶπις, γνώμῃ μὲν, ἀπὸ θρηίκης, δούλη δὲ ἐὼν Ιάδμο-

νος τοῦ Ηφαιστοπόλιος αὐδρὸς σαμίου. σωίδαλος δὲ ἀσώπιχος τοῦ λογοποιοῦ. καὶ γὰρ οὗτος Ιάδμονος ἐγένετο, ὡς δι' ἐξ τῆσδε οὐκήκοα. ἐπείτε γὰρ πολλάκις ἐμνησόντων Δελ-φῶν ἐκ θεοπροπίου, ὅς Βούλοιτο ποινὴν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀνελέσθαι, ἄλλος μὲν ἐδέκε ἐφάνη, Ιάδμονος δὲ παῖδος πάππος ἄλλος Ιάδμων ἀνέλετο, ὅτων μὴ Αἴσωπος Ιάδμονος ἐγένετο. Ρο-δώπης δὲ ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο, Ξάνθεω τοῦ σαμίου κομίσαντος μιν. ἀπικομένη δὲ κατ' ἐργα-σίην. ἐλύθη χρημάτων μεγάλων ὑπὸ αὐδρὸς μιτυληναίου Χαραξέου, τοῦ Σκαμανδρωνύμου παῖδος, ἀδελφεοῦ δὲ Σαπφοῦς τῆς μουσοποιοῦ. οὕτω δὴ ἡ Ροδῶπις ἐλευθερώθη, καὶ κατε-μεινε τε ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ λαμπρὰ ἐπαφροδίτου γνώμην, μεγάλα ἐκτήσατο χρήματα, ὡς ἂν εἶναι Ροδώπῃ. ἀτὰρ οὔκως γε ἐς τυραννίδα τοιάυτα ἐξικέσθαι. τῆς, γὰρ τῶν δεκάτων τῶν χρημάτων ἰδέσθαι ὅτι ἔτι καὶ ὀν τόδε παντὶ τῷ Βουλομένῳ. οὐδεὶς δέκα μεγάλα οἱ χρή-ματα ἀναθεῖναι. ἐπεθύμησε γὰρ Ροδῶπις μνημεῖόν αὐτῆς ἐν τῇ Ελλάδι καταλιπέσθαι, τι ἐς μα ποιησαμένη ὧν, τὸ, μὴ τυγχάνει ἄλλῳ ἐξεργασμένον, καὶ ἀνακείμενον ἐν ἱρῷ, ὧδε ἀνα-θεῖναι ὀν Δελφοῖς μνημόσυνον ἑωυτῆς. τῆς ὧν δεκάτης τῶν χρημάτων, ποιησαμένη οβελοὺς βατόρους πολλοὺς σιδηρέους, ὅσον ἐνεχώρεε ἡ δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφούς. οἱ δὲ νῦν ἔτι συν νεώατοι. ὀπίσθε μὲν τοῦ βωμοῦ, τὸν, Χῖοι ἀνέθεσαν, αὐτίον δὲ αὐτοῦ τοῦ νεοῦ. Φιλέουσι δέ κως ἐν τῇ Ναυκράτι ἐπαφροδίσιοι γίνεσθαι ἀεὶ ἑταῖραι. ὧδε μὲν, γὰρ αὖτη, ἡ, τῶν λέγε-ται ὅσ' ὁ λόγος, ὧδε δὴ τι λέσχη ἐγένετο. ὡς καὶ πάντες Ελληνες Ροδώπιδος οὐνομα ἀκηκόασι. ὧδε δὲ, ὕστερον τούτης, τῆς, οὔνομα ἦν Αρχιδίκη, ἀοίδιμος ἀνὰ τὴν Ελλάδα ἐγέ-νετο. ἧσσον τε ἡ ἑτέρης πολλεχλωσύνη. Χαραξος δὲ ὡς λυσάμενος Ροδώπιν, ἀπῆλθε Μιτυλήνην, ἐν μέλεϊ Σαπφὼ πολλὰ κατεκερτόμησέ μιν. Ροδώπιδος μὲν νυν περὶ, παυσάσθω μοι. Μετὰ δὲ Μυκερῖνον ἠνέσθαι Αἰγύπτῳ Βασιλέα, ἔλεγον οἱ ἱρέες ἠνέσθαι Ασυ-χίν, τὸν, τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ποιῆσαι τῷ Ηφαίστῳ πυρπύλαια, ἐόντα πολλῷ τε λάλλι-στα, καὶ πολλῷ μέγιστα. ἐχθ μὲν γὰρ καὶ τὰ πάντα πυρπύλαια τύπτους τε ἐν γεγλυμμένους, καὶ ἄλλῳ ὄψιν οἰκοδομημάτων μυείλιν. ἐκεῖνα δὲ καὶ μακρῷ μάλιστα ὧδε τότε Βασιλεύον-τος, ἔλεγον ἀμείξιος ἐούσης πολλῆς χρημάτων, χρυέδαι νόμον Αἰγυπτίοισι, ἀρδεικνύντα ἐνέχυ-ρον τοῦ πατρὸς τὸν νέκυν, οὕτω λαμβάνειν τὸ χρέος. πυθέσθαι δὲ ἔτι τούτῳ τῷ νόμῳ τόν-δε, Τὸν δανείσαντα τὸ χρέος, καὶ ἀπάσης ἱκρατέως ἐν λαμβάνοντος δίκης. τοῦ δὲ ὑποθεμένου τὸν ἐνέχυρον, τήνδε ἐπεῖναι ζημίην, καὶ μὴ βουλομένῳ ἀρδῆναι τὸ χρέος, μὴ δὲ αὐτῷ ἐκεί-νῳ τελευτήσαντι ἐὸν ταφῆς κυρῆσαι, μήτ' ἐν ἐκείνῳ τοῦ πατρώῳ τάφῳ, μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδε-νί, μήτ' ἄλλον μηδένα τὸν ἑωυτοῦ ἀκληρομένου θάψαι. ὑπεραλέαδη δὲ βουλόμενον τὸν βασιλέα οὐ πρότερον ἑωυτοῦ βασιλεύσαντα ἠνέσθαι, μνημόσυνον πυραμίδα λι πεδη ἐκ πλίνθων ποιήσαντα. ἐν τῇ, γράμματα ἐν λίθῳ ἐγκεκολαμμένα τάδε λέγοντα ὅτι,

Μή με κακονοήσῃς πρὸς τὰς λιθίνας πυραμίδας, πρεέχω γὰρ αὐτέων κεφαλῇ, ὅσον ὁ Ζεὺς τῶν ἄλλων θεῶν. κοντῷ γὰρ ἐπιστύπτοντες ὅτ λίμνλω, ὅτι πρέχοιτο τοῦ πηλὸ τοῦ κοντῷ ὧν συλλέγοντος, πλίνθος εἴρυσαν. ἰκαί με πρόσθεν τοιούτῳ ἐξεποίησαν. τὸν μὲν κεσαῦτα ἀκ-λιέξαδη. μετὰ δὲ τοῦτον, Βασιλεῦσαι ἄνδρα τυφλὸν ἐξ Ανύσιος πόλεος, τοῦ, ὄνομα Ανυσιν εἶναι. τῶν τοῦτου Βασιλεύοντος, ἐλάσαι ἐς Αἰγυπτον χιλιάδα πολλῇ Αἰθιοπά τε καὶ Σαβακῶν τῶν Αἰθιόπων Βασιλέα. τὸν μὲν δὴ τυφλὸν μὲν οὐκ ἐθέλειν φεύγοντα ἐς τὰ ἕλεα. τὸν δὲ Αἰθιό πα, Βασιλεῦσαι Αἰγύπτου ἐπ' ἔτεα ωτωτήκοντα, ἐν τοῖσι, αὐτοῦ τάδε ἀκρίξασθαι. ὅκως τῶν τις Αἰγυπτίων ἁμάρτοι τι, ἐτείνειν μὲν αὐτῶν οὐδενὶ ἐθέλειν. τοὺς δὲ, κατὰ μέγαθος τοῦ ἀδικήματος ἑκάστου δικαζειν, ὧν τάσσοντα χώματα χοῦ πρὸς τῇ ἑωυτῶν πόλι, ὅθεν ἕκαστος ὧν ἐν ἀδικέοντων. καὶ οὕτω ἐπὶ ἀε πόλισι ἐγένοντο ὑψηλότατα. τὸ μὲν γὰρ πρῶ-τον, ἐχώθησαν ὑπὸ τῶν τὰς δώρυχας ὀρυξάντων ὧν Σεσώστριος Βασιλέος. δοῦτρα δέ, ὧν τοῦ Αἰθίοπος μάρτα ὑψηλὰ ἐγένοντο. ὑψηλέων δὲ καὶ ἑτέρων τασσομένων ἐν τῇ Αἰγύ πτῳ πολίων, ὡς ἐμοὶ δοκέει, μάλιστα ἡ ἐν Βουβάστι πόλις ἐξεχώθη, ἐν τῇ, καὶ ἱρόν ὅτι Βουβά στιος ἀξιαπηγητότατον. μείζω μὲν γὰρ καὶ ἄλλα, καὶ πολυδάπανώτερα ὅτι ἱρά. δοκέω δ' ἐμέδαι οὐδὲν τούτου μᾶλλον. ἡ δὲ Βουβάστις, κατ' Ελλάδα γλῶσσαν ἐστὶ Αρτεμις. τοῦ δ' ἱρόν αὐτῆς ὧδε ἔχει. πλὴν τ' ἐσόδου, τὸ ἄλλο νῆσός ὅτι, ἐκ γὰρ τοῦ Νείλου δύο ῥεύχες ἐσέχουσι ἀσυμμίσ-

γουσαι

de Rhodope meretrice

Asychis R.

Anysis R.

fugata à Sabaco Æthiope

γεσθαι ἀλλήλῃσι, ἀλλ' ἄχρι μὲν ἐτέων δώδεκα ἐπορεύοντο ἅμα ἀλλήλοισι· τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτεϊ συνελθόντες ἐς Μέμφιν ἐποιήσαντο ἐπιστρατείην ἐπὶ τοὺς ἐπιβουλεύσαντας, καὶ ἐπικρατήσαντες τῇ μάχῃ ἐδίκαζον. ἐπεὶ δὲ ἔμελλον ἐπιόντες ἀλλήλους διαφθερέειν, ἐνταῦθα δὴ τοῖσι Αἰγυπτίοισι ἐκ θεοπροπίου ἐκυρώθη, ὅσοι ἂν ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἡμέρης πρῶτοι ἐς τὸ μεσόγαιον τοῦ ἐπιβουλεύσαντος ἀπίκωνται, τούτους ἐκείνῳ ἐπιστρατεύεσθαι. ἐν Μαρέῃ δὲ τῇ πόλει τὸ ἱρὸν ἱδρύσαντο, ὅτι ἐν τῇ μεσογαίῃ τῇ πόλει τὸ ἱρὸν ἔκειτο. κατὰ μὲν δὴ τὸν ἄλλον χρόνον ἐφύλασσον τὸν θεὸν καὶ ἐπὶ τούτου ἐφύλασσον· τότε δὲ ἐπὶ τοῦ Ψαμμητίχου ἐπιστρατεύσαντες ἐκ τῆς Μαρέης καὶ τῆς Ἀπολλωνίτιδος νομοῦ καὶ τῆς Σεβεννυτικῆς, ἐν τοῖσι καὶ ἡ νῆσος ἡ Προσωπῖτις κέεται καὶ ἡ Νήτη νῆσος, ἐνθαῦτα ἐμείναντες χρόνον ἐπολέμεον τοῖσι ἐπιβουλεύσασι, ἐς ὃ ἐπεκράτησαν. ἐπεὶ δὲ ἐκράτησαν, ἐνταῦθα δὴ πολλὰ ἐπιδεξιώσατο Ψαμμήτιχος τοὺς Ἴωνας καὶ Καρῶν ὀλίγους· ἔδωκε γὰρ ἑκάστῳ ἐπιστάτῃ πεδίον ἐπιτήδειον ἐκτῆσθαι καὶ ἐνοικίσαι Αἰγυπτίους ἄνδρας, ἐκ τῶν ἐκεῖνοι ἐπιστάται ἐκαλέοντο, ἐόντες ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἐπὶ πολλῷ χρόνῳ· ἐδόθη δὲ καὶ τὰ πεδία καὶ ἄλλα πολλὰ ἀγαθὰ τοῖσι Ἕλλησι διὰ τοῦτο. ἐγένοντο δὲ οὗτοι οἱ ἐνοικισθέντες ἐκ τῆς χώρης ἐμπειρότατοι τῶν ἐπιχωρίων γλώσσης, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἀπὸ τούτων τῶν ἀνθρώπων ἑρμηνέες ἐν Αἰγύπτῳ γεγόνασι. χρόνῳ δὲ πολλῷ ὕστερον τούτων τῶν ἀνθρώπων ἐγένοντο ἡμῖν ὁμιλητῆρες. οὗτοι μὲν δὴ ἀπὸ θαλάσσης ἐνοικίσθησαν καὶ ἐπὶ στόμα τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλεομένου Καδήσου· ἐνθεῦτεν δὲ ἐκλήθησαν οἱ τόποι οὗτοι καὶ ἐν τῷ πρόσθε χρόνῳ στρατόπεδα. ἐνοικισθέντων δὲ τούτων καὶ κρατήσαντος Αἰγύπτου πάσης, Ψαμμήτιχος τοῖσι μὲν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἐνοικίσασι τοιαῦτα ἐποίησε, τοῖσι δὲ ἐν τῷ Περσικῷ ἐνοικίσασι, τοῖσι καὶ τοὺς ἀγροὺς ἀφείλετο καὶ ἐς δουλοσύνην ἀντὶ ἐλευθερίης κατέστησε, ἐπολέμησε τὸν πάντα χρόνον τοῖσι Ἀσσυρίοισι καὶ Ἀραβίοισι καὶ Σύροισι καὶ Λιβύοισι καὶ Μήδοισι καὶ Σκύθῃσι τοῖσι νομάσι. πλὴν τούτων τοὺς πάντας ἐκτήσατο ἢ ἐφίλησε ἢ ἐποιήσατο ἑωυτῷ συμμάχους, ὥστε καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμὲ ἐόντος ἐπὶ πολλῷ χρόνῳ ἐλθόντες ἐς Αἴγυπτον ἄνδρες Ἕλληνες καὶ ἀλλόγλωσσοι ἐπὶ τοῦ Ψαμμητίχου ἐκτ

Labyrinthus

τὰ πάντα ἱρὰ σωτελέγοντο, καὶ οἱ σφι μνημόσυνα ἔδοξε λιπέσθαι κοινῇ. σφέας δὲ σφι ἐποιήσαντο λαβυρινθον, ὀλίγον ὑπὲρ τὴν λίμνην τὴν Μοίριος, κατὰ Κροκοδείλων καλεομένην πόλιν μάλιστά κη λεγόμενον. τὸν ἐγὼ ἄδην ἰδὼν λόγου μέζω, εἰ γάρ τις τὰ ἀπ' Ελλήνων τείχεά τε καὶ ἔργον ἀποδέξειε συλλογισάμενος, ἐλάσσονος πόνου τε ἂν καὶ δαπάνης φανείη, ἐόντα γε καὶ λαβυρίνθου τούτου. καίτοι, ἀξιολόγως γε καὶ ὁ ἐν Ἐφέσῳ δὴ νεὼς, καὶ ὁ ἐν Σάμῳ. ἦσαν μὲν νυν καὶ αἱ πυραμίδες λόγου μέζονες, καὶ πολλῶν ἑκάστη αὐτέων Ἑλληνικῶν ἔργων καὶ μεγίσων ἀπεξίη. ὁ δὲ δὴ λαβυρινθος, καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει. τρὶς, γὰρ δυώδεκα μὲν εἰσὶ αὐλαὶ κατάστεγοι, αὐτίπυλοι ἀλλήλῃσι, ἓξ μὲν πρὸς βορέην, ἓξ δὲ πρὸς νότον τετραμμέναι συνεχέες. ἐσῆιξε δὲ ἔξωθεν ὁ αὐτὸς σφέας περιέργων. οἰκήματα δὴ δισσαὶ τέσσερα χιλιάδες, τὰ μὲν, ὑπόγαια. τὰ δὲ, μετέωρα ὑπὲρ ἐκείνων τρισχίλια, ἀριθμὸν πάντα πεντακόσια, καὶ χιλίων ἑκάτερα. τὰ μὲν νυν μετέωρα ἐγὼ οἰκήματα τῶν, αὐτὸς τε ὠρέων διεξιόντων, καὶ αὐτοὶ θεησάμενοι, λέγω. τὰ δὲ ὑπόγαια, λόγοισι ἐπιτωθαζόμενοι, οἱ γὰρ ἐπιστεῦσαι τῶν Αἰγυπτίων, διεκνυέαι αὐτὰ ὀλιγωρέοντες, φάμενοι θήκας αὐτόθι εἶναι τῶν τε ἀρχὴν τὸν λαβυρινθον τοῦτον οἰκοδομησαμένων Βασιλήων, καὶ τῶν ἱρῶν ἰρηκοδείλων. ὅτω μὲν κάτω πρόσεισι κατιδεῖν λέγομεν. τὰ δὲ ἄνω, μέζονα ἀνθρωπίνου ἔργων αὐτοὶ ὠρέομεν. αἱ τε γὰρ ἔξοδοι διὰ τῶν στεγέων, καὶ οἱ ἑλιγμοὶ διὰ τὰς αὐλέους ἐόντες ποικιλώτατοι, θώυμα μυρίον παρεῖχον, διὰ αὐλῆς τε ἐς τὰ οἰκήματα διιέντες, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς παστάδας. ἐς στέγας τε ἄλλας ἐκ τῶν παστάδων, καὶ ἐς αὐλὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὀροφὴ δὲ πάντων τούτων λιθίνη, κατάπερ οἱ τοῖχοι. οἱ δὲ τοῖχοι, τύπτωι ἐγγεγλυμμένοισι πλέοι. αὐλὴ δὲ ἑκάστη πρίσυλος, λίθου λευκοῦ ἁρμοσμένη τετραπλίστα. ἡ δὲ γωνίης τελευτῶντος τοῦ λαβυρίνθου, ἔχεται πυραμὶς τεσσαρακοντόργυος. ἐν τῇ, ζῶα μεγάλα ἐγγεγλυμμένα. ὁδὸς δ' ἐστὶν ὑπὸ γῆν πεποιημένη, τοῦ δὲ λαβυρίνθου τὸν ὄροφον, θώυμα ἐπὶ μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος καλεομένη λίμνη, παρ' ἣν ὁ λαβυρινθος ὅδε οἰκοδόμηται. ἡ δὲ περίμετρος ἡ τῆς λίμνης, εἰσὶ στάδιοι ἑξακόσιοι, καὶ τρισχίλιοι, τοίνυν ἑξήκοντα ἐόντες, ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ παρὰ θάλασσαν. μέσην δὲ μακρὴν λίμνη πρὸς βορέην τε, καὶ νότον, ἔδαφος ἔχουσα, βαθέα τε αὐτὴ ἐοῦσα, καὶ τεχνητὴ, ὠρύχατο. ὅτι δὲ χειροποίητός ἐστι, καὶ ὀρυκτὴ, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ μέσῃ τῇ λίμνῃ μάλιστά κη ἑστᾶσι δύο πυραμίδες τοῦ ὕδατος, ὑπερέχουσαι, ὀργυιὰς ἑκατόν. καὶ τὸ, κατ' ὕδατος εἰσόδυμα τόσον ποσοῦτον. καὶ ἐπ' ἀμφοτέρῃσι ἵππεσι κολοσσὸς λίθινος, κατήμενος ἐν θρόνῳ. οὕτω αἱ μὲν πυραμίδες εἰσὶ ἑκατὸν ὀργυιέων. αἱ δ' ἑκατὸν ὀργυαὶ, δίκαιαι εἰσὶ στάδιον ἐξαπλέθριον, ἐξαπόδων μὲν ἐούσης ὀργυιῆς μεσομούσης, καὶ τετραπήχεος, τῶν ποδῶν μὲν τετραπαλαίσων ἐόντων. τὸ δὲ ὕδωρ ἐστὶ παλαίσιον. τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐθιγενὲς μὲν οὐκ ἔστι. ἄνυδρος γὰρ ἡ χώρη ἐστὶ δεινῶς. ἔστι δὲ τεχνητὸν. ἐκ τοῦ Νείλου δὲ κατὰ διώρυχα ἐσπίπτει. καὶ ἐξ μὲν μῆνας, ἔσω ἐξίει τὸ ὕδωρ ἐς τὴν λίμνην. ἐξ δὲ μῆνας, ἐξίει ἐς τὸν Νεῖλον αὖτις. καὶ ἐπεὰν μὲν ἐκρέῃ ἔξω ἡμέρης, τότε τοῦτο ἐξ μῆνας τὸ βασιλήιον καταβάλλει ἐπ' ἡμέρῃσι ἑκάστῃσι τάλαντον ἀργυρίου ἐκ τῶν ἰχθύων. ἐπεὰν δὲ ἐσίῃ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτὴν, εἴκοσι μνέας. ἔλεγον δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ὡς ἐς τὴν Σύρτιν τὴν ἐν Λιβύῃ ἐκδιδοῖ ἡ λίμνη αὕτη κατὰ γῆν, τετραμμένη πρὸς ἑσπέρην ἐς τὴν μεσόγαιαν παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ Μέμφιος. ἐπεὶ τε δὲ τοῦ ὀρύγματος τούτου ἐκ ὤρεον τὴν χοῦν οὐδαμοῦ ἐόντα, ὡμμελέες γὰρ δὴ μοι ἐδόκεον εἶναι οἱ ἐνταῦθα ἐπιτηδεύοντες τὴν λίμνην, ὅκου εἴη ὁ χοῦς ὁ ἐξορυχθείς. οἱ δὲ, ἐφράσθη μοι ἵνα ἐξεφορήθη. καὶ οὐπιστέως ἐπῆειον. ἤδεα γὰρ λόγῳ καὶ ἐν Νίνῳ τῇ Ασσυρίων πόλει γρώμενον ἕτερόν τι τοιοῦτο. τὰ γὰρ Σαρδαναπάλου τοῦ Νίνου βασιλέος χρήματα ἐόντα μεγάλα, καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι κατυγαίοισι, ἐπιγενόμενοι λῃσταὶ ὅσοι ἐκφορέοντες. ἐκ δὴ ὧν τῶν σφετέρων οἰλιῶν ἀρξάμενοι οἱ λῃσταὶ, ὑπὸ γῆν σταθμεώμενοι, ἐς τὰ βασιλήια οἰκία ὤρυσσον. τὸν δὲ χοῦν τὸν ἐκφερόμενον ἐκ τοῦ ὀρύγματος. ὅκως γένοιτο νύξ, ἐς τὸν Τίγριν ποταμὸν παραῤῥέοντα τὴν Νίνον, ἀπέφορεον, ἐς ὃ κατεργάσαντο ὅ, τι ἐβούλοντο. τοιοῦτον ἕτερον ἤκουσα καὶ ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης ὄρυγμα ῥηθέν. πλὴν οὐ νυκτὸς, ἀλλὰ μετ' ἡμέρην ποιεύμενον. ὀρύσσοντας γὰρ τὸν χοῦν οὗτοι Αἰγυπτίους, ἐς τὸν Νεῖλον φορέειν. ὁ δὲ, ὑπολαμβάνων, ἐμέλλε ῥᾳδίως ἐξ μῆνας ὑπὸ γῆν ἐξοχετεύσειν. ἢ μὴν νυν λίμνη αὕτη, οὕτω λέγεται ὀρυχθῆ-

ναι. τῶν δὲ δυώδεκα βασιλήων δικαιοσύνῃ χρεωμένων, αὐτὰ χρόνον ὡς ἔθυσαν ἐν Μέμφι τὴν ἱρὴν ὑσάτην τῆς ὀρτῆς μελόντων ποιέειν τὸν ἀρχιρέα ἐξ ἐγκεφάλου σφι φιάλας χρυσέας, τῇσι πρὸ ἐωθέσαν ἀπογίνεσθαι, ἁμαρτὼν τοῦ ἀριθμοῦ ἕνδεκα, δυώδεκα ἐόντι. γνόντα δὲ ὡς οὐκ εἶχε φιάλην ὁ ἕκτος ἐστεὼς αὐτέων Ψαμμήτιχος, πρόβουλόν τε τὴν ἐωυτοῦ χαλκέην τε, καὶ ἐπιορκέειν, ἐπιορκέοντι γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἐφάνησαν τότε ἔχοντες. Ψαμμήτιχος δὲ ἐνώ δὴ ὁλόρρῳ νόῳ χρεώμενος, ἐπείχετο τῆς ἐωυτοῦ. οἱ δὲ, ὡς φρενῶν λαβόντες τὸ ποιηθὲν ἐκ Ψαμμητίχου, καὶ τὸ χρηστήριον, ὅτι ἐκείνους σφι ἐν χαλκέῃ ἀπείσαντα αὐτῶν φιάλῃσι ἔσεσθαι μούνους Αἰγύπτου, ἀναμνησθέντες τοῦ χρησμοῦ, ἐπείναι μὲν οὐκ ἐδικαίωσαν Ψαμμήτιχον, ὡς αὐδύεσκον βασανίζοντες ἐξ ἐόντος

κα ὀργῆων. τὸ, δέ μοι τῶν φανερῶν λίθων, βάθεϊ μέγιστον παρεχόμενον, φράσω, ἔστι ἐν τῇ τε μένει τούτῳ Λητοῦς νησος, ὀξέος λίθου τετραπλεύρου, ἐς τε ὕψος, καὶ ὀκτὼ μηκος. καὶ τεῖχος ἔκαστον τόσοισι ἴσον. τοσαραίκοντα πήχεων τουτέων ἑκάστου ἐστί. τὸ δὲ κατασέρασμα τῆς ὀροφῆς, ἄλλος ὠνήκεσται λίθος, ἔχων τὴν παρωροφίδα πεβάπηχυ. οὕτω μὲν νυν ὁ νησος τῶν φανερῶν μοι ἦν πρὸς ἴσον τὸ ἱρὸν ὅτι θωϋμαστότατον. τῶν δὲ ἀδύτεων, νῆσος ἡ Χέμμις καλεομένη. ἔστι μὲν ἐν λίμνῃ βαθέῃ, κῃ πλατείῃ, λεμενίῃ πρὸς τὸ ἐν Βουβάστι ἱρόν. λέγεται δὲ τῷ Αἰγυπτίων αὕτη ἡ νῆσος εἶναι πλωτή. αὐτὸς μὲν ἐγὼ οὔτε πλέουσαν, ὅτε λιμνάζειν ἐδόθη. τέθηπα δὲ ἀκούων εἰ νῆσος ἀληθέως ὀνὴ πλωτή, ἐν δὴ ὧν τάυτῃ, νηός τε Ἀπόλλωνος μέγας ἐνῆν, καὶ βωμοὶ τρισὶ ἀφάσιοι ἐνιδρύαται. ἐμπεφύκασι δ' ἐν αὐτῇ φοίνικες συχνοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα, καὶ ἄφορα πολλά. λόγῳ δὲ οἱ ἐνδε ὧν λέγοντες οἱ Αἰγύπτιοι, φασὶ εἶναι αὐτὴν πλωτήν. ὡς ἐν τῇ νήσῳ τάυτῃ οὐκ ἐούσῃ πρότερον πλωτῇ, Λητὼ ἑοῦσα τῶν ὀκτὼ θεῶν τῶν πρώτων γενομένων, οἰκέουσα δὲ ἐν Βουτοῖ πόλι, ἵνα δὴ οἱ τὸ χρηστήριον τοῦτο ὅδε, Ἀπόλλωνα παρὰ Ἰσιος παραλαπε βάσκλιν δεξαμένη, ἵδρυσε κατακρύψασα ἐν τῇ νῦν πλωτῇ λεγομένῃ νήσῳ, ὅτε τὸ ταῶν ἱλίζ= μενος ὁ Τυφὼν ἐπῆλθε, θέλων ἐξευρεῖν τοῦ Ὀσιριδος τὸν παῖδα. Ἀπόλλωνα δὲ καὶ Ἄρτεμιν, Διονύσου καὶ Ἰσιος λέγουσι εἶναι παῖδας. Λητοῦς δὲ, τροφὸν αὐτοῖσι, καὶ σώτειραν γενέσθαι. Αἰγυπτιστὶ δὲ Ἀπόλλωνα μὲν, Ὧρον. Δήμητρα δὲ, Ἶσιν. Ἄρτεμιν δὲ, Βούβαστιν. ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ ὀρνιθος ἄλλου, Ἱέρακος ὁ Εὐφορίωνος ἥρπασε τὸ ἐγὼ φράσω μοῦνος ἐμπεποιημένων. ἐποίησε γὰρ Ἄρτεμιν εἶναι δυγατέρα Δήμητρος, τὴν δὲ νῆσον, ὅτι ἀδήλου γενέσθαι πλωτήν. τούτου μὲν οὕτω λέγουσι. Ψαμμήτιχος δὲ, ἐβασίλευσε Αἰγύπτου τεσσαρα καὶ πεντήκοντα ἔτεα. τῶν, τὰ ἑνὸς δέοντα πεντήκοντα, Ἀζωτον τὴν Συρίης μεγάλην πόλιν πολιορκέων, ἐκτήσατο. τὴν, ἐπολιόρκεε ὀν τὸ, ἀξέλε. αὐτη δὲ ἡ Ἄζωτος ἁπασέων πολίων ἐμπλέον χρόνον πολιορκεομένη, αὐτέχε τε, ἡμεῖς ἴσμεν. Ψαμμητίχῳ δὲ Νεκὼς παῖς ἐγένε= το, καὶ ἐβασίλευε Αἰγύπτου, ὃς τὴν διώρυχα ἐπεχείρησε πρῶτος τὴν ὀν τὸν Ἐρυθρὸν θάλασσαν φέρουσαν. τὸν, Δαρεῖος ὁ Περσης διόρυξε δεύτερος. τὸ, μῆκός ὅτι πλόος ἡμέρας τέσσερας ἐστί. εὖρος δὲ ὠρύχθη, ὥστε τριήρεας δύο πλέειν ὁμοῦ ἐλαστρουμένας. ἔκτυσε δὲ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ ἐς αὐτὸν. ἔκτυσε δὲ κατύπερθε ὀλίγον Βουβάστιος πόλιος παρὰ Πάτουμον τὴν Ἀραβίην πόλιν. ἐσέχει δὲ ἐς τὸν Ἐρυθρὸν θάλασσαν. ὤρυκται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πεδίου τὸ Αἰγυπτίου τὰ πρὸς Ἀραβίην ἔχοντα. ἔχεται δὲ κατύπερθε τοῦ πεδίου τὸ κατὰ Μέμφιν τέ= νον ὄρος, ἐν τῷ, ἀπὸ λιθοτομίαι ἐνῆσι. τοῦ ὧν δὴ οὔρεος πρὸς τὸν νότον παρὰ τὸν ὑπωρείην ἔκτυσε ἡ διώρυξ ἀπ' ἑσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἠῶ. καὶ ἔπειτα τένει ἐς Δασφάγας φρούριον ἀπὸ τοῦ οὔρεος πρὸς μεσαμβρίην τε, καὶ νότον ἄνεμον, ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον. τῆ, δὴ ἐλάχιστόν ὅτι καὶ στεινότατόν ἐστι ἀπὸ Βορηίης θαλάσσης ὑπορύσσειν ἐς τὴν Νοτίην καὶ Ἐρυθρὴν τὴν αὐτὴν ταύτην καλεομένην, ἀπὸ Κασίου οὔρεος τοῦ οὐρίζοντος Αἰγύπτου τε, καὶ Συρίης, ἀπὸ πόλιος εἰσὶ σάδιοι χίλιοι ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον. ἔστι μὲν τὸ στεινότατον. ἡ δὲ διώρυξ πολλῷ μακροτέρη, ὥστε σκολιοτέρη ὀδὸς τὴν, ὦν Νεκὼ βασιλεῖ ὀρύσσοντες, Αἰγυπτίων ἀπώλοντο δυώδεκα μυριάδες. Νεκὼς μὲν νυν μετεξὺ ὀρύσσων ἐπαύσατο, μαντηίου ἐμποδίζοντος γενομένου τοιοῦδε, ὡς βαρβάρῳ αὐτὸν προσεργάζεσθαι. Βαρβάρους δὲ πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλέουσι τοὺς μὴ σφι ὁμογλώσσους. πανσάμενον δὲ τοῦ διώρυχος ὁ Νεκὼς, ἐτράπη ἐς πολέμια. καὶ τριήρεσι μὲν αἱ μὲν, ἐς τὴν Βορηίην θάλασσαν ἐπετέθησαν. αἵδε δὲ ἐν Σερβωνίδι λίμνῃ Ἀραβίου κόλπου τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ. ἔνθεν δὲ οἱ ὁλκοὶ ἐπίδηλοι. καὶ τάυτησί τε ἐχρᾶτο ἐν ὄψι ἐόντι, καὶ Σύροισι πεζῇ ὁ Νεκὼς συμβαλὼν, ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε. μετὰ δὲ τὴν μάχην, Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης ἑσσαν μεγάλην, εἶλε. ἐν τῇ, δὲ ἐδόκεε ἔτυχε ταῦτα κατεργασάμενος, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι πέμψας ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. μετὰ δὲ, ἐκκαίδεκα ἔτεα τὰ πάντα ἄρξας, τελευτᾷ, ὦν παιδὶ Ψαμμι παραδοὺς τὴν ἀρχήν. οὗτος οὗτος δὴ τὸν Ψάμμιν Βασιλεύοντα Αἰγύπτου, ἀπίκοντο Ἠλείων ἄνδρες ἄγγελοι, αὐχέοντες δικαιότατα καὶ κάλλιστα πάντων ἀνθρώπων ἀγωνίζεσθαι. καὶ δοκέοντος σφέας ἀκούσεσθαι ὡς ἄρα οὗτοι σοφώτατοι ἀνθρώπων Αἰγυπτίων δὲ ἐπεξευρεῖν. ὡς ἦλθον οἱ Ἠλεῖοι ἐς Αἴγυπτον οἱ Ἠλεῖοι ἔλεγον, εἵνεκα ἀπίκοντο, γνῶναι τὰ ὁ Βασιλεὺς ὅτος συγκαλέσας Αἰγυπτίων τοὺς λεγομέ-

νους σοφωτάτους. συνελθόντος δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, ἐπυνθάνοντο τῶν Ἠλείων, λέγοντων ἅπαντα τὰ, κατίκει σφέας ποιέειν πρὸς τὸν ἀγῶνα. ἀπηγησάμενοι δὲ τὰ πάντα, ἔφασαν ἥκειν ὡς μαθησόμενοι εἰ πῃ ἔχοιεν Αἰγύπτιοι τούτων δικαιότερον ἐπεξευρεῖν. οἱ δὲ, βουλευσάμενοι, ἐπηρώτων τοὺς Ἠλείους, εἰ σφι οἱ πολῖται γυμναζόμενοι ἐξίσουται. οἱ δὲ, ἔφασαν καὶ σφέων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ὁμοίως τῷ βουλομένῳ ἐξεῖναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφασαν σφέας οὕτω πεπρῶ τας, πάντος τοῦ δικαίου ἡμαρτηκέναι. οὐδεμίαν γὰρ εἶναι μηχανὴν, ὅκως οὐκ ἀδίκως ἀγωνιζομένῳ, προδιδόσονται ἀδικέοντες τὸν ξεῖνον, ἀλλ' εἰ δὴ βούλονται δικαίως πεῖραν λαβεῖν, τοιάδε σφι συμβουλεύειν. κατίζειν μὲν ἐν τῷ ἀγῶνι τὸν τύραννον, ἐκ δὲ τῶν ἰδιωτῶν τὸν βουλόμενον, ἐξεῖναι ἀγωνιζόμενον παντὶ τρόπῳ νικᾶν πλὴν ἢν ἐπὶ θάνατον ἴῃ. ἢν δὲ μὴ ὑπείκῃ, ἐπιτίθεσθαι ζημίην τοιήνδε τινὰ, ἢν ἁλῷ, ἐκκόπτειν οἱ τὴν ἀριστερὴν κνήμην. ἐπιτιθεμένου δὲ καὶ ἀναγκαζομένου ἀμύνεσθαι, ἐξεῖναι ἀμυνομένῳ ὅτι ἂν δύνηται, μὴ ἐκκόπτειν μέντοι μηδὲ ἐκεῖνον τὴν ἀριστερὴν κνήμην. ἐν δὲ τῷ ἀγῶνι τρίτον ἐπιτίθεσθαι ἐξεῖναι ἐπὶ τὸν ἀγωνιζόμενον, ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι τοῖσι καὶ τοὺς πρώτους. ἢν δὲ μὴ ἐθέλῃ ἐπιτίθεσθαι, μηδὲ ἐκεῖνον ἐπιτίθεσθαι. ἐπὶ τοῖσι δὲ καὶ τὸν τρίτον ἐπιτιθέ

σίγς ὀδεὶς δεδ᾽ἀηκε, ὀδ᾽ἐν, ἀλλ᾽ ἀνέοντ᾽ ἐς τὸ μαχιμον. Καλασιρίων ἦ οἷδε ἄλλοι νομοί εἰσι. Θηβαῖος. Βαβασίτης. ἀφλίτης, Ταυίτης. Μωνλήσιος. Σεβεννύτης. Αθηβίτης. Φαρβαιθίτης. Θμουίτης. Ονθρίτης. Ανύλιος. Μυεκφορίτης. ὅδε ὁ νομὸς ἐν νήσῳ οἰκεῖ, αὐτίον Βαβάσιος πόλιος. ὅσοι δὲ οἱ νομοὶ Καλασιρίων εἰσί, χρύσιμοι ὅτε ὧν πλείστος ἐχρήιατο, ὧδε καὶ εἶκοσι μυριάδες ἀνδρῶν, ἀδέ τέκνοισι ἔξεσι τέχνιν ἐπασκῆσαι ἀλλὰ τὰς πόλεμον ἐπασκέουσι μάνα, πῶς πρὰ πατρὸς ἐκδεκόμενοι, εἰ μή νυν καὶ ὧδε πρὸ Αἰγυπτίων μεμαθήκασι Ελλήνων, ὅτι ἔχω ἀτρεκέως ἱρῆναι, ὁρέων καὶ Θρήικας, καὶ Σκύθας, καὶ Πέρσας, καὶ Λυδοὺς, καὶ σχεδὸν πάντας ὧν βαρβάρους, ἀτιμοτέρους τῶν ἄλλων ἡγεομένους πολιητέων, ὧν τὰς τέχνας μανθάνοντας, καὶ ὧν ἐκγόνους τούτων. ὧν δὲ ἀπαλλαγμένους τῶν χειρωναξίεων, χρηναίους νομίζοντας εἶνη, καὶ μάλιστα ὧν ὁν τὸν πόλεμον ἀνειμένους. μεμαθήκασι δ᾽ ὧν ὧδε πάντες οἱ Ελληνόν, καὶ μάλιστα Λακεδαιμόνιοι. ἥκιστα δὲ Κορίνθιοι ὄνοντας ὧν χειροτέχνας. χρέα δ᾽ ἐστὶ καὶ ὧν τάδε ἀζαραιρημένα μοιρίσι Αἰγυπτίων πάρεξ τῶν ἱρέων, ἀρούρας ἀζαίρεται δυώδεκα ἑκάστῳ ἀτελέος. ἡ δὲ ἀρόρα, ἑκατὸν πήχεων ὀκὺ Αἰγυπτίων πάντη. ὁ δὲ Αἰγύπτιος πῆχυς, τυγχάνει ἴσος ἐὼν τῷ Σαμίῳ. ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι ἄπασι ὧν ἀζαραιρημένα. τάδε δὲ, ὧν πόνητρα ἐκαρπᾶτο, καὶ ὀλαμᾶ ὠῦσί. Καλασιρίων δὲ χίλιοι, καὶ Ερμοτυβίων ἄλλοι. ἐσλοφόρεον ἕκαστον ἑκάστου τὸν Βασιλέα. τοῖσι δ᾽ ὧν τάδε πάρεξ τἄρουρέων ἄλλα ἐσλίσλον ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ. ὀπᾶς σίτου σταθμὸς πῶντε μνέαι ἑκάστῳ. ἱρεῶν βοέων δύο μνέαι. οἶνος τέσσερες ἀμφορῆς. ταῦτα τοῖσι ἀεὶ ἐσφορέεσι ἐσλίσλον. ἐπεί τε δὲ σωιόντες ὅ, τε Αφρίης ἄγων ὧν τὸν ὠκούρους, καὶ ὁ Αμασις πάντας ὧν Αἰγυπτίους, ἀπίκνεον ἐς Μέμφιν πόλιν, συνέβαλον, καὶ ἐμαχέσανθο. οἱ μὲν οἱ ξεῖνοι, πλήθει ἦ πολλῷ ἐλάσσονοι ἐόντες, κατὰ ὧν ἐσώθησαν. Αφρίεω δὲ λέγεται εἶναι ἥδιστα ἡ δι᾽αὐτοῦ μιν μηδίκα δύναδαι πᾶσαι ὧν βασιλήιος. οὕτω ἀσφαλέως ἐνόμισε ἴσχυδαι ἐδόκεε. καὶ δὴ τότε συμβαλὼν, ἐσσώθη. καὶ ζωγρηθεὶς, ἀπήχθη ἐς Σάϊν πόλιν, ὃν τὰ ἑωυτοῦ εἰκία πρότερον ἐόντα, τότε δὲ Αμάσιθ ἦδη Βασιλήια. ἐνθαῦτα δὲ τέως μὲν ἐτρέφεθ ἐν τοῖσι Βασιληίοισι, ἰκὰ μὲν Αμασις εὖ ποιέοντ᾽, πόλλ᾽ δὲ, μεμφομένων Αἰγυπτίων, ὡς ὐ ποιεῖ δίκαια τρέφων τὸν σφίσι τε καὶ ἑωυτῷ ἐχθιστον, οὕτω παραδιδοῖ τὸν Αφρίην τοῖσι Αἰγυπτίοισι, οἱ δὲ μιν ἀπέπνιξαν, καὶ ἔθαψαν ἐν τῇσι πατρώῃσι ταφῇσι, ἃς δὲ, εἰσὶ ἐν τῷ ἱρῷ τῇ Αθηναίης, ἀγχοτάτω τοῦ μεγάρου, ἐσιόντι ἀριστερῆς χόρος. ἔθαψαν δὲ Σαΐτου πάντας ὧν ἐκ νομοῦ τούτου γηγενέας βασιλέας ἔσω ἐν τῷ ἱρῷ. καὶ γὰρ τὸ τοῦ Αμασιθ σῆμα, ἐκατέρῳ μὲν ὄδι τοῦ μεγάρου, ἦ τὸ τοῦ Αφρίεω, καὶ τῶν τούτου προπατόρων. ἔστι μέντοι καὶ ὧν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἱροῦ, πασάς λιθίνη μεγάλη, καὶ ἠσκημένη σύλοισί τε φοίνικας τὰ δὴ ἔμφρονα μεμιμημένοισι, καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. ἔσω δὲ ἐν τῇ πασάδι, δίβατα δυρώματα ἔστηκε. ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι, ἡ θήκη ὄδι. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ταφαὶ, τοῦ, ὃν ὅσιον ποιεῦμαι ὧν ποιούτῳ πρήγματι ἀζαγορεύειν τοὔνομα, ἐν Σαΐι, ἐν τῷ ἱρῷ τῆ Αθηναίης, ὄπισθε τοῦ νηοῦ πάντος τοῦ τῆ Αθηναίης ἐχόμενον τοίχου. καὶ ἐν τῷ τεμένεϊ, ὀβελοὶ ἑστᾶσι μεγάλοι λίθινοι. λίμνη τέ ὄδι ἐχομένη λιθίνη, λαρκτίδι λιθοσμιμένη, καὶ ὀργασμένη εὖ λίνκλῳ. καὶ μεγαθο ὡς ἐμοὶ ἐδόκεε, ὅσον περ ἡ ἐν Δήλῳ, ἡ προχοεὶς ἡς καλεομένη. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ, τὰ δὴ εἰκινλα τῶν παθέων αὐτοῦ, νυκτὸς ποιεῦσι, τὰ, καλέουσι μυστήρια Αἰγύπτιοι. πολλὰ μὲν νυν τούτων εἰδότι μοι ὧδε πλέον ὡς ἕκαστα αὐτέων ἔχει, σύφορα λεάδω. καὶ ἡ Δήμητρο τελετῆς ὧδε, τὴν, οἱ Ελλησι θεσμοφόρια καλέουσι, καὶ τούτης μοι ὧδε σύφορα λεάδω, πλὴν ὅσον αὐτῆς ὁσίη ὄδι λέγειν. ἀὶ Δαναοῦ θυγατέρες ἦσαν αἱ τὴν τελετὴν τούτων ἀζαγαγοῦσαι, καὶ διδάξασαι τὰς Πελασγιώτιδας γυναῖκας. μετὰ δὲ, ἀζανασάσης πάσης Πελοποννήσου ὑπὸ Δωριέων, ἀζαπώλετο ἡ τελετή. οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων, καὶ οὐκ ἀζαναστάντες Αρκαδίδες, διεσώζοσαν αὐτὴν μούνοι. Αφρίεω δὲ ὧδε καταραιρημένου, ἐβασίλευσε Αμασις, νομοῦ μὲν Σαΐτεω ἐὼν. ἐκ δὲ τοῦ πόλεο οὔνομα οἱ ὄδι Σιούφ. τὰ μὲν δὴ πρῶτα, κατώνομο τὸν Αμασιν Αἰγύπτιοι, καὶ ἐν ὀλιγωρίῃ μοίρῃ μεγάλῃ ἦγον, ἅτε δὴ δημότην τὸ πρότερον ἐόντα, καὶ οἰκίης δὲ ὐκ ἀφανέος. μετὰ δὲ, σοφίῃ αὐτὸς ὁ Αμασις οὐκ ξυγνωμοσύνῃ πρὸς ἐγαθὰ μυρία. ἐν δὲ, καὶ ποδανιπῆρ χρύσεο. ἐν ᾧ δὴ, αὐτός τε ὁ Αμασις, καὶ οἱ δαιτυμόνιες οἱ πάντο ὧν πόδας

Αφρίης occidit

Αμασὶς principatum

δας ἐκάστοτε ἐναπονίζεσθο. ὧδε μετ᾽ ὧν πόδας, ἄγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτοῦ ἐποιήσαντο, ἐν ᾧ ἵδρυσε δὴ πόλεος ὅκο ἐν ἐπιτηδεώτατον, οἱ δὲ Αἰγύπτιοι φοιτέοντες πρὸς τὄγαλμα, ἐσέβοντο μεγάλως. μαθὼν δὲ ὁ Αμασις τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν πεισθέν, συγκαλέσας Αἰγυπτίους, ἐξέφηνε, φὰς ἐκ τοῦ ποδανιπῆρος τὄγαλμα γεγονέναι, ἐς ὃν, πρότερον μὲν οὐδ᾽ Αἰγύπτιος ἐνεμέν τε, καὶ ἐνδρέειν, καὶ πόδας ἐναπονίζεσθαι, τότε δὲ μεγάλως σέβεσθαι, ἦδη ὧν ἔφη λέγων ὁμοίως αὐτὸς τῷ ποδανιπῆρι πεπρηγέναι. εἰ γὰρ πρότερον ἦν δημότης, ἀλλ᾽ ἐν τῷ παρεόντι τε εἶνη αὐτέων βασιλεύς, καὶ τιμᾶν τε καὶ σέβεσθαι ἐωυτὸν ἐκέλευε. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ σοφισάμενο οὐκ Αἰγυπτίους, ὥστε λικασιῶν λιβυέειν, ἐχρῆτο δὲ κατάστασει πρηγμάτων τοιῇδε. τὸ μὲν ἄρβριον μέχρι ὅσου πληθύσης ἀγορῆς, σεβύμους ἔπρησε τὰ σφέτερα πρήγματα. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἐπινέτε, καὶ κατέσκωπτε ὧν συμπότας. καὶ ὧν μάντιός τε, καὶ πραγμήμων, ἀχθεσθέντες δὲ τούτοισι οἱ φίλοι αὐτοῦ, ἐνέβαλον αὐτὸν τοιάδε λέγοντες,

Ω Βασιλεῦ, ὐκ ὀρθῶς σεωυτὸν παιδεύεις, ἐς τὸ ἄγαν φαῦλον πρόαγων σεωυτόν. σὲ γὰρ χρὴ ὧν θρόνῳ σεμνὸν σεμνῷ θωκεόντα, δι᾽ ἡμέρης πρήσσειν τὰ πρήγματα. καὶ οὕτω Αἰγύπτιοί τ᾽ ἂν ὦιδέεσθο, ὡς ὑπ᾽ ἀνδρὸς μεγάλου ἀρχοντα, καὶ ἄμεινον σὺ αὐτὸς ἤκουες. νῦν δὲ ποιέεις οὐκ μῶς Βασιλικά. σὺ δ᾽ ἀμείβε τοῖσδε αὖτις, Τὰ τόξα οἱ κεκτημένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι, ὑτανύουσι. ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι. εἰ γὰρ δὴ τὸν πάντα χρόνον ὑτανυμένα εἴη, ἐκραγείη ἄν. ὥστε ἐς τὸ δέον ὐκ ἂν ἔχοιεν αὐτοῖσι χρῆσθαι. ὅτω δὴ καὶ ἀνθρώπου κατάστασις, εἰ ἐθέλοι κατασπουδάζειν ἀεί, μὴ ἐς παιγνίδιον τὸ μέρος ἑωυτὸν αἰνίσσαι. λάθοι ἂν ἦσι μανεὶς, ἢ ὄγε ἀποπληκτος χρήσιμος. τὰς, ἐγὼ ὧδε τάμνομαι, μέρος ἐναπορρῶ νέμων. ταῦτα μὲν δὴ τοὺς φίλους ἀμείψατο. λέγεται δὲ ὁ Αμασις ὅτε ἐν ἰδιώτης, ὡς φιλοπότης ἐν, καὶ φιλοσκώμμων, καὶ οὐδαμῶς κατασπουδαστικὸς αἰνήρ. ὅκως δὲ μιν ὧν λέποι πίνοντά τε, καὶ δυσταθέοντα τὰ ὧδε ἐκλεπτε, λελεπτε ὧν ποδέων. οἷσί᾽ ἂν μιν φάμενοι ἔχειν τὰ σφέτερα χρήματα, ἀρνεύμενον, ἄγεσκον ὧδε μαντήιον, ὅκα ἑκάστοισι εἴη. πολλὰ μὲν δὴ καὶ κατελίσκετο ὑπὸ τῶν μαντηίων, πολλὰ δὲ καὶ ὑποφεύγε. ἐπείτε δὲ καὶ ἐβασίλευσε, ἐπῄνεε τάδε. ὅσοι μὲν ἀνὴρ τῶν θεῶν ἀπέλυσαν μὴ φῶρα εἶναι, τούτων μὲν τῶν ἱρῶν οὔτε ἐπεμέλετο, οὔτε δὲ ὧδε ἐδόκεε οὐδέν, ὅσοι δὲ φανέες ἦσαν ἐόντες λίθοι, ὀλίγου πολλοσοί, εἰκοσι ποδέων τὸ μεγαθο ἐὼν ἑκάστου. ὁ μὲν, ἔστηκε, ὅδ᾽ ἔστηκε τοῦ μεγάρου. ἔστι δὲ λίθινο ἑτέρο κοσσύρος καὶ ἐν Σαΐ ἱκέμενο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ἐν Μέμφι. τῇ ἴσι τε τὸ ἐν Μέμφι ἱρόν, Αμασις ὅδι ὁ βασιλεὺς ἐνόμησε,

ἐὸν

ἐὸν μέγα τε, καὶ ἀξιοθεητότατον. ἐπ' Ἀμάσιος δὲ Βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ τότε εὐδαιμονῆσαι. καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι. ἦν πόλις ἐν αὐτῇ γρηεδῶς τὰς ἁπάσας τότε δυσμενείας τὰς οἰκεομένας. νόμον τε Αἰγυπτίοισι τόνδε, Ἀμασὶς ὅδε ὁ κατασήσας. ἀπολειπόμενα ἔτεος ἑκάστου τῶν νομάρχων πάντα τὰ πάντα Αἰγυπτίων, ἔδωρ βιῶτον. μὴ δὲ πιεύντα τὰ τοῦτο, μὴ δὲ ἀπαφάνοντα δικαίην ζόην, ἰθαιτέως θανάτῳ. Σόλωνα δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἔξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον, Ἀθηναίοισι ἐθέσπεσε. τῷ, ἐκεῖνοι ἐς ἀεὶ χρέωντα, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ. Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἀμασὶς, ἄλλά τε ἐς Ἕλληνας μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνευμένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν οἰκήσασι. τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτέων οἰκέειν, αὐτοῖ δὲ ναυτιλλομένοισι, ἔδωκε χώρους ἱδρύσασθαι βωμούς, καὶ τεμένεα θεοῖσι, τῶν μὲν γὰρ μέγιστον αὐτέων τέμενος, καὶ ἐνομαστότατον ἐὸν, καὶ χρησιμώτατον, καλέεται Ἕλληνιον. αἱ δὲ πόλιες εἰσὶ αἱ ἱδρυμέναι κατὰ τοῦτο τὸ ἔθνος αἵδε, Ἰώνων μὲν, Χίος, καὶ Τέως, καὶ Φώκαια, καὶ Κλαζομεναί. Δωριέων δὲ, Ῥόδος, καὶ Κνίδος, καὶ Ἁλικαρνησσός, καὶ Φάσηλις. Αἰολέων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μούνη. τούτων μὲν ὅσοι τὸ τέμενος τοῦτο. καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου οὗτοι αἱ πόλιες εἰσὶ αἱ παρεχόμεναι· ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλιες μετέκτισθύνται, οὐδέν σφι μετέον μετὰ ποιεῦνται. χωρὶς δὲ, Αἰγινῆται ἐπ' ἑωυτῶν ἱδρύσαντο τέμενος Διός. καὶ ἄλλο Σάμιοι Ἥρης. καὶ Μιλήσιοι, Ἀπόλλωνος. ἦν δὲ καταλαμὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτῳ. εἰ δέ τις ἐς τῶν πι ἄλλο σοφιστέων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ὁμόσαι, μὴ μὲν ἑκόντα ἐλθεῖν. ἀκμόσαντα δὲ, τῇ νηῒ αὐτῇ πλεῖν· ἢν δὲ ἀπορήσῃ πλοίου, μὴ οἷόν τε ἐόντα πλέειν, τὰ φορτία ἑλκύσαι πρὸς γῆν. ἀπειλέει δὲ ταῦτα καὶ ἐς τοὺς ἐγχωρίους, εἰ ἐν τῷ ἐπιπλόῳ τῷ ἐπὶ Νάυκρατιν ἐκπλώσαντες ἐπὶ τὸ στόμα τὸ Κανωβικὸν, ἢ εἰ μὴ γε οἷά τε, εἴη πρὸς ἀνέμου αὐτοῖς πλέειν, τὰ φορτία ἑλκύσαντας διὰ γῆς περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι ἔ ἀπίκοιτο ἐς Νάυκρατιν. ὧδε ἡμὶν Νάυκρατις ἐτετίμηται. Ἀμφικτύονων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐπὶ Δελφοῖσι νεὼ ἐόντα κάτω, ἐγίνετο σφι καὶ ἐκεῖνος ταλάντου ἔργον ἀπεργάσασθαι. ὁ γὰρ πρόσθεν ἐὼν αὐτόθι, κατὰ μάτως κατεκάη. τοῦ Δελφοὶ δὲ ἐπέβαλε τριακοσιοστὸν μισθώσασθαι, πλανώμενοί δὲ οἱ Δελφοὶ πρὸς τὰς πόλις, ἐσωτίναζον. πιεζύντες δὲ οὗτοι, ἐκ ἐλάχιστον ἔδωκε Αἰγύπτιος ἀνείκαντο. Ἀμασὶς γὰρ σφι ἔδωκε χίλια συντηκτὰ τάλαντα. οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκέοντες Ἕλληνες, εἰσὶ μύριοι. Κυρηναίοισι δὲ ἐς ἀλλήλους Ἀμασὶς φιλότητά τε, καὶ συμμαχίην συνεθήκατο, ἐδικαίωσε δὲ καὶ γῆμαι αὐτόθι ἐξ ὧντινος ἐβουλήθη Ἕλληνίδος γυναικός, εἴτε ἀπὸ ἄλλης φιλοτιμίης Κυρηναίων εἵνεκα. γαμέει δ' ὧν, οἱ μὲν, λέγουσι Βάττῳ, οἱδ' Ἀρκεσίλεω θυγατέρα, οἱ δ', Κορυβάντος ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου. τῇ, ἔνομα ἦν Λαδίκη. τῇ, ἐπείτε συνηλίνοιτο Ἀμασὶς, μίσγεσθαι οὐκ οἷός τε ἐγένετο. τοῖσι δὲ ἄλλοισι γυναιξὶ ἐχρᾶτο. ἐπείτε δὲ πολλὸν χρόνον ἐγένετο, εἶπε δή ὁ Ἀμασὶς πρὸς τὴν Λαδίκην τάδε καλεομένην, ὦ γύναι, κατά με ἐφᾶρμαξας, οὐ ἔσι δεκτὴ μηχανὴ μὴ οὐκ ἀπολωλέναι κάκιστα γυναικῶν πασέων. ἡ δὲ Λαδίκη, ἐπεί τε οἱ ἀρνουμένῳ οὐδὲν ἐγίνετο προῦχρος Ἀμασὶς, εὔχετο ἐν τῷ νόῳ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἥν οἱ ἐπ' ἐκείνῳ τῷ νύκτα μαχθῆ ὁ Ἀμασὶς, ὡς γάρ οἱ κακὸς ἔσται μέγας, ἀγαλμά οἱ ἀπίειμεν ὃν Κυρήνῃ. μετὰ δὲ τῇ βουλῇ. αὐτίκα οἱ ἐμίχθη ὁ Ἀμασὶς. καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη ὁκότε ἔλθοι Ἀμασὶς πρὸς αὐτὴν, ἐμίσγετο. ἠρᾶτό μιν ἐσδρῦναι μετὰ ταῦτα. ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τῇ βουλῇ τῇ θεῷ, ποιησαμένη γὰρ ἄγαλμα, ἀπέπεμψε ὃν Κυρήνῃ, τὸ, ἐπὶ τῆς ἐμὲ ἔτι σῶον ἔφη τετραμμένον τὸ Κυρηναίων ἄστεος. τούτῳ τῇ Λαδίκῃ ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης Αἰγύπτου, τῇ ἐπύθετο αὐτὴ ἥτις εἴη, ἀπέπεμψε ἀσινέα ἐς Κυρήνην. ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἀμασὶς πέμψας ἐς τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα μὲν ἐς Κυρήνην ἄγαλμα ἐπίχρυσον Ἀθηναίης, καὶ εἰκόνα ἑωυτοῦ, γραφῇ εἰκασμένον. τοῦτο δὲ, τῇ ἐν Λίνδῳ Ἀθηναίῃ δύο τε ἀγάλματα λίθινα, καὶ θώρηκα λίνεον ἀξιοθέητον. ταῦτα δ' ἐς Σάμον τῇ Ἥρῃ, εἰκόνας ἑωυτοῦ δι' φασίας ξυλίνας, αἳ ἐν τῷ νεῷ τῷ μεγάλῳ ἱδρύατο. ἔτι νῦν τὸ μέχρις ἐμοῦ ὄπισθε τῶν θυρέων. ἐς μὲν νυν Σάμον ἀνέθηκε κατὰ ξενίην τὴν ἑωυτοῦ τε, τῇ Πολυκράτεος τοῦ Αἰάκεος. ἐς δὲ Λίνδον ξενίης μὲν οὐδεμιῆς εἵνεκεν. ὅτι δὲ τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Λίνδῳ τὸ δὴ Ἀθηναίης λέγεται τὰς τῶν Δαναοῦ θυγατέρας ἱδρύσασθαι πορχάσας ὅτε ἀπεδίδρησκον ἐξ Αἰγύπτου παῖδας. ταῦτα μὲν ἀνέθηκε ὁ Ἀμασὶς. εἶλε δὲ Κύπρον πρῶτος ἀνθρώπων, καὶ κατεστρέψατο ἐς φόρου ἀπαγωγήν.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ.

Amasis tyrannus Cyrenæ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-
ΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ.
ΘΑΛΕΙΑ.

Πὶ τοῦ δὴ τοῦτον Ἀμασὶν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, ἄγων τε ἄλλους τῶν ἤρχε, καὶ Ἑλλήνων Ἰωνάς τε, καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίην τοιήνδε. πέμψας Καμβύσης ἐς Αἴγυπτον κήρυκα, αἴτεε Ἀμασὶν θυγατέρα. αἴτεε δὲ ἐκ βουλῆς αὐδρὸς Αἰγυπτίου. ὃς μεμφόμενος Ἀμασὶν, ἐπέρπεε ταῦτα. ὅτι μὴ ἔξ ἀπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἰητρῶν ἀπαιτησάς ἀπὸ γυναικός τε, καὶ τέκνων, ἔπεμψε ἐπὶ οἱ Πέρσας, ὅτε Κύρου πέμψαντος παρὰ Ἀμασὶν αἴτεε ἰητρὸν ὀφθαλμῶν ὃς εἴη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. ταῦτα δὴ ὧν μεμφόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἐνῆγε τῇ συμβουλίῃ Καμβύσῃ αἰτέειν τὸν Καμβύσεα Ἀμασὶν, θυγατέρα. ἵνα ἢ λοὺς αἰνῶς, ἢ μὴ λοὺς Καμβύσῃ ἀπέχθηται. ὁ δὲ Ἀμασὶς τῇ δυνάμει τῶν πρόσεω ἀχθόμενος, καὶ ἀρρωδέων, οὐκ ἔιχε οὔτε δοῦναι, οὔτε ἀρνήσασθαι. εὖ γὰρ ἠπίστατο ὅτι οὐχ ὡς γυναῖκα μιν ἔμελλε Καμβύσης ἕξειν, ἀλλ' ὡς παλλακήν. ταῦτα δὴ ἐνθυμεόμενος, ἐποίησε τοῦτο. ἦν Ἀπρίεω τοῦ πρωτοτόκου βασιλέος θυγάτηρ κάρτα μεγάλη τε, καὶ εὐειδής, οὔνομα δὲ οἱ ἦν, Νίτητις. ταύτην δὴ τὴν παῖδα ὁ Ἀμασὶς κοσμήσας ἐσθῆτι, καὶ χρυσῷ, ἀποστέλλει ὡς Πέρσας ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὡς μιν πατρόθεν ὀνομάζων, λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ πατήρ, ὦ βασιλεῦ, ἐξαπεβλήμβανός τινα ἀπὸ Ἀμάσιος ὁ μανθάνης, ὃς ἐμὲ σὺν τῷ σώματι ἀσκήσας. ἀπέπεμψε, ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα δηθεῖσαν, ἐόσαν τῇ ἀληθείῃ, Ἀπρίεω. τὸν, ἐκεῖνος ἐόντα ἑωυτοῦ δεσπότεα. μετ' Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφόνευσε. ταῦτα δὴ τὸ ἔπος ἐξ αὐτοῦ ἡ αὐτὴ ἐγγινομένη, ἤγαγε Καμβύσεα τὸν Κύρου, μεγάλως θυμωθέντα ἐπ' Αἰγυπτίους. οὕτω μέν νυν λέγουσι Πέρσαι. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκειοῦνται Καμβύσεα φάσκοντες μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίεω θυγατρὸς γενέσθαι. Κύρου γὰρ οὐκ ἂν ἐπιβουλεύσαντα παρὰ Ἀμασὶν ταύτην τὴν θυγατέρα, ἀλλ' ὁ Καμβύσεα, λέγοντες δὲ ταῦτα, οὐκ ὀρθῶς λέγουσι. ὅ μοι δοκέει λελήθασι αὐτούς, εἰ γάρ ἐστι τῇ ἄλλοι τὰ Περσέων νόμαια ὀρθῶς ἔχοντα, τῇ Αἰγυπτίοισι. ὅπου πρῶτα μὲν, νόθον ἔ σφι νόμος δέξασθαι βασιλεῦσαι, γνησίου παρεόντος. αὖθις δὲ, ὅτι Κασσανδάνης τοῦ Φαρνάσπεω θυγατρὸς ἦν πᾶς Καμβύσης, οὐδαμὸς Ἀχαιμενίσεω, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ Αἰγυπτίης. ἀλλὰ πρήσσοντες τὸν λόγον πρὸς ποιεύμενοι τῷ Κύρου οἰκίῃ συγχωρέουσι εἶναι. τῇ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει, λέγειν ἔ ὡδὲ λόγος. ἐμοὶ μὲν ὦ πιθανὸς, ὡς ἡ Περσίδων γυναικῶν ἐσελθοῦσά τις πρὸς τὰς Κύρου γυναῖκας, ὡς εἶδε τὴν Κασσανδάνην πρεσεῖα τε τέκνα ὄντα εἶδός τε, καὶ μεγάλα, πολλῷ ἐπῃνεσε τοῦ ἐπαίνου ἐπορθωυμάζουσα. ἡ δὲ Κασσανδάνη, ἔφη τὸν Κύρου γυνὴ, ἔπειτα δὲ, τοιῶν δὲ μιν οἱ ἐμὲ παῖδων μητέρα ἐόσαν, Κύρου μὲν ἐν ἀτιμίῃ ἔχει. τὸν δ' ἀπ' Αἰγύπτου ἐπίκτητον, ἐν τιμῇ τίθεται. τὸν μὲν ἀχθομένην, τῇ Νιτήτι εἰπεῖν ταῦτα. τῶν δὲ οἱ παίδων τῶν πρεσβύτερον εἰπεῖν Καμβύσεα, οἱ γὰρ ὦ μῆτερ ἐπεὰν ἐγὼ γένωμαι ἀνήρ, Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω, διάτω θάσσω. τὰ δὲ διάτω, ἄνω. ταῦτα εἰπεῖν αὐτὸν, ἔτεα ὡς δεκά κου γεγονότα, καὶ τὸν γυναῖκας ἐνθυμεῖσθαι γενέσθαι. τὸν μὲν, δεσμηνομονδύοντα, ὕτω δὴ ἐπείτε αὐδρώθη, τὴν ἔχειν τῶν Βασιλήϊον, ποιησάσθαι τῶν ἐπ' Αἰγύπτου στρατηλάτεων. σωήνεικε δὲ τὴν παῖδα καὶ τὸν Ἀμασὶν κοσμήσας ἐσθῆτι, καὶ χρυσῷ, ἀποστέλλει ὡς Πέρσας ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα. μετὰ δὲ χρόνου ὡς μιν πατρόθεν ὀνομάζων, λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ πατὴρ, ὦ βασιλεῦ, ἐξαπεβλήμβανός τινα ἀπὸ Ἀμάσιος ὁ μανθάνης, ὃς ἐμὲ σὺν τῷ σώματι ἀσκήσας. ἀπέπεμψε, ὡς ἑωυτοῦ θυγατέρα δηθεῖσαν, ἐόσαν τῇ ἀληθείῃ, Ἀπρίεω. τὸν, ἐκεῖνος ἐόντα ἑωυτοῦ δεσπότεα. μετ' Αἰγυπτίων ἐπαναστὰς ἐφόνευσε. ταῦτα δὴ τὸ ἔπος ἐξ αὐτοῦ ἡ αὐτὴ ἐγγινομένη, ἤγαγε Καμβύσεα τὸν Κύρου, μεγάλως θυμωθέντα ἐπ' Αἰγυπτίους. οὕτω μέν νυν λέγουσι Πέρσαι. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκειοῦνται Καμβύσεα φάσκοντες μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίεω θυγατρὸς γενέσθαι. Κύρου γὰρ οὐκ ἂν ἐπιβουλεύσαντα παρὰ Ἀμασὶν τὴν θυγατέρα, ἀλλ' ὁ Καμβύσεα, λέγοντες δὲ ταῦτα, οὐκ ὀρθῶς λέγουσι. ὅ μοι δοκέει λελήθασι αὐτούς, εἰ γάρ ἐστι τῇ ἄλλοι τὰ Περσέων νόμαια ὀρθῶς ἔχοντα, τῇ Αἰγυπτίοισι. ὅπου πρῶτα μὲν, νόθον ἔ σφι νόμος δέξασθαι βασιλεῦσαι, γνησίου παρεόντος. αὖθις δὲ, ὅτι Κασσανδάνης τοῦ Φαρνάσπεω θυγατρὸς ἦν πᾶς Καμβύσης, οὐδαμὸς Ἀχαιμενίσεω, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ Αἰγυπτίης. ἀλλὰ πρήσσοντες τὸν λόγον πρὸς ποιεύμενοι τῇ Κύρου οἰκίῃ συγχωρέουσι εἶναι. τῇ ταῦτα μὲν ὧδε ἔχει, λέγειν ἔ ὡδὲ λόγος. ἐμοὶ μὲν ὦ πιθανὸς, ὡς ἡ Περσίδων γυναικῶν ἐσελθοῦσά τις πρὸς τὰς Κύρου γυναῖκας, ὡς εἶδε τὴν Κασσανδάνην πρεσεῖα τε τέκνα ὄντα εἶδός τε, καὶ μεγάλα, πολλῷ ἐπῃνεσε τοῦ ἐπαίνου ἐπορθωυμάζουσα. ἡ δὲ Κασσανδάνη, ἔφη τὸν Κύρου γυνὴ, ἔπειτα δὲ, τοιῶν δὲ μιν οἱ ἐμὲ παίδων μητέρα ἐόσαν, Κύρου μὲν ἐν ἀτιμίῃ ἔχει. τὸν δ' ἀπ' Αἰγύπτου ἐπίκτητον, ἐν τιμῇ τίθεται. τὸν μὲν ἀχθομένην, τῇ Νιτήτι εἰπεῖν ταῦτα. τῶν δὲ οἱ παίδων τῶν πρεσβύτερον εἰπεῖν Καμβύσεα, οἱ γὰρ ὦ μῆτερ ἐπεὰν ἐγὼ γένωμαι ἀνήρ, Αἰγύπτου τὰ μὲν ἄνω, διάτω θάσσω. τὰ δὲ διάτω, ἄνω. ταῦτα εἰπεῖν αὐτὸν, ἔτεα ὡς δεκά κου γεγονότα, καὶ τὸν γυναῖκας ἐνθυμεῖσθαι γενέσθαι. τὸν μὲν, δεσμηνομονδύοντα, ὕτω δὴ ἐπείτε αὐδρώθη, τὴν ἔχειν τῶν Βασιλήϊον, ποιησάσθαι τῶν ἐπ' Αἰγύπτου στρατηλάτεων. σωήνεικε δὲ καὶ τὸν Ἀμασὶν πρὸς γυναῖκας ἐνθυμεῖσθαι γενέσθαι. τὸν δὴ, ὀλιγωρήσαντα Ἀμασὶν ἀνήρ, γήμας μὴ ἀλικαρνησσέα, οὔνομα δὲ οἱ Φάνης. καὶ γνώμῃ ἱκανὸς, καὶ τὰ πολέμια ἄλκιμος, ὅτος ὁ Φάνης μεμφόμενος ὅτι Ἀμάσει ἐκδιδόναι πλοίῳ δὲ Αἰγύπτῳ, βαλόμενος Καμβύσῃ ἐλθεῖν ἐς λόγους. οἷά σε ἐόντα αὐτὸν ἐν τοῖσι ἀνδρώποισι. λόγῳ δὲ μακρῷ ὑβριστέα μενόν τε τὰ περὶ Αἰγύπτου ἀπρηκέστατα, μετὰ δὲ καὶ ὁ Ἀμασὶς ἀποστέλλει ποιεύμενος ἐλεεῖν. μεταβαίνει δὲ ἡ ὁ δυνάχων ἐν τῇσι ὑπερτάτῃσι ἀκρεΐλαις βαίνει κατ' αὐτὸ, ὃς ἀρχὴ μὲν ἐν Λυκίῃ. ἐλῶν δὲ, ἐκ αὐτάγρου ἦγε ἐς Αἴγυπτον. σοφίη γάρ μιν πολλὴ ἔλαβε ὁ Φάνης. κατα μεθύσας γὰρ τοὺς φυλάκους, ἀπαλλάσσετο δὲ Πέρσας. ὡρμημένῳ δὲ Καμβύσῃ στρατεύεσθαι ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ ἀπορέοντι τῇ ἔλασιν ὁκως τῇ ἀνυδρον διεκπρᾶξαι, ἐπελθὼν φράζει ἦν καὶ τάλλα τὰ Ἀμάσιος πρήγματα. δεδεγμένῳ δὲ καὶ πέμψαντα ὑπὸ τὴν Ἀραβίην βασιλέα σπένδεσθαι τὴν διέξοδον οἱ ἀσφαλέα πρᾶσσειν. μούνη δὲ ταύτῃ ἐσὶ φανερὰ ἐσβολὴ δὲ Αἰγύπτου.

Cambyses Aegyptum invadit

plures ab Amasi defecit

quo profecto Arabiæ rex Aegyptum vexerit

Αἴγυπτον. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι ὄρεων τῶν Κασίου πόλιος, οἳ ὄρεα Συρίων τῶν παλαιστίνων καλεομένων, ἀπὸ ἧς Κασίου ἐόσης πόλιος, ὡς ἐμοὶ δοκέει σαφέως ἐπὶ πολλῷ ἐλάσσονος, ἀπὸ ταύτης τῆς ἐμπορίης τὰ ὦν θαλάσσης μέχρι Ἰωνίσης πόλιος ὀκτὼ ἡμερέων ὁδὸς Ἀραβίη, ἀπὸ ἧς Ἰωνίσης, αὕτη συρίων μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, πρὸς ἣν δὴ τὸ κάτερον ὄρος τείνει ὃ θαλάσσαν, ἀπὸ ἧς Σερβωνίδος λίμνης, ἣν πλησίον λόγος ἔρχεται τυφὼ ἐκπεφυκέναι, ἀπὸ ταύτης ἤδη Αἰγύπτος. τὸ δὴ μεταξὺ Ἰωνίσης πόλιος, καὶ Κασίου τε ὄρεος, καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἐόν, οὐκ ὀλίγον χωρίον, ἀλλ' ἐσον τε ὦν τριέων ἡμερέων ὁδὸν ἀνυδρόν ἐστι δεινῶς. τὸ, δὲ ὀλίγοι τῶν ἐς Αἴγυπτον ναυπλανεομένων γινώσκουσι, οὐκ ὀρχόμενα φράσω. ἐς Αἴγυπτον ἐκ πάσης Ἑλλάδος καὶ πόντος, καὶ πρὸς, ἐκ Φοινίκης, λιμὴν ἐστὶ μία ἐκάστοτε πλήρης οἴνου διὰ παντὸς ἔτεος ἑκάστου. καὶ νῦν λοιπὸν οἰνηρὸν ἀριθμῷ λεπτὸν οὐκ ἔστι ὡς λόγῳ εἰπεῖν ἰσλέσθαι. ἐσ δ' ἅπαξ ἐπί τισι ὧν ταῦτα ἀναισιμοῦται, ἐγὼ καὶ ἐσον φράσω. δεῖ τὸν ἢν δ' ἡμέρην ἕκαστον συλλέξαντα ἐκ πάσης ἐωυτοῦ πόλιος πάντα τὸν λοιπὸν, ἄγειν ἐς Μέμφιν. οὗτοι δὲ ἐκ Μέμφιος ἐς ταῦτα δὴ τὰ ἄνυδρα πάσης Συρίης κομίζειν πλήσαντας ὑδρίας. ὅτω ὁ ὠνητεύων λοιπὸς, καὶ ἐξαιρεόμενος ἀπ' Αἰγύπτου ὧν τῶν παλαιῶν κομίζεται ὃν Συρίων. ὅτω μὲν νῦν Περσέων εἰσὶ οἱ τὴν ἐσβολὴν ταύτην παρασκευάσαντες ὃν Αἰγύπτου. κατὰ δὴ τὰ ἐρημένα, ἐλθόντες ὕδατι, ἐπείτε τάχιστα παρέλαβον Αἰγύπτου, τότε δὲ ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἐκείμου, Καμβύσης πυθόμενος τὰ Ἀλικαρνησσέος ξείνου πέμψας παρὰ τὸν ἀραβίων ἄγγελους, καὶ δηλωθεὶς τὴν ἀσφαλείης, ἔτυχε. πίστις δ' οὖν τε, καὶ ἐξαμνος παρ' αὐτοῦ. σέβοντα δὲ Ἀραβίοι πίστις ἀνθρώπων ὁμοίως τοῖσι μάλιστα. ποιεῦντα δὲ αὐτὰς τρόπῳ τοιῷδε. τὴν βαλαμύων τὰ πιστὰ ποιέεσθαι, ἄλλον ἀνὴρ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέσῳ ἑστεὼς, λίθῳ ὀξέϊ τὸ ἔσω τῶν χειρῶν παρὰ σὺν δάκτυλους σὺν μεγάλους ὠδὰ τάμνει τὴν ποιδυμίων τὰς πίστις. καὶ ἔπειτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἱματίου ἑκατέρου λοπὸν, ἀλείφει τῷ αἵματι ἐν μέσῳ λιθους ἑπτά. ἐσον δὲ ποιέων, ὧν καλέει τὸν τε Διόνυσον, καὶ τὴν οὐρανίην. ὧν καλέσαντος δὲ κούτου ταῦτα, ὁ τὰς πίστις ποιησάμενος τοῖσι ξείνοισι, παρέχει τὸν ξείνον ἢ καὶ τὸν ἀστὸν, ἢν πρὸς ἀστὸν ποιέηται. οἱ δὲ ξείνοι καὶ αὐτοὶ τὰς πίστις δοκέουσι σέβεσθαι. Διόνυσον δὲ θεὸν μοῦνον καὶ τὴν οὐρανίην ἡγέονται εἶναι. καὶ τὴν τριχῶν τὴν λοιπὴν λείρεσθαί φασι κατάπερ αὐτὸν τὸν Διόνυσον λελοιπέναι. λείρονται δὲ κατὰ τοιόνδε χαλὰ, πρὸς ξυρεῦσι τὸν κροτάφους. ὀνομάζουσι δὲ, τὸν μὲν Διόνυσον, Ὀροτάλτ. τὴν δὲ οὐρανίην, Ἀλιλάτ. ἐπεὶ ὦν τὴν πίστιν ποιεῦνται τοῖσι ἀγγέλοισι τοῖσι πρὸς Καμβύσεω ἀπιγμένοισι ἐποιήσατο ὁ ἀράβιος ἐμηχανᾶτο τοιάδε. ἀσκοὺς καμήλων πλήσας ὕδατος, ἐπέσχε ὧδε τὰς ζωὰς τῶν καμήλων πάσας. τοῦτο δὲ ποιήσας, ἦλασε ὃν τὴν ἄνυδρον, καὶ ἐστέμενε αὐτὸς μὲν Καμβύσεω στρατόν. οὗτος μὲν ὁ πρῶτος τρόπος τῶν λόγων εἴρηται. σλεῖ δὲ καὶ λόγος οὐκ ἀπίθανος ἐπεί γε δὴ λέγεται, ἐπὶ λίγιστον. ποταμὸς ἐστὶ μέγας ἐν τῇ Ἀραβίῃ, τῷ, οὔνομα κόρης. ἐκδιδοῖ δὲ οὗτος ὃν τὴν Ἐρυθρὴν καλεομένην θάλασσαν. ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ ποταμοῦ λέγεται τὸν βασιλέα τῶν Ἀραβίων, ῥαψάμενον ὠμοβοέων καὶ τῶν ἄλλων σθρμάτων ὀχετὸν μάκει ἐξικνεόμενον, ὃν τὴν ἄνυδρον ἀγαγεῖν. σθρὶ δὲ κούτων τὸ ὕδωρ. ἐν δὲ τῇ αὐσθρῃ μεγάλας σκεξαμένας ἐρύξαδαι, ἵνα σκέμενα τὸ ὕδωρ, σώζωσι, ὁσὸς δ' ἔσι δυὰ σὶν ἡμερέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς τάτην τὴν ἄνυδρον. ἄγειν δὲ μιν σθρὶ ὀχετῶν τριῶν ἐς τριξὰ χωρία. ἐν δὲ τῷ Γπλουσίῳ καλεομένῳ σόματι τοῦ Νείλου, ἐσραπεσθύτερον Ψαμμήνιτος ὁ Ἀμάσιος πᾶς, ἵσταμένων Καμβύσεα. Ἀμασιν γὰρ οὐ κατέλαβε ζῶντα Καμβύσης ἐλάσας ἐπ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ βασιλεύσας ὁ Ἀμασις τέσσερα καὶ τεσσεράκοντα ἔτεα, ἀπέθανεν. ἐν τοῖσι οὐδὲν οἱ ἀνάξιον πρῆγμα συνενείχθη. ἀκλανὲς δὲ, καὶ ταφὴ σύβεις, ἐτάφη ἐν τῇσι ταφῆσι, ἐν τῷ ἱρῷ τὰς, αὐτὸς οἱ κατεσκεύασε. ὧν Ψαμμήνιτος δὲ τοῦ Ἀμάσιος βασιλεύοντος Αἰγύπτου, φάσμα Αἰγυπτίοισι μέγιστον δὴ ἐγένετο. ὕδωσαν γὰρ ὄμβαι ἀν Αἰγύπτῳ. οὔτε πρότερον οὐδαμὰ ὑδέσαι, οὔτε ὕστερον ἐμοὶ ὡς λέγουσι αὐτοὶ Θηβαῖοι, οὐ γὰρ δὴ ἦν τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου παραπᾶν. ἀλλὰ καὶ τότε ὕδωσαν ἀν Θήβας ἑπτὰ δὴ. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπείτε διῆλασαν σφέας τὸν ἄνυδρον, ἵζον πόλας τῶν Αἰγυπτίων, ὡς συνεκάλεοντο, ἐνθαῦτα οἱ ἐπίκουροι οἱ τοῦ Αἰγυπτίου ἐόντες ἄνδρες Ἑλλήνες τε, καὶ Κᾶρες, μεμφόμενοι τῷ φάνει ὅτι σφέας ἤγαγε ἐπ' Αἰγύπτιον ἀλλόθροον, μηχανῶνται πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοιόνδε. ἦσαν τοῖς φάνει παῖδες ὃν Αἰγυπτίῳ καταλελειμμένοι.

λελειμμένοι. τοῦτο, ἀγαγόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἐς ὄψιν τοῦ πατρὸς, μίσγουσι ἐν μέσῳ ἑστεῶτι ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων, μετὰ δὲ, ἀγινέοντος κατὰ ἕνα ἕκαστον τῶν παίδων, ἐσφάζουσι ἐς τὸν κρητῆρα. ὡς δὲ πάντων δὴ διεξελθόντων τὰ παίδων, οἴνου τε καὶ ὕδατος ἐσενείκαντο ἐς αὐτόν, ἐμπίνουσι δὲ τοῦ αἵματος πάντες οἱ ἐπίκουροι, οὕτω δὴ συνέβαλον. μάχης δὲ γενομένης καρτερῆς, καὶ πεσόντων δὴ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων πολλοὶ πολλῶν, ἐτράπησαν οἱ Αἰγύπτιοι. θώϋμα δὲ μέγα εἶσον τυθόμενον παρὰ τῶν ὠχωρίων. τῶν γὰρ ὀστέων τοὺς πεκνυμένους χωρὶς ἑκατέρων τῶν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόντων, χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσέων ἐκεῖσε τὰ ὀστέα ὡς ἐχωρίσθη κατηρχὰς. ἐτράφθη δὲ τῶν Αἰγυπτίων, ἀπὸ μὲν τῶν Περσέων λεφαλαὶ εἰσὶ ἀσθενέες οὕτω, ὥστε εἰ θέλεις ψήφῳ μούνῃ βαλέειν, διατετραύφεις. ἀπὸ δὲ τῶν Αἰγυπτίων, οὕτω δή τι ἰσχυραὶ, ὡς μόγις ἂν λίθῳ παίσας διαῤῥήξειας. αἴτιον δὲ τούτου, πίδε ἐλέγομεν, καὶ ἐμὲ δυπετέως ἔπεισθαι, ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν αὐτίκα ἀπὸ παιδίου ἀῤῥάμενοι, ξυρῶντα τὰς λεφαλὰς, καὶ πρὸς τὸν ἥλιον παχύεται τὸ ὀστέον. τοῦτο δὲ οὐ μόνον καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἴτιόν ἐστι. Αἰγυπτίων γὰρ ἥκιστα ἐλαχίστους ἰδοιο φαλακροὺς πάντων ἀνθρώπων. τούτοισι μὲν δὴ τοῦτό ἐστι αἴτιον ἰσχυρὰς φορέειν τὰς λεφαλάς. τοῖσι δὲ Πέρσῃσι ὅτι ἀδενέας φορέουσι, αἴτιον τόδε. σκιητροφέουσι ἀζαρχῆς πίλους, σκιάδας τε φορέοντες. ταῦτα μὲν νυν σκιάζεται. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα ὁμοῖα τούτοισι, ὧν Γαπρήμιτος, ἅμα Ἀχαιμένεϊ τῷ Δαρείου διαφθαρέντος ὑπὸ Ἰναρώ τοῦ Λίβυος. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐν τῇ μάχης ὡς ἐτράποντο, ἐφθόγγου σὺν δεινῷ κόσμῳ, κατειληθότων δὲ ὃν Μέμφιν, ἐπέμπε αὖθις ποταμὸν Καμβύσης νέα μιτυληναίην κήρυκα ἄγουσαν ἐς σφέας Πέρσῃσι. ὃν ὁμολογίην προκαλεόμενον Αἰγυπτίους. οἱ δὲ, ἐπείτε τὴν νέα εἶδον ἐσελθοῦσαν ἐς τὴν Μέμφιν, ἐκχυθέντες ἀλέος ἐκ τοῦ τείχεος, τὴν τε νέα διέφθειραν, καὶ σφεας ἀνασπάσαντες περιεργασάμενοι δεινῶς, ἐφόρεον ἐς τὸ τεῖχος. καὶ Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ ταῦτα πολυορκεύμενοι, χρόνῳ ὑστερήσαντες, διέστασαν τὰ πρὸς τὴν Αἴγυπτον γενόμενα, παρεδίδοσαν σφέας αὐτοὺς ἁμαχητί. καὶ φόρον τε ἐτάξαντο, καὶ πόρα ἔπεμπον, ὡς δὲ Κυρηναῖοι, καὶ Βαρκαῖοι, διέσαντες ὁμοίως, ἃ καὶ οἱ Λίβυες, ποιῆσαι ἐποίησαν. Καμβύσης δὲ, τὰ μὲν παρὰ Λιβύων ἐλθόντα ἐπῶρα, ἐλαφρόνως ἐδέξατο. τὰ δὲ παρὰ Κυρηναίων ἀπιόμενα μεμφθείς, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ὠλίγα, ἐπέμψαν γὰρ δὴ πωγτακοσίας μνέας ἀργυρίου οἱ Κυρηναῖοι, τούτας διαστόμενος, αὐτοχειρίῃ διέπασσε τῇ στρατιῇ. ἡμέρῃ δὲ δεκάτῃ ἀπ' ἧς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸν ἐν Μέμφι Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον ὧδε λύμη τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτον, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι, διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ποιέων τάδε. στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουλικῇ, ἐξέπεμπε ἐπ' ὕδατος ἔχουσαν ὑδρήϊον. συνεπέμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέος. ὡς δὲ βοῇ τε καὶ ὀλοφυρμῷ παρῆσαν αἱ παρθένοι κατὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀνεκλαιον ὁρέοντες τὰ τέκνα δεινοπαθέοντα. ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ποιήσας, καὶ μαθὼν, ἐκύψε ἐς τὴν γῆν. παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερα οἱ τὸν παῖδα ἐξέπεμπε μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἐχόντων. οὗτοι δὲ αὐχένας κάλω δεδεμένους ἦγον, καὶ τὰ σώματα ἐγκεχαλινωμένους. ἄγοντο δὲ ποιεῦντες τοιοῦτον Μιτυληναίοις, οἵτινες ἐν Μέμφι ἀπεδεδμένοι σιωπῇ νηί. ταῦτα γὰρ ἐδίκασαν οἱ Βασιλήιοι δικασταὶ τότε αὐτοῦ ἑκάστου, δεῖνα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπολλυσθαι. ὁ δὲ, ἰδὼν παρεξιόντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ὧδε θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν πρωτοκαθημένων αὐτὸν ὀλοφυρομένων, τοιοῦτο ἐποίησε, ὃς, καὶ ὢν τῇ θυγατρὶ. παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, σιωπῇ εἶχε, ὥστε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα ἀπολιπέστερον ἐκπεπληκότα ἐκ τῶν ἐόντων, ἔχοντά τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχὸς, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιὴν παρεῖναι. Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος, καὶ οὓς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους Αἰγυπτίων. ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀναπλώσας μέγα, καὶ καλέσας ὀνομαστὶ τὸν ἑταῖρον. ἐπλήξατο τὴν λεφαλήν. ἦσαν δ' ἀρα αὐτοῦ τρεῖς φύλακοι, οἵ τὸ ποιεύμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἑκάστῃ ἡμέρῃ, Καμβύσῃ ἐσήμαινον. θωϋμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὸ ποιεύμενον, πέμψας ἄγγελον, ἠρώτα αὐτὸν λέγων τάδε. δεσπότης σε Καμβύσης Ψαμμήνιτε ἐρωτᾷ, διότι

δὴ τῶν μὲν θυγατρὸς ὀρέων μεγακωμύλων, καὶ τὸν παῖδα ὧν θάνατον εἰρήκοντα, ὅτε ἀνέβωσας, οὔτε ἀνέκλαυσας, τὸν δὲ πηχυν οὐδ' ὧν σοι προσήκοντα ὡς ἄλλων θωυμάνομαι, ἐτίμησας. ὁ μὲν, δὴ ταῦτα ἐπρήσσετο. ὀλίγῳ δ' ἀμείβων τοῖσδε. ὦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν, οἰκήια ἐμοὶ μέζω κακὰ, ἢ ὥστε ἀνακλαίειν. τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πάθος, ἄξιον ἐμοὶ δακρύων. ὃς ἐκ πολλῶν τε καὶ ὀνπαμόνων ἑκατοσῶν, ἐς πηχυν ἀπίκται ὧν γήρεος οὐδενὸς, καὶ ταῦτα ὡς ἀπενεχθέντα ἐκ τούτου, εὖ δοκέειν οἱ ἐρῆσθαι. ὡς δὲ λέγεται ὑπ' Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροῖσον, ἐπεποίχει γὰρ καὶ οὗτος ὑπὸ Καμβύσεω ἐπ' Αἴγυπτον, δακρύειν δὲ Πρῆσσεω τοὺς παρεόντας, αὐτῷ τε Καμβύσεϊ ἐσελθεῖν οἶκτόν τινα, καὶ αὐτίκα μεταβουλεύειν τόν τε οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀρμωμένων σώζειν, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας, ἄγειν παρ' ἑωυτόν. τὸν μὲν δὴ παῖδα εὗρον αὐτοῦ οἱ μετιόντες, οὐκέτι πυθιόντα, ἀλλὰ πρῶτον κατακοπτόντα. αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες, ἦγον παρὰ Καμβύσεα, γνόντα τοῦ λοιποῦ δι' αἰτίαν τοιήνδε. ἔχων οὐδὲν βίαιον. εἰ δὲ καὶ ἠπιστήθη μὴ πολυπραγμονεῖν, ἀπέλαβε ἂν Αἰγυπτίων ὥστε ὠνητροπεύειν αὐτῆς. ἐπεὶ πάμπαν ἐώθασι Πέρσαι τῶν Βασιλήων οὐδὲν παῖδας. τῶν, ἢν μὴ σφέων ἀρτέωσι, ὅμως τοῖσι γε πᾶσι αὐτῶν ἀρδιοῦσι τὸν ἀρχήν. πολλοῖσι μέν νυν καὶ ἄλλοισι δῆλα καθιστᾶσθαι, ὅτι οὕτω νενομίκασι ποιέειν. ὧν δὲ δὴ καὶ Ξέρξεω λίβυος ἀνὴρ Πέρσης παῖδι Θαννύρᾳ, ὃς ἀπέλαβε τὴν, οἱ ὁ πατὴρ ἔσχε ἀρχὴν, καὶ Ξέρξεω Ἀμυρταίου παῖσι. καὶ γὰρ οὗτος ἀπέλαυε τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν, μὴ δι' Ἰνάρω τε καὶ Ἀμυρταίου, οὐδ' ἁμοί κω Πέρσῃσι κακὰ πλέα ἀργάσαντο. νῦν δὲ μηχανώμενος κακὰ ὁ Ψαμμήνιτος, ἐλάβετο τῶν μοδόν. ἀπιστέοντο γὰρ, Αἰγυπτίους ἅλων. ἐπείτε δὲ ἐπάϊστος ἐγένετο τοῦ Καμβύσεω, ἅμα τάδε ποιῶν, ἀπέθανε παραχρῆμα. οὕτω δὴ οὗτος ἐτελεύτησε. Καμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπίκετο ὅν Σάϊν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι, τὰ, δὴ καὶ ἐποίησε. ἐπείτε γὰρ ἐσῆλθε ὅν τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιν νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. ὡς δὲ ταῦτα ὠπετελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀρτίλλειν. καὶ λωπόω, καὶ τἆλλα πάντα λυμαίνεσθαι. ἐπείτε δὲ καὶ ταῦτα ἐκαμον ποιεῦντες, ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς ἄτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε, καὶ οὐδὲν διεχέετο, ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐκ ὅσια. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ. τὸ ὧν κατακαίειν οὔτε νεκρούς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισι δοκέει. Πέρσῃσι μὲν δὴ διότι εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου. Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται τοῦτο θηρίον εἶναι ἔμψυχον. πάντα δὲ αὐτὸ κατεδέειν, τά, περ ἂν λάβῃ. πλησθὲν δὲ αὐτὸ δὴ βορῆς, συναποθνήσκειν τῷ κατεδιομένῳ. οὐκων θηρίοισι νόμος οὐδαμῶς σφί δοκέει τοῦτο νέκυν δίδοναι. καὶ δὴ καὶ ταῦτα τεκμαίρονται, ἵνα μὴ λείμμα, ἀπὸ βουλέων καταβρωθῇ, οὕτω δεδοκότες νομίζομενα ἐντέλλεσθαι ποιέειν ὁ Καμβύσης. ὡς μέν τι Αἰγύπτιοι λέγουσι, οὐκ Ἀμασις ὁ τούτου παθών, ἀλλὰ ἄλλος τις τῶν Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίην Ἀμάσι, ὦ λυμαίνεσθαι νόμῳ Πέρσαι, ἐδόκεον Ἀμάσι λυμαίνεσθαι. λέγουσι γὰρ ὡς θυθέμενος ἐκ μαντηίου ὁ Ἀμάσις τὰ περὶ ἑωυτὸν ἀρθμανόντα μέλλοντα γίνεσθαι, οὕτω δὴ ἀκέομενος τὰ ὠπεφρόνεμα, τὸν μὲν ἄνθρωπον τοῦτον τὸν μαστιγωθέντα, ἀρθμανόντα ἐθάψε ἐν τῇσι θύρῃσι ἐντὸς τοῦ ἑωυτοῦ δώματος. ἐωυτὸν δὲ ὑπετείλατο τοῦ παιδὸς τοῦ μυχῷ τοῦ δώματος ὡς μάλιστα θάπτειν. οἱ μέν νυν ἐκ τοῦ Ἀμάσιος ἐντολαὶ ἄδικοι ἦσαν, ἀλλ' εἰς ταφήν τε καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔχουσαι, οὐ μοι δοκέουσι ἀρχὴν γενέσθαι. ἄλλως δὲ Αἰγύπτιοι σεμνοῦσι, μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ Καμβύσης ἐβουλεύσατο στρατηίας, ἐπί τε Καρχηδονίους, καὶ τοὺς Ἀμμωνίους, καὶ ὑπὸ τοὺς μακροβίους Αἰθίοπας. οἰκημένους δὲ Λιβύης τῆς νοτίης θαλάσσης. βουλευομένῳ δὲ οἱ ἐδόκεε, τοὺς μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυτικὸν στρατὸν ἀρτέλλειν, τοὺς δὲ Ἀμμωνίους, τὸ πεζοῦ ἀπειρέατας. ὑπὸ δὲ τοὺς Αἰθίοπας, κατόπτας πρῶτον ὀμωμόσθαι τε τὸν ἐν πύτισι τοῖσι Αἰθίοψι λεγόμενον εἶναι ἡλίου τράπεζαν, εἰ ἔστι ἀληθέως, καὶ πρὸς ταύτῃ τὰ ἄλλα κατοψομένους. δῶρα δὲ τοῦ λόγῳ φέροντας τῷ Βασιλεῖ αὐτέων. ἡ δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου, τοιήδε τις λέγεται εἶναι. λειμὼν ἐστὶ ἐν τοῦ προαστείου, ἐπίπλεως ἰρεῶν ἐφθῶν πάντων τῶν τετραπόδων. ὃν τὴν, τοὺς μὲν νύκτας ὧν τιθεῖσι τιθέντες τὰ ἱρεῖα οἱ ἐπιχώριοι ἐπιμεληταὶ ἐκάστου ἐόντες τῶν ἀστῶν. τοὺς δὲ ἡμέρας διαιννυσθαι, προσιόντα τὸν βουλόμενον, φάναι δὲ αὐτὸν ὧν χωρίους τοῦτο τὸν γῆν

γῆν αὐτῶν ἀνασῖσθαι ἑκάστοτε. ἡμέρῃσι δὲ τράπεζα τοῦ ἡλίου καλεομένη, λέγεται εἶναι τοιήδε. Καμβύσης δὲ ὡς ἔσλοξε πέμπειν οὓς κατασκόπους, αὐτίκα μετεπέμπετο ἐξ Ελεφαντίνης πόλιος, τῶν ἰχθυοφάγων ἀνδρῶν οὓς ἴστασθαι νους τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσσαν. ἐν ὧ δὲ τούτους μετῆσαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευσε τὴν Καρχηδόνα πλέειν. τὸν ναυτικὸν στρατόν. Φοίνικας δὲ οὐκ ἔφασαν ποιήσειν ταῦτα, ὁρκίοισί τε γὰρ μεγάλοισι ἐνδεδέσθαι, καὶ οὐκ ἂν ποιέειν ὅσια ἀδικέοντας τοὺς παῖδας τοὺς ἑωυτῶν στρατευόμενοι. Φοινίκων δὲ οὐ βουλομένων, οἱ λοιποὶ οὐκ ἀξιόμαχοι ἐγίνοντο. Καρχηδόνιοι μὲν νυν, οὕτω δουλοσύνῃ διέφυγον τὴν Περσέων. Καμβύσης γὰρ, βίλιν οὐκ ἐὸν δίκαιον πρόσφορον Φοίνιξι, ὅτι σφέας τε αὐτοὺς ἐκδεδόκηκε Πέρσῃσι, καὶ ὅτι ἐν Φοινίκῃσι ἥρτηντο ὁ ναυτικὸς στρατός. ἅτε δὲ καὶ Κύπριοι σφέας αὐτοὺς Πέρσῃσι, ἐστρατεύοντο ἐπ' Αἴγυπτον. ἐπείτε δὲ τοῖσι Καμβύσεω ἐκ τῆς Ελεφαντίνης ἀπίκοντο οἱ ἰχθυοφάγοι, ἐπέμπε αὐτοὺς ὃν οὓς Αἰθίοπας, ὑποτιλάμενος τὰ, λέγειν χρῆν, καὶ δῶρα φέροντας πορφύρεόν τε εἶμα, καὶ χρύσεον στρεπτὸν περιαυχένιον, καὶ ψέλια, καὶ μύρου ἀλάβαστρον, καὶ φοινικήιου οἴνου καδίσκον. οἱ δὲ Αἰθίοπες οὗτοι ὃν οὓς, ἀπέπεμψε ὁ Καμβύσης, λέγοντες εἶναι μέγιστοι καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων. νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι αὐτοὺς διεχωρισμένοισι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν βασιληίην τοιῶσδε. τὸν, ὃν τῶν ἀστῶν δίκαιον εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ἔχειν τοῦ ἐκείνου, τοῦτον ἀξιοῦσι βασιλεύειν. ἐς τούτους δὴ ἦλθον οὓς ἀπέπεμπετο οἱ ἰχθυοφάγοι, διδόντες τὰ δῶρα τοῦ Βασιλέϊ αὐτέων, ἔλεγον τάδε. Βασιλεὺς ὁ Πέρσεων Καμβύσης, βουλόμενος φίλος τοι καὶ ξεῖνος γενέσθαι, ἡμέας τε ἀπέπεμπε ὃν λόγους τοι ἐλθεῖν δεδόκηται, καὶ δῶρα ταῦτά τοι δίδοι, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλιστα ἥδιστα χρέωμαι. ὁ δὲ Αἰθίοψ μαθὼν ὅτι κατόπται ἥκοιεν, λέγει πρὸς αὐτοὺς τοιάδε, οὔτε ὁ Περσέων Βασιλεὺς δῶρα ὑμέας ἐπέμψε φρόντις πλείμων πολλοῦ ἐμοὶ ξεῖνος γενέσθαι, οὔτε ὑμεῖς λέγετε ἀληθέα. ἥκετε γὰρ κατόπται ἐμῆς ἀρχῆς. οὔτε ἐκεῖνος αὐτὸν δίκαιος. εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, οὐκ ἂν ἐπεθύμησε χώρης ἄλλης, ἢ τὴν ἑωυτοῦ. οὐκ ἂν ἐς δουλοσύνην ἄνθρωπους ἦγε, τοῖς μηδὲν δεδικήκασι. νῦν δὲ αὐτῷ τόξον τόδε διδόντες, τάδε ἔπεα λέγετε. Βασιλεὺς ὁ Αἰθιόπων συμβουλεύει τῷ Περσέων Βασιλεῖ, ἐπεὰν οὕτω ῥυπτεύς ἕλκωσι τὰ τόξα Πέρσαι ἐόντα μεγάθει τοσαῦτα, τότε ἐπ' Αἰθιόπας τοὺς μακροβίους πλήθει ὑπερβαλλόμενον στρατεύεσθαι. μέχρι δὲ τούτου, θεοῖσι εἰδήναι χάριν, οἳ οὐκ ὦν νόον τρέπουσι Αἰθιόπων παισὶ γῆν ἄλλην προσκτᾶσθαι τῇ ἑωυτῶν. τοῦτο δὲ εἶπας, καὶ ἀνεὶς τὸ τόξον, παρέδωκε τοῖσι ἥκουσι, λαβὼν δὲ τὸ εἶμα τὸ πορφύρεον, ἤρετο ὅ, τι εἴη, καὶ ὅκως πεποιημένον. εἰπόντων δὲ τὴν ἰχθυοφάγον τὴν ἀληθείην πρὸς τὴν πορφύρης, καὶ τὴν βαφῆς, δολεροὺς μὲν σφέας ἀνθρώπους ἔφη εἶναι, δολερὰ δὲ αὐτέων τὰ εἵματα. δεύτερα δὲ τὸν χρυσὸν ἤρετο τὸν στρεπτὸν τὸν περιαυχένιον, καὶ τὰ ψέλια. ἰδὼν δὲ τὴν ἰχθυοφάγον τὸν κόσμον αὐτέων, γελάσας ὁ Βασιλεὺς, καὶ νομίσας εἶναί σφεα δεσμά, εἶπε ὡς παρ' ἑωυτοῖσί εἰσι ῥωμαλεώτεραι πέδαι αὐτέων τούτων. τρίτον δὲ ἤρετο τὸ μύρον. ἐπόντων δὲ τὴν ποίησιν εἶπε, καὶ ἀλείψιν, τὸν αὐτὸν λόγον τὸν, καὶ πρὸς τὸ εἵματος εἶπε. ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπίκετο, καὶ ἐπύθετο αὐτὸ τὴν ποίησιν, ὑποδεξάμενος τοῦ πόματι, ἐπείρετο ὅ, τι τε σιτέεται ὁ Βασιλεὺς, καὶ χρόνου ὁπόσου μακρότατον ἀνὴρ Πέρσης ζώει. οἱ δὲ, σιτέεσθαι μὲν τὸν, ἄρτον εἶπον, ἐξηγησάμενοι τὴν πυρῶν τὴν φύσιν. ὑγιέοντα δὲ ἔτεα ζόης πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον πεπρῆχθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Αἰθίοψ ἔφη. οὐδὲν θωϊμάζειν εἰσιτέομενοι πρότερον, ἔτεα ὀλίγα ζώουσι. οὐδὲ γὰρ αὐ τοσαῦτα διώκασθαι ζώειν σφέας, εἰ μὴ τῷ πόματι ἀνέφυρον. φράζων τοῖσι ἰχθυοφάγοισι τὸν οἶνον. τοῦτο γὰρ ἐωῦκασι ὑπὸ Πέρσεων ἐπεύρεσθαι. αὐτειρομένων δὲ τὸν Βασιλέα τὴν ἰχθυοφάγων ἥ ζόης, καὶ διάτης τοιῆς, ἔτεα μὲν ἐς εἴκοσι καὶ ἑκατὸν οὓς πολλοὺς αὐτέων ἀπικνέεσθαι. ὑπερβαλλέειν δέ τινας καὶ ταῦτα, σίτησιν δὲ εἶναι ἰρέα τε ἑφθὰ, καὶ πόμα γάλα. δώϊμα δὲ ποιεύμενον τὴν κατασκόπων πρὸς τὴν ἑτέων, ὧν ἱρὸν ἐν ἡγήσασθαι. ἀπ' ἧς λευόμενοι, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατάπερ εἰ ἐλαίου εἴη. ὄζειν δὲ ἀπ' αὐτῆς, ὡσεὶ ἰὼν. ἀδρῆνες δὲ τὸ ὕδωρ ἦν ἱρὸν ἡγήσαντο οὕτω δὴ πέλεγον. εἶναι οἱ κατωσκηκότι, ὥστε μηδὲν οἷόν τε εἶναι ἐπ' αὐτοῦ ὠθίπλειν, μήτε ξύλον, μήτε τῶν, ὅσα ξύλου ὄντα ἐλαφρότερα. ἀλλὰ πάντα σφέα

Psammetichi mors

Cambyses crudelitas in Amasis cadaver

mensa solis

Phoenices nolunt invadere Carthaginenses

Cambyses mittit legatos ad Aethiopas.

Aethiopes responsum.

χωρέμ δὲ Βυσσὸν. τὸ δὲ ὕδωρ οὕτω, εἰ σοὶ δοκεῖ ἀληθέως οἷόν τι λέγεται, ἔχει οὕτω· αὐτῷ γὰρ οὐτῷ τὰ πάντα χρεώμενοι, μακρόβιοι. ἀπὸ δὲ λιμένος δὲ ἀπαλλαοσομένῳ, ἄγαγεῖν σφέας ἐς δεσμωτήριον ἀνδρῶν, ἐνθα οὗ πάντες ἐν τοιούτοισι χρυσέοισι δεδέαται. ἔστι δὲ καὶ κύπτιος τοῖσι Αἰθίοψι πάντων ὁ χαλκὸς ἀφανιώτατον, καὶ τιμιώτατον. θεησάμενοι δὲ καὶ τὸ δεσμωτήριον, ἐθηήσαντο καὶ τὴν τοῦ ὑλίου λεγομένην πρόπεζαν. μετὰ δὲ τούτων, τελευταίας ἐθηήσαντο τὰς θήκας αὐτέων, αἱ λέγονται σκευάζεσθαι ἀπὸ ὑέλου τρόπῳ τοιῷδε. ἐπεὰν τὸν νεκρὸν ἐχνήνωσι, εἴτε δὴ κατάπερ Αἰγύπτιοι, εἴτε ἄλλως κως, γυψώσαντες ἅπαντα αὐτὸν, γραφῇσι μιμέουσι, ἐξομοιοῦντες τὸ εἶδος ὅσον τὸ δυνατόν. ἔπειτα δὲ οἱ περιεστεῶτες στήλην ἀπὸ ὑέλου περιτιθεῖσι κοίλην. ἡ δὲ σφι πολλὴ καὶ δύβρυγος ὁρύσσεται. ἐν μέσῃ δὲ τῇ στήλῃ, ἐνεῶν φαίνεται ὁ νέκυς. οὔτε ὀδμὴν οὐδεμίην ἄχαρι παρέχων, οὔτε ἄλλο ἀεικὲς οὐδέν. καὶ ἔστι πάντα φανερὰ ὁμοίως αὐτῷ τῷ νεκυΐ. γίνωνται μὲν δὴ ἔτεα πολλὰ τὴν στήλην ἐν οἴκοισι οἱ μάλιστα προσήκοντες πάντων ἀπέχόμενοι, καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐκκομίσαντες, ἱστᾶσι πρὸ τῆς πόλιος. θεησάμενοι δὲ τὰ πάντα οἱ κατασκοπεῖ, ἀπαλλάσσουσι ὀπίσω. ἀπαγγελάντων δὲ ταῦτα τούτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης ὀργῇ ποιησάμενος, ἐστρατεύσατο ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. ὅτε μὲν ἀπασκευὴ οὐδεμίη ἦν ἀγαθὴ, οὔτε ἐστρατεύσατο ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. ὅτε δὲ ἐμελλε στρατεύεσθαι. οἷα δὲ ἐμμανὴς τε ὢν, καὶ ὁ φρενήρης, ὡς ἤκουε τῶν ἐχθυοφάγων, ἐστρατεύετο. Ἑλλήνων μὲν οὐ παρεόντας αὐτοῦ τούτους ἐνεμνήσθη. νῦν δὲ πάντα ἅμα ἀγόμενος. ἐπείτε ἦν στρατευόμενος ἐν Θήβῃσι, ἀπέκρινε τῶν στρατιῶν τε μυριάσιας. καὶ τούτοισι μὲν ἐνετέλλετο Ἀμμωνίους ἀνδραποδίσαντας, τὸ χρηστήριον τὸ Διὸς ἐμπρῆσαι. αὐτὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἄγων στρατὸν, ἤιε ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. πρὶν δὲ ἢ ἐπὶ τὸ πέμπτον μέρος διελθεῖν τῆς στρατιῆς, αὐτίκα πάντα αὐτοῦ τὰ ἐκ τῶν σιτίων ἐχόμενα, ἐπέλειπε. μετὰ δὲ, τὰ σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεδιόμενα. εἰ μέν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσιμάχεε, καὶ ἀπὶξ ὀπίσω ἦγε στρατὸν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐλθὼν γοῦν μέγα τι ἐλογίζετο ἁμαρτάδι, ἐὼν σοφὸς ἀνήρ. νῦν δὲ ἀδήλως λόγον ποιεύμενος, ἤιε ἀεὶ ὁδὸν τὸ πρόσω. οἱ δὲ στρατιῶται ἕως μέν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφαγέοντες, διέζωον, ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Ψάμμον ἀπίκοντο, δεινόν ἔργον ἀυτέων τινὲς ἐργάσαντο. ἐκ δεκάδος γὰρ ἕνα σφέων αὐτέων ἀπολαχόντες, κατέφαγον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δείσας τὴν ἀπὸ Αἰθίοπας σύλλογον, ὀπίσω ἐπορεύετο. ἀπικνέεται ἐς Θήβας, πολλοὺς ἀπολέσας τῶν στρατῶν. ἐκ Θηβαίων δὲ ἐπὶ θαλάσσης ἔχοντες ἀγωγὸς. ἐς μὲν καταβὰς ἐς Μέμφιν, σὺν Ἕλλησι ἀπῆκε ἀπὸ πλόου. ὁ μὲν ἐπ' Αἰθίοπας στόλος, ὅτῳ ἐπῆκε. οἵδε αὐτέων ἐπ' Ἀμμωνίους ἀπολωλότες στρατεύεσθαι, ἐπείτε ὁρμηθέντες ἐκ τῶν Θηβαίων, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγός. ἀπικόμενοι μὲν, φανεροί εἰσι ὃν ὄντες πάλιν. τὴν, ἔχουσι μὲν Σάμιοι οἱ Αἰσχρωνίης φυλῆς λεγόμενοι εἶναι. ἀπέχουσι δὲ ἐπτὰ ἡμερέων ὁδὸν ἀπὸ Θηβαίων ἀπὸ Ψάμμιος. ὀνομάζεται δὲ ὁ χῶρος ὅτῳ ἦλθον Ἕλληνες γλῶσσαν, μακάρων νῆσος. ἐς μὲν δὴ τοῦτον τὸν χῶρον λέγεται ἀπικέσθαι τὸν στρατὸν. τὸ γνῶναι δὲ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Ἀμμώνιοι, οἱ τούτων ἀκούσαντες, ἄλλοι ἀδήλως ἐδόκεον ἐπ' ἐκείνους πορεύεσθαι αὐτέων. ὅτε γὰρ ἐς ταῦτα Ἀμμωνίης ἀπίκοντο, ὅτε ὀπίσω γνώσεσθαι. λέγεται δὲ καὶ τάδε ἐκ τῶν αὐτέων Ἀμμωνίων. ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Οἀσιος τούτου ἴσαται ἐπὶ τὴν Ψάμμιν ὡς σφέας, γυμνάδας τε αὐτοὺς μετὰξύ κατὰ μάλιστα αὐτέων τε, καὶ τοῦ Οἀσιος. ἀρίσιον δὲ ἄνθρωποισι αὐτοῖσι, ὧν πυνθάνεσθαι νόστον μέγαν τε καὶ δύσεισον. φορέοντας δὲ δίνας τοῦ Ψάμμιος, καταχώσαι σφέας, καὶ τρόπῳ τοιούτῳ ἀφανισθῆναι. Ἀμμώνιοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι περὶ τῆς στρατιῆς ταύτης. ἀπικομένου δὲ Καμβύσεω ἐς Μέμφιν, ἐφάνη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἄπις, τὸν, Ἕλληνες Ἔπαφον καλέουσι. ὡς φανέντος δὲ τούτου γενομένου, αὐτίκα οἱ Αἰγύπτιοι εἵματα ἐφόρεον τὰ κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ Αἰγυπτίους ποιεῦντας ὁ Καμβύσης, πάγχυ σφέας κατεδόκεε ἐωυτοῦ κακῶς πρήξαντος, χαρμόσυνα ταῦτα ποιέειν, ἐκάλεσε οὖν τοὺς τροπέας τοῦ Μέμφιος. ἀπικομένους δὲ ἐς ὄψιν, εἶπε ὅτι πρότερον μὲν ἑόντος αὐτοῦ ἐν Μέμφι, ἐπισίην ποιεῦντα οὐδὲν Αἰγύπτιοι. τότε δὲ ἐπεὶ αὖτις παρεῖη τοῦ στρατιῆς πλῆθός τι ἀβάλαν, οἱ δὲ, ἔφασαν ὡς σφι θεὸς παρείη φανεὶς ὥρῃ χρόνου πολλοῦ ἐωθὼς ἐωυφαίνεσθαι. καὶ ὡς ἐπιὰν φανῇ, τότε πάντας οἱ Αἰγύπτιοι μεγαλοφρόνως, ὀργάζοισιν. τοῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψεύσε-

Cambyses marcht in Æthiopas

redit

copias diversas Ammonis fortuna.

Apis

ψόν τε δαί σφέας. καὶ ὡς ψευσομένους, θανάτῳ ἐζημίωσε. ἀπεκτείνας δὲ τούτους, ἐλυμήνατο τοὺς ἱρέας ἐπάλξεις ἐς ὄψιν. λεγόντων δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν ἱρέων, οὐ λήσειν ἔφη αὐτὸν εἰ θεός τις χαιρόντως ἀπιγμένος ἐπὶ Αἰγυπτίοισι, τοσαῦτα δὲ εἰπὰς, ἐπῆγε ἐπὶ λυμὸν τὸν Ἄπιν τοῦ ἱρέας. οἱ μὲν, δὴ μετῆσαν ἄξοντες. ὁ δὲ Ἄπις οὗτος ὁ Ἔπαφος, γίνεται μόσχος ἐκ βοός. ἧπις οὐκέτι οἷόν τε γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον βαλλεσθαι γόνον. Αἰγύπτιοι δὲ λέγουσι σέλας ἀπὸ τῆς βοὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταίγειν, ἐκ μιν ἐκτρώσκειν τὸν Ἄπιν. ἔχει δὲ ὁ μόσχος οὗτος ὁ Ἄπις καλεόμενος, σημήια τοιάδε. ἐὼν μέλας, ἀπὸ μὲν τῷ μετώπῳ λευκόν τετράγωνον φορέει, ἀπὸ δὲ τοῦ νώτου, ἀετὸν εἰκασμένον. ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τρίχας διπλᾶς. ἐπὶ δὲ τῇ γλώσσῃ, κάνθαρον. ὡς δὲ ἤγαγον τὸν Ἄπιν οἱ ἱρέες, ὁ Καμβύσης οἷος ἐὼν ὑπομαργότερος, ἀπασάμενος τοῦ ἐγχειρίδιον, ἐθελων τύψαι τὴν γαστέρα τοῦ Ἄπιος, ἁμαρτὼν τὸν μηρόν. γελάσας δὲ, εἶπε πρὸς τοὺς ἱρέας, ὦ κακὰ κεφαλαί, τοιοῦτοι θεοί γίνονται ἔναιμοί τε, καὶ σαρκώδεες, καὶ ἐπαΐοντες σιδήρου; ἄξιος μὲν γε Αἰγυπτίων οὗτος ὁ θεός. ἀτὰρ σὺ γε οὐ χείροντος, γέλωτα ἐμὲ θήσεαι. ταῦτα εἰπας, ἐνετείλατο τοῖσι ταῦτα πρήσουσι, τοὺς μὲν ἱρέας ἁρμαξιγῶσαι. Αἰγυπτίων δὲ τὸν ἄλλων, τὸν, ὃν λαβωσι ὀρτάζοντα, λιτεύειν. ὀρτὴ μὲν δὴ διελέλυτο Αἰγυπτίοισι. οἱ δὲ ἱρέες τὸν ἐθαπτέυντο. ὁ δὲ Ἄπις πεπληγμένος τὸν μηρὸν, ἐφθινε ἐν τοῖσι ἱρῷ κατακείμενος. καὶ τὸν μὲν, τελευτήσαντα ἐκ τοῦ τρώματος, ἐθάψαν οἱ ἱρέες λάθρη Καμβύσεω. Καμβύσης δὲ ὡς λέγουσι Αἰγυπτίοι δι' ἄτην τὸ ἀδύτημα αὐτίκα ἐμάνη, ἐὼν οὐδὲ πρότερον φρενήρης, καὶ πρῶτα μὲν τῶν κακῶν, ἀδικήσας τὸν ἀδελφεὸν Σμέρδιν, ἐόντα πατρὸς καὶ μητρὸς τοῦ αὐτοῦ. τὸν, ἀπέπεμψε ὀπίσω ἐς Πέρσας φθόνῳ δι' Αἰγύπτιον, ὅτι τόξον μοῦνον Περσέων ὅσον τε ἐπὶ δύο σπιθαμὰς ἕρυσε, τὸ, παρὰ τοῦ Αἰθίοπος ἤνεικαν οἱ ἰχθυοφάγοι. τῶν δὲ ἄλλων Περσέων οὐδεὶς οἷός τε ἐγένετο. ἀποιχομένου ὦν ἐς Πέρσας τοῦ Σμέρδιος, ὄψιν εἶδε ὁ Καμβύσης ἐν τῷ ὕπνῳ τοιῆνδε. ἔδοξέ οἱ ἄγγελον ἐλθόντα ἐκ Περσέων, ἀγγέλλειν, ὡς ἐν τῷ θρόνῳ τῷ Βασιληίῳ ἱζόμενος Σμέρδις, τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ ψαύσειε. πρὸς ὧν τούτου, δείσας μὴ ἐκ τοῦ μή μιν ἀπολέσας ὁ ἀδελφὸς ἄρξῃ, ὡς μετὰ πρηξάμενος δι' Πέρσας, ὃς οἱ ἦν ἀνὴρ Περσέων πιστότατος, ἀπέπεμψε ἀπὸ Σούσων, ἀπελαύνων ἐς Μηδίην. ἐλθόντα δὲ ἐκεῖνον τὸν Σμέρδιν, ἐκ τοῦ ὕπνου δόξαι ἑωυτῷ ἀπολέσαντα τὸν ἀδελφεὸν, βασιλεύειν Πέρσας. ἐλθόντα δὲ ἐς Αἴγυπτον, τὴν, καὶ σωοίκεε. καὶ ἦν οἱ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεή. ἔγημε δὲ αὐτὴν ὡσπερ. οὐσταμῶς γὰρ ἐώθεσαν πρότερον τῆσι ἀδελφεῆσι σωοικέειν οἱ Πέρσαι, πρᾶδη μιῆς τῶν ἀδελφεῶν Καμβύσης. καὶ ἔπειτα βουλόμενος αὐτὴν γῆμαι, ὅτι οὐκ εἰωθότα ἐποίεε ποιήσειν, εἴρετο καλέσας τοὺς βασιληίους δικαστὰς, εἴ τις ὄδε ἐκωλύων νόμῳ τὸν βουλόμενον ἀδελφεῇ σωοικέειν. οἱ δὲ βασιλήιοι δικασταὶ, ἐκεκριμένοι ἄνδρες γίνονται Περσέων, ἐς οὓς ἀκριβέα τε μὴ παρευρεθῇ τι ἀδικον μέχρι τούτων. οὔτοι δὲ τοῖσι δίκας δικάζουσι, καὶ ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων θεσμῶν γίνονται. καὶ πάντες ἐς τούτους ἀνακέκραται. ἐρομένου ὦν τοῦ Καμβύσεω, εἰ ἔστι νόμος ἀδελφεῇ σωοικέειν, ὃς ἐκελεύει ἀδελφεῇ σωοικέειν ἀδελφεόν. ἄλλον μέντοι ἐξευρηκέναι νόμον, τῷ βασιλεύοντι Περσέων ἐξεῖναι ποιεῖν ἀδελφεῇ. ἀλλ' ὦν οὗτ

Ελλησι μὲν δὴ ὧδε τὸ ἔπος φασὶ αὐτλὸν ἀπολέσθαι ὑπὸ Καμβύσεω. Αἰγύπτιοι δέ, ὡς βασιλέζ πόδι καταμηνύων, λαβόντα θεὸν ἀνεκάστ γυμνόν, ποδὶ τίλαι. καὶ ἐπανιέναι τὸν ἄνδρα, πότερα πόδι τι πλημμὴν ἢ θεὸν ἄσειαν εἴη ἀμείνων. καὶ τὸν, φάναι, ἀσσεῖα. τὰ μὲν δὴ ἐπεῖν, τάυτα μὲν δὴ κοτε σὺ τὸν θεόλακα ἐμιμήσατο. τὸν Κύρου οἶκον ἀπολώσας. τὸν δέ, θυμωθέντα, ἐμπεσεῖν ἐχούσι ἐν γαστρί. καί μιν ἐκτρώσαντα, ἀπολλύναι. ταῦτα μὲν ἐς σὸν οἶκόν ὁ Καμβύσης ἐζημίωσε, εἴτε δὴ ὑπὸ τὸν Απιν, εἴτε καὶ ἄλλως οἷα πολλὰ ἔωθε ἀνθρώπους κακὰ καταλαμβάνειν. καὶ γάρ τινα ἐκ γυνεῖς νοῦσον μεγάλιν λέγεσ ἔχειν ὁ Καμβύσης. τὸν, ἱρὸν ὀνομάζουσί τινες, οὐ νῦν γε ἀσκὸς ὀδὲν ἰῶ, τὸ σώματος νοῦσον μεγάλιν νοσέοντος, μὴ δὲ τὰς φρένας ὑγιαίνειν. τὰ δὲ δὴ ἐς σὺ ἄλλος Πέρσας ἐζημίωσε, λέγεται γάρ ἐπεῖν αὐτὸν πρὸς Πρηξάσπεα, τὸν, ἐτίματε μάλιστα, καί οἱ τὰς ἀγγελίας ἐφορεε οὕτος. τοῦτο τε ὁ πᾶς οἰνοχόος ἰῶ τοῦ Καμβύσε. τιμὴ δὲ αὖτη ὀσμικρή. ἐπεῖν δὲ λέγεται τάδε, Πρήξασπες, ποῖον μέ τινα νομίζουσι Πέρσαι εἶναι ἄνδρα, τίνας τε λόγους πρὸ ἐμέο ποιεύνται; τὸ δέ, ἐπεῖν. ὦ δέσποτα, τὰ μὲν ἄλλα πάντα μεγάλως ἐπαινέαι. τῆ δὲ Φιλονεικίη σε φασὶ πλέονας πρόσκεῖσθαι. τὸν μὲν, δὴ λέγειν ταῦτα πρὸς Περσέων. τὸν, δέ, θυμωθέντα, ποῖσδε ἀμείβεσθαι. νῦν ἄρα με φασὶ οἶνῳ προσκείμενον, παραφρονέειν, καὶ οὐκ εἶν νοήμονα. οὐδ' ἀρα σφέων οἱ πρότεροι λόγοι ὅσαν ἀληθέες. πρότερον γάρ δὴ ἀρα Περσέων οἱ σωέδρων ἐόντων, καὶ Κροίσου, εἴρε Καμβύσης κοῖός τις δοκέοι ἀνὴρ εἶν πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι Κῦρον. οἱ δέ, ἀμείνονα, ὡς εἴη ἀμείνων τοῦ πατρός. τότε γὰρ ἐκεῖνα πάντα ἔχειν αὐτὸν, καὶ προσκτᾶσθαι Αἰγυπτόν τε, καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρσαι μὲν ταῦτα ἔλεγον. Κροῖσος δὲ παρεών τε, καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἰρείσι, εἶπε πρὸς τὸν Καμβύσεα τάδε, ἐμοὶ μὲν νῦν ὦ παῖ Κύρου ὁ δοκέεις ὁμοῖος εἶναι τοῦ πατρὸς, οὐ γάρ κω τοιοῦτος οἷος σε ἐκεῖνος κατέλιπε. ἡδὺ τε ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, καὶ ἐπαίνεε τὴν Κροίσου ἰρείσι. τοῦτον δὴ ὧν ὧμνυε λέγειν πρὸς τὸν Πρηξάσπεα, ὃς νῦν μάλιστα ἐκ λέγουσι Πέρσαι ἀληθέα, εἴτε αὐτοὶ λέγοντες ταῦτα, παραφρονέουσι, εἰ μὲν γάρ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ τόδε ἐστεῶτος ἐν τοῖσι πρόθυροισι βαλὼν τύχοιμι μέσος τῆ καρδίης, Πέρσαι φανέονται λέγοντος οὐδέν. ἢν δὲ ἁμάρτω, φάναι τε Πέρσας λέγειν ἀληθέα, καί με μὴ σωφρονέειν, ταῦτα δὲ εἰπόντα, καὶ διατείναντα τὸ τόξον, βαλέειν τὸν παῖδα. τὸν μὲν παιδὸς ἀναχίζειν αὐτὸν ἰελδύειν, καὶ σκέψασθαι τὸ βλῆμα. ὡς δὲ ἐν τῇ καρδίῃ εὐρεθῆναι ἐνιέντα τὸν ἰὸν, εἰπεῖν πρὸς τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς γελάσαντα, καὶ προκαρέα χωόμενον, Πρήξασπες, ὡς μὲν ἔγωγε ὁ μάντις μαι, Πέρσαι τε ψευδόμενοι, δοκέουσι, νῦν δέ μοι εἰπὲ, τίνα εἶδες ἢ δεῦ τινος πάντων ἀνθρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα. Πρηξάσπεα δὲ ὀρέοντα ἄνδρα οὐ φρενήρεα, καὶ πρὸς ἐωυτῷ λιμαίνοντα, εἰπεῖν, δέσποτα, ἢ δ' ἂν αὐτὸν ἔγωγε δοκέω τὸν θεὸν οὕτω ἂν κελεῦσαι βαλέειν. τότε μὲν ταῦτα ἐξεργάσατο. ἐτόρωθι δὲ Πρόσεω ὁμοῖα τοῖσι πρώτοισι δυώδεκα ἐπ' οὐδεμιῇ ἀδτίῃ ἀξιόχρεῳ ἐλών, ζώοντας ὧδε λιφαλιὼ κατώρυξε. ταῦτα δὲ μιν ποιεῦντα, ἐδικαίωσε Κροῖσος ὁ λυδὸς νουθετῆσαι τοῖσδε τοῖσι ἔπεσι. ὦ βασιλεῦ, μὴ πάντα ἡλικίη καὶ θυμῷ ἐπίτρεπε, ἀλλ' ἴσχε, καὶ καταλάμβανε σεωῦτὸν, ἀγαθῶν τε πρόνοον εἶναι. σοφὸν δὲ ἡ πρόμηθείη. σὺ δὲ κτείνεις μὲν ἄνδρας σεωῦτοῦ πολίτας ἐπ' ὀλέμιῃ αἰτίῃ ἀξιόχρεῳ ἐλών, κτείνεις δὲ παῖδας. ἢν δὲ πολλὰ τοιαῦτα ποιέῃς, ὅρα ὅκως μή σοι ἀπστήσονται Πέρσαι. ἐμοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κῦρος ἐνετείλατο πολλὰ ἰελδύων σε νουθετέειν, καὶ ὑποτίθεσθαι ὅ, τι, αὖ εὑρίσκω ἀγαθὸν. ὁ μὲν, δὴ εὔνοιαν φαίνων, σωιεβούλδυε οἱ ταῦτα. ὅσ' ἀμείβε τοῖσδε. σὺ καὶ ἐμοὶ πολλῶς συμβουλδύειν, ὃς χρηστῶς μὲν τὴν σεωῦτοῦ πατρίδα ἐπιτρόπδυσας, εὖ δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμῷ σωιεβόλδυσας, ἰελεύνων αὐτὸν Αραξέα ποταμὸν διαβάντα, ἐπὶ μασσαγέτας, βουλομένων ἐκείνων διαβαίνειν ἐς τὴν ἡμετέρην; καὶ ἀρχὴν μὲν, σεωῦτὸν ὤλεσας, σὸν σεωῦτοῦ πατρίδι κακῶς πρήξας. ἀρχὴν δὲ, ὤλεσας Κῦρον πειθομένον σοι. ἀλλ' οὔτοι χαίρων, ἐπεί τοι καὶ πάλαι ἐς σὲ πρόφασιός τευ ἐδεόμην ὥστε λαβέσθαι. τοιγὰρ δὲ εἶπας, ἐλαμβανε τὸ τόξον ὡς κατατοξεύσων αὐτόν. Κροῖσος δὲ ἀναβοσμῶν, ἔβαινε ἔξω, ὁ δὲ, ἐπείτε τοξδῦσαι οὐκ εἶχε, σωετέλλετο τοῖσι θεράπουσι, λαβόντας μιν, ἀπάγειν. οἱ δὲ θεραπόντες ὡς ἐμάνθανον τὸν τρόπον αὐτοῦ, κατακρύπτουσι τὸν Κροῖσον ὡς τοῦδε τοῦ λόγου,

γου, ὥστε εἰ μὲν μετεμελήσει τοῦ Καμβύσεω, καὶ διζήσοιτο τὸν Κροῖσον, οἱ δέ, ἐκφήναντες αὐτὸν, σῶρα λάμψοντες ζωάγρια Κροίσου. ἢν μὲν δὴ μὴ μεταμελῆται, μὴ δὲ πεθῇ μιν, τότε κατὰ χρήματα ἐπόθησέ τε δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον, καὶ πολλῷ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον. καὶ οἱ θεράποντες μαθόντες τοῦτο, ἐπηγγέλλοντο αὐτοῦ ὡς ἀπειείη. Καμβύσης δὲ Κροίσῳ μὲν συμβεβλῆσθαι ἔφη πολλόν. ἐκείνους μὲν τοὺς πολλοὺς ποιήσαντας, οὐ κατατοξεῦσαι, ἀλλ' ἀκρατέειν. καὶ ἐπίσης ταῦτα. ὁ μὲν, δὴ οἰκιεῖτε πολλὰ ἐς Πέρσας τε καὶ σὺ ξυμμάχους ἐζημίωσε, μάτην ἐν Μέμφι. καὶ θώμας τε παλαιὰς ἀνοίγων, καὶ σκεπόμενος τοὺς νεκρούς. ὃν δὲ δὴ καὶ Ηφαίστου τὸ ἱρὸν ἦλθε. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐμφορέσασθαι, τοὺς οἱ Φοίνικοι ἐν τῇσι πρώρῃσι τῶν τριήρεων πορεύουσι. ὃς δὲ τοῦτους μὴ ὀπώπεε, ἐγὼ δὲ οἱ σημανέω. τυγχάνω ἀνδρὸς μίμησις δεῖ. ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τὸν Καβείρων τὸ ἱρόν, ἐς ὃ, οὐ θεμιτόν ἐστι εἰσιέναι ἄλλον γε, ἢ τὸν ἱρέα. ταῦτα δὲ τὰ ἀγάλματα καὶ ἐνέπρησε, πολλὰ κατασκώψας. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα ὁμοῖα τοῖσι τοῦ Ηφαίστου. τοῦτου δέ σφεας παῖδας λέγουσι εἶναι. πάντα χῇ ὧν μοι δῆλα ὅτι ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύσης. οὐ γὰρ ἂν ἱροῖσί τε καὶ νομαίοισι ἐπεχείρησε κατατοξεύειν. εἰ γάρ τις πάθοι ἀνθρώπων ἐκλέξασθαι μέλλοι νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ πάντων νόμων, σκεψάμενοι ἂν, ἑλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἑωυτῶν. οὕτω νομίζουσι πολὺ τι καλλίστους τοὺς ἑωυτῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι. οὐκων εἰκὸς ἐστὶ ἄλλο γε ἢ μαινόμενον ἄνδρα, γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθεσθαι. ὡς δὲ οὕτω νενομίκασι τοὺς νόμους πάντες ἄνθρωποι, πολλοῖσί τε καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι πάρεστι σταθμώσασθαι. ἓν δὲ δή, καὶ τῷδε. Δαρεῖος ὧν ἐπὶ τῆς ἐωυτοῦ ἀρχῆς καλέσας Ελλήνων τοὺς παρεόντας, εἴρετο ὧν τίνος χρήματα βουλόμενοι τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντας κατακαίειν οἱ δέ, ἐπ' οὐδενὶ ἔφασαν ἔρδειν ἂν τοῦτο. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ινδιῶν τοὺς καλεομένους Καλλατίας, οἱ τοὺς γονέας κατεδίουσι, εἴρετο, παρεόντων τῶν Ελλήνων, καὶ διὰ ἑρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγόμενα, ὧν τίνι χρήματι δεξάμενοι ἂν τελευτέοντας τοὺς πατέρας κατακαίειν πυρί. οἱ δέ, ἀμβώσαντες, μέγα βλασφημεῖν μιν ἐκέλευον. οὕτω μὲν νῦν ταῦτα νενόμισται. καὶ ὀρθῶς μοι δοκέει Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμον πάντων Βασιλέα φήσας εἶναι. Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἰγυπτίους στρατευομένου, ἐποίησαν καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατιὴν ὑπὲρ Σάμου τε, καὶ Πολυκράτεα τὸν Αἰάκεος, ὃς ἔσχε Σάμου ἐπανάστας. καὶ τὰ μὲν πρῶτα τείχεα διασάμενος τὴν πόλιν, τοῖσι ἀστελφεοῖσι παντὶ νύτῳ καὶ Συλοσῶντι ζώειμε. μετὰ δὲ, τὸν μὲν, αὐτέων ἀπέκτεινας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶντα ἐξελαύνει, ἔσχε πᾶσαν τὴν Σάμον. ἔσχον δέ, ξεινίην Αμάσι τοῦ Ἀιγυπτίων βασιλέϊ συνθέμενος. πέμπων τε δῶρα, καὶ δεόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. ὃν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα αὐξέσθαι, καὶ ἐν βεβωμένα ἀνά τε τὴν Ιωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ελλάδα. ὅκου γὰρ ἐθύσειε στρατεύεσθαι, πάντά οἱ ἐχώρεε δυτυχέως. ἔκτηστο δὲ πεντηκοντόρους τε ἑκατὸν, καὶ χιλίους τοξότας. ἔφερε δὲ καὶ ἔνθεν πάντας, ἀδιακρίνων οὐδένα. τοῦ γὰρ Φίλου ἔφη χρεωδίδαι μᾶλλον ἀποδιδόντα τὰ ἐλαβε, ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβών. συχνὰς μὲν δὴ νήσους ἐχειρώσατο. πολλὰ δὲ καὶ ἠπείρου ἄστεα. ἐν δὲ δὴ, καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βοηθέοντας Μιλησίοισι, ναυμαχίῃ ἐκράτησε, εἷλε. οἳ τὴν τάφρον πᾶσι τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν διεξεμέλιοι ὤρυξαν. καί κως τὸν Αμασιν δυτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλά οἱ τοῦτ' ἦν ὦν μέλες. πολλῷ δέ μοι πλέον οἱ δυτυχίης γινομένης, γράψας ἐς βιβλίον τάδε, ἐπέστειλε δι' Σάμου.

Αμασις Πολυκράτεϊ ὧδε λέγει.

Ηδὺ μὲν πυθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα. ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι δυτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, τὸ θεῖον ὧν ἐπαμύνω ὡς ἔστι φθονερόν. καί κως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν, ἂν κάδωμαι, τὸ μὲν τι δυτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ, πρόσπαίειν. καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα, μᾶλλον ἢ πρήσσοντα τὰ πάντα. οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, δυτυχέων τὰ πάντα. σὺ ὧν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος, ποίησον πρὸς τὰς δυτυχίας τοιάδε. φροντίσας τὸ, ἂν εὕρῃς ἑόντα πλείστου ἄξιον, καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀχλυμένῳ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅκως

» μηκέτι ἥβην ἐς ἀνθρώπους, ἢν τε μὴ ἀναλλάξῃ ἡδέα δυτυχίαι ἐι, τῶν τὸ τοῦδε αὐτοῖσι πάθε-
» σι πρόσπτῃωσι, τρόπῳ τοῦ ἀξ ἐμοῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο. ταῦτα ὦν ἀκούσας ὁ Πολυκράτης,
καὶ νόῳ λαβὼν, ὡς οἱ εὖ ὑποτίθοιτο Ἄμασις. ἐδίζετο ἐπ' ᾧ αὐ μάλιστα τὴν ψυχὴν ἐσπείη ἀ-
πολομένῳ τ' ἀμηχάνῳ. διζημένου δ' εὕρισκε τόδε. ἦν οἱ σφρηγὶς, τὴν ἐφόρεε χρυσόδετον,
σμαράγδου λίθος ἐοῦσα. ἦν δὲ ἔργον Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. ἐπεὶ ὦν τάυτην οἱ ἐδό-
κεε ἀρβαλέειν, ἐποίεε τάδε. πλῶν πεντηκόντορον πληρώσας ἀνδρῶν, ἐσέβαινε αὐτὴν. μετὰ δ', ἅνα
γαγεῖν ἐκέλευε ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δὲ ἄρα ἐγένετο ἔκπας ἐγγύς, πᾶσι ἐλόμενον τὴν σφρηγίδα
πάντων ὁρέοντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. ταῦτα δὲ ποιήσας, ἀπέπλεε. ἀπονόμε-
νον δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχρᾶτο. τεσσερεσκαιδεκάτῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων, τάδε οἱ συνήνεικε
γενέσθαι. Ἀνὴρ ἁλιεὺς, λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε, καὶ καλόν, ἄξιον μὶν Πολυκράτεϊ δῶρον
δοθῆναι. φέρων δὲ αὐτὸν τὰς θύρας, Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν. χωρήσαντος δὲ
οἱ τούτου, ἔλεγε. δίκαιος ἐγὼ ἰχθὺν, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἔλων, οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγο-
ρήν, καίπερ ἐὼν ἀχρηιοβιώτου, ἀλλά μοι ἐδόκεε σοῦ τε εἶναι ἄξιος, καὶ σῆς ἀρχῆς. σοὶ
δ' ἥμην φέρων, δίδωμι. ὁ δὲ, ἡδέως τοῖσι ἔπεσι, ἀμείβεται τοῖσδε, λαβέτω τε εὖ ἐποίησας. καὶ
χάρις δίπλεη τῶν τε λόγων, καὶ τοῦ δώρου. καί σε ὦν δεῖπνον καλέομεν. ὁ μὲν δὴ ἁλιεὺς
μέγα ποιεύμενος τοῦτο, ἤιε ὀν τὰ οἰκία. τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες, εὑρίσκουσι ἐν τῇ νηδύϊ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγῖδα. ὡς δὲ εἶδόν τε, καὶ ἔλα-
βον, τάχιστα ἔφορον ἐκχαρήκοτον παρὰ τὸν Πολυκράτεα. δόντος δὲ οἱ τὴν σφρηγῖδα,
ἔλεγον ὅτεω τρόπῳ εὑρεθείη. τὸν δὲ, ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βιβλίον
πάντα, τά, ποιήσαντά μιν, οἷα κατελελάβηκε. γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέβηκε. ὧν ἐξεπί-
στω δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἦκον, ἔμαθε ὅτι ἐκνομίσαι τε ἀν-
δρώπου εἶη ἀνθρώπῳ ἀνδρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ ὅτι ὡς οὐκ εὖ
τελευτήσειν μέλλει Πολυκράτης δυτυχέων τὰ πάντα. ὃς καὶ τὰ, ἀρβάλλει, εὑρίσκει. πέμ-
ψας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, ἀγγελέοντα ἔφη τὴν ξεινίην. τοῦδε εἵνεκα ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ
συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυ-
χήν, ὡς περὶ ξείνου. ὡδὶ μὲν δὴ ὦν τὸν Πολυκράτεα δυτυχέοντα τὰ πάντα, ἐστρατεύοντο
Λακεδαιμόνιοι, ὑπακουσάντων τῶν μετὰ ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ ἱδρυσάντων Σα-
μίων. πέμψας δὲ κήρυκα λάβρη Σαμίων Πολυκράτης τοὺς Καμβύσεα τὸν Κύρου συλλέγον-
τα στρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδεήθη ὅκως ἂν καὶ παρ' ἑωυτὸν πέμψας ἐς Σάμον, σφέων στρα-
τὸν. Καμβύσης δὲ ἀκούσας τοῦτων, προθύμως ἔπεμπε ἐς Σάμον, δεησόμενον Πολυκρά-
τεος στρατὸν ναυτικὸν ἅμα πέμψαι ἑωυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον. ὁ δὲ, τῶν πλείστων τῶν ἀστῶν οὓς,
ὑπώπτευε μάλιστα ἐς ἐπανάστασιν, ἀπέπεμπε τεσσεράκοντα τριήρεσι, φυτεύσασθαι
Καμβύσῃ, ὀπίσω μὴ ἀποπέμπειν. οἱ μὲν, δὴ λέγουσι οὐκ ἀπεμφθέντας Σαμίους
ὑπὸ Πολυκράτεος, ἐκπλέειν ἐς Αἴγυπτον. ἀλλ' ἐπείτε ἐγένοντο ἐν Καρπάθῳ πλέον-
τες, δουλώσαι σφι λόγον, καί σφι ἀδόξαν τὸ πρόσωθεν μηκέτι πλέειν. οἱ δὲ, λέγουσι ἀπο-
κομισθέντας τε ἐς Αἴγυπτον, καὶ φυλακοσυνθέντας, ὑπὸ τῶν ἀποδρῆναι. κατὰ πλεῦσαι
δὲ ἐς τὴν Σάμον, Πολυκράτεα νενικηκότας ἀναστάσης, ἐς μάχην κατέσχε. νικησάντων δὲ οἱ κατέν-
τες, ἀπέβησαν ἐν τὴν νῆσον, πεζομαχήσαντες δὲ ἐν αὐτῇ, ἐσώθησαν. καὶ οὕτω δὴ ἔπλεον
ἐς Λακεδαίμονα. εἰσὶ δὲ οἳ λέγουσι οὐκ ἀπ' Αἰγύπτου νικήσαι Πολυκράτεα, λέγοντάς μοι
δοκέειν οὐκ ὀρθῶς. οὐδὲν γὰρ ἔδει σφέας Λακεδαιμονίους τῶν ἁλέεσθαι, εἴπερ αὐτοὶ ἱκανοὶ
ἦσαν Πολυκράτεα παρασκευάδαι. πῶς δὲ τοῦτοισι, οὐδὲ λόγος ἀξίεται, τῷ, ἐπικουροί τε μι-
σθωτοὶ, καὶ πολέται οἰκήιοι ἦσαν πλήθεϊ πολλοί, οὗτος τοὺς τῶν κατόντων Σαμίων ἐόντων
ὀλίγων ἐσσωθῆναι. τῶν δὲ τοὺς ἑωυτοῦ ἐόντων πολιητέων, τὰ τέκνα, καὶ τὰς γυναῖκας
ὁ Πολυκράτης δὴ οὗτος νεωσοίκους συνειλήσας, εἶχε ἐκείμους. ἦν ἄρα πρόσθι σῖσι οὗτοι πρὸς
οὓς κατόντας. τοσοῦτον ἦσαν αὐτοῖσι τοῖσι νεωσοίκοισι. ἐπείτε δὲ οἱ ἐξελαθέντες τοὺς Σαμίων ἔσχον τὴν Σπάρτην, κατασάντες τὸν οὗτος ἄρχοντας, ἔλεγον πολλὰ
εἰκὸς κάρτα δεόμενοι. οἱ δὲ σφι τὴν πρώτην κατάστασιν τοσοῦτον ἐκρίναντο. τὰ μὲν πρῶτα λεχθέν-
τα, ὠδὶ ἐλελήθεσαν, τὰ δὲ ὕστατα, οὐ συνιέναι. μετὰ δὲ ταῦτα, δεύτερα κατασάντες, ἄλλο
μὲν

μὲν ἔπος οὐδὲν. θύλακον δὲ φέροντες ἔφασαν ἐν, ἀλφίτων δεῖσθαι. οἱδὲ σφι ἐκέλευον
τοῦτον, τῷ θυλάκῳ πόλεμον ἀράσθαι. βουλεύειν δὲ ὧν ἔδοξε αὐτοῖσι, καὶ ἔπειτα παρασκευασάμενοι,
ἐστρατεύοντο Λακεδαιμόνιοι ὡς Σάμον. ὡς μὲν Σάμιοι λέγουσι, εὐθρυγοίας ἐκτείνοντες ὅτι
σφι πρόσβροι αὐτοὶ νηυσὶ ἐβοήθησαν ὡς Μεσσηνίους. ὡς δὲ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, οὐκ ὡ
τιμωρῆσαι θεμένοισι Σαμίοισι ἐστρατεύοντο, ὡς πίσασθαι βουλόμενοι τὸν ἱρηκτῆρα τῆς ἁρ-
παγῆς, τὸν, ἦγον Κροίσῳ. καὶ τοῦ θώρηκος, τὸν αὐτοῖσι Ἄμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς ἔπεμ-
ψε δῶρον, καὶ γὰρ θώρηκα ἐλίσσοντο ἔτι δεύτερα. ἔστι δὲ ἱρηκτὴρ οἱ Σαμίοι. ἐόντα μὲν
λίνεον, καὶ ζώων ἐνυφασμένων συχνῶν, ἐκπεποικιλμένον δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου. τῶν
δὲ εἵνεκα θωϊμάσαι ἄξιον. ἀρπεδόνη ἑκάστη τοῦ θώρηκος πέπλεκται ἐοῦσα μεγάλη, ἔχει ἀρπε-
δόνας ἐν ἑωυτῇ τριηκοσίας καὶ ἑξήκοντα πάσας φανερὰς. κοιοῦτος ἔτεος ὢν καὶ τὴν, ἐν
Λίνδῳ ἀνέθηκε τῇ Ἀθηναίῃ Ἄμασις. σωειπελάβοντο δὲ τοῦ στρατεύματος τοῦδε Σάμου
ὥστε γενέσθαι καὶ Κορινθίοισι πρόθυμος. ὕβρισμα γὰρ ἐν ὀλίγῳ κυρσαν ἐοῦσι, εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων γενό-
μενον χρηστὸν πρότερον τοῦ στρατεύματος κυρσαι, κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ ἱρηκτῆρος
τῷ ἁρπαγῇ γενόμενον. Κορκυραίων γὰρ παῖδας τριηκοσίων ἀνδρῶν τῶν πρώτων, περιαν-
δρος ὁ Κυψέλου ὁ τύραννος ἐν Σάρδι ἀπέπεμψε ὡς Ἀλυάττεα ὡς ἐκτομίᾱ. πρὸ γόντων δὲ ἐς τὴν
Σάμον τῶν ἀγόντων οὐ παῖδας Κορινθίων, συνόμενοι οἱ Σάμιοι τὸν λόγον, ἐπ' οἴσι ἀγοίατο
οἱ παῖδες ὁν Σάρδι, πρῶτα μὲν οὐ παῖδας ἐδίδιαξαν ἱρεῦ ἄρασθαι Ἀρτέμιδος. μετὰ
δὲ, οὐ πολιητέων ὄντας, ἀπέλυσαν οὐ ἱκέτας ἐκ τοῦ ἱροῦ, σιτίον δὲ οὐ παῖδας ἐργόντων Κορινθίων, ἐποίησαν οἱ Σάμιοι ὀρτὴν, τῇ, καὶ νῦν ἔτι χρέωντα κατὰ ταυτά. νυκτὸς γὰρ ὡς ἐγένοντο
νομίμης, ὅσον χρόνον ἱκέτευον οἱ παῖδες, ἵστασαν χοροὺς παρθένων τε, καὶ νέηνιων. ἱστάντες
δὲ οὐ χοροὺς, τρωκτὰ σησάμου τε καὶ μέλιτος ἐποιήσαντο νόμῳ φέρεσθαι, ἵνα ἁρπάζοντες οἱ τῶν Κορκυραίων παῖδες, ἔχοιεν τροφήν. ὁν ὧν δὴ οἱ ἐγγύς, ἐς ὃ οἱ Κορίνθιοι τῶν
παίδων οἱ φύλακοι οἴχοιντο ἀπάγοντες. οὐκ δὲ παῖδες ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι.
εἰ μὲν νυν Περιάνδρου τελευτήσαντος τοῖσι Κορινθίοισι Φίλα ἦν πῶς οὐ Κορκυραίους, οἱ
δὲ, οὐκ ἂν σωελάβοντο τοῦ στρατεύματος τοῦ ὦν Σάμου τούτου ἕνεκα φίλοι αὐτοῖς. νῦν δὲ ἀεὶ
ἐπείτε ἔκτισαν τὴν νῆσον εἰσὶ ἀλλήλοισι διάφοροι ἐόντος ἑωυτοῖσι. τούτων ὦν εἵνεκα ἀπε-
μνησικάκεον τοῖσι Σαμίοισι οἱ Κορίνθιοι. ἔπεμπε δὲ ἐς Σάρδις ἐπ' ἐκτομῇ Περιάνδρου τῶν
πρώτων Κερκυραίων ὧν λέξας οὐ παῖδας τιμωρέμενος. πρόσβροι γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἦ-
σαν ἐς αὐτὸν πρῆγμα ἀτάσθαλον ποιήσαντος. ἐπείτε γὰρ τὴν ἑωυτοῦ γυναῖκα Μελίσσαν
Περιάνδρου ἀπέκτεινε, συμφορὴν ποιησάμενοι οἱ ἄλλοι συνέβη πᾶσι τῇ γυναικὶ γενέσθαι. ἦ-
σάν οἱ ἐκ Μελίσσης δύο παῖδες, ἡλικίην ὁ μὲν ἑπτακαίδεκα, ὁ δὲ, ὀκτωκαίδεκα ἔτεα γε-
γονώς. τούτους μητροπάτωρ Προκλῆς ἐὼν Ἐπιδαύρου τύραννος, μετεπέμψατο παρ'
ἑωυτόν, ἐὼν φρονέοντί τε ὡς εἰκὸς ἦν δυσχερὲς ἐόντες οἱ ἑωυτοῦ παῖδες. ἐπείτε δὲ σφέας
ἀπεπέμπετο, εἶπε πρὸς πέμπων αὐτούς. ἆρα ἴστε ὦ παῖδες ὃν ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκτει-
νε; τῶν δὲ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν, ὧν οὐδὲν λόγῳ ἐποιήσατο. ὁ δὲ νεώτερος, ἦν δ', ὦ
μακάριε Λυκόφρων, ἤλυσε ἀνηύσας οὕτω, ὥστε ἀπικόμενος ἐς τὴν Κόρινθον, ἅτε φονέα τῆς
μητρὸς τὸν πατέρα οὔτε προσεῖπε, οὐδὲ προσελέγετο, ἐσορέοντί τε, λόγου οὐδενὸς ἐδίδου. τέλος δὲ μιν πολλῷ θυμῷ ἐχόμενος ὁ Περίανδρος, ἐξελαύνει ἐκ τῶν
οἰκίων. ἐξελάσας δὲ τοῦτον, ἐσόρεε τὸν πρεσβύτερον, τοῦ, σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη.
ὡς δὲ οἱ ἀπήγγελλον, ὡς σφέας φιλοφρόνως ἐδέξατο. ἐκείνου δὲ τοῦ ἕνεκα τό, σφι ὁ Προκλῆς
ἀποτέλλων ἔπεται, ἅτε οὐ νόῳ λαβὼν, οὐκ ἐμέμνητο. Περιάνδρου δὲ οὐδαμῶς μιν μηχανᾶσθαι ἔφη
εἶναι μὴ οὐ σφι ἐκείνου τοιοῦτόν τι, ἐλπαίρειν τε ἰσορέων. ὁ δὲ, ἀναμνησθεὶς, ἔπεται καὶ τοῦ-
τον. Περιάνδρου δὲ νόῳ λαβὼν καὶ οὗτος, καὶ μαλακὸν γνώμην δοκέων Βουλόμενος οὐδὲν, ἢ ὁ ἐξε-
λαθεὶς τοῦ αὐτοῦ πάσῃ, δίαιταν ἐποιέετο ἐς κύνους πέμπων ἄγγελον, ἀπαγορεύων μή μιν
δέκεσθαι οἰκίοισι. ὁ δὲ, ὅκως ἀπελαυνόμενος ἔλθοι ὀν ἄλλου οἰκίου, ἀπελαύνετ' ἂν καὶ
ἀπὸ τούτου. ἀπελεόντος τε τοῦ Περιάνδρου τοῖσι ἐξαμαύσιοισι, καὶ ἐξέργειν κελεύον-
τος. ἀπελαυνόμενος δ' ἂν ἵκετο ἐπ' ἑτοῖμα τῷ ἑταίρῳ. οἱ δὲ, ἅτε Περιάνδρου ἐόντα παῖ-
δα, καίπερ δεδοικότες, ὅμως ἐδέκοντο. τέλος δὲ, ὁ Περίανδρος κήρυγμα ἐποιήσατο. ὃς ἂν
οἰκίοισι

perader.

οἰκίοισι ἐπισοδεξιτέ μιν, ἢ πᾶσι σφαλεχθῆ, ἰρὴν ζημίην τῷ θεῷ τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν, ὅσην δὴ εἶπας. πῶς ὦν δὴ τῷ θεῷ τὸ λήρυγμα, οὐτέ τις οἱ σφαλέεσθαι, ὅτε οἰκίοισι σέκισθαι ἤθελε. πῶς δέ, οὐδὲ αὐτὸς ἐκεῖνο ἐσικάσθη πειρᾶσθαι ἀπειρημένου. ἀλλὰ σφαπαρτρέων γε τῆσι σοῖσι ἐκαλινδέετο. τετάρτῃ δ' ἡμέρῃ ἰσθὼ μὴν ὁ Περίανδρος ἀλευσίῃσί τε καὶ ἀσιτίῃσι συμπεπωκὼς, οἰκτείρει. τοῖσι δὲ Περιάνδρου, ἥτε ἄσσον, καὶ ἔλεγε. ὦ πᾶι, κότερα κρύτων αἱρετώτερά ὅτι, ταῦτα τὰ, νῦν ἔχων πρήσσεις, ἢ τὴν τυραννίδα καὶ τὰ ἀγαθὰ, τὰ, νῦν ἐγὼ ἔχω ταῦτα, ἐόντα τοῦ πατρὶ ὠπτιδέου παραλαμβάνειν; ὅς ἐὼν ἐμός τε πᾶις, καὶ Κορίνθου τῆ δυσδαίμονος Βασιλεύς, ἀλύτῳ βίῳ εἴλυ. ἀντιπαστέωντε, καὶ ὀργῇ χρεώμενος, δὺς πάντα σε ἤκιστα ἐχρῆν. εἰ γάρ τις συμφορὴ ἐν οἰκοῖσι ἐγεγόνεε, ἐξῆν τοσαῦτα δὺ ἐμὲ ἔχειν, ἐμοί τε αὖ πατρὶ γενέ, καὶ ἐγὼ αὐτὸ τὸ πλοῦτο μέτοχος εἰμι, ὅσα αὐτὸς σφε ἐξεργασάμην. σὺ δὲ μαθὼν ὅσα φθονέεσθαι ἰρέοσόν ὅτι, ἢ οἰκτείρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν τι ἐς σὺν τοκῆας καὶ δὺ σὺν ἰρέοσσεναι τιθυμεῶσθαι, ἄπιθι δὺ τὰ οἰκία. Περίανδρος μὲν τοῦτοισι αὐτὸν κατελάμβανε. ὁ δὲ, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀμείβετο τὸν πατέρα. ἔφη δέ μιν ἰρὴν ζημίην ὀφείλειν τοῖ θεῷ ἑωυτοῖ ἐς λόγους ἀπικόμενον. μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄπορόν τι τὸ κακὸν εἴη τοῦ παιδὸς, καὶ αὐτίκα μιν, ἀζ ὀφθαλμῶν μιν ἀπέπεμπετο, σείλας πλοίῳ ἐς Κέρκυραν, ἐπεκράτεε γὰρ καὶ τούτων. ἀπεσείλας δὲ τοῦτο ὁ Περίανδρος, ἐστρατοῦτο τῶι τὸν πρυτάνιν Προκλέα, ὡς δὴ παρεόντων οἱ πρηγμάτων ἐόντα ἀπιπώτατον. καὶ εἶλε μὲν τὴν Ἐπίδαυρον. εἶλε δὲ αὐτὸν Προκλέα, καὶ ἐζώγρησε. ἐπεὶ δὲ τοῦ χρόνου πρόβαίνοντος, ὅτε Περίανδρος παρηβήκεε, καὶ σωφρονώσκετο ἐωυτοῖ, οὐκέτι εἶναι ἀμαχὸς τὰ πρήγματα ἐπορᾶν τε, καὶ διέπειν, πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν, ἐπεκάλεε τὸν Λυκόφρονα υἱὸν τὴν τυραννίδα. ἦν γὰρ δὴ πρεσβυτέρῳ δὴν παιδίῳ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ οἱ κατεφάνη ἐὸν νωθρότερον. ὁ δὲ Λυκόφρων τὰ δὲ ἀναπείσιος ἠείωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην. Περίανδρος δὲ πρὸς ἐκεῖνον τὸν νεηνίεον, ἀδύτερα ἀπέειπε ἐπ' αὐτὸν τὴν ἀδελφεὴν, ἑωυτοῦ δὲ, θυγατέρα. δοκέων μιν μάλιστα ταύτην αὖ πείθεσθαι. ἀπικομένης δὲ ταύτης, καὶ λεγούσης, ὦ πᾶι, βούλεαι τὴν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους τρόπους, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς δι' αφοργυθέντα μᾶλλον, ἢ αὐτὸς σφε ἀπελθὼν ἔχειν; ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία σαῦσαι σεωυτὸν ζημιῶν. φιλοτιμίη ὑπῆμα σκαιόν. μὴ τὸ κακὸν τῷ κακῷ ἰῶ. πολλοὶ δὴν δικαίων τὰ ἰθέα κέρδεα πρὸ τιθεῖσι, πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῷα δι' ζημίωσι, τὰ πάτρῳα ἀπέβαλον. τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν. πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασαὶ εἰσι. ὁ δὲ, γέρων τε ἤδη καὶ παρηβηκὼς, μὴ δῶς τὰ σεωυτοῦ ἀγαθὰ ἄλλοισι, ἡ μὴν, δὴ τε ἐπαγωγότατα δι' δι' αχθεῖσα ἐκ τοῦ πατρὸς, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑποκεινόμενος, ἔφη ἀδάμα ἥξειν ἐς Κόρινθον ἐς τ' αὖ πεπυθάνεσθαι πόλιόν τε τὸν πατρὸς ἀπαγγελάσιος δὲ τούτου τοῦτο, τὸ τρίτον ὁ Περίανδρος κήρυκα πέμπει, βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἥκειν. ἐκεῖνον δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικόμενον, διαδόχον γενέσθαι τῆ τυραννίδι. καταινεσάντος δ' ὦν τούτοισι τοῦ παιδὸς, ὁ μὲν Περίανδρος ἐσέλλει ἐς τὴν Κέρκυραν. ὁ δὲ πᾶς οἱ ἐς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τοῦτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφι Περίανδρος ἐς τὴν χώρην ἀπίκηται, ἐτεύνουσι τὸν νεηνίσκον. ἀντὶ τούτου μὲν Περίανδρον Κερκυραίους ἐτιμωρέετο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑβρισθέντες ὑπ' αὐτῶν, ἐπολιόρκεον Σάμον. προσβαλόντες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, τὸ μὲν πρὸς θαλάσσης ἐσεῶσι τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ κατὰ τὸ προάστειον τῆ πόλιος ἐσερήκασαν. μετὰ δὲ αὐτοὶ βοηθήσαντος Πολυκράτεος χερσὶ πολλῇ ἀπηλάθησαν. κατὰ δὲ τὸν ἑπτάνεω τοῦτον τὸν ὦν τῆ ῥαχίος τοῦ οὔρεος ἐπέοντα, ἐπεξῆλθον οἵτε ἐπίκουροι καὶ αὐτῶν Σαμίων συχνοί. ἐξαμωσάμενοι δὲ οὓς Λακεδαιμονίους ἐπ' ὀλίγου χρόνου ἐφύλασσον ὀπίσω. οἱ δὲ, ὡς ἀπαμωσάμενοι, ἐκτείνον. εἰ μὲν νῦν οἱ παρεόντες Λακεδαιμονίων ὁμοίως ἐβούλοντο, τάντῃ τῇ ἡμέρῃ Ἀρχίης τε καὶ Λυκώπης, αἱρέθη ἂν Σάμος. Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μοῦνοι στυγεωτατεύοντες, φοβέουσι ἐς τὸ τεῖχος τοῖσι Σαμίοισι, καὶ ἀπελπιδόντες τῆ ὀπίσω ὁδοῦ, ἀπέθανον ἐν τῇ πόλι τῇ Σαμίων. τρίτῳ δὲ ἀπ' Ἀρχίεω τούτου γενόμενος ἄλλῳ Ἀρχίῃ τοῦ Σαμίου τοῦ Ἀρχίεω, αὐτὸς ἐν Ῥιτανῇ στυγεόμενος. δήμιον γάρ τούτῳ ἐν, ὃς ξείνων πάντων μάλιστα ἐτίμα τε Σαμίους, καὶ οἱ τοῦ πατρὶ ἔφη Σάμιον τοὔνομα τεθῆναι, ὅτι οἱ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀρισεύσας, ἐτελεύτησε. τιμᾶν δὲ Σαμίους ἔφη, διότι παρὰ οἱ τὸν πατέρα δημοσίῃ

δημοσίῃ ἐτάφη Σαμίων ἐν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὡς σφι πρόσφορα ἐγεγόνεε ἡμέρῃ, πολιορκέοντι Σάμον, ἐς τὸ πρόσω τε οὐδὲν προεκόπτετο τῶν πρηγμάτων, ἀπαλλάσσοντο δὴ τῆ Πελοποννήσου. ὡς δὲ ὁμαρτιόστροφος λόγος ὥρμηται, λέγεται Πολυκράτεα ὧν χώριον νόμισμα πρῶτα πολλὸν μολίβδου κατὰ χρυσώσαντα, δωρέεσθαι ἐπὶ σφέας, σφεῖς δὲ, ἐξαμωσάμενους, οὕτω δὴ ἀπαλλάσσεσθαι. ταύτῃ πρώτῃ στρατιῇ ἐς τὴν Ασίην Λακεδαιμονίοισι δωρίεες ἐπὶ στεντο. οἱ δ' ὦν τὸν Πολυκράτεα στρατοστάμενοι Σαμίων, ἐπεί οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοὺς ἀπαλείπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφνον. χρημάτων γὰρ ἐδέοντο. τὰ δὲ τῶν Σιφνίων πρήγματα ἤκμαζε τότε τὸν χρόνον, καὶ νησιωτέων μάλιστα ἐπλούτεον. ἄτε ἐόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ νήσῳ χρυσέων καὶ ἀργυρέων μετάλλων οὕτω, ὥστε ἀπὸ τῆς δεκάτης τῶν γινομένων αὐτόθεν χρημάτων, θησαυρὸς ἐν Δελφοῖσι ἀνάκειται, ὁμοῖα τοῖσι πλεσιωτάτοισι. αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου χρήματα διενέμοντο. ὅτε ὦν ἐπιδύνοντο τὸν θησαυρὸν, ἐχρέωντο τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρεόντα ἀγαθὰ οἷά τε ἔσται πολλὼ χρόνον παραμένειν. οἱ δὲ Πυθίη ἐχρήσατο τάδε.

Αλλ' ὅταν ἐν Σίφνῳ πρυτανήια λευκὰ γένηται, "
Λευκοφρύς τ' ἀγορὴ, τότε δὴ δεῖ φράδμονος ἀνδρὸς "
Φράσσασθαι, ξύλινόν τε λόχον, λήρυκά τ' ἐρυθρόν. "

Τοῖσι δὲ Σιφνίοισι τότε ἐν ἦ ἀγορὴ καὶ τὸ πρυτανήιον, παρίῳ λίθῳ ἠσκημένα. ἐδέετο τὸν χρησμὸν οὐκ οἷοί τε ἦσαν γνῶναι, οὔτε τότε αὐτοὶ, οὔτε τὸν Σαμίων ἀπιγμένων. ἐπεί τε χάριτι πᾶσι τὴν Σίφνον προσέχρη οἱ Σάμιοι, ἔπεμπον τὸν νεῶν μίαν πρεσβεας ἄγουσαν δὴ τὴν πόλιν. τὸ δὲ παλαιὸν ἅπασαι αἱ νῆσοι, ἦσαν μιλτηλφέες. καὶ ἐν δὴ τοῦτο, τὸ, ἡ Πυθίη προηγόρευε τοῖσι Σιφνίοισι φυλάξασθαι τὸν ξύλινον λόχον μελοῦσαν τε καὶ ἐρυθρόν. ἀπικόμενοι δ' ὦν οἱ ἄγγελοι, ἐβούλευον τὸν Σιφνίων, εἰ τι τάλαντά σφι χρῆσαι. οὐ φασκόντων δὲ χρήσειν τὸν Σιφνίων αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τοὺς χώρους αὐτῶν ἐπορέοντο. ταῦτα μέλλουσι δ' ἔμελλον οἱ Σίφνιοι βοηθέοντες. καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἐσσώθησαν. καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπεκλήισθησαν τοῦ ἄστεος ἐπὶ τὸν Σαμίων. καὶ αὐτοὺς μετὰ ταῦτα ἑκατὸν τάλαντα ἐπράξαν. παρὰ δὲ Ἑρμιονέων νῆσον αὐτὶ χρημάτων παρέλαβον Θυρίην τὴν ἐν Πελοποννήσῳ. καὶ αὐτὴν Τροιζηνίοισι παρακατέθεντο. αὐτοὶ δὲ Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ, ἔκτισαν, οὐκ ὦν τὸν πλέοντες, ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελαύνοντες ἐκ τῆς νήσου. ἔμειναν δ' ἐν ταύτῃ, καὶ δυναμούμενοι ἐπ' ἔτεα πλείω, ὥστε τὰ ἱρὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ ἐόντα νῦν, οὗτοί εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ τὸν τῆ Δικτύνης νηόν. ἕκτῳ δὲ ἔτεϊ Αἰγινῆται αὐτοὺς ναυμαχίῃ νικήσαντες, ἐξῆραν πολίσαντο μετὰ Κρητῶν. καὶ τῶν νεῶν ἀπαρχὰς ἐχρυσέωσαν τὰς πρώρας ἀκροστολίασαν, καὶ ἀνέθεσαν, ὅτι τὸ ἱρὸν τῆ Ἀθηναίης ἐν Αἰγίνῃ. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἔχοντες ἔχοντόν τε Σαμίοισι Αἰγινῆται. πρότερον μὲν γὰρ Σάμιοι ἐπ' Αμφικράτεος βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρατευσάμενοι ἐπ' Αἴγιναν, μεγάλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινήτας, καὶ ἔπαθον τὰ ἐκείνων. ἡ μὲν αἰτίη αὕτη. ἐμήκυσα δὲ πρὸς Σαμίων μᾶλλον, ὅτι σφι τρία ὄντα μέγιστα ἁπάντων Ελλήνων ἐξεργασμένα, οὔρεός τε ὑψηλοῦ ὄρυγμα ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀργυιάς. ἔστι τὸ ὄρυγμα κάτωθεν ἀρξάμενον, ἀμφίστομον. τὸ μὲν μῆκος τοῦ ὀρύγματος, ἑπτὰ στάδιοί εἰσι, τὸ δὲ ὕψος, καὶ εὖρος, ὀκτὼ ἑκάτερον ὀργυιέων. διαπαντὸς δὲ αὐτοῦ, ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσίπηχυ βάθος ὀρώρυκται, τρίπουν δὲ τὸ εὖρος. δι' οὗ τὸ ὕδωρ μεταχετευόμενον δι' ἀγωγῶν, παραγίνεται ἐπὶ τὴν πόλιν, ἀγόμενον ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. ἀρχιτέκτων δὲ τοῦ ὀρύγματος τούτου ἐγένετο Μεγαρεὺς Εὐπαλῖνος Ναυστρόφου. τοῦτο μὲν δὴ ἓν τῶν τριῶν ἐστί. δεύτερον δὲ περὶ λιμένα χῶμα ἐν θαλάσσῃ, βάθος κατὰ εἴκοσι ὀργυέων. μῆκος δὲ τοῦ χώματος, μέζον δύο σταδίων. τρίτον δὲ σφι ἐξεργάσατο νεὸς μεγίστης πάντων νεῶν ἐν, ἡμεῖς ἴδμεν. τοῦ, ἀρχιτέκτων πρῶτος ἐγένετο Ροῖκος Φίλεω τῶν χώριος. τούτων εἵνεκε μᾶλλόν τι περὶ Σαμίων ἐμήκυσα. Καμβύσῃ δὲ τοῦ Κύρου χρονίζοντι περὶ Αἴγυπτον, καὶ παραφρονήσαντι, ἐπανίσαντες ἄνδρες μάγοι δύο ἀδελφεοί. τῶν, τὸν ἕτερον καταλελοίπεε τῶν οἰκίων μελεδωνὸν ὁ Καμβύσης. οὗτος δὴ ὦν οἱ ἐπανέστη μαθών τε τὸν Σμέρδιος θάνατον ὡς ἐρύσσοιτο χρυσόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι τε ἦσαν οἱ ὦν σταμένοι αὐτὸν Περσέων, οἱ δὲ πολ-

λοὶ

& Cambyse deficiunt Magi

λοὶ πορευόντα μὴ ἐδοίησαν, πρὸς ταῦτα βουλεύσας τάδε, ἐπεχείρησε τοῖσι Βασιλη-
σι. ἦν οἱ ἀδελφεὸς ὁμοπάτριος, ἑωυτοῦ ἀδελφεόν, ἀπέκτεινε. ἦν τε δὴ ὅμοιος ἐὼν τῷ Σμέρδι.
καὶ δὴ καὶ οὔνομα τὠυτὸ εἶχε Σμέρδις. τοῦτον ὦν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ μάγος Πατιζείθης, ὡς
οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει, εἰσὶ ἄγων ὅν Βασιλήιον θρόνον, πείσας δὲ ἔστε, ἱμερώσας δὲ ἐπεμπε
ἐς πάντα, καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον προδρόμους τῷ στρατῷ, ὡς Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἀκου-
σέα εἴη τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οὐ Καμβύσεω. οἱ δὴ ὧν ἄλλοι ἐκήρυκευ προηγόρευον ταῦτα.
καὶ δὴ καὶ ὁ ἐπ' Αἴγυπτον τεταχὼς, εὑρίσκε γὰρ Καμβύσεα καὶ τὸν στρατὸν ἐόντα ἐν Συ-
ρίῃ ἐν Ἐκβατάνοισι, προκηρύσσει σὰς ἐν μέσοισι τὰ ἐντεταλμένα ἐκ τοῦ μάγου. Καμβύσης
δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκ τοῦ κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μιν λέγειν ἀληθέα, αὐτός τε προδιεδόθη 10
ἐκ Πρηξάσπεος, ἐνέμφθη γὰρ αὐτὸν ὡς ἀφικτεύσον τὰ Σμέρδιν ἐποίησε ταῦτα, βλέψας
δὲ τὸν Πρηξάσπεα, εἶπε, Πρηξάσπες, ἦ μοι διεπρήξαο τό, οἱ προσέθηκα πρῆγμα, ὁ δέ, εἶ-
πε, ὦ δέσποτα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθέα ὁκως κοτέ σοι Σμέρδις ἀδελφεὸς ὁσος ἐπανέστηκε. ὁ δὲ
ὁκως τοι ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς νεῖκός τι ἔσται ἢ μέγα, ἢ σμικρόν. ἐγὼ γὰρ αὐτὸς ποιήσας τὰ, σύ
με ἐκέλευσε, ἔθαψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμεωυτοῦ. εἰ μέν νυν οἱ τεθνεῶτες ἀνίστασι, πρὸς δέκεσ-
τοι καὶ Ἀστυάγεα τὸν μῆδον ἐπαναστήσεσθαι. εἰ δὲ ἔστι ὥσπερ πρότερον, οὐ μήτοι σοί γε ἐκ ἐκείνου νεώ-
τερον κακὸν ἀναβλάστηκε. νῦν ὦν μοι δοκέει μετὰ δεῦρο ἰέναντας τὸν λήρυκα, ἐξετάζειν ἐρωτεύν-
τας, παρ' ὅτου ἥκων προαγορεύει ἡμῖν Σμέρδιος Βασιλεύειν. ταῦτα εἶπας Πρη-
ξάσπεος, ἤρεσε γὰρ Καμβύσῃ, αὐτίκα μετὰ δεῦρο ἐκόμιζε μάντις ὁ κήρυξ, ἦκε. ἀπιγμένον δέ μιν
εἴρετο ὁ Πρηξάσπης τάδε. ὦνθρωπε, φῆς γὰρ ἥκειν παρὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἄγγελος. νῦν 20
ὦν εἶπας τῷ ἀληθέϊ λόγῳ, ἄπιθι χαίρων ἐπὶ δόμους αὐτός τε Σμέρδις φανερὸς ἐὼν ὄψει σὺν τέλ
λεσι ταῦτα, ἢ τῶν τις ἐκείνου ὑπηρετέων. ὁ δὲ, εἶπε. ἐγὼ Σμέρδιν μὲν τὸν Κύρου ἐξότου Βασι
λεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐς Αἴγυπτον, ὄκως ὅπωπα. ὁ δέ μοι μάγος τὸν, Καμβύσης ἐπίτροπον
τε οἰκείων ἀπέδεξε, ὅτος ταῦτα ἐνετείλατο, φὰς, Σμέρδιν τὸν Κύρου εἶναι τὸν ταῦτα ὑβρισμέ-
νον εἶπαι πρὸς ὑμέας. ὁ μὲν, δὴ σοι ἔλεγε ὅδε ἀδικατάδυσμος. Καμβύσης δὲ εἶπε, Πρή
ξασπες, σὺ μὲν οἷα ἀνὴρ ἀγαθὸς ποιήσας τὸ κελευόμενον, αὐτίκα ἐκπέφευγας. ἐμοὶ δὲ, τίς ἂν
εἴη Πέρσεων ὁ ἐπανεστεώς, ὧν βατεύων τοῦ Σμέρδιος ὄνομα; ὁ δὲ, εἶπε. ἐγὼ μοι δοκέω συ-
νιέναι τὸ γεγονὸς ὦδε ὦ Βασιλεῦ. οἱ μάγοι εἰσί τε οἱ ἐπανεστεῶτες, τόν τε ἔλιπες μελεδωνὸν
τῶν οἰκίων, Πατιζείθης, καὶ ὁ τούτου ἀδελφεὸς Σμέρδις. ἐνθαῦτα ἀκούσαντα Καμβύσεα τὸ
Σμέρδιος οὔνομα, ἔστυφε ἡ ἀληθείη τῶν τε λόγων, καὶ τοῦ ὀνείρου. ὃς ἐδόκεε ἐν τῷ ὕπνῳ 30
ἀπαγγεῖλαί τινά οἱ ὡς Σμέρδις ἑζόμενος ὁν τοῦ Βασιλήιου θρόνου, ψαύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ
οὐρανοῦ. μαθὼν δὲ ὡς μάτην ἀπολωλεκὼς εἴη τὸν ἀδελφεόν, ἀπέπεμπε Σμέρδιν. ἀποπέμψας
δὲ, καὶ πορευομένην τὴν ἀπάτην συμφορῇ, ἀναθρώσκει ἐπὶ τὸν ἵππον, ἐν νόῳ ἔχων τὼ τα-
χίστω ἐλάσαι ἐς Σοῦσα στρατεύεσθαι ὧν τὸν μάγον. μαί οἱ ἀναθρώσκοντι ὧν τὸν ἵππον, τοῦ κολεοῦ
τοῦ ξίφεος ὁ μύκης ἀποπίπτει. γυμνωθὲν δὲ τὸ ξίφος, ψαίει τὸν μηρόν. τρωματισθεὶς δὲ κα-
τὰ δόρυ, αὐτὸς τῇ πρότερον τῶν Αἰγυπτίων θεὸν ἔπαιε ἔπληξε, ὡς οἱ καιρίη ἔδοξε τετύ-
φθαι, ἔρεσθαι ὁ Καμβύσης, ὅτι τῇ πόλει οὔνομα εἴη. οἱ δὲ, εἶπον ὅτι Ἐκβατανα. ἔστι δὲ, ὅτι πρό-
τερον ἐκέχρητο ἐκ Βουτοῦς πόλεος ἐν Ἐκβατανοῖσι τελευτήσειν τὸν βίον. ὁ μὲν δὴ ἐν τοῖσι
μετρίοισι Ἐκβατάνοισι ἐδόκεε τελευτήσειν γηραιός. ἐν τοῖσί οἱ ἦν πάντα τὰ πρήγματα.
τὸ δὲ χρηστήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Ἐκβατάνοισι ἔλεγε ἄρα, καὶ δὴ ὡς τότε ἐπειρέσθη ὑπὸ 40
βου τὴν πόλεος τὸ οὔνομα, ἐπὶ τοῦ συμφορῆς τε ἐκ τοῦ μάγου ἐκπεπλῆχθαι, καὶ τοῦ
τρώματος ἐσωφρόνησε. συλλαβὼν δὲ, τὸ θεοπρόπιον εἶπε.

Ἐνθαῦτα Καμβύσεα τὸν Κύρου ὀΐει ἐπιπρωμένον τελευτᾶν. τὸ μὲν δὴ ἐνταῦτα. ἡμέρῃσι
δὲ ὑστέροισι ὡς εἶπε, μεταπεμψάμενος Πρηξάσπεα τῶν περιόντων ἐν λόγιμωτάτους, ἐλε-
γε σφι τάδε, Ὦ πέρσαι, κατελελάβηκέ με τὸ, πάντων μάλιστα ἐκφυγεῖν προηγμάτων,
ἔστι δὲ ὑμέας ἐκφῶναι. ἐγὼ γὰρ ἐὼν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶδον ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ τὴν, μηδαμά ὄφε-
λον ἰδεῖν, ἐνόησε δέ μοι ἄγγελον ἐλθόντα ἐξ οἴκου ἀγγέλλειν, ὡς Σμέρδις ἱζόμενος ὁν τόν
Βασιλήιον θρόνον, ψαύσειε τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ. δείσας δὲ μὴ ἀπαιρεθέω τὴν ἀρχὴν πρὸς τοῦ
ἀδελ-

Cambyses interritus.

Cambyses

ἀδελφεοῦ, ἐποίησα ταχύτερα, ἢ σοφώτερα. ἐν τῇ γὰρ ἀνθρωπηίῃ φύσει, ὃκ ἐνὶ ὧν ἀρᾶ τὸ μέλ- "
λον γενέσθαι, ἀκρῳέπειν, ἐγὼ δὲ ὁμάτιος πρηξάσιος ἀκρῳέμπω ἐς Σᾶσα ἀκρικτενέοντα Σμέρ "
διν. ἀξρυαδέος δὲ κακὸ πολλοῦ, ἀδεῶς διαιτώμην, ἐλαμὰ ὢν λεξάμενος μή κοτέ τις "
μοι Σμέρδιος ὑπαραιρημένος, ἄλλος ἐπανεστὰς ἀνθρώπων. πάντος δὲ τ' μέλλοντο ἔσεσθαι ἁ- "
μαρτῶν, ἀδελφεοκτόνο τε ἀδεὲς δέος γέγονε, οὐ γὰρ Βασιλήιος ἀδεὲς ὅσον ἐστέρημαι. Σμέρδις
γὰρ δὴ ἦν ὁ μάγος. τόν, μοι ὁ δαίμων προέφαινε ἐν τῇ ὄψι ἐπανεστήσεσθαι. τὸ μὲν δὴ ἔργον ἔρ "
γασαί μοι, καὶ Σμέρδιν μὲν Κύρου, μηκέτι ὑμῖν ἐόντα λογίζεσθε. οἱ δὲ ὑμῖν μάγοι Βασιλήιον τε "
Βασιλήιων. τόν, τε ἔλιπον ἐπίτροπον τῶν οἰκίων, οὗτος ὁ ἐκείνου ἀδελφεὸς Σμέρδις. τοῦτον μὲν νυν "
μάλιστα χρὴ ἐμοῦ ἀεχρὰ πρὸς τῶν μάγων πεπονθότος τιμωρέειν ἐμοί. οὕτος μὲν ἀνοσιωμόρω "
τετελεύτηκε, τῷ δ' ἐωϋτοῦ οἰκηιοτάτων. τούτου δὲ μηκέτι ἐόντος, θαλύτερα τῶν λοιπῶν ὑ- "
μῖν ὦ Πέρσαι γίνεταί μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν "
βίον. καὶ δὴ ὑμῖν τάδε ὦδε κατὰ θεοὺς τοὺς βασιλείους ὦ καλεῶν, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μά- "
λιστα Ἀχαιμενιδέων τοῖσι παρεοῦσι, μὴ προδοῦναι τὴν ἡγεμονίην ταύτην ἐς Μήδους προδεδο- "
σαν. ἀλλ' εἴτε δόλῳ ἔχουσι αὐτὴν κτησάμενοι, δόλῳ ἀναιρεθέωσι ὑπὸ ὑμέων. εἴτε καὶ ἀφανεῖ "
τῳ κατεργασάμενοι, ἀφανεῖ κατὰ τὸ καρτερὸν ἀνασώσασθαι, καὶ ταῦτα μὲν ποιοῦσι ὑμῖν, γῆ "
τε καρπὸν ἐκφέροι, καὶ γυναῖκές τε, καὶ ποίμνια τίκτοιεν ἐοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον ἐλευ- "
θέροισι. μὴ δὲ ἀνασωσαμένοισι αὖτις, μηδ' ὧδε χειρίσασι ἀνασώζειν, τὰ ἐναντία εὔχομαι ἀρέσ "
θαι ὑμῖν γενέσθαι. καὶ πρὸς τούτοισι τὸ τέλος Περσέων ἐπάξω ὧδε γενέσθαι, οἷον ἐμοὶ ὧδε "
γέγονε. ἅμα τε εἶπας ταῦτα ὁ Καμβύσης, ἀπέκλαιε πᾶσαν τὴν ἑωϋτοῦ πρῆξιν. Πέρσαι δὲ "
ὡς τὸν βασιλέα εἶδον ἀνακλαύσαντα, πάντα τὰ τε ἐσθῆτος ἐλόμενα εἶχον, ταῦτα κατείρε
κόν τε, καὶ οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς ἐσφακελισμένα τε τὸ ὀστέον, καὶ ὁμη-
ρος τάχιστα ἐσάπη, ἀπενείκε Καμβύσεα τὸν Κύρου Βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάντα ἐπὶ ἔτεα,
καὶ μοῦνα πλὴν ἐπὶ σπαρτιήτας ἐόντα ἕρσενος, καὶ θηλέος γόνου. Πρηξάσπεα δὲ
τοῖσι παρεοῦσι, ἀπίσιν πολλὴν ἐποιέετο οὐ μάγους ἔχειν τὰ πρήγματα. ἀλλ' ἀπίστεον ὡς
ἐμβολὴν εἴη ἔσεσθαι Καμβύσεα τὰ, εἶπε πρὸς τοὺς Σμέρδιος θανάτου. ἵνα οἱ ἐκπολεμωθῇ πᾶν τὸ
Πέρσικόν. οὕτω μὲν νυν ἀπίστεον Σμέρδιν τὸν Κύρου Βασιλέα αἰνέεσθαι, λεωῦς γὰρ καὶ
ὁ Πρηξάσπης ἔξαρνος ἦν μὴ μὲν ἀκρικτεῖναι Σμέρδιν. οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλὲς Καμβύσεω τε τε- Magus regnat
λευτηκότος, φάναι τὸν Κύρου ὑὸν ἀκρωλοφᾶναι αὐτοχειρίῃ. ὁ δὲ δὴ μάγος, τελευτήσαντος
Καμβύσεω, ἀδεῶς ἐβασίλευσε, ὧν βατεύων τοῦ ὁμωνύμου Σμέρδιος τοῦ Κύρου μοῦνας ἐπὶ
οὐκ ὀλίγους Καμβύσεα ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτεα ἦν πληρώσας. ἐν τοῖσι ἀπίστεον ὅν οὐκ ἐόντα νε- Magus regnat
κρούς πάντας δυσοργησίας μεγάλας, ὥστε ἀκθαιρόντος αὐτοῦ, πόθεν ἔχειν πάντας οὐς ἐν τῇ
ἀσίῃ πάρεξ αὐτῶν Περσέων. διαπέμψας γὰρ ὁ μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῶν ἀρχὴν ἔπεσε ἀπαλλάξειν Oranes suspicati ὁ M.
ἀπὸ στρατηίης καὶ φόρου ἐπ' ἔτεα τρία. προεῖπε μὲν δὴ ταῦτα αὐτίκα ἀνιστάμενος ἐς τὴν ἀρ- gnan Smerdin Cyri
χὴν. ὀγδόῳ δὲ μηνὶ, ἐξεύρε κατὰ δὴ τρόπον τοιῶδε. Οτάνης ἦν Φαρνάσπεω μὲν πάις,
γένει δὲ καὶ χρήμασι ὁμοίως τῷ πρώτῳ Περσέων. οὗτος ὧν ὁ Οτάνης πρῶτος ὑπώπτευσε τὸν
μάγον, ὡς οὐκ εἴη ὁ Κύρου Σμέρδις, ἀλλ' ὅσπερ ἦν, τήνδε συμβαλλόμενος. ὅτι τε οὐκ ἐξέ-
φοιτε ἐκ τῆς ἀκροπόλιος, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλεε δι' ὄψιν ἑωϋτῷ οὐδένα τῶν λογίμων Περσέων.
ὑποπτεύσας δὲ μιν, ἐποίεε τάδε. ἔσχε αὐτὸ ὁ Καμβύσης θυγατέρα, τῇ οὔνομα ἦν Φαιδύμη,
τῇ αὐτῇ δὴ ταύτῃ ἔσχε τότε ὁ μάγος, καὶ ταύτῃ συνοίκεε. καὶ τῇσι ἄλλῃσι πάσῃσι τῶ-
σι τοῦ Καμβύσεω γυναιξὶ. πέμπων δὴ ὧν ὁ Οτάνης παρ' αὐτὴν τὴν θυγατέρα, ἐπυνθάνε
το παρ' ὅτεῳ ἀνθρώπῳ κοιμῷτο, εἴτε μετὰ Σμέρδιος τοῦ Κύρου, εἴτε μετ' ἄλλου τευ. ἡ δὲ οἱ
αὐτὸν ἔπεμπε φαμένη οὐ γινώσκειν, οὔτε γὰρ τὸν Κύρου Σμέρδιν ἰδεῖσθαι οὐδαμᾶ, οὔτε ὅστις
ἐστὶ ὁ συνοικέων αὐτῇ ἐπύθετο. ἔπεμπε δὶς οὐ τρὶς ὁ Οτάνης λέγων, εἰ μὴ αὐτὴ Σμέρδιν τὸν Κύ
ρου γινώσκεις, σὺ δὲ παρὰ Ἀτόσσης πύθευ, ὅτεῳ κοὐτῷ συνοικέει αὐτή τε ἐκείνη, καὶ σύ. πάν
των γὰρ δίκαιον τὸν γε ἑωϋτῆς ἀδελφεὸν γινώσκειν. αὐτὶς ἔπεμπε πρὸς ταῦτα ἡ θυγατηρ, οὔτε
Ἀτόσσης οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐς λόγους ἐλθεῖν, οὔτε ἄλλῳ οὐδενὶ ἰδεῖσθαι τὸν συγκατημένων γυ-
ναικῶν, ἐπείτε γὰρ τάχιστα οὗτος ἄνθρωπος ἐς τὸς κοτὲ δὴ παρέλαβε τὴν Βασιλείην, δι' ἐπιστέρε ἡμέας, ἄλλῳ ἄλλῃ τάξας. ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ Οτάνεω, μᾶλλον κατεφάνη τὸ

πρῆγμα. βούλω δὲ ἀγγελίην ἐσπέμπει παρ' αὐτιὼ, λέγουσαν ταῦτα, ὦ δύγατερ, σ' ἐᾶ σε γενῆαι ἓν, κινδυνων ἀναλαβέοδαι, τὴν, ἂν ὁ πατὴρ τοσοδωίειν μελδύοι. ἢν γὰρ μὴ ἔσι ὁ Κύρου Σμέρδις, ἀλλὰ νὼ, ἂν κατασκοπέω ἐγὼ, οὐτοί μιν σοί τε συγκοιμώμενον, καὶ τὸ Περσέων ἀρᾶ πος ἔχοντα σ' ἐᾶ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ δουῶαι δίκλω. νῦν ὦν ποίησον τάδε. ἐπεάν σοι σωδῦλι, καὶ μαθὴς αὐτὸν κατυπνώμενον, ἄφασον αὐτὸ τὰ ὦτα, καὶ ἢν μὲν φαίνηται ἔχων ὦτα, νόμιζε σεωῦτιὼ Σμέρδι τῷ Κύρᾳ σωοικέειν. ἢν δὲ μὴ ἔχων, σὺ δὲ ᾧ μάγῳ Σμέρδι. αὐτὸπέμπει πᾶς ταῦτα ἡ Φαιδίμη, φαμλίη λινδωδύσειν μεγάλως, ἢν ποιῇ ταῦτα. ἢν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνῃ τὰ ὦτα ἔχων, ἐπίλαμπτος δὲ ἀφάσουσα ἔσαι, εὖ εἰδ' ὅαι ὡς ἀϊσώσει μιν, ὅμως μλύοι ποιήσειν ταῦτα. ἡ μὲν δὴ τοσεδέξατο ταῦτα τῷ πατρὶ κατεργάσαδαι. τῷ δὲ μάγῳ τότε δ' Σμέρδιος Κῦρος ὁ Καμβύσεω ἀρχων, τὰ ὦτα ἀπέτεμε ἐπ' αὐτῷ δὴ ἔνι ὁ σμικρὸς. ἡ ὧν δὴ Φαιδίμη αὖτις ἡ δ' Οτάνεω θυγάτηρ, πάντα ὦπιτελέουσα, τὰ, τοσεδέξατο ζῇσι πατρὶ, ἐπέτε αὐτῇ μέρος ἐγίνετο δ' ἀπίξιος ὑπὸ τ' μάγου, ἐν πόδι τροπῇ γὰρ δὴ γυναῖκες φοιτέουσι ζῇσι Πέρσῃσι, ἐλθοῦσα παρ' αὐτ', ἤνδε. τοσωμολόγεε δὲ καρτερῶς δ' μάγος, ἤφασε τὰ ὦτα. μαθοῦσα δ' ὁ χαλεπῶς, ἀλλ' ὀυπετέως οὐκ ἔχοντα τὸν ἄνδρα ὦτα, ὡς ἡμέρᾳ τάχιστα ἐγένετο, τάμψασα, ἐσήμηνε ζῇσι πατρὶ τὰ γεγομένα. ὁ δὲ Οτάνης παραλαβὼν Δαφαθίνεα, καὶ Γωβρύην, Πέρσεων τε πρώτους ἐόντας, καὶ ἐωῦζῇσι ὐπιστεωτάτους ἐς πίσιν, ἀπηγήσατο πᾶν τὸ πρῆγμα. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ ἀρα τοσώπηδον, οὕτω δὴ ἔχειν. ἀνωγείκαντος δὲ τοῦ Οτάνεω οὗ λόγου, ἐσ' ἑξῆκτο, καὶ ἐσ' ὀξέ σφι ἕκαστον ἄνδρα Πέρσεων πᾶσι τοιῆδε ἐσδύεσι μάλιστα. Οτάνης μὲν νυν εἰσάγετο Ινταφέρνεα, ὁ δὲ Γωβρύης, Μεγάβυζον. Δαφαθίνης δὲ, Υδάρνεα. γεγονότων δὲ τούτων ἓξ, παραγίνεται ἐς τὰ Σῶσα Δαρεῖος ὁ Υστάσπεος ἐκ Περσέων ἥκων, τότων γὰρ δὴ ἦν ὁ πατὴρ ὕπαρχος. ἐπεὶ ὦν αὐτὸς ἀπίκετο, τοῖσι ἓξ τῶν Περσέων ἐσ' ὀξὲ καὶ Δαρεῖον πᾶσε τοιῆδε ἐσδύεσι ἐσβάντος δὲ οὗτοι ἐόντος ἐπ' ἐσδύσεσι ἐσ' σφι πίσις, καὶ λόγους. ἐπέτε δὲ ἐς Δαρεῖον ἀπίκετο γνώμλω ἀφαίνεδαι, ἔλεγε σφι τάδε, ἐγὼ ταῦτα ἐσδόκεον αὐτὸς μοῦνος ἐπίσκεδαι, ὅπι τε ὁ μάγος εἴη ὁ Βασιλεύων, καὶ Σμέρδις ὁ Κύρου τετελεύτηκε. καὶ αὐτοῦ τούτου εἵνεκεν ἥκω ἀπουσλῆς, ὡς συσήσων ὑμῖ τῷ μάγῳ θάνατον. ἐπέτε δὲ σωπήνεικε ὥστε καὶ ὑμέας εἰδ' ὅαι, καὶ μὴ μοῦνον ἐμὲ, ποιέειν αὐτίκα μοι δόκεα καὶ μὴ τοσοβαλέεδαι. οὐ γὰρ ἄμεινον. εἶπε πᾶς ταῦτα ὁ Οτάνης. ὦ πάϊ Υστάσπεος, ἐοῦτε πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἐκφαίνειν ἔοικας σεωῦτόν, ἐόντα πατρὸς οὐδὲν ἧσσω. τῷ μὴν οἱ ὦν χείρω σι τάυτῳ μὴ οὕτω σωτάχυνε ἀβέλως, ἀλλ' ὦδι τὸ σωφρονέσερον αὐτιὼ λάμβανε. δεῖ γὰρ πλοῦνας γεγομένους οὕτω ὦδιχειρέειν. λέγει πᾶς ταῦτα Δαρεῖος. ἄνδρες οἱ παρεόντες, τρόπῳ ᾧδε εἰρημένῳ ὀξὺ Οτάνεω εἰ χρήσεδε, ἐπίσκεδε ὅπι ἀκλέεδε κάκιστα. ὀξοισι γάρ πις πᾶς τὸν μάγον ἰδίῃ πόδι βαλλόμλος ἑωῦζῇσι λίεσθαι. μάλιστα μὲν νυν ὀφέλετε ἐπ' ὑμέων αὐτῶν βουλόμλοι ποιέμ ταῦτα. ἐπέτε δὲ ὑμῖν ἀναφέρειν ἐς πλοῦνας ἐσόκεε, καὶ ἐμοὶ τοσερέθεδε, ἢ ποιέωμεν σήμερον, ἢ ἴσε ὑμῖν ὅπι ἢν τοσερπέσῃ ἡ νῦν ἡμέρη, ὡς οὐκ ἄλλος φθὰς ἐμοῦ κατήγορος ἔσαι, ἀλλὰ σφέας αὐτὸς ἐγὼ κατρέω πᾶς τὸν μάγον. λέγει πᾶς ταῦτα Οτάνης, ἐπεισὴ ὥρα ἀπορχόμλον Δαρεῖον, ἐπέτε ἡμέας σωτάχυνε ἀναγκάζεις, καὶ τοσερβάλλεδαι δὴ ἐᾶς, ἴδι ὀξηγέω αὐτὸς ὅτεῳ τρόπῳ πάρειμι ἐς τὰ Βασιλήια, καὶ ὦδιχρήσομλος αὐτοῖσι. φυλακὰς γὰρ δὴ διεστεώσας οἰδίας κατ' αὐτὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας, ἆς τέῳ πρόπῳ πειρήσομλον. ἀμείβεται Δαρεῖος τοῖσδε. Οτάνη, ἢ πολλά ὄδι τὰ, λόγῳ μὲν δὴ οἷά τε δηλῶσαι, ἔργῳ δέ. ἄλλα δ' ὅδι τὰ, λόγῳ μὲν οἷά τε, ἔργον δὲ οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται. ὑμεῖς δὲ ἴσε φυλακὰς τὰς κατεστεώσας, ἐούσας οὐδὲν χαλεπὰς παρελθεῖν. ἔσω μὲν γὰρ ὑμέων ἐόντων τοίων, οὐδεὶς ὅστις οὐ παρήσει. τὰ μὲν νυν κατασδέομεν ἡμέας, τὰ δέ κου καὶ δειμαίνω, ἔσω δὲ ἔχω αὐτὸς σκῆψιν ὀυπρεπεστάτην, τῇ, πάρειμι. φὰς ἀπὸ τε ἥκειν ἐκ Περσέων, καὶ βούλεδαί τι ἔπ' παρὰ τὸ πατρὸς σημῆναι ζῇ Βασιλέϊ. ᾠδα γὰρ

» τι δεῖ ψεύδεσθαι λέγεδαι, λεγέδω. Τοῦ γὰρ αὐτοῦ γλιχόμεδα οἵ τε ψευσόμενοι, καὶ

» οἱ τῇ ἀληθείῃ δαχρεώμενοι. οἱ μὲν γε ψεύσονται τότε, ἐπεάν τι μέλλωσι ζῇσι ψεύσεσι πέ-

» σεσθαι, λοιπὸν ἐόντος. οἱ δ' ἀληθιζόνταί τι, ἵνα τῇ ἀληθείῃ ὦλπαφσωσιν τοὺς ἀκούοντας, τοῦζῇ πολλὸν χρόνον

λοιπὸν ἐόντος

λοιπὸν ἐόντος μέλλοισι, ὁμοίως αὖ ὅ, τε ἀληθιζόμλος ψευδὴς εἶη, καὶ ὁ ψευδόμλος ἀληθής. " ὅς αὖ μὴν νυν τῷ τυραννεῦν ἐκὼν παρείη, αὖζῇ οἱ ἄμεινον ὀλ χρόνον ἔσαι. ὅς δ' ἂν ἀντιβαίνειν " τοιῆδε τάσε, δεικνύδω γνῶσι τὰ ἐὼν πολέμιος, καὶ ἔπειτα ὠσάμλοι ἔσω, ἔργου ἐχόμεδα. λέγει Γοβρύης μετατάσσε, ἄνδρες Πέρσαι, ἡμῖν κότε κάλλιον πεῖ ἐξῆμ ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχὴν, ἢ ἔγε μὴ οἷοί τε ἐσόμεδα αὐτὴν ἀναλαβεῖν, ἀρᾶνειν. ὅτε γὰρ ἀρχόμεδα μὲν ἑόντος Πέρσαι τοῦ μάγου ἀνδρὸς μάγου, καὶ τόκου ὦτα οὐκ ἔχοντος. ὅσοι τε ὑμέων Καμβύσεω νοσέοντι παρεγένοντο, πάντως που μεμνήδε τὰ, ἐπέσκψε Πέρσῃσι τελδυτῶν τ' βίου, μὴ πειρεωμένοισι ἀνακτᾶδαι τὴν ἀρχὴν. τὰ, τότε οὐκ ᾠνεδεκόμεδα, ἀλλ' ὡς δικαβολῇ ἐδοκεόμεν εἰπεῖν Καμβύσεα. νῦν ὦν πίδεσθαι ὑπέφου πείδεδαι Δαρείῳ, καὶ μὴ δικλύεδαι ἐκ τοῦ συλλόγου τοῦδε ἄλλοθι ἰόντας, ἢ ὡς τὸν μάγον ἐδέως. τοῦτα ἔπε Γοβρύης. καὶ πάντοθ τούτῳ ἄνεον. ᾧ ὦ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλεύοντο, ἐγίνετο κατὰ σωτυχίην τάδε. ἵπποι μάγιοι ἐδοξε βουλευομένοισι Ῥηξάσσαι Φίλιον πόδα ἔδαι, ὅτε τε ἐπετόνθεε πᾶς Καμβύσεω ἀνάρσιος, ὅς οἱ τὸν πάϊδα ἐξεύσας, ἀρᾳλωλέκεε. καὶ δ' ἱόπι μοῦνοι ἱππίσαντο τὸν Σμέρδιν τοῦ Κύρου θάνατον, αὐτυχέες εἰν μὴ ἀρλέσας. πᾶς δ' ἔπι, ἐόντα ᾧ ἄνῃ μεγίσι τὸν Ῥηξάσσαι ᾧ Πέρσῃσι, τοῦτον δ' ἢν μὴ εἵνεκα καλέσαντος, Φίλιον πᾶσεκτέωνος, πίσει τε λαβόντος, καὶ ὁρκίοισι, ἢ μὴν ἐξῆμ παρ' ἑωῦτοῦ. μηδ' ἀξοίσειν παρὰ μηδ' ἑνὶ ἀνθρώπων τὴν ἀρχὴν σφέων ἀπάτῃσι ὅτι Πέρσας γεγονῦαι, τοσηχνδύμλοι τὰ πάντα οἱ μυρία δώσειν. τοσοχομένου δὲ τοῦ Ῥηξάσσαι ποιήσειν ταῦτα, ὡς ἀνέπειστάν μιν οἱ μάγοι, δύτερα πᾶσεφέρον, αὐτοὶ μ φάμλοι Πέρσας πάντας συγκαλέειν τοσὸ τὸ Βασιλήϊον τεῖχος, ἐσένου δ' ἐκέλευον ἀναβάντα ἐπὶ πύργον, ἀγορδύσαι, ὡς τοσὸ τοῦ Κύρου Σμέρδιος ἀρχοντα, καὶ τοσ' οὐδ' ἕνα ἄλλον. ταῦτα δὲ οὕτω ἐνετέλλοντο, ὡς πίστ' ἂν δ' ἤδη ἐόντος αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλάκις ἀρδεξαμένου γνώμλω, ὡς πόδιός ὁ Κύρου Σμέρδις. καὶ δαρνυζομένου τὸ φόνον αὐτοῦ. φαμένου δὲ, καὶ τοῦτο ἐκείμου εἶναι ποιέειν τοῦ Ῥηξάσσαι, συγκαλέσαντος ἐπὶ Πέρσας οἱ μάγοι, αὐτεβίασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν πύργον, καὶ ἀγορδύειν ἐκέλευον. ὁ δέ, δὴ, μὴ τι ἐκείνοι πᾶσοδ' ἐόντα αὐτοῦ, πύτου μὲν ἑκὼν ἐτελήθη. ἀρξάμλος δὲ ἀπ' Αχαιμένεος, ἐμνεκλόγησε τὴν πατρίδα τοῦ Κύρου. μετὰ δὲ, ὡς ἐπὶ πολὺ κατέβη τελδυτῶν, ἔλεγε ὅστε ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι. δ' ἐξελθὼν δὲ ταῦτα, ἐδέφαινε τὴν ἀληθείην, φαμένος πρότερον μὲν ἐρύπτειν. οὐ γὰρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ χρόμλα, ἐν δὲ ᾧ παρεόντι ἀναγκαίην μιν καταλαμβάνειν. καὶ δ' ἔλεγε τὸν μὲν Κύρου Σμέρδιν, ὡς αὐτὸς τοσὸ Καμβύσεω ἀναγκαζόμλος, ἀπεκτείνειε, οὐδ' μάγους δὲ Βασιλεύειν. Πέρσῃσι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμλος, εἰ μὴ ἀνακτησαίατο ὀπίσω τὴν ἀρχὴν, καὶ οὓς μάγους πσαίατο, ἀπῆκε ἑωῦτὸν ὦδι κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω. Ῥηξάσσας μὲν νυν ἐόν τὸν πάντα χρόνον ἀνὴρ δόκιμος, οὕτω ἐτελεύτησε. οἱ δὲ δ' ἐπὶ τῶν Πέρσεων, ὡς ἐβουλεύσαντο αὐτίκα ὦμιχειρέειν τοῖσι μάγοισι, καὶ μὴ τοσβαλλέεδαι, ἅπασι ὀυξαμένοισι τοῖσι θεοῖσι, τῶν πολὺ Ῥηξάσσαι πρηχθέντων εἰδ' ὀτεοῦν οὐδ' ὀν. ἦν τε δὴ τῇ ὑστεραίῃ μέσῃ σέχοντος, ἐγίνοντο. καὶ τὰ πολὺ Ῥηξάσσαι γεγονότα ἐπωφάνοντο. ἐβαῦτα ἐκτάντες ἵππους, ἐδίδοσαν αὐτοῖσι σφίσι λόγους. οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Οτάνεα πάγχυ ἐλεδύοντο τοσβαλλέεδαι, μὴ δὲ οἱ σέοντος τῶν πρηγμάτων, ὦπιτίθεσθαι. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρεῖον, αὐτίκα τε ἰέναι, καὶ τὰ σέοντα ποιέειν, μηδ' τοσβαλλέεδαι. ἀθυζομένων δ' αὐτῶν, ἐφάνη ἱππικὸν ἐπὶ ζεύγεα, δύο αἰγυπτίων ζεύγεα διώκοντά τε, καὶ τιλλοντα, καὶ ἀμύσσοντα. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ, τὸ τε Δαρείου πάντες ἄνεον γνώμλω. καὶ ἔπειτα ἵππισαν ὦν τὰ βασιλήϊα πεδαρρήκοτες, τοῖσι ὄρνισι. ὑπαδὰς δὲ ὦν τὰς πύλας, ἐγίνετο οἷον τι Δαρείῳ ἡ γνώμη ἐφόρε. κατασδέομενοι γὰρ οἱ φύλακοι ἄνδρας τοὺς Πέρσεων πρώτους, καὶ οὐδὲν χοιοῦχον τοσπηδύοντος ἐς αὐτὼν ἔσεσθαι, παρείσαν θείῃ πομπῇ χρεωμένους. οὐδ' ἐπηρώτα οὐδείς. ἐπέτε δὲ καὶ παρῆλθον ὅτ τὴν αὐλὴν, ἐνέκυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγελίας ἐσφέρουσι ξυνούχοισι, οἵ σφεας ἐσόρεον ὅ, τι θέλοντοι ἥκοιεν. καὶ ἅμα ἐσορέοντος τούτους, τοῖσι πυλωροῖσι ἀπείλεον, ὅτι σφέας παρῆκαν. ἴσχον τε βουλομένους οὐ ἐπὶ ὅτ τὸ πρόσω παειέναι. οἱ δὲ, ἐσακηδυσάμλοι, καὶ ἀπασάμλοι τὰ ἐγχειρίδια, πύτους μὲν οὓς ἴσχοντας, αὐτοῦ τούτῳ συγκεντέουσι. αὐτοὶ δὲ ἦσαν ἐρόμῳ ὅτ τὸν ἀνδρεῶνα. οἱ δὲ

Conspiratio 7 Magum.

Consultatio

Equitum Praegregia

7 Persas invadunt Magi.

μάγοι ἔτυχον ἀμφότεροι τὼι καῦτα ἐόντε ἔσω, καὶ τὰ ἀπὸ Γωβρύεω γεγενημένα ἐν βαλὴ ἔχοντε. ἐπεὶ ὦν εἶσαν σφέας ἀλλοιωθέντας τε, καὶ βοῶντας, ἀνά τε ἔβαινον πάλιν ἀμφότεροι. καὶ ὡς ἐμάθομεν τὸ ποιεύμενον πρὸς ἀλκίω ἐτράποντο. ὁ μὲν δὴ αὐτέων φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος. ὁ δέ, πρὸς τὼι ἀλκίω ἐτράπετο, ἐνθαῦτα δὲ συνέμισγον ἀλλήλοισι. ἔως μὲν δὴ τὰ τόξα ἀνελαβόντι αὐτέων, ἐόντων δὲ ἀγχοῦ αὐτῷ τῷ πολεμίων, καὶ προσκειμένων, ὧι χρηστὰ οὐδέν. ὁ δ' ἕτερος, τῇ ἀλκίῃ ἠμύνετο. καὶ ἔστι μὲν, Ασσαβινῶν παῖδε ὃν τὸν μικρόν, ἔστι δέ, Ινταφέρνεα ὃν τὸν ὀφθαλμόν. καὶ ἐσρήθη μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐκ τοῦ τρώματος· ὁ Ινταφέρνης οὐ μέντοι ἀπέθανέ γε. τῷ μὲν δὴ μάγω οὗτος τρωματίζει πόνους. ὁ δὲ ἕτερος, ἐπείτε οἱ τὰ τόξα οὐδὲν χρηστὰ ἐγένετο, ὧι γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ὃν τὸν αὐλητῶνα, ὃν ἔστι καταφεύγει, θέλων αὐτὸν προδοῦναι τὰς θύρας. καὶ οἱ σωτῆρες ἐπῆλθον δύο, Δαρεῖός τε, καὶ Γωβρύης, συμπλακέντες δὲ Γωβρύεω τῷ μάγῳ, ὁ Δαρεῖος ἐπεστεῶτα, ἠπόρεε οἷα ἐν σκότεϊ προμηθέομαι· μὴ πλήξῃ μὲν Γωβρύην ὁρέων δέ μιν ἀράγοντα ἐπεστεῶτα ὁ Γωβρύης, εἴρετο ὅτι οὐ χρῆται τῇ χειρί. ὁ δέ, εἶπε, προμηθεόμενος σέο, μὴ πλήξω. Γωβρύης δὲ ἀμείβετο, ὦθει καὶ δὶς ἀμφοτέρῳ τὸ ξίφος. Δαρεῖος δὲ ταῦτα ἐνθυμεόμενος, ὥστε τε ἐγχειρίσιον, καὶ ἔτυχε κως τὸ μάγου. ἀπεκτείνατο δὲ οὗτος μάγους, καὶ ἀπαμόντος αὐτέων τὰς κεφαλὰς, οὗτος μὲν τρωματίας ἑωυτῷ αὐτὸς λείπουσι, καὶ ἀσθενείης εἵνεκεν, ἅτε φυλακῆς ἐπὶ ἀκροπόλιος. οἱ δὲ ὠθέντε αὐτέων ἔχοντε τῷ μάγῳ τὰς κεφαλὰς, ἔθεον, βοή τε, καὶ πατάγῳ χρεώμενοι. καὶ Πέρσας οὓς ἄλλους ἐπεκαλέοντο, δεῖγμά τε ἀγόμενοι τὸ πεῖγμα, καὶ δεικνύοντες τὰς κεφαλάς. καὶ ἅμα ἔκτεινον πάντά τινα τῶν μάγων τὸν γινόμενον. οἱ δὲ Πέρσαι μαθόντες τὸ γεγονὸς ἐκ τῶν ἐπῶν, καὶ τῶν μάγων τὼι ἀπάτῃ, ἐδεικάσθην καὶ αὐτοὶ ἕτερα τοιαῦτα ποιέειν. τιμασάμενοι δὲ τὰ ἐγχειρίδια, ἔκτεινον ὅκου τινὰ μάγον εὕρισκον. εἰ δὲ μὴ νὺξ ἐπελθοῦσα ἔσχε, ἔλιπον ἂν οὐδένα μάγον. τοῦτο τὼι ἡμέρῃ θύρτῃ πρώτῃ ἐποίησαν ἐν τῇσι μάγοισι. ἄγουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέρην θύρτην μεγάλην ἄγουσι, ἣν δὴ καλέουσι Πέρσαι μαγοφονίαν. ἐν τῇ, μάγον οὐδένα ἔξεισι φανῆναι ἐς τὸ φῶς. ἀλλὰ κατ' οἴκους, ἑωϋσθῆ οἱ μάγοι ἔχουσι τὼι ἡμέρῃ τούτῳ. ἐπείτε δὲ κατέσχε ὁ θόρυβος, καὶ ἐνὸς ἐκάστου ἡμέρην ἐγένετο, ἐβουλεύοντο οἱ ἐπαναστάντες τοῖσι μάγοισι περὶ τῶν πρηγμάτων πάντων. καὶ ἐλέχθησαν λόγοι ἄπισοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθησαν δ' ὦν. Οτάνης μὲν ἐκέλευε ἐς μέσον Πέρσῃσι καταβῆναι τὰ πρήγματα, λέγων τάδε. ἐμοὶ δοκέει ἕνα μὲν ἡμέων μουναρχον μοῦνον μηκέτι γενέσθαι. οὔτε γὰρ ἡδύ, οὔτε ἀγαθὸν. εἴδετε μὲν γὰρ τὴν Καμβύσεω ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπεξῆλθε. μετεχήκατε δὲ καὶ τῆς τοῦ μάγου ὕβριος. καὶ ὡς δ' αὖ εἰκὸς πρῆγμα κατηρτημένον μουναρχίη, τῇ, ἔξεστι ἀνυθμίως ποιέειν τὰ, βούλεται. καὶ γὰρ ἂν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν πάντων πάντα ἐς τοῦτο τὸ ἀρχῖον, ἐκτὸς τῶν ἐωθότων νομάτων σήσειε. ἐγγίνεται μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ἐπὶ τῶν παρεόντων ἀγαθῶν. φθόνος δὲ ἀρχῆθεν γενεφύεται ἀνθρώπῳ. δύο δ' ἔχων ταῦτα, ἔχει πᾶσαν κακότητα. τὰ μὲν γὰρ ὕβρει διεπρήσσει ὑπερφορέων πολλά, καὶ ἀτάσθαλα. τὰ δὲ, φθόνῳ. καὶ τοι ἄνδρα γε τύραννον ἄφθονον εἶναι χρῆν, ἔχοντά γε πάντα τὰ ἀγαθά. ὁ δ' ἐναντίον τούτου, ἐς τοὺς πολίτας τρέφυκε. φθονέει γὰρ τοῖσι ἀρίστοισι πρὸ ἐόντι τε, καὶ ζώουσι. χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοισι τῶν ἀστῶν. διαβολὰς δὲ ἀρίστου ἐπιδεκέως. ἀναρμοστότατον δὲ πάντων. ἢν τε γὰρ αὐτὸν μετρίως θωυμάζῃς, ἀπέχθεται ὅτι σὸ κάρτα θεραπεύεται. ἢν τε θεραπεύῃς τις κάρτα, ἄχθεται ὡς τῶν ποιέειν ἡγούμενος. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἔρχομαι ἐρέων. νόμαιά τε λύει πάτρια, καὶ βιᾶται γυναῖκας, κτείνει τε ἀκρίτους. πλῆθος δὲ ἄρχον, πρῶτα μὲν οὔνομα πάντων κάλλιστον ἔχει ἰσονομίην. δεύτερα δὲ τούτων, τὸ, ὁ μόναρχος ποιέει οὐδέν. πάλαι μὲν γὰρ ἀρχὰς ἄρχει. ἐπιδυόμενον δὲ ἀρχὴν ἔχει. βουλεύματα δὲ πάντα ὃν τὸ κοινὸν ἀναφέρει. τίθεμαι ὦν γνώμην μετέντας ἡμέας μοναρχίην, τὸ πλῆθος ἀέξειν. ἐν γὰρ τῷ πολλῷ ἐνί τὰ πάντα. Οτάνης μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα τὴν γνώμην ἐσέφερε. Μεγάβυζος δὲ ὀλιγαρχίη ἐκέλευε ὧιδε τοῦτο ἀπιέναι, λέγων τάδε, τὰ, μὲν Οτάνης ἔπαυε τυραννίδα πάσαν, λελεχθω δὲ καὶ μοὶ ταῦτα. τὰ δ' ἐς τὸ πλῆθος ἄνωγε φέρειν τὸ μέρος. γνώμης δὲ ἀρίστης ἁμάρτηκε. ὁμίλου γὰρ ἀχρηίου οὐδενὸς δοκέει ἀξυνετώτερον, οὐδὲ ὑβριστικώτερον. καὶ τυραννευομένους ὕβριν φεύγοντας ἄνδρας, ἐς δῆμον ἀκολάστου ὕβριν πεσεῖν, ἥκιστα ἀνεκτόν. ὁ μὲν, γὰρ

γε εἴτι ποιέει, γινώσκων ποιέει. τῷ δὲ, ὁ γινώσκειν ὁτέῳ, ὡς γε ἂν γινώσκοι, ὅς ὅτ' ἐστὶ ἀγαθὸς, ἀτὸ οἷός τε καλὸν ὀδὲν, ὃ δ' οἰκήιον, ὠθέει τε ἐμπεσὼν τὰ πρήγματα ἄνευ νόου, χειμάρρῳ ποταμῷ ἴκελος. δῆμος μὲν νυν οἱ Πέρσῃσι κακὸν νοέουσι, οὐκοι χεωδῶν. ἡμεῖς δὲ οἱ ὁρῶμεν τὸν ἀρίστων ἀνδρῶν ὁμιλέοντα, τούτοισι ποδιθέομεν τὸ κράτος. ἐν γὰρ δὴ τούτοισι ἔφυ κάρτιστον ἀνὸρὶ ἀγαθῷ. ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀρίστων βουλεύματα γινέσθαι. Μεγάβυζος μὲν δὴ τὰ τοῦτο γνώμην εἰσέφερε. τρίτος δὲ Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο γνώμην λέγων. ἐμοὶ δὲ τὰ, μὲν εἶπε Μεγάβυζος ὃν τὸ πλῆθος ἔχοντα, δοκέει ὀρθῶς λέξαι. τὰ, δ' ἐς ὀλιγαρχίην, οὐκ ὀρθῶς. τριῶν γὰρ προκειμένων, καὶ πάντων τῶν, λέγω ἀρίστων ἐόντων, δῆμός τε ἄριστος, καὶ ὀλιγαρχίης, ἐκ μοναρχέων. πολλῷ ἔστι προέχειν λέγω. ἀνδρὸς γὰρ ἑνὸς τοῦ ἀρίστου, οὐδὲν ἄμεινον ἂν φανείη. γνώμην γὰρ τοιαύτην χρεώμενος, ἄνευ τροπέων τοῦ πλήθεος. σιγῶν τε ἂν βουλεύματα ἂν δυσμενέα ἀνδρὸς οὕτω μάλιστα. ἐν δὲ ὀλιγαρχίῃ, πολλοῖσι ἀρετὴν ἐπασκέουσι ὃν τὸ κοινὸν, ἔχθεα ἴδια ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι. αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι, γνώμησί τε νικᾶν, ἐς ἔχθεα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται. ἐξ ὧν στάσιος ἐγγίνονται. ἐκ δὲ τῆς στάσιος, φόνος. ἐκ δὲ τοῦ φόνου, ἀπέβη ἐς μοναρχίην. καὶ ἐν τούτῳ δείκνυται ἔξεστι ἀρίστου. δῆμον τε αὖ ἄρχοντα, ἀδύνατα μὴ οὐ κακότητα ἐγγενέσθαι. κακότητος δὲ ἐόντος, οὐ φιλίας ἀλλὰ κακὰς συνθήκας ἐθέλειν ποιέεσθαι, ἀλλὰ συμπεσεῖν ἐπὶ τὸ κοινὸν, ἐκ τούτου ἐγγίνεσθαι. ἐκ δὲ τούτου ἐγγίνεται τοῖσι, φιλίαι ἰσχυραί. οἱ γὰρ κακοῦντες τὰ κοινὰ, συνκρύπτουσι ποιεύσι. ὥστε δὲ τοιοῦτο γίνεται, ἐς ὃ ἄν τις στὰς τοῦ δήμου σφέας παύσῃ. ἐκ δὲ αὖτ', θωυμάζεται οὗτος ὑπὸ τοῦ δήμου. θωυμαζόμενος δὲ, ἐν ὧν ἐφάνη μουνάρχος ἐών. καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ καὶ ὅτι ὡς ἡ μουναρχίη ἀρίστη. ἐνὶ δὲ ἐπεὶ πάντα συλλαβόντα εἰπεῖν, πόθεν ἡμῖν ἡ ἐλευθερίη ἐγήνετο, καὶ τοῦ δόντος. κότερα παρὰ τοῦ δήμου, ἢ ὀλιγαρχίης, ἢ μουνάρχου. ἔχω νοέων γνώμῃσι ἡμέας ἐλευθερωθέντας δεῖ ἕνα ἄνδρα, τὸ τοιοῦτο ποιεύμενον. χωρὶς τε τούτου, πατρίους νόμους μὴ λύειν ἔχοντας εὖ. οὐ γὰρ ἄμεινον. γνῶμαι μὲν δὴ τρεῖς αὗται προκέατο. οἱ δὲ τέσσερες τῶν ἑπτὰ αὐδῶν, προσέθεντο τούτῃ. ὡς δὲ ἐσάθη τῇ γνώμῃ ὁ Οτάνης, Πέρσῃσι ἰσονομίην αὐτοῦσι ποιήσας, ἔλεξε ἐς μέσον αὐτοῖσι τάδε. Ἀνδρῶν στασιῶται, δῆλα γάρ μοι ὅτι δεῖ ἕνα γέ τινα ἡμέων βασιλέα γενέσθαι, ἢ οἱ λήρωμα λαχόντων, ἢ ὧι τρεφάντων τῷ Περσέων πλήθεϊ δῶμεν, αὐ ἐκεῖνοι ἕλωνται, ἢ ἄλλῳ τινὰ μηχανῇ. ἐγὼ μέν νυν ὑμῖν οὐκ ἀγωνιοῦμαι. οὔτε γὰρ ἄρχειν ὅτε ἄρχεσθαι ἐθέλω. ὧι τοίνυν δὲ ἐστέωμαι δεῖ ἀρχῆς, ἐπ' ᾧ τε ἐπ' οὐδενὸς ὑμέων ἄρξομαι, οὔτε αὐτὸς ἐγὼ, ὅτε οἱ ἀπ' ἐμοῦ ἀεὶ γινόμενοι. τοῦτον ἐπάνομος ταῦτα, σωνεχώρεον οἱ ἑξ ὧν ζώουσι. οὗτος μὲν δὴ σπουδὴν οὐκ ἐνεγκάμενος, ἀλλ' ἐκ μέσου καθῆστο. καὶ νῦν αὕτη ἡ οἰκίη διατελέει μέχρι ἐλευθέρη ἐοῦσα Περσέων. καὶ ἄρχεται ποιεῦντα, ὅσα αὐτὴ θέλει, νόμους οὐκ ὑπερβαίνουσα τοὺς Περσέων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἑπτὰ, ἐβουλεύοντο ὡς βασιλέα δικαιότατα σήσοντες. καὶ σφι ἐσῆλθε Οτάνεω μὲν καὶ τοῖσι ἀπὸ Οτάνεω ἀεὶ γινομένοισι, μή ὁν ἄλλόν τινα τῶν ἑπτὰ ἔλθῃ ἡ βασιλητίη, ἀναίρετα δίσιλοδι, ἐδὴ τά τε μηδικὴν ἔτος ἑκάστου, καὶ τὴν πᾶσαν δωρεήν, ἣ γίνεται ἐν Πέρσῃσι τιμιωτάτη. τοῦδε δὲ εἵνεκεν ἐβούλευσάν οἱ δίσιλοδαι ταῦτα, ὅτι ἐβούλοντό τε πρῶτον τὸ πρῆγμα, καὶ σωθέντας αὐτοὺς. ταῦτα μὲν δὴ Οτάνῃ ἀναίρετα. τάδε δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐβάλοσαν, παριέναι ἐς τὰ βασιλήια πάντα τὸν βουλόμενον τῶν ἑπτὰ, ἄνευ ἐσαγγελέος. ἢν μὴ τυγχάνῃ εὐνοῦχον μετὰ γυναικὸς βασιλεύς, γαμέειν δὲ μὴ ἐξεῖναι ἄλλοθεν τοῦ βασιλέϊ, ἢ ἐκ τῶν συνεπαναστάντων. τοῦδε δὲ εἵνεκεν ἐβούλευσαν τοιόνδε. ὅτου ἂν ὁ ἵππος, ἡλίου ἐπανατέλλοντος, πρῶτος φθέγξηται ἐν τῷ προαστείῳ, αὐτῶν ἐπιβεβηκότων, τούτου ἔχειν τὴν βασιληίην. Δαρεῖος δὲ ἦν ἱπποκόμου ἀνὴρ σοφοῦ, τοῦ, ὄνομα ἦν Οἰβάρης. πρὸς τοῦτον δὴ ἄνδρα ἐπείτε δὴ ἐλύλητο, ἔλεξε Δαρεῖος τάδε. Οἰβάρες, ἡμῖν δέδοκται περὶ τῆς βασιλητίης ποιέειν κατὰ τάδε. ὅτου ἂν ὁ ἵππος πρῶτος φθέγξηται ἅμα τοῦ ἡλίου ἀνιόντι, αὐτῶν ἐπαναβεβηκότων, τούτου ἔχειν τὴν βασιληίην. νῦν ὦν εἴ τινα ἔχοις σοφίην, μηχανῶ, ὡς ἂν ἡμεῖς σχῶμεν τοῦτο τὸ γέρας, καὶ μὴ ἄλλος τις. ἀμείβεται Οἰβάρης τοῖσδε. εἰ μὲν δὴ ὦ δέσποτα ἐν τούτῳ τοι ὀδὶ ἡ Βασιλέα εἶναι ἢ μή, θάρσεε τούτῳ εἶνεκε, ἴσθι θυμὸν ἔχε ἀγαθὸν, ὡς βασιλεύς σοὶ ἔσαι. τοιαῦτα ἔχω φάρμακα. λέγει Δαρεῖος. εἰ τοίνυν τι πιθανὸν ἔχεις σόφισμα, ὥρη μηχανᾶσθαι, καὶ μὴ ἀναβάλλεσθαι, ὡς ἡ ἐπιούσης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ὅδε.

ἀκούοντες ποιοῦσι ὀλίγοις, πολλὰ ἐγγίνεσθαι μείζω ἁπλῶς, τοῦτο, ὅ ἀπ-
ρόπειρον ἦσαν· ἐσόμενοι μᾶλλον, τοιοῦτοι ἐκγονοι παρὰ τοὺς ἀεὶ ὄντας γε-
νόμενοι, ἀνάγκη τοὺς μὲν ἀμείνους γίνεσθαι τῶν πατέρων, τοὺς δὲ χείρους
ἐπιμελείας γε ἕνεκα τῆς ἀρχῆς· ἀφ' ἧς ἀρξάμενοι, ἐπὶ τοῦτο ἥξομεν, ὃ νῦν
ἐσκοποῦμεν, εἰ ἄρα ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀρετὴ πολιτική,
καὶ εἰ ἔστιν, πότερον ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν ἐν τῇ πόλει, ἢ ἐν πλείοσιν· ἐν
πλείοσι δὲ, πότερον ἐν ὅσοις ἐνδέχεται μάλιστα, ἢ ἐν ὅσοις ἀναγκαῖον·
ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέχθη, ὅτι ἡ τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου ἀρετὴ
οὐκ ἔστιν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ ἀγαθῷ τὸ εἶναι πολίτην
ἀγαθὸν, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ἀγαθοῖς ἀναγκαῖον εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἐπειδὴ
ἀγαθὸν ἕκαστον ἀποδίδοσθαι τὴν ἀρετὴν φαμὲν, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς πολίταις
ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πολιτικὸν ἀγαθόν· ἐν ἅπασι τοίνυν ἀναγκαῖον εἶναι
τὴν πολιτικὴν ἀρετήν· ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις ἐνδέχεται εἶναι
τὸν ἄρχοντα τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθὸν, ὅτι ἡ τοῦ ἀγαθοῦ
πολίτου ἀρετὴ οὐκ ἔστιν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ· ἀλλὰ τοῦ μὲν ἄρχοντος
ἀγαθοῦ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ πολιτικὴ, τοῦ δὲ πολίτου ἀγαθοῦ ἐνδέχεται πολ-
λὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλήλων τὰς ἀρετάς· ὅτι δὲ ἀδύνατον ἐν
τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις εἶναι τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν, ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἔστιν
ἰδεῖν· ἐν ἅπασι γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις ἀναγκαῖον εἶναι τὴν ἀρετὴν
ταύτην· ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις ἐνδέχεται εἶναι τὸν ἄρχοντα
τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθὸν, ὅτι ἡ τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου ἀρετὴ
οὐκ ἔστιν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ· τοῦ μὲν ἄρχοντος ἀγαθοῦ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ
πολιτικὴ, τοῦ δὲ πολίτου ἀγαθοῦ ἐνδέχεται πολλὰς εἶναι καὶ διαφερούσας
ἀλλήλων τὰς ἀρετάς· ὅτι δὲ ἀδύνατον ἐν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις εἶναι τὴν
πολιτικὴν ἀρετὴν, ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἔστιν ἰδεῖν· ἐν ἅπασι γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς
πολίταις ἀναγκαῖον εἶναι τὴν ἀρετὴν ταύτην· ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ἀγαθοῖς
πολίταις ἐνδέχεται εἶναι τὸν ἄρχοντα τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἀγα-
θὸν, ὅτι ἡ τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου ἀρετὴ οὐκ ἔστιν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ· τοῦ
μὲν ἄρχοντος ἀγαθοῦ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ πολιτικὴ, τοῦ δὲ πολίτου ἀγαθοῦ
ἐνδέχεται εἶναι πολλὰς καὶ διαφερούσας ἀλλήλων τὰς ἀρετάς· ὅτι δὲ ἀδύ-
νατον ἐν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις εἶναι τὴν πολιτικὴν ἀρετὴν, ἐκ τοῦ τοιοῦδε
ἔστιν ἰδεῖν· ἐν ἅπασι γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις ἀναγκαῖον εἶναι τὴν ἀρε-
τὴν ταύτην· ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις ἐνδέχεται εἶναι τὸν ἄρχοντα
τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθὸν, ὅτι ἡ τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου ἀρετὴ
οὐκ ἔστιν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ· τοῦ μὲν ἄρχοντος ἀγαθοῦ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ
πολιτικὴ, τοῦ δὲ πολίτου ἀγαθοῦ ἐνδέχεται εἶναι πολλὰς

πάρεξ τῦ φόρου βασιλέϊ ἐκόμιζον. τὸν δὲ χρυσὸν ἄζητον τὸν πολλὸν οἱ Ινδοὶ ἀπ' οὗ τὸ ψῆγμα τῷ βασιλέϊ τὸ ἑρμηνύον νομίζουσι, τρόπῳ τοιῷδε ἐργάζονται. ἔστι ἡ Ινδικὴ χώρης τὸ, πρὸς ἥλιου ἀνίσχοντα, ψάμμος. τὴν, γὰρ ἡμεῖς ἴσμεν, τὴν, καὶ περὶ ἀτρεκείης τι λέγεται, πρῶτοι πρὸς νῶ καὶ ἥλιὸν ἀνατολὰς οἰκέουσι ἀνθρώπων τὴν ἐν τῇ Ασίῃ Ινδικοί. Ινδικῶν γὰρ τὸ πρὸς τὴν νῶ ἐρημίη ὑπὸ τῆς ψάμμου. ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνεα Ινδῶν, καὶ ἐκ ὁμόφωνα σφίσι. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νομάδες εἰσί· οἱ δὲ, οὐ. οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἕλεσι οἰκέουσι τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἰχθύας σιτέονται ὠμούς. σχοινίοισι, ἀερέουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ὁρμεώμενοι. καλάμου δὲ ἑκάστου πλοῖον ἕκαστον ποιέεται. οὗτοι μὲν δὴ τῶν Ινδικῶν φορέονται ἐδητά τε φλοιόνιμον. ἢν ἐπιὰν ἐκ τοῦ ποταμοῦ φλοιῶ ἀμήσωσι, καὶ κόψωσι, πυκνοῦσι τῷ φορμοῦ τρόπῳ καταπλέξαντες, ὡς θώρηκα ἐνδύνουσι. ἄλλοι δὲ τῶν Ινδῶν πρὸς νῶ οἰκέοντες τούτων, νομάδες εἰσί. ἐρεῶν ἐσθῆτας ὠμῶν. καλέονται δὲ Παδαῖοι. νόμοισι δὲ τοιοῖσδε λέγονται χρᾶται. ὅς ἂν ἐκάμῃ τῶν ἀστῶν ἢ τε αὐτὸς, ἢ τε γυνὴ, τὸν μὲν ἄνδρα ἀνδρῶν οἱ μάλιστά οἱ ὁμιλέοντες κτείνουσι, φάσκοντες αὐτὸν τηκόμενον τῇ νούσῳ, τὰ ἱρέα σφίσι ἀσαφθείρειν. ὁ δὲ, ἀπαρνεόμενος ὅτι μὴ μὲν νοσέειν, οἱ δὲ, οὐ συγκινωσκόμενοι, ἀπέκτεινον τὸν κατδυωχέοντα. τὴν δὲ γυνὴ κάμνουσαν, ὡσαύτως αἱ ὠὴ χεώμεναι μάλιστα γυναῖκες, ταυτὰ ποιοῦσι ταῖσι ἀνδράσι ποιδύσι. τὸν γὰρ δὴ ὃν γήρεος ἀπικόμενον θύσαντες, κατδυωχέονται. ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου οὐ πολλοὶ τινὸς αὐτέων ἀπικνέονται. πρὸ γὰρ τοῦ, τὸν, ἐς νοῦσον πάντα πίπτοντα, κτείνουσι. ἐστόρηται δὲ ὅτι Ινδῶν ὅσοι ἄλλοι τρόπῳ. οὐτε κτείνουσι οὐδὲν ἔμψυχον, οὔτε σπείρουσι, οὔτε οἰκίας νομίζουσι ἐκπῆσαι. ποιη φαγέουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι ὅσοι ὅσον λέγω. τὸ μέγαθος· ἐν κάλυκι, αὐτόματον ἐκ τῆς γῆς γινόμενον. τὸ, συλλέγοντες, αὐτὴ τῇ κάλυκι ἕψουσί τε, καὶ σιτέονται. ὅς δ' ἂν ἐς νοῦσον αὐτέων πέσῃ τε καὶ ἀπαλλάσσηται. φρονέουσι δὲ ὡς ἐς ἀρθωνόους, ὅτε κάμνοντες. μάξις δὲ τούτων τῶν Ινδῶν, τοῖσι κατέλεξα πάντων, ἐμφανὴς ὅτι κατάπερ τῶν βοῶν. καὶ τὸ χρῶμα φορέουσι ὁμοῖον πάντων, καὶ πλησίον Αἰθίοπες· ἡ γονὴ δὲ αὐτῶν, τῶν, ἀπίσω ἐς τὰς γυναῖκας, ἐ κατάπερ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὅτι λευκή, ἀλλὰ μέλαινα κατάπερ τὸ χρῶμα. διαυτῶν δὲ καὶ Αἰθίοπες ἀπίσω τὴν θορήν, ὅτοι μὴ τῶν Ινδῶν ἑκατέρῳ τῶν ὀρσέων οἰκέουσι, καὶ πρὸς νότου ἀνέμου. καὶ Δαρείῳ βασιλέϊ οὐδαμᾶ ὑπήκουσαν. ἄλλοι δὲ τῶν Ινδῶν Καασπατύρῳ τε πόλι, καὶ τῇ Πακτυϊκῇ χώρῃ εἰσὶ πρόσουροι, πρὸς ἄρκτου τε καὶ Βορέω ἀνέμου κατοικημένοι, καὶ τῶν ἄλλων Ινδῶν, οἳ Βακτρίοισι πλησιαίτατα ἔχουσι δίαιταν. ὅτοι καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ινδῶν. καὶ οἱ ἐπὶ τὸν χρυσὸν στελλόμενοι εἰσὶ ὅτοι. κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ ἔρημον τῆς ψάμμου. ἐν δὴ ὧν τῇ ἐρημίῃ τούτῳ καὶ τῇ ψάμμῳ, γίνονται μύρμηκες, μεγάθεα ἔχοντες λυκῶν μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μείζονα. εἰσὶ γάρ δὴ αὐτέων καὶ παρὰ Βασιλέϊ τῶν ὀρσέων, ἐνθεῦτεν θηρευθέντες. οὗτοι ὧν οἱ μύρμηκες ποιεῦνται οἴκησιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον κατάπερ οἱ ἐν τοῖσι Ελλησι μύρμηκες, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον. εἰσὶ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοιότατοι οὗτοι. ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφορεομένη ὅτι χρυσῖτις. ὧδε δὴ τούτου τοῦ ψάμμου στέλλονται ὑπ' Ινδοί, ζεύξαμενοι ἕκαστος καμήλους τρεῖς. στεροφόρου μὲν ἑκατέρωθεν ἔρσενα παρέλκειν, θήλεα δὲ, ἐς μέσον. ἐπὶ τούτου δὴ αὐτὸς ἀναβαίνει, ἐπιτηδεύσας ὅκως ἀπὸ τέκνου ὡς νεωτάτου ἀπαρτώσας ζεύξει. αἱ γὰρ σφι κάμηλοι, ἵππων οὐκ ἧσσονες ἐς ταχυτῆτά εἰσι. χωρὶς δὲ, ἄχθεα ὑποστρώσαι πολλῷ φέρειν. τὸ μὲν δὴ εἶδος οὐδὲν τι ἔχει ἡ κάμηλος ἐπιτεθηλυσμένοι τοῖσι Ελλησι, οὐ γράφω. τὸ, δὲ μὴ ὑδρίσεται αὐτῆς, ἐπὶ φράσω. διάμηλος γὰρ τοῖσι ὀπισθίοισι σκέλεσι ἔχει τέσσαρας μηρούς, καὶ γούνατα τέσσαρα. τὰ δὲ αἰδοῖα, ἀπὸ τῶν ὀπισθίων σκελέων, πρὸς τὸν οὐρὸν τετραμμένα. οἱ δὲ δὴ Ινδοὶ τρόπῳ τοιούτῳ, καὶ ζεύξαντες τοιαύτῃ χρεώμενοι, ἐλαύνουσι ἐπὶ τὸν χρυσὸν λελογισμένως, ὅκως ἂν θαυμάτων τὸν θερμοτάτων ἐόντων, ἐσόντες ἐν τῇ ἁρπαγῇ. ὑπὸ γὰρ τὸ καύματος οἱ μύρμηκες ἀφανέες γίνονται ὑπὸ γῆν. θερμότατος δέ ἐστι ὁ ἥλιος τὸ τοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι τὸ ἑωθινόν. ἐ κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι μεσαμβρίης, ἀλλ' ὑπερβολὰς, μέχρις ἐ ἀγορῆς πλήθουσιος. τοσοῦτον δὲ τὸ χρόνου ἐστὶ ἐν πολλῷ μᾶλλον ἢ τῇ μεσαμβρίῃ τὴν Ελλάδα ὅτῳ, ὥστε ἐν ὕδατι λόγος αὐτὸς ὅτι βρεχέσθαι τὴνικαῦτα. μεσοῦσα δὴ ἡ ἡμέρη, χεδὸν παραπλησίως καίει τούς τε ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ δὴ Ινδούς. ἀπακλινομένης δὲ ἡ μεσαμβρίης, γίνεται σφι ὁ ἥλιος κατάπερ τοῖσι ἄλλοισι ὁ ἑωθινός. καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ὧν ἐπὶ μᾶλλον ψύχει, ὥστε ὁ ὧδε

ὁ ὧδε πλυσιμῶσι ἐὼν καὶ τὸ κάρτα ψυχρόν. ἐπειὰν δὲ ἔλθωσι ὅτι ἐπὶ τὸν χῶρον οἱ Ινδοὶ, ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες ταῦτα ἡ ψάμμος, τὼ ταχίστω ἐλαύνουσι ὀπίσω. αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὀδμῇ, ὡς δή φασι Πέρσαι, μαθόντες διώκουσι. εἶναι δὲ τάχιστα ἐν τοιούτῳ ὁμοίαν τούτῳ, ὥστε εἰ μὴ προλαμβάνει ἡ ὁδὸς τοὺς Ινδοὺς ἐν ᾧ τοὺς μύρμηκας συλλέγεσθαι, ἐν ὀλίγῃ ἂν σφέων ἀκροζέσθαι. τοῦτο μὲν νυν ἔρσενας ἵππους καμήλων, εἶναι γὰρ ἥσσονας θείῃ τε θηλέων, ἔτι παραλύεσθαι ἐπελκομένους ὑπὸ ὁμοῦ ἀμφοτέρους. τὰς δὲ θηλέας ἀναμιμνησκομένας τε, ἐλιπον τέκνων, ἐνθεῦσαι μαλακὸν ἐν νῷ. τὸν μὲν δὴ πλέω τε χρυσὸν ὅτῳ οἱ Ινδοὶ κτῶνται, ὡς Πέρσαι φασὶ, ἄλλος δὲ ἀπαντιότερος ὅδε ἐν τῇ χώρῃ ὀρυσσόμενος. ἀέ δὴ ἐκατιαί κως ἡ οἰκεομένης τὰ λαμπρότατα ἔλαχε, κατάπερ ἡ Ελλὰς τὰς ὥρας πολλοῦ τε λαμπρότατα κεκραμένας ἔλαχε. ὧδε μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἑωθινὴν τῆς οἰκεομένης ἡ Ινδικὴ ὅτι, ὥσπερ ὀλίγῳ πρότερον εἴρηκα. ἐν ταύτῃ ὧδε μὲν τὰ ἔμψυχα τετράποδά τε καὶ τὰ ἑρπετὰ πολλῷ μείζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοισι χωρίοισί εἰσι, πλὴν ἐκ τῶν ἵππων. ὧδε γὰρ ἐοσῶντα ὑπὸ τῶν μηδικῶν, νισαίων δὲ καλεομένων ἵππων. ὧδε δὲ χρυσὸς ἄπλετός αὐτόθι ὅτι. ὁ μὲν, ὀρυσσόμενος ὑπὸ ποταμῶν. ὁ δὲ, ὥσπερ ἐπήμανα ἀρπαζόμενος. τὰ δὲ θηρία τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει κάρτος εἰερα, καλλονῇ τε πρὸς φέροντα, καὶ ἀρίθμῃ τῇ ἀπὸ τῶν οἴων. καὶ ἐθέλουσι οἱ Ινδοὶ ἀπὸ τούτων τῶν θηρίων χρέωντα. πρὸς δὲ αὖ μεσαμβρίης ἐχάτη Αραβίη τῶν οἰκεομένων χωρίων ὅτι. ἐν δὲ ταύτῃ λιβανωτός τε ὅτι, καὶ μυρίη χωρέουσι πασέων φυόμενα. καὶ σμύρνη, καὶ κασίη, καὶ κινάμωμον, καὶ λήθανον. ταῦτα γὰρ πάντα πλὴν ἡ σμύρνης, ἁλιπετέως κτέωνται οἱ Αράβιοι. τὴν μὲν γὰρ λιβανωτὸν συλλέγουσι, τὼ σύρακα θυμιῶντες. τὼ, ἐς Ελλήνας φοίνικες ἄγουσι, τὰ δὲ ἡ θηρία ταῦτα τὰ λιβανωτοφόρα, ὄφιες ἐόντες σμικροὶ, μικρὸν τὰ μεγάθεα, ποικίλοι τὰ εἴδεα, φυλάσσουσι, πλήθεϊ πολλοὶ πολλοὶ ἀγχοῦ ἑκάστου. οὔτοι οἱ περ ἐπ' Αἴγυπτον ὠστρατεύοντο, ἀλλὰ δὲ ἄλλῳ ἀπελαύνοντα ἀπὸ τῆς ἀγορῆς, ἢ ἡ σύρακι τῷ καπνῷ. λέγουσι δὲ καὶ τόδε Αράβιοι, ὡς πᾶσα ἂν γῆ ἐπιπλέῳ τοῖσι ὄφισι τούτοισι, εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' ἀνάγκας οἷον ἡ κατὰ τὰς ἐχίδνας ἡ πτερωτοὺς γίνεσθαι. διὰ κως τὸ θεῖον ἡ πτερωτοὺς ὥσπερ καὶ εἰκὸς ὅτι ἔδοσι σοφὴν, ὅσα μὲν γὰρ ψυχήν τε ἀγαθὰ, καὶ ἐπιμήδιμα. ταῦτα μὲν πάντα πολύγονα πεποίηκεν, ἵνα μὴ ὦν λείπηται κατὰ δίκην. ὅσα δὲ ἀγέλια καὶ ἀνίσχυρὰ, ὀλιγόγονα. ὧδε μὲν ὅτι ὁ λαγωὸς ὑπὸ πάντων θηρεύεται θηρίων, καὶ ὄρνιθος, καὶ ἀνθρώπου. στῦφ δὲ ἡ ἐν τῷ, πολύγονον ὅτι, ὥστε κυίσκεται μοῦνον πάντων τῶν θηρίων. καὶ τὸ μὲν, ἅπασι τίκτων ἐν τῇ μήτρῃ. τὸ δὲ, φιλόν. τὸ δὲ, αὖτις ἐν τῇσι μίξῃσι πλάσσεται. τὸ δὲ, ἀναιρέεται. ὧδε μὲν δὴ διὰ τὸ ὅτι. ἡ δὲ δὴ λέαινα ἐοῦσα ἰσχυροτάτου, καὶ θρασύτατον, ἅπαξ ἐν τῷ βίῳ τίκτει ἐν. τίκτουσα γὰρ, συνεκβάλλει τῷ τόκῳ τὰς μήτρας. τὸ δὲ αἴτιον τούτου, τόδε ὅτι. ἐπειὰν ὁ σκύμνος ἐν τῇ μήτρῃ ἐὼν αὐξηθῇ ἀκμαιότερος, ὁ δὲ, ἔχων ὄνυχας θηρίων πολλῶν ὀξυτάτους, ἀμύσσει τὰς μήτρας. αὐξανόμενός τε δὴ πολλῷ μᾶλλον, ἐπικνέεται καταγράφων. τέλος τε δὴ ὁ τόκος ὅτι. οὐ διαπαρλείπει αὐτέων ὑγιὲς οὐδέν. ὡς δὲ, αἱ ἐχιδναί τε, οἱ ἐν Αραβίοισι ὑποπτεροι ὄφιες, εἰ ἐγίνοντο ὡς ἡ φύσις αὐτοῖσι ἐπαειρόμενοι, οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα ἀνθρώποισι. νῦν δὲ ἐπιὰν θορνύωνται ἡβῶσαι, οἱ μὲν ἄρσενες ἐπὶ τὸν στόμα τῶν ἐχιδνέων ἀποπηδῶσι, οἱ δὲ ἐκπτύσασαι ἀπεμύξαντο τὴν γονὴν, ἡ θήλεα ἅπτεται τοῦ ἀφροῦ. οἱ ἐμφῦσαι, οὐκ ἀνίει πρὶν ἂν διαφάγῃ. ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀπέθανε τοῦτο τῷ εἰρημένῳ. ἡ δὲ θήλεια τίσιν ὧδε ἀποτίνει τοῖσι ἔρσεσι, τῷ γονέϊ ὑμωρέοντα ἔτι ἐν τῇ μήτρῃ ἐόντα τὰ τέκνα, διεδίκησε μήτραν. διαφαγόντα δὲ τὴν νηδύν αὐτῆς, οὕτω τὴν ἔκλυσιν ποιέεται. οἱ δὲ ἄλλοι ὄφιες ἐόντες ἀνθρώπων οὐδαμόθεν ἀπήμονες, τίκτουσί τε ὠά, οἱ ἐκλέπτουσι πολλόν τι χρῆμα τῶν ὀρίων. ἀέ μὲν νυν ἐχίδναι, ἡ τοσαῦται τὸν γλυκὺν εἰσὶ, οἱ δὲ ὑπόπτεροι ἐόντες ἀθρόοι, εἰσὶ ἐν τῇ Αραβίῃ, οἱ σφι μὴ ἄλλη. κατὰ τοῦτο δοκέουσι πολλοὶ εἶναι. τὸ μὲν δὴ λιβανωτὸν ἔστω, οὕτω λιτῶνται Αράβιοι. τὸν δὲ κασίην, ὧδε, ἐπειὰν κατασβέσωσι βύρσῃσι καὶ σιέρμασι ἄλλοισι πᾶν τὸ σῶμα, καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ὧν τὴν κασίην. ἡ δὲ, ἐν λίμνῃ φύεται οὐ βαθείῃ. περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ οἰκέουσί κου θηρία πτερωτὰ, τῇσι νυκτερίσι προσεικελα μάλιστα. καὶ τύφουσι σθένει, καὶ δὴ ἀλκὴ ἄλκιμα. τὰ, δὴ ἀπαμυνομένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οὕτω δρέπειν τὴν κασίην. τὸ δὲ δὴ λιβανωτοφόρον ἔτι τούτων θωῦμα ὁτέρου συλλέγουσι. ὅκως μὲν γὰρ γίνεται, καὶ ἥτις μιν γῆ ἡ τρέφουσά ὅτι, οὐκ ἔχουσι ἐπεῖν πλέω ὅτι λόγῳ εἰκότι χρεώμενοι. ἐν τοῖσι δὲ

χωρίοισι

Arabia. thus

cassia

Cinnamomum.

χωρείοισι φασί τινδε ὧν ὁ φύεσθαι, ὧν τοῖσι ὁ Διόνυσος ἐτροφοποίησε. ὄρνιθας δὲ λέγουσι μεγάλας φορέειν τοῦτο τὸ κάρφεα, τὰ ἡμεῖς ἀπὸ φοινίκων μαθόντες, διννάμωμον καλέομεν. φορέειν δὲ σφεας ὄρνιθας ἐς νεοσσιὰς πεπλασμένας ἐκ πηλοῦ πρὸς ἀκρώρεσι οὔρεσι, ἔνθα περ πρόσβασιν ἀνθρώπῳ οὐδεμίαν εἶναι. πρὸς ὧν δὴ τοῦτο τὰ σφέα ἀραβίους συλέεσθαι τάδε. βοῶν τε καὶ ὄνων ἅπερ ἀρηγομένων, καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίων τὰ μέλεα διατμήσαντας, ὡς μέγιστα πωλέειν ἐς ταῦτα τὰ χωρία. μάλα σφέα θέοντας ἀγχοῦ τῶν νεοσσιέων, ἀπαλλάσσεσθαι ἑκὰς αὐτέων. τὰς δὲ ὄρνιθας καταπετομένας, αὐτῶν τὰ μέλεα τῶν ὑποζυγίων ἀναφορέειν ὧν τὰς νεοσσιάς. τὰς δὲ, οὐ δυναμένας ἰσχειν, καταῤῥήγνυσθαι ὑπὸ τὸν γῶν. οὕτω δὲ ἐπόντας, συλλέγειν οὕτω μὲν δὴ λιννάμωμον συλλεγόμενον δὲ ἐκ τούτων, ἀπικνέεσθαι ὅθι τὰς ἄλλας χώρας. ὃ δὲ δὴ λήδανον, τὸ, Ἀράβιοι καλέουσι λάδανον, ἐκ τοῦδε θωϋμασιώτερον γίνεται. ἐὼν γὰρ δυσοδμοτάτῳ γινόμενον, ὀδωδὲ ἑστὸν ὅτι. τῶν γὰρ ἀγρίων τράγων ἐν τοῖσι πώγωσι εὑρίσκεται ἐγγινόμενον, οἷον γλοιὸς ἀπὸ ὕλης. χρήσιμον δὲ ἐς πολλὰ τῶν μύρων ὀδὶ. θυμιῶσι τε μάλιστα τοῦτο Ἀράβιοι. τοσαῦτα μὲν θυμιαμάτων πέρι εἰρήσθω. ἀπόζει δὲ ἡ χώρης ἡ Ἀραβίης θεσπέσιον ὡς ἡδύ. δύο δὲ γένεα οἴων σφι ὄϊς θωϋματός ἄξια, τὰ, οὐδαμόθι ἑτέρωθι ὄϊς. τὸ μὲν αὐτῶν ἕτερον, ἔχει τὰς οὐρὰς μακράς, βραχυτέρας δὲ ἐλάσσονας. τὰς, εἴ τις ἐπιβήσεται σφι ἀπέλκειν, ἕλκεα αὐτῇ ἔρχεται, ἀναστριβομένων πρὸς τὴν γῆν τῶν οὐρέων. νῦν δὲ ἅπασι τοῖσι πρόβασι ἐπίστηται ξυλαργέειν ἔστι ποιεῦντα. ἁμαξίδας γὰρ ποιεῦντες, ὑποζεύξασι αὐτὰς τῇσι οὐρῇσι, ἑνὸς ἑκάστου τὴν οὐρὴν ὑπὸ ἁμαξίδα ἑκάστην κατασήσαντες. τὸ δὲ ἕτερον γένος τῶν οἰῶν, τὰς οὐρὰς πλατέας φορέουσι, ἐνίων δὲ πήχεων πλάτος. ἀρκλινομένης δὲ μεσαμβρίης, παρήκει πρὸς δυσμὰς τὰ ἥλιον ἡ αἰθιοπίη χώρη, ἐχάτη πρὸς οἰκεομένων. αὕτη δὲ χρυσόν τε φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμέτρητα φέρεται. καὶ δένδρεα πάντα ἄγρια, καὶ ἔβενον. καὶ ἄνδρας μεγίστους, καὶ κάλλιστους, καὶ μακροβιωτάτους, οὗτοι μὲν νυν ἔν τε τῇ Ασίῃ ἐσχατιαί εἰσι, καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ. πρὸς δὲ τὴν Εὐρώπην τὸ πρὸς ἑσπέρην ἐσχατιή, ἔχω μὲν οὐκ ἀτρεκέως λέγειν. ὅτε γὰρ ἔγωγε ἐπυθόμην Ηελλανὸν καλέεσθαι πρὸς βαρβάρων ποταμόν, ἐκδιδόντα ὀνόματα τῇ πρὸς βορέην ἄνεμον, ἀπὸ τοῦ τὸ ἤλεκτρον φοιτᾶν λόγος ὅδε, ὅτε νήσους οἴσιν ἀποτρίσας ἑσσας, ἐκτῆται, ὁ ἀποστέρος ἡμῖν φοιτᾶ. ἔπος μὲν γὰρ ὁ Ησίοδος αὐτὸ κατηγορέει ὡς ὄνομα, ὡς ἔστι Ελληνικόν, καὶ ὅτι βαρβαρικόν. τὰ δὲ πιστὰ δὲ τινος πιστεύειν, ὅτε δὲ ἀδύνατα αὐτὸ πεπονθέναι γνωμεύειν, ἀδυναμαι ἀκέσασθαι ἔπος μηδέν, ὅκως θάλασσά ἐστι τὰ ἐπέκεινα εὐρώπης, ἔνθεν ἐσχάτης δὴ ὧν ὁ ἀποστέρος ἡμῖν φοιτᾶ, καὶ τὸ ἤλεκτρον. πρὸς δὲ ἄρκτου τε εὐρώπης, πολλῷ τι πλεῖστος χρυσὸς φαίνεται ἐών. ὅκως μὲν γινόμενος, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν γρυπῶν ἁρπάζειν Αριμασποὺς ἄνδρας μονοφθάλμους. πείθομαι δὲ οὐδὲ ταῦτα, ὅκως μονόφθαλμοι ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίην τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι. ἀλλ' ὦν ἐχόντων οἴκασι πρὸς ἀκλινέα τῇ ἄλλην χώρην, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ ἐόντος ἀπέργουσι τὰ κάλλιστα δοκέοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ θαυμαστότατα ἔχειν αὐτοῦ. ἔστι δὲ πρὸς ἕω τῆς Ασίης πρὸς κλέος. ἀσφάγες δὲ τὸ ὄρεος ἐόντες, ὅσον τὸ πρὸς ἕω ἦν μὲν ποτε Χορασμίων, ὑπὸ ὄρεσι ἐόντων Χορασμίων τε αὐτῶν, καὶ Υρκανίων, καὶ Παρθυαίων, καὶ Σαραγγαίων, καὶ Θαμανέων. ἐπείτε δὲ Πέρσαι ἔσχον τὸ κράτος, ἔστι τῷ Βασιλέος. ἐκ δὴ ὧν τὸ πρὸς ἑσπέρην τε οὔρεος τότε, ῥέει ποταμὸς μέγας. οὔνομα δέ οἱ ὄδε Ακης. οὗτος πρότερον μὲν ἀρδέσκε ἅπαν τὸ ἐρημωθὲν τότων τὰς χώρας, ἅπαν ἀσφαγέος ἀγόμενος ἐκβολὰς ἑκάστοισι. ἐπείτε δὲ τάδε τῷ Πέρσῃ ἐγένετο, τεπόνθασι τοιόνδε. τὰς ἀσφάγας τῶν ὀρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεύς, πύλας ἐπ' ἑκάστῃ ἀσφάγι ἔστησε. ἀποκεκλῃμένου δὲ τοῦ ὕδατος ἡ διεξόδου, τὸ πεδίον τὸ ἐντὸς τῶν οὀρέων, πέλαγος γίνεται, ἐνδιδόντος μὲν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντος δὲ οὐδαμῆ ἔξοδον. οὗτοι ὧν οἵπερ ἔμπροσθεν εἰώθεσαν χρᾶσθαι τῷ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτῷ χρᾶσθαι, συμφορῇ μεγάλῃ διαχρέωνται. τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ θεός, ὥσπερ καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι. τὸ δὲ θέρος ἀπειρόντος μελίνου, καὶ σησάμου, χρᾶσθαι τῷ ὕδατι. ἐπεὰν ὦν μηδέν σφι παρασιλιῶται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ὅτι οἱ Πέρσαι αὐτοί τε καὶ γυναῖκες, πάντες κατὰ τὰς θύρας τοῦ Βασιλέος, βοῶσι ὠρυόμενοι. ὁ δὲ Βασιλεὺς τοῖσι σεσημένοισι αὐτῶν μάλιστα ἐντέλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς τὸν φόρτους, ἐπεὰν δὲ διάπορος ἡ γῆ σφέων γένηται πίνουσι

πίνουσι τὸ ὕδωρ, οὕτω μὲν δὴ τοῦτο μὲν τὰς πύλας ἀπεκλῃόντες, ἄλλας δὴ ἐντέλλεται ἀνοίγειν ἄλλοισι τοῖσι σεσημένοισι μάλιστα τῶν λοιπῶν. ὡς δὲ ἐγὼ οἶδα ἀκούσας, χρήματα μεγάλα πρησσόμενος, ἀνοίγει πάρεξ τοῦ φόρτου. τοῦτο δὲ οὐ μάγῳ ἐπανασάντων ἐπὶ τὰ ἀνδρῶν, ἵνα αὐτῶν ἐνταφέρνεα κατέλαβε ὑβρίσαντα τάδε ἀχθανεῖν. αὐτίκα μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἤθελε ὁ τὰ Βασιλήια ἐσελθών, χρηματίσασθαι τῷ Βασιλέι. καὶ γὰρ δὴ ὁ νόμος ὅτω εἶχε, τοῖσι ἐπανασᾶσι τῷ μάγῳ, ἔσοδον ἐὸν παρὰ Βασιλέα ἄνδρ ἀγγέλου, μὴ μὴ γυναικὶ τυγχάνῃ μισγόμενος ὁ Βασιλεύς. ὅκως δὴ ἐνταφέρνης ἐδικαίου οὐδενὸς ἧσσα οἱ ἐσαγγεῖλαι, ἀλλ' ὅτι ἐν τῶν ἑπτὰ, ἤθελε ἐσιέναι. ὁ δὲ πυλουρὸς καὶ ἀγγελιηφόρος, οὐ πρόφορος, φάμενοι τὸν Βασιλέα γυναικὶ μίσγεσθαι, ὁ δὲ ἐνταφέρνης δοκέων σφέας ψεύδεα λέγειν, ποιεῖ τάδε. σπασάμενος τὸν ἀκινάκεα, ἀπέτεμνε αὐτῶν τά τε ὦτα, καὶ τὰς ῥῖνας. καὶ αὐείρας τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, προὐδέδε αὐχένας σφέων, ἔδησε, καὶ ἀπῆκε. οἱ δὲ, τῷ Βασιλέι δεικνύντι ἐωυτοῦ. καὶ τὴν αἰτίην ἔφραζον, ὡς ἧν πεπονθότα εἴησαν. Δαρεῖος δὲ ἀρρωδήσας μὴ κοινῷ λόγῳ οἱ ἐξ ἑπτὰ γένος τοῦτο, μετάπεμπτον ἵνα ἕνα σφι, ἀπεπειρᾶτο γνώμης εἰ σὺν ἑνὶ εἶεν τῷ ἐπὶ ποιεῦντι. ἐπείτε δὲ ἐξέμαθε ὡς ὁ συγκειμένοισι εἴη τοῦτο ποιήσας, ἔλαβε αὐτὸν τε τὸν Ινταφέρνεα, καὶ τοῦ παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἰκηίους πάντας, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων μετὰ τῶν συγγενέων μή οἱ βουλεύειν ἐπανάστασιν. συλλαβὼν δὲ σφέας, ἔδησε τῷ ὧν θανάτῳ. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Ινταφέρνεος φοιτέουσα τῶν τὰς θύρας τοῦ Βασιλέος, λιλαίεσκε αὖ, καὶ ὠδύρετο. ποιεῦσα δὲ ἀεὶ τὠὐτὸ τοῦτο, πέμπει Δαρεῖος ἐπισταμένη μιν. πέμψας δὲ ἄγγελον, ἔλεγε τάδε. ὦ γύναι, Βασιλεὺς τοι Δαρεῖος δίδοῖ ὑμῖν ἑνὸς ἑκάστῳ ἀνδρῶν οἰκτίρειν ὃν ἂν βούλεαι ἐκ πάντων. ἡ δὲ, βουλευσαμένη, ἀποκρίνεται τάδε. εἰ μὴ δή μοι δίδοῖ Βασιλεὺς ἑνὸς ψυχὴν, ἀδελφεὸν ἐκ πάντων τὸν ἀδελφεόν. πυθόμενος δὲ Δαρεῖος ταῦτα, καὶ θωϋμάσας τὸν λόγον, πέμψας, ἠγόρευε, ὦ γύναι, εἴρωτᾷ σε Βασιλεὺς τίνα ἔχουσα γνώμην τὸν ἄνδρα τε καὶ τὰ τέκνα ἐκποτέλιπὸν, τὸν ἀδελφεόν, εἴλου πρηνέα σοι. ὃς καὶ ἀλλοτριώτατός σοι τῶν παίδων, καὶ ἧσσον ἠγαπημένῳ τοῦ αὐδρὸς ὅδε ἦλθε ἀμείβων τοῦσδε. ὦ Βασιλεῦ, αἰνῆς μέν μοι ἂν ἄλλος γένοιτο, εἰ δαίμων ἐθέλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀπόλλοιτο. πατρὸς δὲ καὶ μητρὸς οὐκέτι μοι ζώοντων, ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. τούτῳ τῷ γνώμῃ χρεωμένη, ἤρεσε ταῦτα. εὖ τε δὴ ἔδοξε τῷ Δαρείῳ ἐπεῖναι ἡ γυνή. καὶ οἱ ἀπῆκε τὸν τε πρεσβύτερον τῶν παίδων, καὶ τὸν πρωτοτόκιον ἅδεις αὐτῇ. τοὺς δὲ ἄλλους, ἀπέκτεινε πάντας. τῶν μὲν δὴ ἐπὶ εἷς αὐτίκα τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἀπώλλυτο, κατὰ δὲ κὰ μάλιστα τῷ Καμβύσεω νοῦσον ἐγγίνεται τάδε. τοῦ Κύρου κατασταθεὶς ὑπαρχος Ορόϊτης ἀνὴρ Πέρσης, οὗτος ἐπεθύμησε πρήγματος οὐκ ὁσίου. οὔτε γάρ τι παθὼν, ὅτε ἀκούσας μάταιον ἐπὶ τὸν Πολυκράτεος τοῦ σταθέντος, ὅτε ἰσόμοιρον πρότερον, ἐπεθύμεε λαβὼν αὐτὸν ἀπολέσαι. ὡς μὲν οἱ πλούσιον λέγουσι, διὰ τοιόνδε τινα αἰτίην, ἀδελφεὸν τοῦ Βασιλέος θυρεῶν κατήμενον τὴν τε Ορόϊτεω καὶ ἄλλην Πέρσην, τῷ ὄνομα ἦν Μιτροβάτης, νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλείῳ, τούτους ἐκ λόγων ὀνείκεα συμπεσεῖν. διενεμομένων δὲ πρὸς ἀρετὴν, ἐπεῖπεν ὁ Μιτροβάτης τοῦδε Ορόϊτῃ τοιάδε. σὺ γὰρ ἐν ἀνδρὸς λόγῳ, ὃς Βασιλέϊ νήσου Σάμου πρὸς τῷ σῷ νομῷ προσκειμένῳ ὑποστήσαο, ὥσπερ δὲ τι οὐσαν δυστέκμαρτον χειρωθῆναι, τῇ, ἦν τις ὧν χωρείῳ ἀγαπαίδευτος ἐπανεστὰς ἔχῃ, καὶ νῦν αὖ ἡμῖν τυραννεύει; οἱ μὲν, δίκην φασὶ ἀκούσαντα, καὶ ἀλγήσαντα δεῖ ἀνειδεῖν, ὧν βουλόμενοι οὐκ οὕτω τὸν ἐπάνω τοῦτο ποιέεσθαι, ὡς Πολυκράτεα ταῦτα ἀρκέσαι, διὰ τὸν ἃ κακῶς ἤκουσε. οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι τάδε. Ορόϊτεα ἐς Σάμον μήνυσα ὅτου δὴ χρήματος δεκόμενον. ἅτε γὰρ ὢν δὴ οὐδὲν λέγοντα καὶ τὸν Πολυκράτεα τυχεῖν κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι. παρεῖναι δέ οἱ καὶ Ανακρέοντα τὸν Τήϊον. μάλα κως εἰτ' ἐκ προνοίης αὐτὸν κατηλεγέοντα τὰ Ορόϊτεω πρήγματα, εἴτε καὶ συντυχίῃ τοιαύτῃ ἐπεγνῶσθη. τὸν τε γὰρ μήνυσα τὸν Ορόϊτεω ἀπελθόντα δηλέεσθαι, καὶ τὸν Πολυκράτεα, τυχεῖν μὲν ἐπεσπαμένου πρὸς τὸ τοῖχον, ὅτέ τι μετασπαφλῶσαι, ὅτε ὑποκείναδι. αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσιαι λέγονται τοῦ θανάτου τοῦ Πολυκράτεος γενέσθαι. πάρεσι δὲ πεύθεσθαι ὁκοτέρῃ τῇσι βούλεσθε αὐτέων. ὁ δὲ δὴ ὧν Ορόϊτης ἰζόμενος ἐν Μαγνησίῃ, τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου τοῦ ποταμοῦ οἰκεομένῃ, ἐπέμπετε Μύρσον τὸν Γύγεω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα μα-

ladanum

termini Europæ

Intaphernis interfit

uxor ejus

occidit Polycratem

τα μαθὼν τὸ Πολυκράτεος τὴν νόον. Πολυκράτης γὰρ ὃς πρῶτος τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν Ἑλλήνων, ὃς Θαλασσοκρατέειν ἐπιγνώμη, πάρεξ Μίνωός τε τοῦ Κνωσσίου, καὶ εἰ δή τις ἄλλος πρότερος τούτου ἦρξε τῆς θαλάσσης. τῆς δὲ ἀνθρωπηίης λεγομένης χρόνος Πολυκράτης μοῦνος ἐλπίσας πολλὰς ἔχων, Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξειν. μαθὼν ὦν ταῦτα ἐμηνοδύμενον ὁ Ὀροίτης, πέμψας ἀγγελίην, ἔλεγε τάδε. Ὀροίτης Πολυκράτεϊ ὧδε λέγει. πυνθάνομαι ὦν-
» βουλεύειν σε πρήγμασι μεγάλοισι, καὶ χρήματά τοι οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα. σὺ νῦν
» ὧδε ποίησον, ὀρθώσεις μὲν σεωυτόν, σώσεις δὲ κἀμέ. ἐμοὶ μὲν γὰρ Βασιλεὺς Καμβύσης ὠν-
» βουλεύει θάνατον. ἰκαί μοι δοκέει ἀξαγγέλετος σαφὴς εἶναι. σὺ νῦν ἐμὲ ἐκπομίσας αὐτὸν, καὶ
» χρήματα, τὰ μὲν, αὐτέων αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔα ἔχειν. εἶνεκά τε χρημάτων, ἀρξεις ἁπάσης
» Ἑλλάδος. εἰ δέ μοι ἀπιστέεις τὰ περὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅς τις σοι πιστότατος τυγχά-
» νει ἐὼν, ὥστε ἐγὼ ἐπιδείξω. Ταῦτα ἀκούσας Πολυκράτης, ἥδετό τε, καὶ ἐβούλετο ἰκαίκως, 10
ἱμείρετο γὰρ χρημάτων μεγάλως, ἀρπέμπει πρῶτα καὶ ἐπιφομένην Μαιάνδριον Μαιανδρίου, ἄνδρα τῶν ἀστῶν. ὃς οἱ ὀλίγῳ γραμματιστὴς ὃς χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων, τὴν πόσιν τὴν ἐκ τοῦ ἀνδρεῶνος τοῦ Πολυκράτεος ἐόντα ἀξιοθέητον ἀνέθηκε πάντα ἐς τὸ ἡράϊον, ὁ δὲ Ὀροίτης μαθὼν τὸν κατάσκοπον ἐόντα πρόσφορον, ἐπιέζε τάδε. λαβρυνάκις ὀκτὼ πληρώσας λίθων, πλὴν κάρτα βραχέων τοῦ ποδὸς αὐτὰ τὰ χείλεα, ὠνὶ πολλῶν τῶν λίθων, χρυσὸν ἐπέβαλε, κατασήσας δὲ τὰς λάρνακας, εἶχε ἑτοίμας, ἐλθὼν δὲ ὁ Μαίανδρος, καὶ θεησάμενος, ἀπήγγειλε τῷ Πολυκράτεϊ. ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μαντηίων ἀπαγορευόντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐσέλθων αὐτόσε. πρὸς δὲ, καὶ ἰδούσης τὴν θυγατρὸς ὄψιν ἐνυπνίου τοιήνδε, ἐδόκεε οἱ τὸν πατέρα ἐν τῷ ἠέρι μετέωρον ἐόντα, λοῦδαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διός, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. τούτῳ ἰδοῦσα τὴν ὄψιν, παντὶ ἐλπὶς μὴ ἀπολωμῆσαι τὸν Πολυκράτεα πρὸς τὸν Ὀροίτεα. καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτοῦ ὧν τὴν τριηκόντορον, ἐπεφημίζετο. ὁ δέ οἱ ἠπείλησε ἢν σῶς ἀφικνοῖσθαι, πολλόν μεν χρόνον παρθενεύεσθαι, ἡ δὲ, ἠρήσατο ὡς τελέα ταῦτα γενέσθαι. βούλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον, ἢ τοῦ πατρὸς ἐστερῆσθαι. Πολυκράτης δὲ τούτοισι συμβουλοις ἀλογήσας, ἔπλεε παρὰ τὸν Ὀροίτεα, ἅμα ἀγόμενος ἄλλους τε πολλοὺς τῶν ἑταίρων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκήδεα τὸν Καλλιφῶντος Κροτωνιήτεα, ἄνδρα ἰητρὸν τὸν ἐόντα, καὶ τὴν τέχνην ἐπασκέοντα ἄριστα τῶν κατ' ἑωυτόν. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διεφθάρη κακῶς, οὔτε ἑωυτοῦ ἀξίως, οὔτε τῶν ἑωυτοῦ φρονημάτων. ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκούσιων τυράννοι, οὐδὲ εἷς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράννων ἄξιός ὅτι Πολυκράτεϊ μεγαλοπρεπείην συμβληθῆναι. ἀκρητέας δὲ μὴν οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος Ὀροίτης, αὐτε 30
σάωσε. τῶν δὲ οἱ ἑπομένων ὅσοι μὲν ἦσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, ἐλευθέρους φέρειν ἑωυτῶν χρέος ἐλέσθαι, ἐόντας ἐλευθέρους. ὅσοι δὲ ἦσαν ξεῖνοί τε καὶ δοῦλοι τῶν ἑπομένων, τὸν μὲν ἀνδραποδίσας λόγῳ ποιεύμενος ἔσχε. Πολυκράτης δὲ ἀνακρεμάμενος, ἐπετέλεσε πᾶσαν τὴν ὄψιν τοῦ δυγατρός. ἐλοῦσι μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ὄμβρους ὕοι, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, αἰνιεὶς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἐκμάδια. Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ δυτυχίαι οὐ διὰ τέλεος ἐτελεύτησαν, τῇ, οἱ Ἀμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς προεμαντεύσατο. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Ὀροίτεα Πολυκράτους τίσιες μετῆλθον. μετὰ γὰρ τὸν Καμβύσεω θάνατον, καὶ τὴν μάγων τὴν Βασιλητίην, μένων ἐν τῇσι Σάρδῃσι Ὀροίτης, ὠφείλε μὲν οὐδὲν Πέρσας ὑπὸ Μήδων ἀπαιρεθέντους τὴν ἀρχήν. ὁδὲ, ἐν τούτῳ τῷ ἀρχῇ κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτεα τὸν ἐκ Δασκυλείου ὕπαρχον. ὃς οἱ ὠνείδισε τὰ ἐς Πολυκράτεα ἐλέχοντα, κατὰ δὲ τὸν Μιτροβάτεω παῖδα Κρανάπιν, ἄνδρας ἐν Πέρσῃσι δοκίμους ἀλλά τε ἐξύβριζε παντοῖα, καί τινα ἀγγελιηφόρον ἐλθόντα Δαρείου παρ' αὐτὸν, ὡς ἀπὸς ἡδονὴν οἱ ἦν τὰ ἀγγελλόμενα, ἔκτεινε μιν ὀπίσω κομιζόμενον, ἄνδρας οἱ ὑπέστησε κατ' ὁδόν. ἀκρητέας δέ μιν, ἠφάνισε αὐτῷ ἵππῳ. Δαρεῖος δὲ ὡς ἔχε τὴν ἀρχὴν, ἐπεθύμησε τὸν Ὀροίτεα τίσασθαι, πάντων τῶν ἀδικημάτων εἵνεκε, καὶ μάλιστα Μιτροβάτεω, καὶ τοῦ παιδός. ἐκ τῶν δὴ τοιῶνδε ἰρηκὸν ἐπ' αὐτὸν ἐκ ἐδόκεε πέμπειν, ἅτε οἱ οἰδαινόντων ἐλαττον πραγμάτων, τῇ νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχήν. τὸν Ὀροίτεα μεγάλῃσι τῇσι ἰσχυσὶ πιθανόμενος ἔχειν. τοῦ, χίλιοι μὲν Περσέων ἐδορυφόρεον, ἔσχε δὲ νομὸν τὸν τε φρύγιον, καὶ λύδιον, καὶ ἰωνικόν. πῶς τοίνυν τὰ δὴ ὧν ὁ Δαρεῖος τάδε ἐμηχανήσατο. συναλίσας Περσέων τοὺς δοκιμωτάτους, ἔλε-

ἔλεγε σφι τάδε, ὦ Πέρσαι, τίς ἂν μοι δοίη ὑμέων ἑπομένοις ὧδε τελέσειε σοφίην τε, καὶ μὴ βίην, καὶ ὁμίλῳ. ἔνθα γὰρ σοφίης δέεται, βίης ἔργον οὐδέν. ὑμέων δὴ ὧν τίς μοι Ὀροίτεα ἢ ζώοντα ἀγάγοι, ἢ ἀποκτείνειε. ὃς ὠφέλησε μὲν κω Πέρσας οὐδέν, κακὰ δὲ μεγάλα ἔοργε δοκέει μὲν, δίνο ἡμέων πίσωσε, Μιτροβάτεά τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. δοκέει δὲ, οὐκ ἀναπαλέοντας αὐτὸν, ἅτε πολλοὺς ἑωυτοῦ ἐμὸν, ἰατείνει, ὕβριν ἂν ἀνάσχετον φαίνων. πρὶν τι ὧν μέζω ὀργάσασθαι μηδὲν Πέρσας κακὸν, καταλαμπέος δὴ ἡμῖν θανάτου. Δαρεῖος μὲν ταῦτα ἐπηρώτα. τῷ δ' ἂν δόξῃς ξυνήνοντα ἐπέσπασθαι, αὐτὸς ἕκαστος ἐθέλων ποιέειν ταῦτα. ἐλίζοντας δὲ, Δαρεῖος κατελάμβανε, λεληθώς, πάλαι δὲ. παλλομένων δὲ, λαγχάνει ἐκ πάντων Βαγαῖος ὁ Ἀρτόντεω. λαχὼν δὲ ὁ Βαγαῖος, ποιέει τοιάδε. βιβλία γραψάμενος πολλὰ, καὶ πολλὰ πολλῶν ἔχοντα πρηγμάτων, σφρηγῖδά σφι ἐπέβαλε τὴν Δαρείου. μετὰ δὲ ἧκε ἔχων ταῦτα ἐς τὰς Σάρδις. ἀπελθόμενος δὲ, ἐς Ὀροίτεω ἔψιν ἐλθὼν, τῷ βιβλίῳ ἐν ἕκαστον πορμιερόμενος, ἐδίδου τῷ γραμματιστῇ τοῦ Βασιλητίῳ ὧν ἔλεγετο. γραμματισὰς δὲ Βασιλητίης οἱ πάντες ὕπαρχοι ἔχουσι. ἀρπειρεώμενος ἢ τῷ φρυφόρων, ἐδίδου τὰ βιβλία ὁ Βαγαῖος, εἰ οἱ γνώσεσθαι ἀπόστασιν ἀπὸ Ὀροίτεω. ὁρέων δὲ σφέας τὰ βιβλία σεβομένους μεγάλως, καὶ τὰ λεγόμενα ἐκ τῶν βιβλίων ἐπὶ μέζονος, δίδου ἄλλο. ἐν τῷ, ἐν τῷ ἔπεα τοιάδε. ὦ Πέρσαι, Βασιλεὺς Δαρεῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ δύφορέειν Ὀροίτεα. οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦτων. μετὴκαν οἱ τὰς αἰχμάς. ἰδὼν δὲ τοῦτο σφέας ὁ Βαγαῖος πειθομένους τῷ βιβλίῳ, ἐνθαῦτα δὴ θαρσήσας, τὸ τελευταῖον τῶν βιβλίων διδοῖ τοῦ γραμματιστῇ, ἐν τοῦ, ἐγέγραπτο, Βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρσῃσι τοῖσι ἐν Σάρδισι, ἐντέλλεται τετάχθαι Ὀροίτεα. οἱ δὲ ἀκούσαντες ὡς ἤκουσαν ταῦτα, ἀσπασάμενοι αὖ ἀκινάκεας, ἐτείνοντο πᾶσαν τινὰ μιν. ὅτω δὴ Ὀροίτεα τὸν Πέρσῃσι Πολυκράτεος τοῦ Σαμίων τίσιες μετῆλθον. ἀπῆκε μηδένα ἢ καὶ ἀνακομιδῆναι τῶν Ὀροίτεω χρημάτων ἐς τὰ Σάρδις, σωθῆναι χρόνῳ δὲ πολλῷ ὕστερον Βασιλέα Δαρεῖον ἐν ἄγρῃ θηρῶν, ἀπερρώγοντα ἀπ' ἵππου, γράφῃναι τὸν πόδα. ἰαί κως ἰσχυρότερος ἐγράφη. ὁ γὰρ οἱ ἀστράγαλος ἐξεχώρησε ἐκ τῶν ἁρθρων. νομίζων δὲ καὶ πρότερον πολλάκις ἐωῦτὸν ἔχειν Αἰγυπτίων οὕνεκα διοικέοντας εἶναι πρώτους τὴν ἰητρικὴν, πυθόμενος ἐχᾶτο. οἱ δὲ, ἐπιβλώσσοντες τῇ βιώμενοι τὸν πόδα, κακὸν μέζον ἐργάζοντο. ἐπ' ἑπτὰ μὲν δὴ ἡμέρας, τῇ ἐπ' ἑπτὰ νύκτας ἐτώθετο κακῶς ὁ Δαρεῖος ἀχρυπνήσας ἔσχετο. τῇ δὲ δὴ ὀγδόῃ ἡμέρῃ ἔχοντί οἱ φλαῦρος, παρακόσας τις πρότερον ἐπὶ ἐν Σάρδισι τὸν Ἰητροβήτεω Δομοκήδεα τὴν τέχνην, ἀγχέλλει τῷ Δαρείῳ. ὁ δὲ, ἄγειν μιν τῶν τάχιστα παρ' ἑωυτὸν ἐκέλευσε. τὸν δὲ ὡς ἰδεῖν ἐν τοῖσι Ὀροίτεω ἀνδραποδίοισι κακὰ δὴ καὶ οὐδὲν ἐοικότα τῷ, ἐπιστάμενον μὲν ἰητρικὴν, πυθόμενον δὲ οὐκ ἐπιστάμενον. ἐπιμελημένον, παρεῖναι ἐς μέσον, πίδας τε ἑλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐδημένον. σκεψάμενος δὲ ἐς μέσον, ἐρώτα ὁ Δαρεῖος τὴν τέχνην εἰ ἐπίσταιτο. ὃς δ' οὐκ ὑπεδέκετο, ἀρρωδέων μὴ ἑωυτὸν ἐκφήνας, ἐπιτράπηται ἡ Ἑλλάδος ἡ ἀπεδρημένος. κατιφάνη τε τοῦ Δαρείῳ τεχνάζειν ὑδιτάμενος. ἐκ δὲ ἀγαγόντες αὐτὸν, ἐκέλευσε μάστιγάς τε ἐν λισγήτραι παραφέρειν ἐς τὸ μέσον. ὁ δὲ, γνθεὶς τὰ δὴ ὧν ἐκφανέα. φὰς, ἀτρεκέως μὲν οὐκ ἐπίστασθαι. ὁμιλήσας δὲ ἰητρῷ, φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπέτρεψε, Ἑλληνικοῖσι ἤμασι χρεώμενος, καὶ ἐπάματα τὰ ἰσχυρὰ προσάγων, ὑπνον τε μιν λαγχάνειν ἐποίεε, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγιέα μὲν ἐόντα ἀπέδεξε, ὀλίγα δὲ ἐπελπίζοντα αὐτίπεμπε ἐστάναι. ὀλωρέστερ δὲ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος τοῖσι ἐόν χρυσέοις δίνο ζεύγεα. ὁ δὲ μιν ἐπείρετο εἰ οἱ δοκέοντι τὸ κακὸν ἐπίσης νέμῃ, ὅτι μιν ὑγιέα ἐποίησε. ἐδεὶς δὲ δὴ ἔπει ὁ Δαρεῖος, ἀκρατέμπει μιν παρὰ τὰς ἑωυτοῦ γυναῖκας. παράγοντες δὲ οἱ δυνάχοι, ἔλεγον πρὸς τὰς γυναῖκας, ὡς Βασιλέϊ οὗτος εἴη, ὃς τὴν ψυχὴν οἱ ἀπέσωσε. ἕκαστον δὲ αὐτέων ἑκάστη, φιάλην τε χρυσοῦ στιὺ βίκη ἐσωρεύετο τὸν Δημοκήδεα. ὅτω δή τι δαψιλέϊ ὁλωρεῖ, ὡς οὐκ ἀκρίπηδοντας ἀπὸ τῶν φιαλέων, στρεπτὰς ἐπόμενος ὁ οἰκέτης τῷ, ὄνομα ἦν Σκίτων, ἀνελέγετο. ἰαί οἱ χρῆμα πολλόν τι χρυσὸν συνελέχθη. ὁ δὲ Δημοκήδης ἦν ὃς ἐκ Κρότωνος ἀπιγμένος, Πολυκράτεϊ ὡμίλησε πάρῳ, ὃς συνείχετο ὧν τῇ Κρότωνι ὀργῇ χαλεπῷ. ὃς τὸν ἐπείτε οἱ ἐδωίσατο φεύγειν, ἀπελιπὼν, οἴχετο ἐς Αἴγιναν. κατασὰς δὲ ἐς τάυτην τοῦ πρώτῳ ἔτεϊ, ὑπερέβαλε οὐ πρώτους ἰητρούς, ἀσκοῦντας μὲν ἐὼν, οὐκ ἔχων δὲ πω τῶν, ὅσα περὶ τὴν τέχνην ὃν ἐργαλήϊα. ἰαί μιν ἐδυτύρῳ ἔτεϊ πελάοντα Αἰγινῆται δημοσίῃ μισθοῦνται, τρίτῳ δὲ ἔτεϊ Ἀθηναῖοι ἑκατὸν μνέων. τετάρτῳ δὲ ἔτεϊ, Πολυκράτης δυοῖν πελάοντοιν. οὕτω μὲν ἀπίκετο ἐς τὴν Σάμον. καὶ ἀπ' τότε τὸ αὐξηθὲν ἐκ

crucī affixit

Orates prafig.

darius proden lupat

è Democede

cunct

ἥκιστα Κροτωνιῆται ἰητροὶ βυσὶ ὁκίμησαν. ἐγὼ γὰρ ὧν τύχη, ὅτε πρῶτοι μὲν Κροτωνιῆται ἰητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι, δεύτεροι δὲ Κυρηναῖοι. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον, καὶ Ἀργεῖοι ἤκουον μουσικὴν εἶναι Ἑλλήνων πρῶτοι. τότε δὴ ὁ Δημοκήδης ὢν τοῖσι Σύρσοισι ἀχιρομένοις Δαρείου, οἴκου τε μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοδαπτέζου Βασιλεῖ ἐγεγόνει. πλήν τε ἑνὸς τοῦ ὀν Ἕλλωπας ἀπίγνατο, πάντα τἄλλα οἱ παρῆν. καὶ οὗτος μὲν, οὐ Αἰγυπτίοις ἰητροῖς, οἱ Βασιλέα πρότερον ἰῶντο μέλοντας ἀνασκολοπιεῖσθαι. δεύτερα τοῦ Ἕλληνος ἰητροῦ ἐσσώθησαν, τούτους Βασιλέα πρᾶσσοντος, ἐρρύσατο. ἔσχον γάρ, μάλιστα ἁπάντων ἀνθρώπων, καὶ ἀπημελημένον ἐν τοῖσι ἀνδραπόδοισι, ἐρρύσατο. ἦν δὲ μέγιστον πρῆγμα Δημοκήδης παρὰ τοῦ Βασιλέι. ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, τάδε ἄλλα συνήνεικε γενέσθαι. Ἀτόσσῃ τῇ Κύρου μὲν θυγατρὶ, Δαρείου δὲ γυναικὶ, ὦν τοῦ μαστὸ ἔφυ φῦμα, μετὰ δὲ, ἐκραγέν, ἐνέμετο πρόσω, ὅσον μὲν δὴ χρόνον ἦν ἔλασσον, ἡ δὲ, ἱρὸν ποιεῦσα καὶ ἀσχημονέουσα, ἐφρασε οὐδενί. ἐπεί τε δὲ ἐν κακῷ ἦν, μετεπέμψατο τὸν Δημοκήδεα, καὶ οἱ ἐπέδειξε. ὁ δὲ, φὰς ὑγιέα ποιήσειν, ἠργολάβησε μιν, ἢ μήν οἱ ἀντιτυργήσειν ἐκείνῃ σῶον, καὶ αὐτὸ δικαίῳ. δικαιοῦται δὲ οὐδενὸς ἧσσον, ὅσα ἀσχήμονα ὄντα φέροντα. ὡς δὲ ἀρᾶς μιν μετεταῦτα ἰώμενος ὑγιέα ἀπέδεξε, ἐνθαῦτα δὴ δι' ἀχθεῖσα ἐπὶ τὸ Δημοκήδεος ἡ Ἄτοσσα, ἐνέφερε ἐν τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον διούσῃ. ὦ βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν ὅσαν τοῦ κάτησαι, ὅτε τι ἔθνος ἐνδοκτάμενος, ὅτε δύναμαι Πέρσησι εἰκὸς δὲ ἔστι ἄνδρα καὶ νέον, ἐν χρημάτων δικαστῇ μεγάλῳ, φαίνεσθαί τε ἀξιολεκτότατον, ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι, ὅτι ἐστὶ ἀνδρὸς ἀρχοντος, ἐπ' ἀμφότερα δὲ δι φέρει ταῦτα πιέζῃ, ἐν ἵνα σφέων Πέρσαι ὦν δικαιέοντα ἀνδρα ἔχῃ τὸν πρὸς ἐῶν πρήσσειν, μὴ δὲ χολῶ ἄγοντα, ὦν βουλεύωσί τοι. νῦν γὰρ ἄνδρα καὶ ἀξιολεκτότατον ἔργον, ἐὼς νέος ἐὼν ἡλικίην. αὐξανομένῳ γὰρ ἐν σώματι, συναύξονται καὶ αἱ φρένες. γυμναζόμενον δὲ, συγκεράσαι σοι. καὶ ἐκὼ ἐς τὰ πρήγματα πάντα ἀπαμβλύνοντα. ἡ μὲν, δὴ ταῦτα ἐκ διδαχῆς ἔλεγε. ὁδ' ἀμείβετο τοῖσδε. ὦ γύναι, πάντα ὅσα περ ἀνὴρ ὦν νέῳ ποιήσειε, εἴρηκας. ἐγὼ γὰρ βεβούλυμαι ζεύξας γέφυραν, ἐκ δὲ Ἠπείρου ἐς τὴν ἑτέρην Ἤπειρον ὦν Σκύθας στρατεύσασθαι, καὶ ταῦτα ὀλίγου χρόνου ἔσαν τελεύμενα. λέγει δὲ Ἄτοσσα τάδε. ὄρα νῦν, ὦν Σκύθας μὲν τῇ πρώτῃ ἐχάσῃ ἔασον. οὗτοι γὰρ ἐπεὰν σὺ βούλῃ, ἔσονταί σοι. σὺ δέ μοι ὦν τὴν Ἑλλάδα στρατεύσασθαι. ἀκήκουμεν γὰρ λόγῳ πωυθανομένη λακωνάς τέ μοι γυναῖκας θεράπαινας, καὶ ἀργείας, καὶ ἀττικάς, καὶ κορινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα ὦν τισθώτατον αὐχοῦν πάντων, δέξαι τε ἕκαστε τ' Ἑλλάδος, καὶ κατηγήσασθαι ὅστις, ὃς σοὶ τὸν πόδα ἔζησατο, ἀμείβεται Δαρεῖος. ὦ γύναι, ἐπεὶ ποίνην μοι δοκέει ἡ Ἑλλάδος ἡμέας πρῶτα ἀπερεᾶσθαι, κατασκόπους μοι δοκέει χρεὸν ἄμενον εἶναι δμοῦ τούτῳ ἰέναι, σὺ λέγεις πέμψαι δν αὐτούς, οἳ μαθόντες καὶ ἰδόντες ἕκαστα αὐτῶν, ἀγγελέουσι ἡμῖν. καὶ ἔπειτα ἀζευσθέντος, ἐπ' αὐτοὺς τρέψομαι. ταῦτα εἶπε. καὶ ἅμα ἑπόμενος τ' ἔπε, καὶ ἔργον ἐποίεε. ἐπείτε γὰρ τάχιστα ἡμέρη ἐπέλαμψε, καλέσας Περσέων ἄνδρας δοκίμους τριακονταέξ, ἐνετείλετό σφι ἐπιμίξαι Δημοκήδεϊ, διεξελθεῖν τε πᾶσαν Ἑλλάδα, ὅκως τε μὴ ἀποφεύξονταί σφεας ὁ Δημοκήδης, ἀλλά μιν πάντως ὀπίσω ἀπάξουσι. ἐντειλάμενος δὲ ταῦτα, ἀπῆκε πάντας ἅμα τοῦτον Δημοκήδεα, ἐσελθὼν αὐτοῦ, ὅκως ἀζυγησάμενος πᾶσαν καὶ ὦν δέξας τὴν Ἑλλάδα τοῖσι Πέρσῃσι, ὀπίσω ἥξει. σῶρα δὲ μὴ τῷ πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφεοῖσι ἐκέλευε πάντα τὰ ἐκείνου ἐπιπλα λαβόντα ἄγειν, φὰς ἄλλα οἱ πολλαπλήσια ἀντιδώσειν. πρὸς δὲ ἐς τὰ δῶρα, ὁλκάδα οἱ ἔφη συμβαλλέεσθαι, πλήσας ἀγαθῶν πανοίων. τὴν, ἅμα οἱ πλουσιεῦσαι. Δαρεῖος μὲν δὴ ὁκοῖα ἐκεῖνος ἐμοὶ ἀπ' οὐδενὸς δόλου νόον ἐπαγγέλλετο οἱ ταῦτα, Δημοκήδης δὲ δείσας μὴ οὐ ἐκπειρῷτο Δαρεῖος, οὐδὲ ὦν δοκέοντα πάντα τὰ ὁκοῖα ἐόντα ἐδείκνυ. ἀλλὰ τὰ μὲν ἑωυτοῦ, καὶ τὰ χρήματα ἔφη καταλείψειν, ἵνα ὀπίσω σφέας ἀπελθὼν ἔχοι. τὴν μὲν οἰκίην ὁλκάδα τὴν, οἱ Δαρεῖος ἐπαγγέλλει ὃν τὴν ὥρην ἐκεῖνον ἀδελφεοῖσι δεκέσθαι ἔφη. ἐντειλάμενος δὲ καὶ τοῦτο τοῦτο ὁ Δαρεῖος, ἀποστέλλει αὐτὸν ὦν θάλασσαν. καταβάντα δὲ οὗτον ἐν Φοινίκῃ, καὶ Φοινίκης, ὃν Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν τριήρεας δύο ἐπλήρωσαν. ἅμα δὲ αὐτοῖσι, καὶ γαῦλον μέγαν πανοίων ἀγαθῶν. παρασκευασάμενοι δὲ ταῦτα, ἔπλεον ὃν τὴν Ἑλλάδα. πρόσχοντες δὲ αὐτῇ, τὰ περιφανέστατα ἐθηεῦντο, καὶ ἀπεγράφοντο. ἐς ὃ, τὰ

Atossa cured

Darius incited & brilliam inferendam Graeciam

mittit exploratores cum Demo, Ede ith Graeciam.

τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ οὐνομαστὰ θεησάμενοι, ἀπίκοντο ἐς Τάραντα. ἐνθαῦτα δὲ ἐκ Κρησώνης ἐς Δημοκήδεος. Ἀριστοφιλίδης τῶν Ταρτίνων ὁ Βασιλεὺς, ὦν μὲν, τὰ πηδάλια παρέλυσε τῶν μηδικέων νεῶν, ὦν δὲ, αὐτοὺς ὦν Πέρσας ἔρξε, ὡς κατασκόπους δίκην ἐόντας. ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐπρήσσοντο, ὁ Δημοκήδης ὃν τὴν Κρότωνα ἀπικνέεται. ἀπημελέου δὲ ἤδη τούτου ὃν τὴν ἑωυτοῦ, ὁ Ἀριστοφιλίδης ἔλυσε τοὺς Πέρσας. καὶ τὰ, παρέλαβε τῶν νεῶν, ἀπεδήμησε σφι. πλέοντος δὲ ἐνθαῦτεν οἱ Πέρσαι, καὶ διώκοντος Δημοκήδεα, ἀπικνέονται ὃν τὴν Κρότωνα. εὑρόντος δέ μιν ἀγορὴν ἔχοντα, ἄπασον αὐτοί. τῶν δὲ Κροτωνιητέων οἱ μὲν, καταῤῥωδέοντος τὰ πρήγματα, πρὶν ἅψασθαι ἐκείνων ἔσαν. οἱ δὲ, αὐτὰ ἅπαντα τε, ἐν τῇσι σκυτάλῃσι ἐπέταμον τοὺς Πέρσας, πρὶν χρόμενους ἔπεα τάδε. ἄνδρες Κροτωνιῆται, ὁράτε τὰ ποιέετε. ἄνδρα Βασιλέος δορυφόρον ἐν τῇ χρόμενον ἀγορῇ ἀπαιρέεσθε; κῶς ταῦτα Βασιλεῖ Δαρείῳ ἐκχρήσει πρὸς ὑμᾶς; ἢ κῶς δὲ ὑμῖν τὰ ποιεύμενα ἐξει καλῶς, ἢν ἀπέλησθε ἡμέας; ἢν τίνα δὲ τούτων προτέρῳ στρατευσόμεθα πόλιν; τίνα δὲ προτέρῳ ἀνδραποδιζόμενα παρέξομεν; ταῦτα δὲ λέγοντος, οὐκ Κροτωνιῆται οὐκωρ ἐπείθοντο, ἀλλ' ἀπαιρεθέντες τε τὸν Δημοκήδεα, καὶ τὸν ταμίην τὸν, ἅμα ἄγοντο ἀπαιρεθέντος, ἀπέπλεον ὀπίσω ὃν τὴν Ἀσίην. οὐδενὶ ἐζημίωσαν τὸ πρόσωπόν φασι Ἕλλάδα ἀπικόμενοι ἐκμαθεῖν, ἐσφοιτέοντες τοῦ ἡγεμόνος. τοσόνδε μοὶ γνώμης ἐτέλεσε σφι Δημοκήδης, ἀναγομένοισι ἀπὸ Κρότωνος ἐπὶ Δαρείῳ σφέας, ὅτι ἅρμοσε τὴν Μίλωνος θυγατέρα Δημοκήδης γυναῖκα. τοῦ γὰρ δὴ παλαιτέου Μίλωνος ὦν οὔνομα πολλὸν παρὰ Βασιλεῖ. κατὰ δὴ τοῦτό μοι δοκέει ἀπούσας τὸν γαμὸν ὦν τοῦτον, τελέσαι χρήματα μεγάλα Δημοκήδης, ἵνα φανῇ πρὸς Δαρείου ἐὼν, καὶ ἐν τῇ ἑωυτοῦ δόκιμος. ἀναχθέντος δὲ ἐκ Κρότωνος οἱ Πέρσαι, ἐμπίπτουσι τῇσι νηυσὶ ἐς Ἰηπυγίην. διά σφεας δουλεύοντας ἐνθαῦτα, Γίλλος ἀνὴρ ταραντῖνος φυγὰς ξυσάμενος, ἀπήγαγε παρὰ Βασιλέα Δαρεῖον. ὁ δὲ, ἀντὶ τούτων ἐπιμὼ ἐμοὶ διδόναι τοῦτο ὅ, τι βούλοιτο αὐτός. Γίλλος δὲ αἱρέεται διαβόλου οἱ ἐς Τάραντα γενέσθαι, προαπικνεόμενος τὴν συμφορήν. ἵνα δὲ μὴ σωτάραξη τὴν Ἑλλάδα, ἢν δι' αὐτῶν σόλος μέγας πλέῃ ὐπὸ τὴν Ἰταλίην, Κνιδίους μόνους ἀρχὰς οἱ ἔφη σὺν κατάγοντας γενέσθαι, δοκέων ἀν τούτων ἐόντων τοῖσι Ταραντίνοισι φίλων μάλιστα τὴν κάροδον οἱ ἔσεσθαι. Δαρεῖος δὲ ταῦτα ἐξαμένου, ἐπετέλεε. πέμψας γὰρ ἄγγελον ὃν Κνίδον, κατάγει σφέας ἐκέλευε Γίλλον ὃν Τάραντα. πειθόμενοι δὲ Δαρείῳ Κνίδιοι, Ταραντίνους οὐκωρ ἔπειθον. βίην δὲ ἀδυνάτοι ἦσαν προφέρειν. ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐπρήχθη. οὗτοι δὲ πρῶτοι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀπίκοντο Πέρσαι. καὶ οὗτοι δι' τοιόνδε πρῆγμα καταδεδουλωμένοι ἐγχώνδε. μετὰ ταῦτα, Σάμου Βασιλεὺς Δαρεῖος ἀρείῃ, πολίων πασέων πρώτην Ἑλληνίδα, καὶ βαρβάρων, δι' οἰνόν τινα δεκτήν. Καμβύσεω τοῦ Κύρου στρατευομένου ἐπ' Αἰγυπτίους, ἄλλοι τε συχνοὶ ὃν τὴν Αἰγυπτίων ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὡς εἰκὸς κατ' ἐμπορίην στρατευόμενοι. οἱ δέ τινες, καὶ αὐτῆς τῆς χώρης θεκτοί. τῶν, ἓν καὶ Συλοσῶν ὁ Αἰακαίδεω, Πολυκράτεός τε ἐὼν ἀδελφεός, καὶ φεύγων ἐκ Σάμου. ἔσχον τὸν Συλοσῶντα κατέλαβε δυστυχίη τοιήδε τις. λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλλόμενος πυρρήν, ἠγοράζετο ἐν τῇ Μέμφι. ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρεῖος δορυφόρος τε ἐὼν Καμβύσεω, καὶ λόγου οὐδενὸς κω μεγάλου, ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος. καὶ αὐτὸν προσελθὼν ὠνέετο. ὁ δὲ Συλοσῶν ὁρέων τὸν Δαρεῖον μεγάλως ὠθυμέοντα τῆς χλανίδος, θείῃ τύχῃ χρεώμενος, λέγει. ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν οὐδενὸς χρήματος, δίδωμι δὲ ἄλλως εἴπερ ὅτῳ δεῖ γενέσθαι πάντως σοί. ἀνέσας ταῦτα ὁ Δαρεῖος, παρελαμβάνει τὸ εἷμα. ὁ μὲν Συλοσῶν, ἀπιστάτο οἱ ὁῶν ἀπλωλῆναι δι' εὐηθείην. ὡς δὲ τῷ χρόνῳ προβαίνοντος, Καμβύσης τε ἀπέθανε, καὶ τῷ μάγῳ ἐπανέστησαν οἱ ἑπτά, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ Δαρεῖος τὴν Βασιλητίδα ἔσχε, πυθόμενος ὁ Συλοσῶν ὡς ἡ Βασιλητὶς πρόθυμοι ἦν ὁῶν τὸν ἄνδρα τῶν, ἦλθε ἐς τὰ Σούσα, ἵζετο ἐς τὰ πρόθυρα τῶν Βασιλέος οἰκίων. καὶ ἔφη Δαρείου εὐεργέτης ἐῖν. ἀναγγέλλει ταῦτα ἀκούσας ὁ πυλουρὸς τῷ Βασιλεῖ. ὁ δὲ, θωυμάσας, λέγει πρὸς ἑωυτόν. καί τις ὅστι Ἑλλήνων δυεργέτης, ὃν ἐγὼ προσήδημαι, νεωστὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων. ἀναβέβηκε δέ τις ἢ οὐδείς κω παρ' ἡμέας αὐτῶν. ἔχω δὲ χρέος ὡς εἰπεῖν οὐδὲν ἀνδρὸς Ἕλλωπος. ὅμως δὲ αὐτὸν παράγετε ἔσω, ἵνα εἰδέω τί θέλων λέγῃ ταῦτα. παρῆγε, ὁ πυλουρὸς τὸν Συλοσῶντα. στάντα δὲ ἐς μέσον, ἠρώτων οἱ ἑρ

Darius brilliam infert Graeciae

& Syloson

μιωίδι τίς τε εἴη, καὶ τί πτιήσας δυδρχέτης φησὶ εἶναι Βασιλῆϊ. εἶπε ὧν ὁ Συλοσῶν πάντα
τὰ πρὸς τὴν χλανίδα γεγομένα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη ἐκεῖνος ὁ δοὺς. ἀμείβετο πρὸς ταῦτα Δαρεῖος.
ὦ γυναιότατ' ἀνδρῶν, σὺ μὲν οὐδέτερα κω δυνάμιν ἐδώκεας; εἰ καὶ σμικρὰ,
ἀλλ' ὧν ἴσα γε ἡ χάρις ὁμοίως, ὡς εἰ νῦν πρόφρ τι μέγα λάβοιμι. αὐτὰρ ὧν τοι χρυσὸν μὴ ἀργύρου
ἄπλοον δίδωμι ὡς μή κου τοι μεταμελήσῃ Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπεος τὴν πτίσασαν. λέγει
πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσῶν, ἐμοὶ μήτε χρυσὸν ὦ Βασιλεῦ, μήτε ἀργύρου δίδου. ἀλλ' ἀναστώσαι
μόνος μοι δὸς τὴν πατρίδα Σάμον. τὴν, νῦν ἀδελφεοῦ τοῦ ἐμοῦ Πολυκράτεος ἀρχὴν ὑπὸ Ὀροίτεω, ἔχει δουλοσύνης ἡμέτερον. τάυτην μοι δὸς ἄνευ τε φόνου, καὶ ἀγανδραποδίσιος.
ταῦτα ἀκούσας Δαρεῖος, ἀπέσειλε στρατιὴν τε, καὶ στρατηγὸν Οτάνεα, ἀνδρῶν τῶν ἐπὰ γε
νόμιον, ςὴν τειλάμενος ὅσων ἐδέετο ὁ Συλοσῶν, ταῦτά οἱ πτιέειν ὧδε πλέα. καταβὰς δ' ὧν
τὴν θάλασσαν ὁ Οτάνης, ἔστελλε τὴν στρατιήν. ἦν δὲ Σάμου Μαιανδριὸς ὁ Μαιανδρίου εἶχε τὸ
ἱρεάτεος, ὧν τροπδύειν παρὰ Πολυκράτεος λαβὼν τὴν ἀρχὴν. ἔπειτα δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βεβλο
μένῳ γενέσθαι, ἐκ δεκέτεος. ἐπεὶ δ' ἡ γάρ οἱ δεκαετὴς ἐὼν ὁ Πολυκράτης θάνατος, ἐποίεε διάδε.
πρῶτα μὲν Διὸς ἐλευθερίου βωμὸν ἱδρύσατο, ἐὸν τέμενος πολὺ ἀνὸν οὕτω ἐόν, τὸ νῦν γε τῷ
πρωτακίῳ ὁδὸς, μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπετράπετο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν ἀστῶν, ἔλεξε τάδε. ὁμοίως ἴστε κῆ ὑμεῖς, σκῆπτρον καὶ δυνάμις πᾶσα ἡ Πολυκράτεος, ὑπὸ τήν τε ἐμὲ
πάρεχει νῦν ὑμέων ἄρχειν. ἐγὼ δὲ τὰ, τῷ φίλας ὑπὸ πόσαγορεύω. κεκάδηκε μὲν τοι δικαιῶ γέρεα ἐμεωυτοῦ γενέσθαι. ἐκ μὲν
γε τοῦ Πολυκράτεος χρημάτων, ἀβαίρετα ἐξ τάλαντά μοι γενέδλ. ἱροσυλίας δὲ πῶς τοὺς τοιούτους
ἀεργόμαι αὐτὸς τ' ἐμοὶ, καὶ τοῖσι ἀπ' ἐμεῦ ἀεὶ γινομένοισι, τοῦ Διὸς τοῦ ἐλευθερίου. τοῦτ', αὐ-
τός τε ἱρὸν ἱδρυσάμενος, καὶ τὴν ἐλευθερίην ὑμῖν προτιθέμενος. ὁ μὲν, δίκη τοῦτο ἔοικε ἔμεναι
ἐπαγγέλλομαι. τῷ, δίεπε ἀβανασὰς ἔπε. ἀλλ' οὐδὲν ἄξιος εἰ σύγε ἡμέων ἀρχειν, γεγονὼς τε κα
κὸς, καὶ ἐὼν ὄλεθρος. ἀλλὰ μᾶλλον ὅκως λόγον δώσεις τῶν, μετεχείρισας χρημάτων. ταῦτα
εἶπε, ἐὼν ἐν τοῖσι ἀσοῖσι δόκιμος, τῷ, οὔνομα ἦν τελεσίαρχος. Μαιάνδριος δὲ νόῳ λαβὼν ὡς
εἰ μετήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλός τις αὐτ' αὐτοῦ τύραννος κατεκήσεται, οὐ δόκει ἐν νόῳ εἶχε με-
πγέναι αὐτήν. ἀλλ' ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μετεπεμπόμενος ἔνα ἕκαστον ὡς δὴ λό-
γον τῶν χρημάτων δώσων, συνέλαβε σφέας, ἐν κατέδησε, οἱ μὲν, δὴ ἐδέδεατο. Μαιάνδριον
δὲ μετὰ ταῦτα κατέλαβε νοῦσος. ἐλπίζων δὲ μιν ἀχρεωκοπήσεσθαι ὁ ἀδελφεὸς, τοῦ, οὔνομα ἦν
Λυκάρητος, ἵνα δυπετὲς ἱερὸς κατάσχῃ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ πρήγματα, κατακτείνει οὐδὲν δεισμώ-
τας πάντας. ὁ γὰρ δὴ ὡς ἐοίκασι ἐβούλετο εἶναι ἐλεύθεροι. ἐπειδὴ ὧν ἀπίκοντο οἱ τὴν Σάμου
οἱ Πέρσαι, κατάγοντες Συλοσῶντα, ὅτέ τι σφι χέρας ἀνταείρεται, ὑπάτωνδοί τε ἔφασαν
εἶναι ἐοῖμοι τοῦ Μαιανδρίου σταδιῶται, καὶ αὐτὸς Μαιάνδριος ἐκχωρήσας ἐκ τῆς νήσου, κατοι-
κίσαντος δ' ὧν τοῦτου Οτάνεω, καὶ ἀπεισαμένου, τῶν Πέρσεων οἱ πλέστοι ἄξιοι θρόνου δόκιμεν
νοι, κατυφαντίσαι τὴν ἀκροπόλιος ἐκατέρω. Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράννῳ ὧν ἀδελφεὸς ὑπομαρ
γότερος, τοῦ, οὔνομα ἦν Χαρίλεως, οὗτος ὅτι δὴ ἀβαμαρτὼν, ὧν γοργύρης ἐδέδω. ἐς δὴ τό-
τε ἐπανούσας τε τὰς πρηκτόμενα, καὶ δακύσας δὲ τὴν γοργύρης, ὡς εἶδε οὖν Πέρσας εἰρη-
ναίως κατημένους, ἐβόα τε, καὶ ἔφη λέγων, Μαιανδρίῳ θέλειν ἐλθεῖν δῶρα λόγους. ἐπανούσας ὦν
ὁ Μαιάνδριος, λύσαντας αὐτὸν ἐκέλευε ἄγειν πᾶν ἐωυτόν. ὡς δὲ ἄχθη ταχίστη λοιδορέων τε
καὶ κακίζων μιν, αὐέπειθε ὧν βεβάδαι τοῖσι Πέρσῃσι, λέγων τοιάδε. ἐμὲ μὲν ὦ κάκιστε ἀνδρῶν
ἐόντα σεωυτοῦ ἀδελφεόν, καὶ ἀδικήσαντα οὐδὲν ἄξιον δεσμοῦ, δῆσαι χορύγης ἠξίωσας;
ὁρέων δὲ σὺ Πέρσας ἐκβάλλοντας τέ σε, καὶ ἄνοικον ποιέοντας, τολμᾷς πίσαδαι, ὅτω δὴ ζ
ἐόντας δυπετέας χειρωθῆναι; ἀλλ' εἰ μὲ σύ σφεας καταρρώδηκας, ἐμοὶ δὸς σὺν ὧν νύρους,
καί σφεας ἐγὼ ὑμωρήσομαι τ' ἀβάδλε ἀπίξιος. αὐτὸν τέ σε ἐκπέμψαι ἐκ τ' νήσου ἑτοιμός εἰμι.
ταῦτα δὲ ἔλεξε ὁ Χαρίλεως. Μαιάνδριος δὲ ὑπελάβε τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, οὐκ ὀρ-
θῶς ἀφροσύνης ἀπηκόμενος, ὡς δέξαι τὴν ἐωυτοῦ δύναμιν πολιήσασθαι τ' Βασιλέος, ἀλλὰ φθο
νήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀκρητὶ ἔμελλε ἀκλαμψάσθαι ἀκέραιον τὴν πόλιν, ἐρεθίσας ὧν

οὗ

οὗ Πέρσας, ἔθελε ὡς ἀδῃωέστατα πτῆσαι τὰ στέμια πρήγματα. κῆ ὅτω πᾷ δόδαι ἐν δέκε πι
μνος, ὡς πᾶθόντες οἱ Πέρσαι κακῶς, πᾶσεμπερανέεσθ' ἔμελλον δίσι Σαμίοισι, ἐόντας τε ἐωῦ
τοῦ ἀσφαλέας ἐκδυσιν ἐσάγειν ἐκ τῆ νήσου τότε, ἐπεὰν αὐτὸς βάληται. ἐπεποίητο γὰρ οἱ λευ-
πρὴ δώρυξ ἐκ τῆ ἀκροπόλιος φέρουσα ἐπὶ θάλασσαν. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαιάνδριος ἐκπλέει ἐκ
τῆ Σάμου. τοῦ δὲ ἐπὶ κέρας πάντας ὁπλίσας ὁ Χαρίλεως, καὶ ἀναπετάσας τὰς πύλας, ἐδόκει
ἐπὶ τοὺς Πέρσας, οὔτε πᾶσι δεδομένους δίου ὀδὸν, δοκέοντάς τε δὴ πάντα συμβεβάναι. ἐμπε
σόντες δὲ οἱ ἐπίκτοροι, τῶν Πρήσεων τοὺς μιφροφορδυμένους τε, καὶ λόγου πλείστου ἐόντας, ἔκτει
νον. καὶ οὗτοι μὲν τοῦτο ἐποίευν. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὴ ἡ Πρήσκη, ἐπεβοήθει. πιεζόμενοι δὲ οἱ ἐπί
κτοροι, ὀπίσω κατειλήθησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν. Οτάνης δὲ ὁ στρατηγὸς, ἰδὼν πάθος μέγα Πέρ
σας ωεπονθότας, ἐνόλας τε τὰς Δαρείου οἱ ἀρχέλεων ἐνετέλλετο, μήτε λιτέινειν μηδένα Σα
μίων, μήτε ἀνδραποδίζεσθαι, ἀπαθέα τε καπῶν ἀρχθῆναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι, κουτέων
μὲν τῶν ἐνόλεων μεμνημένῳ, ἐπελανθάνετο. ὁ δὲ, παρήγγειλε τῇ στρατιῇ πάντα τὸν, ἀν λαμ
βάνωσι, καὶ ἀνδρα, καὶ παῖδα, ὁμοίως λιτρώνειν. ἐνθαῦτα δὴ στρατιῆς οἱ μὲν, τὴν ἀκροπολιν
ἐπολιόρκεον. οἱ δὲ, ἐκτείνον πάντα τὸ ἐμπεδιὸν γινόμενον, ὁμοίως ἐν τε ἱρῷ, καὶ ἔξω ἱρῦ. Μαιάν
δριος δ' ἀρδρὰς ἐκ δὴ Σάμου, ἐκπλέει ἐς Λακεδαίμονα, ἀπικόμενος δ' ἐς αὐτὴν, καὶ ἀνε-
νεικάμενος τὰ, ἔχων ἀφικόρησε, ἐποίεε ἀιδίε, ὅκως ποτήρια ἀργύρεά τε καὶ χρύσια πο-
θείτο, οἱ μὲν θρᾴποντες αὐτ', ἀφίεσθαι ὧν ἐδόκεον αὐτά. ὅδ' ὧν τὸν χρόνον ἐδὴ Κλεομένεϊ δὴ Ανα
ξανδρίδεω ἐν λόγοισι ἐὼν, Βασιλεύοντι Σπάρτης, πρῶτα μὲν ἐς τὰ οἰκήια. ὅκως δὲ ἰδοίατο
Κλεομένης τὰ ποτήρια, ἀπεθωύμαζέ τε, καὶ ἀφίετο πλήσειν. ὁ δὲ, ὡς ἐπέλυε αὐτέων ἀφφέρε-
σθαι αὐτὸν, ὅστε βούλοιτο. τοῦτο καὶ δίις καὶ τρὶς ἐποιεύντος Μαιανδρίου, ὁ Κλεομένης δικαιό-
τατος ἀνδρῶν γίνεται, ὃς λαβεῖν μὲν δίδόμενα ἐκ ἐδικαίευ. μαθὼν δὲ ὡς ἄλλοισι δίδοιτο
τῶν ἀστῶν εὑρήσεται τιμωρίλη, βὰς ὧν ἐς τοὺς ἐφόρους, ἄμεινον εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ τὸν ξεῖνον
τὸν Σάμιον ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆ Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀναπείσῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρ
τιητέων κακὸν γενέσθαι, οἷά τ' ἐπανούσαντες, ἐξεκόρυξαν Μαιάνδριον. τὴν δὲ Σάμου ἐπιγε-
νούσαντες οἱ Πέρσαι, παρέδοσαν Συλοσῶντι, ἔρημον ἐοῦσαν ἀνδρῶν. ὑστέρῳ μὲν χρόνῳ
μὴ συγκαβίκισε αὐτῆ ὁ στρατηγὸς Οτάνης, ἐκ τε ὄψιος ὀνείρου, καὶ νόσου, ἥ μιν κατέλαβε νοσῆ
σαι τὰ ἀιδοῖα. ὧν δὲ Σάμου στρατοῦμαος ναυτικοῦ οἰχομένου, Βαβυλώνιοι ἀπέσησαν, κάρ- *Babylonii rebellant*
τα εὖ παρασκευασμένοι. ἐν ὅσῳ γὰρ ὅτε μάγος ἦρχε καὶ οἱ ἐπὰ ἐπανέσησαν, ἐν τούτῳ πάν
τι τοῦ χρόνῳ μὴ τῇ παραχῇ, ἐς τὴν πολιορκίην πρθεσκευάστατο. διά κως ταῦτα ποιοῦντος, ἐ-
λάνθανον, ἐπεὰν δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ἀπέσησαν, ἐποίεον τοιόνδε. τὰς μητέρας ἁπάσας ἐλόοντο,
μιῇ αἴκα ἕκαστος μίην πρόσεχε τῷ, ἀν ἐβάλῳ ἐκ τ' ἑωῦτοῦ οἰκίων. τὰς δὲ λοιπὰς ἁ-
πάσας σιταγαγόντος. ἀπέπνιξαν. τὴν δὲ μίλλα ἕκας ὁ σιτοποιὸν ἀζαιρέω. ἀπέπνιξαν δὲ
αὐτὰς, ἵνα μὴ σφέων τὸν σῖτον αὐαισιμώσωσι, πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, καὶ συλλέξας
ἅπασαν τὴν ἑωῦτοῦ δύναμιν, ἐστρατεύετο ἐπ' αὐτούς. ἐπελάσας δὲ ὧν τὴν Βαβυλῶνα, ἐπο
λιόρκεε, φρονπίζοντας δὲν ἡ πολιορκίης. ἀναβαίνοντες γὰρ ὧν οὐ πύργους τ' τείχεος
οἱ Βαβυλώνιοι, κατωρχέοντο, καὶ κατέσκωπτον Δαρεῖον, καὶ τ' στρατιὴν αὐτοῦ. διά τις αὐτῶν
ἔπε τοῦτο τὸ ἔπος. Τί κάπηδε ἐνθαῦτα ὦ Πέρσαι, ἀλλ' οὐκ ἀπαλλάσσεδε, τότε γὰρ ἁρήσετε
ὑμέας, ἐπεὰν ἡμίονοι τέκωσι. τοῦτ' ἔπε τῶν τις Βαβυλωνίων, ἀδοκᾶ ἐλπίζων ἡμίονον τεκεῖν.
ἐπὰ δὲ μιῶν καὶ ἐνιαυτοῦ διελελυθότος ἤδη, ὁ Δαρεῖος τε ἤχαλε, καὶ ἡ στρατιὴ πᾶσα οὐ
δυνατὴ ἐδόκει ἐλεῖν οὖν Βαβυλωνίους. διά τοι πάντα σοφίσματα, καὶ πάσας μηχανὰς ἐπε-
ποιήκεε ἐς αὐτοὺς Δαρεῖος, ἀλλ' δὴ ὡς ἐδιώκετο ἐλεῖν σφέας. ἄλλοισί τε σοφίσμασι πειρησά-
μενος, καὶ δὴ καὶ τοῦδε, Κῦρος εἷλε σφέας, ἢ πύτω ἐπειράθη. ἀλλὰ γὰρ δ' εἰνῶς ἔσαν ἐν φυ- *Zopyri nuda pavit*
λακῇσι οἱ Βαβυλώνιοι. οὐδὲ σφέας οἷός τε ἦν ἐλεῖν, ἐνθαῦτα εἰνοσῷ μιῇ Ζωπύρου τῷ Μεγα-
βύζου τούτου, ὃς τῶν ἐπὰ ἀνδρῶν ἐγγύτατα τ' κὸν μάγον κατελεόντων, τούτῳ τῷ Μεγαβύζου
παιδὶ Ζωπύρῳ ἐγγύτατα τόδε. τῶν οἱ σιτοφόρων ἡμίονων ἡμίν ἔτεκε. ὡς δὲ οἱ ἀγαγέλ
θη, καὶ ταῦτα ἄπιστος αὐτὸς ὁ Ζώπυρος εἶδε τὸ βρέφος, ἀπέστας τοῖσι ἰδίοισι μηδενὶ φράζειν
τὸ γεγονὸς, ἐβουλεύετο. διά οἱ πῶς τὰ τοῦ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὃς κατηρχὰς ἔφησε ἐπεάν-
τοτε ἡμίονοι τέκωσι, τότε τὸ τεῖχος ἁλώσεδαι. πῶς τούτῳ τῷ φήμῳ, Ζωπύρῳ ἐοίκεε

ἁλώσιμον ἐὸν ἡ Βαβυλὼν. σὺν γὰρ θεῷ ἐκεῖνόν τε εἰπεῖν, καὶ ἑωυτὸν τοιοῦτον τινα εἶναι τὴν ἡμέρην. ὡς δὲ οἱ ἐδόκεε μόρσιμον εἶναι πᾶσι τῇ Βαβυλῶνι ἁλίσκεσθαι, προσελθὼν, Δαρείῳ ἀπεπειρᾶτο, εἰ πρὸς πολλοῦ κάρτα ποιέεται τὴν Βαβυλῶνα ἑλεῖν. πυθόμενον δὲ ὡς πολλοῦ τιμῷτο, ἄλλο ἐβουλεύσατο, ὅκως αὐτός τε ἔσαι ὁ ἑλὼν αὐτὴν, καὶ ἑωυτοῦ τὸ ἔργον ἔσαι. μαρτία γὰρ ἐν τοῖσι Πέρσῃσι ἀπ' ἀγαθουργίας ἐς τὸ πρόσω μεγάθεα τιμῶνται. ἄλλῳ μὲν γὰρ οὐκ ἐφρασάτο ἔργῳ δυνατὸν εἶναι μιν ἀνοχείρια ποιῆσαι. εἰ δ' ἑωυτὸν λωβησάμενον, αὐτομολήσειε δι' αὐτούς. γνόντα τὰ ἐλαφρῷ ποιησάμενον, ἑωυτὸν λωβᾶται λώβῃ ἀνήκεστον. ἀκρτομὰς γὰρ ἑωυτοῦ τὴν ῥῖνα, καὶ τὰ ὦτα, καὶ τὴν κόμην κακῶς πρηνείρας, καὶ μαστιγώσας, ἦλθε παρὰ Δαρεῖον. Δαρεῖῳ δὲ κάρτα βαρέως ἤνεγκε. ἰσλὼν ἄνδρα δοκιμώτατον λελωβημένον. ἐκ τε τοῦ θρόνου ἀναπηδήσας, ἀνέβωσέ τε, καὶ εἶρετό μιν, ὅστις εἴη ὁ λωβησάμενον, καὶ ὅ, τι ποιήσαντα. ὁ δὲ, εἶπε, οὐκ ἔστι οὗτος ὠνὴρ, ὅστις μὴ σὺ, τῷ, ἔστι δυνάμιος τοσαύτη, ἐμὲ δὴ ὧδε διαθεῖναι. οὔτε τις ἀλλοτρίων ὦ Βασιλεῦ τάδε ἔργασαι, ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ ἐμεωυτὸν δεινὰ ἐπιθύμιον ποιήσας. δοκέουσι Πέρσῃσι καταγελᾶν. ὅδε δ' ἀμείβετο, ὦ γεγηθότατε ἀνδρῶν, ἔργῳ δὲ αἰσχίστῳ ὄνομα κλήσιος ἔθου, φὰς διὰ σὺ πολιορκυμένους σεωυτὸν ἀνήκεστα διαθεῖναι; τί δ' ὦ μάταιε, λελωβημένου σοῦ, θᾶσσον οἱ πολέμιοι παραστήσονται; ὡς οὐκ ἀξίπλωσας τὴν φρενῶν σεωυτὸν διαφθείρας; ὁ δὲ, εἶπε. εἰ μὴν ἐπῳρετίθεα τάδε, ἔμελλον ποιήσειν, οὐκ ἂν με πρόκειδον. νῦν δ' ἐπ' ἐμεωυτοῦ βαλλόμενον, ἔπρηξα. ἦδη ὧν ἤν μὴ τὴν σὴν δύνωμαι, αἱρέσομαν Βαβυλῶνα. ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἔχω, αὐτομολήσω ἐς τὸ τεῖχος, καὶ φήσω πρὸς αὐτοὺς, ὡς ἐπὶ σοῦ τάδε ἔπαθον. καὶ δοκέω τείσας σφέας ταῦτα ἔχειν οὕτω, τοὐναντίον σε ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης ἐγὼ ἐσέλθω ἐς τὸ τεῖχος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκάτην ἡμέρην ἢ στρατιῆς, τὴν οὐδεμίην ἔσαι ὧδε ἀκλαυμόνης, τοιαύτη χιλίους τάξον κατὰ τὰς Σεμιράμιος καλεομένας πύλας. μετὰ δὲ, αὖτις ἀπὸ ἢ δεκάτης ἐς ἑβδόμην, ἄλλους μοι τάξον χιλίους κατὰ τὰς Νινίου καλεομένας πύλας. ἀπὸ δὲ ἢ ἑβδόμης δαλιπὼν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἕπεσθαι ἄλλους κάμισον, ἀγαγὼν κατὰ τὰς Χαλκιδίων καλεομένας πύλας τετρακισχιλίους. ἐχόντων δὲ μήτε οἱ πρότροποι μηδὲν τῶν ἀμωσιώτων, μήτε οὗτοι, πλὴν ἐγχειριδίων. οὕτω δὲ ἔαν ἔχειν. μετὰ δὲ τὴν ἑπτὰ ἡμέρην, ἐθέως τὴν μὲν ἄλλην στρατιὴν μελδύνειν τείχεα πρὸς βάλλειν πρὸς τὸ τεῖχος. Πέρσῃσι δὲ μοι τάξον κατὰ τε τὰς Βηλίδας καλεομένας πύλας, καὶ Κισσίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμέο μεγάλα ἔργα ἀπεργασαμένου, τότε ἄλλα ὠνήσεσθαι ἐμοὶ Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ τῶν πυλέων τὰς Βαλαωτίδας. τόδε γὰθδύτερον, ἐμοί τε καὶ Πέρσῃσι μελήσει τάδε ποιέειν. ταῦτα ἐντελλόμενον, ἅτε ὧν τὰς πύλας, ὠνήσεσθαι ὡς δὴ ἀληθέως αὐτόμολον. ὁρέοντος δὲ ἀπὸ τῶν πύργων οἱ κατὰ ταῦτα τεταγμένοι, κατέτρεχον κάτω. καὶ ὀλίγον τι παρακλίναντος τὴν ἑτέρην πύλην, ἠρώτεον τίς τε εἴη, καὶ ὅτευ δεόμενος ἥκοι. ὁ δὲ, σφι ἠγόρευε ὡς εἴη τε Ζώπυρος, καὶ αὐτομολέοι ἐς ἐκείνους. ἤγον δὴ μὴν οἱ πυλωροὶ ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῶν Βαβυλωνίων. καταστὰς δὲ ἐπ' αὐτὰ, ἀνακικλήσκετο, φὰς ὑπὸ Δαρείου πεπονθέναι τὰ, πεπόνθεε ὑπ' ἐωυτοῦ. παθεῖν δὲ ταῦτα, δίκη συμβουλεύσαί οἱ ἀπανιστάναι τὴν στρατιὴν, ἐπείτε οὐδεὶς πόρος ἐφαίνετο τῇ ἁλώσι. νῦν τε ἔφη λέγων, ἐγὼ ὑμῖν ὦ Βαβυλώνιοι ἥκω μέγιστον ἀγαθὸν, Δαρείῳ δὲ, καὶ τῇ στρατιῇ, καὶ Πέρσῃσι, μέγιστον κακόν. οὐ γὰρ δὴ ἐμέγε ὧδε λωβησάμενον, κατα πρῶξαι τε. ἐπίσταμαι δ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἐπιβουλὰς τὰς Βουλευμάτων. πολλὰ δὲ ἔλεγε. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ὁρέοντος ἄνδρα τῶν ἐν Πέρσῃσι δοκιμώτατον, ῥῖνός τε καὶ ὤτων ἐστερημένον, μάστιξί τε καὶ αἵματι αὐαπεφυσμένον, πάγχυ ἐλπίσαντος λέγειν μιν ἀληθέα, ἰσχὺν σφι ἤκειν σύμμαχον, ὧν τραπέσθαι ἐπιμὶ ἐστερῆσθαι, ἐδέοντο σφέων, ἐδέοντο ἡ στρατιῆς. ὁ δ', ἐπείτε αὐτέων ἔσχε πρὸς ἑλάβε, ἐποίεε τάδε, πρὸ τῶν Δαρείῳ σωτηρίην ἀγαγὼν γὰρ τὴν μεσαίτατα ἡμέρην τῆ στρατιῇ τῶν Βαβυλωνίων, κύκλωσάμενος, οὐκ χιλίους οὐδὲ, πρώτους γενεάλογον Δαρείῳ τάξας, κύπτους κατέφόνευσε. μαθόντος δὲ μὴ οἱ Βαβυλώνιοι τοῖσι ἕπεσι τὰ ἔργα παρεχόμενον ὁμοῖα, πάγχυ πολιχρεῶν ἐόντων, πᾶσι δὴ ἐποίεον ἕσαν ὑπηρετέειν. ὁ δὲ, δαλιπὼν ἡμέρας τὰς συγκειμένας, αὖτις ὠλεξάμενον τῶν Βαβυλωνίων, ἀγήγαγε, καὶ κατεφόνευσε τὴν Δαρείου στρατιωτέων οὐ χιλίους. ἐδόκεον δὲ καὶ οὗτον τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι, πάντων Ζώπυρον ἔχειν ἐν σόμασι ἀνέοντα. ὁ δὲ, αὖτις δαλιπὼν

δαλιπὼν τὰς ἐγκειμένας ἡμέρας, ἀγήγαγε ἐς τὸ προειρημένον. καὶ κυκλωσάμενον, κατεφόνευσε οὐ τετρακισχιλίους. ὡς δὲ καὶ τοῦτο κατέργασο, πάντα δὴ ἦν τοῖσι Βαβυλωνίοισι Ζώπυρος. καὶ στρατάρχης τε οὗτός σφι καὶ τειχοφύλαξ ἀπεδείκνυτο. προσέβαλλε δὲ Δαρείου κατὰ τὰ συγκείμενα ποιεύμενον περὶ τὸ τεῖχος, γνόντα δὴ πάντα τὸν δόλον ὁ Ζώπυρος. ἀφέφανε. οἱ μὲν γὰρ δὴ Βαβυλώνιοι ἀναβάντος ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἠμύνοντο τὴν Δαρείου στρατιὴν προσβαλλουσαν. ὁ δὲ Ζώπυρος τὰς τε Κισσίας, καὶ Βηλίδας καλεομένας πύλας ἀναπετάσας, ἐσῆκε σφι Πέρσας ἐπὶ τὸ τεῖχος. τῶν δὲ Βαβυλωνίων, οἱ μὲν εἶδον τὸ ποιηθὲν, οὗτοι ἐφθέγγοντο ὅτι τοῦ Διὸς τοῦ Βήλου τὸ ἱρὸν. οἱ δὲ οὐκ εἶδον, ἔμενον ἐν τῇ ἑωυτοῦ τάξει ἕκαστος, ἐπὶ ὅτι ὁ δὴ καὶ οὗτοι ἔμαθον προδεδομένοι. Βαβυλὼν μὲν νυν οὕτω πρώτερον ἁρέθη. Δαρεῖος δὲ ἐπείτε ἐκράτησε τῶν Βαβυλωνίων, τεῖχος μὲν οὐκ ἔφη ἑωυτῷ περιεῖναι, ὅτι μὴ κατὰ περ τὸ Νίνου τὸ τεῖχος πρόκειται, τὰς πύλας πάσας ἀπέστασε. τὸ γὰρ πρότερον ἐλὼν Κῦρος τὴν Βαβυλῶνα, ἐποίησε οὐδέν. ὧδε δὲ ὁ Δαρεῖος τῶν μὲν κορυφαίους μάλιστα ἐς τριακοσίους ἀνεσκολόπισε. τοῖσι δὲ λοιποῖσι Βαβυλωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκέειν. ὡς δὲ ἔξουσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώνιοι, ἵνα σφι γένεα ὑπογίνηται, τάδε Δαρεῖος προϊδὼν, ἐποίησε, τὰς γὰρ ἑωυτῶν ὡς καὶ πρότερον ἐπεκράτησαν οἱ Βαβυλώνιοι, τοῦ σίτου προερέωντος, ἐπέταξε τοῖσι πολιοίκοισι ἔθνεσι γυναῖκας ἐς Βαβυλῶνα κατεσάναι, ὅσας δὴ ἕκαστοι ὠνητόσωνται, ὥστε τῶν τε μυριάδων τὸ λεφαλαίωμα τῶν γυναικῶν συνῆλθε. ἐκ τούτων δὲ τῶν γυναικῶν, οἱ νῦν Βαβυλώνιοι γεγόνασι. Ζωπύρου δὲ ὀδύεις ἀγαθοεργίαι Πέρσῃσι ὑπερεβαλε παρὰ Δαρείῳ μερίτῃ. οὔτε τῶν ὕστερον γεγομένων, οὔτε τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κύρου μούνου. τούτων γὰρ οὐδεὶς Πέρσῃσι ἠξίωσε κω ἑωυτὸν συμβαλέειν. πολλάκις δὲ Δαρείου λέγεται γνώμην τινὰ ἀποδέξασθαι, ὡς βούλοιτο ἂν Ζώπυρον ἐὸν ἀπαθέα τῶν ἀεικείων μᾶλλον, ἢ Βαβυλῶνάς οἱ ἑκατὸν πρὸς τῇ οὔσῃ προσγενέσθαι. ἐτίμησε δὲ μιν μεγάλως. καὶ γὰρ δὴ καὶ οἱ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐδίδου ταῦτα, τὰ, Πέρσῃσι δῶρα τιμιώτατα. καὶ τὴν Βαβυλῶνα ναὶ οἱ ἔδωκε ἀτελέα νεμεσθαι μέχρι τῆς ἐκείνου ζώης. καὶ ἄλλα πολλὰ ἀπέδωκε. Ζωπύρου δὲ νοῦσον γίνεται Μεγάβυζος, ὃς τὴν Αἰγύπτου ἀντία Ἀβυδαίων καὶ τῶν συμμάχων ἐστρατήγησε. Μεγαβύζου δὲ νοῦσον, γίνεται Ζώπυρος, ὃς ἐς Ἀθήνας κατομόλησε ἐκ Περσέων.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-ΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ.

Ἐτὰ δὲ τῆ Βαβυλῶνος ἁιρέσιος, ἐλαύνει ὧν Σκύθας αὐτὸς Δαρείου ἔλασις. ἀνθρώπους γὰρ ἦν Ἀσίης αὐθαδέστατα, καὶ χρημάτων μεγάλων σωιόντων, ἐπεθύμησε ὁ Δαρεῖος τίσασθαι Σκύθας, ὅτι ἐκείνοι πρότεροι ἐσβαλόντος ἐς τὴν Μηδικὴν, καὶ νικήσαντος μάχῃ οὓς ἀνταμύνας, ἐπῆρξαν ἀδικίης. τῶν γὰρ ἄνω Ἀσίης ἦρξαν, ὡς ἐγὼ πρὸ τερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἔτεα δυνῶν δέοντα τριήκοντα. Κιμμερίους γὰρ ὧν ἐδιώκοντος, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀσίην. καταπαύσαντες δὲ ἀρχὴς Μήδους. ὧδε γὰρ πρὶν ἢ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἦρχον ἐν Ἀσίης. οὗτοι δὲ Σκύθαι ἀναδημήσαντες ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ δόξαντες σφέτερον ἡμπόντας ἐς τὸ σφετερέων, ἀγερείξασθαι ἐκ ἐλάσσωσι πόνου τοῦ μηδικοῦ. εὗρον γὰρ αὐτοὺς μούνην σφι στρατιὴν ἐκ ὀλίγην. ἀε γὰρ τοῦ Σκυθέων γυναῖκες, ὡς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλὸν ἐφοίτεον πρὸς οὓς δούλους. οὗτοι δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι, τοῦ γάλακτος εἵνε-

νεκε, τῷ, πίνοσι, ποιεῦντες ὧδε. ἐπεὰν φυσήσῃς λάθωσι ὀστέινους, αὐλεῖσι πᾶσι μεφορεῦσί τους, καὶ κους ἐοδγόντες ὅν ἵππων τὰ αἰδοῖα, φυσῶσι πεῖσι σόμασι. ἄλλοι δὲ ἄλλων φυσεόντων, ἀμείλγουσι. φασὶ δὲ τοῦδε εἵνεκα ταῦτα ποιεῖν. τὰς φλέβας τε πίμπλαδαι φυσεωμένας ἵππου, καὶ τὸ οὖθαρ κατίεδαι. ἐπεὰν δὲ ἀμέλξωσι τὸ γάλα, ἐσχέαντες ὅν ξύλινα ἀγγήια κοῖλα, καὶ πορισήξαντος κατὰ τὰ ἀγγήια αὖ τυφλὸς, σιονέουσι τὸ γάλα. καὶ τὸ μὲν αὖτο, ὥσπερ μοῦνον ἀπαρύσαντος, ἡγέονται εἶναι πιμώτερον. τὸ δ' ὑποστάμενον, ἧσσον τοῦ ἑτέρου. τούτων μὲν εἵνεκα ἅπαντα, τοῦ, αὖ λάθωσι οἱ Σκύθαι, ἐκτυφλοῦσι. ὁ γὰρ αἰρόστας εἰσί, ἀλλὰ νομάδες. ἐκ τοιούτου δ' ὧν σφι τὸ δίκαιον, ἐτράφη νέοτης. οἱ ἐπέτε ἔμαθον τῶν σφετέρην γένεσιν, ἀντίδυο τοῖσι καπῆσι ἐκ τοῦ Μήδου. ἐκ πρώτα μὲν τῶν χώρην ἀπετάμοντο, τάφρον ὀρυξάμενοι εὐρέαν, κατατείνασαν ἐκ τοῦ ταυρικῶν οὐρέων ἐς τὸν Μαιῶτην λίμνην, ἥπερ ὄδι μεγίστη, μετὰ δὲ πεφερωμένοισι ἐσβάλλειν τοῖσι Σκύθῃσι, αὐτικα πιζόμενοι ἐμάχοντο. γινομένης δὲ μάχης πολλάκις, καὶ ὁ δυναμένων ὀδὲν πλέον ἔχειν τοῦ Σκυθέων τῇ μαχῃ, εἰς αὖ τοῦ ἔλεξε τάδε. Οἷα ποιεῦμεν ἄνδρες Σκύθαι, σ' ὁλοισι τοῖσι ἡμετέροισι μαχόμενοι, αὐτοί τε ἐλάσσονες ἱτεινόμενοι γινόμεδα. ἢν ἐκείνες ἱτείνοντος, ἐλασσόνων ὄλοι πόρ αἰξόμεδ'. νῦν ὦν μοι δοκέει ἀεχμὰς μὲν ἢν πόξα μετεῖναι. λαβόντα δὲ ἕκαστον τοῦ ἵππου τῆ μάσιγα, ἰέναι ὡσον αὐ τοῦ. μέχρι μὲν γὰ ὦρεον ἡμέας ὅπλα ἔχοντας, οἱ δὲ, γνόμιζον ὁμοῖοί τε ἢν ἀξ ὁμοίων ἡμῖν ἔσῃ, ἐπεὰν δὲ ἰδ' ὄντα μάσιγας αὐτὶ ὅπλων ἔχοντας, μαθόντες ὡς εἰσι ἡμέτεροι σ' ὄλοι, ἢ συχνόντες ὧδε, ὀκ ὑποδέξονται. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι, ἐποίευ ὡς τελέα. οἷσ' ἐκπλαγόντες ὧν τῷ γινομένῳ, τ' μάχης τε ἐπελάθοντο, ἢ ἔφυγον. ὅτω οἱ Σκύθαι σ' τε Ασίης ἦρξαν. ἢ ἀξελαθόντες ὧντος ὑπὸ Μήδων, κατῆλθον πρόπω κιῶδε ἐς τὸν σφετέρην. τοῦ δὲ εἵνεκα ὁ Δαρεῖος πίσασ' βελόμενος, σωΐσειρε ἐπ' αὐτὸν στράτευμα. ὡς σ' δὲ Σκύθαι λέγουσι, νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων ἔην τὸ σφέτερον. ὧδε δὲ γένεδ' ὧδε. ἄνδρα γένεδ' πρῶτον γὰ τῇ γῇ ταύτῃ ἐόσῃ ἐρήμῃ, τῷ, ὄνομα ἦεν Ταργίταον. τοῦ δὲ Ταργιτάο τόκε οὖ γονέας λέγουσι εἶναι, ἐμοὶ μὲν ὁ πισὰ λέγοντες, λέγουσι σ' ὦν, Δία τε, ἢ Βορυσθένεα τῶ ποταμῶ θυγατέρα. γένεος μὲν δὴ τόσου δὴ λινος γένεδ' τοῦ Ταργίταου, τόκε δὲ γένεδ' παῖδας τρεῖς, Λειποξαΐν, τῇ Αρποξαΐν, τῇ νεώτατον Κολαξαΐν. ὧν τούτων ἀρχόντων, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φορόμενα χρύσεα ποιήματα, ἀρότρον τε, καὶ ζυγὸν, τῇ σάγαριν, τῇ φιάλην, ἐπέσδην ἐς τὴν Σκυθικήν. τῇ τ' ἰδόντε πρῶτον τὸν πρεσβύτατον ἔσσον ἰόντα, βελόμενον αὐτὰ λαβεῖν, τὸ δὲ χρυσὸν, ἐπόνος λαΐεδαι. ἀπαλλαχθέντος δὲ τόκε, πεσιόντα τὸν δεύτερον, τῇ δεῦ, ὡυτὰ τωὐτὰ ποιεῦν, ὧν μὲν δὴ λαιόμενον τ' χρυσὸν ἀπώσασδ'. ὑστέρῳ δὲ τοῦ νεωτάτῳ ἐπελθόντι, κατασβῆναι, λαβεῖν ἐκεῖνον κομίσαι ὅν ἐωϋτοῦ. καὶ ὧν πρεσβυτέρους ἀδελφεὺς πᾶς ταῦτα συγνόντας, τὸν Βασιλήιον ὠᾶσαν παραδοῦναι τῷ νεωτάτῳ. ἀξ ᾗ δ' Λειποξάϊος γενομένου τόκε σ' Σκυθέων, οἱ Αὐχάται γένος καλέονται. ἀξ δὲ τ' μέσου Αρποξάϊος, οἱ Κατιάροι τε, τῇ Τράσιοι καλέονται. ἀξ δὲ τ' νεωτάτου αὐτέων, ὧν Βασιλῆας, οἱ καλέονται Παραλάται. σύμπασι δὲ ἔην ὄνομα Σκολότοι, τοῦ Βασιλῆος τὸ ὄνυμα. Σκύθας δὲ Ἕλληνες ὀνόμασαν. γενόμενα μὲν νυν σφέας ὅτω λέγουσι οἱ Σκύθαι. ἔτεα δὲ σφι ἐπέτε γένοντο τὰ σύμπαντα, λέγουσι ἔην ἀξ τοῦ πρώτου Βασιλῆος Ταργιτάο ὀν τὸν Δαρείου διάβασιν τ' ἐπὶ σφέας, χιλίους, ὀ πλέω, ἀλλὰ τοσαῦτα. τὸν δὲ χρυσὸν ὧδε τ' ἱρὸν φυλάσσουσι οἱ Βασιλῆες ὀν τεμενίσια. καὶ θυσίησι μεγαλῃσι ἱλασκόμενοι μετέρχονται ἀνὰ πᾶν ἔτος. ὃς δ' ἂν ἔχων τὸν χρυσὸν τὸν ἱρὸν ἐν τῇ ὁρτῇ ὑπαίθριος κατακοιμηθῇ, οὗτος λέγεται ὑπὸ Σκυθέων οὐ διγιανιτίζειν. διὸ δοῦναι δέ οἱ δῆλα ὅσα ἂν ἵππῳ ἐν ἡμέρῃ μιῇ πορεύσεται αὐτός. ἢ δὲ χώρης ἐστὶς μεγάλης. τριφασίας τὰς Βασιλήιας τοῖσι πᾶσι τοῖσι ἐωϋτοῦ κατασήσασδαι Κολάξαϊν, καὶ τουτέων μίαν μεγίστην ποιῆσαι, ἐν τῇ, τὸν χρυσὸν φυλασσόμενα. τὰ δὲ κατύπορθε πρὸς Βορέην λέγουσι ἄνεμον ὧν ὑπερβοίκων ἢ χώρης, οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι πρόσω τόρω οὔτε ὁρᾶν, οὔτε διεξιέναι ὑπὸ πτερῶν ἀειρυμένων. πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἠέρα εἶναι πλέον. καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληίοντα τὴν ὄψιν. Σκύθαι μὲν ὦδε ὑπὲρ σφέων τε αὐτῶν, καὶ ἢ χώρης ἢ κατύπορθε λέγουσι. Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν πόντον οἰκέοντες, ὦδε. Ηρακλέα ἐλαύνοντα τὰς Γηρυόνεω βοῦς, ἀπικέσδαι ὀν γῆν τάυτην ἐοῦσαν ἐρήμην, ἢν τινα νῦν Σκύθαι νέμονται.

Γηρυόνεα

Γηρυόνεα δὲ οἰκέειν ἔξω τοῦ πόντου, παροικημένον, τῇ, Ελλησι λέγουσι Ερύθειαν νῆσον, τὴν πρὸς Γηρυέοισι κεῖσι ἔξω ὧν ἡρακλήων σκλέων ὧν τοῦ Ωκεανοῦ. τὸν δὲ Ωκεανὸν, λόγῳ μὲν λέγουσι ἀξ ἡλίου ἀνατολέων ἀρξάμενον, γῆν πᾶσαν ῥέειν. ἔργῳ δὲ οὐκ ἀποδείκνυσι. ἐνθεῦτεν γὰ Ηρακλέα ἀπικέδαι ὀν τὴν νῦν Σκυθικὴν χώρην καλεομένην. καταλαβεῖν γὰρ αὐτὸν χειμῶνά τε, καὶ ἱρεμόν. ἐπειρυσάμενον δὲ τὴν λεοντῆν, κατευπῶσαι. τὰς δὲ οἱ ἵππους, τὰς ἀξ τοῦ ἅρματος νεμομένας ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ ἀφανιδῆναι θείῃ τύχῃ. ὡς δ' ἐγερθῆναι τὸν Ηρακλέα, διζέδαι. πάντα δὲ τὰ χώρης ἐπεξελθόντα, τέλος ἀπικέδαι ὀν τὴν Υλαίην καλεομένην χῆν. ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὑρεῖν ἐν ἄντρῳ μιξοπάρθενόν τινα Εχιδναν δὴ φύσεα. ἢ, τὰ μὲν ἄνω ἀξ ἦεν γλυκυτέρη, ἔην γυναικός. τὰ δὲ ἐνέρθεν, ὄφις ἐοδὼς. ἰδόντα δὲ, καὶ θωῦμάσαντα, ἐπείρεσδαί μιν εἰ κου ἴδοι ἵππους πλανωμένας. τὴν δὲ, φάναι ἑωϋτὴν ἔχειν, καὶ ἐκ ἀποδώσειν ἐκείνῳ, πρὶν ἢ οἱ μιχθῆναι. τὸν δὲ Ηρακλέα μιχθῆναι ὧν τοῦ μισθῷ τούτῳ. λείνειν τε δὴ ἐπορδεύεσδαι τὴν ἀπόδοσιν ἦεν ἵππων, βουλόμενον ὡς πλεῖστον χρόνον σωσεῖναι τῷ Ηρακλεῖ. ἢ τ', κομισάμενον, ἐθέλειν ἀπαλλάσσεσδαι. τέλος δὲ, ἀποδιδόσαν αὐτὴν ἐπεῖν, ἵππους μὲν δὴ τούτους ἀπομηνύειν ἦεν δέ, ἐσωσά τοι ἐγώ. σώζειά τε σὺ παρέχες. ἐγὼ γὰρ ἐκ σεῦ βρεῖς παῖδας ἔχω. τούτους ἐπεὰν γένωντ' τροφῆς, ὁ, τι χρὴ ποιεῖν, ἀρχέω σύ. εἴτε αὖ τοιούτους, χώρης γὰρ πᾶσδε ἔχω τὸ ἱράτερα αὐτὴ, εἴτε ἀπέμπω πρὸς σέ. τὴν μὲν, δὴ ταῦτα ἐπειρωτᾶν. ἢ δ', λέγουσι πρὸς ταῦτα εἰπεῖν. ἐπεὰν ἀνδρωθέντας ἴδηαι σῶς παῖδας, ἰδόντε ποιεῦσθε, ὅκ ἂν ἁμαρτάνοις. ἢ, μὲν δὴ ὀρᾶς αὐτέων πόδε τὸ πέρας ὧδε διατεινόμενον, ἢ τοῦ ζωσῆσι πόδε κατασχοννύμενον, ὧδε ἔοδε ἢ χώρης οἰκήσιμα ποιεῦ. ὃς δ' ἂν τοιοῦτος ἐὼν ἀπαλλάσσεται, ἢ τοῦτο ἔργον, ἢ γνώμην ἀποδέξεται ἐμοὶ ἀρεσκόμενον, ἢ τὰ γνωτὰ λιπὼν, ἐκπεμπτὸς ἐκ τ' χώρης. ὧδε μὲν δὴ εἰρύσαντα τὸν τόξων τὸ ἕτερον, δύο γὰ δὴ φορέειν τέως Ηρακλέα, καὶ ἢ ζωσῆρα ποιησάμενον, πᾶσδαι τὸ τόξον τε, καὶ ἢ ζωσῆρα ἔχοντα ἐπ' ἄκρης ἢ συμβολῆς ἁρμάλλω χρυσέλλω. δύο ἐόντα δὲ, ἀπαλλάσσεσδαι. τῶν δὴ ἐπεί οἱ γόμενοι ὧν παῖδας ἀνδρωθῆναι, τὸν μὲν σφέων ὀνόματα θέδαι. τῷ μὲν, Αγάθυρσον αὐτέων. τῷ δ' ἐπιμέλῳ, Γελωνόν. Σαύλιον δὲ, τοῦ νεωτάτου. ὧδε δὲ ἢ ἐπιτολὴς μεμνημένοι τῶν αὐτῶν, ποιῆσαι τὰ ἐναντία. καὶ δὴ δύο μὲν οἱ ἐκ παίδων τὸν τε Αγάθυρσον καὶ ἦν Γελωνὸν ἐκ οἷόν τε γόμενοι ἀξικέδαι πρὸς τὸ πεκείμενον ἄεθλον, οἰχέδαι ἐκ τ' χώρης, ἐκβληθέντες ὑπὸ ἢ γεναμένης. τὸ δὲ νεώτερον αὐτέων Σκυθηνῶν τελέσαντα, καίπερ ἐὸν ἐν τῇ χώρῃ. καὶ ἀξ ἦ Σκύθεω ἐκ Ηρακλέος, γόμενοι ὧδε ἀεὶ Βασιλῆας γινομένους Σκυθέων. ἀξ δὲ τ' Φιάλης, ἔτι δὲ καὶ ὁ τόδε, Φιάλας ἐκ τ' ζωσήρων φορέειν Σκύθας. τ', διὰ μῶνον μηχανᾶδαι τ' μητρὸς Σκύθιν. ταῦτα δὴ Ἑλλήνων οἱ τ' πόντον οἰκέοντες λέγουσι. ἔστι δὲ ὁ ἄτερος λόγος ἐχων ὧδε. τῷ, μάλιστα λεγομένῳ, αὐτὸς προσκίμαι. Σκύθας οὖν νομάδας οἰκέοντας ἐν τῇ Ασίῃ, πολέμῳ παδόντας ὑπὸ Μασσαγετέων, οἰχέδαι διαβάντας ποταμὸν Αράξεα ὧδε γὰ τὸν Κιμμέριον. τὸν, γὰρ νῦν νέμονται Σκύθαι, αὖτις λέγουσι ἔοντα ἀρχαῖον ἔην Κιμμέριον. οὖν δὴ Κιμμερίους, ἐπόντων Σκυθέων, βουλεύεδαι, ὡς σφι ἐπόντα μεγάλου. καὶ δὴ τὰς γνώμας σφέων διεχωρισμένας, ἐόντος μὲν ἀμφοτέρας, ἀμείνω δὲ τὴν τῶν Βασιλέων. τῶν μὲν, γὰ δὴ τ' δήμου φέρειν γνώμην, ὡς ἀπαλλάσσεσδαι πρῆγμα ἐκ, μὴ δὲ πολλὸ διόμενον διαμάχεσδαι πρὸς τ' χώρης τοῖσι ὠδιοῦσι. ὅκως δὴ ἐθέλειν πάδεσδαι ὅτε τοῖσι Βασιλεῦσι τ' δήμου, ὅτε τῶν δήμων οὖν Βασιλέας. οὖν μὲν δὴ ἀπαλλάσσεσδαι βουλεύεσδαι ἀμαχητί, τ' χώρην πᾶσαν διδόντας τοῖσι ἐπιοῦσι. τοῖσι δὲ Βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἑωϋτῶν ἀρεσδησομένους, μὴ δὲ συμφεύγειν τῷ δήμῳ, λογισαμένους ὅσα τε ἀγαδὰ πεπόνδασι, καὶ ὅσα φεύγοντας ἐκ τ' πατρίδος κακὰ ἐπίσδοα καταλαμβάνῃ. ὡς δὲ δόξαι σφι ταῦτα, διελόντας, ἀριθμὸν ἴσους γενομένους, μαχέεσδαι πρὸς ἀλλήλους. καὶ οὖν μὲν, ἀρδανόντας πάντας ὑπὸ ἑωϋτῶν, θάψαι τὸν δήμον ἦεν Κιμμερίων παρὰ ποταμὸν Τύρην, καὶ σφέων ἔτι δῆλός ὅδι ὁ τάφος. θάψαντας δὲ, ὅτω τὴν ἔξοδον ἐκ τ' χώρης ποιεῦσδαι. Σκύθας δὲ, ἐπελθόντας, λαβεῖν ἐρήμην τ' χώρην, καὶ νῦν ἔστι μὲν ἐν τῇ Σκυθικῇ Κιμμέρια τείχεα. ἔστι δὲ πορθμηΐη Κιμμερίη. ἔστι δὲ καὶ χώρα οὔνομα Κιμμερίη. ἔστι δὲ Βόσπορος, Κιμμέριος καλεόμενος. φαίνονται δὲ οἱ Κιμμέριοι φεύγοντες ἐς τὴν Ασίην ὧν Σκύθας, καὶ τὴν χερσόνησον ἱδρυσάντες, ἐν τῇ, νῦν Σινώπη πόλις ἑλλὰς οἴκισαι, φανεροί δ' εἰσὶ καὶ οἱ Σκύθαι διώξαντος αὐτοὺς, καὶ ἐσβαλόντας

Herodotus de origine Scytharum.

βαλόντας δὲ τὴν τῶν Μησηικὸν, ἁμαρτόντας τῆς ὁδοῦ. οἱ μὲν γὰρ Κιμμέριοι ἀεὶ τὴν παρὰ θάλασσαν ἔφυγον. οἱ δὲ Σκύθαι, ὑπεξιόντων τῶν Κιμμερίων, ἐδίωκον, ἐς ὃ ἐσέβαλον ἐς τὴν Μηδικὴν γῆν, ἐς μεσόγαιαν τὴν ὁδὸν τραφθέντες. ὅτῳ δὲ ἄλλος ξυὸς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων ἐρχόμενος λόγος εἴρηται, ἔφη δὲ Ἀριστέης ὁ Καυστροβίου ἀνὴρ Προκοννήσιος, ποιέων ἔπεα, ἀπικέσθαι ἐς Ἰσσηδόνας φοιβόλαμπτος ἐλθών. Ἰσσηδόνων δὲ ὑπερβορέους ἀνέμους, ὑπὲρ δὲ τούτων, οὐδὲν χρυσοφύλακας γρύπας. τούτων δὲ, οὐδὲ Ὑπερβορέους κατήκοντας ἐπὶ θάλασσαν, πάντας, πλὴν Ὑπερβορέων, ἀρξάντων Ἀεσμαιέων, ἀεὶ τοῖσι πλησιοχώροισι ἐπιτίθεσθαι. καὶ τοὺς μὲν Ἀεσμαίους ἐξωθέεσθαι ἐκ τῆς χώρης Ἰσσηδόνας. τοὺς δὲ Ἰσσηδόνας, Σκύθας. Κιμμερίους δὲ οἰκέοντας περὶ τὴν νοτίην θάλασσαν, ὑπὸ Σκυθέων πιεζομένους, ἐκλείπειν τὴν χώρην. οὕτω οὐδὲ οὗτος συμφέρεται περὶ τῆς χώρης ταύτης Σκύθῃσι. καὶ ὅθεν μὲν ἔλαι Ἀριστέης ὁ ταῦτα εἴπας, εἴρηται. ἐγὼ δὲ περὶ αὐτοῦ ἀκηκοὼς λόγον ἐν Προκοννήσῳ, καὶ κατιὼν ὀλίγον ἐς τὰ ἔμπροσθεν τούτου, ἐρέω. Ἀριστέην γὰρ λέγουσι ἐόντα τῶν ἀστῶν ὀνήτορα τῶν καθ' ἑωυτὸν γενόμενον. ἐσκεδασμένου δὲ ἤδη τοῦ λόγου ἀνὰ τὴν πόλιν, ὡς τεθνηκὼς εἴη ὁ Ἀριστέης, ἐς ἀμφισβασίας, τοῖσι λέγουσι ἀπικνέεσθαι ἄνδρα Κυζικηνόν, οἰκοντα ἐν Ἀρτάκῃ πόλιῃ, φάντα σωτυχεῖν τε οἱ ἰόντι ἐπὶ Κυζικου, καὶ ἐς λόγους ἀπικέσθαι. καὶ οὐκέτι μὲν ἐγκαταμένειν ἀμφισβητέειν. τοὺς δὲ προσποιουμένους τῷ νεκρῷ ἐπὶ τὸ ἀναφόριον παρεῖναι, ἔχοντας τὰ πρόσφορα ὡς ἀναιρησομένους. ἀνιχθέντος δὲ τοῦ οἰκήματος, ὥστε τεθνεῶτα, οὔτε ζῶντα φανέντα Ἀριστέα. μετὰ δὲ, ἑβδόμῳ ἔτεϊ φανέντα αὖθις ἐς Προκόννησον, ποιῆσαι τὰ ἔπεα ταῦτα, τὰ, νῦν ἐπ' Ἑλλήνων Ἀριμάσπεα καλέεται, ποιήσαντα δὲ, ἀφανισθῆναι ποδὸς ὕστερον. ταῦτα μὲν αἱ πόλιες αὐτὰ λέγουσι. τὰ δὲ οἴδα Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγκυρήσαντα μετὰ τὴν ἀφάνισιν τὴν Ἀριστέω τοῦ Προκοννησίου ἔτεσι τριακοσίοισι, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος, ἐν Προκοννήσῳ τε καὶ Μεταποντίῳ εὑρίσκον. Μεταποντίνοι γάρ φασι αὐτὸν Ἀριστέα φανέντα σφι ἐς τὴν πόλιν, κελεῦσαι βωμὸν Ἀπόλλωνι ἱδρύσασθαι, καὶ Ἀριστέα τε Προκοννησίου ἐπώνυμίην ἔχοντα, αὐτοῦ ἰδιώτην παρ' αὐτὸν ἱστάναι. φάναι γάρ σφι τὸν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτέων μούνοισι δὴ ἀπικέσθαι ἐς τὴν χώρην. καὶ αὐτὸς οἱ ἕπεσθαι ὁ νῦν ἐὼν Ἀριστέης. τότε δέ ὅτε εἵπετο τῷ θεῷ, εἶναι κόρακι. καὶ δὴ, εἰπόντα ταῦτα, ἀφανισθῆναι. σφέας δὲ Μεταποντῖνοι λέγουσι ἐς Δελφοὺς πέμψαντας, τὸν θεὸν ἐπειρωτᾶν, ὅ, τι τὸ φάσμα τοῦ ἀνδρὸς εἴη, τήν τε γυβίνην σφέας κελεύειν πείθεσθαι τῷ φάσματι. πειθομένοισι δέ, ἄμφω σωιέσθαι. καὶ σφέας ποιῆσαι ταῦτα, ποιῆσαι ὧν τὰ λέα. καὶ νῦν ἕστηκε ἀνδριὰς ἐπώνυμος ἔχων Ἀριστέω παρ' αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τοῦ Ἀπόλλωνος. πόθεν δὲ ἀνὴρ πέφανται ἑκάστοισι. τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἱδρυται. Ἀριστέην μὲν νυν τοσαῦτα εἰρήσθω. τῆς δὲ γῆς τῆς, τοῦ λόγου ὅδε ὥρμηται λέγεσθαι, οὐδεὶς οἷός τε ἀτρεκέως ὡς ὅ, τι τὸ κατύπερθε ἐστί. οὐδενὸς γὰρ ἀνὴρ αὐτόπτεω εἰδέναι φαμένου, ἀκούσαμεν τοιοῦδε. ἀνδρὸς γὰρ οὐδὲ Ἀριστέης, τοῦ περ ὀλίγῳ πρότερον τούτων, μνήμην ἐποιεύμην, οὐδὲ ἕτερος πρόσω τούτων Ἰσσηδόνων ἐν αὐτοῖσι τοῖσι ἔπεσι ποιέων, ἔφησε ἀπικέσθαι. ἀλλὰ τὰ κατύπερθε ἔλεγε ἀκοῇ, φὰς Ἰσσηδόνας εἶναι οὓς ταῦτα λέγοντας. ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ἴσμεν μακρότατον οἰκοῦντα ἀκοῇ ἔβημεν ἀκοῇ, ταῦτα εἰρήσεται. ἀπὸ τοῦ Βορυσθενείτεω ἐμπορίου, οὗτος γὰρ τῶν παραθαλασσίων μεσαίτατός ἐστι πάσης τῆς Σκυθικῆς, ἀπὸ τούτου πρῶτοι Καλλιπίδαι νέμονται, ἑόντες Ἑλλησι σκύθαι. ὑπὲρ δὲ τούτων, ἄλλο ἔθνος, οἱ ἀλαζόνες καλέονται. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιπίδαι, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταὐτὰ Σκύθῃσι ἐπασκέουσι. σῖτον δὲ ἐν ἀπείρονσι, καὶ σιτέονται, καὶ ἐρόμυα, καὶ σκόροδα, καὶ φακούς, καὶ ἐλαίγρους. ὑπὲρ δὲ ἀλαζόνων οἰκέουσι Σκύθαι ἀροτῆρες, οἳ οὐκ ἐπὶ σιτήσει τὸν σῖτον, ἀλλ' ἐπὶ πρήσει. τούτων δὲ κατύπερθε οἰκέουσι Νευροί. Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς βορέην ἄνεμον ἔρημον ἀνθρώπων, ὅσον ἡμεῖς ἴσμεν. ταῦτα δὴ παρὰ τὸν Ὑπάνιν ποταμὸν ἔθνεα πρὸς ἑσπέρην τοῦ Βορυσθένεος. ἀπὸ δὲ Βορυσθενείτεω μὲν Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης, πρῶτον μὲν ἡ Ὑλαίη, ἀπὸ δὲ ταύτης, ἄνθρωποι οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοί. τοὺς, Ἕλληνες οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τοῦ Ὑπάνι ποταμοῦ, καλέουσι Βορυσθενείτας. σφέας δὲ αὐτοὺς, ὀλβιοπολίτας, ἔστι δὲ οἱ γεωργοὶ Σκύθαι νέμοντες τὸ μὲν

τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠῶ, ἓξ ἡμερέων ὁδὸν κατήκοντες ἐπὶ ποταμόν, τοῦ ὄνομα κεῖται Γάντις. τὸ δὲ πρὸς βορέην ἄνεμον, πλόον ἀνὰ τὸν Βορυσθένεα ἡμερέων ἕνδεκα. ἴσασι δὲ κατύπερθε τούτων ἤ ἔρημος ὀλίγη ἐπὶ πολλόν. μετὰ δὲ τὴν ἔρημον Ἀνδροφάγοι οἰκέουσι, ἔθνος ἰδίῃ, καὶ οὐδαμῶς Σκυθικόν. τὸ δὲ κατύπερθε τούτων ἤ ἔρημος ὄντως ἤδη ἀληθέως. ἔθνος ἀνθρώπων οὐδὲν, ὅσον ἡμεῖς ἴσμεν. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ τὴν χωρὸν τούτων Σκυθέων, διαβάντι τὸν Γαντικάπην ποταμόν, νομάδες ἤδη Σκύθαι νέμονται, ὅτε τι οὐ ἱερώνται ὀδέν, ὅτι μὴ ἀροῦσι. ψιλὴ δὲ δένδρεων ἡ πᾶσα αὕτη γῆ, πλὴν τῆς Ὑλαίης. οἱ δὲ νομάδες οὗτοι τὸ πρὸς τὴν ἠῶ, ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χώρην, κατατείνουσι ἀπὸ ποταμέων Γέρρου. τέρην δὲ τοῦ Γέρρου, τοῦτα δὴ τὰ καλούμενα Βασιλήϊα ἐστί, οἱ Σκύθαι οἱ ἀρίσοι τε, καὶ πλεῖσοι. καὶ οὗτοι ἄλλους νομίζοντες Σκύθας, οὐδὲ λας σφετέρους εἶναι. κατήκουσι δὲ ἐπὶ μὲν πρὸς μεσαμβρίην, ἐς τὴν ταυρικήν. τὸ δὲ πρὸς νότον, ἐπὶ τε τάφρον, τὴν, ἣν οἱ ἐκ τῶν τυφλῶν ὠρύσσαν, καὶ ἀπὸ τοῦ κατήκουσι ἀπὸ τοῦ Τρωγοδύτου ἐμπορίου, καλέεται Ἱερὰ νῆσος. τὰ, δὲ ἀπὸ τὴν κατήκουσι ἐπὶ τὸν ποταμὸν Τάναϊν, τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς Βορέην ἄνεμον τῶν βασιλητέων Σκυθέων, οἰκέουσι Μελάγχλαινοι ἄλλο ἔθνος, καὶ οὐ Σκυθικόν. Μελαγχλαίνων δὲ τὰ κατύπερθε, λίμναι, καὶ ἔρημος ὅτι ἀνθρώπων, κατύπερ ἡμεῖς ἴσμεν. Τάναϊν δὲ ποταμὸν διαβάντι, οὐκέτι Σκυθικὴ, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη τῶν λαξίων, Σαυροματέων ὅτι. οἵ ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενοι τῆς Μαιήτιδος λίμνης, νέμονται τὰ πρὸς βορέην ἄνεμον ἡμερέων ὡγδοήκοντα ὁδὸν, πᾶσαν ἐσσαν ψιλὴν καὶ ἀγρίων καὶ ἡμέρων δένδρεων. ὑπερβορέουσι δὲ τούτοισι λάξιν ἔχοντες Βουδῖνοι, γῆν νεμόμενοι πᾶσαν δασέαν ὕλῃ παντοίῃ. Βουδίνων δὲ κατύπερθε Γελωνοὶ πρώτη μὲν ἔρημος, ἔπειτα ἡμερέων ἑπτὰ ὁδόν. μετὰ δὲ τὴν ἔρημον, ἀρκλίναντι μᾶλλον πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον, νέμονται Θυσαγέται, ἔθνος πολλὸν, καὶ ἴδιον. ζώουσι δὲ ἀπὸ θήρης. συνεχέουσι δὲ τούτοισι τοῖσι αὐτοῖσι τούτοισι κατοικημένοισι εἰσὶ, τοῖσι οὔνομα κεῖται Ἰῦρκαι. καὶ οὗτοι ἀπὸ θήρης ζώοντες τρόπῳ τοιῷδε. λοχᾷ ἐπὶ δένδρεον ἀναβάς, τὰ δὲ, ἔστι πυκνὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώρην, ἵππος δὲ ἑκάστῳ διδιδυαγμένος ἐπὶ δασέος λειόδης, ταπεινόπους εἶνεκα ἐπιμὸς ὅτι, καὶ λύων. ἐπεὰν δὲ ἀπίδηται τὸ θηρίον ἀπὸ τοῦ δένδρεος κεδάσας, ὑπὸς ὑπὸ τὸν ἵππον, διώκει, καὶ ὁ λύων ἕπεται. τὰς δὲ κύνας, τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τετραμμένον οἰκέουσι Σκύθαι ἄλλοι, ἀπὸ τῶν Βασιλητέων Σκυθέων ἀπεστάντες. καὶ ὕστω ἀπικόμενοι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον, μέχρι μὲν δὴ τούτων τῶν Σκυθέων χώρης, ἔστι ἡ κατάλεχθεῖσα πᾶσα ψιλιάς τε γῆ, καὶ βαθύγεως. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, λιθώδης τ' ὅδε, καὶ τρηχείη. διεξελθόντι δὲ καὶ τὴν τρηχείης χώρης πολλὸν, οἰκέουσι ὑπώρεαν οὐρέων ὑψηλῶν ἄνθρωποι, λεγόμενοι εἶναι πάντων φαλακροὶ ἐκ γενετῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσενες, καὶ θήλεαι ὁμοίως, καὶ σιμοί, καὶ γένεια ἔχοντες μεγάλα. φωνὴν δὲ ἰδίην ἱέντες. ἐσθῆτι δὲ χρεώμενοι σκυθικῇ. ζώοντες δὲ ἀπὸ δένδρεων. ποντικὸν μὲν οὔνομα τοῦ δένδρεος, ἀπ' ὃ ζώσι, μεγάθεος δὲ κατὰ σχῖνον μάλιστά κη. καρπὸν δὲ φορέει λυάμῳ ἴσον. τοῦτον ἐπεὰν γένηται πεπον, σακκέουσι ἱματίοισι. ἀπορρέει δὲ ἀπ' αὐτοῦ παχὺ, καὶ μέλαν. οὔνομα δὲ τοῦ ἀπορρέοντι ὄδε Ἀχυ. τοῦτο δὲ καὶ λείχουσι, καὶ γαλακτι συμμίσγοντες, πίνουσι. καὶ ἀπὸ μὲν παχυτητος αὐτοὶ μὲν τρυγὸς πλαδῶσι σιτεῦνται. πρόβατα γάρ σφι οὐ πολλὰ ἔστι. οὐ γὰρ οἱ πάνυ ἀρταὶ ἀνόμασται εἰσί. ὑπὸ δένδρεον δὲ ἕκαστος οἰκέηται. τὸν μὲν χειμῶνα, ἐπεὰν τὸ δένδρεον πυκνοκαλύπτῳ πίλῳ σεσηκῶ λευκῷ. τὸ δὲ θέρος, ἄνευ πίλου. οὗτοι οὐδεὶς ἀδικέει ἀνθρώπων. ἱροὶ γὰρ λέγονται εἶναι. οὐδ' ἔστι ἀρήϊον ὅπλον ἐκτέαται. καὶ τοῦτο μὲν, τοῖσι πλησιοίκοισι οὗτοί εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διαιρέοντες. ὃς δὲ ἂν καταφεύγῃ καταφύγοι ἐς τούτους, ὑπ' οὐδενὸς ἀδικέεται. ὄνομα δέ σφι ἐστὶ, Ἀργιπαῖοι. μέχρι μὲν νυν τῶν φαλακρῶν τούτων, πολλὴ πλαδαρότης ἡ χώρης ἐστὶ, καὶ τὸ ἐμπεδὸν ἐνέργει. καὶ γὰρ Σκυθέων τινὲς ἀπικνέονται ἐς αὐτούς. τῶν, οὐ χαλεπὸν ἐστὶ πυθέσθαι. καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορυσθένεός τε ἐμπορίου, καὶ τῶν ἄλλων παντικὸν ἐμπορίων. Σκυθέων δὲ οἱ ἂν ἔλθωσι ἐς αὐτούς, διὰ ἑπτὰ ἑρμηνέων, καὶ διὰ ἑπτὰ γλωσσέων διαπρήσσονται. μέχρι μὲν δὴ τούτων, γινώσκεται. τὸ δὲ τῶν φαλακρῶν κατύπερθε, οὐδεὶς ἀτρεκέως οἶδε φράσαι. οὔρεα γὰρ ὑψηλὰ ἀποτάμνει ἄβατα, καὶ οὐδεὶς σφέα ὑπερβαίνει. οἱ δὲ

Dhuc alia narrata

Aristeas &c.

De Scythica Incolis et eorum terminis.

οἱ δὲ ᾠκίσαντο οὗτοι ἐνθεῦτεν, οἰκήσειν τὴν ἀρίστην τε καὶ εὐδαιμονεστάτην
χώρην τῶν ἁπασέων ἐοῦσαν τῆς Εὐρώπης, ἐπείτε καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἐπαινέω τὴν
Θεσσαλίην καὶ τὸ ἔθνος τὸ Θετταλικόν, ἐπὶ τοῖσι ἵπποισι μούνοισι μάλιστα
εὖ πρηγμένον καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιφανέστατον ἐόν· ἐπαινέω δὲ καὶ τοὺς
ὑπολοίπους Ἕλληνας τοὺς οἰκέοντας τὴν χώρην τὴν καλεομένην Θεσσαλιῶτιν.
Ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ ἐξέβησαν οἱ Μακεδόνες ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἐνθεῦτεν ἐκράτησαν
τῆς χώρης ταύτης, ἐπὶ Γόργεω τοῦ Ἀρχελάου βασιλεύοντος τῆς Μακεδονίης.
Ἐν γὰρ τῷ χρόνῳ τούτῳ ἐγένετο ἐν τῇ Θεσσαλίῃ ἐπὶ τοῦ Ἀλεύα τοῦ Πενεστέω
τοῦ ἐπικληθέντος Εὐρυπύλου, ὃς ἐκράτησε τῆς Θεσσαλιώτιδος πάσης, ἐν τῷ
καὶ τὸν Ἀλεύαν ἐξέβησαν οἱ Μακεδόνες ἐκ τῆς Ἀργείης, ἐκ τῆς Πίνδου
ὁρμηθέντες τὸ πρότερον χρόνον, ἐπείτε καὶ οὗτοι ἐκ τοῦ Ἀσσυρίου πεδίου
ἐκπεσόντες ὑπὸ Περσέων ἐσῴκησαν τὴν Πίνδον τὴν καλεομένην. Ἐκ δὲ τῆς
Θεσσαλίης ἐλθόντες οἱ Μακεδόνες ἐς τὴν Ἀργείην τὴν ἐπονομαζομένην Ὀρεστικὴν
ἐσῴκησαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔθνεος τούτου καὶ τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Δημάρητον
ἐκάλεσαν Μακεδόνα εἶναι. Ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος τοῦ Ἀμύντεω
ἐγένετο ἐν τῷ Κήπῳ τῷ καλεομένῳ τῶν Μιδείων ὑπὸ τοῦ θείου τοῦ ἑωυτοῦ
Περδίκκεω καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων ἀνὴρ Ἕλλην ξεινίσας καὶ φιλοφρονησάμενος
ἐπὶ ξείνια καλέσας, ἐπείτε ἐμεθύσθησαν, ἐπιβουλεύσας ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ
οὗτος Ἀμύντης μὲν ὁ Βουβάρεω τοῦ Ἀλκέτεω τοῦ Ἀμύντεω τοῦ Περδίκκεω τοῦ
Ἀλεξάνδρου πατήρ, Γυγαίη δὲ τῇ Ἀρβαίου ἐγένετο γυναικὶ ἐπιβουλεύσας δὲ
τοιάδε ἐποίησε· ἐπείτε ἐμεθύσθησαν, ἐπιβουλεύσας ἔλεγε τοῖσι Μακεδόσι
ἐπιθυμέειν μιν ἀνδρὸς γενέσθαι Μακεδόνος καὶ τῇ Γυγαίῃ ἐκέλευε συγγενέσθαι
μιν. Ἡ δὲ ἐπείθετο καὶ ἐκέλευε ἐλθεῖν ἐς τὸν θάλαμον. Ὁ δὲ ἐσελθὼν
ἐκέλευε ἑωυτὸν λοῦσθαι· ἐπείτε δὲ ἐλούσατο, ἐπιβουλεύσας ἔλεγε τοῖσι
Μακεδόσι ἐπιθυμέειν μιν ἀνδρὸς γενέσθαι Μακεδόνος καὶ τῇ Γυγαίῃ ἐκέλευε
συγγενέσθαι μιν. Ἡ δὲ ἐπείθετο καὶ ἐκέλευε ἐλθεῖν ἐς τὸν θάλαμον. Ὁ δὲ
ἐσελθὼν ἐκέλευε ἑωυτὸν λοῦσθαι· ἐπείτε δὲ ἐλούσατο, ἐπιβουλεύσας ἔλεγε
τοῖσι Μακεδόσι ἐπιθυμέειν μιν ἀνδρὸς γενέσθαι Μακεδόνος καὶ τῇ Γυγαίῃ
ἐκέλευε συγγενέσθαι μιν. Ἡ δὲ ἐπείθετο καὶ ἐκέλευε ἐλθεῖν ἐς τὸν θάλαμον.
Ὁ δὲ ἐσελθὼν ἐκέλευε ἑωυτὸν λοῦσθαι· ἐπείτε δὲ ἐλούσατο, ἐπιβουλεύσας
ἔλεγε τοῖσι Μακεδόσι ἐπιθυμέειν μιν ἀνδρὸς γενέσθαι Μακεδόνος καὶ τῇ
Γυγαίῃ ἐκέλευε συγγενέσθαι μιν. Ἡ δὲ ἐπείθετο καὶ ἐκέλευε ἐλθεῖν ἐς τὸν
θάλαμον. Ὁ δὲ ἐσελθὼν ἐκέλευε ἑωυτὸν λοῦσθαι· ἐπείτε δὲ ἐλούσατο,
ἐπιβουλεύσας ἔλεγε τοῖσι Μακεδόσι ἐπιθυμέειν μιν ἀνδρὸς γενέσθαι Μακεδόνος
καὶ τῇ Γυγαίῃ ἐκέλευε συγγενέσθαι μιν. Ἡ δὲ ἐπείθετο καὶ ἐκέλευε ἐλθεῖν
ἐς τὸν

κωμὴν Ασυρίη, καὶ ἀπὸ Ασυρίης, ἡ Αραβίη. λήγει δὲ αὕτη ὀλίγοστε ἐὼ μὴ νόμῳ ἐς τὴν κόλπον τὸν ἀράβιον, ἐς τὸν Δαρεῖος ἐκ τῆ Νείλε διώρυχα ἐσήγαγε. μέχρι μὲν νυν Φοινίκης ἀπὸ Γῤῥσέων, χῶρος πλατὺς καὶ πολλὸς ἐστί. ἀπὸ δ' ἀπὸ Φοινίκης παρήκει δὴ τῆσδε ἡ θαλάσσης, ἡ ἀκτὴ αὕτη παρά τε Συρίην τὴν παρὰ τὴν Παλαιστίνην, καὶ Αἴγυπτον, ἐν τῇσι, τελευτᾷ. ἐν τῇ, ἔθνεά ἐστι τρία μοῦνα. ταῦτα μὲν ἀπὸ Γῤῥσέων τὰ πρὸς ἑσπέρην ἡ Ασίης ἔχοντά ἐστι. τὰ δὲ κατύπερθε Περσέων, Ϲ Μήδων, καὶ Σαπείρων, καὶ Κόλχων, τὰ πρὸς ἠῶ τε καὶ ἥλιον ἀνατέλλοντα, ἔνθεν ἤδη ἡ Ερυθρὴ παρήκει θάλασσα. πρὸς Βορέω δὲ ἡ Κασπίη τε θάλασσα, καὶ ὁ Αράξης ποταμός, ῥέων πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. μέχρι δὲ ἡ Ινδικῆς, οἰκέεται Ασίη. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἔρημον ἤδη τὸ πρὸς τὴν ἠῶ, οὐδ' ἔχει οὐδεὶς φράσαι οἷόν δή τι ἐστί. τοιαύτη μὲν καὶ τοσαύτη ἡ Ασίη ἐστί. ἡ δὲ Λιβύη, ἐν τῇ ἀκτῇ τῇ ἑτέρῃ ἐστί. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύη ἤδη ἐκδέκεται. κατὰ μὲν νυν Αἴγυπτον, ἡ ἀκτὴ αὕτη στενή ἐστι, ἀπὸ γὰρ ἡ ἡ θαλάσσης ἐστὶν τὴν Ερυθρὴν θάλασσαν, σταδίους εἰσὶ ὀργυιέων. αὕτη δ' ἂν εἴη χίλιοι στάδιοι. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου τοῦ στενοῦ τόπου, κάρτα πλατέα τυγχάνει οὖσα ἀκτή, ἡ τῆς Λιβύης ἐκδέκεται. θωυμάζω ὧν τοὺς διορύξαντας καὶ διελόντας Λιβύην, καὶ Ασίην, καὶ Εὐρώπην. ἐγὼ γὰρ σμικρὰ τὰ διαφέροντα αὐτέων ἐστί. μήκεϊ μὲν γὰρ παρ' ἀμφοτέρας παρήκει ἡ Εὐρώπη. εὖρος δὲ φαίνεται, οὐδὲ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεταί μοι εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ διὰ τοῦτο δείκνυται, ἐοῦσα περίῤῥυτος, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ασίην οὐρίζει. Νεκὼ τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέος πρῶτον, τοῦτον, ἡμῖν ἐστὶν καταδείξαντος, ὃς ἐπείτε τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρύσσων, ἐκ τοῦ Νείλου διέχουσαν ὁδὸν τὴν Αράβιον κόλπον, ἀπέπεμψε Φοίνικας ἄνδρας πλοίοισι, φὴν τελάμιν ἐς τὸ ὀπίσω διὰ Ἡρακλείων στηλέων ἐκπλέειν ἕως τοῦ τὴν Βορηΐην θάλασσαν. καὶ οὕτω τὴν Αἴγυπτον ἀπικνέεσθαι. ὁρμηθέντες ὦν οἱ Φοίνικες ἐκ τῆ Ερυθρῆς καλεομένης θαλάσσης, ἔπλεον τὴν Νοτίην θάλασσαν. ὅκως δὲ χρήσιτο φθινόπωρον, προσχόντες αὖ, ἀπέρσησαν τὴν γῆν, ἵνα ἑκάστοτε ἡ Λιβύης πλέοντες σπείροιατο. καὶ μετέπειτα τὸν ἀμητὸν θερίσαντες ἀπ' αὐτοῦ σίτον, ἔπλεον, ὥστε διὰ δύο ἐτέων διεξελθόντες, τρίτῳ ἔτεϊ κατέμψαντες Ἡρακλέας στήλας, ἀπίκοντο ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἔλεγον ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ, ἄλλῳ δέ τινι, ὡς περιπλώοντες ἐς τὴν Λιβύην, τὸν ἥλιον ἔσχον ἐν τοῖσι δεξιοῖσι. οὕτω μὲν αὕτη ἐγνώσθη τὸ πρῶτον, μετὰ δὲ, Καρχηδόνιοι εἰσὶ οἱ λέγοντες, ἐπεὶ Σατάσπης γε ὁ Τεάσπιος, ἀνὴρ ἀχαιμενίδης, οὐ περιέπλωσε Λιβύην ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεμφθείς, ἀλλὰ δείσας τό, τε μῆκος τοῦ πλόου, καὶ τὴν ἐρημίην, ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπετέλεσε τὸν ἐπέταξε οἱ ἡ μήτηρ ἆεθλον. συγατρὸς γὰρ Ζωπύρου ἐβιήσατο τοῦ Μεγαβύζου παρθένον. ἔπειτα μέλλοντος αὐτοῦ δὴ τούτῳ τῷ ἀτιμίῃ αὐασκολοπιεῦσθαι ὑπὸ Ξέρξεω βασιλῆος, ἡ μήτηρ τοῦ Σατάσπεος ἔδεσε Δαρεῖον ἀδελφεὴν, παρακήσασα, φάσκουσα οἱ αὐτὴ μέζω ζημίην ὠληθήσειν, ἢπερ ἐκείνου. Λιβύην γάρ οἱ ἀναγκήσειν περιπλώειν, ἐς ὃ ἂν ἀπίκηται πρὸς τὸν Αράβιον κόλπον. συγχωρήσαντος δὲ Ξέρξεω ἀδὴ τούτοισι, ὁ Σατάσπης ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον, καὶ λαβὼν νέας τε, καὶ ναύτας παρὰ τούτων, ἔπλεε παρὰ Ἡρακλέας στήλας. διεκπλώσας δὴ, τὴ Μάμφυες τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῷ οὔνομα Σολόεις ἐστὶ, ἔπλεε πρὸς μεσαμβρίην. πρήσσας δὲ θάλασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι μησὶ, ἐπείτε τὴ πλοῦν ἀεὶ ἐδέετο, ἀκροτέρας ὀπίσω, ἀπέπλεε ἐς Αἴγυπτον. ἐκ δὴ τούτου ἀπικόμενος πρὸς βασιλέα Ξέρξεα, ἔλεγε, φὰς τὰ πρόσω τούτων ἀνθρώπους μικροὺς παραπλέειν, ἐσθῆτι φοινικηίῃ διαχρεωμένους, οἳ ὅκως σφέας καταγοίατο τῇ νηί, φεύγεσκον πρὸς τὰ οὔρεα, καταλιπόντες τὰς πόλιας. αὐτοὶ δὲ ἀδικέειν οὐδὲν σίνοντες. βρωτὰ δὲ μοῦνα ἐξ αὐτέων λαμβάνειν. τὸ δὲ μὴ περιπλῶσαι Λιβύην παντελῶς, ἄπορον τόδε ἔλεγε, τὸ πλοῖον παρέσω οὐ δύνασθαι ἔτι προβαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχεσθαι. Ξέρξης δὲ οἱ οὐ συγχινώσκων λέγειν ἀληθέα, ἐκ ὠθιτελέσαντά τε τὸ προκείμενον ἆεθλον, ἀνεσκολόπισε, τὴν ἀρχαίην δίκην ὠπιπμῶν. τοῦτο δὲ ἐκ Σατάσπεος δυνάχου, ἀπέδεξε ἐς Σάμον, ἐπείτε ἐπύθετο τάχιστα τὸν δεσπότεα τετελευτηκότα, ἔχων χρήματα μεγάλα τὰ, σάμιος ἀνὴρ κατέγε. τοῦ, ὠνήσιμος τὸ οὔνομα, ἐκὼν ὠνήσομαι. ἡ δὲ Ασίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐδουλώθη. ὃς βουλόμενος Ινδὸν ποταμὸν, ὃς ἱροποσείλεος δεύτερος οὗτος ποταμῶν πάντων παρέχεται, ὅσον τὸν ποταμὸν εἰσλέγαι τῇ, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ, τοῦ πέρι πλοίοισι ἄλλους τε, τοῖσι ἐπίστευε τὰ ἀληθέα ἐρέειν, καὶ δὴ καὶ

καὶ σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα. οἱ δὲ, ὁρμηθέντες ἐκ Κασπατύρου τε πόλιος, ἐν τῇ πακτυϊκῆς γῆς, ἔπλεον κατὰ ποταμὸν πρὸς ἠῶ τε καὶ ἥλιον ἀνίσχοντα, ἐς θάλασσαν, ἐς δὴ θάλασσαν, πρὸς ἑσπέρην πλέοντες, τριήκοντα μησὶ ἀπικνέονται ὅπου τοῦτον τὸν χῶρον, ἔθνος ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς οὓς Φοίνικας, οὓς πρότερον εἶπα, ἀπέστειλε περιπλώειν Λιβύην. μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντας, Ινδοὺς τε κατεστρέψατο Δαρεῖος, καὶ τὴν θάλασσαν ταύτην ἐχρᾶτο. οὕτω καὶ ἡ Ασίης, πλὴν τὰ πρὸς ἥλιον αὐίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνθρώπων ὁμοίως παρεχομένην τὴν Λιβύην. ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς οὐδαμῶν φανερή ἐστι γινωσκομένη, οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, οὔτε τὰ πρὸς Βορέην, εἰ περίῤῥυτός ἐστι. μήκεϊ δὲ γινώσκεται παρ' ἀμφοτέρας παρήκουσα. δι' ἓν δὲ συμβαλέσθαι ἐπ' ὅτου μὴ ἐόσης γῆς, οὐνόματα τριφάσια λέγεται, ἐπωνυμίας ἔχοντα γυναικῶν. καὶ οὐείσματα αὐτῆς, Νείλος τε ὁ Αἰγυπτίῳ ποταμὸς ἐτέθη, καὶ Φάσις ὁ Κολχῶ. οἱ δὲ, Τάναϊν ποταμὸν τὸν Μαιήτεω, καὶ πορθμηΐα τὰ λιμνήϊα λέγουσι. τὰ δὲ τῶν δύο εἰσαύτων τὰ ὀνόματα συθεδὸν, καὶ ὅθεν ἔθηντο τὰς ἐπωνυμίας. ἤδη γὰρ Λιβύη μὲν, ἀπὸ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῶν πολλῶν Ελλήνων ἔχειν οὔνομα γυναικὸς αὐτόχθονος. ἡ δὲ Ασίη, ἀπὸ τῆ Προμηθέος γυναικὸς τῆς ἐπωνυμίης. καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνουσι τὸ ὄνομα Λυδοί, φάμενοι ἀπὸ Ασιεω τοῦ Κότυος τοῦ Μάνεω γενέσθαι τὴν Ασίην, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆ Προμηθέος Ασίης. ἀπὸ τοῦ καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν γενέσθαι Ασιάδα. ἡ δὲ δὴ Εὐρώπη οὐδαμὰ περίῤῥυτός ἐστι γινώσκεται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων, οὔτε ὁπόθεν τὸ οὔνομα ἔλαβε ἔσχε, ὅτε ὃς τις οἶδε ὁ Εὐρωπίου φαίνεται, εἰ μὴ ἀπὸ τῆ Συρίης φήσομεν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ ὄνομα τὴν χώρην. πρότερον δὲ ἦν ἀπὸ ἀνώνυμος, ὥσπερ αἱ ἕτεραι. ἀλλ' αὕτην ἐκ τῆ Ασίης τε φαίνεται ἐοῦσαν, καὶ οὐκ ἀπικνεομένην ἐς τὴν γῆν ταύτην, ἥτις νῦν ὑπὸ Ελλήνων Εὐρώπη καλέεται, ἀλλ' ὅσον ἐκ Φοινίκης, ἐς Κρήτην. ἐκ Κρήτης δὲ ἐς Λιβύην. ταῦτα μὲν νυν ὧδε ἔχοντα εἰρήσθω. τοῖσι γὰρ νομιζομένοισι αὐτέων, χρησόμεθα. ὁ δὲ πόντος ὁ Εὔξεινος, ἐπ' ὃν ἐστρατεύετο Δαρεῖος, χώρεων πασέων παρέχεται ἐξω τῆ σκυθικῆ, ἔθνεα ἀμαθέστατα. οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐστὶ τοῦ πόντου ὅδε ἔχομεν παραβαλέσθαι σοφίης πέρι, οὔτε ἄνδρα λόγιον σιδαμῶν γενόμενον παρεξ τῆ σκυθικῆ ἔθνεος, Ϲ Αναχάρσιος. ἔχει δὲ σκυθικὴ γῆ ἐν μὲν τῷ μεγίστου τῶν ἀνθρωπηίων πρηγμάτων σοφώτατα πάντων ἀνευρήκασι, τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν. τὰ μὲν τοι ἄλλα οὐκ ἄγαμαι. τὸ δὲ μεγίστου οὕτω σοφὶ ἀνεύρηται, ὥστε ἀκρφυγέειν τε μηδένα ἐπελθόντα ἢν σφέας. μὴ βουλομένους τε ἁλώσιμα εἶναι, καταλαβεῖν μὴ οἷόν τε εἶναι. οὐδὲ γὰρ μήτε τείχεα ἔστι ἐκπεφυκότα, ἀλλὰ φορέοισι ἐόντες πάντες, ἅμα ἱπποτοξόται, ζώοντές τε μὴ ἀπ' ἀρότρου, ἀλλ' ἀπὸ ἵππων νέοι, οἰκήματα τὲ σφι ἦν ἁπὸ ζυγέων, ἁλώσιμα ἐν ἀνθρώποισι πρόσμισγειν. ἁβδύρηται δὲ σφι τοῦτο τὸ τε γῆς ἐοῦσης ὑπτιοπέδεος, καὶ τῶν ποταμῶν ἐόντων σφι συμμάχων. ἥ τε γὰρ γῆ ἐοῦσα τοιήδε αὕτη, πάσης τε καὶ εὐυδρόου δεῖ. ποταμοί τε δι' αὐτῆς ῥέουσι οὐ πολλῷ τέῳ ἀριθμὸν ἐλάσσονες τῶν ἐν Αἰγύπτῳ διαρύχων. ὅσοι δὲ οὐνομασοί τε εἰσὶ αὐτέων, καὶ πλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τούτους ὀνομανέω. Ισρος μὲν, ὧν πάντων τὸ μέγιστος. μετὰ δὲ, Τύρης τε, καὶ Υπανις, καὶ Βορυσθένης, Ϲ Παντικάπης, καὶ Υπάκυρις, καὶ Γέρρος, καὶ Ταναΐς. ῥέουσι γὰρ οἵδε κατὰ τάδε. Ισρος μὲν ἐὼν μέγιστος ποταμῶν πάντων, τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν, ἴσος ἀεὶ αὐτὸς ἑωυτῷ ῥέει, καὶ θέρεος, καὶ χειμῶνος. πρῶτος δὲ τῶν ἀπ' ἑσπέρης τῶν τῇ Σκυθικῇ ῥέων, κατὰ τοιόνδε μέγιστος γέγονε, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκδιδόντων. εἰσὶ δὲ οἵδε οἱ μέγαν αὐτὸν ποιεῦντες. διὰ μὲν γῆς Σκυθικῆς χώρης, τρισὶ μὲν γέουσι. τὸν τε Σκύθαι Γέρρατα καλέουσι, Ελληνες δὲ Γυρετόν. καὶ ἄλλον Τιαραντὸν, καὶ Αραρόν τε, καὶ Νάπαριν, τὴ Ορδησσὸν. ὁ μὲν πρῶτος λεχθεὶς τῶν ποταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἑσπέρην ῥέων, ἀνακοινοῦται τῷ Ισρῳ τὸ ὕδωρ. ὁ δὲ δεύτερος λεχθεὶς Τιαραντὸς, πρὸς ἑωυτέρης τε μᾶλλον, καὶ ἐλάσσων. ὁ δὲ δὴ Αραρός τε, καὶ ὁ Νάπαρις, καὶ ὁ Ορδησσὸς, διὰ μέσου τούτεων ῥεόντων, ἐσβάλλουσι ἐς τὸν Ισρον. οὗτοι μὲν αὐτογενέες ποταμοὶ σκυθικοὶ συμπληθύουσι αὐτόν. ἐκ δὲ Αγαθύρσων Μάρις ποταμὸς ῥέων, συμμίσγεται τῷ Ισρῳ. ἐκ δὲ τοῦ Αἵμου, τῶν ὀρυφαίων τρεῖς ἄλλοι μεγάλοι ῥέοντες πρὸς Βορέην ἄνεμον, ἐσβάλλουσι ἐς αὐτὸν, Ατλας, καὶ Αῦρας, καὶ Τίβισις. διὰ δὲ Ορπίκης, καὶ Ορπίκου τῶν Ιλοβύγων ῥέοντες, Αβρης, καὶ Νόης, καὶ Ατάρνης, ἐκδιδοῦσι ἐς τὸν Ισρον, ἐκ δὲ Παιόνων, καὶ οὔρεος Ροδόπης, Κίος ποταμὸς μέσον σχίζων τὸν

Αἷμον, ἐσῤῥιῖ δὲ αὐτόν. ἀπ' Ἰλυρικῶν, δὲ ῥέων πρὸς βορέην ἄνεμον Ἄγγρος ποταμὸς, ἐσβάλλει δὲ τὸν εὐρέιον τὸ τριβαλικὸν, καὶ δὲ ποταμὸν Βρόγγον. ὁ δὲ Βρόγγος, ἐς τὸν Ἴστρον. οὕτω ἀμφότερους ἐόντας μεγάλους, ὁ Ἴστρος διὰ μέσου ἐκείνου, ἐκ δὲ τῆς κατυπερθε χώρης Ομβρίκων, καρπὸς ποταμὸς, καὶ ἄλλος Αλπις πρὸς βορέην ῥέοντος ἄνεμον, καὶ οὗτοι ἐσῤῥιῖ δὲ ἐς τὸν Ἴστρον. ῥέει γὰρ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἴστρος, ἀρξάμενος ἐκ Κελτῶν, οἵ ἔχατοι πρὸς ἡλίου δύσιν μετὰ Κυνήτας οἰκέουσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. ῥέων δὲ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίης ἐσβάλλει. πρὸς τοῦτον δὴ τὸν καταλεχθέντα, καὶ ἄλλοι πολλοὶ συμβάλλονται. μέγιστος δὲ τῶν σφέτερον ὕδωρ, γίνεται ὁ Ἴστρος ποταμῶν μέγιστος, ἐπεὶ ὕδωρ γε ἓν πρὸς ἓν συμβάλλειν ὁ Νεῖλος πλήθει ὧν κρατέει. δὲ γὰρ διὰ Σύρτων, οὔτε ποταμὸς, οὔτε κρήνη οὐδεμίη ἐσῤῥιῖ δὲ ἐς τὸν Νεῖλον. ἐὼν δὲ ἐς πλῆθος οἰ συμβαλλέται, ἴσος δὲ ἀεὶ ῥέει χώτε θέρεϊ, καὶ χειμῶνι ὁ Ἴστρος, κατὰ δὲ τοιοῦτόν τι, ὡς ἐμοὶ δοκέει. τοῦ μὲν χειμῶνος ὅτι ὅσος περ ἐστὶ. ὀλίγῳ τε μείζων ῥέει ἑωυτοῦ φύσιος γίνεται. ὕεται γὰρ ἡ χώρη αὕτη τοῦ χειμῶνος πάμπαν ὀλίγῳ. νιφετῶν δὲ πάντα χρᾶται. τοῦ δὲ θέρεος ἡ χιὼν ἐν τῷ χειμῶνι πεσοῦσα ἀμοιλαφὴς, τηκομένη πάντοθεν, ἐσῤῥιπτεῖ ἐς τὸν Ἴστρον. αὕτη τε δὴ ἡ χιὼν ἐσῤῥιπτοῦσα ἐς αὐτὸν, συμπληθύει. καὶ ὄμβροι πολλοί τε καὶ λαῖφροι σπίνουσι αὐτῇ. ὕει γὰρ δὴ τὸ θέρος. ὅσῳ δὲ πλέον ἐπ' ἑωυτοῦ ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλκεται ἐν τοῦτῳ δὲ ῥεῖ ἢ ἐν τοῦτῳ χειμῶνι, τοσούτῳ τὰ συμμίσγόμενα τῷ Ἴστρῳ, πολλαπλήσια ἐστὶ τοῦ θέρεος, ἢ περ τοῦ χειμῶνος. ἀντιπίθεται δὲ ταῦτα, ἀντισήκωσις γίνεται, ὥστε ἴσον μιν ἀεὶ φαίνεσθαι ἐόντα. εἷς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν τῶν σὺν Σκύθῃσι ὅδε ὁ Ἴστρος. μετὰ δὲ τοῦτον, Τύρης. ὃς ἀπὸ βορέω μὲν ἀνέμου ὁρμᾶται, ἔρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἣ οὐρίζει τήν τε Σκυθικὴν, καὶ Νομάδα γῆν. ἐν δὲ τῷ στόματι αὐτοῦ κατοικίωται Ελληνες, οἵ Τυρῖται καλέονται. τρίτος δὲ Υπανις ποταμὸς, ὁρμᾶται μὲν ἐκ τῆς Σκυθικῆς, ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, τὴν περιέχει νέμονται ἵπποι ἄγριοι λευκοί. καλέεται δὲ ἡ λίμνη αὕτη ὀρθῶς, μήτηρ Υπάνιος. ἐκ ταύτης ὧν ἀνατέλλων ὁ Υπανις ποταμὸς, ῥέει ὀλίγῳ τινὶ πλείω ἡμέρεων πλόον, βραχὺς, καὶ γλυκὺς ὕδωρ. ἀπὸ δὲ τούτου, πρὸς θαλάσσης τεσσέρων ἡμερέων πλόον, πικρὸς δεινῶς. ἐκδιδοῖ γὰρ ἐς αὐτὸν ἱερὴν πικρήν. οὕτω δὴ τι ἐοῦσα πικρὴ, ἣ μεγαθεῖ σμικρὴ ἐοῦσα, ἱερὴ τὸν Υπανιν, ἐόν τα ποταμὸν ὀλίγοισι μέγαν. ἔστι δὲ ἡ ἱερὴ αὕτη ἐν οὔρεσι χώρης τῆς Αροτήρων Σκυθέων, καὶ Αλαζώνων. οὔνομα δὲ τῇ ἱερῇ, καὶ ὅθεν ῥέει τῷ χώρῳ, Σκυθιστὶ μὲν, Αμαξαμπεύς. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, Ἱραὶ ὁδοί. σωαίνουσι δὲ τὰ τόρματα, ὅ, τε Τύρης, καὶ ὁ Υπανις, κατὰ Αλαζόνας. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἀκρηΐης ἐκάτερος, ῥέει διὰ μέσου. τέταρτος δὲ, ὁ Βορυσθένης ποταμὸς, ὃς δὴ τε μέγιστός τε μετὰ Ἴστρον τούτων, καὶ πολυαρκέστατος κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας. οὐδὲ μοῦνον τῶν Σκυθικῶν ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, πλὴν Νείλου τοῦ Αἰγυπτίου. τοῦτον γὰρ οὐκ οἷόν τε ὅστις συμβαλλέειν ἄλλον ποταμόν. τῶν δὲ λοιπῶν, Βορυσθένης δεύτερος πολυαρκέστατος, ὃς νομάς τε καλλίστας καὶ βυνομιδεστάτας ἱπτῆσι παρέχεται, ἰχθύας τε ἀρίστους διακεισθαι, καὶ πλείστους. πίνεταί τε ἥδιστος ὅδε. ῥέει τε καθαρὸς παρὰ θολεροῖσι. σπόρος τε παρ' αὐτὸν ἄριστος γίνεται. ποίη τε, τῇ οὐ σπείρεται ἡ χώρη βαθυτάτη. ἄλοάς τε ὧν τοῦ σώματος αὐτοῦ αὐτόματοι πάγνωσι. ἅπλοοι, ἰχθέων τε μεγάλα ἀναπλήθοντα, τὰ, Αντακαίους καλέουσι, παρέχεται ἐς τὰ περίβυσιν. ἄλλα τε πολλὰ θωϊμάσαι ἄξια. μέχρι μὲν νῦν Γερρέου χώρου, ἐς τὸν, τεσσεράκοντα ἡμερέων πλόος ὅδε, γινώσκεται ῥέων ἀπὸ βορέω αὐτέμου. τὸ δὲ κατυπερθε οἳ ὧν ῥέει, ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔχει φράσαι. φαίνεται δὲ ῥέων οἳ ἐρήμου ἐς τὴν γεωργῶν τῶν Σκυθέων τὴν χώρην. οὗτοι γὰρ οἱ Σκύθαι παρὰ αὐτὸν ὧν οἳ ἑπτὰ ἡμερέων πλόον νέμονται. μοῦνον δὲ τοῦτον τὸν ποταμὸν, καὶ Νείλον, οὐκ ἔχω φράσαι τὰς πηγάς. δοκέω δὲ οὐδὲ οὐδεὶς Ελλήνων. ἀγχοῦ τε δὴ θαλάσσης ὁ Βορυσθένης ῥέων γίνεται. διαὶ οἱ συμμίσγεται ὁ Υπανις ἐς τωὐτὸ τέλος ἐκδιδούς. τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν τούτων ἐὸν ἔμβολον τῆς χώρης, Ἱππλέων ἄκρη καλέεται. ἐν δὲ αὐτῇ, ἱρὸν Δήμητρος ἵδρυται. πρὸς βορέω δὲ τοῦ ἱροῦ ἄνω τοῦ Υπανι Βορυσθενίται καταικίσαντο. τούτων μὲν τὰ ἀπὸ τούτων τῶν ποταμῶν. μετὰ δὲ τούτους, πέμπτος ποταμὸς ἄλλος, τοῦ, οὔνομα Παντικάπης. ῥέει μὲν γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ βορέω τε, καὶ ἐκ λίμνης. καὶ τὸ μεταξὺ τούτου τε καὶ τοῦ Βορυσθένεος, νέμονται οἱ γεωργοὶ Σκύθαι, ἐκδιδοῖ

Borysthenes.

δὲ ὁ τὸν Υλαῖον παραμείψαμενος δὲ τοῦτον, τοῦ Βορυσθενείτεω συμμίσγεται. ἕκτος δὲ Υπάκαρις ποταμὸς, ὃς ὁρμᾶται μὲν ἐκ λίμνης, διὰ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθέων ῥέων, ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινῖτιν πόλιν, ὁν δεξιὸν ἀπορρώγα τοῦ τε Υλαίου, καὶ τὸν Ἀχιλλήιον καλεόμενον δρόμον. ἕβδομος δὲ Γέρρος ποταμὸς, ἀπέχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Βορυσθενείτεω κατὰ τοῦτο τῆς χώρης, ὁν ὁ γινώσκεται ὁ Βορυσθένης. ἀπέχεται μέντοι νυν ἐκ τούτου τοῦ χώρου. οὔνομα δὲ ἔχει τὸ, περ ὁ χῶρος· αὐτὸς Γέρρος. ῥέων δ' ὧν θαλάσσαν, οὐρίζει τήν τε τῶν νομάδων χώρην, καὶ τὴν τῶν Βασιλητίων Σκυθέων. ἐκδιδοῖ δὲ καὶ τοῦτον Υραλκαεύς. ὄγδοος δὲ ὁ Ταναΐς ποταμὸς, ὃς ῥέει τὰν ἐκ μέσης λίμνης μεγάλης ὁρμεώμενος, ἐκδιδοῖ δὲ μέζω ἔτι λίμνην καλεομένην Μαιῆτιν. ἡ οὐρίζει Σκύθας τε καὶ Βασιλητίους, καὶ Σαυρομάτας. ὁν δὲ Ταναΐν τοῦτον, ἄλλος ποταμὸς ὁν βάλλει, τοῦ οὔνομα ὅτι Υργις. τοῖσι μὲν δὴ οὐνομασοῖσι ποταμοῖσι οὕτω δὴ τι οἱ Σκύθαι ὀνομάζονται. τοῖσι δὲ λιτήνεσι ἡ ποίη ἀναφυομένη ἐν τῇ Σκυθικῇ, ἐστὶ ὧν χολωτάτη πασέων ποιέων, τῶν, ἡμεῖς ἴδμεν, ἀνοιγομένοισι δὲ τοῖσι λιτήνεσι, ἔστι παθμώσασθαι ὅτι τοῦτ' οὕτως ἔχει. τὰ μὲν δὴ μέγιστα, οὕτω σφι εὐπορέα ὅτι. τὰ δὲ λοιπὰ νόμαια, κατὰ τάδε σφι διάκειται. θεοὺς δὲ μούνους τούσδε ἱλάσκονται. Ἰσίην μὲν μάλιστα. ὧδι δέ, Δία τε, καὶ γῆν, νομίζοντος τὴν γῆν τοῦ Διὸς εἶναι γυναῖκα. μετὰ δὲ τούτους, Απόλλωνά τε, καὶ Οὐρανίην Αφροδίτην, καὶ Ηράκλεα, καὶ Αρεα. τούτους μὲν πάντων οἱ Σκύθαι νενομίκασι. οἱ δὲ καλεόμενοι Βασιλήιοι Σκύθαι, καὶ τοῦ Ποσειδέωνι θύουσι. οὐνομάζεται δὲ σκυθιστὶ, Ἰσίη μὲν, ταβιτί. Ζεὺς δὲ ὀρθότατα κατὰ γνώμην γε τὴν ἐμὴν καλεόμενος Παπαῖος. γῆ δὲ, Απία. Απόλλων δὲ, Οἰτόσυρος. οὐρανίη δὲ Αφροδίτη, Αρτιμπασα. Ποσειδέων δὲ, Θαμιμασάδας. ἀγάλματα δὲ, καὶ βωμοὺς, καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι ποιέειν, πλὴν Αρηϊ. τούτῳ δὲ νομίζουσι. θυσίη δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε πρὸ πάντα τὰ ἱρὰ ὁμοίως ἐρσομένη ὧδε. τὸ μὲν ἱρήιον αὐτὸ ἐμπεποδισμένον τῶν δύο ποδέων τοῖσι ἐμπροσθίοισι. ἕστηκε. ὁ δὲ θύων ὄπισθεν τοῦ ἱρηίου ἔστεως, πατάσσει τῇ ἀρχῇ τοῦ τρόφου, καταβάλλει μιν. πίπτοντος δὲ τοῦ ἱρηίου, ἀνακαλέει τὸν θεὸν, τοῦ ἐστὶ, τὸν βύει, καὶ ἔπειτα βρόχῳ πρόσω, ἔβαλε τὸν αὐχένα. σκυταλίδα δὲ ἐμβαλὼν, πρόσω ἄγει, καὶ ἀπαγχόνει. οὔτε πῦρ ἀνακαύσας, οὔτε καταρξάμενος, οὔτ' ἐπισπείσας. ἀπαγχόνεις δὲ, καὶ ἀποδείρας, τράπεται πρὸς ἕψησιν. ξύλα δὲ γῆς τῆς σκυθικῆς ἀενάου ἀφύλου ἐούσης, ὧδε σφι ὀπτὰ τοῦ ἕψησιν τῶν ἱρεῶν ἐξεύρηται. ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὰ ἱρήια, γυμνοῦσι τὰ ὀστέα τῶν ἱρεῶν, ἔπειτα δι' ὀνβάλλουσι, ἢν μὲν τύχωσι ἔχοντος λέβητας ἐπιχωρίους, μάλιστα λεσβίοισι κρητῆρσι προσεικέλους, χωρὶς ἢ ὅτι πολλῷ μέζονας, ὀν τούτους ἐσβάλλοντος, ἕψουσι, ἐπικαίοντος τὰ ὀστέα τῶν ἱρηίων. ἢν δὲ μὴ σφι παρῇ λέβης, οἱ δὲ, ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱρηίων ἐσβάλλοντος τὰ ἱρέα πάντα, καὶ παραμίξαντος ὕδωρ, ἐπικαίουσι τὰ ὀστέα. τὰ δὲ, ἄλλα κάλιστα. αἱ δὲ γαστέρος, χωρέουσι ὀνπετέως τὰ ἱρέα ἐς ἀλλομιξίην τῶν ὀστέων. καὶ οὕτω βοῦς τε ἑωυτὸν ἐπέει, καὶ τἆλλα ἱρήια ἑωυτὸ ἕκαστον. ἐπεὰν δὲ ἑψηθῇ τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῶν κρεῶν καὶ τῶν σπλάγχνων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς τὸ ἔμπροσθεν. θύουσι δὲ καὶ τἆλλα πρόβατα, καὶ ἵππους μάλιστα. κτίσι μὲν δὴ ἄλλοισι τῶν θεῶν οὕτω θύουσι. καὶ ταῦτα τῶν κτηνέων. τοῦ δὲ Αρηϊ, ὧδε κατὰ νόμους. ἑκάστοισι τῶν ἀρχηίων ἐσῤῥυτά σφι Αρηος ἱρὸν τοιόνδε. φρυγάνων φάκελοι συνωθέαται, ὅσον τ' ὦν στάδιους τρεῖς μῆκος καὶ εὖρος. ὕψος δὲ ἔλασσον. ἄνω δὲ τούτου, τετράγωνον ἄτεδόν τι ποιέονται. καὶ τὰ μὲν τρία τῶν κώλων ἐστὶ ἀπότομα, κατὰ δὲ τὸ ἓν, ἐπιβατόν. ἔπος δὲ ἑκάστου ἁμάξας συντήκοντα, καὶ ἑκά

Mors bellici

ξαντδ ἱρήϊα, ἀπαλλάσσονται. χεὶρ δὲ τῇ, ἀν τέσῃ, λέεται, καὶ χωλὸς ὁ νεκρός. Θυσίαι μὲν νυν αὗτά σφι κατεστεᾶσι. ὑσὶ δὲ οὔτι οὐδὲν νομίζοσι, οὐδὲ τρέφειν παράπαν ἐν τῇ χώρῃ θέλουσι. τὰ δ' ἐς πόλεμον ἔχοντα, ὧδέ σφι ἀσκέεται. ἐπειὰν μὲν πρῶτον ἀνδρὸς καταβάλῃ ἀνὴρ σκύθης, τοῦ αἵματος ἐμπίνει. ὅσους δ' ἂν φονεύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, τούτοισι τὰς λεφαλὰς ἀφέρει τοῦ Βασιλέϊ. ἀπωνείκας μὲν γὰρ λεφαλὴν, οὐ λαφύρων μεταλαμβάνει, τοὺς, ἂν λάβωσι. μὴ ἐνείκας δὲ, οὐ. ἀποδείρει δὲ αὐτὴν τρόπῳ τοιῷδε. ποδὶ παμὲν λύκλῳ ποδὶ τὰ ὦτα, καὶ λαβόμενος τῆς λεφαλῆς, ὄζίει. μετὰ δὲ, σαρκίσας βοὸς πλευρῇ. σίνει τῇσι χερσί. ὀργίσας δὲ αὐτὸ, ἄπτει χειρόμακτρον ἑκτητὸν. ἐκ δὲ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου, τοῦτο αὐτὸς ἐλαύνει, ἐκ τούτου ὀζάπτει, καὶ ἀγάλλεται. ὃς γὰρ ἂν πλείστα σέρματα χειρόμακτρα ἔχει, ἀνὴρ ἀρὶστος ὅτος λέκριται. πολλοὶ δὲ αὐτέων ἐκ τῶν ἀνδρομάτων καὶ χλαῖνας ἐπείνυνται ποιεῦσι, συῤῥάπτοντες κατάπερ βαίτας. πολλοὶ δὲ ἀνδρῶν ἐχθρῶν τὰς δεξιὰς χέρας νεκρῶν ἐόντων ἀποδείραντες, καὶ σαπείναντες αὐτῆσι ὄνυξι, καλύπτρας τῶν φαρετρεῶν ποιεῦνται. δέρμα δὲ ἀνθρώπου, καὶ παχὺ καὶ λαμπρόν. ὣς ἀπὸ χεδὸν σάρκαστων πάντων λαμπρότατον λευκότητι. πολλοὶ δὲ καὶ ὅλους ἀνδρὸς ἐκδείραντες, καὶ σαπείναντες ὠὴν ξύλων, ἐπ' ἵππων ποφέρουσι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω σφι νενόμιται. αὐτὰς δὲ τὰς λεφαλὰς, ὅτου πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐχθίστων, ποιεῦσι τάδε. ἀποπρίσας ἕκαστος τὰ ὑπὲρ τῶν ὀφρύων, ἐκκαθαίρει. καὶ ἢν μὲν ἡ πτωχὸς, σφὶ ἔξωθεν ὠμοβοείῃ μούνῃ ποδιτείνας, οὕτω χρᾶται. ἢν δὲ πλούσιος, τὴν μὲν ὠμοβοείην ποδιτείνει. ἔσωθεν δὲ ποδιχρυσώσας, οὕτω χρᾶται ποτηρίῳ. ποιεῦσι δὲ ὅτου καὶ ἐκ τῶν οἰκηίων, ἢν σφι διάφορος γίνωνται, καὶ ἢν τις ὦν κρατήσῃ αὐτοῦ παρὰ τοῦ Βασιλέϊ. ξείνους μὲν οἱ ἐλθόντας, τῶν, ἂν λόγον ποιέηται, τὰς λεφαλὰς ταύτας παραφέρει, καὶ ὧδε λέγει, ὡς οἱ ἑωυτοῦ οἰκήιοι, πόλεμον ποσεθέκανο. ἐπὶ σφέων αὐτὸς ἐπεκράτησε ταύτην τὴν ἀνδραγαθίην λέγεται. ἄποξ δὲ τοῦ γνωτοῦ ἑκάστου, ἀνομάρχης ἕκαστος ἐν τῷ ἑωυτοῦ νόμῳ ληνᾶς ληκτῆρα οἴνου, ἀπ' ἧς πίνουσι τῶν Σκυθέων ὅσοι σφὶ ἀνδρῶν πολέμιοι ἀφαιρημένοι ἔωσι. ποισὶ δ' ἂν μὴ κατεργασμένον ᾖ ὧδε, οὐ γεύονται τοῦ οἴνου τούτου, ἀλλ' ἠτιμωμένοι ἀκρατέα ται. ὀνειδος δὲ σφὶ δὴ μέγιστος ὅδε. ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἀνδρὸς ἀναιρηκότος ἔωσι, οὗτοι δὲ στῶ δύο λύλικας ἔχοντες, πίνουσι ὁμοῦ. μάντιδς δὲ Σκυθέων εἰσὶ πολλοί, οἳ μαντεύονται ῥάβδοισι ἰτείνῃσι πολλῇσι ὧδε. ἐπειὰν φακέλους ῥάβδων μεγάλους ἐνείκωνται, θέντες χαμαὶ, διεξελίσσουσι αὐτούς. καὶ ἅμα ἑκάστῳ ῥάβδον τιθέντες, θεσπίζουσι. ἅμα τε λέγοντες ταῦτα. συνειλέουσι τὰς ῥάβδους ὀπίσω. καὶ αὖτις κατὰ μίαν συνθεῖσι. αὖτις μὲν ἡ μαντικὴ πατρωίη σφί. οἱ δὲ βασιλέες, καὶ οἱ ἀνδρόγυνοι, τὴν Αφροδίτην σφὶ λέγουσι μαντικὴν δύνασθαι. Φιλύρης ὦν φλοιῷ μαντεύονται. ἐπειὰν τὸν φιλύρεω τρίχα χείσι διαπλέκων ἐν τοῖσι δακτύλοισι τοῖσι ἑωυτοῦ, καὶ διαλύων, χρᾷ. ἐπειὰν δὲ Βασιλεὺς ὁ Σκυθέων κάμῃ, μεταπέμπεται τῶν μαντίων ἄνδρας τρεῖς τοὺς εὐδοκιμέοντας μάλιστα, οἳ τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ μαντεύονται. καὶ λέγουσι οὗτοι ὡς κεστὶ πᾶν μάλιστα τάδε, ὡς τὰς Βασιληίας ἑστίας ἐπώρκηκε, ὃς, καὶ ὃς, λέγοντες τῶν ἀστῶν, τὸν, ἂν δὴ λέγωσι. τὰς δὲ Βασιληίας ἑστίας νόμος Σκύθῃσι παμάλιστά ἐστι ὀμνύναι τότε, ἐπειὰν τὸν μέγιστον ὅρκον ἐθέλωσι ὀμνύναι. αὐτίκα δὲ διαπελαμμένος ἄγεται οὗτος, τὸν, ἂν δὴ φῶσι ψωρκῆσαι. ἀπιγμένον δὲ, ἐλέγχουσι οἱ μάντιες, ὡς ψωρκήσας φαίνεται ἐν τῇ μαντικῇ τὰς Βασιληίας ἑστίας. καὶ διὰ ταῦτα ἀλγέει ὁ Βασιλεύς. ὁ δὲ, ἀρνέεται οὐ φαμένου ψωρκῆσαι, καὶ δεινολογέεται. ἀρνεομένου δὲ τούτου, ὁ Βασιλεὺς μεταπέμπεται ἄλλους διπλησίους μάντιας. καὶ ἢν μὲν καὶ οὗτοι ἐσορέωντες ἐς τὴν μαντικὴν καταδήσωσι ψωρκῆσαι, τόδε ἤθεος τὴν λεφαλὴν ἀποτάμνουσι, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ διαλαγχάνουσι οἱ πρῶτοι τῶν μαντίων. ἢν δὲ οἱ ἐπελθόντες μάντιες ἀπολύσωσι, ἄλλοι πάρεισι μάντιες, καὶ μάλα ἄλλοι. ἢν ὦν οἱ πλείονες τὸν ἄνδρωπον ἀπολύσωσι, διέδοκται τοῖσι πρώτοισι τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπόλλυσθαι. ἀπόλλυσι δὴ αὐτοὺς τρόπῳ τοιῷδε. ἐπειὰν ἅμαξαν καμάρης φορυάδνων πλήσωσι, καὶ ὑποζεύξωσι βοῦς, ἐμπεδήσαντες αὐτοὺς μάντιας, καὶ χεῖρας ὀπίσω δήσαντες, καὶ στομώσαντες, κατειργνῦσι ἐς μέσα τὰ φρύγανα. ὑποπρήσαντες δὲ αὐτὰ, ἀπεῖσι, φοβήσαντες τὰς βοῦς, πολλοὶ μὲν δὴ συγκατακαίονται τοῖσι μάντισι βόες, πολλοὶ δὲ ἀπεικεκαυμένοι

Διπλοκατοχος.

ρικεκαυμένοι ἀπαλλάσσουσι, ἐπειὰν αὐτέων ὁ ῥυμὸς κατακαυθῇ. κατακαίσι δὲ πρόπῳ τοῦ εἰρημένῳ καὶ σὶ ἄλλας αἰτίας οὐ μάντιας, ψευδομάντιας καλέοντες. κύς, δ' ἂν ἀκτείνοι Βασιλεὺς, κυτέων δὲ οὐ ταῦτας λείπει, ἀλλὰ πάντα τὰ ἕρσενα λιτείνει. τὰ δὲ θήλεα, οὐκ ἀδικέει. ὅρκια δὲ ποιεῦνται Σκύθαι ὧδε, πρὸς οὓς, ἂν ποιέωνται, ὃν λυλικα μεγάλῳ κράμινῳ οἶνον ἐγχέαντες, ἅιμα συμμίσγουσι τῶν τὰ ὅρκια τεμνομένων τυφαντὸν τὸ τάμα τοῦτο, ἢ ἄλλο τεμόντος μαχαίρῃ σμικρὸν τοῦ σώματος. καὶ ἔπειτα ἀκβαλόντος ὃν τῇ λύλικα ἀκινάκεα, καὶ ῥισους, καὶ σάγαριν, ἐς ἀκόνλιον. ἐπειὰν δὲ ταῦτα ποιήσωσι, κατοῦχονται πολλὰ. καὶ ἔπειτα ἀκρίνουσι αὐτοί τε οἱ τὸ ὅρκιον ποιεύμενοι, καὶ τῶν ἐπομένων οἱ πλείστου ἄξιοι. ταφὰς δὲ τῶν Βασιλήων ἐν Γερροισι εἰσί. ὅν ὁ Βορυσθένης ὁδὶ πλωτὸς, ἐνθαῦτα ἐστὶν σφὶ ἀρβαίη ὁ Βασιλεὺς, ὄρυγμα γῆς μέγα ὀρύσσουσι τετραγωνον. ἐκεῖμον δὲ ὧδε ποιήσαντος, ἀναλαμβάνουσι τὸν νεκρὸν κατακεκηρωμένον μὲν τὸ σῶμα, τὴν δὲ νηδὺν ἀναῤῥηδεῖσαν, καὶ καθαρθεῖσαν, πλείῃ λυτορῦ λειομμένῃ, καὶ θυμιήματος, καὶ σελίνου σπέρματος, καὶ ἀνήσου, συνερράμμενον ὀπίσω, καμίζουσι ἐν ἁμαξῃ ὃν ἄλλο ἔθνος, οἱ δὲ ἂν παραδέξωνται κομιδῇ τὸν νεκρὸν, ποιεῦσι τάπερ οἱ Βασιλήιοι Σκύθαι. τοῦ ὠτὸς ἀποτάμνονται. τρίχας ποδκείρονται. βραχίονας ποδτάμνονται. μέτωπον καὶ ῥῖνα κατεμύσσονται. διὰ τοῦ ἀριστεροῦ χροὸς οἰσοὺς διαβιώσκονται. ὠθεῦτον δὲ καμίζουσι ἐν ἁμάξῃ ὃν ἄλλο ἔθνος τῶν νεκυομένων τοῦ Βασιλέος, τῶν, ἀρχουσι. οἱ δὲ σφὶ ἕπονται, ὃν οὗ, πρότερον ἦλθον. ἐπειὰν δὲ πάντας περιέλθωσι κατὰ νεκυομένους κομίζοντες, ἐν Γερροισι ἑκατὸν κατοικημένοισι εἰσὶ τῶν ἐθνέων, τῶν ἀρχουσι καὶ ἐν τῇσι ταφῇσι, καὶ ἔπειτα ἐπειὰν θέωσι κατὰ νεκυομένους ἐν τῇσι θήκῃσι, ὧν διβάδος παραπήξαντες ἀσχάλας ὠθῶν καὶ ὠθῶν τοῦ νεκροῦ, ξύλα ὑποστείνουσι, καὶ ἔπειτα ῥιψὶ καταστεγάζουσι ἐν δὲ τῇ λοιπῇ ὄρυχωρείῃ ἐν θήκῃς, τῶν παλλακεώντι μίλῳ ἀκπνέξαντες, θάπτουσι, καὶ κατ' οἰνοχόον, καὶ μάγειρον, καὶ ἱπποκόμον, καὶ διήκονον, καὶ ἀγγελιηφόρον, καὶ ἵππους, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπαρχὰς, καὶ φιάλας χρυσέας. ἀργύρῳ δὲ οὐδὲν οὐδὲ χαλκῷ χρέωνται. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, χοῦσι ταύτου χῶμα μέγα. ἁμιλλάμενοι, καὶ πειρεμένοι ὡς μέγιστον ποιῆσαι. χώματος δὲ ποδιφορεύντος, αὖτις ποιεῦσι κύκλους. λαβόντες τῶν λοιπῶν θραπόντων οὓς ὧν τηδεωτάτους, οἵ δὲ εἰσι Σκύθαι ἐγχώριοι, οὐ πιγὰρ εἰσι θραπεύοντες οὔς, ἂν αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἀπαγίσῃ, ἀργυρώνητοι δὲ ἐκ εἰσὶ σφι θράποντες, πυτέων ὧν τῶν δικόνων ἐπειὰν ἀκπνεύσωσι τωυτὸν τοῦτο, καὶ ἵππους οὓς καλλίστους τωυτὸν τοῦτο, ἀζηλόντες αὐτέων τὴν κοιλίην, καὶ καθήραντες, ἐμπιπλᾶσι ἀχύρων, καὶ συῤῥάπτουσι. ἁψῖδα δὲ ἅμισυ ὧν ξύλα δύο, ἅμισυ σίσαντες ὑπῆιον, καὶ τὸ ἕτερον ἅμισυ τῆς ἁψῖδος ἐπ' ἕτερα δύο κατασήξαντες πρόσω κιούτω, πολλὰ τοῦτα ἕωυτα τῶν ἵππων καταμήκεα ξύλα τοιαῦτα σκελάσαντες μέχρι τῶν τραχήλων, ἀναβιβάζουσι αὐτοὺς ὧν τὰς ἁψῖδας. τῶν δὲ, αἱ μὲν πρότεραι ἁψῖδες, ὑπέχουσι τοὺς ὤμους τῶν ἵππων. αἱ δὲ ὄπισθεν παρὰ τοὺς μηροὺς, τὰς γαστέρας ὑπολαμβάνουσι. σκέλεα δὲ ἀμφοτέρα κατακρέμαται μετέωρα. χαλινοὺς δὲ καὶ σόμια ἐμβαλόντες ὃν τοὺς ἵππους, κατακτείνουσι ὃν τὸ πρόσθεν αὐτέων, καὶ ἕωυτα ἐκ παντὸς ἄλλου σκευος. τῶν δὲ δὴ νεκυίσκων τῶν ἀκπεπνιγμένων, τῶν τωυτὸν τοῦτο, ἕνα ἕκαστον, ἀναβιβάζουσι ἐπ' ἵππων, ὡδὲ ἀναβιβάζοντες. ἐπειὰν νεκροῦ ἑκάστου παρὰ τὴν ἀκανθαν ξύλον ὀρθὸν διελάσωσι μέχρι τοῦ τραχήλου, κάτωθεν δὲ ὑποδρέχει τοῦ ξύλου τοῦτο, τὸ, ὃν τέρμον τωυτοῦ τοῦ ἑτέρου ξύλου τοῦ διὰ τοῦ ἵππου, ὧν σίσαντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα, ἱππεύουσι οὕτω μὲν δὴ οὗτοι Βασιλέας θάπτουσι. οὓς δὲ ἄλλους Σκύθας, ἐπειὰν ἀποθάνωσι, ὠδὶ αἱ γουσι οἱ ἄγχοτάτω πεσόντες κατὰ τοὺς φίλους ἐν ἁμαξῃσι κειμένους. τῶν δὲ, ἕκαστος ὑποδεκόμενος, δυωχέει τοὺς ἑτομένους. καὶ τοῦ νεκροῦ ἀναλαμβάνουσι παραπλησίως παρατίθησι ὅσα τοῖσι ἄλλοισι, ἡμέρας δὲ τεσσεράκοντα οὕτω οἱ ἰδιῶται περιάγοντες, ἔπειτα θάπτουσι. θαψάντος δὲ οἱ Σκύθαι, καθαίροντες τρόπῳ τοιῷδε, σμησάμενοι τὰς λεφαλὰς, καὶ ἐκπλυναμένοι ποιεῦσι ὧδὶ τὸ σῶμα τοιόνδε. ἔπειὰν ξύλα στήσωσι τρία ὃν ἄλληλα λεκλιμένα, ὠδὶ τοῦτα πίλους ἐρινεους περιτείνουσι, συμφράξαντος δὲ ὡς μάλιστα, λίβους ἐκ πυρὸς διαφανέας ἐσβάλλουσι ἐς σκάφιον λειμμένον, ἐν μέσῳ τῶν ξύλων τε, καὶ τῶν πίλων, ἔστι δὲ σφὶ καὶ νναβις

φυομένη

Mos fudere incunti

Regum sepultura.

sepultura priuatorum.

φυομένη ὧν τῇ χώρῃ, πλὴν παχύτητος, καὶ μεγάθεος, τοῦ λίνου ἐμφερὴς ἐστί. ταύτῃ δὲ πολλῷ ὑποῤῥφερὴς ἡ κάνναβις εἶναι, καὶ αὐξομένη, καὶ σπειρομένη φύεται. καὶ δὴ αὐτῆς Θρῆικες μὲν καὶ εἵματα ποιεῦνται τοῖσι λινέοισι ὁμοιότατα. οὐδεὶς ἂν ὀξέως μὴ λάβοι τῷ γνώμῃ εἰπὼν αὐτῆς, ὅστις γε μὴ εἰδὼς ἔτυχε ἢ λινέοισι ἢ καννάβιος ἐστί. ὁς δὲ μὴ εἰδὼς ἔτυχε κω τὴν κάνναβιν, λινέοισι δόκησει εἶναι τὸ εἷμα. τούτῃσι ὦν οἱ Σκύθαι τῇ κάνναβίς τὸ σπέρμα ὑπὸ τοὺς πίλους. καὶ ἔπειτα ὑποβάλλουσι τὸ σπέρμα ὑπὸ τοὺς πίλους. καὶ ἔπειτα ὑποβάλλουσι τὸ σπέρμα ὑπὸ τοὺς πίλους, ἐμπύρους λίθους τῷ πυρί. τὸ δὲ, δυνάμενον ὑπὸ βαλλόμενον. καὶ ἀτμίδα παρέχεται τοσαύτην, ὥστε Ἑλληνικὴ οὐδεμία ἂν μιν πυρὶ ἀποκρατήσειε. οἱ δὲ Σκύθαι ἀγάμενοι τῇ πυρίῃ, ὠρύονται. τοῦτό σφι ἀντὶ λυτροῦ ἐστί. οὐ γὰρ δὴ λοῦνται ὕδατι τὸ παράπαν τὸ σῶμα. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτέων ὕδατος παραχέασαι, κατασώζουσι πολὺ λίθον τραχὺν τῇ λυπαρίσιον, καὶ λιπαρὸν, καὶ λιβάνου ξύλου. καὶ ἔπειτα τὸ κατασωζόμενον ὅσον παχὺ ἐόν, κατατρίσσοντα πᾶν τὸ σῶμα, καὶ τὸ πρόσωπον. καὶ ἅμα μὲν ὀδωδὸν σφέας ἀπὸ τούτου ἔχει. ἅμα δὲ ἀπαιρέουσαι τῇ ἡμέρῃ τῇ κατατρίψει, γίνονται καθαραὶ, καὶ λαμπραί. ξεινικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὐκὶ ἀνὼς χρᾶσθαι φεύγουσι. μᾶτον ὦν ἀλλοῖον, ἑλληνικοῖσι δὲ ἥκιστα, ὡς δι' ἐξ Ἀνάχαρσις τε, καὶ δεύτερα αὖτις Σκύλης. ὅσον μὲν γὰρ Ἀνάχαρσις ἐπέτε γῆν πολλὴν θεωρήσας, καὶ ἀφ' ἑξάμηνον κατ' αὐτὴν σοφίην πολλὴν, ἐνόμιζε ἐς ἤθεα τὰ Σκυθέων, πλέων διὰ Ἑλλησπόντου, πρόσχει ἐς Κύζικον, καὶ εὗρε γὰρ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν ἀνάγοντας σὺν Κυζικηνοὺς ὀρτὴν μεγαλοπρεπέα κάρτα, ὑπέσχετο τῇ μητρὶ ὁ Ἀνάχαρσις, ἢν σῶς καὶ ὑγιὴς ἀπονοστήσῃ ἐς ἑωυτὸν, θύσειν τε κατὰ ταυτὰ, κατὰ, ὥρας σὺν Κυζικηνοὺς ποιεῦντας. καὶ παννυχίδα στήσειν. ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν σκυθικὴν, κατασὺς ἐς τὴν καλεομένην Ὑλαίην, ἥδ' ἔστι μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλήιον δρόμον, τυγχάνει δὲ πᾶσα ἐοῦσα δρυσσέων παντοίων πλέη, ἐς ταύτην δὴ κατασὺς ὁ Ἀνάχαρσις, τὴν ὀρτὴν πᾶσαν ἐπετέλεε τῇ θεῷ, τύμπανόν τε ἔχων, καὶ ἐκδημισάμενος ἀγάλματα. ἰδών τις τῶν Σκυθέων καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα ποιεῦντα, ἐσήμηνε τῷ Βασιλεῖ Σαυλίῳ. ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ἀπικόμενος, ὡς εἶδε τὸν Ἀνάχαρσιν ποιεῦντα ταῦτα, ὀργίσας, αὐτὸν ἀπέκτεινε. καὶ νῦν ἢν τις εἴρηται πρὸς Ἀναχάρσιος, οὐ φασὶ μιν Σκύθαι γινώσκειν δι' ὃν ὅτι ἐξεδήμησέ τε ἐς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ξεινικοῖσι ἔθεσι διεχρήσατο. ὡς δ' ἐγὼ ἤκουσα, Τιμνεω τοῦ Σπαργαπίθεος ὧν τρόπον, εἶναι αὐτὸν Ἰνδαθύρσου τοῦ Σκυθέων βασιλέος πάτρωα, πατρὸς δὲ εἶναι Γνούρου τοῦ Λύκου τοῦ Σπαργαπίθεος. ἐὼν ὦν τούτου τοῦ οἰκίης Ἀνάχαρσις, ἴσα ἀδελφεοῦ ἀξιωθείς. Ἰνδάθυρσος γὰρ ὧν πατὴρ Σαυλίου. Σαύλιος δὲ ὧν ὁ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν. διὰ τοι τινὰ ἠδίκηκε λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον, ὡς ὑπὸ τοῦ Σκυθέων Βασιλέος Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθείς, ἐς Ἑλλάδα μαθητὴς γένοιτο. ὀπίσω τε ἀπονοστήσας, φαίη πρὸς τὸν ἀποπέμψαντα, Ἕλληνας πάντας ἀγαθοὺς εἶναι πρὸς πᾶσαν σοφίην, πλὴν Λακεδαιμονίων. τούτους δὲ εἶναι μούνους σωφρόνως διαλέγεσθαί τε, καὶ δίκαια λόγου. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος ἄλλως τε πέπλασται ὑπ' αὐτῶν Ἑλλήνων. ὅδ' ὦν αὐτὸς ὥσπερ πρότερον εἰρέθη, διεφθάρη. οὗτος μὲν νυν οὕτω δή τι ἔπρηξε δι' ξεινικά τε νόμαια, καὶ Ἑλληνικὰς ὁμιλίας. πολλοῖσι δὲ ἔτεσι ὕστερον Σκύλης ὁ Ἀριπείθεος ἔπαθε παραπλήσια τούτῳ. Ἀριπείθεϊ γὰρ τῷ Σκυθέων Βασιλεῖ γίνεται μετ' ἄλλων παίδων Σκύλης. δι' ἰρηνῆς δὲ γυναικὸς οὗτος γίνεται, καὶ οὐδαμῶς ἐγχωρίης τὸν, ἡ μήτηρ αὐτῷ γλῶσάν τε Ἑλλάδα, καὶ γράμματα ἐδίδαξε. μετὰ δὲ, χρόνῳ ὑστέρου, Ἀριπείθεος μὲν τελευτᾷ δόλῳ ὑπὸ Σπαργαπείθεος τοῦ Ἀγαθύρσων Βασιλέος, Σκύλης δὲ τὴν τε Βασιλείην παρέλαβε, καὶ τῇ γυναῖκα τοῦ πατρὸς, τῇ, οὔνομα ἦν Ὀπόιη, ἦν δὲ αὕτη ἡ Ὀπόιη ἐκ μὲν Θρηικὸς δι' ὃς ἦν Οὐρικος Ἀριπείθεϊ παῖς. Βασιλεύων δὲ Σκυθέων ὁ Σκύλης, διαίτῃ μὲν οὐδαμῶς ἀρέσκετο σκυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν ἀπὸ παιδεύσιος, διὰ ἐπεπαίδευτο. ἐποίεέ τε τοιοῦτο. εὖτε ἀγάγοι τὴν στρατιὴν τῶν Σκυθέων ἐς τὸ Βορυσθενεϊτέων ἄστυ, οἱ δὲ Βορυσθενεῖται οὗτοι, λέγουσι σφέας αὐτοὺς εἶναι Μιλησίους, ἐς τούτους ὅκως ἔλθοι ὁ Σκύλης, τὴν μὲν στρατιὴν κατελίπετο ἔξω τοῦ πωμαείου. αὐτὸς δὲ ὅκως ἔλθοι ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὰς πύλας ἐγκλήισε, τὴν δορυφορίην ἀποθέμενος τὴν Σκυθικὴν, λάβεσκε αὖ Ἑλληνίδα ἐσθῆτα. ἔχων δ' αὖ ταύτην, ἠγόραζε, οὔτε δορυφόρων ἑπομένων,

ἑπομένων, οὔτε ἄλλου οὐδενός. τὰς δὲ πύλας ἐφύλασσον, μή τις μιν Σκυθέων ἴδοι ἔχοντα τοιαύτην τὴν στολήν. καὶ τάλαντα ἐχρᾶτο διαίτῃ Ἑλληνικῇ, καὶ θεοῖσι ἱρὰ ἐποιεε, κατὰ νόμους οὐ Ἑλλήνων. ὅτε δὲ διατρίψειε μῆνα ἢ πλέον χρόνου, ἀπαλλάσσετο φοιτέων τὴν Σκυθικὴν στολήν. ταῦτα ποιέοντα πολλαχοῦ. οἰκίην τε ἐδείματο ἐν Βορυσθενεϊ. καὶ γυναῖκα ἔγημε ἐς αὐτὰ ταῦτα ἐπιχωρίην. ἐπέτε δὲ ἔδεε οἱ κακῶς γίνεσθαι, ἐγγὺς ἀρ' ἐποιήσατο τοιῆσδε. ἐπεθύμησε Διονύσου Βακχείου τελεθῆναι. μέλοντι δέ οἱ ἐς χεῖρας ἄγεσθαι τὴν τελετὴν, ἐγίνετο φάσμα μέγιστον. ἐν οἱ ἐν Βορυσθενείτεων τῇ πόλι, οἰκίης μεγάλης, καὶ πολυτελέος πεδιβολὴν, ἐλικὶ, καὶ ὁλίγῳ τι προτέρου τούτου, μνήμην ἔσχον. τὴν, περὶ λύκου λίθου σφίγγες τε καὶ γρύπες ἔστασαν. ἐς τούτων ὁ θεὸς ἐνέπεσε Βέλος. καὶ ἡ μὲν, κατεκάη πᾶσα. Σκύλης δὲ οὐδὲν τούτεων εἵνεκα ἧσσον ἐπετέλεσε τὴν τελετήν. Σκύθαι δὲ τὸ Βακχεύειν τοῦτο, Ἕλλησι ἐναισιμίζουσι. οὐ γάρ φασι εἰκὸς εἶναι θεὸν ἐξευρίσκειν τοῦτον, ὅστις μαίνεσθαι ἀναγκάζει ἀνθρώπους. ἐπέτε δὲ ἐτελέσθη τῷ Βακχείῳ ὁ Σκύλης, διεπρήσσετο τὴν τῆς Βορυσθενείτεων πρὸς τοὺς Σκύθας, λέγων, ἡμῖν δὲ καταγελᾶτε ὦ Σκύθαι ὅτι Βακχεύομεν, καὶ ὑμέας ὁ θεὸς λαμβάνει. νῦν οὗτος ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμέτερον Βασιλέα λελάβηκε. καὶ Βακχεύει, καὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ μαίνεται. εἰ δέ μοι ἀπιστέετε, ἕπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δείξω. εἶπόντος τὸν Σκυθέων οἱ πρωτεύοντες. καὶ αὐτοὺ ἀναγαγὼν ὁ Βορυσθενείτης, λάβρη ὡς πύργον ἐκάπτισε. ἐπέτε δὲ ῥηΐτε σὺν τῷ θιάσῳ ὁ Σκύλης, καὶ εἶδόν μιν Βακχεύοντα οἱ Σκύθαι, κάρτα συμφορὴν μεγάλην ἐποιήσαντο. ἐξελθόντος δὲ, ἐσήμαινον πάσῃ τῇ στρατιῇ, τὰ ἰδίσιν, ὡς δὲ μετατραπόμενα ἐξήλαυνε ὁ Σκύλης ἐς ἤθεα τὰ ἑωυτοῦ, οἱ Σκύθαι προσκαθήμενοι τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Ὀκταμασάδην, γενόμενα ἐπὶ Τυρέῃ δυνάστην, ἐπανίσαντο τῷ Σκύλῃ. ὁ δὲ, μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ' ἑωυτῷ, καὶ τὴν ἀετίην, δι' ἣν ἐπετείετο, καταφεύγει ἐς τὴν Θρηϊκίην. συθόμενος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης ταῦτα, ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Θρηϊκίην, ἐπέτε δὲ ἐπὶ τῷ ἱστρῳ ἐγένετο, ἀντίασαν μὲν οἱ Θρήικες. μελλόντων δὲ αὐτέων συνάψειν, ἔπεμψε Σιτάλκης παρὰ τὸν Ὀκταμασάδην, λέγων τάδε. τί δεῖ ἡμέας ἀλλήλων πειρᾶσθαι; ἐς μὲν μοι τῆς ἀδελφεῆς πάϊς, ἔχεις δὲ μοι ἀδελφεόν. σύ τέ μοι ἀπόδοσο τοῦτον, καὶ ἐγώ σοι τὸν σὸν Σκύλην παραδίδωμι. σὺ δὲ μήτε συνδιώσῃς, μήτ' ἐγώ. ταῦτά οἱ πέμψας ὁ Σιτάλκης, ἐπεκηρυκεύετο. ἦν γὰρ παρὰ τῷ Ὀκταμασάδῃ ἀδελφεὸς Σιτάλκεω, πρόσφυγας οὗτος. ὁ δὲ Ὀκταμασάδης, κατοικτείρας ταῦτα, ἐκδοὺς δὲ τὸν ἑωυτοῦ μητρωὸν Σιτάλκῃ, ἐλάβετο τοῦ ἀδελφεοῦ Σκύλεω. καὶ Σιτάλκης μὲν παρελάβων τὸν ἀδελφεὸν, ἀπῆγε. Σκύλεω δὲ Ὀκταμασάδης, αὐτοῦ τούτου ἀπέταμε τὴν κεφαλήν. οὕτω μὲν πρὸς ἐλλούσι τὰ σφέτερα νόμαια Σκύθαι. εἰσὶ δὲ παρακτωμένοισι ξεινικοὺς νόμους, κιαῦτα ὠνήσιμα δοκοῦσι. πλῆθος δὲ Σκυθέων, οὐκ οἷός τε ἐγενόμην ἀτρεκέως συθέσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους πρὸς τὸ ἀριθμοῦ ἤκουον. κῆ μὲν κάρτα πολλοὺς εἶναι σφέας, καὶ ὀλίγους ὡς Σκύθας εἶναι. τοσόνδε μέντοι γε ἀτεφανέον μοι ἐς ὄψιν. ἔστι μεταξὺ Βορυσθενέος τε ποταμοῦ καὶ Ὑπάνιος, χῶρος οὔνομα δ' ἔστι οἱ Ἐξαμπαῖος. τοῦ, καὶ ὀλίγου τι πρότερον τούτων, μνήμην ἔσχον, φαμένους ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικροῦ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ ἀρρέον, τὸν Ὑπανιν ἀποκοτοῦν ποιεῖ. ἐν τούτῳ δὲ χώρῳ κέεται χαλκεῖον, μεγάθεϊ ἑξαπλήσιον τοῦ ὧν δὲ σώματι τοῦ πεντε λιμενίτεω. τὸν, Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου ἀνέθηκε. ὃς δὲ μὴ εἰδὼς ἔτυχε κω ἐόν, ὧδε δικαιώσω. ἑξακοσίους ἀμφορέας σύμπαντας χωρέει τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκεῖον. πάχος δὲ τὸ σκυθικὸν ἐὸν χαλκεῖον, ἔστι δακτύλων ἓξ. ὅσον ὦν ἔλεγον οἱ ἐγχώριοι ἀπὸ ἀρχαίων γράφεσθαι. βουλόμενον γὰρ σφέτερον Βασιλέα, δεῖ, οὔνομα εἶναι Ἀριανταῖ, ἐόντα εἰδέναι τὸ πλῆθος τῶν Σκυθέων, μετὰ δὲ ἕκαστον μέλλοντας Σκύθας, ἀρχὴν ἕκαστον μέλλειν ἀπὸ τοῦ οἰσοῦ κομίσαι. ὃς δ' ἂν μὴ κομίσῃ θάνατον ἀπέλλει. κομιδὴ δέ τε δὴ χρῆμα πολλῶν ἀρχαίων. καὶ οἱ δόξαι δὲ αὐτέων μνημόσυνον ποιήσασθαι, λιπέσθαι. ἐκ τούτων δὴ μὲν τὸ χαλκεῖον ποιῆσαι ἐόν, καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἐξαμπαῖον τοῦτον. τοῦτα δὴ πρὸς τοῦ πλήθεος τοῦ Σκυθέων ἤκουον. θωυμάσια δ' ἡ χώρη αὕτη οὐκ ἔχει, χωρὶς ἢ ὅτι ποταμούς τε πολλῷ μεγίστους, καὶ ἀριθμὸν πλείστους. ὃ δὲ ἀποδωμάσαι ἄξιον, πάρεξ τῶν ποταμῶν, καὶ τοῦ μεγάθεος τοῦ πεδίου παρέχεται, ἐρήσεται, ἴχνος Ἡρακλέος φαίνουσι ἐν αὐτῇ γένεσθαι, τό, ἔοικε μὲν βήματι ἀνδρός. ἔστι δὲ τὸ μέγαθος δι-

θος δ' ἵππῳν, παρὰ τὸν Τύρλην ποταμόν. ὅδωρ μὲν νυν χιοῦτό ὅτι. ἀναβήσομαι δὲ ἐς τόν, κατάρχας πίω λέξων λόγον. παρασκευαζομένου Δαρείου ὡς ἐπ' Σκύθας, καὶ ὧν πεμπτίνου ἄγγελους ὡς τάξοντας κῖσι μὲν σίτου στρατόν, πίσι δὲ νέας παρέξειν, κῖσι δὲ ζεύγνυσθαι τὸν Θρηίκιον Βόσπορον, Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσεω, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείου, ἐχρῆτο μεγίστην αὐτοῦ στρατηλασίῃ ὡς Σκύθας ποιήσεται, καταλέγων τὴν Σκυθέων τὴν ἄκρησιν. ἀλλ' οὐ γὰρ ἔπειθε συμβουλεύων οἱ χρηστά, ὁ μὲν, ἐπείπαντο. ὁ δὲ, ἐπεὶ σὴ οἱ τὰ πάντα παρεσκεύασο, ἀγε δὴ αὐτοῦ στρατὸν ἐκ Σάρδων. ἐνθαῦτα τὴν Γυρσέων Οἰόβαζον, ἐλθόντα Δαρείῳ, τριῶν ἐόντων οἱ παίδων, καὶ πάντων στρατευσομένων, ἵνα αὐτῷ καταλιφθείωσι. ὁ δὲ οἱ ἔφη, ὡς φίλα ἐοντι, ἢ μεζόνων σὴ μελλόντων, πάντας οὓς πάϊδας καταλείψειν. ὁ μὲν δὴ Οἰόβαζος πρὶν χαρῆναι, ἐλπίζων οὓς ἕξειν στρατιὴν ἀκρελεύδαι. ὁ δὲ, ἀτελεύτα οὓς ὧδε ἐποίεε τοιῷδε ἐπιτεῶτας, ἀκρτεῖναι πάντας οὓς Οἰοβάζου πάϊδας. καὶ οὗτοι μὲν ἀκρσφαγήσθη, αὐτὸς ταύτῃ ἐλίποντο. Δαρεῖος δὲ ἐπέτε πορευομένῳ ἐκ Σούσων, ἀπίκετο ἡ Καλχηδονίης ὡς τὸν Βόσπορον, ἵνα ἔζευκτο ἡ γέφυρα, ἐνθαῦτα ἐκβὰς ἐς νέα, ἔπλεε ὡς τὰς Κυανέας καλευμένας, τὰς, πρότερον πλαγκτὰς Ἑλλήνων φασὶ εἶναι. ἑζόμενον δὲ ὡς τὸ ἱρὸν, ἐθηεῖτο τὸν πόντον ἐόντα ἀξιοθέητον. πελαγέων γὰρ ἁπάντων πέφυκε θωϊμασιώτατον. ὅδωρ μὲν, μῆκος εἰσι στάδιοι ἑκατόν, καὶ χίλιοι, καὶ μύριοι. ὅδωρ δὲ, τῇ βυθύτατον αὐτός ἐστι, στάδιοι δισχίλιοι πεντακόσιοι, καὶ τρισχίλιοι. εὖρος τὸ πελάγεος τὸ σόμα, ὅσον εὖρος πλατύτερον στάδιοι, μῆκος δὲ τὸ σόματος ὁ αὐχήν, τόδε δὴ Βόσπορος ἐκλήκται κατ' ὃ δὴ ἔζευκτο ἡ γέφυρα, ὡς στάδιοι εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν ὅσον. τείνει δ' ἐς τὴν Προποντίδα ὁ Βόσπορος. ἡ δὲ Προποντὶς ἐοῦσα εὖρος μὲν σταδίων τριηκοσίων, μῆκος δὲ, τετρακοσίων, καὶ χιλίων, καταδὺς ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐοντα εἰνοστὴν μὲν ἐπὶ στάδιους, μῆκος δὲ τετρακοσίους. ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χάσμα πελάγεος, τὸ, δὴ Αἰγαῖον καλέεται μεμέτρηται δὲ καὶ τοῦτα ὧδε. νηῒ ἐπίπαν μάλιστά κη κατανύει ἡμέρῃ μακρῇ ἡμέρη, ὀργυιὰς ἑπτακισμυρίας. νυκτὸς δὲ, ἑξακισμυριάς. ἐσὶ γὰρ ἐς μὲν φάσιν ἀπὸ τοῦ σόματος, ὅσον γὰρ ὅτι τὸ πόντου μακρότατον, ἡμέρεω γίνεα πλόος ὅτι, καὶ νυκτῶν ὀκτώ. οὕτω γίνεται μυριάσιοι, καὶ ἑκατὸν ὀργυιέων γινόνται. ἐκ δὲ τῶν ὀργυέων τουτέων, στάδιοι ἑκατὸν, καὶ χίλιοι, καὶ μύριοι εἰσι, ἐς δὲ Θερμώδοντα τὸν ὑπὸ Θεμισκυραν τὴν ἐν Ἰωνικῇς, κατὰ τοῦτο γὰρ ὅτι τὸ πόντου εὐρύτατον τριῶν τε ἡμερέων, καὶ δύο νυκτῶν πλόος, οὕτω δὲ τρεῖς καὶ τριήκοντα μυριάσιοι ὀργυέων γίνονται. στάδιοι δὲ τρισμύριοι, καὶ τρισχίλιοι. ὁ μὲν νυν πόντος οὗτος καὶ Βόσπορός τε, καὶ Ἑλλήσποντος, οὕτω τέ μοι μεμετρέαται, καὶ κατὰ τὰ εἰρημένα πεφύκασι. παρέχεται δὲ καὶ λιμένα ὁ πόντος οὗτος, ἐκδισθέσαν ἐς ἑαυτόν, οὐ πλῶ τέω ἐλάσσω ἑωυτοῦ. ἢ Μαιῆτις τε καλέεται, καὶ μήτηρ τοῦ πόντου. ὁ δὲ Δαρεῖος ὡς ἐθηήσατο τὸν πόντον, ἔπλεε ὀπίσω ὧδε τὴν γέφυραν. ἦν δὲ, ἀρχιτέκτων ἐπὶ ταύτῃ Μανδρόκλεης Σάμιος, Θηκαίμενος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον, στήλας ἔστησε δύο ἐπ' αὐτοῦ λίθου λευκοῦ, ἐνταμὼν γράμματα, ἐς μὲν τὴν ἑτέρην, Ἀσσύρια, ἐς δὲ τὴν, Ἑλληνικά. ἔθνεα πάντα ὅσα περ ἦγε. ἦγε δὲ πάντα, τῶν, ἤρχε. τουτέων μυριάδες ὀγδωκοντὰ ἐδόθησαν χωρὶς τοῦ ναυτικοῦ. ἐδόθησαν δὲ σὺν ἵπποισι νέοισι δὲ ἐξακόσιαι σωνελέχθησαν. τῆσι μὲν νυν στήλῃσι ταύτῃσι Βυζάντιοι κεμίσαντες ἐς τὴν πόλιν, ὕστερον τοῖσιν ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βωμὸν τῆς ὀρθωσίης Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἑνὸς λίθου. οὗτος δὲ κατελείφθη παρὰ τὸ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν Βυζαντίῳ, γράμμασι ἀσσυρίοις πλέος. τὸ δὲ Βοσπόρου ὁ χῶρος, τὸν, ἐζεύξε Βασιλεὺς Δαρεῖος, ὡς ἐμοὶ δοκέει συμβαλλομένῳ, μέσον ὅσον Βυζαντίου τε, καὶ τοῦ ὠὸς τοῦ ἱροῦ. Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα ἡσθεὶς τῇ γεφύρῃ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδρόκλεα τὸν Σάμιον, ἐδωρήσατο πᾶσι δέκα. ἀπ' ὧν δὴ Μανδροκλέης ἀπαρχὴν ζωγραφήσας πᾶσαν τὴν ζεῦξιν τοῦ Βοσπόρου, καὶ Βασιλέα τε Δαρεῖον ἐν πρωεδρίῃ κατήμενον, καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ διαβαίνοντα. ταῦτα γραψάμενος, ἀνέθηκε ἐς τὸ ἡραῖον ὧν γράψας τάδε,

» Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας, ἀνέθηκε
» Μανδροκλέης Ἥρῃ μνημόσυνον γεφύρης.
» Αὐτῷ μὲν στέφανον περιθείς, Σαμίοισι δὲ κῦδος,
» Δαρεῖος βασιλεὺς ἐκτελέσας κατὰ νοῦν.

Ταῦτα

Ταῦτα μὲν νυν τῷ ζεύξαντι τὴν γέφυραν μνημόσυνα ἐγένετο. Δαρεῖος δὲ διαβὰς ἐς τὴν Εὐρώπην, πρὸς ἰωσι παραγγέλας πλέειν τὸν πόντον, μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ, ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται τὸν Ἴστρον, γεφυρώσαντα αὐτὸν περαιοῦσθαι, ζεύγνυσαν τὸν ποταμόν. τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦγον Ἴωνές τε, καὶ Αἰολέες, καὶ Ἑλλήσποντιοι. ἦν μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς, τὰς Κυανέας διεκπλώσας, ἔπλεε ἐὺν τῷ Ἴστρῳ. ἀναπλώσας δὲ ἀπὸ τὸν ποταμὸν σφέων ἡμέρεων πλόον ἀπὸ θαλάσσης, τὸ ποταμῷ τὸν αὐχένα, ἐκ τοῦ, ἀρξάμενοι τὰς σόματα τοῦ Ἴστρου, ἐζεύγνυε. Δαρεῖος δὲ ὡς διέβη τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν γεφύρην, ἐπῃνέε μὲν Θρηίκης. ἀπικόμενος δὲ ὡς τὸ Τέαρος ποταμοῦ τὰς πηγὰς, ἐστρατοπεδεύσατο ἡμέρας τρεῖς. ὁ δὲ Τέαρος, λέγεται ὑπὸ τῶν Θρηϊκῶν εἶναι ποταμῶν ἄριστος. πάντα ἄλλα ὅσα ἀκεσίν φόρονται, καὶ δὴ καὶ ἐς ἀνθρώπους, καὶ ἵπποισι ὑγρὸν ἀκέστασθαι. εἰσὶ γὰρ τούτου αἱ πηγαὶ δυοκαίδεκα, ἐκ μιῆς ῥέουσαι πεντηκοντόρου, ἐκ δὲ τῆσδε ῥέουσαι, καὶ αἱ μὲν αὐτέων, εἰσὶ ψυχραὶ, αἱ δὲ, θερμαί. ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτὰς ὅσον ἐσὶ ἀπὸ Ἡράκλειάν τε πόλιος ἡ παρὰ Πρίνθιον, καὶ ἀπὸ Ἀπολλωνίης, ἡ ὧν ἐς Εὐξείνου πόντου, δυοῖν ἡμέρεοιν ἑκατόρμιον. ἐκδιδοῖ δὲ ὁ Τέαρος οὗτος, ὃν τὸν Κοντάδεσσον ποταμόν. ὁ δὲ Κοντάδησσος, ἐς τὸν Ἀγριάνην. ὁ δὲ Ἀγριάνης, ὃν τὸν Ἕβρον. ὁ δὲ, ἐς θάλασσαν τὴν παρ' Αἶνον πολιν, ὡς ὧδε ὧν τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρεῖος, ὡς ἐστρατοπεδεύσατο, ἁδὴς ἦν ποταμῷ, στήλην ἔστησε καὶ ἐνθαῦτα, γράμματα ἐγγράψας, λέγοντα τάδε. Τέαρος ποταμοῦ λεφαλὰ, ὕδωρ ἀρίστου τε, καὶ κάλλιστον παρέχοντα πάντων ποταμῶν. καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀπίκετο ἐλάσσων ὠὺν Σκύθας στρατὸν, ἀνὴρ ἄριστός τε, καὶ κάλλιστος πάντων ἀνθρώπων, Δαρεῖος ὁ Ὑστάσεω, Πέρσεών τε καὶ πάσης ἠπείρου βασιλεύς. ταῦτα δὲ ἐνθαῦτα ἐγράφη. Δαρεῖος δὲ ἐνθαῦτα ὁρμηθείς, ἀπίκετο ἐς ἄλλον ποταμόν, ὃς δὴ, οὔνομα Ἀρτισκὸς ἦεν. ὃς δὴ διὰ Ὀδρυσῶν ῥέει. ὧν ὅδε δὴ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος, ἐποίησε τοιόνδε. ἀρδεύεσθαι τῇ στρατιῇ, ἐκέλευε πάντα ἄνδρα λίθον ἕνα παρεξιόντα, τιθέναι ὃν τὸ ἀρκιλεγμένον ὅδε χωρίον. ὡς δὲ ταῦτα ἡ στρατιὴ ἐπετέλεσε, ἐνθαῦτα κολωνοὺς μεγάλους τῶν λίθων κατελιπὼν, ἀπήλαυνε τὴν στρατιήν. πρὶν δὲ ἀπικέσθαι ὧν τὸν Ἴστρον, πρώτους ἀρῆες Γέτας ὅδε ἀθανατίζοντας. οἱ μὲν, γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδησσὸν ἔχοντες ὑπὲρ Θρήικες, καὶ ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίης πόλιος οἰκημένοι, καλέονται δὲ Κυρμιδαῖναι, ἡ Μυσσοὶ, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρεδόσαν Δαρείῳ, οἱ δὲ Γέται πρὸς ἀγνωμοσύνην στρατοπόμενοι, αὐτίκα ἐδουλώθησαν, Θρηίκων ἐόντες ἀνδρηιότατοι, καὶ δικαιότατοι. ἀθανατίζουσι δὲ τρόπον τόνδε. οὔτε ἀποθνήσκειν ἑωυτοὺς νομίζουσι, ἰόντα τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Ζάμολξιν. οἱ δὲ αὐτέων, τὸν αὐτὸν τοῦτον νομίζουσι Γεβελέϊζιν. δι' ἁ τριετηρίδος δὲ τὸν πάλῳ λαχόντα, ἀποστέλλουσι αὐτέων ἀπιέμπουσι ἄγγελον τῶν ἀπὸ τὸν Ζάμολξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἕκαστοτε δέονται. πέμπουσι δὲ ὧδε. οἱ μὲν, αὐτέων ταχυβόντου, ἀκόντια τρία ἔχουσι. ἄλλοι δὲ διαλαβόντου τοὺ ἀπιεμπομένου παρὰ τὸν Ζάμολξιν τὰς χεῖρας, καὶ τοὺ πόδας, ἀνακινήσαντου αὐτὸν μετέωρον, ῥίπτουσι ἐς τὰς λόγχας. ἢν μὲν δὴ ἀποθάνῃ ἀναπαρείς, κῖσι δὲ ἵλεως ὁ θεὸς δοκέει εἶναι. ἢν δὲ μὴ ἀκοντάνῃ, αἰτιῶνται αὐτὸν τὸν ἄγγελον φάμενοί μιν ἄνδρα κακὸν εἶναι. αἰτησάμενοι δὲ τοῦτον, ἄλλον ἀποπέμπουσι, ἐντέλλονται δὲ ἔτι ζῶντι. οὗτοι οἱ αὐτοὶ Θρήικες, καὶ πρὸς βροντήν τε, καὶ ἀστραπὴν τοξεύοντες ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπιείσι τοῦ θεῷ, οὐδένα ἄλλον θεὸν νομίζοντες εἶναι, εἰμὴ τὸν σφέτερον. ὡς δὲ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν τὸν Ἑλλήσποντον οἰκεόντων Ἑλλήνων, καὶ πόντου, τὸν Ζάμολξιν ὅδε ἐόντα ἄνθρωπον, δουλεῦσαι ἐν Σάμῳ. δουλεῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ τοῦ Μνησάρχου. ἐνθεῦτεν δὲ χρήσμενον ἐλεύθερον, χρήματα ἐπησάσθαι συχνά. ἐπησάμενον δὲ, ἀπελθεῖν ἐς τὴν ἑωυτοῦ. ἅτε δὲ κακοβίων τε ἐόντων τῶν Θρηίκων, καὶ ἀφρονεστέρων, τὸν Ζάμολξιν ὅδε ἐπιστάμενον δίαιταν τε ἰάδα, καὶ ἤθεα βαθύτερα ἢ κατὰ Θρήικας, οἷα Ἕλλησί τε ὁμιλήσαντα, καὶ Ἑλλήνων δὲ τῷ ἀδυνατωτάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ, κατασκευάσασθαι ἀνδρεῶνα, ἐς τὸν, πανδοκεύοντα τῶν ἀστῶν τοὺς πρώτους, καὶ δυσχείοντα, ἀναστήσασθαι, ὡς οὔτε αὐτὸς, οὔτε οἱ συμπόται αὐτοῦ, οὔτε οἱ ἐκ τουτέων ἀεὶ γινόμενοι, ἀποθανέονται, ἀλλ' ἥξουσι ἐς χῶρον τοῦτον, ἵνα ἀεὶ περιόντες, ἔξουσι τὰ πάντα ἀγαθά. ἐν ᾧ δὲ ἐποίεε ταῦτα καταλεχθέντα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ κατάγαιον οἴκημα ἐποιέετο. ὡς δὲ οἱ παντελέως

Darij collizit exercitu ꝙ Scythas
crudelitas in Oebazi filios.
Ponty Heribij.
numeri corrupti Darii
Darii expeditio
Getæ immortales sub, jurij
Zamolxis ꝙs

λεως εἶχε τὸ οἴκημα, ἐκ μὲν τῆ Θρηίκων ἠφανίδη. καταβὰς δὲ κάτω ἐς τὸ κατάγαιον οἴκημα, διαπαῖζε ἐπ' ἔτεα τρία. οἱ δὲ μιν ἐποίευν τε, καὶ ἐπῴνεον ὡς τεθνεῶτα, πιπάρτῳ δὲ ἐπὶ ἐφάνη τοῖσι Θρηίξι. καὶ οὕτω πιθανά σφι ἐγίνετο, τὰ ἔλεγε ὁ Ζάμολξις. ταῦτα φασὶ μιν ποιῆσαι. ἐγὼ δὲ πρὸς μὲν τοῦτο, καὶ τὸ κατάγαιον οἰκήματος, ὅτε ἀπίκετο, οὔτε πιστὸν λίην. δοκέω δὲ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τὸν Ζάμολξιν τοῦτον γνῶναι Πυθαγόρεω. εἴτε δὲ ἐγένετό τις Ζάμολξις ἄνθρωπος, εἴτ' ἐστὶ δαίμων τις Γέτῃσι οὗτος ὧδε χωρέων, χαιρέτω. οὗτοι μὲν δὴ τρόπῳ τοιούτῳ χρεώμενοι, ὡς ἐχειρώθησαν ὑπὸ Δαρείου καὶ Πέρσεων, εἵποντο τῷ ἄλλῳ στρατῷ. Δαρεῖος δέ, ὡς ἀπίκετο καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ὧν τὸν Ἴστρον, ἐνθαῦτα διαβάντων πάντων, Δαρεῖος ἐκέλευσε τοὺς Ἴωνας τὴν σχεδίην λύσαντας, ἑωυτῷ κατ' ἤπειρον ἑωυτῷ καὶ τὸν ἐκ τῶν νεῶν στρατὸν. μελλόντων δὲ τῶν Ἰώνων λύειν, καὶ ποιέειν τὰ κελευόμενα, Κώης ὁ Ἐρξάνδρου, στρατηγὸς ἐὼν Μιτυληναίων, ἔλεξε Δαρείῳ τάδε, πυθόμενος πρότερον εἰ οἱ φίλον εἴη, γνώμην ἀποδέξασθαι παρὰ τοῦ βουλομένου ἀποδέκνυσθαι. ὦ βασιλεῦ, ὡς ἐγὼ γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι, ἐπὶ σύτε ἀρρημένον φανήσεται οὐδὲν, οὔτε πόλις οἰκεομένη, σὺ νῦν μεταφύσας τάυτην ἔα καὶ τὰ χώρια ἑστάναι, φυλάκους αὐτῶν λιπὼν τοὺς οἵπερ μιν ἐζεύξαν. καὶ ἢν μὲν κατὰ νόον πρήξωμεν εὐρόντες Σκύθας, ἔσαι ἀπόστολος ἡμῖν. ἢν τε καὶ μὴ σφέας εὑρεῖν δυνώμεθα, οὐ γε ἀποστόλῳ ἡμῖν ἀσφαλής. οὐ γὰρ ἔδεισά κω μὴ ἐοσωθέωμεν ὑπὸ Σκυθέων μάχῃ, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ δυνάμενοι σφέας εὑρεῖν, πάθωμέν τι ἀλώμενοι. καὶ τάδε λέγειν φαίη τις ἂν μὲ ἐωῦτῷ εἶνεκεν, ὡς κατειρύω. ἐγὼ δὲ γνώμην μὲν τὴν, εὖ εἰσηγεῦ, ἀρίστην σοι Βασιλεῦ, ἐς μέσον φέρω. αὐτὸς μὲν γὰρ ἔφομαί τοι, καὶ οὐκ ἂν λειφθείην. κάρτα τε ἤδη τῇ γνώμῃ Δαρεῖος. ἰὰ μοι ἐμήχανα πάσχομεν ὦ ξεῖνε Λέσβιε, σωθῆναι ἐμοὶ ὀπίσω ἐς οἶκον τὸν ἐμὸν, ὧδ' ἐφάνης μοι πάντως ἵνα σε αὖτις χρηστῆς συμβουλίης, χρησοῖσι ἔργοισι ἀμείψωμαι. ταῦτα εἰπὰς, καὶ ἀπάσας ἅμματα ἐξήκοντα ἐν ἱμάντι, καλέσας ἐς λόγους τοὺς Ἰώνων τυράννους, ἔλεγε τάδε. ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρότερον γνώμη ἀποδεχθεῖσα ἐς τὴν γέφυραν, μετείδω μοι. ἐχόντων δὲ τὸν ἱμάντα τόνδε, ποιέετε τάδε. ἐπεάν με ἴδητε τάχιστα προβαίνοντα ἐπὶ Σκύθας, ἀπὸ ζεύγεος ἀρξάμενοι τὸν χρόνον, λύετε ἅμμα ἓν ἑκάστης ἡμέρης. ἢν δὲ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὴ παρέω, ἀλλὰ διεξέλθωσιν ὑμῖν αἱ ἡμέραι τῶν ἁμμάτων, ἀποπλέετε ἐς τὴν ὑμετέρην αὐτέων. μέχρι δὲ τούτου, ἐπείτε οὕτω μετέδοξε, φυλάσσετε τὴν σχεδίην, πᾶσαν προθυμίην σωτηρίης τε καὶ φυλακῆς παρεχόμενοι. ταῦτα δὲ ποιεῦντες, ἐμοὶ μεγάλως χαριεῖσθε. Δαρείῳ μὲν ταῦτα εἰπὰς, ἐς τὸ πρόσω ἐπείγετο. ἡ δὲ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηίκη τὸ ἐς θάλασσαν πρόκειται. κόλπου δὲ ἀγκὼν τὸ σῶμα τετραμμένος. τὸ δὲ ἀπὸ Ἴστρου ἔρχομαι σημανέων, τὸ πρὸς θάλασσαν αὖ ἡ Σκυθικῆς χώρης ἐς μέτρησιν ἀπὸ Ἴστρου. οὕτω ἤδη ἀρχέτω Σκυθίη δὴ πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον κεκλιμένη, μέχρι πόλιος καλεομένης Καρκινίτιδος. τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, τὴν μὲν ὦν θάλασσαν οἰκέουσι τὴν ὑπερκειμένην Ἑλλήνων τε καὶ Σκυθέων, ὀρεινήν τε χώρην καὶ προκειμένην τὸ ἐς πόντον, νέμονται τὸ ταυρικὸν ἔθνος μέχρι χερσονήσου τῆ τρηχέης καλεομένης. οὕτω δὲ ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον κατήκει. ἔστι γὰρ ἡ Σκυθικῆς τὰ δύο μέρεα τῶν οὔρων ἐς θάλασσαν φέροντα, τήν τε πρὸς μεσαμβρίην, καὶ τὴν πρὸς τὴν ἠῶ, κατάπερ ἡ Ἀττικῆς χώρης. καὶ παραπλήσια τούτῃ καὶ οἱ Ταῦροι νέμονται ἡ Σκυθικῆς, ὡς ἐὰ ἡ Ἀττικῆς ἄλλο ἔθνος, καὶ μὴ Ἀθηναῖοι νεμοίατο τὸν γομιὸν τὸν σωνιακὸν, μᾶλλον ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνέχοντα τὸν ἀπὸ Θορικοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου. λέγω δὲ ὡς εἶναι ταῦτα σμικρὰ, μεγάλοισι συμβαλλειν. τοιοῦτο ἡ Ταυρικὴ ὀδὸς. ὅς δὲ ἡ Ἀττικῆς ταῦτα μὴ παραπέπλωκε, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω, ὡς εἰσὶ ἡ Ἰκπυγίης ἄλλο ἔθνος, καὶ μὴ ἰκπυγοὶ, ἀπ' Ὑδροῦντος ἐκτεταμένοι ἐκ Βρεντεσίου λιμένος ἀκτὰ μοίαν μέχρι Τάραντος, καὶ νεμοίατο τὴν ἄκρην. δύο λέγω ταῦτα, πολλὰ λέγω παρόμοια, τοῖσι ἄλλοισι ἔοικε ἡ Ταυρική. τὸ δὲ ἀπὸ ἡ Ταυρικῆς, ἤδη Σκύθαι τὸ κατύπερθε τῶν Ταύρων, καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης ἡ οἰκίης νέμονται. πρὸς Βοσπόρου τὸ Κιμμερίου τὰ πρὸς ἑσπέρης, καὶ ἡ λίμνης ἡ Μαιήτιδος, μέχρι Τανάιδος ποταμοῦ, ὃς ἐκδιδοῖ ἐς μυχὸν ἡ λίμνης τούτης. ἤδη ὦν ἀπὸ μὲν Ἴστρου τὰ κατύπερθε ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα, ἀποκλίνεται ἡ Σκυθικὴ ὑπὸ πρώτων Ἀγαθύρσων. μετὰ δὲ, Νευρῶν. ἔπειτα δὲ, Ἀνδροφάγων. τελευτέων δὴ, Μελαγχλαίνων.

Dissuadet Dario intrusio ponti.

Scythiæ situs & confinia.

Μελαγχλαίνων. ἔστι ὦν ἡ Σκυθικῆς ὡς ἐόσης τετραγώνου, ἴσον δύο μοιρέων κατηκόντων ὁκατέρη θαλάσσαν, πάντη ἴσην τὸ ὄρος τὸ μεσόγαιαν φέρον, καὶ τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἴστρου ὦν Βορυσθένεος. δεκαταμοιρέων ἐόντων τῶν τὴν λιμνὴν τὴν Μαιήτιν, ἑτέρων δέκα. καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ὁκατέρου μεσόγαιαν ὁκατόν πέρ θεν Σκυθέων οἰκημένους, εἰκοσημοιρέων ἑκάτερον. ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμέρησίη, ἀνὰ δικαιοσταδίους συμβαλλόντι μοι. οὕτω ἂν εἴη ἡ Σκυθικῆς τὰ ὦν πάρσια, τετρακισχιλίων σταδίων. καὶ τὰ ὄρεια τὰ ἐς τὴν μεσόγαιαν φέροντα, ἑτέρων τοσούτων σταδίων. ἡ μὲν νῦν γῆ αὕτη, ἐστὶ μεγάλη καὶ οἱ δὲ Σκύθαι δόντες σφίσι λόγον, ὡς ἐκ οἷοί τε εἰσὶ τὴν Δαρείου στρατὸν ἰθυμαχὶη δηώσασθαι μοῦνοι, ἐπέμποντες ἐς σφέων πλησιοχώρους ἀγγέλους. ἔδοξε δὲ καὶ σφι οἱ βασιλῆες συνελθόντας, ἐβουλεύοντο ὡς στρατῷ ἐπελαύνοντι μεγάλῳ. ἔσαν δὲ οἱ συνελθόντες βασιλῆες, Τάουρος, Ἀγαθύρσων, καὶ Νευρῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, Μελαγχλαίνων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βουδίνων, καὶ Σαυροματέων. τούτων, Ταῦροι μὲν, νομοισι τοισίδε χρέωνται. θύουσι τῇ παρθένῳ τοὺς πτόλεμον ναυηγοὺς, καὶ σφέων, ἂν λάβωσι Ἑλλήνων, ἐπὰν καθύντας τροπῷ τοιῷδε. κατὰ ἀνδάμενοι, ξόπτουσι τὰ ἱρὰ τοῦ ἱερημένου ἱδρύσαντες. τὴν δὲ κεφαλὴν. οἱ μὲν, δὴ λέγουσι, ὡς τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ ἱερημένου ἱδρύσαντες κάτω. ὧν γὰρ ἱερημένου ἱδρύσαντες τὸ ἱρὸν. τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασαυροῦσι. οἱ δὲ, κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν, ὁμολογέουσι, τὸ μέντοι σῶμα, ἐκ ἀθέεσθαι ἀπὸ τοῦ ἱερημένου λέγουσι, ἀλλὰ γῆν ἱρύσσεσθαι. τὴν δὲ δαίμονα τάυτην, τὴν θύουσι, λέγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι. πολεμίους δὲ ἄνδρας ἂν, ἂν χειρώσωνται, ποιεῦσι τάδε. ἀποτάμων ἕκαστος κεφαλὴν, ἀναφέρει ἐς τὰ οἰκία. ἔπειτα ὦν ξύλου μεγάλου ἀναπείρας, ἱστᾷ ὑπὲρ ἡ οἰκίης ὑπερέχουσαν πολλόν. μάλιστα δὲ ὑπὲρ ἡ καπνοδόκης. φασὶ δὲ τούτους φυλάκους ἡ οἰκίης πάσης ὑπεραιωρεῖσθαι. ζώουσι δὲ ἀπὸ λῃΐης τε καὶ πολέμου. Ἀγάθυρσοι δὲ, ἁβρότατοι ἀνδρῶν εἰσὶ, καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα. ἐπήκοινον δὲ τὴν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῦνται, ἵνα κασιγνητοί τε ἀλλήλων ἐωσι. καὶ οἰκήιοι ἐόντων πάντων, μήτε φθόνῳ, μήτ' ἔχθεϊ χρεώμενοι ἐς ἀλλήλους. τὰ δ' ἄλλα ὁμαίως, Θρηίξι παραπλησίως. Νευροὶ δὲ, νόμοισι μὲν χρέωνται τοῖσι Σκυθικοῖσι. γρηΐ δὲ μίῃ πρότερον σφέας τῆς Δαρείου στρατηλασίης, κατέλαβε ἐκλιπεῖν τὴν χώρην πᾶσαν ὑπὸ ὄφιων. πολλοὶ γὰρ σφι πολλοὺς μὲν ἡ χώρη ἀνέφαινε. οἱ δὲ πλεῦνες ἄνωθεν σφι ἐπὶ τὴν ἐρήμην ἐπέπεσον. ἐς ὃ τοὺς ἀμυνομένους, οἰκήσαν μετὰ Βουδίνων τῶν ἑωυτῶν ἐκλιπόντες. ἑλληνίζουσι δὲ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι ἐξ ἐμπορίων. λέγονται γὰρ ὑπὸ Σκυθέων καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημένων, ὡς ἕκαστος ἕκαστον, λύκον γίνεται ἡμέρας ὀλίγας. καὶ αὖτις ὀπίσω ἐς τωὐτὸ ἀποστατεῖ. ἐμὲ μὲν νῦν ταῦτα λέγοντες, οὐ πείθουσι. λέγουσι δὲ ὅδε πάσῃ, καὶ ὀμνύουσι δὲ λέγοντες. Ἀνδροφάγοι δὲ, ἀγριώτατα πάντων ἀνθρώπων ἔχουσι ἤθεα, οὔτε δίκῃ νομίζοντες, οὔτε νόμῳ ὁτῳοῦν χρεώμενοι. νομάδες δ' εἰσὶ. εἵδεσθαι δὲ φορέουσι τὴν Σκυθικὴν ὁμοίην. γλώσσαν δὲ ἰδίῃ. Μελαγχλαινοι δὲ, εἵματα μὲν μέλανα φορέουσι πάντες, ἀπ' ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἔχουσι. Ἀνδροφαγέουσι δὲ μοῦνοι τούτων. νόμοισι δὲ σκυθικοῖσι χρέωνται. Βουδῖνοι δὲ, ἔθνος μέγα, καὶ πολλὸν, γλαυκόντε πᾶν ἰσχυρῶς ὄβριν, καὶ πυθρόν. πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται ξυλίνη. οὔνομα δὲ τῇ πόλι ὄβριν Γελωνός. τὸ δὲ τεῖχος μέγαθος κῶλον ἑκάστου τριήκοντα σταδίων ὄβριν. ὑψηλὸν δὲ καὶ πᾶν ξύλινον, καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι, καὶ τὰ ἱρά. ἔστι γὰρ δὴ αὐτόθι ἑλληνικὰ θεῶν ἱρά, ἑλληνικῶς κατεσκευασμένα, ἀγάλματά τε, καὶ βωμοῖσι, καὶ νηοῖσι ξυλίνοισι. καὶ τῷ Διονύσῳ τριετηρίδας ἀνάγουσι, καὶ βακχεύουσι. εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τὸ ἀρχαῖον Ἕλληνες. ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων ἀναστάντες, οἴκησαν ἐν τοῖσι Βουδίνοισι. καὶ γλώσσῃ τὰ μὲν, σκυθικῇ, τὰ δὲ, ἑλληνικῇ χρέωνται. Βουδῖνοι δὲ, οὐ τῇ αὐτῇ γλώσσῃ χρέωνται, καὶ Γελωνοί. οὐδὲ ὁμοιότατα ἀλλήλοισι. οἱ μὲν γὰρ Βουδῖνοι ἐόντες αὐτόχθονες, νομάδες τε εἰσὶ, καὶ φθειροτραγέουσι μοῦνοι τῶν τούτῳ. Γελωνοὶ δὲ, γῆς τε ἐργάται, καὶ σιτοφάγοι, καὶ λήπους ἐκτημένοι. οὐδὲ τὴν ἰδέην ὁμοῖοι, οὐδὲ τὸ χρῶμα. ὑπὸ μὲν νῦν Ἑλλήνων, καὶ λέγονται καὶ οἱ Βουδῖνοι Γελωνοί, οὐκ ὀρθῶς καλεόμενοι. ἡ δὲ χώρη σφέων, πᾶσά ὄβριν, ἴδησι πανοικησι. ὑπὲρ δὲ τῆ ἴδῃ τῆ πλείστῃ, ἔστι λίμνη μεγάλη τε, καὶ πολλὴ. καὶ ἕλος, καὶ καλάμῳ πυκνὴ αὐτήν. ὑπὲρ δὲ ταύτης, ὑίδρυες ἁλίσκονται, καὶ κάστορες, καὶ ἄλλα θηρία τετραγωνοπρόσωπα, τῶν, τὰ δέρματα περὶ τὰς σισύρας παραῤῥάπτεται. καὶ οἱ ὄρχεες αὐτέων

Agathyrsi

Neuri

Androphagi

Melanchlæni

Sauromatæ

Amazones

εἰσὶ χρήσιμοι ὀν ὑσρίῃσι ἄκεσιν. Σαυροματέων δὲ ὧδε λέγεται. Ὅτε Ἕλλησι ὁν Ἀμαζόσι ἐμαχέσαντο, τὰς δὲ Ἀμαζόνας καλέουσι Σκύθαι Οἰορπάτας, δύναται δὲ τὸ οὔνομα τοῦτο κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν ἀνδροκτόνοι, ἀνδρὸς γὰρ καλέουσι τὸν ἄνδρα, τὸ δὲ πατὰ ἐστὶ κτείνειν, τότε λόγος τοὺς Ἕλληνας νικήσαντας τῇ ἐπὶ Θερμώδοντι μάχῃ, ἀναπλέειν ἄγοντας τρισὶ πλοίοισι τὰς Ἀμαζόνας, ὅσας ἠδυνάσαντο ζωγρήσαι. τὰς δὲ, ὧν ἐν τῇ πελάγεϊ ἐπέβησαν, ἐκπλῶσαι τοὺς ἄνδρας. πλοῖα δὲ ἐγίνωσκέν σφεας, ἐπ' ἢ τινα καὶ οἱοισι χρῆσθαι, ἐπὶ δὲ ἱστοῖσι, ὀθόνεά τε ἐξεῖναι. ἀλλ' ἐπεὶ ἐξέπλωσαν τοὺς ἄνδρας, ἐφέροντο κατὰ λῦμα, καὶ ἀνέμου. καὶ ἀπικνέονται τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος ἐπὶ τὸν Ἱππικὸν. οἱ δὲ Ἱππικοί, εἰσὶ τῆς γῆς τῆς Σκυθέων τὸ ἐλεύθερον. γνόντα τὰ ποιεῦσαι ἀναβᾶσαι ἐπὶ τὰ πλοῖα τὰ Ἀμαζόνες, ὠδοιπόρεον ἐς τὴν οἰκεομένην. ἐντυχοῦσαι δὲ πρώτῳ ἵππῳ φορβείῃ, τοῦτον διήρπασαν. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἱππαζόμεναι, ἐλήιζοντο τὰ τῶν Σκυθέων. οἱ δὲ Σκύθαι, οὐκ εἶχον συμβαλέσθαι τὸ πρῆγμα. οὔτε γὰρ φωνὴν, οὔτε ἐσθῆτα, οὔτε τὸ ἔθνος ἐγίνωσκον. ἀλλ' ὡς θωύμασαν ἔσαν ὁπόθεν ἐλθοιεν. ἐδόκεον δ' αὐτὰς εἶναι ἄνδρας, τῇ αὐτῇ ἡλικίῃ ἔχοντας. μαχέσασθαι τε δὴ πρὸς αὐτὰς ἐποιεῦντο. ἐκ δὲ τῆς μάχης τινὰς τῶν γυναικῶν ἐκράτησαν οἱ Σκύθαι. καὶ οὕτω ἔγνωσαν ἐόσας γυναῖκας. βουλευομένοισι ὧν αὐτοῖσι, ἔδοξε κτείνειν μὴ οὐδενὶ πρότερον ἐπ' αὐτὰς. ἐωυτῶν δὲ τοὺς νεωτάτους ἀποπέμψαι ἐς αὐτὰς, πλῆθος ἐπάξαντας, ὅσαπερ ἐκεῖναι ἔσαν. τούτους δὲ στρατοπεδεύεσθαι πλησίον ἐκείνων. καὶ ποιέειν τάπερ ἂν καὶ ἐκεῖναι ποιέωσι. ἢν δέ σφεας διώκωσι, μάχεσθαι μὲν μή, ἀποφεύγειν δέ. ἐπὰν δὲ παύσωνται, ἐλθόντας αὖτις πλησίον, στρατοπεδεύεσθαι. ταῦτα ἐβουλεύσαντο οἱ Σκύθαι, βαλόμενοι ἀπ' αὐτέων παῖδας ἐγγενήσεσθαι. ἀποπεμφθέντες δὲ οἱ νεηλυσίοι, ἐποίεον τὰ ἐτετάλμηντο. ἐπεὶ δὲ ἔμαθον αὖτις αὐ Ἀμαζόνες ἐπ' οὐδεμιῇ δηλήσει ἀπιγμένους, ἔων χαίρειν. πρὸς ἐχώρεον δὲ πλησιαίτερόν τε στρατοπεδεύεσθαι καὶ στρατοπεδεύεσθαι ἐπὶ ἡμέρῃ ἑκάστῃ. ἔχον δὲ ὡς εἶδον οἱ νεηλυσίοι ὥσπερ αἱ Ἀμαζόνες, ἐνόμισαν καὶ αὐτοὺς ἴσα ποιήσειν. ἐπιόντες δὲ αἱ Ἀμαζόνες, ἐφέροντο καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ μεσαμβρίην ποιεόμενοι. ἐγίνοντο στρατηίαι κατὰ μίλια τε καὶ δύο πρόσω ἀπ' ἀλλήλων ἐς θυμηδίην ἀπικνέεσθαι. μαθόντες δὲ καὶ οἱ Σκύθαι, ἐποίεον τὠυτὸ τοῦτο. καί τις μουνοθεισέων αὐτέων, πινὴ ἐχρήιμησε, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπωθέετο, ἀλλὰ ποδηθεῖσα χρήσασθαι. καὶ φωνήσαι μὲν οὐκ ἐδύνατο. καὶ γὰρ συνίεσαν ἀλλήλων, τῇ δὲ χειρὶ ἔφραζε ἐς τὴν ὑστεραίην ἐλθεῖν ἐς τὠυτὸ χωρίον, καὶ ἕτερον ἄγειν σημαίνουσα δύο γενέσθαι. καὶ αὐτὴν ἑτέρην ἄξειν. ὁ δὲ νεηλυσικὸς ἐπεὶ ἀπῆλθε, ἔλεξε ταῦτα πρὸς τοὺς λοιπούς. τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἦλθε ἐς τὸ χωρίον αὐτός τε οὗτος, καὶ ἕτερον ἦγε. καὶ τὴν Ἀμαζόνα εὗρε δύο τέρα αὐτὸν τεσσερώσασαν. οἱ δὲ λοιποὶ νεηλυσικοὶ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, καὶ αὐτοὶ ἐκπλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων. μετὰ δὲ, συμμίξαντες τὰ στρατόπεδα, οἰκιεον ὁμοῦ γυναῖκα ἔχων ἕκαστος τὰύτην, τῇ πρώτῃ συνεμίχθη. τὴν δὲ φωνὴν τὴν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄνδρες οὐκ ἐδύναντο μαθεῖν. τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν, αἱ γυναῖκες συνέλαβον. ἐπεὶ δὲ συνῆκαν ἀλλήλων, ἔλεξαν πρὸς τὰς Ἀμαζόνας τάδε οἱ ἄνδρες. ἡμῖν εἰσὶ μὲν τοκῆες, εἰσὶ δὲ κτήσεις, νῦν ὦν μηκέτι πλοῦνα χρόνον ζώλωμεν τοιόνδε ἔχοντες. ἀλλ' ἀπελθόντες ἐς τὸ πλῆθος διαιτώμεθα. γυναῖκας δὲ ἕξομεν ὑμέας, καὶ οὐδ' ἄλλας ἄλλας. αἱ δὲ, πρὸς ταῦτα ἔλεξαν τάδε. ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα οἰκεῖν μετὰ τῶν ὑμετέρων γυναικῶν. οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ νόμαια ἡμῖν τε κἀκείνῃσί ἐστι. ἡμεῖς μὲν τοξεύομέν τε, καὶ ἀκοντίζομεν, καὶ ἱππαζόμεθα. ἔργα δὲ γυναικήια οὐκ ἐμάθομεν. αἱ δὲ ὑμέτεραι γυναῖκες, τοιαῦτα μὲν οὐδὲν, τῶν ἡμεῖς κατελέξαμεν ποιεῦσι. ἔργα δὲ γυναικήια ἐργάζονται, μένουσαι ἐν τῇσι ἁμάξῃσι. οὔτε ἐς θήρην ἰέναι, οὔτε ἄλλῃ οὐδαμῇ. οὐκ ἂν ὦν δυναίμεθα ἐκείνῃσι συμφέρεσθαι. ἀλλ' εἰ βούλεσθε γυναῖκας ἔχειν ἡμέας, καὶ οἰκεῖν ἐν δίκαιοι, ἐλθόντες παρὰ τοὺς τοκέας, ἀπολάχετε τοῦ κτήματος τὸ μέρος. καὶ ἔπειτα ἐλθόντες, οἰκέωμεν ἐπ' ἡμέων αὐτέων. ἐπείθοντο, καὶ ἐποίησαν ταῦτα οἱ νεηλυσικοί. ἐπεί τε ἀπολαχόντες τῶν κτημάτων τὸ ὠνὸν βάλλον, ἦλθον ὀπίσω παρὰ τὰς Ἀμαζόνας, ἔλεξαν αἱ γυναῖκες πρὸς αὐτοὺς τάδε, ἡμέας ἔχει φόβος τε, καὶ δέος, ὅκως χρὴ οἰκεῖν ἐν τῷδε τῷ χώρῳ. τούς μὲν ὑμέας ἀποσφήσασες πατρώιον, τοῦτον δὲ, τὴν γῆν τὴν ὑμετέρην ἀπηναμένας πολλά. ἀλλ' ἐπείτε ἀξιοῦτε γυναῖκας ἔχειν, ἀξιοῦτε ἡμέας, τάδε ποιέετε ἅμα ἡμῖν. φέρετε ἐξαναστέωμεν ἐκ τῆς γῆς ταύτης, καὶ περήσαντες Τανάϊν ποταμὸν

μὸν, οἰκέωμεν. ἐπείθοντο καὶ ταῦτα οἱ νεηλυσικοί. διαβάντες δὲ τὸν Τάναϊν, ὠδοιπόρεον πρὸς ἥλιον αὐξόντα, τριῶν μὲν ἡμερέων ἀπὸ τοῦ Τανάϊδος ὁδὸν. τριῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος πρὸς βορέην ἄνεμον. ἀπικόμενοι δὲ ὀν τοῦτον τὸν χῶρον, ἐνθεῦτεν οἰκησαν τοῦτον τὸν χῶρον. καὶ διαιτῶνται τῇ παλαιῇ τῶν Σαυροματέων αἱ γυναῖκες, καὶ ἀπὸ τούτου χρόνου χρέωνται τῇ παλαιῇ τῶν Σαυροματέων διαίτῃ ἐπὶ τοῦ θηρίου τοῦ ἵππου ἐπικφοιτῶσι ἅμα τοῖσι ἀνδράσι, καὶ χωρὶς τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὀν πολέμου φοιτῶσι, καὶ σολοικίζουσι τὠυτὸ τοῖσι ἀνδράσι φορέουσι. φωνὴν δὲ οἱ Σαυροματέαι νομίζουσι Σκυθικὴν, σολοικίζουσι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, ἐπεὶ ὁ χρηστὸς ὀν ἐμαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ περὶ γάμων δὲ, ὧδε σφι διαπέπρηται. οὐ γαμέεται παρθένος οὐδεμία, πρὶν ἂν τῶν πολεμίων ἄνδρα ἀνέρηκτείνη. αἱ δὲ τινες αὐτέων, καὶ τελευτῶσι γηραιαὶ πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμεναι τὸν νόμον ἐκπλῆσαι. ὧδε τούτων ὦν τῶν καταλειφθέντων ἐθνέων, οἱ Βασιλέες ἀλισμένους, ἀπημόνους τῶν Σκυθέων οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπειδὴ οἱ τὰ ὧν τῇ ἠπείρῳ τῇ ἑωυτοῦ πάντα κατέστρεπται, γεφυρώσας ζεύξας ὧν τῷ αὐχένι τῷ Βοσπόρου, διαβὰς καὶ ὀν τὸν δε τὴν ἤπειρον. διαβὰς δὲ, καταστρεψάμενος Θρῄκας, γεφυροῖ ποταμὸν Ἴστρον, βουλόμενος καὶ τοῦτο πάντα ὑπ' ἑωυτῷ ποιήσασθαι. ὑμεῖς ὦν μηδαμῇ πρότερον ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι, ἐπεὶ σφεας ἡμέας διαφθαρέντας, ἀλλὰ τῶνδε νομίσαντες, ἀνταέζωμεν ἢ ὧνόντας, ὅκως ποιήσετε ταῦτα; ἡμεῖς μὲν πρεζόμενοι, ἢ ἐκλείψομεν τὴν χώρην, ἢ μένοντες, ὁμολογίῃ χρησόμεθα. τί γὰρ πάθωμεν μὴ βουλομένων ὑμέων τιμωρέειν; ὑμῖν δὲ οὐδὲν ὧν τοῦτο ἔσται ἐλαφρότερον. ἥκει γὰρ ὁ Πέρσης οὐδὲν τι μᾶλλον ἐπ' ἡμέας, ἢ καὶ ὧν ὑμέας. οὐδὲ οἱ καταλήψεσι ἡμέας καταστρεψάμενον, ὑμέων ἀπέχεσθαι. μέγα δὲ ὑμῖν λόγῳ τῶνδε μαρτύριον ἐρέομεν. εἰ γὰρ ἐπ' ἡμέας μούνους ἐστρατηλάτεε ὁ Πέρσης, τίσασθαι τῆς πρόσθε ἀδυλοσύνης βουλόμενος, χρῆν αὐτὸν πάντων τῶν ἄλλων ἀπεχόμενον, οὕτω ἰέναι ἐπὶ τὴν ἡμετέρην. καὶ ἂν ἐδήλωσε τάδε, ὡς ἐπὶ Σκύθας ἐλαύνει, οὐκ ὧν τοὺς ἄλλους. νῦν δὲ ἐπείτε τάχιστα διέβη τινὰ τὴν ἤπειρον, οὐδὲν ἀνέστη ἐμποδὼν γινόμενον ἡμερῶται πάντας. τοὺς τε δὴ ἄλλους ἔχει ὑπὸ τῷ Θρῄκας, καὶ δὴ καὶ ὑμῖν ἑόντας πλησιοχώρους Γέτας. ταῦτα Σκυθέων ἐπαγγελλομένων, ἐβουλεύοντο οἱ Βασιλῆοι οἱ ἀπὸ τὸν ἐθνέων ἥκοντες. δόξαντα ἐχώρεε αἰ γνῶμαι. ὁ μὲν γὰρ Γελωνὸς, καὶ ὁ Βορσίνης, καὶ ὁ Σαυροματέων, κατὰ τὠυτὸ γνόμενοι, ἐποίεον Σκύθῃσι τιμωρήσειν. ὁ δὲ Ἀγάθυρσος, καὶ Νευρὸς, καὶ Ἀνδροφάγος, καὶ οἱ τῶν Μελαγχλαίνων, καὶ Ταύρων, τάδε Σκύθῃσι ἐπεκείνωσαν. εἰ μὴ ὑμεῖς ἔατε οἱ πρότερον ἀδικήσαντες Πέρσας, καὶ ἀρξαντες πολέμου, τοῦτον δ' ἐόντες, ἡμῖν δ' ἐτεὸν, λέγειν τε οὐ ἐφαίνεσθε ἡμῖν ὀρθά. καὶ ἡμεῖς ἐπακούσαντες, τὠυτὸ ἂν ὑμῖν ἐποιήσομεν. νῦν δ' ἐπεὶ ὑμεῖς τε ὀν τὴν ἐκείνων ἐσβαλόντες γῆν, ἄνδυ ὑμέων, ἐπεκράτεε Πέρσεω, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὁ θεὸς παρεδίδου. νῦ ἐκεῖνοι, ἐπεί σφεας ὠυτὸς θεὸς ἐγείρει, τὴν ὁμοίην ὑμῖν ἀποδιδόασι. ἡμεῖς δὲ οὔτε τι τότε ἠδικήσαμεν οὔτε ἄνδρας τούτους οὐδ' ἂν, οὔτε νῦν πρότεροι πειρησόμεθα ἀδικέειν, ἢν μὴ πρὸς ἐπίῃ, καὶ τὴν ὑμετέρην ἀρξηται ἀδικέων, καὶ ἡμεῖς οὐ πείσομεθα. μέχρι δὲ οὗ ἱδόμεν, μενέομεν τοῦ ἡμῖν αὐτοῖσι. ἥκειν γὰρ οὐκ ἐπὶ ἡμέας Πέρσας, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς αἰτίους τῆς ἀδικίης ὑμοῦ μούνους. ταῦτα ὡς ἀπηγγείχθη τοῖσι Σκύθῃσι, ἐβουλεύοντο ἰθυμαχέειν μὲν μηδαμῇ ποιέεσθαι ἐκ τοῦ ἐμφανέος, ὅτι δὴ σφι οὐκοιγε σύμμαχοι οὐ πρόθυμοι ἐγίνοντο. ἐκλιπόντες δὲ, καὶ ἐκλαύνοντες τὰ φρέατα, τὰ πρόσθεν ἐόντα, καὶ τὰς ἱρήνας συγχοῦν, τῇσι ποίῃ τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτρίβειν, ἀνὴρ σφέας ἀλόντας, καὶ πρὸς μὲν τὴν μίλην τῶν μοιρέων, τῆς, ἐβασίλευε Σκώπασις, προσχωρέειν Σαυροματέας. τούτους μὲν δὴ ἐᾶν ἐᾶν, ἢν ἐπὶ σφέας τρέπηται ὁ Πέρσης, ἰθὺ Τανάϊδος ποταμοῦ παρὰ τὴν Μαιήτην λίμνην ἐκπονέοντας. ἀπελαύνοντός τε τοῦ Πέρσεω, ἐπόντας διώκειν. αὖτη μὲν δὴ σφι μία ἦν μοῖρα τῆς Βασιλητίης, τετραμμένη πρὸς τὴν ὁδὸν, ἥπερ εἰρηται. τὰς δὲ δύο τῶν Βασιλητίων, τὴν τε μεγάλην, τῆς, ἤρχε Ἰνδάνθυρσος, καὶ τὴν πρίτην, τῆς, ἐβασίλευε Τάξακις, συνελθόσας ἐς τωὐτὸ, καὶ Γελωνῶν τε καὶ Βορσινέων προσγνομένων, ἡμέρης καὶ τούτους ὁδῷ πρὸ ἐχόντας τῶν Πέρσεων, ὑπεξάγειν ὑπόντας τε, καὶ ποιεῦντας τὰ βεβουλευμένα. πρῶτα μὲν νυν ὑπάγειν σφέας ἰθὺ τῶν χωρέων τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην, ἵνα καὶ τούτους ἐκπολεμώσωσι, εἰ δέ μὴ ἑκόν τὸν γε ὑπεξιέναι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Πέρσας, ἀλλ' ἄκοντας ἐκπολεμῶσαι, μετὰ δὲ ὧν ὑποστρέφειν

Scythæ auxilia grauant & legatos

Europa Scytharum legati ad Darij

Scythæ Scythæ

ὑποστρέφειν δὲ τῷ σφετέρῳ, καὶ ὧν χειρώσειν, ἢν δὴ βουλομένοισι δηκέη. ταῦτα οἱ Σκύλαι βουλευσάμενοι, ὑπολωπάζουσι τῷ Δαρείῳ στρατῷ, πεδοδρόμους ἀπειλαντες τῶν ἱππέων τοὺς ἀρίστους. τοὺς δὲ ἀμάξας, ἐν τῇσι σφι διαιτᾶτο τὰ τέκνατα, καὶ ἃ γυναῖκας πᾶσαι, καὶ τὰ πρόβατα πάντα, πλὴν ὅσα σφι δι φορβὴν ἱκανὰ ἦν, ποσαῦτα ἀπλιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῇσι ἁμαξῃσι πρόσθε ἐμψαν, ἐντελάμενοι ἀεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐλαύνειν. ταῦτα μὲν δὴ πρώτους ἐκπέμψαντες. τῶν δὲ Σκυθέων οἱ πρόδρομοι, ὡς εὗρον τοὺς Πέρσας ὅσον τε τριῶν ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχοντας ἀπὸ Ἴστρου, οὗτοι μὲν τοὺς εὑρόντες ὑπερέβαλον ἡμέρης ὁδῷ πρὸ ἐχοντας, ἔστρατο δὲ ὑποστάντες, τὰ ἐκ τῆς φυόμενα λειαίνοντες. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον ὤφανεῖσαν τῶν Σκυθέων τοὺς ἵππους, ἐπῆισαν κατὰ σίβον ἀεὶ ὑπαγόντων, καὶ ἐπειτα, πρὸς γὰρ τῆς μίλου τῶν μοιρέων ἔθυσαν οἱ Πέρσαι, ἐδίωκον πρὸς νῶτα τοῦ Τανάϊδος, διαβάντων δὲ τούτων τὸν Τανάϊν ποταμόν, οἱ Πέρσαι ὡσαύτως διαβάντες, ἐδίωκον. ὡς δὲ τῶν Σαυροματέων τὴν χώρην διεξελθόντες, ἀπίκοντο δὲ τὴν τῶν Βουδίνων, ὅσον μὲν δὴ χρόνον οἱ Πέρσαι ἦισαν διὰ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς Σαυρομάτου χώρης, οἱ δὲ, εἶχον οὐδὲν σινέσθαι ἄξιον τὰς χώρης ἐούσης λεπτῆς, ἐπείτε δὲ ὑπερέβαλον τὴν τῶν Βουδίνων χώρην εἰσέβαλον, ἐνθαῦτα δὴ ἐντυχόντες τῷ ξυλίνῳ τείχεϊ, ἐκλελοιπότων τῶν Βουδίνων, καὶ μεμηχανημένον τὸ τείχεος πᾶν τοῦτο, ἐνέπρησαν αὐτό. ὡς δὲ πρησάντες, εἵποντο ἀεὶ τὸ πρόσω κατὰ σίβον. ὡς δὲ διεξελθόντες τοῦτο, ὡς τὴν ἔρημον ἀπίκοντο. ἡ δὲ ἔρημος αὕτη ὑπὸ ὑδάτων νέμεται ἀνδρῶν. μέσον δὲ ὑπὲρ τῆς Βουδίνων χώρης, ἐοῦσα πλήθος ἑπτὰ ἡμερέων ὁδὸν οὗ. ὑπὲρ δὲ τῆς ἐρήμου, οὐασαγέται οἰκέουσι. ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτέων τέσσερες μεγάλοι ῥέοντες διὰ Μαιητέων, ἐκδιδόασι ὡς τὴν λίμνην τὴν καλεομένην Μαιῆτιν. τοῖσι οὐνόματα μέσσοισι τούτων δὲ, Λύκος. Οάρος. Τάναϊς. Σύργις. ἐπεὶ ὦν ὁ Δαρεῖος ἦλθε ὡς τὴν ἔρημον, ταῦτα μὲν τὸ πρόσω τοῦ ἱππικοῦ στρατοῦ, ἐδίωκε τὸν Σκύθην. ὁ δὲ οὐκ ἐπαύετο, πρὸς τὸν πρῶτον ποταμὸν Οάρον. ὡς δὲ διέβησαν, ἐπῆλθε ὁ Δαρεῖος τὸν στρατὸν τὸν Σκυθικὸν, οἱ δὲ ἐπεὶ ὦν ἐπῆλθε τὸν στρατὸν, ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἐφέροντο, ἐπὶ τὸν πεζὸν τὸν Περσέων. ὁ δὲ ἐπείτε ἐσπίπτουσι, ὀκτὼ τείχεα ἐτείχεε μεγάλα, ἴσον ἀπ᾽ ἀλλήλων ἀπέχοντα σταδίους ὡς ἑξήκοντα μάλιστά κη. τῶν, ἔτι δὲ ἐμὲ τὰ ἐρείπια σῶα ἦν. ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς ταῦτα ἐτράπετο, οἱ διωκόμενοι Σκύθαι προελθόντες τὰ κατύπερθε, ὑπερέφερόν ἐς τὸν Σκυθικὸν, ἀφανισθέντων δὲ τούτων παραλάβαν, ὡς οὐκέτι ἐφαντάζοντό σφι, οὕτω δὴ ὁ Δαρεῖος τείχεα μὲν ἐκεῖνα ἡμίεργα μετῆκε. αὐτὸς δὲ ὑποστρέψας, ἤιε πρὸς ἑωυτόν, δοκέων τοὺς τε ὑπαντας οὐ Σκύθας εἶναι, καὶ πρὸς ἑωυτὸν σφέας φεύγειν. ἐλάνωνε δὲ τὸν ταχίστου τὸν στρατὸν, ἐς τὴν Σκυθικὴν ἀπίκετο, ἐς ὃ ἐνέκυρσε ἀμφοτέροισι τοῖσι μοίρῃσι τῶν Σκυθέων. ἐντυχὼν δὲ, ἐδίωκε ὑπεκφέροντας ἡμέρης ὁδῷ. καὶ οὐ γὰρ ἀνίεσαν οὐδαμῶς ὁ Δαρεῖος, οἱ Σκύθαι κατὰ τὰ βεβουλευμένα ὑπέφευγον ἐς τῶν ἀπεστραμμένων τὴν σφετέρην συμμαχίην. πρώτην δὲ ἐς τῶν Μελαγχλαίνων τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐσέβαλόντο τούτους ἐτάραξαν οἱ τε Σκύθαι, καὶ οἱ Πέρσαι, καταγόντων οἱ Σκύθαι ἐς τῶν Ανδροφάγων οὐς χώρους. ταραχθέντων δὲ καὶ τούτων, ὑπῆγον ὧν τὴν Νευρίδα. ταραχομένων δὲ καὶ τούτων, ἔπεσαν ὑποφεύγοντες οἱ Σκύθαι ἐς τοὺς Αγαθύρσους. Αγαθυρσοι δὲ ὁρέοντες καὶ οὐ ὁμούρους φεύγοντας ὑπὸ Σκυθέων, καὶ τεταραγμένους, πρίν ἢ σφι ἐμβαλεῖν τοὺς Σκύθας, πέμψαντος λήρυκα, ἀπηγόρευον Σκύθῃσι μὴ ὧν βαίνειν τῶν σφετέρων οὖρων, προλέγοντες ὡς εἰ ποιήσοντες ἐσβαλόντος, σφίσι πρῶτα διαμαχήσοντα. Αγαθυρσοι μὲν προέπεμπον ταῦτα, ἐβοήθεον ὧν τοὺς οὔρους, ὧν νῷ ἔχοντες ἐρύκειν τοὺς ἐπόντας. Μελάγχλαινοι δὲ, καὶ Ανδροφάγοι, καὶ Νευροὶ, ἐσβαλόντων τῶν Περσέων ἅμα Σκύθῃσι, οὔτε πρὸς ἀλκὴν ἐτράποντο, ὑβριζόμενοί τε τῆς ἀτειλῆς, ἔφευγον ἀεὶ τὸ πρὸς βορέω ἐς τὴν ἔρημον τετραγμένοι. οἱ δὲ Σκύθαι, ἐς μὲν τοὺς Αγαθύρσους οὐκέτι ἀπέπεμπον τοὺς Πέρσησι, ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο, πέμψας Δαρεῖος ἵππεας παρὰ τὸν Σκυθέων Βασιλέα Ινδάθυρσον, ἔλεγε τάδε. δαιμόνιε ἀνδρῶν, τί φεύγεις ἀεὶ, ἄξιον ἐόν τῶν δὲ τὰ ἕτερα ποιέειν; εἰ μὲν γὰρ ἀξιόχρεως δοκέεις εἶναι σεωυτῷ, ἵστη ἐμοὶ στρήναι ἀντιωθῆναι, σὺ δὲ στῆθι, καὶ μάχεο. εἰ δὲ μή, καὶ οὕτω ποιεῦν ἐμοὶ τὸν δρόμον, δεσπότῃ τῷ σῷ δῶρα φέρων γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἐλθὲ ἐς λόγους. πῶς ταῦτα ὁ Σκυθέων βασιλεὺς Ινδάθυρσος, ἔλεγε τάδε. οὔτω τοι ἐμὸν ἔχει ὦ Πέρσα, ἐγὼ οὐδέφακω ἀνθράπων δείσας ἔφυγον, οὔτε πρότερον, οὔτε νῦν σε φεύγω. οὐδέπω νεώτερον εἰμὶ πεποιηκὼς νῦν, ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ

εἰρήνη ἔωθα ποιέειν. ὅτι δὲ οὐκ αὐτίκα μάχομαί τοι, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημανέω. ἐμοὶ οὔτε ἄστεα, οὔτε γῆ πεφυτευμένη ἔστι. τοῦ τέος, δείσαντος μὴ ἅλωσι ἢ καρῇ, τάχιον συμμίσγοιμεν αὐτοῖσι μάχῃ ὑμῖν. εἰ δὲ δέοι πάντως ἐς τοῦτο κατάντα ἀπικνέεσθαι, τυγχάνουσι ἡμῖν ἐόντες τάφοι πατρῷοι, φέρετε, φάναι τοὺς αὐδρόντος, συγχέειν πειρᾶσθε αὐτούς. καὶ γνώσεσθε τότε εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων, εἴτε καὶ οὐ μαχησόμεθα. πρότερον δὲ, ἢν μὴ ἡμέας λόγου ἀρῇ, οὐ συμμίξομέν τοι. ἀμφὶ μὲν μάχῃ, τοσαῦτα εἰρήσθω. δεσπότας δὲ ἐμοὺς, Δία τε ἐγὼ νομίζω τὸν ἐμὸν πρόγονον, καὶ Ιστίαν τὴν Σκυθέων βασίλειαν μούνους εἶναι. σοὶ δὲ αὐτὶ μὲν δώρων γῆς τε καὶ ὑδάτων, δῶρα πέμψω τοιαῦτα, οἷά σοι πρέπει ἐλθεῖν. αὐτὶ δὲ τοῦ ὅτι δεσπότης ἔφησας εἶναι ἐμός, κλαίειν λέγω. τοῦτό ὅτι ἡ ἀπὸ Σκυθέων ῥῆσις. ὁ μὲν δὴ λίπ- ρυξ οἰχώκεε ἀγγελέων ταῦτα Δαρείῳ. οἱ δὲ Σκυθέων βασιλῆες ἀκούσαντες τῆς δουλοσύνης τὸ οὔνομα, ὀργῆς ἐπλήσθησαν. τὴν μὲν δὴ μετὰ Σαυροματέων μοῖραν ταχθεῖσαν, τῆς, ἦρχε Σκώπασις, πέμπουσι Ιωσι κελεύοντες ἐς λόγους ἀπικέσθαι πρὸς σφέων, οἱ δὲ ἦσαν συγκεκλημένοι ἐφρούρεον. αὐτῶν δὲ τῶν ὑπολειπομένων ἔδοξε πλανᾶν μὲν μηκέτι Πέρσας, σίτα δὲ ἑκάστοτε ἀναιρεομένοισι ὡωτίθεσθαι. νομώσαντες ὧν, σίτα ἀναιρεομένους σὺν Δαρείου, ἐποίεον τὰ βεβουλευμένα. ἡ μὲν δὴ ἵππος, τὴν ἵππον ἀεὶ τρέπισκε ἡ τῶν Σκυθέων. οἱ δὲ τῶν Πρσέων ἱππόται φεύγοντες, ἐσέπιπτον ἐς τὸν πεζόν. ὁ δὲ πεζὸς ἀεὶ ἐπωκύρεε. οἱ δὲ Σκύθαι ἐσαράξαντες τὴν ἵππον, ὑπέστρεφον τὸν πεζὸν φοβεόμενοι. ἐποίεοντο δὲ καὶ τὰς νύκτας παραπλησίας προσβολὰς οἱ Σκύθαι. τὸ, ᾗ τοῖσι Πέρσῃσί τε ἦν σύμμαχον, καὶ τοῖσι Σκύθῃσι αὐτίξοον, ὧδε τεθεμένοισι τοῦ Δαρείου στρατοπέδου, βάϋμα μέγιστον ἐρέω. τῶν τε ὄνων ἡ φωνὴ, καὶ τῶν ἡμιόνων τὸ εἶδος, οὔτε γὰρ ὄνου οὔτε ἡμίονος γῆ ἡ Σκυθικὴ φέρει, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, οὐδὲ ἔστι ἐν τῇ Σκυθικῇ πάσῃ χώρῃ παράπαν οὔτε ὄνος, οὔτε ἡμίονος διὰ τὰ ψύχεα. ὑβρίζοντες ὧν οἱ ὄνοι, ἐτάρασσον τὴν ἵππον τῶν Σκυθέων. πολλάκις δὲ ἐπελαυνόντων ὧδε οὗ Πέρσαι μεταξὺ ὅκως ἀκούσειαν οἱ ἵπποι τῶν ὄνων τῆς φωνῆς, ἐτάρασσόντό τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θωύμασι ἔσκον, ὀρθὰ ἑστῶντες τὰ ὦτα, ἅτε οὔτε ἀκούσαντες πρότερόν φωνῆς οἱ κάτοπτοι, οὔτε ἰδόντες τὸ εἶδος. τοῦτο μέν νυν ὡς σμικρόν τι ἐφέρετο τοῦ πολέμου. οἱ δὲ Σκύθαι ὅκως τοὺς Πέρσας ἴδοιεν τεθορυβημένους, ἵνα παραμένοιεν τε ὧν πλέω χρόνον ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ παραμένοντες αὐτῶν τῶν πάντων ὧδε ἐόντες, ἐπίευν ποιοῦντες. ὅκως τῶν πεζοβάτων τῶν σφετέρων αὐτῶν καταλίποιεν μετὰ τῶν νομέων, αὐτοὶ αὖ ὑπεξήλαυνον ἐς ἄλλον χῶρον. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπελθόντες, ἐλάμβανον τὰ πρόβατα. καὶ λαβόντες, ἐτύγχανον αὖ ὦν ἐωυτῶν ἐστερημένοι. πολλάκις δὲ ποιεύντων γινομένου, τέλος, Δαρεῖός τε ἐν ἀπορίῃσι εἶχε, καὶ οἱ Σκυθέων βασιλῆες μαθόντες ταῦτα, ἔπεμπον κήρυκα πρὸς Δαρεῖον φέροντα, ὄρνιθά τε, καὶ μῦν, καὶ βάτραχον, καὶ ὀιστοὺς πέντε. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ δῶρα ἐπηρώτων τὸν νόον τῶν δεδομένων. ὁ δὲ, οὐδὲν ἔφη οἱ ἐπεστάλθαι ἄλλο, ἢ δόντα, τὸν ταχίστου ἀπαλλάσσεσθαι. αὐτοῦ δὲ τοῦ Πέρσας ἐκέλευε, εἰ σοφοί εἰσι, γνῶναι τὸ, βέλει τὰ δῶρα λέγειν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, ἐβουλεύοντο. Δαρείου μὲν νυν ἡ γνώμη ἔλεγε, Σκύθας ἑωυτῷ δεδόναι σφέας τε αὐτοὺς, καὶ γῆν τε, καὶ ὕδωρ, εἰκάζοντο τῇδε. ὡς μῦς μὲν ἐν τῇ γῇ γίνεται, καρπὸν τὸν αὐτὸν ἀνθρώπῳ σιτέομενον. βάτραχος δὲ, ἐν ὕδατι. ὄρνις δὲ, μάλιστα ἵππῳ. οὗτοι δὲ οἰστοὺς, ὡς τὴν ἑωυτῶν ἀλκὴν παραδιδοῦσι. οὕτω μὲν Δαρείῳ ἡ γνώμη ἀπεδέδεκτο. συνεκέκτο δὲ ταύτῃ ἡ γνώμη τοβρύεω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἑπτὰ ἐνὸς, τῶν τὸν μάγον κατέλοντων, εἰκάζοντο τὰ δῶρα λέγειν, ἢν μὴ ὄρνιθες βάσιμοι ἀναπτῆσθε ἐς τὸν οὐρανὸν ὦ Πέρσαι, ἢ μῦες γενόμενοι, κατὰ τῆς γῆς κατὰ δύπτε, ἢ βάτραχοι γενόμενοι, ἐς τὰς λίμνας ἐκπεσῆσθε, οὐκ ἀρνοσήσετε ὀπίσω ὑπὸ τῶνδε τῶν τοξευμάτων βαλλόμενοι. Πέρσαι μὲν δὴ οὕτω τὰ δῶρα εἰκάζον. ἡ δὲ Σκυθέων μοίη μοίρη ἡ τεχθεῖσα πρότερον μὲν παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην φρουρέειν, τότε δὲ ὧδε τὸν Ἴστρον Ιωσι ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὡς ἀπίκοντο ἐπὶ τὴν γέφυραν, ἔλεγε τάδε. ἄνδρες Ιωνες, ἐλευθερίην ὑμῖν ἤκομεν φέροντες, ἢν τόδε μὴ ἐθέλητε ἐστηκέναι. πυνθανόμεθα γὰρ Δαρεῖον ἐπ᾽ ἑλάσθαι ὑμῖν ἐξήκοντα ἡμέρας μούνας φρουρήσαντας τὴν γέφυραν, αὐτοὶ μὴ παραγινομένου ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὴν ὑμετέρην. νῦν ὦν ὑμεῖς τάδε ποιοῦντες, ἐκεῖνός μὲν

Scythae fugiendo sedecunt Persas.

Dary mittit d idathyrsen R.

asini ac muli ferunt apud Scythas.

Scythae mancra d Darium missa.

Scythae spadent ionicis ut pontem inhirrumpant.

ἔσεδε πῶς ἐκείνε αὐτίκα, ἐκὰς δὲ πῶς ἡμέων, τὰς πρεσβυτέρας ἡμέρας παραμείναντες, ἔκπονόν σφι ἀπαλλάσσεδε. ἔσχε μὲν νυ, ὡσδεξαμένων ἰώνων πειθομένων ταῦτα, ὀπίσω τίλυτα χίσλιον ἐπείγοντο. Γέρσησι δὲ μετὰ τὰ δῶρα τὰ ἐλθόντα Δαρείῳ, αὐτε τάχιστα ἐγένοντο ἀπαλλαγμένοι οἱ ὑπολειφθέντες Σκυθέων πεζῷ καὶ ἵπποισι ὡς συμβαλέοντες, τὰ πρόσω μιόντες τοῖσι Σκύθῃσι, λαγὸς ὢν τὸ μέσον διῆξε. τῶν δὲ, ὡς ἔκασε ὥρεον τὸν λαγόν, ἐδίωκον. παραχθέντων δὲ τῶν Σκυθέων, καὶ βοὴ χρεωμένων, ἐΐρετο ὁ Δαρεῖος τῶν ἀντιπολεμίων τὸν θόρυβον. πυθόμενος δὲ σφέας τὸν λαγὸν διώκοντας, εἶπε ἀρα πρὸς τούσπερ ἐώθεε καὶ τὰ ἄλλα λέγειν. οὗτοι ὦ ἄνδρες ἡμέων πολλὸν καταφρονέεσι. καὶ μοι νῦν φαίνεται Γοβρύης εἶπαι πρὸ τῶν Σκυθικῶν στρατευμάτων ὀρθῶς. ὡς ὧν οὕτως κοσμέοντων καὶ αὐτοὶ μοι ἔοικε, βελτίης ἀγαθῆς εἶναι, ὅκως ἀσφαλέως ἀπονεόμεθά κου ἡμεῖς ἔτι ὀπίσω. πρὸς ταῦτα Γοβρύης εἶπε, ὦ Βασιλεῦ, ἐγὼ χρεὸν μὲν καὶ λόγῳ ἀπιστάμενα τούτων τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀπορίην. ἐλθὼν δὲ μᾶλλον ἐπιμαθὼν, ὀρέων αὐτῶν ἐμπαίζοντας ἡμῖν. νῦν ὧν μοι δοκέει ἐπειγόμενα τάχιστα νύκτα ἐπελθοῦσαν, ἐκκαύσαντας τὰ πυρὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε εἰώθαμεν ποιέειν, τῶν στρατιωτέων τοὺς ἀδυνατωτάτους τε τῆς ταλαιπωρίης ἐπιπατήσαντας, καὶ τοὺς ὄνους πάντας καταδήσαντας, ἀπαλλάσσεσθαι πρὶν ἢ καὶ τοὺς τὸν Ἴστρον ἐβύσαι Σκύθας λύσαντας τὴν γέφυραν. ἢν μέν τι Ἴωσι δόξωσι, τὸ ἡμέας οἷόν τε ἔσαι ἐξεργάσασθαι. Γοβρύης μὲν ταῦτα συνεβούλευε. μετὰ δὲ, νυκτὸς ἐγγενομένης, καὶ Δαρεῖος ἐχρᾶτο τῇ γνώμῃ ταύτῃ. τοὺς μὲν καματηροὺς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν, ἣν ἐλάχιστος ἀπολιμπάνωσι λόγος, καὶ τοὺς ὄνους πάντας καταδήσας, κατέλιπε αὐτοῦ ὡς δὴ στρατιὴν σέων. κατέλιπε δὲ τούς τε ὄνους, καὶ τοὺς ἀδυνατωτάτους τῆς στρατιῆς, τῶν δὲ εἵνεκα, ἵνα οἱ μὲν ὄνοι βοῶσι παρέχωνται, οἱ δὲ ἄνθρωποι, ἀσθενείης μὲν εἵνεκα κατελίποντο, πρόφασιν δὲ τήνδε δηλαδή. αὐτὸς μὲν σὺν τῷ καθαρῷ τοῦ στρατοῦ, ἐμβήσεσθαι μέλλοι τοῖσι Σκύθῃσι. οὗτοι δὲ τὸ στρατόπεδον ταῦτα τὸν χρόνον ἐφύλασσον. ταῦτα ποιήσασι τοῖσι ὑπολειπομένοισι ὑπεθέμην ὁ Δαρεῖος, καὶ πυρὰ ἐκκαύσας, τὴν ταχίστην ἐπείγετο ὡς τὸν Ἴστρον. οἱ δὲ ὄνοι ἐρημωθέντες τοῦ ὁμίλου, οὕτω μᾶλλον δὴ μᾶλλον πολλῷ ἔσαν τῆς φωνῆς. ἀνοίσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων, ᾐσθοντο κατὰ χώρην ἑλπίζον τοὺς Πέρσας εἶναι. ἡμέρης δὲ γενομένης, γνόντες οἱ ὑπολειφθέντες ὡς προδεδομένοι εἶεν ὑπὸ Δαρείου, χεῖράς τε προέτεινον τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἔλεγον τὰ κατήκοντα. οἱ δὲ, ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην συσκαφάντες, ἅτε τὸ πλέον μοῖραι τῶν Σκυθέων, καὶ ἡ μία, Σαυρομάται, καὶ Βουδῖνοι, καὶ Γελωνοί, ἐδίωκον τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὸν Ἴστρον. ἅτε δὲ τὸ πρόσθιον μὲν τὸ πολλοῦ ἐόντος πεζοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς ὁδοὺς οὐκ ὡσαμέγους, ὥς τε οὐ τετμημένων τῶν ὁδῶν, τὸ δὲ σκυθικοῦ ἱππότεω καὶ τὰ σύνταμα τῆς ὁδοῦ ὡσαμέγου, ἅμα πρὸς ἑσπέρην τε ἀλλήλων, ἔφθησαν πολλῷ οἱ Σκύθαι τοὺς Πέρσας, ὡς τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι. μαθόντος δὲ τοῦ Πέρσεω οὐκω ἀπιγμένους, ἔλεγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἐόντας ἐν τῇσι νηυσὶ, ἄνδρες Ἴωνες, αἵ τε ἡμέραι ὑμῖν τοῦ ἀριθμοῦ διοίχηται, καὶ οὐ ποιέετε δίκαια ἔτι παραμένοντες. ἀλλ' ἐπεὶ πρότερον διεμαίνοντός ἐμεῦ τε, νῦν λύσαντος τὸν πόρον, σπουδῇ χαίροντες ἐλεύθεροι, θεοῖσί τε καὶ Σκύθῃσι εἰσὶ τοῦτο χάρμα. τὸν δὲ πρότερον ἐόντα ὑμέων δεσπότην, ἡμεῖς παρασκησόμεθα οὕτω, ὥστε τῶν μηδαμοὺς ἔτι ἀνθρώπους ἀντὶ στρατεύσασθαι. πρὸς ταῦτα οἱ Ἴωνες ἐβουλεύοντο. Μιλτιάδεω μὲν τοῦ Ἀθηναίου στρατηγέοντος, καὶ τυραννεύοντος Χερσονησιτέων τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἦν γνώμη πείθεσθαι Σκύθῃσι, καὶ ἐλευθεροῦν Ἰωνίην. Ἱστιαίου δὲ τοῦ Μιλησίου ἐναντία ταύτῃ, λέγοντος ὡς νῦν μὲν Δαρεῖον ἕκαστος αὐτέων τυραννεύει πόλιος. ἢν Δαρείου δυνάμεος καταιρεθείσης, οὔτε αὐτὸς Μιλησίων οἷός τε ἔσται ἄρχειν, οὔτε ἄλλον ὀδένα οὐδαμῶν. ἐβούλοντο γὰρ ἕκαστοι τὴν πολίων δημοκρατέεσθαι μᾶλλον, ἢ τυραννεύεσθαι. Ἱστιαίου δὲ γνώμην ταύτην ἀκροεικυμένων, αὐτίκα πάντες ἦσαν ἕτοιμοι τοῖς τάδε τῇ γνώμῃ, πρότερον τὴν Μιλτιάδεω αἱρεθέντες. ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ διαφέροντές τε τὴν Ψῆφον, καὶ ἐόντος λόγου πρὸς βασιλέος, Ἑλλησπόντιον μὲν τύραννοι, Δολφὶς τε ὁ Βυζήλεω, καὶ Ἱππόκλος λαμψακηνός, καὶ Ἡρόφαντος παριήσιος, καὶ Μητρόδωρος προκοννήσιος, καὶ Ἀρίστων κυζικηνός, καὶ Ἀρίσβη εὐβώτης. οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ ἀπ' Ἑλλησπόντου. ἀπ' Ἰωνίης δὲ, Στράτις τε χῖος, καὶ Αἰακίδης σάμιος, καὶ Λαοδάμας φωκαιεύς, καὶ Ἱστιαῖος μιλήσιος. τοῦ, ἢν γνώμη προκειμένη γνωτίη τῇ Μιλτιάδεω.

Αἰολέων

Αἰολέων ἦν παρὰ λόγιος μοῦσος, Ἀρισταγόρης ὁ Κυμαῖος. οὗτοι ὧν ἐπέστη τῷ Ἱστιαίου ἀρίστου γνώμῃσι, ἔδοξέ σφι πρὸς ταύτῃ τάδε ἔργα τε καὶ ἔπεα προσθεῖναι. φρυκτοὺς μὲν γὰρ ἔφυγε λύειν τοὺς κατὰ σφέας Σκύθας ἐόντας. λύειν δὲ ὅσου τάχιστα βουλεύεσθαι, ἵνα καὶ πειρᾶν τι δοκέωσι ποιεῦντες μηδέν. καὶ οἱ Σκύθαι μὴ ἀπαιρώσας βιώμενοι, καὶ βουλόμενοι διαβῆναι ἐς Ἴστρον καὶ τὰ τῷ γέφυραν. ἐπεῖπε τε λύοντας φρυγέρης τοῖς τῶν Σκυθέων ἔχειν, ὡς πάντα ποιήσασι τὰ, Σκύθῃσι ὀρθὰ γίνοιτο. ταῦτα μὲν προσέθηκαν τῇ γνώμῃ. μετὰ δὲ, ἐκ παντὸς τρόπου ἐκεῖνα Ἱστιαίου, τάδε λέγων. ἄνδρες Σκύθαι, χρηστὰ ἥκετε φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν ἐπείγοντε, καὶ τά τε ἀπ' ὑμέων ἡμῖν χρηστῶς ὁρῶντα. καὶ τὰ ἀπ' ἡμέων ἐς ὑμέας ὡσαύτως ἀπήκει. ὡς γὰρ ὁρᾶτε, καὶ λύομεν τὸν πόρον, καὶ προθυμέόμεθα πᾶσαν ἔχομεν, θέλοντός εἶναι ἐλευθέροι. ᾧ ὦ δὲ ἡμέων τάδε λυόμενα, ὑμέας καιρὸς ὅδε σπεύδεσθαι ἐκείνους. εὑρόντας δὲ τίσαι τε ἡμέων καὶ ὑμέων αὐτῷ πάσασθαι οὕτως, ὡς ἐκείνοισι πρέπει. Σκύθαι μὲν κατὰ τρόπον ἰωσι πιστεύσαντες λέγειν ἀληθέα, τὰ ἐστρεφον ὑπὸ ξυνέσιν τῷ Ἱστιαίου, καὶ ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνου διεξόδου. ἄπιστοι γὰρ οὗτοι αὖτοι οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, τὰς νομὰς τῶν ἵππων τὰς τότε διαφθείραντες, καὶ τὰ ὕδατα συγχώσαντες. εἰ γὰρ τοῦτα μὴ ἐπτόησαν, πᾶσι ἂν ἦν ἐμοὶ, εἰ ἐβούλοντο σὺν τέχνῃ ἐξεργάζεσθαι Πέρσας. νῦν δὲ τὰ, σφι ἐδόκεε ἄριστα βεβουλεῦσθαι, κατὰ τοῦτα ἐσφάλησαν. Σκύθαι μὲν γὰρ τὴν σφετέρην χώρην, τῆς, χίλος τε ἦσι ἵπποισι καὶ ὕδατα ἦν, τούτων διεξιόντες, ἐβούλευσαν σὺν ἀντιπολεμίοις, δοκέοντες καὶ ἐκείνους ἐμὲ ποιήσειν τοιαῦτα, οἱ δὲ δὴ Πέρσαι τὸν πρότερον ἐωυτῶν γενόμενον σφέων στρατὸν φυλάσσοντες, ἵησαν. καὶ οὕτω μόγις εὗρον τὸν πόρον. οἱ δὲ, νυκτός τε ἀπικόμενοι, καὶ λειλυμένης τῆς γεφύρης ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίην ἀπίκοντο, μή σφέας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀποπλέοντες. ὧν δὲ πρὸς Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος, φωνέων μέγιστον ἀνθρώπων. οὗτος δὴ τὸν ἄνδρα καταστάντα ἐπὶ τὸν χείλεος τοῦ Ἴστρου, ἐκέλευε Δαρεῖος καλέειν Ἱστιαῖον μιλήσιον, ὁ δὲ, δὴ ἐποίεε ταῦτα. Ἱστιαῖος δὲ, ἐπακούσας τῷ πρώτῳ κελεύσματι, τάς τε νέας ἀπάσας παρεῖχε στρατηλατέουσι τῷ στρατῷ, καὶ τὴν γέφυραν ἐζεύξε. Πέρσαι μὲν ὧν οὕτω ἐκφεύγουσι, Σκύθαι δὲ διζήμενοι, καὶ πρὸ σύνορον ἡμαρτον τῶν Πέρσεων. ἔδοξαν μὲν, ὡς ἐόντας Ἴωνας ἐλευθέρους, κακίστους τε καὶ ἀνανδροτάτους εἶναι ἀπάντων ἀνθρώπων. ἔδοξαν δὲ, ὡς δούλους Ἰώνων τὸν λόγον ποιεύμενοι, ἀνδραπόδων φυγάδας φασὶ εἶναι, ἔ ἀδεέστατα μάλιστα.

τοῦτα μὲν δὴ Σκύθῃσι ἐς Ἴωνας ἀπεβέβλητο. Δαρεῖος δὲ δὴ τὸν Θρηϊκίης πορευόμενος, ἀπίκετο ἐς Σεσὸν τὴν Χερσονήσου. ἐνθεῦτεν δὲ, αὐτὸς μὲν διέβη πρὸς νησὶ ἐς τὴν Ἀσίην, λείπει δὲ στρατηγὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μεγάβαζον, ἄνδρα Πέρσην, τῷ, Δαρεῖος κοτὲ ἐδώκε γέρας, τιόνδε εἰπὰς ἐν Πέρσῃσι ἔπος, ὥρμημένῳ Δαρείῳ βοιὰς πρόωγεν, ὡς ἀνοίξε τάχιστα τὴν πρώτην τῶν βοιῶν, εἴρετο αὐτὸ ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβανος, ὅτι βούλοιτ' ἂν οἱ Ζεῦξον πλῆθος γνώεσθαι, ὅσοι ἐν τῇ βοιῇ κύκνοι. Δαρεῖος δὲ εἶπε, Μεγάβαζος ἂν οἱ Ζεύξους ἀριθμὸν γνώεσθαι βούλεσθαι μᾶλλον, ἢ τὴν Ελλάδα τὠυτὸν. ἐν μὲν δὴ Πέρσῃσι ταῦτά μιν εἶπας, ἐτίμα. τότε δὲ αὖτε ἀπέλιπε στρατηγόν, ἔχοντα τῆς στρατιῆς τῆς ἐωυτοῦ ὀκτὼ μυριάδας. οὗτος δὲ ὁ Μεγάβαζος, εἶπας τόδε ἔπος, ἐλίπετο ἀθάνατον μνήμην πρὸς Ελλησποντίους. χρόμενος γὰρ ἐν Βυζαντίῳ, ἐπύθετο ἐπὶ ἔτεσι ἑπτακαίδεκα ἔτεσι πρότερον Χαλκηδονίους ἱδρυσαμένους τὴν χώρην Βυζαντίων. τυθόμενος ἦν, ἔφη Χαλκηδονίους τοῦτον τὸν χρόνον τυγχάνειν ἐόντας τυφλούς. εἰ γὰρ οὐ τὰ καλλίονα παρεόντως ἱδρύσαντο χώρης, τὰ ἀσχίονα ἐλέσθαι, εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί. ὅτε δὴ ὧν τότε ὁ Μεγάβαζος στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ελλησποντίοισι, οὓς μὴ μηδίζοντας κατεστρέφετο. ὅτε μὲν νυν τοῦτα ἔπρησσε, τὰ αὐτὸν δὴ τοῦτον χρόνον, ἐγένετο ὧδε Λιβύῃ ἄλλος στρατὸς μέγας ἐπὶ πρόφασιν, τὴν, ἐγὼ ἀπηγήσομαι, πρόσθε ἢ ἐπὶ Ἀργους ὁ βασιλεὺς ἀπαίρῃ στρατὸν πάσης, ἀναπαύσαντες τὸν πρότερον στρατὸν ἐκ Πελοποννήσου ἐν Βραυρῶνι, λιποστρατίῃσι τὰς Αθηναίων γυναῖκας, τὰς κατὰ τοῦτον ἀναπαυσαμένους ἐκ Λήμνου, οἵτινες πλέοντες ἐς Λακεδαίμονα. ἱζομένοι δὲ ἐν τῷ Τηϋγέτῳ, πῦρ ἀνέκαιον. Λακεδαιμόνιοι ἢ ἰδόντες, ἄγγελον ἔπεμπον, πυθόμενοί τινες τε, τὴ ἀπόθεν εἶεν. οἱ δὲ, τῷ ἀγγέλῳ ἀπεκρίναντο ἐλέγοντο, ὡς εἶεσαν μὲν Μινύαι, παῖδες δὲ εἶεν τῶν ἐν Ἀργοῖ πλεόντων ἡρώων. πορισάμενοι δὲ τούτους ἐς Λῆμνον, φυλάσσαι σφέας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀπικόμενοι τὸν λόγον τε ἐδέξαντο τὸν Μινυέων, πέμψαντες δὲ αὐτοῦ, πρώτους μὲν ἐβούλοντο τοὺς

ἐς τὴν χώρην, καὶ τῶν ἄλλοιγν. οἱ δὲ, ἔφασαν ὑπὸ Πελασγῶν ἐκβληθῆντες, ἦκειν ἐς οὐ πατρίδας. δικαιότατον γὰρ εἶναι ὅτῳ ἔστω γίνεσθαι, δίκας τε δικέειν ἅμα δυνεισι, μοίρην τε λαμβάνοντας. Ⓒ τ' γῆς ἀπελαχόντου. Λακεδαιμονίοισι ἦ ἔασε δέκεσθαι ἐς Μινύας, ἐπ' οἷσι θέλουσι αὐτοί. μάλιστα δὲ γῆν ἐφάσας ὥστε ποιέειν ταῦτα, τὴν Τυνδαρεΐδεω ἡ ναυτιλίη ἐν τῇ Αργοῖ. διεξάμενοι δὲ οὗ Μινύαι, γῆς τε μετέδοσαν, καὶ ἐς φυλὰς διελάσαντο, οἱ ἦ, αὐτίκα μὲν, γαμους ἔγημαν. τὰς, δὲ ἐκ Λήμνου ἤγοντο, ἀχέδοσαν ἄλλοισι. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ Μινύαι ἀξύβρισαν, ἥ τε βασιλείης μετατιέντος, καὶ ἄλλα ποιέοντος οὐκ ὅσια. τοῖσι ὧν Λακεδαιμονίοισι ἔδοξε αὐτοὺς ἀποκτεῖναι. συλλαβόντος δὲ σφέας, κατέβαλον ἐς ἔρκτην. Ⓓτέσσερα δὲ οὗ, ἀν Ⓓτέσσερας Λακεδαιμόνιοι νυκτός. μετ' ἡμέρην δὲ, ἐδόκεον. ἐπεὶ ὧν ἐμελλόν σφέας κατὰ χρήσεσθαι, παραστήσασθαι αἱ γυναῖκες τὴν Μινυέων ἐοῦσαι ἀσάτε, καὶ τῶν πρώτων Σπαρτιητέων θυγατρόδεν, ἐσελθεῖν ἐς τὴν ἔρκτην, καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν ἑνάστη τοῖ ἑωυτῆς ἀνδρί. οἱ δὲ σφέας παρῆκαν, οὐδένα λόγον ποιεύμενοι τῶν ἀπ' αὐτέων ἔσεσθαι. αἱ δὲ, ἐπείτε ἐσῆλθον, πείθουσι τάδε. πᾶσαν τὴν, ἔχουσαν ἐδῆτα παραδοῦσαι τοῖσι ἀνδράσι, αὐτὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον. οἱ δὲ Μινύαι γνόντες τὴν γυναικείην ἐδῆτα, ἅτε γυναῖκον ἐξηίσαν ἔξω. ἐκφυγόντες δὲ τοῖ τρόπῳ τούτῳ, ἵζουσι αὖτις ἐς τὸ Τηΰγετον. τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον χρόνον, Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος τοῦ Τισαμενοῦ τοῦ Θρασάνδρου τοῦ Πολυνείκεος, ἔστελλε ἐς ἀκρικίλην ἐκ Λακεδαίμονος. ὢν δὲ ὁ Θήρας οὗτος γόνος ἦν μὲν, τοῦ Γενεαγόρεω, τοῦ Αἰσανίου τοῦ Πολυδέκεος τοῦ Εὐρυσθένεος τοῦ Ἀριστοδήμου τοῦ Αριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὑλλου τοῦ Ἡρακλέος, τῇ μητρὸς δὲ ἀδελφεὸς τοῖσι πασι Αριστοδήμου Εὐρυσθένεί τε καὶ Προκλέι. ἐόντων δ' ἔτι τῶν παίδων τούτων νηπίων, ὧν προπαίλων εἶχε ὁ Θήρας τὴν τῶν Σπάρτης Βασιλήιην. αὐξηθέντων δὲ τῶν ἀδελφεῶν, καὶ παραλαβόντων τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιεύμενος ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων, ἐπείτε ἐγεύσατο ἀρχῆς, οὐκ ἔφη μένειν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἀλλ' ἀπλεύσεσθαι ἐς οὓς συγγενέας, ἥσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρη καλεομένῃ νήσῳ, πρότερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ τάυτῃ, ἀπόγονοι Μεμβλιάρεω τοῦ Ποικίλεω, ἀνδρὸς φοίνικος. Κάδμου γὰρ ὁ Αγήνορος, Εὐρώπην διζήμενος, προσέσχε ἐς τὴν νῦν Θήρην καλεομένην. προσχόντι δὲ, ἔτε δὴ οἱ ἡ χώρη ἤρεσε, ἔτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τοῦτο, κατελείπει ἐν τῇ νήσῳ τάυτῃ, ἄλλους τε τῶν Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τὸν ἑωυτοῦ συγγενέα Μεμβλίαρον. οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην ὠν γενεᾶς, πρὶν ἢ Θήραν ἐλθεῖν ἐκ Λακεδαίμονος ὀκτὼ ἀνδρῶν. ὧν τούτων δὴ ὧν ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων ἔστελλε συνοικίσων τούτοισι, καὶ ὀνομαδὸν ἐξελὼν αὐτοὺς, ἀλλὰ κάρτα οἰκηίδυμον. ἐπείτε δὲ ἐν οἱ Μινύαι ἐκδεδάτοι ἐκ τῆς ἔρκτης, ἵζουσι ἐς τὸ Τηΰγετον, τ' Λακεδαιμονίων βαλομένων σφέας ἀπολλύναι, παραιτέεται ὁ Θήρας ὅκως μήτε φόνος γένηται, αὐτός τε ὑποδέκεται σφέας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρης. συγχωρησάντων δὲ τῶν γνώμη τῶν Λακεδαιμονίων. τριτοι τριηκοντόροισι ἐς οὓς Μεμβλιάρεω ἀπογόνους ἔπλωσε, οὐκ πάντας ἄγων οὓς Μινύας, ἀλλ' ὀλίγους πάνυ. οἱ γὰρ πλοῦνοι αὐτῶν, ἐτράποντο ἐς οὓς Παρωρεάτας, καὶ Καύκωνας. τούτους δὲ ἐξελάσαντες ἐκ τῆς χώρης, σφέας ἐωυτοῦ ἐς ἓξ μοίρας διεῖλον. καὶ ἔπειτα ἔκτισαν πόλιας τάσδε ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάγνησον. Θραξίας, Πύργον. Επιον. Νοῦδιον. τούτων δὲ τὰς πλοῦνας ἐπ' ἐμέο Ηλεῖοι ἐπόρθησαν. τὴν δὲ νῆσον ἀπὸ τοῦ οἰκιστέω Θήρα ἡ ἐπωνυμίη ἐγένετο. ὁ δὲ πᾶις, ὁ γὰρ ἔφη οἱ συμπλεύσεσθαι; οἰχωκότων ἔφη αὐτὸν καταλείψειν οἷς ἐν λύκοισι, ἀπὸ τοῦ ἐπεκράτησε. τοῦτο, τὸ οὔνομα τῷ γενεήσκῳ τούτῳ Οἰολύκῳ ἐγένετο. Διὰ κως τοῦτο ἐπεκράτησε. Οἰολύκου δὲ γίνεται Αἰγεύς. ἀπ' οὗ, Αἰγεῖδαι καλοῦνται φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. οἷσι δὲ ἐν τῇ φυλῇ τάυτῃ ἀνδράσι, οὐ μνᾶ ἐποίεεν τὰ τέκνα, ἰδρύσαντο ἐκ Δελφῶν Ἐρυννύων τ' Λαΐου τε καὶ Οἰδίποδος ἱρόν. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐμεινε τοῦτο τὸ οὔνομα καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων γεγονόσι. μέχρι μὲν νυν τούτου τοῦ λόγου, Λακεδαιμόνιοι Θηραίοισι κατὰ ταυτὰ λέγουσι. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, μοῦνοι Θηραῖοι ὧδε γενέσθαι λέγουσι. Γρῖνος ὁ Αἰσανίου ἐὼν Θήρα τούτου ἀπόγονος, καὶ βασιλεύων Θήρης τῆς νήσου, ἀπίκετο ἐς Δελφούς, ἄγων ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκατόμβην. εἵποντο δέ οἱ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν πολιητέων, καὶ δὴ καὶ Βάττος ὁ Πολυμνήστου, ἐὼν γόνος Εὐθυμιδέω τῶν Μινυέων. χρεωμένῳ δὲ τῇ Πυθίῃ γενεὴν τῇ Βασιλέι τῶν Θηραίων περὶ ἄλλων, χρᾷ ἡ Πυθίη κτίζειν ἐν Λιβύῃ πόλιν. ὁ δὲ, ἀμείβεται λέγων, ἐγὼ μὲν ὦ ναξ, πρεσβύτερός τε ἥκω εἰμὶ, καὶ

καὶ Βαρὺς ἀείρεσθαι. σὺ δὲ τίνα τῶνδε τῶν νεωτέρων κέλευε πρίεσθαι τάδε, ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα, καὶ ἐδείκνυε ὀλίγον τὸν Βάττον. τότε μὲν δὴ σωθῆναι, μετὰ δὲ, ἀπελθόντες, ἀλόγησαν ἔχοντα τοῦ χρηστηρίου, οὔτε Λιβύην εἰδότες ὅκου γῆς ἐστί, οὔτε τολμῶντες ὡς ἄφαντες χρῆμα ἀποστέλλειν ἄποικον, ἐπεὶ δὲ ἐτέων μετὰ ταῦτα, ὀκτὼ ἐγένοντο πάντα σφι τὰ κατὰ τὴν νῆσον, πλὴν ἑνὸς ὀφθαλμοῦ, χρεωμένοισι δὲ τοῖσι Θηραίοισι, πρόφορος ἡ Πυθίη τὴν ἐς Λιβύην ἀποικίην. ἐπέστη δὲ κατοῦ οὐδὲν ἧσσον μῆκος, πεμπτεύσαντες ἐς Κρήτην ἀγγέλους, διζημένους εἴ τις Κρητῶν ἢ μετοίκων, ἀποπλανώμενος ἐπὶ Λιβύης πρόσεισε γῆν. περιπλανώμενοι δὲ αὐτοὶ οὗτοι, ἀπίκοντο καὶ ἐς Ἰτανον πόλιν. ἐν τούτῳ δὲ συμμίσγουσι αὐτοῖσι πορφυρεύς, τῷ, οὔνομα ἦν Κορώβιος. ὃς ἐφη τῷ αἰόλῳ ἀπορριφθεὶς, ἀποικέσθαι ἐς Λιβύην. καὶ Λιβύης, ἐς Γλαύκειαν νῆσον. μισθῷ δὲ τοῦτον πείσαντες, ἦγον ἐς Θήρην. ἐκ δὲ Θήρης, ἔπλεον κατάσκοποι αὐτοῦ τὰ πρῶτα οὐ πολλοί. κατιδόντες δὲ τὸ Κορωβίου ἐς τὴν νῆσον τούτου δὴ τὴν Γλάυκειαν, τὸν μὲν Κορώβιον λείπουσι, σῖτα καταλιπόντες ὅσον δύο μῆνας, αὐτοὶ δὲ ἔπλεον τὴν ταχίστην, ἀπαγγελέοντες Θηραίοισι περὶ τῆς νήσου. ἀποδημεόντων δὲ τούτων πλέω χρόνον τοῦ συγκειμένου, τὸν Κορώβιον ἐπέλιπε τὰ πάντα. μετὰ δὲ, νῆας Σαμίας, ἐς Λιβύην κληρουχίην ἴσας Κωλαίου, πλεούσας ἀπ' Αἰγύπτου, ἀπέλαβε ἐς τὴν Γλάυκειαν ταύτην, ἀποβάντα δὲ οἱ Σάμιοι παρὰ τὸν Κορώβιον τὸν αὐτὸν λόγον, σῖτα οἱ ἐπιτιθέντες καταλείπουσι. αὐτοὶ δὲ ἀναχθέντες ἐκ τῆς νήσου, καὶ ὑλιχόμενοι Αἰγύπτου, ἔπλεον, ἀποφερόμενοι ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ. καὶ οὐ γὰρ εἶχε τὸ πνεῦμα, ἡρακλείας στήλας διεκπερήσαντες, ἀπίκοντο ἐς Ταρτησσόν. θείῃ τύχῃ χρεώμενοι. τὸ δὲ ἐμπόριον οὗτος, ὧν ἀκήρατον τότον τὸν χρόνον, ὥστε ἀπονοσήσαντες οὗτοι ὀπίσω, ἀπῆλθον ἐς Ελληνας αὐτοὺς, τὴν, ἡμεῖς ἀστρεκέα ἴσμεν, ἐκφορτίσαντες ἐκέρδησαν, μετά γε Σώστρατον τὸν Λασαράμαντος ἀδιάβλητον. οὐκ ἔχω γὰρ οὐκ οἷά τε ὄντα περὶ ἄλλου. οἱ δὲ Σάμιοι τῶν δεκάτων τὴν ὠνὴν ἐξελόντες, ἐξ πίθαντα ἐποίησαντο χαλκήιον, λαρνακοειδέος τρόπου. περιεξ δὲ αὐτὸ, γρυπῶν λιφαλὰ προκρόσσοι εἰσὶ. καὶ ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ηραιον, ὑποστήσαντες αὐτοῦ τρεῖς χαλκέους κολοσσοὺς, ἐπτακηχέας, ἕζοντας γονάσι ἐρηρεισμένους. Κυρηναίοισι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σαμίους ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου πρῶτα Θήραι μεγάλαι συνεμίβησαν. οἱ δὲ Θηραῖοι ἐπείτε τὸν Κορώβιον λιπόντες ἐν τῇ νήσῳ, ἀπίκοντο ἐς τὴν Θήρην, ἀπήγγελον ὡς σφι εἴη νῆσος ἣν Λιβύη ἐκπεπλωκυῖα. Θηραίοισι δὲ ἐασθέντες Ἀδελφεὸν τε ἐπ' Ἀδελφεοῦ πέμπειν κάλῳ λαχόντα. καὶ ἀπὸ τῶν χώρων ἁπάντων ἐπὶ τὰ ἑπτὰ ἐόντων, ἀνδρας εἶναι δέσφεων καὶ βασιλέα καὶ ἡγεμόνα Βάττον. ὕστω δὴ ἐλθόντα σφέας ἐς τὴν Γλάυκειαν. τοῦτα δὲ Θηραῖοι λέγουσι. τὰ δ' ἐπίλοιπα τοῦ λόγου, συμφέροντα ἤδη Θηραίοισι Κυρηναίοισι, Κυρηναῖοι γὰρ τὰ πρὸς Βάττου ὧδε μάλιστα ὁμολογέουσι Θηραίοισι. λέγουσι γὰρ ὅτῳ. ἔσι ἡ Κρήτης οἰκὸς πόλις. ἐν τῇ, ἐν μέσῳ Ετέαρχος Βασιλεύς, ὃς ὧδε θυγατρὶ ἀμύνετο, τῇ ὄνομα ἦν Φρονίμη, ὧδε τὰύτῃ ἔγημε ἄλλην γυναῖκα. ἡ δὲ ἐπεστεβοῦσα, ἐδοκίαζε εἶναι καὶ ἡ ἔργῳ μητρυιὴ τῇ Φρονίμῃ, παρέχουσά τε κακὰ, καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ μηχανωμένη. καὶ τέλος, μαχλοσύνῃ ἐπῳνείκασά οἱ, πείθει τὸν ἄνδρα τοῦτο ἔχειν οὕτω. ὁ δὲ, ἀναγνοὺς τὸ ἡ γυναικὸς, ἔργον ἐκ ὅσιον ἐμηχανᾶτο ὡς τὴν θυγατρί. ἦν γὰρ δὴ Θεμίσων ἀνὴρ Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Οαξῷ, ὄνομα ὁ Ετέαρχος παραλαβὼν ὡς ξυνίης, ἐξορκοῖ, ἢ μιν οἱ δικονήσειν ὅ, τι αὐ δοκήσῃ. ἐπείτε δὲ ἐξώρκωσε, ἄγει ἀγών οἱ, παρασιδοῖ τὴν ἑωυτοῦ θυγατρα. καὶ τάυτην ἐκέλευε κατὰ πόντον ὡς ἀπαγαγόντα. ὁ δὲ Θεμίσων, πόθῳ μεκτήσας τῆς ἀπάτης τὸν ὅρκον, ἁλυσάμενον τὴν ξυνίην, ἐποίεε τάδε. παραλαβὼν τὴν παῖδα, ἀπέπλεε. ὡς δὲ ἐν μέσῳ ἐν τῷ πελάγεϊ, ἀκρεσιδύμενον τὴν ἐξώρκωσιν τοῦ Ετεάρχου, ξοινίοισι αὐτὴν ἁλῶναι, κατῆκε ἐς τὸ πέλαγος. ἀναπαύσας δὲ, ἀπῆκε ἐς τὴν Θήρην. ἐν θόλῳ δὲ τῇ Φρονίμου παραλαβὼν Πολύμνηστον ἐὼν τῶν Θηραίων ἀνὴρ δόκιμος, ἐπαλλακεύετο. χρόνῳ δὲ πολλοῦ ὀφθέντος, ἐξεγένετο οἱ παῖς ἐκ νόφων, καὶ τραυλὸς, τῷ, ὄνομα ἐτέθη Βάττος, ὡς Θηραῖοί τε Κυρηναίοι λέγουσι. ὡς μὲν ἔγωγε δοκέω, ἄλλο τι. Βάττος ἢ μετωνομάδη ἐπείτε ἐς Λιβύην ἀπίκετο, ἀπό τε τοῦ χρηστηρίου τοῦ ἐγνομένου ἐν Δελφοῖσι αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίης, ἣν ἔσχε τὴν ἐπωνυμίην ποιεύμενον. Λιβυστὶ γὰρ τὸν Βασιλέα Βάττον καλέουσι. καὶ τούτου εἵνεκα δοκέω θεσπίζουσαν τὴν Πυθίην, καλέσαι μιν Λιβυκὴν γλώσσῃ, εἰδυῖαν ὡς Βασιλεὺς ἔσαι

Βαττος εξ εβδομηκοντα

γῆν οικιζοντα Κυρηνην ducta.

ἔσαι ἐν Λιβύῃ. ἐπείτε γὰρ ἀνοιχθῇ οὗτος, πλᾶθι ἐς Δελφοὺς πρὸς τὸ φώνης, ἐπιχειρήσαντί σοι, χρᾷ ἡ Πυθίη τάδε,

» Βάττ', ἦλθες φωνὴν αἰτέων. ἄναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων,
» ἐς Λιβύην πέμπει μηλοτρόφον οἰκιστῆρα.

Ὡς δὲ εἰκὸς ἐστὶ ἑλλάδι γλώσσῃ χρεωμένῳ, ὦ Βασιλεῦ, ὦι φωνὼ ἦλθε, ὃς δ' ἀμείβεται οἷσι, ὦ ναξ, ἐγὼ μὲν ἦλθον παρὰ σὲ χρησόμενος περὶ φωνῆς, σὺ δέ μοι ἄλλα ἀδυνατα χρᾶς, λιπαρέοντι Λιβύην ἀρικέσθαι. τί ὦ δυνάμει; κοίῃ χειρί; ταῦτα λέγων, οὐκ ἐπιθεὶς ἄλλα οἷ χρᾷ, ὡς δὲ ἤδη τοῦτο ἐθεάσατο οἷ ἦ ἐλθὼν πρότερον, οἴχεται μεταξὺ ἀπολιπὼν ὁ Βάττος ἐς τὴν Θήρην. μετὰ δὲ, αὐτός τε καὶ οἱ τοῦτο, καὶ οἷσι ἄλλοισι Θηραίοισι συνέφερε παλιγκότως. ἀγνοοῦντες δὲ τὰς συμφορὰς οἱ Θηραῖοι, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς περὶ τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε, συγκτίζουσι Βάττῃ Κυρήνην ἐς Λιβύης ἄμεινον πρήξειν. ἀπιέσελλον μετὰ ταῦτα τὸν Βάττον οἱ Θηραῖοι σὺν ναυτικοῖσι πλοίοισι δυοκαίδεκα. πλώσαντος δὲ ἐς τὴν Λιβύην οὗτοι, οὐ γὰρ εἶχον, ὅ τι ποιέωσι ἄλλο, ὀπίσω ἀπαλλάσσουσι ὅθι τὴν Θήρην. οἱ δὲ Θηραῖοι, κατηγομένους ἔβαλον, καὶ οὐκ ἐῶν τῇ γῇ προσίσχειν, ἀλλ' ὀπίσω πλώειν ἐκέλευον. οἱ δὲ, ἀναγκαζόμενοι, ὀπίσω ἀπέπλεον. καὶ ἔκτισαν νῆσον ὦι Λιβύῃ ἐγκάρσιον, τῇ, οὔνομα ὅτι ὡς καὶ πρότερον ἐρρήθη, Πλάτεια. λέγεται δὲ ἴση εἶναι ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηναίων πόλι. τάυτην οἰκέοντες δύο ἔτεα, οὐδενὶ γαῦρα σφι χρηστὰ συνέφερε, ὥστε αὐτῶν καταλιπόντες, οἱ λοιποὶ ἐώντες ἀπέπλεον ἐς Δελφούς. ἀπικόμενοι δὲ ὦι τὸ χρηστήριον. ἐχρέωντο, φάμενοι οἰκέειν τε τὴν Λιβύην, καὶ οὐδενὶ ἄμεινον πρήσσειν οἰκεῦντες, ἡ δὲ Πυθίη σφι πρὸς ταῦτα χρᾷ τάδε,

» Ἀσυ ἐμοῦ Λιβύην μηλοτρόφον οἶδας ἄμεινον,
» Μὴ ἐλθών ἐλθόντος. ἄγαν ἄγαμαι σοῦ φίλον σοῦ.

Ἀκούσαντες τούτων οἱ ἀμφὶ τὸν Βάττον, ἀπέπλεον ὀπίσω. ὡς γὰρ δὴ σφέας ἀπίει ὁ θεὸς ἡ ἀρικνέεσθαι, πρὶν δὴ ἀπικωνται ἐς αὐτὴν Λιβύην. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν νῆσον, καὶ ἀναλαβόντες τὸν, ἐλίποντο, ἔκτισαν αὐτῆς ἡ Λιβύης χῶρον αὐτίον ἡ νήσου, τῇ, οὔνομα ὦι Ἀζίρεος. νάπαι τε καλλισται ἐπ' ἀμφότερα συγκλείουσι. καὶ ποταμὸς τὰ ὕδατα παραῤῥέει. ἔσχον οἰκέον τὸν χῶρον ἓξ ἔτεα. ἑβδόμῳ δὲ σφέας ἔτει παρακαλέσαντες Λίβυες, ὡς ἀμείνονα χῶρον ἄξουσι, αὐτὸς ἐγνωσαν ἐκλιπεῖν. ἦγον δὲ σφέας ἐνθεῦτεν οἱ Λίβυες, ἀναστήσαντες πρὸς ἑσπέρην καὶ τὸν λίβα τοῦ χώρου. ἵνα δὲ ἐξιόντες οἱ Ἕλληνες μὴ ἴδοιεν, συμμετρησάμενοι τὴν ὥρην ἡ ἡμέρης, νυκτὸς παρεξῆγον. ἔστι δὲ ἡ χώρη αὕτη οὔνομα Ἴρασα. ἀγαγόντες δὲ σφέας ὦι λιμνην λεγομένην εἶναι ἀπόλλωνος, εἶπαν. ἄνδρες Ἕλληνες, ἐνθαῦτα οἰκὶ τόπος ἐστὶ οἰκήιος. ἐνθαῦτα γὰρ ὁ οὐρανὸς τέτρηται. ὧδε μὲν νυν Βάττῃ τῷ οἰκιστῇ ἡ ζώης ἀρξαντος ὦι τεσσεράκοντα ἔτεα, καὶ τὸν παῖδα αὐτὸν Ἀρκεσίλεα ἄρξαντα ἐννεακαίδεκα ἔτεα, οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἑόντες πλεῦνες, ὅσοι ἀρχὴν ἐς τὴν ἀποικίην ἐστάλησαν. ὦι δὲ τῷ τρίτῳ Βάττῳ τῷ Εὐδαίμονος καλεομένου. Ἕλληνας πάντας ὥρμησε χρήσασα ἡ Πυθίη πλέειν, συνοικήσοντας Κυρηναίοισι Λιβύην. ἐπεκαλέοντο γὰρ οἱ Κυρηναῖοι ὦι γῆς ἀναδασμῷ. ἔχρησε δὲ ὧδε ἔχοντα,

» Ὃς δὲ κεν ἐς Λιβύην πολυήρατον ὕστερον ἔλθῃ
» Γῆς ἀναδασομένης, μετά οἱ πόκα φαμὶ μελήσειν.

Συλλεχθέντες δὲ ὁμίλεον πολλοὶ ἐς τὴν Κυρήνην, πρόσθε μὲν πολλῷ οἱ περίοικοι Λίβυες, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ᾧ δὴ, οὔνομα ὦι Ἀδικράν, οἷα δὴ τε χώρης στερισκόμενοι, καὶ πρηϊδίζοντος ἐπὶ τὴν Κυρηναίων, πέμψαντες ἐς Αἴγυπτον, ἐδόσαν σφέας αὐτοὺς Ἀπρίῃ τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ ὁ δὲ, συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλὸν, ἐπέμπε ἐπὶ τὴν Κυρήνην. οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἐκράτησαν ἀμυνόμενοι ἐς Ἴρασα χῶρον, καὶ ἐπὶ λιμνην Θέστιν, σωιζόμενόν τε ἴσχουσι Αἰγυπτίοισι, οὐ γὰρ οὐ προεῤῥιγωμένοι πρότερον Αἰγύπτιοι Ἕλλησι, καὶ παρὰ χρεὸν μοι, διεφθάρησαν ὅτι ὀλίγοι τινὲς αὐτέων ἀπῆλθον ἐς Αἴγυπτον αὖτις κοῦτω Αἰγύπτιοι κατὰ τοῦτο ἐπὶ μεμφόμενοι Ἀπρίῃ, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ. ποιήσαντος δὲ Βάττου γίνεται παῖς Ἀρκεσίλαος, ὃς βασιλεύσας πρῶτα τοῖσι ἑωυτοῦ ἀδελφεοῖσι, ἐστασίασε. ἐς ὅμαρ οὖν τοῦτοι ἀπολιπόντος, οἴχοντο ἐς ἄλλον χῶρον ἡ Λιβύης. καὶ ἐπ' ἑωυτῶν βαλλόμενοι, ἔκτισαν πόλιν ταύτην, ἡ τότε καὶ νῦν Βάρκη καλέεται. ἱστέοντος δ' ἅμα αὐτῶν, ἀπέσαν ἀπὸ τῶν Κυρηναίων οὐκ Λίβυες. μετὰ δὲ, Ἀρκεσίλαος ὁρμᾶται οὐκ Λίβυας. ἐπὶ τοὺς ἐστασιακότας αὐτὸν, οἴχονται φεύγοντες πρὸς οὐκ οἷους τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλαος ἐπὶ τοὺς φεύγοντας, ἐς ὃ ἐν Λιβύῃσι τε ἡ Λιβύης ἐγένετο ὦι δυάκων ἡ ἔδοξε οἷσι Λίβυσι ὦι θεὸν ἀπὸ οἱ συμβαλόντες ἦ, ἐνίκησαν αὐτὸν Κυρηναίους ὥστε, ὥστε ἑπτακισχιλίους ὁπλίτας Κυρηναίων ἐνθαῦτα πεσεῖν. μετὰ δὲ τὸ πρῶτα τοῦτο, Ἀρκεσίλεων μὲν κάμνοντά τε, καὶ φάρμακον πεπωκότα, ὁ ἀδελφεὸς Ἁλίαρχος χρᾷ ἀρτηνίγει. Ἁλιάρχου δὲ ἡ γυνὴ Ἀρκεσίλεω δόλῳ κτείνει, τῇ, οὔνομα ὦι Ἐρυξώ. ἀπεδέξατο δὲ τὸ τῶν Βασιλητίδων κοῦτος Ἀρκεσίλεω ὁ πάις Βάττῃ χωλὸς ἐὼν, καὶ οὐκ ἀρτίπους. οἱ δὲ Κυρηναῖοι πρὸς τὴν καταλαβοῦσαν συμφορὴν, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς ἐπειρησομένους ὅ τι τινα τρόπον κατασταθεῖεν, ἀάλιστα αὖ οἰκέοιεν. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευσε σφέας ἐκ Μαντινέης ἡ Ἀρκαδίης κατασπάσαι ἀγαγέσθαι. ἄστεος ὧν οἱ Κυρηναῖοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδοσαν ἄνδρα σφῶν ἑλέσθαι κατιμώτατον, τῷ, οὔνομα ὦι Δημώναξ. οὗτος ὧν ὑπὸ ἀπομνήμονος ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ μαθὼν ἕκαστα, ἔδοξε μὲν, τριφύλους ἐποίησε σφέας τῆδε διαθείς. Θηραίων μὲν γὰρ καὶ τῶν περιοίκων, μίαν μοίρην ἐποίησε, ἄλλην δὲ, Πελοποννησίων, καὶ Κρητῶν. τρίτην δὲ, νησιωτέων πάντων. ἔδωκε δὲ, τῷ Βασιλεῖ Βάττῃ τεμένεα ἐξελὼν, καὶ ἱερωσύνας, τἄλλα πάντα, τὰ πρότερον εἶχον οἱ Βασιλῆες, ἐς μέσον τοῦ λήμνου ἔθηκε. ὦι μὲν δὴ κύκλου τοῦ Βάττεω, οὕτω διετέλεε ἐὸντα. ὦι δὲ τοῦ πλησίου Ἀρκεσίλεω, πολλὴ παραχὴ πρὸς τὴν τεμένεα ἐγίνετο. Ἀρκεσίλεως γὰρ ὁ Βάττου τε τοῦ χωλοῦ καὶ Φρετίμης, οὐκ ἔφη ἀνιέσθαι κατὰ τὰ, ὁ Δημώναξ Ἀρκεσίλεως γὰρ ὁ Βάττου τε τοῦ χωλοῦ καὶ Φρετίμης, οὐκ ἔφη ἀνιέσθαι κατὰ τὰ, ὁ Δημώναξ ἐτάξε, ἀλλὰ ἀπαίτεε τὰ τῶν προγόνων γέρεα. ἐνθεῦτεν στασιάζων, ἐσῴθη, καὶ ἔφυγε ἐς Σάμον. ἡ δὲ μήτηρ οἱ, ἐς Σαλαμῖνα ἡ Κύπρου ἔφυγε. ἡ δὲ Σαλαμὶς ὑπὸ τοῦ Εὐέλθοντος τὸν χρόνον ἐπεκράτεε Εὐέλθων, ὃς τὸ ἐν Δελφοῖσι θυμιατήριον ἐὸν ἀξιοθέητον, ἀνέθηκε. τό, ἐν ὦι Κορινθίων θησαυρῷ κέεται. ἀπικομένη δὲ παρὰ τοῦτο ἡ Φρετίμη, ἐδέετο ἐξαιτέουσα, ἡ κατάξει σφέας ἐς τὴν Κυρήνην. ὁ δὲ Εὐέλθων, τοῦ μᾶλλον ἢ ἐξαιτήσει οἱ ἐδίδου. ἡ δὲ, λαμβάνουσα τὸ διδόμενον, καλὸν μὲν ἔφη καὶ τοῦτο εἶναι, κάλλιον δὲ ἐκεῖνο, τὸ δυνατὰ οἱ δοίη ἐξαιτήσει. τοῦτο γὰρ ὦι πατρὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε. τελευταῖον οἱ ἐξέπεμψε λῶρον ὁ Εὐέλθων, ἄτρακτον χρύσεον, καὶ ἀλαπάτην. πρόσθεν δὲ οἱ καὶ εἴρητο. ἐπειπάσης δὲ αὐτῆς ἡ Φρετίμης τοῦτο ἔπος, ὁ Εὐέλθων ἔφη, γυναῖκας δωρέεσθαι, ἀλλ' οὐ ξεναπήν. ὁ δὲ Ἀρκεσίλεως τοῦτον τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σάμῳ, συνήγειρε πάντα ἄνδρα ὑπὸ γῆς ἀναδασμῷ. συλλεγομένου δὲ στρατοῦ πολλοῦ, ἐστάλη ἐς Δελφοὺς Ἀρκεσίλεως, χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ περὶ κατόδου. ἡ δὲ Πυθίη χρᾷ τάδε.

Ἐπὶ μὲν τέσσερας Βάττους, καὶ Ἀρκεσίλεως τέσσερας, ὀκτὼ ἀνδρῶν γῆτεας δισσοὶ ὑμῖν Λοξίης βασιλεύειν Κυρήνης. πλέον μὲν τοῦτο, δὲ πειρᾶσθαι παραινέει. σὺ μὲν οἱ ἥσυχος εἶναι κατελθὼν ἐς τὴν σαυτοῦ. ἢν δὲ τὴν λιάμενον εὕρῃς πλέιν ἀμφορέων, μὴ ἐξοπίσω σὺ ἀμφορέας, ἀλλ' ἀποπέμπε κατ' οὖρον. εἰ δὲ ἐξοπίσω τὴν λιάμενον, μὴ εἰσέλθῃς ἐς τὴν ἀμφέρυτον. εἰ δὲ μή, ἀρβαινέεσκε καὶ αὐτός, καὶ ταῦρον ὁ καλλίδυον.

Ταῦτα ἡ Πυθίη Ἀρκεσίλεω χρᾷ. ὁ δὲ, παραλαβὼν σὺν ἐκ Σάμου, κατῆλθε ἐς τὴν Κυρήνην, καὶ ὦι κρατήσας τῶν πραγμάτων, τὸν μαντηίου ἐκ ἐμέμνητο, ἀλλὰ δίκας σὺν αὐτισασίους τοὺς ἄστεος ἐλεῶν τοῦ φυγῆς. τοὺς δὲ, οἱ μὲν, ὑπεράσπαρ ἐκ ἡ χώρης ἀπαλλάσσοντο. σὺν δὲ τοὺς πίνας χειρωσάμενον ὁ Ἀρκεσίλεως, ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ὧν ἀσφαλείῃ. τοὺς μὲν νυν Κνίδιοι ἀπῳκισθήσαν πρὸς τὴν σφετέρην, ἐρρύσαντο, καὶ ἐς Θήρην ἀπέστειλαν. ἑτέρους δὲ πινας τῶν Κυρηναίων ἐς τύργον μέγαν Αγλωμαχόν καταφυγόντας ἰδιωτικὸν, ὕλῃ πρήνησι Ἀρκεσίλεως, ἐνέπρησε. μαθὼν δὲ ἐπεξεργασμένοισι τὸ μαντήιον ἐὸν τοῦτο, ὅτι μὴ ἡ Πυθίη οὐκ ἔα εὑρόντα ἓν τῇ καμίνῳ σὺν ἀμφορέας ἐξοπίσω, ἔργον ἐκὼν ἡ Κυρηναίῳ πόλιος, ἀπεμαίνωνε τε τὸν μεχρηιμόν θάνατον, καὶ δοκέων ἀμφέρυτον τὴν Κυρήνην εἶναι. ἔσχε δὲ γυναῖκα συγγενέα ἑωυτοῦ, θυγατέρα δὲ τοῦ τῶν Βαρκαίων Βασιλέος, τοῦ, οὔνομα ὦι Ἀλαζίρ. παρὰ τοῦτον ἀπικνέεται, ἱκέτις μὲν Βαρκαίων τε ἀνδρῶν, καὶ τῶν ἐκ Κυρήνης

Κυρήνης Φυγάδων πινὲς καταμαθόντες ἀγοράζοντα, ἐτείνοντο πῶς δὴ, ἐὼν τὸ κορυφαῖον αἰεὶ τοῦ Αλαζῶνος, Αρκεσίλεως μὲν νυν εἶτε ἐκὼν, εἴτε ἄκων ἐξαμαρτὼν τὸ χρησμοῦ ἐξέπεσε μοίρης τῆς ἐωυτοῦ. ὁ δὲ μήτηρ Φερετίμη, τίνος μὲν ὁ Αρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ διαιτᾶτο ἐξηγήσασθαι οὐκ ἔχω· ἐωυτοῦ δὲ κακὸν, ὁ δὲ εἶχε αὐτὸ τοῦτο παιδὸς τὰ γέρεα ἐν Κυρήνῃ, τῇ τἄλλα νεμομένῃ τῇ ἐν βουλῇ παρείζουσα. ἐπείτε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀκμαζόντα οἱ τὸν παῖδα, φοβεῦτο, οἰχόμενος ὅτι Αἰγυπτίων ἦσαν γὰρ οἱ ἐκ τοῦ Αρκεσίλεω ὕβριν εἰς Καμβύσεα τὸν Κύρου ποιησάμενοι, ἔτεσι γὰρ ὕστερον Αρκεσίλεως, ὃς Κυρήνην Καμβύσῃ ἐδούλωσε, καὶ φόρους ἐπέταξαν. ἀπικόμενος δὲ ἐς Αἴγυπτον ὁ Φερετίμη, Αρυάνδεω ἱκέτης ἵζετο, τιμωρῆσαι ἐωυτῇ μεγάλως, πρὸ ἰσχυρῆς πρόφασιν, ὡς δὴ τὸν μάλιστα ὁ πᾶς οἱ τένυκτε. ὁ δὲ Αρυάνδης ὑπῆρχε ὑπὸ Καμβύσεω κατεστεώς· ὃς ὕστερον χρόνον οὐκ ὀλίγον παρεσυνέμιξε Δαρείῳ, διαφθάρη. πυθόμενος γὰρ καὶ ἰδὼν Δαρεῖον ἐθέλοντα μνημόσυνον ἐωυτοῦ λιπέσθαι ἔργον, τὸ μὲν ἄλλο ἐκ βασιλεῖ κατεργασμένον, ἐμιμέετο ἔργον, ἐς ὃ ἔλαβε τὴν μοῖραν. Δαρεῖος μὲν γὰρ χρυσίου καθαρώτατον ἀπεψήσας ἐς τὸ δυνατώτατον, νόμισμα ἐκόπα. Αρυάνδης δὲ ἄρχων Αἰγύπτου, ἀργύριον τοῦτο τὸν ἐποίεε. καὶ νῦν ἔτι ἀργύριον καθαρώτατον τὸ Αρυανδινόν. μαθὼν δὲ Δαρεῖος μιν ταῦτα ποιεῦντα, ἀπέλιπε οἱ ἄλλως ἐπενείκας, ὡς οἱ ἐπανισάμενος, ἀπέκτεινε. τόν δὲ οὖν ὁ Αρυάνδης καπικτέρας Φερετίμην, διαδοῖ αὐτῇ στρατὸν ἐπ' Αἰγύπτου ἅπαντα, καὶ τὸν πεζὸν, καὶ τὴν ναυτικήν. στρατηγὸν δὲ τοῦ μὲν πεζοῦ, Αμασιν ἀπέδεξε, ἄνδρα μαχάριον· τοῦ δὲ ναυτικοῦ Βαδύλωνα, ἐόντα πασαργάδην γνώ- τὴν δὲ ἀπέστειλε τὴν στρατιὴν Αρυάνδης, πέμψας ὅτι τὴν Βάρκην λιπαίνει, ἐπιθυμέοντα τίσεσθαι ὁ Αρκεσίλεω ἀκτεάνας. οἱ δὲ Βαρκαῖοι αὐτὸν ἐποιήσαντο πάντων. πολλά τε γὰρ καὶ κακὰ πάσχειν ὑπὸ αὐτοῦ συνέβαινε. ἀπὸ δὲ τούτων ὁ Αρυάνδης οὕτω δὴ τὴν στρατιὴν ἀπέστειλε ἅμα τῇ Φερετίμῃ. αὐτὴ μὲν νυν αἰτίη πρόφασις τοῦ λόγου ἐγίνετο. ἀπεπέμπετο δὲ ἡ στρατιὴ ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὧδε Λιβύων κατεστρόφη. Λιβύων γὰρ δυνέθνεα πολλά, καὶ παντοῖά ἐστι. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα, βασιλέος οὐ φροντίζε Δαρείου οὐδέν. οἰκέουσι δὲ κατὰ τάδε Λιβύων ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι. πρῶτοι Ασυρμαχίδαι Λιβύων κατοικέουσι, οἱ νόμοισι μὲν, τὰ πλεῖστα Αἰγυπτίοισι χρέωνται. ἐσθῆτα δὲ φορέουσι, οἵην οἱ ἄλλοι Λίβυες. οἰκία δὲ γυναῖκες αὐτῶν, ψέλλιον πόδα ἑκατέρῃ τῶν σκυτίνων φορέουσι χάλκεον. τὰς κεφαλὰς δὲ κομῶσαι, τὸν φλέβας ἐπεὰν λάβωσι τὸν ἑωυτῶν, ἑκάστη αὐτῶν ἀνίησι, καὶ οὕτω ξυρῆται. οὗτοι δὲ μοῦνοι Λιβύων τὸν ἥλιον πρῶτοι ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα ὀρθοῦσι. ἐπὶ τοῦ Βασιλέος μοῦνοι τὰς παρθένους μελλούσας συνοικέειν ὦν διεκνύουσι. ἢν δὲ ἀν τοῦ Βασιλέος ἀρέσκῃ γένηται, τὸν πύκτῃ διαπαρθενεύεται. παρέχουσι δὲ οὗτοι οἱ Ασυρμαχίδαι ἀπ' Αἰγύπτου μέχρι λιμνὸν, τοῦ, οὔνομα Γλαυκός ἐστι. πάντων δὲ ἔχονται γειτόνων, νεμόμενοι τὴν πρὸς ἑσπέρην χώρην, μέχρι Αφροδισιάδος νήσου. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χώρῳ κεῖται, ἥ τε Γλαυκὰ νῆσος ὠνόμασται, τὴν, ἔκτισαν Κυρηναῖοι. καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ Μυκαλαὶος λιμήν ἐστι, καὶ Αζιρις. τὴν, οἱ Κυρηναῖοι οἰκέουσι. καὶ τὸ Σίλφιον ἄρχεται ἀπὸ κύπρου παρήκει δὲ ἀπὸ Γλαυκὸς νήσου, μέχρι κυρτοῦ σόματος ἡ σύρτις τὸ σίλφιον, νόμοισι δὲ χρέωνται οὗτοι παραπλησίοισι τοῖσι ἑτέροισι. γυναῖκας δὲ ἔχοντες τὸν πολλὰς ἔχουσι Ασβύστας. οὗτοι τὸ ὑπὲρ Κυρήνης οἰκέουσι. τὸν θαλάσσαν δὲ οὐ κατοικέουσι Ασβύσται. τὸ γὰρ παρὰ θάλασσαν, Κυρηναῖοι νέμονται. τὸ δὲ πρὸ τούτου ἐστὶ ἄκρη πρὸς ἑσπέρην, ἀλλὰ μάλιστα Λιβύων εἰσί. νόμους δὲ τοὺς πλείστους μιμέονται τοὺς τῆσι Λυσιάνασσα τοῦ Κυρηναίων, Ασβυσταίων δὲ ἔχοντες τὸ πρὸς ἑσπέρης Αὐχίσαι. οὗτοι ὑπὲρ Βάρκης οἰκέουσι, κατήκοντες τὸν θάλασσαν κατ' Ἰευσπόριδας. Αὐχισταὶ δὲ κατὰ μέσον τὸν χώρης οἰκέουσι Κάβαλοι, ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατὰ Ταύχειρα πόλιν τὴν Βαρκαίης. νόμοισι δὲ τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης. Αὐχισταὶ δὲ κατὰ τοῦτο τὸ πρὸς ἑσπέρης ἔχοντες Νασαμῶνες. ἔθνος ἐὸν πολλόν. οἱ τὸ θέρος κατὰ τοὺς καρποὺς τοὺς τῇ θαλάσσῃ τὰ πρόβατα, ἀναβαίνουσι ἐς Αἴγιλα χῶρον ὀπωρίζοντες τοὺς φοίνικας. οἱ δὲ, πολλοί, καὶ ἄμφιλαφέες πεφύκασι πάντες, ἐόντες καρποφόροι. οὗτοι δὲ ἀπηλεήκασι, ἐπεὰν θηρεύσωσι, αὐτοὺς πρὸς τὸν ἥλιον, καταλείουσι. καὶ ἔπειτα γάλα ὠμὸν πάσσοντες, πίνουσι. γυναῖκας δὲ νομίζουσι πολλὰς ἔχειν ἕκαστος, ἐπίκοινον αὐτέων τὸν μίξιν ποιεῦνται, τρόπῳ παραπλησίῳ, τῷ, καὶ Μασσαγέται ἐπεὰν σκιμπόνας πρόσηνται,

πρόσωνται, μίσγονται. πρῶτον δὲ γαμέουσι Νασαμῶνες ἀνδρὸς, νόμον δὲ τὸν νυμφίον νυκτὶ τῇ πρώτῃ ἐξ πάντων διεξελθεῖν τὸν διαιτυμένων μισγόμενον. τὸν δὲ, ὡς ἕκαστος οἱ μίχλῃ, διὰ οἱ λῶρον, τὸν, αὐτὸν ἔχει φορέοντα ἐξ οἴκου. ὅρκοισι δὲ οὐ μαντικῇ χρέωνται τοιῇδε. ὀμνῦσι μὲν οὓς παρὰ σφίσι ἄνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι τούτους, τῶν τύμβων ἅπτόμενοι. μαντεύονται δὲ ὧδε τῶν προγόνων φοιτεόντων τὰ σήματα. καὶ κατευξάμενοι, ὡς κατακοιμέωνται. τὸν, δ' ἂν ἴδωσι τῇ ὄψει ὠφελιμον, τοῦτο χρῶνται. πίστισι δὲ τοῖσι χρέωνται, ἐκ χειρὸς διδοῦ πιεῖν. καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ ἑτέρου πίνει. ἢν δὲ μὴ ἐθέλωσι ὑγρὸν μηδὲν, οἱ δὲ, χαμόθεν ἀποδοῦ λαβόντες, λείχουσι. Νασαμῶνες δὲ προσόμοιοί εἰσι Ψύλλοι, οὗτοι ἐξαπολώλασι τρόπῳ τοιῷδε, ὁ νότος σφι πνέων ἄνεμος, τὰ ἕλυτρα τῶν ὑδάτων ἐξήνυκε. ἡ δὲ χώρη σφι πᾶσα ἐντὸς ἐστὶ τῆς σύρτιος, ἐν ἀνυδρίῃ. οἱ δὲ Βασσάμωνοι κοινῷ λόγῳ, ἐστρατεύοντο ἐπὶ τὸν νότον. λέγω δὲ ταῦτα, τὰ λέγουσι Λίβυες. καὶ ἐπείγενοντο ἐν τῇ Ψάμμῃ, πνεύσαντος ὁ νότος, κατέχωσε σφέας. ἐξαπολομένων δὲ τούτων, ἔσχον τὴν χώρην οἱ Νασαμῶνες. τούτων δὲ κατύπερθε πρὸς νότον ἄνεμον, ἐν τῇ θηριώδει, οἰκέουσι γαρᾶμαντες, οἳ πάντα ἀνθρωπον φεύγουσι, καὶ παντὸς ὁμιλέουσι. καὶ οὔτε ὅπλον ἐκτήατοι ἀρήϊον οὐδέν, οὔτε ἀμύνεσθαι ἐπίστανται. οὗτοι μὲν δὴ κατύπερθε οἰκέουσι Νασαμώνων. τὸ δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν ἔχοντα τὸ πρὸς ἑσπέρης Μάκαι, οἱ λόφῳ λειροῦνται. τὸ μέσον τῶν τριχῶν ἀνιέντες ἀπέρδουσι. τὰ δὲ γένυα καὶ γένυα, λειροῦνται ἐν χρῷ. ὅταν δὲ τὸν πόλεμον, προθῶν καταγαίων ἅρματα φορέουσι πολεμήϊα. ἀπὸ δὲ αὐτῶν, Κίνυψ ποταμὸς ῥέων ἐκ λόφου καλεομένου Χαρίτων, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Χαρίτων, δασὺς ἰδέσθαι, εὐσσός ἐστι, καὶ ἄλλης ἡ πολυκαταλεχθείσης Λιβύης ψιλῆς. ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν, σταδίοι δισχίλιοι εἰσι. Μακαίων δὲ τούτων ἐχόμενοι γίνονται ἄνδρες εἰσι. τὸν, αἱ γυναῖκες πολυσφύρεαι σφι ἅρματα πολλὰ ἑκάστη φορέει κατὰ τοιόνδε τι, ὡς λέγεται. κατ' ἄνδρα ἕκαστον μιχθέντα, πολυσφύρεον πολυσίδηρον ἐστὶ ἐπὶ τοῦ ἄξονος. τὸν δ' ἂν πλεῖστα ἔχοι, οὗτοι ἀρίστη δίδοκται εἶναι, ὡς τοὺς πλείστους ἀνδρῶν φιλήσασα. ἀκτὴ δὲ προέχουσα ἐς τὸν πόντον τούτων τὸν γίνονται, νέμονται λωτοφάγοι, οἳ τὸν καρπὸν μοῦνον τὸν λωτὸν τρώγοντες, ζώουσι. ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς, ἔστι μέγαθος ὅσον τε ἡ χίος. γλυκύτητα δὲ, τὸν φοίνικος τὸν καρπῷ προσεικέλος. ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦτου οἱ λωτοφάγοι καὶ οἶνον. λωτοφάγων δὲ τὸ παρὰ θάλασσαν ἔχοντας Μάκρυλοι, λωβοὶ μὲν καὶ ἔτι νεώμενοι, ἀτὰρ ἥσσόν γε τῶν πρότερον λεχθέντων. κατήκουσι δὲ ὧδε ποταμοῦ μέγαν, τοῦ, οὔνομα Τρίτων ὄνομα. ἐκδιδοῖ δὲ ὅτος ἐς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα. ἐν δὲ αὐτῇ, νῆσος ἐστὶ, τῇ, οὔνομα Φλά. τάυτην δὲ τὴν νῆσον Λακεδαιμονίοισί φασι λόγιον εἶναι κτίσαι. ἔστι δὲ καὶ ὅλος λόγος λεγόμενος. Ἰήσονα, ἐπείτε οἱ ἀργὸν ἐποιήσαντο τὸν τρίποδα χάλκεον, πορεύεσθαι περιπλώοντα Πελοπόννησον, βουλόμενον ἐς Δελφοὺς ἀπικέσθαι. καί μιν ὡς πλέοντα γῆ κατὰ Μαλέαν, ἐπολαβεῖν ἄνεμος Βορέης, καὶ ἀπενεῖκαι πρὸς τὴν Λιβύην. πρὶν δὲ καταδῆσαι γῆν, ἐν τοῖσι Βράγχεσι γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος. καί οἱ ἀπορέοντι τὴν ἀναγωγὴν, λόγος ὅδε φανῆναι Τρίτωνα, καὶ δώσειν τὸν Ἰήσονα ἐωυτῷ σφέων τὸν τρίποδα, φάμενός σφι καὶ τὸν πόρον δείξειν, καὶ ἀπήμονας ἀπελεύσειν. πειθομένου δέ τοι Ἰήσονος, ὅτω δὴ τὸν τε δίεκπλοον τῶν Βραγχείων δοκεῖν εἶναι ἐν τῷ ἐωυτοῦ ἱρῷ, ἵδρυσάμενόν τε τὸν τρίποδα, καὶ ἐπὶ σφίσι αὐτοῖσι Ἰήσονι σημήναντα τὸν πάντα λόγον, ὡς ἐπιὼν τὸν τρίποδα κομίσειε τῷ ἐκγόνων τις ἐν τῇ ἀργοῖ συμπλεόντων, τότε ἑκατὸν ὠλίας οἰκῆσαι πρὸ τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἑλληνίδας πάσας εἶναι ἀνάγκην. ταῦτα ἀκούσαντας οὕς ὠλιχωρίους τῶν Λιβύων, λιπεῖν τὸν τρίποδα. οὗτοι δὲ ἔχονται τῆς Μαχλύων Αὐσέων. ὅτοι δὲ καὶ οἱ Μάχλυες, περὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης οἰκέασι. τὸ μέσον δὲ σφι ὁρίζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυες, τὰ ὀπίσω κομέουσι τῆς κεφαλῆς. οἱ δὲ Αὐσέων, τὰ ἔμπροσθεν. ὁρτὴ ἤ φιλαυσίη Αθηναίης. ἀπὸ παρθένοι αὐτῶν δίχα διαστάσαι, μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθοισί τε, καὶ ξύλοισι, τῇ αὐθιγενεῖ θεῷ λέγουσαι τὰ πάτρια ἀρτελέειν. τὴν, Αθηναίην καλέουσι. τὰς δὲ ἀποθνησκούσας παρθένους ἐκ τῶν προῳμάτων, ἀποδυσαμένας καλέουσι. πρὶν δ' ἀνεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τάδε ποιεῦσι. κοινῇ παρθένον τὴν καλλιστεύσασαν ἑκάστη τε κορυθέα,

νοεμβίη, καὶ πανσπλίη ἑλλωνικῇ, καὶ ἐπ' ἄρμα ἀναβιβάσαντες, ποδιώκουσι τὸν λίμνην
λύκην. ὁτέοισι δὲ κοπάλαι ἐνόσεον τὰς παρθένους πρὶν ἢ σφι Ελλῆνας παροικιδίωαι,
οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ὁκέως δ' ὧν Αἰγυπτίοισι ὅπλοισι κοσμέεσθαι αὐτάς. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου
καὶ τὸν ἀσπίδα, καὶ τὸ κράνεον φημὶ ἀπῖχθαι ἐς τοὺς Ελλῆνας. τὸν δὲ Αθηναίην φασὶ Γο-
σειδέωνος εἶναι θυγατέρα, καὶ τὴν Τριτωνίδος λίμνης, καὶ μιν μεμφθεῖσάν τι τῷ πα-
τρὶ, δοῦναι ἑωυτὴν τῷ Διΐ. τὸν δὲ Δία ἑωυτὸν μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦτα μὲν
λέγουσι. μίξιν δὲ ἐπίνοιον τῶν γυναικῶν ποιέονται, οὔτε συνοικέοντος, ἀτιμωτέρην τε
μισγόμενοι. ἐπεὰν δὲ γυναικὶ τὸ παιδίον ἀδρὸν γένηται, συμφοιτέουσι τῶνδε οἱ ἄν-
δρες τρίτου μηνός. καὶ τῷ, ἂν ἔπῃ τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τοῦτον πατέα νομίζεται. οὗτοι
μὲν οἱ παραθαλάσσιοι σφέων νομάδων Λιβύων εἰρέαται. ὑπὲρ δὲ τούτων, ἐς μεσόγαιαν ἡ θη-
ρεύσιος ὅση Λυβύη. ὑπὲρ δὲ τῆς θηρεύσιος, ὀφρύη ψάμμου κατήκει, παρατείνουσα ἀπὸ Θη- 10
βαίων τῶν Αἰγυπτίεων ἐπὶ ἁρπλητίας πόλιος. ἐν δὲ τῇ ὀφρύῃ ταύτῃ μάλιστα σφέα ἡμερέων
ὁδὸς, ἄλλος ὄρος πρύφια πᾶν χόνδρος μεγάλας ἐν κολωνοῖσι. κῆ δὲ κατύφησι ἐκάστων τῶν κολωνῶν,
ἀνακοντίζει ἐκ μέσου τοῦ ἄλλος ὕδωρ ψυχρόν, καὶ γλυκύ. πόλιες δὲ αὐτὸ, ἄνθρωποι οἰκέουσι ἔχα-
τοι πρὸς τῇ ἐρήμου, καὶ ὑπὲρ τῆς θηρεύσιος. πρῶτοι μὲν ἀπὸ Θηβαίων σφέα ἡμερέων ὁδὸς ἐστὶ
Αμμώνιοι, ἔχοντες τὸ ἱρὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαιέος Διός. καὶ γὰρ τὸν ἐν Θήβῃσι, ὡς καὶ πρόσθεν εἰρη-
Jons Thebay τού μοι, κριοπρόσωπον τοῦ Διὸς τὸν ἄγαλμά ἐστι. τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ ἐπιβαῖνον
ἐόν. τὸ, τὸν μὲν ὄρθρου γίνεται χλιαρόν. ἀγορῆς δὲ πληθυούσης, ψυχρότερον. μεσαμβρίη τέ
ἐστι, καὶ τὸ μάστα γίνεται ψυχρόν. τρίκαπτα δὲ ἀρδύσι οἱ κήπους. ἀπέκλινε δὲ ἡ ἡ-
μέρης, ὑπίεται τοῦ ψυχροῦ ἐς ὃ ἐστὶ τά τε ὀπώρια, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρὸν. ὧδε δὲ μᾶλλον
ἐόν ἐς τὸ θερμόν, ἐς μέσας νύκτας πελαγίζει. τρίκαπτα δὲ ζέει ἀμβολάδην. παρέρχοντός
τε μέσαι νύκτος, καὶ ψύχεται μέχρι ἐς ἠῶ. ἐπίκλησιν δὲ αὐτὴ ἡ ἱερὴ καλέεται πλίς. μετὰ 20
δὲ Αμμωνίους, σφὶ ἡ ὀφρύης ἡ ψάμμου σὶ ἄλλέων σέκα ἡμερέων ὁδοῦ, κολωνός τε ἅλος ὅδε
ὁμοίῳ τοῦ Αμμωνίου, καὶ ὕδωρ καὶ ἄνθρωποι πόλι αὐτὸν οἰκέουσι. τοῦ δὲ χώρου τούτου οὔνομα
Αἴγιλα ὅδε ὢν τῶρον τὸν χῶρον οἱ Νασάμωνες ὀπωρίζοντες τοῦ φοίνικας φοιτέουσι. ἀπὸ δὲ Αἰγί-
λων, σφὶ σέκα ἡμερέων ἄλλέων ὁδοῦ, ἕτερος ἅλος κολωνός, καὶ ὕδωρ, καὶ φοίνικες καρπο-
φόροι πολλοί, κατάπερ καὶ ἐν τοῖσι ἑτέροισι, καὶ ἄνθρωποι οἰκέουσι ἐν αὐτοῖσι. τοῖσι οὔνομα Γα-
μάντων ὅδε, ἔθνος μέγα ἰσχυρῶς. οἱ ὧδε τὸν ἅλα γῆν ὧν φορέοντες, οὕτω σπείρουσι. στυφο-
μώτατον δ' ὅδε ἐς τοὺς Λωτοφάγους, ἐκ τῶν, τριήκοντα ἡμερέων ἐς αὐτοὺς ὁδός ὅδε. ἐν τοῖσι καὶ
οἱ ὁπαδονόμοι βόδε γίνονται. ὁπαδονόμοι δὲ σφὶ τόσοί εἰσί. τὰ λέιρια ἔχουσι λευκότατα ἐς τὸ 30
ἔμπροσθεν. σφέας ὄπισθε ὁπίσω ἀναχωρέοντες, νέμονται. ἐς γὰρ τὸ ἔμπροσθεν ἐκ οἷοί τε εἰσὶ, πρόσε-
βαλλόντων ἐς τὴν γῆν τῶν λεόντων. ἄλλο δὲ οὐδὲν σφι διαφέρουσι τῶν ἄλλων βοῶν, ὅτι μὴ ὄπισθε. καὶ
τὸ λέιρια ἐς παχύτητά τε, καὶ τρίψιν, οἱ γαράμαντες δὲ οὗτοι τοὺς Τρωγλοδύτας ἀνθρώ-
πους θηρεύσι τοῖσι τετρίπποισι. οἱ γὰρ Τρωγλοδύται ἀνθρώποισι, πόδας τάχιστοι ἀνθρώπων
πάντων εἰσὶ, τῶν ἡμεῖς ἀκέομεν, λόγους ἀκφορμένους ἀκούομεν. σιτέονται δὲ οἱ Τρωγλοδύται
ὄφις, καὶ σαύρους, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἑρπετῶν. γλῶσσαν δὲ οὐδεμιῇ ἄλλῃ παρομοίῃ νενο-
μίκασι, ἀλλὰ τετρύγασι, κατάπερ αἱ νυκτερίδες. ἀπὸ δὲ γαραμάντων σὶ ἄλλέων σέκα ἡ-
μερέων ὁδοῦ, ἄλλο ἅλος τε κολωνός, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι πόλι αὐτὸν οἰκέουσι, τοῖσι ὄνο-
μά ἐστι Ατλαντες. οἱ ἀνώνυμοί εἰσι μοῦνοι ἀνθρώπων, τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν. ἅλέσι μὲν γάρ σφι
ὄνομά ἐστι Ατλαντες οὔνομα. ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ αὐτέων οὔνομα οὐδὲν λέγεται, οὔτε τοῦ ἡλίου ὑπερβάλ- 40
λοντι, καταρῶνται. καὶ πᾶσι τούτοισι, ταῦτα τὰ ἀεχρεῖα λοιδορέονται, ὅτι σφέας λαίων ὠνεί-
δεά τε οὖν ἀνθρώπους, καὶ τὴν χώρην αὐτέων. μετὰ δὲ, σὶ ἄλλέων σέκα ἡμερέων
ὁδοῦ, ἄλλο κολωνός ἅλος, καὶ ὕδωρ, καὶ ἄνθρωποι πόλι αὐτὸν οἰκέουσι. ἔχεται δὲ τοῦ ἅλος
τούτου, οὖρος, τῷ, οὔνομα Atlas. ἔστι δὲ στεινὸν καὶ λυκαστερὲς πάντη. ὑψηλὸν δὲ ὅτω σὶ λέ-
γεται, ὡς τὰς λοφυρὰς αὐτοῦ οὐκ οἷά τε εἶναι ἰσιδεῖν. ὀδόεντα γὰρ αὐτὰς ἀπολείπει νέ-
φεα, ὅτε θέρεος, ὅτε χειμῶνος. ἀπὸ τούτου λίονα τοῦ ὄρεος λέγουσι οἱ ὧν χώριοι εἶναι. ὧδε τούτου τοῦ
οὔρεος οἱ ἄνθρωποι οὐτοι ἐπώνυμοι ἐγένοντο. καλέονται γὰρ σὶ Ατλαντες. λέγονται τε οὔτε
ἔμψυχον οὐδὲν ἐσθίειν, οὔτε ἐνύπνια ὁρᾶν. μέχρι μὲν σὶ τῶν Ατλάντων τούτων, ἔχω τὰ
οὐνόματα

οὐνόματα τῶν ἐν τῇ ὀφρύῃ κατοικημένων καταλέξαι. τόσο δὲ τόσῳ, ὅκοσ. σὶ ἡ ὀφρύη μέχρι ἁρκλητίης σκλέως, κῆ δὲ ἔξω τούτου. ἔστι ἦ ἅλος τε μέγιστος ἐν αὐτῇ σὶ ἅλέκα
ἡμερέων ὁδοῦ, καὶ ἄνθρωποι οἰκέοντες. τὰς δὲ οἰκίας ποιέονται πᾶσι ἐκ τῶν ἁλίνων χόνδρων
οἰκοδομέεται. τοῦτο γὰρ κάση ἡ Λιβύης ἄνομβρά ἐστι. οὐ γὰρ ἁδρωαίαο μένειν οἱ τοῖχοι ἐόν-
τες ἁλίνοι, εἰ ὗε. ὁ δὲ ἅλς, αὐτόθι καὶ λευκὸς, καὶ πορφύρεος τὸ εἶδος ὁρύσσεται. ὑπὲρ δὲ ἡ ὀ-
φρύης ταύτης, τὸ πρὸς νότου καὶ μεσόγαιαν ἡ Λιβύης ἔρημος, καὶ ἄυδρος, καὶ ἄθηρος, καὶ
ἄνομβρος, καὶ ἄξυλος ὅση ἡ χώρη. καὶ ἐκμάσσει ὅση ὧν αὐτῇ οὐσίγη. οὕτω μὲν μέχρι ἡ Τριτω
νίδος λίμνης ἀπ' Αἰγύπτου νομάσι εἰσὶ λιτοφάγοι τε, καὶ γαλακτοπότται Λιβύων, καὶ θη-
λέων τε βοῶν οὗτοι γευόμενοι, διότι μὴ οὐδὲ Αἰγύπτιοι, καὶ ὑς ὁ τρέφοντος. βοῶν μὲν νυν
θηλέων οὐσῶν, ἀπὸ Κυρηναίων γυναῖκον δικαιοῦσι πατέεσθαι σφέα. τῶν γὰρ Αἰγύπτιοισι, ἄλλα 10
καὶ νεικέας αὐτῇ καὶ ὀρτὰς ὧδε τελέουσι. ἀπὸ δὲ τῶν Βαρκαίων γυναῖκον, ὁδὲ ὗν πᾶσι τῆσι
βασὶ γεύονται. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἔχει. ὁ δὲ πρὸς ἑσπέρης ἡ Τριτωνίδος λίμνης, οὐκέ-
τι νομάσι εἰσὶ Λίβυσι, οὐδὲ νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρεώμενοι, οὐδὲ κατὰ τὰ παιδία ποιοῦν-
ται νομάσι εἰσὶ Λίβυσι, οὐδὲ ὧδαται ποιέεται. οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάσι, εἰ μὲν πάντων, οὐκ
ἔχω ἀτρεκέως οὐδὲ εἶπαι. ποιοῦσι δὲ αὐτῇ συχνοὶ τοιάσι. τῶν παιδίων τῶν σφετέρων ἐπεὰν
τετραετέα γένηται, οἰσύπῃ πρὸς βάτῳ λαίουσι τὰς ἐν τῇσι κορυφῇσι φλέβας. μετεξέτεροι
δὲ αὐτέων, τὰς ἐν τοῖσι κροτάφοισι, τόδε εἵνεκα, ὡς μὴ σφέας ὁ τὸν πάντα χρόνον κατερ-
ρέον φλέγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆται. καὶ δὴ τόδε σφέας λέγουσι ἐὺν ὑγιηροτάτους. εἰσὶ γὰρ
ὡς ἀληθέως οἱ Λίβυσι, ἀνθρώπων πάντων ὑγιηρότατοι, τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν. εἰ μὲν δὴ ἐστὶ ταῦτα, 20
οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. ὑγιηρότατοι δ' ὧν εἰσὶ. ἢν δὲ λαίουσι τὰ παιδία ἀπαμοὶς ὑδρηέ-
νηται, ὀβολίσκῳ ἄκῃ. πρὸς μὲν γὰρ οὖρον ἀπείσαντος, ξύνεστί σφεας. λέγω δὲ, τὰς,
λέγουσι αὐτοὶ Λίβυσι, θυσίας δὲ τοῖσι νομάσι εἰσὶ ἅδε, ἐπεὰν τὸ ὠτὸς ἀπάρξωνται τοῦ ἱτέ-
νεος, ῥιπτέουσι ἐπὶ τὸν δόμον. τοῦτο δὲ ποιήσαντος, ἀποτρέφουσι τὸν αὐχένα αὐτοῦ. θύουσι
δὲ ἥλιῳ καὶ σελήνῃ μούνοισι. τούτοισι μὲν νυν πάντων Λίβυσι θύουσι. ἀτὰρ οἱ πρὸς τὸν Τρι-
τωνίδα λίμνην νέμοντος, τῇ Αθηναίῃ μάλιστα. μετὰ δὲ, τοῦ Τρίτωνι, καὶ τοῦ Ποσειδέωνι.
τῶν δὲ ἀρὰ ἐδάκτε, καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων ἡ Αθηναίης, ἐκ τῶν Λιβυστέων ἐποιή-
σαντο οἱ Ελλῆνες. πλὴν γὰρ ὅτι σκυτίνη ἡ ἐσθὴς τῶν Λιβυστέων ὅδε. καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν
αἰγίδων αὐτῆσι, οὐκ ὄφιες εἰσὶ, ἀλλὰ ἱμάντινοι. τὰ δὲ ἄλλα πάντα, κατὰ τὠυτὸ ἐσταλτα-
ται καὶ δὴ καὶ οὔνομα κατηγορέει, ὅτι ἐκ Λιβύης ἥκει ἡ στολὴ τῶν παλλαδίων. αἰγίδας γὰρ πε-
ριβάλλοντες φιλέας πόλι τὴν ἐσθῆτα θυσανωτὰς ἀπὸ Λίβυσαι, μετονόμασαν. ἀλοιφὴ δ' ἐμοιγε καὶ ὀλολυγὴ ἐν ἱροῖσι 30
γίνεται πρῶτον γνόντας. μάστα γὰρ τούτῳ χρέωνται καλῶς ἀπὸ Λίβυσσαι. καὶ τέτορας ἵπ-
πους ζευγνύουσι παρὰ Λιβύων οἱ Ελλῆνες μεμαθήκασι. θάπτουσι δὲ οὗ ἀρθνήσκοντας οἱ νο-
μάσι, κατάπερ οἱ Ελλῆνες, πλὴν Νασαμώνων. οὗτοι δὲ κατημένους θάπτουσι, φυλάσσον-
τος ἐπεὰν ἀπίῃ τὴν ψυχὴ, ὅκως μὴ κατήσουσι, μὴ δὲ ὕπτιος ἀρθνήσκοντα. οἰκήματα δὲ
σύμπηκτα ἐξ ἀνθρίκων ἡνεμωμένων πόλι χοίνους ὅσι, καὶ τοῦτο πολυφορητά. νόμοισι μὲν
τοιοῦτοισι οὗτοι χρέωνται. τὸ δὲ πρὸς ἑσπέρης τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ, Αὐσέων ἔχοντα ἀρο-
τῆρες δὴ ἡ Λίβυσι, καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσθαι. τοῖσι οὔνομα μέγιστα Μάξυες. οἱ τὰ ὦμοι κε-
ῖσθαι τῆς κεφαλῆς κομόωσι, τὰ δὲ ἔσπερθε ἀπείρυσι. τὸ δὲ σῶμα μίλτῳ χρίονται. φασὶ δὲ
οὗτοι εἶναι τῶν ἐκ Τροίης ἀνδρῶν. ἡ δὲ χώρη αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ ἡ Λιβύης ἡ πρὸς ἑσπέ- 40
ρης, πολλῷ θηριωδέστερη τε καὶ δασυτέρη ὅσι ἡ τῶν νομάδων χώρης. ἡ μὲν, γὰρ δὴ πρὸς
τὸν νότον ἡ Λιβύης, τὸν, οἱ νομάδες νέμουσι, ἔστι ταπεινή τε καὶ ψαμμώδης, μέχρι τοῦ Τρίτω
νος ποταμοῦ. ἡ δὲ ἀπὸ τούτου τὸ πρὸς ἑσπέρης ἡ τῶν ἀροτήρων, ὀρεινή τε κάρτα, καὶ δασέα
καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ οἱ ὄφιες οἱ ὑπερμεγάθεες, καὶ οἱ λέοντες, κατὰ τούτους εἰσί. καὶ οἱ ἐλέ
φαντές τε, καὶ ἄρκοι, καὶ ἀσπίδες τε, καὶ ὄνοι οἱ τὰ κέρεα ἔχοντες. καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, οἱ
ὧν τοῖσι στήθεσι οὐ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὡς δὴ λέγεταί γε ὑπὸ Λιβύων. καὶ ἄγριοι ἄνδρες,
καὶ γυναῖκες ἄγριαι. καὶ ἄλλα πλήθεϊ πολλὰ θηρία ἀκατάφυστα. κατὰ δὴ νομάδας δὲ
ὅσι τούτων οὐδέν, ἀλλ' ἄλλα πάσι, πύγαργοι, καὶ ζορκάδες, καὶ βουβάλιες, καὶ ὄνοι οὐκ οἱ

τὰ λίηρεα ἔχοντδ, ἀλλὰ ἄλοι ἄπεροι, ἀγαθὸ δ' ἡ πίνουσι, καὶ ὄρυδδ. ὧν, κατὰ λίηρεα πῖσι φοίνιξι οἱ τοιχεδ ποιδῦνται, μεγαθ⊙ δὲ τὸ θηρίον ὅσον κατὰ βοῦν ὀδί. καὶ βασσάρια, καὶ ὕαιναι, καὶ ὑστριχδι, καὶ λεμοὶ ἄγριοι, καὶ δίκτυδι, καὶ θῶες, καὶ πάνθηρδι, καὶ βόρυες, καὶ λυροκόδελοι ὅσον τε τριπήχεες χρδσαῖοι, τῆσι σάυρησι ἐμφερέστατοι. καὶ στρουθοὶ καταγαιοι, καὶ ὄφιδι μικροὶ λίηρας ἓν ἑκαστ⊙ ἔχοντδ. ταῦτά τε δὴ αὐτόθι ὀδὶ θηρία. καὶ ἄπορ τῆ ἄλλη, πλὴν ἐλάφου τε, καὶ ὑὸς ἀγρίου. ἔλαφ⊙ δὲ καὶ ὗς ἄγριος οὐ Λιβύη πάμπαν νέμεται. μυῶν δὲ γρύπες τριξὰ αὐτόθι ὀδί, οἱ μὲν, δίπεδδι καλέοντα. οἱ δὲ, ζεγέριες. τὸ δὲ, οὔνομα τ⊙ τ⊙, ἔσι μὲν λιβυκὸν, δύναται δὲ κατ' ἑλλάδα γλῶσαν, βουνοί. οἱ δὲ, ἐχῖνδι. εἰσὶ δὲ καὶ γαλαὶ οὐ τῷ σιλφίῳ γρόμεναι, τῆσι παρπασίησι ὁμοιόταται. ποσαῦτα μὲν νυν θηρία ἡ ὧν νομάδων Λιβύων γῆ ἔχει, ὅσον ἡμεῖς ἱστορέοντες, ὡδὶ μακρότατον οἷόν τε ἐγρύμεθα ἰξικέδαι. Μαξύων δὲ Λιβύων Ζάυηκδι ἔχοντα, τοῖσι αἱ γυναῖκες ἁνιοχδῦσι τὰ ἅρματα ἐς τὸν πόλεμον. τούτων δὲ Ζύγαντες ἔχονται. οὗ τοῖσι μέλι μὲν πολλὸν μέλισσαι κατεργάζονται. πολλῷ δ' ἔτι πλέον λέγονται δ' ἡμιεργοὺς ἄνδρας ποιεῖν. μελανῶνται δ' ὧν πάντδ. οὗτοι, καὶ πιθηκοφαγέουσι. ὁ δὲ σ⊙ ἄφθονοι, ὅσοι οὗ τοῖσι ὄρεσι γίνονται. κατὰ κύνας δὲ λέγουσι Καρχηδόνιοι λίεσθαι νῆσον, τῇ οὔνομα εἶναι Κύραυη. μῆκ⊙ μὲν δ' ἡμισσίων σταδίων. πλάτ⊙ δὲ, σεινὸ δ' ἁβατὸν ἐκ ⊙ ἠπείρου, ἐλαίῃ τε μεστὸ, καὶ ἀμπέλῳ. λίμνη δὲ οὗ αὐτῇ εἶναι. ἐκ ⊙, ἃς παρθένοι οὖν ὧν χοιρείων, πῆδοῖσι ὀρνίθων λευκομύροισι πίσσῃ ἐκ ⊙ ἰλύ⊙, ψῆγμα ἀναφέρουσι χρυσοῦ. ταῦτα εἰ μὲν δὴ ἀληθέως, οὐκ οἶδα. τὰ δὲ λέγεται, γράφω. εἴκ δ' ἂν ταῦ, ὅπου καὶ οὗ Ζακυνθ⊙ ἐκ λίμνης καὶ ὕδατ⊙ πίσσαν καὶ ἀφρόμηλα αὐτὸς ἐγὼ ὥρεον. εἰσὶ μὲν καὶ πλοῦνδι ἀπὸ ⊙ λίμναι αὐτόθι. ἡ δ' ὧν μεγίστη αὐτέων, ἑβδομήκοντα ποδῶν πάντη. βάθ⊙ δὲ, σ⊙ργυιὸς ὀδί. ἐς τούτδ κοῦφον κατεῖσι, ἐπ' ἄκρῳ μυρσίνδ πδοσλήσαντες. καὶ ἔπειτα ἀναφέρουσι τῇ μυρσίνῃ πίσσαν, ὀδμὴ μὲν ἔχουσαν ἀσφάλτου. τὰ δ' ἄλλα, ⊙ πιεικῆς πίσσης ἀμείνω. ἐκείουσι δὲ ἐς λάκκον ὀρωρυγμένον ἀγχοῦ ⊙ λίμνης. ἐπὰν δὲ ἀθροίσωσι συχνὴν, οὕτω ἐς τοῦ ἀμφορέας ἐκ τ⊙ λάκκου καταχέουσι. ὃ, τι δ' ἂν ἐσαῦσι ἐς τὴν λίμνην, τοῦτο γὴν ἰόν, ἀναφαίνεται ὧν τῇ θαλάσσῃ. ἡ δὲ, ἀπέχει ὡς πέντε στάδια ἀπὸ ⊙ λίμνης, οὕτω ὧν καὶ τὰ ἀπὸ ⊙ νήσου ⊙ ὧν Λιβύη μεμῆκε, ἐνθεῦτεν ὀδὶ ἤδη Λιβύη, λέγουσι δὲ καὶ τάδε Καρχηδόνιοι, εἶναι ⊙ Λιβύης χῶρόν τε, καὶ ἀνθρώπους ἔξω ἡρακλῄων σηλέων καταοικημένους. ἐς οὓς, ἐπεὰν ἀπίκωνται, καὶ ὀξέλωνται τὰ φορτία, θέντδ αὐτὰ ἐφεξῆς παρὰ τὴν λυματώλην, ἐσβάντδ ἐς τὰ πλοῖα, τύφειν καπνόν. οὓς δ' ὧν ἰχνεύοντες ἐσορέωσι τοὺς καπνὸν, ἰέναι ὡδὶ τὴν θάλασσαν. καὶ ἔπειτα ἀντὶ τῶν φορτίων, χρυσὸν τιθέναι, καὶ ὀξαναχωρέειν πρόσω ἀπὸ τῶν φορτίων. οὗτ⊙ δὲ Καρχηδονίους ἐκλαύνας, σκέψασθαι. καὶ ἢν μὲν φαίνηται σ⊙ ἄξιο⊙ ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀνελόμενοι, ἀπαλλάσσονται. ἢν δὲ μὴ ἄξι⊙, ἐσβάντδ ὀπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται. οἱ δὲ, προσελθόντδ, ἄλλον πρὸς ὧν ἔθηκαν χρυσὸν, ἐς οὗ ἂν πείθωσι. ἀδικέειν δὲ οὐδετέρους. οὔτε γὰρ αὐτοὺ τὸ χρυσοῦ ἅπτεσθαι πρὶν ἂν σ⊙ ἀπισωθέη τὴν ἀξίην τῶν φορτίων, ὅτ' ἐκείνους τῶν φορτίων ἅπτεσθαι πρόσθορον, ἢ αὖτοὶ τὸ χρυσίον λάβωσι. οὗτοι μὲν εἰσι, τοὺ, ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσαι, καὶ πουτέων οἱ πολλοὶ βασιλῆ⊙ τὸ μέσεων, οὔτε πη γῆς ὄντες τότε ἐφρόντιζον οὐδέν. τοσοῦτον δὲ ἔτι ἔχω εἰπεῖν πρὸς ⊙ χώρης τάυτης, ὅτι τέσσερα ἔθνεα νέμεται αἱ τῆς, καὶ οὐ πλέω τούτων, ὅσον ἡμεῖς ἴσμεν. καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα τῶν ἐθνέων, τὰ δὲ δύο, οὔ. Λίβυδ μὲν καὶ Αἰθίοπδ, αὐτόχθονδ. οἱ μὲν, τὰ πρὸς βορέω. οἱ δὲ, τὰ πρὸς νότου ⊙ Λιβύης εἰσὶ τ⊙ τ⊙. Φοίνικδ τε καὶ Ἕλλησδ, ἐπήλυδ δ'. δοκέει δέ μοι καὶ ἀρετῆς εἶναί τις ἡ Λιβύη αὐτὴ δι' αἰτίης, ὥστε ἢ Ἀσίη, ἢ Εὐρώπη παραβλητὸν εἶναι. πλὴν Κίνυπ⊙ μοίνης. τὸ γὰρ δὴ αὐτὸ ὄνομα ἡ γῆ τῷ ποταμῷ ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίη τῇ ἀρίσῃ γαίῃσι, Δήμητρ⊙ καρπὸν ἐνφέρειν. ὀδὲ οἷός τε ἐστὶ τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. Μελαγγαίός τε γάρ ὀδι, καὶ ἔπυδρ⊙ πίδακες. καὶ οὔτε ὑμβρ φερομένοισι οὐδέν, οὔτε ὄμβρου πλέω ποιδῦσα, διεδήληται. ὕεται γὰρ δὴ τοῦτα ⊙ Λιβύης. τῶν δὲ ἐκφορίων τ⊙ καρπ⊙, ταυτὰ μέτρα τῇ Βαβυλωνίων γῇ κατίσταται, ἀγαθὴ δὲ γῆ, καὶ τὴν, Εὐεσπερῖται νέμονται. ἐπ' ἑκατὸν γὰρ ἐπιὰν αὐτὴ ἑωϋτῆς ἀρῖσα γένηται, ἐνφέρει. ἡ δὲ ὧν τῇ Κίνυπι ὧν τριηκόσια. ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρηναίη χώρη ἐοῦσα ὑψηλοτάτη τούτων ⊙ Λιβύης,

Λιβύης, τὴν, οἱ νομάδδ νέμονται, τρεῖς χώρας ὧν ἑωϋτῆ, ἀξίας θωύματ⊙. πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παραθαλάσσια τ⊙ καρπῶν, ὀργᾶ ἀμάδαί τε ⊙ σ⊙υγάδι. φυτέων τε δὴ συγκομισμένων, τὰ ὑπὲρ τὴν θαλασσίδιον χώρην τὰ μέσα ὀργᾶ συγκομίζεται, τὰ, βουνὸς καλέεται. συγκομισάς τε ὄρος ὁ μέσος καρπὸς. καὶ ὁ ὧν τῇ κατυπερτάτω ⊙ γῆς πεπαίνεταί τε, καὶ ὀργᾶ. ὥστε, ἐκπέποτά τε, καὶ καταβέβρωται ὁ πρῶτ⊙ καρπὸς. καὶ ὁ τελευτάι⊙ συμπαραγίνεται. ὅτω ἐπ' ὀκτὼ μῆνας Κυρηναίους ὀπώρη ἐπέχει. ταῦτα μὲν νυν ὡδὶ ποσοῦτον εἰρήσθω. οἱ δὲ Φρετίμης πατρωοὶ Πέρσαι, ἐπείτε ἐκ ⊙ Αἰγύπτ⊙ στελώντδ ὑπὸ Ἀρυάνδεω, ἀπίκοντο ἐς τὴν Βάρκην, ἐπολιόρκεον τὴν πόλιν, ἐπαγγελλόμενοι ἐκδιδόναι σφέας αὐτοὺς τῷ φόνου τῷ Ἀρκεσίλεω. τῶν δὲ, ποιεῦντες ὧν λῶ τὸ πλῆθ⊙ μετατίπτουσι, οὐκ ἐδίδοσαν σφέας λόγους. ὑπὸ ταῦτα δὴ ἐπολιόρκεον τὴν Βάρκην ὡδὶ μῆνας ὀνίους, ὀρύσσοντες τε ὀρύγματα ὑπόγαια, φέροντα ἐς τὸ τεῖχ⊙, καὶ πύργδλας καρτεροὺς ποιδύμενοι. τὰ μὲν νυν ὀρύγματα, αὐτῆς χαλκεὺς ἀνδρῶν ἐξεῦρε, ὧν χάλκῳ ἀσπίδι ὠσθέντα ὧν φραδεῖς. πύργδι φέρων αὐτὸς ὑπὸ τὸ τεῖχ⊙, πρόσφορ⊙ ἦν πρὸς τὸ δ' ἄπεδδν ⊙ πόλι⊙. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἔσκε λωφᾶ, πρὸς δὲ πρόσφορ⊙. κατὰ δὲ τὰ ὀρύσσόμενα, ἔχεσκε ὁ χάλκεος ⊙ ἀσπίδ⊙, αὐτορύσσοντδ δ' ἂν τούτῃ οἱ Βαρκαῖοι, ἐκτεινον τῶν Πέρσεων οὓς γεωρυχέοντας. οὕτω μὲν δὴ οὕτω ἐξδυρέθη. τὰς δὲ πρόσβολὰς ἀπεκρούοντο οἱ Βαρκαῖοι. χρόνων δὲ δὴ πολλῶν τριβομένων, καὶ πιπτόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ δὴ ἔσσον τῶν Περσέων, Ἀμασις ὁ στρατηγὸς τ⊙ τοιχοῦ, μηχανᾶται τοιάδε. μαθὼν οὓς Βαρκαίους, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἐχυρὸν δὴ ἀρετοὶ εἶεν, σ⊙λῳ δὲ ἀρετοὶ, ποιεῖ τάδε. Νυκτὸς τὰ φρεα ὀρύξας δυρέλῃ, ἐπέτεινε ξύλα ἀδρηνέα ὑπὲρ αὐτῆς. κατύπερθε δὲ ὧν πολῆς τῶν ξύλων, χοῦν γῆς ἐπεφόρησε, ποιέων τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσόπεδον. ἅμα ἡμέρῃ δὲ, ἐς λόγους προσεκαλέετο οὓς Βαρκαίους. οἱ δὲ, ἀσμένως ὑπήκουσαν, ἐς ὃ σφι ἐς ταὐτὸ ὁμολογίη χρήσασθαι, τὴν δὲ ὁμολογίην ἐποιδῦντο τοιήνδε τινα. ὡδὶ ⊙ Ἰρυπῆς τάφρου τάμνοντδ ὄρκια, ἔστ' ἂν ἡ γῆ αὖτη ὅτω ἔχει, μένειν τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην. καὶ Βαρκαίους τε ὑποτελέειν φάναι ἀξίην βασιλέϊ, καὶ Πέρσας μηδὲν ἄλλο νεοχμοῦν κατὰ Βαρκαίων. μετὰ δὲ τὸ ὅρκιον, Βαρκαῖοι μὲν πισεδύσαντδ τούτοισι, αὐτοί τε ὀξέπεσαν ἐκ τ⊙ ἄστε⊙, καὶ ὧν πολεμίων ἔων παρείχοντο ἐς τὸ τεῖχ⊙ τὸν Βουλόμενον, τὰς πύλας πάσας ἀνοίξαντδ. οἱ δὲ Πέρσαι καταρρήξαντδ τὴν Ιρυπῆν γέφυραν, ἔθεον ἔσω ἐς τὸ τεῖχ⊙, κατέρρηξαν δὲ τόδε εἵνεκα τὴν, ἐποίησαν γέφυραν, ἵνα ἐμπεδορκέοιεν, τα μόντδ τοῖσι Βαρκαίοισι χρόνον μένειν ἀεὶ τὸ ὅρκιον, ὅσον ἂν ἡ γῆ μένη κατὰ τά, τότε εἶχε. κατερρήξασι δὲ, οὐκέτι ἔμενε τὸ ὅρκιον κατὰ χώρην. τῶν μὲν νυν ἀπωτέκους τῶν Βαρκαίων, ἡ Φρετίμη, ἐπείτε οἱ ἐκ ⊙ Περσέων παρεδόθησαν, ἀνεσκολόπισε λύκλῳ τοῦ τείχ⊙. τῶν δὲ σ⊙ γυναικῶν οὓς μαζοὺς ἀρτᾶσα, πρδιέσιξε καὶ τούτοισι τὸ τεῖχ⊙. οὓς δὲ λοιπούς τῶν Βαρκαίων, λαΐλῳ ἐκέλδυσε θεῖναι οὓς Πέρσας, πλὴν ὅσοι αὐτέων ἔσαν Βαττιάδαι τε, καὶ τῶ φόνου οὐ μεταίτιοι. τούτοισι δὲ τὴν πόλιν ἐπέτρεψε ἡ Φρετίμη. οὓς ὧν δὴ λοιπούς τῶν Βαρκαίων οἱ Πέρσαι δεκαδοπδλισάμενοι, ἀπίεσαν ὀπίσω. καὶ ἐπείτε ὡδὶ τῇ Κυρηναίων πόλι ἐπέσησαν, οἱ Κυρηναῖοι, λόγιόν τι ἀποσειδύμενοι, διεξῆλθαν αὐτοὺς δι' τ⊙ ἄστε⊙. διεξιούσης δὲ ⊙ στρατιῆς, Βάρης μὲν ὁ τ⊙ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγὸς, ἐκέλδυε αἱρεῖν τὴν πόλιν. Ἀμασις δὲ ὁ τοῦ τοιχοῦ, οὐκ ἔα. ὡς Βάρκην γὰρ ἀποστᾶσαν μοῦνον ἑλλησπόντου πόλιν. ἐς ὃ διεξελθοῦσι, καὶ ἱζομένοισι ὡδὶ Διὸς Λυκαίου ὄχθον, μετεμέλησέ σ⊙ι οὐ χροῦσι τὴν Κυρηναίων. καὶ ἐπειρῶντο πολιδύτερον παρεῖναι ἐς αὐτὴν. οἱ δὲ Κυρηναῖοι οὐ πολεμίως. τοῖσι δὲ Πέρσῃσι, οὐδέν ὠφελέοντδ δὲ ὅσον ἑξήκοντα στάδια, ἵζοντο. ἰδόντες δὲ τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο ἦλθε παρὰ Ἀρκεσίλεω ἄγγελος, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Αἴγυπτον. παραλαβόντδ δὲ τούτδ αὐτοὺς Λίβυδ, ⊙ τε ἐωϋτ⊙ εἵνεκα καὶ ⊙ σκυδῆς, οὓς ὑπολειπομένους αὐτέων, καὶ ἐπελθομένους, ἐφόνδσαν, ἐς ὃ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκεσθαι. οὕτ⊙ ὁ Περσέων στρατὸς ⊙ Λιβύης ἐκαστάτω ἐς Εὐεσπερίδας ἦλθε. οὓς δὲ ὧν δεκαποδίσαντο τῶν Βαρκαίων, τούτους δὲ ἐκ ⊙ Αἰγύπτου ἀναστάντας ἐποίησαν παρὰ Βασιλέα. Βασιλεὺς δὲ σ⊙ι Δαρεῖ⊙, ἔδωκε ⊙ Βακτρίης χώρης κώμην ἐγκατοικῆσαι. οἱ δὲ, τῇ κώμῃ τούτῃ οὔνομα ἔθεντο Βάρκην, ἥπερ

Persae Barcen obsident

dolo

Barcen occupant.

ἐπ κοὶ ἐς ἐμὲ ἰῶ οἰκεομλίη ϙ τῇ γῇ τῇ Βακτρίη, οὐ μλὶ οὐδὲ ἡ Φρεστίμη εὖ τλὶ ζώλω κὰτ ἐπλεξε. ὡς γὰρ σλὶ τάχιστα ἐπ ϙ Λιβύης πσαμλίη σῦ Βαρκαίους ἀπ ϙόσησε ἐς τλὶ Αἰγυπ῀ον, ἀπέθανε κακῶς. ζῶσα γὰρ, ὠλέων ἀζέζεσε, ὡς ἀῤ ἀνθρώπσισι ἀὶ λίλω ἰσχυρὰ τιμωρίαι πῶς θεῶν ἐπίφθονοι γίνονται. ἡ μλὶ σ' ἡ Φρεστίμη ϙ Βαττεω, τοιαύτη τε καὶ τοσαύτη τιμωρίη ἐγλϕ ἐς Βαρκαίους.

Phrenetima ipsius.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-
ΡΙΩΝ ΓΕΜΠΤΗ.

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

Megabyz. Thrax subigit.

Ι δὲ ὧν τῇ Εὐρώπῃ τῇ Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ Δαρείου, τῇ, ὁ Μεγάβαζος ἦρχε, πρώτους μὲν Περινθίους Ελλησσοντίωνς ἐβάλωντο ὑπηκόους ἐόντας Δαρείου, καταστρέψαντες πρότερον ἢ ὑπὸ Παιόνων τρηχέως. οἱ γὰρ ὧν ἀπὸ Στρυμόνος Παίονες, χρήσαντος τοῦ θεοῦ σρατοῦεσθαι ὑδὶ Περινθίους, ἢ ἦν μὲν αὐτοκαπζομένοι ὧν καλέονται σφέας οἱ Περίνθιοι ὀνομασὶ Βώσαντες, σῦν ϑ, ὧλχϕρέϊ, ἦν ϑ μὴ ὧλι βώσωντ, μὴ ὠδηχϕρέειν, ἐπίσεον οἱ Παίονες ταῦτα. αὐτιζομλύων ϑ τῇ Περινθίων ϕ τῷ πρασείῳ, ϕνβαῦτα μονομαχὴν ϐιφασίην ἐκ πρόκλησος σῷ ἐγλῴζο. ἢ γὰρ ἄνδρα ἀνδρὶ, ἢ ἵππον ἵππῳ σωϊεβάλλου, ὦ ἰωὰ ἰωά, νικώντων δὲ τὰ δύο τ Περινθίων, ὡς ἐπαιώνιζον μεχαρηκότες, σωεβάλοντο οἱ Παίονες τὸ χρησήριον αὐτὸ ὧν ἐν. καὶ εἶπάν κου πρὸς σῷσι αὐτοῖσι, νῦν ἀὶ εἴη ὁ χρησμὸς ὧν τελεόμλνος ἡμῖν. νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον. ὅτῳ τοῖσι Περινθίοισι παιωνίσασι, ὧλχεῖρεύσασι οἱ Παίονες, καὶ πολλῷ τε ἐκράτησαν, ἢ ἔλιπόν σφεων ὀλίγους. τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παίονων πρότερον γλνόμλνα, ὧδε ἐγλίζο. τότε δὲ αὐτοῖσι ἀγαθῶν πρὸς ϕ ἐλδυθερίης γινομλύων τῇ Περινθίων, οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγάβαζος, ἐπεκράτησαν πλήθεϊ. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Περινθ, ἤλαυνε δὴ σρατὸν ὁ Μεγάβαζ διὰ ϕ Θρηίκης, πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῇ τάυτῃ οἰκημλύων ἡμερόμλν Βασιλεῖ Δαρείῳ. ταῦτα γὰρ οἱ ϕτέταλτο ἐκ Δαρείου, Θρηίκλω καταστρέψασθαι. Θρηίκων δὲ ἔθν μέγισόν ὄσι μετὰ Ινδούς, πάντων ἀνθρώπων. εἰ δὲ ὑπ' ἑνὸς ἀρχοιτο ἢ φρονέοιτο, ἢ τοῦτο, ἄμαχόν τ' ἂν εἴη, ἢ πολλῷ λρατιστον πάντων ἐθνέων, ἢ γνώμην τῇ ἐμὴν. ἀλλὰ γὰρ ἄπορόν σῷ ἢ ἀμήχανον μή κοτε ἐγλϕῆσ. εἰσὶ δὲ ἢ ὧδε ἀδρηέδν. ὀνόματα δὲ πολλὰ ἔχασι ἢ χώρας ἕκασοι. νόμοισι ϑ ὅσοι πᾶσα πλησίοισι πάντες χρέωντ ἢ πάντα, πλὴν Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τ κατύπερθε Κρηωναίων οἰκεόντων. τοτέων ϑ, τὰ μὲν Γετ οἱ ἀθανατίζοντες ποιδῦσι, ἐρητά μοι. Τραυσοὶ ϑ, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἢ ταὐτὰ ϐοῖσι ἄλλοισι Θρηξὶ ὧν τελέουσι. ἢ δὲ τὸν γινόμλνον σῷ, καὶ ἀπογινόμλνον, ποιδῦσι τάδε. τ μὲν γινόμλνῳ πρὸ ϊζομλνοι οἱ προσήκοντ ὀλοφύρον, ὅσα μιν δεῖ ἐπείτε ἐγένετ ἀναπλῆσαι κακά, ἀνηγόμλνοι τὰ ἀνθρωπήια πάντα πάθεα. τ δ' ἀπογινόμλνον, ϖαίζοντές τε, καὶ ἡδόμλνοι, γῆ καλύπ῀ουσι, ὡς λέγοντες ὅσων κακῶν ἐξαπαλλαχθείς, ἔσι ϕ πάσῃ ϐυλαμονίῃ. οἱ δὲ ϐατύπερθε Κρηωναίων, ποιδῦσι τάδε. ἔχει γυναῖκας ἕκασ πολλάς. ἐπεὰν ϖ τις αὐτέων ἀφλάνῃ, μεγίσις γίνεται μεγάλη ϕ γυναικῶν, καὶ ϕίλων σπουδαὶ ἰσχυραὶ πρὸς τοῦτο. ἅδ' ἂν μειθῇ, καὶ τιμηθῇ ἐγκωμιαζθεῖσα ὑπό τε αὐδρῶν καὶ γυναικῶν, σφαγεῖσι ὧν τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκηϊοτάτου ἑωυτῆς, σφαχθεῖσα δὲ, σωθάπ῀ουσ ϖαὶ αὐδρί. ἀὶ ϑ ἄλλαι, συμφορὴν μεγάλην ποιδῦσ. ὄνδδς γὰρ σῷ

γὰρ σῷ ὄλβ μέγισον γίνετ. τ δὲ δ' ἀπὸ ἄλλων Θρηίκων, ἔσι ὅδε νόμ. πωλδῦσι τὰ τέκνα ἐπ' ἐξαγωγῇ. τὰς ϑ παρθένους, ἀ φυλάσσασι, ἀλλ' ἐῶσι οἵσι αὐτὰς βάλον ἄνδρᾶσι μῖσγεσθ. τὰς ϑ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσασι, ἢ ὠνέοντ τὰς γυναῖκας παρὰ τ γονέων χρημάτων μεγάλων. ἔ τὸ, μλὶ ἐσίχθαι, δυσχρὲς κέκριται, πόρν' ἄσπορον, ἀχρεῖον. ἀργὸν ἐὸν κάλλισον. γῆς δὲ ἐργάτλιν, ἀπιμόταϖον. τὸ ζῆν ἀρὲ πολεμ ἔ λιῖσύ, κάλλισον. ὅσοι μὲν σφέων οἱ ὕπφανέσασι νόμοι εἰσί. θεὸς ϑ σέβοντ μόνος τόσδε, Αρεα, ἔ Διόνυσον, ἔ Αρτεμιν. οἱ ϑ βασιλῆς αὐτέων πάρεξ τῶν ἄλλων πολιτέων, σέβοντα Ερμῆν μάλισα θεῶν. καὶ ὀμνύσι μοῦνον τοῦτον, καὶ λέγοσι γεγονέναι ἀρὲ Ερμέω ἑωυτούς. ταφὰς ϑ τοῖσι δυσαίμοσι αὐτέων, εἰσὶ αἵ δε. τρεῖς μὲν ἡμέρας προτιθέασι τὸν νεκρόν, ἔ πανοῖα σφάξαντες ἱρήϊα, δυωχέωντ, προκλαύσαντες πρῶτον. ἐπείτε ϑ ἀπάρσι καταπάυσαντες, ἢ ἄλλως γῆ ἱερὴν φαῦλον. χῶμα ϑ χέαντες, ἀγῶνα τιθέασι παντοῖον. ἐν τῷ, τὰ μέγισα ἄεθλα τίθε ἢ λόγον μουνομαχίης. ταφὰς μὲν δὴ σ' ἡ Θρηκῶν εἰσὶ αἵδε. τὸ ϑ πρὸς βορέω ἔπ ϕ χώρης τάυτης, ὀδοὺς ἔχει φράσαι τὸ ἄβρεκες, οἱ λανὲς εἰσὶ ἀνθρώπων οἱ οἰκέοντες αὐτῇ, ἀλλὰ τὰ πρὸ μὲν δὴ ϕ Ιστρου, ἐρημ χώρη φαίνεται ἐοῦσα, ἢ ἄπειρος. μόνος δὲ δὴ ἴσμεν πυθόδ οἰκεούσας πέρι τ Ιστρου ἀνθρώπους, τοῖσι ὄνομα ἐστὶν Σιγύναι, ἐσθῆτι χρεωμλύους μηδικῇ. ἵππους δὲ αὐτέων εἶναι λασίας ἅπαν τὸ σῶμα ὦν πρὸς τὸ μέτωπ σ' ἀκτύλου τὸ βάθος ϕ τριχῶν. μικροὺς δὲ, καὶ σιμοὺς, καὶ ἀδυνάτους ἄνδρας φέρειν, ζευγνυμλύους δὲ ὑπ' ἅρματα, εἶναι ὠκυτάτους. ἁρματηλατέειν δὲ πρὸς ταῦτα οὐ ἀδιχωρίους. κατοικέειν δὲ τετίων οὐρέων, ἀγχοῦ ϕ Αδρίου. εἶναι δὲ Μήδων σφέας ἀκοίκους λέγουσι. ὁκως δὲ ὅτοι Μήδιον ἄποικοι γενέσθαι ϕ τῷ Αδρίῃ. εἶναι δὲ Μήδων σφέας ἀκοίκους λέγουσι. ὁκως δὲ ὅτοι Μήδιον ἄποικοι γενέσθαι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ὦδι φράσαι. χρήσιον δ' οὖν παῦ ϕ μακρῷ χρόνῳ. Σιγύνας δ' ὦν καλέουσι Λιγυδς, οἱ ἄνω ὑπὲρ Μασσαλίης οἰκεῦσι, σῦν κάπ῀ηλας. Κύπριοι δὲ, τὰ δόρατα, ὡς δὲ Θρῆικες λέγασι, μέλισσαι κατέχουσι τὰ πρὸς τῷ Ιστρ. καὶ ὑπὲρ τούτων, ἀπ ἐὸν ἄλλῃ ϑοπῶδς ϑ λέγασι, ἐμοὶ μὴν νῦν ταῦτα λέγοντος, σθένσι λέγειν ἀπ εἰκότα. τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνεται ἐὸν σύσκια. ἀλλά μοι τὰ ὑπὲρ ϕ Αρκτου ἀοίκητα σθένει ἐὸν, σῶμα τὰ ψύχεα. τοῦτο μὲν νῦν ϕ χώρης τάυτης πέρι, λέγεται. τὰ παραθαλάσσια δ' ὦν αὖ ϕ, Μεγάβαζος Θρῄκων καποίησε ἐποίει. Δαρεῖος δὲ ὡς σῷ ἀβε τάχιστα ἐπ ϕ Ελλησσοντον, ἀπίκ ὃν Σάρδις, ἐμνήσθη τ ἐξ Ισιάδος τε τ μίλησίου ξυρηγέσιος, ἔ ϕ παραινέσιος τ μυτιληναίου Κώου. μεταπεμψάμενος δὲ σφέας ὃν Σάρδις, ἐδίδ' αὐτοῖσι αἵρεσιν. ὁ μὲν δὴ Ισιάδης ἄτε τυραννεύων ϕ Μιλήτου, τυραννίδ ἢ ὁδεμιῆς πρόσχρῃζε. αἱρέει ϑ Μύρκινον τ Ηδωνῶν, βουλόμλνος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι. ὅκως δὲ δὴ ταύτῃσι αἱρεῖ, ὁ ϑ Κώης οἷός τε ἐτύραννος, δημότης τε ἐὼν, αἱρέει Μιτυλλιναίους τυραννεύσαι. τελευθῶντας ϑ ἀμφοτέροισι, οὐκέτι ἢ τὰ, εἶλον ἐξάπινα. Δαρεῖον ϑ συνήνεκε πρᾶγμα τοιόνδε ἰόντα ἐπ ϕ Ευρώπης ἐς τ Ασίην. πρ Γέρρης, καὶ Μασύης, ἄνδρας παίονας. οἱ ἐπείτε Δαρεῖ ἐδέδη ἐκ ϕ Εὐρώπης ἐς τὴν Ασίην. αὐτοὶ ἐθέλοντες Παιόνων τυραννεύειν, ἀπικνέονται ἐς Σάρδις, ἅμα ἀγόμενοι ἀδελφεὸν μεγάλλα τε, καὶ ὄνειδ ἐα. φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον πρακαθζομλύν ἐς τὸ πρόασ ϕ τ Λυδῶν, ἐποίησαν τοιόνδε. σκυτάσαντες τ ἀδελφεὸν, ὡς εἶχον ἄριστα, ἐπ' ὕδ ϕ ἐπέπομπον, ἄγ ἔ ὦν τῇ κεφαλῇ ἔχασαν, ἔ ἐκ τ βραχίον ἵππου ἐπέλασαν, καὶ κλώθασαν λίνον. ὡς δὲ παρεξῄει ἡ γυνὴ, ὠθμελὲς ϕ Δαρείῳ ἐγένε. οὔτε γὰρ τῇσι καὶ ἦν, οὔτε λύδα τὰ ποιδύμενα ἐκ ϕ γυναικὸς, οὔτε πῶς τῇ ἐκ ϕ Ασίης ἀπαμῶν. ὠθμελὲς δ' ὡς οἱ ἐγένε, τῇ δορυφόρων τινὰς πέμπει, κελδύων φυλάξαι ὅ, τι χρήσαιτο τῷ ἵππῳ ἡ γυνή. οἱ μὲν, δὴ ὅπισθεν εἵποντο. ἡ δὲ, ἐπείτε ἀπίκ ὦν τὸν ποταμόν, ἦρσε τὸν ἵππον. ἀρσασα δὲ, καὶ ὁ ἄγ τ ὕδατ ἐμπλησθείη, τλὺ αὐτλὺ ὁδοῦ παρεξῄει, φέρουσα τὸ ὕδωρ ὦν ϕ κεφαλῆς, καὶ ἐτέλεσσε ἐκ τ βραχίονος τ ἵππου, καὶ ἐρίφησε τὸν ἄγκυρ. θωϋμάζων δὲ ὁ Δαρεῖος τά, τε ἤκουσε ἐκ τ κατασκόπων, καὶ τὰ, αὐτὸς ὥρα, ἄγειν αὐτλὺ ἐκέλευε ἑωυτῷ ἐς ὄψιν. ὡς δὲ ἄχθη, παρῆσαν ϖ οἱ ἀδελφεοὶ αὐτῇ, οὐκέτι πρόσω σκοπλὼ ἔχοντ ϐουτέων. ἐρωτέωντος δὲ τ Δαρείου ποδ' ἀπὸ εἴη, ἔφασαν οἱ πελωίσκοι εἶναι Παίονδε, καὶ ἐκείνλω εἶναι σφέων ἀδελφεήν. ὁδ' ἀμείβε, τίνδε δὲ οἱ Παίονες ἄνθρωποί εἰσι, καὶ κοῦ γῆς οἰκημένοι, καὶ τί δ' ἦ κῆνοι ἐθέλοντες, ἔλθοιεν ἐς Σαρδις. οἱ δέ οἱ ἔφραζον ὡς ἔλθοιεν μλὶ, ἐκείνω δ' ὡσοντο σφέας αὐτούς, εἶη δὲ ἡ Παιονίη, ὦν τ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμλύη. ὁ δὲ Στρυμὼν, ὁ πρὸ-

Thracibus

mos circa rebus defunctor

Religio sepultura

Darius Sardes venit Histiæo & Coi gratias refert.

Paeones qui occasione in Asiam translati

σω τῶν Ἑλλησπόντου. ἔπεσον δὲ Τρώων ἄριστοι, οἱ μὲν, ὡς τοῦτο ἔπαθλα ἔλεγον, οἱ δὲ, ἡρώων εἰ καὶ πᾶσα εἴησαν αὐτόθι ἀνδρῶν γυναῖκες οὕτω φρόνιμοι. οἱ δὲ, καὶ οὓς ἔφασαν πρόθυμους οὕτω ἔχειν. αὐτὴ γὰρ ὧν κύνου εἶναι ἐπιεικής. γνοῦσα δὲ Δαρεῖος γράμματα πέμψει Μεγάβαζον, τὸν ἔλιπε ἐν τῇ Θρηίκῃ στρατιὴν, ἐντελλόμενος δεῦρο ἀγαγεῖν Παίονας, ἐπαγαγεῖν τε αὐτοῦ, καὶ τέκνα τε, καὶ γυναῖκας αὐτέων. αὐτίκα δὲ ἱππεὺς ἔθεε φέρων τὰ ἀγγέλλεα ὡς τὸν Ἑλλήσποντον. περάσας δὲ, δίδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ. ὁ δὲ, ὡς ἀνέγνω παρὰ Θρηίκης, ἐρωτᾷ ὁδὸν τὴν Μαιονίδα. πυθόμενοι δὲ οἱ Παίονες τὸν στρατὸν ἀπίεναι, ἀλιθόντες, ἀγειρατίσαντο πρὸς θαλάσσης, δοκέοντες τάχιστα ἐπιχειρήσειν τὸν Πέρσας δουλοῦσθαι. οἱ μὲν δὴ Παίονες ἦσαν ἕτοιμοι τὴν Μεγαβάζου στρατὸν ὑπόντα ἐρύκειν, οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμενοι στρατιὴν ἐπὶ Παίονας, καὶ τὴν πρὸς θαλάσσης δουλοῦσθαι ἐρήμους, ἐποιήσαντο ἐπὶ σφέας ἰέναι, ἀλιθόντες τὴν ὁδὸν ἐπαύσαντο. λαβόντες δὲ τὸν Παίονας, ἐπανίπτησι τὰς πόλιας αὐτέων, ἐόντες ἀνδρῶν ἐρήμους. οἷα δὲ κενωθέντες ἀμαχητὶ ὑπεστόντες, δυπετέως κατέχον. οἱ δὲ Παίονες ὡς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλιας, αὐτίκα ἀπαναστάντες ἐφοίτων, κατ' ἐωυτοὺς ἕκαστοι ἐβάπτοντο, καὶ ἀπεδίδοσαν σφέας ἐωυτοῖσι Πέρσῃσι. οὕτω δὴ Παιόνων Σιροπαιόνες τε, καὶ Παιόπλαι, καὶ οἱ μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης, ἀπαναστάντες, ἤγοντο ὑπὸ τὸ Ἀσίλεω. οἱ δὲ περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος, καὶ Δόβηρας, καὶ Ἀγριάνας, καὶ Ὀδομάντους, καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα, οὐκ ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ὑπὸ Μεγαβάζου. ἐπειρήθη δὲ καὶ οὗτος ἐν τῇ λίμνῃ κατοικημένους ἀπαιρέειν ὧδε. ἐκ πείρης σανίδα ἐπήκεε ἐν μέσῃ τῇ λίμνῃ, ἐοσσομένη ἐκ μετεώρου ὑπηλίης σανίδι ἔχοντα μίαν γεφύρην. οὗτοι δὲ σανίδες οὐκ ὑπέστεσαν τοῖσι ἐκείοισι, ὁ μὲν νυν ἀρχαῖος, ἔσησαν κοινῇ πάντες οἱ πολίητοι. μετὰ δὲ, νόμῳ χρεώμενοι, ἐσάσι τοιῷδε. γυμάζοντες ἀπὸ παίδων, ἔχουσι ὄνον ἑκάστην ἐπὶ τέσσερα σκέλεα δεδεμένον, καὶ ἐπὶ τοῦ σκέλεος ἕκαστον βάλλουσι. ἔπειτα ἀπὸ γεφύρης καταβάντες, ἐπὶ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ βάλλουσι τὸν παῖδα, καὶ ἐπειδὰν

λευς Δαρεῖος· τάδε λέγει. ἐγὼ φροντίζων εὑρίσκω ἐμοί τε καὶ ὑῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, οὐδ' ἓν
ἓν σοὶ ἄνδρα δυνοέστερον. ὧν δὲ ὁ λόγος ισι, ἀλλ' ἔργοισι οἷός μαθών, νῦν ὦν, ὦ Ιωνοέω γὰρ
πρήγματα μεγάλα κατοργάσταται, ἀπόκριό μοι ταύτως, ἵνα σοι αὐτὰ ὑποθῶμαι. τόδε
σι τοῖσι ἕπεσι πισύσας ὁ Ισιᾶος, καὶ ἅμα μέγα ποιούμενος βασιλεῖ σύμβολος γενέσθαι, ἀπό
κρ ὅτι Σάρδις. ἀπικομένου δὲ οἱ, ἔλεγε Δαρεῖος τάδε. Ισιᾶε, ἐγώ σε μεταπεμψάμενος ἠ εἶνε
κεν, ἐπείτε τάχιστα ἐγένεσθε ἀπ' Σκυθέων, καὶ σύ μοι ἐγγύεω ὀφθαλμῶν, ὅσ' ἐν κω ἄλλο χρῆμα
" ὅτευ ἐν βραχεῖ ἐπελήλυθα, ὡς σὲ ἰδέσθαι τε, καὶ ὃν λόγους μοι ἀπικέσθαι, ἐγνωκὼς ὅτι ἱστιμά-
" των πάντων ὀρθὰ τιμώτατον, ἀνὴρ φίλος σωστός τε, καὶ σύνοθ'. τά σοι ἐγὼ ἐν ἀμφοτέρα
σωσιδ'ὼς, ἔχω μαρτυρέειν ὃν πρήγματα τὰ ἐμά. νῦν ὦν, εὖ γὰ ἐπίστασο ἀπικόμενος, τάδε
σοι ἐγὼ πρωτείνομαι. Μίλητον ἓν ἔα, ἐν τῇ νεόκτισον ἐν Θρηίκῃ πόλιν. σὺ δέ μοι ἑτοίμους ὃν 10
Σάρδις, ἔχε τάπερ ἂν ἐγὼ ἔχω, ἐμός τε σύοικος ἐὼν, καὶ σύμβολος. ταῦτα Δαρεῖος εἶπας, ἐν πα-
τὰς νησάμενος Αρταφέρνεα ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ ὁμοπάτριον ὕπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπήλαυνε ἐς
Σάρδις ἅμα ἀγόμενος Ισιᾶον. Οτάνεα δ' ἀρδ'ξάς στρατηγὸν εἶναι τῆς παραθαλασσίων ἀνδρῶν,
τῆς, τὸ πατρὸς Σισάμνεω βασιλεὺς Καμβύσης γραμμάτων τῆς βασιληίων δικαστέων, ὅτι ἀδίκημα-
σι δίκεω ἄδικον ἐδίκασε, σφάξας, ἀπέδειρε πάσαν τῆς ἀνθρωπηίην. ἀποδείξας δ' αὐτὸ τὸ δέρ
μα, ἐμάσσας δὲ αὐτοῦ ἔτεινε τὴν ἕνεκεν τὸ θρόνου, ἐς ὅ, ἴζων, ἐδίκαζε. γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, ἐ
πέδεξε δικαστὴν εἶναι αὐτὶ τοῦ Σισάμνεω, τὸν ἀπέκτεινας ἀπέδειρε, τὸ παῖδα τοῦ Σισάμνεω, ὑπέλά
βομνος οἱ μεμνῆσθαι τῶν, κατίζων θρόνου δικάζων. ὅτευ ὦν ὁ Οτάνης ὁ ἐγκατιζόμενος ἐς θρόν τὸ θρό
νου, τότε διάδοχος γενόμενος Μεγαβάζου τοῦ στρατηγήσαντος Βυζαντίους τε εἶλε, καὶ Καλχηδονίους. εἶλε
δὲ Ἀντανδρον τὴν ἐν τῇ Τρωάδι γῇ, εἶλε δὲ Λαμπώνιον. λαβὼν δὲ πρὸς Λεσβίων νέας, εἶλε Λῆμ 20
νόν τε, καὶ Ιμβρον, ἀμφοτέρας ἐπὶ τότε ἐοὐσας Πελασγῶν οἰκεομένας. οἱ δὲ Λήμνιοι, καὶ ἐμαχέ
σαντο εὖ. καὶ ἀμυνόμενοι, ἀνὰ χρόνον ἐπακάθησαν. τοῖσι δὲ ὑπολοίποισι αὐτέων, οἳ Πέρσαι ὑπῆρχον
ὧδε ἔσα Λυκάρητον τὸν Μαιανδρίου τοῦ βασιλεύσαντος Σάμου ἀδελφεόν. ὅσος ὁ Λυκάρητος ἦ
χον ἐν Λήμνῳ, τελευτᾷ. αὐτὰρ δὲ τοῦτο ἦδε, πάντες ἡνδραποδίζοντο, καὶ πατρέφεσθαι. οὗτος δὴ,
λειποστρατίης ὢν Σκύθας ἀπεώμοσε. οὗτος δέ, σίνεσθαι τὴν Δαρείου στρατὸν, τὴν ἀπὸ Σκυθέων ὀπίσω
ἀπονοστέοντα. ὅσος μὲν νυν ὕστερον ἐβούλευσε στρατηγήσας. μετὰ δὲ ὁ πολὺν χρόνον, ἄνευς
κακῶν ἦν. καὶ ἦρχε δὲ δεύτερον ἐκ Νάξου τε καὶ Μιλήτου Ιώνων γενόμενος κακά. ὧδε γὰρ ἡ Νάξος
ὑβρίσθη πρὸ τούτων μάλιστα δὴ τότε ἀκμάζουσα, καὶ δὴ καὶ τότε ἐοὖσα καὶ τὰ ἄνδρα ἀγαθὰ παρέσχε
σι τοῖσι ἄλλοισι Ιωσι, καὶ ἐπὶ τούτοισι ἐοὖσα πρόσχημα. κατύπερθε ἦ τυτέων, ὧν δύω γενεὰς ἀν
δρῶν νοσήσασα ἐς τὰ μάλιστα πάντων ἐμέζησι ἔσχατα. τότε γὰρ κατερρίπη 30
ρας ἐκ πάντων τῶν Ελλήνων εἶλεν οἱ Μιλήσιοι. κατέλλαξαν δὲ σφέας ὧδε Πάριοι. ὡς ἀπέκον
το αὐτέων ἄνδρες ἄριστοι ἐς τὴν Μίλητον, ὥρεον γὰρ δὴ σφέας σφι νεῶς οἰκοφθορημένους, ἔφασαν
αὐτέων βούλεσθαι δι' ἐλθεῖν τὴν χώρην. ποιεῦντες ἢ ταῦτα, ἐν διεξιόντες πᾶσαν τὴν Μιλησίην,
ὅκως τινὰ ἴδοιεν ἀνεπικύφη τῇ χώρῃ ἀγρὸν εὖ ἐργασμένον. ἀπεγράφεσαν οὔνομα τοῦ δεσπό
του τῶν ἀγρῶν. διεξελάσαντες δὲ πᾶσαν τὴν χώρην, καὶ ἀσμένως εὑρόντες τοὺς, ὡς τάχιστα κα-
τέβησαν ἐς τὸ ἄστυ, ἀλίλιν ποιησάμενοι, ἀπέδεξαν τότες τὴν τὴν πόλιν νέμειν, τοὺς, εὑρόν οὐκ ἐ-
γρῶσεν ἐργασμένους. δοκέειν γὰρ ἔφασαν καὶ σφι δημόσιον οὕτω δὴ σφέας ἀμελήσεσθαι,
ὥσπερ καὶ σφι τὸν σφετέρων. οὐκ δὲ ἄλλας Μιλησίους οὐκ ἐᾶν στασιάζοντας, πρὸς ἕταξαν πεί-
θεσθαι. Πάριοι μὲν νυν οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν. τότε δὲ ἐκ τούτου τὸν πολίων ὧδε ἤρα
χε κακὰ γίνεσθαι τῇ Ιωνίᾳ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες ὧν τὸν παχέων ὑπὸ τοῦ δήμου. φυγόν
τες δὲ, ἀπίκοντο ἐς Μίλητον. ἦ δὲ Μιλήσιοι ἐτύγχανε ἐπίτροπον ἐὼν Αρισταγόρης ὁ Μολ 40
παγόρεω, γαμβρός τε ἐὼν καὶ ἀνεψιὸς Ισιάου τοῦ Λυσαγόρεω. τὸν, ὁ Δαρεῖος ἦν Σούσιοισι κα-
τεῖχε. ὁ γὰρ Ισιᾶος, τύραννος ἦν Μιλήτου, καὶ ἐτύγχανε ὢν τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σούσοισι, ὅτε
οἱ Νάξιοι ἦλθον, ξεῖνοι τε εἰόντες ἦ Ισιάου. ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι ἐς τὴν Μίλητον, ἐδέοντο
τοῦ Αρισταγόρεω, εἴ κως αὐτοῖσι παράσχοι δυνάμιν τινα, καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν ἑωυτῶν. ὁ δὲ, ὑπολε-
ξάμενος ὡς ἦν δι' ἑωυτοῦ κατέλθωσι ἐς τὴν πόλιν, αὐτὸς ἐπὶ τὴν Νάξον, σκῆψιν δὲ προσῆκον
τὴν ξεινίην τὴν Ισιάου, τὸν δὲ σφι λόγον προσέφερε. αὐτὸς μὲν ὑμῖν ὑποδεέστερος εἶναι δυνα-
μιν παρέχειν, ὡς τε κατάγειν ἀεκόντων τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων Ναξίων. πυθό-
μενος

Xerxes Darii F.

Otanes Sisamnei F.

occasio belli Ionici

Regii primat ab Ari stagora Milesii

θάνομαι γὰρ ὀπτακισχιλίην ἀσπίδα Ναξίοισι εἶναι, καὶ πλοῖα μάκρα πολλά. μηχανήσομαι ἢ πᾶ
σαν ποιεῦσαι πισύμενος. ὑμῖν δὲ ταῦτα ἐπιτήδεα. Αρταφέρνης μοι τυγχάνει ἐὼν φίλος. ὁ δὲ Αρταφέρ
νης, Υστάσεω μὲν ὁ πατήρ, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέος ἀδελφεός. νῦν δὲ ὧν θαλασσίων τῶν ἐν τῇ
Ασίῃ ἀρχὴ πάντων, ἔχων στρατιήν τε πολλὴν, καὶ πολλὰς νέας. ταῦτα ὦν ὑμέων τὸν ἄνδρα ποιή
σειν τοῦτον, ἂν χρήζωμεν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι, πᾶσέθηντο ἦ Αρισταγόρῃ πρόσφορα ἔ σὶ ἀσ
τα αὐτίκα. καὶ ὑποκρέεσθαι δ' ὧδε ἐκέλευον, καὶ δ' ἀπάνευθε τῆς στρατιῆς, ὡς αὐτοὶ δι' αλύσοντες, ἐλ
θοιεν ἐς λόγους, ὅταν ὦλφανέωσι δὴ τῆ Νάξου, πάντα ποιήσειν οἵ Ναξίους τὰ, ἂν αὐ
τοὶ ἐπίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ὦλφανέωσι δὴ τῆ Νάξου, πάντα ποιήσειν οἵ Ναξίους τὰ, ἂν αὐ
τοὶ ἐκελεύωσι. ὡς δὲ, ἐν οἵ ἄλλας νησιώτας. ἦ γὰρ νήσων τοτέων ἦ Ευκλάδων, δεδέμεν κω ἦν
τῶν ὑπὸ Δαρείῳ. ἀπικόμενος δὲ ὁ Αρισταγόρης δὴ τὰς Σάρδις, λέγει πρὸς τὸν Αρταφέρνεα, ὡς Νάξος is Artaphernis Dynasta.
10 εἴη νῆσος, μεγάθεϊ μὲν ὁ μεγάλη, ἄλλως δὲ, καλή τε ἐν ἀγαθὴ, καὶ ἀγχοῦ Ιωνίης. χρήματα δ' ἔχει
πολλὰ, ἐν ἀνδράποδα. σὺ δὲ ὦν ὧδε τούτῳ ἦ χώρῳ στρατηλάτεε, κατάγων δὲ αὐτὴ σὺν φυ
γάδας δὴ αὐτῆ. ἰκάνοι ταῦτα ποιήσαντι, ὄνος μὲν, ὅτι ἐκοῖμα πρὸ ἐμοὶ χρήματα μεγάλα πάρ
ρεξ ἦ ἀναισιμωτάτων τῇ στρατιῇ. ταῦτα μὲν γὰρ δίκαια ἡμέας σοὶ ἀγωνίζεσθαι πρὸ ἔχειν. ὄνος δὲ, νή
σους πωσκτήσεαι βασιλεῖ, αὐτήν τε Νάξον, ἐν τὰς ἐκ ταύτης ὑποτελίας, Γάρωνέα, ἐν Ανδρον,
καὶ ἄλλας τὰς Λυκλάδας καλευμένας. γνωσθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ Αρισταγόρεω, ὅτι ἐπὶ σώμενος μεγάλα τε ἐν ὄνησε μέγα τὸν οἶκον τὸν βασιλήιον ἐκβαλὼν τοὺς τυράννους, καὶ τὰς νήσους τὰς ἐπικειμένας τῇ Ασίῃ. ἐπὶ Νάξου γὰρ ἐλάσσονι Κύπρου, ἐν κάρτα εὐπετεῖ χειρωθῆναι. ἐκ χρῆσθαι δὲ
καὶ νέες τούτοισι πάσας χρώσεσθαι. ὁ δὲ, ἀμείβεται αὖθ' ὑμῖσι, σὺ δὲ οἷσθα τὰ βασιλέος ὀξυγνώμονα
γίνεσθαι πρήγματα ἀγαθῶν. ἔ ταῦτα εὖ πᾶσι ἐνεῖναι δοκέει ἦ τούτοισι ἔ τὸν βασιλέα σωθῆ
να

λάσσονα ὀν τὴν ἤπειρον, κακῶς πρήσσοντον. Αρισταγόρης δὲ ὀκ εἶχε τὴν ἐπαγωγὴν τῷ Αρτα-
φέρνεϊ ἐκπλῆσαι. ἅμα δὲ ἐπίεζε μιν ἡ Δαρείου δύναμις, ἀρρώδεέ τε, τὸ
στρατὸ πρήξαντον κακῶς. καὶ Μεγαβάτη ὁμαβεβλημένος, ἐσ ὀκέε τε τὴν Βασιλείην ἡ Μι-
λήτου ἀπαιρήσεσθαι, ἀρρωδ'έων τε μυτέων ἔκαστα, ἐβούλετο ἀπόστασιν. σωέπιπτε γὰρ ἐ
τὸν ὄνειρον τὸν ἐνυπνιον τὸν Ιεφάλλῳ ἀπῖχθαι ἐκ Σαρδίων παρ' Ισιάεω, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Αρισ-
τάγορα βασιλῆον. ὁ γὰρ Ισιάεω βολόμενος ἐσ Αρισταγόρη σημῆναι ἀρεσκόμενος, ἄλλως μὲν ὀ-
μάμως εἶχε ἀσφαλέως σημῆναι, ὥστε φυλασσομένων τὴν ὁδὸν. ὁ δὲ, τὴν δύλων τὸν πρό-
τατον ἀξεύρησας τὸν Ιεφαλλὸν, ἔσιξε, καὶ ἀνέμενε ἀναφῶναι τὰς τρίχας. ὡς δὲ ἀνέφυ-
σαν, τάχιστα ἀπέπεμπε ὀν Μίλητον, ὑντειλάμενος αὐτῷ ἄλλο μὲν ὀδέν. ἐπειὰν δὲ ἀπικνέηται
ὀν Μίλητον, κελεύειν Αρισταγόρεα ξυρήσαντά μιν τὰς τρίχας, καὶ σ'έαται ὀν τὴν Ιεφαλλὸν.
τὰ δὲ σίγματα ἐσήμαινε ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀπόστασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ισιάεω ἐποίεε, 10
συμφορὴν ποιεύμενος μεγάλην τὴν ἐωὑτὸ καπεχὴν τὴν ὑπ' Σούσιοι. ἀρτάσιος δὲ ὧν γινομέ-
νης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι τὴν θάλασσαν, μὴ δὲ νεώτορόν τι ποιεύσης ἡ Μιλή-
του, ὁμαθέας ἐς αὐτὴν ἥξειν ἐπ' ἐλαχίστοισι. Ισιάεω μὲν νυν ταῦτα διανοεύμενος, ἀπέπεμπε
τὸν ἄγγελον. Αρισταγόρης δὲ σωέπιπτε τὸ αὐτὸ χρόνο πάντα ταῦτα σωελθόντα. ἐβούλε-
τοισι ὧν μετὰ τῶν στασιωτέων, ἐκφήνας τὴν τε ἐωὑτὸ γνώμην, καὶ τὰ παρὰ τὸ Ισιάεω ἀπεγ-
μένα, οἱ μὲν ἡ ἄλλοι πάντοθεν, γνώμην ἐπὶ τῶν ὐδὲν ἀξιόφερτον, κελεύοντον, ἀπίστασθαι. Εκα-
τεῖ δ' ὁ λογοποιός, πρῶτα μὲν ὀκ ἔα πόλεμον βασιλέϊ τῶν Περσέων αἰωρέεσθαι, καταλέ-
γοντά τε ἔθνεα πάντα τῶν, ἦρχε Δαρεῖος, καὶ τὴν δύναμιν αὐτό. ἐπέστε δὲ ὀκ ἐπειθε, δεύ-
τερα σωεβάλλε ποιέειν, ὅκως ναυκράτεον ἡ Θαλάσσης ἔσονται. ἄλλως μὲν νυν ὁδαμῶς ἔ-
φη λέγων ὑπορᾶν ἐσόμενον ὄρον. ἐπίστασθαι γὰρ τὴν δύναμιν τῶν Μιλησίων ἐόσαν ἀδύνατα. 20
δὲ τὰ χρήματα καταιρεθέη τὰ ἐκ τὸ ἱρὸ τὸ ἐν Βραγχίδῃσι, τὰ, Κροῖσος ὁ Αυδὸς ἀνέθηκε,
πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ὧν κρατήσειν ἡ Θαλάσσης. καὶ οὕτω αὐτούς τε ἕξειν χρήμασι χρᾶσθαι,
καὶ ὀν πολεμίους ὀ συλλήσειν αὐτά. τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μεγάλα ὡς ἀκ'ήκοα μοι
ἐν ὄρεϊ πρότερόν τῶν λόγων. αὖτις μὲν ὁ ἐκ ἔνικα ἡ γνώμη, ἐσ ὀκέε δὲ ὅμως ἀπίστασθαι. ἔνα τε
αὐτέων πλώσαντα ἐς Μυσοὺς τὰ ἐς τὸν στρατὸν τὸν ἀπ' ἡ Ναξου ἀπελθόντα ἐὸν ἐνθαῦτα,
συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι σφέα ὡδὶ τῶν νεῶν ὡς πλέοντας στρατηγούς. ἀπεμφθέντο δὲ Ιστιαίου
Τύμνεω τὸν μὲν Περσέα, καὶ Κάλη Ερξάνδρου, τὸν δὲ Δαρεῖο Μιτυλήνῃ ἐσ ὠρήσαντο, καὶ Αρισα-
γόρεω Ηρακλείδεω κυμαῖον, καὶ ἄλλος συχνούς, ὅτω δ'ὴ ἐκ τὸ ἐμφανέο ὁ Αρισταγόρης ἀπε-
σήκεε πρὸς τῶν ὧν Δαρείῳ μηχανώμενο. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετέες τὴν τυραννίδα, ἰσονο- 30
μίην ἐποίεε τῇ Μιλήτῳ, ὡς ἂν ἐκόντον αὐτὸν οἱ Μιλήσιοι σωαπίσαιεν. μετὰ δὲ, καὶ τῶν τῇ
ἄλλῃ Ιωνίῃ τὸν ὁμοῖον ἐποίεε. ὅτε μὲν, ἀζελαύνων τῶν τυράννων, κύας δ' ἔλαβε τυράννους
ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλυσασέων ὧν Νάξον, κύνας δὲ φίλα βουλόμενο πιέεσθαι, τῇσι
πόλισι ἀζεδίδου, ἄλλην ἐσ ἄλλην πόλιν παραδιδός, ὀθνείην ἑκάστο. Κάλη μὲν νυν Μιτυ-
λιναίοισι, ἐπείτε τάχιστα παρέλαβον, ἀζαγαγόντες, κατέλυσαν. Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέτερον
αὐτέων ἀπῆκαν. ὡς δὲ, καὶ ἄλλοι οἱ πλούσιοι ἀπῶν τυραννον μὲν νυν κατάπαυ-
σις ἐγένε τὰς πόλιας. Αρισταγόρης δὲ ὁ μιλήσιο ὡς σφὶ τυράννους κατέπαυσε, στρα-
τηγοὺς ἐν ἑκάστῃ τῶν πολίων κελεύσας ἑκάστους καταστῆσαι, ὁπόσ τισι αὐτὸς ἐς Λακεδαί-
μονα πρήξειν ἀπόστολος ἐγίνε. ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινός οἱ μεγάλης ἀζυρεθῆναι. ἦ 40
δὲ Σπάρτης Αναξανδρίδης μὲν ὁ Λεοντο, ἐκέλευε πρότερον, ἐβασίλευε, ἀλλὰ ἐπετελευτήκεε.
Κλεομένης δὲ ὁ Αναξανδρίδεω, εἶχε τὴν βασιλήϊην, οὐ κατὰ αὐθαδείην ἐών, ἀλλὰ κατὰ
γένο. Αναξανδρίδ'ω γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεῆς ἑωὑτὸ θυγατέρα, καὶ ἐσέσης τούτης οἱ
καταθυμίης, παῖδα ὐκ ἐγίνοντο. πύνθανο δὲ τοιόνδε ἐόντο, οἱ ἔφοροι εἰπάν ὧν καλεσάμε-
νοι αὐτὸν, εἴ τι σύ γε σεωῦ μὴ προορᾷς, ἀλλ' ἡμῖν τόδ' ὅδι ὁ πρόμοισι, γένος τὸ Εὐρυδέο-
μενέδεω ἐξίπλοον, σώων τῶν, ἢν ἔχεις γυναῖκα, ἐπεί τέ σε τίκτει ἐκ σέο, ἄπορ, ἄλλην δὲ γῆ
μον. καὶ ποιέων ταῦτα, Σπαρτιήτησι ἀδήσεις. ὁ δ' ἀμείβετο, φὰς τετέων ὀδέτερα ποιη-
σειν, ἐκείνους τε οὐ καλῶς συμβελεύειν, πέμπειν τινάς, τὸν, ἔχει γυναῖκα ἐοσαν αὐταμάρτυρον
ἑωὑτῷ

ἑωὑτῷ, ταύτην ἀπόντα, ἄλλην ἐσαγαγέσθαι. ὀδ' ὧδε πείσεσθαι. πῶς ταῦτα οἱ ἔφοροι ἐπί-
ρωντες συμβουλευσάμενοι, πρόσφορον Αναξανδρίδῃ τάδε. ἐπεὶ νῦν τε πρὸς ἐμὲ ἐχόμενον σε
ὁρέωμεν ἡ, ἔχεις γυναῖκας, σὺ δ' ταῦτα ποίεε, καὶ μὴ αὐτίβαινε τοῦτοισι, ἵνα μὴ τι ἀλλοῖον
πρὶ σοῦ οἱ Σπαρτιῆται βουλεύσωνται. γυναῖκας μὲν ἡ, ἔχεις, ὁ πρόσθεν ἐόμεθά σοι τὸ ἀξίωσις.
σὺ δὲ ταύτην τε πάντα ὅσα νῦν παρέχεις, πάρεχε, ἐπ' ἄλλην πρὸς ταύτην ἐσάγαγε γυναῖκα
τεκνοποιόν. ταῦτά κι λεγόντων, συνεχώρησε ὁ Αναξανδρίδης. μετὰ δ', γυναῖκας ἔχων δ'ὑο,
οἰκίας ἴσιας οἴκεε, ποιέων ὀδαμᾶ σπαρτιητικά. χρόνο δὲ ὀ πολὸ διελθόντος, ἡ ἐσύστερον ἐπελ-
θοῦσα γυνὴ, τίκτει τὸν δὴ Κλεομένεα ὄρον. ἐπ' αὐτῇ τε ἔφερον βασιλέα Σπαρτιήτησι ἀπέ-
φαινε, καὶ ἡ πρότερον γυνὴ τὸν πρότερον χρόνον ἄτοκος ἐοῦσα, τότε κως ἐκύησε σωτυχοῦσα τάν
10 τε χρησταμυίην, ἔχουσαν δὲ αὐτὴ ἀληθέϊ λόγῳ, οἱ ἡ ἐπελθοῦσα γυναικὸς οἰκήϊοι πυθόμενοι, ὦ-
χλεον, φάμενοι αὐτῶν κομπέειν, ἄλλως βολομένων ἐσαβαλέσθαι. δεινὰ δὲ ποιεύντων αὐτέων,
ἡ χρόνο σωτάμενον ἐσ ἀπίσω, οἱ ἔφοροι ποιῆσαν τὴν γυναῖκα πορευομένην, ἐφύλαξαν.
ἡ χρόνο σωτάμενον ἐσ ἀπίσω, οἱ ἔφοροι ποιῆσαν τὴν γυναῖκα πορευομένην, ἐφύλαξαν.
ἡ δὲ, ὡς ἔτεκε Δωρέα, ἐθέως ἔσχε Λεωνίδην. μὴ μετὰ πολὺν, ἐθέως ἔσχει Κλεόμβροτον. οἱ δὲ μὴ δὶ
δύμας λέγοσι Κλεόμβροτον ἐσ Λεωνίδην γενέσθαι. ἡ δὲ Κλεομένεα τεκοῦσα, ὀκέτι ἔτικτε. ὁ δὲ δὴ
πεθεῖσα γυνὴ, ἐοῦσα θυγάτηρ Πόρινθα τὰ δ'εω Δημαρμένου, ὀκέτι ἔτικτε. ὁ δὲ δὴ
Κλεομένης ὡς λέγεται, μὴ τε ὁ φρενήρης, ἀκρομανὴς τε. ὁ δὲ Δωρεὺς, μὴ τῶν ἡλίκων τὰ ὀντων Doricus
πρῶτος. εὖ τε ἐπίστατο κατ' αὐθαδραγαθίην αὐτὸς χρήσων τὴν βασιλήϊην. ὥς τε ὧν οὕτω φρο-
νέων, ἐπείσθη ὅτε Αναξανδρίδης ἀπέθανε, μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι χρεώμενοι ἐσ νόμῳ, ἐς ἐκείνου
βασιλῆα τὸν πρεσβύτατον Κλεομένεα, ὁ Δωρεὺς δεινόν τε ποιεύμενος, καὶ ὀκ ἀξιῶν ὑπὸ
20 Κλεομένεο βασιλεύεσθαι, ἀπῆλθε λαὸν, Σπαρτιήτας ἄγων ὁ μὲν ἀφικόμενος, οὔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι
χρηστηρίῳ χρησάμενο, ὁ μὴν τινα γῆν κτίσων ἴη, ὅτε ποιήσας ὁδὲν τῶν νομιζομένων οἷα βα-
ρέως φέρων, ἀπίει ὁ τὴν Λιβύην τὰ πλοῖα, κατιγέονται δὲ οἱ ἄνδρες Θηραῖοι. ἀπικόμενος δ'
ὁ Κίνυπα, οἴκησε χῶρον κάλλιστον τῆς Λιβύων τῆσδε ποταμόν. ἐξελαθεὶς δὲ ὑπὸ τούτων τριτῷ ἔ-
τεϊ ἐκ Μακέων τε, καὶ Λιβύων, καὶ Καρχηδονίων, ἀπίκετο ἐς Πελοπόννησον. ὑπὸ τοῦτο δὲ οἱ Αν
ζιχάρης, ἀνὴρ Ἐλεώνιος, συνεβούλευσε οἱ ἐκ τῆς Λαΐδος χρησμῶν, ἡρακλείην τὴν ὑπὸ Σικελίῃ κτίζειν,
φὰς τὴν Ερυκος χώρην πᾶσαν εἶναι ἡρακλείδεων, αὐτῆς Ηρακλέος κτησαμένου. ὁδὲ, ἀκούσας τα-
ῦτα, ἐς Δελφοὺς οἴχετο χρησόμενος εἰ αἱρέσει ἐπ' ἣν στέλλεται χώρην. ἡ δὲ Πυθίη οἱ
χρᾷ αἱρήσειν. παραλαβὼν δὲ ὁ Δωρεὺς τὸν στόλον, τὸν, καὶ ἐς Λιβύην ἦγε, ἐνθαῦτα μὲν πρὶ τὴν
Ιτάνην. τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς λέγοσι Συβαρῖται, σφέας τε αὐτοὺς, καὶ Τῆλυν τὸν ἑωὑτῶν βασι-
30 λῆα ὠδὶ Κρότωνα μέλλειν στρατεύεσθαι. τοῦτο ἦν Κροτωνιήτας πρὸς ἱρείας χρησάμενους, σπεύδειν Δω-
ρέϊ σφίσι τιμωρῆσαι, καὶ τυχεῖν σπεύδοντας. συστρατεύεσθαί τε δὴ τῶν Σύβαριν Δωρέα, καὶ
συνελεῖν τὴν Σύβαριν. ταῦτα μὲν νυν Συβαρῖται λέγοσι ποιῆσαι Δωρέα τε, καὶ τοῦτον μετ' ἐωὑ
τοῦ. Κροτωνιῆται δὲ, ὀδόνα σφίσι φασὶ ξεῖνον προσεπιλαβέσθαι τοῦ πρὸς Συβαρίτας πολέμου, εἰ μὴ
Καλλίην τὸν Ιαμίδεω μάντιν ἄλειον μοῦνον, μὴ ὄντα, τρόπῳ τοιῷδε, τῆσι Τήλυος τοῦ Συβαρέ-
τεων τυράννου ἀπορρᾴσαι, ἀπικέσθαι πρὸς σφέας, ἐπείτε οἱ τὰ ἱρὰ ὁ πρόσχωρα χρηστὰ ὑπομένων
ὧν Κρότωνα. ταῦτα δὴ ὧν ἔτοι λέγοσι. μαρτύρια δὲ τοῦτων ἐπάξιοι ἀπορέκουσι τάδε. Συ-
βαρῖται μὲν νεμόμενός τε μὴ νέον ἐόντα παρὰ τὸν ξηρὸν Κράθιν, τὸν, ἱδρύσασθαι σωελόντα τὴν
πόλιν Δωρέα λέγουσι Αθηναίης ἐπωνύμῳ κρασίῃ. ὧν δὲ αὐτοῦ Δωρέϊ μὲν θάπτειν μαρτύ-
ριον μέγιστον ποιεύντων, ὅτι παρὰ τὰ μεμαντευμένα ποιέων, διεφθάρη. εἰ γὰρ δὴ μὴ παρέ-
40 πρηξε μηδὲν, ἐπ' ᾧ ἐστάλη ἐποίεε, εἶλε ἂν τὴν Ερυκίνην χώρην, μὴ ἐλάσσω, κατέχων, ὁ δ' ἂν αὐ
τὸς τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη. οἱ δὴ αὖ Κροτωνιῆται ἀπορέκουσι Καλλίῃ μὲν νυν ἡλέῳ θύσι
σφι τὰ ἱρεῖα ἐν γῇ τῇ Κροτωνιήτιδι πολλὰ δεδεγμένα, τὰ, καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐνέμοντο οἱ Καλλίεω ἀπόγονοι.
Δωρεῖϊ δὲ καὶ τοῖσι Δωρέος ἀπογόνοισι, ὁδὶ ὁμόσ. κάπροι ἐπισπένδεσθαι τοῦ Συβαριτικὰ πολέμου
Δωρεύς, διδῶναι ἂν οἱ πολλὰ πλάσια ἢ Καλλίῃ. ταῦτα μὲν νυν ἑκάτεροι αὐτέων μαρτύρεια
ἀπεφαίνοντο. καὶ πάρεστι ὁκοτέροισί τις πείθεται αὐτέων, πάντισι προσχωρέειν. συνέπλεον
δὲ Δωρεῖϊ καὶ ἄλλοι συγκτίσται Σπαρτιητέων, Θεοσαλός, καὶ Παραιβάτης, καὶ Κελέης, καὶ Ευρυ-
λέων. οἱ ἐπεὶ τε ἀπίκοντο παντὶ στόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπώθανον μάχῃ ἐοσωθέντες ὑπό τε
Φοινίκων, καὶ Αἰγεσταίων, μούνων δὴ Ευρυλέων τῶν συγκτισέων ὑπολιπέετο πάντων δὲ

πάθε⊙, συλλαβὼν δὲ οὗτ⊙ ⸗ ἐρασπῆς αὖε πόδ⸗γχομένους, ἔχε Μινάλῳ τῷ Σελινουσίων ἀρχικίνῳ, καὶ σωελδυθέρ⸗ Σελινουσίους τ⊙ μοωάρχ⸗υ Γυθαγόρεω. μετὰ δὲ, ὡς ⊙ῦτ⸗ κατέπαλε, αὐτὸς τυραννίδ⸗ ἐπεχείρησε Σελινοῶντ⊙. καὶ ἐμοωάρχησε χρόνον ἐπ⸗ ὀλίγον. οἱ γὰρ μὴ Σελινούσιοι ἐπαναστάντ⸗ν, ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἐπὶ Διὸς ἀγοραίου βωμόν. σωέβαινε δὲ Δωριεῖ καὶ σωαπέθανε Φίλιππ⊙ ὁ Βουτακίδ⸗ω προτωνίητης αὐτῷ, ὃς ἁρμοσάμ⸗ν⊙ Τήλυος τῷ Συβαρίτεω θυγατρὸς, ἔφυγε ἐκ Κρότων⊙. Ἀθυδεὶς δὲ τῷ γάμῳ, οἴχετο πλέων ἐς Κυρήνην. ἐκ τούτ⸗υ δὲ ὁρμεώμεν⊙, σωέπεσε τὸ οἰκήϊα τρηρεῖ, καὶ οἰκήϊα ἀνδρῶν διαπάνῃ, ἐὼν τε ὀλυμπονίκης, καὶ κάλλιστ⊙ Ἑλλήνων τῶν κατ' ἑωυτόν. σῷ⸗ δὲ ἐ ἑωυτ⸗ῦ κάλλος ἐγένετο παρὰ Αἰγεσαίῳ, τὰ, ὀδόεις ἄλλ⊙. ὧδε γὰρ τῷ τάφου αὐτῷ ἥρῳον ἱδρυσάμενοι, θυσίησι αὐτὸν ἱλάσκοντα. Δωριεὺς μὲν νυν τρόπ⸗ν τοιούτ⸗ν ἐτελεύτησε. εἰ δὲ ἀνέχετο βασιλευόμεν⊙ ὑπὸ Κλεομένε⊙, καὶ κατέμενε ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευε ἂν Λακεδαίμον⊙. οὐ γάρ τινα πολὺν χρόνον ἦρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπέθανε ἄπαις, θυγατρὸς μέντοι λιπὼν, τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ. ἀπικνέεται δ' ὧν ὁ Αἰσιαγόρης ὁ Μιλήτου τύραννο⊙ ὃς τὸν Σωσαγόρεω, Κλεομένε⊙ ἔχοντ⊙ τὴν ἀρχήν. ⸗ δὲ δὴ, ὃς λόγους ἦπε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χίλιον μὲν πάνακα, ἐν ⸗ δὲ, γῆς ἅπασης πορίσ⸗ ἐνετέτμητο, καὶ Θάλασσά τε πᾶσα, καὶ ποταμοὶ πάντες. ἀπικνεόμεν⊙ δ' ὧν λόγους ὁ Αἰσιαγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοιάδε. Κλεόμενες, ἀπουσάμ⸗ν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωϋμάσῃς ⸗ ἐνθαῦτα ἀπίξι⊙. τὰ κατήκοντα γάρ ὄτι πιεῖν τὰ. Ἰώνων παῖδ⸗ας δούλους ἐόντ' αὖτ' ἐλευθέρους, ἄνεσ⸗ καὶ ἄλλ⸗ μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔπι δὲ τῷ λοιπῷ ὑμῖν, ὅσῳ πρόσεστε ⸗ Ἑλλάδ⸗. νῦν ὦν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλωίων ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ ⸗ δουλοσύνης, ἄνδρας ὁμαίμονας. δυπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα χωρέειν οἶά τε ὄτι. οὐτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἀλκιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ὀν τὸν πόλεμον, ὃν τὰς μέγιστα ἀνήκετα ἀρε⸗ πέ⸗ει. ἥ τε μάχη αὐτέων, ἔστι τοιάδε, τόξα, καὶ ἀκμὴ βραχέα. ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες, ἔχοντα ὀν τὰς μάχας, καὶ κυρβασίας ὑπὸ τῇσι κεφαλῇσι. οὕτω δυπετές⸗ν χειρωθῆναί εἰσι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ κεῖσι τῶν ἤπειρον ἐκείνῳ νεμομένοισι, ὅσα ὀδὲ κεῖσι σὺν ἄπασι ἄλλοισι ἀνὴ χρυσοῦ ἀργυρ⊙, καὶ χαλκὸς, καὶ ἐσθὴς ποικίλη, καὶ ὑποζύγιά τε, καὶ ἀνδρόπόδα. τὰ θυμῷ βουλόμενοι, αὐτοὶ αὖ ἔχοιτε. καρτέιλιοτοι δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἰώνων μὲν τῶν⸗ε οἴσ⸗ Λυσοῖ, οἰκεόντές τε χώρῳ ἀγαθῷ, καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντ⊙. σ⸗ειρὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ὀν τῷ τῆς γῆς πορίσ⸗ν, τῷ, ἐφέρ⊙ ἐν ⸗ δὴ πίνακι τετμημένῳ. Λυσ⸗ῶν δὲ ἔφη λέγων ὁ Αἰσιαγόρης οἵ σ⸗ ἔγοντα φεύγ⊙ οἱ πρὸς τῷ ἠῶ. πολυπροβατώτατοί τε ἐόντ⊙ ἀπάντων, ἴσθι ἐγὼ οἶδα, καὶ πολυκαρπότατοι. φρυγῶν δὲ ἔχοντα Καππαδόκαι, σῦς, ἡμεῖς Συρίους καλέομεν. τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικ⊙, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήν⸗ε, ἐν ᾗ ἥδ⸗ε Κύπρος νῆσ⊙ κέεται. οἱ ⸗ντακόσια τάλαντα βασιλεῖ φέρ⸗υσι ἐπέτειον φόρον ὑπὸ τελοῦσι. Κιλίκων δὲ τῶν⸗ε ἔχοντ' Ἀρμενίοι οἵδ⸗ε, καὶ οὗτοι ἐόντ⊙ πολυπρόβατοι. Ἀρμενίων δὲ, Ματιηνοὶ χώρῳ τήν⸗ε ἔχοντες. ἔχετα δὲ τούτων γῆ ἥδ⸗ε Κισσίη. ἐν τῇ, σ⸗ὶ παρὰ ποταμὸν τόν⸗ε Χοάσπεα κείμενα ὅδι τὰ Σοῦσα τοῦτε, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται. καὶ ἐν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι. ἑλόντ⊙ δὲ τοῦτο τὴν πόλιν, θαρσέοντες ἤδ⸗η ἐπὶ Διΐ, πλούτου ὦεε ὀρίζετε. ἀλλὰ πρὸς μὲν χώρης αἶρε οὐ πολλῆς, οὐδὲ οὕτω χρῆσῆς, καὶ οὖρων σμικρῶν, χρεὼν ὄτι ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρός τε Μεσσηνίους ἐόντας ἴσο πάλαιας, καὶ Ἀρκάδας τε, καὶ Ἀργείους. τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἐχόμενόν ὄτι οὐδ' ἐν, οὔτε ἀργύρε. τῶν ⸗εει, καὶ τινα ἐνάγει προθυμίην μαχόμενον ἀρθνήσκειν. πάρειμι δὲ ἐπὶ Ἀσίης πάσης ἀρχὴν ὀυπετέως, ἄλλο τι αἱρήσεσθε; Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε. Κλεομένης ⸗ ἀμείβ⊙ τοῖσδε. ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ὀν τρίτῃ ἡμέρῃ ἀπκνέεσθαι. τότε μὲν ὀν τοσοῦτον ἦλασαν. ἐπείτε δὲ ἡ κυρίη ἡμέρη ἐγένε⸗ ἐπὶ ἀποκρίσι⊙, καὶ ἦλθον ὀν τὸ συγκείμενον, εἴρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρλω, ὁπόσεων ἡμερέων ἀπὸ θάλασσης ἐπὶ Ἰώνων ὁδὸς εἴη πρὸς βασιλῆα. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης τἄλλα ἐὼν σοφὸς, καὶ ἐξαπάλλων ἐκεῖνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη. χρεὼν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βολόμενόν γε Σπαρτιήτας ἀπαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίλω, λέγειν δ' ὧν, τριῶν μηνῶν φὰς εἶναι τὴν ἀνοδον. ὁ δὲ, ἐπαρπάσας τὸν ἐπίλιπτον λόγον, τὸν, ὁ Ἀρισταγόρης ὧρμητο λέγειν πρὸς τῆς ὁδοῦ, εἶπε, ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ ἡλίου δύναι.

Aristagoras venit Spartam.

οὐδ⸗ένα γὰρ λόγον δυπετέα λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν. ὁ μὲν δ⸗ὴ Κλεομένης ταῦτα εἶπας, ἤϊε ὀν τὰ οἰκία. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρέϊον, ἤϊε ὀν τῷ Κλεομένε⊙. ἐσελθὼν δὲ εἴσω ἄτε ἱκετεύων, ἐπακούσας, ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀπρτέμψαι τὸ παιδ⸗ίον. πᾶσε⸗ήκεε γὰρ δ⸗ὴ ⸗ δὴ Κλεομένεϊ ἡ θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ. ⸗ δὲ οἱ καὶ μοῦνον τέκνον ἐτύγχανε, ἐὸν ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐνέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ, Βούλεται, μὴ δὲ ὠϊσχεῖν τὸ παιδ⸗ίου εἵνεκα. ἐνθαῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἀρχ⊙ ἐκ δ⸗ένα τἀλάντων ὑποσχνεόμεν⊙ ἦν οἱ ὠϊστελέσῃ, τῷ, ἐδ⸗έ⊙. ἀναπνύοντ⊙ δὲ τὸ Κλεομένε⊙, πᾶε βαίνε τοῖσι χρήμασι ὑποβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, ὀν οὗ τῶν τήκοντά τε τάλαντα ὑπεδ⸗έλεκτο. καὶ τὸ παιδ⸗ίον ἠπιδ⸗ὴς ἄρξατο, πάτερ, ⸗ἀφθορέει σε ὁ ξεῖνος, ἤϊε ὀν ἔτερον οἶνον, ἦν μὴ ἀρτιὰς ἴῃς. ὅτε δ⸗ὴ Κλεομένης ἡδὺς τῷ παιδ⸗ίου τῇ παραινέσει, ἤϊε ὀν ἕτερον οἶκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσε⊙ παραράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδ⸗ὲ οἱ ὀξυχόλ⊙ ὠϊκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσε⊙ παραράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδ⸗ὲ οἱ ὀξυχόλ⊙ ὠϊκημα, πλέον ἐπ σημῆναι πρὶ τῆς ἀνόδου ⸗ τὴν βασιλῆα. ἔχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ τάυτῃ ὧδε. σταθμοὶ πλέον ἐπ σημῆναι πρὶ τῆς ἀνόδου ⸗ τὴν βασιλῆα. ἔχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ τάυτῃ ὧδε. σταθμοὶ τε ⸗αν τεχῆ εἰσὶ βασιλήϊοι, καὶ καταλύσιος κάλλιστα. δῖα οἰκεομένη τε ἡ ὁδὸς ἅπασα, καὶ ἀσφαλέ⊙. δῖα μὲν γε Λυδίη, καὶ φρυγίη, σταθμοὶ τεἰνοντ⊙ εἴκοσί εἰσι. παρασάγγαι δὲ τόσοῤῥες, καὶ ⸗ννεήκοντα, καὶ ἥμισυ. ἐκδέκεται δ' ἐκ τῆς φρυγίης ὁ Ἅλυς ποτα μὸς, ἐπ' ⸗ πύλαι τε ἔπασι, τάς, διεξελάσαι πᾶσι ἀνάγκη, καὶ οὔτω διεκπρᾶαι τὸν ποταμόν. καὶ φυλακτήϊον μέγα ἐπ' αὐτοῖ. δῖα βάντι δὲ ἐστ τῇ Καππαδοκίῃ, καὶ ταύτη πορευομένῳ μέχρι οὔρεω τῷ Κιλικίων, σταθμοὶ δυοῖν δέοντές εἰσι τριήκοντα. παρασάγγαι δὲ τόσοῤῥες ⸗ ἑκατόν. ὧδε δὲ τοῖσι τούτων οὔροισι, διξοὶ τε πύλαι διεξελᾶσι, καὶ διξὰ φυλακτήρια παραμένψαι. ταῦτα δὲ διεξελάσασι, καὶ διὰ τῆς Κιλικίης ὁδὸν ποιεομένῳ, τρεῖς εἰσὶ σταθμοί. παρασάγγαι δὲ τῶν⸗τε καίδεκα, καὶ ἥμισυ. οὖρ⊙ δὲ Κιλικίης καὶ τῆς Ἀρμενίης, ἔστι ποταμὸς νυνσὶ πόρπορ, τῷ, οὔνομα Εὐφρήτης. ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ, σταθμοὶ μὲν εἰσὶ κατα⸗ωγέων πῶν τεκαίδεκα. παρασάγγαι δὲ, ἐξ ⸗ ⸗ντήκοντα, καὶ ἥμισυ. ⸗ φυλακτήϊον ἐν αὐτοῖσι, ποταμοὶ δὲ νυνσὶ πόρπορ τέσσαρες δῖα τούτῃσι ῥέουσι, τῶν, πᾶσα ἀνάγκη διαπορθμοῦσαί ὄτι. πρῶτος μὲν πίγρης. μετὰ δ' ἦ, ὀλυτόρος τε ⸗ βῆκος ὠῦτος ὀνομαζόμενος, ἐκ ὠῦτος ἐὼν ποταμὸς, ὀδὲ ἐκ αὐτ⸗ τοῦ ῥέων. ὁ δὲ ἦ γὰρ πρότερ⊙ αὐτέων καταλεχθεὶς, ὀξ Ἀρμενίων ῥέει, ὁ δ' ὕσερον, ἐκ ἐκ αὐτ⸗ τοῦ ῥέων. ὁ δὲ ἦ γὰρ πρότερ⊙ αὐτέων καταλεχθεὶς, ὀξ Ἀρμενίων ῥέει, ὁ δ' ὕσερον, ἐκ Ματιηνῶν. ὁ δὲ τέταρτ⊙ τῶν ποταμῶν, οὔνομα ἔχει Γύνδης, τὸν, Κῦρ⊙ διέλαβε ποτε ἐς ἑξήκοντα καὶ τριήκοσίας. ἐκ δὲ τούτης ⸗ Ἀρμενίης ἐσβάλλοντ⊙ ἐσ τὴν Ματιηνὴν γῆν, σταθμοὶ εἰσὶ τέσσαρες. ἐκ δὲ τούτης ἐσ τὴν Κισσίην χώρῳ μεταβάλλουσι, σταθμοὶ, παρασάγγαι δὲ δύο, καὶ τεσσεράκοντα, καὶ ἥμισυ ὀδὸς ἡ διὰ τοῦ ποταμοῦ Χοάσπεω, ἐόντα καὶ ὄῤῥον ναυσὶ πόρπορ. ἐπ' ᾧ, Σοῦσα πόλις ⸗πόλιστα. οὗτοι οἱ πάντες σταθμοὶ εἰσὶ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, καὶ ἑκατόν. καταγωγαὶ μὲν νυν σταθμῶν τοσαῦταί εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σοῦσα ἀναβαίνοντι. εἰ δὲ ὀρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἡ βασιλήη τοῖσι παρασάγγῃσι, καὶ ὁ παρασάγγης δύαται τριήκοντα στάδια, ὥσπρ οὗτός γε δύαται ταῦτα, ἐκ Σαρδίων στάδιά ὄτι ἐς τὰ Βασιλήϊα τὰ Μεμνόνεια καλεόμενα, ⸗ντακόσια, καὶ τρισχίλια, καὶ μύρια, παρασαγγέων ἐόντων ⸗ντήκοντα, καὶ τετρακοσίων. ⸗ντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ διεξιοῦσι, ἀναισιμοῦνται ἡμέραι ἀπαρτὶ ⸗ννήκοντα. οὕτω δ⸗ὴ μιλησίοι Ἀρισταγόρῃ εἴπαντι πρὸς Κλεομένεα τὸν λακεδαιμόνιον, εἶν τριῶν μηνῶν τὴν ἄνοδον τὴν παρὰ βασιλῆα, ὁρῶντι πρὸς τοῦ λακεδαιμόνιον, εἶν τριῶν μηνῶν τὴν ἄνοδον τὴν παρὰ βασιλῆα, ὁρῶντι πρὸς θεῶν ὅρκια. εἰ δ' τις τὸ ἀτρεκὲς δρον τοῦτέων ἔτι δίζηται, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημανέω. τὴν γὰρ δὴ Ἐφέσου ἐσ Σαρδις ὁδὸν σὲῖ προσλογίσεσθαι ταύτῃ. καὶ δ⸗ὴ λέγω σταδίους εἶναι τοὺς πάντας ἀπὸ θαλάσσης τῆς ἑλλωικῆς μέχρι Σούσων, τοῦτ⊙ γὰρ Μεμνόνειον ἄσυ καλέεται, τεσσεράκοντα, καὶ τετρακισχιλίους, καὶ μυρίους. οἱ γὰρ δὴ Ἐφέσου ἐσ Σαρδις, εἰσὶ τεσσεράκοντα, καὶ ⸗ντακόσιοι στάδιοι. καὶ οὕτω τρισὶ ἡμέρῃσι μακύνεται ἡ τρίμηνο⊙ ὁδός. ἀτελαυνόμενο⊙ δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ ⸗ Σπάρτης, ἦλε ἐσ τὰς Ἀθήνας χρυσάμενος ὥσπε τυράννῳ ἐλευθέρας. ἐπεὶ Ἱππαρχον τὸν Πεισιστράτου, Ἱππίῃ δὲ τῷ τυράννου ἀδελφεὸν ἰδόντα ὄψιν ἐνυπνίου ⸗ δὴ ἐωυτῷ σαφέι ἐναργεστάτῃ, κτείνουσι Ἀλκμεωνίδαι ἐπ' ἔτεα τέσσερα, οὐδὲν ἧσσον, ἀνέπειθόν ⸗ Πεισιστρατίδαι. μεταπαῦτα, ἐτυραννεύοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἔτεα τέσσερα, οὐδὲν ἧσσον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ. ἡ μὲν νυν ὄψις τοῦ Ἱππάρχου ἐνυπνίου ἦν ἥδε. ἐν τῇ προτε-

Athenae tyrannide liberatae.

ρὴ νυκτὶ τῷ Παναθηναίῳ, ἐσ ὁκιε ὁ Ιππαρχ⊖ ἄνδρ⊖ οἱ ὧν σαντα μέγαν καὶ ἐυειδέα, ἀνίσσεσθαι τάδε τὰ ἔπεα,

» Τλῆθι λέων ἄτλητα παθὼν τετληότι θυμῷ.
» Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀρτίσει.

Ταῦτα δὲ ὡς ἤμερη ἐγένε⊖ τάχιστα, φανερὸς ἦν τοῖσ πολίτῃσι ὀνειροπόλιση. μετὰ δὲ, ἀπειπάμεν⊖ τὴν ὄψιν, ἔπεμπε τὴν πομπὴν ὧν τῇ, σὶ τελευτᾷ. οἱ δὲ Γεφυραῖοι τῷ, ἔσαν οἱ φονέες Ιππάρχου, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐγεγόνεσαν ἐκ Ερετρίης τὴν αρχὴν. ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπυθανόμεν⊖ εὑρίσκω, ἔσαν Φοίνικες τῶν σὺν Κάδμῳ ἀπικομένων Φοινίκων ὃι γὴν τὴν νῦν Βοιωτίην κατεκόμισαν. οἴκεον δὲ τῆς χώρης ταύτης ἀρξαντες τὴν παναρχικὴν μοῖραν. ἐνθεῦτεν δὲ Καδμείων πρότερον ἐξαναστάντων ὑπ᾽ Αργείων, οἱ Γεφυραῖοι οὗτοι σὺν δὴ τούτοισι ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξαναστάντες, ἐτράποντο ἐπ᾽ Αθηναίων. Αθηναῖοι δὲ σφέας ὧν ξυνέσι ἐδ᾽ ἐξαυτῶ σφέων αὐτῶν ἐῶν πολίτας, πολλῶν τῶν ⊂ οὐκ ἀξιαπηγήτων ὧν τάξαι τὸν ἔργον. οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν, ἔσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἄλλα τε πολλὰ οἰκήσαντες τούτου τὸν χῶρον, ἐσήγαγον διδασκάλια ὧν οὓς Ελληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα οὐκ ἐόντα πρὶν Ελλησι, ὡς ἐμοὶ δοκέει, πρῶτα μὲν σὺν καὶ ἅπαντες χρέωνται Φοίνικες, μετὰ δὲ, χρόνου προβαίνοντ⊖, ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ξυθμὸν τῶν γραμμάτων. πολλοὶ δὲ σφέας τὰ πολλὰ τῶν χώρεων τοῦτον τὸν χρόνον Ελλήνων Ιωνες. οἱ παραλαβόντες διδαχῇ παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταῤῥυθμίσαντές σφεων ὀλίγα, ἐχρέωντο. χρεώμενοι δὲ, ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ελλάδα, φοινικήια κεκλῆσθαι. καὶ τὰς βίβλους διφθέρας καλέουσι ἀρχαῖον τοῦ πάλαι οὔ Ιωνες, ὅτι κοτὲ ὧν ἀπὸ βίβλων, ἐχρέωντο διφθέρησι αἰγείησί τε, καὶ οἰέησι. ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ᾽ ἐμὲ, πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιούτους διφθέρας γράφουσι. εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς καδμήια γράμματα ὧν τοῖ ἱρῷ τοῦ Απόλλων⊖ τοῦ ἰσμηνίου ὧν Θήβῃσι τοῖσι Βοιωτῶν, ὧν τρίποσί τισι ἐγκεκολαμμένα, τὰ πολλὰ ὁμοῖα ἐόντα τοῖσι ἰωνικοῖσι. ὁ μὲν δὴ εἷς τῶν τριπόδων, ἐπίγραμμα ἔχει,

» Αμφιτρύων μ᾽ ἀνέθηκε τὸν ἐν Τηλεβοάων.

Ταῦτα ἡλικίην αὖ εἴκασε ἐπὶ Λάϊον τὸν Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου τοῦ Κάδμου. ἕτερ⊖ δὲ τρίπους ὧν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει,

» Σκαιὸς πυγμαχέων με ἑκηβόλῳ Απόλλωνι,
» Νικήσας ἀνέθηκε τέην πόδα καλλὲς ἄγαλμα.

Σκαιὸς δ᾽ ἂν εἴη ὁ Ιπποκόωντ⊖, εἰ δὴ οὗτός γ᾽ ὅτι ὁ ἀναθεὶς καὶ μὴ ἄλλ⊖, τοῦτο δὲ οὔνομα ἔχων τοῦ Ιπποκόωντ⊖, ἡλικίην κατὰ Οἰδίπουν τὸν Λαΐου. τρίτ⊖ δὲ τρίπους λέγει ⊂ οὗτ⊖ ὧν ἑξαμέτρῳ,

» Λασθάμας τρίποδ᾽ αὖτον ἑϋσκόπῳ Απόλλωνι,
» Μουσαρχέων ἀνέθηκε τέην πόδα καλλὲς ἄγαλμα.

Επὶ τούτου δὴ τοῦ Λασθάμαντ⊖ τοῦ Ετεοκλέ⊖ μουσαρχέοντ⊖, ἀζανιεὶς Καδμείοισι ὑπὸ Αργείων, καὶ τρέποντα ἐς σφέ Εγχέλεας. οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν, ἀναχωρέουσι ἐς Αθήνας. καί σφι ἱρά ἐστι ὧν Αθήνῃσι ἰδρυμένα, τῶν, ἐσ ὃν μετὰ δὲ σι λοιπὸν Αθηναίοισι, ἄλλα τε ἱερὰ ἱδρύσαντο ἄλλων ἱρῶν, καὶ δὴ καὶ ἀχαιΐης Δήμητρ⊖ ἱρόν τε, καὶ ὄργια. ἡ μὲν δὴ ὄψις τοῦ Ιππάρχου ὧν τοιήνδε, καὶ οἱ Γεφυραῖοι, ὅθεν ἐγένοντο, ἦν, ἔσαν οἱ Ιππάρχῳ φονέες, ἀπήγηταί μοι. ἐγὼ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι αἰναλαβεῖν, τον, κατ᾽ ἀρχὰς ἔπεα λέξων λόγον, ὡς τυράννων ἐλευθερώθησαν οἱ Αθηναῖοι. Ιππίεω τυραννεύοντ⊖, ⊂ ἐμπεπαιωμένοι Αθηναίοισι διὰ τὸν Ιππάρχου θάνατον, Αλκμαιωνίδαι γένος ἐόντες Αθηναῖοι, καὶ φεύγοντες Πεισιστρατίδας, ἐπεί τέ σφι ἅμα πᾶσι ἄλλοισι Αθηναίων φυγάσι πειρᾶμένοισι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐ πρεχώρεε κάκοδος, ἀλλὰ πρόσθε πᾶσι μεγάλως πειρᾶμενοι καταίνεται καὶ ἐλευθεροῦσι τὰς Αθήνας, λιμένα τε ἐπὶ Φαληρικὸν ἐξελόμενοι ἐκ τοῦ ὑπερθε τείχισαντες, ἐνθαῦτα οἱ Αλκμαιωνίδαι πρῶτα μὲν ὧν πᾶσι Πεισιστρατίδῃσι μηχανώμενοι, παρ᾽ ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μισθοῦνται τὸν ὧν Δελφοῖσι, τὸν νῦν ἐόντα, τότε δὲ οὔκω, ὥστε ἐξοικοδομήσαι. οἷα δὲ χρημάτων εὖ ἥκοντες, καὶ ἐόντες ἄνδρες δόκιμοι αὐτόθεν ἐνθεν, ἔπι τόν τε νηὸν ἐξεργάσαντο τοῦ παραλείγματος

λείγματ⊖ κάλλιον, τάτε ἄλλα, καὶ συγκειμένου σφι πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν νηὸν, παρέσχον τὰ ἐμπεδέων αὐτοῦ ἐξεποίησαν. ὡς ὧν δὴ οἱ Αθηναῖοι λέγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἦσαν Δελφοῖσι κατήμενοι, ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι, ὅκως ἕλθοισι Σπαρτιήτῃσι ἄνδρες, εἴτε ἰδίῃσι σόλοισι εἴτε δημοσίοισι χρησόμενοι, προφέρειν σφι τὰς Αθήνας ἐλευθεροῦν. Λακεδαιμονίοισι δὲ, ὡς σφι ἀεὶ τὼυτὸ τὸ πρόφαντον ἐγίνε⊖, πέμπουσι Αγχιμόλιον τὸν Ασέρος, ἐόντα τῶν ἀστῶν ἄνδρα δόκιμον, σὺν στρατῷ ἐξελῶντα Πεισιστρατίδας ἐξ Αθηναίων, ὁμως καὶ ξεινίους σφι ἐόντας παμπλείστα. τὰ γὰρ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο, ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν. πέμπουσι δὲ πρώτους κατὰ θάλασσαν πλοίοισι. ὁ μὲν, δὴ πορχὼν ὀν Φαλήρου τὴν στρατιὴν, ἀπέβησε. οἱ δὲ Πεισιστρατίδαι πυθόμενοι ταῦτα, ὧν ἐκελεύοντο ἐκ Θεσσαλίης ἀβοηθησίῃ, ἐπεποίηντο γὰρ σφι συμμαχίη πρὸς αὐτούς. Θεσσαλοὶ δὲ σφι δεομένοισι, ἀπέπεμψαν ἱππέων χιλίων γνώμῃ χρεώμενοι, χιλίῃσι τε ἵπποισι, καὶ τὸν Βασιλέα τὸν σφέτερον Κινέην, ἄνδρα κοινᾶον. οὗτ⊖, ἐπεί τε ἔσχον συμμάχους οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐμηχανέατο τοιάδε. κείραντες τὸν Φαληρέων τὸ πεδίον, καὶ ἱππάσιμον ποιήσαντες ὄσσον τὸν χῶρον, ἐπῆκαν ἔπειτα στρατοπεδίῃ τὴν ἵππον. ἐμπεπτώκυῖα δὲ, διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ δὴ καὶ τὸν Αγχιμόλιον, οὗ δὲ πορευομένους αὐτέων, ὅτ᾽ τὰς νέας κατέφερον. ὁ μὲν δὴ πρῶτ⊖ ὑπὸ Λακεδαίμον⊖ οὕτω ἀπώλεσε. καὶ Αγχιμολίου εἰσὶ ταφαὶ τῆς Αττικῆς ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τοῦ ἡρακλητίου τοῦ ἐν Κυνοσάργει. μετὰ δὲ, Λακεδαιμόνιοι μέγα στόλον στείλαντες, ἀπεστείλαν τοὺς τὰς Αθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατιῆς ἀποστείλαντες Βασιλέα Κλεομένεα τὸν Αναξανδρίδεω, οὐκέτι κατὰ θάλασσαν στείλαντες, ἀλλὰ κατ᾽ ἤπειρον, τοῖσι δὲ ὅπλα ὑποθοῦσι ὅτι τὴν Αττικὴν χώρην, ἡ τῶν Θεσσαλέων ἵππ⊖ πρώτη πεσοῦσα ἔμιξε, καὶ οὐ μετὰ πολὺ ἐστράτωτο. καὶ σφέων ἔπεσον ὑπὲρ τοὺς διηκοσίους ἄνδρας, οἱ δὲ πορισθέντες, ἀπαλλάσσοντο ὡς εἶχον ἐθνῶν ὧν Θεσσαλίης. Κλεομένης δὲ ἀπικόμεν⊖ ὅτι τὸ ἄστυ ἅμα Αθηναίων τοῖσι βουλομένοισι ἦν ἐλευθέροισι, ἐπολιόρκεε τοὺς τυράννους, ἀποκεκλημένους ὧν τοῦ πελασγικοῦ τείχεος. καὶ οὐδὲν ἂν τι πώποτε ὧν ἐξεῖλον τοὺς Πεισιστρατίδας οἱ Λακεδαιμόνιοι. οὔτε γὰρ ἐπὶ ἐπτὰ μῆνας ἐπιστάμενοι, οἵ τε Πεισιστρατίδαι σιτοῖσι καὶ ποτοῖσι εὖ παρεσκευάδατο. πολιορκήσαντές τε ἂν ἡμέρας ὀλίγας, ἀπαλλάσσοντο ὅτι τὴν Σπάρτην. νῦν δὲ σωτυχίη τοῖσι μὲν, κακὴ ἐπεγένε⊖, τοῖσι δὲ, ἡ αὐτὴ αὕτη, σύμμαχ⊖. ἐπεκτιδέμενοι γὰρ ἔξω τῆς χώρης οἱ παῖδες τῶν Πεισιστρατιδέων, ἥλωσαν. ὧν δὲ ὡς ἐγένε⊖, πάντα αὐτέων τὰ πρήγματα συνετετάρακτο. παρέσησαν δὲ ὧν μαδῶ τοῖσι τέκνοισι, ἐπ᾽ οἷσι ἐβούλοντο οἱ Αθηναῖοι. ὡς τε γὰρ τάχιστα ἡμέρησι ἐκχωρῆσαι ἐκ τῆς Αττικῆς. μετὰ δὲ, ἐξεχώρησαν ὧν Σίγειον τὸ ὑπὲρ τοῦ Σκαμάνδρου, ἀρξαντες μὲν Αθηναίων ἐπ᾽ ἔτεα ἓξ καὶ τριήκοντα, ἐόντες δὲ καὶ οὗτοι ἀνέκαθεν Πύλιοί τε καὶ Νηλεῖδαι, ἐκ τῶν αὐτέων γεγονότες. καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρου τε, καὶ Μέλανθον, οἵ πρότερον ἐπήλυδες ἐόντες, ἐγένοντο Αθηναίων βασιλῆες. ὧν τούτου δὲ καὶ τοὺς οὐνομα ἀπεμνημόνευσε Ιπποκράτης τῷ παιδὶ θέσθαι τὸν Πεισίστρατον, ὧν τοῦ Νέστορ⊖ Πεισιστράτου ποιεύμεν⊖ τὴν ἐπωνυμίην. οὕτω μὲν Αθηναῖοι τυράννων ἀπηλλάχθησαν. ὅσα δὲ ἐλευθερωθέντες ἔρξαν ἢ ἔπαθον ἀξιόχρεα ἀπηγήσι⊖, πρὶν Ιωνίην τε ἀρτηλιῶσαι καὶ Δαρεῖον, καὶ Αρισταγόρεα τὸν μιλήσιον ἀπικόμενον ὅτι Αθήνας χρῆσαι σφέων βοηθεῖν, ταῦτα πρῶτα φράσω. Αθῆναι ἐοῦσαι καὶ πρὶν μεγάλαι, τότε ἀπαλλαχθεῖσαι τυράννων, ἐγένοντο μείζονες. ὧν δὲ αὐτοῖσι, δύο ἄνδρες ἐδυνάστευον, Κλεισθένης τε, ἀνὴρ Αλκμαιωνίδης, ὅσπερ δὴ λόγου ἔχει τὸν Πυθίῃσι ἀναπεῖσαι, καὶ Ισαγόρης ὁ Τισάνδρου, οἰκίης μὲν ἐὼν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ ἔχω φράσαι. θύσι δὲ οἱ συγγενέες αὐτοῦ, Διὶ καρείῳ. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐστασίασαν περὶ δυνάμ⊖, ἑσσούμεν⊖ δὲ ὁ Κλεισθένης, τὸν δῆμον προσεταιρίζετ⊖. μετασὲ, πεφυλὰς ἐόντας Αθηναίους, δεκαφύλας ἐποίησε, ἐκ Ιωνος παίδων Γελέοντος, ⊂ Αἰγικόρε⊖, καὶ Αργάδεω, ⊂ Οπλητος ἀπαλλάξας τὰς ἐπωνυμίας. τῶν χωρείων δὲ ἑτέρων ἡρώων ἐπωνυμίας ἐξευρὼν, πάρεξ Αἰάντος. τοῦτον δὲ ἀτεχνέως καὶ σύμμαχον ξεῖνον ἐόντα, προσέθηκε. ταῦτα δὲ ὧδε ἐκεῖνε ἐμοὶ ἐμιμέε⊖ ὁ Κλεισθένης ὧδε τὸν ἑωυτοῦ μητροπάτορα Κλεισθένεα τὸν Σικυῶνο⊖ τύραννον. Κλεισθένης γὰρ Αργείοισι πολεμήσας, ὧδε μὲν, ῥαψῳδοὺς ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν ὁμηρείων ἐπέων εἵνεκα, ὅτι Αργεῖοί τε καὶ Αργ⊖ τὰ πολλὰ πάντων, ὑμνέαται.

ἐδόκεε δὲ, ἱρεῶν γὰρ ἦν καὶ ἐπὶ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων ἱδρύσεο τὸ Τελαὸ, ὧδε μιν ἐποίεε θύμισε ὁ Κλεισθένης ἐόντα ἀργεῖον, ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρης. ἐλθὼν δὲ ἐς Δελφοὺς, ἐχρηστηριάζετο εἰ ἐκβάλοι τὸν Ἄδρηστον. ἡ δὲ οἱ ἐχρᾶ Πυθίη τάδε λέγουσα, Ἄδρηστον μὲν ἐὸν Σικυωνίων βασιλέα, ἐκεῖνον δὲ, λοιδορέεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ θεὸς τοῦτό γε οὐ παρεδίδου, ἀπελθὼν ὀπίσω, ἐβουλεύετο μηχανώμενος, ὅκως ὁ Ἄδρηστος ἀπαλλάξεται, ὡς δὲ οἱ ἐδόκεε πεπυθέσθαι ἐλθόντι, πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη θέλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάνιππον τὸν Ἀστακοῦ. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐδίδοσαν. ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν Μελάνιππον, τέμενός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανηίῳ, καὶ μιν ἵδρυσε ἐνθαῦτα ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ. ἐπῆγαγε δὲ τὸν Μελάνιππον ὁ Κλεισθένης, καὶ γὰρ ἦν οἱ ἀπεχθὴς ἀνηγήσασθαι, ὡς ἔκτεινε ἐόντα Ἄδρηστον. ὃς τόν τε ἀδελφεὸν οἱ Μηκιστέα ἀπεκτόνεε, καὶ τὸν γαμβρὸν Τυδέα. ἐπεί τε δὲ οἱ τὸ τέμενος ἀπέδεξε, θυσίας τε καὶ ὁρτὰς Ἀδρήστου ἀπεδέξατο Κλεισθένης, ἐδόκεε τῷ Μελανίππῳ, οἱ δὲ Σικυώνιοι ἐώθεσι μεγαλωστὶ κάρτα τιμᾶν τὸν Ἄδρηστον. ἦν γὰρ χώρης ἦν αὐτῶν Πολύβου. ὁ δὲ Ἄδρηστος ἦν Πολύβῳ θυγατριδέος. ἄτεκνος δὲ Πόλυβος τελευτῶν, ἐδίδου Ἀδρήστῳ τὴν ἀρχήν. τά τε δὴ ἄλλα οἱ Σικυώνιοι ἐτίμων τὸν Ἄδρηστον. καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰ πάθεα αὐτοῦ, πρασινίοισι χορδῇσι ἐγκρούσαντι, τὸν μὲν Διόνυσον ὀ πρόσθε τούτου, τὸν δὲ Ἄδρηστον. Κλεισθένης δὲ χορδὰς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέδωκε. τὴν δὲ ἄλλην θυσίην, τοῦ Μελανίππου. ταῦτα μὲν δὴ Ἀδρήστου οἱ ἐνθεπόινκε. φυλὰς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα ὁ μὴ ἀὐτὰς ἔωσι τοῖσι Σικυωνίοισι, καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ὀνόματα. ἐνθαῦτα καὶ πλείονα κατεγέλασε τὸν Σικυωνίων. ὧν γὰρ ὕος τε καὶ ὄνου τὰς ἐπωνυμίας μετατιθείς, αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπέθηκε, πλὴν τῆς ἑωυτοῦ φυλῆς, ταύτῃ δὲ τὸνομα ἀπὸ τῆς ἑωυτοῦ ἀρχῆς ἔθετο. οὗτοι μὲν δὴ Ἀρχέλαοι ἐκαλέοντο. ἕτεροι δὲ, Ὑᾶται, ἄλλοι δὲ, Ὀνεᾶται. ἕτεροι δὲ, Χοιρεᾶται. τούτοισι τοῖσι οὐνόμασι τῶν φυλέων ἐχρέωντο οἱ Σικυώνιοι, καὶ ὧδε Κλεισθένεος ἄρχοντος, καὶ ἐκείνου τεθνεῶτος ἐπὶ ἐτεα ἑξήκοντα. μετέπειτα μετὰ λόγου σφίσι δόντος, μετέβαλον ὀνόματα τοῦ Ὑλλέως, καὶ Παμφύλους, καὶ Δυμανάτας. τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθηκε τῶν τοῦ Ἀδρήστου παιδὸς Αἰγιαλέος, τῷ ἐπωνυμίῳ ποιεύμενοι κεκλῆσθαι Αἰγιαλέας. ταῦτα μὲν νυν ὁ Σικυώνιος Κλεισθένης ἐπεποιήκεε. ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθένης, ἐὼν τοῦ Σικυωνίου τούτου θυγατριδέος, καὶ τὸ οὔνομα ὧδε ἔχων, δρήσειν ἐμοὶ κῆτος ἐνορμίσατο Ἴωνας, ἵνα μή σφι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Ἴωσι, τὸν ὁμώνυμον Κλεισθένεα ἐμιμήσατο. ὡς γὰρ δὴ τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρόσθεν ἀπωσμένον, τότε πάντων πρὸς τὸν ἑωυτοῦ μοῖρον προσεθήκατο, τὰς φυλὰς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε πλείονας ἔξ ἐλασσόνων. δέκα τε δὴ φυλάρχους αὐτὶ τεσσέρων ἐποίησε. δέκα δὲ καὶ εὖς δήμους κατένεμε ὁ τὰς φυλάς. ἦν τε δὴ δῆμος προσθέμενος πολλῷ κατύπερθε τῶν αὐτιστασιωτέων. ἐν τῷ μέρεϊ δὲ ἐσούμενος ὁ Ἰσαγόρης, ἀντιτεχνᾶται τάδε. ἐξελαύνει Κλεομένεα τὸν Λακεδαιμόνιον, γνώμονα ἑωυτῷ ξεῖνον ἀπὸ τῆς Πεισιστρατιδέων πολιορκίης. τὸν δὴ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη φοιτᾶν πρὸς τὴν Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖκα. τὰ μὲν δὴ πρῶτα πέμπων ὁ Κλεομένης ὃν τὰς Ἀθήνας κήρυκα, ἐξέβαλε Κλεισθένεα, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, οὓς ἐγάγεας ὠνόμαζε. ταῦτα δὲ πέμπων, ἔλεγε ἐκ θεοπροπίων τὸν Ἰσαγόρεω. οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμεωνίδαι, καὶ οἱ συνασπιῶται αὐτέων, ἔσχον αἰτίην τοῦ φόνου τούτου. αὐτὸς δὲ οὐ μετεῖχε, οὐδ' οἱ φίλοι αὐτοῦ. οἱ δ' ἐγάγεον Ἀθηναίων ὥσπερ ἀνομοσθήκασαν. ἦν Κύλων τὸν Ἀθηναίων ἀνὴρ ὀλυμπιονίκης. οὗτος ὢν τυραννίδι ἐπέμιξε. πρὸς ποιησάμενος δὲ ἑταιρηίην τῶν ἡλικιωτέων, κατελάβειν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη. οὐ δυνάμενος δὲ ὑπερβαλέσθαι, ἱζόμενος ἱκέτης ἵζετο πρὸς τὸ ἄγαλμα. τούτους ἀναστάσας μὲν οἱ πρυτάνιες τῶν Ναυκραρέων, οἵπερ ἐφύλασσον τότε τὰς Ἀθήνας ὑπεξιόντους, πλὴν θανάτου. φονεῦσαι δὲ αὐτοὺς αὐτὰ ἔχει Ἀλκμεωνίδας. ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιστράτου ἡλικίης ἐγένετο. Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλε Κλεισθένεα καὶ τοὺς ἑταίρους, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὑπεξέστηκε. μετὰ δὲ, οὐδὲν ἧσσον παρῆν ὃν τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεομένης. οὐ σὺν μεγάλῃ χειρὶ. ἀπικόμενος δὲ, ἀγχλατέει ἐπαπειλήσας ἐπίσια Ἀθηναίοισι, τοὺς οἱ ὑπαιθρίους ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας, ἐδίδου δρα τῇ Βουλῇ καταλύειν ἐπειρᾶτο. πρυτανηίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρεω τασσόντων τὰς ἀρχὰς ἐνεχείριζε. ἀντιστᾶσα δὲ ἡ Βουλὴ, καὶ ὁ Βουλομένης πείθεσθαι, ὅ, τε Κλεομένης, καὶ ὁ Ἰσαγόρης, καὶ οἱ τασσόντου αὐτοῦ, καταλαμβάνουσι τὴν ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ

λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπολιόρκεον αὐτοὺς ἡμέρας δύο. τῇ δὲ τρίτῃ, τοὺς ἀπαντέοντας ἐξιέναι χρᾶται ἐκ τῆς χώρης ὅσοι ἔστηκαν αὐτέων Λακεδαιμόνιοι. ἐπετέλεε δὲ τῷ Κλεομενέϊ ἡ φήμη. ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μέλλων δὴ αὐτὴν καταχήσειν, ἦιε ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεοῦ ὡς πρωτερέων. ἡ δὲ ἱρείη ἐξαναστᾶσα ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμεῖψαι, εἶπε. Ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει. μὴ σ' ἔσω ἐς τὸ ἱρὸν. οὐ γὰρ θεμιτὸν δωριεῦσι παριέναι γυναῖκα, ὁ δέ, εἶπε. ὦ γύναι, ἀλλ' ὀ δωριεύς εἰμι, ἀλλ' ἀχαιός. ὁ μὲν, δὴ τὴν λεγομένην οὐδὲν χρεώμενος, ἐπεχείρησέ τε. καὶ τότε πάλιν ἐξέπεμπε μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων. οὓς δὲ ἄλλους Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ὑπ' Θαναίτῳ. ὧν δὲ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίθεον τὸν ἀδελφεόν. τοῦ, ἔργα χειρῶν τε καὶ λήμματος ἔχοι μ' ἂν μέγιστα καταλέξαι. οὗτοι μὲν νυν δεδεμένοι, ἐτελεύτησαν. Ἀθηναῖοι δὲ μετεπεμψάμενοι, πέμπουσι ἀγγέλους ἐς Σάρδις συμμαχίην βουλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας. ἐπίστευσαν γὰρ σφι πρὸς Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένεα ἐκπεπολεμῶσθαι. ἀπικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδις, καὶ λεγόντων τὰ ὑπετάλμεα, Ἀρταφρένης ὁ Ὑστάσπεος Σαρδίων ὕπαρχος, ἐπειρώτα τίνες ἐόντες ἄνθρωποι, καὶ ποῖ γῆς οἰκέοντες, δεοίατο πρόξεων σύμμαχοι γενέσθαι, τοιαῦτα μὲν πρὸς τῶν ἀγγέλων, ἀπεκρίνατο σφι τάδε. εἰ μὲν δίδοῦσι βασιλεῖ Δαρείῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ, συμμαχίην σφι σωτερὴν ποιέεται. εἰ δὲ μὴ δίδοῦσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐκέλευε. οἱ δὲ ἀγγέλοι ὦν σφέων αὐτέων βεβουλευμένοι, δίδοσαν, βουλόμενοι τὴν συμμαχίην ποιήσασθαι. ὅσοι μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὴν ἑωυτῶν, αἰτίας μεγάλας ἔχον. Κλεομένης δὲ ὑπερημένος ποδηνεμίῃσι ἔπεσι καὶ ἔργοισι τοῦ Ἀθηναίων, στρατηλατέων ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατὸν, ὁ φράζων ἐς τὸ, συλλέγει. τισάσθαί τε ἐβούλετο τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ Ἱππίην τυραννεύειν Ἀθηναίοισι, στρατὸν ἄγων ἐς τὴν Ἀττικήν. οἱ γὰρ οὗτοι ἐκ τῆς ἀκροπόλιος. Κλεομένης τε δὴ σὺν μεγάλῳ ἐσέβαλε ἐς τὴν Ἐλευσῖνα. καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἅμα στρατηλατέοντες, Οἰνόην εἷρεσαν, καὶ Ὑσιὰς, δήμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς. Χαλκιδέες τε αὖθι τὰ ἕτερα ἐσίνοντο, ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐόντες ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐσύστερον ἔμελλον μνήμην ποιήσασθαι. Πελοποννησίοισι δὲ ἐοῦσι ἐν Ἐλευσῖνι, αὐτίκα ἔδοξε τὰ ὅπλα μέλλοντας ἢ σωθῆναι τὰ στρατήϊα ἐς μάχην. Κορίνθιοι μὲν πρῶτά σφι αὐτοῖσι δόντος λόγον ὡς ὀ ποιοῖεν τὰ δίκαια, μετέβαλόν τε, καὶ ἀπαλλάσσοντο. μετὰ δὲ, Δημάρητος ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὗτος Βασιλεὺς Σπαρτιητέων, καὶ συνεξαγαγὼν τὸν στρατὸν ἐκ Λακεδαίμονος, οὐκ ἐὼν διάφορος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ Κλεομένεϊ, ἀπ' ἧς ταύτης δυοχοστασίης, ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ μὴ ἐξεῖναι ἑπτεσθαι ἀμφοτέρους τοὺς Βασιλέας, ἐξιόσης τῆς στρατιῆς. τέως γὰρ ἀμφότεροι εἵποντο. πρῶτος, γὰρ δὴ οὗτος ἀμφότερον ἐπέκλησε τοῖσι ἐόντες, εἵποντο. τότε δὴ ἐν τῇ Ἐλευσῖνι ὁρέοντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τούς τε Βασιλέας τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ὁμολογέοντας, καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἵχοντο καὶ αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι. τέταρτον δὴ οὗτοι τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Δωριέων, διὶς τε ὧδε πολεμώσαντες, καὶ δὶς ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλήθεος τῶν Ἀθηναίων, πρῶτον μὲν ὅτε ὑπὸ μέγαρα κατοίκισαν, οὗτος ὁ χρόνος ὧν Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων, ὅτε θεῶν αὐτοὺς καλέσαντο. δεύτερον δὲ, καὶ τρίτον, ὅτε ὧν Πεισιστρατιδέων ἐξελασίην ὁρμηθέντες, ἐκ Σπάρτης ἀπίκοντο. τέταρτον δὲ τότε, ὅτε ἐς Ἐλευσῖνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίους ἐσέβαλε. ὅτω τέταρτον τότε Δωριέων ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας. ἀξιολογώτατοι ὦν τοῦ χρόνου τούτου ἀνδρῶν, γνῶναι τὰ Ἀθηναίοισι τίνυνθαι βουλόμενοι, πρῶτα στρατηλάτεον ὧδε Χαλκιδέας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδεῦσι βοηθέουσι ὧδε τὸν Εὔριπον, Ἀθηναίοισι δὲ ἰδόντας οὓς Βοιωτοὺς, ἔδοξε πρότερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδεῦσι ὧν χειρίειν. συμβάλλουσί τε δὴ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλῷ ἐκράτησαν. λάβρα δὲ πολλὸς φονεύσαντος, ἐπῆλθον τέων ἐζώγρησαν. τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Εὔβοιαν, συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι. νικήσαντες δὲ καὶ τούτους, τετρακισχιλίας ἁλκρυόχους ὧν τῶν Ἱπποβατέων τῇ χώρῃ λείπουσι. οἵδ' Ἱπποβάται ἐκαλέοντο, οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. ὅσους δὲ μὴ κουτέων ἐζώγρησαν, ἅμα τοῖσι Βοιωτῶν ἐζωγρημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐς πέδας λύσαντες.

Athenienses societatem dari frustrà ambiunt.

Bellum inter Spartanos & Athenienses.

Athenienses vincunt Boeotos & Chalcidenses.

σλησαντου. χρόνῳ δὲ ὕστερον, ἐλυσάν σφεας σλημέως ἀκτημοσύνῃ. τὰς δὲ τριήρεας αὐτέων, ἐν τῇσι ἐσλιέατο, ἀνακρέμασαν ἐς τὸν ἀκρόπολιν. ὡς δὲ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἔσαν πρόθυρα ἐσσεσσαι λιθίνεα ἐκ τείχεως, πρόπυλα δύο σμίκρου πυελοῦ τοῦ Μήδου. αὐτίον δὲ τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἑσπέρην τετραμμένου, καὶ τὴν λύτρωσιν τῶν σλεκάτων ἀνέθηκαν, ποιησάμενοι τρίποδα χάλκεον. τὸ δὲ, ἀρίστορος χρυσὸς ἔσκε πρῶτος ἐσιόντι ἐς τὰ πρόπυλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει. ὧν ἐγράφησαν σλέ οἱ τάδε,

„ Ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων σλαμάσαντου,
„ Παῦσθου Ἀθληαίων ἔργμασιν ἐν πολέμῳ
„ Δεσμῷ ἐν ἀχλυόεντι σιδηρέῳ, ἔσβεσαν ὕβριν.
„ Τῶν, ἵππους σλεκάτῃσι παλλάδι τάς σ' ἔθεσαν.

Ἀθληαῖοι μὲν νυν ἤνεικαν. σλησὶ δὲ τὸ κατ' ἐμὲ μοῦσον, ἀλλὰ πανταχῇ ἀσιγορίη ὡς ἔσι χρῆμα ασουσλατον, εἰ μὴ Ἀθληαῖοι τυραννευόμενοι μὲν, σὺν σλαμῶν τὴν σφέας πρόσοικεόντων ἔσαν τὰ πολέμια ἀμείνους. ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων, μακρῷ πρῶτοι ἐγένοντο. σλησὶ ὧν ταῦτα, ὅτι κατεχόμενοι μὲν, ἐθελοκάκεον ὡς σλεῖστα ὁτῳ ἐργαζομένοι, ἐλευθερωθέντες δὲ, αὐτοὶ ἑωυτῶν πρόθυμέσ̣το κατεργάζεσθαι. ὅτοι μὲν νυν ταῦτα ἐπρήσσοσαν. Θηβαῖοι δὲ μετεπεμποντο ἐς θεοῦ ἐπέμποντο, βουλόμενοι τισάσθαι Ἀθληαίους. ἡ δὲ Πυθίη ἐκ σφέων μὴ αὐτέων ὀκ ἔφη αὐτοῖσι ἐᾶν τίσιν. ἐς Γολύφημον δὲ ἐξενείκαντες, ἐκέλευε τὴν ἄγχιστα σλειάδ. ἀπελθόντων ὧν τὴν θεοπρόπων, ἐξέφερον τὸ χρησήριον, ἀλίλω ποιησάμενοι. ὡς ἐπυθάνοντο δὲ, λεγόντων αὐτέων τὴν ἄγχιστα σλειάδα, εἶπαν οἱ Θηβαῖοι ἀκούσαντου τουτέων, ὀκ ὧν ἄγχιστα ἡμέων οἰκέουσι Ταναγραῖοί τε, καὶ Κορωναῖοι, καὶ Θεσπιέες. καὶ ὅτοι γε ἅμα ἡμῖν ἀεὶ μαχόμενοι, πολλὰ ὑμῶν συμφέρουσι τὸν πόλεμον. τί δεῖ τούτων γε σλειάδα; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ ὁ θεὸς ᾖ τὸ χρησήριον. τοιοῦτα δὴ ὠλεγομένων, εἶπε σ' ἀκοῦσαι τις, ἐγὼ μοι δοκέω σωθῆναι τὸ, ἐθέλει λέγειν ἡμῖν τὸ χρυσήριον. Ἀσωπὸν λέγοντα χρηάδι συγκατόρθου. Θήβῃ τε, καὶ Αἴγινα, τουτέων ἀδελφεῶν ἐόντων, δοκέω ἡμῖν Αἰγινητέων δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι τιμωρητῆρων χρηάδι, καὶ, οὐ γάρ τις γνώμη τάυτης ἀμείνων ἐδόκει φαίνεσθαι, αὐτίκα πέμψαντου, ἐδέοντο Αἰγινητέων, ὥστε καλεόμενοι κατὰ τὸ χρησήριον σφι βοηθέειν, ὡς ἐόντων ἀγχιστέων. οἱ δὲ σφι αὐτέουσι ὠμωρείλεον, τὸν Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν. πειρησαμένων δὲ τὴν Θηβαίων κατὰ τὸν συμμαχίλιον τοῦ Αἰακιδέων, καὶ τρηχέως πρόσιεφθέντων ὑπὸ τῶν Ἀθληαίων, ὥθις οἱ Θηβαῖοι πέμψαντου, τοὺς μὲν Αἰακίδας σφι ἀπέδοσίδυσαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδέοντο. Αἰγινῆται ἦ δυσλαιμονίῃ τε μεγάλῃ ἐπεξθόντες, καὶ ἔχθρης παλαιῆς ἀναμνησθέντες ἐόσης. πρὸς Ἀθληαίους, τότε Θηβαίων σκηθέντων, πόλεμον ἀκήρυκτον Ἀθληαίοισι ἐπέφερ). ὡς κάμφωνων γὰρ αὐτέων Βοιωτοῖσι, ὡς πλώσαντες μακρῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀτθίκην, τὴν μὴ ἔσυραν φάλαρον, ἦλθον δὲ ἐπ' ἄλμης παραλίης πολλὸς δ' ἦσαν. ποιεῦντες δὲ ταῦτα, μεγάλως Ἀθληαίους ἐσηνέεγκαν. ἦ ἦ ἔχθρη ἡ πρόφασις ἐγένετο Αἰγινήτῃσι, ἐγγύθεν ἀρξαμένη ποιῆσαι. Ἐπιδαυρίοισι γῆ καρπὸν ἐδίδου ἀπεδίδου, πρὶν τότε συμφορῆς, οἱ Ἐπιδαύριοι ἐγένοντο ἐν Δελφοῖσι, ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Δαμίης τε τὴν Αὐξησίης ἀγάλματα ἱδρύσασθαι. καὶ σφι ἱδρυσαμένοισι, ἄμεινον σωοίσεσθαι. ἐπηρώτεον ὧν οἱ Ἐπιδαύριοι, πότερα χαλκοῦ ποιέοντες τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθου; ἡ δὲ Πυθίη, οὐδέτερα τούτων ἔα, ἀλλὰ ξύλου ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὧν οἱ Ἐπιδαύριοι Ἀθληαίων ἐλαίλω σφι δόσθαι τεμέσθαι, ἐρωτάτας δὴ λείνας νομίζοντες εἶναι. λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαίας ἔσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἢ Ἀθήνῃσι. οἱ δὲ, ὧν τοῖσι δώσειν ἔφασαν, ἐπ' ᾧ ἀπάξουσι ἔτος ἑκάσου τῇ Ἀθληαίῃ τῇ πολιάδι ἱρὰ, καὶ τῷ Ἐρεχθεῖ. κατανεύσαντες δ' ὧδε τούτοισι οἱ Ἐπιδαύριοι, τῶν τε ἐδέοντο ἔτυχον. τὴν ἀγάλματα ἐκ τῆς ἐλαίης ἐστέων ποιησάμενοι, ἱδρύσαντο, τῇ ἥτε γῆ σφι ἔφερε καρπὸν. τὴν Ἀθληαίοισι ἐπετέλεον, τά, συνέθεντο. ὕστερον δέ τι τὸν χρόνον, καὶ τὸν πρὸ τότε, Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον, τάς τε ἄλλας, τὴν δίκας ἐξαιδαίνοντες ὑπ' Ἐπιδαυρίων ἐδίδοσάν τε τὴν ἐλάμβανον πρὸς ἄλλην οἱ Αἰγινῆται. τὸ δὲ ἀπ' τοῦδε, νηῶς τε ἀπεῴμωνοι, καὶ ἀγνωμοσύνῃ χρησάμενοι ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. ἅτε δὴ ἐόντου διάφορου, ἐδήλεόντο κωπύς. ὥστε δὴ θαλασσοκράτορε ἐόντε, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα ἦ τε Δαμίης καὶ ἡ Αὐξησίης ὑπαιρέονται

τοὺ αὐτέων. καὶ σφεας ἐκομίζαντό τε καὶ ἱδρύσαντο ἐς σφετέρης χώρης ἐς τὸν μεσόγαιαν. τῇ, οἴκ μὲν ὅδι οὔνομα. τάδια δὲ μάλιστά κη ἀπὸ τῆς πόλιος ἐς εἴκοσι ἀπέχει. ἱδρυσάμενοι δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ, θυσίῃσί τε σφεας καὶ χορτοῖσι γυναικηίοισι ἱλαρτόμοισι ἱλάσκοντο, χορεγῶν ἀρσενικὸν μὲν ἑκατέρῃ τῶν δαμόνων σλέκα ἀνδρῶν. κακῶς δὲ ἠγόρευον οἱ χορεοὶ ἄνδρα μὲν οὐδένα, τὰς δὲ ἐπιχωρίας γυναῖκας. ἔσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι αἱ τοιαῦται ἱερουργίαι, ἐσὶ δὲ σφι καὶ ἄρρηκτοι ἱερουργίαι. λελεφθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπιδαύριοι τοῖσι Ἀθληαίοισι τὰ ἐμφύλια οὐκ ἐπετέλεον. πέμψαντου δὲ οἱ Ἀθληαῖοι, ἐμήνυον τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι, οἱ δὲ, ἀπέφαινον λόγῳ ὡς οὐκ ἀδικοῖεν. ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ὥστε τελέειν τὰ συνέθεντο. ἐπεὶ δὲ ἐξορμήθη αὐτέων, ὁ δίκαιον ἦν ἀποφέρειν ἔτι, ἀλλὰ οὐκ ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας πρήσσεσθαι ἐκέλευον. πρὸς ταῦτα Ἀθληαῖοι ὀλίγιναν πέμψαντες, ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα. οἱ δὲ, Αἰγινῆται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθληαίοισι τὴν ἀπαίτησιν ἀκριβέα τηρήσειν μή τι ἀσῶν τούτους. οἱ ἀπεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, ἀπικόμενοι ἐς Αἴγιναν, τὰ ἀγάλματα ταῦτα ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, ἐπειρῶντο ἐκ τοῦ βάθρου ἁρμόσαντες, ἵνα σφεα ἀναμίσσωνται. ὡς δὲ ἀναμίσσους σὺν τούτῳ τῷ τρόπῳ αὐτέων διατήσαι, πολεμιόντου σφίσι ἔλκειν τὰ ἀγάλματα. καί σφι ἕλκουσι, βροντῇ τε, καὶ ἅμα τῇ βροντῇ σεισμὸν ὠνήμεθα. οὗ δὲ ζωγρίας οὓς ἕλοντας, ἐπὶ τουτέων ἀλλοφρονῆσαι. πατάξαντας δὲ ἕνα, λιτέσθαι ἀλλήλους ἅτε πολεμίους. ἐς δὲ ἓν πάντων γένεα λειφθέντα, ἀναπομπὴν ἀπὸ τῆς ἐς Φάληρον. Ἀθληαῖοι μὲν νυν ὅτω λέγουσι χρᾶσθαι. Αἰγινῆται δὲ, οὐ νηὶ μιῇ ἀπικέσθαι Ἀθληαίους. μίαν μὲν γὰρ νῆ ὀλίγω πλείνας μιῆς, εἰ σφι μὴ ἔτυχον ἓξ ἐσαι νέες, ἀπαμύνεσθαι ἂν εὐπετέως, ἀλλὰ πολλῇσι νηυσὶ ὦν ἐπλεῦσαι σφι ὧδε τὴν χώρην. αὐτοὶ δὲ σφι ἔξαι, εἰ ἀναμαχῆσαι. ἀπὸ ἔχουσι δὲ ἕξ ἀφορμᾶσθαι ἀτρεκέως. οὔτε εἰ ἕσονες συγγινωσκόμενοι ἐν τῇ ναυμαχίῃ κατὰ τοῦτο ἔξαι, ὅτε εἰ βουλόμενοι ποιῆσαι, οἷόν τι καὶ ἐποίησαν. Ἀθληαίοις μὲν νυν ἐπέτε σφι ἐδόκεε ἐς μάχην καταστῆσαι, ἀφικόμενοι ἀπὸ τοῦ νεῶ, βαπτεσθῆναι πρὸς τὰ ἀγάλματα. ὡς δὲ ἀναμίσσους ἐκ τοῦ βάθρου αὐτὰ, ὅτω δὴ πρόθυμοι ἦσαν ἕλκειν, ἐς ὃ ἐλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφότερα τὼὐὸ ποιῆσαι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἄλλῳ δέτεω. ἐς γόνατα γάρ σφι αὐτὰ πεσεῖν, καὶ οὐ τὸ πρὸ τούτου χρόνου ὀρθὰ ἕστεκε ὅτω ἔχοντα. Ἀθληαίοις μὲν δὴ ταῦτα πτέειν. σφέας δὲ Αἰγινῆται λέγουσι πυθομένους οὓς Ἀθληαίους, ὡς μέλλοιεν ὑπὸ σφέας στρατεύεσθαι, ἐνοίμους Ἀργείους ποιέεσθαι. τοὺς τε δὴ Ἀθληαίους, ἀπιόντας ἐς τὴν Αἰγινέων, καὶ παρεῖναι βοηθέοντας σφι τοῦ Ἀργείους, οὐ λαθεῖν τε ὀλίγου Ἐπιδαύρου διαβάντας ἐς τὴν νῆσον, οὐ δ' ἔπεσθαι κωπόσι τοῖσι Ἀθληαίοισι, ὑποπτεύειν ὑποτεταγμένους τὸ ἀπὸ τοῦ νεῶ. ἅμα τε ἐν τούτῳ τὴν βροντήν τε γενέσθαι καὶ τὸν σεισμὸν αὐτοῖσι. λέγεται μὲν νυν ὑπὸ Ἀργείων τε καὶ Αἰγινητέων τάδε. ὁμολογέεται δὲ καὶ ὑπὸ Ἀθληαίων ἕνα μοῦνον τὸν ἀπσωθέντα αὐτέων ἐς τὴν Ἀτθίκην γενέσθαι. πλὴν Ἀργεῖοι μὴ λέγουσι αὐτέων τὸ Ἀτθικὸν στρατόπεδον διαφθειράντων, τὸν ἕνα τουτέων περιγενέσθαι, Ἀθληαῖοι δέ, τοῦ Δαιμονίου, πρόφασιν μὲν τοῦτο τὸν ἕνα λαβεῖν τῶν ἀνδρῶν, ἐπ' ἀρετῇ γενόμενον. Ἀθληαίοισι δὲ πάντων σωθῆναι, ὡς ἐξ τὸν ἄνδρωπον τοῦτον λαβόντας, καὶ ἱκετεύσαντας τοῖσι περόντεσσι τίμας τίσαι, ἐρωτῆσαι ἑκάστω αὐτέων, ὁκοῖόν τι εἴη ὁ ἀνὴρ. ὡς δὲ οὐδὲν μὴ, ὅτω διαφθαρῆναι. Ἀθληαίοισι δὲ ἐπὶ τοῦ πάθεος λεγόντος τι οἱ ἐφαίνετο εἶναι τὸ τοῦ γυναικῶν ἔργον, ἄλλῳ μὲν δὴ ὀκ ἔχειν ὅτῳ ζημιώσουσι τοὺς γυναῖκας. τῇ δὲ ἐδόκεε μετὶ ἐκεῖνον ἀπαλλαγῆναι αὐτέων ἐς τὴν ἀσίδα, ἐφόρεον γὰρ δὴ πάντες, οἱ τὴν Ἀθληαίων γυναῖκες ἐδόκεον πλησιοτάτω εἶναι, μετὶ ἐκεῖνον ὦν ἐς τὸν λίνεον λιθῶνα, ἵνα δὴ πρόσωσι μὴ χρέωντες. ἔσι δὲ ἀληθεῖ λόγῳ χρεωμένοισι, οὐκ ἰὰς αὕτη ἡ ἐσθὴς ἀπαλαιόν, ἀλλὰ κάειρα. ἐπεὶ ἥγε ἑλληνικὴ ἐσθὴς πᾶσα ἡ ἀρχαίη τὴν γυναικῶν, ἡ αὐτὴ λῶ, τὴν, νῦν δωρίδα καλέομεν. τοῖσι δὲ Αργείοισι καὶ τοῖσι Αἰγινήτῃσι, καὶ πρὸς τούτοισι ἔτι τόδε ποιῆσαι. νόμου ἐὸν παρὰ σφι ἑκατόμβοισι τὰς πρόσω ἡμιολίας ποιέεσθαι τοῦ τότε κατεστεῶτος μέτρου. καὶ ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ θεοῦ τοτέων πρόσω μαλλιστα ἀναπιθέσθαι τὰς γυναῖκας. Ἀττικὸν ἦ μή τέ τι ἄλλο πρόσφερειν πρὸς τὸ ἱρὸν, μήτε λέραμον, ἀλλ' ἐκ χυτρίδων

Ægineta mutant Bacchos & Athenienses.

χυτρίδιον ὧν χωρίων νόμον ἐκέλευον αὐτοὺς ἔξω πίνειν. Ἀργείων μὲν νυν οἱ Αἰγινητέων ἀπεστᾶσι, ἐκ τε τούτου κατ' ἔχθρην τὴν Ἀθηναίων, προνοίας ἕνεκα καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μείζονας, ἢ πρὸ τοῦ. οἱ δὲ ἔχθρης οἱ πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοισι ἐγκοτέουσι, ἀρχὴν κατὰ τάδε ἔσχον. τότε δὴ Θηβαίων ὧν καλεομένων πρὸς ὑμέων τὰ ἀγάλματα ἐκόμισαν, ἀναμιμνησκόμενοι οἱ Αἰγινῆται, ἐβοήθεον τοῖσι Βοιωτοῖσι. Αἰγινήτας δὴ ἐλθόντας οἱ Ἀθηναῖοι τὰ παραθαλάσσια, καὶ Ἀθηναίοισι ὁρμεωμένοισι ἐπ' Αἰγινήτας στρατεύεσθαι, ἦλθε μαντήιον ἐκ Δελφῶν, ὠνειδίζοντας ἀπὸ τοῦ Αἰγινητέων αἰκίου τριήκοντα ἔτεα, τῷ ἑνὶ καὶ τριηκοστῷ, Αἰακῶ πέμψαντες ἀνδραντοποιὸν ἐξ Αἰγίνης πολλὸν ἐμεγάλυνον. ἐπεὶ δὲ αὐτίκα ὡς ἐστρατεύοντο, πολλὰ μὲν σφέας ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου ταῦτα ἐποίεον, πολλὰ δὲ καὶ ποιήσειν. τέλος μέντοι, κατὰ τρόπον ἐψεύδετο. τοῦτα ὡς ἀπηγγείχθη τὰ ἄκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τοῦ μὲν Αἰακῶ τέμενος ἀπέλεξαν ἐν τῷ, τὸ, νῦν ὧν τοῦ ἀγορῆς ἱδρυται. τριήκοντα δὲ ἔτεα οὐκ ἀνέσχοντο ἀκούσαντες ὅκως χρεὼν εἴη ὠθηχεῖν τετρωμένοισι τὸν Αἰγινήτεων ἀνάρσιος. ἐς τιμωρίην δὲ παρασκευαζομένοισι αὐτοῖσι, ἐκ Λακεδαιμονίων πρῆγμα ἐγερόμενον, ἐμποδὼν ἐγένετο. τυθέντων γὰρ Λακεδαιμονίων τῶν ἐν τῷ Ἀλκμαιωνιδέων ἐς τὴν Πυθίην μεμηχανημένα, καὶ τὰ ἐκ τῆς Πυθίης ὧν σφέας τε καὶ οὐ Πεισιστρατίδας, συμφορὴν ἐποιεῦντο διπλῆν, ὅτι τε ἀνδράσι ξείνοισι σφι ἐοῦσι, ἐξελαύνεσθαι ἐκ τῆς ἐκείνων, καὶ ὅτι ταῦτα ποιήσασι, χρεὸς ἐδέετο ἐφαίνετο πρὸς τὸν Ἀθηναῖον. ἔπι τε πρὸς τούτοισι ἐγίνοντο σφέας οἱ χρησμοί, λέγοντες πολλά τε καὶ ἀνάρσια ἐστεῖσθαι αὐτοῖσι ἐξ Ἀθηναίων, τὸν πρότερον μὲν ἔσπευ ἀδιαιτέως. τότε δὲ Κλεομένεος κομίσαντος ἐς Σπάρτην, ἐξεμάθομεν. ἐκτήσατο δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλιος οὐ χρόνου πολλοῦ διαλαμπόντος, οὐδ' ἔκτοσθε πρότερον ἢ οἱ Πεισιστρατίδαι ἐξελαυνόμενοι δὲ, ἔλιπον ἐν τῇ ἱρῇ. καταλειφθέντας δὲ, ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ χρησμούς, καὶ οὐ Ἀθηναίους ἐώρων αὐξομένους, καὶ δῆλα ὡς ἐκείνους ἐόντας εἰκὸς ἐδαί σφι, νόῳ λαβόντες ὡς ἐλεύθερον μὲν εἴη τὸ γένος τὸ ἀπικόμενον, ἰσόρροπον δὲ ἑωυτοῖσι ἂν γένοιτο, κατὰ χρόνους δὲ ἐὼν τυραννίδος, ἀδυνάτους, καὶ ὡς ἀρχὴ ἐοῦσα ἐκείμου, μαθόντες αὐτίκα, ἔκαπε, μετεπέμποντο Ἱππίην τὸν Πεισιστράτου, ἀπὸ Σιγείου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐς ὃ καταφεύγουσι οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐπέτεϊ δὲ σφι Ἱππίης καλεόμενος ἦκε, μεταπεμψάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἔλεγόν σφι Σπαρτιῆται τάδε. Ἀνδρῶν σύμμαχοι, συγχινώσκομεν αὐτοῖσι ἡμῖν ὑμῖν ποιήσασι ὀρθῶς. ἐπαρθέντων γὰρ λιβυκῶν μαντηίοισι, ὦν δίκαιοι ξείνους ἐόντας ἡμῖν ταμάλιστα, καὶ ἀνασκευάζοντας ἐκ χειρίας παρέχειν τὰς Ἀθήνας, τούτους ἐκ τῆς πατρίδος ἐξελάσαντες. καὶ ἔπειτα ποιήσαντες ταῦτα, σὺ μὲν ἀχαρίστως παρεδώκαμεν τὴν πόλιν. ὃς ἐπείτε σὺν ἡμέας ἐλευθερωθεὶς ἀνέκυψε, ἡμέας μὲν καὶ τὴν Βασιλέα ἡμέων ποδιῦθρίσας, ἐξέβαλε. σὺ δὲ φύσας, αὐξάνεαι. ὥστε ἐκμεμαθήκασι μᾶλιστα μὲν οἱ πρίοικοι αὐτέων Βοιωτοὶ καὶ Χαλκιδέες. τάχα δέ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθήσεται ἁμαρτών. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνα ποιήσαντος ἡμάρτομεν, νῦν ἀπρηκόμεθά σφεας ἅμα ὑμῖν ἀπικόμενοι, τίσασθαι. αὐτὸ γὰρ δὴ τὸ δὲ εἶνεκε τόνδε τε Ἱππίῃ μετεπεμψάμεθα, καὶ ὑμέας ἀπὸ τῆς πολίου, ἵνα κοινῷ τε λόγῳ καὶ κοινῷ σόλῳ ἐσαγαγόντες αὖτις ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπαλλάξωμεν τὰ ἀπελόμεθα. οἱ μὲν, ταῦτα ἔλεγον. τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος, οὐκ ἐνίεσαν τοὺς λόγους. οἱ μὲν νυν ἄλλοι, ἠσυχίην ἦγον, κορίνθιος δὲ Σωκλέης, ἔλεξε τάδε. Ἡλίῳ ὅτε ὁ οὐρανὸς ἔσαι ὑπόρροος τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ, ἰχθύσι τε οἱ ἀνθρώποισι νόμος ἐν θαλάσσῃσι ἔσται, οἱ μὲν ἰχθύσι τοῖσι πρότερον ἀνθρώποισι, ὅστε ὑμεῖς ὦ Λακεδαιμόνιοι ἰσοκρατίας καταλύοντες, τυραννίδας ἐς τὰς πόλιας κατάγετε, ἐπεὶ ὅστε ἀδικώτερον οὐδὲν ἔστι κατ' ἀνθρώπους, ὅστε μιαιφονώτερον. εἰ γὰρ δὴ τό γε σοὶ δοκέει ὑμῖν εἶναι χρηστὸν, ὥστε τυραννεύεσθαι τὰς πόλιας, ἀλλοι πρῶτοι τύραννον κατασκάψαντες παρὰ σφίσι αὐτοῖσι, ὕστερον καὶ τοῖσι ἄλλοισι ῥιζώσατε καλυτάναι. νῦν δὲ ἀλλοι ἄπειροι ἐόντες τυράννων, μὴ φυλάσσοντες μηχανὰς ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ μὴ γένηται, ἐπιχειρᾶτε ἐς αὐτὸ συμμάχους. εἰ δὲ αὖτε ἔμπροσθε, ἔστε κατάπερ ἡμεῖς, εἴχετε ἂν ποδὶ αὖτε γνώμας ἀμείνονας συμβάλλεσθαι ἢ νῦν. Κορινθίοισι μὲν ὧν πόλιος καλλίστης ἐξαίρετος. Ἦν ὀλιγαρχίη, μὴ δῆμοι Βακχιάδαι καλεόμενοι, γένεμον τὴν πόλιν. ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἄρχοντα ἐξ ἀλλήλων. Ἀμφίονι δὲ ἐόντι τούτεων τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυγάτηρ χωλή, οὔνομα δὲ οἱ

Spartani

Hippiam revocant

Sophisma Corinthii contra Dissaeotas.

Labda.

ὧν, Λάβδα. τούτῳ Βακχιαδέων γὰρ οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι ἰδίῃ Ἠετίων ὁ Ἐχεκράτεος. δήμου μὲν ἐκ Πέτρης ἐὼν, ἀπὸ τοῦ ἀνέκαθεν, λαπίθης τε, καὶ Καινείδης. ἐκ δὲ οἱ τούτου τοῦ γυναικὸς, οὐδὲ ἐξ ἄλλης, παῖδες ἐγίνοντο. ἐστάλη ὧν ἐς Δελφοὺς πρὸ γόνου. ἐσιόντα δὲ αὐτὸν, ἠϊθέως ἡ Πυθίη προσαγορεύει τοῖσι ἔπεσι.

Ἠετίων, οὔτις σε τίει πολύτιμον ἐόντα. "
Λάβδα, λίει. τέξει δὲ ὀλίτροχον. ὧν δὲ τέκῃσι "
Ἀνδράσι μουνάρχοισι. δικαιώσει δὲ Κόρινθον. "

Ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἠετίωνι, ἐξαγγέλεταί κως τοῖσι Βακχιάδῃσι. τοῖσι τὸ μὲν πρότερον χρηστήριον ἐς Κόρινθον ὧν ἄσημον, φέρον τε ἐς τοῦτο καὶ τὸ τοῦ Ἠετίωνος, καὶ λέγον ὧδε.

Αἰὲν ἐὸν φρονέοντι λύει. τέξει δὲ λέοντα "
Καρτερὸν, ὠμηστήν. πολλῶν δὲ γούνατα λύσει. "
Τοῦτό νυν εὖ φράζεσθε Κορίνθιοι, οἱ περὶ καλλιρόην "
Ναιετάετε, καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον. "

Τότε μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον χρησθὲν, ὧν ἀτέκμαρτον. τότε δὲ τῷ Ἠετίωνι χρησθὲν ὡς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον συνῆκαν, ἐόν σφι τῷ Ἠετίωνος. συνόντες δὲ καὶ ἔσαν, εἶχον ἐν ἡσυχίῃ, ἐβούλοντο τὸν μέλλοντα Ἠετίωνι γεγεῦσθαι γόνον, ἀφανίσαι. ὡς δὲ ἔτεκε ἡ γυνὴ τάχιστα πέμπουσι σφέων αὐτέων δέκα ἐς τὸν δῆμον, ἐν τῷ, κατοικημένοι Ἠετίωνι, ἀρκτεύεοντας τὸ παιδίον. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέτρην, καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἠετίωνος, ἄτερον τὸ παιδίον. ἡ δὲ Λάβδα εἰδυῖά τε οὐδὲν, τῷ, εἵνεκα ἐκεῖνοι ἀπικνέατο, καὶ δοκέουσά σφεας φιλοφροσύνης τοῦ πατρὸς εἵνεκα αὐτέων, φέρεσθαι, ἐνεχείρισε αὐτέων ἑνί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλευτο κατ' ὁδὸν τὸν πρῶτον αὐτέων λαβόντα τὸ παιδίον, πρόσουσί σφι ἐπὶ τέτε ὧν ἐδόκεε φέρεσθαι ἡ Λάβδα, τὸν λαβόντα τῷ ἀνδρῶν, θεῖναι τύχῃ προσγελάσαν τὸ παιδίον. καὶ τὸν, φρασθέντα ταῦτα, οἰκτῖραι. καὶ οἰκτίσαντα μὴ σφι μετασχεῖν, καὶ τοδὶ ὕστερον λαβόντα τὸ παιδίον ἀρκτεῖναι, φέρουσαν, κατακρύπτει ἐς τὸ, ἀφρασέστατον οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς λυχνέλιον. ὧν σταθμὸν, ὡς εἰ τοσοῦτον ἐόντων ἐς ζήτησιν ἀπικόμενον, πάντα ἐρευνήσειν μέλλοιεν, τὰ, σὺν θεῷ ἐγένετο. ἐσελθοῦσι γὰρ, καὶ ζητεῦσι αὐτοῖσι, ὡς οὐκ ἐφαίνετο, ἐδόκεε ἀπαλλάσσεσθαι, καὶ λέγειν πρὸς οὓς ἀπέπεμψαντας. ὡς πάντα ποιήσειαν, τὰ ἐκεῖνοι ἐντέλλοντο. οἱ μὲν, δὴ ἀπελθόντες, ἔλεγον ταῦτα. Ἠετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ παῖς ἀνεφάνετο. καὶ οἱ δραφυγόντι τὸν λίνδιον, ἐκ τῆς Κυψέλης ἐπωνυμίην Κύψελος οὔνομα ἐτέθη. αὐξηθέντι δὲ, καὶ μαντευομένῳ Κυψέλῳ, ἐγένετο ἀμφὶ τὸ ἔξιον χρηστήριον ἐν Δελφοῖσι, τοῦ, πίσυνον γεγονότα, ἐπιχειρῆσαί τε, καὶ ἔχειν Κόρινθον. ὁ δὲ χρησμὸς ὅδε ἦν,

Ὀλβιος οὗτος ἀνὴρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει, "
Κύψελος Ἠετίδης, βασιλεὺς εὐκλεινοῦ Κορίνθου. "
Αὐτὸς, καὶ παῖδες, παίδων γε μὲν οὐκέτι παῖδες. "

Τὸ μὲν δὴ χρηστήριον τοῦτο ἦν. τυραννεύσας δὲ ὁ Κύψελος, ἐὼν τῶν ἀνὴρ ἐγένετο. πολλοὺς μὲν Κορινθίων ἐδίωξε. πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπεστέρησε. πολλῷ δὲ πλείστους ψυχῆς. ἀξέας δὲ τοὺσου ἐπὶ τριήκοντα ἔτεα, καὶ βασιλεύσας τὸν βίον εὖ, διάδοχος οἱ ἦν τυραννίδος ὁ παῖς Περίανδρος γίνεται. ὁ δὲ Περίανδρος κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἠπιώτερος τοῦ πατρός. ἐπείτε δὲ ὠμάλησε διὰ ἀγγέλων Θρασυβούλῳ τῷ Μιλήτου τυράννῳ, πολλῷ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μιαιφονώτερος. πέμψας γὰρ ὁ Θρασύβουλος κήρυκα, ἐπαυδάνετο ὅτι τινα τρόπον ἀσφαλέστερον

Zaleuci

Cypseli mater

Periander Cypseli filius.

ἀσφαλέσ-θρον καὶ τὰς νησάμενος τ̃ πρηγμάτων, κάλλιστα τὴν πόλιν ὠυ τροπούσι, Θρασύβουλ-Θ δὲ τ̃ ἐλθόντα πρὸς τ̃ Περιάνδρου ἀγγέλου ἐξω τοῦ ἄστεος. ἐσβὰς δὲ ἐς ἀρβύλην ἐπαρμώλιω, ἅμα τε διεξιὼν τὸ λήϊον, ἐπειρωτῶν τε καὶ ἀναποδίζων τὸν λίμυνα κατὰ τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἄπιξιν, καὶ ἐκόλασε ἀεὶ ὅκως πυνὰς ἰσ'οι τ̃ν ἀσταχύων ὑποδρέχοντας τ̃ν ἄλλων. πολλῶν δὲ, ἐξ ῥίπῃ, ἐς ὁ τοῦ λπὶς τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθύτατον διέφθειρε πρόπω τοιοῦτω. διεξελθὼν δὲ τὸ χωρίον, καὶ ὑποθέμεν-Θ ἔπος οὐδὲν, ἀπῆλθε πρὸς τὸν λίμυνα. νοσήσαντ-Θ δὲ τοῦ λίμυνος ὀλ τὴν Κορίνθον, ὧ πρόθυμ-Θ ὑπωδάνεσθαι τὴν ὑποθήκιω ὁ Περίανδρος, ὁ δὲ, οὐδὲν οἱ ἔφη Θρασύβουλον ὑποθέσθαι. θωϋμάζειν τε αὐτὸ, παρ' οἷον μιν ἄνδρα ἀπέμψειε, ὡς παραπλήγά τε καὶ τ̃ν ἑωϋτοῦ σωμάμορον, ἀπαγορεύον-Θ τάπορ πρὸς Θρασύβουλον ὁπότε. Περίανδρ-Θ δὲ σωιεὶς τὸ ποιηθὲν ἐν νόῳ ἔχων, ὡς οἱ ὑπετίθε-Θ Θρασύβουλος οὐκ ὑποφόχος τ̃ν ἀσῶν φονεύειν, ἐνθαῦτα δὴ πᾶσαν κακοπραγίην ἐξέφαινε ἐς οὓς πολίτας. ὅσα γὰρ Κύψελος ἀπέλιπε ἐτεύνων τε καὶ διώκων, Περίανδρος σφέα ἀπέτελεσε. μιῇ ἧ ἡμέρῃ ἀπέδυσε πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας, δι' τὴν ἑωϋτ̃ γυναῖκα Μέλισσαν. τὰ μὲν γὰρ οἱ ἐς Θεσπρωτοὺς, ἐπ' Ἀχέροντα ποταμὸν ἀγγέλους, ὧι τὸ νεκυομαντήϊον παρακατεθήκης τῶν ξεινικῆς, ὅτε σημανέειν ἔφη Μέλισσα ὑδιφανέσα, ὅτε κατορέειν ὧν δῶ, λέσται χώρῳ ἡ παρακατάθηκη. ῥιγᾶν τε γὰ ἐν γυμνῇ. τ̃, γὰρ οἱ συγκατέθαψε ἱματίων, ὄφελος εἶν ὀδὲν ἃ κατακαυθήντων. μαρτύριον δέ οἱ εἶν ὡς ἀληθέα ταῦτα λέγει, ὅτι ὧι ψυχρὸν τὸν ἱπνὸν Περίανδρος ὧν ἄρτος ἐπέβαλε. ταῦτα δὲ ὡς ὀπίσω ἀπηγέλθη τῷ Περιάνδρῳ, πισὸν γάρ οἱ ὧν τὸ συμβόλαιον, ὃς νεκρᾷ ἐούσῃ Μελίσσῃ ἐμίγη, ἰθέως δὴ μετὰ τὴν ἀγγελίην, λήρυγμα ἐποιήσατο ἐς τὸ Ἡράϊον ἐξιέναι πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας. αἱ δὴ σὺν, ὡς ἐς ὄρτ̃ ἥισαν κόσμῳ τῷ καλλίστῳ χρεώμεναι, ὁδ' ὑποστάσας ὧν ἀρυφόρους, ἀπέδυσε σφέας πάσας ὁμοίως τάς τ' ἐλευθέρας, καὶ τὰς ἀμφιπόλους. συμφορήσας δὲ ἐς ὄρυγμα, Μελίσσῃ ἐπόμυχόμενος, κατέκαιε. ταῦτα δὲ οἱ ποιήσαντι, ἐφ' δεύτερον πέμψαντι, ἐφραζε τὸ εἰδωλον τὸ Μελίσσης ἐς τὸν, κατέθηκε χῶρον τοῦ ξείνε τὴν παρακατάθηκιν. τοιῶτο μὲν δὴ ὑμῖν ἡ τυραννὶς ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἷον τὸ ἔργον. ἡμέας δὲ ἀνδρῶν οὐν Κορινθίων τότε αὐτίκα θωῦμα μέγα ἔχε, ὅτι ὑμέας εἰδόμεν μετεπεμπόμενος Ἱππίην. νῦν τε δὴ ἐν μεζόνως θωϋμάζομεν λέγοντας ταῦτα. ὧι μαρτυρόμεθά τε ὧι καλεόμενοι ὑμῖν θεοὺς οὓς ἑλλωΐσας, μὴ καλιστάναι τυραννίδας ἐς τὰς πόλιας. ἢν μὴ πάντας δὲ, ἀλλὰ τοὺς ἁρπάσαντας τὸ δίκαιον) κατάγοντες Ἱππίην, ἴστε ὑμῖν Κορινθίους γε ὀ σωμενέοντας, Σωσικλέης μὴ ἀκὴ Κορίνθου πρεσβεύων, ἔλεξε τάδε. Ἱππίης δὲ αὖτ ἀμείβε-Θ, οὓς αὐτοὺς ὧι καλέσας θεοὺς λέγεις, ἦ μὴν Κορινθίους μάλιστα πάντων ὧι ποθήσειν Πεισιστρατίδας, ὅταν σφι ἥκωσι ἡμέραι ἀπὸ λύσαι αἰνίδατα τὰ Ἀθηναίων. Ἱππίης μὲν τοιοῦτοισι ἀμείψατο, οἷα τοῦ χρησμὸς ἀπεκέκαστο αὐτοῦ ἐξεπιστάμενος. οἱ δὲ λοιποὶ τ̃ν ξυμμάχων, τέως μὲν εἶχον ὧν ἡσυχίην σφέας αὐτούς. ἐπείτε δὲ Σωσικλέος ἤκουσαν εἰπάντος, ἐλευθέρως ἅπας τις αὐτέων φωνὴν ἧκε, αἰρέει-Θ τοῦ Κορινθίου τὴν γνώμην. Λακεδαιμονίοισι τε ἐπεμαρτύρεον, μὴ ποιέειν μηδὲν νεώτερον πρὸς πόλιν ἑλλωΐδα. οὕτω μὲν ταῦτα ἐπαύθη. Ἱππίη δὲ ὑπερβαλόντ-Θ ἀπελαυνομένῳ, ἐς Λίμνην τὴν Μακεδόνων Βασιλεὺς Ἀνθεμοῦσα. ἐς Λίδωσαν ἦ Θεσσαλοί, Ἰωλκόν, ὁ δὲ, ταύτεων μὲν οὐδ' ἐπειρᾶτο ἀρέ-Θ. ἀνεχώρεε δὲ ὀπίσω ἐς Σίγειον, τὸ, εἶλε Πεισίστρατ-Θ ἀεχμὴ παρὰ Μιτυληναίων, Ἰραπέσας δὲ αὐτὸ, κατέσχε τύραννον εἶναι πάσα τ̃ ἑωϋτ̃ τοῦ νόθου Ἡγησίστρατον, ὄντα δ' ἀργείης γυναικός. ὃς ὀκέμαχητὶ εἶχε τὰ, πρὸς ἐλαβε πρὸς Πεισιστράτ. ἐπολέμεον γὰρ, ἐκ τε Ἀχιλλητ̃ πόλιος ὁρμεώμενοι καὶ Σιγειὸς χρόνον ὧδὶ συχνόν, Μιτυληναῖοί τε καὶ Ἀθηναῖοι. οἱ μὲν, ἀπαιτέοντες τὴν χώρην. Ἀθηναῖοι δὲ, ὅτε συγγινωσκόμενοι, ἀπρόσκοπον τ̃ τε λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετεῖναι ἢ Ἰλιάσι-Θ χώρης, ἢ ὅ-Θ σφίσι, καὶ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι, ὅσοι συνεπράξαμεν Μενελάῳ τὰς Ἑλένης ἁρπαγάς. πολεμέοντων δὲ σφέων, καὶ ἄλλα πολλὰ πανοικίη ἐγίνε-Θ τῇσι μάχῃσι. ἐν δὲ δὴ, καὶ Ἀλκαῖος ὁ ποιητὴς, συμβολῆς γενομένης, καὶ νικώντων Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν φεύγων, ἐκφεύγει. τὰ δὲ οἱ ὅπλα ἔχουσι Ἀθηναῖοι, καί σφε ἀνακρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ. ταῦτα δὲ Ἀλκαῖ-Θ ἐν μέλεϊ ποιήσας. ὠιπιθεῖ ἐς Μιτυλήνην, ἀγαγελόμεν-Θ τὸ ἑωϋτοῦ πάθ-Θ Μελανίππῳ ἀνδρὶ ἑταίρῳ. Μιτυληναίους δὲ καὶ Ἀθηναίους κατύλαξε Περίανδρ-Θ ὁ Κυψέλου. τούτῳ γὰρ

τῷ γὰρ διαιτητῇ ἐπετράπετο. κατήλλαξε δὲ ὧδε. νεμέσσα ἀμφοτέρους τὸν, ἔχουσι. Σίγειον μὲν νυν οὕτω ἐγὼ-Θ τὸν Ἀθηναίοισι. Ἱππίης δὲ ἐπείτε ἀπίκε-Θ ἐκ Λακεδαίμον-Θ ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν χρῆμα ἐκίνεε διαβάλλων τὸν τε Ἀθηναίους πρὸς τὸν Ἀρταφέρνεα, καὶ ποιέων ἅπαντα, ὅκως σφέ Ἀθηναῖοι γρυοιατο τὸν ἐωϋτοῦ. καὶ Δαρεῖον. Ἱππίης τε δὴ τοῦτο ἐπῆκοτε. διαὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῳθόμενοι ταῦτα, πέμπουσι ἐς Σάρδις ἀγγέλους, οὐκ ἐῶντας σφέα τοῦ Πέρσας πείθεσθαι Ἀθηναίων τοῖσι φυγάσι. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ἐκέλευε σφέας εἰ βουλοίατο σῶοι εἶναι, κατιέναι ὀπίσω Ἱππίην. οὐκων δὴ γνεσιήσαντο τοῦ λόγους ἀπροφορμίνας Ἀθηναῖοι. ἐκ γνωσιήσαντο μὴ οἱ σφι, ἐδέδοκτο ἐκ τοῦ φανερὸ τοῖσι Πέρσῃσι πολεμίους εἶν. νομίζοσι δὴ ταῦτα, καὶ διαβεβλημένοισι ἐς τοὺς Πέρσας. ὧν τοῦτο δὴ τῷ κωρέῳ ὁ Μιλήσιο-Θ Αἰσταγόρης ὑπὸ Κλεομένε-Θ τοῦ Λακεδαιμονίου ἐξελαθεὶς ἐκ τ̃ Σπάρτης, ἀπίκε-Θ ἐς Ἀθήνας. αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις τ̃ν νε-Θ τοῦ Λακεδαιμονίου ἐξελαθεὶς ἐκ τ̃ Σπάρτης, ἀπίκε-Θ ἐς Ἀθήνας. αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις τ̃ν λοιπέων ἐδωκάσυνε μέγιστον. ἐπελθὼν δὲ ὧν τὸν δῆμον ὁ Αἰσταγόρης, ταῦτα ἔλεγε, τὰ, ἧ ἐν τῇ Σπάρτῃ πρὸ τ̃ν ἀγαθῶν τ̃ν ὧν τῇ Ἀσίῃ, ἐ τοῦ πρὸς τὸ πολεμεῖν, ὡς ὄτε ἀσσύρια, ὄτε δόρυ νομίζοσι ὑπερτέσθαι τε χειρωθῆναι εἶκσαν. ταῦτά τε δὴ ἔλεγε. καὶ πρὸς τοῖσι, τάδε ὡς οἱ Μιλήσιοι, τ̃ν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι. καὶ εἰκὸς σφι εἴη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα. καὶ οὐδέν, ὅ, τι οὐκ ἐπιέχε-Θ, οἷα λάστε δεόμεν-Θ, ἐς ὃ ἀνέπεισε σφέας. πολλὸς γὰρ οἶκε εἶν δυπερέσθρον διαβῆναι, ἢ ἦν, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μοῦνον, οὐκ οἷός τε ἐγένε-Θ μεταβαλέειν. τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τόσε. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεπαιδωγῶσι, ἐνηρίσανε εἴκοσι νέας ἀρχαίλαε βοηθοὺς Ἰωσι, στρατηγὸν ἀρδονίξαντοι αὐτέων εἶν Μιλήσιον, ἀνδρα τῶν ἀσῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον. αὗτοι δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ἀρχὰς κακῶν ἐγμόνες Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροισι. Αἰσταγόρης δὲ πρῶτα πλώσας, καὶ ἀπικόμεν-Θ ἐς τὴν Μιλησίην, ἐξόδου ῥῶν βάδλυμα, ἀπ' ὃ Ἰωσι μὴ ἔμελλε ὀλίγῃ ὠφελέα ἔσεσθαι, ὀσ' ὧν ὀδὲ τόσο εἵνεκα ἐποιέε, ἀλλ' ὅκως βασιλῆα Δαρεῖον λυπήσει, ἔπεμψε ἐς τ̃ Φρυγίην ἄνδρα ὧν τῶν τοῦ Παίονας, τοῦ ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ οἰκημένους ὑπὸ Μεγαβάζου, οἰκέοντας δὲ τ̃ Φρυγίης χώρου τε καὶ λίμνιμυ ἐπ' ἑωϋτῶν. ὃς ἐπειδὴ ἀπίκε-Θ ἐς τοῦ Παίονας, ἔλεγε τάδε. Ἀνδρὸν Παίονες, ἐπεμψέ με Αἰσταγόρης ὁ Μιλήσιος τύραννο-Θ, σωτηρίην ὑμῖν ὑποθησόμενον, ἢν πρὸν βάλησθε πείθεσθαι. νῦν γὰρ Ἰωνίη πᾶσα ἀπέστηκε ἀπὸ Βασιλῆο-Θ, καὶ ὑμῖν παρέχει σώζεσθαι ὧδὶ τῷδ

ἐπενέμϙ τὸ ἄσυ ἅπαν. κρεμνῶν δὲ τοῦ ἄστεϙ, οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅστις Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι ἁρπαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ πρόσχρα τὰ νεμομένα τὸ νυρός, ἡ ἐκ ἔχιος ἐξήλυσιν ἐκ τὸ ἄστεος, συνεῤῥέουσι ἔστι τὴν ἀγορῆν, ϗ ὡς τὸ Τμωλίτην ποταμόν, ὃς σφι Ψῆγμα χρυσὸ καταφορέων ἐκ τὸ Τμώλου, ῥέει μέσης τὰ ἀγορῆς ῥέων, ϗ ἔπειτα ἐς τὸν Ερμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ. ὁ δὲ ἐς θάλασσαν ὧδε οὔκω ἐκδιδοὺς ἐκ τὸ ποταμοῦ, ἡ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τότε Λυδοὶ, ἠγόρεον ἀλλήλοισι καταφεύγειν ἐπὶ τὸν Κροῖσον. ἐπείτε δὲ ἐκρατήθησαν καὶ οὗτοι, ἐμάχοντο ἀμυνόμενοι τοῖσι ἐπιοῦσι. ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρόνον ἀντεῖχον, ὡς δὲ καὶ τούτους ἐπέλαβε πόνος πολλὸς, ἐτράποντο καὶ οὗτοι ὡς ἔφευγον. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐπίεσε τὸ ἔργον, ὥστε ὀλίγοι ἐκ πολλῶν περιεγένοντο. ἡ μὲν δὴ ἄκρη κατελήφθη ὑπὸ Περσέων, ἡ δὲ ἄλλη πόλις ἐπορθήθη πᾶσα. τῷ δὲ τρίτῳ μετὰ τὴν ἅλωσιν τὴν Σάρδιος ἀγγέλους ὁ Κῦρος ἀπὸ τὰ Σάρδιος ἔπεμψε ἐς τοὺς Ἴωνας τοὺς ἐν τοῖσι ἑτέροισι λόγοισι ἐπὶ ἄλλην γενομένους ἀγγελίην. τοῖσι δὲ τότε ἐλθοῦσι λέγων ἔφη ὅτι ἐπὶ μιῇ ἡμέρῃ ἐγὼ ἐκείνων τῶν πρότερον ἐμοὶ λόγων οὐδένα ποιεύμενος ἔπρηξα τὴν πόλιν. ὑμεῖς δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἐθέλετε ποιέειν ἐμοί, ἐγὼ δὲ ὑμῖν ἐπιτρέπω ἃ βούλεσθε ποιέειν. ἐπεὰν ὦν ἐγὼ στρατὸν ἐπ' ὑμέας ἀείρω, τότε ὑμῖν ἔσται ἐπὶ τοῦτο μὲν ἐλευθερίην ἄρασθαι, τοῦτο δὲ δουλοσύνην. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Ἴωνες ἐλυπήθησαν μὲν πάλαι ἐόντες ἐλεύθεροι, ἐπὶ πλέον δὲ τότε ἐδουλώθησαν ἢ πρότερον. ἐπὶ μὲν δὴ τοῦτο τὸ ἔτος οὐδὲν ἐπεχείρησαν ποιέειν ἐπὶ τὸν Κῦρον, ἐπὶ δὲ τὸν ὑστεραῖον ἐπεβούλευον τῷ Κύρῳ. ἐπεὰν δὲ ἐπιστρατεύσηται ἐπὶ σφέας ὁ Κῦρος, ἐν τῷ μέλλοντι ἐκβαίνειν τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην, ἐπιστὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ὁ Ἁρπαγος ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν ὦμον τὸν ἵππου, ἐπὶ τὸν ἕτερον ὦμον ἐπιστὰς ὁ Μιλήσιος Θρασύβουλος, ἐπιστρέψαντες ἐς τὸν Κῦρον ἐμάχοντο, ἐν τῷ

ἀμφοτέρους, πάσῃ ἐγίνετο. ὡς πυθομένῳ δὲ τοῦτο τῷ Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτυβιος, ὡς τοῦ ἵππου τῇ τήμνοι ὁ Ὀνήσιλος κατὰ ξυμβάντα τῷ Ἰωνικῷ, πέμπει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀρτύβιος. ὡς δὲ ἁλόντος δὲ τοῦ ἵππου οὐ πόδας ὡς τὴν Ὀνησίλου ἀποίσας, ἐκέλευε ὁ Καρ δεπτάνω πλῆξαι, ἀπαράσσει τοῦ ἵππου οὐ πόδας. Ἀρτύβιος δὲ ὁ στρατηγὸς τῶν Πρασίων, ὁμοῦ τῷ ἵππῳ πεσόντι αὐτοῦ τούτῳ. μαχομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων, Στησήνωρ τύραννος ὢν Κυρείου, πεοδιδοὺς ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν πολεμίων ὁ μικρὸν. οἱ δὲ Κυρείοι ἔσαν, λέγονται δὲ εἶναι Ἀργείων ἄποικοι. πεσόντων δὲ τῶν Κυρείων, αὐτίκα καὶ τὰ Σαλαμινίων πολεμικήια ἄρματα, τὼν τὸ κοῖσι Κυρειεῦσι ἐποίεε. γινομένων δὲ τούτων, κατυπέρτεροι ἔσαν οἱ Πέρσαι τῶν Κυπρίων. τετραμμένου δὲ τοῦ στρατεύματος, ἄλλοι τε ἔπεσον πολλοί, καὶ δὴ καὶ Ὀνήσιλος τε ὁ Χέρσιος, ὃν περ τῆ Κυπρίων ἀπέστασιν ἔπρηξε. ἐπὶ δὲ ὁ Σολίων βασιλεὺς Ἀριστόκυπρος, ὁ Φιλοκύπρου δὲ Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπρον, ὧν ἔπεσι αἶνεσε τυράννων μάλιστα. Ὀνησίλου μὲν νυν Ἀμαθούσιοι, ὅτι σφέας ἐπολιόρκησε, ἀπεκτάμοντο τῆ λεφαλῆ, ἐκόμισαν ἐς Ἀμαθοῦντα. ἰᾶσι μὲν ἀπεκρέμασαν ταφὲρ τῶν πυλέων, ἐρεμαμένης δὲ τῆ λεφαλῆς, καὶ οὔσης ἠδὴ κοίλης, ἐσμὸς μελισσέων ἐσῴκισε ἐς αὐτὴν, καὶ ἐπλησε. τούτου δὲ γνωμοῦσι κεῖσθαι, ἐχρέωντο γὰρ πρὸ αὐτῆς οἱ Ἀμαθούσιοι, ἐμαντεύθη σφι, τὴν μὲν λεφαλὴν κατελόντας, θάψαι. Ὀνησίλεω δὲ θύειν ὡς ἥρωϊ ἀνὰ πᾶν ἔτος. ἰᾶσι σφι ποιεῦσι ταῦτα, ἄμεινον σωίσεσθαι. Ἀμαθούσιοι μὲν νυν ἐποίευν τοῦτα καὶ τὸ μέχρις ἐμεῦ. Ἰωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχήσαντες, ἐπέπτε ἔμαθον τὰ πρήγματα τὰ Ὀνησίλου σφέα διεφθαρμένα, ἀπέδρησαν ἐκ τῶν Κυπρίων πολιορκουμένας τὰς ἄλλας, πλὴν Σαλαμῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ πατρὶ Βασιλεῖ οὖσι Σαλαμινίους παραδιδόντας, αὐτίκα μαθόντες οἱ Ἴωνες τοῦτο, ἀπέπλωον ἐς τὴν Ἰωνίην. τῶν δὲ ἐν Κύπρῳ πολίων, αὐτέχε χρόνου οὐ πλεῦνα πολιορκουμένη Σόλοι. τὴν, ὑπερξ ὑποῤύσσοντες τὸ τεῖχος, τιμωρῷ μᾶλλον εἶλον οἱ Πέρσαι. Κύπριοι μὲν δὴ ἐνθαῦτα ἐλεύθεροι ἐγένοντο, αὖτις ἐκ νέης κατεδεδούλωντο. Δωρίεες δὲ ἔχων Δαρεῖος δυνατόν, καὶ Ὑμέες τε καὶ Ὀτάνης, καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοὶ ἔλεγτον. οὗτοι Δαρεῖον δυνατέρας, ὧν λιώντων οὐ ἐς Σάρδις στρατευσαμένους Ἰώνων, καὶ ἐσαραξάντων σφέας ἐς τὰς νέας, νὴ μαχὴ ὡς ἐπεκρώσησαν, κρυβδύτερα ὧν διελόμενοι, τὰς πόλιας ἐπόρθεον. Δωρίεες μὲν πρατόμενον πρὸς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλιας, εἶλε μὲν Δάρδανον. εἶλε δὲ Ἄβυδόν τε, καὶ Πρῳκόννησον, καὶ Λάμψακον, καὶ Παισόν. τούτας μὲν ἐπ' ἡμέρης ἑκάστης ἄρας. ἀπὸ δὲ Παισοῦ, ἐλαύνοντι οἱ ὧν Πάριον πόλιν, ἦλθε ἄγγελος, ὡς Κᾶρας τὼν τὸ Ἰωσι φρονήσαντας, ἀπεστάναι ἀπὸ Πρήξεω. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος, οὐκ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἦλαυνε τὴν στρατὸν ὧν τὴν Καρίην. καὶ ἐως μὲν ταῦτα ποιεῦσι Καρσὶ ἀγγέλθη πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δαρεῖον ἀπικέσθαι. τυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες, συνελέγοντο ὧν ἐς Λύκας τε καὶ Πισιδίην καλεομένας, καὶ ποταμὸν Μαρσύην. ὃς ῥέων ἐκ Πισιδίης διὰ χώρης, ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ. συλλεχθέντων δὲ τῶν Καρῶν ἐνθαῦτα, ἐβούλοντο βουλὰς ἄλλας τε πολλὰς, καὶ ἀρίστην δοκέουσαν εἶναι ἐμοί. Πιξοδάρης ὁ Μαυσώλου, ἀνὴρ Λύκιος ἐὼν τὸ γένος, ὃς τοῦ Κιλίκων Βασιλέος Συεννέσιος ἔσχε θυγατέρα. πύκτου τοῦ ἀνδρὸς ἡ γνώμη ἔφερε, διαβάντας τὸν Μαίανδρον σὺν Κᾶρας, καὶ κατὰ νώτου ἔχοντας τὸν ποταμὸν, οὕτω ξυμβάλλειν, ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσω φεύγειν οἱ Κᾶρες, αὐτοῦ τε μένειν ἀναγκαζόμενοι. ἐβούλετο ἔπι ἀμείνονες εἶναι φύσιος. αὕτη μὲν νυν οὐκ ἐγένετο ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσῃσι κατὰ νώτου γένεσθαι τὸν Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι. δόκησις ἦν φυγὴ τῶν Περσέων γενέσθαι, καὶ ἐσωθεῖσι τῇ συμβολῇ, ὡς οὐκ ἀρνησόμενοι ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπίπτοντες. μετὰ δὲ, παρεόντων, Δαβάντων τὸν Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐνθαῦτα ὧν τῷ Μαρσύῃ ποταμῷ συνεβάλοντό τε τοῖσι Πέρσῃσι οἱ Κᾶρες, καὶ μάχῃ ἐμαχέσαντο ἰσχυρῇ, καὶ ὧν χρόνου πολλόν. τέλος δὲ, ἐσωθῆσαν δὴ πλῆθος. Περσέων μὲν δὴ ἔπεσον οὐκ ὀλίγοι ἐς χιλίους. Καρῶν δὲ, ἐς μυρίους. ἐνθαῦτα δὲ οἱ διαφυγόντες αὐτέων, κατειλήθησαν ἐς λάβυρινθα, ἐς Διὸς στρατίου ἱρόν, μέγα τε καὶ ἅγιον ἄλσος πλατανίσων. μέσοι δ', ἔφη, ἡμεῖς ἱδρυνθέντες, Κᾶρές εἰσι, οἱ Διὶ στρατίῳ θυσίας ἀνάγουσι. κατειληφότες δὲ ὧν ὄρος ἐνθαῦτα, ἐβουλεύοντο περὶ σωτηρίης ὁκότερα ἢ παραδῶσι σφέας ἐωυτοὺς Πέρσῃσι, ἢ ἐκλιπόντες ὄρος ἀπαν τὰ Ἀσίην. ἀμφοτέρων προφερόντων. Βουλομένοισι δὲ σφι ταῦτα, πρηγινόντι βοηθέοντες Μιλήσιοί τε, καὶ οἱ τούτων ξύμμαχοι. ἐνθαῦτα

ἐνθαῦτα δὲ, τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρες ἐβούλευσαντο, μετῆκαν. οἱ δὲ, αὖτις πολεμεῦν ἀρχῆς ἀρτέοντο. καὶ ὧδέ τε ποιέσι Πέρσῃσι, συμβάλλουσι. καὶ μαχεσάμενοι ὧδε πλέονι ἢ πρότερον, ἐνικήθησαν. πεσόντων δὲ πολλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ τρῶμα, οὐκ ἐλαβόν τε, καὶ οὐ μαχεσάμενοι οἱ Κᾶρες. πυνθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεται ὁρμέατ' οἱ Πέρσαι ὧδε τὰς πόλιας σφέων, ἐλαχίστην τῇ ὧν Δάσωδόλον, ἐς τὴν, ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς, διεφθάρησαν ὑπ' αὐτῶν, οὐ οἱ στρατηγοὶ αὐτέων, Δαυρίσιος, καὶ Ἀμόργης, καὶ Σισαμάκης. τοῦτο δὲ σφι, ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. τοῦ δὲ λόχου τούτου ἦγε μὲν ὧν Ἡραπλείδης Ἰβανώλιος, ἀνὴρ μιλασσεύς. ὅσοι μὲν νυν τῶν Περσέων ὅτω διεφθάρησαν. Ὑμέες δὲ καὶ αὐτὸς ἐὼν τῶν διωξάντων οὐ ἐς Σάρδις στρατευσαμένους Ἰώνων, τραπόμενον ἐς τὴν Προποντίδα, εἶλε Κῖον τὴν μυσίην. τάυτην δὲ ἀπελὼν, ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλήσποντον ἐκλελοιπόσαν Δαυρίσιον, καὶ στρατεύεται ὧν Καρίης, καταλιπὼν τὴν Προποντίδα, ὧν τε Ἑλλήσποντον ἦγε τε στρατόν. καὶ εἶλε μὲν Αἰολέας πάντας, ὅσοι τὴν Ἰλιάδα νέμονται. εἶλε δὲ Γεργίθας οὐκ ἐκολειφθέντας τε ἀρχαίου Τευκρῶν. αὐτὸς μὲν Ὑμέες ἀρέωμ ταῦτα τὰ ἔθνεα, νόσῳ τελευτᾷ ὧν τῇ Τρωάδι. οὕτως μὲν δὴ οὕτω ἐτελεύτησε. Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, καὶ Ὀτάνης ὁ Γοβρύεω στρατηγὸς, ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Ἰωνίης, καὶ τῆς πρόσθεν Αἰολίδος στρατεύεται. Ἰωνίης μὲν νυν, Κλαζομενὰς ἀφεῖσαι. Αἰολέων δὲ, Κύμην. ἁλισκομένων δὲ τὸ πολίων, ὧν μὲν ὡς ἐδόκεε Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγόρεω Ψυχὴν ἔτι ἄκρος, ὃς παρῆρξε τῆς Ἰωνίης, καὶ ἐγκερασάμενος πρήγματα μεγάλα, ἐβουλεύετο ὀρέων τοῦτα. πῶς δὲ οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφαίνετο Βασιλῆα Δαρεῖον ἐστερβαλέεσθαι. πῶς τοῦτα δὲ ὧν συγκαλέσας οὐς συστασιώτας, ἐβούλευε, λέγων ὡς ἄμεινόν σφι εἴη ἐκλιπόντας τὴν πατρίδα φυγεῖν, ἢ μένοντας δουλοσύνην ἐργάσασθαι ὑπὸ Μιλησίων τὸν τύραννον. ταῦτα δὲ ἐπὶ τοῦ ἐκείνου ἐπιτρόπου ἐς Σάρδις ἐκ τοῦ πόντου τούτου ἄγει ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν Ἠδωνῶν, τῆ, Ἰσιαῖος ἐτείχεε παρὰ Δαρείου δωρεὴν λαβών. ταῦτα ἐπηρώτα ὁ Ἀρισταγόρης. Ἑκατοῖος μὲν νυν τοῦ Ἡγησάνδρου, ἀνδρὸς λογοποιοῦ, τυτέων μὲν οὐδεμίην ἐς βουλευτήριον ἔφερε γνώμην, ὧν Λέρνου δὲ τῆς νήσου τεῖχος οἰκοδομησάμενον, ἠσυχίην ἄγειν, μὴ ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Μιλήτου. ἔπειτα δὲ ἐκ τούτου ὁρμεώμενον, κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὴ Ἑκατοῖος συνεβούλευε. αὖτις δὲ Ἀρισταγόρης ἡ πλείστη γνώμη ἦν, ἐς τὴν Μύρκινον ἀπάγειν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον οὐκέτι ἔφη Πυθαγόρην, ἀνδρὸς τῶν ἀσῶν δοκίμου. αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βουλόμενον, ἔπλεε ἐς τὴν Θρηίκην. καὶ ἔσχε τὴν χώρην, ἐπ' ἣν ἐστάλη. ἐκ δὲ τούτου ὁρμεώμενον, ἀπόλλυται ὑπὸ Θρηίκων αὐτός τε ὁ Ἀρισταγόρης, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ πολιορκήσαντες.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΓΕΜΠΤΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-
ΡΙΩΝ ΕΚΤΗ.

ΕΡΑΤΩ.

Ἱστιαῖος μὲν νυν Ἰωνίην ἀφεσίστας, ὅτω τελευτᾷ. Ἰσιαῖος δὲ ὁ Μιλησίου τύραννος μεμεμηνὼς ὑπὸ Δαρείου, παρῆν ἐς Σάρδις. ἀπιγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς Σόσου, εἴρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, ἥτις κοτὲ γνώμη ἐστὶ Ἴωνας ἀπεστέναι. ὁ δὲ, ὅτε εἰδὼς ἔφη, ἐθωυμάζε τε τὸ γιγνόμενον, ὡς δὴ ἐκ θεοῦ ἦλθον τῇ περεόντων πρηγμάτων ὑπεμάνιος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν τεχνάζοντα, ἔπεα εἰδὼς τὴν ἀπρεκέα ἐκέλευε ἀρτέεσθαι. ὁ δὲ ἐπεὶ ἐσῆλθε τὸν Μίλητον, ἐπεὶ ἐσῆλθε τὸν Μίλητον, ἐπεὶ ἐσῆλθε τὸν Μίλητον,

ἀπέβη ὧν Θάλασσαν, βασιλῆα Δαρεῖον ἐξηπατηκώς. ὃς Σαρδιὼ νῆσον τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος κατεδουλώσατο, ὑπέδυνε τὴν Ἰώνων τὴν ἀγκωνίτιν τοῦ πρὸς Δαρεῖον πολέμου. ἀμείβας δὲ ἐς Χίον, ἐδέετο ὑπὸ Χίων, κατανωδέες ὑπ' αὐτῶν νεώτροπα πρήσσειν πρήγματα ἐς ἐωυτόν. ἐκ Δαρείου μαθόντες μύνοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον, ὡς πολεμίου εἴη βασιλεῖ, ἔλυσαν αὐτόν. ἐνθαῦτα δὴ ἀρωτέωμενος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἰσιάδης, κατόπι πεθόμενος ὅτου ἐπέσειε Δρυσαγόρην, ἀπίσασθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἰωνας ἐξεργασμένος, τὴν μὲν ῥηομηλίην αὐτοῖσι ἀπεῖπε, ὑμάλωσε ἐξέφαινε. ὁ δέ, ἔλεγε σφι, ὡς βασιλεὺς Δαρεῖος ἐβουλεύσατο Φοίνικας μὲν ἐξανασῆσαι, ἐν τῇ Ἰωνίῃ κατοικίσαι. Ἴωνας δὲ, ἐν τῇ Φοινίκῃ. ἢ τοῦτων εἶναι ὧδε εἰδέναι. οὐδένα πάντως τοῦτο βασιλέος βουλεύσασθαι, ἐδεόμενόν σου Ἴωνας. μετὰ δὲ, ὁ Ἰσιάδης δι' ἀγγέλου ποιεύμενος Ἑρμίππου, ἀνδρὸς ἀπαρνέεσθαι, τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐοῦσι Πρόξεως ἔπεμπε βιβλία, ὡς πεπελεκισμένων αὐτῷ, ἀφεστάσιος εἴη. ὁ δὲ Ἑρμίππος πρὸς οὐδὲν, μὴ ἀπεπέμφθη, ὁ δὲ σοὶ φέρων δέ, ἐνεχείρισε τὰ βιβλία Ἀρταφρένεϊ. ὁ δὲ, μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν Ἑρμίππον τὰ μὲν παρὰ τοῦ Ἰσιάδεω, δοῦναι φέροντα τοῖσι πρὸ ἑωυτοῦ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Πρόξεων ἀντιπεμπόμενα Ἰσιάδῃ, ἐωυτῷ δ' ἔναι. τούτων δὲ γενομένων φανερῶν, ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Πρόξεω ὁ Ἀρταφρένης. πρὸς Σάρδις μὲν δὴ ἐγίνετο ταραχή. Ἰσιάδου δὲ, τάυτης ἀσφαλέος τῆς ἐλπίδος, Χίοι κατῆγον ἐς Μίλητον, αὖτις τοῦ Ἰσιάδεω ἀνιεμένου. οἱ δὲ Μιλήσιοι ἄσμενοι ἀπαλλαχθέντες καὶ Δρυσαγόρεω, ὀλιγωρέως πρὸ θυμοῦ ἔσαν ἄλλον τύραννον δέκεσθαι ἐς τὴν χώρην, οἷα ἐλευθερίης γευσάμενοι. καὶ δὴ, νυκτὸς γὰρ ἐοῦσης, βίῃ ἐπειρᾶτο κατιὼν ὁ Ἰσιάδης ἐς τὴν Μίλητον, πυθόμενος τὸν μικρὸν ὑπὸ τοῦ Ϝ Μιλησίων. ὁ δὲ, δι' ὡς ἀπωσὸς ἐκ τῆς ἐωυτοῦ γίνεται, ἀπικνέεται, ὀπίσω ἐς τὴν Χίον. ἐνθαῦτα δὲ, οὐ γὰρ ἔπειθε οὐδ Χίους ὥστε ἐωυτῷ δοῦναι νέας, δι' ἐβη ἐς Μιτυλήνην. ἔπεισε Λεσβίους δοῦναί οἱ νέας. οἱ δὲ, πληρώσαντες ὀκτὼ τριήρεας, ἐπλεον ἅμα Ἰσιάδῃ ἐς Βυζάντιον. ἐνθαῦτα δὲ ἱζομένοι, τὰς ἐκ τοῦ πόντου ἐκπλωούσας τῶν νεῶν, ἐλάμβανον, πλὴν ὅσοι αὐτέων Ἰσιάδῃ ἔφασαν ἑκόντες εἶναι πειθόμενοι. Ἰσιάδης μὲν νυν καὶ Μιτυληναῖοι, ἐποίεον ταῦτα. ὧδε δὲ Μίλητον αὖτις, ναυτικὸς πολὺς καὶ πεζὸς ἐπὶ σφέας ἐπεστρατεύετο, συγγραφὴν γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Πρόξεω, καὶ ἐν ποιήσαντες στρατόπεδον, ἐλαύνουσι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τάλλα πολίσματα πρὸ ἐλάσσονος ποιεύμενοι. τὸ δὲ ναυτικὸν, Φοινίκων μὲν ἔσαν πλεῦνες στρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωσὶ κατεστραμμένοι, καὶ Κίλικές τε, καὶ Αἰγύπτιοι. οἱ δὲ, δι' ὧν τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστρατεύοντο. Ἴωνες δὲ, πυθόμενοι ταῦτα, ἐπεμπον βουλεύσοντες σφέων αὐτέων ἐς Πανιώνιον. ἀπικομένοισι δὲ τούτοισι ἐς ταὐτὸ δόξαν ἦν χώρου, καὶ βουλευομένοισι, ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μηδένα συλλέγειν αὐτέξεον Πέρσῃσι, ἀλλ' ἐκ τείχεος ὡς δυνατὸν ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους. τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν, ὡς πολλοπλασίους μισθοῦσθαι τῶν νεῶν. πληρώσαντας δὲ, συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην, πρόναυμαχήσοντας Μιλήτου. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος μικρὴ, ὑπὸ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη. μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρωμένοισι τῶν νηυσὶ, παρῆσαν οἱ Ἴωνες. στὺ δὲ σφι ἦν Αἰολέων, ὅσοι τὴν Αἰολίδα γῆν νέμονται. ἐτάσσοντο δὲ ὧδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἠῶ εἶχον κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα. εἶχοντο δὲ τούτέων Πριηνέες δυώδεκα νηυσί, Μυήσι τε τρισὶ νηυσί, Μυησίων δὲ, Τήιοι εἶχον ἑπτακαίδεκα νηυσί. Τηίων δὲ, εἶχον Χῖοι ἑκατὸν νηυσί. πρὸς δὲ τούτοισι, Ἐρυθραῖοί τε ἑτάσσοντο, καὶ Φωκαιέες. Ἐρυθραῖοι μὲν ὀκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαιέες δὲ, τρεῖς. Φωκαέων ἦν, εἶχον Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα. τελευταῖοι ἦν ἑτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἑσπέρην κέρας Σάμιοι, ἑξήκοντα νηυσί. πασέων δὲ τούτέων ὁ σύμπας ἀριθμὸς, ἐγένετο τριῆρες, καὶ ψιλὰ πλοῖα πεντήκοντα, καὶ τριακόσιαι τριήρεες. ὧδε μὲν Ἰώνων ἔστη. τῶν δὲ Βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, ἔσαν ἑξακόσιαι. ὡς δὲ καὶ οὗτοι ἀπίκοντο πρὸς τὴν Μιλησίην, καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Πέρσῃσι στρατηγοὶ συνόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰώνων νεῶν, κατερρώσησαν, μὴ οὐ δυνατοὶ γένωνται ὑποβαλέεσθαι. καὶ οὕτω οὔτε τὴν Μίλητον οἷοί τε ἦσαι ἑλεῖν, μὴ οὐκ ἐόντος ναυκράτορος, πρός τε Δαρείου ξυνθεσίστασιν κακόν τι λαβεῖν. ταῦτα ὧν λεγόμενοι, συλλέξαντος τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους, οἳ ἦσαν Ἀρισταγόρεω μὲν τοῦ Μιλησίου κατελυθέντος τὸν ἀρχαῖον, ἐφυγον ἐς Μύλητα. ἐτύγχανον δὲ τότε

δὲ τότε συστρατευόμενοι ὑπὸ τὴν Μίλητον, ἐποτέοντο τὸν ἀνδρῶν τοῦτον πειρέοντες ξυμπαλέσαντες, ἔλεγον τάδε, Ἀνδρὸς Ἰωνος, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλῆα οἶκον. τοῦ γὰρ ἐωυτοῦ ἕνεκα ὑμέων πολίτας, ταυτὶ ἀδω ἀρχίζω ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. πεποιήκομεν δὲ, ἐπαγγέλλαδε τάδε, ὡς τοῦτο ἐσται τε ἔσομαι οὔτε τὰ ἱρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπρήσαντα. οὐδὲ βιαιότερον ἔξουσι δοῦλοι, ἢ πρότερον εἶχον. εἰ δὲ ταῦτα μὲν μὴ ποιήσουσι, οἱ δὲ, πάντως δὴ μάχης ἐλεύσοντα, τάδε λέγοντες ἐπαιρίζοντες, τάπορ σφέας κατέρξει, ὡς ἐσωθέντες τῇ μάχῃ, ἐξανδροποδίσωνται. καὶ ὡς σφέων τοὺς παῖδας, ἐκτομίας ποιήσωμεν. τὰς δὲ παρθένους ἀναπαστὰς ὁν Βάκτρα. καὶ ὡς τὴν χώρην ἄλλοισι παραδώσομεν. οἱ μὲν, δὴ ἔλεγον ταῦτα. τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι, διέπεμπον νυκτὸς ἑκάστου ὁν οὗ ἐωυτοῦ, ἐξαγγελλόμενοι. οἱ δὲ Ἰωνες, ὁν οὗ, καὶ ἀπίκοντο αὖτοι ἐς ἀγγελίας. ἀγνωμοσυνή τε ἐνεχέοντο, καὶ ὁ πεποίηκε τῶν πεδέοισιν. ἐωυτοῖσί τε ἑκάστοισι ὁδὸν κατὰ μοῦνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἐξαγγέλλεσθαι. ταῦτα μὲν νυν ἰθέως ἀπεκρύπτων ὁν τῶν Μιλησίων. μετὰ δὲ, τῶν Ἰώνων συλλεχθέντων ὁν τῶν Λάδῃσι, ἐγίνοντο ἀγορά. καὶ δή κου σφι καὶ ἄλλοι ἠγορέοντο. ὧν δὲ δὴ καὶ ὁ φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος, λέγων τάδε. Ἐπὶ ξυρῷ γὰρ ἕστηκε ἡμῖν τὰ πρήγματα ἀνδρες Ἴωνες, ἢ ἐς ἐλευθερίην, ἢ ἐς δουλοσύνην, καὶ δούλοισι ὡς ἀφυκτέουσι, νῦν ὧν ὑμέες, ἢν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίας ὑπομεῖναι, καὶ πόν

μνοι τὰ ἱσία, ἀρπλῶσαι ἐκ τ᾽ τάξι⊖ ὃν τῶι Σάμου, πλὴν ϝνῶν. Ζυτίων δὲ οἱ τριήραρχοι ἔμενον, καὶ ϝναυμάχεον, ἀνηνυσήσαντον τοῖσι στρατηγοῖσι, καί σϕι τὸ κοινὸν ϝῷ Σαμίων ἔδοκε δῶ⊃ τὸ πρῆγμα ϝν στήλη ἀναγραφῶαι στατρόθον, ὡς ἀνδρόασι ἀγαθοῖσι γρωμένοισι. καὶ ἔστι οὗτοι ἡ στήλη ϝν τῆι ἀγορῆι. ἰσόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι νοῦς πρωσχέας φθέγγοντας, τὠῦτο ἐποίδυν τοῖσι Σαμίοισι. ὡς δὲ, καὶ οἱ πολδῦνδ τῶν Ιώνων ἐπείδυν τὰ αὐτὰ ταῦτα. ϝῷ δὲ παραμεινάντων ϝν τῆ ναυμαχίη, πορϊέφθησαν τριηκύστατα Χῖοι, ὡς ἀρδιεκνύμενοί τε ἔργα λαμπρὰ, καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντδ. οἱ παρέχοντο μὲν ὥσπερ καὶ πρότερόν ἐρρήθη, νέας ἑκατόν. καὶ ἐπ᾽ ἑκάστης αὐτέων, ἄνδρας τοξοβάκοντα ϝῷ ἀξῶν λογάδας ὡπλισμένους. ὁρέωντδ δὲ οὓς πολλοὺς ϝῷ συμμάχων προδιδόντας, οὐκ ἐδικαίευν γρέωδαι τοῖσι κακοῖσι αὐτέων ὁμοῖοι. ἀλλὰ μετ᾽ ὀλίγων ξυμμαχων μεμοιωμένοι, διεκπλώοντδ ϝναυμάχεον, ὅτε ὁ τῶν πολεμίων ἐλόντος νέας συχνὰς, ἀπέβαλον τῶν σφετέρων νεῶν τὰς πλδῦνας. Χῖοι μὲν δὴ τῆσι λοιπῆσι τῶν νεῶν ἀρϕδύγουσι ἐς τὴν ἑωυτῶν. ὅσοισι δὲ τ᾽ Χίων ἀδωίαροι ἦσαν ἀέ νέδν ὑπὸ τρωμάτων, οὗτοι δὲ ὡς ἐδιώκοντο, καταϕυγάνουσι πρὸς τὴν Μυκάλην, νέας μὲν δ᾽ ἡ αὐτδὶ τάυτη ἐποκέλαντδ, κατέλιπον. οἱ δὲ, περὶ ἐκομίζοντο δῶ⊃ ϝῷ ἱρῶ τούτου χρημάτων, πολλάκις μνήμην ἐποιεύμην τοῦ λόγου ἐποιησάμην. ϝν θδῦτην οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων, ἤγοντο ἐς Σοῦσα. βασιλεὺς δ᾽ ἐσφέας Δαρεῖ⊖ κακὸν οὐδ᾽ ϝν ἄλλο ποιήσας, κατοίκισε ὧι τῆι Ερυθρῆι καλεομένηι Θαλάσσηι, ϝν Αμπη πόλι, παρ᾽ ἣν Τίγρης ποταμὸς παραῤῥέων, ἐς θάλασσαν ἐρχέει. ϝῷ δὲ Μιλησίων χώρης, αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι ἔχουν τὰ περὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ πεδίον. τὰ δὲ ὑπερϑύρια, ἔδοσαν Καρσὶ πιδασσῦσι ἐκτῆσθαι. παθόσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Πέρσεων, ὀκνοῦσι τοῖσι ὁμοίοισι Συβαρίτεσι, οἳ Λαδν τε καὶ Σκίδρον οἴκεον, τῆς πόλι⊖ ἀπεστερημένοι. Συβάρι⊖ γὰρ ἁλούσης ὑπὸ Κροτωνιητέων, Μιλήσιοι πάντες ἥβηδὸν ἀπεκείραντο τὰς κεφαλάς. καὶ πένθ⊖ μέγα προσεθήκαντο. πόλιες γὰρ αὗται, μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλήλοισι ἐζεινώθησαν. οὐδὲν ὁμοίως καὶ Αθηναῖοι. Αθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑποδραχθεδόντες τῆι Μιλήτου ἁλώσει. τῆι τε ἄλλη πολλαχῆ,

Lesbij item, ac cæteri Chij Græcè pugnant.

Ionis Milesiam opprimunt

πολλαχῆ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχω δρᾶμα Μίλητου ἅλωσιν, καὶ δι᾽ ἀξιωτι, δν διδάξαντι, δν πρυτά τε ἔπεσαν τὸ θέατρον, καὶ ἐζημίωσάν μιν ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήια κακὰ, χιλίηισι δραχμῆσι. καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδ᾽ ἅπαξ χρᾶδαι τούτῳ ϝῷ δρᾴματι. Μίλητ⊖ μὲν ναυ Μιλησίων ἠρήμωτο. Σαμίων δὲ τοῖσι τὰ ἔχουσι, τὸ μὲν δν οὐ Μήδδυς ἐκ ϝῷ στρατηγῶν ϝῷ σφετέρων ποιηθὲν, οὐδ᾽ αμῶς ἤρεσκε. ἐδόκεε δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην αὐτίκα βουλδυομδῆσαι, πρὶν ἢ σϕι δν τὴν χώρην ἀπικέδθαι τὸν τύραννον Αἰάκεα, δν ἀποκίλιε ἐκπλέειν. μὴ δὲ μένοντας, Μήδδισί τε καὶ Αἰάκεσι δουλδύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπ᾽ Σικελίης, τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον ποντες δν τὴν Ιωνίην ἀγγέλους, ἐπεκαλέοντο οὐ Ιωνας δν Καλὴν ἀκτὴν, βουλόμενοι αὐτόθι πόλιν κτίσαι Ιώνων. ἡ δὲ Καλὴ αὕτη ἀκτὴ καλεομένη, ἔστι μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ Τυρσηνίην τε τραμμένη τῆς Σικελίης. τούτων δὴ τῶν καλεομένων, οἱ Σάμιοι μοῦνοι Ιωνδν ἐπέλιπον. σὺν δὲ σϕι Μιλησίων οἱ ἐκπεφδγότες. ϝν ᾧ τοίνδε δ᾽ ἦπε ξυνήνεικε γρηὲδαι. Σάμιοι μὲν κομίζοντο δν Σικελίην, ἐγγίνοντο ὧν Λοκροῖσι τοῖσι ὧπιζεφυρίοισι. καὶ Ζαγκλαῖοι αὐτοί τε καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτέων, ϝῷ, οὔνομα ἦν Σκύθης, πόλιν μὲν ϝν Σικελῶν ἐξελεῖν βουλόμενοι. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ Ρηγίς τύραν⊖ Αναξίλεως, ὡς τε ἐὼν διάφορος τοῖσι Ζαγκλαίοισι, συμμίξας τοῖσι Σαμίοισι, ἀναπείθει, ὡς χρεὼν εἴη Καλὴν μὲν ἀκτὴν ἐπ᾽ ἣν ἔπλεον, ἐᾶν χαίρειν. τὴν δὲ Ζάγκλην χρεῖν, ἐοῦσαν ὀρήμην ἀνδρῶν. πειθομένων δὲ ϝῷ Σαμίων, καὶ ἐόντων τὴν Ζάγκλην, ϝῷθᾶτα οἱ Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπύθοντο ἐχομένην τὴν πόλιν ἐὼν ϝῷ, ἐβοήθεον αὐτῇ, καὶ ἐπεκαλέοντο Ιπποκράτεα τὸν Γέλης τύραννον. ἣν γὰρ δὴ σϕι οὗτ⊖ σύμμαχ⊖. ἐπείτε δὲ αὐτοῖσι καὶ ὁ Ιπποκράτης σὺν τῇ στρατιῇ ἦκε βοηθέων, Σκύθην μὲν τὸν μούναρχον ϝῷ Ζαγκλαίων ὡς ἀρβαλόντα τὴν πόλιν ὁ Ιπποκράτης πεδήσας, καὶ τὸν ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ Ηυθογένεα, δν Ινυκον πόλιν ἀπέπεμψε. σὺν δὲ λοιπὸς Ζαγκλαίους κοινολογησάμενο⊖ τοῖσι Σαμίοισι, καὶ ὅρκους δούς, καὶ δεξάμενο⊖, πρόδοσιν ἐποίεε. μισθὸς δέ οἱ ἦν εἰρημένο⊖ ὅδε ἐπὶ ϝῷ Σαμίων, πάντων ϝῷ ἐπίπλων καὶ ἀνδραποδίων τὰ ἥμισια λαβεῖν ϝῷ ϝν τῇ πόλι, τὰ δ᾽ ὑπὲρ ϝῷ ἀγρῶν πάντα, Ιπποκράτεϊ λαγχάνειν. σὺν μὲν δὴ τὰς πλδῦνας ϝῷ Ζαγκλαίων, αὐτὸς ϝν ἀνδραποδίων λόγῳ εἶχε δίκοσας. σὺν δὲ πορυφαίους αὐτέων ϝικοσίους, ἐδώκαν τοῖσι Σαμίοισι κατασφάξαι. ὁ μὲν δὴ οἱ γε Σάμιοι ἐποίησαν ταῦτα. Σκύθης δὲ ὁ ϝ Ζαγλαίων μούναρχ⊖, ἐκ ϝῷ Ινυκος ἐκδιδράσκει ἐς Ιμέρην. ἐκ δὲ τούτου, πρῶτ᾽ ἐς τὴν Ασίην. καὶ ἀνὲβη πρὸς βασιλῆα Δαρεῖον. καί μιν ϝνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιότατον ἐᾶν, ὅσοι ἐκ ϝῷ Ελλάδ⊖ παρ᾽ ἑωυτὸν ἀνέβησαν. καὶ γὰρ παραιτησάμεν⊖ βασιλῆα, ἐς Σικελίην ἀπίκετο. καὶ αὖτις ἐκ ϝῷ Σικελίης, ὀπίσω παρὰ βασιλῆα. ἐς ὃ γήρᾳ μέγα ὄλβι⊖ ἐὼν, ἐτελδύτησε ϝν Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλαχθόντες Μήδων, ἀντὶ πόλιν καλλίστην Ζάγκλην πδλιν βαλέσθαι, μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτου γρηομένην, Φοινικδν, κελδυσάντων Πρόσεων, κατῆγον ἐς Σάμον Αἰάκεα τὸν Συλοσῶντ⊖, ὡς πολλοῦ τε ἄξιον γρόμενον σϕίσι, καὶ μεγάλα κατεργασάμενον. καὶ Σαμίοισι μούνοισι ϝῷ ἀρσάντων ὑπὲρ Δαρείου σϕι τὴν ἐκλειψιν τ᾽ νεῶν τῶν ϝν τῇ ναυμαχίῃ, οὔτε ἡ πόλις, οὔτε τὰ ἱρὰ ϝνεπρήσθη. Μιλήτου δὲ ἁλούσης, αὐτίκα Καρίαν ἔσχον οἱ Πέρσαι. τὰς μὲν, ἑθελοντὶ τῶν πολίων ὑποκυψάσας. τὰς δὲ, ἀναγκη πδσι γάλγον⊖. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐγίν⊖. Ισιάδα δὲ τοῦ μιλησίου ἐόντι πορὶ Βυζαντίου, καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ιώνων ὁλκάδας ἐκπλευσάσας ἐκ τοῦ πόντου, ἀγγέλλεται τὰ πορὶ Μίλητον γνόμενα. τὰ μὲν δὴ πορὶ Ελλήσποντον ἔχοντα πρήγματα, ὧν τράπεα Βισάλτη Απολλοφάνε⊖ παιδὶ ἀβυδηνῷ. αὐτὸς δὲ ἔχων Λεσβίους, ἐς Χίον ἔπλεε. καὶ Χίου φρουρὴν οὐ πδσιμένην μιν, σωέβαλε ϝν Κοίλοισι καλεομένοισι τῆς Χίης χώρης. τούτων τε δὴ ἐφόνδυσε συχνούς. καὶ τῶν λοιπῶν Χίων οἷα δὴ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ισιάδ⊖ ἔχων τοὺς Λεσβίους, ἐπεκράτησε, ἐκ πολίχνης τῆς Χίων ὁρμεωμέν⊖. φιλέει δέκνος πδσιμαίνειν ἐνθ᾽ αὐ μέλλῃ μεγάλα κακὰ ἢ πόλει, ἢ ἔθνεϊ ἔσεδαι. καὶ γὰρ Χίοισι πδ τούτων σημήια μεγάλα ἐγένε⊖. ἐδδν μέν, σφι πέμψασι ἐς Δελφοὺς χρυσὸν νεωσέων ἑκατὸν, σίνο μοῦνοι τούτων ἀπεγνόσησαν. σὺν δὲ ὀκτὼ τε καὶ ἐννενήκοντα αὐτέων, λοιμὸς ἀπλαβὼν, ἀπώνεικε. ἐδδν δὲ, ϝν τῇ πόλι τὸν αὐτὸν ἐδδν χρόνον ὀλίγου πδ ϝ ναυμαχίης, πᾶσι γράμματα διδάσκομένοισι, ϝνέπιπτε ἡ σίγη. ὥς τε ἀπ᾽ ἑκατὸν καὶ

Persæ Milesiam occupant

Samii profugi Zanclen.

Chios Mithridates afflixit

καὶ εἴκοσι παίδων, εἰς μοῦνος ἀπέφυγε. ταῦτα μὲν σφι σημήια ὁ βιὸς πρὸς σίδηρε μετὰ δὲ ταῦτα, ἡ ναυμαχίη ἐστολαβοῦσα, ὃν γόνυ τῆι πόλι ἔβαλε. ὡς δὲ τῆ ναυμαχίη, ἐτύγχανε Ισιαῦ Λεσβίους ἄγων. κεκακωμένων δὲ τῶν Χίων, κατεστρέψατο δευτερεύοντας αὐτίκα ἐποίησε. γνόντος δὲ οἱ Ισιαῦ ἐστρατόν ὧν Θάσου, ἄγων ἰώνων καὶ Αἰολέων συχνούς. πρόσκατημένων δὲ οἱ Θάσου, ἦλθε ἀγγελίη ὡς οἱ Φοίνικες ἀναπλώουσι ἐκ τῆς Μιλήτου ὧν τῆι ἄλλωι ἰωνίηι. πυθόμενος δὲ ταῦτα, Θάσου μὲν ἀπέστησε λείπειν. αὐτὸς δὲ ὧν τῆι Λέσβου ἐπείγε ἄγων πᾶσαν τὴν στρατιήν. ἐκ Λέσβου δὲ σημαινούσης οἱ τῆς στρατιῆς, πείθεται διαβαίνειν ὧν τὸ Ατραγνέος, ὡς ἀμήσων τὸν Σίτον, τόν τε γνόντα, καὶ ἐν ἐκ Καίκου πεδίου τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τούτοισι τοῖσι χωρίοισι ἐτύγχανε ἐὼν Αρπαγος, ἀνὴρ Περσέων στρατηγὸς στρατῆς οὐκ ὀλίγης. ὃς οἱ ἀπαράντι συμβαλὼν, αὐτόν τε Ισιαῦν ζωγρίην ἔλαβε, καὶ ἐν στρατὸν αὐτὸ, ἐν, πλέω διέφθειρε. ἐζωγρήθη δὲ ὁ Ισιαῦς ὧδε, ὡς ἐμαχέοντο οἱ Ελλωνες τοῖσι Περσέων ἐν τῆι Μαλήνηι τῆς Ατραγείτιδος χώρης, οἱ μὲν, σωιζόμενοι χρόνον ὧν πολλόν, ἡ δὲ ἵππος ὕστερον ὁρμηθεῖσα, ὧν τιπτε τοῖσι Ελλησι. τότε δὴ ἔργον τὸ ἵππου ὧδε ἐγένετο. καὶ τετραμμένων τῶν Ελλήνων, ὁ Ισιαῦς ἐλπίζων οὐκ ἀρκλέεσθαι τοῦ βασιλῆος ἀλλὰ τῶν παρεούσων ἀμαρτάδα, ἐπιλοψυχίην τοίνυν δὴ τινα ἀναιρέεται. ὡς φεύγων τε κατελαμβάνετο ὑπ' ἀνδρὸς Περσέως, καὶ ὡς κατανεύομεν, ὑπ' αὐτοῦ ἔμελλε συγκοντιβίσεσθαι, πρησίδα γλῶσαν μετεὶς, καταμωύει ἑωυτόν, ὡς εἴη Ισιαῦς ὁ μιλήσιος. εἰ μὲν νυν ὡς ἐζωγρήθη ἄχθει ἀγόμενος παρὰ Βασιλέα Δαρεῖον, ὁ δὲ, οὔτ' ἂν ἔπαθε κακὸν οὐδὲν δοκέειν ἐμοί, ἀφικόμενός τ' ἂν αὖτις τῶν ἀστῶν. νῦν δὲ μιν αὐτέων τε τούτων εἵνεκα, καὶ ἵνα μὴ φυγὼν αὖτις μέγας παρὰ Βασιλέι γένηται, Αρταφέρνης τε ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, καὶ ὁ λαβὼν Αρπαγος, ὡς ἀπίκετο ἀγόμενος ὀλίγας, τὸ μὲν αὐτοῦ σῶμα, αὐτοῦ τούτου ἀνεσάυρωσαν. τῶν δὲ κεφαλῶν τὰς ἐξύσαντες, ἀνήνεικαν παρὰ Βασιλέα Δαρεῖον ὃν Σοῦσα. Δαρεῖος δὲ πυθόμενος ταῦτα, καὶ ἐπαιτιησάμενος οὐδὲν τούτων πεποιήκασι, ὅτι μὴ οὐ ζώοντα ἀνήγαγον ὃν ὄψιν τῶν ἑωυτοῦ, τῶν κεφαλὴν τῶν Ισιαίων λυσάντας τε καὶ πολεμίους ἀντιβίους, ὠνείλατο θάψαι, ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἑωυτῷ τε καὶ Περσέων δυνατέωνται. τὰ μὲν πολὺ Ισιαῦν οὕτω ἔχει. ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων, χειμερίσας πολὺ Μιλήτου, τῷ δὴ στρατῷ ἔτεϊ ὡς ἀνέπλωσε, αἱρέει δυτέρους τὰς νήσους τὰς πρὸς τὴ ἠπείρῳ κειμένας, Χίον, καὶ Λέσβον, καὶ Τένεδον. ὅκως δὲ λαβοί τινα τῶν νήσων, ὡς ἑκάστην αἱρέοντο οἱ βάρβαροι ἐσαγήνευον σὺν ἀνθρώποις. σαγηνεύουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον. ἀνὴρ ἀνδρὸς ἀψάμενος τῆ χειρὸς, ἐς θαλάσσης τῆ βορηίης ὧδε τῆ νοτίῃ δίκτυον. ἔπειτα δὴ πάσης τῆ νήσου διέρχοντο ἐκβιβάζοντες σὺν αἰχμάποδας. ἄριστον δὲ καὶ τὰς ἐν ἠπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά. πλὴν οὐκ ἐσαγήνευον σὺν ἀνθρώποις, οὐ γὰρ οἷά τ' ἦν. ἐνδαῦτα Περσέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψύσαντο τὰς ἀνελὰς, τὰς, ἐπικτείλησαν τοῖσι Ιωσι στρατοπεδευομένοισι ἐναντία σφίσι ὡς χαρὶν δὴ ἐποιήσαντο τῶν πολίων, παῖδάς τε σὺν δυείλεσθαι ἐκλεγομένοι, ἀγέτεμνον. καὶ ἐπίεσαν αὐτὶ ἐνόρχων, εἰν δυνούχους. καὶ παρθένους τὰς καλλιστευούσας, ἀνασπάσας παρὰ Βασιλῆα. ταῦτα τε δὴ ἐποίευν. καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἱροῖσι. οὕτω δὴ τετάρτῳ Ιωνίδι κατεδουλώθησαν. πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δεύτερα δὲ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ Περσέων. ἀπὸ δὲ Ιωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς, τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τὸν Ελλήσποντον, αἱρέει πάντα. τὰ γὰρ ὑπὲρ ἐξ ἀρχῆς τοῖσι Περσῆσι, ἐσοχέα ἦν γεγονότα κατ' ἤπειρον. εἰσὶ δὲ ἐν τῆ Εὐρώπῃ αἵδε πόλιες Ελλησποντίων, Χερρόνησός τε, ἐν τῆ, πόλισι πολλοὶ εἰσὶ, καὶ Περινθος. καὶ τὰ τείχεα τὰ ὧν Θρηίκης. καὶ Σηλυβρίη τε, καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μὲν νυν καὶ οἱ πέραν Χαλκηδόνιοι, οὐδὲν ἐπέμειναν ὧν πολέοντας τοὺς Φοίνικας, ἀλλ' οἴχοντο φεύγοντες ἀκλιπόντες τὴν πόλιν, ἔσω ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον. καὶ ἐν θαὐτα τὴν πόλιν Μεσαμβρίην οἴκησαν. οἱ δὲ Φοίνικες κατακάυσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς κατελεχθείσας, προσπόντιοι ἐπὶ τε Προικόννησον, καὶ Αρτάκην. πυνθανόμενοι δὲ καὶ ταύτας νέμοντες, ἔσχον αὐτὰς ἐς τὴν χερσόνησον, ἐξαιρήσοντες τὰς ὧλισιπτος τῶν πολίων, ὅσας πρόσχοντες οὐ κατέσυραν. ὧν δὲ Κύζικον οὐδὲ ἐπλωσαν τὴν ἀρχήν. αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τοῦ Φοινίκων ἔπλου πόντου, ἐγεγόνεσαν ὑπὸ Βασιλεῖ οἱ ἔσχε τὸν Μεγαβάζου,

Μεγαβάζου, δμολογήσαντος τῷ δι' ὧν Δασκυλίου ὑπάρχων. τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίης πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ φοίνικες. ἐτυράννευε δὲ αὐτέων μέχρι τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τοῦ Στησαγόρεω, κτησαμένου τὴν ἀρχὴν ταύτην πρότερον Μιλτιάδεω τοῦ Κυψέλλου, τρόπῳ τοιῷδε. ἔχον Δόλογκοι Θρηίκης τὴν ἀρχὴν τὴν Χερσονήσου ταύτην. οὗτοι ὧν οἱ Δόλογκοι πιεζόντες πολέμῳ ὑπὸ Αψινθίων, ἐς Δελφοὺς ἔπεμψαν οὗς βασιλέας ποδὶ τὸ πολέμιον χρησομένους. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἀπεῖλε οἰκίσιν ἐπάγεσθαι ὧν τὴν χώρην τοῦτον, ὃς ὧν σφέας ἀποντας ἐκ τοῦ ἱροῦ, πρῶτος ὧν ξείνια καλέσῃ. ἰόντων δὲ οἱ Δόλογκοι τὴν ἱερὴν ὁδόν, διὰ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν ἤισαν. καὶ σφέας ὡς εἶδε ἐκάλεε, ἐκτραπόντας ἐπὶ Αθηναίους. ἐν δὲ τῆσι Αθήνῃσι, τυραννεύοντα, ἔτυχε μὲν τὸ πρῶτον κράτος Πεισίστρατος, ἀτὰρ ἐδυνάσθη καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλλου, ἐὼν οἰκίης τοιαυτησδὶ, τὰ μὲν ἀνέκαθεν, ἀπ' Αἰακοῦ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς, τὰ δὲ νεώτερα, Αθηναῖος, φιλαίτατος Αἰακῷ παιδὸς γενομένῳ πρώτῳ οἰκίης τάυτης Αθηναίῃ. ἔτος ὁ Μιλτιάδης κατήμενος ἐν τοῖσι πρυτάνηισι τοῖσι ἐκείνου, ὀρέων σὺν δολόγκους πιεζόντας, ἐδίητα ὑπεκτίνεσθαι ἔχοντας, καὶ αἰχμὰς, πρόσβασιν. καὶ σφι προσελθὼν, ἐπηγγείλατο κατάγωγήν καὶ ξείνια. οἱ δὲ, σεβάμενοι, καὶ ξεινιδώτας ποιεύμενοι τὸν αὐτὸν, ἐφάνησαν τῷ θεῷ μιν πείθεσθαι. Μιλτιάδης δὲ ἀκούσαντα, παραυτίκα ἐπείσθη ὁ λόγος, οἷα ἀχθόμενόν τε τῇ Πεισιστράτου ἀρχῇ, καὶ βουλόμενον ἐκποδὼν ἑωυτίνα. αὐτίκα δὲ ἐστέλλετο ἐς Δελφούς, ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον, εἰ πείσοιη τὰ περὶ αὐτοῦ οἱ Δόλογκοι ποιέειν. κελεύσαντος δὲ καὶ τῆς Πυθίης, οὕτω δὴ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλλου ὀλυμπιὰς ἀνηρηκὼς πρότερον τοῦτον πεμπάτῳ, τότε παραλαβὼν Αθηναίων τοὺν βουλόμενον μετέχειν τοῦ κόπου, ἔπλεε ἅμα τοῖσι Δολόγκοισι, καὶ ἔσκε τὴν χώρην. καὶ μιν οἱ ἐπαγόμενοι, τύραννον κατεστήσαντο. ὁ δὲ, πρῶτον μὲν ἀπετείχισε τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερσονήσου, ἐκ Καρδίης πόλιος ἐς Πακτύην, ἵνα μὴ ἔχοιεν σφέας οἱ Αψινθιοι δηλέεσθαι ἐσβάλλοντος ἐς τὴν χώρην. εἰσὶ δὲ ὀκτὼ σταδίοι ἐξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ ἰσθμοῦ. ἀτὰρ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τούτου, ἡ Χερσόνησος ἐοῦσα πᾶσα ὅση σταδίων εἴκοσι καὶ τετρακοσίων τὸ μῆκος. ἀπετείχισας ὧν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλτιάδης, καὶ σὺν Αψινθίοις τρόπῳ τοιῷδε ὠσάμενος, τῶν λοιπῶν τρωσὶ ἐπολέμησε Λαμψακηνοῖσι. καὶ μιν οἱ Λαμψακηνοὶ οἱ λοχήσαντες, αἱρέουσι ζωγρίῃ. ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Λυδῷ ὧν γνώμῃ γεγονώς. πυθόμενος ὧν ὁ Κροῖσος ταῦτα, τέμπει, προαγορεύων τοῖσι Λαμψακηνοῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα. εἰ δὲ μὴ, σφέας πίτνος τρόπον ἀπείλεε ἐκτείνειν. μάγις κοτὲ μαθὼν τῶν τις πρεσβυτέρων, εἶπε τοιόνδε, ὅτι πίτνος μοῦνα λιγυδρέων πάντων ἐκπωτᾶται, βλασὸν οὐδένα μετίει, ἀλλὰ πανωλέθρως ἀζαπόλυται, δείσαντος ὧν οἱ Λαμψακηνοὶ Κροῖσον, λύσαντος, μετῆκαν Μιλτιάδεα. οὗτος μὲν δὴ δὴ Κροῖσον ἐκφεύγει. μετὰ δὲ ταῦτα, τελευτᾷ ἄπαις, τὴν ἀρχήν τε καὶ τὰ χρήματα παραδοὺς Στησαγόρῃ τοῦ Κίμωνος ἀδελφεοῦ παιδὶ ὁμομητρίου. καὶ οἱ τελευτήσαντι, Χερσονησῖται θύουσι ὡς ὀνόμου οἰκιστῇ. καὶ ἀγῶνα ἱππικόν τε καὶ γυμνικὸν ὧν τιθέασι. ὧν τοῦ, Λαμψακηνῶν οὐδὲν ἐγίνετο ἀγωνιζόμενον. πολέμου δὲ ἐόντος πρὸς Λαμψακηνοὺς, καὶ Στησαγόρεα κατέλαβε ἀρρωστείη ἀπαιδία, πληχθέντα τὴν κεφαλὴν τελέκεϊ ὑπὸ πρυτανικοῦ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τοῦ λόγου, πολεμίου δὲ καὶ ὑποθρηκοτέρου τοῦ ἔργου. τελευτήσαντος δὲ καὶ Στησαγόρεω τρόπῳ τοιῷδε, ἐνθαῦτα Μιλτιάδεα τὸν Κίμωνος, Στησαγόρεω δὲ τοῦ τελευτήσαντος ἀδελφεόν, καταλαμβόμενον τὰ πρήγματα, ὧν Χερσονήσου ἀποστέλλουσι τριήρεϊ οἱ Πεισιστρατίδαι, οἱ μιν καὶ ἐν Αθήνῃσι ἐποίευν εὖ, ὡς οὐ σπουδαίοτον δόξαν σχεῖν τοῦ πατρὸς Κίμωνος αὐτοῦ τὸν θάνατον. τὸν, ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημανέω ὡς ἐγένετο. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ὧν τὴν Χερσόνησον, εἶχε κατ' οἴκους τὸν ἀδελφεόν Στησαγόρεα δηλαδὴ ὠδὶ τιμέων. οἱ δὲ Χερσονησῖται πυθόμενοι ταῦτα, στυγελεχθέντα ἀπὸ τοιῶνδε τῶν πολίων οἱ δυνατοὶ ἐβύοντο πανοικίῃ. κοινῇ δὲ σύλλογον ἀπικόμενοι ὡς συλλεγησόμενοι, ἐνέδησαν ἑωυτοὺς αὐτό. Μιλτιάδης τε δὴ ἴσχει τὴν Χερσόνησον, πεντακοσίους βοσκῶν ὧν ἠούρους. καὶ γαμέει Ολόρου τοῦ Θρηίκων βασιλῆος τὴν θυγατέρα Ηγησιπύλην. οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης, νεωστὶ μὲν ἐληλύθεε ὃν τὴν Χερσόνησον. κατελάμβανε δὲ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν κατεχόντων πρηγμάτων χαλεπώτερα. τρίτῳ γὰρ ἔτεϊ πρότερον, Σκύθας

Hist. Herod. Lib. VI.

Hist. capitis.

in cruce suffigit.

circumcidit.

Persae cadem circa Hellespontum occupant

Miltiades Chersonesi tyrannus qua occasione

Miltiades Cypselli F. factus Chersonesi tyrannus

huic Miltiadi Cimonis

captus tractu Crasi

dimissus.

cui Stesagoras succedit,

Σκύθας ἐκφοβύγει. Σκύθαι γὰρ οἱ νομάδες ὁρεθιαθέντες ὑπὸ Βασιλῆος Δαρείου, στυγερωφησαν, καὶ πλασαν μέχρι Χερσονήσου τάυτης. τούτους ὦν ὀντας οὐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης, ἐφοβύγε Χερσόνησον, δόκα ὁ οἱ τε Σκύθαι ἀπαλλαχθησαν, καὶ ἐκεῖνον δόλῳ οἱ κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δὴ τελευτᾷ ἔτεϊ πρότερον ἐγγενέσθαι τῷ τότε μηνὸς χόντων. τότε δὴ πάλιν θυόμενον ἐάν οὐ φοίνιξας ἐν Τροίῃ, πληρώσας πεντηκοντόρους τριήρεας ᾠχετο ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ἀπεπλεε δὲ τὰς Ἀθήνας. καὶ ὥσπερ ὡρμήθη ἐκ Καρδίης πόλιος, ἔπλεε δι' τοῦ Μελάνου κόλπου, περαιεύετό τε τὴν Χερσόνησον, καὶ οἱ Φοίνικες οἱ παρεπλέοσι τῇσι νηυσί. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῇσι τεσσερσὶ τῇσι νηυσὶ ἔσχε τὸν νεῶν, καταφύγει δὲ Ἴμβρον. τὴν δὲ οἱ πέμπτην τῶν νεῶν κατεῖλον, διώκοντες οἱ Φοίνικες. ἡ δὲ νέος τάυτης ἔτυχε τῶν Μιλτιάδεω παῖς ὢν πρεσβύτατος αὖ χων Μητίοχος. οὐκ ἐκ ἡλόρης τοῦ Θρηϊκοῦ ἐὼν θυγατρός, ἀλλ' ἀπ' ἄλλης. καὶ ὧδε ἅμα τῇ νηῒ εἵλον οἱ Φοίνικες. καί μιν ὠυθόμενοι ὡς εἴη Μιλτιάδεω παῖς, αὐήγαγον παρὰ Βασιλέα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι. ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ὧν τοῖσι Ἴωσι, πείθεσθαι κελεύων τοῖσι Σκύθῃσι, ὅτε οἱ Σκύθαι πρεσβεύοντο λύσαντας τὴν γεφύρην, ἀκρηλέην δὴ τῆ ἐωϋτῶν. Δαρεῖος δὲ, ὡς οἱ Φοίνικες Μητίοχον τὸν Μιλτιάδεω αὐήγαγον, ἐπέτρεπε κακὸν μὲν δὲν τὸν Μητίοχον, ἀγαθὰ δὲ συχνά. καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτῆσιν ἔδωκε, καὶ πρόσοδα χωρίκα. ἐκ ἡ, οἱ, τέκνα ἐγγίγνετο. τὰ, δὴ Πέρσας κεκοσμήκατα, Μιλτιάδης δὲ δὴ Ἴμβρα ἀπικνέεται δὴ τὰς Ἀθήνας. καὶ ἡ] τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκ τῶν Ἑρσέων, οὐδὲν ἔτι πλέον ἐγίγνετο τούτου τοῦ ἔτεος Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὕπαρχος, μετατεμψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολεμίων, σωθήκας σφίσι αὐτοῖσι οὓς Ἴωνας ἀνάγκασε ποιήσασθαι, ἵνα δόσι ὅκοι εἶεν, καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιεν τε, καὶ ἄγοιεν. τούτά τε ἀνάγκασε ποιέειν. καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, οὕς, καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια. κατὰ δὴ τούτους μετρήσας, φόρους ἔταξε ἑκάστοισι, οἳ κατὰ χώρην ἕκαστοι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου ἀεὶ, καὶ ἔτι ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ὑπ' Ἀρταφέρνεω. ἐτάχθησαν δὲ χρήσιμοι κατὰ τωὐτά, τὰ, καὶ πρότερον εἶχον. καί σφι ταῦτα μὲν εἰρωνεύετο ἡσυχίην ἄγοντες. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεβούλευε τῶν ἄλλων κατάλελυμένων στρατηγῶν ἐκ Βασιλῆος, Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω κατίβαινε ὦν θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος, πολλόν δὲ ναυτικόν. ὑλικίκιντε νεὸς ἐὼν, καὶ νεωστὶ γεγαμηκὼς Βασιλῆος Δαρείου θυγατέρα Ἀρτοζώστρω. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπείτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ὦν βὰς ὦν νεὸς, ἐνομίζετο ἅμα τῇσι ἄλλῃσι νηυσὶ στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ὦν τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ παρεπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον δὴ ἕρεον τοῖσι μὴ ἀκριβέως μνώοισι Ἑλλήνων Περσέων τοῖσι ἐπῆλθε. ὁτάνεα γνώμην ἀκριβέα ἔδεκα, ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατίεσθαι Πέρσας. οὗτος γὰρ τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας ὁ Μαρδόνιος, δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλιας. ταῦτα δὲ ποιήσας, ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χῆμα πολλῶν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλὸς, ἐβαύτις τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης. ἐπορεύοντο δὲ ἐπί τε Ἐρέτριαν, καὶ Ἀθήνας. ταῦτα μὲν ὦν σφι πρόσχημα ἔσαν τοῦ στόλου. ἄτὰρ ἦν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιντο καταστρέφεσθαι τῶν Ἑλλήνιδων πολίων. τοῦτον μὲν, δὴ τῇσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀντιταξαμένους, κατεστρέψαντο. τοῦτο δὲ, δεύτερον Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ἄρχουσι δούλους προσεκτήσαντο. τὰ γὰρ ὑπὸ Μακεδόνων ἔθνεα, πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γενόμενα, ἐκ μὲν δὴ Θάσου ἐβαλόντες πέρην ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἐνομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου. ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὁρμεώμενοι, τὸν Ἄθων περίβαλλον. ὧν πτέσσων δὲ σφι περιπλέουσι βορέης ἄνεμος, μέγας τε καὶ ἄπορος, κάρτα προκχέας περίεσαν πλήθεϊ πολλὰς δὴ νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. λέγεται γὰρ τριήκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς ἐβαφθαρείσας ἔσαν. ὑπὲρ δὲ δίνο μυριάδας ἀνθρώπων. ὡς τε γὰρ θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι. οἱ δὲ, πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι. οἱ δὲ, αὐτέων, νέειν οὐκ ἠδυνέατο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο. οἱ δὲ, ῥίγεϊ. ὁ δὴ ναυτικὸς στρατὸς, οὕτω ἐπρήσσετο. Μαρδόνιος δὲ καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς στρατοπεδευομένων ἐν Μακεδονίῃ, νυκτὸς Βρύγοι Θρῄκες ἐπεχείρησαν, καί σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι. Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν πρωματίζουσι. ὁ μὲν δὴ οὐδὲ αὐτοὶ διέφυγον πρὸς Γρσέων. οὐ γὰρ δὴ πρόσθεν ἀπανέστησαν ἐκ τῆς χωρέων τούτων Μαρδονίου, πρὶν ἢ σφέας ἐπόμησαν. τούτους μὲν οἱ κατασρεψάμενοι, ἀπῆγε τὸν στρατὸν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε πρόσπαλαίσας πρὸς οὐ Ερύγους, καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως πρὸ τοῦ Ἄθω. οὗτος μὲν νυν ὁ στόλος ἀκρεῶς ἀπανίστη μένος, ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην. διὰ δὲ τούτου Δαρεῖος, πρῶτα μὲν Θασίους διαβληθέντας ὑπὸ τῆς Ἀσίης, διὰ δὲ τοῦτο, ὅτι ἐπεβούλευσαν ὡς ἀποστασίην μηχανώμενοι, πέμψας ἄγγελον, ἐκέλευε σφέας τὸ τεῖχος περιαιρέειν, καὶ τὰς νέας ἐς Ἄβδηρα κομίζειν. οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι εἶχον τὸ Ἰσταίου τε τοῦ Μιλησίου πολιορκηθέντος, καὶ πρόσοδον ἐουσέων μεγάλων, ἐχόντων χρήματα τε καὶ ἄνδρας πολιορκηθέντες, καὶ τεῖχος ἰσχυρότερον περιβαλλόμενοι. ἡ δὲ πρόσοδος ἦν ἐγγὺς ἐκ τε τῆς ἠπείρου, καὶ ἀπὸ τῆς μεταλλου. ἐκ μὲν γε τῆς ἐν Σκαπτῇ ὕλης τῆς χρυσέων μετάλλων,

δαι, οὔκων δή σφέας ἔχειν δκότερον ἕλοντα, ὥστε καὶ ὁμοίων ἐόντων ἰσοπαλέας ἀμφοτέρους ἐόντων. ὁ δὲ Ἀμυκλαίων δὲ γνώναι, ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐπειρωτᾶν τὴν Πυθίην. τὴν δέ, ὡς δὴ αὐτὴν φάναι δεῖν γινώσκειν, εἰδέναι μὲν γὰρ οὐ τὰ πάντα λέγειν ταῦτα, βουλομένου δὲ ἔπειτα ἀμφοτέρους χρηστὰ Βασιλῆος. οὕτω δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀκούσαντες, ἐποιεῦντο ἑορτήν. καὶ σφι συνεόρτασαν καὶ οἱ περίοικοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο οἱ Ἀργεῖοι, ἐπεστρατεύοντο πανδημεί, καὶ ἐντυχόντες πρὶν διαβῆναι σφέας τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν ἐν τῇ Κλεωναίῃ, ἐνίκησαν μάχῃ. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο οἱ Ἀργεῖοι τὸν χρησμὸν τὸν Ἀμυκλαίοισι γενόμενον, ἐπεστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Ἀμυκλαίους, ὡς ἐόντων σφίσι τῶν Ἀμυκλαίων ἐχθρῶν, καὶ ἐπὶ τῷ χρηστηρίῳ ἐόντι σφίσι ἐπιτηδείῳ. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν χρησμὸν τὸν Ἀμυκλαίοισι γενόμενον, ἐπεστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Ἀμυκλαίους, ὡς ἐόντων σφίσι τῶν Ἀμυκλαίων ἐχθρῶν, καὶ ἐπὶ τῷ χρηστηρίῳ ἐόντι σφίσι ἐπιτηδείῳ

λδυε ὡσαύτως τῇ ὁμοίλω δισδίναι. ὁδὲ, ἐσδὲν φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ γυναικὶ, ὁρέων γιν ὔσαν νὴ Ἀρίσω
νι γυναῖκα, κατανέει ταῦτα. ὡῖ τόκοισι ἦ ὄρκος ἐπήλασαν. μετὰ ἦ, αὖτίς τε ὁ Ἀρίσων ἐσω
κε ὦῦρ, ὅ, τι σ᾽ μὴν τὸ, εἰλεῦ τῇ λεμπλίων, τῇ Ἀρίσωνος ὁ Ἀγνῦς. νὴ αὐτὸς τὼι ὁμοίλω ζητέων φέ
ρειδ᾽ τῇ ἐκείνε, γνῶναι τε δὴ τῇ ἐτοίρε τὼι γυναῖκα ἐπειρᾶτο ἀπάγειδ᾽. ὁδὲ, πάλιν τότε μά=
νε, τἄλλα ἔφη καταινέσαι. ἀναγκαζόμενος μὴν οἱ τῷ τε ὄρκῳ, νὴ τῇ ἀπάτης τῇ παραγωγῇ,
ἀπίει ἀπάγειδ᾽. ὅτω μὲν δὴ τὼι ζοιτίω ἐσηγάγετο γυναῖκα ὁ Ἀρίσων, τὼι δισυτόραν ἀπο-
πεμψάμενος. χρόνε δέ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι, ἢ ὁ πληρώσασα οὖν δέκα μῆνας ἡ γυνὴ αὖτη, τίκτει
ὦῦρ τὸν Δημάρητον. λαί τις οἱ τῇ οἰκετέων ἐν βώ.ῳ κατημένῳ μετὰ τῇ ἐφόρων, ὀξαγγέλλει ὡς οἱ
παῖς γέγονε. ὁ δὲ, ὡῖ τεμένος τε τὸν χρόνον, τῷ, ἠγάγετο τῇ γυναῖκα, νὴ ὡῖ δ᾽ακτύλω συμβαλ
λεόμενος οὖν μῆνας, εἶπε ἀχνώσας ὅτι οὐκ ἐμὸς εἴη. ὦῦρ ἦκουσαν μὲν οἱ ἔφοροι. πρῆγμα μέν τοι
ὀδὲν ἐποιήσανθ᾽ ὑπερφιάλως. ὁ ἦ τὼι Ἀρίσωνι τὸ εἰρεμένον μετέμελε. πάλαι γὰρ
τὸν Δημάρητον ἐς τὰ μάλιστά οἱ γνώμῃσι ἦεν. Δημάρητον δὲ αὐτῷ ὄνομα ἐθέτο, ὅτι πόδε. πρότερον
τοῦτεων πανδημεὶ Σπαρτιῆται Ἀρίσωνι ὡς αὐτῷ δυσκαμόντι ὅτι τὼι παῖδα γενέσθαι. ὅτι δὲ τὼι Βασιλῆα τῇ
ὧν τῇ Σπάρτα γενομένων, αἰεὶ ἐποιήσανθ᾽ παῖδα γενέσθαι. ὅτι δὲ μὴ οἱ τὸ ὄνομα Δημάρη
τος ἐτέθη. χρόνε δὲ πρωϊόνδε, Ἀρίσῳ μὴ ἀπέθανε. Δημάρητος δὲ, ἔχε τὼι Βασιλήϊον. ἔοδε δὲ ὡς
ἔοικε ἀνάπυστα γενόμενα ταῦτα, καταπαῦσαι Δημάρητον τῇ Βασιληΐης. ὅτι, τὰ Κλεομένεϊ
δυεβλήθη μεγάλως. πρότερόν τε ὁ Δημάρητος ἀπαγαγὼν τῇ στρατιὴν ἀπ᾽ Ἐλευσῖνος, νὴ δὴ νὴ
τότε ἐπ᾽ Αἰγινήτεων οὐ μηδίζοντας. ὅτι δὲ μηδίζοντας. ὁρμηθεὶς ὧν ἀστίνυδε ὁ Κλεο-
μένης, σωτίθετ᾽ Λθυτυχίδῃ τῷ Μενάρεος τῇ Ἀγιος, ἐόντι οἰκίης τῇ αὐτῇ Δημαρήτῳ, ἐπ᾽ ᾧ τε
ἢν αὐτὶ κατεστέοιτ᾽ Βασιλεὺς αὐτὶ Δημαρήτε, ἐψευσμένοι οἱ ἐπ᾽ Αἰγινήτας. ὁ δὲ Λθυτυχίδης ὡῖ ἐκ
θρὸς τῇ Δημαρήτῳ μάλιστα γεγονὼς, ὅτι πρῆγμα τοιόνδε. ἁρμοσαμένε Λθυτυχίδεω Γέρκα
λον τῇ Χίλωνος τῇ Δημαρμένε θυγατέρα, ὁ Δημάρητος ὡῖβαλθύσας, ἀρτεῖει Λθυτυχίδεα τῇ
γάμε, φθάσας αὐτὸς τὼι Γέρκαλον ἁρπάσας, καὶ οἱ ὧν γυναῖκα. κατὰ δὴ ὦῦρ μὴ τῷ Λθυτυχί-
δῃ ἢ ἔχθρη ἢ ἐς τὸν Δημάρητον ἐγένετε. τότε ἦ ἐκ τῇ Κλεομένεος πόθυμίης, ὁ Λθυτυχίδης κα
τώμνυτε Δημαρήτου, φὰς αὐτὸν ἀνεπιτρόπευτον Βασιλθύειν Σπαρτιήτων, ἐκ ἐόντα παῖδα
Ἀρίσωνος. μετὰ δὲ τὼι κατωμοσίῃ, ἐθώυξε ἀναστάζων ἐκεῖνο τὸ ἔπο, τὸ, εἶπε Ἀρίσῳ τότε,
ὅτε οἱ ἀγγελίε ὁ οἰκέτης παῖδα γεγονῶαι. ὁ δὲ, συμβαλλόμενος οὖν μῆνας, ἀπώμοσε, φὰς
ἐκ ἐωῦτε μὴν εἶν. τότε δὴ ὠῦτω δυνάμενος τῇ ῥήματος ὁ Λθυτυχίδης, ἀπέφαινε τὸν Δημάρητον,
ὅτε ἀῤ Ἀρίσωνος γεγονότα, ὅτε ἐκ θυσιλθύειν τα Σπάρτης, οὖν ἐφορος μάρτυρας πα
ρεχόμενος ἐκείνους, οἳ τότε ἐτύγχανον πάρεδροί τε ἐόντες, καὶ ἀκούσαντες ταῦτα Ἀρίσωνος.
τέλος δὲ, ἐόντων πόλι αὐτέων νεικέων, ἔδοξε Σπαρτιήτῃσι ἐπείρεσθ᾽ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελ-
φοῖσι, εἰ ἀῤα Ἀρίσωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρητος. ἀνωΐστε δὲ μηρυμένου ἐκ πυθίης τῇ Κλεομένεο
ἐς τὼι Πυθίλ. ἐνθαῦτα πεθομοιέετον Κλεομένης Κόβωνα τὸν Αριστοφάντε, ἄνδρα ἐν Δελ-
φοῖσι δυνασδεύοντα μέγιστον. ὁ ἦ Κόβων Περίαλλαν τῇ πρόμαντιν ἀναπέθει, τὰ, Κλεομένης ἐ-
βαλεύεθ᾽ λέγεδ᾽, λέγειν. ὅτω δὴ ἡ Πυθίη, ἐπειρωτώντων τῇ θεοπρόπων, ἔκεινε μὴ Ἀρίσωνο
εἶναι Δημαρήτου παῖδα. ὑστέρῳ μέν οἱ χρόνῳ, ἀνάπειστε ἐνθρέθ᾽ ταῦτα, καὶ Κόβωνα τε ἔφυγε
ἐκ Δελφῶν, καὶ Περίαλλα ἡ πρόμαντις ἐπάνδη τῇ τιμῆς. κατὰ μὲν δὴ τῇ Δημαρήτου κατὰ
πασιν τῇ Βασιληΐης, ὅτω ἐγράφε. ἔφθυγε δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους, ἐκ κιθδὲ ὀνεί
δεος. μετὰ τῇ Βασιληΐης τὼι κατάπαυσιν ὁ Δημάρητος ἦρχε, ἀρετθεὶς ἀρχήν. πᾶσαν μὲν δὴ γυ
μνοπαιδίαν. θεμοίνε δὲ τῇ Δημαρήτου, ὁ Λθυτυχίδης γενόμενος ἤδη αὐτὸς Βασιλεὺς αὐτ᾽ ἐκεί=
νου, πέμψας τὸν θράποντα ὡῖ γελωτί τε καὶ λάδῃ, ἠρώτα τὸν Δημάρητον, ὁκοῖόν τι εἴη τὸ
ἄρχειν μετὰ τὸ Βασιλεύειν. ὁ δὲ, ἀλγήσας τῷ ἐπερωτήματι, εἶπε φάς, αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων
ἤδη πεπειρῆσθαι. μᾶλλον ἦ, ὅ. τὼι μήν τι ἐπερώτησιν τάυτ᾽ω, ἄρξειν Λακεδαιμονίοισι ἢ μυ
ρίοις κακόν τι ποιήσειν, ἢ μυρίοις δυσλαιμονίης. ταῦτα δὲ εἶπας, νὴ κατακαλυψάμενος, ἧστο ἐν τῷ θεήτρῳ
ἐς τὰ ἐωῦτε οἰκία. αὐτίκα δὲ πρασκευασάμενος, ἔβυνε τῷ Διὶ βῶν. θύσας δὲ, τῇ μητρὸς ἐκά-
λεσε. ἀπικομένε ἦ τῇ μητρὸς, ἐδεήθεις ἐς τὰς χεῖρας οἱ τῇ παλαίγχνων, κατικέτδυε, λέγων τοιάδε. ὦ
μῆτερ, θεῶν σε τῇ τε ἄλλων κατεπόμενος ἱκετδύω, ἐν τῇ ἐρκείε Διὸς τῇ δε, φράσαι μοι τῇ ἀλη
θηίλ, τίς μοῦ ἐστι πατὴρ ὀρθῶ λόγῳ. Λθυτυχίδης μὴ γὰρ ἔφη ἐν τοῖσι νείκεσι λέγων, λυέσσάν σε
ἐκ τῇ

Demaretus natus ex Ariphone & filio ab Hercule

regno Sparta

contumelię Pythia.

Demaretę fugit ex matre & filiis

ἐκ τῇ πθτρόου αὐ ἦσθε, ὅτω ἐλθεῖν τῇ ἀπὸ Ἀρίσωνα. οἱ δὲ, νὴ τὸν ματαιότοδον λόγον λέγοντες,
φασί σε ἐσελθεῖν παρὰ τῶν οἰκετέων τὸν ὀνοφορδόν, καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνε παῖδα. ἐγὼ δέ σε
ὧν μετόρχομαι πᾶσι θεῶν, εἰπεῖν τἀληθέα. ὅτε γὰρ εἰ πεποίηκάς τι τῶν λεγομένων, μένει δὲ
πεποίηκας, μετὰ πολλέων δέ. ὁ, τε λόγος πολλὸς ἐν Σπάρτῃ, ὡς Ἀρίσωνι αὐτόματα παιδοποιέ
σθαι γνῶμ. ἐκεῖν γὰρ ἂν οἱ νὴ τὰς πθτέρας γυναῖκας. ὁ μὲν, δὴ διαῦτα ἔλεγε, ἢ ἦ, ἐμεῖθ᾽ δισδε.
ὦ παῖ, ἐπείτε με λιτῇσι μετέρχεαι εἰπεῖν τῇ ἀληθηίλ, σαῦ εἰς σὲ κατφρόνεστ᾽ τὰληθέα. ὡς με
ἠγάγετο Ἀρίσων ἐς ἐωῦτε, νυκτὶ ζοίτῃ ἀφ᾽ τῇ πρώτης, ἦλθέ μοι φάσμα εἰδόμενον Ἀρίσωνι. συ
νδυνθὼν δὲ οὖν σεφάνες ὅς εἶχε, ἐμοὶ πόδε πθέσθαι. ὁ δὲ, νὴ οἰχώκει. ἦκε δὲ μετὰ ταῦτα Ἀρίσων,
ὡς δέ με εἶδε ἔχοντα σεφάνους, ἠρώτα τις εἴη, ὁ, μοι δόσ. ἐγὼ δὲ ἐφαμίλλω ἐκείνῳ. ὁ δέ, ὀκ ὑπε
δέκετο. ἐγὼ δὲ κατωμνύμλω φαμόν αὐτὸν ἐ καλῶς ποιεῖν ἀπαρνεόμενον. ὀλίγῳ γὰρ τι
πρότοδον ἐλθόντα, καὶ σωδυνηθέντα, δοῶαί μοι οὖν σεφάνους, ὁρέων δέ με παρομνυμένῳ
ὁ Ἀρίσων, ἐμαθε ὡς θεῖον εἴη τὸ πρῆγμα. καὶ οὖρ μὲν, οἱ σέφανοι ἐφάνησαν ἐόντες ἐκ τῇ ἡρώε,
τῇ πόδε πῆσι θύρσισι τῆσι αὐλέησι ἐσφυμένοι. τὸ, παλέουσι Ασροδάκτυλον. οὖρ δὲ, οἱ μάντιες τῇ
αὐτὸν οὖρ ἥρωα ἀναίρεσθ᾽ εἶν. οὕτω δὴ νὴ τῷ ἔχει ταῦτα. ὅσον τι καὶ βάλεαι πυθέσθαι. ἢ γὰρ
ἐκ τῇ ἥρω τούτου γέγονας, καὶ σοι πατὴρ ὅδε Ασρόβακος ὁ ἥρως, ἢ Ἀρίσων. ἐγὼ γάρ σε τῷ νυ
κὶ τάυτα ἀναιρέομαι. τῷ, δὲ σῦ μάλιστα κατέσπευγται οἱ ἐχθροί, λέγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀρί
σωμ ὅτε αὐτῷ ἠγγέλθης γεγόμενο, πολλῷ ἀκουόντων, οὐ φησεί σε ἐωῦτε εἶν, τὸν χρόνον
γὰρ οὐ δέκα μίνας ἐόλε κω ἐξήκειν, αἴδεσθείς τὸν τοιοῦτον λεῖνο τόκο ἀπέρριψε τὸ ἔπο.
τίκτουσι γὰρ γυναῖκες καὶ ἐννεάμινα, καὶ ἑπτάμινα, καὶ τῶσαι δέκα μίνας ἐκτελέσε=
σαι. ἐγὼ δέ σε ὦ παῖ, ἑπτάμινον ἔτεκον. ἔγνω δὲ καὶ ὁ αὐτὸς Ἀρίσων ἐ μετὰ πολλὸν χρόνον,
ὡς αὐτὸν τὸ ἔπος ἐκβάλοι τὸν λόγους δὲ ἄλλους πόλι ἐμνέσιος ἦ σεωῦτε μὲν δέκεο. τὰ γὰρ
ἀληθέστατα πάντα ἀκήκοας. ἐκ δὲ ὀνοφορδῶν, αὖθις τε Λθυτυχίδῃ καὶ τοῖσι τοῦτε λέγου
σι, τίκτειν αἱ γυναῖκες παῖδας. ἢ ἦ, δὴ ταῦτα ἔλεγε. ὁ δὲ, πυθομένος τε τὰ, ἐβάλε, ὡ
ἐπάδια λαδὼν, ἐπορεύετο ἐς Ηλιν, ὡῖ λόγῳ φὰς ὡς ἐς Δελφοὺς χρησόμενο τῷ χρηστηρίῳ πο
ρεύεται. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑποπτεύσαντες Δημάρητον βουσμῷ ὦῦχεσθαι, ἐδίωκον. καί κως
ἔφθη ἐς Ζάκυνθον διαβὰς ὁ Δημάρητο ἐκ τῇ Ηλιο. ὧν διαβάντον δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι,
αὐτῷ τε ἀπέοντες, καὶ οὐ θρῴσκοντας αὐτῷ ἀπαρέοντας. μετὰ δὲ, οὐδὲ γὰρ ἐδυνάσθησαν
αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι, γνόντες διαβαίνει ἐς τὼι Ασίλιν παρὰ Βασιλῆα Δαρεῖον. ὁ δὲ, ὑπεδέξα
τό τε αὐτὸν μεγαλωστὶ, καὶ γῆ τε καὶ πόλιας ἔδωκε. οὕτω ἀπίκετο ἐς τὼι Ασίλιν Δημάρη
τον, καὶ τοιούτῳ χρησάμενος τύχῃ. ἄλλα τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔργασι τε καὶ γνώμη
σι ἀρλαμπρωθείς, γν δὲ δὴ καὶ ὀλύμπιά σφι αἰνελόμενος, τεθρίππῳ πθόσθαλε, μοῦνο
τῶν πάντων δὴ τῶν γενομένων Βασιλήων γν Σπάρτε ποιήσας. Λθυτυχίδης ἦ ὁ Μενάρεος,
Δημαρήτου καταπαυδέντο, δεύτερος ἔξαρξε τὼι Βασιλήϊον. λαί οἱ γίνεται παῖς Ζουξίδημος.
τ, δὴ Σπαρτιήτεων μετεξέτεροι Κυνίσκον ἐκάλεον. οὗτο ὁ Ζουξίδημο, οὐκ ἐβασίλδυσε
Σπάρτης. πθῶ Λθυτυχίδεω γὰρ τελθυτᾷ, λιπὼν παῖδα Αρχίδημον. Λθυτυχίδης δὲ σφε
θεὶς Ζουξιδήμε, γαμέει δεύτερον γυναῖκα Ενρυδαμίδεω, ἐδοσαν Μενίου μὲν Αδελφεῖον, Δια
κτορίδεω δὲ θυγατρα. ἐκ δὴ οἱ, ἔρσεν μὲν γίνεται ὀλίγον. θυγατηρ δέ, Λαμπιτώ. τὼι, Αρχί
δημος ὁ Ζουξιδήμου γαμέει, ἀδελφεὸς αὐτῷ Λθυτυχίδεω. ἀ μὲν δὴ Λθυτυχίδης κατηγήρα
ἐν Σπάρτῃ, ἄλλα τέσι τοιηδὶ πινα Δημαρήτῳ ὀξήνασε. ἐστρατήγησε Λακεδαιμονίοισι ὀλι
Θεσσαλίῃ. παρεὸν δὲ οἱ τοιαῦτα πάντα ποιήσαντα, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολύ. ἐπ᾽
αὐτοφώρῳ δὲ ἁλοὺς αὐτὸ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὡῖ κατήμενο χειδὶ σὺν πλῆ ἀργυρίε, ἔφυγε ἐκ
Σπάρτης, τοῦ δικαστηρίου τοιαχθείς. καὶ τὰ οἰκία οἱ κατεσκάφη. ἔφυγε δὲ ἐς Τεγέην, καὶ ἐ-
τελθτησε ἐν τάυτ. ταῦτα μὲν δὴ ἐγράφε χρόνῳ ὕσδερον. τότε δὲ ὡς τῷ Κλεομένεϊ δίω
δήθη τὸ ἐς τὸν Δημάρητον πρῆγμα, αὐτίκα παρελάδων Λθυτυχίδεα, ἴκε ἐπὶ οὖν Αἰγινήτας, δεινόν τινα σφι ἐγκοτον ἔχων. οὕτω δὴ, ὅτε οἱ Αἰγινῆται ἀμφο
τέρων τῶν Βασιλήων ἡκόντων ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδικαίευν ἐπ᾽ αὐτιβαίνειν, ἐκείνοι τε ὠπλεξάμενοι
ἦσαν ἐπὶ Αἰγινητέων οὖν πλείσυ ἀξίους καὶ πλούτῳ καὶ γένεϊ, ἦγον ἄλλους τε, καὶ δὴ
καὶ Κριόν τε τὸν Πολυκρίτου, καὶ Κάσαμβον τὸν Αριστοκράτε. οἵπερ ἔχον μέγιστον λρά-

Demaretus · Sparta fugit

Leotychidę regnat

Chromnes in Agineta

τ῾Θ. ἀγαγόντ῾Θ δὲ σφέας ἐς γλῶ τὴν Ἀθηκὴν, παραθήκην κατατίθηνται ἐς τὸν ἐχθίστους
ἐόντας Γινήτησι Ἀθηναίους. μετὰ δὲ ταῦτα, Κλεομένεα ἐπαΐσσοντος ἠδόμενον κατοχήσαντα
ἐς Δημάρητον, δεῖμα ἔλαβε Σπαρτιήτων, καὶ ὑπεξέδρης ἐς Θεσσαλίην. ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικό-
μεν῾Θ ἐς τὴν Ἀρκαδίην, νεώτερα ἔπρησσε πρήγματα, συνίστας τὸν Ἀρκάδας ἐπὶ τὴν Σπάρ-
τη, ἄλλους τε ὄρκους προστάσσων σφι. ἢ μὲν ἔψεδαί σφεας αὐτ῾ῷ τῇ, εἰν ἀξυνῆται. καὶ δὴ
καὶ ἐς Νώνακριν πόλιν πρόθυμ῾Θ ἐλθὼν τῷ Ἀρκαδίῃ τὸν προεστεῶτας ἀγινέων, ἀξιορκῶν τὸ
συγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ τούτῳ τῇ πόλι λέγεται εἶναι ἐπὶ Ἀρκαδίῃ τὸ συγὸς ὕδωρ. καὶ δὴ καὶ
ἔστι τοιόνδε τὸ ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πέτρης στάζει ἐς ἄγγ῾Θ. τὸ δὲ ἄγγ῾Θ, ἀμασσῖς τις
πεποίηκε λύκος. ἡ δὲ Νώνακρις ἐν τῇ, ἡ πηγὴ αὕτη συγχέαι ἐστὶ, πόλις ὀλίγη τῆς Ἀρκαδίης
πρὸς Φενεόν. μαθόντ῾Θ δὲ Λακεδαιμονίοι τοῖσι Κλεομένεα τοῦτα πρήσσοντα, κατῆγον αὐτὸν δὴ
αντ῾Θ ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην, τοῖσι καὶ πρότερον ἦρχε. κατελθόντα δὲ αὐτὸν, αὐτί-
κα ἐπέλαβε μανίης νοῦσος, ἐόντα καὶ πρότερον ὠμομανέστερον. ὅκως γάρτεω ἐντύχοι Σπαρ
τιήτεω, ἐνέχραε ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ποιεύντα δὲ αὐτὸν ταῦτα, καὶ παραφρονή-
σαντα, ἔδησαν οἱ πρόσηκοντ῾Θ ἐν ξύλῳ. ὁ δὲ, ἐλελεὶς, τὸν φύλακον μουνωθέντα ἐσ᾽ὧν τ῾Θ ἄλ-
λων, ἅτε μάχαιραν, οὐ βουλομένου δὲ τοῦ φυλάκου διελέσθαι, ἀπέλεε τά, μιν
ὧν τις ποιήσειε. ἐς ὃ δείσας τὰς ἀπειλὰς ὁ φύλακ῾Θ, ἐῶν γὰρ τ῾Θ τις εἰλωτέων, δι᾽οἱ οἱ μαχ-
χαιραν. Κλεομένης δὲ παραλαβὼν τὸν σίδηρον, ἄρχ῾Θ ἐκ τ῾Θ ἰνημέων ἑωυτὸν λωβᾶσθα῾Θ.
ὡς τὰ μὲν γὰρ κατὰ μηρ῾Θ τὰς σάρκας, πεῦβαινε ἐκ τ῾Θ ἰνημέων ἐς οὐ μικρούς. ἐκ δὲ τῶν
μηρῶν, ἐς τὰ ἰσχία, καὶ τὰς λαπάρας, ἐς ὃ ἐς τὴν γαστέρα ἀπίκ῾Θ. καὶ τοῦτο κατακερ-
δίσθη, ἀπέθανε τρόπῳ τοιούτῳ. ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, ὅτι τὴν Πυθίην ἀνέγνω
σε ἐς τὰ πρὸς Δημάρητον ἐρεόμενα λέγειν. ὡς δὲ Ἀθηναῖοι μοῦνοι λέγουσι, δι᾽ὅτι ἐς Ἐλευσῖνα
ἐσβαλὼν ἔκαιε τὸ τέμεν῾Θ τ῾Θ θεῶν. ὡς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἱροῦ αὐτέων τ῾Θ Ἀργου, Ἀργείων
οὓς κατέφυγόντας ἐκ τ῾Θ ἀλσεος κατηγίνεων, κατέκοψε. καὶ αὐτὸν τὸν ἄλσ῾Θ ἐν ἀλογίῃ
ἔχων, ὡς ἔπρησε. Κλεομένεϊ γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι, ἐχρήσθη Ἀργ῾Θ αἱρήσειν. ἐπείτε
δὲ Σπαρτιήτας ἄγων ἀπίκ῾Θ ὧν τὸν ποταμὸν Ἐρασῖνον, ὃς λέγεται ῥέειν ἐκ τ῾Θ Στυμφαλί-
δ῾Θ λίμνης, τὴν γὰρ δὴ λίμνην τάυτην, ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδοῦσαν, ἀναφαίνεσθαι ἐν
Ἀργεῖ, ποιεῦντα δὲ τὸ ὕδωρ ἴσον ὑπ᾽ Ἀργείων Ἐρασῖνον καλέεσθαι. ἀπικόμεν῾Θ δ᾽
ὧν ὁ Κλεομένης ὧν τὸν ποταμὸν τοῦτον, ἐσφαγιάζ῾Θ αὐτ῾ῷ. καὶ οὐ γὰρ οὐσιαμοῦς ἐκαλλιέρ-
ρεε δι᾽αβαίνειν μιν, ἄγαδαι μὲν ἔφη τὸν Ἐρασῖνον οὐ πρόσ᾽ισλόντ῾Θ σὺν πολίηται. Ἀργείους
μέντοι οὐδὲ ὡς χαιρήσειν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξαναχωρήσας τὴν στρατιὴν, κατῆγε ἐς Θυρέην,
σφαγιασάμεν῾Θ δὲ τῷ θαλάσσῃ ταύτῃ, πλοίοισι σφέας ἤγαγε ἔς τε τὴν Τιρινθίην χώ-
ρην, καὶ Ναυπλίην. Ἀργεῖοι δ᾽ἐβοήθεον πανδημεὶ πανθάνομενοι ταῦτα ὑπὸ θαλάσσαν. ὡς δὲ ἄγ-
χοῦ μὲν ἐγίνοντο τ῾Θ Τίρινθ῾Θ, χώρῃ δὲ ἐν τούτῳ, ἔστι, λέγεται ἡ Σήπεια τοὔνομα, μετεύ-
χμεον οὐ μέγα ἀκλινέοντες, ἔνθα σφι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἀργεῖοι,
τὴν μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχην οὐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἱρεθέωσι. καὶ γὰρ δὴ σφι
ἐς ἔθος τὸ πρῆγμα εἶχε τὸ χρηστήριον, τὸ, ἐπίκοινα ἔχρησε ἡ Πυθίη, πρότερόν τε καὶ τοῖσι Μιλη-
σίοισι λέγον οὕτω.

» Ἀλλ᾽ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενα νικήσασα
» Ἐξελάσῃ, καὶ λυδὸς ἐν Ἀργείοισι ἄρηται,
» Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.
» Ὡς ποτέ τις ἐρέει καὶ ἐπ᾽ ἐσομένων ἀνθρώπων,
» Δηνὸς ὅρις τριέλικτ῾Θ ἀπώλεσε δουρὶ δαμασθείς.

Ταῦτα δὴ πάντα συνελθόντα, τοῖσι Ἀργείοισι φόβον παρεῖχε, καὶ δὴ σφι πρὸς τοῦτα
ἔδοξε τ῾Θ λήρυκι τ῾Θ πολεμίων χρᾶσθαι. δόξαν δὲ σφι, ἐποίεον τοιόνδε. ὅκως ὁ Σπαρτιήτης
λήρυξ προσιμαίνοι τι Λακεδαιμονίοισι, ἐποίεον καὶ οἱ Ἀργεῖοι τὠυτὸ τοῦτο. μαθὼν δὲ ὁ Κλε-
ομένης ποιεῦντας τοὺς Ἀργείους ὁκοῖόν τι ὁ σφέτερος λήρυξ σημαίνει, παραγγέλλει σφι ὅταν
σημαίνῃ ὁ λήρυξ ποιέεσθαι αὔριον, τότε ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα, χωρέειν ἐς τοὺς Ἀργείους. ταῦ-
τα καὶ ἐχρᾶτο ὥστε λέα ἐκ τ῾Θ Λακεδαιμονίων, αὔριον γὰρ τοῖσι Ἀργείοισι

ἐκ τ῾Θ κηρύγματ῾Θ, ἐπεκέατο. καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν αὐτέων. πολλῷ δ᾽ ἔτι πλεί-
νας ἐσ τὸ ἄλσ῾Θ τ῾Θ Ἀργου καταφυγόντας, πυρὶ ἰζόμενοι ἐφύλασσον. ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομέ-
νης ἐποίεε τοιόνδε. ἔχων αὐτομόλους ἄνδρας, καὶ πυθανόμεν῾Θ τοὺτέων, ἐξεκάλεε τέμε-
πεν κήρυκα, ὀνομαστὶ λέγων τὸν ἐν τῷ ἱρῷ ἀπεργμένους τ῾Θ Ἀργείων. ἐξεκάλεε δέ, φὰς αὐ-
τέων ἔχειν τὰ ἄποινα. ἀποινα δ᾽ἐστὶ Πελοποννησίοισι δύο μνέαι τεταγμέναι κατ᾽ ἄνδρα
ἀχμάλωτον ἐκτίνειν. ἐξ᾽ ἐωυτὸν ποιεύμενος δὴ ὧν τ῾Θ Ἀργείων ὡς ἑκάστους ἐκαλέομεν῾Θ ὁ Κλεο
μένης ἀπέκτεινε. τοῦτο δ᾽ἐκως γινόμενα, ἐλελήθεε τὸν λοιπὸν τὸν ἐν τῷ τεμένεϊ. ἦτε γὰρ
πυκνοῦ ἐόντ῾Θ τ῾Θ ἄλσε῾Θ, οὐκ ὥρων οἱ ἐνεὸς τὸν ἐνεόν. τῶν δὲ, ὡς
δομένων, ἐνέπρησε τὸ ἄλσ῾Θ. καιομένῳ δὲ ἤδη, ἐπείρ῾Θ τῶν αὐτομόλων, τίνος εἴη θεῶν τὸ ἄλ
σ῾Θ. ὁ δὲ, ἔφη, Ἀργου εἶν. ὁ δὲ, ὡς ἤκουσε, ἀναστενάξας μέγα, εἶπε. ὦ Ἀπολλον χρηστήριε, ἦ μεγά-
λως με ἐπαπάτηκας, φάμεν῾Θ Ἀργος με αἱρήσειν. συμβάλλομαι δ᾽ ἐξήκειν μοι τὸ χρηστήριον.
μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ Κλεομένης τὴν μὲν πλέω στρατιὴν ἀπῆκε ἀπιέναι ὀν Σπάρτην. χιλίους
δὲ αὐτέων λαβὼν τοὺς ἀριστέας, ἦγε ὀν τὸ Ἡραῖον θύσων. βουλόμενον δὲ αὐτὸν θύειν τῷ τοῦ Βω
μοῦ, ὁ ἱρεὺς ἀπεκώλυε, φὰς οὐκ ὅσιον εἶν ξείνῳ αὐτόθι θύειν. ὁ δὲ Κλεομένης τὸν ἱρέα ἐκέλευε
τοὺς εἵλωτας ἀπὸ τ῾Θ βωμοῦ ἀπαγαγόντας, μαστιγῶσαι, καὶ αὐτὸς ἔθυσε. ποιήσας δὲ ταῦτα,
ἀπήιε ἐσ τὴν Σπάρτην. νοσήσαντα δέ μιν, ἐπῆγον οἱ ἐχθροὶ ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, φάμενοί μιν
δωροδοκήσαντα, οὐκ ἐλεῖν τὸ Ἄργος, παρεὸν δυνατέως μιν αὐτὸ ἑλεῖν. ὁδὲ ἔλιξε. οὔτε
εἰ ψευδόμεν῾Θ. οὔτε ἐπὶ ἀληθέα λέγων, ἔχω σαφηνέως εἰπεῖν. ἔλεξε δ᾽ ὧν φάμεν῾Θ, ἐπείτε
δὴ τὸ τ῾Θ Ἀργ῾Θ ἱερὸν εἶλε, δόκεον οἱ ἐξελήλυθέναι τὸν χρησμὸν τ῾Θ θεοῦ. πῶς ὧν ταῦτα ὁ δι-
καιοῦν πειρᾶν ἦ τὴν πόλι῾Θ, πείρα γε δὴ ἱροῖσι χρήσιμα, καὶ μάλιστα εἰ οἱ θεὸς παραδιδοῖ, εἰτέ
οἱ ἐμπεσὼν ἔτυχε. παλλιδρευμένῳ δὲ ἐν τῷ Ἡραίῳ, ἐκ τ῾Θ ἀγάλματ῾Θ τ῾Θ ξυθέων, φλόγα
πυρὸς ἐκλάμψαι. μαθεῖν δὲ αὐτὸς οὕτω τὴν ἀτρεκείην, ὡς οὐκ αἱρεῖ τὸ Ἄργ῾Θ. εἰ μὲν γὰρ
ἐκ τ῾Θ κεφαλῆς τ῾Θ ἀγάλματ῾Θ ἐξέλαμψε, αἱρέειν αὖ κατ᾽ ἄκρης τὴν πόλιν. ἐκ τ῾Θ ξυθέων
δὲ ἐκλάμψαντ῾Θ, πᾶν οἱ πεπονῆσθαι, ὅσον ὁ θεὸς ἐβάλ῾Θ γρηνέσθαι. ταῦτα δὲ λέγων, πιστά
τε καὶ οἰκότα ἐδόκεε Σπαρτιήτῃσι λέγειν. καὶ ἀπέφυγε πολλὸν τοὺς δώκοντας. Ἀργ῾Θ δὲ
αὐτῶν ἐχερώθη οὕτω, ὥς τε οἱ δοῦλοι αὐτέων ἔχοντες πάντα τὰ πρήγματα, ἀρχοντές τε, καὶ
δεσπόζοντες. ἐς ὃ ἐπέδεκσαν οἱ τ῾Θ ἀκλεομένων παῖδ᾽ες. ἐπειτὰ σφέας οὐκέτι ἀνακτόμενοι, ὀ-
πίσω ἐσ ἐωυτοὺς τὸ Ἀργ῾Θ ἀξέβαλον, ἀξιωθέντες δὲ οἱ δοῦλοι, μάχῃ ἔσχον Τίρινθα, τέως
μέν δή σφι ἴσα ἔρδοντες ἐς ἀλλήλους. ἐπεὶ δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέανδρ῾Θ,
γόν῾Θ ἐὼν Θρασυς ἀπ᾽ Ἀρκαδίης. οὗτος τοὺς δούλους ἀνέγνωσε ἀνδράσι τοῖσι δεσπότῃσι.
ἐπὶ τούτου δὲ πόλεμός σφι ἦν ὠδὶ χρόνον συχνόν, ἐς ὃ δὴ μόγις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν. Ἀργεῖοι
μέν νυν σφέας ταῦτα Κλεομένεα φασὶ μανῆναι, ἀπολέσθαι κακῶς. αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆται φασὶ
ἐκ δαιμονίης μὲν οὐδενὸς μανῆναι Κλεομένεα. Σκύθῃσι δὲ ὁμιλήσαντά μιν, ἀκρητοπότην
γενέσθαι, καὶ ἐκ τούτου μανῆναι. Σκύθας γὰρ οὐ νομάδας ἐπείτε σφι Δαρεῖον ἐσβαλεῖν ἐς τὴν
χώρην, μετὰ ταῦτα μεμνῆναι μιν τίσασθαι. πέμψαντας δὴ ἐς Σπάρτην, συμμαχίην τε ποι
εεσθαι. καὶ συμπέμψεσθαι. ὡς χρεὼν εἴη αὐτοὺς μὲν οὐν Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν πειρᾶν
ἐσ τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν. σφέας δὲ τοὺς Σπαρτιήτας κελεύειν ἐξ Ἐφέσου ὁρμεωμένους,
ἀναβαίνειν. καὶ ἔπειτα ἐσ τωὐτὸ ἀπαντᾶν. Κλεομένεα δὲ λέγουσι, ἥκοντων τῶν Σκυ-
θέων ὧν ταῦτα, ὁμιλέειν σφι μεζόνως. ὁμιλέοντα δὲ μᾶλλον τοῦ ἱκνεομένου, μαθεῖν τὴν
ἀκρητοποσίην παρ᾽ αὐτέων. ἐκ τούτου δὲ μανῆναί μιν νομίζουσι Σπαρτιῆται. ἐκ τε τοῦ,
ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπειὰν ζωρότερον βούλωνται πίνειν, ὠμοσκύθισον λέγουσι. οὗτοι δὴ Σπαρ-
τιῆται τὰ περὶ Κλεομένεα λέγουσι. ἐμοὶ δὲ δοκέει τίσιν τοιαύτην ὁ Κλεομένης Δημαρήτῳ
ἐκτίσασθαι. τελευτήσαντ῾Θ δὲ Κλεομένε῾Θ, ὡς ἐπύθοντο Αἰγινῆται, ἔπεμπον ἐσ Σπάρ-
την ἀγγέλους κατεβωσομένους Λευτυχίδεω, ὡρὶ τῶν ὑὸν Ἀθηνίδη ὁμήρων ἐχομένων. Λα-
κεδαιμόνιοι δὲ δικαστήριον συναγαγόντ῾Θ, ἔγνωσαν πρὸ δίκης βούεσθαι Αἰγινήτας ὑπὸ Λευ-
τυχίδεω, καί μιν κατέκειναν, ἐκλογὸν ἄγεσθαι ἐσ Αἴγιναν αὐτὶ τῶν ὑὸν Ἀθηνίδη ἐχομέ-
νων αὐτῶν.

νων ἀνδρῶν, μελλόντων δὲ ἄγειν τὸν Αἰγινητέων τὸν Λυτυχίδεα, ἐπὶ σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπεος, ἐὼν ἐν τῇ Σπάρτῃ δόκιμος ἀνήρ, τὰ βουλεύεται ποιέειν ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιητέων ἑκάστου χρόμενον ὑπὸ τῶν πολιητέων ἄγαν; ἐν νοῦ ὀργῇ χρέωμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, ὅκως δὴ ὑστέρης μὴ τι ὑμῖν ἢν ταῦτα πρήσσητε, ἀπαναλέθρου ποιήσεσθε. καὶ ὃς ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινῆται, ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς. ὁμολογίη δὲ ἐχρήσαντο ποιῆσαι. ὠπλισμένου Λυτυχίδεω ἐς Ἀθήνας, ἀπαιτέειν Αἰγινήτησι τοὺς ἄνδρας. ὡς δὲ ἀπίκετο Λευτυχίδης ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀναστὰς τὴν παραίνεσιν τὴν Ἀθηναίων, οἱ Ἀθηναῖοι πρῶτα μὲν ἐκέλευσαν οὐ βουλόμενοι ἀπαλλάσσεσθαι, φάντος δύο σφέας ἑόντας βασιλέας παραδέξασθαι. καὶ οὐ δίκαιον εἶναι τὸν ἕτερον ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἀπίστασθαι. ὀψὲ δὲ ὕστερον ἔφασαν, ἐπείτε σφι Λευτυχίδης τὰ ὦτα ἐτάμνετο, οἱ Ἀθηναῖοι πρόφασιν εἶχον οὐ βουλόμενοι ἀπίστασθαι, φάντος δύο σφέας ἑόντας βασιλέας παραδέξασθαι. καὶ οὐ δίκαιον εἶναι τὸν ἕτερον ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἀπίστασθαι. ὀψὲ δὲ ὕστερον ἔφασαν, ἐπείτε σφι Λευτυχίδης τὰ ὦτα ἐτάμνετο. Ὦ Ἀθηναῖοι, πείθεσθε μὲν δικαίοισι βουλεύεσθαι ὑμῖν. καὶ γὰρ ἀπιστέοντες, πείθεσθε ὅσα. καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ χρήματα τοιαῦτα, ὁκοῖον μή τι ἐν τῇ Σπάρτῃ σωληνείχθη γενέσθαι πρὸ παραπαθήκης, βέλομαι ὑμῖν εἰπεῖν. λέγομεν ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῆται γνῶναι ἐν τῇ Λακεδαίμονι κατὰ πρίτιν γενεὴν τὴν ἀπ' ἐμέο, Γλαῦκον Ἐπικυδείδεω παῖδα. τοῦτον γὰρ ἀνδρα φαμὲν τά τε ἄλλα πάντα πρηΰνειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἄριστα δικαιοσύνης πέρι, πάντων ὅσοι τὴν Λακεδαίμονα οἴκεον τοῦτον γὰρ χρόνον οἴκεον, συγγενεχθῆναι δέ οἱ ἐν χρόνῳ ἱκνευμένῳ, τοιόνδε λέγομεν. ἄνδρα μάλιστα ἀπικόμενον ἐς Σπάρτην, βουλεύσασθαι οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους, πρὸ ἰσχόμενον τοιάδε. εἰμὶ μὲν μελήσιος. ἦκω δὲ τῆς σῆς Γλαῦκε δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι. ὡς γὰρ δὴ ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν ἄλλην Ελλάδα, ἐν δὲ καὶ πρὸ Ἰωνίην τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλός, ἐμεωυτῷ λόγους ἐδίδουν, καὶ ὅτι οὐκινδύνως ἔχει ἀεί κοτε ἡ Ἰωνίη, ἡ δὲ Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἱδρυμένη, καὶ διότι χρήματα οὐδαμᾶ τοὺς αὐτοὺς ἔχουσι ὁρᾶν ἔχοντας. ταῦτά τε ὧν ἐπιλογιζόμενος, καὶ βουλευόμενος, ἔδοξέ μοι τὰ ἥμισέα πάντα σῶσαι σὺν δίκῃ ἀρχαιρυβώσαντα, θέσθαι παρὰ σοί, εὖ εἰδὼς ἐπαμυνέοντα, ὡς μοι κείμενα ἔσται παρὰ σοὶ σῶα. σὺ δή μοι καὶ τὰ χρήματα δέξαι, καὶ πάντα τὰ σύμβολα σῶζε λαβών. ὅς δ' ἂν ἔχων ταῦτα ἀπαιτέῃ, οὕτω ἀποδοῦναι. ὁ μὲν δὴ ἀπὸ Μιλήτου ἦκων ξεῖνος, τοσαῦτα ἔλεξε. Γλαῦκος δὲ ὑπεδέξατο τὴν παρακαταθήκην ταύτην τῷ εἰρημένῳ λόγῳ. χρόνου δὲ πολλοῦ διελθόντος, ἦλθον ἐς τὴν Σπάρτην οὗτοι τοῦ παραθεμένου τὰ χρήματα οἱ παῖδες. ἐλθόντες δὲ ἐς λόγους ἦλθον Γλαύκῳ, καὶ ἀποδεικνύντες τὰ σύμβολα, ἀπῄτεον τὰ χρήματα. ὁ δὲ, διωδεκάτῃ αὐτὸ πεποιημένος ἐπιόντας ἐδόκεε. οὔτε μέμνημαι τὸ πρῆγμα, οὔτε με ποδαφέρει οὐδαμῶς εἰδέναι τοῦτο, ὧν ὑμεῖς λέγετε. βούλομαί τε ἀναμνησθείς, ποιέειν ταῦτα τὰ δίκαιον. καὶ γάρ ἐστι λαβόν, ὀρθῶς ἀποδοῦναι. καὶ εἴγε αὐχμὸν μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι Ελλήνων χρήσομαι ἐς ὑμέας. ταῦτα ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε. οἱ μὲν δὴ Μιλήσιοι συμφορὴν ποιεύμενοι, ἀπαλλάσσοντο ὡς ἀπεστερημένοι τῶν χρημάτων. Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τοῦ χρηστηρίου. ἐπειρωτῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρηστήριον εἰ ὅρκῳ τὰ χρήματα λήσεται, ἡ Πυθίη μετέρχεται τοῖσδε τοῖσι ἔπεσι.

» Γλαῦκ' Ἐπικυδείδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον ὅττῳ,
» Ὅρκῳ νικῆσαι, καὶ χρήματα λήσεσθαι.
» Ὄμνυ, ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὐόρκῳ μένει ἄνδρα.
» Ἀλλ' ὅρκου πεύκης ὄζος ἀνώνυμος, οὐδ' ἔπι χεῖρες,
» Οὐδὲ πόδες. κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰσόκε πᾶσαν
» Συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν, καὶ οἶκον ἅπαντα.
» Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος, συγγνώμην τὴν θεὸν παραιτέετο αὐτῷ σχεῖν τὸν ἐνθύμιον. ἡ δὲ Πυθίη ἔφη, τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ ποιῆσαι, ἴσον δύνασθαι. Γλαῦκος μὲν δὴ μετεπέμψατο τοὺς Μιλησίους ξείνους, ἀποδιδοὺς σφι τὰ χρήματα. τοῦ δ' εἵνεκα ὁ λόγος ὧδε Ἀθηναῖοι οὐδὲ ὡρμήθη λεχθῆναι ἐς ὑμέας, εἰρήσεται. Γλαύκου νιὸς οὔτε τι ἀπήνεικε ὄνομα οὐδενὸς, οὔτ' ἔσπ οὐδεμίη νομιζομένη εἶναι Γλαύκου. ἐκτέτριπται τε ἡ προφρίζη ἐκ Σπάρτης. οὕτω ἀγαθὸν μὴ δὲ διανοεῖσθαι πρὸ παραπαθήκης ἄλλο γε, ἢ ἀπαιτέοντα, ἀποδιδόναι.

Λευτυχίδης

Λευτυχίδης μὲν εἶπας ταῦτα, ὡς οἱ δοξε ἐσήκουον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσετο. οἱ δὲ Αἰγινῆται πρὶν τὸν πρότερον ἀδικημάτων δοῦναι δίκας, τῶν ὁι Ἀθηναῖοι ὕβρισαν Θεσσαλοῖσι χαριζόμενοι, ἐποίησαν τοιόνδε. μεμφόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ ἀξιοῦντες ἀδικέεσθαι, ὡς ὑμοιρησόμενοι σὺν Ἀθηναίοισι παρεσκευάζοντο, καὶ ὧν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι πρητῆρες ὦσι Σουνίῳ, λοχήσαντες ὧν, τὴν θεωρίδα ναῦν εἷλον πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων. λαβόντες δὲ οὓς ἄνδρας, ἐδέησαν. Ἀθηναῖοι δὲ παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινητέων, οὐκέτι ἀνεβάλλοντο μὴ οὐ τῶν μηχανήσασθαι ἐπ' Αἰγινήτησι. καὶ ἦν γὰρ Νικόδρομος Κυνέθου καλεόμενος, ὃν τῇ Αἰγίνῃ ἀνὴρ δόκιμος, οὗτος μεμφόμενος τοῖσι Αἰγινήτησι, πρότερον ὑπ' ἐκείνου βεβιασμένος ἐκ τῆς νήσου, μαθὼν δὲ τότε τοὺς Ἀθηναίους ἀναρτιμυίους ἔρξειν Αἰγινήτας κακῶς, συντίθεται Ἀθηναίοισι πρόδοσίν Αἰγίνης, φράσας ὧν ἥτε ἡμέρῃ ὧν χειρήσει, καὶ ἐκείνους ὑπ' ἧμι ἥκειν δήσει βοηθέοντας. μετὰ ταῦτα, καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ, συνεθήκατο ὁ Νικόδρομος Ἀθηναίοισι τὴν παλαιὴν καλεομένην πόλιν. Ἀθηναῖοι δέ, οὐ παραγινόντος ὑπ' ἐκείνου, οὐ γὰρ ἔτυχον ἑοῦσαι νέες σφι ἀξιόμαχοι τοῖσι Αἰγινητέων συμβαλέειν. ὧν ᾧ ὧν Κορινθίων ἐόντων χρηΐδαί σφι νέας, ὧν τούτῳ διεφθάρη τὰ πρήγματα. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐσαν γάρ σφι ξεῖνοι τὸν χρόνον φίλοι ὑπὸ τὰ μάλιστα, Ἀθηναίοισι διδοῦσι δεομένοισι ἑκοῦσι νέας. διδοῦσι δὲ τριηκοντόρους ἀρδμένους. φωρέομαι γὰρ ὧν τῷ νόμῳ τὸν ἐξῆν δοῦναι, τάυτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς σφετέρας, πληρώσαντες ἑβδομήκοντα τὰς πάσας νέας, ἔπλεον ὧν τὴν Αἴγιναν. καὶ ὑστέρησαν ἡμέρῃ μιῇ ὧν συγκειμένης. Νικόδρομος δὲ ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν καιρὸν οὐ παρεγένοντο, ἐς πλοῖον ἐσβὰς, ἐκδιδρήσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης. σὺν δὲ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν Αἰγινητέων εἵποντο, τοῖσι Ἀθηναίοισι Σουνίου οἰκῆσαι ἔδοσαν. ὑβδοήκοντα δὲ οὗτοι ὁρμεώμενοι, ἔφερόν τε καὶ ἦγον ἐκ τῆς νήσου Αἰγινήτας. ταῦτα μὲν δὴ ὕστερον ἐγένετο. Αἰγινητέων δὲ οἱ παχέες, ἐπαναστάντος δὴ τοῦ δήμου σφι, ἅμα Νικοδρόμῳ ἐπεκράτησαν. καὶ ἐπειτά σφεας χειρωσάμενοι, ἐδέοντο ἀπαλλάξαι. ἀπὸ τούτου δὲ τῆς ἀγορῆς σφι ἐγένετο τοῦ ἐκβύσασθαι ὑπ' οἰκίοισι ἐγγὺς τοῦ ἀλλήλους ἀναιρεύμενοι, ἀλλ' ἐφθησαν ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου, ἢ σφι ἵλεως γενέσθαι τὴν θεόν, ἐπαγωγίσας γὰρ τὸν δῆμον ζωγρήσαντες, ἐδέοντο ὡς ἀπολέοντες. εἰς δὲ τῆς γυναικῶν ἐκφυγὼν τὰ δέσμα, καταφεύγει πρὸς πρόθυρα Δήμητρος θεσμοφόρου. ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπιπασσάλων, εἶχε. οἱ δὲ, ἐπεί τε μιν ἀπαγαγεῖν οὐκ οἷοί τε ἐγένοντο, ἀπεκόψαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας, ἦγον οὕτω. ἀπὸ χειρὸς δὲ κεῖναι, ἐμπεφυκυῖαι ἔσαν τοῖσι ἐπιπασσάλοισι. ταῦτα μὲν νυν σφέας οἱ Αἰγινῆται ἐργάσαντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἧκουσι, ἐναυμάχησαν νικῶσι ἑβδομήκοντα. ἐσωθεόντος δὲ τῆς ναυμαχίης, ἐπεκαλέοντο τοὺς αὐτοὺς, τοὺς καὶ πρότερον Ἀργείους. καὶ δὴ σφι οὗτοι μὲν οὐκέτι βοηθέουσι μεμφόμενοι, ὅτι Αἰγινῆται νέος ἀναγκαίας λαμφθεῖσαι ὑπὸ Κλεομένεος, ἔσχον τε τῆς τὴν Ἀργολίδα χώρην, καὶ συνεπέβησαν Λακεδαιμονίοισι. συνεπιβησαν δὲ καὶ ἀπὸ Σικυωνίων ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβολῇ, καὶ σφι ὑπ' Ἀργείων ἐπεβλήθη ζημίη, χίλια τάλαντα ἐκτίσαι, πεντακόσια ἑκάτερους. Σικυώνιοι μὲν ναυσὶ συνῳκόντες ἀδικῆσαι, ὁμολόγησαν ἑκατὸν τάλαντα ἐκτίσαντες, ἀζήμιοι εἶναι. Αἰγινῆται δὲ, οὔτε συνεγινώσκοντο, ἔσαν τε αὐθαδέστεροι. σφὶ δὴ ταῦτα διεμένοισι, ἀπὸ μὲν τοῦ δημοσίου οὐσίεις Ἀργείων ἔτι ἐβόηθεε. ἐθέλοντάς δὲ ὀλίγους χιλίους. ἦγε δὲ αὐτοὺς στρατηγὸς Εὐρυβάτης, πεντάεθλος ἐπασκήσας, πυγμῇ οἱ πλεῖστοι σὺν ἀπροσπτίοισι ἐόντες, ἀλλ' ἐτελεύτησαν ὑπ' Αθηναίων ἐν Αἰγίνῃ. αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μονομαχίην ἐπασκέων, τρεῖς μὲν ἄνδρας πρόσω ποιεύτῳ ἀπέκτεινε. ὑπὸ δὲ τοῦ τετάρτου Σωφάνεος τοῦ Δεκελέος, ἀρθρώσκει. Αἰγινῆται δὲ, ἐοῦσι ἀτάκτοισι Αθηναίοισι συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ, ἐνίκησαν. καί σφεων νέας τέσσερας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἷλον. Αθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας. ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἐωυτοῦ ἐπίεε. ὡς τε ἀναμιμνήσκοντός τε ἀεὶ τοῦ θεράποντος, μεμνῆσθαί μιν τῶν Αθηναίων, καὶ Πεισιστρατιδέων πρόσκατα πεφρασμένων, ἦγον ἀκλεέοντες. ἀκὴ τόσου δὲ ἧς ἀγορῆς σφι ἐγένετο. ἐκβύσασθαι οὐκ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπὸ μηχανώμενοι, ἀλλ' ἐφθησαν ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου, ἢ σφι ἵλεως γενέσθαι τὴν θεόν, ἐπαγωγίσας γὰρ τὸν δῆμον ζωγρήσαντες, ἐδέοντο ὡς ἀπολέοντες. εἰς δὲ τῆς γυναικῶν ἐκφυγὼν τὰ δέσμα, καταφεύγει πρὸς πρόθυρα Δήμητρος θεσμοφόρου. ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπιπασσάλων, εἶχε. οἱ δὲ, ἐπεί τε μιν ἀπαγαγεῖν οὐκ οἷοί τε ἐγένοντο, ἀπεκόψαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας, ἦγον οὕτω. ἀπὸ χειρὸς δὲ κεῖναι, ἐμπεφυκυῖαι ἔσαν τοῖσι ἐπιπασσάλοισι. ταῦτα μὲν νυν σφέας οἱ Αἰγινῆται ἐργάσαντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἧκουσι, ἐναυμάχησαν νικῶσι ἑβδομήκοντα. ἐσωθεόντος δὲ τῆς ναυμαχίης, ἐπεκαλέοντο τοὺς αὐτοὺς, τοὺς καὶ πρότερον Ἀργείους. καὶ δὴ σφι οὗτοι μὲν οὐκέτι βοηθέουσι μεμφόμενοι, ὅτι Αἰγινῆται νέος ἀναγκαίας λαμφθεῖσαι ὑπὸ Κλεομένεος, ἔσχον τε τῆς τὴν Ἀργολίδα χώρην, καὶ συνεπέβησαν Λακεδαιμονίοισι. συνεπέβησαν δὲ καὶ ἀπὸ Σικυωνίων ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβολῇ, καί

νΘ, καὶ Αρταφέρνεα τὸν Αρταφέρνεος παῖδα, ἀδελφιδεὸν ἑωυτοῦ. γνοὺς δὲ, ὡς ἐπεμπε ἀγγελιηφόρους ἀναστήσαντας Αθηναίους, καὶ Ἐρετριέας, ἄγειν ἑωυτῷ δῶρα ὅσα τάχιστα· ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀπιχθέντες προσὸν ἔμποροι παρὰ βασιλῆΘ, ἀπίκοντο ἐς Κιλικίης τὸ Αλήϊον πεδίον, ἅμα ἀγόμενοι στρατὸν πολλὸν πεζὸν ἐν ὅπλοισι μέγαν, ἐνθαῦτα στρατοπεδεύομενοι, ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς, ὁ ὧν ταχθεὶς ἑκάστοισι, παρεγίνοντο δὲ καὶ ἀπ' ἵππαγωγοὶ νέες, τὰς, τῷ πατρῴῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἑωυτοῦ σατραπεύουσι ΔαρεῖΘ ἑτοιμάζειν. ἐσβαλλόμενοι δὲ οὗτοι ἵππους ἐς τάυτας, καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσεβίβασαν ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἑξακοσίοισι τριήρεσι ἐς τὴν Ιωνίλιν. γνόντες δὲ οὐ παρὰ τὴν ἤπειρον ἔχουσαν τὰς νέας ἰθὺ τοῦτο Ελλησπόντου, καὶ ἐς Θρηϊκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμεώμενοι, παρά τε Ικάριον, καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει, δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Αθω, ὅτι τοῦ προτέρου ἔτεϊ ποιεύμενοι ταύτην τὴν κομιδὴν, μεγάλως προσέπταισαν. πρὸς δὲ, καὶ ἡ Νάξος σφέας ἀνάγκαζε πρότερον οὐκ ἁλοῦσα. ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ικαρίου πελάγεΘ προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ νάξῳ, ὧν ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι, μεμνημένοι τῶν πρότερον, οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ ὅπλα οἴχοντο φεύγοντες. δὲ ὑπεμείναν, οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι οὓς, κατέλαβον αὐτέων, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ, καὶ τὴν πόλιν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ὧν τὰς ἄλλας νήσους ἀνάγουσι. ἐν ᾧ δὲ ἔστι ταῦτα ἐποίεον, οἱ Δήλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον, οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τῆνον. ἡ δὲ στρατιὴ κατὰ πλεόσιος, ὁ Δᾶτις προπλώσας, ὁκόσα τὰς νέας πρὸς τὴ Δῆλον προσορμίζειν, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ρηναίῃ. ἀνὸς ἦν πυθόμενος ἵνα ἔσαν οἱ Δήλιοι, πέμπων κήρυκα. κατέρουΘ σφι τάδε. ἄνδρες ἱροὶ, τί φοβεύμενοι οἰχεσθε, ὀκ ὠθυπρεπέα κατηγνόντες κατ' ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ὧν ποτὲ γένος φρονέω, καί μοι ἐκ βασιλῆος ὧδε ἐπέσταλται. ἐν ᾗ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγγένοντο, ταύτην μηδὲν σινεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην, μήτε οὓς οἰκήτορας αὐτῆς. νῦν ὦν ἐγὼ ἄπειμι ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτέων, καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε. ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι. μετὰ δὲ, λιβανωτὸν τριηκόσια τάλαντα κατανήσας, ὧν τὸν βωμὸν ἐθυμία. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας, ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ὧν τὴν Ερέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενοΘ καὶ Ιωνας, καὶ Αἰολέας. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐνθεῦτεν ἀνὰ χθῶνα, Δῆλος ἐκινήθη ὡς λέγουσι Δήλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα, τὰ μέχρι ἐμέο ἀ σειόμενα. ταῦτα μὲν κου τοῦρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός. ὧν γὰρ Δαρείου τοῦ ΥστάσεΘ, καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου, καὶ Αρτοξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν γενεῶν ἀνθρωπηίων, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ελλάδι, ἢ ὧν ἑκκαίδεκα ἄλλαι γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας. τὰ μὲν, ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα. τὰ δὲ, ἀπ' αὐτέων τῶν κορυφαίων πρὸς τῆς ἀρχῆς πολεμούντων. οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινηθῆναι Δῆλον, πρεῖν ἐοῦσαν ἀκίνητον. καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε.

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητόν περ ἐοῦσαν.

Δύνανται δὲ τῇ Ελλάδα γλῶσσαν ταῦτα τὰ ὀνόματα, ΔαρεῖΘ, ἐρξείης. Ξέρξης, ἀρηίΘ. Αρτοξέρξης, μέγας ἀρηίΘ. πύνθανόμενοι δὲ αὖ Βασιλῆας ὧδε ἂν ὀρθῶς κατὰ γλῶσσαν τὴν σφετέρην Ελλησι καλέοιεν. οἱ δὲ Βάρβαροι ὡς ἀπῆραν ἐκ Δήλου, προσίσχον πρὸς τὰς νήσους. ἐνθεῦτεν δὲ στρατιήν τε παρελαμβανον, καὶ ὁμήρους τῶν νησιωτέων παῖδας ἐλαμβανον. ὡς δὲ πολλὰ πλεόντων τὰς νήσους, προσέσχον καὶ ἐς Καρυστον, οὐ γὰρ δὴ σφι οἱ Καρύστιοι οὔτε ὁμήρους ἐδίδοσαν, οὔτε ἔφασαν ὧν πόλις ἀστυγείτονας στρατεύεσθαι, λέγοντάς Ερέτριάν τε καὶ Αθήνας, ἐνθαῦτα πύνους ἐπολιόρκεόν τε, καὶ τὴν γῆν σφέων ἐκείρον. ἐς ὃ καὶ οἱ Καρύστιοι παρέδοσαν ἐς τῶν Περσέων τὸν γνώμην. Ερετριέῶν δὲ πυθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ὧδε σφέας ὧν πολεύουσαν, Αθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Αθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπέστεσαν τὴν ὠφελείην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους κληρουχέοντας τῶν ἱπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώρην, πύνους σφι δίδοῦσι πιμπρούς. τῶν δὲ Ερετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα. οἱ μετεπέμποντο μὲν Αθηναίους, ἐφρόνεον δὲ δίφασίας ἰδέας. οἱ μὲν, γὰρ αὐτέων ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης. ἄλλοι δὲ αὐτέων ἴσα κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τῶν Περσέων οἰσέσθαι, προεβούλευον ἐσκυδάζοντο. μαθὼν δὲ ζυτέων ἑκάτερα ὡς εἶχε Αἰσχίνης ὁ ΝόθωνΘ, ἐὼν τῶν Ερετριέων τὰ πρῶτα, φράζει

τα, φράζει τοῖσι ἥκουσι τῶν Αθηναίων ταῦτα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα. πυθόμενοί τε ἀπαλλάσσεσθαι σφέας ὀκ τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ πρόσω πολεμίων τὴν. οἱ δὲ Αθηναῖοι ταῦτα ἀχνύμενοι συμβουλεύσαντο, τοιάδε. καὶ οὗτοι μὲν δὴ μαθόντες ὀκ Ωρωπὸν, ἔσωζον σφέας αὐτούς. οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες, κατέσχον τὰς νέας ἐς Ερετρικῆς χώρης κατὰ τίμνεΘ, καὶ Χοιρέας, καὶ Αἰγίλια. καταχθόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία, αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλοντο, καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πρησομένους τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ερετριέες, ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐπιθύμεον βουλῇ. εἴκως δὲ ἦν φυλάξειν τὰ τείχεα, πυθόμενοι σφι ἔμελλε στρατὸς ἐπὶ σφέας μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. προσβολῆς δὲ γενομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχεΘ, ἐπὶ πολλὸν μὲν ἀμφοτέρους. τῇ δὲ ἑβδόμῃ, Εὐφορβός τε ὁ Αλκιμάχου, καὶ ΦίλαγρΘ ὁ Κυρέος, ἄνδρες ἐν τοῖσι ἀστοῖσι δόκιμοι, προδιδοῦσι τοῖσι Περσῆσι τὴν πόλιν. οἱ δὲ, ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν, ἔζωσαν μὲν, τὰ ἱρὰ συλήσαντες, ἐνέπρησαν ἀντιννύμενοι τὸν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν. ἔζωσαν δὲ, οὐκ ἀνθρώπους ἠνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς. χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ερέτριαν, καὶ ὧν ἡμέρους ὀλίγας ἡμέρας, ἔπλεον ἐς τὴν Αττικὴν, κατέρροντές τε πολλὸν, καὶ δοκέοντες ταῦτα οὕτω Αθηναίους ποιήσειν, τίσασθαι τοὺς Ερετριέας ἐποίησαν. καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθὼν ὧν τοιηδεώτατον χωρίον τῆς ἀττικῆς ἐπιπλῶσαι, καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ερετρίης, ἐς τοῦτο σφι κατηγέετο Ιππίης ὁ Πεισιστράτου. Αθηναίοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἦγον δὲ σφέας στρατηγοὶ δέκα. τῶν, ὁ δεκάτου ἦν Μιλτιάδης, τοῦ, τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω, κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Αθηναίων Πεισίστρατον τὸν Ιππονικέος. καὶ αὐτοῦ φεύγοντι, ὀλυμπιάδα αὐτὸν θέλοντα νικῆσαι τὰ ἁρματα ἐνέβαλε τύχη· καὶ ἐνίκησε. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τούτου μὲν τὴν νίκην ἀνελόμενοι ἦσαν, τοῦ δὲ ἐξελάσαντος τοὺς Πεισιστράτου παῖδας, ἐνέβαλε ἀρχὴν ἐπὶ σφέας αὐτοὺς Μιλτιάδης. μετὰ δὲ, τῇ ὑστέρῃ ὀλυμπιάδι ἐνίκησε αὐτὸς ἵπποισι νικῶν, τὴν δὲ δὶς Πεισιστράτου ἀνακηρυχθῆναι. καὶ τὴν νίκην παρεὶς τότε, καθῆλθε ὧν τὰ ἑωυτοῦ κτησόμενος. καὶ μὲν ἀνελόμενον ἐνίκησε καὶ ἄλλην ὀλυμπιάδα, κατέλαβε ἀρχθεὶς ὑπὸ τῶν Πεισιστράτου παίδων, οὐκέτι παρεόντος αὐτοῦ Πεισιστράτου. κτείνουσι δὲ δοκέοντες μιν ἥκιστα τὸν τυραννίδος, νυκτὸς ὑποστάντες ἄνδρες. τέθαπται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεΘ, πέρην τοῦ Διακρίων καλεομένης ὁδοῦ. καταντίον δ' αὐτοῦ, οἱ ἵππαρχοι τεθάφαται αὐτοῦ, οἱ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνελόμενοι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλα ἵππαρχοι ἡδέα τῶν κατ' Εὐαγόρεω λάκωνΘ. πλέω δὲ τούτων, οὐδαμά. ὁ μὲν δὴ πρεσβύτερΘ τῶν παίδων τοῦ Κίμωνι Στησαγόρης, ἦν τυραννεύων παρὰ τῷ πάτρῳ Μιλτιάδῃ περφόμενΘ ὧν τῇ Χερσονήσῳ. ὁ δὲ νεώτερΘ, παρ' αὐτῷ Κίμωνι αὐθήνωσι, οὔνομα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἰκείου τοῦ Χερσονήσου Μιλτιάδεω, Μιλτιάδης. οὗτΘ δὴ ὧν τότε ὁ Μιλτιάδης ἦκων ἐκ τοῦ Χερσονήσου, ἐκπεφυγὼς δυπλόου θάνατον, ἐστρατήγεε Αθηναίων. ἅμα μὲν γὰρ οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ὧν διώξαντες μέχρι Ιμβρου, πολὺ πολλοῦ ἐποιεῦντο λαβεῖν τε καὶ ἀναγαγεῖν παρὰ βασιλῆα. ἅμα δὲ ἐκφυγόντα τε τούτους, καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἑωυτοῦ, δοκέοντά τε εἶναι ἐν σωτηρίῃ, ἥδη κεφθῆναι μιν οἱ ἐχθροὶ ὑποδεξάμενοι, ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἐσαγαγόντες, ἐδίωξαν τυραννίδΘ τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀπέφυγε δὲ καὶ τούτους, στρατηγὸς οὕτω Αθηναίων ἀποδεχθείς, ἀρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου. καὶ πρῶτα μὲν ἐόντες ἔτι ἐν Ἑλλησπόντῳ οἱ στρατηγοὶ, ἀπαιτέμπουσι ἐς Σπαρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Αθηναῖον μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε, καὶ ὧν μελετῶντα τὰ δρόμου τὰ, δὴ, δὴ ὡς αὐτός τε ἔλεγε Φειδιππίδης, καὶ Αθηναίοισι ἀπήγγελε, πρὶν μὲν Παρθένιον οὖρΘ μὲν ὑπὲρ Τεγέης, Ορεσκῶν πορευόμενος. βώσαντα δὲ κοὐνομα τῷ Φειδιππίδῃ τὸν Πᾶνα, Αθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἑωυτοῦ οὐδεμίῃ ὠφελείᾳ πρὸς αὐτοὺς ἐόντΘ σύνου ἥδη Αθηναίοισι, καὶ πολλάκις χρησίμου ἥδη σφίσι γενομένου. τάδε τε καὶ ἐσαῦτις. καὶ ταῦτα μὲν Αθηναῖοι, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα, ἱδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλι Πανὸς ἱρόν, καὶ αὖτον ἀπὸ τούτου τῆς ἀγγελίης θυσίῃσι ἑωυτοῖσι καὶ λαμπαδηδρομίῃσι ἱλάσκονται. τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτΘ, ὅτε περὶ οἱ ἔφη καὶ τῶν Πᾶνα φανῆναι, δευτεραῖΘ ἐκ τοῦ Αθηναίων ἄστεΘ ἦν ὧν Σπάρτῃ. ἀπικόμενΘ δὲ ὧν τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε, ὦ Κακεδαιμόνιοι, Αθηναῖοι ὑμέων δεόμενοι σφίσι βοηθῆσαι, καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ὧν τοῖσι Ελλησι δουλοσύνῃ

Δήλιοι parent

Κάρυστον occupant

Eretriam

Δήλιοι parent

Athenienses Dianam Mycalesiadem

Philippides Cacemona.

λοσωίη πολλὰ πεισθεῖσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων, καὶ γὰρ Ἐρετριά τε ἰσχυρὴ ἐστὶ καὶ ἐγὼ μάλιστα δὴ ἐν ὀλίγῳ ἀπ' ἐκείνων γενέσθαι, καὶ πόλλ' ἂν λογίμην ἡ Ἑλλὰς γέγονε ἀδρηνιέρη. ὁ μὲν, δὴ σφι τὰ ὄντα τάλαντα μάλιστα ἀπήγγελε. τοῖσι δὲ, ἔτι δεομένοισι Ἀθηναίοισι ἀδωίατα δὲ σφι ἦν πρὸς ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον. ἦν γὰρ ἐστρατιὴ τοῖσι ἐξελθοῦσι ὡς ἔφασαν, μὴ ὁ πλήρεων τῶν ἐόντων τὸν κύκλον. οὗτοι μὲν νυὶ ἦσαν πανσέληνον ἔμελλον. τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἱππίης ὁ Πεισιστράτου ἐσ τὸν Μαραθῶνα, ἅτε προοιχομένης νυκτὸς ὄψιν ἰδόντι ὧδε ἐν τῷ ὑπνῳ τοιήνδε. ἐδόκεε ὁ Ἱππίης τῇ μητρὶ τῇ ἑωυτοῦ συνευνηθῆναι. συνεβάλλετο δὲ ὧν ἐκ τοῦ ὀνείρου κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν, τελευτήσειν ἐν τῇ ἑωυτοῦ γηραιός. ἐκ μὲν δὴ τοῦ ὄψιος συνεβάλλετο ταῦτα. πρὸς δὲ κατηγέετο, ἐσβὰς μὲν, τὰ ἀνδραποδισθέντα τῶν ἐξ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Δίγιλιαν. τοῦτο δὲ, καταγομένης ἐσ τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας, ὥρμιζε οὕτω. ἐκβάντας δὲ ἐσ τὴν γῆν οὐ βαρβαρος, διέτασσε. καί οἱ ταῦτα διέποντι, ἐπῆλθε πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μεζόνως, ἢ ὡς εἰώθεε. οἷα δὲ πρόβυτερῳ ἐόντι, τῶν ὀδόντων οἱ πολλοὶ ἐσείοντο. σευτίων ὧν ὧν τῶν ὀδόντων ἓν ἐβάλλετο κάτω βίνης βήξας ἐκπεσόντα δὲ ἐσ τὴν ψάμμον αὐτοῦ, ἐποιέετο πολλὴν ἀσυδίην ἐξευρεῖν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετό οἱ ὁ ὀδούς, αὐασχάζας, εἶπε πρὸς τοὺς παρεστεῶτας. ἡ γῆ ἥδε οὐκ ἡμετέρη ἐστὶ, οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσασθαι. ὁσέων δ' ἐπ μοι μέρος μετῆν, ὁ ὀδοὺς μετέχει. Ἱππίης μὲν δὴ τοιαῦτα τῇ ὄψι συνεβάλλετο ἐξελευθήναι. Ἀθηναίοισι δὲ τετραμμένοισι τῷ Ἡρακλέι, ἐπῆλθον βοηθέοντες Πλαταιέες πανδημεί. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες. καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς δὴ ἀναιρέονται. ἐστησαν δὲ ὧδε. πρὸ μὲν τοῦ Θηβαίων οἱ Πλαταιέες, ἐδίδοσαν πρῶτα παρατυχοῦσι Κλεομένεϊ τε τῷ Ἀναξανδρίδεω, καὶ Λακεδαιμονίοισι σφέας αὐτούς. οἱ δὲ, οὐ δεηθέντες, ἐλέγοσι τάδε. ἡμεῖς μὲν, ἑκατέρῳ τε οἰκέομεν. καὶ ὑμῖν κινδυνεύσεις γένοιτ' ἂν ὑπὸ τοσούτου ὄχλου. φθαίητε γὰρ ἂν πολλάκις ἐξανδραποδισθέντες, ἢ τινα τυθέντα ἡμέων. συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν σῶσαι ὑμέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισί τε ἀνδράσι, καὶ τιμωρέειν ἐσθ οὐ κακοῖσι. ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ κατὰ ζῦνοιλα οὕτω τῷ Πλαταιέων, ὡς βουλόμενοι σῶσαι Ἀθηναίους ἔχειν πόνους συνεστεῶτας βοιωτοῖσι. Λακεδαιμονίοισι μέν νυν, Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβούλευον. οἱ δὲ, ἐκπίπτουσι, ἀλλ' Ἀθηναίῳ ἴσα ποιεύντων τοῖσι σώσιν ἐθέλουσι θεοῖσι, ἵκετο ἱζόμενοι ὧν τὸν βωμὸν, ἐδίδοσάν σφέας αὐτούς. Θηβαῖοι δὲ συνορέοντες ταῦτα, ἐστρατεύοντο ὧν ἐπὶ Πλαταιέας. Ἀθηναίοισι δὲ σφι ἐβοήθεον. μελλόντων δὲ σφέων συνάψειν μάχην, Κορίνθιοι οὐ προεῖδον. παρατυχόντες δὲ, καὶ καταμάθαντες, ὧν πρηυπάτων ἀμφοτέρων, σύνεσαν τὴν χώρην ὧν τοῖσι δεῖν Θηβαίους βοιωτῶν, οὓς μὴ βουλομένους ἐσ βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ ταῦτα γνόντες, ἀπηλλάσσοντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἀπροῦσι, ἐπεβήκαντο βοιωτοί. ὧν θέμενοι δὲ ἐσάθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερβάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, τοὺς, οἱ Κορίνθιοι ἐβήκαν Πλαταιεῦσι τοῖσι οὖρος, κύτινους ὑπερβάντες, ἐν Ἀσωπῷ αὐτὴν ἐποιήσαντο ἔρρην Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιέας εἶεν, καὶ Ὑσιὰς. ἔδοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιέες σφέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι πρόπτῳ τῷ εἰρημένῳ. ἦκον δὲ τότε ἐσ Μαραθῶνα βοηθέοντες. τοῖσι δὲ Ἀθηναίων σρατηγοῖσι, ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶμαι. τοῖσι μὲν, ἀπιέντων, συμβάλλειν, ὀλίγους γὰρ εἶναι σρατιὴν τὴν Μήδων συμβαλέειν. τοῖσι δὲ, καὶ Μιλτιάδεω, κελευόντων, ὡς δὲ δίχα ἐγίνοντο, καὶ γνώμη ἡ χείρων τῶν γνωμέων ἐνέβαινε τάδε, ἦν γὰρ ἐνδέκατος ψηφοφόρος ὁ τοῦ κυάμου λαχὼν, Ἀθηναίων πολεμαρχέειν. ἐπεκαλέετο γὰρ Ἀθηναῖος, ὁμώνυμον τὸν πολεμαρχέοντα ἐπὶ τοῦτο τῷ σρατηγοῖσι. ἦν δὲ τότε πολεμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος. πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης, ἔλεγε τάδε. ἐν σοὶ νῦν Καλλίμαχε ἔσι ἢ καταδουλῶσαι Ἀθήνας, ἢ ἐλευθέρας πτήσαντα, μνημόσυνον λιπέσθαι ὃν τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷον οὐδὲ Ἁρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων λείπουσι. νῦν γὰρ δὴ ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ὃν κίνδυνον ἤκουσι μέγιστον. καὶ ἢν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδοκται τὰ, πείσονται παραδεδομένοι Ἱππίῃ. ἢν δὲ πρὸ γένηται ἡ πόλις, οἵη τέ ἔσι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων ῥυέσθαι. κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἷά τε ἔσι γενέσθαι, καὶ κῶς ἂν ἐπ' ἡμέων τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων. ἡμέων τῶν σρατηγῶν ἐόντων δέκα, δίχα γίνονται αἱ γνῶμαι. τῶν μὲν, κελευόντων,

λυόντων, τὸν δὲ, οὐ συμβάλλειν ἦν μὲν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἐλπομαί τινα σάσιν μεγαλλιῶ ἐμπεσοῦσαν, δοκέσειν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥς τε μηδίσαι. ἢν δὲ συμβάλωμεν πρὶν λαμπρὸν σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, οἷοί τε εἰμὲν νικᾶν τῇ συμβολῇ. τοῦτο ὦν πάντα δὴ σὲ νῶν τείνει, καὶ ἐκ σέο ἤρτηται. ἢν γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔσι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη, καὶ πόλις πρώτη τῶν γε τῇ Ἑλλάδι. ἢν δὲ τὰ ἀκέων ὁρέω τὰ ὄντα τὰ συμβουλεύω ἐλεῖν, ὑπάρξει τοι τῶν, ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν ταναντία. ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, πρὸς κτᾶται τὸν Καλλίμαχον. προσγνωμώσας δὲ τῷ πολεμάρχου γνώμης, ἐκεκύρωτο συμβάλλειν. μετὰ δὲ οἱ σρατηγοὶ, τῷ, ἡ γνώμη ἐφέρετο συμβάλλειν, ὡς ἐπὶ σκηνὰς ἐγίνετο πρυτανηίη ἡ ἡμέρης, Μιλτιάδης παρεδίδοσαν. ὁ δὲ, δεκόμενος, οὐκω τι συμβολὴν ἐποιέετο, πρίν γε δὴ αὐτῷ πρυτανηίη ἐγένετο. ὡς δὲ ὁ ἐκείνου πορίπλους, ἐθηεῦντο δὴ ἐπάσσοντο ὧδε Ἀθηναῖοι, ὡς συμβαλέοντος. τὸ μὲν δεξιὸν κέρος, ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος. ὁ γὰρ νόμος εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. ἡγεομένου δὲ τούτου, ἐξεδέκοντο ὡς ἀριθμέοντο αἱ φυλαὶ, ἐχόμεναι ἀλλήλων. τελευτῶσι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. ἀπὸ τούτου γὰρ σφι τῆς μάχης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων δι' πανηγύρεως τὰς ἐν τῇσι πρωτοπρείσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κήρυξ ὁ Ἀθηναίων, ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι ἀγαθὰ, καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγίνετο τοιόνδε τι. τὸ σρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ μηδικῷ σρατοπέδῳ, τὸ μὲν, οὔτε μέσον ἐγίνετο ἀπὸ τάξιας ὀλίγας. ἐὼν τούτῳ ἦν ἀσθενέστατον τὸ σρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον, ἐρρώτο πλήθεϊ. ὡς δὲ σφι διετέτακτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλὰ, ἐνθαῦτα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὁρόμῳ ἴσχυτο ἐς τοὺς βαρβάρους. ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσοντες τὸ μεταίχμιον αὐτέων, ἢ ὀκτώ. οἱ δὲ Πέρσαι ὁρέοντες ὁρόμῳ ἰόντας, παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι. μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον, καὶ πάγχυ ὀλεθρίην, ὁρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους ὁρόμῳ ἐπειγομένους, οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι, οὔτε τοξευμάτων. ταῦτά μὲν νυν οἱ βάρβαροι κατεικάζοντο. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπείτε ἀθρόοι προσέμιξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν, ὁρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο. πρῶτοί τε ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε μηδικὴν ὁρέοντες, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῦτον ἐσθημένους. τέως δὲ, ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τοὔνομα, τὸ Μήδων φόβον ἀκούσαι. μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι, χρόνον ἐγένετο πολλὸς, καὶ τὸ μὲν μέσον τῆς σρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ, Πέρσαι τε αὐτοὶ, καὶ Σάκαι ἐτετάχατο. ἦ δὲ ὧν ἐνίκων οἱ βάρβαροι. καὶ ῥήξαντες, ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν. τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον, ἐνίκων Ἀθηναῖοί τε, καὶ Πλαταιέες. νικῶντες δὲ, τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων, φεύγειν ἐῶσι, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥηξασι αὐτέων, συναγαγόντες τὰ κέρεα, ἐμάχοντο. καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι, εἵποντο κόπτοντες. ἐσ ὃ ὧν τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι, πῦρ τε αἴτεον, καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. καὶ ὧδε μὲν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός. ἀπὸ δὲ στρατηγῶν, Στησίλεως ὁ Θρασύλεω ὧδε δὲ, Κυναίγειρος ὁ Εὐφορίωνος, ἐνθαῦτα ἀμπελόμενος τὴν ἀξίνην νηός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεὶς πελέκεϊ, πίπτει. ὧδε δὲ, ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοί τε, καὶ ὀνομαστοί. ἑπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐωσκεδάσαντο πρὸς αὐτῇσι τοῖσι δὲ Ἀθηναίοι. τοῖσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι ἐξαναπρούσαμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ, ἔλιπον τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδραποδισθέντα, περιέπλωον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι οὓς Ἀθηναίους ἀπικομένους ἐσ τὸ ἄσυ. αἰτίη δὲ ἔσχε Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ὑπεθέσθαι. κύβους γὰρ συνθεμένους οἷσι Πέρσῃσι ἀναδέξασθαι ἀσπίδα, ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί. οὗτοι μὲν δὴ περιέπλωον Σούνιον. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς τοσῶν ἔχοντο, ταχέως ἐβοήθεον ἐς τὸ ἄσυ, καὶ ἐφθησάν τε ἀτιμώμενοι, τὠλλ' ἢ οὐκ βαρβάρους ἥκειν. καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο, ἀτειγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τοῦ ἐν Κυνοσάργει. οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑποδραμόντες ἐθήθησαν Φαλήρου, ὅσπερ γάρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νῆας, ἀπῆραν πάλιν ὀπίσω ἐσ τὴν Ἀσίην. ἐν τούτῳ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ, ἀπέθανον τῶν βαρβάρων κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας. Ἀθηναίων δὲ, ἑκατὸν ἐννέα καὶ δέκα. ἔπεσον

Hippias somniem

Athenienses, Platenses adjuti

Milti. Dos pseudA Callimachi Aprajit.

divisa sententia Ducum Athen.

acies Atheniensium

Athenienses carne tendant in hostes

vincunt

post cadentes ex Persis

ἔτεσσι μὲν ἀμφοτέρων ποσοῦτοι· στυφήκεε δὲ αὐτέοισι βώμιον τοιόνδε γενέσθαι. Αἰνησίδαον
ἄνδρα Ἐπιζήλου τοῦ Κοφαγόρεω ἐν τῇ συστάσει μαχόμενον τε, καὶ ἄνδρα γενόμενον ἀγαθὸν
τὰ ὅμματα σφριθῆναι, οὔτε πληγέντα οὐδὲν τὸ σῶμα αὐτοῦ, οὔτε βληθέντα. καὶ πλειστὸν
δὴ χρόνον διατελέειν ἀεὶ τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν ἤκουσα πρὸς τὸ πάθος τοιόνδε τινὰ λόγον. ἄνδρα οἱ δοκέειν ὁπλίτῃσι ἀντίσπαστον μέγαν, τοῦ τὸ γρώιον τῇσι ἀκωκῇσι πᾶσαν σκιάζειν. τὸ δὲ φάσμα οὔτε, ἐωυτὸν μὲν παρελθεῖν. τὸν δὲ ἐωυτοῦ παραστάτην, ἀσπιστὴν ἐόντα, ταῦτα μὲν δὴ ἐπιζήλεα ἐωυθόμενα λέγειν. Δᾶτις δὲ προβουλεύων ἅμα ἔβη στρατηλατέων ἐπὶ τὴν Ἀσίην, ἐπεί τε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν ὕπνῳ. καὶ οἱ τῆς μὲν ἦν ἡ ὄψις, ἃ λέγεται. ὁ δὲ, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐγένετο, ἐζήτεε ἐπιστάμενος ἔνδρας Φοίνικας καὶ Συρίους λογίους, τοὺς ἐκεῖνος ἐκτήσατο ἐν τῇσι αἰχμαλωσίῃσι ἐόντας, καὶ πυθόμενος δὲ ἐξ οὗ ἦν ἱρός, ἔπλεε τῇ ἐωυτοῦ νηῒ ἐπὶ Δῆλον. καὶ, ἀπίκοντο γὰρ τὴν ταύτῃσι τότε οἱ Δήλιοι ὀπίσω ἐν τῇ νήσῳ, κατασίβεταί τε ἐν τῷ ἱρῷ τὸ ἄγαλμα, καὶ ἐντέλλεται τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἄγαλμα ἐν Δήλιον τὸ Θηβαίων. τὸ δ' ἔστι ὑπὸ θαλάσσῃ Χαλκίδος κατὰ τοῦτον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος, ἀπέπλεε. τοὺς δὲ ἀνδριάντας τούτους Δήλιοι οὐκ ἀπήγαγον, ἀλλὰ μιν δι' ἐτέων εἴκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ θεοπροπίου ἐκόμισαν ἐς Δήλιον. τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἀνδραποδισμένους, Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης ὡς ἐσέσχον ἐν τῇσι Ἀσίῃσι πλέοντες, ἀνήγαγον ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρίν μιν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδίκως πρότερον τῶν Ἐρετριέων. ἐπεὶ δὲ εἷδε σφέας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτόν, καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἐόντας, ἐποίησε κανὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφέας ἵδρυσε Κισσίης χώρης κατύπερθε ἐν στάθμῳ ἑωυτοῦ, τῷ δὴ οὔνομά ἐστι Ἀνδρίκα. ἀπὸ μὲν Σούσων, δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι. ποταμὸς δὲ ἀπὸ τοῦ φρέατος, ὃς παρέχεται τεριφασίας ἰδέας. καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἅλας καὶ ἔλαιον ἀναδιδοῦσι ἐκ αὐτοῦ τρόπῳ τοιῷδε. αὐτλέεται μὲν κηλωνίῳ, αὐτὶ δὲ γαυλοῦ, ἥμισυ ἀσκοῦ ποσὶ ἑλκύσαντες. ὑποστύψας δὲ τόπῳ αὐτλέει, καὶ ἐπειτα ἐγχέει ἐν δεξαμενήν. ἐκ δὲ ταύτης ἐν ἄλλο διαχέομενον, τρέπεται τεριφασίας ὁδούς. καὶ ἡ μὲν ἄσφαλτος καὶ οἱ ἅλες πήγνυνται παραυτίκα. τὸ δὲ ἔλαιον συνάγουσι ἐν ἀγγείοις, τὸ, οἱ Πέρσαι καλέουσι ῥαδινάκην. ἔστι δὲ μέλαν, καὶ ὀδμὴν πικρὸν φερόμενον βαρέαν. ἐνθαῦτα δὴ Ἐρετριέας κατοίκισε Βασιλεὺς Δαρεῖος. οἳ καὶ μέχρι ἐμέο ἔσχον τὴν χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν, τὰ μὲν δὴ περὶ Ἐρετριέας, ἐξέσθω οὕτω. Λακεδαιμονίους δὲ ἦκον ἐν τὰς Ἀθήνας ἑξακισχίλιοι μετὰ τὴν ναυσέλλουσαν, ἔχοντες αὐτοὺς πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω, ὥς τε τελευταίους ἐκ Σπάρτης ἐληλύθοντα ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὑσθροῖσι δὲ ἀπορημένοισι τοῦ συμβολῆς, ἱμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους. ἐλθόντες δὲ ἐν τὴν Μαραθῶνα, ἐθεήσαντο. μετὰ δὲ, αἰνέσαντες Ἀθηναίους, καὶ τὸ ἔργον αὐτέων, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω. βούλομαί δέ μοι, ἐκ οὐκ ἐξηνέικαμαι τὸν λόγον, Ἀλκμαιωνίδας ἄν ποτε αὐαστῆσαι Πέρσῃσι ἐκ συμβάσεως τοιαύτης, βουλομένους τοῦτο βαρβάροισί τε εἶναι Ἀθηναίους, καὶ τοῦτο Ἱππίῃ. οἵ γε δὴ μᾶλλον ἢ ὁμοίως Καλλίῃ τῷ Φαινίππου, Ἱππονίκῳ δὲ πατρὶ, φάινονται μισοτύραννοι ἐόντες. Καλλίης τε γὰρ μούνῳ Ἀθηναίων ἀπάντων ἐπόλμα ὄκως Πεισίστρατος ἐκπέσοι ἐκ τῶν Ἀθηναίων, τὰ χρήματα ἑωυτοῦ κηρυσσόμενα τοῦ δημοσίου ὠνέεσθαι. καὶ τἆλλα τὰ ἔχθιστα δὴ ἀνὴρ πάντα ἐμηχανᾶτο. Καλλίεω δὲ τοῦτον ἄξιον πολλαχοῦ μνήμιον δεῖ πάντα τινὰ ἔχειν. τοῦτο μὲν, γὰρ τὰ πολλὰ λεγόμενα ὡς ἀνὴρ ἄκρος ἐλευθερῶν τὴν πατρίδα. τοῦτο δὲ, τὰς, ἐν ὀλυμπίῃ ἐποίησε, ἵππῳ νικήσας. τρεῖς πρὸς δὲ, δεύτερος γενόμενος. πανθαι ἐφανερώθη δὲ οὗτος Ἕλλησι πάντας μεγίστη δαπάνῃσι. τοῦτο δὲ, κατὰ τὰς ἐωυτοῦ θυγατέρας ἐούσας τρεῖς, οἵης τις ἂν ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ἐγένοντο γάμου ὥραιαι, ἐδώκε σφέας μεγαλοπρεπέστατα. ἐκείνῃσί τε ἐχρεώσατο. ἐκ γὰρ πάντων δὴ Ἀθηναίων, ἐν, ἑκάστῃ ἐθέλοι ἄνδρα ἐωυτῇ ἐκλέξασθαι, ἐδώκε τούτῳ δὴ ἀνδρί. καὶ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι ἦσαν ὁμοίως, ἢ οὐδὲν ἧσσον τούτου ἔσαν μισοτύραννοι. θώυμα δὴ μοι, καὶ οὐ πρόσφατα τὴν διαβολήν, τούτους γε ἀναδέξασθαι ἀσπίδα, οἵ τινες ἔφυσαν τε τὸν πάντα χρόνον οὐ τυραννεῖς. ἐκμηχανῆς τε τῆς τούτων, ἐξέλιπον οἱ Πεισιστρατίδαι τὴν τυραννίδα. καὶ οὕτω τοὺς Ἀθήνας οὗτοι ἔσαν οἱ ἐλευθερώσαντες πολλῷ μᾶλλον, ἢ περ Ἀριστογείτων, ὡς ἐγὼ καὶ

νων. οἱ μὲν, γὰρ ἐξηγέρισαν οὐ τοὺς λοιπούς τυραννεύοντας Πεισιστρατιδέων, ἐπῆρχον ἀρκτέον τοῦ· οὐδέ τι μᾶλλον ἔπαυσαν τοὺς λοιποὺς τυραννεύοντας. Ἀλκμαιωνίδαι δὲ, ἐμφανέως ἐλευθερώσαν, εἰ δὴ οὗτοί γε ἀληθέως ἔσαν οἱ τὴν Πυθίην ἀναπείσαντες τὸν Σπαρτιήτην μουνίοισι ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, ὥσπερ μοι πρότερον δεδήλωται. ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὧν μεμεμφόμενοι, τῶν Ἀθηναίων τὸν δῆμον πρὸς ἑωυτοὺς ἐποιήσαντο τὴν πατρίδα; οὐ μὲν ὧν πάν γε σφέων ἄλλοι δοκιμώτεροι γίνονται Ἀθηναίοισι ἄνδρες, οὐδ' οἱ μᾶλλον ἐτετιμέατο οὕτω. οὐδὲ λόγου ἄξιον ἀναδέχθηναι ἐκ γε αὖ τούτων ἀπίδα ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ. ἀνεδέχθη μὲν γὰρ ἀπίς, καὶ οὔτε ἔστι ἄλλως εἰπεῖν, ἐγὼ δὲ γάρ. ὃς μέν τις ἦν ὁ ἀνὴρ ἔφαν, οὐκ ἔχω προσωτέρω εἰπεῖν τούτων. οἱ δὲ Ἀλκμαιωνίδαι ἔσαν μὲν οὐ τὰ ἀνέκαθεν λαμπροὶ ἐν τῇσι Ἀθήνῃσι, ἀλλ' ἦ Ἀλκμαίωνος, καὶ αὖτις Μεγακλέος, ἐγένοντο καὶ κάρτα λαμπροί. οὗτος μὲν γὰρ, Ἀλκμαίων ὁ Μεγακλέος, πρῶτα ἐκ Σαρδίων Λυδοῖσι παρὰ Κροίσου ἀπικομένοισι ὧν τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, συμπίπτει τε ἐγένετο, καὶ σοφωτάτῳ ἐφάνη. καὶ μιν Κροῖσος πυθόμενος τῶν Λυδῶν τὸν ὃν τὰ χρηστήρια φοιτέοντων ἑωυτὸν εὖ ποιέειν, μεταπέμπεται· ὁ δὲ Σάρδις, ἀπικόμενον δέ, δωρέεται χρυσῷ, λέγων, ὡς δυώκατα ἐωυτοῦ σώματι ἐζωγρήκαι ἐστάτας. ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς τὰ δωρεὰ ἐοῦσαν ποιητέα, τοιάδε ἀδύτως δύσας, πρόσφορα, ἐνέδυσε μεγάλα, καὶ κόλπον βαθὺν καταλιπόμενος τοῦ κιθῶνος, κατόρνυσι, ὦν, εὐρισκε εὐρυτάτους ἐόντας τοὺς ποσί· ἐσάγει δὲ ἐς τὸν θησαυρόν. ἐσπάσας δὲ ἐς σωρὸν ψήγματος, πρῶτον μὲν παρέστησε παρὰ τὰς κνήμας τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἐχώρεον οἱ κόθορνοι. μετὰ δὲ τὸν κόλπον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ, καὶ ἐς τὰς τείχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος, καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα, ἐξῆλθε ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ἕλκων μόγις οὐκ κοτύρνους. παντὶ δέτεω οἰκὼς μᾶλλον, ἢ ἀνθρώπῳ, τοῦτό, τε σῶμα ἐβέβυστο. καὶ πάντα ἐξώγκωτο. ἰδόντα δὲ τὸν Κροῖσον, γέλως ἐσῆλθε. καὶ οἱ πάντα ἐκεῖνα δίδοῖ. καὶ πρὸς ἑτοῖσι μιν δωρέεται, ὅκα ἐλάσσοσι ἐκείνων. οὕτω μὲν ἐπλούτησε ἡ οἰκίη αὕτη μεγάλως. καὶ ὁ Ἀλκμαίων οὗτος οὕτω τεθριππότροφος, ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται. μετὰ δὲ, χρηίσαντος ὑστέρῃ ὑστέρου, Κλεισθένης μὲν ὁ Σικυώνος τύραννος ἐξῆρε, ὥστε πολλῷ ὀνομαστότερον γενέσθαι ἐν τοῖσι Ἕλλησι, ἢ πρότερον ἦν. Κλεισθένεϊ γὰρ τῷ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος τοῦ Ἀνδρέω, γίνεται θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν Ἀγαρίστη. ταύτην ἠθέλησε Ἑλλήνων πάντων ἐξαίρετον τὸν ἄριστον, τούτῳ γαμβαῦσαι πανδεῖναι. Ὀλυμπίων ὧν ἐόντων, καὶ νικῶν ἐν αὐτοῖσι τεθρίππῳ ὁ Κλεισθένης, κήρυγμα ἐποιήσατο, ὃς τις Ἑλλήνων ἑωυτὸν ἀξιοῖ Κλεισθένεος γαμβρὸν γενέσθαι, ἥκειν ἐς ἑξηκοστῇ ἡμέρῃ, ἢ καὶ πρότερον ἐς Σικυῶνα, ὡς κυρώσοντος Κλεισθένεος τὸν γάμον ἐν γιαυτῷ, ἀπὸ τοῦ ἐξηκοστῆς ἀρξαμένης ἡμέρης. ἐνθαῦτα Ἑλλήνων, ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἦσαν, καὶ πάτρην ἐζωγκωμένοι, ἐφοίτεον μνηστῆρες. τοῖσι Κλεισθένης κοῖλόν τε καὶ παλαίστρην ποιησάμενος, ἐνεῖχε. ἀπὸ μὲν δὴ Ἰταλίης, ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἱπποκράτεος συβαρίτης. ὃς ἀπλησίον δὴ χλιδῆς εἰς ἀνὴρ ἀπίκετο, ἢ δὲ Σύβαρις ἤκμαζε τότε τὸν χρόνον μάλιστα. καὶ Σιρίτης Δάμασις ὁ Σαμύρεος τοῦ Ὀφοῦ λεγομένου πάϊς. οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλίης ἦλθον. ἐκ δὲ τοῦ κόλπου τοῦ Ἰωνίου, Ἀμφίμνηστος Ἐπιστρόφου ὑὸς Ἰδομένιος. οὗτος δὲ ἐκ τοῦ Ἰωνίου κόλπου, Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε, Τιτόρμου τοῦ ὑποφυάντος τε Ἑλλήνας ἰσχύϊ, καὶ φυγόντος ἀνθρώπους ἐς τὰς ἐσχατιὰς τῆς Αἰολίδος χώρης. τούτου τοῦ Τιτόρμου Ἀδελφεὸς Μῶλος. ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου, Φείδωνος τοῦ Ἀργείων τυράννου παῖς Λεωκήδης. Φείδωνος δὲ τοῦ τὰ μέτρα ποιήσαντος Πελοποννησίοισι, καὶ ὑβρίσαντος μέγιστα δὴ Ἑλλήνων ἀνάντων. ὃς ἐξανάστησε τοὺς Ἠλείων ἀγωνοθέτας, αὐτὸς τὸν ἐν ὀλυμπίῃ ἀγῶνα ἔθηκε. τούτου τε δὴ παῖς, καὶ Ἀμίαντος Λυκούργου ἀρκὰς ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ Ἁλίης ἐκ Παίου πόλιος Λαφάνης Εὐφορίωνος, τοῦ δεξαμένου τε, ὡς λόγος ἐν Ἀρκαδίῃ λέγεται, τοὺς Διοσκούρους οἰκίοισι. καὶ ἀπὸ τούτου ξεινοδοκέοντες πάντας ἀνθρώπους. καὶ Ἠλείος ὀνομαστὸς Ἀγαίου, οὗτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον, ἐκ δὲ Ἀθηναίων, ἀπίκοντο Μεγακλέης τε ὁ Ἀλκμαίωνος τούτου τοῦ παρὰ Κροῖσον ἀπικομένου, καὶ ἄλλος Ἱπποκλείδης Τισάνδρου, πλούτῳ καὶ εἴδεϊ προφέρων Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετρίης αὐθάδεσι δόξαν τὸν χρόνον, Λυσανίης. οὗτος δὲ ἀπ' Εὐβοίης μούνος. ἐκ δὲ Θετταλίης ἦλθε τῶν σκοπαδέων Διακρίδης κραναίνιος. ἐκ δὲ Μολοσσῶν, Ἀλκῶν. τοσοῦτοι

μὴν ἐγένοντο οἱ μνησῆρδι. ἀπωμνύων δὲ τυτέων ἐσ τὶν πθειρημίλιν ἡμέρλιν, ὁ Κλεισθένης πρῶτα μὲν τὰς πάτρας τε αὐτέων ἀνεπύθετο, καὶ γένος ἑκάστου. μετὰ δὲ, κατέχων ἰσιαν τοῦ, διετειρᾶτο αὐτέων τῆς τε ἀνδραγαθίης, καὶ ἢ ὀργῆς, καὶ παιδεύσιός τε, καὶ πρόσπυ. καὶ ἐνὶ ἑκάστω ἰὼν ἐς συνουσίλιν, καὶ σὺν ἅπασι. καὶ ἐσ γυμνάσιά τε ἐξαγινέων, ὅσοι ἦσαν αὐτέων νεώτεροι, καὶ τόγε μέγιστον ἐν τῇ σωτεσίῃ διετειρᾶτο. ὅσον γὰρ κατεῖχε χρόνον αὐτὸς, τοῦτον πάντα ἐποίεε. καὶ ἅμα ἀγείνιζε μεγαλοπρεπέως. καὶ δὴ καὶ μάλιστα τῶν μνησήρων ἠρέσκοντο οἱ ἀπ' Αθλωαίων ἀπιγμένοι. καὶ ζυτέων μᾶλλον Ιπποκλείδης ὁ Τισάνδρεο. καὶ κατ' ἀνδραγαθίλν ἐκρίνετο. καὶ ὅτι τὸ ἀνέκαθεν ζοῖσι ἦν Κορίνθω Κυψελίδῃσι ἦν προσήκων. ὡς δὲ ἡ κυρίη ἐγένετο τῶν ἡμερέων, ἢ τε κατακλίσιος τ' γαμου, καὶ ἐκφάσιος αὐζοῦ Κλεισθένεος, τὸν, κρίνει ἐκ πάντων, θύσας βοῦς ἑκατὸν ὁ Κλεισθένης, δύωχεε αὐζούς τε τοὺς μνησῆρας, καὶ σὺν Σικυωνίοις πάντας. ὡς δὲ ἀρ' ἐίστουν ἐγένοντο οἱ μνησῆρδι, ἔιχον ἔρεις ἀμφί τε μουσικῇ, καὶ τῷ λεγομένῳ δι' τὸ μέσον. πρῶτος δὲ ἢ πόσις, κατέχων πολλὸν δὴ ἄλλους ὁ Ιπποκλείδης, ἐκέλευσε τὸν αὐλητλν αὐλῆσαί οἱ ἐμμέλειαν. πειθομένου δὲ τοῦ αὐλητεω, ὠρχήσατο. καί κως ἐπὶ τῷ ἢ ἀρεσῶς ὠρχέετο. ὁ δὲ Κλεισθένης ὁρέων ἅλυρ τὸ πρῆγμα, ὑποπτεύε. μετὰ δὲ, ὧλιχὸν ὁ Ιπποκλείδης χρόνον, ἐκέλευσέ τινα τράπεζαν ἐσενεῖκαι. ἐσελθούσης δὲ ἢ τραπέζης, πρῶτα μὲν ἐπ' αὐτῆς ὠρχήσατο λακωνικὰ σχημάτια. μετὰ δὲ, ἄλλα ἀτ̣ῆκά. τὸ τρίτον δὲ, τὴν κεφαλὴν βρέισας ὧλι τὴν τράπεζαν, κοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε. Κλεισθένης δὲ, τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα ὀρχεομένῳ, ἀρτυγέων γαμβρὸν ἐὼν οἱ ἔτι ἠμύεδα Ιπποκλείδεα δι' τὴν τε ὄρχησιν, καὶ τὴν ἀναισχύνλν, κατεῖχε ἑωυτὸν, οὐ βουλόμενο ἐκραγέωαι δι' αὐτόν. ὡς δὲ εἶδε κοῖσι σκέλεσι χειρονομήσαντα, οὐκέτι κατέχειν δυνάμενο, ἔστε. ὦ παῖ Τισάνδρου, ἀπορχήσαο γε μὲν τὸν γάμον. ὁ δὲ Ιπποκλείδης ὑπολαβὼν, εἶπε, οὐ φροντὶς Ιπποκλείδῃ. ἀρξ τούτου ἢ ὧδε οὐνομάζεται. Κλεισθένης δὲ σιγλν ποιησάμενο, ἔλεξε ἐς μέσον τάδε. ἄνδρες παιδὸς ἢ ἐμῆς μνησῆρδι, ἐγὼ καὶ πάντας ὑμέας ἐπαινέω. καὶ πᾶσι ὑμῖν εἰ οἷόν τ' ἦν χαριζοίμλν ἂν. μήτ' ἐνα ὑμέων βξαίρεσιν ἀρκείνων, μήτε τὸν λοιπὸν ἀρξδκιμάζω. ἀλλ' οὐ γὰρ οἷά τέ ὅτι μᾶλς πᾶσι παρβγόν βουλεύοντα, πᾶσι κατὰ νόον ποιεῖν. κοῖσι μὲν ὑμέων ἀπελαυνομβνοισι τὸν δὲ τὸν γάμου, τάλαντον ἀργυρέου ἑκάστῳ ἐπωρεὴν δίδομι ἢ ἐξιώσεως, εἵνεκα τῆς βξ ἐμοῦ γῆμαι, καὶ ἢ βξ οἴκου ἀρξδημίης. ἴσχε δὲ Αλκμαίων Μεγακλέι, ἐγγυῶ παῖδα τὴν ἐμὴν Αγαρίσλν νόμοισι κοῖσι Αθλωαίων. φαμένου δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος. ἐκεκύρωτο ὁ γάμο Κλεισθενεϊ. ἀμφὶ μὲν κρίσει τῶν μνησήρων, κοσαῦτα ἐγένετο. νῦ οὕτω Αλκμαιωνίδαι ἐδώσθησαν αὖτε τὴν Ελλάδα. τουτέων δὲ σωοισηκοσάντων, γίνεται Κλεισθένης τε ὁ τὰς φυλὰς καὶ τὴν δημοκρατίλν Αθλωαίοισι καταστήσας, ἔχων τὸ οὔνομα ἀπὸ τῆ μητροπάτορο τοῦ Σικυωνίου. οὗτός τε δὴ γίνεται Μεγακλέι, καὶ Ιπποκράτης. ἐκ δὲ Ιπποκράτεο, Μεγακλέης τε ἄλλο, καὶ Αγαρίσλ ἄλλη, ἀπὸ ἢ Κλεισθένεο Αγαρίσλ ἔχουσα τὸ νομα. ἣ σωοικήσασά τε Ξανθίππῳ Ἀρίφρονο, καὶ ἐγγυᾶ ἐδσα, ἐν ὄψι ἐν τῷ ὕπνῳ. ἐδόκεε δὲ λέοντα τεκεῖν. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τίκτει Φόρικλέα Ξανθίππῳ. μετὰ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρῶμα χρώμενον, Μιλτιάδης καὶ πρότερον δυδεκιμέων παρὰ Αθλωαίοισι, τότε μᾶλλον αὔξετο. αὐτίκα δὲ νέας ἑβδομήκοντα, καὶ στρατὸν τε, καὶ χρήματα σὺν Αθλωαίοις, οὐ φράσας σφι ἐπ' ἢν ἴοι στρατεύεται χώρλν, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς καταπλουτιεῖν ἢν οἱ ἕπωνται, ὡδὶ γὰρ χώρλν τοιαύτλν δὴ τινα ἄξειν, ὅθεν χρυσὸν δυπετέως ἄφθονον οἴσονται. λέγων τοιαῦτα, ἄγετε τὰς νέας. Αθλωαῖοι δὲ πυθόμενοι ἐπαρθέντες, παρέδοσαν. παραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατὸν, ἔπλεε ἐπὶ Πάρον, πρόφασιν ἔχων ὡς οἱ Πάριοι ὑπῆρξαν πρότεροι στρατεύσαντες τριήρεσι ἐς Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τοῦτο μὲν δὴ πρόχειμα λόγῳ ἐπ' ἐωυτοῦ. ἀτὰρ τινα ἔχων καὶ ἰδίλν ἐς τοὺς Παρίους δι' Αυσαγόρεω τὸν Τισίεω, ἐόντα γένο Πάριον, δι' Βαλόντα μιν πρὸς Υδάρνεα τὸν Πέρσεω. ἀπωμνύο δὲ ἐσ τὴν, ἔπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατῇ, ἐπολιόρκεε Παρίους ἐνκατειλημμένους ὑπὸ τείχεο. καὶ ἐσπέμπων κήρυκας, ἔλεγε ἐς τὸν πάλαντα, φὰς ἢν μὴ οἱ δώσωσι, οὐκ ἀπανοσήσειν τὴν στρατὴν, πρὶν ἢ δξελὴ σφέας. οἱ δὲ Πάριοι, ὅκως μὴν τι δώσωσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίου, οὐδὲν ἐνοοῦντο. οἱ δὲ, ὅκως δι' ἀφυλάξωσι τὴν πόλιν, ὑπὸρ ἐμηχανῶντο. ἄλλα τε ἀνθρᾳζόμενοι, καὶ τῇ, μάλιστα ἔσκε ἑκάστοτε ἐπίμαχον τοῦ

χου τοῦ τείχεο, ὑπὸρ ἅμα νυκτὶ δξήρετο δι' πλήσιον τοῦ ἀρχείου. ἐσ μὲν δὴ ζοσῦτο τοῦ λόγου οἱ πάντες Ελληνες λέγουσι. τοῦ μέντοι δὲ αὖτε Πάριοι γένεσθαι ὧδε λέγουσι. Μιλτιάδῃ ἀπερέοντι, ἐλθεῖν ἐς λόγους ἀξιμάλωτον γυναῖκα, ἐοῦσαν μὲν Παρείλν γένο, οὔνομα δὲ οἱ ἦν Τιμοῦν. ἦν δὲ ταμίλν ἐοῦσα τοῦ ἐν Μιλτιάδεω, συμβουλεῦσαί οἱ, εἰ πολλὰ πολλοῦ ποιέεται Πάρον ἑλεῖν, τὰ ἂν αὖτη ταμιεῦται, ταῦτα ποιέειν. μετὰ δὲ, τὴν μὲν, ταμιεῦσαι, τὸν δὲ, ἀπικόμενον ὧλι τὸν Κολωνὸν τὸν πρὸ Πάρο τόντα, ἕρκος θεσμοφόρου Δήμητρο ταμιεύεσθαι, οὐ δυνάμενον τὰς θύρας αὐοῖξαι. ὑπερβορέοντα δὲ, ἰέναι ὧλι τὸ μέγαρον, ὅ, τι δὴ ποιήσοντα ἐνθος, εἴτε κινήσοντά τι τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὁ, τι δὴ ποτε πρήξοντα, πῶς τῆσι θυρῆσι τε γένεσθαι, καὶ πρόκατε φρίκης αὐτὸν ταμιεύσας, ἀπίσω τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰέναι. κατα θεώσοντα δὲ τὴν ἀμαξιλν, τὸν μὲν ἄνω ἀδλῶαι. οἱ δὲ, αὐτὸν τὸ γόνυ πρόσπεσεῖν λέγουσι. Μιλτιάδης μὲν νυν φλαύρως ἔχων, ἀπεπλεε ὀπίσω, οὔτε χρήματα Αθλωαίοισι ἄγων, ὅτε Πάρον προσκτισάμενο, ἀλλὰ πολιορκήσας ἓξ καὶ εἴκοσι ἡμέρας, καὶ δηώσας τὴν νῆσον. Πάριοι δὲ πυθόμενοι ὡς ἡ ταμίη τοῦ θεῶν Τιμὼ, Μιλτιάδῃ κατηγήσατο, βουλόμενοί μιν αὐτὶ τουτέων τιμωρήσασθαι, θεοπρόπους πέμπουσι δὴ Δελφούς, ὡς σφέας ἡσυχίη τῆς πολιορκίης ἔχε. ἐπεμπον δὲ ἐπειρησομένους εἰ κατα χρήσοντα τὴν ταμίλν τοῦ θεῶν, ὡς δξηκνεομένῳ τοῖσι ἐχθροῖσι παρείσ ἄλωσιν. καὶ τὰ δὴ ἔρσενα γόνον ἀρρήτα ἱρὰ ἐκφήνασαν Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλα, φᾶσα οὐ Τιμοῦν ἦν τὴν ἀπίλιν ταυτέων, ἀλλὰ δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν, μὴ ἐὺ φανῆναι οἱ ἐν κακῶν κατηγεμόνα. Παρείοισι μὲν δὴ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησε. Αθλωαῖοι δὲ ἐκ Πάρου Μιλτιάδεα ἀπονοσήσαντα ἐόντα ἐν τόμασι, οἵ τε ἄλλοι, καὶ μάλιστα Ξάνθιππος ὁ Αρίφρονο. ὃς βασάνου ταμαγαγὼν τὸν δῆμον, Μιλτιάδεα ἐδίωκε δι' Αθλωαίων ἀπάτης εἵνεκα. Μιλτιάδης δὲ, αὐτὸς μὲν παρεὼν, οὐκ ἀπελογέετο. ἦν γὰρ ἀδυνατος, ὡς τε σιπομένου τοῦ μηρο. πρὸκειμένου δὲ αὐτοῦ ἐν κλίνῃ, ταῦτα ἀπελογέοντο οἱ φίλοι, δι' μαχης τε δι' ἐν Μαραθῶνι πολλὰ ὧν μεμνημένοι, καὶ τὴν Λήμνο ἅρεσιν. ὡς ἑλὼν Λῆμνόν τε, καὶ τισάμενο τοὺς Πελασγούς, παρέδωκε Αθλωαίοισι. πθομένου δὲ τοῦ δήμου αὐτοῦ, περὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θανάτου, ζημιώσαντες δὲ κατὰ τὴν ἀδικίλν τοντηκοντα τάλαντοισι, Μιλτιάδης μὲν μετατεῦτα σφακελίσαντο αὐτοῦ τὸ μηρὸ, καὶ σαπέντος αὐτοῦ, τελευτᾶ. τὰ δὲ τοντήκοντα τάλαντα, ἐξέπεσε ὁ παῖς αὐτοῦ Κίμων. Λῆμνον δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμονο οὕτω ἔσχε. Πελασγοί, ἐπείτε ἐκπὸς Αθηκῆς ὑπὸ Αθηναίεω ἐξελάθησαν, εἴτε ὧν δι' δικαίως, εἴτε ἀδίκως, οὐδὲν γὰρ οὐκ ἔχω φρασαι, πλλὼ τὰ λεγόμενα, ὅπι Εκαταῖο μὲν ὁ Ηγησάνδρου ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων ἀδίκως. ἐπείτε γὰρ ἐδξεῖν σὺν Αθλωαίοισι τὴν χώρλν τὴν σφίσι αὐτοῖσι ὑπὸ τὸν Υμηττὸν ἐοῦσαν, ἔδοσαν οἰκῆσαι, μισθὸν τοῦ τείχεο τοῦ πρὸς τὴν ἀκρόπολίν κοτε ἐληλαμένου. τούτῳ ὡς ἐδξεῖν σὺν Αθλωαίοις δξεργασμένῳ εὖ, τὴν, πρότερον ἐοῦσαν κακὴν τε, καὶ τοῦ μηδένος ἀξίλν, λαβεῖν φθόνον τε καὶ ἵμερον δι' γῆς, καὶ οὕτω δξελάσαντες αὐτοὺς, οὐδεμίλν ἄλλλν πρόφασιν πθόμενοι σὺν Αθηναίους. ὡς δὲ αὐτοὶ Αθλωαῖοι λέγουσι, δικαίως δξελάσαι. κακοικημένους γὰρ σὺν Πελασγοὺς ὑπὸ δι' Υμηττῷ, ὑβρίζοντα ὁρμεωμένους, ἀδικεῖν τάδε. φοιτᾶν γὰρ ἀεὶ τὰς σφετέρας θυγατέρας τε καὶ παῖδας ἐπ' ὕδωρ ἐπὶ τὴν ἐννεάκρουνον. οὐ γὰρ εἶν ἔσχεν τὸν χρόνον σφίσι κω οὐδὲ τοῖσι ἄλλοισι Ελλησι οἰκέτας. ὅκως δὲ ἔλθοιεν ἐπ' αὐτοὺς, σὺν Πελασγοὺς ὑπὸ ὕβρεός τε καὶ ὀλιγωρείης βιᾶσθαί σφεας. καὶ τοῦτε μὲν δὴ νυ σφίσι οὐκ ἀρχὴν πόνεεν. ἀλλὰ τέλο καὶ ἐπ' Βουλεύοντας ἐπ' χειρήσειν, ἐπ' αὐτοφώρῳ φανῆναι. ἐπὶ δὲ γένεσθαι τοσοῦτο ἐκείνων ἀνδρεας ἀμείνονας, ὅσον παρεὸν αὐτοῖσι ἀκτεῖναι σὺν Πελασγοὺς, ἐπεὶ σφεας ἔλαβον ἐπ' Βουλεύοντες, οὐκ ἐθελῆσαι, ἀλλὰ σφι περιεῖπεν ἐκ δι' γῆς δξιφαι. σὺν δὲ, οὕτω δὴ ἐκχωρήσαντες, ἄλλα τε δὴ σχεῖν χωρία, καὶ Λῆμνον. ἐκεῖνα μὲν δὴ Εκαταῖο ἔλεξε. τοῦτε δὲ, Αθλωαῖοι λέγουσι, οἱ δὲ Πελασγοὶ οὖκοι, Λῆμνον τότε νεμόμενοι, καὶ βουλόμενοι σὺν Αθλωαίοις τιμωρήσασθαι, εὖτε δξεπιστάμενοι τὰς Αθλωαίων ὁρτὰς αὐτῶν, ὡντηκοντόρους κτησάμενοι, ἐλόχησαν Αρτέμιδι ἐν Βραυρῶνι ἀγούσας ὁρτὴν τὰς τῶν Αθλωαίων γυναῖκας. ἐνθοῦτον δὲ ἁρπάσαντες συτέων πολλὰς, οἴχοντο ἀποπλέοντες. καί σφεας δὴ Λῆμνον ἀγαγόντες, παλλακὰς εἶχον. ὡς δὲ τέκνων αὖται ἐγγυναῖκες ὑπεπλήσθησαν, γλῶσσάν τε τὴν ἀττικὴν,

κλω, καὶ τρόπους τῶν Αθωναίων ἐδίδασκον οὐ παῖδας. οἱ δὲ, οὔτε συμμίγνυσθαι πίσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν πισὶ ἤθελον, εἴ τι τύπτοιτό τις αὐτέων τὸ ἐκείνων τινός, ἐβοήτου τε πάντες, καὶ ἐτιμώρεον ἀλλήλοισι. καὶ δὴ κῆ ἄρχειν τε τῶν παίδων οἱ παῖδες ἐδικαίευν. καὶ πολλῷ ἐπεκράτεον. μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ, ἐωυτοῖσι λόγους ἔδοσαν. καὶ σφίσι βουλευομένοισι, δεινόν τι ἐσέδυνε. εἰ δὲ δὴ σφεας γινώσκοιεν σφίσι τε βοηθέειν οἱ παῖδες τῶν κουριδίων γυναικῶν οὐ παῖδας, καὶ τυτέων αὐτίκα ἄρχειν πειράσο, τί δὴ ἀνορρωθέντες δῆθεν πτίσουσι; ἐνθαῦτα ἔδοξε σφι κτείνειν οὐ παῖδας οὐ ἐκ τῶν ἀπηκόων γυναικῶν. πισὶ δὴ τοῦτο. πᾶσα πολλύουσι δὲ καὶ τὰς μητέρας αὐτέων. ἀπὸ τούτου δὲ τὸ ἔργον, καὶ τὸ πρότερον τύχον, τὸ, βραχύ σανο ἀνδρῶν γυναῖκον, οὐ ἄμα θόαντι ἀνδρας σφετέρους ἀπεκτείνασαι, νενόμισται ἀνὰ πᾶν Ελλάδα τὰ χέτλια ἔργα πάντα, λήμνια καλέεσθαι. ἀπεκτείνασι δὲ πᾶσι Πελασγοῖσι οὐ σφετέρους παῖδάς τε καὶ γυναῖκας, οὔτε γῆ καρπὸν ἔφορε, οὔτε γυναῖκές τε καὶ πρόβατα ὁμοίως ἔτικτον, ὡς καὶ πρότερον. πιεζόμενοι δὲ λιμῷ τε καὶ ἀπαιδίῃ, ἦλθον Δελφοὺς ἔπεμπον, λύσιν τινὰ αἰτησόμενοι τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Αθωναίοισι δίκας δίδόναι τάυτας, τὰς, ἂν αὐτοὶ Αθωναῖοι δικάσωσι. ἦλθόν τε δὴ ἐς τὰς Αθήνας οἱ Πελασγοί. καὶ δίκας ἐπαγγέλλοντο βουλόμενοι δίδόναι πάντων τὸ ἀδίκημα τοῦ. Αθωναῖοι δὲ ἐν τῷ πρυτανηίῳ ἐκλινίδιον στρώσαντες, ὡς ἔχην κάλλιστα, καὶ πρόβατα ὑπόπλεα ἀγαθῶν πάντων παραθέντες, ἐκέλευον τοὺς Πελασγοὺς τὴν χώρην σφίσι παραδιδόναι οὕτω ἔχουσαν. οἱ δὲ Πελασγοὶ ἐπολαβόντες, εἶπαν. ἐπειὰν βορέη ἀνέμῳ αὐτημερὸν νηῦς ἀγανύσῃ ἐκ τῆς ὑμετέρης ἐς τὴν ἡμετέρην, τότε παραδώσομεν. ὡς εἶπαν, ὡς τότε μὲν οὐκ ἐνόμιζον γενέσθαι. ἡ γὰρ Αττικὴ πολὺ νότου κάτεται πολλοῦ τῆς Λήμνου. πότε μὲν, πολὺν χρόνον τε ἐπὶ δὲ καρτὸς πολλοῖσι ὕστερον τούτων, ὡς ἡ Χρυσόνησος ἐπὶ τῶν Ελλησποντίων ἐγένετο ὑπὸ Αθωναίοισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος, ἐπισείων ἀνέμῳ κατασκότῳ, νηῒ κατανύσας ἐς Ελεούντα τὸ ἐν Χερσονήσῳ ὀλίγῳ τῆς Λήμνου, πολεμήσαντες ἐξήραν ἐκ τῆς νήσου τοῖσι Πελασγοῖσι, ἀναμιμνήσκων σφέας τὸ χρηστήριον, ὃ, οὐδαμὰ ἤλπισαν σφίσι οἱ Πελασγοὶ ὧδε τελεῦσθαι. ἡφαιστιεῦσι μὲν νυν ἐπείθοντο. Μυρινάιοι δὲ, οὐ συγγινωσκόμενοι εἶναι τῆς Χερσονήσου ἀπηκόῳ, ἐπολιορκέοντο, ὅτε ὁ καὶ αὐτοὶ παρέσκοσαν. οὕτω δὴ Λήμνον ἔχον Αθωναῖοί τε, καὶ Μιλτιάδης.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΕΚΤΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-
ΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΗ.

ΤΟΛΥΜΝΙΑ.

Τὰ δὲ ἀγγελίη ἀπίκετο πρὸς τὸν μάχης τὸν ἐν Μαραθῶνι γενομένης περὶ Βασιλέα Δαρεῖον τὸν Υστάσεω, καὶ πάλιν μεγάλως κεχαραγμένον πρὸς Αθωναίοισι δι' τὴν ἐς Σάρδις ἐσβολὴν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῷ τε δεινότερα ἐποίεε, καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ελλάδα. τὴ αὐτίκα μὲν ἐπιχέλευε πέμπων ἀγγέλους πρὸς πόλις ἑτοιμάζειν στρατιὴν πολλῷ τε πλείονα τῶν τέως ἐπέτα. καταλεγομένων δὲ πᾶν ἀείσων ὡς ὑπὸ τῆς Ελλάδα στρατευομένων, τὸ τέταρτον ἔτεϊ Αἰγύπτιοι τοῦ Καμβύσεω δουλωθέντες, ἀπέστησαν ἀπὸ Περσέων. ἐνθαῦτα δὴ τὰ μᾶλλον ὥρμητο ἐπ' ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι. ἐκελευε δὲ Δαρεῖος ἑωυτῷ Αἰγυπτον, καὶ Αθήνας, τοὺς παίδων αὐτοῦ στάσις ἐγένετο μεγάλη περὶ τὴν ἡγεμονίης, ὡς δεῖ μιν ἀπὸ ἑξαπατῆσαι τὸν Βασιλέα κατὰ τὸν Περσέων νόμον οὕτω στρατεύεσθαι.

ἔσαν

ἔσαν γὰρ Δαρείῳ καὶ πρότερον ἢ Βασιλεῦσαι γενόμενοι παῖδες ἐκ τῆς πρότερης γυναικὸς Γωβρύεω θυγατρὸς. καὶ Βασιλεύοντος, ἐξ Ατόσσης τῆς Κύρου, ἕτεροι πεντεκαίδεκα. τῶν μὲν δὴ πρότερον, ἐπεσόντος Αρταβαζάνεος. τῷ δὲ ὠνομασμένῳ, Ξέρξης. ἐόντες δὲ μητρὸς ἀδελφῆς, ἐτεσίαζον. ὁ μὲν Αρταβαζάνης, κατὰ πρεσβυτάτης τε εἰκὸς παντὸς τοῦ γόνου, καὶ ὅτι νομιζόμενον εἶναι πᾶσι πάντων ἀνθρώπων, τὸν πρεσβύτατον, τῶν ἀρχῶν ἔχειν. Ξέρξης δὲ, ὡς Ατόσσης τε ἦν εἷς τῆς Κύρου θυγατρὸς, καὶ ὅτι Κύρου ἐὼν ὁ λεπτάμνου πᾶσι Περσῃσι τῶν ἐλευθερίων. Δαρεῖος δὲ ὅτε ἀπελελοιπεμένης κω γνώμης, ἐτύγχανε κατὰ τοῦτο τὸ χρόνου ἐὼν Δημάρητου ὁ Αρίσωνος ἀναβεβηκὼς ἐς Σοῦσα. ἐσῆκε μιν τε ἡ ἐν Σπάρτῃ Βασιλείης, καὶ φυγὴν ἐβάλετο ἑωυτῷ ἐκ Λακεδαίμονος. οὗτος ὡνὴρ, τυθόμενος τῷ Δαρείου παίδων τῷ διαφορῷ, ἐλθὼν ὡς ἡ φάτις μιν ἔχει, Ξέρξῃ συνεβούλευε λέγειν πρὸς πᾶσι ἔλεγε ἔπεσι, ὡς αὐτὸς μὲν χρύσεον Δαρείῳ ἦδη Βασιλεύοντι, καὶ ἔχοντι τὸ Περσέων κράτος. Αρταβαζάνης δὲ, ἐπεὶ ἐδιώκετο ἔοντι Δαρείου, οὐκων οὔτ' εἰκὸς ἦν, ὅτε πλέονος ἄλλου τινὰ τὸ γέρας ἔχειν πρὸ ἑωυτοῦ, ἐπείτε καὶ ἐν Σπάρτῃ ἔφη ὁ Δημάρητος ἐστοιβεμένος οὕτω νομίζεσθαι. ἢν οἱ μὲν πρεσβυγενόστου ἕωσι πρὶν ἢ τὸν πατέρα σφέων Βασιλεῦσαι, ὁ δὲ Βασιλεύοντι ὀψίγονος ὢν γένηται, τοῦ ὠνομασμένου τὴν ἐκδοχὴν ἔχει Βασιλέα γίνεσθαι. χρησαμένου δὲ Ξέρξεω τῇ Δημαρήτου ἐστοβήκῃ, γνοὺς ὁ Δαρεῖος ὡς λέγει δίκαια, Βασιλέα μιν ἀπέδειξε. δοκέει δέ μοι καὶ ὧδε τούτοις ἔχειν τὸ ἐστοβήκης, Βασιλεῦσαι αὖ Ξέρξης. ἡ γὰρ Ατόσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος. ἀπελθεῖν δὲ Βασιλέα Περσῃσι Δαρεῖον Ξέρξεα, ὥρμησε στρατεύεσθαι. ἀλλὰ γὰρ μετὰ ταῦτά τε, καὶ Αἰγύπτου ἀποστάσιος, τῷ ὑστέρῳ ἔτεϊ παρασκευαζομένου, στυφέικε αὐτὸν Δαρεῖον Βασιλεύσαντα τὰ πάντα ἔτεα ἓξ τε καὶ τριήκοντα, ἀπαθανεῖν. δοκέει δὲ οἱ ἀγγεῖν ὅτε οὐ ἀπεστῶτας Αἰγυπτίους, οὔτε Αθωναίους τιμωρήσεσθαι. ἀπαθανόντος δὲ Δαρείου, ἡ Βασιλητὶη αὐεχώρησε ἐς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου Ξέρξεα. ὁ τοίνυν Ξέρξης, ὧν μὲν τῶν Ελλάδα, οὐδαμῶς πρόθυμος ἦν κατάρχειν στρατεύεσθαι. ὧδε δὲ Αἰγυπτίων, ἐποιέετο τὴν στρατιήν ἐγίνετο. παρεὼν δὲ, ἐν Σούσοισι συλλέγων στρατιὴν ἐπὶ τοσαύτην ὅσην οὐδεὶς πρὸ τούτου, πολλῷ τε μεγίστην δὴ πασέων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐπὶ Αἴγυπτον τε καὶ Αθήνας. ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον, ἐποιέετο τὴν στρατιὴν ἐγίνετο. παρεὼν δὲ, ἐν Σούσοισι συλλέγων στρατιὴν ἐπὶ τοσαύτην ὅσην οὐδεὶς πρὸ τούτου, πολλῷ τε μεγίστην δὴ πασέων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐπὶ Αἴγυπτον τε καὶ Αθήνας, ἵνα λόγου τε ἔσχη πρὸς ἀνθρώπων ἀγαθὸς, καὶ πᾶς ὑστέρου φυλάσσηται τὸν ἐμὲ τὴν σὴν στρατεύεσθαι. ὅτε μὲν οἱ ὁ λόγος ἐν τιμῇ. τοῦτο δὲ λόγου παρεγένετο ἐποιέετο τόνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη πολλὰ καλὴ χώρη, καὶ σίνεσθαι πάντα ἱερὰ φέρει τὰ ἥμερα. ἀρετὴν τε ἄκρη. Βασιλεῖσι τε μοῦνοι θνητῶν ἄξιη ἐκτῆσθαι. τοῦτα δὲ ἔλεγε, οἷα νεωτέρου ἔργων ὢν θυμητὴς ἐὼν, καὶ θέλων αὐτὸς ἡ Ελλάδα ὕπαρχος εἶναι. χρόνῳ δὲ κατοργάσατό τε, καὶ ἀνέπεισε Ξέρξεα ὡς τε ποιέειν ταῦτα. συνέλαβε γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμαχα γενόμενα πρὸς τοιάδε Ξέρξεα. ἔσῃ μὲν, ἀπὸ ἡ Θεσσαλίης παρὰ τὸν Αλευαδέων ἀπιγμένοι ἄγγελοι, ἐπεκαλέοντο Βασιλῆα, πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι ἐν τῇ Ελλάδα. οἱ δὲ Αλευαδαὶ οὗτοι, ἔσαν Θεσσαλίης Βασιλῆες. ἔσῃ δὲ, Πεισιστρατιδέων οἱ ἀναβεβηκότες ἐς Σοῦσα, τῶν τε αὐτέων λόγων ἐχόμενοι, τῶν, καὶ οἱ Αλευαδαὶ, καὶ δή τι πρὸς τούτοισι ἔτι πλέον προσωρέγοντο οἱ ἔχοντες Ονομάκριτον, ἄνδρα Αθηναῖον χρησμολόγον τε, καὶ διαθέτην χρησμῶν τῶν Μουσαίου. ἀναβεβήκεσαν γὰρ τὴν ἔχθρην προκαταλυσάμενοι. ἐξηλάθη γὰρ ὑπὸ Ιππάρχου τοῦ Πεισιστράτου ὁ Ονομάκριτος ἐξ Αθηναίων, ἐπ' ἀνοσιουργῷ ἁλοὺς ὑπὸ Λάσου τοῦ Ἑρμιονέος, ἐμποιέοντα ἐς τὰ Μουσαίου χρησμοῦ, ὡς ἄρα αἱ νῆσοι αἱ Λήμνου κατακείμεναι νῆσοι, ἀφανιζοίατο ὑπὸ θαλάσσης. διὸ ἐξήλασε μιν ὁ Ιππαρχος, πρότερον χρεώμενος τὰ μάλιστα. τότε δὴ συναναβὰς, ὅκως ἀπίκοιτο ἐς ὄψιν τοῦ Βασιλέος, λέγοντων τῶν Πεισιστρατιδέων πολλὰ αὐτοῦ σεμνὰ λόγους, κατέλεγε τῶν χρησμῶν. εἰ μή τι φέροι σφάλμα φέρων τῷ βαρβάρῳ, τῶν, μὴ ἔλεγε ὀλίγα. ὁ δὲ, τὰ σύντυχέστατα ἐκλεγόμενος, ἔλεγε τὸν τε Ελλήσποντον ὡς ζεύχθείη ὑπὸ Περσέων ἐπὶ τὸ ἀνδρὸς τέρσεο, τοῦ τε ἔλασιν ἐξηγεόμενον. οὗτός τε δὴ χρησμωδέων, πρόσφερε. καὶ οἱ τε Πεισιστρατιδαὶ, καὶ οἱ Αλευάδαι γνώμας ἀπεδείκνυσαν. ὡς δὲ ἀνεγνώσθη Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς Ελλάδα, ἐνθαῦτα δὴ τότε μετὰ τὸν

Ἐγύπτιον iterum subjicit Xerxen

Θάνατον Δαρείου, πρῶτα στρατιὴν ποιέεται ἐπὶ σφέας ἀπεστεῶτας. οὗτος μὲν νυν πατρὸς
Ψάμμωνος, τοῦ Ἀιγυπτον πᾶσαν πολλῷ δουλοτέρην ποιήσαντος ἢ ἐπὶ Δαρείου, ἐπὶ τοῦτον ἐπὶ Ἀχαι-
μένεϊ, ἀδελφεῷ μὲν ἐόντι, Δαρείου δὲ παιδί. Ἀχαιμένεα μέν νυν ἐπὶ τοῦτον στρατεύοντα Ἀιγύπτῳ,
χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσε Ἰνάρως ὁ Ψαμμιτίχου, ἀνὴρ Λίβυς. Ξέρξης δὲ μετὰ Ἀιγύπτῳ ἅλωσιν,
ὡς ἐμέλλε ἐς Ἀθήνας ἄξεσθαι τὸ στράτευμα, τὸν ἐπὶ τοὺς Ἀθήνας, σύλλογον ἐποιήσατο Περσέων
τῶν ἀρίστων ἐποιεῦτο, ἵνα γνώμας τε σφέων, καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ τὰ δέλτα ὡς ἐν συ-
νελεχθησαν, ἔλεξε Ξέρξης τάδε. ἄνδρες Πέρσαι, οὐτ' αὐτὸς καταγνώσομαι νόμον τίνδε ἐν ὑμῖν
τιθείς, παρασβεσάμενός τε, αὐτῷ χρήσομαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι τῶν πρεσβυτέρων, οὐδα-
μᾶς ἡσυχίην ἄγομεν ἐπείτε παρελάβομεν τὴν ἡγεμονίην τήνδε παρὰ τοῦ Μήδου, Κύρου
κατελόντος Ἀστυάγεα. ἀλλά θεός τε οὕτω ἄγει, καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπρωσε συμφέ-
ρεται ὧν τὸ ἄμεινον. τὰ μὲν Κῦρός τε, καὶ Καμβύσης, πατήρ τε ἐμὸς Δαρεῖος κατηράσαν-
το, καὶ πᾶσι τοῖσι ἐθνεσι ἔδοξε ὑποταμέσθαι, οὐκ ἄν τις λέγοι. ἐγὼ δέ, ἐπείτε παρελαβον
τὸν θρόνον, οὐκ ἐφρόντιζον, ὅκως μὴ λείψομαι τοῦ πρότερον γενομένου ἐν τιμῇ τῇδε. μὴ δὲ
ἐλάσσω πρόσκτήσωμαι δυνάμιν Πέρσῃσι. φροντίζων δὲ εὑρίσκω, ἅμα μὲν λυσιτελέοντα ἡμῖν τε
προσγινόμενον, χώρῃ τε, ἢ νῦν ἐκτήμεθα, οὐκ ἐλάσσονα δὲ φαυλοτέρην. πάμφορωτέ-
ρην δέ. ἅμα δὲ ἴμερσίην τε, καὶ πίσιν γινομένην. διὸ ὑμέας ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ, νοέων, πρήσσειν ὑποθρῴσκωμαι ὑμῖν. μέλλω ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους τιμωρήσωμαι, ὅτι δή τι ἐποίησαν Πέρσας τε, καὶ πατέρα τὸν ἐμόν.
ὡρᾶτε μέν νυν καὶ πατέρα τὸν ἐμὸν Δαρεῖον, ἰθύοντα στρατεύεσθαι ἐπὶ τούσδε ἄνδρας τοὺς
ἀλλ' ὁ μὲν, τετελεύτηκε, καὶ οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ τιμωρήσασθαι. ἐγὼ δὲ ὑπέρ τε ἐκείνου καὶ
τῆς ἄλλων Πέρσεων, οὐ πρότερον παύσομαι, πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας. οἵ γε
ἐμὲ, καὶ πατέρα τὸν ἐμόν, ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες. πρῶτα μὲν, ἐς Σαρδις ἐλθόντες ἅμα
Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ, δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι, ἐνέπρησαν τά τε ἄλσεα, καὶ τὰ
ἱρά. δεύτερα, ὑμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀρχὴν ἀπιγμένους, ὅτε Δᾶτίς τε καὶ Ἀρταφέρνης ἐ-
στράτηγεον. τὰς ἐπίστασθε πάντες. τρίτον μὴν οἱ εἵνεκα, ἀνάρτημαι ἐπ' αὐτοὺς στρατεύ-
εσθαι. ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι πολλὰ ἐυρίσκω ἀναλογιζόμενος, εἰ τοὺς τε καὶ τοὺς τοιούσδε
πλησιοχώρους καταστρεψόμεθα, οἳ Πέλοπος τοῦ Φρυγὸς νέμονται χώρην, ὑμῖν τε τῇ Περσίδι
ἀποδέξομεν τοῦ Διὸς αἰεὶ ὁμουρέουσαν. οὐ γὰρ δὴ χώρην γε οὐδεμίην καταλείψετε ὁ
ἥλιος ὁμούρον ἑωυτῷ τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλὰ σφέας πάσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν, μίαν χώρην ποιήσω,
διὰ πάσης διεξελθών. συμβαίνει γὰρ ὧδε ἔχειν. οὔτε τινα πόλιν αὐθρώπων
οὐδεμίαν, οὔτε ἔθνος οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὸ, ἡμῖν οἷόν τε ἔσαι ἐλθεῖν ἐς μαχην
τοῦτον, τὸν, κατέλεξα ὑπεξαραιρημένων. οὕτω οἱ τε ἡμῖν αἴτιοι ἔσονται οὐλίου ζυγόν, οἵτε
αἰτιοι. ὑμεῖς δ' ἄν μοι τάδε ποιεοντες, χαρίζοισθε, ἐπεὰν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον, ἐς τὸν,
ἥκειν δεῖ, πρόθυμος πάντα τινα ὑμέων χρήσει παρεῖναι. ὃς ἂν δὲ ἔχων ἥκῃ παρεσκευασμέ-
νον στρατὸν κάλλιστα, δώσω οἱ δῶρα, τὰ, τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρῳ. πιστὰ μὲν νυν ταῦτά ἐστι οὕτω, ἵνα δὲ μὴ βουλεύσηται ὑμῖν οἰκεῖον, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέ-
σον, γνώμην δεόμενος ὑμέων τὸν βουλόμενον ἀποφαίνεσθαι. ταῦτα εἶπας, ἐπαύετο. μετ'
αὐτὸν δὲ, Μαρδόνιος ἔλεγε. Ὦ δέσποτα, οὐ μόνον εἷς τῶν ἐνομένων Περσέων ἀρι-
στος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσομένων. ὃς τά τε ἄλλα λέγων, ἐπίκειται ἀρίστα καὶ ἀληθέστατα, καὶ Ἰω-
νας οὐκ ἐᾷς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους, οὐκ ἐούσης καταγελάσαι ἡμῖν ἐόντας ἀναξίους. καὶ
γὰρ δεινὸν ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς, καὶ Αἰθίοπας, καὶ Ἀσσυρίους, ἄλ-
λά τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα, δεδικηκότα Πέρσας οὐδὲν, ἀλλὰ δυνάμιν προσκτᾶ-
σθαι βουλόμενοι, καταστρεψάμενοι, δούλους ἔχομεν, Ἕλληνας δὲ τοσάδε ἔργα ἀδι-
κήσαντας, οὐ τιμωρησόμεθα; τί δείσαντες; κοίλη πλήθεϊ συστροφὴν; κοίλη δὲ χρημάτων δύ-
ναμιν; τῶν, ὠστάμεθα μὲν τὴν μάχην, ὠστάμεθα δὲ τὴν δύναμιν ἐοῦσαν ἀσθενέα. ἔχο-
μεν δὲ αὐτέων παῖδας καταστρεψάμενοι τούτους, οἳ ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἀποικημένοι, Ἰωνές τε καὶ
Αἰολέες, καὶ Δωριέες καλεόντες. ἐπὶ ἡμᾶς ἦλθον ἢ ἐπὶ σὲ, ἄνδρες τοσοῦτοι ἐπελαύνων ὅσοι σὺν ἀνδράσι τοῖσι σοῖσι ἦλθον ἐπὶ τοὺς πατέρας τοὺς σοὺς Σκύθας. καὶ μοι μέχρι Μακεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι
οὐδὲν αὐτὰς

Μαρδονίου bellum suadentis oratio.

ἐς αὐτὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι, οὐδεὶς ἐμποδὼν ἐς μάχην ἐλεύσεται ἐόντων ἐν τοῖσι Ἕλλησι, ὡς πυνθάνο
μαι, ἀβουλοτάτων πολεμους ἐπεσθαι τοῦ τε ἀγνωμοσύνης, καὶ σκαιότητος. ἐπειὰν γὰρ ἀλ-
λήλοισι πόλεμον προθείπωσι, ἐξευρόντες τὸ κάλλιστον χωρίον, καὶ λειότατον, ἐς τοῦτο κατιόν-
τος, μάχονται. ὥστε σὺν κακῷ μεγάλῳ οἱ νικῶντες, ἀπαλλάσσονται. περὶ δὲ τῶν ἐσωμέ-
νων, οὐδὲ λέγω ἀρχήν. ἐξώλεσθαι γὰρ δὴ γίνονται. οὕτω, χρεὼν ἐόντας ὁμογλώσσους, λόγοισί τε
διαχρεωμένους, καὶ ἀγγέλοισι, καταλαμβάνειν τὰς διαφορὰς, καὶ παντὶ μᾶλλον ἢ μάχῃσι.
εἰ δὲ πάντως ἐδεε πολεμέειν προς ἀλλήλους, ἐξευρίσκειν χρὴ τῷ, ἑκάτεροι εἶσι διαχειροτό-
τατοι, καὶ τούτῳ χωρέειν. τρόπῳ τοιούτῳ ὁ χρησῳδὸς Ἕλλησι διαχρεώμενοι, ἐμέο ἐλάσσονες μέχρι
Μακεδονίης γῆς, οὐκ ἤλθομεν ἐς σφέων λόγον, ὥστε μάχεσθαι. σοὶ δὲ τίς μέλλει τις ὦ Βασιλεῦ ἀντιό-
στασις πόλεμον προφέρων, ἄγοντι καὶ πλῆθος τὸ ἐκ τῆς Ἀσίης, καὶ νέας τὰς ἁπάσας; ὡς μὲν
ἐγὼ σκέω, οὐκ ἐς τόδε θράσεος ἀνήκει τὰ Ἑλλήνων πρήγματα. εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ ψεύδεται γνώμῃ, καὶ ἐκεῖνοι ἐπαρθέντες ἀβουλίῃ ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν ἂν ὡς ἐμὲ μὲν ἀνθρώπων
ἄριστοι τὰ πολέμια, ἔσω δ' ὧν μηδὲν ἀπείρητον. αὐτόματον γὰρ οὐδέν, ἀλλ' ἀεὶ πείρῃ πάν-
τα ἀνθρώποισι θέλει γίνεσθαι. Μαρδονίου μὲν νυν τοσαῦτα εἰπόντος τὸν Ξέρξεω γνώμην,
ἐπέπαυτο. σιωπώντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων, καὶ οὐ τολμώντων γνώμην ἀποδείκνυσθαι αὐ-
τῷ τῷ πρόκειται, Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσπεος, πατρώιος ἐὼν Ξέρξῃ, τῷ, δὴ καὶ πίσυνος ἐὼν, ἐλε-
γε τάδε. Ὦ Βασιλεῦ, μὴ λεχθεισέων μὲν γνωμέων αὐτέων ἀλλήλῃσι, οὐκ ἔσι τὴ ἀμείνω
αἱρεόμενον ἐλέσθαι, ἀλλὰ δὴ τῇ εἰρημένῃ χρῆσθαι. λεχθεισέων δὲ, ἔσι ὥσπερ τὸ χρυσὸν τὸ ἀκήρα-
τον, αὐτὸν μὲν ἐπ' ἑωυτοῦ δοκιμάζειν οὐκ ἐόντες ἱκανοὶ, ἐπεὰν δὲ παρατρίψωμεν ἄλλῳ χρυσῷ, δοκιμάζομεν
μὲν τὸν ἀμείνω. ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ Δαρείῳ, ἠγόρευον μὴ στρατεύεσθαι
ἐπὶ Σκύθας, ἄνδρας οὐδὲν ἀμόθι γῆς ἄσυ νεμοντας. ὁ δὲ, ἐλπίζων Σκύθας οἷόν νομαδίας κατα-
στρέψεσθαι, ἐμοί τε οὐκ ἐπείθετο στρατευσάμενός τε, πολλούς τε καὶ ἀγαθοὺς ἐστρατῷ ἀφ-
ῆλασε, ἀπῆλθε. Σὺ δὲ ὦ Βασιλεῦ, μέλλεις ἐπ' ἄνδρας στρατεύεσθαι πολλῷ ἀμείνονας ἢ Σκύ-
θας. οἱ καὶ κατὰ θάλασσάν τε ἄρτοι, καὶ κατὰ γῆν λέγονται εἶναι. τὸ, δὲ αὐτοῖσι ὑπάρχει ἀμέ-
νοι δεινότατον ὅτι φράζειν. ζεύξας φὴς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐλᾶν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν
Ἑλλάδα. καὶ δὴ συμβήνεται ἢ κῆ κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἐσωθῆναι, ἢ καὶ κατ' ἀμ-
φότερα. οἱ γὰρ ἄνδρες, λέγονται εἶναι ἄλκιμοι. πάρεσι δὲ καὶ ταῦτα δοκέειν, εἰ στρατὴν γε τοσαύ-
την ἀπάξει καὶ Ἀρταφέρνεϊ ἐλθοῦσαν ἐς τὴν Ἀττικὴν χώρην, μοῦνοι Ἀθηναῖοι δηίσονται.
ἴσμεν ἀμφότερα ἐχόρησαν. ἀλλ' ἦν τῆσι νηυσὶ ἐμβάλωσι, καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ, πλέωσι
ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἔπειτα λύσωσι τὴν γέφυραν, τοῦτο δὴ Βασιλεῦ γίνεται δεινόν. ἐγὼ
δὲ ὁδὸν μὲν σοὶ οὐκ εἰκάζω αὐτὸς συμβάλλομαι ταῦτα. ἀλλ' οἷόν κοτε ἡμέας ὀλίγου ἐδέησε κα-
λαβεῖν πάθος, ὅτε πατὴρ σὸς ζεύξας Βόσπορον τὸν θρηίκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν Ἴστρον δι'
ὧν Σκύθας, τότε παυσομένοισι ἐχόμενο Σκύθαι, διέμελλον Ἴωνας λῦσαι τὸν πόρον, κῖσι ἐπε-
τέτραπτο ἡ φυλακὴ τῆς γεφύρεως τοῦ Ἴστρου. καὶ τότε γε Ἰσιάδος ὁ Μιλήτου τύραννος εἷς ἐπέ-
σχε τῶν ἄλλων τυράννων τὴν γνώμην, μὴ δὲ λῦσαι τὰ Περσέων πρήγματα.
καὶ οἱ καὶ λόγῳ ἀνῦσαι δεινὸν ἐπ' ἀνδρί γε ἑνὶ πάντα τὰ βασιλέϊ πρήγματα χρηίζειν.
σὺ ὧν μὴ βούλεύε ἐς Ἰωνίδων μηδένα τοιοῦτον ἀπικέσθαι, μηδεμιῆς ἀνάγκης ἐούσης, ἀλλ' ἐμοὶ
πείθεο, νῦν μὲν τὸν σύλλογον τόνδε διάλυσον. αὖτις τε ὅταν τοι δοκέῃ, πρόσκεψάμενος αὖ
σεωυτῷ, πρόφερε τὰ οἱ δοκέει εἶναι ἄριστα. τὸ γὰρ εὖ βουλεύεσθαι, Ἕρξιλος μέτριον εὑρίσκω
ἐὸν. εἰ γὰρ μὴ φανερώτερόν τι δέλει, βεβούλευται ἢ δεῖ πόσον εὖ, ἔσωται δὲ τοῦ ἐπὶ τύχης
τὸ βούλευμα. ὁ δὲ βουλευσάμενος ἀκρῶς, εἰ οἱ ἡ τύχη ἐπίσποιτο, εὕρημα εὑρηκε. πόσον ἢ δεῖ ἐστί
οἱ κακῶς βεβούλευται. ὁρᾶς ὡς τὰ ὑπερέχοντα ζῶα βροντοῖ ὁ θεὸς, δεῖ ἐᾶ φαντάζεσθαι, τὰ
δὲ σμίκρα δεῖ μιν ἐᾶν ζῆν; ὁρᾶς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα ἀεὶ τὰ μέγιστα, καὶ δένδρεα, τὰ κεκυ-
ῶσκηπτει βέλεα; φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν. οὕτω δὴ καὶ στρατὸς
πολλὸς ὑπὸ ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε. ἐπειάν σφι ὁ θεὸς φθονήσας, φόβον ἐμβάλῃ,
ἢ βροντῶν, δι' ὧν ἐσφαλήσαν ἀναξίως ἑωυτῶν. οὐ γὰρ ἐᾷ φρονεειν ἄλλον μέγα ὁ θεὸς, ἢ
ἑωυτόν. ἐπεχθλῶσι μὲν νυν τοῖσι πρῆγμα τίκτει σφάλματα. ἐκ τῶν, ζημίαι μεγάλαι φι-
λέουσι γίνεσθαι. ὧν δὲ χρὴ ὦν ἔχειν, γνῶσι ἀγαθὰ, εἰ μὴ παραυτίκα δοκέοντα εἶναι, ἀλλ'
ἀνὰ χρόνον

» αὐτὰ χρόνου εὕροι τις ἄν. σοὶ μὲν δὴ ταῦτα ὦ Βασιλεῦ, συμβουλεύω. σὺ δὲ ὦ πᾶι Γοβρύεω
» Μαρδόνιε, ψεύσασι λέγων λόγους ματαίους πρὸς Ἕλληνας ὀκ ἐόντως ἀξίους φλαύρως ἀπόφη-
» Ἕλλησι γὰρ δαβάλλω, ἐπαίρεις αὐτὸν Βασιλέα στρατεύεσθαι. αὐτῷ δὲ τόδε εἶνεκα δυκέεις
» μοι ταῦτα πρὸ θυμέλιμα ἐκτένειν, μή νυν οὕτω γένηται. δαβολὴ γάρ ἐστι δεινότατον. ἐν τῇ,
» δύο μέν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἰς δὲ ὁ ἀδικεόμενος. ὁ μὲν γὰρ δαβάλλων, ἀδικέει, οὐ παρόν-
» των κατηγορέων. ὁ δὲ ἀδικέει, αὐαπειθόμενος, πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ. ὁ δέ, δίκη ἀπτὼν τοῦ
» λόγου τάδε ἐν αὐκοῖσι ἀδικέεται, δαβληθείς τε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, καὶ νομιδεὶς πρὸς τοῦ ἑτέ-
» ρου καιρὸς εἶναι. ἀλλ' εἰ δίκη γε πάντως ὧδε ὁδὸν ἄνδρας χρὴ τοὺς στρατεύεσθαι, φέρε, βασι-
» λεὺς μὲν αὐτὸς, ἐν ἥθεσι τοῖσι Γοβρύεω μένετω. ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλλομένων τὰ
τέκνα, στρατηλάτας αὐτὸς σὺ, ὠπλεκάμενός τε ἄνδρας, ὅσους, ἐθέλεις, καὶ λαδὼν στρατιὴν, 10
ὁκόσην τινὰ βούλεαι. καὶ ἢν μὲν τῇ, σὺ λέγεις, ἀναβαίνω βασιλεῖ τὰ πρήγματα, ὑπεύθυνον οἱ ἐμοὶ παῖδα. πρὸς δὲ αὐτοῖσι, καὶ ἐγώ. ἢν δὲ τῇ, ἐγὼ στρατεύσομαι, οἱ σοὶ τοῦτο παρέχοντες. σὺν δὲ σοὶ καὶ σὺ, ἢν ἀρκέσῃς. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύεαι ὀκ ἐθελήσεις, σὺ δὲ πάντως στρατὸν ἀνάξεις ὧν τῶν Ἑλλάδα, ἀκούσεσθαί τινα φημὶ σὲ αὐτοῦ τῆσδε ὑπολειπομένων, Μαρδόνιον μεγαλοπρεπέα τε καὶ ἀμφοτέρῃ πεδίηκοντα, ἀνθρώπων κακῶν ὁμιλίῃ σφαλ-
λουσι. κατὰ περ τῶν πάντων χρησιμωτάτων ἀνθρώπῳσι θάλασσαν, τυφλώματα φασὶ ἀνέ-
μων ἐμπίπτοντα, οὐ πλωϊζομένην φύσει τὴν ἐωυτῶν χρῆσθαι. ἐμὲ δὲ ἀκούσαντα πρὸς σοῦ κακῶς, οὐ τοσοῦτον ἐσάκε λύπη, ὅσον γνωμέων σῶν πρεσκειμένων Πέρσῃσι, εἰ μὲν, ὕβριν αὐξούσης, εἰ δὲ, καταπαυούσης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν ἓν σιδηρέοισι τὴν ψυχὴν πέον τι δίζηται ἀεὶ ἔχειν τοῦ πατρέονος, τοιούτων προκειμένων γνωμέων, ὅτι τῶν σφαλερωτάτων σωθῆναί τε καὶ Πέρσῃσι ἀναίρεσι. νῦν ὧν ἐπειδὴ τέτραφαι ὑπὸ τῶν ἀμείνω, φεῖς τοι μεμνῆσθαι τὸν ἐπ' Ἕλληνας σόλον, ὡς φοιτᾷ, ὄνειρον θεοῦ πυθόμενος πομπῇ, οὐκ ἐόντος σε κατάλυειν τὸν σόλον, ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά δοι θεῖα ὦ πᾶι. φύσιν γὰρ τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα, τοιαῦτά δοι, οἷά σε ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σοὶ πολλοῖσι προδυτέρω ἐών. πεπλανῆσθαι αὐτὰ μάλιστα ἐώσασι ἐξ ὄψιος τὴν ὀνειράτων, τά περ τοῖς ἡμέρης φροντίζει. ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ τοῦ, ἡμέρας τάυτας τῶν στρατηλασίων καὶ πολλάτας ἐγκύλιον μετὰ χεῖρας. εἰ δὲ ἀρα μὴ ἔσι ἐν τοιούτῳ οἷον ἐγὼ διαιρῶ, ἀλλά τι τοῦ θεοῦ μετέχον, σὺ πρῶν αὐτὸ συλλαβών, εἰρώτας. φανήσεται γὰρ δὴ λιπαρὸς ὡς καὶ σοὶ διακελευόμενον. φανοῦσα δὲ οὐδὲν μᾶλλόν μοι ὀφείλεις ἔχειν τῶν σῶν ἐόντα, ἢ οὐκὶ τῶν ἐμῶν. οὐδέ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ, ἢ οὐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ, εἰσόρ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει φανοῦσα οὐ γὰρ δὴ ἐς τοσοῦτό γε δύνηθείς αὐτὴκει ἔσσο, ὁ, τι δίκοτέ δοι τὸ ὦπφανόμενόν τοι ἐν ὕπνῳ, ὥς τε δόξει ἐμὲ ὁρῶν, σὲ εἶναι, τῇ σῇ ἐδίπτι τεκμαιρόμενον. εἰδὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιήσεται, δόξει ἀξιώσει ὦπφανῆσαι, οὔτε ἔν τῷ ἐμῷ ἐδίπτα ἔχω, οὔτε ἔν τῷ σῷ, οὐδὲ ὦπφοιτήσει, ἔσσο μαθητέον ἔσται δόξι. εἰ γὰρ δὴ ὦπφοιτήσει σωτερέως, φαίην ἂν κἀγὼ αὐτὸς θεῖον εἶναι. εἰ δὲ τοι οὕτω δόξιοπται γίνεσθαι, καὶ οὐκ οἷόν τε αὐτοῦ παραγρέψαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἴσιμι ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνῶσαι, φέρε τυτέων δή μοι τῶν τελουμένων, φανήτω καὶ ἐμοί. μέλλει δὲ τούτου, τῇ παρεούσῃ γνώμῃ χρήσομαι. τοσαῦτα εἰπὼν Ἀρτάδανος, νομίζων Ξέρξεα ἀρδοδέξειν λέγοντα οὐδέν, ἐποίεε τὸ διελυόμενον. ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξεω ἐδῆτα. καὶ ἐζόμενος ὅν τοῦ Βασιλῆος θρόνου, ὡς μετατασσόμενος κοίτην ἐποιέετο, ἦλθε οἱ κατυπνωμένῳ τὸν αὐτὸν ὄνειρον τὸ, καὶ παρὰ Ξέρξεα ἐφοίτα, ἑστῶτα δὲ τὸν Ἀρτάδανον, εἶπε τάδε. ἆρα σὺ δὴ διένος ἧς, ὃ ἀποστρεύσιλαι Ξέρξεα στρατεύεσθαι ὧδε τὴν Ἑλλάδα ὡς δὴ διανοεόμενον αὐτὸ; ἀλλ' οὔτε ἐς τὰ μετέπειτα, οὔτε ἐς τὰ παραυτίκα νῦν κατατεθεῖξεαι, ἀποτρέπων τό, χρεὼν γένεσθαι. Ξέρξεα δὲ τάδε, σέο ἀνηνυσέοντα παθεῖν, αὐτὸν ἐκείνῳ διεσπιλωτέα. ταῦτά τε δὴ ἐσόκεε Ἀρτάδανος τὸν ὄνειρον ἀπειλέειν, καὶ ὀφθαλμοῖσι σισηρείοισι ἐπικαίειν αὐτὸ μέλλειν σὺν ὀφθαλμοῖς. καὶ ὃς ἀμβώσας μέγα, ἀναθρώσκει. καὶ περιέζομένου Ξέρξεω, ὡς τὸν ὄψιν οἱ τὸ ὑπνοῖον διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δείσας οἱ λέγει τάδε. ἐγὼ μὲν ὦ Βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἐὼν τε πολλὰ καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ἐπὶ ποσόνων, ὀκ ἐῶν σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἰκῇ, ὡς τάχιστος ὡς κατὰ τὸ πολλῶν

παρ' οὐδενὸς ἀκούσας. ἐν νῶν τόδ' ἴδε, ἢν πρὸ μὴ αὐτίκα στρατηλατέῃς, τάδε τοι δι' αὐτέων προσδόκα αὐαζήσειν, ὡς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγένετο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ὥστω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω κατὰ τάχος ἔσεαι. Ξέρξης μὲν τοιούτοισι χρώμενος τῇ ὄψει, αὖθι τε ἐδόκεε ἐκ τοίτου, καὶ ἐπείπε ἀγγέλῳ, Ἀρτάδανον καλέοντα. ἀπιγμένῳ δὲ, ἔλεγε Ξέρξης τάδε.

Ἀρτάδανε, ἐγὼ μὲν παραυτίκα μὲν οὐκ ἐσωφρόνεον, εἶπας ἐς σὲ μάτην ἔπεα, χρησῆς εἶνεκα συμβουλῆς. μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον, μετέγνων. ἔγνων δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἐόντα, τά, σὺ ὑποθήκαο. οὔκων δίωκε τὸν ἐμοὶ ταῦτα ποιέειν βουλόμενον. πεπραμμένῳ γάρ δοι, καὶ μετεγνωσκότι, ὑπνοφοιτῶν ὄνειρον φαντάζεταί μοι, οὐδαμῶς συμπαινέον ποιέειν μετ' ἐμοῦ ταῦτα. νῦν δὲ καὶ δοκέει σαφέως εἰρῆσθαι, εἴχεται. εἰ ὧν θεός ἐστι ὁ ὦπτεμπτος, καὶ οἱ πάντως ἐν ἡδονῇ ἐστι γῆν τὴν Ἑλλάδα στρατηλατέοντι ὧδε τὴν Ἑλλάδα, ἀνοπαίσεται καὶ σοὶ τὠυτὸ τοῦτο ὄνειρον ὁμοίως ὡς καὶ ἐμοὶ ἐν τελλομένῳ. εὐβούλου δὲ ὧδε γινόμενα ταῦτα. εἰ λαβὼν τὴν ἐμὴν σκευὴν πᾶσαν, καὶ ἐνδὺς, μετὰ τοῦτο ἵζοιο ἐς τὸν ἐμὸν θρόνον, καὶ ἐπείτα ἐν κοίτῃ τῇ ἐμῇ κατυπνώσειας. Ξέρξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλεγε. Ἀρτάδανος δὲ οὐ πρώτῳ διελυσματι πειθόμενος, οἷα οὐκ ἀξιούμενος ἐς τὸν Βασιλήιον θρόνον ἵζεσθαι, τέλος ὡς ἠναγκάζετο, εἶπας τάδε, ἐποίεε τὸ διελυόμενον. ἴσον ἐκεῖνο ὦ Βασιλεῦ παρ' ἐμοὶ δίκαιόν τε εὖ, καὶ τοῖς λέγουσι χρηστὰ ἐθέλειν πείθεσθαι. τάδε τε καὶ ἀμφοτέρα πεδίηκοντα, ἀνθρώπων κακῶν ὁμιλίῃ σφαλλουσι. κατάπερ τῶν πάντων χρησιμωτάτων ἀνθρώποισι θάλασσαν, τυφλώματα φασὶ ἀνέμων ἐμπίπτοντα, οὐ πλωϊζομένην φύσει τὴν ἑωυτῆς χρῆσθαι. ἐμὲ δὲ ἀκούσαντα πρὸς σοῦ κακῶς, οὐ τοσοῦτον ἐσάκε λύπη, ὅσον γνωμέων σῶν πρεσκειμένων Πέρσῃσι, εἰ μὲν, ὕβριν αὐξούσης, εἰ δὲ, καταπαυούσης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν ἓν σιδηρέοισι τὴν ψυχὴν πέον τι δίζηται ἀεὶ ἔχειν τοῦ πατρέονος, τοιούτων προκειμένων γνωμέων, ὅτι τῶν σφαλερωτάτων σωθῆναί τε καὶ Πέρσῃσι ἀναίρεσι. νῦν ὧν ἐπειδὴ τέτραφαι ὑπὸ τῶν ἀμείνω, φεῖς τοι μεμνῆσθαι τὸν ἐπ' Ἕλληνας σόλον, ὡς φοιτᾷ, ὄνειρον θεοῦ πυθόμενος πομπῇ, οὐκ ἐόντος σε κατάλυειν τὸν σόλον, ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά δοι θεῖα ὦ πᾶι. φύσιν γὰρ τὰ ἐς ἀνθρώπους πεπλανημένα, τοιαῦτά δοι, οἷά σε ἐγὼ διδάξω, ἔτεσι σοὶ πολλοῖσι προδυτέρω ἐών. πεπλανῆσθαι αὐτὰ μάλιστα ἐώσασι ἐξ ὄψιος τὴν ὀνειράτων, τά περ τοῖς ἡμέρης φροντίζει. ἡμεῖς δὲ τὰς πρὸ τοῦ, ἡμέρας τάυτας τῶν στρατηλασίων καὶ πολλάτας ἐγκύλιον μετὰ χεῖρας. εἰ δὲ ἀρα μὴ ἔσι ἐν τοιούτῳ οἷον ἐγὼ διαιρῶ, ἀλλά τι τοῦ θεοῦ μετέχον, σὺ πρῶν αὐτὸ συλλαβών, εἰρώτας. φανήσεται γὰρ δὴ λιπαρὸς ὡς καὶ σοὶ διακελευόμενον. φανοῦσα δὲ οὐδὲν μᾶλλόν μοι ὀφείλεις ἔχειν τῶν σῶν ἐόντα, ἢ οὐκὶ τῶν ἐμῶν. οὐδέ τι μᾶλλον ἐν κοίτῃ τῇ σῇ ἀναπαυομένῳ, ἢ οὐ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ, εἰσόρ γε καὶ ἄλλως ἐθέλει φανοῦσα οὐ γὰρ δὴ ἐς τοσοῦτό γε δύνηθείς αὐτὴκει ἔσσο, ὁ, τι δίκοτέ δοι τὸ ὦπφανόμενόν τοι ἐν ὕπνῳ, ὥς τε δόξει ἐμὲ ὁρῶν, σὲ εἶναι, τῇ σῇ ἐδίπτι τεκμαιρόμενον. εἰδὲ ἐμὲ μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ποιήσεται, δόξει ἀξιώσει ὦπφανῆσαι, οὔτε ἔν τῷ ἐμῷ ἐδίπτα ἔχω, οὔτε ἔν τῷ σῷ, οὐδὲ ὦπφοιτήσει, ἔσσο μαθητέον ἔσται δόξι. εἰ γὰρ δὴ ὦπφοιτήσει σωτερέως, φαίην ἂν κἀγὼ αὐτὸς θεῖον εἶναι. εἰ δὲ τοι οὕτω δόξιοπται γίνεσθαι, καὶ οὐκ οἷόν τε αὐτοῦ παραγρέψαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἴσιμι ἐν κοίτῃ τῇ σῇ κατυπνῶσαι, φέρε τυτέων δή μοι τῶν τελουμένων, φανήτω καὶ ἐμοί. μέλλει δὲ τούτου, τῇ παρεούσῃ γνώμῃ χρήσομαι. τοσαῦτα εἰπὼν Ἀρτάδανος, νομίζων Ξέρξεα ἀρδοδέξειν λέγοντα οὐδέν, ἐποίεε τὸ διελυόμενον. ἐνδὺς δὲ τὴν Ξέρξεω ἐδῆτα. καὶ ἐζόμενος ὅν τοῦ Βασιλῆος θρόνου, ὡς μετατασσόμενος κοίτην ἐποιέετο, ἦλθε οἱ κατυπνωμένῳ τὸν αὐτὸν ὄνειρον τὸ, καὶ παρὰ Ξέρξεα ἐφοίτα, ἑστῶτα δὲ τὸν Ἀρτάδανον, εἶπε τάδε. ἆρα σὺ δὴ διένος ἧς, ὃ ἀποστρεύσιλαι Ξέρξεα στρατεύεσθαι ὧδε τὴν Ἑλλάδα ὡς δὴ διανοεόμενον αὐτὸ; ἀλλ' οὔτε ἐς τὰ μετέπειτα, οὔτε ἐς τὰ παραυτίκα νῦν κατατεθεῖξεαι, ἀποτρέπων τό, χρεὼν γένεσθαι. Ξέρξεα δὲ τάδε, σέο ἀνηνυσέοντα παθεῖν, αὐτὸν ἐκείνῳ διεσπιλωτέα. ταῦτά τε δὴ ἐσόκεε Ἀρτάδανος τὸν ὄνειρον ἀπειλέειν, καὶ ὀφθαλμοῖσι σισηρείοισι ἐπικαίειν αὐτὸ μέλλειν σὺν ὀφθαλμοῖς. καὶ ὃς ἀμβώσας μέγα, ἀναθρώσκει. καὶ περιέζομένου Ξέρξεω, ὡς τὸν ὄψιν οἱ τὸ ὑπνοῖον διεξῆλθε ἀπηγεόμενος, δείσας οἱ λέγει τάδε. ἐγὼ μὲν ὦ Βασιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἐὼν τε πολλὰ καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ἐπὶ ποσόνων, ὀκ ἐῶν σε τὰ πάντα τῇ ἡλικίῃ εἰκῇ, ὡς τάχιστος ὡς κατὰ τὸ πολλῶν

παρ

Artabanus Xerxi male ex. cipit et bellare hortatur.

et à spectro incitatus

postridie iterum geliceras quaerit

rursus à spectro incitatus

Xerxes mihi Artabanum sea cubili dormien

Artabanus idem spectrum apparet

ipse Artabanus à bello desistens.

τὸ πολλῶν ὧν ἐθυμέειν. μεμνημένος μὲν τῶν Μασσαγετέων Κύρου τίσιν ὡς ἔσχε, μεμνημένος δὲ καὶ τῶν ἐπ' Αἰθιοπας τὸ Καμβύσεω συστρατεύσαντος δὲ καὶ Δαρείῳ ὑδρι Σκυθας, ὧν στέμνος ὧν τοῦτο, γνώμῃ ἔχων, ἀτασθαλώτερόν τι μανικώτερον εἶναι πᾶς πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ λαμονίη τις γίνεται ὁρμή, καὶ Ἑλλησι ὡς ἔοικε φθορή τις κατέλαμβανε θέλατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς τρωθήσομαι, ἢ τὴν γνώμην μετατίθεμαι. σὺ δὲ σήμηνον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ παρεόμενα, χρῆσθαι δὲ ἑλέσθαι πρῶτοισι πρωτεύουσι τοὺς ἐκ τοῦ πρώτου παρασκευῆς, ποίει δὲ οὕτω, ὅκως τοῦ θεοῦ παρασπίσαντος, σῶν σῶν ἕνδεκα μηδενός. κου τέων λεχθέντων, ἐνθαῦτα ἐπαρθέντες τῇ ὄψει, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, Ξέρξης τε ἐστεφάνου τοῦτα Πέρσῃσι. ⁋ Ἀρτάβανος, ὁς πρότερον ἀπαρθένιζε μάνος ἐφαίνετο, τότε ὧν ἀπαθὴς ἦν φανερὸς ἦν. ὡρμημένῳ δὲ Ξέρξῃ στρατηλατέειν, μετατοῦτα τρίτη ὄψις ἐν τῷ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν, οἱ μάγοι ἐκείνην ἀκούσαντες, φέρειν τε ὧν πᾶσαν γῆν, ἐδουλώθησαν τε οἱ πάντες ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὄψις ἦν ἥδε. Εδόκεε ὁ Ξέρξης ἐστεφανῶσθαι ἐλαίης θαλλῷ. ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης, οὐκ ὀλάδους γῆν πᾶσαν ὧν ἐχεῖν. μετὰ δὲ, ἀφανισθῆναι τοῦ τὴν κεφαλὴν τὸ μὲν τὸ στέφανον. ἐμενάτων δὲ τάυτη τῇ μαγῳ, Πέρσέων τε τῷ ξυλεχθέντων, αὐτίκα πᾶς ἀνὴρ ἐς τὸν ἀρχὴν τὸν ἑωυτοῦ ἀπελάσας, εἶχε πανθυμίῃ πᾶσαν ὑδρι οἱσι ἀνειρημένοισι, θέλων αὐτὸς ἕκαστος τὰ πρόκειμενα σῶρα λαβεῖν. καὶ Ξέρξης τοῦ στρατοῦ οὕτω ἐπάγρησι ποιέεται, χῶρον πάντα ἐρευνῶν τῆς ἠπείρου. ἀτὰρ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσιος, ὧν μὲν τόσοσδε ἔτεα πλήρεα παραρτέων στρατήν τε, καὶ τὰ πρόσφορα τῇ στρατῇ. πέμπων δὲ ἔτι ἀνομιλίῳ, ἐστρατηλάτεε χειρὶ μεγάλῃ πλήθεος. σόλων γάρ, σῶν, ἡμεῖς ἴσμεν, πολλῷ σὺν μέγιστος οὗτος ἐγένετο, ὥστε μήτε τὸν Δαρείου τὸν ὧν Σκύθας παρὰ σῶν μηδὲν φαίνεσθαι, μήτε τὸν Σκυθικὸν, ὅτε Σκύθαι Κιμμερίους διώκοντες, ἐς τὴν Μηδικὴν χώρην ἐμβαλόντες, χρεὸν ἦν πάντα τὰ ἄνω τοῦ Ἀσίης καταστρεψάμενοι, γνόμενον. τ, εἵνεκεν, ὕστερον Δαρεῖος ἐπεμώρεον, μήτε τὰ λεγόμενα σῶν Ατρεϊδέων ἐς Ιλιον, μήτε τὸν Μυσῶν τε καὶ Τευκρῶν, τὸν πρὸ τ πρωϊκῶν χρόνων. οἱ δὲ διαβάντες τὸν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον, κύς τε Θρήϊκας κατεστρέψαντο πάντας, καὶ ὧν τὸν Ἴστρον πόντον κατέβησαν. μέχρι τε Ρησικοῦ ποταμοῦ τοῦ πρὸς μεσαμβρίην ἔλασαν, αὐτοὶ μὲν πᾶσαι, ὀδὶ ἕτεροι πρὸς τάυτησι χρόμενοι μὲν στρατιάσι, μέχρι πόσδε ἐκάμνον. τί γὰρ δὴ ἄγαγε ἐκ τῆς Ασίης ἔθνος ὧν τὸν Ελλάδα Ξέρξεα; κοῖον δὲ πνέμονον ὕδωρ ἐκ ἐπέλιπε πλὴν σῶν μεγάλων ποταμῶν; οἱ μὲν γὰρ νέας παρέχοντο. οἱ δὲ, ἐς τὸ πρόσω ἐτετάχατο. τοῖσι δὲ, ἵππον πρωτοστάτεον. τοῖσι δὲ, ἱππαγωγὰ πλοῖα, ἅμα στρατευομένοισι. τοῖσι δὲ, ἐς τὰς γεφύρας μαπρὰς νέας παρέχειν. τοῖσι δὲ, σῖτά τε, καὶ νέας. καὶ ὧν μὲν, ὡς πρόσπλασάντων σῶν πρώτων πρὸς πλεόντων πρὸς τὸν Αθων, πρόσιμάζον πρὸ τριῶν ἐτέων, ⁋ μελλισε ἐς τὸν Αθων. ὧν γὰρ Ελεουσῖνι ἡ χρονόνησος, ὥρμεον τριήρεσι. ὠθοῦτον δὲ ὁρμιάμενοι, ὥρυσσον ὑπὸ μαστίγων πανσπανίῃ ἡ στρατιῆς. διώρυχι δ' ἐφοίτων. ὄρυσσον δὲ καὶ οἱ πρὸς τὸν Αθων κατοικημένοι. Βουβάρης δὲ ὁ Μεγαβάζου, καὶ Αρταχαίης ὁ Αρταίου, ἄνδρες Πέρσαι, ἐπεστάτεον τοῦ ἔργου, ὁ γὰρ Αθως ἐστὶ ὄρος μέγα τε ⁋ ὀνομαστόν, ἐς θάλασσαν κατῆκον. οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. τῇ, δὲ τελευτᾷ ἐς τὴν ἤπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδίες τε ἔστι, καὶ ἰσθμὸς ὡς διάδεκα σταδίων. τὸ δίον δὲ ὄρος, καὶ πολωνοί οὐ μεγάλοι ἐν θαλάσσῃ ἡ Ακανθίων, ὧν θάλασσαν τὴν αὐτὸν Τορώνης. ὧν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, ἐς ὃν τελευτᾷ ὁ Αθως, Σαλωνη πόλις ἑλλὰς οἴκηται, αἱ δὲ ὑπὸ Σάνης, ἔσω δὲ τοῦ Αθω οἰκημέναι, τὰς, τότε ὁ Πέρσης νησιώτισι αὐτὶ ἠπειρωτίδων ὥρμησε πτίειν, εἰσὶ αἵδε. Δῖον: Ολόφυξος. Ακρόθοον. Θύσσος. Κλεωναί. πόλισι μὲν ἅδε, αἱ τὸν Αθων νέμονται. ὥρυσσον δὲ ὧδε. διασάμενοι τὴν χώρην οἱ βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάνιν πόλιν χοινοτρόπεες ποιησάμενοι, ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βαθέα ἡ διώρυξ, οἱ μὲν, κατώτατα ἐσεῶντο, ὥρυσσον. ἕτεροι δὲ, παρεδίδοσαν τὸν αἰεὶ ὑπορυσσόμενον χοῦν, ἄλλοισι κατύπερθε ἑστεῶσι ἀπὶ βάθεως. οἱ δ' ἂν ἐκείνοι μέλλοντες, ἕτεροι, ἕως ἀπίκοντο ἐς σφέας αὐτοὺς τὸν. δῖοι δὲ ὑπεφόρεόν τε, καὶ ὑπεβάλλον. ζῶσι μὲν γὰρ ἄλλοισι πολλοὶ φοινίκων, κατερρηγνύμενοι οἱ ἱμῶνοι ἡ ὀρύγματος, πόνον διπλήσιον παρεῖχον. ἄτε γὰρ τὰ ἄνω τέμαθος καὶ ἡ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιεύμενον, ἐμελλέ σφι οἶκον ἀρβήσεσθαι, οἱ δὲ φοίνικες, στρώσαντες ὧν τε ζῶσι ἄλλοισι ἔργοισι ἀρκέικνυνται, καὶ δὴ καὶ ὧν τῷδε ἐλείνῳ. ἀπλαχόντες γὰρ μόριον ὅσον αὐτοῖσι

τοῖσι ἐπέβαλε, ὥρυσσον, τὸ μὲν ἄνω σῶμα ἡ σιώρυχος ποιεῦντον διπλήσιον, ἢ ὅσον ἔδει αὐτὸν τὸν σιώρυχα γενέσθαι. πεσβαίνοντος δὲ τοῦ ἔργου, στωῆγον αἰεί. κάτω τε δὴ ἐγένετο, καὶ ἀξιοῦτο τοῖσι ἄλλοισι τὸ ἔργον. ὧνθαῦτα δὴ λειμών ὄδιν, ἵνα σφι ἀγορή τε ἐγίνετο, καὶ πρατήριον. σῖτον δὲ σφισι πολλὸς ἐφοίτα ἐκ ἡ Ασίης ἀλπλεσμένος. ὡς μὲν ἐμὲ συμβαλλόμενον εὑρίσκειν, μεγαλοφροσύνης εἵνεκα αὐτὸ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐθέλοντα δῶσαμεν ἀποδεῖκνυσθαι, καὶ μνημόσυνα λιπέσθαι. πανταχοῦ μὲν μεσσόγαια πόνου λαβόντας τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διαρύσαι, ὀρύσσειν ἐκέλευε διώρυχα τῇ θαλάσσῃ, εὖρος ὡς δίπλεθρα πλέειν ὁμοῦ ἐλασεομένας. τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τούτοισι τοῖσιπερ ἐπὶ τῇ ὄρυγμα, πεποιήκασι ⁋ τὸν Σῦριόνα ποταμὸν ζεύξαντας γεφυρῶσαι. ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐποίεε, παρεσκευάζετο δὲ ⁋ ὅπλα ἐς τὰς γεφύρας, βύβλινά τε καὶ λευκολίνου. ὧν τάξας Φοινίξι τε καὶ Αἰγυπτίοισι καὶ στέγας τῇ στρατιῇ κατεβάλλειν, ἵνα μὴ λυμήνεται ἡ στρατιὴ, μὴ δὲ τὰ ἐπιζύγια ἐλαυνόμενα ὑδρι τὴν Ελλάδα. ἀναπυθόμενος δὲ εὖ χώρους, κατεβάλλειν ἐκέλευε, ἵνα ὑδρηλεώτερον εἴη, ἄλλα ἄλλη ἀγινέοντας ὁλκάδι τε καὶ πορθμηίοισι ἐκ ἡ Ασίης πάντα χρόν. τὸν δὲ, ὧν πλέοσιν ἐς Λευκὴν ἀκτὴν καλεομένην ἡ Θρηϊκης ἀγίνεον, οἱ δὲ, ἐς Τυρόσιζαν τὴν Φρυγίην, οἱ δὲ ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ, ἐς Ἠιόνα τὴν ὧν Στρυμόνι, οἱ δὲ, ἐς Μακεδονίην ἀστατεγμένοι. ὧν δὲ, ἦ ὄροι τοῦ προκείμενου πόνου ἐργάζοντο, ὧν τούτῳ ὁ πεζὸς ἅπας συλλελεγμένος ἅμα Ξέρξῃ, ἐπορεύετο ἐς Σάρδις, ἐκ Κριτάλλου ὁρμηθεὶς ἡ ὧν Καππαδοκίη. ὧνθαῦτα γὰρ εἵρητο συλλέγεσθαι πάντα τὸν κατ' ἤπειρον μέλλοντα ἅμα αὐτῷ ἡ Ξέρξῃ πορεύεσθαι στρατόν. ὃς μὲν νυν τῶν ὑπαρχων στρατὸν λαλλιστα ἐστελμένον ἀγαγὼν τὰ προκείμενα παρὰ βασιλέος ἔλαβε σῖτα, οὐκ ἔχω φράσαι. δοὺς δὲ γὰρ ἀρχλῶ ἐς λιρίσιν πόνου πεδιελθόντας οἴσιν, οἱ δὲ, ἐπείτε διέβαν τὸν τὸν Αλυν ποταμὸν ὠμίλησαν τῇ Φρυγίῃ, σὶ αὐτῆς πορευόμενοι, παρεγένοντο ἐς Κελαινὰς, ἵνα πηγαὶ ἀναδιδοῦσι Μαιάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἑτέρου ὁκ ἐλάσσονος ⁋ Μαιάνδρου. ἔστι, οὔνομα τυγχάνει ἐὸν καταῤῥήκτης. ὃς δὲ αὐτῆς ἡ ἀγορῆς ἡ Κελαινέων ἀνατέλλων, ὄν τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ. ὧν τῇ, καὶ ὁ τοῦ σιλλυβ Μαρσύεω ἀσκὸς ὧν τῇ πόλι ἀνακρέμαται. τὸν, τοῦ Φρυγῶν λόγον ἔχει τοῦ Απόλλωνος ἐκδαρόντα, ἀνακρεμασθῆναι. ὧν τάυτῃ τῇ πόλι τοῦκατήμενον Πύθιος ὁ Ατυος, αὐτὸς λυδὸς, ὀξέινισε τὸν Βασιλέος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίστοισι, καὶ αὐτὸν Ξέρξεα. χρήματά τε ἐπαγγέλλον, βαλόμενον ἐς τὸν πόλεμον παρέχειν, ἐπαγγελλομένου δὲ χρήματα Πυθίου, ἔρον Ξέρξης Πέρσεων τοῦς παρεόντας, τίς τε ἐὼν αὐτοῦσι Πύθιος, καὶ κόσα χρήματα λεκτημένος, ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα. οἱ δὲ, εἶπαν. ὦ Βασιλεῦ, ὅτι μὲ ὅτι, ὅς σοι τὸν πατέρα Δαρεῖον εὐδωρήσατο τῇ πλαταινίσῃ τῇ χρυσέῃ, καὶ τῇ ἀμπέλῳ. ὅς καὶ νῦν ὅτι πρῶτος ἀνθρώπων πλούτῳ, σῶν, ἡμεῖς ἴσμεν, μετὰ σὲ, θωυμάσας δὲ σῶν ἐπέων τὸ τελευταῖον Ξέρξης, αὐτὸς διώτερα ἔρος Πύθιον ὁκόσα οἱ εἴη χρήματα. ὁ δὲ, εἶπε. ὦ Βασιλεῦ, οὔτε σε ἀκρεύψομαι, οὔτε σκήψομαι τὸ μὴ εἰδέναι τὸν ἐμεωυτοῦ ὅσιλον. ἀλλ' ὧν τάμμος τοι ἀτρεκέως κατελέξω. ἐπείτε γὰρ τάχιστά σε ἐπυθόμην ὧν Θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν ἑλλησπόντιον, βουλόμενός τοι διοῦναι ἐς τὸν πόλεμον χρήματα, ἠξίεμαθον. καὶ εὗρον λογιζόμενος, ἀργυρίου μὲν διὸ χιλιάδας ἑβδόμας μοι τελαύτων. χρυσίου δὲ, τετρακοσίας μυριάδας στατήρων διαρεικῶν, ὧν διεβδόμας ἑπτὰ χιλιάδας. τὴν τούτοισί σε ἐγὼ δωρέομαι. αὐτὸς δέ μοι ἀρ' αὐθαπόδωρον τε καὶ γενεπόδωρον ὄδι βίος. ὁ μὲν, ταῦτα ἔλεγε. Ξέρξης δὲ ἡδέως τοῖσι ἐρημένοισι, εἶπε. ξεῖνε λυδὲ, ἐγὼ ἐπείτε ἠξήλθον τὸν πρόσθεν χρόνον, οὐδένα εὗρον ἀνθρώπων συνεμβαλέειν ἐς πλέω, ὅστις ἐς ὄψιν τὸν ἐμὸν κατέστης, ἔξω σοῦ. σὺ δὲ καὶ ἠξείνισας μεγάλως στρατὸν τὸν ἐμὸν, καὶ χρήματα μεγάλα ἐπαγγέλεαι. σοὶ ὧν ἐγὼ αὐτὶ αὐτέων γέρεα τοιάδε δίδωμι, ξεῖνον τόσε ποιεῦμαι ἐμὸν, καὶ τὰς τετρακοσίας μυριάδας τοι ὧν τοῦ στατήρων ἀπλώσω παρ' ἐμεωυτοῦ, δίους τὰς ἑπτὰ χιλιάδας, ἵνα μήκοι ὧν δεήσῃ ἕωσι αἱ τετρακόσιαι μυριάδες ἑπτὰ χιλιάδες, ἀλλ' ἤκοι ἀπαρπλογίῃ ὑπὸ ἐμέο τετελεσμένη. λέκτισό τε αὐτὸς τὰ σὸν ἐκτήσεο. ἐπίστασό τε ἐὼν αἰεὶ ζώοντος. ἐγὼ γάρ τοι ταῦτα ποιέω, ὅτε ἐς τοπαρεὸν, οὔτε ἐς τὸ μέλλον μεταμελήσει. ταῦτα δὲ εἴπας, καὶ ὧν τελέα ποιήσας, ἐπορεύετο αἰεὶ τοπρόσω. Ανακα ἦ καλεομένῳ φρυγῶν πόλιν παραμειβόμενος, καὶ λίμνην,

ἐκ Φρυγίης, ἄλλος γίνονται, ἀπίκω ἐς Κολοσσὰς πόλιν μεγάλην Φρυγίης. ἐν τῇ, Λύκος ποταμὸς
ἐς χάσμα γῆς ἐσβάλλων, ἀφανίζεται. ἔπειτα δι' σταδίων ὡς μαλιστά κη τῶν τε ἀναφαινόμε-
νος, ἐκδιδοῖ καὶ οὗτος ἐς τὸν Μαίανδρον, ἐκ δὲ Κολοσσέων ὁρμεόμενος ὁ στρατὸς, ὑδὸν εὖν οὔρους τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Λυδῶν, ἀπίκω ἐς Κύδρα πόλιν. ἐνθα σήλη κατα πεπηγυῖα. σα-
θεῖστε δὲ τὸ Κροίσου, καταμηνύει δι' γραμμάτων τῶν ἔρχε. ὡς δὲ ἐκ Φρυγίης ἐσέβα-
λε ἐς τὴν Λυδίην, χιζομένης Φρ ὁδοῦ, καὶ Φρ μὲν ἐπ' ἀριστερὰ, ὧν Καρίη φέρουσι, Φρ δὲ
ἐς δεξιὴν ἐς Σάρδις, τῇ, καὶ προβουλόμενος διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσι ἀνάγκη
γίνεται, καὶ ἐγὼ παρὰ Καλλατηβὸν πόλιν, ἐν τῇ, ἄνδρες σημοεργοὶ ἐκ μυείκης τε Φ τυ
ρὸ μέλι ποιέουσι, τούτῳ ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, εὗρε πλατάνιστον, τὴν, κάλλει Φ εἵνεκα δίω-
ρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ, καὶ μελεδωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ὦν τρέφας, δι' ὑτέρης ἡμέρης ἀπί-
κω ἐς Σάρδις. ἀπικόμενος δὲ ἐς Σάρδις, πρῶτα μὲν ἀπέπεμπε λίγυνας ἐς τὴν Ελλάδα, αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ. καὶ πεθρέοντας δεῖπνα βασιλεῖ παρασκυάζειν. πλὴν, ὅτε ἐς Αθήνας, ὅτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμπε ὧν γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὅσοι πρότερον
ἀπέπεμψαν Δαρείῳ πέμψαντι, τούτους πάγχυ ἐδόκεε τότε δι' ἐσάντας, δι' ἄσειν. βουλόμε-
νος ὧν αὐτὸς τοῦτο ἐκμαθεῖν ἀκριβῶς, ἔπεμπε. μετὰ δὲ ταῦτα, παρεσκυάζετο ὡς ἐλῶν ἐς Αθη
ναίους. οἱ δὲ ὧν τούτῳ, τὸν Ελλήσποντον ἐζεύγνυσαν ἐκ Φ Ασίης ἐς τὴν Ευρώπην. ἔστι δὲ τ' Χερ
σονήσου Φ ὧν Ελλησπόντῳ, Σηστοῦ τε πόλιος μεταξὺ τε καὶ Μαδύτου, ἀκτὴ πάχεα ἐς θάλασσαν κατήκουσα, Αβύδῳ καταντίον. ἔνθα μετὰ ταῦτα, χρόνῳ ὕστερον ὀ πολλῷ, ὧν Ξανθίππου τοῦ Αρίφρονος, στρατηγοῦ Αθηναίων, Αρταΰκτην ἄνδρα Περσέων λαβόντες Σηστοῦ ὕ-
παρχον, ζῶντα πρὸς σανίσιν προσδιέπασαλεύσαν. ὃς καὶ ἐς τοῦ Πρωτεσίλεω τὸ ἱρὸν ἐν τῇ
Ελεουῦντα ἀγινεόμενος γυναῖκας, ἀθεμίτα ἔργα ἐργάσετο. ἐς ταύτην ὧν τὴν ἀκτὴν ὀξ Αβύ-
δου ὁρμεώμενοι, ἐγεφύρουν, τοῖσι προσέκειτο. τὴν μὲν λευκολίνου, Φοίνικος. τὴν δ' ἑτέρην
τὴν Βυβλίνην, αἰγυπτίοι. ἔστι δὲ ἐπὶ στάδια ὀξ Αβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον. καὶ δὴ ἐζευγμένης
τοῦ πόρου, ὠθεομένου χειμὼν μέγας, σωέκοψέ τε ἐκεῖνα πάντα, καὶ δι' ἐλυσε. ὡς δ' ἐπύ-
θετο Ξέρξης, σεινὰ ποιεύμενος, τὸν Ελλήσποντον ἐκέλευσε τριηκοσίας ὧν κελεύσι μάσιγι πλη-
γὰς, Φ κατεῖναι ἐς τὸ πέλαγος πεδίῳ ζεύγος. ἤδη δ' ἤκουσα ὡς τῇ μασιγίας ἅμα τόποισι,
ἀπέπεμψε, σίξοντας τὸν Ελλήσποντον. ὑπετέλεγε δὴ ὧν βαρβαρά τε, λέγων βάρβαρά τε,
καὶ ἀτάσθαλα. ὦ πικρὸν ὕδωρ καὶ ἅλμυρὸν, σεσωτὸς τοι σίκλω ὧν τιθεῖ τήνδε, ὅτι μη-
δίκησάς, ἐδλῶ πρὸς ἐκεῖνα ἄδικον πάθῳ. καὶ Βασιλεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεταί σε, ἢν τε σύ
γε βάλῃ, ἢν τε μὴ. σοὶ δὲ κατὰ σίκλω ἁρὰ ὡς ὀδεὶς ἀνθρώπων θύει, ὡς ἐόντι ἐν ὀλοθρῷ τε καὶ
ἁλμυρῷ ποταμῷ. τῶν τε δὴ Θάλασσαν ἐνετέλλετο τοῦτοισι ζημιᾶν. καὶ τῶν ἐπεστώτων τῇ
ζεύξει τοῦ Ελλησπόντου ἀπρτμεῖν τὰς κεφαλάς. καὶ οἱ μὲν, ταῦτα ἐποίευν, τοῖσι πρὸ σκεί-
αὐτὴ ἡ ἄκαιρος τιμή. τὰς δὲ, ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε. τριηκον-
τόρους καὶ πεντήρεας συνθέντες, ἵνα μὲν τῶν πρὸς τὸν Εὔξεινα πόντον, ἐξήκοντά τε, καὶ τρια-
κοσίας. τοῦ μὲν κότερα, ὡς ἀπαρσίας. τοῦ δὲ Ελλησπόντου, κατὰ ῥόον, ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον τ
ὅπλων. συνθέντες δὲ, ἀγκύρας πεντήκοντα πολυμήκεας. τὰς μὲν, πρὸς τὸ πόντου τ' ἑτέρης, τ
αὐτέμων εἵνεκα τῶν εἰσωθεν ἐκπνεόντων. Φ δὲ ἑτέρης Φ πρὸς ἑσπέρης τε καὶ τοῦ Αἰγαίου, εὖρο
τε καὶ νότου εἵνεκα. διέκλεον δὲ τὰσφάσιν κατέλιπον τῶν πρωτοκοτόρων, ἐν τριχοῦ, ἵνα
καὶ ἐς τὸν πόντον ἔχη ὁ βαλόμενος πλέειν πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τοῦ πόντου ἔξω. ταῦτα
δὲ ποιήσαντες, κατέτεινον ἐκ γῆς, σχεδλωῖτες ὄνυξι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα. οὐκέτι χωρὶς ἐκά-
τερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου διασάμενοι ἐς ἑκατέρην, τέσσερα δὲ τῶν Βυ-
βλίνων. πάχυς μὲν ὧν αὐτῶν, καὶ καλλονή, κατὰ λόγον δὲ ὧν ἐμβεβιέσθαι τὰ λίνεα, τοῦ,
πάλαιον ὁ πῆχυς εἶλκε. ἐπεὶ δὲ ἐγεφυρώθη ὁ πόρος, κορμοὺς ξύλων κατα πρίσαντες, καὶ
ποιήσαντες ἴσους Φ σχεδίης τῷ εὐρεῖ, κύσμῳ ἐπετίθεσαν κατύπερθε τῶν ὅπλων τοῦ πόντου.
θέντες δὲ ἐπεξῆς, ἐνθαῦτε αὖτις ἐπεζεύγνυον, ποιήσαντες ἢ τοῦτο, ὕλλῳ ἐπιφόρησαν. κύ-
σμῳ δὲ θέντες Φ τὸν ὕλλον, γῆν ἐπεφόρησαν. καταπάξαντες δὲ τὴν γῆν, φραγμὸν πα-
ρείρυσαν ἑνθεν καὶ ἑνθεν, ἵνα μὴ φοβέηται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασσαν ὑποδρῶντα, Φ οἱ ἵπποι,
ὡς δὲ τάτε τῶν γεφυρέων κατεσκεύαστο, καὶ τὰ πρὸς τὸν Αθων, οἵ τε χυτροὶ πρὸς τὰ χώματα
Φ σιώρυχες,

Φ σιώρυχος, οἱ Φ ἑηχίης εἵνεκεν ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ ἐμπλῶτοὶ τὰ σώματα τοῦ ὁρύγματος,
ἢ αὐτὴ ἡ σιώρυξ, πανταχόθεν ἐποιημένη ἀγχέλου, ἐνθαῦτα χειμέρισας, ἅμα ἕῳ ἔαρι πα-
ρεσκευασμένος ὁ στρατὸς, ἐκ τ Σαρδίων ὡρμᾶτο ἐλῶν ἐς Αβυδον. ὡρμημένῳ σφι οἱ, ὁ ἥλιος ἐκ-
λιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕδρην, ἀφανὴς ἐγίνετο, αἰθρίης τε ἐούσης, καὶ νεφέων ἐόντων, ἀείρεις τε ταμάλι-
στα. αὐτῇ ἡμέρης τε, νὺξ ἐγένετο. ἰδόντα δὲ, καὶ μαθόντα ταῦτα Φ ἕρξη, ὧν μελὲς ἐγένετο. καὶ
εἴρετο τοὺς μάγους, τὸ, θέλει προφαίνειν τὸ φάσμα. οἱ δὲ, ἔφασαν, ὡς Ελλησι προδείκνυσι ὁ θεὸς
ἔκλειψιν τῶν πολίων, λέγοντος ἥλιον εἶναι Ελλήνων προδέκτορα. σελήνην δὲ, σφέων. πυθό-
μενος δὲ ταῦτα ὁ Ξέρξης, πολιχαρὴς ἐὼν, ἐπεὶ ὁ τὴν ἀξέλασιν. ὡς δ' ἀξήλαυνε τὴν στρα-
τιὴν, γύθι ὁ λυδὸς καταβρῶσ' ἥστας ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαρθεὶς τε τοῖσι σωρήμασι,
ἐλθὼν παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε τάδε. ὦ δέσποτα, χρήσας ἂν τι τοῦ Βελσίμιλα τυχεῖν; τὸ, σοὶ
μὲν ἐλαφρὸν τυγχάνει ἐὸν ἐπουργῆσαι, ἐμοὶ δὲ μέγα γεγόμενον; Ξέρξης δὲ παῦ μᾶλλον σπο-
νέων μὴν χρήσειν ἢ τὸ, ἐδοκέθη, ἔφη τε ἐπουργήσειν. καὶ δὴ ἀγορεύειν ἐκέλευε ὅτεῳ δέοιτο. ὁ
δὲ, ἐπείτε τεῦτα ἤκουσε, ἔλεγε θαρσήσας τάδε. ὦ δέσποτα, τυγχάνουσί μοι παῖδες ἐόν-
τες πάντε, μιᾶς σφέας καταλαμβάνει πάντας ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ελλάδα. σὺ δὲ
ὦ βασιλεῦ, ἐμὲ ἐς τόδε ἡλικίης ἥκοντα οἰκτείρας, τῶν μοι παίδων φάσι παράλυσον Φ στρα-
τιῆς τὸν πρόσθυπαρον, ἵνα αὐτοῦ τε ἐμοῦ καὶ τῶν χρημάτων ἦ μελεδωνός. σὺ δὲ τέσσερας,
ἄγε ἅμα σεωυτῷ, καὶ πρήξας τὰ νοέεις, νοστήσειας ὀπίσω. κάρτα τε ἐθυμάθη ὁ Ξέρξης, καὶ ἀ-
μείβετο τοῖσδε. ὦ πανὲ ἄνθρωπε, σὺ ἐστόλισας ἐμοῦ στρατευομένου αὐτοῦ ὧν τὴν Ελλάδα,
καὶ ἄγοντα παῖδας ἐμοὺς, καὶ ἀδελφεοὺς, καὶ οἰκηίους, καὶ φίλους, μνήσθεντα πόδι σέο
παιδὸς, ἐὼν ἐμὸς δοῦλος, τὸ, χρῆν πανοικὶὴ αὐτῇ γυναικὶ συνέπεσθαι; εὖ νῦν τόδ' ἐξε-
πίστασο, ὡς ἐν τοῖσι ὠσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός. ὃς χρηστὰ μὲν ἀκούσας, τέρψιος ἐμπ-
πλέει τὸ σῶμα. ὑπαγωνιᾷ δὲ πρὸ τοῖσι, αἰσθέει, ὅτε μέν νυν χρηστὰ ποιήσας ἕτερα μειῶνα
ἐπαγγέλλει, δυσφορέσησι βασιλέα δέκα χήσασθαι ὑπερβαλέσθαι. ἐπεὶτε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον
ἐτράπετο, τὴν μὲν ἀξίαν δ' λάμψεται, ἐλάσσω δὲ Φ ἀξίης. σὲ μὲν γὰρ καὶ σὺν τέσσερας Τ παῖ-
δων. ῥύσεται τὰ ξείνια. τοῦ δὲ ἑνός, τοῦ, πρόθυμέαι μάλιστα, τὴν ψυχὴν ζημιώσεαι. ὡς δὲ τοῦ-
τα ὑπεκρίνατο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι πρωτέτακτο τοῦτα πρήσσειν, τῶν Πυθίου παῖδων
ἀζωνύντας τὸν πρεσβύτατον, μέσον διατάμειν. διατάμοντας δὲ, τὰ ἡμίτμια διαθεῖναι ἑκα-
τέρωθεν τῆς ὁδοῦ, τόδ' ἐπ' ἀριστερὰ. καὶ τοῦτο διεξιέναι τὸν στρατόν. ποιησάντων
δὲ τούτεων ταῦτα, μετατοῦτα διεξήιε ὁ στρατός. ἡγέοντο δὲ πρῶτοι μὲν οἱ σκευοφόροι τε καὶ
τὰ ὑποζύγια, μετὰ δὲ τούτους, σύμμικτος, στρατὸς παντοίων ἐθνέων ἀναμίξ, οὐ διακεκριμέ-
νοι. τῇ, δὲ ὑπερημέσθη ἔσαν, ἐνθαῦτα διελέλειπτο, καὶ οὐ συνέμισγον οὔπω βασιλεῖ. πρεσ-
βύτερο μὲν γὰρ ἐπόντα χιλίοι, ἐκ Περσέων πάντων ἀριστοκρατεύμενοι, τὰς λόγχας ἐστρω ὅτ
τὴν γῆν πρὸς ἄντα, μετὰ δὲ, ἱροὶ νησαῖοι καλεόμενοι ἵπποι δίεκα ἐκπεσσημμένοι ὡς ἐκλε-
λιστε. νησαῖοι δὲ καλέονται ἵπποι ὧδε τόδε. ἔστι πεδίον μέγα Φ Μυσίης, τῷ, οὔνομά ἐστι
Νήσαιον. ἐν τῷ ὧν δὴ ἵππους ἐστὶ μεγάλους φέρει τὸ πεδίον ἔστρ. ὀπάδων δὲ τούτεων τῶν δέκα
ἵππων, ἅρμα Διὸς ἱρὸν ἐπετέτακτο. τὸ, ἵπποι μὲν εἶλκον λευκοὶ οἰκτώ. ὀπάδει δὲ τ ἵππων,
εἷπε Φ πεζὸς ἡνίοχος, ἐχόμενος τῶν χαλινῶν. οὐδεὶς γὰρ δὴ ἐστρ τὸν θρόνον ἀνθρώ-
πων ἀναβαίνει. τούτου δὲ ὀπάδων αὐτὸς Ξέρξης ἐπ' ἅρματος ἵππων νησαίων. παρεβεβήκεε
δὲ οἱ ἡνίοχος, ἔρξ, ὄνομα ἐὼν Πατράμυης Οτάνεω πάϊς, ἀνδρὸς Πέρσεω. ἐξήλασε μὲν δὴ ἐκ
τῶν ἐκ Σαρδίων Ξέρξης. μετεκβαίνεσκε δὲ ὅκως μὴ ὁ λόγος αἴρεοι ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς ἁρμά-
μαξαν. αὐτοῦ δὲ ὀπάδων ἀκινακοφόροι Περσέων οἱ ἀρίστοί τε καὶ γενναιότατοι χίλιοι, κατὰ νό-
μον τὰς λόγχας ἐχοντες. μετὰ δὲ, ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων ἀποτελεγμένη. μετὰ δὲ
τὴν ἵππον, ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων ἀριστοκρατεύμενοι μύριοι. οὗτοι πεζοὶ ἦσαν. καὶ τούτεων
χίλιοι μὲν ὧν τοῖσι δόρασι, οἱ αὐτὶ τῶν σαυρωτήρων ῥοιὰς εἶχον χρυσέας. καὶ περιεῖ, στυε-
κλωμένοι δὲ ἄλλους. οἱ δὲ ἐνακισχίλιοι ἐγγὺς τούτεων ἐόντες, ἀργυρέας ῥοιὰς εἶχον. εἶχον δὲ χρυ-
σέας ῥοιὰς, καὶ οἱ ἐς τὴν γῆν προέποντες τὰς λόγχας, καὶ μῆλα, οἱ ἄγχιστα ἐπόμενοι Ξέρξῃ
τοῖσι δὲ μυρίοισι ἐπετέτακτο ἵππος Περσέων μυρίη, μετὰ δὲ τὴν ἵππον, διέλειπε καὶ δύο
σταδίους, καὶ ἔπειτα, ὁ λοιπὸς ὅμιλος ἤιε ἀναμίξ, ἐπιέζετο δὲ τὸ ὁδοῦ ἐκ Φ Λυδίης ὁ στρα-

Xerxes in Graeciam nisi, sibi petitum terram & aquam.

Xerxes Hellespontum cedit

navis ponit.

solis defectus

in Lydiam

χειρίς

crudelitas

pro ordine incassum quaeritur, quidq; iter

Scamander eportaty

νος, ἐπί τε ποταμὸν Καΐκου, καὶ γλῶ τὴν Μυσίην. ἀπὸ δὲ Καΐκου ὁρμεώμενος, Κάνης ὄρος ἔχων ἐν ἀριστερῇ διὰ τοῦ Ατarνέος ἐς Καρήνην πόλιν. ἀπὸ δὲ ταύτης, διὰ Θήβης τῆς Αἰολίδος ἐπορεύετο, Αδραμύττειόν τε πόλιν, καὶ Αντανδρον τὴν πελασγίδα παραμειβόμενος. τὴν Ἰδην δὲ λαβὼν ἐς ἀριστερὴν χέρα, ἤιε ἐς τὴν Ιλιάδα γλῶ. ἐν πρῶτα μὲν οἱ ἐγένετο ἐπὶ τῇ Ἰδῃ νύκτα ἀναμείναντι, βροντή τε καὶ πρηστῆρες ἐπειγαπίπτουσι. καὶ τινα αὐτοῦ ταύτῃ συχνὸν ὅμιλον διέφθειραν. ἀπικομένου δὲ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Σκάμανδρον, ὃς πρῶτος ποταμῶν, ἐπείτε ἐκ Σαρδίων ὁρμηθέντι ἐπεχείρησε τῇ ὁδῷ, ἀπέλιπε τὸ ῥέεθρον, διὰ ἄπεχθησε τῇ στρατῇ τε καὶ οἷσι ἱππεῦσι πινόμενον. ὧδε δὴ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίκετο Ξέρξης, ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη, ἱμείρων ἔχων θεήσασθαι. θεησάμενος δὲ, καὶ θυθέμενος λιήνων ἑκατὸν, τῇ Αθηναίῃ τῇ ἱλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας. χρᾶς δὲ οἱ μαγοι τοῖσι ὄπισθε ἐχεώντο. τοῦτα δὲ ποιησάμενοι, νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπέπεσε. ἅμα ἡμέρῃ δὲ, ἐπορεύετο φυλάσσων τὰ ἀριστερῆ μὲν, ἀπέργων Ροίτειον πόλιν, καὶ Οφρυήιον, καὶ Δάρδανον, ἅπερ δὴ Αβυδηνῷ ὁμουρέοντα. ἐν δὲ τῇσι δὲ, Γεργιθέων τε, καὶ Τευκρῶν. ἐπεὶ δ' ἐγένετο ἐν Αβύδῳ μέσῃ, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδεῖν πάντα τὸν στρατὸν, ἐν πεποιημένον γὰρ ὧν κολωνὸν ἐπὶ τούτου αὐτῷ τούτῳ πεποίηντο λίθου λευκοῦ, ἐπὶ τοίσιν δὲ Αβυδηνοὶ, ἐντελαμόνου πρόστροπον Βασιλῆϊον. ἐνθαῦτα ὡς ἵζε καταρῶν ὧδε θαλάσσῃ, ἐθηεῖτο καὶ τὸν πεζὸν, καὶ τὰς νέας. θηθύμιον δὲ, ἱμέρθη τῶν νεῶν ἄμιλλαν γινομένην ἰδεῖσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένετό τε, καὶ ἐνίκων Φοινίκων σιδώνιοι, ἥδετο τῇ ἀμίλλῃ, καὶ τῷ στρατῷ. ὡς δὲ ὥρα πάντα μὲν τὸν Ελλήσποντον ὑπὸ τῶν νεῶν ἀπεκεκρυμμένον, πάσας δὲ τὰς ἀκτὰς, καὶ τὰ Αβυδηνῶν πεδία ἐπίπλεα ἀνθρώπων, ἐνθαῦτα Ξέρξης ἐωυτὸν ἐμακάρισε. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐδάκρυσε. μαθὼν δέ μιν Αρτάβανος ὁ πάτρως, ὃς τοπρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως ὁ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ελλάδα, οὗτος ὢν νηΐ φρασθεὶς Ξέρξεα σιακρύσαντα, εἴρετο τάδε. ὦ βασιλεῦ, ὡς πολὺ ἀλλήλων διεχωρισμένα ὁργάσασθε νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρόσθεν. μακαρίσας μὲν σεωὐτὸν, σιακρύεις. ὁ δὲ, ἐπεπλήθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι, ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τοσόνδε γε ἐόντων τοσούτων, οὐδείς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος πεδιεῖται. ὁ δὲ, ἀμείβετο λέγων, ἕτερα τούτου πρὸ τοῦ ζόλου πεπόνθαμεν οἰκτότερα. ἐν γὰρ ὅτῳ βραχεῖ βίῳ, οὐδείς οὔτω ἀνθρωπος ἐὼν δυδαίμων πέφυκε, οὔτε τοιοῦτος, οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παρασταται πολλάκις καὶ οὐκὶ ἄπαξ, τεθναναι βούλεσθαι μᾶλλον, ἢ ζῆν. αἱ τε γὰρ συμφοραὶ πεδασπίπτουσαι, καὶ αἱ νοῦσοι σιωτιραλοῦσαι, καὶ βραχὺν ἐόντα, μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. οὔτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζόης, καταφυγὴ ἀριστοτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονε. ὁ δὲ θεὸς, γλυκὺ γεύσας τὸν ἀνθρωπον, φθονερὸς ἐν αὐτῷ εὑρίσκεται ἐὼν. Ξέρξης δὲ ἀμείβεται λέγων. Αρτάβανε, βιοτῆς μὲν νυν ἀνθρωπίνης τρέχει ἐούσης τοιαύτης, οἷσι σὺ διαιρέεαι εἶναι, παυσώμεθα. μὴ δὲ πακῶν μεμνώμεθα, χρηστὰ ἔχοντες πρήγματα ἐν χερσί. φράσον δέ μοι τόδε, εἴκει ἡ ὄψις τοῦ ἐνυπνίου μὴ ἐναργὴς οὕτω ἐφάνη, εἶχον δὴ τὸν ἀρχαῖον γνώμην, οὐκ ἐῶν με στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ελλάδα, ἢ μετέσχες ἄν; φέρε μοι ἐπὶ τοῦτο ἀπόκρινε ἐπέ. ὁ δὲ, ἀμείβετο λέγων. ὦ βασιλεῦ, ὄψις μὲν ἡ φανεῖσα τοῦ ὀνείρου, ὡς βουλόμεθα ἀμφότεροι τελοῦσα ἐστὶ, ἐγὼ δ' ἔτι καὶ ἐς τόδε διέμενον εἶναι ἁπλόος, οὐδ' ἐμεωυτοῦ, ἀλλά τε πολλὰ ἐπιλεγόμενος, καὶ δὴ καὶ ὁρέων σέο τὰ μέγιστα πάντων ἐόντα οἱ πολεμιώτατα. Ξέρξης δὲ, πῶς ταῦτα ἀμείβεται οἱσθε. δοκέω μὲν ἀνδρῶν, οἳ ταῦτα λέγεις μοι εἶναι δοὺς πολεμιώτατα; κότερά σε ὁ πεζὸς μεγάθεϊ κατὰ τὸ πλῆθος ὅδε, καὶ τὸ Ελληνικὸν στράτευμα φαίνεται πολλαπλήσιον ἔσεσθαι τοῦ ἡμετέρου, ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμέτερον λέγεσθαι τοῦ ἐκείνων, ἢ καὶ σωαμφότερα ταῦτα; εἰ γάρ τοι τούτῳ γε δόξεις σφᾶς φαίνεται ἔσεσθαι τὰ ἡμέτερα πρήγματα, στρατοῦ ἂν ἄλλου τινὸς τὴν ταχίστην ἄγερσιν ποιεῖσθαι. ὧδε δὴ ἀμείβεται λέγων. ὦ βασιλεῦ, οὔτε στρατὸν ἔστιν ὅστις γε σωίσιν ἔχει μεμφοιτ' ἄν, οὔτε δὴ νεῶν τὸ πλῆθος. ἦν δὲ πλοῦνας συλλέξῃς, τὰ δύο τοι τὰ, λέγω, πολλῷ ἔτι πολεμιώτερα γίνεται. τὰ δὲ δύο ταῦτα, ἔστι γῆτε, καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ θάλασσης ἔστι λιμὴν τοσοῦτος οὐδαμοῦ, ὡς ἐγὼ εἰκάζω, ὅστις ἐγειρομένου χειμῶνος, διεξάμενός σου τὸν ναυτικὸν, φερέγυος ἔσται σώσασθαι τὰς νέας. διὰ τοι οὐκὶ γῆα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λιμένα, ἀλλὰ πολλῷ πασῶν τῶν ἠπείρων, πα-

πας ἦν δὴ κομίζεται. οὕτω δὲ ἐόντων τῶν λιμένων τοιουτέων, μάθε ὅτι σε συμφορὴ τῶν ἀνθρώπων, ἀρχῆσι, καὶ οὐκὶ ὦ ὑπερωπίοι τῶν συμφορέων. ἐν δὴ τὸ δύο τοι ἕτερα ἐρημώσι, τὸ ἕτερον ἔρχομαι ῥέων. γῆ δὲ πολεμίη τῇδε τοι κατίσταται. εἰ ἐθέλεις τοι μηδὲν αὐτέοσον κατασταθῆναι, τοσούτῳ σοι γίνεται πολεμιωτέρη, ὅσῳ ἂν πεδαίνοις ἑκαστέρω, τὸ πρόσω ἀεὶ λιπομένων. Εὐπρηξίης γὰρ οὐκ ἔστι ἀνθρώποισι οὐδεμίη πλουσίη. ἐν δὴ τι ὧς οὐ φανεῖται μοῦνος, λέγω τὴν χώρην πλοῦνα ἐν πλέονι χρόνῳ γινομένην, λιμὸν τεξεῖται. ἀνὴρ δὲ ὕτω αὖ εἴη ἀρῆϊος, εἰ βουλόμενος ἦν, ἀρῤῥωστέοι, ἢν ὦν λεγόμενον πείσεσθαι χρῆμα. ἐν δὲ τῷ ἔργῳ, θρασὺς εἶη. ἀμείβετο Ξέρξης τοῖσδε. Αρτάβανε, εἰκότως μὲν σύ γε τοῦτον ἕκαστα διαιρέεαι, ἀτὰρ μήτε πάντα φόβεο, μήτε πᾶν ὁμοίως ὦν λέγε. εἰ γὰρ δὴ βάλοιο ὦν τοῦ ἀεὶ ἐπεσφερομένου πρήγματος τὸ πᾶν ὁμοίως ὦν λέγεσθαι, ποιήσεις ἂν οὐδὲν ἁμαρτὰς ὀλίγον. Κρέσσον δὲ πάντα θαρσέοντα, ἤπερ τὸν δεινὸν πάσχειν μᾶλλον, ἢ πᾶν χρῆμα προδεδιημένον, μηδὲν πάσχειν. εἰ δὲ ἐρίζοις πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον, μὴ τὸ βέβαιον ἀποδέξεις. σφάλεσθαι ὀφείλεις ἐν αὐτοῖσι, ὁμοίως καὶ ὁ ὑπῳαντία τούτοισι λέξας. ὧδε μὲν νυν ἐπίσης ἔχει. εἰσὶ γάρ τοι ἀνθρώπου ἐόντα λῶς χρὴ τὸ βέβαιον, δοκέειν μὲν οὐδαμῶς. τοῖσι τοίνυν βουλομένοισι τοιεῖν, ὡς ποτὲ παν φιλεῖ γίνεσθαι τὰ ἱερήια. τοῖσι δὲ ὦν λεγομένοισί τε πάντα, καὶ οὐκέουσι, οὐ μάλα ἐθέλει. ὁρᾷς τὰ Πρόσεων πρήγματα ἐς ὃ ἀμφοτέρω πεπρηγότα; εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ἐμοῦ γεγόμενοι Βασιλῆες γνώμησι ἐχρέωντο τῇσι καὶ σύ, οὐκ ἄν ποτε εἰσὶν αὐτὰ ἐς ὧδε προελθόντα. νῦν δὲ ἐγὼ δοὺς ἀναρρίπτεντος, ἐς τοῦτο σφέα πεπρηγάγομεν. Μεγάλα γὰρ πρήγματα, μεγαλοισι κινδυνοισι ἐθέλει καταμετρέεσθαι. ἡμεῖς τοίνυν ὁμοιούμενοι λέγοισι, ὥρμην τε τοῦ ἔτεος καλλίστην προβαίνομεν. καὶ καταστρεψάμενοι πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, νοσήσομεν ὀπίσω, οὔτε λιμῷ ἐντυχόντες οὐδαμοῦ, οὔτε ἄλλο ἄχαρι οὐδὲν παθόντες. ὧδε μὲν γὰρ αὐτοὶ πολλὰ φορέομεν φερόμενοι προβαίνομεν. ὧδε δὲ, τῶν, ἂν κου ὧν λεγομένων γνῶ καὶ ἕνα, πᾶν μὲν σῖτον ἔξομεν. ἐπ' ἀροτῆρας δὲ καὶ οὐ νομάδας στρατεύμενοι ἀνδρῶν. λέγει Αρτάβανος μετὰ ταῦτα. ὦ βασιλεῦ, ἐπεί τε ἀρρωσθέειν οὐδὲν ἔοικας πρῆγμα, σὺ δὲ μοῦ συμβουλεύεσθαι. ἀναγκαῖος γὰρ ἔχει πολλῶν πρηγμάτων, πλοῦνα λέγω ἐκτεῖναι. Κῦρος ὁ Καμβύσεω Ιωνίην πᾶσαν πλὴν Αθηναίων κατεστρέψατο δασμοφόρον εἶναι Πέρσῃσι. τοὺς ὦν τοῦ ἀνδρὸς συμβουλεύσαντος μηδεμίῃ μηχανῇ ἄγειν ὑπὸ οὓς πατρίδας. καὶ γὰρ ἂν δὴ τοὺς τε εἰ μὲν δὴ ἐχθρῶν κατυπέρτεροι γίνεσθαι. ἢ γὰρ σφέας, ἢν ἔπωνται, δ' εἰ ἀδικωτάτους γίνεσθαι καταδουλουμένους τὴν μητρόπολιν, ἢ δικαιοτάτους, σωτελοῦ θεραπεύοντας. ἀδικώτατοι μὲν νυν γινόμενοι, οὐδὲν λίβρον μεγα ἡμῖν προσβάλλουσι. δικαιότατοι δὲ γινόμενοι, οἷοί τε δηλήσεσθαι μεγάλως τὴν σὴν στρατιὴν γίνονται. ἐς θυμὸν ὧν βασιλεῦ ἡμῖν τὸ παλαιὸν ἔπος ὡς εὖ εἴρηκται, τὸ μὴ ἅμα ἀρχῇ πᾶν τέλος καταφαίνεσθαι. ἀμείβεται πρὸς ταῦτα Ξέρξης. Αρτάβανε, ἴθι, ἀπέφηνας γνώμεων. σφάλεαι κατὰ τάυτα δὴ μάλιστα. ὀκνέεις Ιωνας φοβέεσθαι μὴ μεταβάλλωσι, ἴθι ἔχομεν γνῶμα μέγιστον. ἴθι, σύ τε μάρτυς γίνεαι, καὶ οἱ συστρατεύσαμενοι Δαρείῳ ἄλλοι ὑπὸ Σκύθας, ὅτι ὑπὸ τούτοισι ἦν πᾶσα πρόσοικος στρατιὴ ἐγγὺς θάλασσαν ἡμῖν τετιμῶσαι. οἱ δὲ, δικαιοσύνῃ τῇ πρόσθε ἐνέδωκαν, ἄχαρι οὐδὲν ποιήσαντες. πῶς ὧν δὲ τούτου, ἐν τῇ ἡμετέρῃ καταλιπόντες τέκνα, καὶ γυναῖκας, καὶ χρήματα, οὐ δ' ὧν ἐλεύσεσθαι χρὴ νεώτερόν τι ποιήσειν. οὕτω δὲ μὴ δὲ τὸ φοβέο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθὸν, σῶζε οἰκοντὸν ἐμὸν, καὶ τυραννίδα τὴν ἐμὴν. σοὶ γὰρ ἐγὼ μούνῳ ἐκ πάντων, σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ὧν πιστὰ πω. ταῦτα εἰπὰς, καὶ Αρτάβανον ἀρεσέλας ἐς Σοῦσα, δ' ὕστερα μετεπέμψατο Ξέρξης Περσέων οὓς δοκιμωτάτους. ἐπεὶ δὲ οἱ παρῆσαν, ἔλεγε σφι τάδε. ὦ Πέρσαι, ὧν δὴ ἐγὼ ὑμέων χρήζω, ὑμέας σωέλεξα ἀνδρας τε γίνεσθαι ἀγαθοὺς, καὶ μὴ κατοιχωκέναι τὰ πρόσθεν ἐργασμένα Πέρσῃσι, ἐόντα μεγάλα τε καὶ πολλοῦ ἄξια. ἀλλ' ἐς τε ἔκας καὶ οἱ σύμπαντοι, πρόθυμα ἔχωμεν. ξυνὸν γὰρ τοῦτο πᾶσι ἀγαθὸν ἀποδέδεται. ὧδε δὲ εἵνεκα προαγορεύω ἀντέχεσθαι τοῦ πολέμου ὧν τε τεταμένος. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθάνομαι, ἐπ' ἀνδρας στρατεύομεθα ἀγαθοὺς, τῶν, ἢν μὲν στρατησώμεθα, οὐ μὰ τὴν ἡμῖν ἄλλο στρατὸς ἀντιστὰ κοτε ἀνθρώπων. νῶν δὲ ἀμεινόμενοι, ἐπόψεσθε ἅμα τοῖσι θεοῖσι, τοὶ, πρόσθε γὰρ λελόγχασι. τάυτῃ μὲν τῷ

Arbabazum Sasa misit

hortatur ad transgressum in Europam

τὴν ἡμέρην παρεσκευάζοντο ἐς τὴν διάβασιν. τῇ δὲ ὑστεραίῃ, ἀνέμινον τὸν ἥλιον, ἐβούλετο
ἐπιδέσθαι ἀνίσχοντα, θυμιήματά τε παντοῖα ἐπὶ τῶν γεφυρέων κατακίζοντες, καὶ μυρσίνῃσι
στορνῦσι τὴν ὁδὸν, ὡς δὴ ἐπανέτελλε ὁ ἥλιος, σπένδουσι ἐκ χρυσέης φιάλης Ξέρξης ἐς τὴν
θάλασσαν, εὐχόμενος πρὸς τὸν ἥλιον μηδέποτε οἱ σωτυχίην τοιαύτην γενέσθαι, ἥ μιν παύσει
καταστρέψασαν τὴν Εὐρώπην πρότερον, ἢ αὐτὸν τέρμασι τοῖσι ἐκείνης ἵκηται, σὺν δὲ μιν
ἐσέβαλε τὴν Θρηίκην. ὡς δὲ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ χρύσεον λιπτῆρα, καὶ πρόσκυλον ξιφος, τὸ,
ἀκινάκεα καλέουσι. ταῦτα οὐκ ἔχω ἀτρεκέως σημῆναι, οὔτε εἰ τῷ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς κατῆκε
ἐς τὴν θάλασσαν, ὅτε ἐμεμελήκεε οἱ τὸν Ἑλλήσποντον μαστιγώσαντι, καὶ αὐτὸν τοιούτῳ
τινὶ τὴν θάλασσαν ἐσιωπίζοντα. ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπετετέατο, διέβαινον κατὰ μὲν τὴν ἑπτάζυγα τῶν
γεφυρέων τὴν πρὸς τὸν πόντον, ὁ μὲν ζεῦγος τε καὶ ἡ ἵππος ἅπασα. κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν Αἰγαῖον, τὰ ἑπτάζυγα, καὶ ἡ θεραπηίη. ἦγον δὲ πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσας ἐστεφανωμένους
πάντας. μετὰ δὲ τούτους, ὁ σύμμικτος στρατὸς παντοίην ἐθνέων, τούτῳ μὲν τὴν ἡμέρην
οὗτοι. τῇ δὲ ὑστεραίῃ, πρῶτοι μὲν οἵ τε ἱππόται, καὶ οἱ τὰς λόγχας κάτω τρέποντες. ἐστεφάνωντο δὲ καὶ οὗτοι. μετὰ δὲ, οἵ τε ἵπποι οἱ ἱροὶ, καὶ τὸ ἅρμα τὸ ἱρόν. ἀπὸ δὲ, αὐτός τε Ξέρξης,
καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ οἱ ἱππόται οἱ χίλιοι. ἀπὸ δὲ τούτοισι, ὁ ἄλλος στρατὸς, ἠγ ἀνῆδε ἅμα ἀνὴγοντο ἐς τὴν ἀπαντίον. ἀπὸ μὲν ἧκεσε καὶ ὕστερον διαβῆναι βασιλέα πάντων. Ξέρξης δὲ,
ἐπείτε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐθηεῖτο τόν τε στρατὸν ταπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. διέβη δὲ, ὁ σρατὸς αὐτοῦ ἐν ἑπτὰ ἡμέρῃσι, καὶ ἐν ἑπτὰ δυφρόνῃσι, ἐλινύσας οὐδένα χρόνον. ἐνθαῦτα λέγεται
Ξέρξεω ἥδη διαβεβηκότος τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα εἰπεῖν Ἑλλήσποντιον, ὦ Ζεῦ, τί δή μ' ἀνδρὶ
εἰκόμενον Πέρσῃ, καὶ οὔνομα αὐτὶ Διὸς Ξέρξεα θέμενος, ἀνάστατον τὴν Ἑλλάδα ἐβέλεις ποιῆσαι, ἄγων πάντας ἀνθρώπους; καὶ γὰρ ἄνευ τούτων, δύνασθαι τοι ποιέειν ταῦτα. ὡς δὲ διέβησαν πάντες, ἐς ὁδὸν ὥρμηντο οἱ στρατιῆται, τέρας σφι ἐφάνη μέγα, τὸ, Ξέρξης γὰρ δὴ γνώμης λόγῳ ἐποιήσατο, ἰδεῖν πρὸ δυσὶ μοίρῃσι τοῦ στρατοῦ. ἵππος γὰρ ἔτεκε λαγών. δυσὶ μοίρῃσι ὧν τῇ δὴ ἐβούλετο. ὅτι
ἐμελλε μὲν ἐλάσας σταλὴν τὴν τὴν Ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαγὼν στρατὸν πάντα, καὶ μεγάλου πρεπέστατα. ὁπίσω δὲ πολὺ ἐωυτοῦ προέχων, ἥξειν ἐς τὸν αὐτὸν χῶρον. ἐγένετο δὲ καὶ ἕτερον αὐτῷ τέρας ἐόντι
ἐν Σάρδισι, ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον, διφυᾶ ἔχουσαν αἰδοῖα. τὰ μὲν, ἔρσενος, τὰ δὲ, θηλέος.
κατυπέρθε δὲ ὧν τὰ τοῦ ἔρσενος. τῶν ἀμφοτέρων λόγον οὐδένα ποιησάμενος, προσῆγε
στρατόν. στὰν δὲ οἱ ὁ πεζὸς στρατὸς, ὁ δὲ ναυτικὸς ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον πλέων, τῆι γὰρ ἐκόμιζε τὰ ἐμπαλιν πρήσσων τῆς πεζῆς. ὁ μὲν, γὰρ πρὸς ἑσπέρην ἔπλεε, ὧν Σαρπηδονίης ἄκρης
τῆς ἀπίξιν ποιεύμενος. ἐς τῆς, αὐτῷ πρόκειτο ἀπικνέεσθαι. τριμερὴς δὲ ὁ κατ' ἤπειρον στρατὸς,
πρὸς ἠῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐποιέετο τὴν ὁδὸν διὰ Θρηίκης. ἐς δὲ τὴν Χερσόνησον, ἐν διεξῆι μὲν ἔχων τὸν Ελ
λης πόντον τῆι Αθάμαντος. ἐν αἰρέσῃ δὲ, Καρδίην πόλιν. διὰ μέσης δὲ προβυόμενος πόλιος, τῇ, οὔνομα τυγχάνει ἐὸν Αγορὴ, ἐνθεῦτεν δὲ κάμπτων τὸν κόλπον τὸν Μέλανα καλεόμενον, καὶ Μέλανα ποταμόν, οὐκ αὐτοχόντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ῥεῖθρον, ἀλλ' ὠλιπότα, ἐξῆρε τὸν ποταμὸν διαβάς, ἀπ' ὃ καὶ ὁ κόλπος ὅρος τὴν ἠπειρωτίδα ἔχει, ἦιε πρὸς ἑσπέρην,
Αἶνόν τε πόλιν αἰολίδα καὶ Στενυρίδα λίμνην παρεξιών, ἐς ὃ ἀπίκετο ἐς Δορίσκον. ὁ δὲ Δορίσκος, ἔστι δὲ Θρηίκης αἰγιαλός τε καὶ πεδίον μέγα. διὰ δὲ αὐτοῦ ῥέει ποταμὸς μέγας, Εβρος.
ἐν δὴ, τεῖχός τε ἐδέδμητο βασιλήιον τοῦτο, τὸ, οὔνομα Δορίσκος οἰκέκτηται. καὶ Θρῄκων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκει ὑπὸ Δαρείου ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐπείτε ὧν Σκύθας ἐστρατεύετο,
ἐδόκεε ὧν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος εἶναι ὠνητήριος ἑωυτῷ τε καὶ ἐξαιρεθῆναι τε καὶ ἐξαριθμῆσαι τὸν στρατόν.
καὶ ἐποίεε ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νέας τὰς πάσας ἀπικομένας ἐς Δορίσκον, οἱ ναύαρχοι, διελθόντα Ξέρξεω ἦδη στρατεύσαντος ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐκέλευσε ὁρμίσασθαι παρὰ χέρσον τὴν Σαμοθρηίκην. ὁρμίσαντο δὲ ἐνθαῦτα Πέρσαι, καὶ οὔνομα αὐτῇ Διὸς Ξέρξεα θέμενοι, ἀνάστατον τὴν Ελλάδα ἐβέλεις ποιῆσαι, ἄγων πάντας ἀνθρώπους; καὶ γὰρ ἄνευ τούτων, ἐξεῖναι τοι ποιέειν ταῦτα. ὡς δὲ διέβησαν, πάντες, ἐς ὁδὸν ὥρμηντο οἱ στρατιῆται, τέρας σφι ἐφάνη μέγα, τὸ, Ξέρξης γὰρ δὴ γνώμης λόγῳ ἐποιήσατο, ἰδεῖν πρὸ δυσὶ μοίρῃσι τοῦ στρατοῦ

λεοντίας ἀναμεμυῖοι, τόξα δὲ εἶχον ἐκ φοινίκης ξυλίνου μακρὰ, καὶ πρὸς τοῦτο
ὀιστοὺς καλαμίνους οὐκ ἐλάσσω. ὑπὸ δὲ, καλαμίνους οὐκ ἐσθὺς μακρούς. ἀντὶ δὲ σιδήρου, ἐτέρῳ λίθῳ ὀξὺς ἐπεποιημένῳ, ᾗ καὶ τοὺς σφραγῖδας γλύφουσι. πῶς δὲ, αἰχμὰς εἶχον. ὦν δὲ, κέρας δρεπανοειδὲς ἐπὶ ξύλου ὀξύ, ἐπεποιημένον τρόπον λόγχης. εἶχον δὲ καὶ βόπαλα τυλωτά. τὸ δὲ σώματος τὸ ἥμισυ ἐξελείφοντο ἰόντος ὃν μάχιμον, γύψῳ, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ, μίλτῳ. Ἀραβίων δὲ, καὶ Αἰθιόπων τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου οἰκημένων, ἦρχε Ἀρσάμης ὁ Δαρείου, καὶ Ἀρτυστώνης τῆς Κύρου θυγατρός. τὴν, μάλιστα ἐτέρας τῶν γυναικῶν Δαρεῖος, εἰκὼ χρυσέλεφαντον ἐποιήσατο. τῶν μὲν δὴ ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθιόπων καὶ Ἀραβίων, ἦρχε Ἀρσάμης. οἱ δὲ ἀπ' ἡλίου ἀνατολέων Αἰθίοπες, ἀμφοτέροισι γὰρ ὁ αὐτὸς ἦρχε, ἐστρατεύοντο, ἐπεὶ ἐγένοντο κατὰ τὴν Ἀσίην, ἐν Σούσοισι καὶ Μεμνονείοισι. οἱ μὲν δὴ ἀπ' ἡλίου Αἰθίοπες, ἐβεβλήατο ἐπὶ τὴν Ἀσίην, ἐπὶ τοῖσι ἐτέροισι, φωνὴν δὲ καὶ τεῖχος μοῦνον. οἱ μὲν γὰρ

σαν οἱ οἰκέτ(αι) ὡς ἐκέλευε. ὅτ' μὲν χῶρον, ἐν τῷπερ κατέβαλε μὲν ἀπὸ σταδίους ἀπαγαγόντες, σὺν τοῖσι γούνασι ἀνέτεινον τὰ σκέλεα. Φαρνούχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμονίης.

Τῶν δὲ τεσσέρων ἀριθμὸς μὲν ἐγίνετο ἑπτά καὶ δεκηρύσιαι καὶ χίλιαι. παρείχοντο δὲ αὐτὰς οἵδε. Φοίνικες μὲν, σὺν Συρίοισι τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τεσσεράκοντας, ὧνδε ἐσκευασμένοι. περὶ μὲν τῆσι κεφαλῆσι, κυνέας εἶχον ἀγχοτάτω πεποιημένας, τρόπον τὸν Ἑλληνικόν. ἐνδεδυκότο δὲ, θώρηκας λινέους, ἀσπίδας δὲ ἴτυς οὐκ ἐχούσας εἶχον, καὶ ἀκόντια. ἔφασι δὲ οἱ Φοίνικες τὸ παλαιὸν οἰκέειν ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ὧν τῇ Ἐρυθρῇ Θαλάσσῃ. ἐνθεῦτεν δὲ διαβάντες τῆς Συρίης, οἰκέουσι τὸ παρὰ θάλασσαν. Παλαιστίνη δὲ Συρίης ταύτης τὸ χωρίον καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν Παλαιστίνη καλέεται. Αἰγύπτιοι δὲ, νέας παρείχοντο δικροσίας. οὗτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι, κράνεα χηλευτά. ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἴτυς μεγάλας ἐχούσας. καὶ δόρατα τὰ ναύμαχα. καὶ τύχους ὁρυξί, λιθοξοϊκὸν ἐργαλεῖον μεγάλους. τὸ δὲ πλῆθος αὐτέων, θωρηκοφόροι ἦσαν. μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον. οὗτοι μὲν οὕτω ἐσελάσαντο. Κύπριοι δὲ παρείχοντο νέας πεντήκοντα, καὶ ἐκαστέρωθεν, ἐσκευασμένοι ὧνδε. τὰς μὲν κεφαλὰς εἰλίχατο μίτρῃσι οἱ βασιλῆοι αὐτέων. οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιθῶνας. τὰ δὲ ἄλλα, κατάπερ Ἕλληνες. τούτων δὲ ποσάδε ἔθνεά ἐστι. οἱ μὲν, ἐκ Σαλαμῖνος, καὶ Ἀθηναίων. οἱ δ' ἀπ' Ἀρκαδίης. οἱ δὲ, ἐκ Κύθνου. οἱ δ' ἐκ Φοινίκης. οἱ δ' ἐξ Αἰθιοπίης, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι. Κίλικες δὲ, ἑκατὸν παρείχοντο νέας. οὗτοι δ' ὦν πολὺ μὲν τῆσι κεφαλῆσι κράνεα ἑλληνικὰ εἶχον, λαισήια τε εἶχον ἀντ' ἀσπίδων, ὁμοβοίης πεποιημένα, καὶ κιθῶνας ἑριναίους ὑπεδεδύκεσαν. σφέων δὲ καὶ ὄνους ἐπαναβαίνοντες ἐμάχοντο. ἐκαλέοντο δὲ καὶ οὗτοι τὸ παλαιὸν ὑπ' ἀρχῆς ἐκ Κρήτης γεγονότες. ἐκ δὲ Λύκου τοῦ Πανδίονος, αὐτόχθονος Ἀθηναίου ἔχουσι τὴν ἐπωνυμίην. Δωριέες δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης, τριήκοντα παρείχοντο νέας, ἔχοντές τε Ἑλληνικὰ ὅπλα, καὶ γεγονότες ἐκ Πελοποννήσου. Καῦνοι δὲ, ἑβδομήκοντα παρείχοντο νέας, τὰ μὲν ἄλλα κατάπερ Ἕλληνες ἐσκευασμένοι. εἶχον δὲ καὶ δόρατα, καὶ ἐγχειρίδια. οὗτοι δὲ, οἱ ἐόντες πρόσθεν ἐκαλέοντο, ὧν τοῖσι πρώτοισι τῶν λόγων εἴρηται. Ἴωνες, δὲ ἑκατὸν νέας παρείχοντο, δικωδὶ ἐσκευασμένοι ὡς Ἕλληνες. Ἴωνες δὲ, ὅσον μὲν χρόνον ἐν Πελοποννήσῳ οἰκέουσι τῇ νῦν καλεομένῃ Ἀχαιΐῃ, καὶ πρὶν ἢ Δαναόν τε καὶ Ξοῦθον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον ὡς Ἕλληνες λέγουσι, ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγιαλέες. ὧν δὲ Ἴωνος τοῦ Ξάθου, Ἴωνες. νησιῶται δὲ, ἑπτακαίδεκα παρείχοντο νέας, ὡπλισμένοι ὡς Ἕλληνες. καὶ οὗτοι Πελασγικὸν ἔθνος. ὕστερον δὲ Ἰωνικὸν ἐκλήθη μετὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Δυώδεκα πόλιας Ἴωνες οἱ ἀπ' Ἀθηναίων, Αἰολέες δὲ, ἑξήκοντα νέας παρείχοντο, ὁπλισμένοι τε ὡς Ἕλληνες, καὶ τοὔνομα καὶ οὗτοι Πελασγοί, ὡς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυδηνῶν. Ἀβυδηνοῖσι γὰρ πεσσετάκατο ἐκ Βασιλῆος μένειν χώρῳ φύλακας εἶναι τῶν γεφυρέων. οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τοῦ πόντου στρατευόμενοι, παρείχοντο μὲν ἑκατὸν νέας. ὡπλισμένοι δὲ ἔσαν ὡς Ἕλληνες. οὗτοι δὲ, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἄποικοι ἐστὶ, ἐστρατεύοντο δὲ ὧδε πασέων τῶν νεῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. κυνέαι μὲν ἄρα πλούσας παρείχοντο νέας, Φοίνικες. καὶ Φοινίκων, Σιδώνιοι. κυνέησι δὲ καὶ τοῖσι ὁπλίτῃσι τὸν πέλτην τε ταγμένοισι αὐτέων, ἐπῆσαν ἐνάσιοι ὧν χώρεσι ἡγεμόνες. τῶν, ἐγὼ, οὐ γὰρ ἀναγκαίη ἐξέργομαι ὀνομήνειν λόγου, οὐ παραμένομαι. οὔτε γὰρ ἕθνεος ἑκάστου ἀπαξίους ἔσαν οἱ ἡγεμόνες, οὔτ' ἔθνεϊ ἑκάστῳ ὅσαπερ πόλιες, πεσοῦσι καὶ ἡγεμόνες ἔσαν. εἴποντο δὲ ὡς οὐ στρατιοὶ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι δοῦλοι. ἐπεὶ στρατιγοί τε, καὶ ἄρχοντες οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος, καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνέων ἑκάστων, ὅσοι αὐτέων ἦσαν Πέρσαι, εἰρέαται μοι. τῶν δὲ ναυτικοῦ ἐστρατηγέον οἵδε. Ἀριαβίγνης τε ὁ Δαρείου, καὶ Πρηξάσπης ὁ Ἀσπαθίνεω, καὶ Μεγάβαζος ὁ Μεγαβάτεω, καὶ Ἀχαιμένης ὁ Δαρείου. τῆς μὲν Ἰαδος τε καὶ Καρικῆς στρατιῆς, Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ Γωβρύεω θυγατρός. Αἰγυπτίων δὲ ἐστρατήγεε Ἀχαιμένης, Ξέρξεω ἐὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφεός. Φοινίκων δὲ καὶ Συρίης, ἐστρατήγεον οἱ σύνομοι τριηκόντοροι δὲ, καὶ πεντηκόντοροι, καὶ κέρκουροι, καὶ ὑποζυγαὶ πλοῖα μακρὰ συνελθόντα ὅτι τὸν ἀριθμὸν, ἐφάνη τριχίλια. τῶν δὲ ὑπλεόντων μετὰ τοὺς στρατηγοὺς, οἵδε ἔσαν ὀνομαστότατοι, σιδώνιος Τετραμνήστος Ἀλλήσου, καὶ τύριος, Μάπαλος Σιρώνου, καὶ Ἀρβάλου Ἀβδήμονος, καὶ κίλιξ Συέννεσις Ὠρομέδοντος, καὶ λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα. καὶ Κύπριοι, Γόργος τε ὁ Χέρσιος, καὶ Τιμώναξ ὁ Τιμαγόρεω. καὶ Καρῶν, Ἰσιάδης τε ὁ Τύμνεω, καὶ Γυγάης ὁ Σελσίλεω, καὶ Δαμασίθυμος ὁ Καυσίλεω. τῶν μὲν νυν ἄλλων οὐ παραμένομαι τὰξιαρχέων, ὡς οὐκ ἀναγκαζόμενος. Ἀρτεμισίης δὲ, ἦν μάλιστα θῶυμα ποιεῦμαι, ὧδε τῶν Ἑλλάδος Artemisia
στρατευσαμένων γυναικῶν, ἄλλως ἀρθωνόντως τὸ ἀνδρεῖον, αὐτή τε ἔχουσα τὴν τυραννίδα, καὶ στρατὸν ὑπάρχοντος νεὸς ἀνδρηΐης ἐστρατεύετο, οὐδεμίης οὔσης ἀναγκαίης. οὔνομα δὲ ἦν οἱ τῇ γυναικὶ Ἀρτεμισίη. θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιος. γένος δὲ ἦν ἐξ Ἁλικαρνησσέων τὸ πρὸς πατρός. τὰ μητρόθεν δὲ, Κρησσαίη. ἡγεμόνευε δὲ, Ἁλικαρνησσέων τε, καὶ Κώων, καὶ Νισυρίων τε, καὶ Καλυδνίων, νῆας παρεχομένη. τὴν σὺν ἀπάσῃσι στρατιῇσι μετὰ γε τὰς Σιδωνίων νέας φωβερωτάτας παρείχετο. πάντων τε δὴ συμμαχέων γνώμας ἀρίστας βασιλεῖ ἀπεδέξατο. τὴν δὲ κατέλεξε πολίων ἡγεμονεύειν αὐτῶν, τὸ ἔθνος ἀποφαίνω τὰν ἐόν Ἑλληνικόν. Ἁλικαρνησσέας μὲν, Τροιζηνίους. οὓς δὲ ἄλλους, Ἐπιδαυρίους. ὅτι μὲν γὰρ σύνολε ὁ ναύλοχος στρατὸς ἐστρατώθη. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἠριθμήσε τε, καὶ διετάχθη ὁ στρατὸς, ἐπεθύμησε αὐτὸς σφέας διεξελάσασθαι, θέσπεσθαι. μετὰ δὲ, ἐποίεε ταῦτα. καὶ διεξελάυνεν ἐπ' ἅρματος παρ' ἕθνος ἓν ἕκαστον, ἐπυνθάνετο. καὶ ἀπεγράφοντο οἱ γραμματισταὶ, ἕως δὲ ἐς χάτων ἐς ἔσχατα ἀπίκετο καὶ τῆς ἠπείρου, καὶ τοῦ πεζοῦ. ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἐπετετέλεστο, τῶν νεῶν κατελκυσθεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετέβας ἐκ τοῦ ἅρματος ἐς νέα σιδωνίην, ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσέῃ. καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πρώρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἑκάστας ὁμοίως καὶ ἐγραφετο, καὶ ἀπογραφόμενος. τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε ἑξαέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἀνεκώχευον τὰς πρώρας ἐς γῆν, στρέψαντες πρωτοπλόους μετωπηδόν, καὶ εὐκοσμίσαντες ὡς ἐπὶ πόλεμον, ὅσῃ ἐντὸς τῶν πρωρέων πλέων, ἐθηεῖτο καὶ τοὺς αἰγιαλοῦ. ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξέπλωσε, καὶ ἐξέβη ἐς τὴν νεὸς, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατεύομενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καλέσας σφι αὐτὸν, εἴρετο τάδε. Δημάρητε, νῦν μοι σημήνατι τί ὀνὶ ἐστὶ τὰ θέλω. σὺ εἷς Ἑλλήνων τε. καὶ ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος ὅτ' ἐλαχίστης, οὔτ' ἀδρηνεστάτης. νῦν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰ Ἕλλησι ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ αὐταείρμενοι. οὐ γὰρ ὡς δοκέω ἐγὼ, οὐδ' εἰ πάντες Ἕλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἑσπέρης οἰκέοντες ἄνθρωποι συλλεχθέντα, ἱκανοί εἰσι ἐμὲ ὑπομένοντα ὑποδέκεσθαι, μὴ ἐόντες ἀριθμοί. ἐθέλω μέν τοι καὶ τὸ δεύτερον σοῦ, οἷόν τι λέγεις περὶ αὐτέων πυθέσθαι. ὁ μὲν, ταῦτα εἰρώτα. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν, ἔφη. Ὦ βασιλεῦ, κότερα ἀληθείην χρήσομαι πρὸς σὲ, ἢ ἡδυπνοήν. ὀλίγῳ μὲν ἀληθείην χρῆσθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδέν οἱ ἀνδρὸς ἔσεσθαι, ἢ πρόσθεν ἐών. ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε. Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθείῃ δίδοταί μοι χρήσασθαι πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ, μὴ ψευδομένου τῆς ὕστερον ὑπὸ σεῦ ἁλώσεται, τῇ Ἑλλάδι πρῳὴν μὲν ἀεί ποτε σωτροφὸς ὄντι, ἀρετὴν δὲ ἐπακτὸν ὄντι, ἀπό τε σοφίης κατεργασμένην, καὶ νόμου ἰσχυροῦ. τῇ, δουλοσυνὴν ἀπερύκουσι Ἕλλας, τήν τε πρωτίλην ἀπαμύνεται, καὶ τῶν ἄλλων πολεμίων. ἀνέω μὲν νυν πάντας Ἕλληνας, οὐ πρὸς κείνους οὓς οἰκημένους. ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ τοσόνδε οὖν λόγους, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίων μούνων. πρῶτα μὲν, ὅτι οὐκ ἔστι ὅκως ποτὲ σοὺς δέξονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι. αὖτις δὲ, ὡς ἀντιώσονταί σοι ὅτι μάλιστα, καὶ ἢν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. ἀριθμοῦ δὲ πέρι, μὴ τύθη, ὅσοι τινὲς ἐόντες, ταῦτα ποιέειν οἷοί τέ εἰσι. ἢν τε γὰρ τύχωσι δεξιστρατεύμενοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσονταί σοι, ἢν τε ἐλάσσονες τούτων, ἢν τε καὶ πλεῦνες. ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης γελάσας ἔφη. Δημάρητε, οἷον ἐφθέγξατο ἔπος, ἀνδρὸς χιλίους στρατιῇ τοσῇδε μαχέσασθαι; ἄγε εἰπέ μοι, σὺ φὴς τούτων τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς βασιλεὺς γενέσθαι; σὺ ὦν ἐθελήσαις αὐτίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δέκα μαχέσασθαι,

Xerxis colloquium cum Demarato

καὶ μαχέσασθαι, καὶ ζωὶ εἰ τὸ πολιτικὸν ὑμῖν παῦ ὅτι κάκιστον, οἷον σὺ διαιρέεις, σέγε ἦν κείνων
βασιλῆα πρέπει πρὸς τὸ διπλήσιον αὐτιτάσσεσθαι κατὰ νόμους τοὺς ὑμετέρους. εἰ γὰρ κείνων ἕ-
κας ὁ ἑκὰς αὐτοῦ ἦ στρατιῆς ἦ ἐμῆς αὐτάξιός ὅτι, σέ γε διίζημαι ἔτι αὐτάξιον. καὶ
ὅτω μὲν ὀρθοῖτ' ἂν ὁ λόγος ὁ παρὰ σοῦ ἐρεθείς. εἰ δὲ κάκιστοί τε ἐόντες, καὶ μεγάθεα τοσᾶ-
δε, ὅσοι σύ τε καὶ οἱ παρ' ἐμὲ φοιτῶσι Ἑλλήνων ὅδε λόγους, αὐχεῖ τε τοσοῦτον, ὄρα μὴ μάτην
κόμπος ὁ λόγος ὅτος ὁ ἑρμηνέος εἶη. ἐπεὶ φέρε ἴδω παυτὶ ἦ εἰκότι κῶς διωσάμενος χίλιοι, ἢ
καὶ μύριοι, ἢ καὶ πολυπλασιονμύριοι, ἐόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως, καὶ μὴ ὑπ' ἑνὸς ἀρ-
χόμενοι, στρατοῦ τοσοῦδε αὐτίπαλοι ἐπεί τοι πλοῦτόν γε πολλὸν φάσι ἕκαστον γινόμεθα, ἢ χίλιοι, ἐόν-
των κείνων πολλῷ τι χιλιαπλάσιον. ὑπὸ μὲν γὰρ ἑνὸς ἀρχόμενοι ἦ τρόπον τὸν ἡμέτερον, γνοίατ'
ἂν διωμαίνοντες εὖ μὲν καὶ πρὰ τοῦ ἑωυτῶν φύσιν ἀμείνονες. καὶ ἴοισιν ἀναγκαζόμενοι μάστιγι
ὅτι πλοῦνας ἐλάσσονας ἐόντες, ἀνιεμένοι δὲ ὅτι τὸ ἐλεύθερον, οὐκ ἂν ποιεῖεν τοιοῦτον τὸ ἐναντίον. 10
δοκέω δ' ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πληθεῖ, χαλεπῶς ἂν Ἕλλησι πέρσησι μουσίοισι μαχέσασθαι.
ἀλλὰ παρ' ἡμῖν μὲν μοῦνοισι τοῦτο ὅτι, τὸ, σὺ λέγεις. ἔστι μέν τοι τὸ πολλόν, ἀλλὰ καὶ ἀνίον, εἰ-
σὶ γὰρ πέρσεων τῶν ἐμῶν ἀξιομάχορων, οἳ ἐθελήσουσι Ἑλλήνων αὐτοῖσι τρισὶ ὁμοῦ μαχέσασθαι, τοῖ,
σὺ ἐὼν ἄπειρος, πολλὰ φλυαρέεις. πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει. Ὦ βασιλεῦ, ἀρχὴν ἡπι-
στάμην ὅτι ἀληθείην χρεώμενος, τὸ φίλα τοι ἐρέω. σὺ δὲ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν τὸν λόγον οὐ
ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κατήκοντα. Σπαρτιήτησι καὶ τοῖ ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἐστὶ
γὼς ἐκείνης, αὐτὸς μάλιστα ἀζήμιος εἶναι. οἱ μὲ τιμήν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρῷα, ἄπολίν
τε καὶ φυγάδα ἐποιήσαντο. πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος, βίον τέ μοι καὶ οἶκον δίδωκε.
Οὔκων εἰκὸς ὅτι ἄνδρα τὸν σώφρονα ξυνοίσω φανομένῳ διωθέεσθαι, ἀλλὰ σέργειν μάλιστα. 20
ἐγὼ δὲ, οὔτε δίκαι ἀνδρὸς ὑποδέχομαι εἴος τε εἶναι μάχεσθαι, οὔτε ξυνοῖσι ἐκόντι εἶναι. οὐ
δ' ἂν μοιωμαχέοιμι. εἰ δὲ αὐαγκαίη εἴη, ἢ μέγας τις ὁ ἐποτρύνων ἐγώ. μαχοίμην ἂν πάν-
των ἥδιστα ἑνὶ τοιούτῳ τῷ αὐδρῶν, οἳ Ἑλλήνων ἕκαστος φησι τριῶν ἄξιος εἶναι. ὡς δὲ, καὶ Λακε-
δαιμόνιοι. ἦ μὲν ἕνα μαχεόμενοι, τὸ δαιμῶν εἰσι κακίονες αὐδρῶν. ἁλέες δὲ, ἄριστοι ἀνδρῶν
ἁπάντων. ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες, οὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι. ἔπεστι γάρ σφι δεσπότης νόμος.
τὸν, τοσοῦτο αἰδέονται πολλῷ ἔτι μᾶλλον, ἢ οἱ σοὶ, σέ. ποιεῦσι γῶν τὰ, ἂν ἐκεῖνος αὐώνυμα. αὐώνυμα
δὲ τὰ ἀεί, ἐκ ἐῶν φεύγειν τὸ δὲ ἐν πλήθος ἀνδρῶν ἐκ μάχης. ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξει, 30
ὦν κρατέειν ἢ ἀπόλυσθαι. σὺ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυαρέων. τᾶλλα σιγᾷ ἐθέλω τὰ
λοιπά. νῦν δὲ ἀναγκαδέις ἔλεξα. χρήσιος μὲν οἱ ἦ νόον τοι βασιλεῦ, ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμέ-
ψατο. Ξέρξης δὲ, ὀν γέλωτά τε ἐποιήσατο, καὶ ἐκ ἐποιήσατο ὀργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ' ἤπιος ἐὼν
τὸν ἀπεπέμψατο. τότῳ δὲ ὀν λόγους ἐλθὼν Ξέρξης, καὶ ὕπαρχον ἐν τοῖ Δορίσκῳ τότῳ κα- 30
τασήσας Μασκάμην τὸν Μεγαδάτεω, τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείου σταθέντα κατὰ πάσας, ἐξήλασε
τὸν στρατὸν δὴ ἦ Θρηϊκίης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. κατέλιπε δὲ ἄνδρα τοιόνδε Μασκάμην χρόμε-
νον, τοῖ, μοιῶν Ξέρξης δῶρα πέμπεσκε, ὡς ἀριστεύοντι πάντων, ὅσους κατέσησε αὐτὸς ἢ Δα-
ρεῖος ὑπάρχους. τὠυτὸ δὲ καὶ πρὸς ἐκείνους ἐποίεε. ὡς δὲ, καὶ Αρτοξέρξης ὁ Ξέρξεω, τοῖσι Μασκα-
μείοισι ἐκ γόνοισι, κατέσασαν γὰρ ἐπὶ πρότερον τούτης ἦ ἐλάσσω ὑπάρχει ἐν τῇ Θρηϊκίῃ,
καὶ τοῖ Ἑλλησπόντῳ πανταχῇ, οὗτοι ὦν πάντων, οἵ τε ἐκ Θρηϊκίης ἐς τὸ Ἑλλήσποντον πλεῦ
τὸν ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ Ἑλλήνων ὑσύρον τούτης ἦ στρατηλασίης ἐξηρέθησαν. τὸν γὰν Δορίσκῳ
Μασκάμῃ, τὸν αὐτὸν καὶ ἐν πάντων ἐτίμησαν ἐξελεῖν, πλῶν πέρσησι μούνοισι. ἐξ ἐκείνου δὲ οἱ τὰ ἐκεῖ-
να πέμπεται παρὰ τοῦ Βασιλεύοντος ἀεὶ ἐν Πέρσῃσι. τοῦ δὲ ἐξαιρεθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων, 40
τὸν ἐνθεῦτεν Βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀγαθὸν, εἰ μὴ Βόγλιν μοῦνον τὸν ἐξ ἡϊόνος. τοῦτον
δὲ ἀνέσεως, οὐκ ἐπαύετο. καὶ οἱ ἐν πολιόντες αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι παῖδας, ἐτίμα μάλιστα, ἐπεὶ ἦν
ἄξιος ἀνὴρ μεγάλου ἐγχρίτου Βόγλης. ὃς ἐπειδὴ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Αθηναίων καὶ Κίμωνος
τοῦ Μιλτιάδεω, παρεὸν αὐτῷ ὑποσπονδὴν ἐξελθεῖν, καὶ νοσῆσαι ὀν τὴν Ασίην, οὐκ ἐθέλησε,
μὴ δειλίην ὀφέειν πρὸ εἶναι βασιλεῖ. ἀλλὰ διεκαρτέρεε ὀν τὸ ἔχαιρον. ὡς δ' οὐδ' ἐν ἔτι φορβῆς
ἐνῆν ἐν τοῖ τείχεϊ, σωρεύσας πυρὴν μεγάλην, ἔσφαξε τὰ τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰς
παλλακὰς, καὶ πάντας οἰκέτας. καὶ ἐσθέντα ἐσέβαλε ὀν τὸ πῦρ. μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν χρυσὸν ἅ-
παντα τὸν ἐκ τοῦ ἄστεος, καὶ τὸν ἀργυρον, ἐσαπεῖρε ἀπὸ τοῦ τείχεος ὀν τὸν Στρυμόνα. ποιήσας
δὲ ταῦτα

Μασκάμης ἦ

δὲ τοῦτα, καὶ ἐωυτὸν ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ, ὥστω μὲν οὕτω δικαίως ἀνείπατο ἔπι καὶ ἐς πάσι
τωὐτὸ Πέρσεων. Ξέρξης δὲ ἐκ Δωρίσκου ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Ελλάδα. οὓς δὲ ἀεὶ γινομένους ἐμ Χαρις ἑτερ
πολλῷ, συστρατεύεσθαι ἠνάγκαζε, ἐσελαύνων γὰ ὡς κῆ πρόσθεν μοι δεδήλωται, ἅ μέχρι Θεσ-
σαλίης πᾶσα, καὶ ἦν τωὐτὸ Βασιλῆα δασμοφόρος, Μεγαβάζῳ τε καταστρεψαμένῳ, καὶ ὕσθερον
Μαρδονίῳ. ἁψαμείβετο δὲ προσιόμενος ἐκ Δορίσκου, πρῶτα μὲν τὰ Σαμοθρηϊκια τείχεα. ἦν,
ἐγγὰς πεπόλιστα πρὸς ἑσπέρην πόλις. τῇ, ὄνομα ὅτι Μεσαμβρίη. ἔχεται ἦ ταύτης Θασίων
πόλις, Στρύμη. δι' ἣς σφέων ῥέει μέσος, Λίσος ποταμὸς δι' ἀρρηϊδέος. ὃς τότε ἐκ αὐτέχετο τὸ ὕδωρ
παρέχων τῷ Ξέρξεω στρατῷ, ἀλλ' ἐπέλιπε. ἡ δὲ χώρη αὕτη, πάλαι μὲν ἐκαλέετο Γαλαϊκή,
νῦν δὲ, Βριαντική. ἔστι μέν τοι δικαιοτάτῳ τῷ λόγῳ τῇ αὐτῇ Κικόνων. διαβὰς δὲ τὸ Λισ-
σὸν ποταμὸν τὸ ῥεέθρου ἀπεξηραμμένου, πόλιας Ελληϊδας τάσδε παραμείβετο. Μαρώνειαν.
Δικαίαν. Αβδηρα. τούτων τε δὴ παρεξηϊε. καὶ κατὰ τούτους, λίμνας ὀνομαστὰς τούτους. Μα-
ρωνείης μὲν μεταξὺ καὶ Στρύμης λειμωνίην Ισμαρίδα, κατὰ δὲ Δικαίαν, Βισονίδα. ἐς τὴν,
ποταμοὶ δύο ἐσεῖσι τὸ ὕδωρ, Τραῦός τε, καὶ Κόμψατος. κατὰ δὲ Αβδηρα λίμνην μὲν δὴ
μάλιστα ἐοῦσαν ὀνομαστὴν παραμείβετο Ξέρξης. ποταμὸν δὲ Νέστον, ῥέοντα ἐς Θάλασσαν. με-
τὰ δὲ τούτους τοὺς χώρους ἰόντι, τοὺς ἠπειρωτίδας πόλις παρῄϊε. τῶν, ἣν μὴ λίμνη ἐδόκα τυγ-
χάνει ὡσὲ τριήκοντα σταδίων μάλιστα κῃ τὴν περίοδον, ἐχθυώδης τε, καὶ ἁρτα ἁλμυρή.
τούτην τὴν ὑποζύγια μοῦνα ἀρδόμενα ἀνέκραινε. τῇ δὲ πόλι τούτῃ οὔνομά ἐστι Γιουρᾶ.
τούτους μὲν δὴ τοὺς πόλις τοὺς παραθαλασσίας τε καὶ Ελληϊδας, ἐξ ὀνύμου χρέος ἀπέρ
χομαι, πᾶν ἐξαίρετα. ἔθνεα δὲ Θρηΐκων, δὴ ὧν ἦ χώρης ὁδὸν ἐποιέετο, τοιάδε. Γέται. Κικόνες. Βισο-
νες. Σαπαῖοι. Δερσαῖοι. Ηδωνοί. Σάτραι. τούτων οἱ μὲν παρὰ θάλασσαν κατοικημένοι, τῇ σι
νησὶ εἴπομεν. οἱ δὲ αὐτέων τὴν μεσόγαιαν οἰκέοντες, καταλεχθέντες τε ὑπ' ἐμοῦ, πλεῦ
Σατρέων, οἱ ἄλλοι πάντες, τοῖσι αὐαγκαζόμενοι εἵποντο. Σάτραι δὲ οὐδενὸς κω αὐθρώπων
ὑπήκοοι ἐγένοντο, ὅσον ἡμεῖς ἴσμεν. ἀλλὰ διατελέουσι τὸ μέχρι ἐμοῦ ἀεὶ ἐόντες ἐλεύθεροι μᾶλ
λον Θρηϊκῶν. οἰκέουσί τε γὰρ οὔρεα ὑψηλὰ, ἴσχιά τε παντοῖσι καὶ νιφάδι σιτωρεφέα. καὶ
εἰσὶ τὰ πολέμια ἄκροι, οὗτοι, οἱ τὸ Διονύσου τὸ μαντήϊον ἐσὶ ἐκτημένοι, τὸ δὲ μαντήϊόν ἐστι,
ἔσι μὲν τῶν ἦ οὐρέων ἦ ὑψηλοτάτων. Βησσοὶ δὲ ἦ Σατρέων εἰσὶ οἱ πᾶσι προφητεύοντες τὸ
ἱρόν. πρόμαντις δὲ ἡ χρέουσα, κατάπερ ἐν Δελφοῖσι, καὶ οὐδὲν ποικιλώτερον. παραμειβό-
μενον δὲ ὁ Ξέρξης τὴν ἐρημίην, λεύτερα σφέων παραμείβετο τείχεα τὰ Ριζῶν. ἦν, τὴ
Νιφάγρης δὴ ἄνομα. καὶ ἕτερα, Περγαμον. τούτῃ μὲν δὴ παρ' αὐτὰ τὰ τείχεα τὴν ὁδὸν
ἐποιέετο, ἐκ δεξιῆς χειρὸς τὸ Πάγγαιον οὖρον ἀπέργων, ἐόν μέγα τε καὶ ὑψηλόν. ἐν ᾧ, χρύ-
σεά τε καὶ ἀργύρεα γίνεται μέταλλα. τὰ, νέμονται Πίερές τε, καὶ Οσσόμαντοι. καὶ μάλιστα Σά-
τραι. ἐσβορέοντας δὲ τὸ Παγγαιον πρὸς Βορέεω ἀνέμου, Παίονας, Δόβηράς τε καὶ Παιόπλας
παρεξιών, ἦϊε πρὸς ἑσπέρην, ἐς ὁ ἀπίκετο ἐπὶ ποταμόν τε Στρυμόνα, καὶ πόλιν Ηϊόνα. ἦ,
ἔτι ζωὸς ἐὼν, ἦρχε Βόγης. τοῦ πρὸ ὀλίγον πρότερον τοῦτον λόγον ἐποιεύμην. ἡ δὲ γῆ αὕτη ἡ τε
ἐς τὸ Πάγγαιον ὄρος, καλέεται Φιλλίς, κατατείνουσα τὰ μὲν πρὸς ἑσπέρην, ἐπὶ ποταμόν Αγ-
γίτην, ἐκδιδόντα ἐς τὸν Στρυμόνα. τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην, τείνουσα ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμό-
να, ἐς τὸν, οἱ μάγοι ἐναλλιερέοντο σφάζοντες ἵππους λευκούς. φαρμακεύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τ
ποταμόν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοισι ὧν ὠνέα ὁσίοισι τοῖσι Ηδωνῶν. ἐπορεύοντο κατὰ
τὰς γεφύρας, τὸν Στρυμόνα εὑρόντες ἐζευγμένον. ὠνέα δὲ ὁσίους νομίζοντες ἐν χῶ-
ρον τοῦτον καλέεσθαι, ποσεύοντες ὧν αὐτοῖσι παῖδάς τε καὶ γαμβρούς ἀνδρῶν ἦν ὧν χωρίων
ζώοντας κατώρυσσον. πρόσθεν δὲ τὸ ζώοντας καταρύσσειν. ἐπεὶ καὶ Αμηστριν τὴν Ξέρξεω γυ-
ναῖκα πυθόμενα γηράσασαν, ὡς ἐπᾶλ ἑώντων ὠπφανέων Περσέων πᾶσας ἐωυ-
τῆς τοῖ ὑπὸ γῆν λεγομένῳ εἶναι θεῷ ἀντιχαρίζεσθαι καταρύσσουσαν. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ Στρυμό-
νος ἐπορεύετο ὁ στρατὸς, ὠθαῦτα πρὸς ἥλιον δυσμέων ἔσι ἀγιαλὸς, ἐν τοῖ, οἰκημένην Αργι-
λον πόλιν Ελλάδα παρεξήϊε. αὕτη δὲ, καὶ ἡ κατύπερθε ταύτης, καλέεται Βισαλτίη. ὠθαῦ-
τῶν δὲ ἡάπτον τὸν ὧν ποσὶ ἥλιον ἐξ ἀριστερῆς χειρὸς ἔχων, ἦϊε διὰ Συλέος τοῦ δίου καλεομέ-
νου, Στάγειρον πόλιν Ελλάδα παραμειβόμενος. καὶ ἀπίκετο ἐς Ακάνθου, ἅμα ἀγόμενος τα-
τέων ἕκαστον ἦν ἐθνέων, καὶ ἦν πρὸ τὸ Πάγγαιον ὄρος οἰκεόντων ὁμοίως. καὶ ἦν, πρότερον

κατέλεξε. οὗτοι μὲν, παρὰ θάλασσαν ἔχων οἰκημένους ἐν νησὶ στρατοῦμένους. πύσσῃ ἐπὶ θαλάσσης, πεζὸν ἐπομένους. τῷ δὲ ὅσῳ τούτῳ, τῇ, Βασιλεὺς Ξέρξης τὸν στρατὸν ἦλασε, οὔτε συγχέουσι Θρήικοι, ὅτ' ὦπαν ἐρέουσι. σέβονταί τε μεγάλως τὴν ἠῶ ἐμοῦ. ὡς δὲ ἀπ' ἐς Ἀκανθον ἀπίκετο, ξεινίω τε ὁ Ρῆσος τοῖσι Ἀκανθίοισι πρῶτα ἐπέπεσε, καὶ ἐσωρήσατό σφεας ἐὼν ἔτι μελιηδὴς ἐπαινέτε ὀρέων καὶ οὗ, πολύμους ἐόντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων. ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐόντι Ξέρξεω, ξυμήνεικε ὑπὸ νούσου ἀχθεσθῆναι τὸν ἐπεστεῶτα Φ Σιώρυχον Ἀρταχαίην, σὸκιμον ἐόντα παρὰ Ξέρξῃ, καὶ γήθεϊ ἀχεμενίσίῃ, μεγάθεί τε μέγιστον ἐόντα Ρρσέων. ἀκὴ γὰρ πῶντε πηχέων Βασιληΐων, ἀπέλιπε πέντερας δακτύλους, φονέοντά τε μέγιστον ἀνθρώπων. ὥστε, Ξέρξεα συμφορὴ πτοησάμενον μεγάλῃ, δῆλόν τε αὐτὸν κάλλιστε, καὶ θάψαι. ἐτυμοχόει δὲ πᾶσα ἡ στρατιὴ. πύτῳ δὲ τῷ Ἀρταχαίῃ θύουσι Ἀκάνθιοι ἐκ θεοπροπίου ὡς ἥρωϊ, ἐπονομάζοντες τοὔνομα. Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἀκροκεραύνου Ἀρταχαίεω, ἐποιέετο συμφορήν. οἱ δὲ ὑποδεκόμενοι Ελλήνων τὴν στρατιὴν, καὶ δεξιούμενοι Ξέρξεα, ἐς πᾶν καινὸν ἀπικέατο οὕτω, ὥστε αἰνάστατοι ἐκ τῶν οἰκίων ἐγίνοντο, ὁπόταν Θασίοισι ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίων τῶν σφετέρων λεξαμένοισι τὴν Ξέρξεω στρατιὴν, καὶ δεῖπνα σασι, Ἀντίπατρος ὁ Ὀργέος ἀραιρημένος τῶν ἀστῶν αὐτῶν δόκιμος, ὁμοίᾳ τῷ, μάλιστα ἀπέδειξε ὃν τὸ δεῖπνον, τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου τετελεσμένα. ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι ἄλλῃσι πόλισι οἱ ἐπεστεῶτες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον, τὸ μὲν δεῖπνον κοινόν τι γενέσθαι, οἷα ἐκ πολλοῦ χρόνου προειρημένον, καὶ πολλοῦ προσδεκώμενον. ὅκου δὲ ὡς ἐπύθοντο τάχιστα τὴν ἐπιούρην τὴν προαγγελλόντων, δασάμενοι σῖτον ἐν τῇσι πόλισι οἱ ἀστοί, ἄλφιτά τε καὶ ἄλφιτα ἐποίεον πάντες ὑπὲρ μυριάδας συχνάς. ὅκου δέ, ἑκατὸν ἐστίουν ἢ διακοσίους τιμῆς τὰ κάλλιστα. ἐτρέφοντό τε ὀρνιθας χρυσαίους, καὶ λιμναίους ἔστε οἰκήμασι, καὶ λαπάροισι, ἐς ὑποδοχὰς τοῦ στρατοῦ. ὅκου δὲ, χρυσά τε καὶ ἀργύρεα ποτήρια τε καὶ ἱμπρῆδες ἐπιεδύνοντο, καὶ τάλλα ὅσα ὧν τραπέζεω τίθεται πάντα. τοῦτα μὲν δὴ αὐτῷ τε Βασιλεῖ, καὶ τοῖσι ὁμοσίοισι μετ' ἐκείνου ἐτετοίητο. τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιῇ, τὰ ἐς φορβὴν μοῦνα τετοίμαστο. ὅκως δὲ ἀπίκοιτο ἡ στρατιὴ, σκιδνᾶτο μὲν ἕκαστε ἐπὶ τὰ ἑωυτῶν ἕκαστοι ἔργα. ἐς τὸν αὖτις σταθμὸν ποιεύμενοι τὸν Ξέρξεα. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὴ, ἔσκε ὑπαίθρη Φ. ὡς δὲ δείπνου γίνοιτο ὥρη, οἱ μὲν, δεκόμενοι, ἔχοντο πόνου. οἱ δὲ, ὅκως πλησθέντες νύκτα αὐτοῖ ἀγάγοιεν, τῇ ὑδραίῃ τὴν τε σκηνὴν ἀναπετάσαντες, καὶ τὰ ἐπίπλα πάντα λαβόντες, οὕτω ἀπελαύνεσκον, λείποντες οὐδέν, ἀλλὰ φορόμενοι. ὧδε δὴ Μεγακρέοντες ἀνδρὸς ἀβδηρίτεω, ἔπος ἐν ἐρημίῃ ἐγόγγυ, ὃς συμβουλεύσε Ἀβδηρίτῃσι πανδημεὶ αὐτοῦ καὶ γυναῖκας, ἐλθόντας ἐς τὰ σφέτερα ἱρὰ, ἱζέσθαι ἱκέτας τῶν θεῶν παραιτεομένους, καὶ τῶν λοιπῶν σφι ἀπαμυνεῖν τὸν ἐπόντων κακῶν τὰ ἥμισεα. τῶν τε παρεχόμενον ἔχειν σφι μεγάλῃ χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης οὐ δίς ἑκάστης ἡμέρης ὠνόμισε σῖτον αἱρεῖσθαι. παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ ᾧ ἄριστον πρόειρτο, ὁμοίας τῷ δεῖπνον παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑποδύεσθαι Ξέρξεα ὧδε ὄντα, ἢ κατα μείναντας, κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατρίβεσθαι. οἱ μὲν, δὴ πεζόμενοι, ὁμοίως τὸ ὦπαν τὸ σόμενον ἐπετέλεον. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ακάνθου ὑπεκλάμβανε τοῖσι στρατηγοῖσι τὴν ναυτικὴν στρατὸν ὑποδύεσθαι ἐν Θέρμῃ, ἄπωθε ἀπ' ἑωυτοῦ τὰς νέας περιέπεμπε. Θέρμη δὲ τῇ ἐν τῷ Θέρμαίῳ κόλπῳ οἰκημένῃ, ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος οὕτω τὴν ἐπωνυμίην ἔχει, τάυτῃ γὰρ ἐπωδάνεε σωτερμότατον εἶναι, μέχρι μὲν γὰρ Ακάνθου ὧδέ τε τετραμμένος ὁ στρατὸς ἐκ Δορίσκου τὴν ὁδὸν ἐποιέετο, πρόσω μοίρας ὁ Ξέρξης διασάμενος πάντα τὸν πεζὸν στρατὸν, μίαν αὐτέων ἔταξε παρὰ θάλασσαν ἰέναι ὁμοῦ τοῖ ναυτικῷ. τάυτης μὲν δὴ ἐστρατήγεον, Μαρδόνιός τε, καὶ Μασίστης. ἐτόρη δέ τε τετραμμένη ἥδε τὸ στρατὸ τριπλόοις τὴν μεσόγαιαν, Φ ἐστρατήγεον, Τεύνα τε τύχμης τε, καὶ Σέργις. ἡ δὲ τρίτη τῶν μοιρέων, μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης. ἦιε μὲν τὸ μέσον αὐτέων. στρατηγοὺς δὲ παρείχετο, Σμέρδόμενά τε, καὶ Μεγάβυζον. ὁ μὲν νυν ναυτικὸς στρατὸς ὡς ἀπέβη τὸ Ξέρξεω, καὶ διέπλωσε τὴν διώρυχα τὴν ἐν τοῖ Αθω ἐρυμνίῃ, διέχουσαν δὲ ἐς κόλπον, ἐν τοῖ, Ασσά τε πόλις, καὶ Πίλωρος, καὶ Σίγγος, καὶ Σάρηη οἴκηται, ἐνθεῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τούτου τῆς πολίων στρατιὴν παρελαβε, ἔπλεε ἀπικόμενος ἐς τὸν Θερμαῖον κόλπον, κάμπτων δὲ ἄκρην τὴν Τορωναίην ἄκρην, παραμείβε Ελλωτίδας τὰς δὲ πόλις.

πόλις. ἐκ τῶν, νέας τε καὶ στρατιὴν παρέλαβε. Τορώνην, Γαληψόν. Σερμύλην. Μηκύβερναν. Ολωθον. ἡ μὲν νυν χώρη αὕτη, Σιθωνίη καλέεται. ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Ξέρξεω, σωτάμενον ἀπ' ἀμπέλου ἄκρης ὧδε καναστρέψας ἄκρην, τὸ δὴ πάσης Φ Παλλήνης αὐχένα μάλιστα, ἔνθεῦ τῶν νέας τε καὶ στρατιὴν παρελάμβανε ἐκ Ποτιδαίης, καὶ Αφύτιος, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῶς, καὶ Θεράμβου, καὶ Σκιώνης, καὶ Μένδης, καὶ Σάνης. οὗτοι γὰρ εἰσι οἱ τὴν νῦν Παλλήνην, πρότερον δὲ Φλεγρην καλεομένην νεμόμενοι. παραπλέων δὲ καὶ τούτῳ τῷ χώρῳ, ἔπλεε ὃν τὸ Θερμαῖον κόλπον, παραλαμβάνων στρατιὴν καὶ ἐκ τῶν προσεχέων πολίων τῇ Παλλήνῃ. δουρευούσεων δὲ τῶν Θερμαίῳ κόλπῳ. τῇσι οὐνόματά ὅδε τάδε, Λίπαξος. Κώμβρεια. Λισαί. Γίγωνος. Κάμψα. Σμίλα. Αἴνεια. ἡ δὲ τουτέων χώρη, Κροσσαίη ἔτι καὶ ἐς πόλιν καλέεται. ἀπὸ δὲ Αἰνείης, ἐς τὴν, ἐτελεύτων καταλέγων τὰς πόλις, ἀπὸ τούτης ἤδη, ἐς αὐτὸν τε τὸν Θερμαῖον κόλπον ἐγίνετο τῷ ναυτικῷ στρατῷ πλόος, καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην. πλέων δὲ, ἀπίκετο ἔς τε τὴν προειρημένην Θέρμην, καὶ Σινδόν τε πόλιν, καὶ Χαλέσπην, ὧν τὸν Αξιον ποταμὸν. ὃς οὐρίζει χώρην τὴν Μυγδονίην τε, καὶ Βοττιαίίδα. ἔχουσι τὸ πρὸς θάλασσαν εἰνόν χωρίον, πόλις Ιχναί τε, καὶ Πέλα. ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς, αὐτὸν πρὸς Αξιον ποταμὸν, τὴ πόλιν Θέρμην, καὶ τὰς μεταξὺ πόλις τουτέων, πλημμύρων Βασιλπᾶς, ἐσεπεπτελδύκει. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς, ἐπορεύετο ἐκ τῆς Ακάνθου, τὴν μεσόγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ, βουλόμενος ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι. ἐπορεύετο δὲ διὰ τῆς Παιονικῆς καὶ Κρηστωνικῆς ἐπὶ ποταμὸν Χέδωρον. ὃς ἐκ Κρηστωναίων ἀρξάμενος, ῥέει διὰ Μυγδονίης χώρης, καὶ ἐχέι πε ἐς τὸ ἕλος τὸ ἐπ' Αξιῷ ποταμῷ. πορευομένῳ δὲ τάυτῃ, λέοντές οἱ ἐπεθήκαντο τῇσι σκηνοφόροισι καμήλοισι. καταφοιτέοντο γὰρ οἱ λέοντοι τὰς νύκτας, καὶ λείποντο τὰ σφέτερα ἤθεα, ἄλλου μὲν οὐδενὸς ἅπτόμενοι οὔτε ὑποζυγίου, οὔτε ἀνθρώπου. οἱ δὲ τὰς καμήλους ἐκερᾴζοντο μούνας. θωυμάζω δὲ τὸ ἄτοπον, ὅ, τί ποτε ἐν, τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζον ἀπεχομένους οὗτοι λέοντας, τῇσι καμήλοισι ὧδε τίθεσθαι. τὸ, μήτε πρότερον ὀπτῶντες θηρίον, μήτ' ἐπειρίαντο ἐσθίειν. εἰσὶ δὲ κατὰ τοῦτο τὰ χωρία καὶ λέοντοι πολλοὶ, καὶ βόες ἄγριοι. τῶν, τὰ κέρεα ὑπερμεγάθεα ὅδε τὰ ἐς ὑμᾶς Ελλωτας φοιτέοντα. οὖρος δὲ τοῖσι λέουσι ὅδε, ὁ, τε δὴ Αβδήρεω ῥέων ποταμὸς Νέστος, καὶ ὁ δὴ Ακαρνανίης ῥέων Αχελῶος. οὐτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τοῦ Νέστος οὐδαμόθι πάσης Φ ἐμπροσθεν Εὐρώπης ἴδοι τις ἂν λέοντα, οὔτε πρὸς ἑσπέρης τοῦ Αχελώου ἐν τῇ ὑπολοίπῳ ἠπείρῳ, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ τουτέων τῶν ποταμῶν γινόντα. ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπίκετο ὁ Ξέρξης, ἵδρυσε αὐτοῦ τὴν στρατιὴν. ἐπέσχε δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ στρατοπεδεύόμενον τὴν παραθάλασσαν χώρην, ποσόνδε. ἀρξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ Φ Μυγδονίης, μέχρι Λυδίεώ τε ποταμοῦ, τῆ Αλιάκμονος, οἳ οὐρίζουσι γὴν Φ Βοττιαίίδα τε τῆ Μακεδονίδα, ἐς τὠυτὸ ῥέεθρον τὸ ὕδωρ συμβάλλοντε. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν δὴ ἐν τούτοισι τοῖσι χώρῃσι οἱ Βάρβαροι. τῶν δὲ καταλεχθέντων τουτέων ποταμῶν, ἐκ Κρηστωναίων ῥέων Χέδωρος, μοῦνος οὐκ αὐτέχρησε τῇ στρατιῇ πίνόμενος, ἀλλ' ἐπέλιπε. Ξέρξης δὲ ὁρέων ἐκ Φ Θέρμης οὖρεα τὰ Θεσσαλικὰ, τόν τε Ολυμπον καὶ τὴν Οσσαν, μεγάθεί τε ὑπερμήκεα ἐόντα, δῆλα μέσου τε αὐτέων αὐλῶνα εἶναι, δι' οὗ ῥέει ὁ Πηνειὸς, ἀκούων τε εἶναι τάυτῃ ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέρουσαν, ἐπεθύμησε πλώσας θεήσασθαι τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ὅτι τὴν ἄνω ὁδὸν ἐμελλε ἐλᾶν, δῆλα Μακεδόνων τῶν κατύπερθε οἰκημένων ἐς Περραιβοὺς παρὰ Γόννον πόλιν. τάυτη γὰρ ἀσφαλέστατον ἐπωδάν ἐστι εἶναι. ὡς δὲ ἐπεθύμησε, καὶ ἐποίεε τοῦτο τάδε, ἐσβὰς ἐς Σιδωνίην νέα, ἐς τὴν τὸν ἐόν ἐσέβαινε ἀεὶ ὅκως οἱ ἐθέλοι ποιῦν ποιῆσαι, ἀνέμενε σημήιον καὶ τοῖσι ἄλλοισι ἀνάγεσθαι, κατέλιπε δὲ αὐτοῦ τὸν πεζὸν στρατὸν. ἐπεὶ δὲ ἀπίκετο, καὶ ἐθέσατο Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ἐν θωύματι μεγάλῳ ἐγένετο. καλέσας δὲ τοὺς κατηγεμόνας Φ ὁδοῦ, εἴρετο εἰ τὸν ποταμὸν ὅδε παρατρέψαντα ἔστιν ἐς θάλασσαν ὑγαγαγεῖν, τὴν δὲ Θεσσαλίην λόγος ὅδε ποτὲ λαιὸν εἶναι λίμνην, ὥστε γε συγκεκλῃσμένην πάντοθεν ὑπερμήκεσι οὔρεσι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἠῶ ἔχοντα. τόν τε Πήλιον οὖρος, καὶ ἡ Οσσα ἀκρόκλειοι, συμμίσγοντα τὰς ὑπωρείας ἀλλήλοισι. τὰ δὲ πρὸς Βορέω ἄνεμον, Ολυμπος. τὰ δὲ πρὸς ἑσπέρης, Πίνδος. τὰ δὲ πρὸς μεσαμβρίην τε, καὶ ἄνεμον νότον, ἡ Οθρυς, τὸ μέσον δὲ τουτέων τῶν λεχθέντων οὐρέων, ἡ Θεσσαλίη ὅδε, ἐοῦσα κοίλη. ὥστε ὧν ποτε

μῶν καὶ ἄλλων συχνῶν ἐς αὐτὰ ἐσβαλλόντων, ὥστε δὴ νοκιμώτατα τῶν Ελλήνων, Μιλησίους, καὶ Αἰνιήνας, καὶ Ὀρχομενίους, καὶ Ἐνιπέας, καὶ Παμίσου, οἱ μὲν νῦν ἐς τὸ πεδίον τοῦτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν οὐρέων τῶν περικλιόντων τὴν Θεσσαλίην οὐνομαζόμενοι, λίβος ἐνὸς αὐλῶνος καὶ τούτου εεινοῦ, ἔκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, πᾶσυμμίσγοντος τὸ ὕδωρ πάντος ἐς τωὐτό. ἐπεὰν δὲ συμμίχθεωσι τάχιστα, γνῶθι τῶν ἤδη ὁ Μηνειὸς τοῦ οὐνόματα κατακρατέων, καὶ ὠνύμους τοῦ ἄλλους ποιέει εἶναι. τὸ δὲ παλαιὸν λέγεται οὐκ ἐόντος κω τοῦ αὐλῶνος καὶ διέκρεον τούτου, τοῦ ποταμοὺς τούτους, καὶ πρὸς κοῖσι ποταμοῖσι τούτοισι τὴν Βοιβηίδα λίμνην, οὔτε οὐνομάζεσθαι κατάπροι νῦν, ῥέειν τε οὐδενὸ ἧσσον ἢ νῦν. ῥέοντας δὲ ποιέειν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλαγος. αὐτὰρ μὲν νῦν Θεσσαλοί φασι Ποσειδέωνα ποιῆσαι τὰ αὐλῶνα, δοκέειν δὲ οὗ ῥέει ὁ Μηνειός, οἰκότα λέγοντος. ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδέωνα τὴν γῆν σείειν, καὶ τὰ διεσπασμένα τοῦτο σεισμοῦ τοῦ θεοῦ τούτου ἔργα εἶναι, λίην ἐκεῖνο ἰδὼν, φαίη Ποσειδέωνα ποιῆσαι. ἔργον γὰρ δῆλόν σεισμοῦ ὡς ἐμοὶ φαίνεται ἡ διάστασις τῶν οὐρέων. οἱ δὲ κατηγόρηοι ἐρημένου Ξέρξεω εἰ ἔστι ἄλλη ἔξοδος ἐς θάλασσαν τοῦ Μηνειῶ, ἐξεπιστάμενοι ἀτρεκέως, εἶπεν. Βασιλεῦ, ποταμῶ τούτω οὐκ ἔστι ἄλλη ἐξήλυσις ἐς θαλασσαν κατήκουσα, ἀλλ' ἥδε αὕτη. οὔρεσι γὰρ πᾶσι περιεφάνωται πᾶσα ἡ Θεσσαλίη. Ξέρξεα δὲ λέγεται ἐπᾶξαι πρὸς ταῦτα, σοφοὶ ἄνδρα εἶναι Θεσσαλοί. ταῦτ' ἄρα πρὸ πολλοῦ ἐφυλάξαντο, γνωσιμαχέοντος καὶ τἄλλα, καὶ ὅτι χώρην ἄρα εἶχον δυαίρετόν τε, καὶ ταχυάλωτον. ἐν γὰρ ποταμοῦ πρῆγμα αὖ μοῦνον ἐπεῖναι σφέων ὑπὸ τὴν χώρην, χώματι ἐκ τοῦ αὐλῶνος ἐκβιβάσαντα, καὶ παραπρήσαντα οἷ ὧν νῦν ῥέει ῥέεθρων. ὥστε Θεσσαλίην πᾶσαν ἔξω τῶν οὐρέων ὑπὸ βρυχίης γενέσθαι. ταῦτα δὲ ἔχοντα ἔλεγε ἐς σφέας Αλεύεω παῖδας, ὅτι πρῶτοι Ελλήνων ἐόντος Θεσσαλοί, ἔδοσαν ἑωυτοὺς Βασιλέϊ, δοκέων ὁ Ξέρξης ἀπὸ πάντας σφέας τοῦ ἔθνεος ἐπαγγέλλεσθαι Φιλίην. εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ θεησάμενος, ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην. ὁ μὲν δὴ, πρὸ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συχνάς. τὸ γὰρ δὴ οὖρος τὸ μακεδονικὸν ἔνειρε βρῆσσης τρισὶ μοίρεις, ἵνα τάυτη διεξίη ἅπασα ἡ σρατιὴ ἐς Βραιδούς. οἱ δὲ δὴ λιμήνυδε οἱ ἀποπεμφθέντες ἐς τὴν Ελλάδα ὧν γῆς αἴτησιν, ἀπίκατο οἱ μὲν, λιχνοί. οἱ δὲ, φέροντες γῆν τε καὶ ὕδωρ. τῶν δὲ ὄντων ταῦτα, ἐγγύνεο οἵδε. Θεσσαλοί. Δόλοπες. Ενιῆνες. Περραιβοί. Λοκροί. Μαγνῆτες. Μηλιέες. Αχαιοί οἱ φθιῶται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοί, πλὴν Θεσπιέων τε, καὶ Πλαταιέων. ὧν τούτοισι οἱ Ελλῆνες ἔταμον ὅρκιον, οἱ δὲ βαρβάρῳ πόλεμον ἀειρόμενοι. τὸ δὲ ὅρκιον ὧδε ἔχει. Οσοι δὲ Πέρσῃ ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ελλῆνες ἐόντες, μὴ ἀναγκαζόντων, κατεστάντων σφι ἐν τῷ πρήγματος, τούτους δεκατεύσας τοῖσι θεοῖσι τοῖσι ἐν Δελφοῖσι θεῷ. τὸ μὲν δὴ ὅρκιον ὧδε ἔχει τοῖσι Ελλησι. ἐς δὲ Αθήνας καὶ Σπάρτην ἐκ ἀπέπεμψε Πέρσης ὧδε γῆς αἴτησιν εἵνεκα, πρότερον Δαρείου πέμψαντος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, οἱ μὲν, αὐτέων οὐ αὐτέοντας ἐς τὸ βάραθρον, οἱ δ' ἐς φρέαρ ἐμβαλόντες, ἐκέλευον γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐκ τουτέων φορέειν παρὰ βασιλέα. τουτέων μὲν εἵνεκα οὐκ ἀπέπεμψε Ξέρξης οὐ αὐτήσοντας. ὅτι δὲ τοῖσι Αθηναίοισι ταῦτα ποιήσασι οὐ λίμνυκας συνήνεικε ἀνεθέλητον γενέσθαι, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρη καὶ ἡ πόλις ἐδηώθη. ἀλλὰ τοῦτο οὐ δοκέει τούτῳ τῷ αἰτίῳ γενέσθαι. κοῖσι δὲ ὧν Λακεδαιμονίοισι μῆνις κατέσκηψε Ταλθυβίου τοῦ Αγαμέμνονος λιμνυκος. ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Ταλθυβίου ἱρόν. ἔσι δὲ καὶ ἀπόγονοι Ταλθυβίου, Ταλθυβιάδαι καλεόμενοι, τοῖσι αἱ λιμηνυίαι αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γέρας δίδοντο. μετὰ δὲ ταῦτα, κοῖσι Σπαρτιήτῃσι καλλιρρήσαι θυσμηνίοισι οὐκ ἐδωίαξε. τοῦτο δ' ὦν χρόνου συχνοῦ ἐγένετο. ἀχθομένων δὲ, καὶ συμφορῇ χρεωμένων Λακεδαιμονίων, ἁλίης τε πολλαχοῖς συλλεγομένης, καὶ λιμηνυμα ποιόνδε ποιεύμενον, ἔστε βουλοίτο Λακεδαιμονίων πᾶσι Σπάρτης ἀρθμήσκειν, Σπερθίης τε ὁ Ανηρίστου καὶ Βούλις ὁ Νικόλεω, ἄνδρε Σπαρτιῆται, φύσει τε γενόμενοι εὖ, καὶ χήμασι ἀνήκοντες ὀλίγα τῶν πασέων, ἐθελοντὰ τοῦ ἐόντα ποινὴν τίσαι Ξέρξῃ τοῦ Δαρείου λιμηνυκος τῷ ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένῳ. οὕτω Σπαρτιήτας κούους ὡς ἀποθανουμένους ἐς Μήδους ἀπέπεμψαν. αὗται τε ἡ τόλμα κουτέων τῶν ἀνδρῶν θωύματος ἄξιη, καὶ τάδε πρὸς κούσι τὰ ἔπεα. πρὸ δόμενοι γὰρ ὅτι Σοῦσα, ἀπικνέονται παρὰ Υδάρνεα. ὁ δὲ Υδάρνης, ὢν μὲν γένος Πέρσης, στρατηγὸς

στρατηγὸς δὲ τῶν παραθαλασσίων ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ασίῃ. ὃς σφέας ξείνια ποιεύμενος, εἴρετο τάδε. ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τί δὴ φεύγετε βασιλεῖ φίλοι γενέσθαι; ὁράτε γὰρ ὡς ἐπίστεται βασιλεὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς τιμᾶν, ἐς ἐμέ τε καὶ τὰ ἐμὰ πρήγματα ἀποβλέποντος. οὕτω δὴ καὶ ὑμεῖς εἰ σοιεῖτε ὑμέας αὐτοὺς βασιλεῖ, διεσόψεσθε γὰρ παῦτα ἄνδρα ἐόντα ἀγαθόν, ἕκας τε ἂν ὑμέων ἄρχοι γῆς Ελλάδος, μέγα τε βασιλεύς. παῦτα ὑστεκρίναντο τάδε. Υδάρνεα, οὐκ ἴσα γίνεται ἡ συμβουλὴ ἡ ἐς ὑμέας τείνουσα. τοῦ μὲν γὰρ πειρημένου συμβουλεύεις, τοῦ δὲ ἀπείρου ἐόν. τὸ μὲν γὰρ μέγα τε ἔναι ἐπίσταμαι, ἐλευθερίης δὲ οὔκω ἐπειράθης. οὔτ' εἰ ἔσι γλυκύ, οὔτ' εἰ μή. εἰ γὰρ αὐτῆς πειρήσαιο, οὐκ ἂν μόρσαι συμβουλεύοις ἡμῖν πρὸς αὐτῆς μάχεσθαι, ἀλλὰ καὶ προσεπικεῦσαι. τοῦτα μὲν Υδάρνεα ἀμείψαντο. γνῶθι τῶν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς Σοῦσα, καὶ Βασιλέϊ ἐς ὄψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν τοῦ μέγα φορυφόρων λεληθυόντων, ἡ ἀνάγκη σφι προσφέροντας προσκυνέειν Βασιλέα προσπίπτοντας, οὐκ ἔφασαν ὠθεόμενοι ἐπ' αὐτέων ἀδυνήσεσθαι ποιῆσαι ταῦτα οὐδαμᾶ. ὅτε γὰρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνέειν, οὔτε κατὰ ταῦτα ἥκειν. ὡς δὲ ἐπεμάχεσαντο οὕτω, δεύτερά σφι λέγουσι τάδε, καὶ λόγου χρεῖος ἐχόμενα. ὦ Βασιλεῦ Μήδοισι, ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι αὐτὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀποτομώσας ληρύκων, ποινὴν ἐκείνων τίσοντας. λέγουσι δὲ αὐτοῖσι ταῦτα, Ξέρξης ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, οὐκ ἔφη ὁμοῖος ἔσεσθαι Λακεδαιμονίοισι. ἐκείνους μὲν γὰρ συγχέαι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτείναντας ληρυκας. αὐτὸς δὲ τὰ ἐκείνοισι ὠνείδισε, ταῦτα οὐ ποιήσειν. οὐδ' αὐτὰ ἀποκτείνας ἐκείνους, ἀπολύσειν Λακεδαιμονίους φίλους. οὕτω ἡ Ταλθυβίου μῆνις. καὶ ταῦτα ποιησάντων Σπαρτιητέων, ἐπαύσαντο τοῦ παραυτίκα, ἐκεῖ πρὸς ἀπονοσησάντων ἐς Σπάρτην Σπερθιείῳ τε, καὶ Βούλιος. χρόνῳ δὲ μετέπειτα τὰ πολλῷ, ἐπηγέρθη κατὰ τὴν Πελοποννησίων καὶ Αθηναίων πόλεμον ὡς λέγουσι Λακεδαιμόνιοι. τοῦτό μοι ἐν τοῖσι θειότατον φαίνεται γενέσθαι, ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ὁ ἀγγέλους ἡ Ταλθυβίου μῆνις, οὐδὲ ἐπαύσατο πρὶν ἡ ἐξήλθε, τὸ δίκαιον οὕτω ἔφερε. τὸ δὲ συμπεσεῖν ἐς τοὺς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τουτέων τῶν ἀναβάντων πρὸς Βασιλέα ἐπὶ τὴν μῆνιν, ἐς Νικόλαν τε τὸν Βούλιος, καὶ ἐς Ανήριστον τὸν Σπερθίεω, ὡς εἶλε ἁλίεας σφέων ἐκ Τίρυνθος, ὀλιγάνδρους πανάπλωσας πλήρεϊ ἀνδρῶν, δόκιμον ὦν μοι ὅτι θεῖον ἐγένετο τὸ πρῆγμα ἐκ Φερμίνου. οἱ γὰρ πεμφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἄγγελοι ἐς τὴν Ασίην, πρὸς ἀνδρῶν τουτέων ἀκέοντο ἐπὶ Σισύφεω τοῦ Τύρνθος ὀργήκου Βασιλῆος, καὶ Νικολάου τοῦ Πύθεω ἀνδρὸς ἀβδηρίτεω, ἥλωσαν κατὰ Βισάνθην τὴν ἐν Ελλησποντῳ. καὶ ἀπαχθέντες ἐς τὴν Ἀσίην, ἀπέθανον ὑπὸ Αθηναίων. μετὰ δὲ αὐτέων, καὶ Αριστέας ὁ Ασίδαμάντου, κορινθίου ἀνήρ. ταῦτα μὲν νῦν πολλοῖσι ἔτεσι ὕστερον ἐγένετο τοῦ Βασιλέος τόλου. ἐπάνειμι δὲ ὀπίσω τοῦ πρότερον λόγου. Η δὲ στρατηλασίη ἡ Βασιλέος, οὔνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ' Αθήνας ἐλαύνει, κατίστο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ελλάδα. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ Ελληνες, οὐκ ὁμοίως πάντες ἐπιστέωτο. οἱ μὲν, γὰρ αὐτέων δόντες γῆν καὶ ὕδωρ τῷ Πέρσῃ, ἔχον θάρσος ὡς οὐδὲν πεισόμενοι ἄχαρι πρὸς τοῦ βαρβάρου. οἱ δὲ, δόντες, ἐν δείματι μεγάλῳ κατέστασαν, ἅτε οὔτε νεῶν ἐουσέων ἐν τῇ Ελλάδι ἀριθμὸν ἀξιομάχων δεκέσθαι τὸν ἰόντα, οὔτε βουλομένων τῶν πολλῶν αὐτάπτεσθαι τοῦ πολέμου, μεδιζόντων δὲ πρόθυμως, ἐνθαῦτα καὶ ἀναγκαίη ἐξέρχομαι γνώμην ἀποδέξασθαι. ἐπίφθονον μὲν πρὸς τὸν πλέονων ἀνθρώπων. ὅμως δὲ, τῇ, γέ μοι φαίνεται εἶναι ἀληθές, οὐκ ἐκχήσω. οἱ Αθηναῖοι καταῤῥωσθέντες τὸν ἰόντα λιμένδωον, ἐξέλιπον τὴν σφετέρην. καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μείναντες, ἔδοσαν σφέας αὐτοὺς Ξέρξῃ κατὰ τὴν θάλασσαν, οὐδαμοὶ ἂν ἐπειρῶντο αὐτιούμενοι Βασιλεῖ. εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασσαν μηδεὶς ἐκεῖνον τὸν Ξέρξεα, κατά γε ἂν τὴν ἤπειρον τοιάδε ἐγένετο. εἰ καὶ πολλοὶ τειχέων λιθώνδε ἦσαν ἐληλαμένοι ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ Πελοποννησίοισι, πρόδοντος ἂν Λακεδαιμόνιοι τοὺς τῶν συμμάχων οὐκ ἐθέλοντας, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης κατὰ πόλιες ἁλισκομένων ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ τοῦ Βαρβάρου, ἐμουσώθησαν. μουσωθέντες δὲ ἂν, καὶ ἀποδεξάμενοι ἔργα γενναῖα, ἀπέθανον γενναίως. ἢ ταῦτα ἂν ἔπαθον ἢ πρὸ τοῦ, ὁρῶντες ἂν τοὺς ἄλλους Ελληνας μηδίζοντας, ὁμολογίην ἂν ἐχρήσαντο πρὸς Ξέρξεα. καὶ οὕτω ἂν ἐπ' ἀμφότερα ἡ Ελλὰς ἐγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι, τῶν

σι. τὴν γὰρ ὠφελείω τὴν τῶν τειχέων τῶν ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ ἑλπομένων, οὐ δικαίωμα αὐτοῖσι εἶναι ἤτις ἂν ὦ, βασιλεῦ· ὧν κρατέοντος σεῦ θαλάσσης. νῦν δὲ Ἀθωναίους ἂν τις λέγων σωτῆρας γνώσεαι σεῦ Ἑλλάδος· οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι ταληθές. οὗτοι γὰρ ὧν ὁκοτέρα τῶν πραγμάτων ἐτράποντο, τούτων ἐρέειν ἔμελλε. ἑλομένοισι δὲ τὴν Ἑλλάδα πρόθυμοι ἐλευθέρην ὧν, ὅσοι μὴ ἐμήδισε, αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλέα μεταλλόντες θεούς ἀνωσάμενοι, οὐδὲ σφέας χρησμὸς φοβήσας ἐλθόντας ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς σῆμα βαλόντας, ἔπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα. ἀλλὰ καταμείναντες, αὐτέχνοι τοῦ πλόντος ὧν τὴν χώρην σῴζεσθαι. τῶν μὲν δὴ οἱ Ἀθωναῖοι ὀλίγον πρόσω ἦσαν Δελφοὺς θεοπρόπους, χρησομένους ἦσαν ἔκιμοι. καί σφι ποιήσασι πρὸ τοῦ ἱροῦ τὰ νομιζόμενα, ὡς ὀλίγον μέγαρον ἐσελθόντι ἴζονται, ἱκέται ἡ Πυθίη, τῇ οὔνομα ἦν Ἀριστονίκη τάδε.

10 » Ὦ μέλεοι, τί κάθησθε; λιπὼν φυγὴν ἔχε τὰ γαίης
» Δώματα, καὶ πόλιος προχοὰς ὀξέος ἄκρα κάρηνα.
» Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μένει ἔμπεδον, οὔτε τὸ σῶμα,
» Οὔτε πόδες νέαται, οὔτ' ὤν χέρες, οὔτέ τι μέσσης
» Λείπεται, ἀλλ' ἄζηλα τέλει. κατὰ γάρ μιν ἐρείπει,
» Πῦρ τε καὶ ὀξὺς Ἄρης, συνελαύνων ἅρμα Συρίηνων.
» Πολλὰ δὲ λιπὰν ἀκρεῖ πυργώματα, λεῖ πόσον οἷον.
» Πολλοὺς δ' ἀθανάτους νηοὺς μαλερῷ πυρὶ δώσει.
» Οἱ που νῦν ἱδρῶτι ῥεόμβοισι ἑστήκασι,
» Δείματι παλλόμενοι. κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
» Αἷμα μέλαν λείχουσι πρόδρομον κακότητος ἀνάγκης.
» Ἀλλ' ἴτον ἐξ ἀδύτοιο, κακοῖο δ' ὦκα πίσυνα θυμόν.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθωναίων θεοπρόποι, συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχόμενοι. πεβαλλουσι δὲ σφέας αὐτοὺς ἐκ τοῦ κακοῦ τοῦ ἐνεστεῶτος. Τίμων ὁ Ἀνδροβούλου τῶν Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος, ὁμοίως δοκέει μάλιστα σωτηρίην βουλεύσασθαι ἐκ τῆς παρεούσης, ἐπὶ τὰ ἔσχατα ἀπικομένοισι. κελεύει δὲ τοὺς ἱκέτας χρᾶσθαι δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας. πειθομένοισι δὲ ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ λέγουσι, ὦ ναξ, χρῆσον ἡμῖν ἀμείνονα περὶ τῆς πατρίδος, αἰδεσθεὶς τὰς ἱκετηρίας τάσδε τὰς, τι ἦκομεν φέροντες. ἢ οὐκ ἀπιμεν ἐκ τοῦ ἀδύτου, ἀλλ' αὐτοῦ τῇδε μενέομεν ἔστ' ἂν καὶ τελευτήσωμεν. ταῦτα λέγουσι, ἡ πρόμαντις χρᾷ δεύτερα τάδε.

30 » Οὐ δύναται Παλλὰς Δί' ὀλύμπιον ἱλάσασθαι,
» Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.
» Σοὶ δὲ τόδ' αὖτις ἔπος ἐρέω, ἀδάμαντι πελάσσας.
» Τῶν ἄλλων γὰρ ἁλισκομένων ὅσα Κέκροπος οὖρος
» Ἐντὸς ἔχει, ἠδὲ μάχης τε Κιθαιρῶνος ζαθέοιο,
» Τεῖχος τριτογενὴς ξύλινον δίδοι οὐρόσπορ Ζεύς,
» Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τό σε, τέκνα τ' ὀνήσει.
» Μὴ δὲ σύ γ' ἱππόσωλόν τε μένειν καὶ πεζὸν ἰόντα
» Γομὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν, ἥσυχος, ἀλλ' ὀπίσω χώρει.
» Νῶτον ὑπεξενέψας, ἔσσι ποτὲ καὶτὸς ἐσσυ.
» Ὦ θεία Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,
» Ἢ που σκιδναμένης Δημήτορος, ἢ συνιούσης.

Ταῦτά σφι, ἢ πρώτοισι γὰρ ἦν πρωτοφανῆ καὶ ἐμοὶ καὶ ἐσόκιε εἶναι, συγγραψαμένοισι, ἀπαλλάσσοντο ἐς τὰς Ἀθήνας. ὡς δὲ ἀπελθόντες οἱ θεοπρόποι ἀπήγγελλον ἐς τὸν δῆμον, γνῶσαι πολλὰὶ καὶ ἄλλαι ἐγίνοντο, διζημένοισι τὸ μαντήιον. καὶ ὧδε σωτεσκήψασθαι μάλιστα. τῶν πρεσβυτέρων ἔλεγον μετεξέτεροι, δοκέειν σφι τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν χρῆσαι πρυτανεσθαι. ἦν γὰρ ἀκρόπολις τοπάλαι τῶν Ἀθωναίων ῥηχῷ ἐπέφρακτο. οἱ μὲν, δοκὲ κατὰ τὸν φραγμόν, σωτερόν τινα τοῦτον τὸν ξύλινον τεῖχον εἶναι. οἱ δ' αὖ ἔλεγον τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεόν.

τὸν θεόν. καὶ τούτοισι παραρτέεσθαι ἐκέλευον, τἄλλα ἀπέντας, οὗ ὧν δὴ τὰς νέας λέγοντες εἶναι τὸ ξύλινον τεῖχον, ἐσφαλὲς τὰ δύο τὰ τελευταῖα ῥηθέντα ἐκεῖνό σφι Πυθίης, Ὦ θεῖε Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν, Ἤτοι σκιδναμένης Δημήτορος, ἢ συνιούσης. ἦν ταῦτα τὰ ἔπεα, συνεχέοντο ἀεὶ γνῶμαι τῶν φαμένων τὰς νέας τὸ ξύλινον τεῖχον εἶναι. οἱ γὰρ χρησμολόγοι τούτῳ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμῖνα δεῖ σφεας ἐσωθῆναι, ναυμαχίῃ τῇ σκευασμένοι. ἦν δέ τις τῶν Ἀθωναίων ἀνὴρ ὀλίγον πρότερον νεωστὶ παρελών, τῷ, οὔνομα μὲν ἦν Θεμιστοκλέης, πατὴς δὲ Νεοκλέος ἐκαλέετο. οὗτος ὦν ἀνὴρ, οὐκ ἔφη τοῦτο ὀρθῶς οὕτω χρησμολογέειν συμβαλλεσθαι, λέγων τοιάδε, εἰ δὴ Ἀθωναίοισι εἶχε τὸ ἔπος εἰρημένον ἦόν κως, οὐκ ἂν οὕτω μοι δόκεεν ἡπίως χρηθῆναι, ἀλλὰ ὦ μέλε Σαλαμὶς, αὐτὴ τοῦ ὦ θεῖα Σαλαμὶς. ἔπρεπε γε ἐμέλλον οἱ οἰκήτοροι ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσειν. ἀλλὰ γὰρ δὴ τοὺς πολεμίους τῷ δεῷ εἰρηκέναι τὸ χρηστήριον συλλαμβάνοντα κατὰ τὸ ὀρθόν, ἀλλ' οὐκ δὴ Ἀθωναίους. παρασκευάζεσθαι ὦν αὐτοὺς ὡς ναυμαχήσοντας σωτεβούλευε, ὡς τούτου ἐόντος τοῦ ξυλίνου τείχεος. τούτῳ Θεμιστοκλέους ἀποφαινομένου, Ἀθωναῖοι τοῦτό σφι ἔγνωσαν αἱρετώτερα εἶναι μᾶλλον, ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ οὐκ ἔων ναυμαχέειν ἀπέτεινον. τὸ δὲ σύμπαν εἶναι, οὐδὲ χεῖρας ἀντιτείνεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρην τὴν ἀττικὴν, ἄλλην τινὰ οἰκίζειν. ἐτόρνα τε Θεμιστοκλέι γνώμη ἐμπεσοῦσα τάυτης δὴ καιρὸν ἁρίσθυσε, ὅτε Ἀθωναίοισι, γνωμέων χρημάτων μεγάλων ἐν τῷ κοινῷ, τάλαντα, ἐκ τῶν μετάλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀργυρείων, ἔμελλον λαμβάνειν ὀρχησόν ἕκαστος δέκα δραχμὰς, πόλιν Θεμιστοκλέης αὐγνωσε Ἀθωναίους τῆς διαιρέσιος τῶν τῆς παρουσαμένους, νέας τούτῳ τῷ χρημάτων ποιήσασθαι διὰ τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγω. οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος σύσας, ἔσωσε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκώσας θαλασσίους γενέσθαι Ἀθωναίους. ἀέ δὲ, ὃν τρόπον ἐποιήθησαν, οὐκ ἐχρήσαντο. δὴ σφέων δὲ οὕτω τῇ Ἑλλάδι ἐγένοντο. αὐτοί τε δὴ ἀέ νέοι τοῖσι Ἀθωναίοισι προστοιηθεῖσαι, ἐπῆρχον, ἑτέρας τε ἔδεε προσναυπηγέεσθαι. ἔδοξε τε σφι μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευομένοισι, ὡς ἐόντα ὦν τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον, δέκεσθαι τῇσι νηυσὶ παρὰ τοὺς θεοὺς τοὺς θεῶν πειθομένους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι. τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦτα, τοῖσι Ἀθωναίοισι ἐγένετο. συλλεγομένων δὲ ὧν τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι Ἑλλήνων τὰ ἀμείνω φρονεόντων, καὶ διδόντων σφίσι λόγον καὶ πίστιν, ἐνῆσαν ἐδόκεε βουλευομένοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλλαξεσθαι τάς τε ἔχθρας, καὶ σὺν κατ' ἀλλήλους ἐόντας πολέμους. ἔσαν δὲ πρός τινας καὶ ἄλλους ἐγκεχειρημένοι. ὁ δὲ ὧν μέγιστος, Ἀθωναίοισί τε καὶ Αἰγινήτῃσι. μετὰ δὲ, ὡς ἐνόμιζον Ξέρξεα σὺν τῷ στρατῷ ἐν Σαρδίσι, ἐβουλεύσαντο κατασκόπους πέμπειν ὃν τὴν Ἀσίην τὴν βασιλέος πρηγμάτων. ὃν Ἀργεῖόν τε ἀγγέλους ὁμαιχμίην σωθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην. καὶ ἐσ Σικελίην ἄλλους πέμπειν παρὰ Γέλωνα τὸν Δεινομένεος, ἐς τε Κέρκυραν, κελεύοντας βοηθέειν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐς Κρήτην ἄλλους, φρονήσαντες εἶκος εἶναι τὸν γε νοῦν τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ εἰ συγκύψαντες τὸν πρόσοισιν πάντες ὡς ἐνὸς ἀδύνατοι ὁμοίως πᾶσι τοῖσι Ἕλλησι, τὰ δὲ Γέλωνος πρήγματα, μεγάλα ἐλέγετο εἶναι, οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν ἁ πολλὸν μέζω, ὡς δὲ καὶ τοῦτό σφι ἔδοξε, καταλυσάμενοι τὰς ἔχθρας. πρῶτα μὲν κατασκόπους πέμπουσι ἐς τὴν Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπιγμένοι τε ἐς Σάρδις, καὶ κατάμαθόντες τὴν βασιλέος στρατιὴν, ὡς ἐπῆισοί εἰσι γεφυρώσαντος τὸν Ἑλλήσποντον βασιλέος στρατοῦ διὰ τὴν Εὐρώπην, βασανισθέντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ, ἀπήγοντο ὡς ἀκλεῶς ἀπολούμενοι. καὶ τοῖσι μὲν, κατεκείρετο θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο τοῦτο, μεμφθεὶς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην, πέμπει τῶν τινας δορυφόρων, ἐντειλάμενος ἢν καταλάβωσι οὓς κατασκόπους ζώντας, ἄγειν παρ' ἑωυτόν. ὡς δὲ ἐπὶ πεζεύοντας αὐτοὺς κατέλαβον, καὶ ἦγον ἐς ὄψιν τὴν βασιλέος, τρισθύτην πυθόμενος ἐπὶ οἷσι ἦλθον, ἐκέλευσε σφέας οὓς δορυφόρους, πολεμίοντας ὧδε εἰκνυδὶ τοῦτο τε μὲν πεζὸν στρατὸν, καὶ τὴν ἵππον. ἐπὶ δὲ τούτοισι θεύμενοι ἔωσι πλήρεες, ἀπιέμπειν ἐς τὴν, ἐν αὐτοὶ ἐβέλωσι χώρην ἀσινέας. ὧδε λέγω δὲ τὸν λόγον τόνδε. τούτοισι γὰρ ἐπέλευε, ὡς εἰ μὲν ἀπόλοντο οἱ κατάσκοποι, οὐτ' ἂν τὰ ἑωυτοῦ πρήγματα προεπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἐόντα λόγου μέζω, οὔτ' ἂν τῶν πολεμίων μέγα ἐσηνέατο, ἄνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες. νοεόντων δὲ τούτων ἐς τὴν Ἑλλάδα, δοκέειν ἔφη ἀκούσαντας οὓς Ἕλληνας τὰ ἑωυτοῦ πρήγματα πρὸς τοῦ σόλου

τῶ γινομένω, παρασ'άσειν σφέας τλὺ ἰδίλν ἐλευθερίλν, καὶ οὕτω οὐσὲ δί'σειν ἐτ' αὐτοῖς
στρατηλατέοντας πρήγματα ἔχειν. οἶκε δὲ αὐτὸ αὖτι ἡ γνώμη τῆ γε ἄλλη. ἐὼν γὰρ ἀβύσ'ω ὁ Ξέρξης, εἰσὲ πλοῖα ἐκ τῶ πόντου σιτηγωγὰ, διεκπλώοντα τὴν Ελλήσποντον, ἐς τι Αἰγιναν, καὶ Πελοπόννησον κομίζοντα. οἱ μὲν σ'ὴ πάντες ἀυτῶ ὡς ἐπύθοντο πολεμίας ἐόντας τὰς πλοῖα, ἐκτῖμοι ἔσαν αἱρέειν αὐτὰ, ὀβολὲπεντες ὀν τὸν Βασιλῆα, ὁκότε παραγγελέει. ὁ δὲ Ξέρξης εἰρόμενο αὐτῶ ὅκη πλέοιεν. οἱ δέ, εἶπαν, ὀν τοῦ σοὺς πολεμίους σ'έσοντα σὺν ἄγοντες. ὁ δὲ, ἐπολαβὼν ἔφη, οὐκῶν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ πλέομεν γὠθαπερ καὶ οὗτοι, τοῖσι τε ἄλλοισι ἀβρυτμέ-
νοι, καὶ σίτῳ. τί σ'ῆτε ἀδικέουσι οὗτοι ἡμῆν σιτία παρακομίζοντες; οἱ μὲν νυν κατάσκοποι οὕτω θεησάμενοί τε, καὶ ἀκριεμφθέντες, ὑπέστησαν ὀν τλὺ Εὐρώπλω. οἱ δὲ σωωμότοι Ελλήνων ὧλ τῷ Πέρσῃ, μετὰ τλὺ ἀποπεμψιν τῶν κατασκόπων, σ'ύστερα ἔπεμπον ὀν Αργον ἀγγέλους. Αργεῖοι δὲ λέγουσι τὰ κατ' ἑωϋτοὺς γεγένεσθαι ὧδε. πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα καταρχὰς τὰ ἐκ τῶ Βαρβάρου ἐγειρόμενα ὧλ τλὺ Ελλάσ'α. πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὡς σφέας οἱ Ελλλωες παρέσονται παραλαμβάνοντες ὧλ τὸν Πέρσλω, πέμψαι θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπειρησομένους ὅ τι σφι μέλλει ἄριστον ποιέεσι γενέσθαι. νεωστὶ γὰρ σφέων τεθνάναι ἑξακισχιλίους ὑπὸ Λακεσ'αιμονίων, καὶ Κλεομένεω τῶ Αναξανδρίδεω. σφὶ σ'ὲ ταῦτα πυθόμενοι ἔπεμπον. τλὺ δὲ Πυθίλν ἐπειρωτῶσι αὐτοῖσι, ἀνελεῖν τάδε.

» Εχθρὲ πόδικτόνεοσι, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
» Εἰσω τὸν πρόβολον ἔχων, πεφυλαγμένω ἦσο,
» Καὶ κεφαλλὼ πεφύλαξο. κάρη δὲ, τὸ σῶμα σαώσει.

Ταῦτα μὲν τλὺ Πυθίλν χρῆσαι πρότερον. μετὰ δὲ, ὡς ἐλθεῖν σφέας ἀγγέλους ἐσ σ'λὸ Αργ-
ον, ἐσελθεῖν ὧλ τὸ Βουλευτήριον, καὶ λέγειν τὰ ὑπεταλμένα. σφέας δὲ, πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκείναθαι, ὡς ἐκτῖμοί εἰσι Αργεῖοι ποιέειν ταῦτα, τελέοντα ἔτεα εἰρήνλν ἀπεσάμενοι Λακεσ'αιμονίοισι, καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης σ'ὶ συμμαχίης. καίπι κατά γε τὸ σ'έκαιον γίνεσθαι τλὺ ἡγεμονίλν ἐωϋσ'ὸν, ἀλλ' ὅμως σφι ἀπροφάσ'ως κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομόσιοι. ταῦτα μὲν λέγουσι, τλὺ Βυλλὼ ὑποκείναθαι, καίπερ ἀπαγορεύοντός σφι τοῦ χρηστηρίου μὴ ποιέεσθαι τλὺ πρὸς σὸν Ελλλωας συμμαχίλν, ἀπορσ'λν δὲ ἔχειν ἀπονοσ'ὰς γενέσθαι τετρηκοντατέσ'ας, καίπερ τὸ χρηστήριον φοβεομένοισι. ἵνα σ'ὴ σφι οἱ πρὸσ'ας ἀνσ'ρεωθέωσι ὧν τοῦσι σοῖσι ἔτεσι, μὴ σὲ ἀπονσ'έων ἐουσέων ὑβλέγεσθαι, ἢν ἄρα σφέας καταλάβῃ πρὸς τοῦ γεγονότα κακὸν, ἄλλο πρῆσμα πρὸς τὸν Πέρσλω, μὴ πολιτὴν ἔωσι σφὶ Λακεσ'αιμονίων ὑπήκοοι. τῶν δὲ ἀγγέλων σὺν ἀφ' ἑλ Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ ἑλ Βουλῆς, ἀμείψαθαι τοῖσδε. πρὸ μὲν ἀπονσ'έων ἀνοίσειν ἐσ σὸν πλοῦνας. πρὶ σὲ ἡγεμονίης, αὐτοῖσι ὑπετάλθαι ὑποκείνασθαι. καὶ σ'ὴ λέγειν σφι μὴν ἓν σλύο Βασιλῆας, Αργείοισι δὲ, ἕνα, οὐκως σ'ωσὰν ἓν τῶν ἐκ Σπάρτης οὐσ'έτερον ταῦσαι ἑλ ἡγεμονίης. μετὰ δὲ σ'ύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν Αργείων ἓν, κωλύει οὐσ'έν. οὕτω σ'ὴ οἱ Αργεῖοι φασὶ οὐκ ἀναχωρέσαι τῶν Σπαρτιητέων τλὺ πλεονεξίλν, ἀλλ' ἐλεσ'αι μᾶλλον ὑπὸ τῶν Βαρβάρων ἀρχεσ'αι, ἢ ὑποσ'ῆναι Λακεσ'αιμονίοισι. πρὸς ταῦτα εἰπεῖν τε τοῖσι ἀγγέλοισι πρὸσ'λιτον ἥλιον ἀπαλλάσσεσ'αι ἐκ ἑλ Αργείων χώρης. εἰ δὲ μὴ, πολεμέσεσθαι ὡς πολεμίους. αὐτοί μὲν Αργεῖοι τοσαῦτα τούτων πρὸς ἔλεγον. ἔστι δὲ ἄλλο λόγος λεγόμενος ὑπὸ τλὺ Ελλάσ'α. ὡς Ξέρξης ἔπεμψε κήρυκα ἐσ Αργον πρότερον ἢπερ ὁρμῆσαι στρατεύεσ'αι ὧλ τλὺ Ελλάσ'α. ἐλθόντα δὲ ὄνπερ, λέγεται εἶπαι, ἄνσ'ρες Αργεῖοι, βασιλεὺς Ξέρξης τάδε ὑμῖν λέγει. ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσλω ἓν ἀπὸ οὗ ἡμεῖς γεγόναμεν, παῖσλα Περσέος τὸ Δανάης, γεγονότα ἐκ ἑλ Κηφέος θυγατρὸς Ανσ'ρομέσ'ης. οὕτω ὧν ὧν εἰκὸς ὑμέτερον ὑπὸ γόνους ἀπόγονοι. οὔτε ὧν ἡμέας εἰκὸς ὧλ τοῦ ὑμετέρους προγόνους στρατεύεσθαι, οὔτε ὑμέας ἄλλοισι τιμωρέοντας, ἡμῖν αὐτοῖσι ὑπεξίους γενέσθαι. ἀλλὰ παρ' ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίλν ἔχοντας κατῆσθαι. ἢν γὰρ ἐμοὶ γένηται κατὰ νόον, οὐδαμῶς μέζονας ὑμέων ἄξω. ταῦτα ἀκούσαντας Αργείους λέγεται πρῆγμα ποιήσασθαι. καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν ἀπαγγελλομένους μετατίθεσ'αι. ἐπεὶ σ'ὲ σφέας παραλαμβάνειν οὐκ Ελλλωας, οὕτω σ'ὴ ὧλ τασμένους, ἐπὶ οὐ μετασ'άσευσι ἑλ ἀρχῆς Λακεσ'αιμονίοι, μετανοέειν, ἵνα ὧλ τοφαλσιῶ ἡσυχίλν ἄγωσι. συμβουλεῦσαι σὲ κύκλοισι κῆ τόνδε τὸν λόγον λέγουσί τινες Ελλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ὕσερον γενόμενον τοῦτον, τυχεῖν ἐὼν Σουσίοισι

Σουσίοισι τοῖσι Μεμνονείοισι ἐόντας ἑτοίμους πρήγματος εἵνεκα ἀγγέλους Αθλιαάδλν, Καλλίλλ τε τὸν Ιππονίκου, καὶ σὺν μετὰ τούτου ἀναβάντας. Αργείους δὲ, τὸν αὐτὸν σ'ὸν χρόνον τοῦτον πέμψαντας καὶ τούτους ὀν Σῶστα ἀγγέλους, ἐρωτᾶν Αρτοξέρξεα τὸν Ξέρξεω, εἰ σφὶ ἔτι ἐμμένει τλὺ, πρὸς Ξέρξεα φιλίλν συνεκρήσαντο, ἢ νομίζοιεν πρὸς αὐτοῦ ἓν πολέμιοι. Βασιλῆα δὲ Αρτοξέρξεα μάλιστα ἐμμένειν φάναι, καὶ σ'ὲμένλν νομίζειν πρὸς Αργεσ' φιλιωτέρλν. εἰ μὲν νυν Ξέρξης ἀπέπεμψε τοῦτα λέγοντα κήρυκα ὀν Αργος, καὶ Αργείων ἄγγελοι ἀναβάντες ὀν Σῶστα ἐπηρώτων Αρτοξέρξεα πρὸ Φιλίης, ὅκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. σ'ὲ τινα γνώμλν πρὸ αὐτέων ἀπεφαίνοντο ἄλλλν γε, ἢ τὴν περ αὐτοὶ Αργεῖοι λέγουσι. ἐπίσαμαι σὲ χρσῦσο, ὅτι εἰ πάντες ἀνθρωποι τὰ οἰκήια κακὰ ὀν μέσῳ συγκείμενα, ἀλλάξασ'αι βυλόμενοι τοῖσι πλησίοισι, ὀν κύψαντες εὖ ὀν τὰ σφέτερα κακὰ, ἀπασάμενοι ἕκαστοι αὐτέων ἀπέφερον ὀπίσω τὰ, ἐσ γενέσθω, ὅτω σ'ὴ ὅκ Αργείοισι ἄρχιστε πεπόνητου. ἐγὼ σὲ ὀφείλω λέγειν τὰ λεγόμενα. πείσεσθαι γε μὲν σ'ὰ πάντα πάσι ὀφείλω. καί μοι χρσῦ τὸ ἐπὶ ἐχέτω ὀν πάντα τὸν λόγον. ἐπεὶ καὶ τοῦτα λέγεται, ὡς ἀρα Αργεῖοι ἔσαν οἱ ὧλ παλαιτάμενοι τὸν Πέρσλω ὠὴ τλὺ Ελλάσ'α, ἐπεισ'ὴ σφὶ πρὸς Λακεσ'αιμονίους κακῶς ἡ ἀκμὴ ἔσ'ηκεε, παῦ σ'ὴ βουλόμενοί σφι ἓν πρὸ φλ παρεούσης λύπης. τὰ μὲν πρὸ Αργείων, εἰρήσθω. ὀν σὲ τλὺ Σικελίλν, ἄλλοι τε ἀπέκεσθω ἀγγέλοι ἀπὸ τῶν συμμαχὼν συμμίξοντες Γέλωνι, καὶ σ'ὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακεσ'αιμονίων Σύαγρος. τοῦ δὲ Γέλωνος πάππου πρόγονος, οἰκήτωρ ὁ ἓν Γέλῃ ἐκ νήσου Τήλου φλ ὧλ Τελοπίλω κειμένης. ὃς κτίζομένης Γέλης ὑπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ρόδου, καὶ Αντιφήμου, ὀκ ἐλήφθη. ὠὰ χρόνου σὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γηυόμενοι, ἱροφάνῃ τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἐόντες, Τηλίνεω ἑνὸς τοῦ Τληπολέμου κτησαμένου πρότερον τοιῶδε. ὀν Μακτώριον πόλιν τλὺ ὑπὲρ Γέλης οἰκημένλν, ἔφυγον ἀνσ'ρες Γελῶοι, ἐοσωθέντες σ'άσι. πρύτεις ὧν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ὀν Γέλλν, ἔχων σὺν ἐμίλν ἀνσ'ρῶν σ'ὐκ ἀμιν, ἀλλ' ἱρὰ πρυτέων ἓν θεῶν. ὅθεν σὲ αὐτὰ ἔλαβε, ἢ αὐτὸς ἐκτήσατο, ὅτεν σὲ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. πρύτεσι σ'ὶ ὧν πίσω τῶ ἐὼν, κατήγαγε. ἐπὶ ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἱροφάντεα ἓν θεῶν ἔσονται. θῶυμά μοι ὧν καὶ ὅτεν γέγονε πρὸς τὰ, πωυθάνομαι κατεργάσασθαι. Τηλίνλν ἔργον τοσοῦτον. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα σ'ὸ πρὸς τοῦ ἅπαντος ἀνσ'ρὸς νόμιμα γίνεσ'αι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τε ἀγαθῆς, καὶ ῥώμης αὐσ'ονίης. ὁ σὲ, λέγεται πρὸς φλ Σικελίης ἓν οἰκητόρων, τὰ ἐπαγωνίσ'εα πρυτέων πεφυκέναι, θηλυσ'είης τε καὶ μαλακωτέρου ἀνσ'ρός. οὕτω μὲν νυν ἐκτήσατο ὅτεν τὸ γέρας. Κλεάνσ'ρου σὲ τοῦ Πατρέος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράννευσε μὲν Γέλης ἑπτὰ ἔτεα, ἀποθανὼν σὲ ὑπὸ Σαβύλλου ἀνσ'ρὸς Γελώου, ἐνθαῦτα ἀναλαμβάνει τλὺ μοναρχίλν Ιπποκράτης, Κλεάνσ'ρου ὠὴ ἀδελφεός. ἔχοντος σὲ Ιπποκράτεος τλὺ τυραννίσ'α, ὁ Γέλων ὠὴ Τηλίνεω τοῦ ἱροφάντεω ἀπόγονος πολλῶν μετ' ἄλλων, καὶ Αἰνησιδ'ήμου τοῦ Πατταίκου, ὃς λὶ δυναφόρος Ιπποκράτεος, μετὰ σὲ ὁ πολὺν χρόνον σ'ὲ ἀρετλὶ, ἀπεσ'ὲ ἐχθη πάσης φλ ἵππου ἓν ἵππαρχος. πολιορκέοντος γὰρ Ιπποκράτεος Καλλιπολίτας τε, καὶ Naξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε, καὶ Λεοντίνους, καὶ πρὸς, Συρηκουσίους τε, καὶ σ'ρατὸν βάρβαρον συχνὸν, ἀνὴρ ἐφάνεο ὢν τότοισι τοῖσι πολεμίοισι ὠὴ ὁ Γέλων λαμπρότατος. τῶν, ἢ ἔπορ πολίων τούτεων, πλλὶ Συρηκουσίων, οὐσ'εμίη πέφευγε δυλοσυνλν πρὸς Ιπποκράτεος. Συρηκουσίους ἢ Κορίνθιοί τε καὶ Κόρκυραῖοι ἐρρύσαντο μάχη ἐοσωθέντας ὠὴ ποταμῶ Ελώρω. ἐρρύσαντο σὲ οὗτοι ὧλ τοῖσδε καταλέξαντες, ἐπὶ ᾧ τε Ιπποκράτεϊ Καμαρίναν Συρηκουσίους παραδοῦναι. Συρηκουσίων σὲ λὶ Καμαρίνα πεαρχαῖον. ὡς σὲ καὶ Ιπποκράτεα τυρανεύσαντα ἴσα ἔτεα ζοσ' ἀσ'ελφεῶ Κλεάνσ'ρῳ κατέλαβε ἀρθανεῖν πρὸς πόλι Υβλη στρατόσαντα μετὰ σὸν Σικελὸν, ὅτω σ'ὴ ὁ Γέλων τῶ λόγῳ τιμωρέων τοῖσι Ιπποκράτεος παισὶ Ευκλείδ'η τε καὶ Κλεάνσ'ρῳ, ὃ βυλομένῳ σφὶ πολιτέων κατιόων ἐπὶ ἓν ζοσ' ἔργῳ, ὡς ἐπεκράτησε μάχη σφὶ Γελώων, ἤρχε αὐτὸς ἀρσ'μήσας σὸν Ιπποκράτεος παῖσ'ας. μετὰ σὲ ὅτε, τὸ εὕρημα σὸν Γαμόρους καλεομένους ἓν Συρηκουσίων ἐκτεσόντας ὑπό τε τοῦ σ'ήμου, καὶ σφὶ σφετέρῳ δυλῳ, καλεομένῳ σὲ Κυλλυρίῳ, ὁ Γέλων καταγαγὼν πούτους ἐκ Κασμένης πόλιος ὀν τὰς Συρηκούσας, ἔχε καὶ τούτας. ὁ γὰρ σ'ήμος ὁ τῶν Συρηκουσίων ὠδύνη Γέλωνι, παραδιδοῖ τλὺ πόλιν, καὶ ἑωυτόν. ὁσὲ, ἐπείτε παρέλαβε τὰς Συρηκούσας, Γέλης μὲν ἐπικρατέων, λόγον ἐλάσσων ἑωυτοῦ ἐποιέετο, ὡς πρεσβύτας αὐτὸς ἱερωνι ἀδελφεῷ ἑωυτοῦ. ὁ σὲ,

τὰς

τὰς Συρηκούσας ἐκράτυνε, καὶ ἔσαν ἅπαντα ἀεὶ Συρηκούσαι. ἀεὶ δὲ, παρ' αὐτὰ αὐτὰ ἐόντα μοι, καὶ αὐξόμενον. ὧδε μὲν, γὰρ Καμαριναίους ἅπαντας ἐς τὰς Συρηκούσας ἀγαγὼν, πολίτας ἐποίησε. Καμαρίνης δὲ τὸ ἄστυ κατέσκαψε. ὧδε δὲ, Γελώων ἐπορμήσας ἐπ' ἀσὼν τὸν τῶν τοῖσι Καμαριναίοισι ἐποίησε. Μεγαρέας τε οὓς ἐν Σικελίῃ, ὡς πολιορκέμενοι ἐς ὁμολογίαν προσεχώρησαν, οὓς μὲν αὐτέων πλέας, ἀειρομένους τε πόλεμον αὖθις, καὶ προσδεκόντας ἀπολεέσθαι δι' αὐτὸν, ἀγαγὼν ἐς τὰς Συρηκούσας, πολίτας ἐποίησε. τὸν δὲ δῆμον τὸν Μεγαρέων οὐκ ἐόντα μετάδοκον τοῦ πολέμου τούτου, οὐδὲ προσδεκόμενον κακὸν οὐδὲν ἐν τοῖσι θαι, ἀγαγὼν καὶ τούτους ἐς τὰς Συρηκούσας, ἀτελέα ἐπ' ἰσηγορίῃ ἐκ Σικελίης. τὠυτὸ δὲ τοῦτο καὶ Εὐβοέας οὓς ἐν Σικελίῃ ἐποίησε δι' αὐτὰ τούτους ἀμφοτέρους, νομίσας δῆμον ἓν συνοίκημα ἀχρεῖστατον. τοιοῦτο μὲν πρότερον τύραννος ἐγένετο μέγας ὁ Γέλων. τότε δ' ὡς οἱ ἄγγελοι τῶν Ἑλλήνων ἀπίκεσαν ἐς τὰς Συρηκούσας, ἐλθόντες αὐτοῦ ἐς λόγους, ἔλεγον τάδε. ἔπεμψαν ἡμέας Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ τούτων σύμμαχοι, παραλαμβάνοντες σε πρὸς τὸν βάρβαρον. τὸν, γὰρ ἀδόκητα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πάντως που πυθέσθαι ὅτι Πέρσης αὐτὸς μέλλει ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐπάξων πάντα τὸν ἐκ τῆς Ἀσίης, στρατηλατέειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρόφημα μὲν ποιεύμενος ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἐλάσων, ὃν νόον δὲ ἔχων πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἐπ' ἑωυτῷ ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυνάμιός τε ἥκεις μεγάλης, καὶ μοῖρά σε τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐλαχίστη μέτα ἄρχοντί γε Σικελίης. βοήθει τε τοῖσι ἐλευθεροῦσι τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνελευθέρου. ἁλὴς μὲν γὰρ γνωμέων πᾶσα ἡ Ἑλλὰς, χεὶρ μεγάλη συναγείρεται, καὶ ἀξιόμαχοι γινόμεθα τοῖσι ἐωυτῶν ποιήσασθαι. σὺ δὲ ἡμέων οἱ μὲν, κατάπτερα δίδοσθαι, οἱ δὲ, μὴ θέλωσι τιμωρέειν, τὸ δὲ ὑγιαίνον τῆς Ἑλλάδος ἢν ὀλίγον, ἔσται δὲ ἥδιον δεινὸν γίνεται μὴ τίσασθαι πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσῃς ἢν ἡμέας καταδρέψηται ὁ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὡς οὐκὶ ἥξει παρὰ σέ. ἀλλὰ πρὸ τούτου φύλαξαι. βοηθέων γὰρ ἡμῖν, σεωυτῷ τιμωρέεις. τῶ δὲ εὖ βουλεύθητι πρήγματι, τελεύτα ὡς τὸ πάντα χρηστὰ ἐθέλει οἱ γίνεσθαι. οἱ μὲν, ταῦτα ἔλεγον. Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιάδε. ἄνδρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντα πλεονεκτέω, ἐπολεμήσατε ἐμὲ σύμμαχον ὧδε τὸν βάρβαρον παρακαλέοντες ἐλθεῖν. αὐτὸς δὲ ἐμοῦ πρότερον δεηθέντος βαρβαρικοῦ στρατοῦ σωτερπάψασθαι, ὅτε μοι πρὸς Καρχηδονίους νεικέοντι συνῆλθε, ὧδε σκήπτοντός τε τὸν Δωριέως τὸν Ἀναξανδρίδεω πρὸς Αἰγεσταίων φόνον ἐκπρήξασθαι, ἑστεώντος τε τὰ ἐμπόρια σωτελεῦν ἀπὸ ὧν ὑμῖν μεγάλαι ὠφέλειαί τε καὶ ἐπανορώσιος γένοιντο, οὔτε ἐμοὶ εἵνεκα ἦλθετε βοηθήσοντες, οὔτε τὸν Δωριέα φόνον ἐκπρήξοντες. τὸ δὲ κατ' ὑμέας, τάδε πάντα ἐπὶ βαρβάροισι νέμετο. ἀλλ' εὖ γὰρ ἡμῖν ἐστὶ τὸ ἄμεινον κατίσαι. νῦν δὲ ἐπείσθη πρότερον τοῦ πολέμου, καὶ ἀπίκται δὴ ὑμέας, ἕτοιμος δὴ ὁ Γέλων ἐστὶ μνῆστις γέγονε, ἀπιμὶς δὲ πρὸς ὑμέων κυρήσας, οὐκ ὁμοιώσομαι ὑμῖν, ἀλλ' ἑτοῖμός εἰμι βοηθέειν, παρέξομαί τε σιτηρέσια, καὶ δισμυρίους ὁπλίτας, καὶ δισχιλίους ἵππους, καὶ δισχιλίους πτέρας, καὶ δισχιλίας σφενδονήτας, καὶ δισχιλίας ἱπποτοξότας ψιλούς, σίτον τε ἅπασι τῇ Ἑλλήνων στρατιῇ, ἔστ' ἂν δι' αὐτοῦ πολεμήσωμεν, ἑτοῖμος παρέξειν. ἐπεὶ δὲ λόγῳ ταῦτα ἐχόμην, ἐπ' ᾧ στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων γενήσομαι πρὸς τὸν βάρβαρον, ἐπ' ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὔτ' ἂν αὐτὸς ἔλθοιμι, οὔτ' ἂν ἄλλους πέμψαιμι. ταῦτα ἀκούσας, οὔτε ἠνέσχετο Σπαρτιήτης τὸν ἡγεμονίην ἀπαραιρεῖσθαι ὑπὸ Γέλωνός τε, καὶ Συρηκουσίων, ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ λόγου μηκέτι μνησθῆς, ὅκως τὴν ἡγεμονίην τοι παρασώσομεν, ἀλλ' εἰ μὲν Βούλεαι βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, ἴδι αἰξόμενον ὑπὸ Λακεδαιμονίων. εἰ δ' ἄρα μὴ δικαιοῖς ἄρχεσθαι, σὺ δὲ μὴ δὲ βοήθει. πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ἐπειδὴ ὥρα ἀπεστραμμένους οὓς λόγους τοῦ Συαγρου, τὸν τελευταῖον σφι τόνδε ἐξέφηνε λόγον. ὦ ξεῖνε Σπαρτιῆτα, ὀνείδεα κατόντα ἀνθρώπων, φιλέει ἐπανακύειν τὸν θυμόν. σὺ μὲν τοι ἀρξάμενος ὑβρίσματα ἐς τῷ λόγῳ, οὐ με πείσεις ἀχάριτα ἐν τῇ ἀμοιβῇ γενέσθαι. ὅκου δὲ ὑμεῖς οὕτω προϊέχεσθε τῆς ἡγεμονίης, οἰκὸς καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμέων προΐεσθαι, στρατιῆς τε ἐόντα πολλαπλασίης ἡγεμόνα, καὶ νηῶν πολὺ πλεύνων. ἀλλ' ἐπείτε ὑμῖν λόγος οὕτω πρόσαντης κατέστηκε, ἡμεῖς τοι ὑπείξομεν τοῦ ἀρχαίου λόγου. εἰ γὰρ μὴ πείθεσθε ὑμεῖς ἡγέεσθαι, τό δὲ ναυτικὸν ἐγώ.

ἐγὼ. εἰ δὲ ὑμῖν ἥδιον τὸ κατὰ θάλασσαν ἡγεμονεύειν, τοῦτο πείθεσθέ μοι, καὶ ἢ γὰρ ὑμεῖς ἡμέας χρεὼν ὀρθῶς ἀρέσκεσθαι, ἢ ἀπίναι συμμάχων πολλὸν δρημους. Γέλων μὲν δὴ τοῦτα πρὸς τὸν Σπαρτιήτην ἐπεφράδετο. φθάσας δὲ ὁ Ἀθηναίων ἄγγελος τὸν Λακεδαιμονίων, ἀμείβετο τοιάδε. ὦ βασιλεῦ Συρηκουσίων, ἐπὶ ἡγεμόνος δορυξόου ἡ Ἑλλὰς ἀπέπεμψε ἡμέας πρὸς σέ, ἀλλὰ στρατιῆς. σὺ δὲ ὅκως μὲν στρατιὴν πέμψεις μὴ ἡγεμόνα τῆς Ἑλλάδος, οὐ προφαίνεις. ὡς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς, γλίχεαι. ὅσον μὲν νυν πρὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐσθλὸς ἡγέεσθαι, ἱκανῶς ἔχει, ἐπιστάμενόν τε ἔχειν, ὥστε μὲν ἐθέλειν πείθεσθαι, καὶ ἐπ' ἀμφοτέροισι ἀρετὴν ὑπερβάλλοντα. ἐπείτε δὲ ἅπασι ἀτελευτήτου δέεται τῆς ναυτικῆς ἀρχῆς ἄρχειν, οὕτω ἔχει σοι. οὐ δ' ἦν ὁ λαὸς ἐπὶ σοὶ ἀρχειν αὐτοῖς, ἡμεῖς ἐπισοῦμεν. ἡμεῖς δὴ γὰρ ὀλίγοι μὲν αὐτέων βουλόμεθα Λακεδαιμονίοισι. τοιοῦτοι μὲν ὦν ἡγέεσθαι βουλομένοισι οὐκ ἀντείνομεν, ἄλλοισι δὲ παρέσομεν οὐδαμῇ ναυαρχέειν. μάτην γὰρ ἂν ὧδε πάρα λον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἰκὸς ἐκπυθέσθαι, εἰ Συρηκουσίοισι τοῦτο δὲ Ἀθηναίοι, συγχωρήσομεν τῆς ἡγεμονίης, ἀρχαιότατον μὲν ἐὸν παρεχόμενοι, μοῦνοι δὲ ἐόντες οὐ μετανάστες Ἑλλήνων. δεῖ, καὶ ὁμήρου ὁ ἐποπτεύσας ἄνδρα ἀρίστου εἶφαι ὡς Ἴλιον ἀπίκεσθαι, τάξαί τε καὶ διακοσμῆσαι στρατόν. οὕτω οὐκ ἀνεῖδε ἡμῖν ὅτι σοφὸν λέγειν τὰ κάκιστα. ἀμείβετο Γέλων τοῖσδε. ξεῖνε Ἀθηναῖε, ὑμεῖς οἰκάτε μὲν ἄρχοντες ἔχειν, οὐδὲ δὲ ἀξιεῖτε οὐκέτι. ἐπεὶ καὶ νῦν δοκέοντος ἔχειν τὸ πᾶν ἐθέλετε, οὐκ ἂν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὀπίσω ἀπαλλασσόμενοι, καὶ ἀγγελοῦντες τῇ Ἑλλάδι, ὅτι ἐκ τοῦ γίνεσθαι τὸ ἔαρ αὐτῇ ἐξαραίρηται. οὕτω δὲ ὁ νόος ῥήματος, τὸ ἐθέλει λέγειν. δῆλα γὰρ ὡς ἂν τοῦ γίνεσθαι δεῖ τὸ ἔαρ δοκιμώτατον, εἰ σὲ τὴν Ἑλλήνων στρατιὴν, τὴν ἑωυτοῦ στρατιὴν. σφρισκομένην ὧν τὴν Ἑλλάδα εἰ ἑωυτοῦ συμμαχίης, ἐξ καζε ὡς εἰ τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἐξαραιρημένον εἴη. οἱ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἄγγελοι πᾶσαν τοῦ Γέλωνι χρηματισάμενοι, ἀπεπλεον. Γέλων δὲ πρὸς ταῦτα δείσας μὲν πρὸς τοῖσι Ἕλλησι μὴ οὐ δύνωνται τὸν βάρβαρον ἀπωθήσασθαι, δεινὸν δὲ καὶ οὐκ ἀνασχετὸν ποιησάμενος ἐλεύθων δι' Πελοποννήσου ἀρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐὰν Σικελίης τύραννος, ταύτῃ μὴ τῇ ὁδῷ ἡμέλησε. ὁ δὲ, ἄλλης εἶχε. ἐπείτε γὰρ τάχιστα ἐπύθετο τὸν Πέρσεα διαβεβηκότα τὸν Ἑλλήσποντον τον, πέμπει πρηγτηκοντόροισι τρισὶ Κάδμου τὸν Σκύθεω ἄνδρα κῶον δι' Δελφούς, ἔχοντα χρήματα πολλὰ, καὶ φιλίους λόγους, παρασκησόμενον τὴν μάχην, ἢ ποτέεται. καὶ ἢν μὲν ὁ Βάρβαρος νικᾷ, τότε μὲν χρήματα αὐτοῦ δίδοναι, καὶ γῆν τε, ὁ ὑλίος, δῶρα, ἀρχεῖ ὁ Γέλων. ἢν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὀπίσω ἀπάγειν. ὁ δὴ Κάδμος ὁ προστρόπαιος τούτων πᾶσα ἐξαμὸς ποιεύμενος ἐλθὼν ἐς Δελφοὺς, ἐνέκρυπτε τὰ χρήματα ἐν τῇ γῇ. καὶ ἐνθαῦτα ἐνῶν ἐδέδοκτο δουλοσύνη, ἀντὶ τοῦ ἐλευθερίης. ταῦτα μὲν δὴ ἐν Δελφοῖσι ἐγένετο. Γέλων δὲ, ἅτε ἐπὶ τοῦ ἐπιστάμενος τὸν Πέρσεα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλάσσοντα,

καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοῦ Ἑλλήνας τὸν Πέρσην. τὸν δὲ Ἀμίλκαν καρχηδόνιον ἐόντα πρὸς πατρὸς, μητρόθεν δὲ συρηκούσιον, βασιλεύσαντά τε κατ' ἀνδραγαθίην Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή τε ἐγένετο, καὶ ὡς ἐστοῦτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι πυθόμενα. οὔτε γὰρ ζῶντα, οὔτε ἀποθανόντα φανῆναι οὐδαμοῦ γῆς. τὸ πᾶν γὰρ ἐπεξελθεῖν διζήμενον Γέλωνα. ἔστι δὲ τῶν αὐτίων Καρχηδονίων ὅδε ὁ λόγος λεγόμενος εἰκότι χρεωμένων, ὡς οἱ μὲν βάρβαροι, τοῖσι Ἕλλησι ἐν τῇ Σικελίῃ ἐμάχοντο, ἀεὶ νοῦς ἀρξάμενοι μέχρι σφείλης ὀψίης. ὡς τοσοῦτο γὰρ λέγεται ἐλκύσαι τὸν σύσταντα. ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὲν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐθύετο καὶ ἐναλλιβέετο ὦν πυρῆς μεγάλης, σώματα ὅλα καταγίζων. ἰδὼν δὲ προπλὼ τὸν ἑωυτοῦ γινόμενον, ὡς ἔτυχε ὦν ἀστράγαλος τοῖσι ἱροῖσι, ὥστε ἑωυτὸν ὀλίγα τοῦ πυρός. οὕτω δὴ καταναυθέντα, ἀφανισθῆναι. ἀφανισθέντα δὲ Ἀμίλκα πρόπαν εἶτε τοιοῦτο ὡς Φοίνικον λέγουσι, εἴτε ἕτερον ὡς Καρχηδόνιοι, οὗτος μὲν, οἱ θύουσι. οὗτος δὲ, μνήματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλισι τῶν ἀρχικίστων, ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνιοι. τὰ μὲν ἀπὸ Σικελίης, τοσαῦτα. Κόρκυραῖοι δὲ τάδε ἐποιεύμενοι τοῖσι ἀγγέλοισι, τοιαῦτα ἐποίησαν. καὶ γὰρ τούτους παρελάμβανον οἱ αὐτοί, οἵπερ καὶ τοὺς Σικελοὺς ἀπίκοντο, λέγοντές σφι ὡσαύτως λόγους, τοὺς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. οἱ δὲ, παραυτίκα μὲν ἐπεχρόνευν πέμπειν τε, καὶ ἀμυνέειν, φράζοντες, ὡς οὐ σφι πρόθυμος ἦν ἡ Ἑλλὰς ἀπολυμένη. ἢν γὰρ σφαλῇ, σφέας γε οὐδὲν ἄλλο, ἢ δουλεύσουσι τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερέων. ἀλλὰ τιμωρητέον εἶναι τὸν τὸ δυνατώτερον. ἐπεκείνωνε μὲν οὕτω δυπρόσωπα. ἐπεὶ δὲ ἐδόκεε βοηθέειν, ἄλλα νοέοντες, ἐπλήρωσαν νέας ἑξήκοντα. μόγις δὲ ἀναχθέντες, πρὸς μέσαν τὴν Πελοποννήσου. καὶ περὶ Πύλον καὶ Ταίναρον γῆς τῇ Λακεδαιμονίων, ἀνεκώχευον τὰς νέας, καραδοκέοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον, ἢ ὁκοτέρωσε τελεῖ, ἀελπτέοντες μὲν οὐ Ἕλληνας ἐπορβαλέεσθαι, δοκέοντες δὲ τὸν Πέρσην καταρρατήσαντα πολλὸν, ἀρξειν πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἐπίδυμα ὦν ἐπίστασθε, ἵνα ἔχωσι πρὸς τὸ Πέρσην λέγειν τοιάδε. ὦ βασιλεῦ, ἡμεῖς, οὐκ ἀναλαμβανόντων τῶν Ἑλλήνων ἡμέας ὁτὸν τὸν πόλεμον τοῦτον, ἔχοντες δυώδεκα νῆας χόντες ἂν, ἀλλὰ πλείστας μετὰ τὰς Αθηναίας, οὐκ ἐθελήσαμέν τοι γραικοῦσθαι, τοῦδε τι ἀρθμιον ποιήσαι. τοιαῦτα λέγοντες, ἤλπιζον πλέον τι τῶν ἄλλων οἴσεσθαι. τάπορ ἂν καὶ ἐγένετο ὡς ἐμοὶ δοκέει. πρὸς ἢ οὖν Ἑλλήνας σοὶ σκῆψις ἐστεπόιηται, τῆς δ' ἐγὼ οὐ χρήσασθαι. ἀτιμώσει γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὅτι οὐκ ἐβοήθεον, ἔφασαν πληρῶσαι μὲν ἑξήκοντα τριήρεας. ἐστὸ δὲ ἐπίσιεν ἀνέμων ἐστρβαλέειν Μαλέλαν ἀκοῖοί τε γενέσθαι, οὕτω οὐκ ἀπικέσθαι ὅτι Σαλαμῖνα, καὶ οὐδεμιῇ κακότητι λειφθῆναι τῆς ναυμαχίης. οὕτω μὲν οὕτω διεκρούσαντο οὗτοι Ἕλληνας. Κρῆτες δὲ, ἐπείτε σφέας παρελάμβανον οἱ τῶν πούπισι ταχθέντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιόνδε. πέμψαντες κοινῇ θεοπρόπους ὅτι Δελφούς, τὸν θεὸν ἐπειρώτων, εἰ σφι ἄμεινον γίνεται τιμωρέουσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη, ἐστεκείνατο. Ὦ νήπιοι, ὦν μεμφέσθε ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενελάου τιμωρημάτων Μίνως ἐπεμψε, μηνύων πλακεύματα. ὅτι οἱ μὲν, οὐ συνεξεπράξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμίκῳ θάνατον γυμνόμενον. ὑμεῖς δὲ κείνοισι τίσιν ἐκ Σπάρτης ἀρπαχθεῖσαν ἐστὸ ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα. ταῦτα οἱ Κρῆτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, ἔχοντο τῆς τιμωρίης. λέγεται γὰρ Μίνω κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου ἀπικόμενον ὅτι Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλουμένην, ἀχθεσθῆναι βιαίῳ θανάτῳ. ἀνὰ δὲ χρόνον Κρῆτες, θεοῦ σφι ἐπιτρέψαντος πάντας, πλὴν Ὁλιχνιτέων τε καὶ Πραισίων, ἀπικομένους στόλῳ μεγάλῳ ὅτι Σικανίην, πολιορκέειν ἐπ' ἔτεα πρὸς πόλιν Κάμικον. τὴν, κατ' ἐμὲ Ἀκραγαντῖνοι ἐνέμοντο. τέλος δὲ, ἀδυνατέοντες οὔτε ἑλεῖν, οὔτε παραμένειν, λιμῷ σιτεομένους ἀπολιπόντας οἰχέσθαι. ὡς δὲ κατὰ Ἰαπυγίην γενέσθαι πλανωμένους, ὑστερεῶντας σφέας χειμῶνα μέγαν, ἐκβαλεῖν ὅτι τὴν γῆν. σωσαμένων δὲ τῶν πλοίων. ἐνθαῦτα γάρ σφι ἐπὶ κομιδὴν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι, ἐνθαῦτα Υρίην πόλιν κτίσαντας, κατοικῆσαί τε. καὶ μεταβαλόντας, αὐτοὶ μὲν Κρητῶν, Ἰαπυγας Μεσσαπίους γενέσθαι. αὐτοὶ δὲ τοὺς ἐξ νησιώτας, ἠπειρώτας, ἀντὶ δὲ Υρίης πόλιος, τὰς ἄλλας οἰκήσαι, τὰς, σὺν Ταραντῖνοι χρόνῳ ὕστερον πολλῷ βιαισάντων, πρόσθεν ἔπαυσαν μεγάλως. ὥστε φόνου ἑλληνικοῦ μέγιστος οὗτος δὴ ἐγένετο πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴσμεν, αὐτόν τε Ταραντῖνων, καὶ Ρηγίνων. οἵ ἐστὸ Μικύθου τοῦ Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ἐσῶν, καὶ ἀπικόμενοι τιμωροὶ Ταραντίνοισι, ἀπέθανον χιλίοι ὅτω. αὐτίων δὲ Ταραντίνων ὧδε ἐπίλω ἀριθμός.

ὁ δὲ

ὁ δὲ Μίκυθος, οἰκέτης ἐὼν Ἀναξίλεω, ἐπίτροπος Ῥηγίς κατελείπετο ὑπὸ τοῦ. ὅστις ἐκπεσὼν ἐκ Ῥηγίς, καὶ Τεγέλῃ τῷ Ἀρκάδων οἰκήσας, ἀνέθηκε ὧν ὀλυμπίῃ οὗτος πολλοὺς ἀνδριάντας. ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίνους τε καὶ Ταραντίνους, τοσαῦτα μοι λόγου ἐγένετο. ὃν δὲ τῶν Κρητῶν ὀνομαστοτάτους γενέσθαι, ὡς λέγουσι Πραίσιοι, ἐσοικιζόμενοι ἄλλους τε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα Ἕλληνας. πρῶτα δὲ ἀρχὴν μετὰ Μίνωα τελευτήσαντα, γενέσθαι τὰ τρωϊκά. ὧν τοῖσι ὑστάτοις φάνεσθαι ἐόντας Κρῆτας τιμωροὺς Μενέλεω. ἀπὸ τούτων δὲ σφι ἀρνησασθαι ἐκ Κρήτης, λιμόν τε καὶ λοιμὸν γενέσθαι καὶ αὐτοῖσι, καὶ τοῖσι πρόβασι. ἐς τε τὸ δεύτερον ἐρημωθείσης Κρήτης μετὰ τὸν τοιοῦτον, τρίτους αὐτῶν νῦν νεμέσθαι Κρῆτας. ἢ μὲν δὴ Πυθίη τοσαῦτα ἐμηνύσατο τοῦτο, ἔσχε βουλομένους τιμωρέειν τοῖσι Ἕλλησι, Θεσσαλοὶ δὲ τοῦτο ἀναγκαίης τοιῆσδε ἐμηδίσαν, ὡς δεδέχθαι, ὅτι οὐ σφίσι ἦνδανε, τὰ οἱ Αλευάδαι ἐμηχανέωντο. ἐπείτε γὰρ ἐπυθέατο τάχιστα μέλοντα βασιλεύειν τὸν Πέρσην ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐπέμποσαν ἐς τὸν ἰσθμὸν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ ἔσαν ἁλισμένοι πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος, ἀριθμηνίοι ἀπὸ τῶν πολίων τῶν τὰ ἀμείνω φρονεόντεων πρὸς τὴν Ἑλλάδα. ἀπικόμενοι δὲ οἱ τούτους τῶν Θεσσαλῶν οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον. ὦνδρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἐσβολὴν τὴν ὀλυμπικήν, ἵνα Θεσσαλίης τε καὶ ἡ σύμπασα Ἑλλὰς ἐν σπουδῇ τοῦ πολέμου. ἡμεῖς μὲν νυν ἕτοιμοι εἰ μὴ συμφυλάξειν. πέμπειν δὲ χρὴ καὶ ὑμέας στρατὸν πολλόν. ὡς εἰ μὴ πέμψετε, ἐπίστασθε ἡμέας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ. οὐ γὰρ οἱ πρόκα τιμώμενος τοσοῦτο πρὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος μοῦνος πρὸ ὑμέων δεῖ ἀκλεΐσθαι. βοηθέειν δὲ οὐ βουλόμενοι, ἀναγκαίην ἡμῖν οὐδεμίην οἵοί τέ ἐστε προσφέρειν. Οὐδαμᾶ γὰρ ἀσύνετοι γίνεσθε ἀνάγκη κρέσσων ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησόμεθα αὐτοί τινα σωτηρίην μηχανεώμενοι. τοῦτο μὲν ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἐβουλεύσαντο ἐς Θεσσαλίην πέμπειν τῇ θαλάσσῃ πεζὸν στρατὸν φυλάξοντα τὴν ἐσβολήν. ὡς δὲ συνελέχθη ὁ στρατὸς, ἔπλεε διὰ Εὐρίπου. ἀπικομένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἐς ἅλα, ἀπέβαινε, ἐπορεύετο ἐς Θεσσαλίην, τὰς νέας αὐτοῦ καταλιπών. καὶ ἀπικόμενος ἐς τὰ τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολήν, ἥπερ ἐκ Μακεδονίης τῶν κάτω ἐς Θεσσαλίην φέρει παρὰ Πηνειὸν ποταμόν, μεταξὺ δὲ Ὀλύμπου τε καὶ Οσσης ἐόντα, καὶ τῶν Οσσης ἐνέβαινε ἐστρατοπεδεύοντο τῶν Ἑλλήνων οἱ μυρίοι ὁπλῖται συλλεχθέντες. κατὰ σφι πρόσω ἦν Θεσσαλῶν ἵππος, ἐστρατήγεε δὲ Λακεδαιμονίων μὲν, Εὐαίνετος ὁ Καρήνου τῶν πολεμάρχων ἀραιρημένος, γένος δὲ μέγιστοι ἐὼν τῶν βασιλέος. Αθηναίων δὲ, Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος. ἔμειναν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐνθαῦτα. ἀπικομένου γὰρ ἄγγελου παρὰ Αλεξάνδρου τοῦ Αμύντεω, ἀνδρὸς μακεδόνος, συνεβούλευον σφι ἀπαλλάσσεσθαι, μὴ δὲ μένοντας ἐν τῇ ἐσβολῇ κατατπηθῆναι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ὑπερβάντος, σημαίνοντες τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς νέας. ὡς δὲ οὗτοι σφι ταῦτα συνεβούλευον, χρηστὰ γὰρ ἐδόκεον συμβουλεύειν, καὶ σφι σύνοος ἐφαίνετο ἐὼν ὁ Μακεδών, ἐπείθοντο. ἐδόκεε δέ μοι, ἀρρωδήσαντας ὧν τὸ πεῖσμα, ὡς ἐπύθοντο καὶ ἄλλους ἐόντας ἐσβολὰς ἐς Θεσσαλοὺς τῇ ἄνω Μακεδονίης τῇ Περραιβῶν τῇ Γόννου πόλιν, τῇπερ δὴ καὶ ἐσέβαλε ὁ στρατὸς ὁ Ξέρξεω, καταβάντες δὲ οἱ Ἕλληνες ὧν τὰς νέας, ὁπίσω ἐπεραιοῦντο ἐς τὸν ἰσθμόν. οὕτω ἐγένετο ὁ ἐς Θεσσαλίην στρατὸς, βασιλέος τε μέλοντος διαβαίνειν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ασίης, καὶ ἐόντος ἤδη ἐν Αβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρημωθέντες συμμάχων, ὅτω δὴ ἐμήδησαν προθύμως, ὅδε τι ὠνήσιας ὦν, ὡς τε ὧν τοῖσι πρήγμασι ἐφαίνοντο βασιλεῖ ἄνδρες ἐόντες χρησιμώτατοι. οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπείτε ἀπίκατο ἐς τὸν ἰσθμὸν, ἐβουλεύοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ Αλεξάνδρου, ἥ τε σπένδοντα τὸν πόλεμον, καὶ ὧν οἵοισι χώροισι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ὧν Θεσσαλίης, ἐστὸ ἄμα ἀγχοτέρω τε ἦν ἐωυτῶν. τῶν δὲ ἀπρήκτων, δι' ἣν ἥλωσαν οἱ ἄλοντες Ἑλλήνων ὧν Θερμοπύλησι, ὅδε ἔδοξαν ἐσβαν πρότερον, ἥπερ ἀπικόμενοι ἐς Θερμοπύλας ἐπύθοντο Τρηχινίων. ταύτῃσι ὧν ἐβουλεύσαντο φυλάσσοντες τὴν ἐσβολὴν, μὴ διὰ βιήσηται ἐς τὴν Ελλάδα τὸν Βάρβαρον. τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλέειν ὧν τῆς Ισταιώτιδος ὑπὸ Αρτεμίσιον. ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τε ἀλλήλων ὄντα, ὡς τε πυθάνεσθαι τὰ κατ' ἑκάτερα ἐόντα. οἵ τε χῶροι ἦσαν ἔχοντι. τοῦτο μὲν Αρτεμίσιον ἐκ τοῦ πελάγεος τοῦ θρηικίου διὰ στενοῦ στρατεύσαντι ἐς στενὸν τόπον, τὸν μεταξὺ ἐόντα νήσου τε Σκιάθου, καὶ ἠπείρου Μαγνησίης. ἐκ δὲ τοῦ στενοῦ τῆς Εὐβοίης, ἤδη τὸ Αρτεμίσιον ἐκδέκεται ἀγιαλός. ὧν δέ, Αρτεμισίης ἱερόν. ἡ δὲ ὁδὸς ἐς Τρηχῖνα ἔσοδος ἐς τὴν Ελλάδα, ἔστι τῇ, στενοτάτη ἡμίπλε-

θρον. ὁ μὲν οἱ κατὰ τοῦτό γ' ὅτι τὸ σεινότατον τῆς χώρης τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἐμπροσθέν τε Θερμοπυλέων, καὶ ὄπισθεν. κατά τε Αλπηνοὺς ὄπισθεν ἐόντας ἐοῦσα ἀμαξιτὸς μούνη, καὶ ἐμπροσθεν κατὰ Φοίνικα ποταμόν, ἀγχοῦ Ανθηλῆς πόλιος, ἀμαξιτὸς ἄλλη μούνη. πρὸς δὲ Θερμοπυλέων τὸ μὲν πρὸς ἑσπέρης, ὅρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκρημνον, ὑψηλόν, ἀνατεῖνον δὲ τὴν Οἴτην. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ τῆς ὁδοῦ, θάλασσα ἕστο σ' ἐκέτευε, καὶ τραχέα. ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ τάυτῃ θερμὰ λουτρὰ, τὰ κύτρους καλέουσι οἱ ἀυτόχθονοι. καὶ βωμὸς ἵδρυνται Ηρακλέος ἐπ' αὐτῇσι. ἐσ' ἐσ' μὲν δὴ τεῖχος ἦν τάυτας τὰς βουλὰς, καὶ πύλαι παλαιὸν πύλαι ἐπῆσαν. ἔσ' ἐσ' μεν δὲ Φωκέσι τὸ τεῖχος, σ' ἐσαντες, ἐπεὶ Θεσσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκήσοντες τὴν Αἰολίσ' α, τὴν πρώτην ἐκτέατο. ἅτε δὴ πειρωμένων σφέας, ὅσον προεφυλάξαντο οἱ Φωκέες. ἐς τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆκαν ὦν τὴν ἔσοδον, ὡς αὖ χερσὶ θείη ὁ χῶρος, παῦν μηχανεώμενοι ὅκως μὴ σφι βουβάλειον οἱ Θεσσαλοὶ ὦν τὴν χώρην. τὸ μὲν νυν τεῖχος τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιοῦ τε ἐσ' ἐσ' μενον. καὶ τὸ πλέον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔπεσε. ὧδε δὲ αὖτις ὠρθώσαντο, ἔσβαλε τάυτην ἀπαμύνειν ἀπὸ τῆς Ελλάδος τὴν Βάρβαρον. νόμῳ δ' ἐστὶ ἀγχοτάτω τῆς ὁδοῦ Αλπηνοὶ οὔνομα. ἐκ τούτου δὲ ὧδε ἐπειρέθησαν ἐλογίζοντο οἱ Ελλησι. οἱ μὲν νυν χῶροι οὗτοι, τοῖσι Ελλησι ἐν ἐφαίνοντο ὧν ἐπήδειοι. ἅπαντα γὰρ προσκεψάμενοι, καὶ ἀθροισθέντες, ὅτι οὔτε πλήθει ἔβησι χρᾶσθαι οἱ βάρβαροι, ὅτε ἵππῳ, τάυτη σφι ἔσβαλε δ' ἐκεῖθεν ἐς μὲν ὧν ἐπύθοντο τὴν Ελλάδ' α. ὡς δὲ ἐπύθοντο τὴν Περσέα ἐόντα ὑπὸ Περσέος, σφαλυσθέντες ἐκ τοῦ ἱδ= μοῦ, ἐστρατεύοντο αὐτέων οἱ μὲν, ἐς Θερμοπύλας πεζῇ. ἄλλοι δὲ, ἐπὶ θάλασσαν ἐπ' Αρτεμίσιον. οἱ μὲν δὴ Ελλησι ἐπὶ τάχος ἐβοήθεον σφατιχθέντες. Δελφοὶ δ' ὑπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἐκπλησσόμενοι ζόνο τοῦ θεοῦ, ἐπεὶ ἐωυτοῖσι καὶ τῆς Ελλάδ' ος κατεῤῥωδηκότες. καὶ σφι ἐχρήσθη αὐτόμοισι εὔχεσθαι. μεγάλως γὰρ τούτους ἔσεσθαι τῇ Ελλάδι συμμάχους. Δελφοὶ δὲ δεξάμενοι τὸ μαντήϊον, πρῶτα μὲν Ελλήνων τοῖσι βουλομένοισι ἐν ἐλεύθερόισι, δεῖ ἠγείλαν τὰ χρησθέντα αὐτοῖσι. καὶ σφι λεπῶς κατεῤῥωδήσαν τὸν Βάρβαρον δεῖ αγγείλαντος, χάσμα ἀναπάλαιον κατέβησαν. μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ Δελφοὶ τοῖσι ἀνέμοισι βωμόν τε ἀπίδρυσαν ἐν Θύῃσι, τῇσι ἡ Κηφισοῦ δυγατρὸς Θύια τὸ τέμενος ἔδει. ἐπ' ἧς καὶ ὁ χῶρος ἔσχε τὸν ἐπωνυμίην ἔχει. καὶ θυσίησι σφέας μετήϊσαν. Δελφοὶ μὲν δὴ τῇ τὸ χρηστήριον ἔπ ἔ νῦν σῶν ἀνέμοις ἱλάσκοιται. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ Ξέρξεω στρατὸς ὁρμεώμενος ἐκ Θέρμης πόλιος, προσέβαλε νυσὶ τῇσι αἰρέτῃσι πλεόσῃσι δὴ καὶ ἐβδόμῃ Σκιάθῳ. ἐνθαῦτα ἔσαν πυθόμενοι φυλάσσουσαι νέας τρεῖς Ελλησίδος, προορέουσι τε, καὶ ἀφικνέ. προϊδόντες δὲ ὅμως τὰς νέας τὰς Βαρβάρων, ὁρμέουσι. τὴν μὲν δὴ προορέουσαν, ἔλαβε τὸ πρῶτον. ἦν δὲ Πρηξῖνος, αὐτίκα αἱρέσει ἐωυτῶν ὁμολογέουσι οἱ Βάρβαροι. καὶ ἔπειτα τὴν ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν καλλιστεύουσαν ἀγαγόντες, ἐπὶ τὴν πρῶραν τὴν νηὸς ἔσφαξαν, δεξάμενον πτίλον μέλι οἱ τὸν, εἶδεν τῶν Ελλήνων πρῶτον καὶ κάλλιστον. ἐπὶ δὲ σφαγιασθέντι τούτῳ, κύνημα ἐπὶ τὸν Λέοντα. τάχα δ' αὖτι καὶ οὐνόματος ἐπάρξιον. ἡ δὲ ἀγιναίη, τὴν ἐπρηκήρυκεν Ασωνίδης, καὶ πινάκιον σφι θόρυβον παρέσχε, Πύθεω τοῦ Ιχενόου ἐπιβατεύοντος, ἀνδρὸς ἀρίστου γνώμην τάυτην τὴν ἡμέρην. ὃς ἐπειδὴ ἡ ναῦς ἁλίσκετο, ἐς τὸν ὦν αὐτὸν ἐχώρεε μαχέσασθαι, ἐς ὃ καταπεπονεργάθη ἅπας. ὡς δὲ τὸν σὸν ἐκ ἀπέθανε, ἀλλ' ἐπὶ ἔμπνοον, οἱ Πέρσαι οἵπερ ἐπεβάτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, δεῖ ἀρίστην τὴν ἐκείνου, παρεσκευάσαντο μὲν πολλὰ πλείστου ἐποιήσαντο, σμύρνῃσί τε ἰώμενοι τὰ ἕλκεα, καὶ στρουθοὺς βυσσίνους τιλαμῶσι κατειλίσσοντες. καὶ μὲν ὡς ὀπίσω ἀπίκοντο ἐς τὸν ἑωυτῶν στρατόπεδον, ἐπεὶ εἶκυσαν ἐκπαγλεόμενοι πάσῃ τῇ στρατιῇ πολλὰ ποιεόντες εὖ. οὐδὲ ἦ ἄλλος, οὐδ' ἔλαβον ὧν τὴν νηῒ τάυτῃ, πολλοῦ ὡς ἀνδράποδα. ἀλλὰ μὲν δὴ δὲ τῶν νεῶν, ὅτῳ ἐχειρώθησαν. ἡ δὲ τρίτη, ἦ, ἐπειρέχεε Φέρμος, ἀνὴρ ἀθλιώτατος, φθύγσα, ἀνοκέλλει ἐς τὰς ἐμβολὰς τοῦ Ιωσὴ, ἔ τῶν μὲν σκάφεος, ἐκράτησαν οἱ βάρβαροι. τῶν δὲ ἀνδρῶν, ὅ. ὡς γὰρ δὴ τάχιστα ἐπώκειλαν τῇ νέᾳ οἱ Αθηναῖοι, ἀχθόρεντες τῇ Θεσσαλίνῃ, πορδυόμενοι ἐκπίσθησαν ἐς τὰς Αθήνας. ταῦτα οἱ Ελλησι οἱ ἐπ' Αρτεμισίῳ στρατοπεδεύόμενοι πυθανόμενοι πρὸς Πρασιῶν ἐκ Σκιάθου, πυθόμενοι δὲ, ἔ κατεῤῥωδήσαντες, ἀπὸ τ' Αρτεμισίου μετωρμίζοντο ἐς Χαλκίδα, φυλάξοντες μὲν τὸν Εὔριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους πρὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίης. τῶν δὲ δὴ καὶ νεῶν τ' βαρβάρων, τρεῖς ἐπέλασαν πρὶ τὸ ἔρμα τὸ μεταξὺ τοῦ Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίης, καλεῖ μέν σ' Μύρμηκα. γνόντα δὲ οἱ βάρβαροι, ἐπειδὴ σήλῳ λίθῳ ἐπέθηκαν, κομίσαντες ὦν τὸ ἔρμα, ὁρμηθέντες ἀν

θρώπου ἀνοικὶ ἐκ Θέρμης, ὡς σφι τὸ ἐμπροσθὼν ἐγεγόνει καθαρὸν, ἐωυτέπλεον πάσῃσι τῇσι νυσὶ ἓν ἡμέρας, παρὸν μετὰ τὴν Βασιλέος ἔλασιν ἐκ Θέρμης. τὸ δὲ ἕρμα σφι κατηγήσατο ἐὸν ἐν πόρῳ μάλιστα Πάμμων σκύρος. πανημερὶ δὲ πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἔχουσι τῆς Μαγνησίης χώρης ὧν τὴν Σκιάθου τε καὶ τὸν αἰγιαλὸν τὸν μεταξὺ Καδαναίης πόλιος ἐόντα, καὶ Σκιάθου ἀκρωτ. μέχρι μὲν νυν τούτου τοῦ χώρου, καὶ ὁρμοπυλέων, ἀπαθὴς τε κακῶν ἦν ὁ στρατός. καὶ πλῆθος ἦν πλεῦνας ἐπὶ ὡς ἐγὼ συμβαλέομαι ἐὺ εἰσκω τόσον, ἦν μὲν ἐκ ἦν νεῶν ἦν ἐκ τῆς Ασίης ἐσσέων, ἑπτὰ, καὶ δικοσίων, καὶ χιλιέων. τὸν μὲν ἀριθμὸν ἑκάστων ἦν ἐθνέων ἐόντα ὅμιλον, τεσσεράκοντα καὶ εἴκοσι μυριάδ' ας, ἐν πᾶς. χιλιάδ' α τε καὶ τετρακοσίοις, ὡς αὐτὰ δικοσίοις ἀνδράσι λογιζομένοισι ἐν ἑκάστῃ νηΐ. ἐπεβάτευον δὲ ὧν τοσόνδε ἦν νεῶν χωρὶς ἑκάστων ἦν ὧν χωρίων ὧν βατέων, πρόσεω τε, ὧ Μήδων, καὶ Σακέων, πρὶν ἦν νεῶν χωρὶς ἑκάστων ἦν ὧν χωρίων ὧν βατέων, πρόσεω τε, ὧ Μήδων, καὶ Σακέων, πρὶν κοντα ἀνδρῶν. οὗτος ἄλλος ὅμιλος γίνεται πρισμύριοι, καὶ ἑξακισχίλιοι, καὶ πᾶς, δικόσιοι τε, καὶ δέκα. πεδάσω δέ τι τοῦτο καὶ ζοῦ πρὸς ἀριθμὸν οὗ ἐκ ἦ πρὸς πεντήκοντα, ποιήσας ὅπ πλέον ὧν αὐτέων ἢ ἔλασσον αὐ ὀγδώκοντα ἀνδρας γενέσθαι. συνελέχθη δὲ τοῦτο τὸ πλοῖα, ὡς μὴ πρότερον μοι ἐρρήθη τρισχίλια. ἦσαν ὧν ἄνδρες αὐ ἐν ἓν ἐν αὐτοῖσι τεσσεράκοντα μυριάδες, καὶ εἴκοσι. οὗτος μὲν νυν ὁ ἐκ Ασίης ναυτικὸν ὧν σύμπαν ἐὸν, πρὸς τὰ κοντα μυριάδες, καὶ μία. χιλιάδες τε ἔπεισι ὧδε τούτοισι ἑπτά, καὶ πᾶς, ἑκατὸν τάδες ἓξ, καὶ δέκας. τὸν δὲ πεζὸν, ἐξεδόμηκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες ἐγίνοντο. τῶν δὲ ἱππέων, ὀκτὼ μυριάδ' ες. πεδάσω δ' ἔπ τούτοισι τοὺς καμήλους καὶ ἁρμάτων Λίβυας, πλῆθος ποιήσας δισμυρίους ἄνδρας. καὶ δὴ τότε ἐκ τοῦ πεζοῦ πλήθεος σωτηδὲ μοῦ, γίνεται δικαὶ τετρακισμυριάδες, καὶ τριάκοντα, καὶ μία. καὶ πᾶς, χιλιάδ' ες ἑπτὰ, καὶ ἑκατοντάδ' ες ἓξ, καὶ δέκα δ' ες δύο. οὗτος μὲν ὁ ἀπὸ τῆς Ασίης στρατὸς ἀξιαχθὲν εἴρητο, ἄνδρ τε τῆς θρακικῆς τῆς ἐπομένης, καὶ τοῦ στρατοῦ πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τούτοισι. τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στρατόπεδον, ἐπὶ τοῦ λογισίσ' α τότε παντὸς τοῦ ἀριθμημένου. δύκησις δὲ σφι ἐλέγετο, νέας μὲν νυν οἱ ἀπὸ Θρηίκης Ελλησι, καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν ὑπκειμένων τῇ Θρηίκῃ, πλεῖσαι ἦσαν καὶ ἑκατόν. ἐκ μὲν νυν τούτων τῶν νεῶν, ἀνδρῶν τε τρακισχίλιοι, καὶ δισμύριοι γίνονται. πεζὸν δὲ, τὸν, Θρήϊκον πλεῖστον ἦν, καὶ Παίονες, καὶ Εορδοὶ, καὶ Βοττιαῖοι, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίερες, καὶ Μακεδόνες, καὶ Περραιβοὶ, καὶ Ενιηνῆς, καὶ Δόλοπες, καὶ Μάγνητες, καὶ Αχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηίκης τὴν παραλίην νέμονται, τούτων τῶν ἐθνέων, τριάκοντα μυριάδ' ας δοκέω μάλιστα, αὐτὴ ὧν ἐγὼ μυριάδ' ες ἐκείνην τὴν στρατεύσασθαι τῆσι ἐκ τῆς Ασίης, γίνονται ἀνδρῶν ἐς πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες δικόσιαι, καὶ ἑξήκοντα, καὶ τέσσαρες. ἔπεισι δὲ ταύτῃσι ἑκατοντάδες ἑκκαίδεκα, καὶ δεκάς. τῶν μαχίμων δὲ ζύγου ἐόντος ἀριθμὸν τοσοῦτος, τὸν θρηκικὸν τῆς ἐπομένου τούτοισι, καὶ οὗτοι ὧν τοῖσι στρατηγοῖσι ἀκόντιοι ἐόντες, καὶ μάλιστα ὧν τοῖσι ἄλλοισι πλοίοισι, τοῖσι ἅμα πλέουσι τῇ στρατιῇ, τούτους τῶν μαχίμων ἀνδρῶν τὸν δοκέω ἦν ἐλάσσονας, ἀλλὰ πλοῦνας. καὶ δὴ σφέας ποιέω ἴσους ἐκείνοισι εἶναι, καὶ ὅτε πλοῦνας, οὔτε ἐλάσσονας οὐδὲν ὀξυσούμενοι δὲ οὗτοι τῷ μαχίμῳ, ἐκπληροῦσι τὰς ἴσας μυριάδ' ας ἐκείνοισι. οὕτω πρωτοκοσίας τε μυριάδ' ας, καὶ εἴκοσι, καὶ ὀκτὼ, καὶ χιλιάδ' ας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδ' ας δύο, καὶ δεκάδ' ας δύο ἀνδρῶν ἤγαγε Ξέρξης ὁ Δαρείου μέχρι Σκιάθου, καὶ ὅρμοπυλέων. ὅτῳ μὲν δὴ τῷ σύμπαντος στρατεύματος τοῦ Ξέρξεω ἀριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιέων, καὶ παλλακέων, καὶ εὐνούχων, ὀδεὶς ἂν εἴποι ἀτρεκέα ἀριθμόν. ὅ δ' ὧν ὑποζυγίων τε, καὶ τῶν ἄλλων κτηνέων τῶν ἀχθοφόρων, καὶ κυνῶν ἰνδικῶν τῆς ἐπομένου, οὐδ' ἂν ποιητέων ὑπὸ πλήθεος ὀδεὶς εἴποι ἀριθμόν. ὥς τε οὐδεμίην μοι θωῦμα παρίστατο πηδᾶσθαι τὰ ῥέεθρα τῶν ποταμῶν ὠνίων, ἀλλὰ μᾶλλον ὅκως τὰ σιτία αὐτέχοιτο θῶυμά μοι μυριάδας τοσαύτησι. εὑρίσκων γὰρ συμβαλλόμενος, ἐς χοίνικα πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλαμβανε, καὶ μηδὲν πλέον, ἐνδεκα μυριάδ' ας μεδίμνων τελεομένας ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάστῃ. καὶ πρὸς, τριακοσίους τε ἄλλους μεδίμνους, καὶ τοσοῦτον. γυναῖξί δὲ, καὶ εὐνούχοισι, καὶ ὑποζυγίοισι, καὶ κυσί, ὀλογίζομαι. αὐδ' ὑπὸ ἀν τοσέων τοσοῦτων μυριάδων, κάλλεός τε εἵνεκα, καὶ μεγάθεος, ὀδεὶς ἂν τέων ἀξιονικότερος ἦν τοῦ Ξέρξεω ἔχειν ὧν τὸ κράτος. ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατὸς, ἐπέστε ὁρμηθεὶς ἔπλεε, καὶ κατέχε τῆς Μαγνησίης χώρης τὸν τὸν αἰγιαλὸν, τὸν μεταξὺ Καδαναίης τε πόλιος ἐόντα καὶ

Σκιαθ(ν)ν ἀκρ(ν), ἀι μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν, ὥρμεον πρὸς τῇ γῇ. ἄλλαι δ' ἐπ' ἐκείνῃσι ἐπ' ἀγκυρέων. ἅτε γὰρ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐόντος οὐ μεγάλου, πρόκροσσαι ὥρμεον ἐς πόντον, καὶ ὧδε ὀκτὼ νέας. τάυτῃσι μὲν τῇσι δυφρόνιμα οὕτω. ἅμα δὲ ὄρθρῳ, ἰδὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης ἐ(ν) θαλάσσης ἐούσης, ἐπέπεσε σφι χειμών τε μέγας, καὶ πολλὸς ἄνεμος ἀπηλιώτης, τὸν, δὴ ἐλλησποντίῃσι καλέουσι οἱ πρὸς τοῦτο τὰ χωρία οἰκημένοι. ὅσοι μὲν νυν αὐτέων αὐξόμενον ἔμαθον τὸν ἄνεμον, καὶ ποῖσι ὄρεσι ἔσχε ὄρμε, οἵδ' ἔφθησαν τὸν χειμῶνα ἀναπασάμενοι τὰς νέας. καὶ αὐτοί τε σφέων διεσώθησαν, καὶ αἱ νέες αὐτέων. ὅσαι δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς μὲν, ἐξέφερε πρὸς Ἰπνὸς καλεομένους οὖν ἐν Πηλίῳ. τὰς δὲ, ὅτε τὸν αἰγιαλὸν, αἵδε, πρὸς αὐτῇσι τῇσι Σκιάθῳ πρόβλητον. αἵδε, ὅτε Μελίβοιαν πόλιν. αἵδε, ὅτε Κασανδραίῃσι ἐξεβράσσοντο. ὧν τε τοῦ χειμῶνος ῥῆμα ἀφόρητον, λέγεται δὲ λόγος ὡς Ἀθω(ν)αῖοι τὸν Βορέην ἐκ θεοπροπίου ἐπικαλέσαντο, ἐλθόντος σφι ἄλλου χρηστηρίου, τὸν γαμβρὸν ἐπικουρον καλέσασθαι. Βορῆς δὲ ἦν τὸν Ἑλλήνων λόγον, ἔχει γυναῖκα Ἀθηναίην Ὠρειθυίην τῆς Ἐρεχθέος. ἦν δὴ καὶ κατὰ τοῦτο, οἱ Ἀθω(ν)αῖοι, ὡς φάτις ὥρμηται, συμβαλλεόμενοι σφι τὸν Βορέην γαμβρὸν εἶναι, καὶ ναυλοχέοντες ἐν Εὐβοίῃς ἐν Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐξόμενον τὸν χειμῶνα, ἢ καὶ πρὸ τούτου, εὐθυντό τε, καὶ ἐπικαλέοντο τόν τε Βορέην, καὶ τὴν Ὠρειθυίην, τιμωρῆσαί σφι, καὶ διαφθεῖραι τῶν Βαρβάρων τὰς νέας, ὡς καὶ πρότερον πολλὰ Ἀθω(ν). εἰ μὲν νυν διὰ ταῦτα τοῖσι Βαρβάροισι ὁρμέουσι Βορῆς ἐπέπεσε, ἐκ ἔχω εἰπεῖν. οἱ δ' ὦν Ἀθω(ν)αῖοι σφι λέγουσι βοηθήσαντα τὸν Βορέην πρότερον, καὶ τότε ἐκείνα κατεργάσασθαι, καὶ ἱρὸν ἀπελθόντες Βορέῃ ἱδρύσασθαι παρὰ ποταμὸν Ἰλισσόν. ἐν τούτῳ δὴ πόνῳ νέας οἱ ἐλαχίστας λέγουσι διαφθαρῆναι, τετρακοσίας ἐκ ἐλάσσονας, ἀνδρας τε ἀναριθμήτους, χρημάτων τε πλῆθος ἄφθονον. ὥστε Ἀμεινοκλέα δὴ κρητῆνα ἀνδρὶ μάγνητι, γνοχέοντι πρὸς Σκιάθῳ σασθαι, μεγάλως ἡ ναυηγίη αὕτη χρήσιμον ἐγένετο. ὃς πολλὰ μὲν χρύσεα θησαυρὸς τε τῶν Περσέων εὗρε. ἄλλά τε χρύσεα ἄφατα χρήματα ποιεύμενος ἀνείλετο. πολλὰ δὲ ἀργύρεα. θησαυρός

ἦν δ' ἡ Ξέρξης ἐς Ἀβυδον ἐλθὼν ἐπὶ τὴν ζεύξιν. οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς τῇ δόξῃ. καλέει δὲ ὁ χῶρος οὗτος, τὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων, Θερμοπύλας. τὸ δὲ τῶν ἐνοικίων χωρίων, καὶ τε ἐσοικίων, Πύλας. ἐς ταύτας δὲ συνέβη μὲν νυν ἑκάτερον ἐλθεῖν τῶν στρατοπέδων τοῖσι χωρίοισι. ἐπεκράτεε δὲ, ὁ μὲν, τῶν πρὸς βορέω ἀνέμου ἐχόντων πάντων μέχρι Τρηχῖνος. ὁ δὲ, τῶν πρὸς νότου καὶ μεσημβρίην φορέοντων τὸν αὐτὸν τοῦτον τὸν ἤπειρον. ἔσαν δὲ οἵδε Ἑλλήνων οἱ τὸν μισθὸν ἐσενείκαντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ, Σπαρτιητέων τε ζυγομάχιοι, καὶ Μαντινέων χίλιοι, καὶ Ἠλείων ἑκατέρων. ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τοῦ Ἀρκαδίης, εἴκοσι καὶ ἑκατόν. καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίης, χίλιοι. τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων. ἀπὸ δὲ Κορίνθου, τετρακόσιοι. καὶ ἀπὸ Φλιοῦντος, διηκόσιοι ὁπλῖται. καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. ἄνδρες μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν. ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι, καὶ Τηβαίων τετρακόσιοι. πρὸς τούτοισι ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε οἱ Ὀπούντιοι παντὸς τοῦ στρατοπέδου, καὶ Φωκέων χίλιοι. αὐτοὶ γάρ σφεας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσαντο, λέγοντες δι' ἀγγέλων ὡς αὐτοὶ μὲν ἥκοιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων, πρὸς σῦκιμοι πᾶσαν εἰρημένην. ἡ θάλασσά τε σφι εἴη φυλακῇ, καὶ τὸ Ἀθηναίων τε φρούριον, καὶ Αἰγινητέων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ναυλόχων στρατὸν ταχθέντων. καὶ σφι εἴη δόξαν δεδόκιμον. ἔλπετο γὰρ βέβαιον εἶναι τὸν ἐόντα ὧδε τὸν Ἕλληνα, ὅδε ἔσεσθαι, τῷ καὶ ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ δεσμεύεσθαι, ὅτι ἡ μεγίστου αὐτέων, μέγιστα ὀφείλειν ὧν τὴν τε ἐπελάσαντα ὡς ἔοντα θνητὸν, ἀπὸ τῆς ὄψιος πεσεῖν ἂν. οἱ δὲ, τοῦτο πιθανόμενοι, ἐβούλευον ἐς τὴν Τρηχῖνα. τότε μὲν νυν ἔσαν ταῦτα στρατόπεδα ἐν τῇ πόλιος ἐκείνῃ. ὁ δὲ θυμαζόμενος μάλιστα, καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος, Λακεδαιμόνιος μὲν, Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Λέοντος, τοῦ Εὐρυκρατίδεω, τοῦ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυκράτεος, τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Ἀλκαμένεος, τοῦ Τηλέκλου, τοῦ Ἀρχέλεω, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ Δορυσσάου, τοῦ Λεωβότεω, τοῦ Ἐχεστράτου, τοῦ Ἥγησος, τοῦ Εὐνομίδεω, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὑλλου, τοῦ Ἡρακλέος, κτισάμενος δὲ βασιλεὺς ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτου. διξοὶ γὰρ οἱ ἐόντες πρεσβύτεροι ἀδελφεοῖ, Κλεομένεός τε, καὶ Δωριέος. ἀπαλλαχθέντος δὲ φρενοπλήξιος τοῦ Βασιλέος, ἀρχιθανόντος δὲ Κλεομένεος ἄπαιδος ἐόντος ἀρσενος, γόνυ, Δωριέος τε ἀκέτι ἐόντος, ἀλλὰ τελευτήσαντος καὶ τοῦτο ἐν Σικελίῃ, οὕτω δὴ ἐς Λεωνίδεω ἀνέβαινε ἡ βασιληίη. καὶ δίκην πρότερον ἐγεγόνεε Κλεομβρότου. ὃς γὰρ ἐων νεώτατος Ἀναξανδρίδεω παῖς, καὶ δὴ καὶ ἐσχε Κλεομένεος βυγατέρα. ὃς τότε ἧκε ἐς Θερμοπύλας, ὧν ἡγεμὼν τῶν ἐξ Πελοποννήσου πεντακισχιλίων. ἦν δὲ καὶ οὗτος ἥβης μεταιχμίῳ. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ Κλεόμβροτος ἐπιμνησθεὶς ἀπῆλθε ἐκ τῆς Σπάρτης. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ Κλεόμβροτος ἐπιμνησθεὶς ἀπῆλθε ἐκ τῆς Σπάρτης.

Leonidas rex Spartæ

Corpus militum cyclum speculatorum.

ταῦτα δὴ θεώμενος, ἐθαύμαζε, καὶ τὸ πλῆθος ἐμάνθανε. μαθὼν δὲ ταῦτα ἀβρεκέως, ἀπήλαυνε ὀπίσω καὶ ἡσυχίλον. ὅτε γάρ ἑ ἐδόκεε, ἀλογίης τε ἐνεκύρησε πολλῆς. ἀπελθὼν γὰρ, ἐλέγε πρὸς Ξέρξεα τάδε ὁπώπεε πάντα. ἀκούων δὲ Ξέρξης, οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἐὸν, ὅτι πρηγασκυάζοιεν ὡς ἀπολεύμενοι, καὶ ἀπολέοντες μὴ δυνάμιν, ἀλλ' αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνετο ποιεῖν, μετέπεμψε Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἀπικομένῳ δέ μιν, ἠρώτα Ξέρξης ἕκαστα τούτων ἐθέλων μαθεῖν τὸ πρηγμένον. τὸν δὲ, εἶπε. ἤκουσας μὲν μοῦ καὶ πρότερον, εὖτε ὡρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τούτων ἁπάντων ἐόντων, ἀκούσας γὰρ γέλωτά με ἔβαλε, λέγοντα τάδε ὁρῶν ἐκβησόμενα πρήγματα ταῦτα. ἐμοὶ γὰρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν αὐτὰ σεῦ ὦ Βασιλεῦ, ἀγὼν μεγιστός ἐστι. ἄκουσον δὴ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχεσόμενοι ἡμῖν τε καὶ τοῖσδε. καὶ τοῦτο πρασκυάζουσι. νόμος γάρ σφι ἔστω ἔχουσι δεῖ ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τὴν ψυχὴν, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέεσθαι, ἐπίστασο γὰρ, εἰ ταῦτα τε κῆ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψεαι, ἔστι οἵδε ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τόν σε Βασιλεῦ ὑπομενέει χεῖρας ἀνταειρόμενον. νῦν γὰρ πρὸς Βασιλήιόν τε κῆ καλλίστην πόλιν τῶν ἐν Ἕλλησι πρόσφεαι, καὶ ἄνδρας ἀρίστους. κάρτα τε δὴ ἅπαντα Ξέρξῃ ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα. κῆ δὴ οὐτάσας ἐπρώτα τὸν μάλα χρόνον ἐσσοῦσθαι ἐόντες, οἷοί τέ εἰσι τῇ ἑωυτῶν στρατιῇ μαχέεσθαι. ὁ δὲ, εἶπε. ὦ Βασιλεῦ, ἐμοὶ μὲν φάσθαι ὡς ἀνδρὸς ψεύδεα, ἢν μὴ ταῦτά σι ἐκβῇ, τῇ ἐγὼ λέγω. ταῦτα λέγων, οὐκ ἐπείθεε τὸν Ξέρξεα. τέσσερας μὲν δὴ ἡμέρας, ἐλπίζων ἀεί σφεας ἀρδήσεσθαι. τὠμπῃ ἦν, ὡς οἱ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλά οἱ ἐφαίνοντο, ἀναισχύντως τε καὶ ἀβδίλην δρηκεώμενοι μάχεσθαι, τὠμπῃ ἐπ' αὐτοὺς Μήδους τε, καὶ Κισσίους θυμωθείς, ὑπερελάμενος σφέας ζωρηστέρας ἄγμῑ ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ. ὡς δὲ ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἕλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοὶ, ἄλλοι δ' ἐπεσήϊσσον, καὶ οὐκ ἀπελαύνοντο, ἰσοπαλέες μεγάλως πρὸς πάντα πόλεμον. δηλοῦσι δὲ καὶ τοῖσι ἄλλοισι παντὶ τεῳ, καὶ οὐκ ἧσσον αὐτῷ Βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δ' ἄνδρες. ἐγίνετο δὴ συμβολὴ δὴ ἡμέρης. ἐπείτε δὲ οἱ Μῆδοι ἐχρήϊσαν πονέειν, ἐνθεῦτεν ἔτρεπον, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκλεξάμενοι ἐπῆισαν, τοῦ Ἀβραγάτης ἐκάλεε Βασιλεύς, τὸν ἦρχε Υδάρνεος, ὡς δὴ οἱ γε δυσπετέως κατέργασάμενοι. ὡς δὲ ἐς τοὺς Σπαρτιήτας ἐγένοντο, ἐνθαῦτα δὴ πλέον ἐφέροντο τῆς ἀνδρηίης, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἅτε ἐν ἐλαφρῇ τε χώρῃ μαχόμενοι, καὶ οὐ βάρεα βραχυτέροισι χρεώμενοι, ἅτε οἱ Ἕλληνες. καὶ ἅτε ἔχοντες πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλά τε ἀρτ' εἰκυίαν μάχην ἐν τοῖσι ἀμαθέσι μαχόμενοι, καὶ ὅκως ἐμβάλοιεν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγοντον δῆθεν. οἱ δὲ Βάρβαροι ὁρέοντες φεύγοντας βοῇ τε καὶ πατάγῳ ἐπῇισαν, οἱ δ' ἂν καταλαμβανόμενοι, ἐστρέφοντο αὐτίοι ἔνθα ἐν τοῖσι Βαρβάροισι. μετεστρεφόμενοι δὲ, κατέβαλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων. ἔπιπτον δὲ καὶ αὐτέων τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα ὀλίγοι. ἐπεὶ δὲ ὧδε ἐδόκεε σφι προβαλεῖν οἱ Πέρσαι τοὺς πειρεώμενοι, καὶ ἤδη τελέως καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω. ἐν τούτῳσι τοῖσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται Βασιλέα θηεύμενον, ζοὺς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου δὶς εἰσάντα περὶ τὴν στρατιήν. τότε μὲν ὅτῳ ἠγωνίσαντο, τῷ δ' ὑστεραίῃ οἱ Βάρβαροι ὧδε ἄμεινον ἠείροντο. ἅτε γὰρ ὀλίγων ἐόντων, ἐλπίζοντες σφέας κατατρωματίζειν τε, καὶ οὐκ οἵους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρεσθαι, συνέβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα ἐκεκοσμημένοι ἦσαν, καὶ ἐν μέρεϊ ἕκαστοι ἐμάχοντο, πλὴν Φωκέων. οὗτοι δὲ ἐς τὸ ὄρος ἐτάχθησαν, φυλάξοντες τὴν ἀταπόν. ὡς δὲ ὧδε εὑρίσκον ἀλλοιότροπον οἱ Πέρσαι καὶ τὴν προτέρην ἐώρων, ἀπήλαυνον. ἀπορέοντος δὴ Βασιλέος ὁ, τι χρήσαιτο τῷ παρεόντι πρήγματι. Ἐπίαλτις ὁ Εὐρυδήμου, ἀνὴρ μηλιεύς, ἦλθε οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα τι παρὰ Βασιλέος δόκιμον οἰσόμενος, ἐφρασέ τε τὴν ἀταπὸν τὴν διὰ τοῦ ὄρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθειρε σὺν τούτῳ τοὺς ὑπομένοντας Ἕλληνας. ὕστερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους, ἔφυγε ὀπὸ Θεσσαλίην. διὰ οἱ φυγόντι, τοῦτο δὴ τὸν πυλαγόρον τὸν Ἀμφικτυόνων ὀπὸ τὴν Πυλαίην συλλεγομένων, ἀρύγιον ἐπεκηρύχθη. χρόνῳ δὲ ὕστερον, κατῆλθε μὲν ἐς Ἀνπκύρην, ἀπέθανε τοῦτο Αἰνησίλεω, ἀνδρὸς Ἰητχινίου. ὁ δὲ Αἰνησίλεως ὄφις, ἀπέκτανε μὲν Ἐπίαλτεα διὰ ἄλλην αἰτίην, τὴν, ἐγὼ μὲν ἐν τοῖσι ὄπισθεν λόγοισι σημανέω. ἐτιμήθη μέντοι τοῦτο Λακεδαιμονίοισι ὑπὸ βασιλέος. Ἐπίαλτις μὲν ὧδε ὕστερον ἀπέθανε. ἔστι δ' ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Οὐήτης τε ὁ Φαναγόρεω, ἀνὴρ καρύστιος, καὶ Κορυσσάλης ὁ Ἀνδρυρεύς, εἰσὶ οἱ εἴπαντες πρὸς βασιλέα τόνδε τὸν λόγον, καὶ προθυμηθέντες τὸ ὄρος τοῖσι Πέρσῃσι, ὁδὸν ἀνευρεῖν τὴν ἔχουσι νῦν ἐς τοὺς Ἕλληνας. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ Κορυσσάλης ὁ Ἀνδρυρεύς, εἰσὶ οἱ εἴπαντες

Herodotus dicitur hanc fabulam finxisse

Ephialtes Pithonis filius hanc fabulam edidit

σός. ὧδε δὴ γὰρ τόδε χρὴ σταλμώσασθαι, ὅτι οἱ τ Ελλήνων πυλαγόραι ἐπεκήρυξαν, ὃν ὧν Ονήτης τε ὁ Κορυσιλαΐδεω ἀργύριον, ἀλλ' ὧδε Επάλτῃ τῷ Σκιλλικίῳ, πάντως κε ὁ ἀβρηκιάζων πυθόμενοι. ὧδε δὲ φεύγοντα Επάλτιν τοῦτον τῇ αὐτίκα οἰκίῃ ἐδέξατο. ἐπεὶ δὲ ἐκ μὲν μικρῶν τοῦτον τὸν ἀβρηκιάζοντα Ονήτεα ἐκ τῆς χώρης πολλὰ ὠμίλησε. ἀλλ' Επάλτης γάρ δοι ὁ πρόξενος ἀπέστω ὁ ἄρχος. ⟨ ἦν τῆ ἀβρηκίου τ Σῶν ἄτιμον γράφω. Ξέρξης δ' ἐπεί οἱ ἤρεσε τὰ, τοιάδε ὁ Επάλτης καταργάσατο, αὐτίκα προθυμίης ἠνώμενος, ἔπεμπε Υδάρνεα, ἦ τ, ἐστρατήγεε Υδάρνης. ὡμίλεε δ' οἱ πρὸς λύχνων ἄφαις ἐκ τ στρατοπέδου τῆ δ' ἀβρηκίου τοῦτον, δεξιοῦσθαι μὲν οἱ ὧν χώριοι Μιλήσιοι. δεδυρόντες δ', Θεσσαλοῖσι κατηγίζαν ὧδε φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχεϊ τ εσβολήν, ἔσαν σὺν σκέπῃ τ πολέμου. ἐκ τε τόσου δὴ κατεσιδέρωσε ἔσται δῆλα χρόνου Μιλησίοισι. ἔχει δὲ ὧδε ἡ ἄβρηκος αὕτη. ἀρχὴν μὲν ἀπὸ τ Ασωποῦ ποταμοῦ τ ἀπὸ τ ὄρεος τοῦ Σφιγγίου ὄνομα δ' τῷ ὄρεϊ τούτῳ ἐστὶ τῇ ἀβρηκίῳ ὧν τὸ λεῖον, Ανόπαια. εἶσι δ' ἡ Ανόπαια αὕτη, ἤρξατο τ ὄρεος. λήγει δὲ κατά τε Αλπηνὸν πόλιν, πρὸς τὴν ἔσαν τ Λοκρίδων πρὸς Μιλιάδων, ⟨ ἦν Μελάμπυγόν τε καλεόμενον λίθον, ἦ ἦν Κερκώπων ἕδρας. τῇ, ἦ τε σειρὸς τοῦ ὄρεος ἦν τούτου δὴ τῇ ἀβρηκίου ⟨ ὅτῳ ἔχουσι, οἱ Πέρσαι τ Ασωπὸν διαβάντες, ἐπορεύοντο πάλιν τῇ νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ὄρεα τὰ Οἰταίων· ἐν ἀριστερῇ δ', τὰ Τρηχινίων. ὁδὸς τε δὴ διέφαινε, ⟨ οἱ ἐγένοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τ ὄρεος. ἦν δὲ ὧδε τ ὄρεος ἐφύλασσον, ὡς ⟨ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι ὁπλῖται, ἑαυτῶν τε τῆ σφετέρῃ χώρην, ⟨ φρουρέοντες τῆ ἀβρηκίην. ἡ μὲν δὴ κάτω ἐσβολὴ, ἐφυλάσσετο ὑπὸ τ, εἰρηται. τὴν δὲ δὴ τ ὄρεος ἀβρηκίην, ἐθελοντὰ Φωκέες ὑπεδεξάμενοι, Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. ἐμαθον δὲ σφέας οἱ Φωκέες ὧδε ἀναβεβηκότας ἀνὰ βαίνοντες γὰρ ἐλάνθανον) οἱ Πέρσαι τὸ ὄρος ταῖν ἑσπερέων ἐπέπλεον. ἦν μὲν δὴ νυκτομάχιη. Φοβηθέντες δὲ ὁμοίως πολλὰ ὡς εἰκὸς ἦν, φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ θεῖσι ποσί, ἀνά τε ἕδραμον οἱ Φωκαέες, ⟨ ἐνέδυσαν τὰ ὅπλα, ἐν θαύμασι ἐγένοντο. ἐλπόμενοι γὰρ σφέα ⟨ φανήσεσθαι αὐτίξοον, ἐνεκέκευσαν στρατῷ. ἐνθαῦτα Υδάρνης καταβρώσαντας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμονίους, εἰρίζω τ Επάλτα ποτὰ τὸν εἴη ὁ στρατός. ὡυδόμενος δὲ ἀβρεκέως, ὁλίγα σφέων δὴ Πέρσας ὡς ἐς μάχλω. οἱ ἦ, Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο ὑπὸ τοξεύμασι πολλοῖσί τε καὶ ὠυκνοῖσι, οἰόμενοι φεύγοντας ὧν τ ὄρεος τ κορυμβοῦ, ὧν τάμνοι ὡς ὧδε σφέας ὡρμήθησαν ἀρχήν. καὶ πρὸς κυδάλιμα ὠρμήθησαν ἀγαθέμνοι. ὅτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεε). οἱ ἦ ἀμφὶ Επάλτα ⟨ Υδάρνεα Πέρσαι, Φωκέων ἦν δὲ σφέα λόγος ἐπιδύνειν. οἱ δὲ, κατέβαινον τὸ ὄρος ἦ τάχος. ὑπὸ δὲ, ὧν Θερμοπύλησι ἐδόσι Ελλήνων, πρῶτον ἦν ὁ μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρά, ἔφρασε τ μέλοντα ἔσεσθαι ἅμα δοὶ σφι Θάνατον. ἐπεὶ ἦ ἐν αὐτίμοι ἔσαν οἱ ἀγαγείλαντες τ Περσέων τῇ πρόσοδον, ὅτι ἦ ἐπὶ νυκτὸς ἐσήμηνα. δεινὸς δὲ οἱ ἐμέρωσε ἐπὶ τὰ ἄκρον, ἐπὶ ἡ φάνησις ἡμέρης, ἐνθαῦτα ἐβάλλοντο οἱ Ελληνες. καὶ σφέων ἐλίζοντο ἀὶ γνῶμαι. οἱ μὲν, ὧν ἔτι ἔων τῇ τάξιν ἐκλιπεῖν. οἱ δὲ, αὐτόθι μένειν αὐτ τε ἀμύνεσθαι. μετὰ δὲ τ διακριθέντες, οἱ μὲν, ἀπαλλάσσοντο. ἐν δὲ ἐπὶ πόλιας ἔκατοι ἐβάπτοντο. οἱ δὲ, αὐτέων ἅμα Λεωνίδῃ μένειν αὐτ πρεσκοπέοντο, λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς σφέας ἀπέπεμψε Λεωνίδης μὴ ἀπόλωνται ἀναδέομενος. αὐτῷ δὲ ἦν Σπαρτιήτων τοῖσι πρεσβύτατοι ἐκλιπεῖν τ τάξιν, ἐς τ, ἦλθον φυλάξοντες ἀρχήν. τούτῳ δὲ μάλιστα τῇ γνώμῃ πλεῖστός εἰμι, Λεωνίδῃ, ἐπείτε ἤδεε αὐτοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους, ἦν δὲ ἐβούλοντο συνδέκα δωτίνῃ, βουλόμενοι σφέας ἀπαλλοτριῶσαι. αὐτῷ δὲ ἄπρηκτα, ἐκ καλῶς ἔχειν. μένοντι δὲ αὐτ, κλέος μέγα ἐλείπετο, ⟨ ἡ Σπάρτης δυσδαιμονίη ἐκ ἀκλεΐφετο. ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τ Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτῃσι πρὸ τ πολέμου τούτου αὐτίκα καταρχὰς ἐγειρομένου, ἢ Λακεδαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν Βαρβάρων, ἢ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέσθαι. ταῦτα δὲ σφι χρᾶν ἔπεσι ἑξαμέτροισι ἔχοντα χρᾶ, λέγοντα ὧδε.

,, Υμῖν δ' ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο,
,, Ἢ μέγα ἄστυ ἐκείνους ὑπὸ ἀνδράσι Περσείδῃσι
,, Πέρθεται, ἢ τὸ, μὴ, ὀκί. ἀφ' Ηρακλέος δὲ γενέθλης,
,, Πενθήσει βασιλῆα φθιμένον Λακεδαίμονος οὖρος.
,, Οὐ γὰρ τὸν ταύρων χαιτήεντα κρατήσει,
,, Οὐδὲ λεόντων.

Ανπβίλιω.

Ανπβίλιω. Ζηνὸς γὰρ ἔχει μένος. ὧδε δὲ ἔ φημι "
Σχήσεσθαι, πρὶν ἢ τὸν ἕτερον σφέα πάντα διασπάσαι. "

Ταῦτά τε δὴ ὧν λεγόμενον Λεωνίδην, τὸν βουλόμενον μέγιστον κλέος κατεθέσθαι μοῦνον Σπαρτιήτων, ἀπέπεμψαι οὐ συμμάχους μᾶλλον, ἢ γνώμῃ διενεχθέντας ἅτε ἀνόσιον οἰκέσθαι οὐ οἰκέμενος. μαρτύριον δέ μοι ⟨ τόδε ἐκ ἐλάχιστον τόδε· εἰκὸς γέγονε. δ' ὧν μοῦνον οὐ ἄλλος, ἀλλὰ καὶ τ μάντιν, ὃς εἵπετο τῇ στρατιῇ ταύτῃ Μεγιστίην τ ἀκαρνᾶνα, λεγόμενόν ἐστὶ τὰ αὐτὰ καθ' ὧν Μελάμποδος, τῶν ἅπαντα ἐκ τ ἱρῶν τὰ μέλοντά σφι ἐκβαίνειν εἰπόντα, φανερὸς ὀδὶ Λεωνίδης ἀπέπεμπεν, ἵνα μὴ συναπόληται σφι. ὁ ἦ, ἀπεπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν κατέλιπε. τὴν ἦ πᾶσι συστρατευόμενον, ἐόντα οἱ μνησιγενέα, ἀπέπεμψε. οἱ μὲν νυν συμμαχοι οἱ ἀπεμπόμενοι, οἴχοντό τε ἀπιόντες, ὡς ἐπείθοντο Λεωνίδῃ. Θεσπιέες δὲ, ⟨ Θηβαῖοι, κατέμειναν μένοι παρὰ Λακεδαιμονίοισι. τούτων ἦ, Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον, ⟨ δ' Βοιώτιοι, κατέσχε γὰρ σφέας Λεωνίδης, ὧν ὁμήρων λόγῳ ποιεύμενος. Θεσπιέες ἦ, ἑκόντες μάλιστα. οἱ ἐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην ὡς οὐ μετ' αὐτ, ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες, συναπέθανον. ἐστρατήγεε δὲ αὐτέων, Δημόφιλος Διαδρόμεω. Ξέρξης ἦ, ἐπεὶ ἥλιός ἀνατέλλοντος σπονδὰς ἐποιήσατο, ὡς χρόνῳ), ἐς ἀγορὴν κατὰ μάλιστα πληθώρην προσόδην ἐποιέετο. ὡς ἦν ἐπ' ἐσπάλθεϊ ὄντα. ἀπὸ τ ὄρεος ἡ καταβασις συνεκομιδὴ ὁδὸς, ⟨ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλῷ ἢ πρὸς ἑσπέρης τε, ὡς ἀνάβασις. οὔτε δὴ Βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξεα ποιήσαντα. καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην Ελληνες, ὡς τὴν θανάτῳ ἔβοσθαι ποιεύμενοι, ἤδη πολλῷ μᾶλλον) ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπεξῄεσαν ἐκ τὸ ἄπρυτον τ αὐχένος. τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τ τείχεος, ἐφυλάσσετο. οἱ ἦ, ἀνὰ τὰς πρὸ τέρας ἡμέρας ἐξιόντες, ἐς τὰ εὐρύτερα ἐμάχοντο, πρός τε δὴ συμμίσγοντες ἔξω τ σταυρῶν, ἔπιπτον πλῆθος μὲν οἱ βάρβαροι. ὁπόσοι γὰρ οἱ ἡγεμόνες τ τελέων ἔχοντες μάστιγας, ἐρράπιζον πάντα ἄνδρα. ἀεὶ ἐς τὸ πρόσω ἐπορύνοντες. πολλοὶ μὲν δὴ ἐνέπιπτον αὐτέων ἐς τὴν θάλασσαν, ἔνθα διεφθείροντο. πλῶν δὲ ἐπὶ πλοίων κατεπατέοντο ζωοὶ ὑπ' ἀλλήλων. ἦν ἦ λόγος ὀλέος τ ἀκλυμενίδεω. ἅτε γὰρ ὧν ἐπιστάμενοι τὰ μέλοντά σφι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τ περιόντων τὸ ὄρος, ἀπεδείκνυσαν ῥώμης οὐ ἔχουσι μεγάθος ἐς οὐδὲ βαρβάρους, πρηχεόμενοί τε ⟨ ἀτέοντες. δύρατα μὲν νυν πλέοσι αὐτέων ἐτύγχανε κατηγότα ἤδη. οἱ ἦ, ὧδε ἐφέροσι διεργάζοντο οὐ Πέρσαι. Λεωνίδης τε ὧν τότε τὸν πόνον πίπτει, ἀνὴρ ὁμολογέως ἄριστος. ⟨ ἕτεροι μετ' αὐτ ὀνομαστοὶ Σπαρτιήτων, τ, ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἄξιον ὁμολογέων ἐπυθόμην τὰ ὀνόματα. ἐπυθόμην ἦ ⟨ ἁπάντων τ βιησαμένων. καὶ δὴ ⟨ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ, καὶ ὀνομαστοί. ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Αβροκόμης τε, καὶ Υπεράνθης, ἐκ τ Ατάρνεω θυγατρὸς Φραταγούνης γεγονότες Δαρείῳ. ὁ δὲ Ατάρνης, Δαρείου μὲν τ Βασιλῆος ἦν ἀδελφεός, Υστάσεος δὲ τ Αρσάμεω παῖς. ὃς ⟨ ἐκδιδοῖ τ θυγατέρα Δαρείῳ, τ οἶκον πάντα τ ἑωυτ ἐπιδώσει, ὡς μάνης οἱ ἐόσης τούτης τέκνα. Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφεοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχεόμενοι ὑπὲρ τ νεκρὸν τ Λεωνίδεω. Περσέων τε ⟨ Λακεδαιμονίων ὠδίσιμος ἐγένετο πολλὸς, ἐς ὃ τ πύματα ἀρετῇ οἱ Ελληνες ὑπερέρυσαν, καὶ ἐξέψαν σὺν γναπτοῖς τε βάκεσι. ὧδε δὲ συνεκόπτεσαν μέχρι δ οἱ σὺν Επάλτῃ πρηγμένοι. ὡς δὲ τότε ἦκεν ἐπύθοντο οἱ Ελληνες, ἐνθαῦτα ἦδη ἐτροίσιο τὸ νῖκος. ἐς τε γὰρ τὸ σεινὸν τ οδ τὸ αὐτὸ χώρεον ὀπίσω. ⟨ πρὸς μὲν ἄμπαλιν τὸ τεῖχος, ἐλθόντες, ἵζοντο ὧν τ Κολωνὸν πάντες ἀλέες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. ὁ δὲ Κολωνὸς ὄρος, ἐστὶ ἐν τῇ ἐσόδῳ ὅκα νῦν ὁ λίθινος Λέων ἕστηκε ὧν Λεωνίδεω. ἐν τούτῳ σφέας ⟨ περ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι πᾶσι αὐτέων ἐτύγχανον ἔτι τοξεύοντες, καὶ χερσὶ, καὶ στόμασι, κατέχωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες. οἱ μὲν, ἐξ ἐναντίης ὧν ἐπασσόμενοι, καὶ τὸ ἔρυμα τὸ τείχεος συγχώσαντες. οἱ δὲ, περιελθόντες ὀπίσω πάντοθεν περιστάδην. Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιοῦτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἀνὴρ ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηνέκης. τὸν, τόδε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος πρὶν ἢ συμμῖξαί σφεας τοῖσι Μήδοισι, τυθόμενον πρὸς τοῦ τῶν Τρηχινίων, ὡς ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τ οἰσῶν ἀκρύπτουσι. τοσοῦτό τι πλῆθος αὐτέων εἶναι. τὸν δὲ, οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοισι εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον τὸ Μήδων πλῆθος. ὡς πάντα σφι ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξείνος ἐγγέλλοι, εἰ ἀκρυπτόντων τ Μήδων τὸν ἥλιον, ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς ἀνδρὸς ἡ μάχη, ἢ ἐν ἡλίῳ. ταῦτα μὲν ἢ ἄλλα τοιαῦτα πρόσπολα ἔπεα φασὶ Διηνέκεα τὸν

κέα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. μετὰ δὲ τοῦτον ἀοίσεσθαι λέγει τὰ Λακεδαιμόνιοι δίνο ἀδελφεοί, Αλφεός τε, καὶ Μάρων, Ορσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ δοκίμους μάλιστα τῷ οὔνομα ἦν Διθύραμβος Αρματίδεω. Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτη τῇ περ ἔπεσον, καὶ τοῖσι πρότερον τελευτήσασι ὑπὲρ τοῦ Λεωνίδεω ἀκτεμφθέντας οἰκεῖα, ὧν τε ἔγραψαν γράμματα λέγοντα τάδε.

» Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις, ἐμάχοντο
» Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέσσαρες.

Ταῦτα μὲν δὴ πᾶσι ὧν ἐγράψαμεν, τοῖσι δὲ Σπαρτιήτῃσι ἰδίη.

» Ὦ ξεῖν', ἄγγελον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
» Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ ταῦτα, τῷ δὲ μάντι, τόδε.

» Μνῆμα τόδε κλεινοῦ Μεγιστίη, ὃν ποτε Μῆδοι
» Σπερχειὸν ποταμὸν κτείναν ἀμειψάμενοι
» Μάντιος, ὃς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδώς,
» Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι ἔξεστι ἢ τὸ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω, Σιμωνίδης ὁ Λεοπρέπεος ὅτι κατὰ ξεινίην ὁ ὠνήρ φασι. δίνο δὲ τετίμηνται τρηκοσίων λέγεται Εὐρυπύλου τε καὶ Αριστόδημος, ἔξεστι αὐτοῖσι ἀμφοτέροισι κοινῷ λόγῳ χρησαμένοισι, ἢ ἀκροθίνιά σφι ἐς Σπάρτην ὡς μεμεμνημένοι τε ἔσαν ἐκ τοῦ κροπέδιος τοῦ Λεωνίδεω, καὶ κατέκειτο ὧν Αλπηνοῖσι ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ μέγιστον, ἢ εἴγε μὴ ἐβάλοντο νοσήσαι, ἀρετὰν ἅμα τοῖσι ἄλλοισι, ἔξεστι σφι τοῦτέων τὰ ἕτερα ποιέειν, ὅκως ἐβελήσαι ὁμοφρονέειν. ἀλλὰ γνώμης διενειχθέντας, Εὐρυπύλῳ μὲν τοιοῦτον τὸν τοῦ πρόσω πρόκριθεν, αἰτήσαντά τε τὰ ὅπλα, καὶ ἐσταλμένα, ἄγειν ἀνδρα ἐκλελευσμένα τοῦ εἵλωτα ἐς τοῦ μαχρμένος. ὅκως δὲ αὐτὸν ἤγαγε, τὸν μὲ ἀταγόντα, οἰκεῖα φρονήσαντα. τὸν δὲ, ἐσταλμένον ἐς τὴν ὁμιλον, διαφθαρῆναι. Αριστόδημον δὲ λειποψυχέοντα, λιφθῆναι. εἰ μὲν νυν ὧν Αριστόδημον ἀλογήσαντα ἀπελθεῖν ἢ ἠθέλησε, ἀλλ' ἐπομείναντα τὸν ὀλίγον χρόνον, ἀπικόμενον ἐς τὴν μάχην, ἀρετὰν ἀπολαβεῖν. ἀπελθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα Αριστόδημος, ὄνειδός τε εἶχε, καὶ ἄτιμος. πάσχων δὲ τοιάδε, ἀτίμως, ὅτι οἱ τῶν ἀστῶν οὐδεὶς ἔναυε Σπαρτιήτων, ὅτε ἀπελέγετο. ὄνειδός τε εἶχε ὁ βίος Αριστόδημος καλεόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν, ἐν τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ, ἀνέλαβε πᾶσαν τὴν ἐπιφερομένην αἰτίην. λέγοντι δὲ καὶ ἄλλον ἀκτεμφθέντα ἄγγελον ἐς Θεσσαλίην, τῶν τριηκοσίων τοιούτων πεφυκέναι. τοῦ, οὔνομα εἶναι Παντίτην. νοστήσαντα δὲ οὗτον ἐς Σπάρτην ὡς ἀτίμως, ἀπάγξασθαι. οἱ δὲ Θηβαῖοι, τὸν Λεονταδίης ἐστρατήγεε, τέως μὲν μετὰ τῶν Ελλήνων ἐόντες, ἐμάχοντο κατὰ ἀναγκαίης ἐχόμενοι πρὸς τὴν Βασιλέος στρατιήν. ὡς δὲ, εἶδον κατυπερτέρους τοὺς Πέρσεων γινομένους τὰ πρήγματα, ὥστε δὴ σὺν Λεωνίδῃ Ελλήνων ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν Κολωνόν, ἀπεχωρέοντο τοῦτον, χεῖράς τε προέτεινον, καὶ ἵππων ἄσσον τῶν Βαρβάρων, λέγοντες τὴν ἀληθέστατον τῶν λόγων, ὡς καὶ μηδίζουσι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρώτοισι ἔδοσαν Βασιλεῖ, κατὰ δὲ ἀναγκαίης ἐχόμενοι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο, καὶ ἀναίτιοι εἶναι τοῦ πρήγματος τοῦ γενομένου Βασιλεῖ. ὥστε ταῦτα λέγοντες, τοιαῦτα γινόμενα. εἶχον γὰρ καὶ Θεσσαλοὺς τῶν λόγων τούτων μάρτυρας. οὐ μέντοι τά γε πάντα ἀντυχήσαν. ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ ἔλαβον οἱ Βάρβαροι ἐλθόντας, τοὺς μὲν τινας αὐτέων, καὶ ἀπέκτειναν πολεμίους ὄντας. τοὺς δὲ πλείονας αὐτέων, λελευσμένους Ξέρξεω, ἐσιζον σήματα Βασιλήια, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λεοντιάδεω, τοῦ, τὸν πάλαι ποτὲ Εὐρύμαχον χρόνῳ μετέπειτα ἐφόνευσαν Πλαταιεῦσι, στρατηγήσαντα, ὠνησῶν Θηβαίων τριακοσίων, καὶ φέροντα τὸ ἄστυ τὸ Πλαταιέων. οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ελληνες ὅτω ἠγωνίσαντο, Ξέρξης ἠκροᾶτο Δημαρήτου, ἀρώτα ἀρξάμενον ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἑωυτοῦ. ἐπιστάμενος δὲ καὶ τοῦτον πάντα τὰ πρήγματα, ἐκάλεσε Δημάρητον, καὶ ἐπειρώτα τάδε.

Δημάρητε, ἀνὴρ εἶς ἀγαθός. τεκμαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείῃ. ὅσα γὰρ εἶπας, πάντα ἀπέβη οὕτω. νῦν δέ μοι εἰπὲ, πόσοι τινὲς εἰσὶ οἱ λοιποὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ κατὰ πόσοι εἰσὶ τοιοῦτοι τὰ πολέμια, εἴτε καὶ πάντες. σὺ δ' εἶπε. ὦ Βασιλεῦ, πλῆθος μὲν πάντων τῶν Λακεδαιμονίων πολλόν, καὶ πόλις πολλαί. τὸ δὲ θέλεις ἐκμαθεῖν, εἰσὶ σίες. ἔστι γὰρ τῇ Λακεδαιμονίῃ Σπάρτη πόλις ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων μάλιστα. καὶ οὗτοι πάντες εἰσὶ ὁμοῖοι τοῖσι ἐνθάδε μαχεσαμένοισι, οἵτινες μὲν ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι, κατὰ μὲν οὐκ ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δὲ. εἶπε πῶς τοῦτο Ξέρξης. Δημάρητε, τῷ τρόπῳ ἀρχητέκτατα τῶν ἀνδρῶν κατίων ὧν κρατήσομεν; ἴδιε ὀξυτέο. σὺ γὰρ ἔχεις αὐτέων σι ἐξόδιους τῶν βιβλυμάτων, οἷα βασιλεὺς γενόμενος. ὀδ' ἀμείβετο. ὦ Βασιλεῦ, εἰ μὴ σὺ συμβαλεῖ μοι πεύσεαι, σίκαιόν με ἐσί σοι φράζειν τὸ ἄριστον. εἰ δὲ νῦν τοιαύτης ἐστὶ νηυτικῆς στρατιῆς νέας τριηκοσίας ἀκτελείας ὧν τὴν Λακωνικὴν χώρην. ἔστι δὲ ἐπ' αὐτῇ νῆσος ὧν κεκλημένη, τῇ, οὔνομα ὄτι Κύθηρα. τὴν, Χίλων αὐτὴ παρ' ἡμῖν σοφώτατος γενόμενος, ἱερὸν μέζον ἔφη εἶναι Σπαρτιήτῃσι κατὰ τὴν θαλασσοκρατίην κτᾶσθαι μᾶλλον ἢ ἑωυτερέχειν, ἀεί τι πρόσοδον ἀπ' αὐτῆς ἐσομένην, οἷόν τι ἐγὼ δέχομαι, ὅτι τὸ σὸν τὸν μὲν πρόσω ἰὸν, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως φοβερὸν καὶ ἀνδρῶν κολον. ἐκ ταύτης ὧν τὴν νήσου ἑρμιόνας, φοβεόντων τοὺς Λακεδαιμονίους, παρέοισι δὲ πολέμου σφι ἐόντος οἰκηίου, οὐδὲν διενοί ἔσονταί κοι, μὴ τὴν ἄλλης Ελλάδος ἅλις κρεμᾶσι ὑπὸ τοῦ μέζους, βουλεύσει τάυτη. κατασυλωθείσης δὲ τῆς ἄλλης Ελλάδος, ἀδύνατος ἔσται τὸ Λακωνικὸν μοῦνον λείπεται. ἢν δὲ ταῦτα μὴ πείσῃς, τάδε τοι πρόσω ἔσται. ἔσι τις Πελοποννήσου ἰσθμὸς στεινός. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων συμμισθάντων ὧν σοὶ, μάχας ἰσχυρὰς ἄλλας μὲν χρεωμένῳ πρόσω λέκοι τοι ἐκεῖνο δὲ ποιήσαντι, ἁμαχητὶ ὁ, τε ἰσθμὸς οὗτος κῆ αἱ πόλις πεφρήσουσι. λέγει μετὰ ταῦτα Αχαιμένης, ἀδελφεός τε ἐὼν Ξέρξεω, κῆ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγός, πρὸς τὸν λόγον, ἐσιὼν μὴ ἀναγνωσθῆναι Ξέρξης ποιέῃ ταῦτα. ὦ Βασιλεῦ, ὁρῶ σε ἀνδρὸς φίλου ἐκόμενον λόγους, ὃς φθονέει τοι εὖ πρήσσοντι, ἢ καὶ πρὸς ἰσχοῖ πρήγματα τὰ σά. ἐγὼ δὲ κῆ βρότοισι διδόσι χρεώμενοι οἱ Ελληνες χάρισι, τε ἀξύνετόν φασι, κῆ τε ἀσθενὲς ἔσεσθαι. εἰ δ' ὧν τῇσι πρεσβείῃσι τύχῃσι, τε νέες ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ἄλλας ἐκ τοῦ στρατοπέδου βουλόμενος ἀκτεμφθῆναι πρὸς Πελοπόννησον, ἀξιόμαχοί σι γίνονται οἱ αὐτίπαλοι ἄλλης ἢ ἐὼν ὁ ναυτικὸς στρατὸς, ἅνυσιν τε καὶ χειρίσιος τε αὐτοῖσι γίνεται, κῆ αἰχμὴ ἐκ ἀξιόμαχοί σι ἔσονται. κῆ πᾶς ὁ ναυτικὸς τῷ πεζῷ ἀρήξει, ἐκ ὁ πεζὸς τῷ ναυτικῷ ὁμοῦ περδόμενος. εἰ δὲ διαπάσεις, ὅτε σὺ ἔσεαι κείνοισι χρήσιμος, ὅτε κεῖνοι σοί. τὰ σώματ δὲ πίθεμένος εὖ, γνώμην ἔχων τὰ τοῦ αὐτιπολέμου μὴ ὧν λέγεσθαι πρήγματα, τῆς τε σήσονται τὸν πόλεμον, τά, τε ποιήσουσι, ὅσοι τε πλῆθός εἰσι, ἱκανοί γὰρ ἐκεῖνοί γε αὐτοὶ ἑωυτῶν περὶ φροντίζειν εἰσί. ἡμεῖς δὲ ἡμέων ὡσάυτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἢν ἴωσι αὐτίκα Πέρσῃσι ἐς μάχην, δόξει τὸ παρεὸν βῶμα αὐτοῖσι γενέσθαι. ἀμείβεται Ξέρξης τοῖσδε. Αχαιμένες, εὖ τέ μοι δοκέεις λέγειν, κῆ ποιήσω ταῦτα. Δημάρητος δέ, λέγει μὲν τἀληθέα ἐλπέσθαι ἔστι ἐμοί. γνώμη μέντοι ἐσοῦται τοῦ σοῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόγε ψεύσεσθαι, ὅκως ἂν δύνωσι τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι, τοῖσί τε λεγομένοισι προτέρου ἐκ τούτου σεσημασμένοι, τοῦ ἔσονται. Οτι πολίτης μὲν, πολίτῃ εὖ πρήσσοντι φθονέει. καὶ ἔστι δίκαιος πολλοῖσι τῇ σιγῇ. δοῦ ἂν συμβαλοῦσθαι ἄνδρα πολίτης ἀνὴρ τὰ ἄριστα οἱ δοκέοντα εἶναι ἀστοῖσι, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι. ἀπαίδευτοι δ' εἰσὶ οἱ πολλοί. Ξέρξης δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσοντι ἀνδρὶ, συμβουλεύσεσθαι τὰ ἄριστα. οὕτω ὧν κακοῦ λεγέτω μηδείς περὶ Δημάρητον, ἐόντος ἐμοὶ ξείνου, πρὸ ἐκείνου δὲ ἄλλα κυλισπεῖ λεγέτω. ταῦτα εἴπας, Ξέρξης διεξῆλθε δὴ τὸν νεκρῶν. καὶ Λεωνίδεω περὶ ἀκηκοὼς ὅτι Βασιλεύς τε ἦν, καὶ στρατηγὸς Λακεδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀκρεμόντας τὴν κεφαλὴν, ἀνασαυρῶσαι. δῆλά μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοισι τεκμηρίοισι, ὧν δὲ δὴ κῆ τῶδε δοκέοντα γένοιτ', ὅτι Βασιλεὺς Ξέρξης πάντων δὴ μάλιστα ἀνδρῶν ἐθυμώθη ζώοντι Λεωνίδῃ, τοῦ γὰρ ἂν κατε ἐς τὸν νεκρὸν τοῦτο ἐπιμώμησε. ἐπεὶ πολλῷ μᾶλλον νομίζουσι τοῦ, ἐγὼ οἶδα ἀνθρώπων Πέρσαι ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίεον, καὶ ἐπετέτακτο ποιέειν. ἄνεμι δὲ ἐκεῖσε τοῦ λόγου, τῆς μοι πρότερον ἐξέλιπε. ἐπύθοντο Λακεδαιμόνιοι ὅτι Βασιλεὺς εἴλοιτο ὧν τὴν Ελλάδα πρῶτοι. καὶ οὕτω δὴ ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. ἦν δὲ δὴ σφι ἐχρήσθη, τὰ, ὀλίγῳ

Xerxes & Demaratus Gr. & Lacedæmonij.

Demaratus Xerxi subigendi Lacedæmonios.

Xerxes graffatur in cadaver Leonidæ.

Dissuadet Achæmenides.

ολίγω πρότερον εἶπεν, ἐπύθοντο δὲ πρόπαν θωυμασίην. Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀρίστωνος φυγὼν ἐς Μήδους, ὡς μὲν ἐγὼ δοκέω, καὶ τὸ οἰκὸς ἐμοὶ συμμάχεοντι, οὐκ ἰὼν εὔνοος Λακεδαιμονίοισι, πάρεσι δὲ εἰκάζειν εἴτε δύνοιτο ταῦτα ἐποίησε, εἴτε καὶ κατὰ χώρην ἐπὶ τε γὰρ Ξέρξεα ἐδόκεε στρατηλατέειν ὡς τὴν Ἑλλάδα, ἐὼν ξεῖνος ὁ Δημάρητος, καὶ πυθόμενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακεδαιμονίοισι ὀφελῆσαι, ἄλλως μὲν δὴ οὐκ ἔχει συμβῆναι. ὧν καὶ δι' ὧν γὰρ ἰὼν μὴ λαμφθείη. ὁ δὲ, μηχανᾶται τοιάδε, σκελετίον δίπτυχον λαβὼν τὸν κηρὸν αὐτὸ ἐξεκνησε. καὶ ἔπειτα ὡς ἐφοίτα ξύλῳ τὸ σκελετίου ἔγραψε τὴν Βασιλέος γνώμην. ποιήσας δὲ ταῦτα, ὀπίσω ἐπέτηξε τὸν κηρὸν ὡς τὰ γράμματα, ἵνα φορέμενον μεινὸν τὸ σκελετίον μηδὲν πρῆγμα παρέχοι πρὸς τὴν ὁδοφυλακίην. ἐπεὶ δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Λακεδαίμονα, οὐκ ἔχων συμβαλέσθαι οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρίνην δή σφι ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, Κλεομένεος μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδεω δὲ γυνὴ Γοργὼ ἐοῦσα ἐξεῦρε, ὑπεφρασθεῖσα αὐτὴ τὸν κηρὸν λιπᾶν μελλούσας, καὶ εὑρήσειν σφέας γράμματα ὑπὸ ξύλῳ. πειθομένοι δὲ, εὗρον, καὶ ἐπελέξαντο. ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοισι Ἕλλησι ἐπέστειλαν.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΕΒΔΟΜΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-
ΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ.

ΟΥΡΑΝΙΑ.

Αὗται μὲν δὴ οὕτω λέγονται γενέσθαι. οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, ἦσαν οἵδε. Ἀθηναῖοι μὲν, νέας παρεχόμενοι ἑκατὸν, καὶ εἴκοσι, καὶ ἑπτά. τοῦτο δὲ ἀρετῆς τε καὶ προθυμίης, Πλαταιέες ἄπειροι δὲ ναυτικῆς ἐόντες, σωτηρίην τοῖσι Ἀθηναίοισι τὴν νέας. Κορίνθιοι δὲ, τεσσεράκοντα νέας παρείχοντο. Μεγαρέες δὲ, ἕξκοντα. καὶ Χαλκιδέες ἐπλήρωσαν εἴκοσι, Ἀθηναίων παρεχόντων σφι τὰς νέας. Αἰγινῆται δὲ, ὀκτωκαίδεκα. Σικυώνιοι δὲ, πεντηκοντέρους. Λακεδαιμόνιοι δὲ, δεκα. Ἐπιδαύριοι δὲ, ὀκτώ. Ἐρετριέες δὲ, ἑπτά. Τροιζήνιοι δὲ, πέντε. Στυρέες δὲ, ἐννέα. καὶ Κῆοι, δύο τε νέας, καὶ πεντηκοντόρους δύο. Λοκροὶ δὲ σφι οἱ ὑπὸ Μεσσηνίοισι, ἐπεβοήθεον πεντηκοντόρους ἔχοντες ἑπτά. ἔσαν μὲν ὧν οὗτοι οἱ στρατευόμενοι ἐπ' Ἀρτεμίσιον. εἰρήσεται δέ μοι καὶ ὡς ὁ πλῆθος ἕκαστοι τῶν νεῶν παρείχοντο. ἀριθμὸς δὲ πᾶν συλλεχθεισέων νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἦν πάρεξ πᾶν πεντηκοντόρων, δύο καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ μία. τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ μέγιστον κάρτος ἔχοντα, παρείχοντο Σπαρτιῆται, Εὐρυβιάδην τὸν Εὐρυκλείδεω. οἱ γὰρ συμμαχοι οὐκ ἔφασαν ἡμῖν μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονεύειν, Ἀθηναίοισι ἐφάσκοντο ἡγεμονίοισι, ἀλλὰ λύσειν τε μέλλον ἔσεσθαι στράτευμα. ἐγὼ γὰρ καταρχὰς λόγου πρῶτα καὶ ἐς Σικελίην πέμπειν τοὺς συμμαχίην, ὡς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι χρεὸν εἴη τοὺτο ἐπιτρέπειν. ἀντιβάντων δὲ τῶν συμμάχων, ἔνθεν οἱ Ἀθηναῖοι, μέγα φρονήσαντες ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. καὶ γνόντες εἰ στασιάσουσι πρὸς τὸν ἡγεμονίης, ὡς ἀπολέονται ἡ Ἑλλὰς, ὀρθὰ νοέοντες. Στάσις γὰρ ἐμφυλίου πολέμου ὁμοφρονέοντι, τοσούτῳ κακίον ἐστὶ, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης. ὡς τοίνυν ἀναγκαίως σφι ἐχόντων, οὐκ ἀντέτεινον, ἀλλ' εἶων μέχρι οὗ κάρτα ἰσχυρὸν αὐτέων ὡς ἀπέδεξαν. ὡς γὰρ δὴ ὡσάμενοι τὸν Πέρσεα, πρὸς τὸν ἐκείνου πόλιν τὸν ἀγῶνα ἐποιεῦντο, πρόφασιν τῷ Παυσανίῃ ὕβριν προϊσχόμενοι, ἀπείλεον τῇ ἡγεμονίῃ οὐ Λακεδαιμονίους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὕστερον ἐγένετο. τότε δὲ οὖτοι οἱ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι, ὡς εἶδον νέας τε πολλὰς καταχθείσας ἐς τὰς Ἀφέτας, καὶ στρατὸν ἅπαντα πλέον, ἐπεὶ σφίσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα τὸν Βαρβάρων ἀπέβαινε νέ ἢ ὡς

νε ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκεον, κατὰ ῥόον δὴ ἀσαντες, δρησμὸν ἐβουλεύοντο ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. γενόντο δὲ σφέας οἱ Εὐβοέες τοῦτο βουλευομένους, ἐδέοντο Εὐρυβιάδεω πρὸς μίαν ἡμέρην ὀλίγην, ἔστ' ἂν αὐτοὶ τέκνα τε καὶ σφέων οἰκέτας ἐκπεμψάντων. ὡς δ' οὐκ ἐπείθοντο, μετὰ ταῦτα, τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν πείθουσι Θεμιστοκλέα ὧν μιζόω τριήκοντα τάλαντα σιτία. ἐπ' ᾧ τε κατα μείναντος, πρὸς τῇ Εὐβοίης ποιήσοντας τὴν ναυμαχίην. ὁ δὲ Θεμιστοκλέης τοῦτο Ἕλλησι ὧν ἐχεῖν ὥδε ποιέει. Εὐρυβιάδην τοῦτεον τῶν χρημάτων μετὰ δίδοι πάντα τάλαντα, ὡς παρ' ἑωυτοῦ δῆθεν δίδοὺς. ὡς δὲ οἱ οὐ τοῦτο ἀνεπείθετο. Ἀδείμαντον γὰρ ὁ Ωκύτου, κορίνθιος στρατηγὸς, τῶν λοιπῶν ναυάρχων μοῦνος, φοβηθεὶς ἀκρηπλοΐσασθαί τε ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, καὶ ὁ παραμενεῖν. πρὸς δὴ τοῦτον, εἶπε ὁ Θεμιστοκλέης ἐπομόσας, ὃ σύ γε ἡμέας ἀπολείψεις, ἐπεί τοι ἐγὼ μείζω δῶρα δώσω, ἢ Βασιλεὺς ἂν τοι ὁ Μήδων πέμψειε ἀπλιπόντι οὗ συμμάχους. ταῦτά τε ἅμα ἠγόρευε. καὶ πέμπει ὧν τὴν νέα τὸν Ἀδειμάντου, τάλαντα ἀργυρείου πρία. οὗτοί τε δὴ πληγέντος δώροισι, ἀναπεπεισμένοι ἔσαν. καὶ τοῖσι Εὐβοέεσι ἐκεχείρητο. αὐτός τε ὁ Θεμιστοκλέης ἐκέρδαινε. ἐλάμβανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων. ἀλλ' ἠπίστατο οἱ μεταλαβόντες τουτέων τῶν χρημάτων ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐλθεῖν ὧν τοῦ λόγου τούτου τὰ χρήματα. ὅτῳ δὴ κατέμειναν τε ὧν τῇ Εὐβοίῃ, καὶ ναυμαχήσαν, ἐγένετο δὲ ὧδε. ἐπείτε δὴ ἐς τὰς Ἀφέτας πρὶ δείλην πρωΐην γεγονυίαν ἀπίκεσθαι οἱ Βάρβαροι, πυθόμενοι μὲν ἔτι καὶ πρότερον τεοὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ναυλοχέειν νέας Ἑλλήνιδας ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες, τρόπαιοι ἔσαν ἐπιχειρέειν εἰ κως ἕλοιεν αὐτάς. ἐκ μὲν δὴ τῆς πρόσπλοιην οὔκω σφι ἐδόκεε, τῶνδε εἵνεκα. μὴ κως ἰδόντες οἱ Ἕλληνες προσπλώοντας, ἐς φυγὴν ὁρμήσειαν, φεύγοντάς τε ζυφρόνη καταλάβοι. καὶ ἔμελλον δὴ ἀπόξ ἐκφεύξεσθαι. ἔδοξε δὲ μὴ σφι φυρφόρου τοῦ ἐκείνου λόγου ἐκφυγόντας πυθέσθαι. πρὸς ταῦτα ὧν, τάδε ἐμηχανέοντο. δύο νεῶν ἀπασέων ἀρκείναντες δίκωσίας, πρὶ ἐπέμπον ἔξωθεν Σκιάθου, ὡσ ἂν μὴ ὀφθέωσι ἐκ τοῦ δύο τὸν πολεμίων πρὶ πλέουσαι Εὔβοιαν, κατά τε Καφηρέα, καὶ πρὸς Γραικὸν ὄρος τὸν Εὐριπον, ἵνα δὴ πρὶ λάβοιεν. οἱ μὲν, ταῦτα ἀπεκόμιζον, καὶ φράξαντες αὐτέων τὸ ὀπίσω φρήσαν ὅλον, σφέας δὲ ὧν ἀνόμιζον ἀξενωτίνης, ταῦτα βαλόμενοι, ἀπέπεμπον δύο νεῶν τὰς ταχθείσας, αὐτοὶ δὲ σὺν νόῳ ἔχοντες τάυτης τῇ ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ὧν θήσεσθαι, δὲ πρότερον ἢ τὸ σιῶθηναι σφι ἔμελλε φανήσεσθαι παρὰ δύο πρὶ πλεόντων, ὡς ἤκουον. τάυτας μὲν δὴ πρὶ έπεμπον. δύο δὲ λοιπέων νεῶν ἐν τῇσι Ἀφέτῃσι ἐποιεῦντο τὸν ἀριθμόν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποιεῦντο δύο νεῶν, ὧν γὰρ ἐν τοῖ στρατοπέδῳ τούτῳ Σκυλλίης Σκιωναῖος, δύτης δύο τότε ἀνθρώπων ἀρίστος, ὃς καὶ ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Πήλιον γενομένῃ, πολλὰ μὲν ἔσωσε δύο χρημάτων τῇσι Πέρσῃσι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς πρὶ ἐβάλετο, οὗτος ὁ Σκυλλίης, ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσειν δι' οὐδὲν Ἕλλησας, ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε, ὡς τότε. ὅτῳ μὲν δὴ πρόσθεν τοῦτο ἐβούλετο ἐπὶ ἀπίκετο δι' οὐδὲν Ἕλλησας, δὲ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, θωυμάζω δὲ εἰ τὰ λεγόμενα ὅτι ἀληθέα. λέγεται γὰρ ὡς ἐς Ἀφετέων δύο δι' τὴν θάλασσαν, ὁ πρότερον ἀνέχε, πρὶν ἢ ἀπίκετο ὧν τὸ Ἀρτεμίσιον. σταδίους μάλιστά κη νέους δι' ὀγδώκοντα σφι ἡ θαλάσσης διεξελθών, λέγεται μὲν νυν καὶ ἄλλα ψευδέσι εἴκελα πρὸς τὸν ἀνθρώπου τοῦτον. τὰ δὲ μετεξέτερα, ἀληθέα. πρὸς μὲν τοι τοῦτου, γνώμη μοι ἀρκέει ἐχέλω πλοίῳ μιῇ ἀπικέσθαι ὧν τὸ Ἀρτεμίσιον. ὡς δὲ ἀπίκετο, αὐτίκα ἐσήμηνε τοῖσι στρατηγοῖσι τὴν τε ναυηγίην ὡς γένοιτο, καὶ τὰς πρὶ πεμφθείσας δύο νεῶν πρὸς Εὔβοιαν. ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες, λόγον σφι οὐκ οἷοί τε ἐδόκεον. πολλῶν δὲ λεχθέντων, γνώμη τὴν ἡμέρην ἐκείνην αὐτοῦ μένοντάς τε καὶ αὐλιζομένους. μετέπειτα νύκτα μέσην παρόντας, πρόσω ἔσεσθαι, καὶ ἀπαντᾶν τοῖσι πρὶ πλεύσι δύο νεῶν. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς δὴ εἶς σφι ἐπέπλωε, σάλπιγξ γενομένην ἡ ἡμέρης φυλάξαντες, αὐτοὶ ἐπανέπλωον ὧν ἐπὶ τὸ Βαρβάρους, ἀποπειρᾶν αὐτέων ποιήσασθαι βουλόμενοι, ἡ τε μάχης, καὶ τοῦ διεκπλόου. ὁρέοντες δὲ σφέας οἵ τε ἄλλοι στρατιῶται οἱ Ξέρξεω, καὶ οἱ στρατηγοὶ ὧν πλώοντας ναυσὶ ὀλίγῃσι, πάσχυ σφι μανίην ἐπιφερόμενοι, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας, ἐλπίσαντες σφέας δι' ὀλιγότητα ἁρπάσειν, οὐκ ὀλίγα κάρτα ἐλπίσαντες. τὰς μὲν γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὁρέοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἑωυτῶν, πληθύι τε πολλαπλασίας, καὶ ἄμεινον πλωδύσας, καταφρονήσαντες τοῦτο, ἐκυκλωσαν τὰς μέσον. ὅσοι μὲν νυν τῶν Ἰώνων ἦσαν εὔνοοι τοῖσι

Ελλησι, ἀϊσσοντές τε ἐς ρατὸν ὑσνὸ, συμφορλώ τε ἐποιδῦντο μεγάλλω, ὀρέοντδ πδῦ ἐχμλίδς
αὐτούς. καὶ ὠῶτάμνοι ὡς οὐδ' ἐς αὐτέωμ ἀχνοσήσει. οὕτω ἀδδῳέα σΦι ἐφαίνΘ ἐὼν τὰ τῶμ
Ελλήνωμ πρήγματα, ὅσοισι δὲ καὶ ἡδμμένοισι λῶ ὸ γινόμνοϱ, ἅμιλλαν ἐποιδῦντο, ὅκως ἑκα-
ςΘ αὐτέωμ πρῶτΘ νέας ἀϸλικλω ἑλὼμ, δ'ὥρα παρὰ ΒασιλῆΘ λάμψητα. Αθλωάοι γὰϱ
αὐτοῖσι λόγΘ ὠῶ πλεῖςΘ αὐὰ τὰ ρατόπεδα. τοῖσι δὲ Ελλησι ὡς ἐσήμηνε, πρῶτα μὲν, αὐ-
τίπϱωροι τοῖσι Βαϱβαϱοισι γινόμνοι, ὸν τὸ μέσον τὰς πρύμνας σωήγαγομ. δ'δύτϱα δὲ συ-
μήναντΘ, ἔϱγον εἴχοντο ὧ ὀλίγωπδϱ ἀϸλαμφθῆντδ, καὶ κατὰ ςόμα. ὧνβαῦτα πϱοϊπόντα
νέας αἱϱέουσι δῶ Βαϱβάϱωμ. καὶ ὸμ Τόϱγομ τὸ Σαλαμινίωμ ΒασιλῆΘ ἀδελφεὸμ Φιλάο-
ναμ ὸμ ΧέϱσΘ, λόγιμομ ἐόντα ὧ ὅϱδ ρατοπεδῷ ἄνδϱα. πρῶτΘ δὲ Ελλήνωμ νέα δῶ πο-
λεμίωμ εἶλε αὐὴϱ Αθλωᾶ Θ Λυκομήδης Αἰσχϱέου, καὶ ὸ αἰϱισῆιον ἔλαβε οὗτΘ. τοῦτ δ' ὧ τῇ
ναυμαχίῃ τάύτῃ ἐτϱαλήκεως ἀγωνιζομένους, νὺξ ἐπελθοῦσα, δ'ἔλυσε. οἱ μὲν δ'ὴ Ελλησδι,
ὡῶ ὸ Αρτεμίσιομ ἀπὸ πλεομ. οἱ δὲ Βαϱβαϱοι ὸν τὰς Αφέτας, πολλὸμ παρὰ δόξαμ ἀγωνιστά-
μνοι, ὧ τάύτῃ τῇ ναυμαχίῃ ΑντίδωϱΘ λήμνιΘ μοῦ Θ τῶμ σὼ Βασιλεῖ Ελλήνωμ ἐόντα,
αὐτομολέει ὸν ὅϱδ Ελλησας. καὶ οἱ Αθλωᾶοι δ'ᾷ ὅδϱ ὸ ἔϱγομ, ἐόδσαν αὐ ὅϱδ χῶϱομ ὧ Σα-
λαμῖνι. ὡς δ'ὑφϱόνη δ' ἐγεγόνει, ὧ μὲν δ'ὧϱης μέσομ θέϱΘ, ἐγίνΘ δὲ ὕσλως τε ἄπλΘϱ
δ'ᾷ πάσης τῆς νυκὸς, καὶ βϱονταὶ σκληϱαὶ ἀϸὸ τδ Πηλίου. οἱ δὲ νεκροὶ, καὶ τὰ ναυήγια, δ'ε-
φέϱοντο ὸν τὰς Αφέτας. καὶ ωὲϱί τε τὰς πρώϱας δῶ νεῶν εἱλέοντο, καὶ ἐτάϱασσον οὗ ταϱ-
σοὺς δῶ πωτέων. οἱ δὲ ρατηῶται οἱ τάύτῃ ἀνύοντδ τοῦτα, ὸν φόβομ καπεῖσαν, ἐλπίζον
τδ πάγχυ ἀϸολέεδαι, ὸν οἷα κακὰ ἤκομ. ωὲϱὶ γὰϱ ἢ καὶ ἀναπνδῦσαί σφεας ἐκ τε τῆς ναυ-
γίης καὶ τδ χειμῶΘ τδ ἠμομλίου κατὰ Πήλιομ, ἐπελαβε ναυμαχίη καϱτεϱή. ἐκ δὲ τῆς
ναυμαχίης, ὄμβϱΘ τε λαβϱΘ, καὶ ῥόμματα ἰχυϱὰ κατὰ θάλασσαν ὠϱμημμία, βϱοντάί
τε σκληϱαί. καὶ τούτοισι μὲν ἀειώτη νὺξ ἐγίνΘ. τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτέωμ πδὶ πλώειν Εὔ-
βοιαμ, ἢ αὐτήωτϱ ἐοῦσα νὺξ, πολλὸμ ὧ ἐπὶ ἀγϱιωτόϱη ϸοσύτω, ὅσῳ ὧ ωελάγεϊ φϱμμένοι-
σι ἐωὲπιπτε. καὶ ὸ τέλος σΦι ἐγίνΘ ἄχϱεϊ. ὡς γὰϱ δ'ὴ πλέοσ ἔ αὐτοῖσι χειμών τε καὶ τὸ
ὕσλωϱ ἐωεγίνΘ ἐοῦσι κατὰ τὰ κοῖλα δῶ Εὐβοίης, φϱόμμενοι τῷ πνδύμαπι, καὶ οὐκ εἰδότες ὅ-
πῃ, ἐφέϱοντο, δ'ἐπίπλομ πδῶς τὰς ωέτϱας. ἐποιεῦτό τε ϖᾶῶ ὑπὸ θεοῦ, ὅκως αὖ δ'ισωθείη ὧ
Ελλησικῷ τὸ ωδϱσικόμ, μὴ δὲ ϖολλῷ ωλέομ εἴη. οὗτοι μὲν νυμ πδὶ τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίης δι-
φθείϱοντο, οἱ δ' ὧ Αφέτῃσι Βαϱβαϱοι, ὡς σΦι ἀσμένοισι ἡμέϱη ἐωελαμψε, ἀϱτέμας τε εἶ-
χομ τὰς νέας. καὶ σΦι ἀωεχθέΘ κακῶς ϖϱοσοῦσι ἡσυχίμ ἄγειμ ὧ τῷ ωαϱεόντι. τοῖσι δὲ Ελ
λησι ἐωεβοήθεομ νέδς τϱεῖς καὶ ϖῳντήκοντα ἀϸικαί. αὐτοί τε δ'ὴ σφέας ἐωέϱῶσαμ ἀϖικό
μνοι. καὶ ἅμα ἀγγελίμ ἐλθοῦσα, ὡς δῶ Βαϱβαϱωμ οἱ πδὶ ωλέοντδ τὴμ Εὐβοίαμ ϖάντδ
εἶησαμ δ'ιεφθαϱμένοι ὑπὸ τδ γνωμένου χειμῶΘ, φυλάξαντδ δ'ὴ τὴμ αὐτὴμ ὥϱ ω, ωλώ-
οντδ, ἐπέπεσομ νηυσὶ κιλίῃσι, τούτας δὲ δ'αφθείϱαντδ, ὡς δύφϱόνη ἐγένΘ, ἀωέωλωμ
ὀπίσω ὧῶ τὸ Αρτεμίσιομ. τϱίτῃ δὲ ἡμέϱῃ δ'εἰνόν τι ϖοιησάμνοι οἱ ρατηῶται δῶ Βαϱβαϱωμ
νέας οὕτω σΦι ὀλίγας λυμαίνεδαι, καὶ ὸ ἀὴϱ Ξέϱξεω δ'ιεμαίνοντδ, οὐκ ἀνέμειναμ ἐϖὶ δῦ
Ελλωας μάχης ἄϱξαι. ἀλλὰ ϖαϱακελδυσάμνοι, κατὰ μέσομ ἡμέϱης ἀνῆγομ τὰς νέας. σωέ-
ϖιπτε δὲ ὡς τε ταῖς αὐταῖς ἡμέϱαις τὰς ναυμαχίας γίνεδαι τούτας, ᾗ τὰς ωϱοζομαχίας τὰς
ὧ Θϱμοϖύλῃσι. ὧῶ δὲ ϖᾶς ὁ ἀγὼμ ὸ ϖοῖσι κατὰ θάλασσαν ϖδὶ τδ Εὐϱίϖου, ὥσϖϱ ϖοῖσι ἀμ
φὶ Λεωνίδεα, τὴμ δ'ιβολῶ φυλάσσειμ. οἱ μὲν, δ'ὴ ϖαϱεκελδύοντο ὅκως μὴ ϖαϱήσωσι δῦ τὴμ
Ελλάδ'α οὗ Βαϱβάϱους, οἳ δ' ὅκως ὸ Ελλησικὸμ ρατόυμα δ'αφθείϱαντδ, τδ ϖόϱου κϱα-
τήσωσι. ὡς δὲ τάξαμνοι οἱ Ξέϱξεω ἐωὲπλωον, οἱ Ελλησδι ἀϱτέμας ἔϊχομ ϖϱὸς ᾧ Αϱτε-
μίσιω. οἱ δὲ Βάϱβαϱοι μιμησεσθὲς ϖοιήσαντδ τῶμ νεῶμ, ἐκυκλδύοντο ὡς ωεϱιλαβοίεν αὐτούς.
βδῦτῳ οἱ Ελλησδι ἐϖαν'ϵϖλεόν τε, καὶ σωέμισγομ. ἐν τάύτῃ τῇ ναυμαχίῃ ϖαϱαϖλήσιοι ἀλ
λήλοισι ἐγένοντο. ὁ γὰϱ Ξέϱξεω ϱατὸς ὑπὸ μεγάθεός τε καὶ ϖλήθεΘ, αὐτὸς ὑϖ' ἑωυτδ ἔϖε-
ϖτε, ϖαϱασομνέων τε τῶμ νεῶμ, καὶ ωεϱιϖιϖτδσέωμ ϖδὶ ἀλλήλας. ὅμως μὲν οἱ αὐτοῖσι χειμών τε
οὐκ εἶκε. δ'ειμὸμ γὰϱ χῆμα ἐϖιέοντο, ὑπὸ νεῶμ ὀλίγωμ δῦ φυγῶ ϖϱαϖέδαι. ϖλλὰ μὲν δ'ὴ
τῶμ Ελλήνωμ νέδς δ'ιεφθείϱοντο, ϖολλοὶ δὲ ἄνδϱδς. ϖλλῷ δ' ἔϖι ϖλδῦδς νέδς τε τῶμ Βαϱ
βάϱωμ, καὶ ἀνδϱδς, οὕτω δὲ ἀγωνιζόμνοι, δ'ιέϱησαμ χωϱὶς ἑκάτϱοι. ὧ τάύτῃ τῇ ναυμαχίῃ,
Αἰγύϖτιοι

Αἰγύϖτιοι μὲν τῶμ Ξέϱξεω ϱατιωτέωμ ϖεϱισῶσαι. οἳ ἄλλά τε μεγάλα ἔϱγα ἀϖεδέξαντο,
καὶ νέας αὐτοῖσι αὐδϱάσι εἴλοϖ Ελλησίδας ᾧῶτε. τῷ δὲ Ελλωωμ κατὰ τάύτὼ τὼ ἡμέ-
ϱῳ, ϖεϱισῶσαι Αθλωᾶοι. καὶ Αθλωάωμ Κλεινίης ὁ Αλκιβιάδεω. ὃς δ'ϖαϖάλω οἰκήῖα ϖαϱε-
χόμνΘ, ἐϱατῶ αὐδϱάσι τε δικαίοισι, καὶ οἰκήῃ νηΐ. ὡς δὲ δι'ἐσησαν ἄσμνοι ἑκάτε- ἀμφο meste discussa.
ϱοι, ὃν ὅϱμομ ἐϖέγοντο. οἱ δὲ Ελλησδι ὡς δ'ιακεκϱιμένδ ἐκ τῷ ναυμαχίης ἀϖεκλάγησαν, τῶμ
μὲν νεκϱῶμ, καὶ τῷ ναυηγίωμ ἐϖεκϱάτεον. ϖϱοκχέως δὲ ϖεϱιφθόντδ, ᾗ οὐκήκιστε Αθλωᾶοι,
δῶ, ἀϵ ἠμύναι δῶ νεῶμ ϖεϱωμδῶαι ἔσαν, δ'ιομόσαν δ'ὴ ἐδουλδύοντο ἔσω ὸν τὴμ Ελλάδ'α.
νόῳ δὲ λαβὼμ ὁ Θεμισοκλέης ὡς εἰ ἀϱῤῥάγειε ἀϵὶ τδ Βαϱβαϱικοῦ ϖό, τε ἰωνικόμ, καὶ τὸ καϱι- Themistocles cared [illegible]
κὸμ φῦλομ, οἷοί τε εἶησαμ τῶμ λοιϖῶμ κατύϖεϱδε γνώσαι, ἐλαυνόντωμ τῶμ Εὐβοέωμ ϖϱόδϱα et Carus è Xerxe descen
τα ὧῶ τὴμ Θάλασσαμ τάύτὼ, συλλέξας δὲ ϱατηγοὺς, ἔλεγε σΦι ὡς δοκέοι ἔχειν τινὰ ϖα-
λαίμω, τῇ, ἐλϖίζει τῶμ ΒασιλῆΘ συμμάχωμ ἀϱϵῆσειν δῦ ἀείσους. ταῦτα μὲν νυμ ἐς ϖο-
σοῦΘ ϖαϱεγύμνου. ὧῶ δὲ τοῖσι κατήκουσι ϖϱήγμασι, ϖάδε ϖοιητέα εἶναί σΦι ἔλεγε, τῶμ τε
ϖϱοδάτωμ τῶμ δυδοεικῶμ, ὅσα ϖῖς ἐδέλει καταδύειμ. ϖρέοσομ γὰϱ εἶμ τὼ ϱατιὼ ἔχειμ, ἢ δῦ
ϖολεμίους. ϖαϱαίνεί τε ϖϱοθειϖῶμ τοῖσι ἑωυτῶμ ἑκάσους ϖυϱὶω ἀνακαίειμ. κομιδῆς δὲ ϖέ-
ϱι, τὼ ὥϱὼ αὐτῷ μελήσειμ. ὥς τε ἀσινέας ἀϖικέδαι ὧῶ τὼ Ελλάδ'α. ταῦτα ἤϱεσέ σφι ϖοιέ-
ειμ, καὶ αὐτὸς ὧῶ τῶμ ἀνακαυσάμνοι, ἐϱᾶϖοντο ϖᾶς τὰ ϖϱόβατα. οἱ γὰϱ Εὐβοέδι ϖαϱα-
χϱησάμνοι ὸμ Βάκιδ Θ χϱησμόν ὡς οὐδ'ὲν λέγοντα, οὔτ' ἐξενεῖσαντο οὐδ'ὲν, οὔτε ϖϱοσέ-
ξαντο ὡς ϖαϱεσομνίου σφι ϖολέμου. ϖειϱητέα τε ἐϖοιήσαντο σΦίσι αὐτοῖσι τὰ ϖϱήγμα-
τα. Βάκιδ γὰϱ ὧδε ἔχει ϖϱὸς ϖουτέωμ ὁ χϱησμός.

Φϱάζεο Βαϱβαϱόφωνομ ὅταμ ζυγὸμ εἰς ἅλα βάλῃ "
Βύβλινομ, δυδοΐῃς ἀϖέχειμ ϖολυμηκάδας αἴγας. "

Τοῖσι δὲ δ'ὸμ οἱσι ἔϖεσι χϱησαμνίοισι ὸμ οἷσι τότε ϖαϱευδσί τε καὶ ϖϱοσδκίμοισι κϱι-
δῆσι, ϖαϱὼ σΦι συμφοϱῇ χϱῆσθαι ϖϱὸς τὰ μέγιστα, οἱ μὲν, δ'ὴ ϖαῦτα ἔϖϱησομ. ϖαϱὼ δὲ ὁ
ἐκ Τϱηχῖν Θ ϖατάσκοϖος. ὧῶ μὲν γὰϱ ἐϖ' Αϱτεμισίῳ κατάσκοϖος Γολύας, γμῦ Θ αὐτικυ-
ϱεύς. τῷ, ϖϱοσετέτακτο, καὶ εἶχε ϖλοῖομ κϱατῆϱδ ἐϖείϱομ, εἰ ϖαλήσειε ὁ ναυτικὸς ϱατὸς, σι-
μαίνειμ οἷσι ὸμ Θϱμοϖύλῃσι ἐδοι. ὡς δ' αὖτως ὧῶ Αβϱώνυχ Θ ὁ Λυσικλέος Αθλωᾶ Θ καὶ
ϖαϱὰ Λεωνίδῃ ἐοικὼ, οἷσι ἐϖ' Αϱτεμισίῳ ἐδσι ἀγγέλειμ τϵικοντόϱῳ ἢν τι καταλαμβά-
νῃ νεώτϱομ τοῦ ωεζοῦ. οὗτ Θ ὧῶ ὁ Αβϱώνυχ Θ ἀϖικόμνΘ, ἐσήμαινέ σφι τὰ γενόμενα ωε- discedant ab Artemisio
ϱὶ Λεωνίδεα καὶ ὸμ ϱατὸμ αὐτδ. οἱ δὲ, ὡς ἐωύθοντο ταῦτα, οὐκέτι ἐς ἀναβολὰς ἐποίεοντο Graeci
τὴμ ἀϖαχώϱησιμ. ἐνωϊζοντο δὲ ὡς ἕκασοι ἐτάχθησαμ. Κοϱίνθιοι ϖϱῶτοι. ὕστϵϱοι δὲ, Αθλωᾶοι. Themistocles ad Ionas.
Αθλωάωμ δὲ νέας τὰς ἀϱίστα ϖλωούσας ὧῶλεξάμνΘ Θεμισοκλέης, ἐϖεϱδΘ ϖϱὸς τὰ ϖόν-
μα ὑδατα, ὧῶτάμνων γὰϱ τοῖσι λίθοισι γϱάμματα, τὰ, Ιωνες ἐϖελθόντες τῇ ὑσϵϱαίῃ ἡμέϱῃ ὧῶ
τὸ Αϱτεμίσιομ, ἐϖελέξαντο. τὰ δὲ γϱάμματα, τάδε ἦεγ. Ανδϱες Ιωνες, δ' ποιέετε δίκαια "
ὧῶ οὐ ϖατϱῴας ϱατοῦομένοι, καὶ τὼ Ελλάδ'α καταδυλοῦμνοι. ἀλλὰ μαλιστα μὲν ϖᾶς "
ἡμέωμ γίνεδε. εἰ δὲ ὑμῖν δοι ταῦτα μὴ δυνατὸμ ϖοιῆσαι, ὑμεῖς δὲ ἐϖὶ καὶ νῦῖ ἐκ τῷ μέσου ἡμῖν "
ἴστεδε καὶ αὐτοὶ, καὶ τῶμ Καϱῶμ δ'ίεδε τὰ αὐτὰ ὑμῖν ϖοιέειμ. εἰ δὲ μηδ'ἑτέϱομ τουτέωμ οἷόν "
τε γίνεδαι, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μέζον Θ κατέζυχϱε, ἢ ὡς τε ἀΦίστεδαι, ὑμέας γε χϱὴ ἔϱ- "
γω ἐπεὰν συμμίσγωμεν, ἐθέλοπακέτε, μεμνημένοι ὅϖ ἀϖ' ἡμέωμ γεγόνατε, καὶ ὅϖ ἀϱχῆθεμ "
ἢ ἔχθϱη ϖϱὸς τὸμ Βάϱβαϱομ, ἀτ' ὑμέωμ ἡμῖν γένεσαι. Θεμισοκλέης δὲ τοῦτα ἔγϱαφε, δύκειέμ "
ἑωυτῷ ἐϖ' ἀμΦότϱα νοέωμ, ἵνα ἢ λαβόντα τὰ γϱάμματα Βασιλῆα, Ιωνας ϖοιήσῃ μετα βαλεῖμ
καὶ γνώδῃ ϖϱὸς ἑωυτῷ. ἢ ἐϖείτε ἀνωειχθῇ, καὶ δ'αβληθῇ ϖϱὸς Ξέϱξεα, ἀϖίσους ϖοιήσῃ δῦ
Ιωνας, καὶ τῶμ συμμαχέωμ αὐτδῦ ἀϖόϱῳ. Θεμισοκλέης μὲν νυμ τοῦτα ἐγέγϱαφε. ϰῖσι δὲ
Βαϱβαϱοισι αὐτίκα μετὰ τοῦτα ϖλοίῳ ἦλθε ἀὴϱ ἱστιεύς, ἀγγέλλωμ δὲ δ'ισκομδῦ ἐϱ ἀτ' Αϱ-
τεμισίου τῶμ Ελλήνωμ. οἱ δ' ὑπ' ἀπιστίης, ὸμ μὲν ἀγγέλοντα εἶχομ ᾧ Φυλακῇ. νῆας δὲ ϖα-
ϰέας ἀϖέσειλαμ ϖϱὸκαϖομδέας. ἀϖαγγελάτωμ δὲ τουτέωμ τὰ, ὡῦ, οὕτω δὴ ἐῦ ἅλῳ
σκιδναμδέω, ϖᾶϖα ἡ ϱατιὴ ἔϖλωε ἀλὰς ὠδὶ τὸ Αϱτεμίσιομ. ὠῶϱόντες δὲ ᾧ τούτω τῷ χώ-
ϱῳ μέχϱι μέσου ἡμέϱης, ὸ ἀϵ ϖού τοῦ ἔϖλωομ ὸ Ισταίδω. ἀϖικόμνοι δὲ, τὼ ϖόλιμ ἔσχομ
τῶμ Ισταίωμ, καὶ τῆς Ελλοϖίης μοίϱης. γῆς δὲ τῆς Ισταιώτιδ Θ τὰς ϖαϱαθαλασσίας κώμας

ποτ ἐθέλειν διπλοῦν. tempestas & naufragia Persis.

Graeci 53 navis amiserunt.

praeda.

Xerxes ad Thermopylas

πάσας ἐπεδρόμεον. ἐνθαῦτα δὲ πυνθάνεται ἐόντων, Ξέρξης ἐπιμασσόμενος τὰ πρὸς τοὺς νεκροὺς, ἐθωμάσε δὸν τὸν ναυτικὸν στρατὸν κήρυκα. πρηϊπιμάστερο δὲ τάδε. ὅσοι τὸ στρατὸ τὸ ἑωυτοῦ ἦσαν νεκροὶ ἐν Θερμοπύλησι, ἦσαν δὲ καὶ δύο μυριάδες σὺν, τοσοῦτοι μὲν κατὰ χώρην ὡς χιλίους, οὕτω λοιποὺς τάφρους ὀρυξάμενον ἔθαψε. φυλάσσα τε ὧν βαλὼν, καὶ γῆν ἐπιμησάμενον, ἵνα μὴ ὀφθείησαν τοῖσι τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ. ὡς δὲ διέβη δὸν τὸν Ισιαίδα ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενον παντὸς τοῦ στρατοῦ, ἔλεγε τάδε. Ανδρες ξύμμαχοι, Βασιλεὺς Ξέρξης τοῖσι βουλομένοισι ὑμέων παρασίσασι ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, καὶ ἐλθόντας θεήσασθαι ὅκως μαχέσσεται πρὸς σὺν ἀνόμοισι τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἤλπισαν τὸν Βασιλέα δηώσασθαι. Ταῦτα ἐπαγγειλαμένου, μετὰ ταῦτα οὐδεὶς ἐγίνετο πλοίοισι ἀπανιστόρεον. οὕτω πολλοὶ ἤθελον θεήσασθαι. διαπρησσόμενοι δὲ, ἐδηδοῦντο διεξιόντες σὺν νεκροὺς. πάντες δὲ ἦσαν οὗτοι κειμένους ἐπὶ πάντας Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπιέας, ὀρέοντο δὲ καὶ οὗτοι εἵλωτας. οὐ μὲν, οὐδ' ἐλάνθανε σὺν διαβεβηκότας Ξέρξης τοῦτα πρήξας πρὸ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἑωυτοῦ, καὶ γὰρ δὴ καὶ γιγάντιοι ἦσαν· τοὺς, μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι. οἱ δὲ, πάντες ἐκέατο ἀλέες συγκεκομισμένοι ὅκου τοῦτο χωρίον πάντοθεν χιλιάδες. τάντιλα μὲν τὰ ἡμέρας πρὸς δεῖλαι ἐπράποντο. τῇ δ' ὑστεραίῃ, οἱ μὲν, ἀπέπλωον ὅκου Ισιαίδα ὧν τὰς νῆας. οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξεα, ὅκου ὁδὸν ὥρμεατο. ἦκον δὲ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπὸ Αρκαδίης ὀλίγοι τινὲς, βίου τε δόμενοι, καὶ ὑπὸ λιμοῦ βουλόμενοι ἐλθεῖν. ἀγαγόντες δὲ τούτους ὅκου ἦν τὰ τοῦ Βασιλέως, ἐπυνθάνοντο οἱ Πέρσαι πρῶτα μὲν τῶν Ελλήνων τί, ποιέοιεν. εἰς δέ τις πρὸ πάντων ἐπυνθάνετο ὁ ὀρτωῦν αὐτοὺς ταῦτα. οἱ δ' ἔλεγον, ὡς ὀλύμπια διάγοιεν, καὶ θεωρέοιεν ἀγῶνα γυμνικὸν, καὶ ἱππικόν. ὁ δὲ, ἐπυνθάνετο ὅ, τι τὸ ἆεθλον εἴη σφι προκείμενον, πρὸς ὅτου ἀγωνίζοντο. οἱ δ' εἶπον, καὶ ἐλαίης τὸν διθήλεον στέφανον. ἐνθαῦτα εἶπας γνώμην γνησιωτάτην Τιγράνης ὁ Αρταβάνου, ἀείλιον ὄφλεε πρὸς Βασιλέα, πυθόμενος γὰρ τὸ ἆεθλον εἶον στέφανον, ἀλλ' οὐ χρήματα, οὔτε ἠνείχετο σιγῶν, εἶπέ τε πρὸς πάντας τάδε. παπαὶ Μαρδόνιε, κοίους ἐπ' ἄνδρας ἤγαγες μαχησομένους ἡμέας, οἳ οὐ πρὸς χρήματα τὸν ἀγῶνα ποιεῦνται, ἀλλὰ πρὸς ἀρετῆς; πύστεω μὲν δὴ καὶ ταῦτα εἴρηκα. ἐν δὲ τῷ δὴ μέσου χρόνου, ἐπείτε τὸ ἐν Θερμοπύλησι τρῶμα ἐγεγόνεε, αὐτίκα Θεσσαλοὶ πέμπουσι κήρυκα δὸν Φωκέας, ἅτε σφι ἔχοντες ἀεὶ χόλον. ἀτὰρ δὲ τοῦ ὑστέρου τρώματος καὶ τὸ κάρτα. δὸν βαλόντες γὰρ θωρηκτῇ αὐτοὶ τε οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτέων δὸν τοὺς Φωκέας, οὐ πολλοῖσι ἔτεσι πρόσθεν τούτου τῆς Βασιλέος στρατιλασίης, ἐσώθησαν ὑπὸ τὸν Φωκέων, καὶ πρὸ ἐφθησαν τρηχέως. καὶ ἐπείτε γὰρ κατειλήθησαν ἐς τὸν Παρνησσὸν, οἱ Φωκέες ἔχοντες μάντιν Τελλίην τὸν ἠλεῖον, ἐνθαῦτα ὁ Τελλίης οὗτος συρίξεται αὐτοῖσι τοιόνδε. γυψώσας ἄνδρας ἑξακοσίους τῶν Φωκέων σὺν ἀρίστους, αὐτούς τε πύρσους, καὶ τὰ ὅπλα αὐτέων, νυκτὸς ἐπεθήκατο τοῖσι Θεσσαλοῖσι, πρὸ εἰπὰς αὐτοῖσι, τὸν, αὖ μὴ λύκαν διζόντα ἰδόντα, ἐᾶσαι κτείνειν. πύρσους ὧν ἅτε φυλακὰς τῶν Θεσσαλῶν πρῶτον ἰδεῦσαι, ἐφοβήθησαν, δόξασαι ἄλλο τι εἶναι πρᾶγμα. καὶ μετὰ τὰς φυλακὰς αὐτὴ στρατιὴ σύτω, ὡς τε τετρακισχιλίων κρατήσασα νεκρῶν, καὶ ἀσπίδων Φωκέας. τοὺς, τὰς μὲν ἡμισέας ἐσ Αβας ἀνέβεσαν. τὰς δὲ λοιπὰς, ἐς Δελφούς. ἡ δὲ δεκάτη ἐγίνετο τοῦ χρήματος ἐκ τούτου τοῦ μαχης. οἱ μεγάλοι ἀνεθηιάστον οἱ πρὸς τὸν τρίποδα συνεστεῶτες ἐμπεδὸν τοῦ νηοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι ἐν Αβῃσι ἀνακείαται. ταῦτα μὲν νυν τὸν πλέον ἐργάσαντο τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορκέοντες ἑωυτούς. ἐσβαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώρην τὴν ἵππον αὐτέων, ἐλυμήναντο ἀνηκέστως. ἐν γὰρ τῇ ἐσβολῇ ἣ δὴ κατὰ Υαμπολιν, ἐν τούτῳ τῷ φρον μεγάλῳ ὀρύξαντες, ἀμφορέας κενεοὺς ἐς τοῦτο κατέθηκαν. χοῦν δὲ ὦν φορήσαντες, καὶ ὁμοιώσαντες ἐν ἄλλῳ χώρῳ, ἐσλέκοντο σὺν Θεσσαλοὺς ἐσβάλλοντας. οἱ δὲ, ὡς αὐαπασόμενοι σὺν Φωκέας φρόμενοι, ἐσέπιπτον ἐς σὺν ἀμφορέας. ἐνθαῦτα οἱ ἵπποι τὰ σκέλεα διεφθάρησαν. τουτέων δὴ σφι ἀμφοτέρων ἐχόντων ἐγίνοντο οἱ Θεσσαλοὶ, πέμψαντες κήρυκα, ἠγόρευον τάδε. Ω Φωκέες, ἦδη τι μᾶλλον γνωσιμαχέετε μὲν ἐὸν ὁμοῖοι ἡμῖν. πρόσθεν γὰρ ἐν τοῖσι Ελλησι ὅσον χρόνον ἐκεῖνα ἡμῖν ἤνδανε, πλέον ἀεὶ ποτε ὑμέων ἐφερόμεθα. νῦν τε πρὸς τοῦ Βαρβάρου τοσοῦτον δυνάμεθα, ὥς τε ἐπ' ἡμῖν ὄντι τῆς γῆς ἐσρῶδαι, καὶ προσωφελησαπροσιόντα ὑμέας. ἡμεῖς μὲν τοι τὸ πᾶν ἔχοντες, οὐ μνησικακέομεν, ἀλλ' ἡμῖν χρεόν ἐστω αὐτέων

αὐτέων πρηνέοντα τὰ λανστα ἀργυρείου. καὶ ὑμῖν ἐπισκήπτομαι τὰ ὧδε ἔχοντα ὧδε τὴν χώρην ἀκριβέως ἐπιτηρέειν. ταῦτά σφι ἐπαγγέλλοντο οἱ Θεσσαλοὶ, οἱ γὰρ Φωκέες μοῦνοι δὴ τότε ἀνθρώπων οὐκ ἐμήδιζον. κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν ὡς ἐγὼ συμβαλλεόμενος εὑρίσκω, κατὰ δὲ τὸ ἐχθος τὸ πρὸς Θεσσαλῶν. εἰ δὲ Θεσσαλοὶ τὰ Ελλήνων ἤυξον, ὡς ἐμοὶ δοκέειν ἐμήδιζον οἱ Φωκέες. ταῦτα ἐπαγγελλομένων Θεσσαλῶν, οὔτε δώσειν ἔφασαν χρήματα, παρέχειν τέ σφι Θεσσαλοῖσι ὁμοίως μηδίζειν εἰ ἄλλως βουλόιατο. ἀλλ' οὐκ ἔσεσθαι ἐκόντες ἐπὶ τοῦτο τὸ Ελλαδος ἐπειδὴ δὲ ἀνωμοίχθησαν οὕτω, οἱ λόγοι, οὕτω δὴ οἱ Θεσσαλοὶ κεχολωμένοι ποιοῦσι Φωκεῦσι, ἐγγύνοντο ἡγεμόνος τοῦ Βαρβάρου. ἐκ μὲν δὴ Τρηχινίης, ὁδὸν τὴν Δωρίδα ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρίδος χώρης ποδέων σεινὸς τάυτη κατατείνει, ὡς τεσσεράκοντα σταδίων μάλιστα εὐρύ, κέκλυται μεταξὺ τῆς τε Μηλιάδος, καὶ τῆς Φωκίδος χώρης, ἔστι δὲ αὕτη πατρὶς τῶν Δωριέων. ἡ δὲ χώρη αὕτη ἔστι μητρόπολις Δωριέων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ. ταύτην ὦν τὴν Δωρίδα γῆν οὐκ ἐσίνατο δυνάμενοι οἱ Βάρβαροι, ἐμήδιζον τε γὰρ, καὶ οὐκ ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι. ὡς δὲ ἐκ Δωρίδος δὸν τὴν Φωκίδα ἐσέβαλον, αὐτοὶ μὲν σὺν Φωκέας οὐκ ἀρέουσι. οἱ μὲν, γὰρ τῶν Φωκέων, δὸν τὰ ἄκρα τὰ Παρνησσοῦ αὐέβησαν. ἔστι δὲ καὶ ὧν ταῦτα ἐν δξάδακτα ὄμαλον τὸ Παρνησσοῦ ἡ κορυφὴ, κατὰ Νέωνα πόλιν, κειμένη τὸ ἑωυτῆς. Τιθορέα οὔνομα αὐτῇ. δὸν τὸν, δὴ αὐλωείκασον, καὶ αὐτοὶ αὐέβησαν. οἱ δὲ πλοῦνδε αὐτέων, δὸν σὺν Οζόλας λοκρούς ἀξενομίσαντο ἐσ Αμφισσαν πόλιν τὴν ὑπὲρ τοῦ Κρισαίου πεδίου οἰκεομένην. οἱ δὲ Βαρβαροι τὴν χώρην πᾶσαν ἐπεδρόμεον τὴν Φωκίδα. Θεσσαλοὶ γὰρ οὕτω ἦγον τὸν στρατόν. ὁπόσα δὲ ἐπέσχον, πάντα ἐπυρφόρεον, καὶ ἐκείρον, καὶ ἐς τὰς πόλις ἐνίησάν τοῦς, καὶ ἐς τὰ ἱρά. πορευόμενοι γὰρ τάυτη παρὰ τὸν Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδήουν πάντα. καὶ κατὰ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον πόλιν. κατὰ δὲ Χαράδρους, καὶ Ερωχον. καὶ Τεθρώνιον, καὶ Αμφίκαιαν, καὶ Νέωνα. καὶ Πεδιέας. καὶ Τριτέας. καὶ Ελάτειαν. καὶ Υάμπολιν. καὶ Παραποτα μίους, καὶ Αβας, ἐνθαῦτα μὲν ἱρὸν Απόλλωνος πλούσιον, θησαυροῖσί τε καὶ ἀναθήμασι πολλοῖσι κατεσκευασμένον. ἦν δ' ἔτι καὶ τότε, καὶ νῦν δέ τι χρηστήριον αὐτόθι. καὶ τοῦτο τὸ ἱρὸν συλήσαντες, ἐνέπρησαν. καί τινας διώκοντες εἷλον τῶν Φωκέων πρὸς τοῖσι οὔρεσι. καὶ γυναῖκάς τινας διέφθειραν μισγόμενοι ὑπὸ πλήθεος. Παραποτα μίους δὲ παραμειβόμενοι οἱ Βάρβαροι, ἀπίκοντο ἐσ Γαυοπέας. ἐνθαῦτεν δὲ ἤδη διαπεπομπὴν ἦν στρατιὴ αὐτέων ἐσχίζετο. τὸ μὲν πλέον τῆς δυνατώτατον τοῦ στρατοῦ, ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορευόμενον ἐπ' Αθήνας, ἐσέβαλε ἐς Βοιωτοὺς ἐπὶ τὸν τῶν Ορχομενίων. Βοιωτῶν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος ἐμήδιζε. τὰς δὲ πόλις αὐτέων αὐδρας Μακεδόνας διατεταγμένους, ἐσώζειν ἐπὶ Αλεξάνδρου ἀπρεμφθέντος. ἐσώζειν δὲ τῇδε, βουλόμενοι δῆλον ποιέειν Ξέρξῃ ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοισιν. οὗτοι μὲν δὴ τῷ Βαρβάρῳ ταύτῃ ἐτράποντο. ἄλλοι δὲ αὐτέων ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμέατο ὡς τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, ἐν δεξιῇ τὸν Παρνησσὸν ἀπεργόντες. ὅσα δὲ καὶ οὗτοι ἐπέσχον τῆς Φωκίδος, πάντα ἐσιναμώρεον. καὶ γὰρ τῶν Γαυοπέων τὴν πόλιν ἐνέπρησαν, καὶ Δαυλίων, καὶ Αἰολίδων. ἐπορεύοντο δὲ τάυτῃ ἀπὸ χιδὸν ἑκατὸν τῆς ἄλλης στρατιῆς, τῶν δὲ εἵνεκα, ὅκως συλήσαντες τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, Βασιλέι Ξέρξῃ ἀποδέξωσι τὰ χρήματα. πάντα δ' ἀπίστασι τὰ ἐν τοῖσι ἱροῖσι ὅσα λόγου ἦν ἄξια Ξέρξης ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι ἄμεινον, ἢ τὰ, ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἐλίπε, πολλῶν ἀεὶ λεγόντων, καὶ μάλιστα τὰ Κροίσου τοῦ Αλυάττεω ἀναθήματα. οἱ Δελφοὶ δὲ πυνθανόμενοι τοῦτα, ἐς πᾶσαν ἀπορωδίην ἀπίκατο. ἐν δέματι δὲ μεγάλῳ κατεσεῶτος, ἐμαντεύοντο πρὸς τὸν ἱροῦ χρήσαντα, εἴτε σφέα κατὰ γῆς κατορύξουσι, εἴτε ἐκκομίσουσι ἐς ἄλλην χώρην. ὁ δὲ θεὸς σφέας οὐκέτα κινέειν, φὰς αὐτὸς ἱκανὸς εἶναι τῶν ἑωυτοῦ περὶ κατῆσθαι. Δελφοὶ δὲ τοῦτα ἀκούσαντες, σφέων αὐτέων πέρι ἐφρόντιζον. τέκνα μὲν νυν καὶ γυναῖκας, πέρην ἐς τὴν Αχαιΐην διέπεμψαν. αὐτέων δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τὸ Παρνησσοῦ τὰς κορυφάς. καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον αὐλισάμενοι. οἱ δὲ, ἐς Αμφισσαν τὴν λοκρίδα ἐπεξέβησαν. πάντων δὲ ὧν οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πολλὰ ἐξηκόντων αὐδρῶν, καὶ τὸ προφήτεω. ἐπεὶ δὲ ἄγχου τε ἦσαν οἱ Βάρβαροι ἰόντες, καὶ ἀπώρεον τὸ ἱρὸν, ἐν τούτῳ ὁ προφήτης, ἦδη, οὔνομα ἦν Ακήρατος, ὁρᾷ πρὸ τοῦ νηοῦ ὅπλα προκείμενα ἐσωθεν ἐκ τοῦ μεγάρου ἐξενειγμένα ἱρά, τῶν, οὐκ ὅσιον πρὸ τοῦ νηοῦ ὅπλα προκείμενα ἐσιδεῖν ἀνθρώπων οὐδένι, ὅ μὴ, σφι, οἷσι Δελφῶν ποιοῦσι σημαίνεσθαι τὸ τέρας. οἱ δὲ βάρ-

Xerxes passes in Phocaea

vastat Phocis

Delphi

urbe fugiunt

Thessali inimicitias cum Phocensibus exercent

per stratagemata arte a Phocensibus victi

Graeci Olympiae agunt

δὲ βαρβαροι, ἐπειδὴ ἐγίνοντο ἐπεγγόμενοι κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς προνοίης Ἀθωναίης, ὧν γίνεται σφι τόρεα ἐπὶ μέζονα τοῦ πρὶν γεγμημένου τόρεω. θωῦμα μὲν γὰρ καὶ τοῦτο κάρτα ὀξύ, ὅπλα ἀρχαῖα αὐτόματα φαινόμενα ἔξω πυκείμενα τοῦ νηοῦ. τὰ, ἢ δ' ὦν αὐτῶ πύτω σ' ὑστερα ὧν-γμόμενα, καὶ σφι πάντων φασμάτων ἄξια θωυμᾶσαι μάλιστα. ἐπεὶ γὰρ δὴ ἔσαν ὧν ὁντες οἱ βαρβαροι κατὰ τὸ ἱρὸν φ προνοίης Ἀθωναίης, ὧν πύτω ἐκ μὲν τοῦ οὐρανοῦ κέραυνοὶ αὐτοῖσι ἐνέπιπτον. ἀπὸ δὲ τοῦ Παρνησσοῦ ἀπῤῥάγεισαι δύο κορυφαὶ ἐφέροντο πολλῷ πατάγῳ ἐπ' αὐτούς, καὶ κατέλαβον συχνούς σφεων. ἐκ δὲ τοῦ ἱροῦ φ προνοίης, βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγίνετο. συμμιγέντων δὲ τούτεων πάντων, φόβος τοῖσι βαρβάροισι ἐνεπεπτώκει. μαθόντες δὲ οἱ Δελφοὶ φοβεόμενοὶ σφεας, ὧν καταβάντες, ἀπέκτειναν πλῆθός τι αὐτέων. οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι τοῦτο, ἐβοὼ Βοιωτῶν ἐφέβοντο. ἔλεγον δὲ οἱ ἀκροσησάμενοι οὗτοι τῶν βαρβάρων ὡς ἐγὼ ὠωδάνομαι, ὡς πρὸς τούτοισι, καὶ ἄλλα ὥρων θεῖα. δύο γὰρ ὁπλίτας μείζονας ἢ κατὰ ἀνθρώπων φύσιν ἔχοντας, ἐπεδιάσσοντας, καὶ διώκοντας, ὧν δύο δὲ τούτους Δελφοὶ λέγουσι ὧν-χωρίους ἥρωας εἶναι, Φύλακόν τε, καὶ Αὐτόνοον. τὸν, τὰ μὲν ἔστι πρὸ τοῦ ἱροῦ φ προνοίης. Αὐτονόου δὲ, τὠλας τῆς Κασταλίης, ὑπὸ τῇ Υαμπείᾳ κορυφῇ. οἱ δὲ πισόντες ἀπὸ τοῦ Παρνησσοῦ λίθοι, ἔτι καὶ ὧν ἡμέας ἔσαν σῶοι ἐν τῷ τεμένεϊ φ προνοίης Ἀθωναίης κείμενοι, ἐς ὃ, ἐνεσκήψαν δι' ὧν βαρβάρων φερόμενοι. τούτεων μὲν νυν ὧν αὐτῶν, αὖτη ἀπὸ τοῦ ἱροῦ ἀπάλλαγή γίνεται. ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, Ἀθωναίων ὑπεκθόντων, ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας. τῶνδε δὲ εἵνεκα προσεβάθησαν αὐτέων ἐκεῖ πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθωναῖοι, ἵνα αὖτις παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγωντο ἐκ τῆς Ἀττικῆς. πρὸς δὲ, καὶ βουλεύσωνται, ὃ, τι κτητέον αὐτοῖσι ἔτι. ὑδὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι, βουλὴ ἐμέλλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοισι γνώμης. δοκέοντες γὰρ εὑρήσειν Πελοποννησίους πάντας ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ὑποκατημένους τὸν Βάρβαρον, τῶν, οἱ μὲν, εὗρον οὐδὲν ἐόν. οἱ δὲ, ἐπωθάνον τὸν ἰσθμὸν αὐτοῦ τειχέοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον, πολὺ πλείστου τε στρατεύματος πολιήνας, καὶ τάφρῳ ἐχοντας ἐν φυλακῇ, τἄλλα δὲ ἀπιόντας. ταῦτα δὴ πυθόμενοι, οὕτω προσεβάθησαν ἐς σφεων σφέας πρὸς τὴν Σαλαμῖνα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα. Ἀθωναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. μετὰ δὲ τῇδε ἀπῖξι, κήρυγμα ἐποιήσαντο Ἀθωναίων, τῇ, τις δύναται σώζειν τὰ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι, ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν. οἱ δὲ, ἐς Αἴγιναν. οἱ δὲ, ἐς Σαλαμῖνα. ἔσπευδον δὴ ταῦτα ποιήσαντες ταῦτα, χρησηίου τε πεπτωκότος, καὶ βουλόμενοι ὑπηρετέειν. καὶ δὴ καὶ πρὸ τοῦ εἵνεκα οὐκ ἐκτίσθη. λέγουσι οἱ Ἀθωναῖοι ὄφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. λέγουσί τε ταῦτα, καὶ δὴ ὡς ἐόντι, ὧν μισθὰ τελέουσι προτιθέντες. τὰ δ' ὧν μήνια, μελιτόεσσά ἐστι. αὖτις δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθεν ἀεὶ χρόνῳ ἀναισιμοῦτο, τότε δὲ ὧν ἄψαυστος. σημαίνουσι δὲ ταῦτα οἱ ἱρεῖς, μᾶλλόν τι οἱ Ἀθωναῖοι καὶ προθυμότερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἀπολελοιπότος τὴν ἀκρόπολιν. ὡς δὲ σφι ταῦτα ἐδεδίκειτο, ἔπλωον ἐς τὸν στρατόπεδον. ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέλεγον τὰς νέας, σωέρρει καὶ ὁ λοιπὸς πᾶς Ἀθωναῖος ὁ τοῦ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος. ἐς γὰρ Πάγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι. συνελέχθησάν τε δὴ πολλῷ πλοῦνες νέες, ἥ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχέον, καὶ ἀπὸ πολίων πλείονων. ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν ὠυτὸς, ὥσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλείδεω, ἀνὴρ οὐδαμῇ ἀπαξιόπιστος. ἔθνεα μὲν γὰρ τοῦ Βασιληίου ἦν. νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἀρίστας πλωούσας παρεῖχον Ἀθηναῖοι. ἐστρατεύοντο δὲ οἵδε ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακεδαιμόνιοι, ἑκκαίδεκα νέας παρεχόμενοι. Κορίνθιοι δὲ τὸν αὐτὸν πλήρωμα παρεχόμενοι, ἐς, καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Σικυώνιοι δὲ, πεντεκαίδεκα παρεῖχον νέας. Ἐπιδαύριοι δὲ, δέκα. Τροιζήνιοι δὲ, πέντε. Ἑρμιονέες δὲ, τρεῖς. ἐόντες οὗτοι, πλὴν Ἑρμιονέων, σφωιτέρων τε καὶ μακεδνικὸν ἔθνος, ἀπ' Ἐρινεοῦντος, καὶ Πίνδου, καὶ τῆς Δρυοπίδος. ὗστατα ὁρμηθέντες. οἱ δὲ Ἑρμιονέες εἰσὶ Δρύοπες, ὑπὸ Ἡρακλέος τε καὶ Μηλιέων, ἐκ φ νῦν Δωρίδος καλεομένης χώρης ἀναστάντες. δοκοῦσι μὲν νυν Πελοποννησίων ἑστρατεύσαν. οἱ δὲ ἐκ φ ἔξω ἠπείρου, Ἀθωναῖοι μὲν πᾶς πάντας οὐκ ἄλλους παρεχόμενοι νέας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν μούνοι. ὧν Σαλαμῖνι γὰρ ὀκτὼ ναυμαχήσαν Πλαταιέες Ἀθωναίοισι, ὅτι

ποιοῦσί τι πρῆγμα. ἀπαλλασσομένων φ Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀπεβάντες ὧν τὴν πρώτην φ Βοιωτίης χώρης, πρὸς ἐκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετέων. οὗτοι μὲν νυν σώζοντες, ἐλείφθησαν. Ἀθωναῖοι δὲ ὧν μὲν Πελασγῶν ἐχόντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην, ἔσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κραναοί. ὧν δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι. ἐκδεξαμένου δὲ Ἐρεχθέος τὴν ἀρχὴν, Ἀθωναῖοι μετωνομάσθησαν. Ἰωνος δὲ τοῦ Ξούθου στρατάρχεω γρομένου Ἀθωναίοισι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου Ἴωνες. Μεγαρέες δὲ τὸν τὸ πλήρωμα παρείχοντο, τὸ, καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Ἀμπρακιῶται δὲ, ἑπτὰ νέας ἔχοντες, ἐπεβοήθησαν. Λευκάδιοι δὲ, τρεῖς, ἔθνος ἐόντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. νησιῶται δὲ, Αἰγινῆται τριήκοντα παρείχοντο. ἔστι μὲν σφι καὶ ἄλλα πλεῦνα ἢ τριήκοντα πληρωθέντα νέες. ἀλλὰ τῆσι μὲν τὴν ἑωυτῶν ἐφύλασσον, τριήκοντα δὲ τῆσι ἀρίστῃσι πλεούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ναυμάχησαν. Αἰγινῆται δὲ εἰσὶ Δωριέες, ἀπὸ Ἐπιδαύρου, τὴν δὲ νῆσον πρότερον οὔνομα εἶχον Οἰνώνη. μετὰ δὲ Αἰγινῆται, Χαλκιδέες τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἔσχον παρεχόμενοι, καὶ Ἐρετριέες τὰς ἑπτά. οὗτοι δὲ, Ἰωνές εἰσι. μετὰ δὲ, Κῆοι τὰς αὐτὰς παρεχόμενοι, ἔθνος ἐὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ Ἀθωναίων. Νάξιοι δὲ, παρεῖχοντο τέσσερας, ἀποπεμφθέντος μὲν ὧν τοῦ Μήδους κατὰ φ πολιητέων κατὰ πρὸ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλογήσαντος δὲ φ ὧν λεόν, ἀπίκατο ἐς οὓς Ἕλληνας, δημοκρέων αὐθυστάντος, αὐθις φ ἀσῶν δουλίου, καὶ τότε τριηραρχέοντος. Νάξιοι δὲ εἰσὶ Ἰωνες ἀπ' Ἀθωναίων γεγονότες. Στυρέες δὲ τὰς αὐτὰς παρεῖχον νέας, τάσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Κύθνιοι δὲ, μίαν καὶ πεντηκοντέρου, ἐόντες σιταμφότεροι ὅτοι Δρύοπες. ἐκ Σεριφιοί τε, καὶ Σίφνιοι, καὶ Μήλιοι ἐστρατεύοντο. ὅτοι γὰρ οὐκ ἔδοσαν μούνοι νησιωτέων τῷ Βαρβάρῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὅτι μὲν ἅπαντες ὧν-τος οἰκημένοι Θεσσαλῶν καὶ Ἀχαιῶν τῶν Φθιώτεω καὶ Ἀχέροντος ποταμοῦ, ἐστρατεύοντο. Θεσσαλοὶ γάρ εἰσι οἱ ὁμουρέοντες Ἀμπρακιώτῃσι καὶ Λευκαδίοισι. οἱ δὲ ἑκατέων χωρέων ἐστρατεύοντο. τῶν δὲ ἐκὸς τούτεων οἰκημένων, Κροτωνιῆται μοῦνοι ἔσαν οἱ βοηθήσαντες τῇ Ἑλλάδι λιμοκτονεύσῃ, νηὶ μιῇ φ, ἧρχε δὲ τῶν τρις πυθιονίκης, Φάυλλος. Κροτωνιῆται δὲ, γένος φ εἰσὶ Ἀχαιοί. οἱ μὲν νυν ἄλλοι τεκμήριαι παρεχόμενοι, ἐστρατεύοντο. Μήλιοι δὲ, καὶ Σίφνιοι, καὶ Σερίφιοι, ὠγυγιηκότερους. Μήλιοι μὲν γὰρ ὄντες ἀπὸ Λακεδαίμονος, δύο παρεῖχον. Σίφνιοι δὲ, καὶ Σερίφιοι Ἰωνος ὄντες ἀπ' Ἀθωναίων, μίαν ἑκάτεροι. ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς φ νεῶν, πλὴν φ Γραπτοκοτέρων, τριηκοσίαι, καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ ὀκτώ. ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ φ ἑρημένων πολίων, ἐβουλεύοντο περὶ θέντος Εὐρυβιάδεω γνώμην, ἀκροφανέα τὸν βουλόμενον, ὁκου δοκέοι ὧν τισὶ μάλιστα ναυμαχίην ποιέεσθαι φ, αὐτοῦ χωρίου ἐχομένου εἰσί. ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀφεῖται ἤδη. φ δὲ λοιπὸν ἔτι ἐστὶ πυνθάνεσθαι. αἱ γνῶμαι δὲ φ λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον, πρὸς τὸν ἰσθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν περὶ Πελοποννήσου, ὧν λεγόντων τὸν λόγον τόνδε, ὡς ἢν νικηθέωσι φ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἐόντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίη οὐδεμίη ὧν φανήσεται. πρὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ, ἐς οὓς ἑωυτοὺς ἐξοίσονται. τοῦτα φ ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ὧν λεγομένων, ἐνέλυθε ἀνὴρ Ἀθωναῖος ἀγγέλλων ἥκειν τὸν Βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. οἱ γὰρ σφὶ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν αὐτέων ἐκλελοιπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἥκει τε ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐμπρήσας. ἐνέπρησε δὲ Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων τὴν φ Ἀθηναίων, ὅτι οὐκ ἐμηδίζουν. ἀπὸ δὲ φ σταθμοῦ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐνθεῦτεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ Βάρβαροι, ὡς ἀν τοῦ σταθμοῦ ἑνὸς μηνὸς, ἐν τῷ, διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἐτεσοῖσι μησὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντος Ἀθωναίοισι. καὶ ἀερέουσι ὄρεσι τὸ ἄστυ, καὶ τινας ὀλίγους εὑρίσκουσι φ Ἀθωναίων ἐν τῷ ἱρῷ ἐόντας, ταμίας τε τοῦ ἱροῦ, καὶ πενήτας ἀνθρώπους. οἱ φραξαμένοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσί τε καὶ ξύλοισι, ἀμυνόντο τοὺς ἰόντας. ἅμα μὲν ἐπὶ ἀδυνατίην βίου ἐκ ἐχωρησάντας ἐς Σαλαμῖνα. πρὸς δὲ, αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέειν τὸ μαντήιον, τὸ, ἡ Πυθίη σφι ἔλεγε τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι. καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ μνησφήμιον κατὰ τὸ μαντήιον, καὶ οὐ τὰς νέας. οἱ δὲ Πέρσαι ἱζόμενοι ὧν τὸν κατάντιον φ ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν, Ἀθωναῖοι καλέουσι ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπῳ τοιούδε τι πρῆγμα. ἀπαλλασσομένων φ Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀπεβάντες ὧν τὴν πρώτην φ Βοιωτίης χώρης, πρὸς ἐκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετέων. οὗτοι μὲν νυν σώζοντες, ἐλείφθησαν. Ἀθωναῖοι δὲ ὧν μὲν Πελασγῶν ἐχόντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην, ἔσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κραναοί. ὧν δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι. ἐκδεξαμένου δὲ Ἐρεχθέος τὴν ἀρχὴν, Ἀθωναῖοι μετωνομάσθησαν. Ἰωνος δὲ τοῦ Ξούθου στρατάρχεω γρομένου Ἀθωναίοισι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου Ἴωνες. Μεγαρέες δὲ τὸν τὸ πλήρωμα παρείχοντο, τὸ, καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Ἀμπρακιῶται δὲ, ἑπτὰ νέας ἔχοντες, ἐπεβοήθησαν. Λευκάδιοι δὲ, τρεῖς, ἔθνος ἐόντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. νησιῶται δὲ, Αἰγινῆται τριήκοντα παρείχοντο. ἔστι μὲν σφι καὶ ἄλλα πλεῦνα ἢ τριήκοντα πληρωθέντα νέες. ἀλλὰ τῆσι μὲν τὴν ἑωυτῶν ἐφύλασσον, τριήκοντα δὲ τῆσι ἀρίστῃσι πλεούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ναυμάχησαν. Αἰγινῆται δὲ εἰσὶ Δωριέες, ἀπὸ Ἐπιδαύρου, τὴν δὲ νῆσον πρότερον οὔνομα εἶχον Οἰνώνη. μετὰ δὲ Αἰγινῆται, Χαλκιδέες τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἔσχον παρεχόμενοι, καὶ Ἐρετριέες τὰς ἑπτά. οὗτοι δὲ, Ἰωνές εἰσι. μετὰ δὲ, Κῆοι τὰς αὐτὰς παρεχόμενοι, ἔθνος ἐὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ Ἀθωναίων. Νάξιοι δὲ, παρεῖχοντο τέσσερας, ἀποπεμφθέντος μὲν ὧν τοῦ Μήδους κατὰ φ πολιητέων κατὰ πρὸ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλογήσαντος δὲ φ ὧν λεόν, ἀπίκατο ἐς οὓς Ἕλληνας, δημοκρέων αὐθυστάντος, αὐθις φ ἀσῶν δουλίου, καὶ τότε τριηραρχέοντος. Νάξιοι δὲ εἰσὶ Ἰωνες ἀπ' Ἀθωναίων γεγονότες. Στυρέες δὲ τὰς αὐτὰς παρεῖχον νέας, τάσπερ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Κύθνιοι δὲ, μίαν καὶ πεντηκοντέρου, ἐόντες σιταμφότεροι ὅτοι Δρύοπες. ἐκ Σεριφιοί τε, καὶ Σίφνιοι, καὶ Μήλιοι ἐστρατεύοντο. ὅτι μὲν ἅπαντες ὧν-τος οἰκημένοι Θεσσαλῶν καὶ Ἀχαιῶν τῶν Φθιώτεω καὶ Ἀχέροντος ποταμοῦ, ἐστρατεύοντο. Θεσσαλοὶ γάρ εἰσι οἱ ὁμουρέοντες Ἀμπρακιώτῃσι καὶ Λευκαδίοισι. οἱ δὲ ἑκατέων χωρέων ἐστρατεύοντο. τῶν δὲ ἐκὸς τούτεων οἰκημένων, Κροτωνιῆται μοῦνοι ἔσαν οἱ βοηθήσαντες τῇ Ἑλλάδι λιμοκτονεύσῃ, νηὶ μιῇ φ, ἧρχε δὲ τῶν τρις πυθιονίκης, Φάυλλος. Κροτωνιῆται δὲ, γένος φ εἰσὶ Ἀχαιοί. οἱ μὲν νυν ἄλλοι τεκμήριαι παρεχόμενοι, ἐστρατεύοντο. Μήλιοι δὲ, καὶ Σίφνιοι, καὶ Σερίφιοι, ὠγυγιηκότερους. Μήλιοι μὲν γὰρ ὄντες ἀπὸ Λακεδαίμονος, δύο παρεῖχον. Σίφνιοι δὲ, καὶ Σερίφιοι Ἰωνος ὄντες ἀπ' Ἀθωναίων, μίαν ἑκάτεροι. ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς φ νεῶν, πλὴν φ Γραπτοκοτέρων, τριηκοσίαι, καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ ὀκτώ. ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ φ ἑρημένων πολίων, ἐβουλεύοντο περὶ θέντος Εὐρυβιάδεω γνώμην, ἀκροφανέα τὸν βουλόμενον, ὁκου δοκέοι ὧν τισὶ μάλιστα ναυμαχίην ποιέεσθαι φ, αὐτοῦ χωρίου ἐχομένου εἰσί. ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀφεῖται ἤδη. φ δὲ λοιπὸν ἔτι ἐστὶ πυνθάνεσθαι. αἱ γνῶμαι δὲ φ λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον, πρὸς τὸν ἰσθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν περὶ Πελοποννήσου, ὧν λεγόντων τὸν λόγον τόνδε, ὡς ἢν νικηθέωσι φ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἐόντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίη οὐδεμίη ὧν φανήσεται. πρὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ, ἐς οὓς ἑωυτοὺς ἐξοίσονται. τοῦτα φ ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ὧν λεγομένων, ἐνέλυθε ἀνὴρ Ἀθωναῖος ἀγγέλλων ἥκειν τὸν Βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. οἱ γὰρ σφὶ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν αὐτέων ἐκλελοιπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἥκει τε ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐμπρήσας. ἐνέπρησε δὲ Θεσπιέων τε καὶ Πλαταιέων τὴν φ Ἀθηναίων, ὅτι οὐκ ἐμηδίζουν. ἀπὸ δὲ φ σταθμοῦ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐνθεῦτεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ Βάρβαροι, ὡς ἀν τοῦ σταθμοῦ ἑνὸς μηνὸς, ἐν τῷ, διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἐτεσοῖσι μησὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντος Ἀθωναίοισι. καὶ ἀερέουσι ὄρεσι τὸ ἄστυ, καὶ τινας ὀλίγους εὑρίσκουσι φ Ἀθωναίων ἐν τῷ ἱρῷ ἐόντας, ταμίας τε τοῦ ἱροῦ, καὶ πενήτας ἀνθρώπους. οἱ φραξαμένοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσί τε καὶ ξύλοισι, ἀμυνόντο τοὺς ἰόντας. ἅμα μὲν ἐπὶ ἀδυνατίην βίου ἐκ ἐχωρησάντας ἐς Σαλαμῖνα. πρὸς δὲ, αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέειν τὸ μαντήιον, τὸ, ἡ Πυθίη σφι ἔλεγε τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι. καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ μνησφήμιον κατὰ τὸ μαντήιον, καὶ οὐ τὰς νέας. οἱ δὲ Πέρσαι ἱζόμενοι ὧν τὸν κατάντιον φ ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν, Ἀθωναῖοι καλέουσι ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπῳ τοιούδε

κιόνδε. ὅκως συπεῖον πρὸς οὖς οἱ σοὺς προβήσονται ἄφεια, ἐπέξουσι ἐς τὸ φρέαμα. γνόντα δὲ Ἀθηναίων οἱ πολιορκεόμενοι, ὅμως ἠμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ ἔσχατον τοῦ καιροῦ ἀπιγμένοι, καὶ τὸ φρέαμα τοῦτο πρόσθε ἐλθόντα Περσέων τῶν Ξέρξεω ἀπέφραπτον πρὸς ὁμολογίης ἐποιεῦντο. ἀμυνόμενοι δὲ, ἄλλα τε ἀντεμηχανέοντο, καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας, ὀλοιτρόχους ἀπίεσαν, ὥστε Ξέρξεα ὦδί χρόνον συχνὸν ἀπορέεσθαι γνόντα, ὅ δυνάμενόν σφέας ἐλεῖν, χρόνῳ δὴ ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δή τισι ἔσοδος τοῖσι βαρβάροισι. ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ὑπ' ἠπείρῳ, γῆν εἶναι τοῦ Πέρσεω. ἔμπροσθεν ὦν πρὸς τὴν ἀκροπόλιος, ὅπισθεν δὲ τῶν πυλέων, καὶ τὴν δὴ λόγος τις ἐφύλασσε, ὅτ' ἂν ἅλπισι μήκοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, τάυτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τὴν Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, λαίκοιτο ἄκρητος ἐοῦσα τοῦ χώρου. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ὦν τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν, ἐρρίπτεον ἑωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω, καὶ διεφθείροντο. οἱ δὲ, ὡς τὸ μέγαρον κατέφυγον. τῶν δὲ Πρόσεων οἱ ἀναβεβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας. τούτους δὲ ἀνοίξαντες, ἔδυ οἰκέτας ἐφόνευον. ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέρρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες, ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν. ἐνῆν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης, ἀπέπεμψε ἐς Σάρδις ἄγγελον ἱππέα, Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι εὐπρηξίην. ἀτὰρ δὲ τῇ πεμπτῳ τοῦ μετὰ ταῦτα μηνὸς ἀπὸ τῆς ἡμέρης, συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἐνθεῦτεν τῷ μὲν πρώτῳ ἔδοξε σφετέρῳ θύσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ ὧν ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθυμίῃ ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων, ἐποίεον τὰ ἐνετέλλετο. τοῦ δὲ εἵνεκεν ταῦτα ἐπεμνήσθην, φράσω. ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλι τάυτῃ Ἐρεχθέος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι, νηός. ἐν τῷ δὴ, ἐλαίη τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ, λόγος παρὰ Ἀθηναίων ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρης, μαρτύρια θέσθαι. τάυτῃ ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλῳ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρησθεῖσαν ὑπὸ τῶν Βαρβάρων. δισσοῦσι δὲ ἡμέρῃσι ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος, Ἀθηναῖοί οἱ θύειν ὑπὸ Βασιλέος ἐκελεύομεν οἱ, ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναπεφαμμένον. οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἔφρασαν. οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφι ἀγγέλθη, ὡς ἔχει τὰ πρὸς τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θόρυβον ἀπίκοντο, ὡς ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ λυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τε τὰς νῆας ἐσέπιπτον, καὶ ἱστία ἀείροντο ὡς ἀρθησόμενοι. τοῖσί τε ὑπολειπομένοισι αὖτε, ἐκύρησε πρὸ τοῦ ἰσθμοῦ ναυμαχέειν. νύξ τε ἐγίνετο. καὶ οἱ σαλαμίνιοι ἐκ τῶν σωτῆρίου, ἐσέβαινον ἐς τὰς νῆας. ἐνθεῦτεν δὴ Θεμιστοκλῆα ἀπικόμενον ὦδι τὴν νῆα, ἔρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὅ, τι σφι εἴη βεβουλευμένον. πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ ὡς εἴη σεσωσμένον ἀναγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν ἰσθμόν, καὶ πρὸς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε. οὔτ' ἀρτίην ἀπαίρωσι τὰς νῆας ἐκ Σαλαμῖνος, εἰκὸς ἐστὶ ἀπόλεσθαι τοὺς στρατηγούς. κατὰ γὰρ πολίας ἔκασοι πρήξοντα. καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται, οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν, ἀρλέεται τε ἡ Ἑλλὰς ἀβουλίῃσι. ἀλλ' εἶτις ὀΐεται μηχανὴ, ἴθι, καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἤν κως δυνῇ ἀναγνῶσαι Εὐρυβιάδεα μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὖτ' αὐτὸν μένειν. λάβε δὴ τῷ Θεμιστοκλέϊ ἤρεσε ἡ ὑποθήκη. καὶ ὀδὸν πρὸς ταῦτα ἀμείβετο ἀμείνω, ἐκ τῶν νεῶν τὴν Εὐρυβιάδεω. ἀπικόμενος δὲ, ἔφη θέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμβαλέσθαι. ὁ δ' αὐτὸν ὀρμίσασθαι τὴν νῆα ἐκέλευε ἐσβάντα, λέγειν εἴ τι θέλει. ἐνθαῦτα ὁ Θεμιστοκλέης παρεζόμενος οἱ, κατέλεγε λέγειν τε πάντα τὰ, ἤκουσε Μνησιφίλου ἑωυτῷ ποιεύμενον, καὶ ἄλλα πολλὰ προσθείς, ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρήζων ἐκ τε Φλιοῦντος ἐκβῆναι τὸν Εὐρυβιάδεα, συλλέξαι τε οὓς στρατηγοὺς ἐς τὸ σωτέριον. ὡς δὲ ἀρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυβιάδεα προθεῖναι τὸν λόγον, τῶν, εἵνεκα συνήγαγε οὓς στρατηγοὺς, πολὺς ἦν ὁ Θεμιστοκλέης ἐν τοῖσι λόγοισι, οἷα δὴ καιρὸν τηρέοντα. λέγοντα δὲ αὐτὸν, ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου, εἶπε. Ω Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ πρὸ ἐξανιστάμενοι ῥαπίζονται. ὁ δὲ, ἀπολυόμενος, ἔφη. οἱ δὲ γε ἐγκαταλειπόμενοι, οὐ στεφανοῦνται. τότε μὲν ὑπίους πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο. πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδεα ἔλεγε, ἐκείνων μὲν ἕπ οὐδὲν τῶν πρόσθεν

τῶν λεχθέντων, ὡς ἐπεὰν ἀπαίρωσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαβησόμενοι. παρεόντων γὰρ τῶν συμμάχων, οὐκ ἐφορᾷ οἱ κόσμου ἀδελφεὰ καπηλεύειν. ὁ δὲ, ἄλλου λόγου ἔλεγε, λέγων τάδε. ἢν σοὶ νῦν, ὦδι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, πεῖθε ναυμαχέειν αὖ τὸ μένειν πρὸ ἐνθάδε. μὴ δὲ πείθομαι τούτεων τοῖσι λέγουσι, ἀναζεύξεις πρὸς τὸν ἰσθμὸν τὰς νῆας. ἀντίβολος γὰρ ἑκάστῳ μούσας. πρὸς μὲν τοῦ ἰσθμοῦ συμβάλλων, ἢν πελάγεϊ ἀναπεπαμένῳ ναυμαχήσεις, ἐς ὃ πίκτα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι νῆας ἔχουσι βαρυτέρας, καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας. τοῦτο δὲ, ἀρλέεις Σαλαμῖνά τε, καὶ Μέγαρα, καὶ Αἴγιναν, ἦπερ καὶ τὰ ἄλλα δυτυχήσωμεν. ἅμα γὰρ τῷ ναυτικῷ σρατῷ αὐτέων ἕψεται καὶ ὁ πεζός. καὶ ὅτω σφέας ἀνὸς ἄξεις ὦδι τὴν Πελοπόννησον. λυσιωδύσεις τε ἅπάση τῇ Ἑλλάδι. ἧς δὲ τὰ, ἐγὼ λέγω πτοίησις, κοτάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὑρήσεις. πρῶτα μὲν ἐν στενῷ συμβαλλόντων νηυσὶ ὀλίγῃσι πρὸς πολλὰς, ἢν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνῃ, πολλὸν λῴστα ἐσόμεθα. τὸ γὰρ ἐν στενῷ ναυμαχέειν, πρὸς ἡμέων δέ. ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ, πρὸς ἐκείνων. αὖτις δὲ Σαλαμὶς πόλις γίνεται, ἐς τὴν, ἡμῖν ἐνέκειται τέκνα τε, καὶ γυναῖκες. καὶ μιν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔσται, τὸ, καὶ πρόσθε ἐσώθη μάλιστα χρεών. ὁμοίως αὖ τὸ μένειν, πρὸς ναυμαχήσεις Πελοποννησίοις, καὶ πρὸς τοῦ ἰσθμοῦ. τόδε σφέας, ἔπεσθαι εὖ φρονέοντας, ἄξεις ὦδι τὴν Πελοπόννησον. ἦν δὲ γε καὶ τὰ, ἐγὼ ἐλπίζω, γένηται, καὶ νικήσωμεν τῇσι νηυσὶ, οὔτε ἡμῖν ἐς τὸν ἰσθμὸν παρέσονται οἱ Βάρβαροι, οὔτε πρόσω ἐκπερήσουσι τῆς Ἀττικῆς. ἀπίασί τε οὐδενὶ πόσῳ. Μεγαρησίοισί τε λοιδορέωμαι πρόσθεν, καὶ Αἰγίνῃ, καὶ Σαλαμῖνι. ἐν τῇ, ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τὸν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. οἰκότα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι, ὡς τοιαῦτα ἐβέλεσι γίνεσθαι. μὴ οἰκότα δὲ βουλευομένοισι, οὐκ ἐβέλεσι οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπίας γνώμας. τοῦτο λέγοντα Θεμιστοκλέους, ὧδε ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπιφέρεται, σιγᾶν τε ἐκέλευε ὃς μὴ ἔστι πατρὶς, καὶ Εὐρυβιάδεω οὐκ ἐῶν ὦδι ψηφίζεσθαι ἄπολι ἐόντος. πόλιν γὰρ τὴν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον, οὕτω ἐκέλευε γνώμας συμβάλλεσθαι. τοῦτο δὲ οἱ προέφερε, ὅτι ἠλώκεσάν τε, καὶ κατείχοντο ἀὶ Ἀθηναῖοι. τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης, ἐκείνου τε καὶ τοῦ Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε. ἑωυτοῖσί τε ἐσήκειν λόγῳ, ὡς εἰ καὶ πόλις, καὶ χῆ μέζων ἦπερ ἐκείνοισι, ἔστ' ἂν δίκτυόσιαι νῆες σφέων πεπληρωμέναι. οὐδαμοὺς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοῦ ὑπόντας ἀντιώσεσθαι. σημαίνων δὲ ταῦτα τοῦ λόγου, διέβαινε δὴ Εὐρυβιάδεα, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα. σὺ εἰ μένεις αὐτοῦ, καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός. εἰ δὲ μή, ἀνατρέψεις τὴν Ἑλλάδα. τὸ γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου, φρόνησι ἀὶ νῆῶν. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ τοῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν ὡς ἔχομεν ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας, καμβυμεθα ἐς Σίριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει, ἐτὸ ἡμέων αὐτέων δέον ἱστορῆσαι. ἡμεῖς δὲ συμμάχων τοιούτων μοιρηφόρτων, μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων. ταῦτα δὲ Θεμιστοκλῆος λέγοντος, αἰνεσιλάου Εὐρυβιάδης. δοκέειν δέ μοι ἀρρωδίῃσι μᾶλιστα τοὺς Ἀθηναίους, αἰνεσιλάου, μὴ σφέας ἀπολίπωσι, ἢν πρὸς τὸν ἰσθμὸν ἀγάγῃ τὰς νῆας. ἀτολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων, οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. τάυτῃ δὲ ἀρέσκετο τῇ γνώμῃ, αὐτοῦ μένοντας διαναυμαχέειν. οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἔτεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπείτε Εὐρυβιάδης ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἡμέρῃ τε ἐγένετο. καὶ ἅμα πάσῃ ἠλίῳ ἀνιόντι, σεισμὸς ἐγένετο γῆν τε τὴν, καὶ τὴν θαλάσσαν. ἔδοξε δὲ σφι δίκαιον εἶναι θεοῖσι, καὶ ὧν καλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους, ὡς δὴ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίεον τοῦτο. ξυμπάντων γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι, αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἰακὸν τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο. ὦδι δὲ Αἰακόν, καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας, νῆας ἀπέστελλον ἐς Αἴγιναν. ἔφη δὲ Δικαῖος ὁ Θεοκύδεος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φυγάς τε, καὶ παρὰ Μήδοισι λόγιμος γνόμενος τοῦτον τὸν χρόνον, ἐπείτε ἐκέρη ἡ Ἀττικὴ χώρη ὑπὸ τοῦ περσέων στρατοῦ τοῦ Ξέρξεω, ἐοῦσα δρῆμος Ἀθηναίων, τυχεῖν τότε ἐὼν ἅμα Δημαρήτῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἐν τῷ Θεμιστίῳ τεμένεϊ, ἰδὼν κονιορτὸν χωρέοντα ἀπὸ Ἐλευσῖνος, ὡς ἂν ὑπὸ μυριάδων τινὲς ἀνθρώπων, καὶ πρόκα τε φωνῆς ἀκούσῃ. καὶ οἱ φανέντα τῇ φωνῇ εἶναι τὸν μυστικὸν Ἴακχον. εἶναι δὲ ἀγάλματα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Ἐλευσῖνι γινομένων τὸν Δημήτερα.

ρησεν.

Thucid. 8. Θεμιστοκλέης ἐν Σαλαμῖνι ῥηκάδιον ἐποίησε τὸν πόρον.

Thucid. 8. Ἀθηναῖοι ἐν Σαλαμῖνι ἐναυμάχησαν

ρηκεν, εἴρηκά τε αὐτὸν, ὅτι τὸ φθεγγόμενον εἰκὸς εἴη. αὐτὸς δὲ εἶπαι, Δημάρητε, οὐκ ἔσι ὅκως οὐ μεγά τι σὺν θεῷ ἔσται τῇ Βασιλῆος στρατῇ. τάδε γὰρ ἀρίδηλα ἑρήμου ἐούσης Ἑλλάδος, ὅτι θεῖον τὸ φθεγγόμενον, ἀπ' Ἐλευσῖνος ἰὸν ἐς πιμπλεῖν Ἀθηναίοισί τε καὶ τοῖσι ξυμμάχοισι. καὶ ἢν μὲν κατασκήψῃ ὀ τῦφος τοῦτο τὴν Πελοπόννησον, λιπόντων αὐτῶν τὰ βασιλέι καὶ τῇ στρατιῇ τῇ ἐν τῇ ἠπείρῳ ἔσται. ἢν δὲ ὦν τὰς νέας πρωΐπτους τὰς ἐν Σαλαμῖνι, ὁρμ ναυτικὸν στρατὸν λιπόντων Βασιλεὺς ἀποβαλέεται, τὴν δὲ ὀρθὴν τάυτην ἄγουσι Ἀθηναῖοι αὐτὰ πάντα ἔτα τῇ μητρὶ, καὶ τῇ κόρῃ, καὶ αὐτέων τε ὁ βουλόμενος, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μνεῖται. καὶ τὴν φωνὴν, τὴν ἀκούσας, ἐν τάυτῃ τῇ ὀρτῇ ἰακχάζουσι. πρὸς ταῦτα εἶπαι Δημάρητον. σιγᾶ τε, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὁρῶ τὸν λόγον ἐόντα εἰπεῖν. ἦν γάρ μοι ἐς Βασιλῆα αὐχενιθῇ τὰ ἐπέα ταῦτα, ἀποβαλέεις τὴν λεφαλὴν. διό σε οὔτε ἐγὼ δυνήσομαι ῥύσασθαι, οὔτ' ἄλλος ἀνθρώπων οὐδείς, ἀλλ' ἔχ' ἥσυχος. πρὸς δὲ στρατιῆς τῆσδε, θεοῖσι μελήσει. ἐκ, μὴ δὴ ταῦτα παραινέειν. ἐκ δ' τοῦ κοινοῦτο, καὶ ἐν φωνῆς. γμέεδαι νέφος. καὶ μετάρσιον ὀφθῆναι, φέρεσθαι ὦν Σαλαμῖνος, ὦν τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Ἑλλήνων. οὕτω δὲ αὖ τοῦτο μαθὲν ὅτι τὸ ναυτικὸν τὸ Ξέρξεω ἀπολέεσθαι μέλλοι. ταῦτα μὲν Δικαῖος ὁ Θεοκύδεος ἔλεγε, Δημαρήτου τε, καὶ ἄλλων μαρτύρων καταπλόμενος. οἱ δὲ ἐς τὸν Ξέρξεω ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, ἐπεδὴ ἐκ Τροιζῆνος θεσπίσμενοι τὸ τρῶμα τὸ λακωνικὸν, σίεβησαν ἐς τὴν Ἰσιαίην, ὡς ἡμέρας τρεῖς ἔπλωον δι' Εὐρίπου, καὶ ἐν ἑτέρῃσι τρισὶ ἡμέρῃσι ἐγένοντο ἐν Φαλήρῳ. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει, οὐκ ἐλάσσονες ἐόντες ἀριθμὸν, ἐσέβαλον δὲ τὰς Ἀθήνας κατά τε ἤπειρον, καὶ τῆσι νήσοισι ἀπικόμενοι, ἢ ἐπείτε Σκιάδα ἀπίκοντο, καὶ ἐς Ὀρμοπύλας. ἀντιβίωσαν γὰρ τοῖσι τε ὑπὸ τοῦ χειμῶνος αὐτέων ἀπολομένοισι, καὶ τοῖσι ἐν Ὀρμοπύλῃσι, καὶ τῆσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχήσασι πρόσθε, οἳ τότε οὐκω ἐπομένους Βασιλέϊ, Μηλιέας, καὶ Δωριέας, καὶ Λοκρούς, καὶ Βοιωτοὺς, ἐώντας στρατῇ ἑπομένους, πλὴν Θεσπιέων τε, καὶ Πλαταιέων. καὶ μάλα Καρυστίους τε, καὶ Ἀνδρίους, καὶ Τηνίους τε, καὶ οὐ λιπὸς νησιώτας πάντας, πλὴν τῶν τε τῶν πολίων, τ, ἐπεμνήσθη πρόσθεν τὰ ὀνόματα. ὅσῳ γὰρ δὴ πρόσθεν ἐστρατῷ ἡ Ἑλλάδος ὁ Πέρσης, τοσούτῳ πλέω ἔθνεα οἱ εἵπετο. ἐπεὶ ὦν ἀπίκατο ἐς τὰς Ἀθήνας, τάντες, πλὴν Παριῶν. Πάριοι δὲ ὑπολειφθέντες ἐν Κύθνῳ, ἐκαραδόκεον τὴν πολεμίην τύχην, ἀκροσόμενοι τὰ. οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἀπίκοντο ἐς τὸ Φάληρον, ἐνθαῦτα κατίδε αὐτὸς Ξέρξης ὦν τὰς νέας, ἐβέλωσ σφι συμμίξαι τε τῇ τυθείσῃ τῶν πλεόντων τὰς γνάμας. ἐπεὶ δὲ ἀπικόμενος πείθετο, παρῆσαν μετάπεμπτοι οἱ τῶν ἐθνέων τῶν σφετέρων τύραννοι, καὶ τάξιαρχοι καὶ τῶν νεῶν. καὶ ἵζοντο ὡς σφι Βασιλεὺς ἐκάστῳ τιμὴν ἐδεδώκεε. πρῶτος, μὲν ὁ Σιδώνιος Βασιλεύς. μετὰ δ', ὁ Τύριος. ὦν δὲ, ὡ Ἄλοι, ὡς δὲ κόσμῳ ἐπεξῆς ἵζοντο, τίμπας Ξέρξης Μαρδόνιον, πρώτας ἀπειρόμενος ἑκάστου εἰ ναυμαχέειν πτοίητο. ἐπεὶ δὲ πολλῶν πρώτας ὁ Μαρδόνιος ἀξάμενος ἀπὸ τοῦ Σιδωνίου, οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τὠυτὸ γνώμην ἀξεφέροντο, κελεύοντες ναυμαχέειν πτοέεσθαι. Ἀρτεμισίη δὲ τάδε ἔφη. εἰπάτω μοι πρὸς Βασιλῆα Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ τάδε λέγω, οὔτε κακίστη γενομένη ἐν τῇσι ναυμαχίῃσι τῇσι πρὸς Εὐβοίῃ, οὔτε ἐλαχίστα ἀξεδεξαμένη πρήγματα. τοῦ δὲ εὖ εἶναι γνώμην μετ' ἐνεκεῖνον ὅτι μὴ ἀπεῖναι ἀγαθὸν, τά, τυγχάνω φρονέουσα ἄριστα ἐς πρήγματα τὰ σά. καὶ νῦν τάδε λέγω. φείδεο τῶν νεῶν, μηδὲ ναυμαχέειν πτοιέο. οἱ, γὰρ ἀνδρῶν, ἐμοῦ σῶν ἀνδρῶν λρέοσονδε πολλῷ εἰσι κατὰ θάλασσαν, ὅσον ἄνδρες γυναικῶν. τί δὲ σοὶ τοῦτο λρέει σε ναυμαχίῃσι ἀνακινδυνεύειν; οὐκ ἔχεις μὲν τὰς Ἀθήνας, τῶνπερ εἵνεκα ὡρμήθης στρατεύεσθαι; ἔχεις δὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα; ἐμποδὼν δέ σοι ἴστατο οὐδείς; οἷ δέ σοι αὐτέστηκαν, ἀπήλλαξαν ὥστε ὡς ἐκείνοις ἔπρεπε, τῇ, σ' ἐγὼ δοκέω ἀκριβέστατα τὰ τῶν ἀντιπολέμων πρήγματα, ὧδε φράσω, ἢν μὲν μὴ ἐπιχθῇς ναυμαχέειν πτοιεύμενος, ἀλλὰ τὰς νέας αὐτοῦ ἔχῃς πρὸς γῇ μένων, ἢ καὶ προβαίνων ἐς τὴν Πελοπόννησον, δυπετέως σοι δέσποτα χωρήσει τὰ νοέων ἐλάλυθας. ἀλλ' οἷόί τε πολλὸν χρόνον εἶσι βῖ αὐτέχμι οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφέας διασκεδίεις. κατὰ δὲ πόλις ἕκαστοι φεύξονται. στε γὰρ σῖτος πάσας φέρσι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ὥστε αὐτοὺς οἰκὸς ἦν σὺ λόγῳ τὴν Πελοπόννησον ἐλάσσονας τὸν πεζὸν στρατὸν, ἀτρεμέειν οὐ ἐκεῖθεν αὐτέων ἥκοντας. οὐδέ σοι μελήσει πρὸ τοῦ Ἀθηναίων ναυμαχέειν. ἦν δὲ αὖτίκα ἐπειχθῇς ναυμαχῆσαι, διεμαίνω μὴ ὁ ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς, τὸν πεζὸν πρόσω διαλύσηται.

Xerxes dissuaded from fighting

others supported by Artemisia sole dissuaded

λύσηται. πρὸς δὲ, ὦ βάσιλεῦ, καὶ πόλε ἐς θυμὸν βαλοῦ, ὡς πῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώπων, κακοὶ δοῦλοι φίλεσοι γίνεσθαι. τοῖσι δὲ κακοῖσι, χρηστοὶ σοὶ δὲ ἐόντι ἀείσω ἀνδρῶν πάντων, κακοὶ δειλοὶ εἰσι. οἱ γὰρ συμμάχων λόγῳ λέγονται εἶναι, ἐόντες Αἰγύπτιοί τε, καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες, καὶ Πάμφυλοι, τῶν, ὄφελος ὀλίγον. τοῦτα λεγούσης πρὸς Μαρδόνιον, ὅσοι μὲν ἔσαν δύνοσι τῇ Ἑρμιόνῃ, συμφορὴν ἐποιεῦντο οὐ λόγους, ὡς κακόν τι ποιεσομένης πρὸς βασιλῆα, ὅτι οὐκ ἐᾷ ναυμαχέειν πτοιέεσθαι. οἱ δὲ, ἀγαθομενοί τε, καὶ φθονέοντος αὐτῇ, ἅτε γὰρ πρόσοισι τετιμημένη διὰ πάντων τῶν συμμάχων, ἐτόρπονο τῇ ἀνακείσι, ὡς ἀπολομένης αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἀνέμωθησαν ἀπὸ γνώμας ἐς Ξέρξεα, κάρτα τε ἥδη τῇ γνώμῃ ἡ Ἀρτεμισίη. καὶ νομίζων ἔτι πρόστροφον ἀποβαλέειν ἔσαι, τότε πολλῷ μᾶλλον ἄνεε, ὅμως δὲ τοῖσι πλέοσι τῶν θεοῦσαι ἐκέλευε, τάδε κατασλόξας. πρὸς μὲν Εὐβοίῃ σφέας ἐβελοκακέειν, ὡς ὁ παρεόντος αὐτοῦ. τότε δὲ αὖτος παρεσκεύασο θεήσεσθαι ναυμαχέοντας. ἐπεὶ δὲ ἀπεκηγέλλοντο ἀναπλώειν, ἀνῆγον τὰς νέας ὦν τὴν Σαλαμῖνα. καὶ παρεκρίθησαν ἅπαντες κατ' ἡσυχίην. τότε μὲν νυ οὐκ ἐξέχρησε σφι ἡ ἡμέρη, νυμαχίην πτοιέεσθαι. νὺξ γὰρ ἐγένετο. οἱ δὲ, παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑσεραίην. ὦν δὲ Ἑλλησι εἶχε σίνος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἧσσα δὲ ὦν ἢ Πελοποννήσου, ἀρρώδεον δὲ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι, ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν. νικηθέντος τε, ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντος πολιορκήσοντα, ἀπῆντες τὴν ἐωυτῶν ἀφύλακον. τῶν δὲ Βαρβάρων ὁ πεζὸς τὸν τὴν παρεοῦσαν νύκτα, ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. καί τε τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅκως κατ' ἤπειρον μὴ ἐσβάλλοιεν οἱ Βαρβαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι οὗ ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι πεπτωκότας, συνεβόησαν ἐκ τοῦ πολίου, ὃν τὸν ἰσθμὸν ἴζοντο. καί σφι ἐπὶ τῷ στρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδεω, Λεωνίδεω δὲ ἀδελφεός. ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ ἰσθμῷ, καὶ συγχώσαντος τὴν σκιρωνίδα ὁδὸν, μετὰ τοῦτο ὡς σφι ἔδοξε βουλευομένοισι, ὡς τάχιστα διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος, ἅτε δὴ εὐσέων μυριάδεων πολλέων, καὶ πανὸς ἀνδρὸς ὀργαζομένου, ἐλύετο τὸ ἔργον. καὶ γὰρ λίθοι, καὶ πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεες ἐσεφέροντο, καὶ ἐλίνυον οὐδενὰ χρόνον οἱ βοηθήσαντος ὀργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρης. οἱ δὲ βοηθήσαντος ἐς τὸν ἰσθμὸν πανδημεί, οἵδε ἦσαν Ἑλλήνων. Λακεδαιμόνιοί τε, καὶ Ἀρκάδες πάντες, καὶ Ἠλεῖοι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Τροιζήνιοι, καὶ Ἑρμιονέες. οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ βοηθήσαντος, καὶ ὑποδραδρῳσιέοντος τῇ Ἑλλάδι λιπυθυούσῃ. τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε οὐδέν. ὀλυμπία δὲ καὶ κάρνεια παροιχώκεε ἤδη. οἰκέει δὲ τὴν Πελοπόννησον ἔθνεα ἑπτά. τουτέων δὲ τὰ μὲν δύο αὐτόχθονα ἐόντα, καὶ τὰ μὲν χώρῃ ἱδρυόμενα. νῦν τε καὶ κατάλαι οἴκεον, Ἀρκάδες, καὶ Κυνούριοι. ἓν δὲ ἔθνος ὁ ἀχαϊὸν, ἐκ μὲν Πελοποννήσου οὐκ ἐξεχώρησε, ἐκ μὲν ἡ ἑωυτῶν. οἰκέει δὲ τὴν ἄλλοτρίην. τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνεα τῶν ἑπτὰ τόσοδε, ἐπήλυδα ἐστί. Δωριέες τε, καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Δρύοπες, καὶ Λήμνιοι. καὶ Δωριέων μὲν, πολλά τε καὶ δόκιμοι πόλιες. Αἰτωλῶν δὲ, Ἠλις μούνη. Δρυόπων δὲ, Ἑρμιόνη τε, καὶ Ἀσίνη ἡ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ λακωνικῇ. Λημνίων δὲ, Παρωρεῆται πάντες. οἱ δὲ Κωσύριοι αὐτόχθονες ἐόντες, δοκέουσι μοῦνοι εἶναι Ἰωνες, ἐκδεδωρίδυνται δὲ, ὑπό τε Ἀργείων ἀρχόμενοι, καὶ τοῦ χρόνου, ἐόντες ὁρνεῆται, καὶ οἱ περίοικοι. τουτέων δὴ ἓπτὰ ἐθνέων αἱ λοιπαὶ πόλιες πάρεξ δύο, κατέλεξα, ἐν τῷ μέσου ἐκάτερο. εἰ δὲ ἐλευθέρως ἔξεσι ἕκαστοι, ἐκ τοῦ μέσου κατήμενοι, ἐμάχιζον, οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ ἰσθμῷ, τοιῶτο πόνῳ συνέστασαν, ἅτε πρὸς τοῦ πάντος ἤδη δρόμου θέοντος. καὶ τῆσι νυυσὶ οὐκ ἐλπίζοντος ἐλάμψεσθαι. οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἑλλησι, ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι, ἀρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντος, ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. ἕως μὲν δὴ αὐτέων αὐτοὶ παρασὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶυμα ποιεύμενος τὴν Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην. τέλος δὲ, ἐξερρώγη ἐς τὸ μέσον. σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο. καὶ πολλὰ ἐλέγετο πρὸς τῶν αὐτέων. οἱ μὲν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὼν εἴη ἀποπλώειν, καὶ περὶ ἐκείνης δεινὰ ποιεύμενοι. μὴ δὲ πρὸ χώρης σφορυλόου μένοντας μαχέεσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ Αἰγινῆται, καὶ Μεγαρέες, αὐτοὶ μένοντας, ἀμύνεσθαι. ἐνθαῦτα Θεμιστοκλέης ὡς ἐπύθετο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν, ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἐξελθὼν δὲ, πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον

Greek proverb relating to Arcadians

Themistocles deceives the Persians

Greeks of Salamis fight against their own

Natural pagan duty

Isthmus connected to Greece

πεσλον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοίῳ, ὑντιφλάμψαντα τὰ, λέγειν χρεών. τῷ, οὔνομά μὲν ἦν Σίκινος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων. τὸν, δὴ ὕστερον χρυσέῳ τ πρηγμάτων Θεμιστοκλέης, θεσπέσιά τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέων πολίτας, ⓒ χρήμασι ὄλβιον. ὃς τότε πλοίῳ ἀπικόμενος, ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τ Βαρβάρων τάδε. Επεμψέ με στρατηγὸς ὁ Αθηναίων λάθρη τῶν ἄλλων Ελλήνων. τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλέος. καὶ βολόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γρυέσθαι ἢ τὰ τῶν Ελλήνων πρήγματα, φράσοντα ὅτι οἱ Ελληνες δρησμὸν βολεύονται καταῤῥωδηκότες. καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν μὴ παρῖδησθε διαδράντας αὐτούς. ὅτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι, ὅτε αὐτίκα οὐκ ἀνέξονται ὑμῖν. πρὸς ἑωυτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας. κῆ τοῦ μέν, ταῦτά σφι σημήνας, ἐκπλώσας ἀπαλλάσσετο. τοῖσι δέ, ὡς πιστὰ ἐγένετο τὰ ἀγγελθέντα, ὥρων μὲν, ἐς τὴν νησίδα τὴν Ψυτάλειαν μεταξὺ Σαλαμῖνός τε καὶ μεσόγαίης, κῆ τ ἤπειρος, πολλὸς τ πόρσεων ἀπεβιβάσαντο. ὡς δ', ἐπεισὰν ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, αὐτῆς μὲν τ ἀπ' ἑσπέρης λίθας ἀνεκλόμενοι πρὸς τ Σαλαμῖνα. Ανῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τ Κέον τε, καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι. κατέχον τε μέχρι Μουνυχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νηυσί. τῶνδε δὲ εἵνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσι Ελλησι μηδὲ φυγεῖν ἐξῇ. ἀλλ' ἀκλαμφθήντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, σβῖσι τίσιν τ ἐπ' Αρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. ὃν δὲ τὴν νησίδα τὴν Ψυτάλειαν καλεομένην, ἀπεβίβαζον τῶν Πέρσεων τοῦδε εἵνεκα, ὡς ἐπεὰν γρύῃτ ναυμαχίη, ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τ τε ἀνδρῶν, ⓒ τ ναυηγίων. ἐν γὰρ δὴ πόρῳ ναυμαχίης τ μελλόσης ἔσεσθαι, ἔκειτο ἡ νῆσος, ἵνα σῶν μὴ, ποδὶ ποιῶσι. σῶν δέ, ἐξαφθείρωσι. ἐπίστευε ἢ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πωθανοίατο οἱ ἐναντίοι. οἱ μὲν, δὴ ταῦτα τ νυκτὸς δόξῃ ἀπρηκμηκότες, παρῆρτέοντο. χρησμοῖσι δὲ ὀκ ἔχω αὐτὰ λέγειν ὡς ὀκ εἰσὶ ἀληθέες, ὃ βολόμενος ἐναργέως λέγοντας ταῦτα καταβάλλειν, ἐς οὐδὲν πρήγματα ἐσβλέψας.

» Αλλ' ὅταν Αρτέμιδ ⓒ χρυσόρροον ἱερὸν ἀκτὴν,
» Νησὶ ἐνφρυώσωσι, καὶ εἰναλίῃ Κυνόσουραν,
» Ελπίδι μαινομένῃ λιπαρὰς πέρσαντες Αθήνας,
» Δίκα δ' ἵκηι σβέσουσι λυμεῶνος κόρου ὕβριν ⓒ ὁμόν,
» Δεινὸν μαιμώοντα, δ' οκδύνῃ ἀνὰ πάντα τυθέσθαι,
» Χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίξεται, αἵματι δ' Αρης
» Πόντον φοινίξει, τότ' ἐλεύθερον Ελλάδ ⓒ ἦμαρ
» Εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγει, καὶ πότνια νίκη.

Ες τοιαῦτα μὲν ⓒ ὕστερον ἐναργέως λέγουσι Βάκιδι αὐτιλογίης χρησμῶν πέρι, ὅτε αὐτὸς λέγειν τολμέω, ὅτε παρ' ἄλλων γνώμενος. τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν, ἐγίνετο ὠθισμὸς λόγων πολλός. ἤδεσαν δὲ ὄκως, ὅτι σφέας πεδιεκυκλέοντο τῇσι νηυσὶ οἱ Βάρβαροι. ἀλλ' ὥσπερ ἦμέρης ὥρων αὐτοὺς τε τεταγμένους, ἐδόκεον κατὰ χώρην εἶναι. στρεφομένων δὲ τῶν στρατηγῶν, ἦν Αἰγίνης δίκην Αριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Αθηναῖος μὲν, ἐξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τ δήμου. τὸν, ἐγὼ νενόμικα σωφρονέστατον μὲν τῶν τρόπων, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι ἐν Αθήνῃσι, καὶ δικαιότατον. ὃς ὢν τοιοῦτος ὢν τὸ σωφρονέειν, ἐξεκαλέσατο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἐναντιώτατον οὐ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα. ὑπὸ δὲ μεγαλοθυμίης τῶν παρεόντων κακῶν, λήθην ἐκείνων ποιεύμενος, ἐξεκαλέσατο, θέλων αὐτῷ συμμῖξαι. πυθόμενος δὲ ὅτι ἀπεδύσαιτο οἱ ἐκ Πελοποννήσου ἀναγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν ἰσθμόν. ὡς δὲ ἐξῆλθε οἱ Θεμιστοκλέης, ἔλεγε Αριστείδης τάδε.

Ημέας σταστάζειν χρεών ὅτι τῶν ἄλλων καιρῶν, καὶ δὴ καὶ τῶνδε πρὸ τοῦ, ὀνόσασθαι ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τῇ πατρίδι ἐργάσεται, λέγω δὲ, ὅτι ἴσον ὅτι πολλά τε καὶ ὀλίγα λέγῃμι πρὸς ἀνδρὸς τοῦ ἐνθαῦτα Πελοποννησίοισι. ἐγὼ γὰρ αὐτόπης κέ λέγω γρυόμενος, ὅτι νῦν οὐδὲν ἦν θέλωσι Κορίνθιοί τε καὶ ὁ αὐτὸς Εὐρυβιάδης, οἷοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι, πρὶν περ ἐκόμεθα γνώτου τοῦ πολεμίου λύκλω. ἀλλ' ἐσελθών σοι ταῦτα σημήνον. σὺ δ' ἀμείβεο τοῖσδε. Καίρτα τε χρηστὰ δοκεύεαι, καὶ εὖ ἤγγειλας. τὰ, γὰρ ἐγὼ εὐρέσθαι γρυέσθαι αὐτὸς αὐτόπης γρυόμενος, ἥκεις. ἴσθι γὰρ ὑμέο τὰ πρεσβύτερα τοῦ Μήδου. ἔοικε γὰρ ὅτε οὐκ ἐόντος ἔθελον μαχίμου κατίστασθαι οἱ Ελληνες. ἀέκοντας παρασκάσασθαι. σὺ δὲ ἐπείπερ ἥκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων,

ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σοι ἄγγελον. ἢν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν. ἐγὼ δ' ἐπείσω, ὡς ὁ ποιεύντων τ Βαρβάρων ταῦτα. ἀλλά σοι σήμηνον αὐτὸς παρελθὼν ὡς ἔχει. ἐπεὰν δὲ σημάνῃς, ἢν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιστα. ἢν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὁμοίως ἡμῖν ἔσται. οὐ γὰρ ἔτι δυνησόμεθα ἐκπλῶσαι. εἰπὼν πρὸς ταῦτα ἐλεγε παρελθὼν ὁ Αριστείδης, φίλος μὲν ⓒ δὴ Αἰγίνης τε ἥκειν, καὶ μᾶλλον ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπιρμένοντας. πολλὸν γὰρ εἶναι τὸ στρατόπεδον τὸ ἑλληνικὸν τοῦ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω. παραρτέεσθαί τε συνιεὶς οὐλόους, ἀλεξησομένους. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα εἰπὰς, μετεκάλεε. τῶν δὲ, οὐδεὶς ἐγίνετο λόγων ἀμοιβαίων. οἱ μὲν γὰρ τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπείθοντο τὰ δεδαγγελθέντα. ἀπιστεόντων δὲ τούτων, ἥκε τριήρης αὐθημερὸν Τήνιος αὐτομολέουσα, ἣ, ἥγε ἀνὴρ Γαναίτης ὁ Σωσιμένεος. ἥπερ δὴ καὶ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐγγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα, ἐν τοῖσι τῶν Βαρβάρων κατελοῦσι. σωσθέντων δὲ τούτῃ τῇ νηῒ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Αρτεμίσιον τὴν λημνίην, ἐξεπληρώθη τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ελλησι, ἐς τοὺς ὀγδώκοντα, καὶ τριηκοσίας νῆας. δύο γὰρ δὴ νεῶν τότε κατέδεε ἐς τὸν ἀριθμόν. τοῖσι δὲ Ελλησι, ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ὡς τε δ' ἐφαίνετο. καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, πυνθανόμενοι εὖ ἐχόντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης. τὰ δὲ ἔπεα ἦν πάντα ἀρέσκοντα τοῖσι πλεῦνας αὐτῶν ἐπιπλῆσσα. ὅστε δὲ ἐν ἀνθρώπου φύσει καὶ κατάστασιν ἐγγίνεται, παραινέσας δὴ τούτων τἀρέσκοντα αἱρέεσθαι, καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νῆας. καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον. καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἣ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπελήμησε. ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νῆας ἀπάσας οἱ Ελλησι. ἀναγομένοισι δέ σφι, αὐτίκα ἐπεκέατο οἱ Βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ελληνες ὡπὶ πρύμνην ἀνεκρούοντο, καὶ ὤκελλον τὰς νῆας. Αμεινίης δὲ παλλήνευς, ἀνὴρ Αθηναῖος ἐξαναχθείς, νηῒ ἐμβάλλει. συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ διωκομένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Αμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Αθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι γρυέσθαι τὴν ναυμαχίης τὴν ἀρχήν. Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ σοῦ Αἰακίδας ἀρξαμένους ἐς Αἴγιναν, τάυτην εἶναι τὴν ἀρξασαν. λέγονται δὲ καὶ τάδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη. φανεῖσαν δὲ, βοῆσαι, ὥστε, καὶ ἅπαν ἀκοῦσαι τὸ στρατόπεδον τῶν Ελλήνων, ὀνειδίσασαν πρότερον τάδε. Ὦ δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούεσθε; κατὰ μὲν δὴ Αθηναίους, ἐτετάχατο Φοίνικες. ἔτυχε γὰρ ἐόντες ἐν τῷ πρὸς Ελευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης λείρας. κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους, Ιωνες. οὗτοι δ' ἔχουσι τὸ πρὸς τὴν ἠῶ τε καὶ τὸν πειραιέα. ἐθελοκάκεον μὲν οὗτοι κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι. οἱ δὲ πλεῦνες, οὐκ ἔχω μὲν νῦν συχνῶν οὐνόματα πρηγράσχων κατελέξαι, τῶν νῆας ἐλλωΐσιας ἐλόντων. χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι τοῖς πλεῖ Θεομήστορός τε τοῦ Ανδροδάμαντ ⓒ, καὶ Φυλάκου τοῦ Ισιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. τοῦδε εἵνεκα μέμνημαι τουτέων μούνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν, δόντος τοῦ ἔργου Σάμου ἐτυράννευσε, κατασυστάντων τῶν Περσέων. Φύλακ ⓒ δὲ, δυσεργέτης Βασιλῆ ⓒ ἀνεγράφη, καὶ χώρην οἱ ἐδωρήθη πολλήν. οἱ δ' δυσεργέται τοῦ Βασιλῆ ⓒ, Ορεσσάγαι καλέονται πέρσισι. ποδὶ μὲν νυν τούτους, οὕτω εἶχε. τὸ δὲ πλῆθ ⓒ τῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκεραΐζετο. ἁ μὲν, ὑπὸ Αθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ, ὑπὸ Αἰγινητέων. ἅτε γὰρ τῶν μὲν Ελλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τ δὲ Βαρβάρων τε τεταγμένων ἐπ' ὀλίγα σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συμβήσεσθαι, οἷόνπερ ἀπέβη. καίπερ τε ἐστηκὸς καὶ ἐξηύνεον τούτῳ τῷ ἡμέρῃ μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἑωυτῶν, ἢ πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς τις πρὸ θυμεόμενος καὶ δεισάνεως Ξέρξεα. ἐδόκεέ τε ἕκαστ ⓒ ἑωυτὸν θεήσεσθαι Βασιλῆα. κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους, οὐκ ἔχω μετενεῖκαι ὅτεῳ ἕκαστοι τῶν Βαρβάρων ἢ τ Ελλήνων ἠγωνίζοντο. κατὰ δὲ Αρτεμισίην, τάδε ἐγένετο, ἀπ' ὧν δοκιμώτερα μᾶλλον ἔτι παρὰ Βασιλῆϊ. ἐπεὶ γὰρ ἐς δόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ Βασιλέος πρήγματα, ὧν τότε τῷ καιρῷ ἡ νηῦς ἡ Αρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νηὸς ἀτθικῆς. μὴ ἡ δὲ οὐκ ἔχουσα δὴ ἀπυγεῖν, ἐμπεσοῦσα γὰρ αὐτῆς ἔσαν ἄλλαι νῆες Φέλικαι, ἡ δὲ αὐτῆς, πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα, ἐδόκεε οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ, καὶ συνήνεικε ποιησάσῃ. διωκομένη γὰρ ὑπὸ τ ἀτθικῆς, φέρεσα ἐνέβαλε νηῒ Φιλίῃ, ἀνδρῶν τε Καλυνδέων, καὶ αὐτοῦ βασιλεύοντος τοῦ Καλυνδέων Βασιλῆος Δαμασιθύμου. εἰ μὲν τι

λαίπ νῆκ⊖ πῶς αὐτ⊛ ἐγγόνει ἔπ πόλ Ελλήπασον ⊛ ἐόντων, οὐ μὴν ἔχω γε εἰπαι. ὅτε εἰ ἐκ πεδονοις αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ σωνεκύρσε ἡ τῇ Καλωσδίῳ κατὰ τύχ παραπεσοῦσα νηῦς. ὡς δὲ ᾠέβαλέ τε, καὶ κατέδυσε, δυτυχίη χρησαμένη, διπλᾶ ἐωυτὴ ἀγαθὰ ὀργασαζ⊖. ὁ, τε γὰρ ἡ ἀθηκῆς νηὸς τριηράρχ⊖, ὡς εἶδε μὴ ἐμβαλλουσαν νηὶ αὐ σφῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν νῆα τὴν Αρτεμισίης ἢ Ελλησία εἶν, ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων, ⋈ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀκρσέψας, πῶς ἄλλας ἐτράπ⊖. ὧδε μὲν, τοῖσδε αὐτῇ σωήνεικε γρᾶσθαι δαφυγέειν τε καὶ μὴ ἀκρλέσθαι. ὧδε δὲ, σωέβη ὥστε κακὸν ὀργασαμέν, ἀκ ἐωυτῷ αὐτὴν μᾶλιστα σὺ οκιμῆσαι παρὰ Ξέρξ. λέγετ ⋈ Βασιλῆα θαυμάσιον, μαθ⋈ τὴν νῆα ἐμβαλδσαν, καὶ δὴ τινα εἶπαι τῶν παρεόντων. δίεαστε, ὁρᾶς Αρτεμισίην ὡς εὖ ἀγωνίζετ, καὶ νῆα τῶν πολεμίων κατέδυσε; ⊖ δ⋈, ἐπείρεσθαι εἰ ἀληθέως δὴ Αρτεμισίης τὸ ἔργ⋈. καὶ σφ⋈, φάναι, ξαφῶς τὸ ἐπίσαμον ⋈ νηὸς ἰωσαμένης. τὴν δὲ δαφθαρεῖσαν, ὑπίστασθαι εἶναι πολεμίην. τάτε γὰρ ἄλλα ὡς ἔρηται, αὐτῇ σωήνεικε ἐς δυτυχίην γενόμεν, καὶ τὸ τῶν ἐκ ⋈ καλωσδικῆς νηὸς μηδίσμα ἀκρωθῆντα κατήγορον γρᾶσθαι. Ξέρξ δὲ εἶπαι λέγετ πρὸς τὰ φρασζόμενα, οἱ μὲν ἄνδρ⋈, γεγόνασί μοι γυναῖκ⋈. οἱ δὲ ⋈ γρᾶικ⋈, ἀνδρ⋈. τοῦτα μὲν Ξέρξ φασὶ εἶπαι. ⋈ δὲ ⋈ πόν⋈ τούτ⋈, ἀκ μὲν ἔθανε ὁ σπαρτιήτης Αριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐὼν ἀδελφεός. ἀκ δὲ ἄλλοι πολλοί τε, καὶ ὀνομασοὶ Πέρσαι, καὶ Μήδων, καὶ τῶν ἄλλων συμμαχῶν. ὀλίγοι δὲ πάνυ καὶ Ελλήνων. ἅτε γὰρ νέων ὠπλισμένοι, τοῖσι οἱ νῆδς δὲ διεφθείρετ⋈, καὶ μὴ ⋈ χειρῶν νόμ⋈ ἀκρλ⋈μένοι, ἐς τὴν Σαλαμῖνα δίεσαν. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πλοὶ ⋈ τῇ θαλάσσῃ διεφθάρησαν, νέων ὀκ ὠπλισμένοι. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτα ἐς φυγὴν ἐτράποντο, ⋈βαῶν πλεῖστ διεφθείρετο. οἱ γὰρ ὄπισθε πεπαγμένοι ἐς τὸ ἔμπροσθε τῶν νεῶν ἐπῆσαν, ἵνα ἀριστεύσαντες καὶ οὗτοι ἔργ⋈ βασιλεῖ, τοῖσι σφετέροισι ναυσὶ φυγούσησι πρόθυμον ἐμβῆναι. ἐνθῦτ⋈ δὲ καὶ πόλε ⋈ Φοινικὴ, τῶν, αἱ νῆδς διεφθάρεσθε, ἐλθόντες παρὰ Βασιλῆα, διέβαλλον σφᾶς Ιωνας ὡς δι᾽ ἐκείνους ἀπολέσαι αἱ νῆες ὡς πρόδοντων. σωήνεικε ὧν οὕτω, ὥστε Ιώνων τε σφᾶς τοὺς σρατηγοὺς μὴ ἀκρλέσθαι, Φοινίκων τε σφᾶς διαβαλόντας, λαβεῖν κοιῦρον μισθόν. ἔπ τούτ⋈ τοῦτα λεγόντων, ᾠέβαλε νηὶ ἀθηκῇ σταμοθρηϊκὴν νηῦς. ἦτε δ᾽ ἀθηκὴ κατεδύ⊖. καὶ ὧδ φρομὴν αἰγινέη νηῦς, κατέδυσε τῶν Σαμοθρηϊκῶν τὴν νῆα. ἅτε δὴ ἐόντες ἀκόνιτοι οἱ Σαμοθρήϊκες, σὺ ὠλβάτας ἀπὸ τ κατεδυσάσης νηὸς βάλλοντες ἀπήρξαεν, καὶ ἐπέβησάν τε, καὶ ἔχον αὐτήν. τοῦτα ⋈ρόμενα, σὺ Ιωνας ἐρρύσατο, ὡς γὰρ εἶδε σφέας Ξέρξης ἔργον μέγα ὀργασαμένους, ἐτράπ⊖ πῶς σὺ Φοίνικας, οἷα ἐωυτῶν τυπτόμενός τε, καὶ πᾶν ἀνιώμεν⊖. καί σφεων ἐκέλδσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ οἱ κακοὶ ⋈ρόμενοι, σὺ ἀμείνονας διαβάλλωσι. ὅκως γὰρ ἕνα ἕκαστος τῶν ἑωυτ⋈ ἔργόν τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμεν⊖ ὑπὸ ⋈ σύρει ⋈ αὐτίον Σαλαμῖν⊖, τὸ, καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπιπλώ⊖ τὸν ποιήσοντα. καὶ οἱ γραμματιστὰὶ αὐτῶν ἀφορμ πατρόθεν τὸν τριήραρχον, καὶ τὴν πόλιν. πῶς δὲ, ἔτ καὶ πρόσθε ⊖ φίλ⊖ ἐὼν Αριαράμνης ἀνὴρ Πέρσης πρεσὺς, πάνυ φοινικίου πάθε⊖. οἱ μὲν δὴ πῶς σὺ Φοίνικας ἐτραπόντο. τῶν δὲ βαρβάρων ὃν φυγὴν τραπομένων, καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν ⋈ πορθμῷ, ἔργα ἀπεδείξαντο λόγου ἄξια. οἱ μὲν γὰρ Αθηναῖοι ἐν ⋈ δορύβῳ ἐκδρᾴζον τὰς τε ἀντιταμένας, καὶ τὰς φυγούσας τῶν νεῶν. οἱ δὲ Αἰγινῆται, τὰς ἐκπλεούσας. ὅκως δέ τινες σὺ Αθηναίους δαφύγοιεν, φθόρμοι ἐσίπλ⊖ ἐς σὺ Αἰγινήτας. ἐνθαῦτα σωεκύρεον νῆες ἥ τε Θεμισοκλέ⊖ διώκουσα νῆα, καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κοιοῦ, ἀνδρὸς αἰγινήτεω, νηῒ ἐμβαλοῦσα σιδωνίῃ. ἦπορ εἶλε τὴν πεφυλαγμένην ὧδ Σκιαθίῳ τὴν αἰγιναίων, ἐπ᾽ ἧς, ἔπλεε Πυθέης ὁ Ισχένου, ἀνὴρ, οἱ Πέρσαι κατακοπέντα, αἰρετῆς εἵνεκα εἶχον ἐν τῇ νηῒ ἐκπαγλεόμενοι. ἀνὴρ, σὺ προθυμησάμενος ἅμα τοῖσι Πέρσῃσι ἄλλῳ νηῦς ἡ σφετέρῃ. ὥστε Πυθέϊ οὕτω σωβῆναι ἐς Αἴγιναν, ὡς δὲ ἐσέδε τὴν νῆα τὴν ἀθηκὴν ὁ Πολύκριτ⊖, ἔγνω τὸ σημήϊον ἐὸν ἀνὴρ ⋈ σρατηγέδ⊖. καὶ βώσας ἀνὴρ Θεμισοκλῆα, ἐπεκερτόμησε, ὅτ τῶν Αἰγινητέων ἀνὴρ μηδισμὸν ὀνειδίζων. ταῦτα μὲν νυν νηῒ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτ⊖, ἀπέφηνε ὅτ Θεμισοκλῆα. οἱ δὲ βαρβαροι, τὴν, αἱ νῆες πδιεληλύθεσαν φθόγοι τες, ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ ἀνὴρ τειχέος σρατόν. ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ, ἤκουσαν Ελλήνων ἀρίστε Αἰγινῆται.

ὧν δὲ,

ὧν δὲ, Αθηναῖοι. αὐδρῶν δὲ, πολύκριτός τε ὁ αἰγινήτης, καὶ Αθηναῖ⊖ Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσι⊖, καὶ Αμεινίης παλληνεύς. ὃς καὶ Αρτεμισίῃ ἀπεδιώξε. εἰ μὲν νυν ἔμαθε ὅτι ἐν τούτῃ πλώει ἡ Αρτεμισίη, ὀκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον ἢ εἷλέ μιν, ἢ καὶ αὐτὸς ἥλω, τοῖσι γὰρ Αθηναίων τριηράρχοισι παρακέλδσο. πῶς δέ, καὶ ἄεθλον ἐκεῖο μύεται ⋈ρᾶσθαι, ὃς ἂν μιν ζωὸν ἕλῃ. δεινὸν γάρ τοι ἐποιδῦτο γυναῖκα ὧν τὰς Αθήνας σρατδέεσθαι. αὐτὴ μὲν δὴ ὡς πρότερον ἔρηται, διέφυγε. ἐσαν δὲ ⋈ οἱ ἄλλοι, τῶν, ἀπ᾽ νῆδς πδιεγγόνεσαν ἐν τῷ Φαλήρῳ. Αδείμαντον δὲ τὸν κορίνθιον σρατηγὸν λέγουσι Αθηναῖοι, αὐτίκα κατεχέας ὡς σωεμίσεον ἀπ᾽ νῆδς, ἐκπλαγῆντά τε, καὶ ὑποδρήσαντα, τὰ ἱέα ἀειράμενον, οἰχέσθαι φδγοντα. ἰδόντας δὲ τοῦτο Κορινθίους τὴν σρατηγίδα φδγουσαν, ὡσαύτως οἰχέσθαι. ὡς δὲ ἄρα φδγοντας γίνεσθαι Σαλαμινίης κατὰ τὸ ἱερὸν Αθηναίης σκιράδ⊖, πδιεπλῆσαι σφι λέλεκτα θεῖα πομπῆ. τὸν, ὅτε ⋈ιψαντα φανῆναι ὑπ᾽ νηὸς, ὅτέ τι τῶν ἀπ᾽ ⋈ σρατιῆς εἰδέναι πᾶσι φρέσθαι τοῖσι Κορινθίοισι, τῆδε δὲ συμβάλλοντας εἶναι θεῖον τὸ πρῆγμα. ὡς γὰρ ἄγχοῦ γενέσθαι τῶν νεῶν ὑπ᾽ τοῦ λέκτ⊖ λέγειν τάδε, Αδείμαντε, σὺ μὲν ἀπολείπεις τὰς ναῦς, ὃς φυγὴν ὥρμησαι κατὰ πδοδλους τοὺς Ελλησας. οἱ δὲ, καὶ δὴ νικῶσι, ὅσον αὐτοὶ ἠρῶντο ὧν κρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν. ταῦτα λεγόντων, ἀπιστέειν γάρ τὸν Αδείμαντον, αὖτις τάδε λέγειν, ὡς αὐτοὶ οἷοί τε εἶεν ἀγόμενοι ὁμηρον ἀρθνήσκειν, ἢν μὴ νικῶντες φαίνωντ οἱ Ελλησες, ὅτω δὴ ἀπολείπεις τ νῆα, αὐτόν τε ⋈ σὺν ἄλλας ἐπεξεργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς τὸ σρατόπεδον. τότε μὲν δὴ διάτιν φάτις ἔχει ὑπὸ Αθηναίων. ὁ μὲν αὐτοί γε Κορίνθιοι ὁμολογέουσι, ἀλλ᾽ ὧν πρόσχοισι σφέας αὐτοὺς ⋈ ναυμαχίης νομίζοσι ⋈ρᾶδ. μαρτυρεῖ δέ σφι καὶ ἡ ἄλλη Ελλάς. Αριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Αθηναῖ⊖, τό, καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τούτων ἐμνήδδη ὡς ἀνδρὸς ἀρίστ, ὅτ ὧν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ πρὸ Σαλαμῖνα γενομένῳ, τάδε ἐποίεε. παραλαβὼν πολλὸς τῶν ὁπλιτέων, οἱ πολλοὶ παρατετάχατο πρὸ τὴν ἀκτὴν ⋈ Σαλαμινίης χώρης, γνὺς ἐόντας Αθηναίους, ἐς τ Ψυτ⋈αλείαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων. οἱ δὲ Πέρσας σὺν τῇ νησιδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας. ὡς δὲ ἡ ναυμαχίη διελέλυτο, κατερρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ελλησδ τ ναυηγίων, ὅσα τ αὐτῇ ἐτύγχανε ἔπ ἐόντα, ἐρρίμοι ἔσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην, ἐλπίζοντδ τῇσι πρισέσῃσι νησὶ ἔπ χρήσεσθαι Βασιλῆα. τ ὑ ναυηγίων πολλὰ ⋈ολαβὼν ὁ ἄνεμ⊖ ζέφυρος, ἔφερε ⋈ Αθηκῆς ὧν τὴν ἠϊόνα τὴν καλεομένην Ιωνιάδα, ὥστε ἀρπλῆσαι τ χρησμόν, πάν, τε ἄλλον πάντα τ πδὶ ⋈ ναυμαχίης τάυτης εἰρημένον Βάκιδι ἢ Μουσέῳ, ἢ δ᾽ ἢ ἢ κατὰ τὰ ναυήγια τὰ τότε ἀγνειχθέντα τὸ εἰρημένον πολλοῖσι ἔτεσι, πρότερον τούτων ἐν χρησμῷ, Λυσιστράτῳ Αθηναίῳ ἀνδρὶ χρησμολόγῳ. τὸ, ἐλελήθεε πάντας σὺ Ελλησας. Κωλιάδδι δὲ ἐγγὺς Αθηναίων ἐόντι χρησμοῖσι φρίξασι, ἴσ⊖ δὲ ἔμελλε ἐπελάσαντ⊖ Βασιλῆ⊖ ἔσεσθαι. Ξέρξης δὲ ὡς ἔμαθε τὸ γεγονὸς πάθος, δείσας μή τις τῶν ἰώνων ὑποθῆτ τοῖσι Ελλησι ἢ αὐτοὶ νοήσαντες πλώσωσι ἐς τ Ελλήσποντον, λύσοντες τὰς γεφύρας, ⋈ ἀκλαμφθεὶς ἐν τῇ Ευρώπῃ ἀκληεσθαι διανδωσαι, βουλόμενος ἐδόκδσε. θέλων δὲ μὴ ἐπίδηλος εἶναι μήτε τοῖσι Ελλησι μήτε τοῖσι ἑωυτ. ἐς τὴν Σαλαμῖνα χῶμα ὑποειρᾶτο διαχοῦν, γαυλούς τε φοινικηίους συνέδεε, ἵνα αὐτοῖσι ἔωσι, καὶ τείχε⊖. ὡρτέετό τε ὡς πόλεμον, ὡς ναυμαχίην ἄλλην ποιησόμενος. ὁρέοντες δὲ μιν πάντες οἱ ἄλλοι ταῦτα πρήσσοντα, εὖ ὑπεδέατο ὡς ἐκ πανὸς νόου παρεσκδάσο μὴν πολεμήσειν. Μαρδόνιον δ᾽ ὧδε τούτῳ ἐλάνθανε, ὡς μάλιστα ἔμπειρον ἐόντα ⋈ ἐκείνου διανοίης. τοῦτά τε ἅμα Ξέρξης ἐποίεε, ⋈ ἔπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα τὴν πρῆξιν σφι συμφορήν. τούτῳ δὲ τῷ ἀγγέλῳ ἔσι ὁδὸν ἥ, τι θᾶσσον παραγίνεται δυνατὸν ἐόν. ὅτω τοῖσι Πέρσῃσι ἐξεύρηται. ὧδε. λέγουσι γὰρ, ὡς ὅσων αὖ ἡμερέων ἡ πᾶσα ὁδός, τοσοῦδι ἵπποι τε ⋈ ἄνδρες ἕστασι κατὰ ἡμέρησιν ὁδὸν ἑκάστην τε παγμένοι. οὔτ, ὅτε νιφετὸς, ὀκ ὄμβρος, ὁ ἀκῶμα, ὁ νὺξ ἐέργει μὴ ὁ κατανύσαι τὸν προκείμενον ἑωυτῷ ὁμοίως τιμοταχίσης. ὁ μὲν δὴ πρῶτος ἁμῶν, παραδιδοῖ τὰ ὑπ᾽ταλμένα τοῦ δευτέρου. ὁ δὲ δεύτερ⊖, τῷ τρίτῳ. τὸ δὲ ἐνθεῦτεν ἤδη κατ᾽ ἄλλον διέρχεται παραδιδόμενα, κατάπερ Ελλησι ἡ λαμπαδηφορέη, τὴν, τῷ, Ηφαίστῳ ὧν τελέσσι. ἴσ⊖ τὸ ἀθάμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι ἀγγαρήϊον. ἡ μὲν δὴ πρώτη τῶν Σῶσα ἀγγελίη ἀπικομένη ὡς ἔχοι Αθήνας Ξέρξης, ἐτέρψε ὅτω δὴ τι Περσέων σὺν ὑποληφθέντας, ὡς τάς τε ὁδοὺς μυρσίνησι πάσας ἐσορέσαν, καὶ ἐθυμίων θυμιήματα. καὶ αὖτε

ἐσαῦ ϛθυσίησί τε καὶ σὺ παθίησι. ἡ δὲ ἀσυτόβη σΦι ἀγγελίη ἐπεξελθοῦσα, σωέχεε οὕτω, ὥστε σὺν λιθῶνας κατεχρήξαντο πάντοι, βοῦ τε, καὶ οἰμογῆ ἐχέωντο ἀπλέτῳ, Μαρσίονιον ϛν ἀστὶν πιθόντοι. ἐκ ὅτω δὲ πρὸς τῶν νεῶν ἀχθόμενοι ταῦτα οἱ Πέρσαι ἐποίεον, ὡς πρὸς αὖ τοῦ Ξέρξεω ἀσεμαίνοντοι. καὶ πρὸς Πέρσας ϛν, ὧν ταῦτα τ' ἀάτα μεταξὺ χρόνου γϛομένου, μέχρι ὁ Ξέρξης αὐτὸς σφέας ἀπικόμενο ἔπαυσε, Μαρσίνιο δὲ, ὁρέων μὲν Ξέρξεω συμφορὴν μεγάλην ἐκ Φι ναυμαχίης ποιεύμενον, ἐπαϊσθόμενον δὲ αὐτὸν Φρονήσιος πέρι ἐν τοῖσι Αθηναίοισι, Φρεντίσας πῶς ἑωυτὸν ὡς λώσει ἀσίκλω, αὐαγνώσας Βασιλῆα στρατεύεσθαι ἀπὸ τὴν Ελλάδα, μαί οἱ ἱρέοσον εἶη αὐακινδυνεῦσαι, ἢ κατοργώσασθαι τὴν Ελλάδα, λογισάμενο ὧν ταῦτα, πρόσφορε τὸν λόγον τόνδε, δίκαιόν τε, μήτε λυπέο, μήτε συμφορὴν μεγάλην ποιεύ, πρὸς ἐμεῦ τοῦ γεγονότο εἵνεκα πρήγματο, ὀ γὰρ ξύλινος ἀγὼν ὁ τῶν Φρεσὶ ἡμῖν, ἀλλ' αὐτῶν τε καὶ ἵππων. σοὶ δὲ ὅτι πρὸς ἐμεῦ τῶν τὸ πρὸ ἐμεῦ σΦι ἡδικημένων ποιεύμενον καταργάσασθαι, ἀποδὰς ἐς τὴν νεῶν πορεύεσθαι αὐτοῦ ἐνθαῦτα, ὅτ' ἐκ Φι ἠπείρου τοῦδε. οἵτε ἡμῖν ἰωὴν ἐποιήσαντο, ἔδοσαν δίκας. εἰ μέν νυν δοκέει, αὐτὸς καὶ πορώμεθα Φι Πελοποννήσου. εἰ δὲ καὶ δοκέει ὧν ἐνθεῦτεν, παρέχει ποιέειν ταῦτα. μὴ δὲ δυσθύμεε. ὀ γὰρ ὄτι Ελλησι οὐδεμίη ἔκδυσις μὴ ὀ δύντας λόγον Φ, ἐποίησαν νῶν τε Φ πρότερον ἐν σὺς σόλας. μάλιστα μὲν νυν ταῦτα ποιέειν. εἰ δ' ἀρά τοι βεβούλευτο αὐτὸ ἀπελαύνοντα ἀπάγειν τὸν στρατὸν, ἄλλο ἔχω ἐγὼ ἐκ τῶνδε βουλεύ, σὺ Πέρσας βασιλεῦ, μὴ ποιήσας καταγελᾶσθαι χθρεὸν Ελλησι. ὀδὲν γὰ Φ τῶν Περσέων τοῖσι δεδήληται Φ πρηγμάτων, ὀδ' ἐρεῖς ὅκα ἐγένοντο ἄνδρα καὶ εἰδὸς καὶ εἰδὲ Φοίνικές τε, καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Κύπριοί τε, καὶ Κίλικες καὶ εἰ ἐγένοντο, οὐδὲν πρὸς Πέρσας ἔσχε πρόσκηκε τὸ πάθο. πάντη ὧν ἐπεισὶ οὐ Πέρσαι κε ἄπτοι εἰσί, ἐμοὶ πείθεο, εἰ κε δεδόκτα μὴ παραμένεμ, σὺ μὲν ἐς ἤθεα τὰ σεωυτὸ ἀπέλαυνε Φ στρατῆς ἀπάγων τὸ πολλόν. ἐμὲ δὲ σοὶ χρὴ τὴν Ελλάδα παραχεῖν δεδεδωμένον τριήκοντα μυριάδας Φ στρατὸ ἀπολεξάμενον. τοῦτο ἀκέσας Ξέρξης ὡς ἐκ κακῶν, ἐχάρη τε, καὶ ἤδη. πρὸς Μαρδόνιό τε βαλδυσάμενος ἔφη ἀπεκείνασθαι, ὁκότερον ποιήσει αὐτέων. ὡς δὲ ἐβούλευσε ἅμα Πέρσῃσι τοῖσι ὠκυπόροισι, ἔδοξέ οἱ καὶ Αρτεμισίῃ ἐπὶ συμβολὴν μεταπέμψασθαι, ὅτι πρότερον ἐφάνη μούνη νοέουσα τὰ ποιητέα ἦν, ὡς δὲ ἀπίκετο ἡ Αρτεμισίη. μετασυσάμενο τοὺς ἄλλους τούς τε συμβούλους Φρέσῃσι, καὶ τοὺς ὁπλοφόρους, ἔλεξε Ξέρξης τάδε. Κελεύει με Μαρδόνιο μένοντα αὐτὸ, ἀπειράδαι Φι Πελοποννήσου, λέγαν ὡς μοι Πέρσαι τε καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ὀλίγος μεταίτιοι πάθεός εἰσι, ἀλλὰ βαλομένοισί σΦι, χρήσαι αὖ ἀπόδεξις. ἐμὲ ὧν ἢ ταῦτα ἐλελεύει ποιέειν, ἢ αὐτὸς ἐθέλει τριήκοντα μυριάδας ἀπολεξάμενο τοῦ στρατοῦ, παραχεῖν μοι τὴν Ελλάδα διεσταυλωμένην. αὐτὸς δέ με ἐλελεύει ἀπελαύνειν σὺν λοιπῷ στρατῷ ἐς ἤθεα τὰμά. σὺ ὧν ἐμοὶ, καὶ γὰρ πρὸς Φι ναυμαχίης εὖ σωεβούλευσας Φι χρημένης οὐκ ἐῶσα ποιέεσθαι, νῦν τε συμβούλευσον, ὁκότερα ποιέων ὧν τυγχάνω εὖ βαλδυσάμενο. ὁ μὲν, ταῦτα σωεβούλευε. ἡ δὲ, λέγει τάδε. Βασιλεῦ, χαλεπὸν μέν σοι συμβαλέσθαι τυχεῖν τὰ ἄριστα εἰπάσαν. ὡδὶ μέν τοι κατήκουσι πρήγμασι, δοκέει μοι ὧν μὲ σε ἀπελαύνειν ὀπίσω. Μαρδόνιον δὲ, εἰ ἐθέλει τε καὶ ὑποδέκεται ταῦτα ποιήσειν, αὐτὸ καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐθέλει. ἦτοι μὲν γὰρ ἢν κατασρέψηται τά, φησι ἐθέλειν, καὶ οἱ προχωρήσοι τὰ νοέων λέγει, σὸν τὸ ἔργον ὦ δέσποτα γίνεται. οἱ γὰρ σοὶ δοῦλοι κατορ-γάσανο. ἦτοι δὲ ἢν τὰ φρονήσια Φι Μαρδονίου γνώμης γένηται, δουλοσύνη συμφορὴ μεγάλη ἔσται, σέο τε πολεμίους, καὶ ἐκείνων τῶν πρηγμάτων πρὸς οἶκον τὸν σόν. ἢν γὰρ σύ τε πρήξῃς, καὶ οἶκος ὁ σός, πολλοὺς πολλάκις ἀγῶνας ὁραμέονται πρὸς σφέων αὐτέων οἱ Ελληνες. Μαρδονίου δὲ ἢν τι σφαλῇ, λόγο οὐδεὶς γίνεται. οὐδὲ τι νικῶντος, οἱ Ελληνες νικῶσι, δοῦλον σὸν ἀπολέσαντες. σὺ δέ, τῶν, εἵνεκα τοῦ σόλου ἐποίησω, πυρώσας τὰς Αθήνας, ἀπελᾷς. ἤδη τε δὴ τῆς συμβουλῆς Ξέρξης. λέγουσα γὰρ ἐπετύγχανε τάπρ αὐτὸς ἐπγνόεε. οὐδὲ γὰρ εἰ ἐθέλοντος καὶ πᾶσαι σωεβούλευον αὐτῷ μένειν, ἔμενε ἂν δοκέειν ἐμοί, οὕτω καταρρω-δέηκε. ἐπαινέσας δὲ τὴν Αρτεμισίην, ταύτῃ μὲν ἀποστέλλει ἄγουσαν αὐτοῦ τοὺς παῖδας ἐς Εφεσον. νόθοι γάρ τινες παῖδες οἱ σωέπονται. σωέπεμπε δὲ τοῖσι παισὶ φύλακον Ερμότιμον,

Ερμότιμον, γένο μὲν ἐόντα πεδιασέα, Φρόνιμον δὲ οὐ τὰ δευτέρα τῶν ὑνθρώπων παρὰ βασιλέϊ. οἱ δὲ Πεδασέες, οἰκέουσι ὑπὲρ Αλικαρνησσοῦ. ὧν δὲ τοῖσι Πεδασέοισι χρόνοισι, τοιόνδε φέρεται πρῆγμα γενέσθαι. ἐπεὰν τοῖσι ἀμφικτύοσι πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ τάυτης οἰκέουσι Φι πόλιο μέλλῃ τι ὧν ἐς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπὸν, τότε ἡ ἱρείη αὐτόθι Φι Αθηναίης φύει πώγωνα μέγαν. ἔσχε δὲ σΦι δύο ἤδη ἐγγύς. ἐκ τουτέων δὴ τῶν Πεδασέων, ὁ Ερμότιμο ἦν, ὃς μετέσχε τέων δὴ ἐν Πεδασέοισι, ἡμεῖς ἴσμεν. ἀλόντα γὰρ αὐτὸν τὸ πολεμέωμ, καὶ ὠωλεόμενον, ὠνέετο Παναίνιο αὐτὸν χίο. ὃς τὴν ζόλω κατεκήσατο ἀπ' ἔργων αὐσιωτάτων. ὅκως γὰρ ἱκέσαιτο παῖδας ἐλεύθερο ἐπαμμένους, ἐκτάμνων, ἀγινέων ἐπώλεε ἐς Σάρδις τε καὶ Εφεσον χρημάτων μεγάλων. παρὰ γὰρ τοῖσι Βαρβάροισι τιμιώτεροί εἰσι οἱ δυνοῦχοι πίσι ὑπὲρ εἶνεκα Φι πάσιος τῶν ϕορχέων. ἄλλους τε δὴ ὁ Παναίνιο ἠργάσατο πολλοὺς, ἅτε ποιεύμενο ἐκ τουτέων τὴν ζόλω, καὶ δὴ καὶ ἐσαῦ. καὶ οὐ γὰρ τὰ πάντα ἐδυσύχεε ὁ Ερμότιμο, ἀπικνέεται ἐκ τῶν Σαρδίων παρὰ Βασιλῆα μετ' ἄλλων δώρων. χρόνου δὲ προϊόντο, πάντων τῶν δυνούχων ἐτιμᾶτο μάλιστα παρὰ Ξέρξῃ. ὡς δὲ τὸ στράτευμα τὸ Περσικὸν ἄρμα ὁ Βασιλεὺς ὠδὶ τὰς Αθήνας ἐὼν ἐν Σαρδίσι, ἐνθαῦτα καταβὰς κατὰ δή τι πρῆγμα ὁ Ερμότιμο ἐς γυνῶ τὴν Μυσίλλου, τὸν, Χῖοι μὲν νέμονται, Αταρνεῖς δὲ καλέεται, εὑρίσκει τὸν Παναίνιον ἐνθαῦτα. ὠὶγνοὺς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλὰς καὶ φιλίους λόγους. πρῶτα μὲν οἱ κατελέγετο ὅσα αὐτὸς δὴ ἐκείνου ἔχοι ἀγαθά. δεύτερα δέ οἱ ἐπεσχηνέμενος αὐτὶ τούτεων ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσειεν, ἢν κομίσας τὰς παῖδας οἴκαδε ἐκείνῃ. ὥστε ἐπασθέντα ξάνθιππον ἄσμενον οὗ λόγους τὸν Παναίνιον, κομίσαι τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα. ὡς δὲ ἄρα πανοικίῃ μιν πορίλαβε, ἔλεγε ὁ Ερμότιμο τάδε. ὦ πάντων αὐσιώτατε ἀνθρώπων ἐγὼ μάλιστα ἀπ' ἔργων αὐσιωτάτων τὸν Βίον ἐπησάμενε, τί σε ἐγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῶν ἐμῶν τις σε πεποίηκε ἔργα; ἐδόκεες τε θεοὺς λήσειν, οἷα ἐμηχανῶ τότε. οἵ σε ποιήσαντα αὐσια, νόμῳ δικαίῳ χρεώμενοι ἐπήγαγον ἐς χέρας τὰς ἐμάς. ὥστε σε μὴ μέμψασθαι τὴν ἀπ' ἐμέο σοι ἐσομένην δίκην. ὡς δὲ οἱ ταῦτα ὠνείδιζε, ἀχθόντων τῶν παίδων ἐς ὄψιν, ἀναγκάζο ὁ Παναίνιο τῶν ἑωυτὸ παίδων τὸν ὕστερον ἐόντων, τὰ αἰδοῖα ἀπατάμνειν. ἀναγκαζόμενο δὲ, ἐποίεε ταῦτα. αὐτό τε, ὡς ταῦτα ἐργάζαο, οἱ παῖδες ἀναγκαζόμενοι, ἀπέτεμνον. Παναίνιον μὲν νυν οὕτω πορίλαβε ἡ τίσις, καὶ ὁ Ερμότιμο. Ξέρξης δὲ ὡς οὐ παῖδας Αρτεμισίη ἐπέτρεψε ἀπάγειν ἐς Εφεσον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέλευσέ μιν Φι στρατιῆς ὁραλέγειν οὓς, ὧν βούλεται, καὶ ποιέειν τοῖσι λόγοισι τὰ ἔργα πειρώμενον ὁμοῖα. τάυτῃ μὲν τὴν ἡμέρην ἐς ποσοῦτον ἐγίνο. Φι δὲ νυκτὸς ἐλελεύσαντο Βασιλῆο, τὰς νῆας οἱ στρατηγοὶ ἐκ τοῦ Φαλήρου ἀπάγειν ὀπίσω ἐς τὴν Ελλήσποντον ὡς τάχεος ἔχοιεν ἕκασο, ὁραφυλαξούσας τὰς γεφύρας πορευθῆναι Βασιλῆα. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἔσαν ζωνῆο πλώοντο οἱ Βάρβαροι, αὐατέινσι γὰρ ἄκραι λεπταὶ Φι ἠπείρου τάυτης, ἐσβολάς τε νῆας εἶναι, καὶ ἔφυλον ὧν πολλόν. χρόνῳ δὲ μαθόντο ὅτι ὀ νῆοι ἔσῳ, ἀλλ' ἄκραι, συλλεχθέντο, ἐνωμίζοντο. ὡς δὲ ἡμέρη ἐγίνο, ὁρέοντο οἱ Ελλησι κατὰ χώρην μένοντα τὸν στρατὸν τὸν περσικὸν, ἠλπίζον κὴ τὰς νῆας εἶναι πρὸς Φάληρον. ἐσῖόκεόν τε ναυμαχήσειν σφέας, παραρτέοντό τε, ὡς ἀλεξησόμενοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς νῆας οἰχωκυίας, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐσῖόκεε ὧν σΦι ὁρμᾶσθαι. τὴν μὲν νυν ναυτικὴν τὴν Ξέρξεω στρατιὴν, οὐκ ἐπείσθη σΦι ὁρμᾶσθαι μέχρι Ανδρου. ἐς δὲ τὴν Ανδρον ἀπικόμενοι, ἐβουλεύοντο. Θεμιστοκλέης μὲν νυν γνώμην ἀπεδείκνυτο σΦι νήσων περιπομένους, καὶ ὧν διώξαντας τὰς νῆας, πλώειν ἰθέως ὡδὶ τὸν Ελλήσποντον, λύσοντας τὰς γεφύρας. Εὐρυβιάδης δὲ, τῷ ϕναντίῳ τούτῳ γνώμην ἐπίθετο, λέγων ὡς εἰ λύσουσι τὰς γεφύρας, τόδε ὧν μέγιστον πάντων σφεῖς κακῶν τὴν Ελλάδα ἐργάσοιντο. εἰ γὰρ ἀναγκασθείη ἀκλαμφθεὶς ὁ Πέρσης μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, πειρῶτ' ὧν ἡσυχίην μὴ ἄγειν, ὡς ἄγοντι μέν οἱ ἡσυχίην, οὔτέ τι προχωρέειν οἷόν τε ἔσται Φι πρηγμάτων, οὔτέ τις κομιδὴ τὸ ὀπίσω φανήσεται. λιμῷ τε οἱ ἡ στρατιὴ σΦαφθορίσεται. ὧν χειρίοντι δὲ ὧδ', καὶ ἔργα ἐχομένῳ, πάντα τὰ ἡμῖν τὴν Εὐρώπην οἷά τε ἔσται προχωρῆσαι κατὰ πόλιας τε καὶ ἔθνεα, καὶ ἀλισκομένων γε, ἢ πρὸ τούτου ὁμολογεόντων. δοκέω τε ἔξειν τὸν ἐπέτειον ἀεὶ Φ Ελλήνων καρπὸν, ἀλλὰ δοκέειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ ἐν τῇ Εὐ-

ρώπῃ τὸν Πέρσεα. ἐπεὶ τοίνυν ὧν εἶναι φεύγειν ἐς ὃ ἔλθῃ φεύγων ἐς τὠυτό, πρηνθύτερα δὲ ποιεῖ τὰ ἐκείνου ποιέεσθαι ἢ σὲ τὸν ἀγῶνα ἐκλῦσαι. τούτοισι δὲ ἔχοντο αἱ γνῶμαι καὶ Πελοποννησίων τῶν ἄλλων οἱ στρατηγοί. ὡς δὲ ἔμαθε ὅτι οὐ πείσει γε πολλοὺς πλέειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὁ Θεμιστοκλέης, μεταβαλὼν πρὸς τοὺς Αθηναίους, οὗτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφοβημένοι τὸν ποδημέκτεον, ὡρμέατό τε ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πλώειν, καὶ ὧν σφέων αὐτέων βαλλόμενοι εἰ οἱ ἄλλοι μὴ βουλοίατο, ἔλεγε σφι τάδε. καὶ αὐτοὺς μὲν πολλοῖσι παρεγγυήσειν, καὶ πολλῷ πλέω ἀκήκοα ποιήσειν γενέσθαι. ἀνδρῶν ἐς αὐγμὸν καὶ λιμὸν ἀπειληθότων, νεοικημένους αὐτοὺς ἀμαχέδαί τε, καὶ αὐτοὺς λαμβάνειν τὴν πρόσοδον καὶ ὁτέων ἐκράτεον. ἡμεῖς δὲ, εὕρημα γὰρ εὑρήκαμεν ἡμέας τε αὐτοὺς, καὶ τὴν Ἑλλάδα, νέφος τοσοῦτον ἀνθρώπων ἀνωστάμενοι, μὴ διώκωμεν ἄνδρας φεύγοντας. τάδε γὰρ οὐκ ἡμεῖς κατεργασόμεθα, ἀλλὰ θεοί τε καὶ ἥρωες, οἳ ἐφθόνησαν ἄνδρα ἕνα τε Ασίης καὶ τὴν Εὐρώπης βασιλεύσαι, ἐόντα ἀνόσιόν τε, καὶ ἀτάσθαλον. ὃς τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε, καὶ καταβάλλων τοὺς θεῶν τὰ ἀγάλματα. ὃς καὶ τὴν θάλασσαν ἀπεμαστίγωσε, καὶ δεσμὰς τε κατῆκε. ἀλλ' εὖ γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρεὸν ἡμῖν. νῦν μὲν ἐν τῇ Ελλάδι κατεμείναντες, ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῶμεν, καὶ τῶν οἰκετέων. καί τις οἰκίην τε ἀναπλασσάσθω, καὶ σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω παντελῶς ἀπελάσαντες τὸν βάρβαρον. ἅμα δὲ ἦρι κατάπλεωμεν ἐπὶ Ελλήσποντον, καὶ Ιωνίης. ταῦτα ἔλεγε, ἐπιθυμέων μέλλων ποιήσεσθαι ἐς τὸν Πέρσεα. ἵνα ἢν α἖ρα τι μιν καταλαμβάνῃ πρὸς Αθηναίων πάθος, ἔχῃ ἀκρεοφάγι. τότε δὴ ὦν καὶ ἐγγύς. Θεμιστοκλέης ταῦτα μὲν λέγων, διέβαλε, Αθηναῖοι ἦ, ἐπείθοντο, ἐπειδὴ γὰρ καὶ πρόσθεν διελεγόμενός ἐστι σοφός, ἐφάνη τότε ἀληθέως σοφός τε καὶ σύβουλος, πάντες ἐκοῖμοι ἔσαν λέγοντι πείθεσθαι. ὡς δὲ οὗτοί οἱ αὐτεγνωσμένοι ἔσαν, αὖτις μετὰ ταῦτα ὁ Θεμιστοκλέης ἄνδρας ἀπέπεμπε ἔχοντας πλοῖον, τοῖσι ἐπέστελλε σιγᾷν ἐς πᾶσαν βασάνου ἀπικομένοισι, τὰ αὐτὸς ἐνετέλλετο βασιλεῖ φράσαι. ἦν, καὶ Σίκιννος ὁ οἰκέτης αὖτις ἐγγύς. οἱ ἐπεὶ ἀπίκοντο πρὸς τὴν Αττικήν, οἱ μὲν, κατέμενον αὖτι τῷ πλοίῳ. Σίκιννος δὲ ἀναβὰς παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε τάδε, Ἐπεμψέ με Θεμιστοκλέης ὁ Νεοκλέος, στρατηγὸς μὲν Αθηναίων, ἀνὴρ δὲ τῶν συμμάχων πάντων ἄριστος, καὶ σοφώτατος, φράσοντά τοι, ὅτι Θεμιστοκλέης ὁ Αθηναῖος, σοὶ βουλόμενος ὑπουργέειν, ἔφυγε τοὺς Ελληνας, τάς νῆας βουλομένους διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ελλησπόντῳ γεφύρας λύειν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίην πολλὴν κομίζεο. οἱ μὲν, ταῦτα σημήναντος, ἀπέπλεον ὀπίσω. οἱ δὲ Ελληνες ἐπείτε σφι ἀπέδοξε μήτ' ὧν διώκειν ἔτι πλοστῶρον τὸν βαρβάρων τὰς νῆας, μήτε πλώειν ἐς τὸν Ελλήσποντον λύσοντας τὸν πόρον, τὴν Ανδρον πολιορκέεσθαι ἐβούλοντο. πρῶτοι γὰρ Ανδριοι νησιωτέων χρήματα ἀπιθέοντος πρὸς Θεμιστοκλέος, οὐκ ἐδόσαν, ἀλλὰ πρὶν ἀκουσθῆναι Θεμιστοκλέος λόγον τόνδε, ὡς ἥκοιεν Αθηναῖοι πρὸς ἑωυτοὺς ἔχοντες δύο θεοὺς μεγάλους πειθώ τε, καὶ ἀναγκαίην, οὕτω τε σφι κάρτα δοκέειν χρήματα. τοιαῦτα μὲν πρὸς ταῦτα λέγοντες, ὡς ἦλθον λόγου τόνδε, ἔσαν ἀρὰ δὴ Αθηναῖοι μεγάλοι τε καὶ δυσδαίμονες. μὴ θεῶν χρῄζοντες ἥκειεν ἔνδον, ἐπεὶ Ανδρίοισι γε οὐκ ἐνῆν γεωπείνας ἐς τοσοῦτο ἀνήκοντας. καὶ θεοὺς δύο ἀχρήστους οὐκ ἐκλείπειν σφέων τὴν νῆσον, ἀλλ' ἀεὶ Φιλοχωρέειν, τοιῶνδέ τε, καὶ ἀμηχανίῃσι, καὶ κυτέων τῶν θεῶν ἐπιβόλους ἐόντας Ανδρίοισι, οὐ δώσειν χρήματα. οὐδὲ κω γὰρ ἐωυτῶν ἀδυναμίης τὴν Αθηναίων δώσαμιν εἶναι ἱρεόσω. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐκοινώσαντο, καὶ οὐ δόντος χρήματα, ἐπολιορκέοντο. Θεμιστοκλέης δὲ, οὐ γὰρ ἐπαύετο πλεονεκτέων, ἐσπέμπων ἐς τὰς ἄλλας νήσους ἀπειλητηρίους λόγους, ἀίτεε χρήματα ὡς τῶν αὐτέων ἀγγέλων, χρεώμενος λόγοισι, τοῖσι καὶ πρὸς Ανδρίους ἐχρήσατο, λέγων, ὡς εἰ μὴ δώσουσι τὸ αἰτεόμενον, ἐπάξει τὴν στρατιὴν ἡ Ελλήνων, καὶ πολιορκέων, ἑλοίη σφεας. λέγων ταῦτα, σὺν ἐλεγε χρήματα μεγάλα πρὸς Καρυστίους τε, καὶ Παρίους. οἱ γὰρ μαθόντες τὴν τε Ανδρον ὡς πολιορκέοιτο, διόλου ἐμέλησε, καὶ Θεμιστοκλέα ὡς εἴη ἐν ἀίνῃ μεγίστῃ ἡ στρατιῶν, ὀλίσθοντες τῶνδε, ἔπεμπον χρήματα. εἰ ἦ δὲ λίγες καὶ ἄλλοι ἔδοσαν νησιωτέων, οὐκ ἔχω εἰπεῖν. δοκέω δὲ λίγας· οὐ γὰρ ἄλλους δόναι, καὶ ἀνύτους μοιρίους. διὰ τοι Καρυστίοισι, ὧδέ τοι τοῦτο εἶνεκα, τῶν κακῶν ἐπαφροδιτὴ ἐγγύς. Παριοι δὲ Θεμιστοκλέα χρήμασι ἱλασάμενοι, διέφυγον τὸ στράτευμα. Θεμιστοκλέης μὲν νυν ὑπ' Ανδρων ὁρμεώμενος, χρήματα πρὸς νησιωτέων ἤτεῖτο λάθρῃ τῶν ἄλλων στρατηγῶν. οἱ δ' ἀμφὶ Ξέρξεα ὡς τάχιστα τῶν

τῶν ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίην, ὑπήλαυνον ἐς Βοιωτοὺς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἔδοξε γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα μὲν προστέμψαι Βασιλέα, ἅμα δὲ αὐωρίην ἔσεσθαι τῷ ἔτεος πολεμέειν. χειμέριόν τε ἐφαίνετο ἐὸν ἐν Θετταλίῃ. καὶ ἔπειτα ἅμα ἦρι ἔαρι περᾶσθαι τὴν Πελοπόννησον. ὡς δὲ ἀπίκετο ἐς τὴν Θεσσαλίην, ἐνθαῦτα Μαρδόνιος ὑπεξελέγετο πρώτους μὲν Πέρσας πάντας τοὺς Αθανατους καλεομένους, πλὴν Υδάρνεος τοῦ στρατηγοῦ. οὗτος γὰρ οὐκ ἔφη λείψεσθαι Βασιλέος. μετὰ δὲ τοῦτον ἄλλων Περσέων τοὺς θωρηκοφόρους, καὶ τὴν ἵππον τὴν χιλίην. καὶ Μήδους τε, καὶ Σάκας, καὶ Βακτρίους, καὶ Ινδοὺς, καὶ τὸν πεζὸν, καὶ τὴν ἄλλην ἵππον. ταῦτα μὲν ἔθνεα ὅλα εἵλετο. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων ὑπεξελέγετο κατ' ὀλίγους. ἦσαν εἰσί τε ἐπήρχε στρατιῆς, καὶ εἰσὶ τοῖσι τε χρεὸν σημῆναι τετιμημένοι. ὧν δὲ, πλεῖστον ἔθνος Πέρσαι αἱρέετο ἄνδρας πρεπόφορούς τε, καὶ ψελιοφορέοντας, ὧν δὲ, Μήδους. οὗτοι δὲ πλῆθος μὲν, οὐκ ἐλάσσονες ἔσαν τῶν Περσέων. ῥώμῃ δὲ ἐσσονες. ὥστε σύμπαντας τριήκοντα μυριάδας γενέσθαι σὺν ἱππικῷ. ὧν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ὧν τῷ Μαρδονίου τε τοῦ στρατηγοῦ δίκειντο, καὶ Ξέρξεω ὑπὸ Θεσσαλίην, χρησμὸν ἐληλύθεε ἐκ Δελφῶν Λακεδαιμονίοισι, Ξέρξεα ἀτίειν δίκας τοῦ Λεωνίδεω φόνου. καὶ τὸ δισσόμενον ἐξ ἐκείνου ἐκέατο. πέμπουσι δὴ κήρυκα τὸν ταχίστην Σπαρτιητέων. ὃς ἐπειδὴ κατέλαβε ἐοῦσαν ἔτι πᾶσαν τὴν στρατιὴν ἐν Θεσσαλίῃ, ἐλθὼν ὅτι ὄψιν τοῦ Ξέρξεω, ἔλεγε τάδε. Ω Βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαιμόνιοί τέ σε καὶ Ηρακλεῖδαι οἱ ἀπὸ Σπάρτης, ἀιτέουσι φόνου δίκας, ὅτι σφέων τὸν Βασιλέα ἀπέκτεινας ῥυόμενον τὴν Ελλάδα. ὁ δὲ, γελάσας τε, καὶ κατεχρὼν πολλὸν χρόνον, ὡς οἱ ἐτύγχανε παρεστὼς Μαρδόνιος, δείκνυς δὴ τοῦτον, ἔφη, τοιοῦτοι γάρ σφι Μαρδόνιος ὅδε δίκας δώσει τοιαύτας, οἵας ἐκείνοισι πρέπει. ὁ δὴ, δηλήσαμενος τὸν ῥηθέν, ἀπαλλάσσετο. Ξέρξης δὲ Μαρδονίου μὲν Θεσσαλίην κατέλιπε, αὐτὸς δὲ σπουδῇ καθ' ὁδὸν τὸν Ελλήσποντον. καὶ ἀπικνέεται ἐς τὸν πόρον ἐς Αβυδον, τὴν δὲ διαβάσι, ἦν πάντα καὶ πεζὸς ἡμέρῃσι ἀπάγων ἐς Σηστὸν ἐς μέρος ὡς εἶπα. ὅκως δὲ πορεύσαιντο γινοίατο, καὶ κατ' ὅ τινες ἀνθρώπους, τὸν τότεον καρπὸν ἁρπάζοντες, ἐσιτέοντο. ἐπὶ δὲ καρπὸν μηδένα εὑρεσιν, οἵσι, τὴν ποίην τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένην, ἢ τῶν δένδρεων τὸν φλοιὸν ποιεύμενοι ἐσιτέοντο, καὶ τὰ φύλλα κατιόντες, κατήδιον ὁμοίως τῶν τε ἡμέρων, καὶ τῶν ἀγρίων, καὶ ἐλιπον βοῦν. ταῦτα δ' ἐποίεον ὑπὸ λιμοῦ. ὧν λαβὼν δὲ λοιμὸς πότε τὸν στρατὸν, καὶ δυσεντερίη, κατ' ὁδὸν ἔφθειρε. τοὺς δὲ, ἐπὶ νοσέοντας αὐτέων κατέλιπε, ὧν τάσσων τῇσι πόλισι ἵνα ἑκάστοτε γίνηται ἐλαύνων, μελεδαίνειν τε καὶ τρέφειν. τὸν Θεσσαλίης τε τύραννον, καὶ τὸν Σίελον τὸν Παιονίης, ἐπὶ τὸν Μακεδονίης. ἐνθαῦτα καὶ τὸ ἱρὸν ἅρμα κατέλιπε τοῦ Διὸς ὅτε ὧδε τὴν Ελλάδα ἤλαυνε ἀπιών, ὃν ἀπέλαβε. ἀλλὰ δόντος οἱ Παίονος τοῖσι Θρῄξι, ἀπαστέοντος Ξέρξεω, ἔφασαν νεμομένας ἁρπαχθῆναι ὑπὸ τῶν ἄνω Θρηίκων τὴν πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος οἰκεομένην, ἐνθαῦτα καὶ ὁ τὸν Βισαλτέων Βασιλεὺς γῆς τε τῆς Κρηστωνικῆς θρέπτης, ἔργον ὑπερφυὲς εἰργάσατο. ὃς οὔτε αὐτὸς ἔφη τῷ Ξέρξῃ ἑκὼν εἶναι δουλοσύνην, ἀλλ' οἴχετο ἄνω ἐς τὸ ὄρος τὸ Ροδόπην, τοῖσί τε παρσὶ ἀπηγόρευε μὴ στρατεύεσθαι τῶν τὴν Ελλάδα. οἱ δὲ, ἀλογίσαντες, ἢ ἄλλως τῇ θυμὸς ἐγένετο βιήσασθαι τὸν πόλεμον, ἐστρατεύοντο ἅμα τῷ Πέρσῃ. ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ἐχώρησαν ἀσινέως πάντες ἐξ ἑόντος, ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατὴρ τοῦ ὀφθαλμούς, διὰ τὴν αἰτίην τάνδε. ἠθέλησε μαθεῖν τὸν μαντήιον ἔλαβον. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς ἐκ τῆς Θρηίκης πορευόμενοι ἀπίκοντο ὧδε τὸν πόρον, ἐπεγείροντο, τὸν Ελλήσποντον τῇσι νηυσὶ διέβησαν ἐς Αβυδον. τὰς γὰρ γεφύρας ἐκ εὕρον ἔτι ἐούσας πολλάς, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος διαλελυμένας, ἐνθαῦτα δὴ κατεχόμενοι, σιτία πλέω ἢ κατ' ὁδὸν ἐλάγχανον. οὐδενά τε κόσμον ἐμπλαμένοι, καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες, ἀπέθνησκον τῷ στρατῷ τῷ πρισθέντος πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ ἅμα Ξέρξῃ ἀπικνέονται ἐς Σαρδις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὅδε λεγόμενος λόγος, ὡς ἐπειδὴ Ξέρξης ἀπελάννυε ἐξ Αθηναίων, ἀπίκετο ὑπ' ἡϊόνα τὴν ὑπὸ Στρυμόνι, ἐνθαῦτερ οὐκέτι ὁδοιπορέοισι διεχρέετο, ἀλλὰ τὴν μὲν στρατιὴν Υδάρνει ὑπετρέπει ἀπάγειν ἐς τὸν Ελλήσποντον. αὐτὸς δ' ὑπὸ νηὸς φοινίσσης ὑπερβὰς, ἐνωμίζετο ἐς τὴν Ασίην. πλέοντα δὲ μιν ἄνεμον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν καὶ κυματίην. καὶ δὴ, μᾶλλον γάρ τι χειμαίνετο ἢ γεμέσσης ἡ νηὸς, ὥστε ὑπὸ τὸ κατάστρωμα ἐπεόντων συχνῶν Περσέων τὸν Ξέρξεα κομιζομένων, ἐνθαῦτα ἐς λέμβον πεσόντα τὸν Βασιλέα, ἐρέσθαι Βώσαντα τὸν κυβερνήτην, εἰ τις ὁδὸς σφι σωτηρίη. καὶ τὸν, εἶπαι, δέσποτα, οὐκ ἔστι οὐδεμίη, εἰ μὴ τούτων ἀπαλλαγὴ τις

γμήντοϊ τῶν πολλῶν ὧν βατέων. καὶ Ξέρξεα λέγεται ἀκούσαντα τοῦτο, εἰπεῖν. ὦ δέσποτ Πέρσαι, νῦν τις ἁμᾶς ἀνέξεται ὑμέων, βασιλῆ κακὸν ἀνδρῶν. ἐν ὑμῖν γὰρ εἶκε ἐμοὶ εἶναι ἡ σωτηρίη. ἐν μὲν, τοῦτα λέγειν. οὗτος δὲ, πλοσκωπέοντας, ἐκπυθέσθαι τὸν τῶν θαλασσαν. καὶ τὸν ἐπαῦ ὧν κου φιδεῖσαν, οὕτω δὴ ἀναστωθῶναι τὸν τ᾽ Ασίην. ὡς δὲ ἐκβῶναι τάχιστα τὸν γλῶ τὸν Ξέρξεα, πυθέσθαι κιόντα, ὅτι μὲν ἔσωσε Βασιλῆος τὴν ψυχὴν, ἀνωρύσατο χρυσέη κεφάλῃ τὸν κυβερνήτην. ὅτι δὲ ἀνδρῶν πολλὸς ἀπόλεσε, ἀχρεμίην τὴν κεφαλὴν αὐτόν. οὗτος δὲ ἄλλως λέγεται ὁ λόγος πρὸς τ᾽ Ξέρξεω νόσον, ἀναμῶς ἔμοιγε πιστός. ὅτι ἄλλως, ὅτε τὸ Πέρσεων ἔθνος πάθοι. εἰ γὰρ δὴ τοῦτα οὕτω ἐρρύθη ἐκ τοῦ κυβερνήτεω πρὸς Ξέρξεα, ἐν μυρίοισι γνώμῃσι μίαν δὲ ἔχω αὐτίξοον μὴ δὲ αὖ ποιῆσαι Βασιλῆα τοιόνδε, ὃς μὲν, ὦν τοῦ καταστρώματος καταβιβάσαι ἐς νοί λην νῆα, ἐόντας Πέρσας, καὶ Πέρσεων οὐ πρώτους. τῶν δ᾽ ἄρετέων ἐόντων φοινίκων, ὅκως δὲ αὖ ἴσον πλῆθος τοῖσι Πέρσῃσι ἀξέβαλε ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ᾽ ὁ μὲν, ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηκα, ὀνάμενος ἅμα τῷ ἄλλῳ στρατῷ, ἀπεγνώσκησε ἐς τ᾽ Ασίην. μέγα δὲ κῆ τόδε μαρτύριον. φαίνεται γὰρ Ξέρξης ἐν τῇ ὀπίσω κομιδῇ ἀπικόμενος ἐς Αβδήρα, καὶ ξεινίην τέ σφι συνθέμενος καὶ δωρησάμενος αὐτοὺς ἀκινάκη τε χρυσέῃ καὶ τριήρεϊ χρυσοπάσῃ. καὶ ὡς αὖτις λέγεται Αβδηρῖται, λέγοντος μὲν ὀνάμασι ἐμοὶ πιστὰ, πρῶτον ἐλύσατο τὴν ζώνην φεύγων ὀξ Αθηναίων ὀπίσω ὡς ἐν ἀσφαλείῃ ἐών. πρὸς τὸ Ελλησπόντου δὲ μᾶλλον τὰ Αβδήρα ἰσοῦται, ἢ τὸ Σεσάμου, καὶ ἐν λιμένος. ὥθεν δή μὴν φασὶ ὧν βλῶναι ὧν τὴν νῆα. οἱ δὲ Ελλησπόντιοι ἐπείτε ἐκ οἷοί τε ἐγένοντο ἀξελεῖν τὴν Ανδρον, πρατπόμενοι ἐς Κάρυστον, ⸂ δηώσαντος αὐτέων τὴν χώρην, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σαλαμῖνα. πρῶτα μὲν νυν τοῖσι θεοῖσι ἀξέλοντο ἀκροθίνια, ἄλλά τε καὶ τριήρεας τρεῖς φοινίσσας. τὴν μὲν, ἐς ἰδμὸν αὐαθεῖναι, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν. ⸃ δὲ, ὧν Σένιον. ⸂ δὲ, ⸃ Αἴαντι αὖ ἐς Σαλαμῖνα. μετὰ δὲ ταῦτα, διεδάσαντο τὴν λείην, ⸂ τὰ ἀκροθίνια ἔπεμψαν ἐς Δελφούς. ἐκ τ᾽ ἐγένετο ἀνδριὰς ἔχων ἐν τῇ χερὶ ἀκρωτήριον νεός, ἐὸν μέγαθος ὅσον καὶ πηχέων. ἑστήκεε δὲ ἔτος, τῇπερ ὁ μακεδὼν Αλέξανδρος ὁ χρύσεος. τρίτον δὲ ἀκροθίνια οἱ Ελλησδε ἐς Δελφούς, ἐπηρώτεον τὸν θεὸν κοινῇ, εἰ λελάβηκε πλήρεα καὶ ἀρέσκει τὰ ἀκροθίνια, ὁ δὲ, παρ᾽ Ελλήνων ⸂ τῶν ἄλλων ἵφατο ἔχει. παρ᾽ Αἰγινητέων δὲ, οὔ. ἀλλ᾽ ἀναίτιε αὐτοῦ, τὰ ἀριστῖα ⸂ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινῆται δὲ ἀνθέμενοι, αὐθεσαν ἀστέρας χρυσέους, οἳ ὧν ἴσου χαλκέου ἑστᾶσι τρεῖς ὧν ⸂ ἐπὶ γωνίης, ἀγχοτάτω τ᾽ Κρεσσου κρατῆρος. μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν ⸂ λαίης, ἔπλωον οἱ Ελλησδε ἐς τὸν ἑλλήσποντον, ἀρτεμίσια δώσοντες ⸂ ἀξιωτάτῳ γνωμένῳ Ελλήνων αὐτὰ τὸν πόλεμον ⸂ τοῦτον. ὡς δὲ ἀπικόμενοι οἱ στρατηγοὶ, διχθέμενοι τὰς ψήφους ⸂ ἐν τοῦ Ποσειδέωνος τῷ βωμῷ, τὴν πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον κείνοντο ἐκ πάντων. ἕνθα τε ἕκαστος ἑωυτῷ ἐπιβὰς τὴν ψῆφον, αὐτὸς ἕκαστος δοκέων ἀριστος γενέσθαι. δεύτερα δὲ, οἱ πολλοὶ σωρὸν ἔπιπτον Θεμιστοκλέα κείνοντο. οἱ μὲν, δὴ ἐμοιωοῦντο. Θεμιστοκλέης δὲ, δεύτερος ἐφερεβάλλε πολλόν. τὸ βαλόμενον δὲ ταῦτα κείνειν τῶν Ελλήνων φθόνῳ, ἀλλ᾽ ἀρπλωόντων ἑκάστων ἐς τὴν ἑωυτῶν ἀκρείτων, ὅμως Θεμιστοκλέης ἐβώθη τε καὶ ἐδεδώθη ⸂ εἶναι ἀνὴρ πολλῶν Ελλήνων σοφώτατος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ελλάδα. ὅτι δὲ νικῶν οὐκ ἐτιμήθη πρὸς ⸂ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Λακεδαίμονα ἀπίκετο, θέλων τιμηθῆναι. καί μιν Λακεδαιμόνιοι καλῶς ⸂ ἐδέξαντο, μεγάλως δὲ ἐτίμησαν. ἀριστῖα μὲν νυν ἔδοσαν Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης στέφανον. σοφίης δὲ καὶ δεξιότητος, Θεμιστοκλέϊ. ⸃ τότε στέφανον ἐλαίης. ἐδωρήσαντο δέ μιν ὄχῳ ⸂ ἐν Σπάρτῃ καλλιστώσαντι. αἰνεσαντες ὀλίγα πολλά, πρὸς πεμψαν αὐτὸν τριηκοσίοι Σπαρτιητέων λοχαγὸν ὃς ἄριστοι, οἵπερ ἱππέες καλέονται, μέχρι ὅρων ⸂ Τεγεητικῶν. μοῦνον δὴ ὧν πάντων ἀνθρώπων, ⸂ ἡμεῖς ἴδμεν, Σπαρτιήτην πρὸς ἐπεμψαν. ὡς δὲ ἐκ ⸂ Λακεδαίμονος ἀπίκετο ἐς τὰς Αθήνας, ἐνθαῦτα Τιμόδημος ὁ Αριστέω ἀνὴρ ἐχθρὸς ⸂ ἐὼν τῶν Θεμιστοκλέος ἐὼν, ἄλλως δὲ ὀλίγῳ τῶν ἀδόξων, φθόνῳ κατεμαρπτόμενος, ἐνείκεε μὲν Θεμιστοκλέα, τιμᾶν ἐς Λακεδαίμονα ἄκριτον ποιεύμενον, ὡς σφέας τὰς Αθήνας ἔχει τὰ γέρεα τὰ παρὰ Λακεδαιμονίων, ἀλλ᾽ οὐ δίκῃ ἑωυτόν. ὁ δὲ, ἐπείτε ἐνέκειτο, καὶ οὐκ ἐπαύετο ταῦτα λέγων ὁ Τιμόδημος, ἔφασκε, οὕτω ἔχειν τοι, οὔτ᾽ ἂν ἐγὼ ἐὼν βελτίνιτος ἐτιμήθην ὅτῳ πρὸς Σπαρτιήτεων, οὔτ᾽ ἂν σὺ ὢν πονηρότερος ἐὼν ἀθλιώτερος. ταῦτα μὲν νυν ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. Αρτάβαζος δὲ ὁ Φαρναζκέος, ἀνὴρ ὢν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ πρόσθεν ἐὼν, ἐν δὲ τῷ Γλαταιϊκῷ, καὶ μᾶλλον ἔτι

Themistocles's glory

Artabazus

ἐπὶ γνώμονος, ἔχων ἐξ μυριάδας σρατοῦ, ὃν Μαρδόνιος ἀξελέξατο, πρὸ ἐπεμπε Βασιλῆα μέχρι τοῦ πόρου. ὡς δὲ ὁ μὲν, ὧν τῇ Ασίῃ, ὁ δὲ, ὀπίσω πορδυόμενον κατὰ τὴν Παλλήνην ἐγένετο, ἄπε Μαρδόνιος τε χειμερίζοντα πρὸς Θεσσαλίην τε καὶ Μακεδονίην, καὶ οὐδέν κω κατεπέγνωτος ἦκεν ὃν τὸ ἄλλο σρατόπεδον, οὐκ ἐδικαίου γὰ τυχὼν ἀπεστεῶσι Ποσιδαήτῃσι μὴ οὐκ ἐξ ἀνδραποδίσαδαι σφέας. οἱ γὰρ Ποσιδαήτας, ὡς Βασιλεὺς παρεξελήλακε, καὶ ὁ ναυτικὸς τοῖσι Πέρσῃσι οἰχώκει φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος, ἐκ τοῦ φανερὸν ἀπεσεσαν ἀπὸ τῶν Βαρβάρων. ὡς δὲ, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τὴν Παλλήνην ἔχοντες, γνόντες τ᾽ Αρτάβαζον ἐπολιόρκεε τὴν Ποσιδαίην, ὑποπτεύσαντες δὲ ⸂ οὐ ὀλιγοστοὺς ἀπίσασθαι ἀπὸ βασιλῆος, ἠγάγοντο ἐπολιόρκεε. ἔχων δὲ αὐτὴν Βοτταῖοι, οἱ ἐκ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἐξαναστάντες ὑπὸ Μακεδόνων. ἐπεὶ δὲ σφέας εἶλε πολιορκέων, κατέσφαξε ἐξαγαγὼν ὃν λίμνην. τὴν δὲ πόλιν παρέδωδε Κροκοβόλῳ τορναίῳ ὧν τροπούειν, καὶ τῷ Χαλκιδικῷ γένει. καὶ σὺν Ολυνθίου Χαλκιδέος ἔχον. ἐξελὼν δὲ τούτων ὁ Αρτάβαζος, τῇ Ποτιδαίᾳ ὧν τὰ μάλιστα πρόσειχε. προσέχοντι δὲ οἱ πρὸ θύμως, συνεπίβε πρόδοσίην Τιμόξεινος ὁ ἀπ᾽ Σκιωναίων σρατηγός. ὃν τινα μὲν τρόπον ἀρχὴν, ἐγὼ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. τέλος μέντοι, τοιάδε ἐγένε. ὅκως βιβλίον γράψε ἡ Τιμόξεινος ἐθέλων παρὰ Αρτάβαζον πέμψαι, ἢ Αρτάβαζος παρὰ Τιμόξεινον, πεξεύμασι ποτὲ παρὰ τὰς γλυφίδας πρόσκλιξαντος, καὶ πληρώσαντος τὸ βιβλίον, ἐπιξύσαι ὃν συγκέμενον χωρίον. ἐπὰς δὲ ἐγένε ὁ Τιμόξεινος προδιδοὺς τὴν Ποτίδαιαν. πεξεύων γὰρ ὁ Αρτάβαζος ὃν τὸ συγκέμενον, ἅμα τὸν χωρὶς τεύχει, βάλλει ἀνδρὸς ποτὶ αὐτῷ τὸν ὦμον. ὁ δὲ, ἐλαβὼν τε, πρὸς ἐωυτὸν ὤμοσε, οἷα φιλέει γίνεσθαι ἐν πολέμῳ. οἱ αὐτίκα τὸ πεξεύμασι λαβόντος, ὡς ἐμαθον τὸ βιβλίον, ἐφόρεον ὑπὸ σὺν σρατηγούς. παρῆν δὲ ⸂ τῶν ἄλλων Παλληναίων συμμαχίη. ἦσι δὲ σρατηγοῖσι ὧν λεξαμένοισι τὸ βιβλίον, καὶ μαθοῦσι τὸν αὐτὸν τ᾽ προδοσίης, ἐδόκε μὴ κατὰ πλῆξαι Τιμόξεινον προδόσιη, τ᾽ Σκιωναίων πόλιος εἵνεκα, μὴ νομιζοίατο ⸂ ἐν Σκιωναῖοι ὃν τὸν μετέπειτα χρόνον ἀεὶ προδόται. ὁ μὲν δὴ, τοιούτῳ τρόπῳ ἐπᾴς ἐγένε. Αρταβάζῳ δὲ ἐπεσὴ πολιορκέοντι ἐγεγόνεσαν τρεῖς μῆνες, γίνεται ἄμπωτις ⸂ θαλάσσης μεγάλη, καὶ χρόνον ὧν πολλόν. ἰδόντος δὲ οἱ Βοτταῖοι τέναγος γινόμενον, πορεύεσαν ὃν τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τὰς δύο μοίρας διωδευπορήκεσαν, ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι ἦσαν, τὰς, δείδοντας χρὴ ἔσω ⸂ ἐν τῇ Παλλάνῃ, ἐπιλθὲ πλημμυρὶς ⸂ θαλάσσης μεγάλη, ὅσοι πω ἀμάκω, ὡς οἱ ὧν χώριοι λέγουσι, πολλάκις γνωμένη. οἱ μὲν, δὴ νέειν αὐτέων οὐκ ὧν τάμενοι, διεφθέρησαν. οὓς δὲ ὧν τάμενους, Ποτιδαίην ὧν πλώσαντος, πλοίοισι ἀπώλεσαν. ἄστιον δὲ λέγουσι Ποτιδαίην ⸂ τε ῥηχίης, καὶ ⸂ πλημμυρίδος, καὶ τοῦ πόρσιος πάθος γνῶναι τόδε. ὅτι τοῦ Ποσειδέωνος ὃν τὸν νηὸν, καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ ἐν ⸂ προασείῳ ἱσέβησαν οὗτοι ⸂ τῶν Πέρσεων, τοίπορ καὶ διεφθάρησαν ὑπὸ ⸂ θαλάσσης. ἄστιον ἦ οὐκ λέγοντος, εὖ λέγε ἔμοιγε δοκέσι. οὓς δὲ πρὸς γνώμης, ἀπῆγε Αρτάβαζος ὃν Θεσσαλίην παρὰ Μαρδόνιον, ἅπερ μὲν οἱ προσέμιξαντες Βασιλῆα, ὅτω ἔπρηξαν. ὁ ἦ ναυτικὸς σρατὸς ὁ Ξέρξεω πρὸς γνώμης, ὡς προσέμιξε τῇ Ασίῃ φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος, ⸃ Βασιλῆά τε ⸃ τὸν σρατὸν ἐκ Χερσονήσου διεπόρθμευσε ὃν Αβυδον, ἐχειμέρισε ⸂ ἐν Κύμῃ. ἔαρος δὲ ὧν λάμψαντος, πρὸς ⸂ Σάμου. ἐνθεῦτεν δὲ ⸂ νηῶν, καὶ ἐχειμέρισαν αὖ ⸂ Γρσέων δὲ ἐν Μιλήτῳ οἱ πλοῦνοι ἐπεβάτευον. σρατηγοὶ δὲ σφέων ἐπῆλθον, Μαρδόντης τε ὁ Βαγαίου, ἐν Αρταῦντης ὁ Αρταχαίου. σωμῆχε δὲ τούτοισι καὶ ἀδελφεοὶ αὐτοῦ Αρταῦντεω προσελαμβάνε ὁ Αμόργης. ἅτε δὲ μεγάλως πληγέντες, ὁ πρόθεσαν αὐτοῦτῳ τὰ πρὸς ἑωυτοὺς, διὰ ἐπλωάγκαζε διὰ εἰς. ἀλλ᾽ ἐν τῇ Σάμῳ κατήμενοι, ἐφύλασσον ⸂ Ιωνίαν μὴ ἀρχὴν, νῆας ἔχοντες σὺν τῇσι ἑκατὸν τριηκοσίας. τὸ μὲν δὴ τὸ δὲ προσεδόκων τὸν οὐ Ελλησας προσελεύσεσθαι ὃν τὴν Ιωνίαν, ἀλλ᾽ ἀρχήσειν σφέων τὴν ἑωυτῶν φυλακὴν, σαθμεύμενοι ὅτι σφέας ὀκ ἐασεδέξαν φεύγοντας ἐκ Σαλαμῖνος, ἀλλ᾽ ἀσμένοι ἀπαλλάσσοντο. κατὰ μὲν νυν τὴν θάλασσαν ἐσσώμενοι ἔσαν τῷ θυμῷ. πεζὴ δὲ ἐσδέκεον πολλῷ κρατήσειν τὸν Μαρδόνιον, ἐόντος δὲ ⸂ ἐν Σάμῳ, ἅμα μὲν ἐβουλεύοντο, εἴ τι σημαίνῃ κατὰ ὁδὸν πολεμίην ποιεύμενον. ἅμα δὲ καὶ ὠτακουσέοντο, ὅκη ποσέεται τὰ Μαρδονίου πρήγματα. ὁδὸν δὲ Ελλησας τόδε τε ἔαρ γενόμενον ἤγειρε, καὶ Μαρδόνιος ⸂ ἐν Θεσσαλίῃ ἐὼν, ὁ μὲν δὴ πεζὸς, ὅκῃ σωτελέγε. ὁ δὲ ναυτικὸς, ἀπίκε ἐς Αἴγιναν, νῆας ἀριθμὸν δεκὰ καὶ ἑκατόν. σρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος ὧν Λεω-

Artabazus accepts Olynthum and Potidæam occupat, & vicit Potidæ

classis Persarum

Græcorum classis duce Leutychide

Λῶ Λδυτυχίδης ὁ Μφιαρέω, τοῦ Ἡγησίλεω, τοῦ Ἱπποκρατίδεω, τοῦ Λδυτυχίδεω, τοῦ Ἀναξίλεω, τοῦ Ἀρχιδάμου, τοῦ Ἀναξανδρίδεω, τοῦ Θεοπόμπου, τοῦ Νικάνδρου, τοῦ Χαρίλου, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πολυδέκτεω, τοῦ Πρυτάνιος, τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Προκλέος, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Ὑλλου, τοῦ Ἡρακλέος, ἐὼν βασιλεὺς οἰκίης τῆς Βασιλήου. ὅτι πάντων ὧλιγα δὴ σφέων τὰ μετὰ Λδυτυχίδεα πρῶτον καταλεχθέντων, οἱ ἄλλοι βασιλῆες ἐγένοντο Σπάρτης. Ἀβιβαίων δὲ ἐστρατήγεε Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρονος. ὡς δὲ παρεγένοντο ὧν τῶν Αἰγιναν ἅπασαι αἱ νῆες, ἀπίκοντο Ἰώνων ἄγγελοι ὧν ἐς Σπάρτην Ἑλλήνων. οἱ καὶ ὧν τῶν Σπάρτῃ ὀλίγῳ πρότερον κυτέων ἀπικόμενοι, ἐδέοντο Λακεδαιμονίων ἐλευθερῶν τὴν Ἰωνίην, ἔτι καὶ Ἡρόδοτος ὁ Βασιλείδεω ἐὼν. οἱ μὲν δὴ ἱκέται σφι ἐγίνοντο, ἐπεὶ ἐνόεον τὸν μὲν Δαρεῖον ἐπὶ σφᾶς ἐλαύνοντα, τὸν δὲ οὐδὲν ὄφελος ἐὸν ἐπιστρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἀττικήν, ἅτε ἐόντων σφι ἐν τῇσι νήσοισι. οἱ δὲ ἐπείτε ἐπύθοντο τὸν Δαρεῖον ἐπὶ σφέας ἐλαύνοντα, ἐπεμπον ἐς τὸν Ἀμμωνα, οὐ γὰρ δὴ ἐπεῖχε σφι τὸν ἐπὶ Μήδους ἐλαύνοντα μὴ οὐ καὶ σφέας ἐπελθεῖν, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκ παλαιοῦ ἐπεῖχε σφι ὁ θεὸς οὐκ ὀλίγον χρόνον, ἐπείτε σφέας ἐκ τῆς Λιβύης ἐξέβαλε, ἐπιστρατεύεσθαι. ἔπεμπον δὲ ἐς τὸν Ἀμμωνα ἐπὶ τοιῇδε αἰτίῃ. ἐπὶ τοῦ Ἐτεάρχου τοῦ Ἀμμωνος βασιλεύοντος ἐν τῇ Θήρῃ ἐπεκράτησε τῆς μητρὸς ἀνὴρ ἐπιτήδειος ἐπιτροπεύειν τὸν παῖδα τὸν τοῦ βασιλέος, τῷ οὔνομα ἦν Κορόβιος. οὗτος δὲ ὁ Κορόβιος ἐκ τοῦ Κρητικοῦ γένεος ἦν τοῦ ἀπὸ Θήρα τοῦ Αὐτεσίωνος. ἐπὶ τούτου δὲ τοῦ Ἐτεάρχου τοῦ Ἀμμωνος ἐπεθύμησαν οἱ Θηραῖοι ἀποστῆσαι τὸν Κορόβιον ἀπὸ τοῦ παιδός, ὡς ἐπιτροπεύοντα βασιλέος οὐ προσήκοντος. ἐπὶ τούτοισι δὲ ἐπιτεχνῶνται τοιάδε. ἐπιτηδεύσαντες ἄνδρα ἐπιβουλεύσαντα τὸν Κορόβιον ἐπὶ τῇ τυραννίδι, ἐπὶ τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐπεκαλέοντο τὸν Κορόβιον ἐπὶ δίκην ἐκ τοῦ ἱροῦ ἐκβάντα. ὡς δὲ ἐκάλεον, ἐπορεύετο ὁ Κορόβιος καὶ ἐκάθιζε ἐπὶ τὸ δικαστήριον. οἱ δὲ ἐπιστάντες ἐκ τοῦ πλήθεος ἔλεγον τὰ ἐπεβούλευσε. ὁ δὲ ἀκούσας ἀνίστατο καὶ ἀπαλλάσσετο ἐπὶ τὸν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορῇ. ἐπὶ τούτου δὲ τοῦ βωμοῦ

γους ποιούσδε. καὶ γὰρ δωμᾶς ὑπερ ἀνθρωπον ἡ Βασιλῆος ὀδι, καὶ χεὶρ ὑπερμήκης. ἢν ὦν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσητε, μεγάλα προτεινόντων ἐπ' οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλουσι, δ' εἰμαίνω ὑπερ ὑμέων. ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων πάντων, ἀείτε φθειρομένων μούνων ὀλιγαίρετόν τι μετάχμιον τὸν γλῶ ἐκτημένων. ἀλλὰ πείθεσθε. πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ Βασιλεύσας ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ελλήνων τὰς ἁμαρτάδας ἀπίεις, ἐθέλει φίλος γενέσθ. Αλέξανδρος μὲν, ταῦτα ἔλεξε. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πυθόμενοι ἥκειν Αλέξανδρον ἐς Αθήνας, ἐς ὁμολογίλιν ἄξοντα τῷ Βαρβάρῳ Αθηναίους, ἀναμνησθέντες τῶν λογίων ὡς σφέας χρεὼν ὀδι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Αθηναίων, κέρτα ἔδεισαν μὴ ὁμολογήσωσι τῷ Πέρσῃ Αθηναῖοι, αὐτίκατε σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. καὶ δὴ σωτήριος ὧτε ὁμὲ σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν, ἐπανέμειναν γὰρ οἱ Αθηναῖοι δηλήσοντας, εὖ ὡπιστάμενοι ὅτι ἐμέλλον Λακεδαιμόνιοι πρόσεσθαι ἥκοντα πρὸς τὸν Βαρβάρεα ἄγελον ἐπ' ὁμολογίῃ. πυθόμενοί τε πέμψειν ἦ τάχος ἀγγέλους, ἐπῄνεσάν ὧν ἐπείσθην, ὑπεδείκνυμνοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι ἦ ἐοῦσι γνώμῃ. ὡς δὲ ἐπάνεσαν λέγων Αλέξανδρον, δεξάμενοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι. Ημέας δὲ ἔπεμψαν Λακεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμέων, μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν ἦ τὴν Ελλάδα, μήτε λόγους ὑπὸ δεκεσθαι παρὰ τοῦ Βαρβάρου. ὅτε γὰρ δίκαιον ἀδαμῶς, ὅτε κόσμον φέρον, ὅτε ἄλλοισι Ελλήνων ἀδαμοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ δεῖ πάντων ἥκιστα πολλῶν εἵνεκα. ἐγείρατε γὰρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς, οὐδὲν ἡμέων βουλομένων. καὶ πρὸ ἦ ὑμετέρης ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐγένετο. νῦν δὲ φέρει καὶ ὃν πᾶσαν τὴν Ελλάδα. ἄλλως τε, τυτέων ἁπάντων αἰτίος γενέσθαι δουλοσύνης τοῖσι Ελλησι Αθηναίους, οὐδαμῶς ἀνεκτόν. οἵ πρόσθε ἀεὶ ἦ τὸ πέλαι φανέντες πολλὸς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων. πιζομένοισι μὲν τοι ὑμῖν, σωζεσθαι καὶ ὅτι καρπῶν ἐσήκατε δεξῶν ἥδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρηδε χρόνον ἤδη πολλόν. αὖτι τυτέων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται χωσάμενοι τε καὶ τὰ δὴ πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα ταῦτα ὠθρέψειν ἔστ' ἂν ὁ πόλεμος δὲ σωεσήκῃ. μὴ δὲ ὑμέας Αλέξανδρος ὁ μακεδὼν ἀναγνώσῃ, λείνας τὸν Μαρδονίου λόγον. τυτῷ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα δέδι, τύραννος γὰρ ἐὼν, τυραννέων συγκατοργαζεται. ὑμῖν δὲ οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ὦ Σπαρτιῆται, ὡς βαρβάροισι δεῖ οὔτε πιστὸν, οὔτε ἀληθέα οὐδένα. τῷ αὐτοί τοῦτό γε ἴδμεν, ὅτι πολλαπλασίη δέδι τοῦ Μήδου δύναμις, ἢπερ ἡμῖν. ὥστε δὴ γὰ δέει τοῦτό γε ὀνειδίζειν. ἀλλ' ὅμως ἐλευθερίλιν σκεπτόμενοι, ἀμυνούμεθα οὕτω, ὅκως ἂν καὶ δυνώμεθα. ὁμολογῆσαι δὲ τῷ Βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ αἰνεπείθειν, οὔτε ἡμέων πεισόμεθα. νῦν τε ἀπάγγελε Μαρδονίῳ ὡς Αθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ, ἢπερ νῦν ἔρχεται, μή κοτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ, ἀλλὰ θεοῖσί τε συμμαχοισι πίσυνοί μὲν ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι. τῶν, ἐκεῖνος οὐδεμίλν ὅπιν ἔχων, ἐνέπρησε τοὺς τε οἴκους, καὶ τὰ ἀγάλματα. σύ τε κυλοιπτῦ λόγους ποιούσδε, μὴ ὠφαίνεο Αθηναίοισι. μὴ δὲ δοκέων χρηστὰ ταουργέειν, ἀθέμιστα ἔρδειν παραίνεε. οὐ γάρ σε Βαλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Αθηναίων παθεῖν, ἐόντα πρόξεινόν τε, καὶ φίλον. πρὸς μὲν Αλέξανδρον ταῦτα ἐκεῖναντο. πρὸς δὲ σὺ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελους, τάδε. Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν ἦ Βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπήιον ἦν. ἀτὰρ ἀμαρτῇ γε οἴκατε ἀξιεπιστάμενοι τὸ Αθηναίων φρόνημα ἀρρώδησαι. ὅτι οὔτε χρυσός ὀδι γῆς οὐδαμόθι πεσοῦσος, οὔτε χώρη κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα ἐπορφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι, ἐθέλοιμεν ἂν μηδισαντῶν, καταδουλῶσαι τὴν Ελλάδα. πολλά τε γὰρ καὶ μεγάλα ὀδὶ τὰ δεσκωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μή σ' ἦν ἐθέλωμεν. πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ὀδὶ τὰ μέγιστα μᾶλλον ἢπερ ὁμολωσσον. καὶ θεῶν ἱδρύματά τε κοινὰ, καὶ θυσίαι, ἤθεά τε ὁμότροπα. ὧν καὶ προδίτας γενέσθ Αθηναίους οὐκ ἂν εὖ ἔχοι. ἐπίσταδε τε ὅτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνετε ὡπιστάμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἰς πόδιν Αθηναίων, μηδαμᾶ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ. ὑμέων μὲν τοι ἀγάμεθα ἦ προνοίῃ, ἦ πρὸς ἡμέας ἐόσαν, ὅτι προείσετε ἡμέων οἰκοφθορημένων ὅτω, ὥστε ὡπιβρέψαι ἐδέλειν

λειν ἡμέων ὀδὲ οἰκέτας. καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χαρὶς ἐκπεπλήρωται. ὑμέας δὲ μὴ τοι λίπαρήσομεν οὕτω ὅκως ἂν ἔχωμεν, οὐδενὶ λυπέοντες ὑμέας. νῦν δὲ ὡς οὕτω ἐχόντων, σπεύδω ὡς τάχιστε ἐκπέμπετε. ὡς γὰρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἐκὰς χρόνου παρέσται ὁ Βαρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέρην, ἀλλ' ἐπειδὴ τάχιστε τύθητε τὴν ἀγγελίλν ὅτι οὐδενὶ ποιήσομεν τῷ, ἐκεῖνος ἡμέων πρόσεσθε, περὶ ὧν παρέναι ἐκεῖνον ἐς τὴν Αττικὴν, ἡμέας κωρος ὀδὶ πρὸ βοηθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίλν.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΟΓΔΟΗ.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟ-
ΡΙΩΝ ΕΝΝΑΤΗ.

ΚΑΛΛΙΟΡΗ.

Ι μὲν, ταῦτα ὑποκριναμένων Αθηναίων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτλν. Μαρδόνιος δὲ, ὡς οἱ ἀγγελθέντες Αλέξανδρος τὰ παρὰ Αθηναίων ἐσήμηνε, ὁρμηθεὶς ἐκ Θεσσαλίης, ἦγε τὴν στρατιὴν αὖτις ἐπὶ τὰς Αθήνας. ὅκως ἕκάστοτε γίνοιτο, τότε παρελάμβανε. τοῖσι δὲ Θεσσαλίης ἡγεμόνοισι, οὔτε τὰ πρὸ τοῦ, πεπρηγμένα μετέμελε οὐδέν, πολλῷ τε μᾶλλον ἐπῆγον τὸν Πέρσλν, καὶ συμπροεπέμψε τε Θώρηξ ὁ Λαρισσαῖος Ξέρξεα φεύγοντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ φανεροῦ πρῶτα εἶπε Μαρδονίῳ ὡς τὴν Ελλάδα. ἐπεὶ δὲ προσεύμιξε γίνεται ὁ στρατὸς ἐν Βοιωτοῖσι, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον τὸν Μαρδόνιον. καὶ συνεβάλλοντο αὐτῷ λέγοντες, ὡς ἐκ ἐν χώρῳ ὧν πολεμώτερον ἐν στρατοπεδεύοιτο ἐκείνης. ὁ δὲ ἔων ἐγίνετο ἐκατέρωσε, ἀλλ' αὐτοῦ ἱζόμενον, ποιέειν ὅκως ἀμαχητὶ τὴν πᾶσαν Ελλάδα καταστρέψεται. κατὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρὸν Ελλήνων ὁμοφρονέοντας, οἱπερ καὶ πάρος ταῦτα ἐγίνοντο, χαλεπὰ εἶναι πολεμίζεσθαι καὶ ἄπασι ἀνθρώποισι. εἰ δὲ ποιήσειας τὰ, ἡμεῖς παραινέομεν ἔφασαν λέγοντες, ἕξεις ἀπόνως ἅπαντα τὰ κείνων ἰσχυρὰ βουλεύματα, τέμπε χρήματα ἐς οὓς δυνασεύοντας ἀνδρας ἐν τῇσι πόλισι. τῶν πάντων δὲ, τὴν Ελλάδα δουλώσεις. ὑμῖν δὲ οὐ μὴ τὰ σὰ φρονέοντας, χρῃσόμεθα μετὰ τῶν σοι τῶν κατυπερτέρων. οἱ μὲν, ταῦτα συνεβούλευον. ὁ δὲ, οὐκ ἐπείθετο. ἀλλὰ οἱ δοκέει γενέσθαι ἴμερος τὰς Αθήνας δευτέρα ἑλεῖν. ἅμα μὲν τὸ ἀγνωμοσύνης, ἅμα δὲ καὶ πυρσοῖσι δῆλα νοήσων, ἐσόκεε βασιλέϊ δηλώσειν ἐόντι ἐν Σάρδισι, ὅτι ἔχοι Αθήνας. ὃς ὡδὲ τότε ἀπικόμενος ἐς τὴν Αττικὴν εὗρε οὐκ Αθηναίους, ἀλλ' ἐν τε Σαλαμῖνι οὐκ πλείστους ἐπιτηδέους ἐόντας, ἔν τε τῇσι νηυσὶ, ἀέρεϊ τε δρῆμον τὸ ἄστυ. ἡ δὲ Βασιλῆος αἵρεσις ἐς τὴν ὑσδράλιν τὴν Μαρδονίου ὠνομάσθη, δεκάμιλον ἐγγύτατα. ἐπεὶ δὲ ἐν Αθηνῇσι ἐγένετο Μαρδόνιος, πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μυεχίδην, ἀνδρα ἑλληνοπόντιον, φέροντα οὓς αὐτοὺς λόγους. οὗτος, καὶ Αλέξανδρος ὁ μακεδὼν τοῖσι Αθηναίοισι διεπερθμοῦτο. τοῦτα δὲ ἐπεδεύτερον ἀπέστελλε, πρόφασιν μὲν τὴν Αθηναίων ἐκ Φλιάσιος γνώμας, ἐλπίζων δὲ σφέας ταπήσειν ἦ ἀγνωμοσύνῃ, ὡς δεῦρο ἀναλώσουσι τοὺς Αττικῆς χώρης, καὶ οὐσίης ἔτι ἐοὔσης ἦ. τυτέων μὲν εἵνεκα ἀπέπεμψε Μυεχίδην ἐς Σαλαμῖνα. ὁ δὲ, ἀπικόμενος ὡδὶ τὴν Βουλὴν, ἔλεγε τὰ παρὰ Μαρδονίου. τῶν δὲ Βουλευτέων Λυκίδης εἶπε γνώμην, ὡς ἐδόκεε ἄμεινον εἶναι δεξαμένους τὸν λόγον, τὸν, σὺν Μυεχίδῃ πεφάρει ἀγωνεῖσθαι ἐς τὸν δῆμον. ὁ μὲν, δὴ τούτῳ τὴν γνώμην ἀπεφαίνετο, εἴτε δὴ δεδεγμένῳ χρήματα παρὰ Μαρδονίου, εἴτε οἱ κατὰ τοῦτο ἐαυδοκέοντι. Αθηναῖοι δὲ, αὐτίκα δεινὸν ποιησάμενοι, οἵτε ἐκ βουλῆς, καὶ οἱ ἔξωθεν ὡς ἐπύθοντο, πρόσιξαν, Λυκίδεα κατέλευσαν βάλλοντες. τὸν δὲ ἑλληνοπόντιον Μυεχίδην, ἀπέπεμψαν ἀσινέα. ἀγομένου δὲ θορύβου ἐν τῇ Σαλαμῖνι πρὸς τὸν Λυκίδεα, πυνθάνονται τὴν Αθηναίων οἱ γυναῖκες τὸν γινόμενον. δεκελευστὶ μὲν δὴ γυνὴ γυναικὶ, καὶ παραλαβοῦσα τὴν τοῦ Λυκίδεω οἰκίην, ἔπεσαν αὐτοκελέσι. καὶ κατὰ

Spartani oratores dimissa.

Athenienses respondent Alexandro.

Spartani oratori

Mardonius movet in Atticam.

Lycidem lapidant

Athenienses ira in proditorem

Ideam de Salamina mittit ad Atticizantes

Lycidam pecunia corruptum

mulieres ejus lapidant

μὲν ἐλθοῦσαν αὐτὸ τὴν γυναῖκα, ἐξ δὲ τὰ τέκνα. ὃν δὲ τῶν Σαλαμῖνα δόντα Αθηναίοισι ὧδε. ἐὼς μὲν πρόσκενον τὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἥξειν τιμωρήσοντά σφι, οἱ δὲ, ἔμενον ἐν τῇ Αττικῇ. ἐπεὶ δὲ, οἱ μὲν, μακρόστρατά τε καὶ χολαίστρα ἐποίεον, ὁ δὲ, ὡς ὧν καὶ δὴ ὃν τῶν Βοιωτίων ἐλέγετο ἔβη, οὕτω δὴ ἐπεξεκομίσαντό τε πάντα, καὶ αὖτοὶ δόντα ὃν Σαλαμῖνα. ὃν Λακεδαίμονά τε ἔπεμπον ἀγγέλους, ἅμα μὲν μεμφομένους ἅτε Λακεδαιμονίοισι, ὅτι προδεδώκεσαν ὃν βαλόντα τὸν Βάρβαρον ὃν τῶν Αττικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ σφέων ἀντίασαν ὃν τῇ Βοιωτίῳ. ἅμα δὲ ἐπομνήσοντας ὅσα σφι ἐπέσχε ὁ Πέρσης μεταβαλόμενος, δώσειν. προεῖπαί τε ὅτι εἰ μὴ ἀμυνοῦσι Αθηναίοισι, ὡς καὶ αὖτοί τινα ἀλεωρὴν εὑρήσοντες. οἱ γὰρ δὴ Λακεδαιμόνιοι, ὥρταζον τε ἐν τούτῳ τὸν χρόνον, καὶ σφι ἐν Υακίνθια. πρὸ πλείστου δ' ἦγον τὰ τοῦ θεοῦ πρόσυνεν. ἅμα δὲ τὸ τεῖχος σφι τὸ ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐτείχεον. καὶ δὴ καὶ ἐπάλξεις ἐλάμβανε. ὡς δὲ ἀπίκοντο ὃν τῶν Λακεδαίμονα οἱ ἄγγελοι οἱ ἐπ' Αθηναίων, ἅμα ἀγόμενοι ἐκ τε Μεγάρων ἀγγέλους, καὶ ἐκ Πλαταιέων, ἔλεγον τάδε ἐπελθόντες ὑπὲ οὓς ἐφόρους. Επεμψαν ἡμέας Αθηναῖοι λέγοντες, ὅτι ἡμῖν Βασιλεὺς ὁ Μήδων, ὅσον μὲν, τὴν χώρην ἀρδίδει. ὅσον δὲ, συμμάχους ἐθέλει ἐπ' ἴσῃ τε καὶ ὁμοίῃ ποιήσασθαι ἀνδρὸ τε δίκαιου, καὶ ἀπάτης. ἐθέλει δὲ καὶ ἄλλην χώρην πρὸς τῇ ἡμετέρῃ δοῦναι, τὴν, αὖ αὐτὶ ἑλώμεθα. ἡμεῖς δ', Δία τε ἑλλήνιον αἰσεδόμενοι, καὶ τὴν Ελλάδα δουλοσύνην προδιδόμενοι προδόναι, οὐ καταινέσαμεν, ἀλλὰ πάντα τε ἀπειπόμεθα, καὶ σφι ἀδικεόμενοι τὸ Ελλήνων, νῦν σπένδομεν ἑκόντες ἐπὶ τοῖσι ὁμολογέουσι τῷ Πέρσῃ μᾶλλον, ἢπερ πολεμέειν. ὁ μὲν δὴ ὁμολογήσομεν ἑκόντες ἐόντες. καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον ὅτῳ ἀκίδδηλον ἐόν, νέμεται ὑπὲ οὐδ Ελλήνων. ὑμεῖς δὲ, ὃν πᾶσαν ἀρρωδίην τοιήσασθε, καὶ πρὸ τούτου ἀπικόμενοι, μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ Πέρσῃ, ἔπειτε δέκεσθε τὸ ἡμέτερον φρόνημα σταφεὸν, ὅτι οὐδαμᾶ προδώσομεν τὴν Ελλάδα, καὶ διότι τεῖχος ὑμῖν σφέας τοῦ ἰσθμοῦ ἐλαυνόμενον γὰρ τελές ἐστι, καὶ δι' λόγου οὐδένα τῷ Αθηναίων ποιεῦνται, συνθέμενοί τε ἡμῖν τὸν Πέρσην ἀντιώσεσθαι ὃν τὴν Βοιωτίην, προδεδώκατε. προδιείδετέ τε ἐσβαλόντα ἐς τὴν Αττικὴν τὸν Βάρβαρον. ἐς μὲν νυν τὸ παρεὸν Αθηναῖοι ὑμῖν μενιοῦσι, οὐ γὰρ ἐποιήσατε ὧν τοιοῦτος. νῦν δὲ ὅπῃ τάχος στρατιὴν ἅμα ἡμῖν ἐπέλθουσαν ὑμέας ἐκπέμπειν, ὡσὰν τὸν Βάρβαρον δεκώμεθα γὰρ τῇ Αττικῇ, ἐπειδὴ γὰρ ἡμάρτομεν τῆς Βοιωτίης, τῆς γε ἡμετέρης ὧν τοιοῦτόν ὄφελος μαχέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον. Ως δὲ ἀρα ἄκουσαν οἱ ἔφοροι ταῦτα, ἀνεβάλοντο ἐς τὴν ὑστεραίην ἐπὶ τοκοσίην ποιησάμενοι. τῇ δὲ ὑστεραίῃ, ἐς τὴν ἐστρέβλωτο. ὃν καὶ ὧν δέκα ἡμέρας ἐποίεον, ἀξ ἡμέρης ἐς ἡμέρην ἀναβαλλόμενοι. ὧν δὲ οὕτω τοῦ χρόνου, τὸν ἰσθμὸν ἐτείχεον, ἀτουσδὴν ἔχοντες πολλὴν πάντων Πελοποννήσιοι, καὶ σφι ἐν τῷ τότε πλεῖστον δὴ ἔχω εἰπεῖν ἄπορον, διότι ἀπομούνου Ἀλεξάνδρου τοῦ μακεδόνος ἐς Αθήνας, ἀτουσδὴν μεγάλην ἐποιήσαντο μὴ μηδίσαι Αθηναίους, πρότερον δὲ ὧρμην ἐποιήσαντο οὐδεμίαν ἀλλόγως, ἢ ὅτι ὁ ἰσθμὸς σφι ἐπετείχισο. καὶ ἐδόκεον Αθηναίων ἔτι δηθὲν οὐδήν. ὅτε δὲ ὁ Αλέξανδρος ἀπίκετο ἐς τὴν Αττικὴν, ὅκως ἀπετετείχισο. ἐργάζοντο δὲ, μεγάλως κατεῤῥωδηκότος τοῦ Πέρσεω. τέλος δὲ, ἦν τε ὑποκείσιος καὶ ὀξύδου ἦν Σπαρτιήτων ἐγγύς πρόπας ποιοδὲ. Τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἦν ὑστέρης κατεστάσιος μελλούσης ἔσεσθαι, Χίλεος ὄνομα, ἀνὴρ τεγήτης, δυνάμενος ἐν Λακεδαίμονι μέγιστον, ξείνων τῶν ἐφόρων ἐνὰ ἐπύθετο πάντα λόγον, τὸν, δὴ οἱ Αθηναῖοι ἔλεγον. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Χίλεος, ἔλεγε. ἆρα σφι τάδε οὕτω ἔχει ἄνδρες ἔφοροι, Αθηναίων ἡμῖν ἐόντων μὲν ἀβληχρέων, ἦν δὲ Βαρβάρῳ συμμάχων, καὶπερ τείχεος δὴ τοῦ ἰσθμοῦ ἐληλαμένου κρατερῶς, μεγάλα κλισιαδὸν ἀναπεπτέαται ἐς τὴν Πελοπόννησον τῷ Πέρσῃ. ἀλλ' ἐσακούσατε πρίν τι ἄλλο Αθηναίοισι δύξαι σφάλμα τῇ Ελλάδι φέρον. ὁ μὲν, σφι ταῦτα συνεβούλευε. οἱ δὲ, ἐν φρενὶ λαβόντες τὸν λόγον, αὐτίκα φράσαντος ὀρθὴν κοῖσι ἀγχέλοισι τοῖσι ἀπιγμένοισι ἀπὸ τῆς πόλιος, νυκτὸς ἔτι ἐκπέμπουσι πεντακισχιλίους Σπαρτιήτων, οἷς ἑπὰς πόδα ἕκαστος τάξαντος τῶν εἰλώτων, πλείστους ἐπαγαγόμενος. ἐγὼ δὲ μὴ ἡγεμονίη Πλειστάρχου τοῦ Λεωνίδεω. ἀλλ' ὁ μὲν, ὡς ἐπὶ παῖς. ὀδὲ, τούτου ἐπίτροπος τε, καὶ ἀνεψιός. Κλεόμβροτος γὰρ ὁ Παυσανίεω μὲν πατὴρ, Αναξανδρείδεω δὲ πάππος, οὐκέτι πόδα ὧν, ἀλλὰ ἀπαγαγὼν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τὴν στρατιὴν τὴν τεῖχος ἐδείμασαν, μετὰ ταῦτα οὐ πολλὸν χρόνον πιὰ βιούς, ἀπέθανε. ἀπῆγε δὲ τῆς στρατιῆς ὁ Κλεόμβροτος ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ, ὅτε τόδε θυομένῳ οἱ ὧν τοῦ Πέρσεω,

Πέρσεω, ὁ ἥλιος ἀμαυρώθη ἐν τοῦ οὐρανῷ. πρόσαρξέτας δὲ ἑωυτοῦ Παυσανίης Εὐρυάνακτα τὸν Δωριέος, ἄνδρα οἰκήιον ἐόντα τῆς κώμης. οἱ μὲν, δὴ σὺν Παυσανίῃ ἐξελαύνθησαν ἔξω Σπάρτης. οἱ δὲ ἄγγελοι ὡς ἡμέρη ἐγένετο, οὐδὲν ἐν εἰδότες τοῦ ἐφόρους, ἐπύθοντο τοῦ ἐφόρου, ἐπὶ πλεῖστον ὧδε ἔβη ἐξόδου, καὶ ἐν νόῳ δὴ ἔχοντος ἀπαλλάσσεσθαι καὶ αὖτοὶ ὧν τῆς ἑωυτοῦ ἕκαστος. ἐπεὶ δὲ, ἔλεγον τάδε. ὑμεῖς μὲν ὦ Λακεδαιμόνιοι αὖτοὶ τῆδε μένοντος, Υακίνθιά τε ἄγητε, καὶ παίζητε, καὶ τὰ πρόσθεν ὧν συμμάχους. Αθηναῖοι δὲ ὡς ἀδικεόμενοι ὑπὸ ὑμέων, χήτεί τε συμμάχων, καταλύσοντες τοῦ Πέρσεω, οὕτω ὅκως ἂν δύωνται. καταλύσομενοι δὲ, δῆλα γὰρ δὴ ὅτι σύμμαχοι Βασιλῆος γινόμεθα, συστρατευσόμεθα ὑμῖν τῶν, ὧν ἐκεῖνοι ἡγήσωνται. ὑμεῖς δὲ τοιούτων μαθήσεσθε ὁκοῖον ἄν τι ὑμῖν ἐξ αὐτοῦ ἐκβαίνῃ. τοῦτα λεγόντων τῶν ἀγγέλων, οἱ ἔφοροι εἶπαν ἐπ' ὄρκου, καὶ δὴ δοκέειν ἔβη ἐν Ορεσείῳ σέχοντας ὧν τοῦ ξείνους. ξείνους γὰρ ἐνάλεον οὓς Βαρβάρους. οἱ δὲ, ὡς οὐκ ἐδόκεον, ἐστρώτων τὸ λεγόμενον. ἐπερόμενοι δὲ, ἐξέμαθον ταῦτα τὸ ἐόν. ὡς τε ἐν θυόμενοι ἡμέρην γινόμενοι, ἐπορύσσοντο τειχίσιον ὡς ἰώκοντο. σὺν δὲ σφι τῶν πολιοίκων Λακεδαιμονίων λογάδην ὡσυτακισχίλιοι ὁπλίσιν τοῦτο ἐπονέοντο. οἱ μὲν, δὴ ὃν τὸν ἰσθμὸν ἀπέργοντο. Αργεῖοι δὲ, ἐπείτε τάχιστα ἐπύθοντο οὓς μετὰ Παυσανίεω ἐξελαυνθότας ἐκ Σπάρτης, πέμπουσι κήρυκα τῶν ἡμεροδρόμων ἀνδρῶν τὸν ἄριστον ὃν τῇ Αττικῇ, πρότερον αὖτοὶ Μαρδονίῳ ὑποδεξάμενοι χήσειν τὸν Σπαρτιήτην μὴ ἐξιέναι. ὃς ἐπείτε ἀπίκετο ὃν τὰς Αθήνας, ἔλεγε τάδε. Μαρδόνιε, ἐπέμψάν με Αργεῖοι φράσοντά σοι, ὅτι ἐκ Λακεδαίμονος ἐξελήλυθε ἡ νύσος, καὶ ὡς οὐ δίωκοι αὐτὴν ἔχειν εἰσὶ Αργεῖοι μὴ οὐκ ἐξιέναι, πρὸς ταῦτα τύγχανε εὖ βουλεύμενος. ὁ δὲ, δὴ εἴπας ταῦτα, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω. Μαρδόνιος δὲ οὐδαμῶς ἐπ προθυμίῃ ἦν μένειν ἐν τῇ Αττικῇ, ὡς ἤκουσε ταῦτα. τοῖμν μὲν νυν αὐθέδαε, ἀνεκώχευε θέλων εἰδέναι τὸ παρ' Αθηναίων, ὁκοῖόν τι ποιήσουσι. καὶ οὔτε ἐπήμαινε, οὔτε ἐσίνετο γῆν τὴν Αττικήν, ἐλπίζων δὴ ἀπ' αὐτῶν τὸ χρόνου ὁμολογήσειν σφέας. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπειθε, αὐθόμενος τὸν πάντα λόγον, πρὶν ἢ οὖν μετὰ Παυσανίεω ἐς τὸν ἰσθμὸν ἐμβαλεῖν, ἐπεξεχώρεε. ἐμπρήσας τε τὰς Αθήνας, καὶ εἴ τινα τι ὀρθὸν ἦν τῶν τειχέων, ἢ τῶν οἰκημάτων, ἢ τῶν ἱρῶν, πάντα καταβαλὼν, καὶ συγχώσας, ἐξέλαυνε τῶν δὲ εἵνεκα. ὅτι οὔτε ἐπασιμη ἡ χώρη ἦν ἡ Αττικὴ, εἴτε νικῶν συμβαλὼν, ἀπάλλαξις οὐκ ἦν ὅτι μὴ κατὰ σεινόν. ὡς τε καὶ ὀλίγους σφέας ἀνθρώπους ἴσχειν. ἐβουλεύετο ὧν ἐπαναχωρήσας ἐς τὰς Θήβας, συμβαλεῖν πρὸς πόλι τε Φυλῇ, καὶ χώρῃ ἐπασιμῃ. Μαρδόνιος μὲν δὴ οὕτω ἐπεξεχώρεε. ὡς δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐόντι αὐτῷ, ἦλθε ἀγγελίη πρόσθομος ἄλλῳ στρατιῇ ἥκειν ἐσ Μέγαρα, Λακεδαιμονίων χιλίους. πυθόμενος δὲ τοῦτο, ἐβουλεύετο θέλων, εἴ κως πύστεως πρώτου ἕλοι, ἐπορεύετο δὲ τῇ στρατιῇ, ἦγε ὧν τὰ Μέγαρα. ὡς δὲ ἐπάπιος πρόσελθοῦσα, κατίστατο χώρῃ τῇ Μεγαρείδι, ἐς τάντιᾳ δὴ ἑκάστῳ τῆς Εὐρώπης, ὁ πρὸς ἡλίου δύοντος ἡ Τρησικὴ ὧν στρατιὴ ἀπίκετο. μετὰ δὲ τοῦτο, Μαρδονίῳ ἦκε ἀγγελίη, ὡς ἄλεος εἵκοσι οἱ Ελληνοι ὧν τοῦ ἰσθμοῦ. οὕτω δὴ ὀπίσω ἐπορεύετο δρόμῳ. Δεκελείης. οἱ γὰρ Βοιωταρχοι μετεπέμψαντο ὧν προσχώρους ἦν Ασωπίων, οὗτοι δὲ αὐτῷ τῇ ὁδῷ ἡγέοντο ἐσ Σφῆττιον. ἐνθεῦτεν δὲ, ἐσ Τάναγραν. ἐν Τανάγρῃ δὲ νύκτα ἐναυλισάμενος, καὶ στρατόπεδον ποιησάμενος τῇ ὑστεραίῃ ἐσ κῶλον, ἐν γῇ τῇ Θηβαίων. ἐνθαῦτα δὲ ἦν Θηβαίων καὶ πολλὸν μηδίζόντων, ἔκειρε οὐ χώρους, οὔτι κατὰ ἔχθος αὐτέων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μεγάλης ἐχόμενος, βουλόμενος ἐρυσάμενός τε ἐν στρατοπέδῳ ποιήσασθαι, καὶ ἢν συμβαλόντι οἱ μὴ ἐκβαίνῃ ὁ κοῖόν τι ἐθέλει, κρημνοῦ ἐόντος ἐποίεε. πρῶτα δὲ αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον, ἀρξάμενον ἀπὸ Ερυθραίων παρὰ Υσιὰς. κατέτεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιίδα γῆν, πρὸς τὸν Ασωπὸν ποταμὸν τεταγμένον. οὐ μὴν τοί γε τεῖχος ποσοῦτον ἐποίεε, ἀλλ' ὡς ὧν δέκα σταδίους, μαλιστάκις μέτωπον ἕκαστον. ἐχόντων δὲ τὸν πόνον τοῦτον τὸν Βαρβαρον, Αρταγὴς ὁ φρυάνων, ἀνὴρ θηβαῖος παρασκευάσμενος μεγάλως, ἐκάλεε ὧν ξείνια αὐτὸν τε Μαρδόνιον, καὶ πάντα τὸν στρατὸν τὸν Περσέων λεγομένους. κληθέντος δὲ οὗτος, ἔφοντο. ὧν δὲ τὸ δεῖπνον πρὸς ἐποιέετο, δὴ καὶ τότε θυομένῳ ἐν Θήβῃσι. τὰ, δὲ ἱρὰ τὰ ἐπίλοιπα ἦν οὐ φανερὰ Θρασάνδρου, ἀνδρὸς μὲν ὀρχομενίου, λογίμου δὲ ἐς τὰ πρῶτα ἐν Ορχομενῷ. ἔφη δὲ ὁ Θέρσανδρος κληθῆναι καὶ αὐτὸς ὑπὸ Αρταγίνου ὧν τὸ δεῖπνον τοῦτο. κληθῆναι δὲ καὶ Θηβαίων ἄνδρας πάντας, καὶ σφέων οὐ χωρὶς ἑκατέρους κλίναι, ἀλλὰ Πέρσην τε

Athenienses mittunt Spartam (egatos d auxilia

Legatum suū

Lacedæmonii differunt misso exercitu.

Spartani auxilia mittunt

Mardonius incursat Atheniensium regiones.

Megarici ignominiam.

σίω τε καὶ Θηβαίων ἐν κλίνῃ ἐπάσῃ. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἔσαν, σπενδόντων, τὸν Γρσόλω τὸν Δμάκλινον Ελλάδα γλῶσσαν ἰέντα, εἴρεσθαι αὐτὸν ὁπόσοι ἀπὸ δόξι. αὐτὸς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὡς εἴη ὀρχομένιος. τὸν δὲ εἶπαι, ἐπεὶ νῦν ὁμοτράπεζός τέ μοι καὶ ὁμόσπονδος ἐγένεο, μνημόσυνά σε γνώμης Γλίσης καταλιπέσθαι θέλω, ἵνα καὶ πρὸς ἀνδρὸς αὐτὸς πρὶν σεωυτοῦ βουλεύεσθαι ἔχῃς τὰ συμφέροντα. ὁρᾷς τοὺς σὺν Δαναηλίοις Γέρσας, καὶ τὸν στρατὸν, τὸν, ἐλίπομεν ὧδε ἅπαντα; τούτων πάντων ὀλίγου τινὸς χρόνου ἀπολεῖσθαι; τούτων πάντων ὀλίγους τινὰς σὺν περιγενομένους. ταῦτα ἅμα τε τὸν Γέρσῃ λέγειν, καὶ μεμνῆσθαι πολλοὺς τῶν Δαναηλίων. αὐτὸς δὲ θωυμάσας τὸν λόγον, εἶπαι πρὸς αὐτόν. οὐκῶν Μαρδονίῳ τε ταῦτα χρεὼν δόξι λέγειν, καὶ τοῖσι μετ' ἐκεῖνον ἐν αἴσῃ ἐοῦσι Γρσέῃ. τὸν δὲ, μετὰ ταῦτα εἶπαι,

„ Ξεῖνε, ὁρᾷς τὰ σὺ γνώεσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ. οὐδὲ γὰρ πίσα λέγουσι, 10
„ ἐθέλει πείθεσθαι οὐδείς. ταῦτα δὲ Γρσέῃ συχνοὶ ὧδε πέμπτοι, ἐπόμενα ἀναγκαίῃ γνῶσθε=
„ μένοι. ἐχθίστη δὲ ὀδμὴ δόξι Γρσὶ ἐν ἀνθρώποισι αὕτη, πολλὰ φρονέοντα, μηδὲν κρατέειν. ταῦ=
„ τα μὲν τοῦ ὀρχομενίου Θρσάνδρου ἤκουον. καὶ τάδε πρὸς τούτοισι, ὡς αὐτὸς αὐτίκα λέγει ταῦτα πρὸς ἀνθρώπους πρότερον ἢ γρύσασθαι ἐν Πλαταιῇσι τῷ μαχίμῳ. Μαρδονίου δὲ ἐν τῇ Βοιωτίῃ στρατοπεδευομένου, οἱ μὲν ἄλλοι παρείχοντο ἅπαντα στρατιῇ, καὶ σιτεόμενον ὃν Αθηναίους, ὅσοι περ ἐμήδιζον Ελλήνων Γρσὶ ταύτῃ οἰκημένων. μοῦνοι δὲ Θηβαῖοι, οὐ σιτεόμενον. ἐμήδιζον γὰρ μεγάλως καὶ οὗτοι, οὐκ ἑκόντες, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης. ἡμέρῃσι δὲ οὐ πολλῇσι μετὰ τὴν ἄπιξιν τὴν ὃν Θήβας ὕσερον, ἦλθον αὐτέων ὁπλῖται χίλιοι. ἦγε δὲ αὐτοὺς Αρμοκύδης, ἀνὴρ Γρσὶ τῶν ἀσῶν δοκιμώτατος. ἐπεὶ δὲ ἀπίκατο ἐς οὗτοι ὃν Θήβας, πέμπει ὁ Μαρδόνιος ἱππέας, ἐκέλευσε σφέας ἐπ' ἑωυτὸν Γρσὶ ἐλθεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐποίησαν ταῦτα, 20
αὐτίκα παρὰ ἵππος ἅπασα. μετὰ δὲ ταῦτα, διεξῆλθε μὲν σφέα τὸ στρατόπεδον τὸ ἑλληνικὸν τὸ μετὰ Μήδων ἐόντων φήμη, ὡς κατακοντίοι σφέας. διεξῆλθε δὲ σὶ αὐτέων Φωκέων τοιόνδε τι. ἐνθαῦτα σὶ ὁ στρατηγὸς Αρμοκύδης παραίνεε λέγων τοιάδε. ὦ Φωκῆες, πρόσιμοι γὰρ ὅτι ἡμέας οὗτοι οἱ ἄνθρωποι μέλλουσι πρώτους θανάτῳ σώσειν, σφι βεβλημένους ὑποθέσπελῶν, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. νῦν ὦν ἄνδρα τινὰ πάντα ὑμέων χρεὼν δόξι γρυέσθαι ἀγαθόν. κρέσσον γὰρ πτοιδύνατός τι καὶ ἀμωσγαμόνους τε λυτῆσαι τὸν ἀέθλον, ἢ τὸν παρέχοντας σφι φθαρῆναι ἀεικίσῃ μόρῳ. ἀλλὰ μαθέτω τις αὐτέων, ὅτι ἐόντες βάρβαροι, ἐπὶ Ελλησι ἀνδράσι φόνου ἔρραψαν. ὁ μὲν, ταῦτα παραίνεε. οἱ δὲ ἱππέες, ἐπεὶ σφέας ἐκυκλώσαντο, ἐπήλαυνον ὡς ἀρλεόντων. καὶ σὶ μετείνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπήσοντες. καί κου τις καὶ ἀπήκε. καὶ οἱ αὐτοὶ ἔστασαν πάντα συρέψαντες ἑωυτούς, καὶ πυκνώσαντες ὡς μάλιστα. ἐνθαῦτα οἱ ἱπ- 30
πόται ὑπερέφερον, καὶ ἀπήλαυνον ὀπίσω. οὐκ ἔχω σὶ ἀτρεκέως εἰπαι, οὔτε εἰ ἦλθον μὲν ἀποληίοντες τοὺς Φωκέας, δεηθέντων Θεσσαλῶν, ἐπεὶ δὲ ὥρων πᾶς ἀλέξησιν πραπεμένους, σὶ ἐσαντες μὴ καὶ σφίσι γένηται τρώματα, οὕτω σὶ ἀπήλαυνον ὀπίσω. ὡς γὰρ σφι γνετέλεσσε Μαρδονίῳ, οὕτ' ἐὶ αὐτέων πειρηθῆναι ἠθέλησε, εἴτι ἀλκῆς μετέχουσι. ὡς δὲ ὀπίσω ἀπήλασαν οἱ ἱππόται, πέμψας Μαρδονίῳ κήρυκα, ἔλεγε τάδε. Θαρσέετε ὦ Φωκέες. ἄνδρες γὰρ φαίνεσθε ἐόντες ἀγαθοί. οὐκ ὡς ἐγὼ ἐπωθαυόμην. νῦ νῦν πᾶθύμως φέρετε τὸν πόλεμον τόνδε. θυρηγέσιοι γὰρ οὐ νικήσετε, οὔτε ἐμὲ, οὔτε Βασιλέα. τὰ δὲ ἐμὰ φοικέων μὲν ὃν πεσοῦσιν ἐγένετο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς ὃν τὸν ἰδιόμου ἦλθον, ζήτουν ἐπεδεύοντο, πυθανόμενοι δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ Πελοποννήσιοι, τοῖσι τὰ ἀμείνω ἐφαίνετο, οἱ δὲ ὄρεοντες ἀγόμενοι Σπαρτιήτας, ἐκ ἐλαιόδυν λείπεσθαι Γλ ἀγόδου Λακεδαιμονίων, ἐκ δὲ ὧν τοῦ ἰδιόμου καλλιρήσασθαι 40
τῶν ἱερῶν, ἐπορεύοντο πάντες, καὶ ἀπικνέονται ὃν Ελευσῖνα. ποιήσαντες δὲ καὶ ἐνθαῦτα ἱερὰ, ὡς σφι ἐκαλλιρέετο, πρόσω ἐπορεύοντο. Αθηναῖοι δὲ ἅμα αὐτοῖσι, διαβάντες ἐκ Σαλαμῖνος, συμμιγέντες δὲ ἐν Ελευσῖνι. ὡς δὲ ἀρα ἀπίκοντο Γλ Βοιωτίης ὃν Ερυθρὰς, ἐμαθόν τε δὴ τοὺς βαρβάρους ὧν ἐπὶ Ασωπῷ στρατοπεδευομένους. φραδάντες δὲ ὧδε, ὡς τάσσοντο ὑπὸ Γλ ὑποροίης τοῦ Κιθαιρῶνος, Μαρδονίου δὲ, ὡς οὐ κατέβαινον οἱ Ελλῆνες ὃν τὸ πεδίον, πέμπουσι ἐπ' αὐτοὺς ὅσαν τὴν ἱππον. Γλ ἵππαρχε Μασίστιος, σὺν δικαιοσύνῃ παρὰ Γέρσῃσι, λόγ, Ελλῆνες Μακίστιον καλέουσι, ἵππον ἔχων νησαίου χρυσοχάλινόν τε, καὶ ἄλλως κεκοσμημένον καλῶς. ἐνθαῦτα ὡς προσίλασαν οἱ ἱππόται πρὸς τοὺς Ελλῆνας, τὸ σέβαλλον κατὰ τέλεα.

τέλεα. προσβαλόντων δὲ, καπὶ μεγάλα ἐβράζοντο. καὶ μυριάδας σφέας ἀπεκάλεον. κατὰ συντυχίην δὲ Μεγαρέων ἔτυχον τεταγμένοι, ἵν' ὁ ὦμος χώρεον τοῦ χωρίου πανσίς. καὶ προσόδους μάλιστα ταύτῃ ἐγίνετο τῇ ἵππῳ. προσβαλούσης ὧν Γλ ἵππου, οἱ Μεγαρέες πιεζόμενοι, ἔπεμπον ὧν ὁδὸν στρατιὴν Γλ Ελλήνων κήρυκα. κηρύσσοντος δὲ ὁ κήρυξ πρὸς αὐτοὺς, ἔλεγε τάδε. Μεγαρέων λέγουσι, ἡμεῖς ἀνδρῶν σύμμαχοι, ὁ δίκαιοι ἐμὲν τὴν Γρσέων ἵππον σέκεσθαι μοῦνοι, ἔχοντες τάσιν τοιήνδε, ὃν τὴν, ἐσημέν ἀρχήν. ἀλλὰ καὶ ἐς τόδε λιπαρείη τε καὶ ἀρετὴ αὐτέχομεν, καὶ πρὸ πιεζόμενοι. νῦν τε εἰ μή τινας ἄλλους πέμψετε σφι ἀρήξοντας Γλ τάξιος, ἴστε ἡμέας ἐκλείποντας τὴν τάξιν. ὁ μὲν, δὴ σφι ταῦτα ἀπήγγειλε. Παυσανίης δὲ ἀπειρεώτατο Γλ Ελλήνων εἴ τινες ἐθέλοιεν ἄλλοι ἐθέλοντες ἰέναι τε ἐς τὸν χῶρον τοῦτον, καὶ τάσσεσθαι διάδοχοι Μεγαρεῦσι. οὐ βουλομένων δὲ Γλ ἄλλων, Αθηναῖοι ὑποδέξαντο, καὶ Αθηναίων, οἱ τρικαρήσιοι λοχαγέοντο. Γλ, ἐλοχήγεε Ολυμπιόδωρος ὁ Λάμπωνος. οὗτοι ἔσαν οἵ τε ὑποδεξάμενοι, καὶ οἱ πᾶ Γλ ἄλλων Γλ παρεόντων Ελλήνων ἐς Ερυθρὰς ταχθέντες, οὗ τοξόται πρόσελόμενοι. μαχομένων δὲ σφέων ὀλίγον χρόνον, τέλος ποιέονται ἐγγύς τῆς μαχῆς. προσβαλούσης τῆς ἵππου κατὰ τέλεα, ὁ Μασίστιος προέχων Γλ ἄλλων ἵππος, βάλλεται τοξεύμασι τὰ πλευρά. ἀλγήσας δὲ ἵστεται ὀρθὸς, καὶ ἀρσένεται τὸν Μασίστιον. τοσούτῳ δὲ αὖ Γλ, οἱ Αθηναῖοι αὐτίκα ἐπεκέατο. τὸν δὲ ἵππον αὐτοῦ λαμβάνουσι, καὶ αὖ τὸν ἀμυνόμενοι κτείνουσι καταρχὰς οὐ διωκόμενοι, ὑποσκιδύασι γὰρ οὕτω. ὑπὸ θώρηκα εἶχε χρύσεον λεπιδωτόν. κατύπερθε δὲ τοῦ θώρηκος, κιθῶνα φοινίκεον ὑπεδέδυκει. τύπτοντος δὲ ἐς τὸν θώρηκα αὐτοῦ, ἐπιόντι μὲν οὐδὲν ὑπῆν, ἀπιόντι γε δὴ μαθὼν τις τὸ πιεζόμενον, ταῖσι μιν ἐς τὸν ὀφθαλμόν. οὕτω δὴ

δυι κοιναὶ ἐγένοντο Πελοποννησίοισι καὶ τὸ παλαιὸν καὶ τὸ νεὸν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐπεὶ Ηρακλεῖδαι ἐπειρῶντο μετὰ τὸν Εὐρυσθέος θάνατον κατιόντες ἐκ Πελοποννήσου, τότε εὑρόμενοι τὰ ὦν πρῆγμα τοιόνδε, ἐπεὶ μετ' Ἀχαιῶν καὶ Ἰώνων τῶν τότε ἐόντων ἐν Πελοποννήσῳ, ἐκβοηθήσαντες ὅτι τὸν ἰσθμόν, ἴζομεθα αὐτίοι τοῖσι κατιοῦσι, πότε ὦν λόγος Ὑλλον ἀγορεύσαντα, ὡς χρεὼν εἴη τὸν μὲν στρατὸν, τοῦ στρατοῦ μὴ ἀνακινδυνεύειν συμβαλόντα. ἐκ δὲ τοῦ Πελοποννησίου στρατοπέδου, τὸν, ἂν σφέων αὐτέων κρίνωσι εἶναι ἄριστον, τοῦτον οἱ μουνομαχῆσαι ὧν ἀγακειμένοισι, ἐδέξατο τὸν λόγον τοιῶνδε. ἢν μὲν Ὑλλος νικήσῃ τὸν Πελοποννησίων ἡγεμόνα, κατιέναι Ηρακλείδας ὧν τὰ πατρῷα. ἢν δὲ νικηθῇ, τὰ ἐμπαλὶν Ηρακλείδας ἀπαλλαγέντα, καὶ ἀπάγειν τὸν στρατὸν, ἑκατόν τε ἔτεων μὴ ζητῆσαι κάθοδον ὑπὸ Πελοποννησίων. πρὸς ταῦτα τε δὴ ἐκ τῶν τοιούτων συμμάχων ἐθελοντὴς Ἐχέμος ὁ Ηρόπου τοῦ Φηγέος, στρατηγός τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς ἡμέτερος. καὶ ἐμονομάχησέ τε, καὶ ἀπέκτεινε Ὑλλον. ἐκ τούτου τοῦ ἔργου εὑρόμενα ἐν τοῖσι Πελοποννησίοισι τοῖσι τότε, καὶ ἄλλα γέρεα μεγάλα, τά, σπάρτα λέσμιν ἔχοντα. καὶ τὸ κέρεος τοῦ ἑτέρου ἀεὶ ἡγεμονεύειν, κοινῆς ἁγέσθην γινομένης. ὑμῖν μὲν νυν ὦ Λακεδαιμόνιοι, οὐκ ἀντιβώμεθα, ἀλλὰ διδόντος αἱρεσιν ὁκοτέρου βούλεσθε κέρεος ἄρχειν, παρίεμεν. τοῦ δὲ ἑτέρου φαμὲν ἡμέας ἐκνέεσθαι ἡγεμονεύειν, κατάπερ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. χωρὶς τε τούτου τοῦ ἀπὸ γενομένου ἔργου, ἀξιονικοτέροισι ἐμοὶ Ἀθηναίοισι, τούτῳ τῷ τάξιν ἔχειν. πολλοὶ μὲν γάρ τε καὶ εὖ ἔχοντος πρὸς ὑμέας ἡμῖν ἄνδρες Σπαρτιῆται ἀγῶνας ἀγωνίσαντο. πολλοὶ δὲ καὶ πρὸς ἄλλους. οὕτω ὦν ἡμέας δίκαιον ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας, ἤπερ Ἀθηναίους. ἀγαθὸν γὰρ σοι δοκέει ἔργα οἷα πάρος ἡμῖν κατεργασμένα, οὕτω ὦν καινὰ, ὅτε παλαιά, οἱ μὲν, ταῦτα ἔλεγον. Ἀθηναῖοι δὲ, πρὸς ταῦτα τὰ εἰκότα νομίσαντες τάδε. Ἐπισάμεθά μὴ σωσόμενον τόνδε μάχης εἵνεκα συλλεγῆναι πρὸς τὸν Βάρβαρον, ἀλλ' ἀπὸ λόγου. ἐπεὶ δὲ ὁ τεγέτης πρόθυμος ἐκέλευε παλαιὰ καὶ καινὰ λέγειν, τὰ, ἑκατέροισι ἐν ἀμφοτέροισι χρόνοισι κατέργασται χρηστὰ, ἀναγκαίως ἡμῖν ἔχει σιγλῶσαι πρὸς ὑμέας, ὄφρα ἡμῖν πατρῴων ὄντων ἐσθλῶν χρησοῖσι, αἰεὶ πρώτοισι ἐόντας μᾶλλον, ἢ Ἀρκάσι. Ηρακλείδας, τοὺς φασὶ οὗτοι ἀρκτέα εἶναι τὸν ἡγεμόνα ἐν ἰσθμῷ, ὅτε ἡμῖν, τότε πρόσθεν ἀμελησάντων τοῦ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οὗτοι, ἀπικόμενοι φεύγοντες σφέας Μυκηναίων μοῦνοι ὑποδεξάμενοι, τιμὴν Εὐρυσθέως ὕβριν κατείλυσαν σὺν κείνοισι μάχῃ νικήσαντες, οὗτοι τότε ἔχοντες Πελοπόννησον, ὅτε δὲ, Ἀργείους τοὺς μετὰ Πολυνείκεος ὑπὸ Θήβας ἐλάσαντας, τελευτήσαντας τὸν αἰῶνα, καὶ ἀτάφους κειμένους, στρατευσάμενοι ὑπὸ τοὺς Καδμείους, ἀνελίσθη τε τοῦ νεκροὺς φασὶ, καὶ θάψαι ἡμετέρης ἐν Ελευσῖνι. ἔστι δ' ἡμῖν ἔργον εὖ ἔχον ἐς Αμαζονίδας, τὰς ἀρθήκας τὰς ἀπὸ Θερμώδοντος ποταμοῦ ἐσβαλούσας κοτὲ ἐς γῆν τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐν τοῖσι πρώτοισι πόνοισι οὐδαμῶν ἐλειπόμεθα. ἀλλ' οὐ γάρ τι πεύκης πυκνέων ὑπεμένεσθε, ἐν χρησοὶ τότε ἐόντες, ὥσπερ νῦν αὖ ἐσθλοὶ φλαυρότεροι. καὶ τότε ἐόντες φλαῦροι, ἴσως ἂν ἔσθ' ἁμείνονες. παλαιῶν μὲν νυν ἔργων ἅλις ἔστω, ἡμῖν δ', εἰ μηδὲν ἄλλο δεῖ ἀπεδέιξαι μοῦνον ὡς πέρ ἐστι πολλά τε καὶ εὖ ἔχοντα εἰ τεοισι καὶ ἄλλοισι Ελλήνων, ἀλλὰ καὶ ἐς τὸν Μαραθῶνι ἔργα ἄξιοι εἰμέν τοῦτο τὸ γέρας ἔχειν. καὶ ἄλλα πρὸς τούτῳ. οἵ τινες μοῦνοι Ελλήνων δὴ μονομαχήσαντες τῷ Πέρσῃ, καὶ ἔργα τοσαῦτα ὧν χειρώσαντες, πόθεν ἐλθόμεθα, καὶ γνικήσαμεν ἔθνεα ἔξ τε καὶ πενταπλάσια τοσαῦτα. ἆρ' ὅ δίκαιοι εἰμὲν ἔχειν τάυτην τὴν τάξιν ἐκ τότε μέντοι τὸ ἔργον; ἀλλ' ὁ γὰρ ἂν τοῦδε τάξεος εἵνεκα στασιάζειν πρέπει, ἀρτίοι ἐμοὶ πείθεσθαι ὑμῖν ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἵνα δοκέῃ ὑμῖν σοφώτατον ἡμέας εἶναι ἐσάναι, καὶ κατ' οὖς τινας. πάντα γὰρ τὰ γιγνόμενα, πειρησόμεθα εἶναι χρησοί. ἐξηγέεσθε δὲ ὡς τάχιστα μύων, οἱ δὲ, ταῦτα ἀμείβοντο, Λακεδαιμονίων δὲ, ἀνέβωσε ἅπαν τὸ στρατόπεδον Αθηναίους ἀξιονικοτέρους εἶναι ἔχειν τὸ κέρας, ἤπερ Αρκάδας. οὕτω δὴ ἔσχον οἱ Αθηναῖοι, καὶ ὑπερεβάλλοντο τοὺς Τεγεήτας. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐτάσσοντο ὧδε οἱ ὦν φοιτέοντες τε, καὶ οἱ ἀρχειν ἐθέλοντες Ελλήνων. τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔσχον Λακεδαιμονίων μύριοι. τούτεων δὲ τοὺς ὑπερτάτους ἐόντας Σπαρτιήτας, ἐφύλασσον ψιλοὶ μὲν εἰλωτέων ὑπερτάτους ἐόντας Σπαρτιήτας, ἐφύλασσον ψιλοὶ μὲν εἰλωτέων ὑπερτάτους χίλιοι, ὑπερτακόσιοι. μετὰ τούτους, ἴσαν ὁπλῖται Κορινθίων πρωτακισχίλιοι. παρὰ δὲ σφέας ἔσαν

παρὰ Παυσανίεω ἑστάναι Ποτιδαιητέων τῶν ἐκ Παλλήνης. τοῦτο παρέοντας τρισχιλίους. πρὸς τούτοισι δὲ ἐχόμενοι, ἵσταντο Αρκάδων ὁρχομένιοι ἑξακόσιοι. πρὸς τούτοισι δὲ, Σικυώνιοι τρισχίλιοι. πρὸς τούτοισι δὲ εἶχον, Επιδαυρέων ὀκτακόσιοι. παρὰ δὲ τούτους, Τροιζηνίων ἑπτακόσιοι χίλιοι. Τροιζηνίων δὲ ἐχόμενοι, Λεπραιητέων διηκόσιοι. πρὸς τούτοισι δὲ, Μυκηναίων, καὶ Τιρυνθίων, τετρακόσιοι. πρὸς τούτοισι δὲ ἐχόμενοι, Φλιάσιοι χίλιοι. παρὰ δὲ τούτους, ἔσταξαν Ερμιονέων τριακόσιοι. Ερμιονέων δὲ, ἐχόμενοι ἵσαν Ερετριέων τε, καὶ Στυρέων, ἑξακόσιοι. πρὸς τούτοισι δὲ ἐχόμενοι, Χαλκιδέων τετρακόσιοι. πρὸς τούτοισι δὲ, Αμπρακιητέων πρωτακόσιοι. μετὰ δὲ τούτους, Λευκαδίων, καὶ Ανακτορίων, ὀκτακόσιοι ἵσταντο. πρὸς τούτοισι δὲ ἐχόμενοι, Παλέων οἱ ἐκ Κεφαλληνίης, διηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους, Αἰγινητέων πρωτακόσιοι ἐτάχθησαν. παρὰ δὲ τούτους, ἐτάσσοντο Μεγαρέων τριακόσιοι. εἶχον δὲ πρὸς τούτοισι, Πλαταιέων ἑξακόσιοι. τελευταῖοι δὲ καὶ πρῶτοι Αθηναῖοι ἐτάσσοντο, λόχους ἔχοντες τὸ δυνάμενον, ὀκτακισχίλιοι. ἐστρατήγεε δ' αὐτέων Αριστείδης ὁ Λυσιμάχου. οὗτοι, πλὴν ὅσοι ἐπὶ πόδα ἑκάστου τεταγμένων Σπαρτιητέων, ἔσαν ὁπλῖται σύμπαντες ἐόντες ἀριθμὸν, τρεῖς μυριάδες, καὶ ὀκτὼ χιλιάδες, καὶ ἑκατοντάδες ἑπτά. ὁπλῖται μὲν οἱ πάντες συλλεγέντες ὧν τὸν βάρβαρον, ἔσαν τοσοῦτοι. ψιλῶν δὲ πλῆθος ὧν τόδε. ἦσαν μὲν Σπαρτιητικῆς τάξιος, πρωτακισχίλιοι, καὶ τρισμύριοι ἄνδρες, ὡς ἐόντων ἑπτὰ πρὸς ἕκαστον ἄνδρα. καὶ τούτων πᾶς τις παρῆκε πρὸς τὸν πόλεμον. οἱ δὲ πρὸς τῶν λοιπῶν Λακεδαιμονίων, καὶ Ελλήνων ψιλοὶ, ὡς εἷς πρὸς ἕκαστον ἐὼν ἄνδρα, πρωτακόσιοι. καὶ τετρακισχίλιοι, καὶ τρισμύριοι ἔσαν. ψιλῶν μὲν δὴ τῶν ἀπάντων μαχίμων ὧν τὸ πλῆθος ἓξ τε μυριάδες, καὶ ἑπτακισχίλιοι, καὶ ἑκατοντάδες πρῶτε. τοῦ δὲ σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατεύματος ὁ πλάτανος σὺν τε ὁπλίτῃσι, καὶ ψιλοῖσι τοῖσι μαχίμοισι, ἐγένετο μυριάδες ἕξαρ μιῆς χιλιάδος, πρὸς δὲ, ὀκτακοσίοις ἀνδράσι κατασεύουσα. σὺν δὲ, Θεσπιέων τοῖσι παρεοῦσι, ἐξεπλήρουν αἱ γένεσθαι μυριάδες. παρῆσαν γὰρ καὶ Θεσπιέων ἐν τῷ στρατοπέδῳ οἱ περιόντες ἀριθμὸν ἐς ὀκτακοσίους, καὶ χιλίους. ὅπλα δὲ οὐδ' οὗτοι εἶχον. οὗτοι μὲν νυν παχθέντων, ὧν τοῦ Ασωπῶ ἐστρατοπεδεύοντο. οἱ δ' ἀμφὶ Μαρδόνιον Βάρβαροι, ὡς ἀπεκηδεύσαν Μασίστιον, παρῆσαν, θυμῷ μενοι τοὺς Ελλήνας εἶναι ἐν Πλαταιῆσι, καὶ αὐτοὶ ὧν τὸν Ασωπὸν τὸν ταύτῃ ῥέοντα, ἀπικόμενοι δὲ, αὐτοὶ τάσσοντο ὧδε κατὰ Μαρδόνιος. κατὰ μὲν Λακεδαιμονίους, ἔσησε Πέρσας. καὶ δὴ, πλῆθος γὰρ πολλῷ πλέον ἦν Πέρσαι, ἐπὶ τε τάξις πλείονας ἐκεκοσμέατο, καὶ ἐπεῖχον τοὺς Τεγεήτας, ἐτάξε δὲ οὕτω. ὅ, τι μὲν ἦν αὐτῶν δυνατώτατον καὶ ἀρηϊφιλέστατον, ἔσησε αὐτίον Λακεδαιμονίων. τὸ δὲ ἀδρηϊέστερον, παρέταξε κατὰ τοὺς Τεγεήτας. ταῦτα δ' ἐποίεε, φραζόντων τε καὶ διδασκόντων Θηβαίων. Πρὸς δὲ ἐχομένους ἔταξε Μήδους. οὗτοι δὲ ἐπεῖχον Κορινθίους τε καὶ Ποτιδαιήτας, καὶ Ορχομενίους τε, καὶ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχομένους, ἔταξε Βακτρίους. οὗτοι δὲ ἐπεῖχον Επιδαυρίους τε, καὶ Τροιζηνίους, καὶ Λεπραιήτας τε, καὶ Τιρυνθίους, καὶ Μυκηναίους τε, καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βακτρίους, ἔσησε Ινδούς. οὗτοι δὲ ἐπεῖχον Ερμιονέας τε, καὶ Ερετριέας, καὶ Στυρέας τε, καὶ Χαλκιδέας. Ινδῶν δὲ ἐχομένους, Σάκας ἔταξε. οἱ ἐπεῖχον Αμπρακιήτας τε, καὶ Ανακτορίους, καὶ Λευκαδίους, καὶ Παλέας, καὶ Αἰγινήτας. Σακέων δὲ, ἐχομένους ἔταξε αὐτῶν Αθηναίων τε, καὶ Πλαταιέων, καὶ Μεγαρέων, Βοιωτούς τε, καὶ Λοκρούς, καὶ Μηλιέας, καὶ Θεσσαλούς, καὶ Φωκέων οὓς χιλίους. οὐ γὰρ ὧν ἅπαντες οἱ Φωκέων ἐμήδισαν, ἀλλά τινες αὐτέων, καὶ τὰ Ελλήνων ἤνυσαν, πρὸς τὸν Παρνησὸν κατειλημμένοι. καὶ ὧδε οὗτοι ὁρμεώμενοι, ἐφόρουν τε, καὶ ἤγον τὸν τε Μαρδονίου στρατιὴν, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐόντας Ελλήνων. ἔταξε δὲ καὶ Μακεδόνας τε, καὶ τοὺς πρὸς Θεσσαλιῶν οἰκημένους κατὰ τοὺς Αθηναίους, τούτους μὲν δὴ ἐθνέων τὰ μέγιστα ὀνόματα ὧν τοῦ Μαρδονίου ταχθέντων, τάπερ ὧδε φανερώτατά τε ἦν, καὶ λόγου πλείστου. ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλων ἐθνέων ἀναμεμιγμένοι, Φρυγῶν τε, καὶ Θρηίκων, καὶ Μυσῶν τε, καὶ Παιόνων, καὶ τῶν ἄλλων. ἦν δὲ, καὶ Αἰθιόπων τε, καὶ Αἰγυπτίων, οἵ τε Ερμοτυβίδες, καὶ οἱ Καλασίριδες, καὶ λεόμενοι μαχαιροφόροι. οἵπερ εἰσὶ Αἰγυπτίων μοῦνοι μάχιμοι. τούτους δὲ ἐπ' ἐὼν ἐν Φαλήρῳ, ἀπὸ τῶν νεῶν ἀπεβίβασατο ἑόντας ὡπλισμένους. ὁ γὰρ ἐταλάσσησε ὁ τὸν πεζὸν τὸν ἅμα Ξέρξῃ ἀπικόμενον ἐς τὰς Αθήνας Αἰγυπτίων. τῶν μὲν δὴ βαρβάρων ἔσαν τριήκοντα μυριάδες, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται. τῶν δὲ

Ελλήνων τ Μαρδονίε συμμάχων, οἵδε μὲν οὐδενὸς ἀριθμὸν· ἀγαρ ὧν ἠριθμήθησαν, ὡς δὲ ἄπεικάσαι δοκέει, ἐς ϖῶν τε μυριάδας συλλεγῆναι εἰκάζω. ὅσοι οἱ παρατεταχθότε ϖεζοὶ ἦσαν, ἡ δὲ ἵππο, χωρὶς ἐτέτακτο. ὡς δὲ ἅπα πάντε οἱ ἐτετάχατο κατὰ ἔθνεα, καὶ κατὰ πόλιας, ἐθελοῦσα τῇ σὺτρόϖ ἡμέρῃ ἐβύνοντο καὶ ἀμφότεροι. Ελλησι μὲν, Τισαμενὸς Αντιόχου ὢν ὁ Ευ-
Τισαμενος ανηρ ορακος γαρ Σπαρτιατης ἦεν. μενὸς. ὅτος γὰρ σὺν τῷ σρατεύματι τούτῳ μάντις, ἐὼν τὸ γένος Ἠλεῖος, καὶ ἐὼν τῶν Ιαμιδέων Κλυτιάδεω, Λακεδαιμονίοισι ἐπετήσατο λεωσφέτερον. Τισαμενῷ γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι ϖερὶ γόνου, ἀνεῖλε ἡ Πυθίη, ἀγῶνας οἱ μεγίσσες ἀναιρήσεσθαι ϖάντων. ὁ μὲν, σὺν ἀμαρτὼν τὸ χρηςηρίου, ϖροσεῖχε τοῖσι γυμνασίοισι ὡς ἀναιρησόμενο γυμνικὸς ἀγῶνας. ἀσκέων δὲ ϖάντα τὸν βίον, ἔμελλε νικᾶν ὀλυμϖιάδα Ἱερονύμῳ τῷ Ἀνδριῆϊ ἐλθὼν ἐς ἔρι. μαθόντων δὲ Λακεδαιμονίων ἐκ ἐς γυμνικοὺς, ἀλλ' ἐς ἀρχαῖς ἀγῶνας φέρον τὸ Τισαμενῦ μαντήϊον, μισθῷ ἐπειρῶντο ϖείσαντες Τισαμενὸν ϖοιέεσθαι ἅμα Ηρακλιδέων ϖοῖσι Βασιλεῦσι ἡγεμόνα τ ϖολεμίων. ὁ δὲ, ὁρέων ϖερὶ ϖολλοῦ ϖοιεύμενος Σπαρτιήτας φίλον αὐτὸν ϖοιέεσθαι, μαθὼν τοῦτο, ἀνετίμα, σημαίνων σφι, ὡς ἢν μιν ϖολιήτην σφέτερον ϖοιήσωνται, ϖᾶν ϖάντων μετασιόντων, ϖοιήσει ταῦτα, ἐπ' ἄλλῳ μισθῷ δ' ὅ. Σπαρτιῆται δὲ ϖρῶτα μὲν ἀκούσαντες, δεινὰ ἐποιεῦντο, καὶ μετίεσαν ἀγαν χρησμοσυνίης ϖαραϖαν. τέλο δὲ, δείματο μεγάλου ὠκυρεμαμένου τοῦ ϖερσικοῦ κύτευ σρατεύματο, κατιόντος ϖεζῇ τε, ὁ δὲ, γνοὺς τετραμμένους σφέας, οὐδὲ οὕτω ἔφη ἐπ' ἀρκέεσθαι κύνεσι μούνοισι, ἀλλὰ δεῖν ἐπὶ καὶ τὸν ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ Ηγίλεω χρηέσθαι ἀναρτιήτῃ ὠδὶ τοῖσι αὐτοῖσι λόγοισι, ϖερὶ τοῖσι καὶ αὐτὸς γίνεσθαι. τοῦτα δὲ λέγων οὗτο, ἐμιμέο Μελαμϖόδα ὡς ἐκάσαι, Βασιλέϊ τε καὶ ϖολιτηΐῃ ἀνδρὶ ὁ μὲν. καὶ γὰρ δὴ καὶ Μελάμϖους τῶν ἐν Αργεῖ γυναικῶν μανιάσεων, ὡς μιν οἱ Αργεῖοι ἐμισθοῦντο ἐκ Πύλου ϖαῦσαι τὰς σφετέρας γυναῖκας ἐς νόσου, μισθὸν ϖροθετέοντο ἥμισυ τῆς Βασιλείης τὸ δὲ Αργείων, ἀλλ' ἀϖιόντων, ὡς ἐμαίνοντο ϖολλῷ ϖλείονι τῶν γυναικῶν, οὕτω δὴ ϖαυσάντων, τὰ δὲ Μελάμϖους ϖροθετέναντο, ἤδεσαν δ' ὡσοντές οἱ ταῦτα, ὁ δὲ, γνόντα δὴ ἐϖορεύοο ὁρέων αὐτὸν τε τραμμένους, φὰς ἧν μὴ καὶ τοῦ ἀδελφεῦ Βίαντι μεταδῶσι τὸ τριτημόριον τῆς Βασιληΐης, οὐ ϖοιήσειν τὰ, βούλονται. οἱ δὲ Αργεῖοι ἀϖειλημένοι τοῦτο ἐς σεινὸν, ϖατουνέουσι καὶ ταῦτα, ὡς δὲ, καὶ Σπαρτιῆται, ἐδέοντο γὰρ δεινῶς τοῦ Τισαμενοῦ, ϖάντως σφι ἐχώρεόν οἱ, συγχωρησάντων δὲ καὶ ταῦτα τῷ Σπαρτιήτεω, οὕτω δὴ ϖῶντε σὺν μαντευόμενο ἀγῶνας τοὺς μεγίσους Τισαμενὸς ὁ ἠλεῖο γυμνόμενο ϖαρῆτο, συνηγωνίζετο. μοῦνοι δὲ δὴ ϖάντων ἀνθρώϖων ἐγένοντο οὗτοι Σπαρτιήτησι ϖολῖται. οἱ δὲ ϖῶντε ἀγῶνο, οἵδε ἐγένοντο. ἐς μὲν καὶ ϖρῶτο οὗτος ὁ ἐν Πλαταιῇσι. ὧν δὲ, ὁ ἐν Τεγέῃ ϖρὸς Τεγεήτας, καὶ Αργείους γυμνόμενο. μετὰ δὲ, ὁ ἐν Διϖαιεῦσι ϖρὸς Αρκάδας ϖάντας, ϖλὴν Μαντινέων. ὧν δὲ, Μεσσηνίων ὁ ϖρὸς τοῦ ἰδμῶ. ὕστατο δὲ, ὁ ἐν Τανάγρῃ ϖρὸς Αθηναίους τε καὶ Αργείους γυμνόμενο. ὅτος δὲ ὕστατο κατέργαδε τῶν ϖῶντε ἀγώνων. ὅτο δὴ τότε τοῖσι Ελλησι ὁ Τισαμενὸς ἀγόντων τῶν Σπαρτιητέων, ἐμαντεύσ ἐν τῇ Πλαταιΐδι. ἔδοσι μὲν νυν Ελλησι καλὰ ἐγίνε τὰ ἱρὰ ἀμωμοσύνοισι. σφαγὰσι δὲ τοῦ Ασωπο, καὶ μάχης ἀρχουσι, οὐ. Μαρδονίῳ δὲ ϖροθυμεομένῳ μάχης ἄρχειν, ὀκ ἐγίνε τὰ ἱρὰ ἀμωμοσύνῃ ἐ. ϖούτῳ, καλά. καὶ γὰρ ὅδε ἐλλιωκοῖσι ἐρῶσι ἐχρέετο, μάντιν ἔχων Ηγησίστρατον, ἄνδρα ἠλεῖόν τε, ἐ τῶν Τελλιαδέων ἐόντα λογιμώτατον. ὃν, δὴ ϖρότερον τούτων Σπαρτιῆται λαβόντες, ἔδησαν ὡς θανάτῳ, ὡς ϖεϖυθότες ϖολλά τε καὶ ἀνάρσια τὰ αὐτῶν. ὁ δὲ, ὡς τότε τῷ κακῷ ἐχόμενος ὥστε ἔχων τὴν ἐκ τῆς ψυχῆς, ϖρότερ τὸν θανάτου ϖοιεόμενος ϖολλά τε καὶ λυγρὰ, ἔργον ἠργάσατο μέζον λόγου. ὡς γὰρ δὴ ἐσήει ἐν ξύλῳ σιδηροδέτῳ, ἐσφιγχθέντο κω σιδηρείου, ἐκράτησε. αὐτίκα δὲ ἐμηχανᾶτο ἀνδροεϊκόταϖα ἔργον ϖάντων, τῶν, ἡμεῖς ἴδμεν. σταθμησάμενο γὰρ ὅκως ἐξελεύσεται οἱ ϖλείστη τοῦ ϖοδὸς, ἀϖέτεμε τὸ ϖαρσὸν ἑωυτοῦ. ταῦτα δὲ ϖοιήσας ὡς φυλασσόμενος ϖαὸ φυλάκων, διορύξας τὸν τοῖχον, ἀϖέδρη ἐς Τεγέην, τὰς μὲν νύκτας ϖροσύομενος, τὰς δὲ ἡμέρας καταδυόμενος ἐς ὕλην καὶ αὐλιζόμενος ὅτῳ, ὥστε Λακεδαιμονίων ϖανσὶ ἡμέρας διζημένων, ζώοντα σύφρονα γενέσθαι ἐν Τεγέῃ. σὺν ᾗ, ἐν θυμῷ μεγάλῳ ἐνέχεσθαι τε τὸν ϖόλεμον, ὁρέοντας τὸ ἡμίμορον τ ϖοδὸς σὺν λείμενον, λαζκείνου οὐ δυναμένους εὑρεῖν. ϖότε μὲν οὕτω ἐδιαφυγὼν Λακεδαιμονίες, καταφεύγει ἐς Τεγέην,

ἐς Τεγέην, ἐοῦσαν ὀκ ἀριθμέϊσι Λακεδαιμονίοισι σὺν τὸν χρόνον. ὑγιὴς ᾗ χθιζὸμενο, ἐν ϖῷ ϖαρισησάμενος ξύλινον ϖόδα, κατεσκεύασε ἐκ τ ἰδίης Λακεδαιμονίοισι ϖολεμιος. ὁ μὲν τε ἐς τέλος οἱ σωϊηνεικε τὸ ἐχθο τὸ ἐς Λακεδαιμονίους συγκεκυρημένον. ἄλω γὰρ μαντευόμενος ἐν Ζακύνθῳ ὑϖ' αὐτῶν, καὶ ἀϖέθανε. ὁ μὲν τοι θάνατο ὁ Ηγησίστρατου, ὑσερον ἐγένε τῶν Πλαταιικῶν. τότε δ' ὧδι τοῦ Ασωϖοῦ τοῦ Μαρδονίῳ μεμιδωμένος ἐκ ὀλίγου, ἐθύετό τε, καὶ ϖροθυμέο κατὰ τὸ ἐχθο τὸ Λακεδαιμονίων, καὶ κατὰ τὸ ἱέρσλος. ὡς δὲ ἐκ ἐκαλλιέρεε ὥστε μάχεσθαι ἔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι, ὅτε τοῖσι μετ' ἐκείνου ἐόσι Ελλήνων, ἔχον γὰρ κὴ ὅτι ἐϖ' ἑωυτῶν μάντιν Ιππόμαχον, λοκάδιον ἄνδρα, ὃν ἐξερέοντων δὲ τ Ελλήνων, κὴ γινομένων ϖλύνων, Τιμηγενίδης ὁ Ερπυο, ἀνὴρ θηβαῖο, σωιεβάλετο Μαρδονίῳ τὰς ἐκβολὰς τῶν Κιθαιρώνο φυλάξαι, λέγων ὡς ὧν ἐξέρεσι οἱ Ελλησι ἀεὶ ἀνὰ ϖᾶσαν ἡμέρην, κὴ ὡς ἀκλάμϖοι ϖοτε συχνὸς. ἡμέραι δὲ σφι αὐτικα τριηκόσιοισι ἤδη ἐγεγόνεσαν ὀκτὼ, ὅτε ϖαῦτα ἐκεῖνο σωιεβάλετο Μαρδονίῳ. ὁ δὲ, μαθὼν τὸν ϖαραίνεσιν εὖ ἔχουσαν, ὡς θυφρόνη ἐγένε, ϖέμϖει τὸν ἵππον ἐς τὰς ἐκβολὰς τὰς Κιθαιρωνίδας, αἳ ὧδι Πλατιέων φέρουσι. τὰς, Βοιωτοὶ μὲν Δρῆς καλέουσι, Αθηναῖοι δὲ, δρυοὺς λεφαλάς. ϖεμφθόντων δὲ οἱ ἱππάτεω, ἐ μάτην ἀϖίκοντο. ἐσβαλόντα γὰρ ἐς τὸ ϖεδίον, λαμβάνουσι ϖασζυγιά τε ϖᾶντα κώ, σιτία ἄγοντα ἀϖὸ Πελοϖοννήσου ἐς τὸ σρατόϖεδον, κὴ αὐθρώϖους, οἱ ἵϖϖον μὲν τοῖσι ζεύγεσι, ἐλόντες δὲ ταύτῃσι τῇ ἄγρῃσι οἱ Πέρσαι, ἀφειδίως ἐφόνευον, φειδόμενοι ὅτε ϖασζυγίε οὐδενὸς, ὅτε αὐθρώϖου. ὡς δὲ ἐπλήσθησαν ἔχοντες λιτέοντο, τὰς λοιϖὰς αὐτέων ἠλαύνον ϖροβαλλόμενοι ϖαρὰ τε Μαρδόνιον, καὶ ἐς τὸ σρατόϖεδον, μετὰ δὲ ὧδε τὸ ἔργον, ἑτέρας δύο ἡμέρας διέζευξαν, ἐπὶ ἑτέρους βουλόμενοι μάχεσθαι ἀρξαι, μέχρι μὲν γὰρ τοῦ Ασωϖοῦ ἐϖῄισαν οἱ Βάρβαροι, ϖειρώμενοι τῶν Ελλήνων. διέβαινον δὲ οὐδ' ἑτέρωσε, ἢ μὲν ἵϖϖο ἢ Μαρδονίου, ἀεὶ ϖροσέκειτο, καὶ ἐλύϖεε οὐδ Ελλήνας. οἱ γὰρ Θηβαῖοι ἅτε μηδίζοντε μεγάλως, ϖροθύμως ἐφόρεον τὸν ϖόλεμον. καὶ ἀεὶ κατηγέοντο μέχρι μάχης. τὸ δὲ ἀϖὸ τούτου ϖαρασκόμενοι Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι, μάλα ἐσκιν, οἱ ἀϖεδείκνυντο ἀρετάς. μέχρι μὲν νυν τ δεκα ἡμερέων, οὐδὲν ὧδι ϖλοῦν ἐγίνε ϖαντί. ὡς δὲ ἐνδεκάτη ἐγεγόνεε ἡμέρη, ἀντικατημένοισι ἀλλήλοισι ἐν Πλατειῇσι, οἵ τε δὴ Ελλησι ϖολλῷ ϖλοῦνε ἐγεγόνεσαν, καὶ Μαρδόνιο ϖοδαμὰ κτε ἐς λόγους ἦλθον Μαρδόνιός τε ὁ Γωβρύεω, καὶ Αρτάβαζος ὁ Φαρνάκεος. ὃς ἐν ὀλίγοισι Πέρσῃσι ὧν ἀνὴρ δόκιμο ϖαρὰ Ξέρξῃ. Βουλευομένων δὲ, ἄλλα τε ἔσαν γνῶμαι. ἡ μὲν Αρτάβαζε, ὡς χρεὼν εἴη ἀναζεύξαντας ϖλωτὰς χίσλω ϖάντα τὸν σρατὸν, ἰέναι ἐς τὸ τεῖχο τὸ Θηβαίων. ἐνθα σῖτόν τε σφι ἐσενίκαι ϖολλόν, καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοισι. κατ' ἡσυχίην τε ἰζομένους διαϖρήσεσθαι ϖιδύντας τάφρε. ἔχειν γὰρ χρυσὸν ϖολλὸν μὲν ἐπίσημον, ϖολλὸν δὲ καὶ ἄσημον. ϖολλὸν δὲ καὶ ἀργυρόν τε, καὶ ἐκϖώματα. τούτων φεισομένους μηδένας, δι' ἐμϖεσεῖν ἐς σὺν Ελλησι. Ελλήνων δὲ μάλισα ἐς σὺν ϖρωτέωτας ἐν τῇσι ϖόλεσι. καὶ τάχεως σφέας ϖαραδώσειν τὸν ἐλόν θεσέλιν, μὴ δὲ ἀνακινδυνεύειν συμβαλλοντας. τούτου μὲν νυν ἡ αὐτὴ ἐγένε καὶ Θηβαίων γνώμη, ὡς ϖροσιόντο ϖλοῦν τε καὶ τούτου. Μαρδονίου δὲ ἰσχυροτέρη τε, καὶ ἀγνωμονεσέρη, καὶ δόλῳ συγκινδυνεύσειν ἔφη τὸν σφετέρην σρατιὴν ἢ Ελλησι συμβάλλειν τε τῶν ἀναζεύξιν, μὴ δὲ ϖροϊέναι ϖλοῦνας ἐϖὶ ϖλοῦνας γίνεσθαι τῶν συλλεγομένων. τά τε σφάγια τὰ Ηγησιστράτου ἦν χείρεα, μὴ δὲ βιάζεσθαι. ἀλλὰ νόμῳ τοῦ Ξέρξεω χρεωμένους συμβάλλειν. τούτου δὲ οὕτω δικαιούντος, ἀντέλεγε οὐδείς. ὥστε ἐκράτεε τῇ γνώμῃ. τὸ γὰρ ἱρὸν τὸ ἐν Βασιλῆϊ, ἀλλ' ὀκ Αρτάβαζος. μετεϖεμϖόμενος ὧν ὑϖ' αὐτῶν ταξιάρχους τῶν τε λίων, καὶ τῶν μετ' ἑωυτὸν ἐόντων Ελλήνων αὐτῶν σρατηγούς, ἠρώτα εἴ τι εἰδεῖεν λόγιον ϖερὶ Πέρσεως, ὡς διαφθερέοντας ἐν τῇ Ελλάδι. σιγώντων δὲ τῶν ὑδεκλήτων, τῶν μὲν, οὐκ εἰδότων αὐτὸν χρησμούς, τῶν δὲ, εἰδότων μὲν, ἐν ἀσλάῃ δὲ ὁ ϖοιεύμενον τὸ, λέγειν, αὐτὸς Μαρδόνιος ἔλεγε. ἐϖεὶ δείσαι ὑμεῖς ἤϊσε ὀδεῖν, ἢ ὁ ϖολλὰ μᾶτε λέγειν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρέω ὡς εὖ ἐπίσαμαι. ἔσι λόγιον ὡς χρεὼν δὴ Πέρσας ἀϖικομένους δὲ τὸν Ελλάδα, διαρπάσαι τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι. μετὰ δὲ τ διαρπαγὴν, ἀπολέσθαι ϖάντας. ἡμεῖς τοίνυν αὐτὸ τοῦτο ἐπισάμενοι, οὔτε τι ἐμὲ αὐτὸ τὸ ἱρὸν τοῦτο, ὅτε ἐπιχειρέσομεν διαρπάζειν. τούτῳ τε εἵνεκα ϖολλῆς, οὐκ ἀπολεόμεθα, ὥστε ὑμέων ὅσοι τυγχάνουσι εὖνοοι ἐόντε

Mardonii haruspex

Mardonii & Artabazi gnatus.

Artabazi sententia

Mardonii sententia

τὸν Γέρσην, ἦλιξε τόδε εἶνεκα, ὡς ποδισεομένους ἡμέας Ἑλλήνων. τοῦτό σφι εἶπας, ἀληθέα ἐσήμαινε παραστέειδαί τε πάντα, καὶ σύμπειρα ποιέεσθαι, ὡς ἅμα ἡμέρῃ τῇ ὠϊούσῃ συμβολῆς ἐσομένης. ὧδε μὲν ἔγωγε τὸν χρησμὸν τὸν Μαρδονίῳ εἰπεῖ ἐς Πέρσας ἔχειν, ἐς Ἰλλυριούς τε καὶ τὸν Ἐγχελεῶν στρατὸν οἶδα πεποιημένον, ἀλλ' οὐκ ἐς Πέρσας. ἀλλὰ τά, ἢ Βάκιδι ὄντι ἐστάτῳ τῷ μάχλῳ πεποιημένα.

» Τήν σ' ὦ Θορμώδοντα, καὶ Ἀσωπὸν λεχεποίην,
» Ἑλλήνων σώσοντα, καὶ βαρβαρόφωνον ἰυγήν,
» Τῇ, πολλοὶ πεσέονται ὑπὲρ λαχέσιν τε, μόρου τε,
» Τοξοφόρων Μήδοισιν ὅταν ἆσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.

Ταῦτα μὲν καὶ παραπλήσια τούτοισι ἄλλα Μουσαίῳ ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. ὁ δὲ Θορμὼ 10
δίλιος ποταμός, ῥέει μεταξὺ Ταναγρης τε, καὶ Γλίσαντος. μετὰ δὲ τὴν ἐπειρώτησιν τῶν χρησμῶν, καὶ παραίνεσιν τὴν ἐκ Μαρδονίου, νύξ τε ἐγένετο, καὶ ἐς φυλακὰς ἐτάσσοντο. ὡς δὲ πρόσω ἡ νυκὸς προελήλαχε, καὶ ἡσυχίη ἐδόκεε εἶναι ἀνὰ τὰ στρατόπεδα, καὶ μάλιστα οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὑπνῳ, τὰ νικαῦτα προσελάσας ἵππος πρὸς τὰς φυλακὰς τῶν Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω, στρατηγός τε ἐὼν, καὶ Βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίζητο τοῖσι στρατηγοῖσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ μὲν πλοῦνοι, παρέμενον. οἷσι δὲ ἔθεον ὡς τοὺς στρατηγούς. ἐλθόντος δὲ, ἔλεγον ὡς ἄνθρωπος ἥκει ἐπ' ἵππου ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μήδων. ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν παρεγυμνοῖ ἔπος, στρατηγὸς δὲ ὀνομάζων, ἐβούλετο φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. οἱ δὲ, ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσαν. αὐτίκα ἔσπευδον ἐς τὰς φυλακάς. ἀπικομένοισι δὲ, ἔλεγε Ἀλέξανδρος τάδε.

Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, παραθήκην ὑμῖν τὰ ἔπεα τάδε τίθεμαι, ἀπόῤῥητα ποιεύμενος πρὸς 20
μηδένα λέγειν ὑμέας ἄλλον ἢ Παυσανίην μή με διαφθείρητε. ὁ δὲ γὰρ ἂν ἔλεγον, εἰ μὴ μεγάλως ἐκπονέομαι σὺν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. αὐτός τε γὰρ Ἕλλην γέγονα. καὶ οὐκ ἐθέλοιμι ὁρᾶν τὴν Ἑλλάδα, λέγω δὲ ὧν ὅτι Μαρδονίῳ τε καὶ τῇ στρατιῇ τὰ σφάγια οὐ διώσασθαι καταθύμια γενέσθαι. πάλαι γὰρ ἂν ἐμάχεσθε. νῦν δὲ οἱ θεοὶ τετραμμένοι, τὰ μὲν σφάγια ἔᾶν χαίρειν. ἅμα ἡμέρῃ δὲ διαφανεούσῃ, συμβολὴν ποιέεσθαι. καταῤῥώδηκε γὰρ μὴ πλοῦνδε σωαχθῆτε, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. πρὸς ταῦτα ἐκομαλίζεσθε. ἢν δὲ ἄρα τοῦρβάλητε τὴν συμβολὴν Μαρδόνιος, καὶ μὴ ποιῆται, λιπαρέετε μένοντες. ὀλίγων γάρ σφι ἡμερέων λείπεται σιτία. ἢν δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος ὧδε κατὰ νόον τελευτήσῃ, μνησθῆναί τινα χρὴ καὶ ἐμοῦ ἐλευθερώσιος τυχόντα, ὡς Ἑλλήνων εἵνεκα οὕτω τὸ ἔργον ἔπραξα. οὐκ ἐθέλων δουλοσύνην ἔργασμαι ὑπὸ βαρβάροισι ἐθέλων ὑμῖν δηλῶσαι τὴν διάνοιαν τὴν Μαρδονίου, ἵνα μὴ ὦν- 30
πέσωσι ὑμῖν ἀζαίφνης οἱ βάρβαροι μὴ προσδεκημένοισί κω. εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων.
ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας, ἀπήλαυνε ὀπίσω ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ τὴν ἑωυτοῦ τάξιν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐλθόντος ὦν τὸ δεξιὸν κέρας, ἔλεγον Παυσανίῃ τάπερ ἤκουσαν Ἀλεξάνδρου. ὁ δὲ, πούτῳ τῷ λόγῳ καταῤῥωδήσας οὐ Πέρσας, ἔλεγε τάδε. Ἐπεὶ νῦν ἐς ἠῶ ἡ συμβολὴ γίνεται, ὑμέας μὲν χρεὼν ὄντι οὐκ Ἀθηναίους ἐλυᾶν κατὰ τοὺς Πέρσας. ἡμέας δὲ κατὰ τοὺς Βοιωτούς τε, καὶ τοὺς κατ' ὑμέας τεταγμένους Ἕλληνας, τῶνδε εἵνεκεν. ὑμεῖς ἐπίστασθε τοὺς Μήδους καὶ τὴν μάχλιν αὐτέων, ὦν Μαραθῶνι μαχεσάμενοι. ἡμεῖς δὲ ἄπειροί τε εἰμὲν, καὶ ἀδαέες τούτεων τῶν ἀνδρῶν. Σπαρτιήτων γὰρ ὄδε εἷς πεπείρηται Μήδων. ἡμεῖς δὲ, Βοιωτῶν, καὶ Θεσσαλῶν ἔμπειροι εἰμέν. ἀλλ' ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα χρεὼν ὄντι εἶναι ὑμέας μὲν ἐς τόδε τὸ λιέρας, ἡμέας δὲ ἐς τὸ δυώνυμον. πρὸς δὲ ταῦτα, ἔπαγε οἱ Ἀθηναῖοι τάδε. 40
καὶ αὖτις ἡμῖν πάλαι ἀπ' ἀρχῆς ἐπέτε ἔδοξε κατ' ὑμέας τασσομένους οὐ Πέρσας, τὸν νόον ἐχόντα εἶναι ταῦτα, τάπερ ὑμεῖς φθάντος, προφέρετε. ἀλλὰ ἀῤῥωδέομεν, μὴ ὑμῖν οὐκ ἁδέως χρώνται οἱ λόγοι. ἐπεὶ σ' ὧν αὖτοὶ ἐμνήσθητε, καὶ ἁδρομόνοισι ὑμῖν οἱ λόγοι γεγόνασι, καὶ ἐκεῖμοι εἰ μὴ ποιέειν ταῦτα. ὡς δ' ἤρεσκε ἀμφοτέροισι ταῦτα, ἐπὶ ὡς διέφαινε, καὶ διαλάσσοντο τὰς τάξις. γνόντος δὲ οἱ Βοιωτοὶ τὸ ποιεύμενον, ἐξαγορεύουσι Μαρδονίῳ, ὅτι ἐπέτε ἤκουσε, αὐτίκα μεταστάντα καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο, παραγωγὴν οὐ Πέρσας κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. ὡς δὲ ἔμαθε ταῦτα ποιεῦντα ὁ Παυσανίης, γνοὺς ὅτι ὑλαω- Λακεδαιμονίοι cum Athenien-sibus pugnare Cœnum pugnant.
θάνει, ὀπίσω ἦγε τοὺς Σπαρτιήτας ὦν τὸ δεξιὸν κέρας. ὡς δ' αὖτως καὶ ὁ Μαρδόνιος ὦν τῷ σὺν αὐτῷ.

Ὁ μαχεσαμενος Περσης μαχη-μαχεσαμενος

Alexander Macedo Persis gratus Atheniensibus fuit

τῷ σὺν αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ κατέστησαν ἐς τὰς ἀρχαίας τάξις, τότε δὴ ὁ Μαρδόνιος μήνυσε ἐς τοὺς Σπαρτιήτας, ἔλεγε τάδε. Ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δὴ λέγεσθε εἶναι ἄνδρες ἄριστοι ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀνθρώπων, ἐκπεπληγμένων, ὡς ὅτε φεύγετε ἐκ πολέμου, ὅτε τάξιν ἐκλείπετε, μένοντές τε ἢ ἀπόλλυτε τοὺς ἐναντίους, ἢ αὐτοὶ ἀπόλλυσθε. τῶν δὴ ἀρ' ἐγὼ ἀνδρῶν ἄλλην. πρὶν γὰρ ἢ συμμῖξαι ἡμέας, ἐς χειρῶν τε νόμου ἀπικέσθαι, καὶ δὴ φεύγοντας, καὶ πάσῃ ἐκλείποντας ὑμέας εἰδόμην. τῶν Ἀθηναίοισί τε τὴν πρόσθεραν ποιευμένους, αὐτός τε αὐτίκα ἐβούλευσα τῶν ἡμετέρων τασσομένους. ταῦτα δὲ ἐλαμῶς αὐδρῶν ἀγαθῶν ἔργα, ἀλλὰ πλεῖσον δὴ ὦν ὑμῖν ἐψεύδημην. πρόσω δὲ κόμενοι γὰρ ἤδη ἐμὲ ὡς δὴ τεμόντες ἐς ἡμέας λιπόντας προκαλεύμενοι, καὶ βαλόμενοι μοῦνοι Πέρσῃσι μάχεσθαι, αὖτοὶ ἐόντος ποιέειν ταῦτα, ἐδέκεσθε λέγοντες ὑμέας εὔρωμεν, ἀλλὰ πρώσοντας μᾶλλον. νῦν ὦν ἐπεισὶ δὲ ὑμεῖς ἔφατε τοῦτο τὸ λόγου, ἀλλ' ἡμεῖς ἀρχόμεν, τί δὴ τὸ πρὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὑμεῖς ἐπέστε θελοῖτε εἶναι ἄριστοι, πρὸ δὲ τῶν βαρβάρων ἡμεῖς, ἴσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν ἐμαχεσάμεθα; καὶ ἦν μὲν δοκέῃ καὶ οὗτος ἄλλους μάχεσθαι, οἷσί' ὦν μετέπειτα μαχεσθαι ὕστερον. εἰ δὲ καὶ μὴ δοκέοι, ἀλλ' ἡμέας μένους ἀρχῆσθαι, ἡμεῖς δὲ σφι μαχεσόμεθα. ὁκότεροι δὴ σφεῖ ὦν ἡμέων νικήσωσι, τούτους δεῖ ἅπαντι στρατῷ πεσθαι νικᾶν. ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας τε, καὶ ὥρεε χρόνον, ὡς οἱ δοκέοι δεῖν ἐπιέναι. ἅπαν λεῶς δὲ ὀπίσω. ἀπελθὼν δὲ, ἐσήμαινε Μαρδονίῳ τὰ κατελαβόντα. ὁ δὲ, πυθόμενος, καὶ ἐπαρθεὶς ψυχῇ νίκην, ἐπῆκε τὴν ἵππον ὡς τοὺς Ἕλληνας. ὡς δὲ ἐπίλασαν οἱ ἱππόται, ἐσήνεγκαν πᾶσαν τὴν στρατιὴν τὴν Ἑλληνικὴν, ἐσακοντίζοντές τε καὶ τοξεύοντες. ὥστε ἱππομαχέονται τε ἐόντες, καὶ πρόσφορα ἐν πορεῖ, τήν τε λειμῶνα τὴν Γαργαφίην, ἀπ' ἧς ὑδρεύετο πᾶν τὸ στράτευμα τὸ Ἑλληνικὸν, συνεστάραξαν, καὶ συνέχωσαν. ἔσαν μὲν ὦν κατὰ τὴν λειμῶνα Λακεδαιμόνιοι μοῦνοι τε τεταγμένοι. κοῖσι δὲ ἄλλοισι Ἕλλησι, ἡ μὲν λειμὼν πρόσω ἐγένετο ὡς ἕπασι ἔτυχόν τε τεταγμένοι. ὁ δὲ Ἀσωπὸς, ἀγχοῦ, ἐρυκόμενοι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ, οὕτω δὴ τὴν λειμῶνα ἐφοίτεον. ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γὰρ σφι οὐκ ἐᾷ ὑδωρ φορέεσθαι, ἀπό τε τῶν ἵππεων, καὶ τοξευμάτων. τούτου δὲ οἱ οὕνεκα γινομένου, οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ, ἅτε τοῦ τε ὕδατος ἐρημεόμενοι καὶ στρατιῆς, καὶ τοῦ ἱππου παρασομένης, συνελέχθησαν πρὸς αὐτέων τε τουτέων, καὶ ἄλλων ἐλθόντων παρὰ τὸ λειμῶνα λέγες. ἀλλὰ γὰρ πυτέων τοιάδε τῶν ἐόντων, μᾶλλόν σφεας ἐλύπεε, ὅτε γὰρ σιτία εἶχον ἔτι, οἵ τε σφέων ὀπάονες ἀρτεμφορέοντο ἐς Πελοπόννησον ὡς ὠσπισμένοι, ἀρκέεσκε τοῦτο τοῖσι ἵππου, ὁ δὲ μάχλος ἀπικέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον. Βαλόμενοισι δὲ κοῖσι στρατηγοῖσι, ἔδοξε ἦν τοῦρβάλωντα λείνειν τὴν ἡμέρην οἱ Πέρσαι συμβολὴν ποιεύμενοι, ἐς τὴν νύσσαν ἰόντα. ἦν δὲ ὄτι ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ καὶ ἡ λειμὼν ἡ Γαργαφίης, ἐς τὴν, ἐστρατοπεδεύοντο τότε, ὀλίγα στάδιοι ἀπέχουσι πρὸς ἡ Πλαταιέων πόλιν. νῆσος δὲ οὕτω ἂν εἴη ὑπ' ἠπείρου. χειμάρῳ ὁ ποταμὸς ἄνωθεν ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος, ῥέει κάτω ἐς τὸ πεδίον, διέχων ἀπ' ἀλλήλων τὰ ῥέεθρα, ὅσον περ τρία στάδια. καὶ ἔπειτα συμμίσγει ἐς τωὐτό. οὔνομα δὲ οἱ, Ὡδρόη. θυγατρὸς δὲ ταύτην λέγουσι εἶναι Ἀσωποῦ οἱ ὦν χώριοι. ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον ἐβουλεύσαντο μετανάστιοι, ἵνα καὶ ὕδατι ἔχωσι χρᾶσθαι ἀφθόνῳ, καὶ οἱ ἱππόται σφέας μὴ σινοίατο, ὥσπερ καπηλεύοντες. μετακινέεσθαί τε ἐδόκεε τότε, ἐπειὴ ἡ νυκὸς ἦν δεύτερον φυλακὴ, ὡς ἂν μὴ ἰδοίατο οἱ Πέρσαι ἀζορμεομένους, μᾶλλόν σφεας ἐπόμενοι παράσοιεν οἱ ἱππόται. ἀπικομένων δὲ ἐς τὸν χῶρον τοῦτον, τὸν, δὴ ἡ Ἀσωπὶς Ὠρωπὸν πόλις ἐστὶ ῥέουσα ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος, τοῦτο τὴν νύκτα ταύτην ἐδόκεε οὐ ἡμίσεας ἀπελθεῖν τοῦ στρατοπέδου πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, ὡς ἀναλάβοιεν οὓς ὀπίσω ἐόντας οὐ ἐν τοῖσι σπίσι κομιδῇ. ἔσαν γὰρ ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ἀπελελαμμένοι. ταῦτα βαλυσάμενοι, λείνειν μὲν τὴν ἡμέρην πᾶσαν προσκειμένης ἡ ἵππου, ἔχον πόνον ἄτρυτον. ὡς δὲ ἤτε ἡμέρη ἔλαμπε, καὶ οἱ ἱππόται ἐπέπαυντο, νυκὸς δὴ γινομένης, καὶ ἐούσης ἡ ὥρης, ἐς τὴν, συνέκειτο ἀπαλλάσσεσθαι, ὑπεκθέντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσουσι, ἐς μὲν τὸν χῶρον, ἐς τὸν, συνέκειτο, οὐκ ἐν νόῳ ἔχοντες. οἱ δὲ, ὡς ἐκινήθησαν, ἐφυγον ἅσμενοι τὴν ἵππου πρὸς τὴν Πλαταιέων πόλιν. φεύγοντες δὲ, ἀπικνέονται ὦν τὸ Ἡραιον. τὸ δὲ, πρὸ τῆς πόλιός ἐστι τῆς Πλαταιέων, ἑκατὸν σταδίους ἀπὸ τῆς λειμῶνος τῆς Γαργαφίης ἀπέχον. ἀπικόμενοι δὲ, ἔθεντο πρὸ τοῦ ἱροῦ τὰ ὅπλα. καὶ οἱ μὲν, πρὸς τὸ Ἡραιον ἐστρατοπεδεύοντο.

Graeci agmen ejecerunt

Graeci detrectandae pugnae sultant.

retrocedant

τὸ. Παυσανίης δὲ, ὁρέων σφέας ἀπαλλαχομένους ἐκ τοῦ στρατοπέδου, παρήγγελε κῆρυξι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα, ἰέναι κατὰ σφῦ ἄλλους σφῦ ποιέοντας, νομίσας αὐτοὺς ἐς τὸν χῶρον ἰέναι, ἐς τὸν, σωιεθήκαντο. ἐνθαῦτα οἱ μὲν ἄλλοι ἀρτίοι ἦσαν τῷ ταξιηρχέων πείθεσθαι Παυσανίῃ. Ἀμομφάρητος δὲ ὁ Πολιάδεω, λοχηγετέων τοῦ Γιτανητέων λόχου, οὐκ ἔφη σφῦ ξείνους φεύξεσθαι, σφὲ ἐκὼν εἶν ἀεικνυέειν τὴν Σπάρτην. ἐθωύμαζε τε ὁρέων τὸ ποιεύμενον, ἅτε οὐ παραγινόμενος τῷ πρότερον λόγῳ. ὁ δὲ Παυσανίης τε, καὶ ὁ Εὐρυάναξ, σφέων μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ πείθεσθαι ἐκείνῳ σφίσι, σφεωτέρου δ' ἔτι κείνου ταῦτ' ἀναινομένου, ἀπαλλιπεῖν τὸν λόχον τὸν Γιτανήτην, μὴ ἢν ἀπαλλίπωσι ποιεῦντες τὰ, σωιεθήκαντο τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι, ἀποληψθέντες ὑπολειφθέντες αὐτός τε Ἀμομφάρητος, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν. ταῦτα λογιζόμενοι, ἀτρέμας εἶχον τὸ στρατόπεδον τὸ λακωνικόν. καὶ ἐπειρῶντο πείθοντές μιν, ὡς οὐ χρεὼν εἴη ταῦτα ποιέειν. καὶ οἱ μὲν, παρηγόρεον Ἀμομφάρητον μοῦνον Λακεδαιμονίων τε, καὶ Τεγεητέων λελειμμένον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπὶ τοιόνδε τοιάδε. εἶχον ἀτρέμας σφέας αὐτοὺς ἵνα ἐπάχθησαν, ὠπλισμένοι τὰ Λακεδαιμονίων φρονήματα, ὡς ἄλλα φρονεόντων, καὶ ἄλλα λεγόντων. ὡς δὲ ἐκινήθη τὸ στρατόπεδον, ἔπεμπον σφέων ἱππέα ὀψόμενόν τε εἰ προδεύεσθαι ὦν χειρέοισι οἱ Σπαρτῆται, εἴτε καὶ παράπαν μὴ δέξονται ἀπαλλάσσεσθαι. ἐπείρεσθαί τε Παυσανίην τὸ, χρεὼν εἴη ποιέειν. ὡς δὲ ἀπήγγελλε ὁ κήρυξ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὥρα τε σφέας κατὰ χώρην τε τεταγμένους, καὶ ἐς νείκεα ἀπεγνωμένους αὐτέων τοὺς πρώτους. ὡς γὰρ δὴ παρηγόρεον τὸν Ἀμομφάρητον ὅ, τε Εὐρυάναξ, καὶ ὁ Παυσανίης, μὴ κινδυνεύειν μούνους μούνοις Λακεδαιμονίοις, ὅκως ἕπεσθον, ἐς ὃ ἐς νείκεά τε συμπεσόντες, ἀπίκεσθον. καὶ ὁ κήρυξ τῶν Ἀθηναίων παρείστηκε σφι ἐπιγνώμων. νεικέων δὲ ὁ Ἀμομφάρητος, λαμβάνει πέτρον ἀμφοτέρῃσι τῇσι χερσὶ, καὶ πιθεὶς πρὸ ποδῶν τῶν Παυσανίεω, ταύτῃ τῇ ψήφῳ ἀπύζεσθαι ἔφη, μὴ φεύγειν τοὺς ξείνους, λέγων τοὺς Βαρβάρους. ὁ δὲ, μανόμενον, καὶ οὐ φρονήσει παλαίων ἐκείνου, πρός τε τὸν Ἀθηναίων κήρυκα ἐπειρωτῶντα τὰ ὑπὲρ τὰλμυδὰ, λέγῃ ὁ Παυσανίης ἐπέλυε τὰ πρέον τὰ σφι πρήγματα. ἔχηζέ τε τῶν Ἀθηναίων προχωρῆσαί τε πρὸς ἑωυτὸν, καὶ ποιέειν περὶ ἀπόδου τάπερ αὐ καὶ σφεῖς. καὶ ὁ μὲν, ἀπαλλάσσετο ἐς τοὺς Ἀθηναίους. τοῦ δὲ, ἐπεὶ ἀνακεκινημένους πρὸς ἑωυτοὺς ὁρᾶν ἐδόκεε τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐνθαῦτα δὴ τῷ Παυσανίῃ προχωρῆσαί τε πρὸς ἑωυτοὺς

ἀπασέων, τῶν, ἡμεῖς ἴσμεν, Παυσανίης ὁ Κλεομβρότου τοῦ Ἀναξανδρίδεω. τῶν δὲ κατ' ἑκάστους οἱ πολλοὶ ὀνομάτων τὰ ἀνόματα, εἴρηται ἐς Λεωνίδην, ὡς τοῖσι μάρσοι τυγχάνουσι ἐόντες. ἀπέθανε δὲ Μαρδόνιος τοῦ Ἀεσιμνήστου, ἀνδρὸς ἐν Σπάρτῃ λόγιμα, ὃς χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ μηδικὰ, ἔχων ἄνδρας τριηκοσίους, συνέβαλε ἐν σφυκτῇρι, πολέμου ἐόντος Μεσσηνίοισί τε καὶ αὐτοῖς τοῖσι Σπαρτιήτῃσι, καὶ οἱ βιηκόσιοι ἐν δὲ Πλαταιῇσι οἱ Πέρσαι ὡς ἐτράπησαν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔφυγον ἐπὶ φόνον πόσμου ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἑωυτῶν, καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ξύλινον, τὸ ἐποιήσαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θηβαΐδι. θωῦμα δέ μοι ὅκως πρὸς Δήμητρος τὸ ἄλσος μαχεσάμενοι, ἀπέ ἐς ἐφάνη τῶν Πορσέων, ὅτε ἐσελθὼν ἐς τὸ τέμενος, ὅτε ἐναποθανὼν πρὸ τοῦ ἱροῦ. οἱ δὲ πλεῖσοι, ἐν ᾧ Βεβήλῳ ἔπεσον. δοκέω δέ, εἴ τι πρὸς τὸ θεῖον πρηγμάτων ἀσκίειν δεῖ, ἡ θεὸς αὐτὴ σφέας ἀπ' ἑωυτέης ἐμπρήσαντας τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἀνακτόριον. αὕτη μὲν νυν ἡ μάχη ὧδε ποσοῦτον ἐγένετο. Ἀρταβάζος δὲ ὁ Φαρνάκεω, αὐτίκα τε ἀπ' ἀρχῆς κατηρχὰς, λιπομένης Μαρδονίου ἀπὸ Βασιλέω. καὶ τότε πολλὰ ἀπαγορδύων, ὀδὲ νικᾶν συμβάλλειν οὐκ ἐῶν. ἐποίησέ τε αὐτὸς τοιάδε, ὡς οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖσι πρήγμασι τοῖσι ἐκ Μαρδονίου ποιευμένοισι. τῶν, ἐστρατήγεε ὁ Ἀρτάβαζος. εἶχε δὲ δυνάμεις οὐκ ὀλίγας, ἀλλὰ τῶν τὰ ἐπόδρας μυριάδας ἀνθρώπων πρὸς ἑωυτὸν, οὗτος ὅκως ἡ συμβολὴ ἐγίνετο, ἐν ἡσυχίῃσι τὰς ἔμελλε ἀπὸ τῆς μάχης, ἦγε κατηρεφέα, παραγγείλας κατ' αὐτὸ ἰέναι πάντας, τῇ, ἂν αὐτὸς ἄγηται, ὅκως ἂν αὐτὸν ὁρέωσι ἀπὸ τῆς ἐόντα. ταῦτα παραγγείλας, ὡς ἐς μάχην ἦγε τὸν στρατὸν, πρότερὸν δὲ ἢ φθόγγεσθαι τὸν Πέρσας, οὕτω δὴ ἀπὸ τοῦ κόσμου κατηγέετο, ἀλλὰ πλαγίους ἐστρόχαζε φθόγγου, οὔτε ἐς τὸ ξύλινον, ὅτε ἐς τὸ Θηβαῖον τεῖχος, ἀλλ' ἐς Φωκέας, ἐθέλων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπικέσθαι. καὶ δὴ τοι μὲν ταῦτα ἐστράπετο. τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων τῶν μετὰ Βασιλέω ἐθελοκακεόντων, Βοιωτοὶ Ἀθηναίοισι ἐμαχέσαντο χρόνον ὦν συχνόν. οἱ γὰρ μηδίζοντες τῶν Θηβαίων οὗτοι ἔχον πρόθυμίην οὐκ ὀλίγην μαχεόμενοί τε, καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες οὕτω, ὥστε τριηκόσιοι αὐτέων οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι ὑπὸ Ἀθηναίων, ὡς δὲ ἐστράπετο καὶ οὗτοι, ἔφυγον ἐς τὰς Θήβας, οὐκ ἡ πορεία οἱ Πέρσαι, καὶ τῶν ἄλλων συμμαχέων ὁ πᾶς ὅμιλος, ὅτε δὴ μαχεσάμενος ὀρθῶς, οὔτε ἀπροφάσιστος ἦν, ἔφυγον. δοκέω δέ μοι ὅτι πάντα τὰ πρήγματα τὰ βαρβάρων ἤρτητο ἐκ Πορσέων, εἰ μὴ τότε οὗτοι πρῶτοι ἔτρεψαν τοῖσι πολεμίοισι ἔφυγον, ὧδε καὶ οὗτοι Πέρσας ἑώρων. οὕτω τε πάντων ἔφυγε, πλὴν τῶν ἱππέων τῶν τε ἄλλων, καὶ τὸ Βοιωτίης. αὗται δὲ προσῶντα πρόσωθε ἔλεε οὗτοι φόβου ἐόντας, ἀεί τε πρὸς τῶν πολεμίων ἄγχιστα ἐοῦσα, ἀπείργουσά τε οὗτοι Φλιασίους φόβου ἐόντας ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων. οἱ μὲν, δὴ νικῶντες εἶπόν, οὗτοι Πέρξεω δίωκοντες, καὶ φονεύοντες. ἐν δὲ πάντῳ τῷ γινομένῳ φόβῳ ἀγγέλεται τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι τοῖσι τεταγμένοισι πρὸς τὸ Ἡραιον, καὶ ἀπρηνομένοισι ἡ μάχης, ὅτι μάχη τε γέγονε, καὶ νικῶντες οἱ μετὰ Παυσανίεω. οἱ δὲ, ἀκούσαντες ταῦτα, οὐδὲν ἐνωκόμησαν τάχιον, οἱ μὲν, ἀμφὶ Κορινθίους, ἐτράποντο ἐπὶ ὑπωρείης, καὶ τῶν κολωνῶν τὴν φέρουσαν ἄνω, ἐὺ τὸ ἱρὸν τῆς Δήμητρος. οἱ δὲ, ἀμφὶ Μεγαρέας τε, καὶ Φλιασίους, ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ λειοπόλιον τῶν ὁπλιτῶν. ἐπείτε δὲ ἤρχοῦ τῶν πολεμίων ἐγίνοντο οἱ Μεγαρέες, καὶ Φλιάσιοι, ἀκηδιόντες σφέας οἱ τῶν Θηβαίων ἱππόται ἐπεγομένους ὀλίγα κόσμου, ἤλαυνον ἐπ' αὐτοὺς οὗτοι ἱππους. τῶν, ἱππάρχεε Ἀσωπόδωρος ὁ Τιμανδρίδεω. ἐπαϊσόντος δὲ, κατεσόρισαν αὐτέων ἑξακοσίους. οὗτοι δὲ λειποῦς, κατήρξαν φιώκοντες ἐς τὴν Κιθαιρῶνα. ὄκοι μὲν δὴ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπόλοντο, οἱ δὲ Πέρσαι, καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος, ὡς κατέφυγον ἐς τὸ ξύλινον τεῖχος, ἔφθασαν ὦν οὗτοι πύργους ἀναβάντες, πρὶν ἢ οὗτοι Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι, ἀναβάντες δὲ, ἐφρώξαντο ὡς ἠδυνέατο ἄριστα τὸ τεῖχος. προσελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, κατεστήκεε σφι τειχομαχίη ἐρρωμενεστέρη. ἕως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἷοί τε ἦμεν ἐν, καὶ πολλῷ πλέον ἔχον τῶν Λακεδαιμονίων, ὥστε οὐκ ἐδυνάμεθα τειχομαχέειν, ὡς δὲ σφι οἱ Ἀθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὴ ἰσχυρὴ ἐγίνετο τειχομαχίη, καὶ χρόνον ἦν πολλόν. τέλος δὲ, ἀρετῇ τε καὶ λιπαρείῃ ἐπέβησαν Ἀθηναῖοι τοῦ τείχεος, καὶ ἤρειπον, τῇ δὴ ἐσεχέοντο οἱ Ἕλληνες. πρῶτοι ἐσῆλθον Τεγεήτῃσι ἐς τὸ τεῖχος. καὶ τὴν σκηνὴν τὴν Μαρδονίου οὗτοι ἔσαν οἱ διαρπάσαντες. τὰ δὲ ἄλλα ἐξ αὐτῆς, καὶ τὴν φαρέτρην τῶν ἵππων ἐοῦσαν χαλκέην πᾶσαν, καὶ θήκας ἀξίλου. τὴν μὲν

Persæ fugiunt.

Artabazꝫ fugit

Græci cæteri ab Atheniensibus victi.

Græci cæteri diuersiant

Afflictant à Thebanis captiui

Persæ cæsi hinc inde ab Atheniensibus expugnati.

τὴν μὲν νυν φάτνην ταύτην τὴν Μαρδονίου, ἀνέθεσαν ἐς τὸν νηὸν τῆς Ἀλέης Ἀθηναίης Τεγεῆται. τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸν κοινὸν ὅσα περ ἑλαβον ἐσήνεικαν τοῖσι Ἕλλησι. οἱ δὲ βάρβαροι, ὡς ἐπ' ἴσος ἐποιήσαντο τοῖσι ἄνω τοῦ τείχεος, οὐτέ τις αὐτέων ἀλκῆς ἐμέμνητο, ἀλυκταζόν τε οἷα ἐν ὀλίγῳ χόνῳ τε φοβημένοι τε, καὶ πολλὰ μυριάσι κατειλημμένοι ἀνθρώπων. παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάσι πρώτοισι πρὸς ἑσπέρης, τὰς ἔχων Ἀρταβάζος ἔφυγε, τῶν λοιπῶν μὴ δὲ τρεῖς χιλιάδας πρὸς ἑξήκοντα. Λακεδαιμονίων δὲ τῶν ἐκ Σπάρτης, ἀπέθανον οἱ πάντες ἐν τῇ συμβολῇ, εἰς καὶ ἑνενήκοντα. Τεγεητέων δὲ, ἑκκαίδεκα. Ἀθηναίων δὲ, δύο καὶ ἑξήκοντα. ἐπὶ τοῖσι δὲ τῶν βαρβάρων πεσοῦσι μὲν ὁ Πρόσεως, ἵππων δὲ ἡ Σακέων. ἀνὴρ δέ, λέγεται Μαρδονίου Ἕλληνων δὲ ἀγαθῶν γνωμένων, καὶ Τεγεητέων, καὶ Ἀθηναίων, ὑποστρεβλωθέντων ἀρετῇ Λακεδαιμονίοισι ἄλλῳ μὲν οὐδενὶ ἔχω ἀξιόμνημονα ἅπαντες γὰρ οὗτοι κατ' ἑωυτὸν γνώκων, ὅτι ἧκατο ἐς τὸν ἐγχρυσότατον προσωιεχθήσαν, καὶ τοῦτον ἐκράτησαν. καὶ ἀρίστων ἐγένετο μακρῷ Ἀριστόδημος κατὰ γνώμας τὰς ἑωυτέρας. ὃς ἐκ Θερμοπυλέων μοῦνος τῶν τριηκοσίων σωθείς, ἔχε ὄνειδος, καὶ ἀτιμίην. μετὰ δὲ οὗτον, πείσαντα Ποσειδωνίους τε, καὶ Φιλοκύων, Ἀμομφαρήτου ἀπαρτήτης. καὶ τὴν γνώμην μούνης λεχθείσης ὑπ' ἐκείνου αὐτέων ἀρίστην, ἐγνωσαν οἱ παραγενόμενοι Σπαρτιήτῃσι. Ἀριστοδήμου μὲν βουλόμενον φανερῶς ἀρθῆναι ἐκ τῆς παρεούσης αἰτίης, λυσσῶντά τε, καὶ ἐκλείποντα τὴν τάξιν, ἔργα ἀπεργάσασθαι μεγάλα. Ποσειδώνιον δὲ, οὐ βουλόμενον ἀρθήναι, ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν. ποσοῦτο μὲν εἶναι ἀμείνω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φθόνον ἀν ἔπιφερε. οὗτοι δὲ οὗτοι, κατέλεξαν πάντας, πλὴν Ἀριστοδήμου, τῶν ἀρθέντων τῶν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, τιμῶνται ἐγένοντο. Ἀριστοδήμῳ δὲ, βουλομένῳ ἀποθανεῖν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίην, οὐκ ἐπεμένθη. οὗτοι μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι ὀνομαστοὶ κατέλεγοντο. Καλλικράτης γὰρ ἔφη τῆς μάχης ἀπέθανε, ἐλθὼν ἀνὴρ κάλλιστος ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν τότε Ἑλλήνων, τῶν μόνον αὐτέων Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. ὃς ἐπειδὴ ἐσφαγιάζετο Παυσανίης, κατήμενος ἐν τῇ τάξει, ἐπερωμαπίδα ἐξδύματι τὰ πλευρά. καὶ δὴ, οἱ μὲν, ἐμάχοντο. ὅσῳ δ' ἀνειλωτέες μᾶλλον, ἐδόκεον ἀνάτατέ τε, καὶ ἐλεγε πρὸς Λεωνίδην, ὦ ἄνδρα πλατυτάτε, οὐ μέλει οἱ ὅτι περὶ Ἑλλάδος ἀρθήσεται, ἀλλ' ὅτι ἀκέχρησαι τῇ χθρῇ, καὶ ὅτι ὀλίγῃ ὀδῷ οἱ ἀριθμέες μοῦνον ἔργον ἑωυτοῦ ἄξιον πρόθυμον ἀπεργάσασθαι. Ἀθηναίων δὲ λέγεται ξυλοκοπήσαι Σωφάνης ὁ Εὐτυχίδεω, ἐκ δήμου Δεκελῆθεν. Δεκελέων δὲ, τῶν ποτε ἐργασαμένων ἔργον χρήσιμον ἐς τὸν πάντα χρόνον, ὡς αὖ καὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι, ὡς γὰρ δὴ τοπάλαι κατὰ Ἐλφῆς κομιδῇ Τυνδαρίδαι ἐσέβαλον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν σὺν στρατοῦ πλήθεϊ, καὶ αἰτήσαντες σφέων δήμους, οὐκ εἰδότων ἵνα ἐστὶ ἡ Ἐλφῆ τότε λέγουσι καὶ οὗτοι Δεκελεῆς. οἱ δὲ, αὐτῶν Δεκελέων ἀχθομένων τε τῇ θεῷ ὑβρει, καὶ δειμαίνοντες πρὸ πάσης τῆς Ἀθηναίων χώρης, ἐξηγησάμενοι σφι τὸ τῶν πεζῶν, κατηγήσαντο ὧν τὰς Ἀφίδνας, τὰς δὴ Τιτακὸς ἐὼν αὐτόχθων, κατεπόδισε τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖσι δὲ Δεκελεῦσι ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου ἐν Σπάρτῃ, ἀτελείη τε καὶ προεδρίη ἐστὶ λελειμμένη ἐς τόδε ἀεὶ ἐπὶ ἐοῦσα οὕτω, ὥστε καὶ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ὕστερον πολλοῖσι ἔτεσι χοῦν γενόμενον, Ἀθηναίοισί τε καὶ Πελοποννησίοισι, σινομένων τὴν ἄλλην Ἀττικὴν Λακεδαιμονίων, Δεκελεῆς ἀπέχεσθαι. τοῦτο τὸ δήμου ἐὼν ὁ Σωφάνης, καὶ ἀριστεύσας τότε Ἀθηναίων, ἀλεξους λόγους λεγομένους ἔχει. τὸν μὲν, ὡς ἐκ τοῦ ζωστῆρος τοῦ θώρηκος ἐφόρεε χαλκέην ἄλυσιν πεπαλμένην ἄγκυραν σιδηρέην. τὴν, ὅκως τελάσσει ἀπικνέοιτο τοῖσι πολεμίοισι βαλέσκεσθαι, ἵνα δὴ μὴ μιν οἱ πολέμιοι ἐκπίπτοντα ἐκ τῆς τάξιος, μετακινῆσαι μὴ δυνάσαιντο. γινομένης δὲ φυγῆς τῶν ἀντίων, σπασθέντα τὴν ἄγκυραν ἀναλαβόντα, οὕτω δίωκειν. οὗτος μὲν οὕτω λέγεται. ὁ δ' ἕτερος τῶν λόγων, τοῦ προτέρου λεχθέντος ἀμφισβητέων, λέγεται ὡς ἐπ' ἀσπίδος ἀεὶ πεπαθεούσης, καὶ οὐδαμᾶ ἀτρεμιζούσης, ἐφορέε ἄγκυραν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ θώρηκος σιδηρέην σιδηρέιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος Σωφάνεϊ λαμπρὸν ἔργον ἐξεργασμένον. ὅτε γὰρ ἐπὶ Ἀθηναίων Αἰγιναῖοι, Εὐρυβάτῃ τὸν ἀρχεῖον ἄνδρα ὑπερτάθεντα ἐκ πολλῆς ἐφόνευσε. αὐτὸν δὲ Σωφάνεα χρόνου ὕστερον τούτου, κατέλαβε ἄνδρα γυμνὸν ἀγαθὸν, Ἀθηναίων στρατηγέοντα ἅμα Λεάγρῳ τοῦ Γλαύκωνος, ἀρθανεῖν ὑπὸ Ἡιονέων ἐν Δάτῳ, πρὸς τῶν μετάλλων τῶν χρυσέων μαχεόμενον. ὡς ἦ τοῖσι Ἕλλησι ἐν Πλαταιῇσι κατέστρωτο οἱ βάρ-

occidunt Persæ.

quæ pugnata ex altera parte.

quæ Athenis pugnata

optimè ex Atheniensibus Sophanes pugnat.

Mulier Co-fugitiva Persæ. Græcos

βαροι, ἠνθαῦτά σφι ἐπῆλθε γυνὴ αὐτόμολος. ἡ ἐπειδὴ ἔμαθε ἀπολωλότας τοὺς Πέρσας, καὶ νικῶντας τοὺς Ἕλληνας, ἐοῦσα παλλακὴ Φαραυσάτεω τοῦ Τεάσιος, ἀνδρὸς Πέρσεω, κοσμησαμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ, καὶ ἀμφιπόλοισι, καὶ ἐδομένη τῇ καλλιστῃ ἐκ τῆς παρεούσης, καταβᾶσα ἐκ τῆς ἁρμαμάξης, ἐχώρεε ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἐν τῇσι φονῇσι ἐόντας. ὁρῶσα δὲ πάντα ἐκεῖνα διεφθαρμένα Παυσανίλῃ, πρότερόν τε τὸ οὔνομα ἐξεπιστᾶμένη, καὶ τὴν πάτρην, ὥστε πολλάκις ἀκούσασα, ἔγνω τε δὴ Παυσανίλην. καὶ λαβομένη τῆς γουνάτων, ἔλεγε τάδε. Ω Βασιλεῦ Σπάρτης, λῦσαί με τῶν ἱκετέων ἀχμαλώτου δουλοσύνης. σὺ γὰρ καὶ ἐς τόδε ὤνησας ῥύσιε, ἀπολέσας τοὺς, οὔτε δαιμόνων, οὔτε θεῶν ὅπιν ἐχοντας. εἰμὶ δὲ γένος μὲν, λώιον. θυγάτηρ Ηγησιδίεω τοῦ Ἀντηγόρεω. βίῃ δέ με λαβὼν ἐν Κῷ ἔχε ὁ Πέρσης. ὁ δὲ, ἀμείβεται τοῖσδε. Γύναι, θάρσει. καὶ ὡς ἱκέτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς τούτῳ τυγχάνεις ἀληθέα λέγουσα, καὶ εἶ θυγάτηρ Ηγησιδίεω τοῦ λώου, ὃς ἐμοὶ ξεῖνος μάλιστα τυγχάνει ἐὼν τῶν πρὸς ἐκείνους τοὺς χώρους οἰκεομένων. ταῦτα δὲ εἰπὰς, πρότερα μὲν ἐπέτρεψε τῶν ἑφόρων τοῖσι βουλεύσι. ὕστερον δὲ, ἀπέπεμψε ἐς Αἴγιναν, ἐς τὴν αὐτὴ ἤθελε ἀπικέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀπιξιν ἡ γυναικὸς, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἀπίκοντο Μαντινέῃσι ἐπεξεργασμένοισι. μαθόντες δὲ ὅτι ὕστεροι ἦκουσι ἡ συμβολῆς, συμφορῇσι ἐποιεῦντο μεγάλῃσι, ἄξιοί τε ἔφασαν εἶναι σφέας ζημιῶσαι. τωυτάνομοι δὲ τοῦτο Μήδοισι τοῦ μετὰ Ἀρταβάζου φεύγοντας, κύπτους ἐδίωκον μέχρι Θεσσαλίης. Λακεδαιμόνιοι δέ, ὡς ἐῶν φεύγοντας διώκειν. οἱ δὲ, ἀναχωρήσαντες ἐς τὴν ἑωυτῶν, τοῦ ἡγεμόνας ἡ Σπαρτιῆς ἐδίωξαν ἐκ τῆς γῆς, μετὰ δὲ Μαντινέας ἦκον Ηλεῖοι. καὶ ὡσάντως οἱ Ηλεῖοι τοῖσι Μαντινεῦσι, συμφορὴν ποιησάμενοι, ἀπαλλάσσοντο. ἀπελθόντος δὲ τοῦ ἔτεος, τοῦ ἡγεμόνας ἐδίωξαν. τὰ κατὰ Μαντινέας μὲν, καὶ Ηλείους, τοσαῦτα. ἐν δὲ Πλαταιῇσι ἐν τῇ Σπαρτιήτεω τῇ Αἰγινητέων, τῷ Λάμπωνι ὁ Πύθεω Αἰγινητέων τὰ πρῶτα φέρων. ὃς αὐτοσιώτατον λόγον ἔχω, ἐόντα πρὸς Παυσανίλην. ἀπικόμενος δὲ σπουδῇ, ἔλεγε τάδε. Ω παῖ Κλεομβρότου, ἔργον ἤργασαί τι ὑπερφυές, μεγαθός τε, καὶ κάλλος. ἰσά τοι θεὸς παρέδωκε ξυστέμενον τῶν Ελλάδα, ἐλεύθερα κατὰ ἥδεα μέγιστον Ελλήνων, τῶν, ἡμεῖς ἴδμεν. σὺ δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν πύκτοισι ποίκισον, ὅκως λόγος τέ σε ἔχῃ ἐπὶ μέζωι, ἰσά περ ὕστερον φυλάσσοντα τῶν Βαρβάρων μὴ ὑπερέχειν ἔργα ἀτάσθαλα ποιέοντα ἐς τοὺς Ελλῆνας. Λεωνίδεω γὰρ ἀρθέντος ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδονίῳ τε καὶ Ξέρξῃ ἀρτᾶμόντος τὴν κεφαλὴν, αὐτεσάνρωσαν. τοῦτο, σὺ τὴν ὁμοίην ἀρετὴν ἐπάνεσον ἔξω, πρῶτα μὲν ὑπὸ τῶν Σπαρτιητέων πάντων. ἔπειτα δὲ, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων Ελλήνων. Μαρδόνιον γὰρ αὐασκελοπίσας, τετιμώρησαι ἐς πάντρων τὸν σὸν Λεωνίδεω. ὁ μὲν, σοὶ οἰκήιον χαρίζεσθαι, ἔλεγε τάδε. ὅσ' αὖ τα μείβεται τοῖσδε.

Ω ξεῖνε Αἰγινῆτα, τὸ μὲν δύνασθαί τε, καὶ παρορᾶν, ἄγαμαι σοῦ. γνώμης μέντοι ἡμάρτηκας χρηστῆς. ἐξάρας γάρ με ὕψου, καὶ τῷ πάσσαλῳ, καὶ τὸ ἔργον, ἐς τὸ μηδὲν κατέβαλες, παραινέων νεκρῷ λυμαίνεσθαι, καὶ ἢν ταῦτα ποιέω, φὰς ἄμεινόν με ἀκούσεσθαι. τὰ πρέπει μᾶλλον βαρβάροισι ποιέειν, ἢπερ Ελλησι. ἐμὲ δὲ ἐκείνοισι ἐπιφθονέοντα. ἐγὼ δ' ὧν τούτου εἵνεκα μήτε Αἰγινήτῃσι ἄλλοισι, μήτε τοῖσι ταῦτα φρονέουσι. ἀρχὰς δέ μοι Σπαρτιήτῃσι ἀρέσκοντα. ἀρχὰς δὲ μοι Σπαρτιήτῃσι ἀρεσκόμενον, ὅσια μὲν ποιέειν, ὅσια δὲ καὶ λέγειν. Λεωνίδην δὲ ἴσμεν, μεγάλως τετιμωρημένον, ψυχῆσί τε τῶνδε ἀναριθμήτοισι τετιμηκότα αὐτός τε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι τελευτήσαντες. σὺ μέντοι ἐπ' ἐχων λόγον τοιόνδε, μήτε προσέλθῃς ἐμοί γε, μήτε συμβουλεύῃς. χαίρειν τε ἴδοι, ἐὼν ἀπαθής. ὁ μὲν, τοῦτα ἀκούσας, ἀπαλλάσσετο. Παυσανίης δὲ λίθευγμα ποιησάμενον μηδένα ἀπιέναι ἡ λιθῆς, συνωμόζειν ἐκέλευε τοὺς εἵλωτας τὰ χρήματα. οἱ δὲ, ἀνὰ τὸ στρατόπεδον σκιδνάμενοι, εὕρισκον σκιλωτὰς κατεσκευασμένας χρυσῷ, καὶ ἀργύρῳ, λινέας τε ὠμοχρύσους, καὶ ἐπαργύρους. ληκυθίδάς τε χρυσέους, καὶ φιάλας τε, καὶ ἄλλα ἐκπώματα, στάκνους τε ἐπ' ἀμαξέων εὑρίσκον, ἐν τοῖσι λέβητάς τε φαίνοντο χρύσοί τε, καὶ ἀργύρεοι. ἀπό τε τῶν νεμεηίων νεκρῶν ἐσκύλευον ψέλιά τε, καὶ στρεπτοὺς, καὶ οὐκ ἀκινάκας, ἐόντας χρυσέους, ἐπεὶ ἐσθῆτός γε ποικίλης λόγος ἐγίνετο οὐδείς. ἐνθαῦτα πολλὰ μὲν κλέπτοντες, ἐπώλεον πρὸς τοὺς Αἰγινήτας οἱ εἵλωτες. πολλὰ δὲ καὶ ἀπεσίκνυσαν, ὅσα αὐτέων οὐκ οἷά τε ἦν κρύψαι. ὥστε Αἰγινήτῃσι οἱ μεγάλοι πλοῦτοι ἀρχὴν ἐνθαῦτα ἐγένοντο. οἱ γὰρ χρυσὸν ἅτε ἐόντα χαλκὸν ἐώνεον. συμφορήσαν-

φορήσαντες δὲ τὰ χρήματα, καὶ διελόντες τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ, ἀπ' ἧς ὁ τρίπους ὁ χρύσεος ἀνέστηκε, ὁ ὧν τῷ τριηκοντούτεϊ ὄφιος τῷ χαλκέου ἐπωνέως ἄγχιστα τοῦ βωμοῦ, καὶ τῷ ἐν Ολυμπίῃ θεῷ ἐξελόντος, ἀπ' ἧς διακόσιηχυς χάλκεος Δία ἀνέθηκαν, καὶ τῷ ἐν Ἰσθμῷ θεῷ, ἀπ' ἧς ἑπτάπηχυς χάλκεος Ποσειδέων ἐξεγγύς, τοῦτα ἐξελόντες, τὰ λοιπὰ διεμερίσαντο, καὶ ἔλαβον ἕκαστοι, ὅσῳ, ἄξιοι ἦσαν, καὶ τὰς παλλακὰς τῶν Περσέων, καὶ τὸν χρυσὸν, καὶ τὸν ἀργυρον, καὶ ἄλλα χρήματά τε, καὶ ὑποζύγια. ὅσα μέν νυν ἐξαίρετα τοῖσι ἀριστεύσασι αὐτέων ἐν Πλαταιῇσι ἐδόθη, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν. δοκέω δ' ἔγωγε καὶ τούτοισι δοθῆναι. Παυσανίῃ δὲ πάντα δίκαια ἐξαιρέθη τε, καὶ ἐδόθη. γυναῖκάς, ἵππους, τάλαντα. κάμηλοι. ὡς δὲ αὖτως, καὶ τἆλλα χρήματα. λέγεται δὲ καὶ τάδε ἐν τῷδε, ὡς Ξέρξης φεύγων ἐκ τῆς Ελλάδος, Μαρδονίῳ τὴν κατασκευὴν καταλίποι τὴν ἑωυτοῦ. Παυσανίην ὦν ὁρέοντα τὴν Μαρδονίου κατασκευὴν χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ καὶ παραπετάσμασι ποικίλοισι κατεσκευασμένην, ἀνελοῦσαι κελεύσαι τοὺς τε ἀρτοκόπους, καὶ τοὺς ὀψοποιοὺς κατὰ ταυτὰ, καθὼς Μαρδονίῳ δεῖπνον παρασκευάζειν. ὡς δὲ ἀνελούμενοι οὗτοι ἐποίεύν τε ταῦτα, ἐνθαῦτα τὸν Παυσανίην ἰδόντα λιτνας τε χρυσέας, καὶ ἀργυρέας, καὶ παρασκευὴν μεγαλοπρεπέα τοῦ δείπνου, ἐκπλαγέντα τὰ παρεκείμενα ἀγαθὰ, κελεῦσαι ὧδε γελάσαντα τοὺς ἑωυτοῦ δικαίους παρασκευάσαι λακωνικὸν δεῖπνον. ὡς δὲ ἡ θοίνης ποιηθείσης ἀμφοτέρης πολλὸν τὸ μέσον, τὸν Παυσανίην γελάσαντα, μεταπέμψασθαι τοὺς Ελληνων τοὺς στρατηγούς. συνελθόντων δὲ τούτων, εἰπεῖν τὸν Παυσανίην δεικνύντα ἐς ἑκατέρην τὴν παρασκευὴν. Ανδρες Ελληνες, τῶνδε εἵνεκα ἐγὼ ὑμέας συνήγαγον, βουλόμενος ὑμῖν τήνδε τοῦ Μήδων βασιλέος ἀφροσύνην δεῖξαι. ὃς τοιῶνδε διαιταν ἔχων, ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω ὀλιζοπρὴν ἔχοντας ἀπαρασκεύους. τοῦτα μὲν Παυσανίην λέγεται εἰπεῖν πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ελλήνων. ὕστερον μέντοι χρόνῳ μετὰ ταῦτα καὶ τῶν Πλαταιέων εὑρον συχνοὶ θήκας χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων. ἐφάνη δὲ καὶ τόδε ὕστερον ὧδε τούτῳ τῶν νεκρῶν πρὸς φιλοφρόνως τὰς σάρκας. σωφρονέοντα γὰρ τὰ ὀστέα οἱ Πλαταιέες ἐς ἄλλα χῶρον, εὑρέθη λεφαλῆ οὐκ ἔχουσα βραφὴν οὐδεμίην, ἀλλὰ ἐξ ἑνὸς ἐοῦσα ὀστέου. ἐφάνη δὲ καὶ γνάθων, καὶ τὸ ἐπάνω ἡ γναθου, ἓν ἔχουσα ὀδόντας μουνοφυεῖς, ἐξ ἑνὸς ὀστέου πάντας τοῦ τε ὀδόντας, καὶ τοῦ γομφίους. καὶ τἄλλα ὅσῳ μὲν ἀνθρώπων, τὸ ἀπρεκὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν. πολλοὺς δὲ τινας ἤδη καὶ πανοπλίας ἀνοῦσα θάψαι Μαρδόνιον, καὶ σῶρα μεγάλα οἷά λαβόντας πλουσίους παρὰ Αρτόνπους ἤκουσα θάψαι Μαρδόνιον, καὶ σῶρα μεγάλα οἷά λαβόντας πλουσίους παρὰ Αρτέντεω τοῦ Μαρδονίου παιδὸς ἐξ ἀδοῦ. τὸ ἔργον. ὅστις μὲν τοι τῶν αὐτέων ὁ ἐπελόμενός τε, καὶ θάψας τὸν νεκρὸν τὸν Μαρδονίου, σαφὲς μοι ἀπρεκέως οὐκ ἔχει δὲ τινα φάτιν καὶ Διονυσοφάνης, ἀνὴρ Ἐφέσιος θάψαι Μαρδόνιον. ἀλλ' ὁ μὲν, τρόπῳ τοιούτῳ ἐτάφη. οἱ δὲ Ελληνες ὡς ἐν Πλαταιῇσι τὴν λείψιν διέλοντο, ἔθαπτον ἑωυτῶν χωρὶς ἕκαστοι. Λακεδαιμόνιοι μὲν, τριξὰς ἐποιήσαντο θήκας. ἐνθα μὲν αὐτῶν ἱρέας ἔθαψαν, τῶν, καὶ Ποσειδώνιος, ἦν Αμομφάρετος ἔσαν, καὶ Φιλοκύων τε, καὶ Καλλικράτης. ἐν μὲν δὴ ἐνὶ τῶν τάφων ἔσαν οἱ ἱρεῖοι. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ, οἱ ἄλλοι Σπαρτιῆται. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, οἱ εἵλωτοι. οὗτοι μὲν οὕτω ἔθαπτον. Τεγεῆται δὲ χωρὶς, πάντας ἔθαψαν ἀλέας. καὶ Αθηναίοισι οὐκ ἑωυτῶν ὁμοῦ, καὶ Μεγαρεῦσί τε, καὶ Φλιάσιοισι οὐκ ὑπὸ ἓν ἵππου σταφαρώντας. τούτων μὲν δὴ πάντων, πλήθεος ἐγένοντο οἱ τάφοι. τῶν δὲ ἄλλων, ὅσοι μὴ φαίνοντο ἐν Πλαταιῇσι ἐόντες τάφοι, τούτους δὴ ὡς ἐρὼ θωυμάσαι ἐπαχθομένους τῇ ἀπεσοῖ ἡ μάχης, ἑνὸς χώματος χῶσαι κοινὰ, τὰ ὧν ἐγνωμένων εἵνεκα ἀνθρώπων. ἐπεὶ καὶ Αἰγινητέων δεῖ καλεόμενον τάφον. ἐμοὶ, ἐγὼ ἀκούω καὶ δεκαέτεσι ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐληθότων Αἰγινητέων, χῶσαι Κλεανδρίδην τὸν Αὐτοδίκου, ἄνδρα πλαταιέα, πρόξενον ἐόντα ἑωυτῶν. ὡς δ' ἀρα ἔθαψαν τοῦ νεκροὺς οἱ Πλαταιῆς, αὐτίκα βαλόμενοι σφι ἐδόκεε στρατεύεσθαι ὧδε τὰς Θήβας, καὶ ἀξιώσειν αὐτέων τοῦ μηδίσαντας. ἐν πρώτοισι δὲ αὐτέων, Τιμηγενίδην, καὶ Ἀνδαγόρην. οἱ ἀρχηγέτ' ἀνὰ πρώτους ἔσαν. ἢν δὲ μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀπανίστασθαι ἀπὸ τῆς πόλιος πρότερον ἢ ἀξέλωσι. ὡς δὲ σφι ταῦτα ἐδόξεε, ἅτω δὴ ἐνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικόμενοι, ἐπολιόρκεον Θηβαίους, ἐλεύσοντες ἐκδιδόναι σφέας ἀνδρας. ὁ βαλόμενος δὲ τῶν Θηβαίων ἐκδιδόναι, τήν τε γῆν αὐ-

Græci suos sepeliunt

Thebis bellum inferunt

τέων ἐπαμυνον, καὶ πᾶς σύμβαλλον πῶς τὸ τεῖχος. καὶ ὁ γὰρ ἐπάνοδος συνόμνυοι, εἰ ποτε ἡμέρη
ἔλεξε τοῖσι Θηβαίοισι Τιμηγενίδης τάδε. Ἄνδρες Θηβαῖοι, ἐπείσθητε ὅτω δ' ἐβούλοντο τοῖσι
Ἕλλησι μὴ πρότερον ἀπαναστῆναι πολιορκέοντας, πρὶν ἢ ἀχέλωϊ Θήβας, ἢ ἡμέας αὐτοῖσι πα
ραδοῦτε, νῦν ὦν ἡμέων εἵνεκα γῆ ἡ Βοιωτίη πλέω μὴ ἀνατλήσῃ. ἀλλ' εἰ μὲν χρημάτων χρήζον
τες, πρόχρημα ἡμέας ἀχαιτέοντα, χρήματά σφι δώσομεν ἐκ τοῦ κοινοῦ. σὺν γὰρ τῷ κοινῷ καὶ
ἐμπολισαμεν, οὐ δὴ μοῦνοι ἡμέων. εἰ δὲ ἡμέων ἀληθέως δεόμενοι πολιορκέοσι, ἡμεῖς ἡμέας ἐων
τῶν ἐς ἀντιλογίην παρεξόμεν, κάρτα τε ἔδοξε εὖ λέγειν, καὶ ἐς καιρόν. αὐτίκα τε ἐπεκηρυ
κεύοντο πρὸς Γαυσανίην οἱ Θηβαῖοι, θέλοντες ἐκδιδόναι σφέων ἄνδρας. ὡς δὲ ὁμολόγησαν ταῦ
τοῦσι, Ἀθηναῖος μὲν ἐκδιδόασι ἐκ τοῦ ἄστεος. παῖδας δὲ αὐτῶν ἀπαχθέντας, Παυσανίης
ἀπέλυσε ἀπὸ τίνος, φὰς τοῦ μηδισμοῦ παῖδας δέειν μετασχεῖν. οὓς δὲ ἄλλους ἄνδρας, οὐκ, 10
ἀχέοντο οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν, ἐνδίκων αἰτιλογίης τε γενησομένης, καὶ δίκη χρήσασι ἐπεπείθεσαν δίω
θέειν. ὁ δέ, ὡς παρέλαβε, αὐτίκα τοῦτο ἐποιέετο, ἀπὸ στρατιῆς τοὺς συμμάχους ἄπασαν ἀπῆ
κε. καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον, διέφθειρε. ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θήβῃσι γενόμε
να. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκεω φεύγων ἐκ Πλαταιέων, καὶ δίκη πρόσω ἐγίνετο. ἀπικόμενος δὲ
μὲν οἱ Θεσσαλοὶ παρὰ σφέας, ἐπέστε ξείνια ἐκάλεον, καὶ ἀνηρώτεον πόδι ἡ στρατιὴ ἡ ἄλλη,
ὀδὲν ὧδε ἀπίκοιτο τῶν ἐν Πλαταιῇσι γενομένων. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος γνοὺς ὅτι εἰθέλοι σφι πᾶ
σαν τὴν ἀληθείην τῶν ἀγώνων εἰπεῖν, αὐτός τε διενθυδύσει ἀπελέεσθαι, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν στρα
τός. ὡμήνεε δὲ γάρ οἱ πάντα πιὰ οἴεσθαι ὡυθανόμενον τὰ γενόμενα. τοῦτα ἐκλογιζόμενος,
ἔστε πρὸς οὓς Φωκέας ἀπηγόρδυε ὀδέν, πρός τε τοὺς Θεσσαλοὺς ἔλεγε τάδε. Ἐγὼ μὲν ὦ ἄνδρες
Θεσσαλοί, ὡς ὁρᾶτε, ἐπείγομαί τε ἤδη τὴν ταχίστην ἐλθεῖν ἐς Θρῄκην. καὶ τοι δὴν ἔχω πεμ
φθεὶς κατά τι πρῆγμα ἐκ τῆς στρατιῆς μετὰ τοῦδε. αὐτὸς ἢ ὑμῖν Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς αὐ 20
τοῦ, ὅσος περ πρόσθε μὲν ἐλάνυον, πᾶσι δυκιμώτατος ὅδε. οὗτον ξεινίζετε, καὶ εὖ ποιοῦντες φαίνεσθε. ὁ
γὰρ ἡμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιοῦσι, μετεμελήσει. ταῦτα δὲ εἶπας, ἀπέλαυνε παρὰ τὴν στρα
τιὴν διὰ Θεσσαλίης τε καὶ Μακεδονίης ἰθὺ τῆς Θρῄκης, ὡς ἀληθέως ἐπειγόμενος, καὶ τὴν μεσό
γαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ. καὶ ἀπικνέετο ἐς Βυζάντιον, καταλιπὼν τὴν στρατιὴν τὴν ἑωυτοῦ συχνὸς ὑ
πὸ Θρῃκῶν τε κατακοπτόντας κατ' ὁδὸν, καὶ λιμῷ συτέοντας, καὶ καμάτῳ. ἐκ Βυζαντίου δὲ διέ
βη πλοίοισι. αὐτὸς μὲν ὕτω ἀπῃρόσησε ἐς τὴν Ἀσίην. τὴν δὲ αὐτῆς ἡμέρης, τῆς περ ἐν Πλαταιῇσι
τὸ τρῶμα ἐγένετο, συνεκήρυσε χρυσέῃ καὶ ἐν Μυκάλῃ τῇ Ἰωνίης. ἐπείσθη γὰρ ἐν τῇ Δήλῳ ἐκ
τέαται οἱ Ἕλληνες, οἱ ἐν τῇσι νήυσι ἅμα Λευτυχίδῃ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀπικόμενοι, πλέον σφι
ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου, Λάμπωνά τε Θρασυκλέος, καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχεστράτεω, καὶ Ἡγησίστρατος
Ἀρισταγόρεω, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμίων λάθρῃ τοῦ τε Γοργέω, καὶ τοῦ τυράννου Θεομήστορος τοῦ 30
Ἀνδροδάμαντος, ἐὸν, κατέσησαν Σάμου τύραννον οἱ Πέρσαι. ἐπελθόντων δὲ σφέων ὦν τοῦτο
στρατηγὸς, ἔλεγε Ἡγησίστρατος πολλὰ, καὶ παντοῖα. ὡς ἢν μοῦνον ἰδίωνται αὐτὸν οἱ Ἴωνες, ἀπ
ίσονται ἀπὸ Γοργέω, καὶ ὡς οἱ Βάρβαροι ὀκ ὑπομενέουσι. ἢν δὲ καὶ ἀπὸ ὑπομείνωσι, ὀκ ἐπέ
ρξειν ἄρξιν τοιαύτην εὑρεῖν αὖ αὐτούς. θεός τε κοινὸς ἀνακαλέων, προέτρεπε αὐτὸν ῥύσασθαι
ἄνδρας Ἕλληνας ἐκ δουλοσύνης, καὶ ἀπαμῦναι τὸν Βάρβαρον. δυπετές τε αὐτοῖσι ἔφη ταῦτα
γίνεσθαι. τάς τε γὰρ νῆας αὐτέων κακῶς πλέειν, καὶ ὀκ ἀξιομάχους εἶναι σφίσι, αὐτοί τε εἴ
τι ὑποπτεύουσι μὴ δόλῳ αὐτὸν προάγειν, ὧν τῆσι νήυσι ἕτοιμοι εἶναι τοῖσι ἐκείνων ἀγῶνα ἀ
γωνίζεσθαι. ὁ δὲ, ὡς ταῦτα ἤκουσε, ἐπαρθεὶς τῷ τε συμμάχῳ ἅπασαν ἀπῆ
κε. καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον, διέφθειρε. ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θήβῃσι γενόμε
να. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκεω φεύγων ἐκ Πλαταιέων, καὶ δίκη πρόσω ἐγίνετο. ἐπείτε δὲ
μὲν οἱ Θεσσαλοὶ παρὰ σφέας, ἐπέστε ξείνια ἐκάλεον, καὶ ἀνηρώτεον πόδι ἡ στρατιὴ ἡ ἄλλη,
ὀδὲν ὧδε ἀπίκοιτο τῶν ἐν Πλαταιῇσι γενομένων. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος γνοὺς ὅτι εἰθέλοι σφι πᾶ
σαν τὴν ἀληθείην τῶν ἀγώνων εἰπεῖν, αὐτός τε διενθυδύσει ἀπελέεσθαι, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν στρα
τός. ὡμήνεε δὲ γάρ οἱ πάντα πιὰ οἴεσθαι ὡυθανόμενον τὰ γενόμενα. τοῦτα ἐκλογιζόμενος,
ἔστε πρὸς οὓς Φωκέας ἀπηγόρδυε ὀδέν, πρός τε τοὺς Θεσσαλοὺς ἔλεγε τάδε. Ἐγὼ μὲν ὦ ἄνδρες
Θεσσαλοί, ὡς ὁρᾶτε, ἐπείγομαί τε ἤδη τὴν ταχίστην ἐλθεῖν ἐς Θρῄκην. καὶ τοι δὴν ἔχω πεμ
φθεὶς κατά τι πρῆγμα ἐκ τῆς στρατιῆς μετὰ τοῦδε. αὐτὸς ἢ ὑμῖν Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς αὐ 20
τοῦ, ὅσος περ πρόσθε μὲν ἐλάνυον, πᾶσι δυκιμώτατος ὅδε. οὗτον ξεινίζετε, καὶ εὖ ποιοῦντες φαίνεσθε. ὁ
γὰρ ἡμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιοῦσι, μετεμελήσει. ταῦτα δὲ εἶπας, ἀπέλαυνε παρὰ τὴν στρα
τιὴν διὰ Θεσσαλίης τε καὶ Μακεδονίης ἰθὺ τῆς Θρῄκης, ὡς ἀληθέως ἐπειγόμενος, καὶ τὴν μεσό
γαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ. καὶ ἀπικνέετο ἐς Βυζάντιον, καταλιπὼν τὴν στρατιὴν τὴν ἑωυτοῦ συχνὸς ὑ
πὸ Θρῃκῶν τε κατακοπτόντας κατ' ὁδὸν, καὶ λιμῷ συτέοντας, καὶ καμάτῳ. ἐκ Βυζαντίου δὲ διέ
βη πλοίοισι. αὐτὸς μὲν ὕτω ἀπῃρόσησε ἐς τὴν Ἀσίην. τὴν δὲ αὐτῆς ἡμέρης, τῆς περ ἐν Πλαταιῇσι
τὸ τρῶμα ἐγένετο, συνεκήρυσε χρυσέῃ καὶ ἐν Μυκάλῃ τῇ Ἰωνίης. ἐπείσθη γὰρ ἐν τῇ Δήλῳ ἐκ
τέαται οἱ Ἕλληνες, οἱ ἐν τῇσι νήυσι ἅμα Λευτυχίδῃ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀπικόμενοι, πλέον σφι
ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου, Λάμπωνά τε Θρασυκλέος, καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχεστράτεω, καὶ Ἡγησίστρατος
Ἀρισταγόρεω, πεμφθέντες ὑπὸ Σαμίων λάθρῃ τοῦ τε Γοργέω, καὶ τοῦ τυράννου Θεομήστορος τοῦ 30
Ἀνδροδάμαντος, ἐὸν, κατέσησαν Σάμου τύραννον οἱ Πέρσαι. ἐπελθόντων δὲ σφέων ὦν τοῦτο
στρατηγὸς, ἔλεγε Ἡγησίστρατος πολλὰ, καὶ παντοῖα. ὡς ἢν μοῦνον ἰδίωνται αὐτὸν οἱ Ἴωνες, ἀπ
ίσονται ἀπὸ Γοργέω, καὶ ὡς οἱ Βάρβαροι ὀκ ὑπομενέουσι. ἢν δὲ καὶ ἀπὸ ὑπομείνωσι, ὀκ ἐπέ
ρξειν ἄρξιν τοιαύτην εὑρεῖν αὖ αὐτούς. θεός τε κοινὸς ἀνακαλέων, προέτρεπε αὐτὸν ῥύσασθαι
ἄνδρας Ἕλληνας ἐκ δουλοσύνης, καὶ ἀπαμῦναι τὸν Βάρβαρον. δυπετές τε αὐτοῖσι ἔφη ταῦτα
γίνεσθαι. τάς τε γὰρ νῆας αὐτέων κακῶς πλέειν, καὶ ὀκ ἀξιομάχους εἶναι σφίσι, αὐτοί τε εἴ
τι ὑποπτεύουσι μὴ δόλῳ αὐτὸν προάγειν, ὧν τῆσι νήυσι ἕτοιμοι εἶναι τοῖσι ἐκείνων ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι. ὁ δὲ, ὡς ταῦτα ἤκουσε, ἐπαρθεὶς τῷ τε συμμάχῳ ἅπασαν ἀπῆ

Artabazus pro effugit.

Lacedæmonii cum classe

Samiis pertentibus

cum Lacedæmonii Delphos Eunuchi

ἐλαβε Εὐήνιον πρῆγμα ποιήσαι. ἔσι γὰρ τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ, ἱρὰ ἡλίου πρόβατα. τὰ, τὰς ἡ Eunici accidit
ἡμέρας βόσκεται παρὰ ποταμόν. ὃς ἐκ Λάκμωνος ὄρεος ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θά
λασσαν, παρὰ Ὡρικον λιμένα. τὰς δὲ νύκτας ἀφαιρεμένοι ἄνδρες, οἱ πλούτῳ τε καὶ γένεϊ δο
κιμώτατοι τῶν ἀστῶν, ὅσοι φυλάσσουσι γνώμονα ἑκαστος. πολὺ πολλὸ γὰρ δὴ ποιεῦνται Ἀπολ
λωνιῆται τὰ πρόβατα ταῦτα ἐκ θεοπροπίου τινός. ἐν δὲ αὐτῷ αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλιος
ἑκάς. ἐνθα δὴ τότε ὁ Εὐήνιος οὗτος ἀφαιρεμένου ἐφύλασσε. λαβὶ κοτε αὐτὸ κατακοιμήσαν
τος τῶν φυλάκων, παρελθόντες λύκοι ἐς τὸν αὐτρον, διέφθειραν τῶν προβάτων ὡς ἑξήκον
τα. ὁ δὲ, ὡς ἐπῆκε, εἶχε σιγῇ, μὴ ἔφραζε ὀδενί, ἐν νόῳ ἔχων αὐτὰ κατασήσειν ἄλλα πριάμενος.
καὶ ὁ γὰρ ἔλαθε οὐκ Ἀπολλωνιήτας ταῦτα ἐργόμενα. ἀλλ' ὡς ἐπύθοντο, ὑπαγαγόντες μιν ἐς
τὸ δικαστήριον, κατέκειναν ὡς τῶν φυλάκων κατακοιμήσαντα, ἐν ὄψιος σφι ἐγένετο. ἐπείτε
δὲ τὸν Εὐήνιον ἐζητέυφλωσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα οὔτε πρόβατά σφι ἐπῆκτο, οὔτε γῆ ἔφε
ρε ὁμοίως καρπόν. πρόφαντα δέ σφι ἐγένετο Δωδώνη, καὶ ἐν Δελφοῖσι ἐγίνετο. ἐπείτε ἐπερώ
τεον οὖν προφήτας τὸ ἄποπον τοῦ παρεόντος κακοῦ, οἱ δὲ, αὐτοῖσι ἔφραζον, ὅτι ἀδίκως τὸν φύ
λακον τῶν ἱερῶν προβάτων Εὐήνιον ἐν ὄψι ἐσέρησαν. αὐτοὶ γὰρ ἐπορμῆσαι σφέων λύκους. οὐ is expiandi
πρότερόν τε πάσεσθαι τιμωρεόντους ἐκείνῳ, πρὶν ἢ δίκας δῶσι, τῷ, ἐποίησαν, τοιάτας, τάς
αὐ αὐτὸς ἕλητα, καὶ δικαιοῦ. τοιούτῳ δὲ τελεομένῳ, αὐτοὶ δώσειν Εὐηνίῳ δόσιν ποιά
τινα, τοῦ, πολλούς μιν μακαρεῖν αὐθρώπων ἔχοντα. τὰ μὲν χρηστήρια ταῦτά σφι ἐχρήσθη.
οἱ δὲ Ἀπολλωνιῆται, ἀποβρήτα ποιησάμενοι, προέθεσαν τῷ ἀστεῳ αὐδρὶ ἀραρῆσαι. οἱ δὲ
σφι διεπρήξαν ὧδε. κατημένῳ Εὐηνίου ἐν θώκῳ, ἐλθόντες οἱ περίζωνοι, καὶ λόγους ἄλλους
ἐποιεῦντο, ἐς ὃ κατέβαινον συλλεγόμενοι ἐπὶ πάθει. τούτῳ δὲ ὑπαγόντος, πρώτου, τίνα
δίκην ἂν ἕλοιτο εἰ ἐθέλοιεν Ἀπολλωνιῆται δίκας ὑποδέχεσθαι δώσειν, τῷ, ἐποίησαν. ὁ δὲ, οὐκ
ἀκινδύνως τὸ θεοπρόπιον, εἰλοφόβητας, εἰ τίς οἱ δοίη ἀγρούς, τῶν ἀστῶν ὀνομάσας, κεῖσι ἐπίστα
το εἶναι καλλίστους σύο λιμένους τῶν ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ, καὶ οἰκησιν πρὸς τούτοισι, τὴν, ἤδιστα
καλλίστην ἐοῦσαν τῶν ἐν τῇ πόλι. τούτῳ δὲ ἔφη ἐπιβολον γνώμην, τὸ λοιπὸν ἀμύνε
σθαι. καὶ δίκαια οἱ τάυτα ἀρχῆθεν γνώμενα. καὶ ὁ μὲν, τοῦτα ἔλεγε. οἱ δὲ πάρεδροι ei sic effecerunt Apolloniatæ
ἔφασαν ὑποδέξεσθαι. Εὐήνιε, τάυτην δίκην Ἀπολλωνιῆται τοι ἐκτυφλώσιον ἐκτίνουσι τοι
κατὰ τὰ θεοπρόπια τὰ γνώμενα. ὁ μὲν, δὴ πρὸς ταῦτα σεσιγηκὼς ἐποιέετο, ἐνθυμεόμε
νος τὸν πάντα λόγον ὡς ἐξαπατηθείς. οἱ δὲ, πριάμενοι παρὰ τοῦ ἐκπεμπόντος, διδοῦσι οἱ
τὰς, εἶλε. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα ἔμφυτον μαντικὴν ἔσχε, ὥστε καὶ οὐνομαστὸς γενέσθαι.
τούτου δὴ ὁ Δηίφονος ἐὼν πᾶις τοῦ Εὐήνιου, ἀγόντων Κορινθίων, ἐμαντεύσατο τῇ στρα
τιῇ. ἦλθε δὲ καὶ τόδε ἔπος, ὡς ὁ Δηίφονος ὦν βατεύων τοῦ Εὐήνιου οὐνόματος, ἐξε
λαύνεται ὑπὸ τῶν Ἑλλάδος ἔργα, οὐκ ἐὼν Εὐήνιου πᾶις. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐκαλλιέρησε, ceu hic fecto Samum venit
ἀνῆγον τὰς νῆας ἐκ τῆς Δήλου πρὸς τὴν Σάμον. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο τῆς Σαμίης πρὸς Καλαμί
σοισι, οἱ μὲν, αὐτοῦ ὁρμισάμενοι κατὰ τὸ Ἡραιον τὸ τάυτῃ, παρεσκευάζοντο ὡς δὴ ναυ
μαχήσι. οἱ δὲ Πέρσαι, πυθόμενοι σφέας πρόσπλεειν, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἤπειρον Persæ
τὰς νῆας τὰς ἄλλας. τὰς δὲ Φοινίκων, ἀπῆκαν ἀποπλέειν. βουλομένοισι γὰρ σφι, ἐδό
κεε ναυμαχήσι μὴ ποιεεσθαι. οὐ γὰρ ὧν ἐδόκεον ὁμοῖοι εἶναι. δὸν δὲ τὴν ἤπειρον ἀπέπλεον
ὅκως ἔωσι ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατὸν τὸν σφέτερον, ἐόντα ἐν τῇ Μυκάλῃ. ὃς διελθὼν
Ξέρξεω, καταλελειμμένῳ τοῦ ἄλλου στρατοῦ, Ἰωνίην ἐφύλασσε. τὸν, πλῆθος μὲν ἦν
ἐξ μυριάδων. ἐστρατήγεε δὲ αὐτοῦ Τιγράνης, ἀνὴρ καὶ μεγάθει ὑπερφέρων πᾶν
σεων. ἦν δὲ οὗτος μὲν δὴ τοῦ στρατοῦ, ἐδεδύλωσαντο καταφυγόντες οἱ τοῦ ναυτικοῦ στρατη
γοὶ αὐειρύσαι τὰς νῆας, καὶ πρόβλητα ἔρκεος, ἕρυμα τῶν νεῶν, καὶ σφέων αὐτέων ἱερσα
φύγεον. ταῦτα βουλευσάμενοι, ἀνῆγον. ἀπικόμενοι δὲ παρὰ τὸ τῶν Ποτνιέων ἱρὸν τῆς
Μυκάλης δὸν Γαίσωνά τε καὶ Σκηλοπόντα, τῇ, Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱρὸν, τὸ, Φίλιος ὁ
Βασιλῆος ἱδρύσατο Νέλεω τοῦ Κόδρου, ὧν ἀπόμνος ὦδε Μιλήτου κτίσιν, ἐνθαῦτα τάς
τε νῆας ἀνείρυσαν, καὶ πρόβλητα ἔρκεος καὶ λίθων, καὶ ξύλων, ἐνόησαν ἐκπλώσαντες
ἥμερας, καὶ σκόλοπας πολλὸ ἔρκεος κατέπηξαν. καὶ παρεσκευάζοντο ὡς πολιορκησόμε
νοι, καὶ ὡς νικήσοντες ἐπ' ἀμφοτέρᾳ. ὧν λεγόμενοι γάρ, παρεσκευάζοντο. οἱ Ἕλληνες, ὡς naves subducunt
ἐπύθοντο Graci

ἐπύθοντο οἰχωκότας σφέας βαρβάρους ἐς τὴν ἤπειρον, ἤχθοντο ὡς ἐκπεφευγότων. ἀπορίη τε εἶχον ὅ, τι ποιέωσι, εἴτε ἀπαλλάσσωνται ὀπίσω, εἴτε κατὰ πλέωσι ἐπ' Ἑλλησπόντου. τέλος δ' ἔδοξε σφίσι τούτων μὲν μηδέτερα ποιέειν, ὥστε πλέειν δὲ ὡς τὴν ἤπειρον. παρασκευασάμενοι ὦν ἐς ναυμαχίην καὶ ἀρξάμενοι ἐκ Μυκάλης. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τε ἐγίνοντο τοῦ στρατοπέδου, καὶ οὐδεὶς ἐφαίνετο σφι ἐπαναγόμενος, ἀλλὰ ὥρων νῆας ἀνελκυσμένας ἐσω τοῦ τείχεος, πολλὸν δὲ πλέον παρακεκελμένου παρὰ τὸν ἀιγιαλόν, ἐνθαῦτα πρῶτον μὲν ἐν τῇ νηῒ παραπλέων, ἐγχρίμψας τοῦ ἀιγιαλοῦ τὰ μάλιστα Λευτυχίδης, ὑπὸ μέγα κεκηρυγμένος τοῖσι Ἴωσι, λέγων, ἄνδρες Ἴωνες, οἱ ὑμέων τυγχάνουσι ἐπακούοντες, μάθετε τὰ, λέγω, πάντως γὰρ οὐδὲν σωιήσουσι Πέρσαι τῶν, ἐγὼ ὑμῖν ἐπίσταμαι. ἐπεὰν συμμίσγωμεν, μεμνῆσθαί τινα χρὴ ἐλευθερίης μὲν πάντων πρῶτον. μετὰ δέ, τοῦ συνθήματος ἥδε, καὶ τάδε ἴσα καὶ ὁ μὴ ἀκούσας ὑμέων πῶς τοῦ ἀκούσαντος. οὗτος δὲ οὗτος ἐὰν τυγχάνῃ νόος τοῦ πρήγματος, ὦ ὁ Θεμιστοκλῆος ὁ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. ἢ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ξήματα οὗτος βαρβάρους ἔμελλε τοὺς Ἴωνας πείσειν, ἢ ἔπειτα ἀνενειχθέντα ἐς τοὺς βαρβάρους, ποιήσειν ἀπίστους τοῖσι Ἕλλησι, λευτυχίδεω δὲ ταῦτα ἐπισταμένου, ὑπόθημα τάδε ἐποίεε οἱ Ἕλλωνες. προσχόντες τὰς νῆας, ἀπέβησαν ἐς τὸν ἀιγιαλόν, καὶ οὕτω μὲν ἐπάσσοντο. οἱ δὲ Πέρσαι ὡς εἶδον σφέων Ἕλληνας παρασκευαζομένους ἐς μάχην, καὶ τοῖσι Ἴωσι παραινέσαντας, ὡς ἔμοιγε δοκέουσι, ὑποπτεύσαντες τοὺς Σαμίους τὰ Ἑλλήνων φρονέειν, ἀποπλέοντα τὰ ὅπλα, οἱ γὰρ δὴ Σάμιοι ἀπὸ μὲν Ἀθηναίων ἀγμαλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ σφῶν βαρβάρων, τοὺς ἔλαβον ἀνὰ τὴν Ἀθηνέων λεηλασίην οἱ Ξέρξεω, ζώντους λυσάμενοι πάντας, ἀπέπεμψαν ἐπὶ διάβασιν τοὺς ἐς τὰς Ἀθήνας. ἔτι, εἵνεκεν ἀκίνητα τὰ Ἑλλήνων φρονέειν, ἀποπλεόντα τὰ ὅπλα, οἱ γὰρ ὧν Σάμιοι, ἀπὸ μὲν Ἀθηναίων ἀγμαλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ σφῶν βαρβάρων, τοὺς ἔλαβον ἀνὰ τὴν Ἀθηναίων λεηλασίην οἱ Ξέρξεω, ζώντους λυσάμενοι πάντας, ἀπέπεμψαν ἐπὶ διάβασιν τοὺς ἐς τὰς Ἀθήνας. ἔτι, εἵνεκεν ἀκίνητα τὰ Ἑλλήνων φρονέειν, ἀποπλεόντα τὰ ὅπλα, οἱ γὰρ δὴ

Κιλικίης, πλὴν τοῦ Βασιλῆος· τὸν δὲ κατ' ὁδὸν πορδυομένων βαρβάρων, οὐδὲν ἔτι πλέον ἐγένετο τετίων, ἀλλ' ἀπικνέονται ἐς Σάρδις. ὡς δὲ τὴν Σάρδιν ἐτύγχανε ἐὼν Βασιλεὺς ἀξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἐπείτε ἀξ Ἀθηναίων πρῶτα παίσας τὴν ναυμαχίην, φυγὼν ἀπίκετο. τότε δὴ ὧν τῶν Σάρδιν ἐὼν ἀρα, πρὸς τὸν Μασίστεω γυναικὸς, ἐόσης καὶ ταύτης ἐνθαῦτα. ὡς δὲ οἱ πρὸ ἐμπτωτι δὲ ἐδύνατο κατοργασθῆναι, δὲ ἐβίλω πρόσφερε πρόμηθέμενος τὸν ἀδελφεὸν Μασίστην, τοῦτο δὲ ὧδε ἔχε, καὶ τῶν γυναῖκα. ἐν τε νῷ ἐπίστατο βίης ἀτόυξομένη, ἐνθαῦτα δὴ Ξέρξης ἐρῳμένος τῆν ἄλλων, πρόσω τὸν γάμον ὧδε τοῦ παιδὶ τῷ ἑωυτοῦ Δαρείῳ, δυγατέρα τοῦ γυναικὸς ταύτης, καὶ Μασίστεω, δόκεων αὐτῶν μᾶλλον λάμψεσθαι ἢ τοῦτο ποιήσας. ἁρμόσας δὴ, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιήσας, ἀπήλαυνε ἐς Σοῦσα ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀπίκετο, καὶ ἠγάγετο ἐς ἑωυτοῦ Δαρείῳ τῶν γυναῖκα, οὕτω δὴ τοῦ Μασίστεω μὲν γυναικὸς ἐπέπαυτο, ὁ δὴ, σμικρὰ ἁμένων, ἦρα τε, καὶ ἐτύγχανε τοῦ Δαρείου μὲν γυναικὸς, Μασίστεω δὲ δυγατρὸς. οὔνομα δὲ τῇ γυναικὶ ταύτῃ ἦν Ἀρταΰντη. χρόνου δὲ πρὸ ἰόντος, ἀνάπυστα γίνεται ἔβοτῷ ποιῶσι. ἐξυφήνασα Ἀμηστρις ἡ Ξέρξεω γυνὴ φᾶρος μεγά τε, καὶ ποικίλον, καὶ δεὸς ἄξιον, δῶρον Ξέρξη. ὁ δὲ, ἡσθεὶς, πρὸς ἐβαλλετό τε, καὶ ἔρχεται παρὰ τὴν Ἀρταΰντην, ἡσθεὶς δὲ καὶ τούτῳ, ἐκέλευσε αὐτὴν αἰτῆσαι ὅ, τι βούλεται οἱ γένεσθαι αὐτὶ τοῦ αὐτῷ ὑπουργημένου. πάντα γὰρ τεύξεσθαι αἰτήσασαν. τῇ, δὲ, κακῶς γὰρ ἐβουλεύετο, πρὸς ταῦτα εἶπε Ξέρξη. δῶσεις μοι τὸ, ἄν σε αἰτήσω; ὁ δὲ, ὡς μᾶλλον δόκεον ἐκείνῳ αἰτῆσαι, ὑπισχνέεται, καὶ ὤμοσε, ἡ δὲ, ὡς ὤμοσε, ἀδρὸν αἰτέει τὸ φᾶρος. Ξέρξης δὲ, πανοῖος ἐγένετο, οὐ βουλόμενος δοῦναι. κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, φοβέόμενος δὲ Ἀμηστρίν, μὴ καὶ πρὶν κατεικάζῃσι τὰ γινόμενα, ὅτῳ ἐπουρεθῇ πρήσσων. ἀλλὰ πόλις δὲ ἐδίδου, καὶ χρυσὸν ἄπλετον, καὶ στρατὸν, τοῦ ἐμελλε οὐδεὶς ἀρξειν, ἀλλ' ἢ ἐκείνη. πρόσχημα δὲ κάρτα ὁ στρατὸς δῶρον. ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπιεθε, δίδοι τὸ φᾶρος. ἡ δὲ, ὡς εἶχε τοῦ δώρου, ἐφορέε τε, καὶ ἠγάλλετο. καὶ ἡ Ἀμηστρις τῶν πάντα μὲν ἐπύθανε μιν ἔχουσαν. μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν, τῇ μὲν γυναικὶ ταύτῃ, οὐκ ἔχε ἔγκοτον. ἡ δὲ, ἐλπίζουσα τὸν μητρὸς αὐτῆς εἶναι αἴτιον, καὶ ταῦτα ἐκείνην πρήσσειν, τῇ Μασίστεω γυναικὶ ἐβούλευε ὄλεθρον. φυλάξασα δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἑωυτῆς Ξέρξεω Βασιλήιον δεῖπνον παρεσκευασμένον. ὧδε δὲ τὸ δεῖπνον παρασκευάζεται ἅπαξ τοῦ γίνεται τοῦ, ἡμέρῃ τῇ, ἐγένετο Βασιλεύς. οὔνομα δὲ τῷ δείπνῳ τούτῳ, πρόσεισι μὲν, τυκτά. κατὰ δὲ τὸν Ἕλληνων γλῶσαν, τέλειον. τότε καὶ τὸν λευκαλέον σιτέονται Βασιλεύς, καὶ Πέρσαις δωρέεται. ταύτην δὴ τὴν ἡμέρην φυλάξασα ἡ Ἀμηστρις, χρᾶται τοῦ Ξέρξεω δόλῳ καὶ οἱ τὴν Μασίστεω γυναῖκα. ὁ δὲ, δεινόν τε καὶ ἀνάρσιον ἐποιέετο. ὧδε μὲν, ἀδελφεῆ γυναῖκα παχέοῦσαι. ὧδε δὲ, ἀναιτίην ἐοῦσαν τοῦ πρήγματος τούτου σφῶκε γὰρ τοῦ, εἶνεκεν ἐδέετο. τελοῦσι μέντοι, ἐκείνης τε λιπαρεούσης, καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου ἠναγκασμένος. ὅτι ἀτυχήσας τὸν χρήζοντα, οὐ σφι δυνατὸν ὅδε Βασιλήιον δεῖπνον παρεῖναι, κάρτα δὴ ἀεικὲς κατανδύει. καὶ παραδοὺς, ποιέει ὧδε. τὴν μὲν, λεαλδύει ποιέει τὰ, βόλεται. ὁ δὲ, μεταπεμψάμενος τὸν ἀδελφεὸν, λέγει τάδε. Μασίστα, σὺ εἶς Δαρείου τε παῖς, καὶ ἐμοὶ ἀδελφεός. πρῶτα δ' ἔτι τούτοισι, καὶ εἰς ἀνὴρ ἀγαθός. γυναικὶ δὲ ταύτῃ, τῇ, νῦν συνοικέεις, μὴ συνοίκεε. ἀλλά τοι αὐτὰν αὐτῆς ἐγὼ δίδωμι δυγατέρα τὴν ἐμήν. ταύτῃ συνοίκεε. τῇ, δὲ νῦν ἔχεις, ὀ γὰρ δοκέει ἐμοὶ, μὴ ἔχε γυναῖκα. ὁ δὲ, Μασίστης ἀρθωυμώσας τὰ λεγόμενα, λέγει τάδε. ὦ δέσποτα, τίνα μοι λόγον λέγεις ἄχρηον, λευλύειν μοι γυναῖκα, ἐκ τοῦ, μοι παῖδές τε νεηνίαι τε εἰσὶ ἔοες, καὶ δυγατέρες, τῆ, κῆ σὺ μίην τῷ παιδὶ τῷ σεωυτοῦ ἠναγκάσο γυναῖκα, αὖτη τέ μοι κῆδος τυγχάνει κάρτα ἐοῦσα, ταύτην με λελεύειν μεθέντα, δυγατέρα τῆ σεωυτοῦ γῆμαι; ἐγὼ δὲ Βασιλεῦ, μεγάλα μὲν ποιεῦμαι ἀξιεύμενον δυγατρὸς τῆς σῆς, ποιήσω μέντοι καὶ οὕτω ἔσεται. σὺ δὲ μηδαμῶς βίῃ πρήγματος τοιοῦδε δίεμενος. ἀλλὰ τῇ τε σῇ δυγατρὶ ἀνὴρ ἄλλος φανήσεται ἐμοῦ ὄδεν ἧσσω. ἐμέ τε ἔα γυναικὶ τῇ ἐμῇ συνοικέειν. ὁ μὲν, δὴ τοιούτοισι ἀμείβετο. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς, λέγει τάδε. ὅτῳ δὴ οἱ Μασίστα τὼ πρηγκτῆ, ὅτε γ' ἂν οἱ δώσω δυγατέρα τῆ ἐμῇ γῆμαι, ἔτε ἐκείνην ἔτι πλοῦνα χρόνον συνοικήσεις, ὡς μάθῃς τὰ δεδόμενα δίεκεαι. ὁ δὲ, ὡς τοῦτα ἤκουσε, εἰ πὰς ὑπόνδεε. ἐχώρεε ἔξω. δίεσπόζα, ὁ δὲ ἧστο μετὰ σμικρὸν χρόνον, ἐν τῷ Ξέρξης τῷ ἀδελφεῷ δίελεγε, ἡ Ἀμηστρις μεταπεμψαμένη τοὺς δορυφόρους τοῦ Ξέρξεω, σμασσαλυμαίνεται τῆ γυναῖκα τῆ Μασίστεω. τὰς τε μαζοὺς ἀπέταμε, καὶ λυσὶ πὰ ἔβαλε, καὶ ῥῖνα, καὶ ὦτα, καὶ χείλεα, καὶ γλῶσαν ἐκταμοῦσα, ἐς οἰκόν μιν ἀπέπεμπε σμαλελυμασμένῳ. ὁ δὲ Μασίστης οὐδέν κω ἀκηκοὼς κοτέων, ἐλάμβανε δίε τί οἱ κακὸν εἶναι, ἐστὶ πὰ δόμῳ ἐς τὰ οἰκία. ἰδὼν δὲ σμαφθαρμένην τὴν γυναῖκα, αὐτίκα μετατοῦτα συμβαλλόσθαι τοῖσι παισί, ἐπορμᾶτο ἐς Βακτρασιὼ τε τοῖσι ἑωυτοῦ υἱοῖσι, καὶ σὺν τοῖσι καὶ ἄλλοισι, ὡς ἀπασήσων νομὸν τὸν Βακτρίων, καὶ πρόσω τὰ μέγιστα κακῶν Βασιλῆα, τά περ ἂν καὶ ἐγένετο ὡς ἐμοὶ δοκέει, εἰ πρὸ ἔφθη ἀναβὰς ἐς τοὺς Βακτρίους, καὶ τοὺς Σακας. καὶ γὰρ ἐσορᾶν τέ μιν, καὶ λῶν ὑπαρχος τῶν Βακτρίων. ἀλλὰ γὰρ Ξέρξης συνόμνυσι τοῦτα ἐκείνου πρήσσοντα, ὡς ἔμψας ἐπ' αὐτὸν στρατιὴν, ὧν τῆ ὁδῷ κατέκτεινάν αὐτόν τε ἐκεῖνον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τὴν στρατιὴν τὴν ἐκείνου. τῆ μὲν δὴ ἔρωτα ἦν Ξέρξεω, καὶ δὴ Μασίστεω θάνατον, ζοαῦτα ἐγένετο. οἱ δὲ ἐκ Μυκάλης ὁρμηθέντες Ἕλληνες ἐπ' Ἑλλησπόντου, πρῶτα μὲν πόδι λεκτὸν ὧρμεον τὰ ἀνέμων ἀπλαμφθέντες. ἐνθαῦτα δὲ, ἀπίκοντο ἐς Ἀβυδηνὸν, καὶ τὰς γεφύρας εὗρον διαλελυμένας, τὰς, ἐδόκεον εὑρήσειν ἔτι ἐούσας πασμένας. καὶ ἐνταῦθα δὴ ἤκιστα ἐνέκα ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀπίκοντο. τοῖσι μὲν νυν ἀμφὶ Λεοντυχίδεα Πελοποννησίοισι, ἐδόκεε ἀκραπλέειν ἐς τὴ Ἑλλάδα. Ἀθηναίοισι δὲ, μὴ Ξανθίππῳ τῷ στρατηγῶ, αὐτοῦ τὰ μενέναντας, περᾶσθαι ἐπὶ χερσόνησον. οἱ μὲν, δὴ ἀπέπλεον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐκ τοῦ Ἀβύδου διαβάντες ἐς τὴ χερσόνησον, Σηστὸν ἐπολιόρκευον. ἐς δὲ τὸν Σηστὸν τάυτην ὡς ἔσαν ἐν τοῦ τείχεος τὸν τοῦτον, σωπλθον ὡς ἤκουσαν παρεῖναι τοὺς Ἕλληνας ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκ τε τῶν ἄλλων τῶν περιοικίδων, καὶ δὴ ἐκ Καρδίης πόλιος, Οἰόβαζος, ἀνὴρ Πέρσης, ὃς τὰ ἐκ τῶν γεφυρέων ὅπλα ἐνθαῦτα ἐν ἐκομικώς. ἔχων δὲ τούτων ἐπιχώριοι Αἰολέες. σωθῆναι δὲ Πέρσας τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων συχνὸς ὅμιλος. ἐτυράννευε δὲ τούτου τὴ νομοῦ Ξέρξεω ὕπαρχος Ἀρταΰκτης, ἀνὴρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ, καὶ ἀτάσθαλος. ὃς καὶ Βασιλῆα ἐλάσσονα τὰ ἐπ' Ἀθήνας, ἀξαπάτησε, τὰ Πρωτεσίλεω τοῦ Ἰφίκλου χρήματα ἀξ Ἐλαιοῦντος ὑφελόμενος. ἦν γὰρ Ἐλαιοῦντι ἡ χερσόνησος δῶρον Πρωτεσίλεω τάφος τε, καὶ τέμενος πολλὸν, ἔνθα ἔκειτο χρήματα πολλὰ, καὶ φιάλαι χρύσεαι, καὶ ἀργύρεαι, καὶ χαλκὸς, καὶ ἐσθὴς, καὶ ἄλλα ἀναθήματα, τὰ, Ἀρταΰκτης ἐσύλησε, Βασιλῆος δόντος. λέγων τάδε πρὸς Ξέρξεα διεβάλλετο. δεῦρο τί ἐστι οἶκος ἀνδρὸς Ἕλληνος ἐνθαῦτα, ὃς ἐπὶ τὴν σὴν στρατηλασίην, δικαίως ἀπέθανε. κύκλου μοι σόος τὸν οἶκον, ἵνα καὶ τις μάθῃ ἐπὶ τὴν σὴν στρατηλασίην. ταῦτα λέγων, ἐπετέως ἔμελλε ἀναπείσειν Ξέρξεα σόον ἀνδρὸς οἶκον, ὅδε ἐπονομήνας, τὸν ἐκεῖνος ἐφόνευε. ἐπὶ τὴν δὲ τὸν Βασιλῆος στρατηλασίην Πρωτεσίλεω ἔλεγε, νόον ποιεόμενος. τὸν Ἀσίλλου παῖδα νομίζεσι ἑωυτῶν Πέρσαι εἶναι, καὶ τὸ ἀεὶ Βασιλεύοντος, ἐπεὶ δὲ ἐσέβλη τὰ χρήματα, ἀξ Ἐλαιοῦντος ἐς Σηστὸν ἀξεφόρησε. κῆ δὲ τέμενος ἔασε, καὶ ἐνέμετο, αὐτός τε ὅκως ἀπίκοιτο ἐς Ἐλαιοῦντα, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναικὶ ἐμίσγετο. τότε δὲ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων, οὔτε παρεσκευασμένος ἐς πολιορκίην, ὅτε πρόσθεν μένος οὐδὲ Ἕλληνας. ἀφύκτως δὲ κως αὐτῷ ἐπέπεσον. ἐπεὶ δὲ πολιορκεομένοισί σφι φθινόπωρον ἐπεγένετο, καὶ ἤχαλων οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τε ἑωυτῶν ἀρκέοντες, καὶ ἅ δυνάμενοι ἀξελεῖν τὸ τεῖχος, ἐδόκεον τό τε στρατιῶν ὅκως ἀπαγάγοιεν σφέας ὀπίσω. οἱ δὲ, ὡς ἔφασαν πρὸς ἢ ἀξελῶσι, ἢ τὸ Ἀθηναίων κοινὸν σφέας μεταπέμψηται, οὕτω δὴ ἐξόργου τὰ παρεόντα. οἱ δ' ὧν τῷ τείχεϊ ἀμφὶ τὸν Ἀρταΰκτεα ἐς ὃν ἦσαν κακοῦ ἀπηυρέοι ἔσαν οὕτω, ὥστε τοὺς τόνους ἐμψοντες τῶν λινεῶν ἐσιτέοντο. ἐπείτε δὲ οὐδὲ ταῦτα ἔτι ἦν, ὅτῳ δὴ ὑπὸ νύκτα οἰχονται ἀποδρήσαντες οἱ τε Πέρσαι, καὶ ὁ Ἀρταΰκτης, καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὄπισθε τοῦ τείχεος καταβάντες, τὴ μὲν ἐρημότατον τοῦ πολεμίων, ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, οἱ χερσονησῖται ἀπὸ τοῦ πύργου ἐσήμηναν τοῖσι Ἀθηναίοισι τὸ γεγονὸς, καὶ τὰς πύλας ἀνοῖξαν. τῶν δὲ, οἱ μὲν πλοῦνες, ἐδίωκον. οἱ δὲ, τὴν πόλιν ἔσχον. Οἰόβαζον μέν νυν ἐκφυγόντα ἐς τὴ Θρηΐκην, Θρήϊκοι ἀψίνθιοι λαβόντες, ἔθυσαν Πλειστώρῳ τῶν χωρέων θεῷ βόπῳ τῷ σφετέρῳ. τοῦ δὲ μετ' ἐκείνους, ἄλλῳ βόπῳ ἐφόνευσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀρταΰκτην, ὕστερον ὁρμηθέντες φθύσαν, ὡς καταλαμβάνουσι ὀλίγον ἐόντες ὑπὲρ Αἰγὸς ποταμοῦ, ἀλεξόμενοι χρόνον ὡς συχνὸν, οἱ μὲν, ἀπέθανον. οἱ δὲ ζῶντες ἐλήφθησαν. καὶ συνδήσαντές σφέας οἱ Ἕλληνες, ἦγον ἐς Σηστόν. μετ' αὐτέων δὲ, καὶ Ἀρταΰκτεα δεδεμένον, αὐτόν τε, καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ. μαί τεω τῶν φυλακόντων λέγοντος ὑπὸ χερσονησιωτέων τειχέος ὀπώπεσαν, τόξας γλυφάνια ζώντα ζώοντα. οἱ τείχεος ὡς τὸν νυκτὸς λειμῶνος, ἐπάλοντό τε, καὶ ἔπαυσαν, ὅκως σφι ἰχθύσι νεάλωσι.

Mascistes fugit

cadit

urbem relictam à Persis occupant Athenienses.

Artayctes crucifigitur

νεάλωσι. καὶ οἱ μὲν, πορευθέντες, ἐβούλοντο ἐλθεῖν τὸν τόραν, καλέσαι τε ὀπίσω τὸν παῖδα τὸν ἑωυτοῦ, ἔφη. ξεῖνε Ἀθηναῖε, μηδὲν φοβέο τὸν τόραν τοῦτον. οὐ γάρ σοι τοῦτο φαίνει, ἀλλ' ἐμοὶ σημαίνει ὁ ἐν Ἐλευσῖνι Ῥωμαίοισι, ὅτι καὶ πιθήκους, καὶ τὰ ἐμὰ ἐῶν, δύναμιν πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα τίνεσθαι. νῦν ὦν ἄπιτε οἱ τάδε ἐθέλω ὑμῖν θεῖναι. ἀντὶ μὲν χρημάτων, τῶν ἔλαβον ἐκ τοῦ ἱροῦ, ἑκατὸν τάλαντα καταθεῖναι τῇ θεῷ. ἀντὶ δὲ ἐμεωυτοῦ, καὶ τοῦ παιδός, ἀκριδώσω τάλαντα δισκόσια, Ἀθηναίοισι πορευομένῳ. ταῦτα ἐπισχόμενος, τὴν τράπεζαν Ξάνθιππον ὀπίσω ἔπεμψε, οἱ γὰρ Ἐλεόντιοι τῷ Ῥωμαίῳ τιμωρέοντες, ἐδίωκόν μιν κατὰ χρηδὼν. ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο τράπηζα τάντη ὁ νόος ἔφερε. ἀπαγαγόντες δὲ αὐτὸ ἐς τὸ ἀκτίον, ἐς τὸν, Ξέρξης ἐζεύξε τὸν πόρον, οἱ δέ, λέγουσι ὧδε τὸν κολωνὸν τὸν ὑπὲρ Μασθύου πόλιος, σανίδα τε ποσπασαλεύσαντες, ἀνεκρέμασαν. τὸν δὲ πᾶσι γὰρ ὀφθαλμοῖσι τοῦ Ἀρταΰκτεω κατέλυσαν, ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἑλλάδα, πάντα ἄλλα χρήματα ἄγοντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ὅπλα τῶν γυμνητέων, ὡς ἀναθήσοντες ἐς τὰ ἱρά. καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὃς ἐπὶ πλέον τούτων ἐγένετο. οὗτος δὲ τοῦ Ἀρταΰκτεω τοῦ ἀνακρεμαθέντος, πρόπατωρ Ἀρτεμβάρης ὃν, ὁ Ξέρξῃ ἐξηγησάμενος λόγον, ὃν, ἐκεῖνοι τοιοῦτον ἐτόλμησαν, Κύρῳ προσήνεικαν, λέγοντα τάδε. Ἐπεὶ Ζεὺς Πέρσῃσι ἡγεμονίην δίδοῖ, σοὶ δὲ ὧν Κῦρε, κατέλων Ἀσυρίην, φέρε. γνῶ γὰρ ἐκτήμεθα ὀλίγῳ, καὶ τούτῳ τρηχέϊ. μεταναστάντες ἐκ τούτου, ἄλλην ἔχωμεν ἀμείνω. εἰσὶ δὲ πολλαὶ μὲν ἀσυγκρισιν, πολλαὶ δὲ καὶ ἐκ τέρω. τῶν, μάλα χόντων, πλέσι ἐσόμεθα θωυμαστότεροι. εἰκὸς δὲ ἄρχοντας ἄνδρας καὶ τοῦτο ποιέειν. κότε γὰρ δὴ καὶ παρέξει κάλλιον, ἢ ὅταν αὐθρώπων τε πολλῶν ἄρχωμεν, πάσης τε Ἀσίης; Κῦρος δὲ ταῦτα ἀκούσας, καὶ οὐ θωυμάσας τὸν λόγον, ἐκέλευε ποιέειν ταῦτα. ὅτῳ δὲ ἔφρόνεε μηκέτι ἄρχειν παρασκευάζεσθαι, ὡς οὐκέτι ἀρξόντας, ἀλλ' ἀρξομένους. φιλέειν γὰρ ἐκ τῆς μαλακῆς χώρης, μαλακοὺς γίνεσθαι. οὐ γάρ τι φύεται ἀπὸ τῆς αὐτῆς γῆς εἶναι, καρπόν τε θωυμασὸν φύειν, καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. ὥστε συγγνώστην Πέρσῃσι, οἰκέοντες μαλθακὴν, ἐσωθῆναι τῇ γνώμῃ τῇ Κύρου. ἀρχίην τε εἶναι λυπρὴν οἰκέοντες μᾶλλον, ἢ σπείρωσι πεδία ἀρίστους, ἄλλοισι δουλεύειν.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΜΙΣΤΟΥ ΤΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΝΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ
καὶ Πλουτάρχου, περὶ τῶν μετὰ τὴν ἐν μαντινείᾳ μάχην, ἐν κεφαλαίοις διάληψις.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἐπὶ τὴν ἐν μαντινείᾳ μάχην, ἐν ᾗ ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος βοιωταρχῶν τε, καὶ τὴν μάχην ἐκείνην νικήσας ἐτελεύτησεν, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐκεκαμνηκότες τοῖς μάχαις τῶν πολέμων, εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους ἐσπείσαντο, συμπεριλαμβάνοντες ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις καὶ μεσσήνην. λακεδαιμόνιοι δὲ, οὐκ ἀναχόμενοι τὴν πρὸς μεσσηνίους εἰρήνην σωτηρίαν, τούτοις γὰρ ὁ μετέχων τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μόνοι δὲ Ἑλλήνων ἐκποδὼν ἐλείφθησαν. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ τὴν παράλιον οἰκοῦντες καὶ ἀσίας, ἀπέστησαν ἀπὸ πορσῶν, καὶ αὐτοτελεῖς τοῦ βασιλέως. ἰάδιγνες δὲ σὺν αὐτοῖς τοῦ σατράπου ἐπαναστάντες, πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς βασιλέα. ὧν ἦσαν ὧδε φανερώτατοι, ἀριοβαρζάνης μὲν ὁ τῆς φρυγίας σατράπης, ὃς καὶ μιθριδάτου τελευτήσαντος, τὸ τότε βασιλέως ἀκουσίλαος μὲν ὁ παφλαγόνων ἡγούμενος, καὶ πολλῶν ἑρυμάτων, καὶ πόλεων ἀξιολόγων κυριεύων, ὧν ἐσίαν, καὶ μικρόπολιν συνέβαινεν εἶναι τὴν ἁλικαρνασσόν. πρὸς δὲ τούτοις, ὁρόντης μὲν, μυσίας σατράπης, αὐτοφραδάτης ἦν, λυδίας. ἀλλ' ὅσοι μὲν οἱ λόγῳ μάλιστα ἄξιοι, τῶν ἀρχόντων σατραπῶν. ἔθνη ἦν ἀπέστη, ἴωνες. λύκιοι. πισιδαῖοι. παμφύλιοι. κίλικες. σύροι. φοίνικες, καὶ χερσόνησος πάντες οἱ πρὸς θάλατταν. αἰγύπτιοι ἦν προαφεστηκότες πᾶσαν τὴν ἀνώτεροι. τότε ἦν τάχως μὲν ἦρχε τῶν αἰγυπτίων. προαφεστηκυίας δὲ καὶ ἔτος ἐς δυώδεκα καὶ ἑκκαιδέκατον πολεμοῦντος πρὸς πέρσας πόλεμον. τῶν μὲν ἄλλων ἀρχόντων, σύνθυς πονήρως ἔχει τὰ πράγματα. ὁρόντης γὰρ ὁ μυσίας σατράπης ὢν τοῦ πολέμου ἡγεμονίαν τοῦτο τῶν ἄλλων αἱρεθεὶς, καὶ χρήματα ἐκ ὀλίγα πρὸς ξενολογίαν παλαιὰν, πρὸς τὰ πρήγματα, πρῶτον μὲν οὐ τὰ χρήματα συλήσαντας συλλαβὼν, ἀνέπεμψε πρὸς βασιλέα. μετὰ δὲ τοῦτο, τῶν τε πόλεων συχνὰς, καὶ οὐ ξενολογηθέντας στρατιώτας ὧν τοῦ βασιλέως πεμφθεῖσιν ἡγεμόσιν ἐχειρίσατο. ὁμοίως δὲ καὶ ῥεομιθρης ἐπ' αἰγυπτον τοῦ ἀρταβάτου πεμπόμενος, καὶ παραλαβὼν ναῦς τε μακρὰς τριακοντόρους, καὶ ἀργυρίου τάλαντα ἐκ ὀλίγα, καταπλύσας τὰ ἀσίας ἐς τὰς καλουμένας λυδίας πόλιν, διαντεῦθεν συχνὰς τῶν ἀφεστηκότων ἡγεμόνων μεταπεμψάμενος, τότε τε συλλαβὼν, καὶ δήσας, ὡς βασιλέα ἀρταξέρξεω ἀνέπεμψε. καὶ αὐτὸς τῇ προδοσίᾳ τὰ πρὸς βασιλέα διελύσατο. ἐν γὰρ δὴ τῷ ἀρτάβατι καὶ ὅτως γεγονώς. ὁ δὴ αἰγυπτίων βασιλεὺς ταχὼς, ἐς λακεδαίμονα χρήματα πέμψας πρὸς ξενολογίαν, παρεκάλει καὶ οὗ λακεδαιμονίους συμπράξαι οἱ τῷ πρὸς πέρσας πολέμῳ, ὑπισχνέμενος καὶ αὐτοὺς χρήμασιν αὐξὺν ἐς τὸν οἷοι πόλεμον ὠφελήσειν. λακεδαιμόνιοι δὲ, τὴν πρεσβείαν προσέμενοι, ἀγησίλαον πέμπουσι τῷ βασιλέα σφῶν ὧδε τῇ βοήθειαν προθύμως καὶ αὐτὸν τούτῳ ὑποστάντα τῇ λειτουργίαν, διαπρεπῆ ἐπ' ἐκάστου ὄντα γήρως, ὁ γὰρ ὀλίγῳ πρεσβύτερος, ἢ ὀγδοηκοντούτης ἦν, ἀλλ' ὥσπερ σφῶν τοῖς πρόσω βασιλέως πράγμασιν ἀπ' αἰγύπτου φυγόντων, τῇ τῶν ἀσίαν οἰκούντων ἑλλήνων ἐλευθερίαν βοηθεῖν, ὅς ἦ μὲν ἐπ' αὐταλκίδου εἰρήνη, ἐξέβδε βασιλεῖ, ὁ πάνυ δι αὐτῷ ἀγησιλάῳ βουλομένῳ ὤν. τότε δ' ἀφεστηκότες ἦσαν. δυοῖν δὲν ξενολογήσας τε ἀγησίλαος ἀφ' ὧν ὁ ταχὼς χρημάτων ἐπεμψε, καὶ πλοῖα πληρώσας, ἐπλεῖ ἐπ' αἰγυπτου, διακόσιοντα ἔχων συμβόλους μεθ' ἑαυτοῦ ἀπαρτιάτας, ὡς καὶ πρότερον, ὁπότε ἐς ἰωνίαν τὴν ἀσίας, δίβη. ἐπεὶ ἦ ἀφίκετο πρὸς ταχὼ, ὁκ ὥσπερ ἤλπιζεν, ἀπάσης στρατιᾶς ἀπηλλάχθη τοῦ δυνάμεως, ἀλλὰ τῶν μισθοφόρων μόνων. τὸ δὲ ναυτικὸν, χαβρίας ἀθηναῖος, ἐδίκα κατ' αὐτὸ, καὶ ὁκ ἀπὸ τῆς πόλεως ἀφειγμένος. ἡγεμὼν δὲ συμπάντων αὐτὸς ἦν ὁ ταχώς. καὶ οὗτος πρῶτον μὲν ἀγησίλαον, ἔπεμψε καὶ τῷ ἄλλῳ ἀλαζονείαν τοῦ αἰγυπτίου, καὶ μεγοφροσυνίῳ βαρυνόμενος,

ναγκάζεσθαι φέρειν. καὶ συνεξέπλευσεν αὐτοῖς τοὺς φοίνικας αὐτῷ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν φύσιν ἐποίκων, καὶ καρτερῶν, ἄχρις οὗ καιρὸν ἔλαβε. νεκτάναβις γὰρ ἀνεψιὸς ὢν τοῦ ταχὼ, καὶ μέρος ἔχων ἐφ' ἑαυτῷ τῆς δυνάμεως, ἀπέστη. ὁ Βασιλεὺς ταῦτ' αὐτοῦ πυθόμενος, ἀπέπεμπεν πρὸς τὸν ἀγησίλαον, ἀξιῶν αὐτοῦ βοηθεῖν. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ὁ τοῦ χαβρίου ἐδέησε, μεγάλας ἐπαγόμενος, ἀμφοτέροις δωρεάς. ἀλλὰ μὴν ὁ μὲν ταῦτα τοῦ ταχὼ, καὶ βραδύτερα πρὸς δέησιν αὐτοῦ, ὁ δὲ χαβρίας, ἐπιφανὴς τῇ δέησιν γὰρ τῷ φιλίᾳ τοῦ ταχὼ, πείθων, καὶ παραμυθούμενος κατέσχεν. ὁ δ' ἀγησίλαος εἶπεν, ὅτι σοὶ μὲν ὦ χαβρία, καὶ σαυτῷ ἀδικεῖν, δῆλος ἦν τοῖς σαυτοῦ λογισμοῖς ἐξιὼν. ἐγὼ δὲ, ὑπὸ τῆς πατρίδος ἐδιδάχθην τοῖς αἰγυπτίοις στρατηγός. ὅταν οὖν ἔχοι μοι καλῶς, οἷς ἐπεμφθην σύμμαχος πολεμεῖν, ἐὰν μὴ ἡ πατρὶς πάλιν διελύσῃ. ταῦτα δ' εἰπὼν, ἔπεμψεν ἐς ἀπάρτιν ἄνδρας, οἳ δὴ ταχὼ κατηγορήσειν, ἐπαινέσειαν δὲ τὸ νεκτάναβιν ἐμέλλον. ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐκεῖνοι δέομενοι τοῦ λακεδαιμονίων, ὁ μὲν, ὡς πάλαι σύμμαχος γεγονὼς, καὶ φίλος. ὁδὲ, ὡς σύνοις, ὁ θυμότροπος περὶ τῆς πόλιν ἐσόμενος. λακεδαιμόνιοι δὲ τοῖς μὲν αἰγυπτίοις ἀπεκρίναντο, ἀγησίλαον πολλὰ τούτων μελήσειν. ἐκείνῳ δὲ ἐπέστειλαν ὁρᾶν, ὅπως τὸ τῇ πόλῃ πρᾶξαι ξυμφέρον. ὅτῳ δὲ λαβὼν οὖν μισθοφόρους ὁ ἀγησίλαος ἀπὸ τοῦ ταχὼ, μετέστη πρὸς νεκτάναβιν, ἐγκαλῶν ταχὼ ὅτι οὐκ ἀξίως αὐτῷ, ὧν ἑαυτοῦ, ὅτε τῆς πόλεως ἐκράτει. ὁ μὲν δὴ ταχὼς, ἐρημωθεὶς τῶν μισθοφόρων, ἔφυγεν. ἐκ μυρίων μυρίοι γὰρ ἐγένοντο, ἐπὶ τοῦ νεκτανάβιδι ἐπανίστη, Βασιλεὺς ἀναγερσθεὶς τὴν σωτηρίαν σὺν ἐμοὶ μυριάσι δὲ ἀνθρώπων, ἐπῆλθε, ἔπεμπε δὲ πείθων καὶ τὸν ἀγησίλαον. ὁ μὲν δὴ νεκτάναβις, ἔδεισε. τὴν μὲν οὖν ἀγησιλάου δύναμιν ἐν τάχει συνταχισθεῖσαν, καὶ μὴ χρόνῳ πολεμεῖν πρὸς ἀνθρώπους ἀπείρους ἀγῶνος, πολυχρόνιος ἡ ἐλθεῖν, καὶ πολυταφρεύσασθαι, τὴν φθάσαι, πολλὰ δυναμένους, ἔτι μᾶλλον ἂν ἰσοψυχίᾳ, καὶ φόβῳ χρόμενος, πρὸς αὐτὸν ἀπεχώρησε πρὸς πόλιν δυερκῆ, καὶ μέγαν ἔχουσαν περίβολον. ὁ δὲ ἀγησίλαος, ἠναγκάσθη μὴ ἀπιστούμενος, τὴν βαρέως φέρειν, ἀναχωρῶν ἢ πάλιν μετασπᾶσθαι πρὸς τὸ ἕτερον, ἠκολούθησε. καὶ συνεισπλεύσας εἰς τὸ τεῖχος, ἐπελθόντων δὲ τῶν πολεμίων, τὴν περιταφρεύοντων τὴν πόλιν, ἄλλοις ἄν δόξασε τὴν πολιορκίαν ὁ νεκτάναβις, ἐβάλετο μάχεσθαι, καὶ σὺν ἕλλησι συμπολεμοῦσιν ἤγειρε. ὁ γὰρ δὴ ὧν τῷ χωρίῳ σῖτος, ὁ δὲ ἀγησίλαος ὀκ ἐῶν, ἀλλὰ λωλύων, ἥκατε μὴ ἔτι μᾶλλον κακῶς, ἢ πρότερον τοῦ τὴν αἰγυπτίων, πολυδύτης ἀκροπόλεως τῶν Βασιλέως. ἔφερε γὰρ μὴν τὰς διαβολὰς, καὶ πρὸσεῖχε τῷ καιρῷ τῆς πειρήματος. πρὶν δὲ πρόσθεν ἐξῆλθεν ἀνὴρ οἱ πολέμιοι περὶ τὸ τεῖχος βαθεῖαν, ὡς ταπεινώσειν ἀκροκλείσοντες αὐτούς. ὡς δὲ ἐγγὺς ἦσαν αἱ τελευταὶ τῆς ὀρύγματος ἀπάντων ὧν ἑαυτῶν, καὶ τὴν πόλιν γὰρ λύκλῳ περίοντος, λελυμένους ἀφοπλίζεσθαι οὐκ ἔλληνας, ἔλεγεν ἐλθὼν πρὸς τὸ ἀγυπτίων. ὁ δὲ τῆς σωτηρίας ὢν νεανίας καιρὸς, ἔτος ἄρειν. ὀρᾷ ἐγὼ δεδιφθέραι μὴ βουλόμενος, ἀπέστερον πρὸθυμούμην πρελθεῖν. ἐπεὶ δ' ἡμῖν οἱ πολέμιοι τῆς ἀσφάλειαν αὐτοὶ δῶ τῶν χερῶν παρεσκευάκασι, προσάντων ὀρυξάμενοι τάφρον, ἧς τὸ μὲν δεξιὸν μέρος ἐκείνων ἐμποδὼν ἔσαν τοῦ πλήθους, τὸ δὲ δεξιὸν, ἡμῖν δι' ὕσωπος ἴσων, καὶ δικαίως μέρος πρὸς αὐτοὺς δεδιαχέσθαι, φέρε νῦν πρόθυμηθεὶς ἀνὴρ ἀγαθὸς γένεσθαι, καὶ μεθ' ἡμῶν ὥλαν ὁμόνοος δρόμῳ, σῶζε σαυτήν τε ἅμα, καὶ τὴν στρατιάν. ἡμᾶς γὰρ οἱ μὲν τῆδε σῶμα τῶν πολεμίων, δεῖ κατόμνυσιν. οἱ δ' ἄλλοι, δεῖ τῆς τάφρου ὁ βλάψοσι. θαμμάζας δὲ ὁ νεκτάναβις τὴν δεινότητα, καὶ δὶς ἑαυτὸν εἰς μέσα τὰ τῶν ἑλλήνων ὅπλα, καὶ πρόσω ἐσῴη, ἐρέψαθ' ἁδρῶς οὖν αὐλισάντας, ὡς ἦ ἄπαξ ἔλαβε πεισθόμενόν οἱ τὸ αὐτύπιον ὁ ἀγησίλαος, αὖθις ἐπῆγε τὸ αὐτὸ στρατήγημα, καθάπερ πάλαισμα βίας πολεμίοις. τὰ μὲν, γὰ κατοφθύγων, καὶ ὑπάγων, τὰ δὲ, αὐτιπερίχωρῶν, ἐμβαλὼ τὸ πλῆθος αὐτοῦ εἰς ἕνα τόπον, ἔχοντα δώρυχα βαθεῖαν, δεῖ ἑκατέρας πλευρᾶς πεφράξεσθαι. ὧν τὸ μέσον ἐμφράξας, καὶ καταλαβὼν τοῦ μετώπου τὸ φάλαγγος, ἐξίστατο οὖν ἑαυτοῦ τοῖς μαχιμίοις τῶν πολεμίων, ὃν ἔχοσι περιδρομὴν τοῦ πλήθει, τὸ δὲ λύκλωσιν. ὅθεν τὸ πολὺ χρόνου αὐτιπάντες, ἐφάπτοντο. καὶ πολλοὶ μὲν ἀνῃρέθησαν. οἱ δὲ φεύγοντες, ἐσκεδάσθησαν, καὶ διεφθάρησαν, ἐκ δὲ τότε καλῶς μὲν ἔχειν τοῦ νεκτανάβιδι τὰ πράγματα, καὶ βεβαίως πρὸς ἀσφάλειαν. ὁ γε μὴν ἀγησίλαος, πρὸς τὸ οἱ κοινὴ πόλεμον ὥρμητο, εἰσὶν χρημάτων τε δεομένην τῆς πόλιν, καὶ ἐφοβοφάσαν. πρὸπεμψεν δὲ αὐτὸ ὁ αἰγύπτιος ὑντίμους, καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἄλλας τε δωρεὰς δίς, καὶ πρὸς τὸ πόλεμον ἀργυρίου τάλαντα διακοσία, καὶ διακόσια. χειμῶνος δ' ἤδη ὄντος, τῆς γῆς τοῖς ναυσὶν ἐχόμενος ὁ ἀγησίλαος, καὶ πρὸς τῆς λιβύης εἰς χωρίον ἔρημον κομισθείς, ἔνθα ὁ μενελάου παλάμου καλούμενος λιμήν,

λιμὴν, νόσῳ τελευτᾷ, βιὸς μὲν ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. βασιλεύσας δὲ τῆς ἐν Κυρήνῃ τετταράκοντα. καὶ τούτων τὸν μὲν διακόσια πάντων μέγιστος, καὶ δυνατώτατος γένομενος, Κυρήνης ὅλης τῆς ἑλλάδος ἡγεμὼν, Κυρηναῖος νομισθείς, ἄχρι τῶν λιβύκων μάχης. τὸν δὲ σῶμα αὐτοῦ δίκαιον ἀρετὴν, λιπὼν πολιτικὸν εἰς λακεδαίμονα, ἔτυχε τῆς βασιλικῆς ταφῆς. τῆς δὲ βασιλείαν, ἀρχίδαμος ὁ υἱὸς δικαίως ἔλαβε, καὶ διέμεινε τοῦ χρόνου μέχρις ἂν δὸς οὗ ὧν χειρῶντα τῆς πάτριον ἀναλαμβάνειν πολιτείαν, ἀπέκτεινε λεωνίδας πέμπτον ἀπ' ἀγησιλάου γενόντα, ἀγυπτον μὲν μετ' ὀλίγον ἀρταξέρξης τελευτήσαντος, ὃς τῆς περσῶν βασιλείαν διαδεδεγμένος, αὐτὸς ἐλάσας Κυπρίους ναυσὶ, καὶ πεζῷ, ἄνδρι ἑταγάγετο. καὶ τὰ ἄπτα καταθύσας ταῦρον ποικίλον, ὧν θεῖ εἰκόνι τιμώμενον οἷς αἰγυπτίοις, μετὰ τῶν Φίλων δυοχήθη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὕστερον. τότε δὲ ἐν τῇ ἑλλάδι ἔτος ἦν ἐμμενάντων τῶν ἑλλήνων τὴν εἰρήνην, οἱ μεγαλοπολῖται στασιάσαντες, ἐπολέμουν, οἱ ἐκ τῆς μεγάλης πόλεως, πρὸς οὓς ἐκ τῶν ἑτέρων πολισμάτων. ὅσοι δὲ μὴ πρότερον) αὐτοῖς τὸν ἐς τὴν μεγάλην πόλιν συνοικισμὸν ἦσαν ὠκηκοινωνηκότες, πότε δὲ δυσχερῶς φέροντες τὸν ἐκ τῆς παρισίων μετάστασιν, ἐς τὰ ἴδια αὖθις ἐπανελκύθεσαν πολίσματα. οἱ δὲ μεγαλοπολῖται, ἀνάγκαζον ἐκλιπόντας αὖθις τὰς παρισίας, χωρεῖν αὖ εἰς τὸν συνοικισμόν. ἐχ τακέδοσι δὲ ἐπολέμουν. οἱ μὲν δὴ ἐκ τῶν πολισμάτων, μαντινέας τε Βοιθεῖν σφίσι, καὶ τῶν ἄλλων ἀρκάδων οὐ μαντινῦσι, συμμαχικότας ἠξίουν, καὶ ἠλείους. οἱ δὲ μεγαλοπολῖται, ἀθηναίους παρεκάλουν Βοηθεῖν. οἱ μὲν θᾶττον τακόσαντες, διςχιλίους μὲν ὁπλίτας, ἱππέας δὲ διακοσίους ἀπέστειλαν, καὶ στρατηγὸν τιμοθέον. ὃς ἐς τὸν μεγαλόπολιν ἀφικόμενος, καὶ τῶν πολισμάτων τὰ μὲν, ἐκπορθήσας, τὰ δὲ, καταπλήξαμενος, σωνεκάκασεν αὖθις ἐς τὸν μεγαλόπολιν συνοικίσαι. τὰ μὲν δὴ περὶ τὸν μεγάλης πόλεως συνοικισμὸν, οὕτω ποσὸν παραχῆς ἐλθόντα, τοιαῦτης ἔτυχε καταστολῆς. ἐπεὶ δ' ἀλέξανδρος ὁ τῶν φερῶν τύραννος, λῃστρίδας ναῦς ἐκπέμψας οὗτος τὰς λυκλάδας νήσους, ζωὰς μὴ ἐκπολιορκήσας, πολλῶν σωμάτων ἐκυρίευσεν, ἐς ἣν πεπάρη) μισθοφόρους ἀφειδάσας σραλιώτας, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, ἀθηναῖοι βοηθοῦντες τοῖς πεπρωθίοις, στρατηγὸν λεωδάμαντα ἀπέστειλαν μετὰ νεῶν. ἀλλ' ὅτος μὲν, στρατιὰ πολλὴ πεμπομένη ἐς βοηθείαν τοῖς ἐν πεπρώθῳ, ἐν πανόρμῳ ἀφλαβῶς, παρεφυλάττων, ἀεὶ δ' ἀλεξάνδρου νῆες, ἀπροσδοκήτοις τοῖς ἀθηναίοις ὑπιέμεναι, ἐπορεύοντο τε, καὶ τὸς τε ἑαυτῶν σραλιώτας λιμενίοντας δίεσωσαν οὖν ἐν πανόρμῳ. ναῦς τε εἴλον ἀπλοκὰς μὲν πλείστας, μίαν δὲ πεντηκόντορον. ὧν δὲ τότῳ οἱ ἀθηναῖοι ὀργισθέντες, λεωδάμαντα μὲν θάνατον κατέγνωσαν. ἑλόμενοι ἐν στρατηγὸν χάρητα, καὶ τότῳ ναυλικὴν δύνατον δυνάμιν, ἐξέπεμψαν. ὅτος δὲ δή, οὗτος μὲν πολεμίους δυλαβούμενος, οὐκ ἐν συμμάχους ἀδίκως διέτελει. ἀλλα τε δὴ πρὸς νομῶν, καὶ ἐς λέρκυραν συμμαχίδα πόλιν καταπλύσας, πάσεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν. ἐξ ὧν, σφαγάς τε πολλὰς, καὶ ἁρπαγὰς συνέπεσε γένεσθαι. διὰ ὃ συνέβη τὸν δῆμον τῶν ἀριστίνων, μίαν δὲ πεπρωθίαν. ὧν δὲ τότῳ οἱ ἀθηναῖοι ὀργισθέντες, λεωδάμαντα μὲν θάνατον κατέγνωσαν. ἑλόμενοι ἐν στρατηγὸν χάρητα, καὶ τότῳ ναυλικὴν δύνατον δυνάμιν, ἐξέπεμψαν. ὅτος δὲ δή, οὗτος μὲν πολεμίους δυλαβούμενος, οὐκ ἐν συμμάχους ἀδίκως διέτελει. ἀλλα τε δὴ πρὸς νομῶν, καὶ ἐς λέρκυραν συμμαχίδα πόλιν καταπλύσας, πάσεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν. ἐξ ὧν, σφαγάς τε πολλὰς, καὶ ἁρπαγὰς συνέπεσε γένεσθαι. διὰ ὃ συνέβη τὸν δῆμον τῶν ἀριστίνων, μίαν δὲ πεπρωθίαν. ὧν δὲ τότῳ οἱ ἀθηναῖοι ὀργισθέντες, λεωδάμαντα μὲν θάνατον κατέγνωσαν. ἑλόμενοι ἐν στρατηγὸν χάρητα, καὶ τότῳ ναυλικὴν δύνατον δυνάμιν, ἐξέπεμψαν. ὅτος δὲ δή, οὗτος μὲν πολεμίους δυλαβούμενος, οὐκ ἐν συμμάχους ἀδίκως διέτελει. ἀλλα τε δὴ πρὸς νομῶν, καὶ ἐς λέρκυραν συμμαχίδα πόλιν καταπλύσας, πάσεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν. ἐξ ὧν, σφαγάς τε πολλὰς, καὶ ἁρπαγὰς συνέπεσε γένεσθαι. διὰ ὃ συνέβη τὸν δῆμον τῶν ἀριστίνων, μίαν δὲ πεπρωθίαν. ὧν δὲ τότῳ οἱ ἀθηναῖοι ὀργισθέντες, λεωδάμαντα μὲν θάνατον κατέγνωσαν. ἑλόμενοι ἐν στρατηγὸν χάρητα, καὶ τότῳ ναυλικὴν δύνατον δυνάμιν, ἐξέπεμψαν. ὅτος δὲ δή, οὗτος μὲν πολεμίους δυλαβούμενος, οὐκ ἐν συμμάχους ἀδίκως διέτελει. ἀλλα τε δὴ πρὸς νομῶν, καὶ ἐς λέρκυραν συμμαχίδα πόλιν καταπλύσας, πάσεις ἐν αὐτῇ μεγάλας ἐκίνησεν. ἐξ ὧν, σφαγάς τε πολλὰς, καὶ ἁρπαγὰς συνέπεσε γένεσθαι. διὰ ὃ συνέβη τὸν δῆμον τῶν ἀριστίνων, μίαν δὲ πεπρωθίαν. ὧν δὲ τότῳ οἱ ἀθηναῖοι ὀργισθέντες, λεωδάμαντα μὲν θάνατον κατέγνωσαν. ἑλόμενοι ἐν στρατηγὸν χάρητα, καὶ τότῳ ναυλικὴν δύνατον δυνάμιν, ἐξέπεμψαν.

πόλει μακεδονικῇ γεγονώς τε, καὶ βαφεὺς, ἀλωείτης δ' ἦν ἐκ τότε ἐκαλεῖτο, ἀλίξανδρος ὁ πρεσβύτατος ὢν τῶν γνησίων, ἐβασίλευσε μακεδόνων. ὑφ' ὃν Φιλίππου πρῶτον ἐς τὴν ὁμηρείαν, ἀλλὰ ἀλέξανδρον μὲν ἔτος ἓν βεβασιλευκότα, πολεμαῖος ὃς ὁ ἀλωρίτης, Ιτέινας δύλω, ὡς τὸ ἐβασίλευσε μακεδόνων. ὀλυμπιὰς δ' ἦν βίτη, καὶ ἐνάτῃ, ὅτε πολεμαῖος μακεδόνων ἐβασίλευσε. τοῦ δ' ἔτη βία βασιλεύσαντα, πρὸ δίκας ὧν Ιτέινας ὁ ἀδελφὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη ϛ῾ πρῶτα, τότε δὲ ἰλλυριοῖς μεμαχημένῳ τε, καὶ πεπληγότι, πρὸς δὲ τῇ ἥττῃ καὶ αὐτῷ πεπωκότος ἐν τῇ μάχῃ, Φίλιππος ἐκ τῆς ὁμηρείας ἀφῆκε, κατέσχε τὴν βασιλείαν, κακῶς διακειμένην. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τῇ ἐναγχος ταύτῃ μάχῃ πρὸς αὐτὸν ἰλλυριοὺς, πλείους, ἢ τετρακισχιλίους μακεδόνων πεπωκότες ἦσαν. ἔπειθ' οἱ παίονες ἐν ὑφτόνῳ τοῖς μακεδόσιν ὄντες, καὶ παπερφερονηκότες αὐτῶν, ἤγοντο, καὶ ἔφερον τὴν μακεδονίαν. εἰδ' οἱ ἰλλυριοὶ αὖθις μεγάλας καταλέγοντες δυνάμεις, ἐς τὴν μακεδονίαν στρατεύειν προεσκευάζοντο. πρὸς ἃ τάδε, θαυμασίως τὶς τῶν βασιλικῶν συγγενείας, ἐπῆλθε δίκη τῶν θρακῶν βασιλεῖ αὖθις τὴν βασιλείαν τὴν μακεδονικὴν καταιγίσαι, ὡς δὲ καὶ ἀθηναῖοι ἀργαῖόν τινα, τῶν βασιλικὸν καὶ ὄρος, κατήγορ, αὖθις τῶν βασιλείαν, Μαντίαν ἀπεστάλκοτες στρατηγὸν, σὺν ναυτικῷ τε δυνάμει ἀξιολόγῳ, καὶ ὁπλίταις, καὶ μισθοφόροις ὀκ ὀλίγοις. ὅτῳ δ' ἔσχασε τὴν βασιλείαν πρεσβυτάτῳ Φίλιππος, ὀκ ἀνίετο σφῶν, ἀλλ' ἀπέγνω τὰ πράγματα, ἀλλ' ἅτε φύσεώς τε δεξιᾶς τυγχὼν, καὶ πρὸς τῇ φύσει, καὶ παιδείας ἑλληνικῆς, καὶ ἀγωγῆς ἀφάνλης μετενηκώς, πρῶτον μὲν οὖν μακεδόνας ὁρῶν ἀθύμως ἔχοντας, λόγοις τε πραμυθητικοῖς, καὶ προθυπτικοῖς παρεθάρρυνε. καὶ τάξεις τὰς στρατιωτικὰς, ὧν ὁ ἱρεὼτερος κατηύσμησε. καὶ τὸν τῶν μακεδονικῶν φάλαγγος σωματισμὸν αὐτὸς πρῶτος συνεστήσατο. ἔπειτα καὶ πρὸς παίονας δεδιότας μὴ δῃ ἀρειος τε, καὶ ἐπαγγελίαις οὐ δυνατὸς αὐτὸν προσαγαγόμενος, εἰρήνην ἄγειν ἔπεισεν, ὡς δὲ καὶ θαυσανίᾳ ἀπεθέλατο τὴν κάθοδον, δωρεᾶς τὸν κατάξοντα αὐτὸν βασιλέα ὑπέσχε. ἐπεὶ δὲ Μαντίας ὁ τῶν Αθηναίων στρατηγὸς καταπεπλευκὼς ἐς μαθώνα, ἔχων καὶ τὸν ἀργαῖον, αὐτὸς μὲν αὐτὸν κατέμεινε. τὸν δὲ ἀργαῖον, ἐς αἰγὰς, πόλιν μακεδονικὴν ἀπέπεμψεν, μετὰ τοῦ μισθοφόρου αὐτῶν. ὃς μὲν προσελθὼν ταῖς αἰγαῖς, καὶ λόγοις πεῖσάσας, ὡς δόξειε αὐτῷ προσέχειν, αὖθις ἀνέπεφε πρὸς τὴν μεθώνην, ἀνασρέφοντα ἤδη Φίλιππος πρὸς τυχὼν, καὶ μαχεσάμενος, ἐτρέψατό τε, καὶ πολλὰς μὲν τῶν μισθοφόρων ἀνεῖλε. αὐτὸς δὲ λοιπὸς, ἐς ἕνα λόφον καταπεφευγότας, ὑπασπόν δὲ ἀφῆκε, αὐτὸς φυγάδας παρ' αὐτῶν εἰληφὼς ἐκπέμπτους. ἅμα δὲ τούτοις, καὶ θάσιοι τὰς καλουμένας Ιερνισίδας ὤκησαν, ἃς ὕστερον ὁ βασιλεὺς Φίλιππος οἰκήτορας προσέδεξε. καὶ Φίλιππος ὠνὸ μάστην ἀφ' ἑαυτοῦ. μετὰ δὲ ταῦτα, πέμψας ἐς Αθήνας πρεσβείαν, ἔπεισε τὸν δῆμον εἰρήνην πρὸς ἑαυτὸν σωθέσθαι. καὶ ἐπειδὴ τοῦ τε ἀπ' ἀθηναίων πολέμου ἀπηλλάγη, καὶ ἅμα ἄγειν τὸν τοῦ παιδὸς Βασιλέα τετελυτηκέναι ἐπύθετο, νομίσας καιρὸν ἔχειν οἷς παίοσιν ὧν ἐβιάσατο, ἐστράτευσέ τε ἐπ' αὐτούς. καὶ μάχῃ νικήσας, ἀναγκάσας τὸν βασιλέα καὶ τὸ ἑαυτοῦ γένος, σὺν τῷ ἔθνος, σὺν τρόπον δ' ἦν ἔτος Φιλίππῳ Βασιλεύοντι, ὅτε παίονας ὑπηγάγετο. λοιπὸς δ' αὖθις ὁ πρὸς ἰλλυριὸς πόλεμος ἦν. πρὸς οὓς ἤδη καὶ θρᾳκαλεώτερος ἦν, ἅτε καὶ τοὺς παίονας οἷς μακεδόσι προσειληφώς. συναγαγὼν δὲ ἐκκλησίαν, καὶ σὺν στρατιώτας ἐς τὸν πόλεμον, οἷς προσῆκε λόγοις προθυμώσας, ἐστράτευσεν ἐς τὴν τῶν ἰλλυριῶν χώραν ἐπὶ κατάστασιν, ἅπαντ' ἰλλυριὸς τὰς ὑπ' αὐτῷ κατεχομένας μακεδονικὰς πόλεις. ἃ πρόσθεν ἁμύντου ὁ βαρδύλεω τῶν ἰλλυριῶν βασιλέως τὸν λόγ), ἀλλ' ἄλλως τὴν εἰρήνην ἀξιοῦντος ποιεῖσθαι, ἔχοντας ἑκατέρους τὰς πόλεις, ὧν τέως κρατοῦσιν, ὡς δὲ Φίλιππος ταῦτα προσεδέχετο, συνέβαλον ἀλλήλοις εἰς μάχην, πλησίας ἔχοντες τὰς δυνάμεις. ὧν πολὺ μὲν ἂν ἰσόῤῥοπος ἦν ἡ μάχη, ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων ἐκθύμως ἀγωνιζομένων. ἐπεὶ δ' ἐνέθρα μὲν οἱ ἱππεῖς, ἔνθεν δ' ὁ Φίλιππος, ἐς μέσον ἑαυτὸν ἔωσαν τῶν πολεμίων, ἔβαλόν τε οἱ ἰλλυριοὶ, καὶ ἔφυγον. ὥστε κατακράτος ἡττημένοι τῶν μακεδονικῶν πόλεων, ὧν τέως ἐκράτουν ἐκχωρήσαντες Φιλίππῳ, εἰρήνην συνέθεντο. καὶ φίλιππος ὧν σφαλέσθαι ἔχουσαν τὴν μακεδονικὴν βασιλείαν πρὸς τὸ δυνατὸν αὐτῷ ἔτος ἐξήκειν βασιλεύοντι, ἐς τε ἀσφαλέστερον κατεστήσατο, μετὰ δὲ ταῦτα, εὐδοξεῖς πρὸς ἀλλήλους σασιάσαντες, οἱ μὲν καλεσάμενοι οἱ μὲν, βοιωτοὺς, οἱ δὲ, ἀθηναίους, ἐπολέμεσαν ἐν τῇ νήσῳ, μεγάλῃ μὲν πρὸς ἀπάτῃ δὲ ἐμεῖ ἀκροβολισμοῖς δὲ, καίτοι συμπλοκὰς δ' λόγε ἀξίαις. ἐν αἷς ποτὲ μὲν, οἱ βοιωτοὶ, ποτὲ δὲ, οἱ ἀθηναῖοι ἐπεκράτησαν,

τεν, ἕως οἱ βυδοεῖς ὑπὸ τοῦ φθείρεσθαί τε, καὶ κακῶς πάσχειν, ἅτε ἀμφυλίῳ ὄντες τῷ πολέμῳ, νεθεσηχότες τοῖς συμφοραῖς, ὠμονόησάν τε, καὶ τὸν πόλεμον κατέλυσαν. βοιωτοὶ δὲ, καὶ ἀθηναῖοι, οἵκασε ἑκάτεροι ἀπεχώρησαν, οἱ μὲν ἀθηναῖοι ἅμα τούτοις εἰς τὸν συμμαχικὸν ληλυθότα πόλεμον ἐνέπεσον. ὃς καὶ παρέμεινεν αὐτοῖς ἐπ' ἔτη τρία. ῥόδιοι γὰρ καὶ Κῶοι καὶ Χῖοι, ἐπὶ δὲ Βυζάντιοι, ἐς τὸ συμμαχικὸν τελέως τελοῦντος τοῖς ἀθηναίοις, τότε ἀπέστησαν. ἀθηναῖοι δ' ἐπολέμουν αὐτοῖς, εἴπως ἐς τὴν συμμαχίαν αὖθις ἀποκατασήσαν. οἱ μὲν ἔχυσαν ἀποκατάσησαι. οἵτε γὰρ νησιῶται, πεθυμότατα τὸν πόλεμον διέφερον. καὶ μάυσωλος αὐτοῖς ὁ τῆς καρίας δυνάστης, συνελάμβανε τὸν πόλεμον. ἐπεὶ δὲ ἡ χάρης ὁ ἀθηναίων στρατηγὸς ἀπέβαλε τὸν νεῶν, καὶ φαρναβάζῳ βασιλέως ἀρχοντι μεγάλῃ δυνάμει συμμαχήσας, ἐκράτησε τῶν βασιλέως σατραπῶν, ἐφ' οἷς παρὰ μὲν φαρναβάζῃ, συχνὰ εἰλήφει χήματα ἐς σιτηρέσιον τῇ στρατιᾷ. λόγος δὲ διεδόθη, ὡς δι' χάριτα ὀργισθεὶς ὁ βασιλεὺς, βιαιοσίαις ναυσὶ βύζιον τοῖς νησιώτας ἐπὶ ἀθηναίων βοηθῆσαι. ὅτῳ δ' ἐδόκησαν οἱ ἀθηναῖοι, τὸν πόλεμον κατέλυσαν, ἐφ' οἷς οἱ νησιῶται ἐβάλοντο, σωθεμένοι τὴν εἰρήνην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον. Φίλιππος δὲ ὁ μακεδόνων βασιλεὺς, ἐπειδὴ αὐτῷ παίονες μὲν ὑπήκοοι γεγενημένοι ἦσαν, ἰλλυριοὶ δὲ, καλήν τε αὐτῶν, καὶ εὔανδρον εἰρήνην ἐπεποίηντο, τάς τε μακεδονικὰς ἀνειληφότι πόλεις, καὶ τὰ μέχρι τῆς λιχνίτιδος καλουμένης λίμνης ὑπαγομένῳ, οἱ μὲν ἀμφιπολῖται, πόλιν ἔχοντες ὧν τοῦ στρυμόνι ποταμῷ ὁ φάυλλις, πολλά τε αὐτοῦ προσεκεκρούκοτες ἦσαν, ἐστράτευσέ τε ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐκπολιορκήσας, εἶλεν. ἔτος δ' ἦν βίτον βασιλεύοντι Φιλίππῳ, ὅτε δὴ ἀμφίπολιν εἶλεν. ἐλὼν δὲ τὴν πόλιν, ὀλίγοις μέν τισι τῶν ἑαυτοῦ σφόδρα διαφόρων ἐφυτάδυσε. τοῖς δ' ἄλλοις φιλανθρώπως προσφερόμενος, κατεῖχεν ἐπίκαιρον ὄσαν τὴν πόλιν πρόσχημα τῆς πρὸς θρᾴκας πράξεις. σὺν δὲ καὶ τὴν εὐδίαν εἶλε, πόλιν ὧν τῷ θερμαίῳ ἱδρυμένην κόλπῳ. καὶ ποτίδαιαν μετ' αὐτὴν ἐκπολιορκήσας, ὧν τῷ παλλήνης χερσονήσου αὐχένι ἱδρυμένην πόλιν, ὑπό τε ἀθηναίων φρουρουμένην. ἀλλὰ Φίλιππος ἑλὼν τὴν πόλιν, οὐκ ἀθηναίων φρουρὸς, ἐξαπέστειλεν ἐς ἀθήνας, νέμων μέρος τι χάριτος καὶ τῷ ἀθηναίων δήμῳ. τὴν δὲ πόλιν ἐξανδραποδισάμενος, καὶ κατασκάψας, ἔδωκε τοῖς ὀλυνθίοις οἰκεῖν. ὀλυνθίοις δὲ οὐκ ὀλυνθίους, πόλιν ἔχοντας μεγίστην τε δὴ ἐκεῖ, καὶ δυνατωτάτην, ἅτε γὰρ πρόσθεν ἤδη τὸν ἀθηναίων πόλεμον, οὐκ ὀλυνθίους προκατελαμβάνετο ἔγνω, ἵν' ἑαυτῷ προσέχωσι, καὶ μὴ ἀθηναίοις πρόθυμοι, χαλεπώτερον αὐτῷ τὸν πρὸς ἀθηναίους πόλεμον ποιῶσι. μετὰ δὲ ταῦτα, ὧν πόλιν διέμωσι, κα

γικόλαφ πτόθοπτ ποτ τυφεωνδ ατπτοσ ηαρτικ ειδιφς πτα τυφεωνδ ηι ζ, τη εωγ γικόλαφ πτόθοπτ. ρ, ηαρτικ εωγ ρ ν ηα ηοτ ηαρτικ εωγ ρ ν ηα ηοτ ηαρτικ εωγ ρ ν ηα ηοτ

τῇ πόλει· ἀλλὰ πρὸς τὸν Διονύσιον μετὰ τῶν πλείονος μέρος τῆς δυνάμεως, πάντα τε ἐκεῖ πρά-
γματα διοικῶν. οἱ δ' ὧν οἱ Ῥήγιοι ἀφεστηκότες φύλακες, ὀκτὼ οἱ μόνοι ἀφίεμαχοι εἶν Διονυσίου,
καὶ συρακοσίοις, εἰς μάχην ὑπ' αὐτοπεξέπεσαν. Διονύσιος δ', τὰ περὶ Διονυσίου πεπυσμένος, κατὰ
πλοῦσί τε ὧν συρακόσας ἡμέρας ἐπὰ ὕστερον τῆς Διονυσίου καθόδου, οὐ εἰς τὴν ἄκραν παρελθών,
ἡμέρας τέ τινας ὧν αὐτοῦ, διδοὺς ἅμα ἐλπίδα τοῖς συμβουλεύουσι, ἐπαφήκων ἄφνω τοῖς συρακο-
σίοις οὐ μισθοφόρους, οἱ σὺν βοὴ πολλῇ προσπεσόντες τοῖς τὸ στρατείχισμα φυλάττουσιν, ὃ συρα
κόσιοι ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ποιήσαντες, τὴν γε ἄκραν ἀπετείχιζον, ἐκράτησάν τε. οὐ μὴν ἐσω
τῶ τείχος εἰσῆλθον, σωιέβαλον τοῖς συρακοσίοις, ἀναπνεύσαντας ἤδη πρὸς αὖθις τοῦ τείχει,
Διονυσίου αὐτῶν ἡγεμόνα. ἡμυνόντο δὲ μάχης καρτερᾶς, ἐκράτησαν, συρακόσιοί τε, ὧν Διονύσιος, ὀκ
ἀύσυχ ζάμενος. οἱ δὲ Διονυσίου ἡττημένοι τε, καὶ συχνὸς τῶν φυγόντων ἀπεβεβλημότες, εἰς τὴν
ἀκρόπολιν αὖθις συνεστάλησαν. καὶ Διονύσιος τὸ ἀπετείχισμα ἐπῄνεσεν, ἕως ἐς τὸ ἀσφαλὲς αὐτὸ
κατεσκευάκει. μετὰ δὲ ταῦτα, κατέπλευσε μὲν ἐς συρακόσας ὁ Ἡρακλείδης, φυγὰς ὢν ὑπὸ
νεῶν μακρῶν κατελελειμμένος. ἅμα δὲ τινας χειμῶνας, ἦρε Διονύσιος τε καθόδου, καὶ συρακοσίων
ἐλευθερώσεως ὑστερικώς, ἥκειν ἄγων ναῦς μὲν μακρὰς, εἴκοσι. στρατιώτας δὲ, ὑπὲρ ὡς τακο-
σίους, καὶ χιλίους. καὶ αὐτὸν ὄντα ἐκ ἄσημον ἀνδρα, ἀλλ' ἀδόκιμον δυνάμενον, συρακόσιοι ναύαρχόν τε
εἵλοντο τῆς τε πρὸ σφίσι νεῶν, καὶ ὧν αὐτὸς ἄγων ἥκε. καὶ στασιμώτατος μετὰ Διονύσιον, καινὴ ἡδὴ
πρὸς Διονύσιον διεπολέμει. μετ' ὀλίγον δὲ, Φίλιστος, ἀνὴρ πρότατός τε ἀεί, καὶ χρησιμώτατος
ὢν τυράννοις γεγονὼς, ὑπὸ Διονυσίου στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς, διεναυμάχησε πρὸς συρακοσίους,
πρὸς πλησίας ἔχοντας καὶ αὐτὸν ναῦς. καὶ ἡμυομένης ληστρικῶς τὸν ναυμαχίας, φίλιστος, καί περ λαμ
πρῶς ἠγωνισμένος, ἡττήθη παρὰ πολὺν, ὥστε Διονυσίου ἀλίσκε-
σθαι, ἑαυτὸν ἀσφάξαι. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ναυμαχίαν, Διονύσιος πρὸς ἡμένος ἐπὶ τῆς πό
λιν, ἡττημένος δὲ καὶ τότε τῇ ναυμαχίᾳ, ἀσθενῶς δὲ καὶ τῷ φίλων τὸν ἀποκωλύσαντα ἐπὶ
ράθη μὲν συμβῆναί τι πρὸς συρακοσίους. ὥστε παραδοὺς τὴν ἀκρόπολιν αὐτοῖς, αὐτὸς μετὰ τῶν
μισθοφόρων, καὶ χρημάτων, ἐς Ἰταλίαν ἐκπλοῦσαι. τὸ τυχὸν δ' ἂν δὲ τότε, λαίτμῳ τὴ Διονυσίου
συρακοσίοις τὰ διδόμενα δέχεσθαι συμβεβουλευκώς, ἤλπιζον γὰρ πολλῷ χρόνῳ ἐκπολιορκήσειν,
ἅμα τὸ μὴ δὲ σῖτον λέγεσθαι ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶναι ἱκανὸν, ὅτῳ συμπάσας ἐκ τῶν παρόντων τὸ λοιπὸν
αὐτῷ, ἐν ᾗ τῇ ἄκρᾳ, κατέλιπε οὐχ ἱκανὸς φροντίς. αὐτὸς δ' ἀνελπίστως τότε τιμώτατα, καὶ
τῶν μισθοφόρων οὐ πολλοὺς, ἐλαθὼν ἐκπλεύσας εἰς τὴν Ἰταλίαν. μετὰ δὲ ταῦτα, διεχθέντων
συρακοσίων πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῶν μὲν, Ἡρακλείδην δεῖν φασκόντων τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίαν ἐ-
πιτρέπειν, ὡς οὗτος ἂν ποτ' αὖ τυραννεύσοντα, δίωνα δ' αὖ, εἰ Διονυσίῳ ἐς τέλος πολεμήσοι,
τῶν δὲ, μὴ δίωνα μᾶλλον αἱρεῖσθαι, ἔτι δ' ἀδέ τοῖς ξένοις τοῖς ἐκ Πελοποννήσου τε, μὴ τ' ἄλλης
ἑλλάδος τῆς σφᾶς ἠλευθερωκόσιν ἀφιδρύντων οὐ μισθὸς, μὴ διὰ ταῦτα καὶ αὐτῶν συστρα-
φέντων τε, καὶ δίωνα ἀξιόντων αὐασῴζεσθαί τε σφῶν τῆς ἡγεμονίαν, καὶ παρὰ συρακοσίων
ὡς κοινῶν ἐχθρῶν λαμβάνειν πειρᾶσθαι, δίωνα τὸ μὲν πρῶτον αὐτεπάγγελτον, ἔπειτα δὲ δίκαιον λιμέ
νας πολισθῆναι οὐ ἑταίρους γεγονότας, καὶ πρὸς τὴν κάθοδον αὐτῷ ξυστρατεύσαντας, αὐασῴζε-
σθαί τε τὴν ἡγεμονίαν τῶν ξένων, ὄντων πολὺ τρισχιλίων. καὶ ἐς λεοντίνους σὺν αὐτοῖς ἀπεχώρη-
σεν. ἀπεχωρῶν δὲ δίων, καὶ τοῖς συρακοσίοις κατ' ὀλίγον ὑπεμβεβηκόσι μαχεσάμενος, ἐκράτησε
μὲν παραπολύ. πολλοὶ δὲ νεκρῶν ἀναιρέσεως πεμψασιν, ἀ οὐ νεκρὸς μόνον ἀπέδωκαν, ἀλλὰ
καὶ οὐ ζωοὺς ἐαλωκότας τῶν συρακουσίων, ἀπέλυσαν ἄνευ λύτρων. ἐπεὶ δὲ Διονύσιος
ἐκ λοκρίδος τῆς Ἰταλίας, ὅθεν δὴ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ δωρεὰς ἦν, σῖτόν τε, καὶ τἆλλα, ἐπό-
μπα πρὸς φρουρὰν τῶν τότε ἀσθενῶς παρασκευασάμενον, ἔπεμπε τοῖς τὴν ἄκρᾳ τὴν φορτηγοῖς ναυ-
σὶ, συμπέμπων καὶ τριήρεις τὰς ἀσφαλῶς τὸν φόρον συμπαραμενούσας, καὶ ἐπ' αὐταῖς
νύκτιον τὸν νεοπολίτην ἡγεμόνα, ἄνδρα δίκαιον, ἃς μὴ φορτηγοὶ νῆες, καταῖραν ἐς τὴν ἄκραν,
ὀλίγα δέησαν συρακοσίοις ὁμολογῆσαι ὑπὸ σιτοδείας, καὶ τὸν φόρον ὀχετόμιζον. αἱ δὲ τριήρεις,
ἰσαγκάθησαν δὲ ναυμαχῆσαι πρὸς συρακοσίους. καὶ ἡμυομένης τῆς ναυμαχίας, ἐκράτησαν οἱ
συρακόσιοι. κρατήσαντες δὲ, καὶ τοῖς θεοῖς δυσάντοις τὴν νίκαις, ἐπ' ὀλυμπίας τε ἐστράπησαν, καὶ
πότνος, καὶ αὐλήματα δὶς ἡμέρας, ἄχρις ἡ καὶ βαθείας ἐπανήρας. ὃ δὴ συνιδὼν νύκτιος, καὶ τῷ ἰσα
ρῷ ἄρισα χρησάμενος, ὀλίγαις πρὸ δέοις τῷ δυστειχίσματι, ἐκράτυσάν τε, καθίδρυσι τοῖς
φυλάξουσι

φυλάξουσι πολιτυχὼν ὑπὸ τὸ μέθος. καὶ ὄσον μὴ, σύδυς κατέσπασε. σὺν δὲ συστρατιώτας. τῇ πόλει
ἐφῆκον, οἱ καὶ ἐπανεσόντες ἐς τὴν πόλιν, ἔκτεινον μὴ πάντα, ὧν πολυτύχοιεν. ἦγον δὲ ὑπ' ἐφερον
γυναῖκάς τε, καὶ χρήματα ἐς τὸν ἀκρόπολιν, συρακόσιοι δὲ, ὅτε νύκτωρ ἔπεισε τὴν ἡμέρα
ἐγένετο, ἔχουσ', τι χρήσοντο τῷ πράγματι, δὴ ἀμύνειν αὐτοῖς ἑαυτοῖς. ἀλλ' ἐπεὶ δή τις ἐμνήσθη
Διονυσίου δείσας τὸ πρᾶγμα, ὡς τάχιστα μὴ μόνην ὅσην σωτηρίαν, ἅπαντές τε ἐπῆνεσαν σύδυς.
πέμποντες τῶν τε ἀρχόντων μὴ ἱππέων τινὲς, ὡς δίωνα πρεσβεύσοντες, οἱ μὴ ἀφικόμενοι ἐς
λεοντίνους δείλης, ἱκέτευον δίωνα συρακόσας μὴ προδιδόναι ἀφιλτυμένας, ἀλλ' ὡς ἱκανὴν τῇ δί
κῃ ὑπὲρ ὧν ἐς αὐτὸν συρακόσιοι ἐξήμαρτον δεδιωκότα ὑπὸ τῶν πολεμίων, μηκέτι μνησικα
κεῖν. δίωνα δ' ὑπακόσας τε αὐτὸς, μὴ τόσῃ ξένος πλῆθος παρακαλέσας. συσκευασάμενος σύδυς, ἐχώ
ρει δι' τῆς νυκτός. μὴ ἀφικνεῖτο ὧν συρακόσας ἐς ἕω. ἀφικόμενος δὲ, καταλαμβάνει αὖ τὸν τυ
ράννου μισθοφόρους, ἀ φονεύοντας μόνον, μὴ ἁρπάζοντας, ὧν λαϊζομένους, ἀλλ' ἤδη καὶ τῶν τοῖς
οἰκίαις ἐνόντας. σύδυς δ' ὧν σωτάξας τὸς δ' ἑαυτῆς, ὧν συρακοσίους, μὴ συμπεσὼν πῖς τῶν τυρεύ
ντων τεταγμένος ἀτάκτοις, λιτέναις μὲν συχνὸς, σὺν δὲ, προϋχώμενος, ἐς τὴν ἀκρόπολιν αὖθις συ
νέσειλε. ὧν τὸ δὴ ἀπετείχισμα ἦ κατέσκαπτο, αὖθις αὐτὸν. ὧν δὲ τότε τῷ ἔργῳ λαμπρότητι ὀ-
δεὶς τῶν πολιτῶν λῴστιμίᾳ, συρακόσιοι μὲν, δίωνα μὴ ἀρχόντα αὐτοκράτορα μόνον μὴ ἤδη γῆν,
καὶ μὴ θάλατταν ἀρξόντα. ὁ δὲ, μὴ ἡρακλείδῃ τε κατὰ θάλατταν μετὰ δίδωσιν ἀρχῆς. ἀλλ'
ἡρακλείδησιν ἀεί τι μοχθηρὸν πράττων, ὀκ ἐπαύετο, ἀεὶ μὲν δημοκοπῶν, μὴ τὴν ἀρχὴν ὅσην
τὸν τρόπον πειρώμενος ἐς ἑαυτὸν πᾶσαν περιαιρεῖν. ποτὲ δὲ μὴ ἐκ τῶν φανερῶν ὧν χειρῶν δίωνα
ἀρκλείειν ἢ εἰς τὴν πόλιν εἰσόδλε, ἐπανιόντα δὴ ἀπὸ στρατοπέδου. ἐλέγετο δὲ καὶ πρὸς δίωνα
λρύφα σωτίθεσθαι, δᾷα φάρακος τῆ σπαρτιάτῃ, ὃς Διονυσίῳ ἐστρατήγει. εἶτα δίωνι σπεισά-
μενος, μὴ ὅρκος δ' ὃς οὐ μεγίστῃ δᾷα ταυσύλῃ ἑτοίρᾳ σπαρτιάτῃ ὠμικὸς ἀνδρὸς, δὴ ὅτως
ἐπαύσατο δημοκοπῶν, μὴ ἀεί τι ἢ δίωνος διανωῶν ὑπὸ Βασκανίας, ὅτε ναυαρχῶν ἐπ, ὅτ' ἐ-
πεισὶ συρακόσιοι τὸν ναυτικὸν ὄδειν αὖ δείσθαι ἡγεμόνα κατέλυσαν, ἰδιωτεύων, ἕως ὑπὸ
τῶν δίωνος ζήλῳ, ἐπεισὶ καὶ ἡ ἀκρόπολις δίωνι ὑποχείριος ἐγεγόνει, ἀπεσφάγη. βαλεμένων
μὲν μὴ φάλαι αὐτὸ δραῦ, ὑπὸ ἢ δίωνος, τέως μὴ διωλυομένων, τότε δὲ καὶ αὖ φονόντος, ἐπει
δὴ τῇ πολιτείᾳ, ἦν καθιστάναι ἤδη δεινοῖτο, ἐώρα τὴν ἀνθρωπον δεῖα. μοχθηρίαν, μέγα φανεῖσα
μα ἐσόμενῶν. ὅτω δὲ τελευτικότι ἡρακλείδῃ, δίωνι ὅμως τάς τε ταφὰς λαμπρὰς παρεσκεύα
σε, καὶ αὐτὸς τὸν νεκρὸν μετὰ τῶν στρατοῦμακος ἅμα ἐπεμψεν, πρὸπεμψαν ἄχει πρὸς τὰ τάφου.
ἀλλὰ σύδυς μὲν, ὕστερον. ἀφιλοκράτης δ' ὁ Διονυσίῳ, ὧν ἡ ἀκρόπολις ἐπετέτραπτο. ἐπεδὴ πολιος
κομοῦντα ὧν αὐτῷ, βοηθῶντος δ' ὀσένος, ὅ, τε σίτος ἐπέλιπεν ἤδη, καὶ τὸ μισθοφορικὸν δ' ὑσχη-
σ

φθέγγεσθαι· ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅπερ ἐκεῖνος ἦν, ἀεὶ ὢν ἐκεῖνος, οὐδὲ ἀλλοῖος γιγνόμενος οὐδὲ ἀπολλύμενος, οὐδὲ μεταβάλλων· τὸν δὲ ἄνθρωπον καὶ τὰ ἄλλα ζῷα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ γιγνόμενα καὶ φθειρόμενα ἀεὶ λέγομεν εἶναι καὶ γίγνεσθαι. ἐκεῖνο δὲ ἀεὶ ὂν καὶ ταὐτὸν ὂν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι ἐπιδεῖξαι· ἀλλὰ γὰρ ἐκεῖνο μὲν ἐάσωμεν, ἐπὶ δὲ τὰ ἄλλα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἐπανέλθωμεν. ἐν τούτοις γὰρ ἔστιν ἐπιδεῖξαι καὶ τὸ ἀεὶ ὂν καὶ τὸ ταὐτὸν ὂν καὶ τὸ ἀγένητον καὶ τὸ ἄφθαρτον καὶ τὸ ἀΐδιον καὶ τὸ ἀπαθὲς καὶ τὸ ἀναλλοίωτον καὶ τὸ ἀκίνητον καὶ τὸ ἀμετάβλητον καὶ τὸ ἀσώματον καὶ τὸ ἀόρατον καὶ τὸ ἀναφὲς καὶ τὸ ἀσχημάτιστον καὶ τὸ ἀνόητον καὶ τὸ ἀνεπίδεκτον καὶ τὸ ἀνεπιδεὲς καὶ τὸ ἀνεπίδοτον καὶ τὸ ἀνεπιδεκτικὸν καὶ τὸ ἀνεπιδεκτικὸν καὶ τὸ ἀνεπιδεὲς καὶ τὸ ἀνεπίδοτον

νων, ὁ μὲν, ἀλλ' ἐν τούτῳ ὄντων τ πραγμάτων, πρῶτοι ἀδικαίτατα πόλιν ἔχοντες δ' μεγαλλων, στασιάσαντες ἐν ἀλλήλοις, οἱ μὲν, ξυμολέοντα ἐκάλεν, οἵδ' ἱκέτ' ἦν τε, ⸂καὶ⸃ οὐ καρχηδόνιος. ἰδὰ πως ἡ⸂τ⸃ τύχη ἀφικνεῖθορ ἄμφω ἐς ⸂τ⸃ αὐτ⸂ὴ⸃ ἡμέραν τε, ⸂καὶ⸃ πως γε ἡμέρας ὥραν δ' ἑλλην, ἱκέτης τε, ἡ ξυμολέων πῶς τὴ πόλει. πυμολέων μὴ δ' πλείας δ⸂ι⸃ακοσίων, ⸂καὶ⸃ χιλίων ἄγαλμ. ἱκέτης δὲ, πόδ' ὠγωτακιχιλίας. ἐνθαῦτα ξυμολέων πᾶ καλέσας οὓς ἑαυτ⸂ὸ⸃ν, ἰδὰ πᾶ συχνόν γε ἀδδι πορηυότας μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἄνδρας τε ἀγαθὸς γίγνεδ⸂αι⸃, ἡ δὲ ἰς πολεμίους τὸν ἱκανὸν σκηνοποιεῖσθ⸂αι⸃ μῶνος τε, ⸂καὶ⸃ ἡ⸂τ⸃ τὸ εἰκὸς ἀτάκτους δὲσιν ὧπτιθεδ⸂αι⸃, χωρεῖ τε ἐπ' αὐδὸν δρόμῳ. ⸂καὶ⸃ πρεψάμενος, ἱκτείνε μὴ δ' πολλῷ πλείας βιακοσίων, ζωγρεῖ δὲ ⸂καὶ⸃ δλις δοότας. οὓς δ' ἄλλος, ἀσχρῶς πτοήσας φυγεῖν, ἰρατήσας ἡ ⸂καὶ⸃ τ ἀχρεκδυνῆς, λαμπρᾷ ἄρετ⸂ῇ⸃ νίκλω, πλειόνων, ἢ πολλαπλασίων ὄντω πᾶ πολὺ ἱκερατικῶς. ἡ δ⸂ὲ⸃ ἀδρωνίτ⸂ὴ⸃ μὴ, δύθυς τὸ⸂ν⸃ θάμαδος ἐκ ἐμ στασιάζοντες, συνχωρήσαντες ἡ ἀλλήλοις, τὰς ὠύλας ἀνοίξαντες, δ' ἐχοντ⸂ι⸃ τῇ πόλ⸂ει⸃ τ πυμολέοντα. ἠδ' ἡ ⸂καὶ⸃ ἀί ἄλλαι πόλεις τωὐτῶ ὥτεπυσμύναι τ⸂ὴ⸃ νίκλω, δ⸂ι⸃περεσβδύνοντο πῶς πυμολέοντα, ⸂καὶ⸃ πᾶ δίδοσαν σφᾶς αὐδὸν ἐς ⸂τ⸃ συμμαχίαν. σὼ ἅς ἡ δ' κατάνης τύραννος μάμερκος, ἀνὴρ χρήμασί τε δωνατὸς, ἡ τῇ πόδι τὰ πολεμικὰ δ' ἐνόπλιζ. ἐν δὲ τότῳ ὄντων τ πραγμάτων, ἴδ⸂ι⸃ ἡ δ⸂ι⸃ονύσιος ἀπεγνωκὼς ταῖς ἐλπίσι, ἡ σωτρῶν ὡς ἦκεν ἐ⸂κ⸃ τὸ⸂ῦ⸃ ἱκέτε, ἢ ἂν ἐ⸂κ⸃ τὸ⸂ῦ⸃ πυμολέοντος, ἀνάγκη ἡ ἐκπολιορκηθῆναι, ἱκέτε μὴ ἰρατοῦντος, ἐ⸂κ⸃ τὸ⸂ῦ⸃ αὖ⸂τ⸃ ἱκέτε, εἰ ἦ ξυμολέων ἰρατήσει, ἐ⸂κ⸃ τὸ⸂ῦ⸃ πυμολέοντος, ἔγνω δ' ἐᾶν ξυμολέοντί τε, ἡ κορινθίοις ἑαυτόν τε πᾶ δίδοναι, ⸂καὶ⸃ τ⸂ὴ⸃ ἄκραν, ἅμα μὴ κἄπειτα φερονικῶς ἱκέτε ὡς ἀσχρῶς ἡ⸂τ⸃ ἡμῶν, ἅμα ἦ ἡ ξυμολέοντι, ⸂καὶ⸃ κορινθίοις πεδύνω ἐς τὸν τὸ σῶμα ὃς ἀσφάλειαν, ἢ ἱκέτη. ἡ δ' ἡ δ⸂ι⸃απρεσβυσάμενος πῶς ξυμολέοντα, ἡ τυχὼν τ⸂ῆ⸃ς τὸ σῶμα, ἡ τὰ χρήματα, ἃ ἂν ὦπιφέρωδ ἀσφαλείας, ὅτω τ⸂ὴ⸃ ἄκραν ἐκείνῳ πᾶ δίδοσι. ἡ ξυμολέων μὴ, πέμψας δυκλείδ⸂ην⸃, ⸂καὶ⸃ πιλέμαχον, ἄνδρας κορινθίους, ἡ σὺν αὐτοῖς, πεδακοσίους σραλιώτας, ὅτοι δ' ἀθρόοι, ὃ γὰρ ἐνεχώρει σραδοπέδων, ⸂καὶ⸃ ἐκ γῆς, ἡ ἐκ θαλάττ⸂ης⸃ πᾶ καθημμένων, ἀλλὰ ἰρύφα τε, ⸂καὶ⸃ κατ' ὀλίγους, πᾶ αλαμβάν⸂ει⸃ τ⸂ὴ⸃ ἄκραν, αὐτοῖς σρατιώτας τε ἐς ἐνδοι, ⸂καὶ⸃ ὁπλοις, ⸂καὶ⸃ ὅσ⸂η⸃ τίς ἄλλη πᾶ σκευὴ ἐς φρουρὰν χρήσιμος ἐ⸂κ⸃ῆν. δ⸂ι⸃ονύσιος δ' ὡς νεὼς ὁ μεγάλης μετὰ φίλων τε ὀλίγων, ⸂καὶ⸃ χρημάτων ὁ πολλῶ⸂ν⸃ ἐκπεπλ⸂ε⸃υκὼς, ἀφίκνεῖ⸂τ⸃ ὡς ξυμολέοντα, πότε πρῶτον ἰδ⸂ὼ⸃ν ὀφθεὶς. γεγενημένος μὲν γὰ⸂ρ⸃ ἐν τυραννίδ⸂ι⸃ τῇ ὦπιφανεσ⸂τ⸃άτῃ, δ⸂ε⸃κὰ δ' ἔ⸂τ⸃η μετὰ τ⸂ὴ⸃ν πατρὸς ἀρξας τελευτὴ, δ⸂ι⸃ώδεκα δ' ἄλλα μετὰ τ⸂ὴ⸃ν δίωνος στρατείαν, ἐν πολέμοις, ⸂καὶ⸃ μυρίοις κακοῖς δ⸂ι⸃απεφορημένος, ἀεὶ ἦ τ⸂ὸ⸃ν τὸ⸂ῦ⸃ τυραννίδ⸂ος⸃ ἐλπίδων ὁ μεθιέμενος, τότε πρῶτον ὤφθη, τάς τε ἐλπίδας μεθεὶς, ἡ ἰδιωτεύσας. ξυμολέων μὴ ἐν, αὖτε ὥσπ⸂ερ⸃ ἔχειν ἐς κύρινθον ἀναπέμπει, δ⸂ι⸃' ἐκεῖσε ἀφικόμενος, τὸ λοιπὸν τ⸂ὸ⸃ βίο ταπεινὰ πράξ⸂ει⸃ν διετέλει. ⸂καὶ⸃ ἐφαίνετό γε δ⸂ὲ⸃ πάνυ σοι ἀγωνακτ⸂ῶ⸃ν ἰδὶ τῇ τ⸂ὸ⸃ βίο μεταβολῇ. ἀλλὰ καί ποτε τῷ ἐρωτ⸂ήμ⸃ατι ὧπὶ χλιδῆ, τὸ τ⸂ὸ⸃ πλάτωνος ἀκριβῶσαι σοφίας, μᾶλλ⸂ο⸃ν δ' ἔν σοι ἔφη δ⸂ε⸃ῖν δ⸂ι⸃κεῖσθ⸂αι⸃ ἐκ⸂τ⸃ὸ⸂ῦ⸃ πλάτωνος ὠφελεῖσθ⸂αι⸃, πολλαπλάσιον ὅτω πρᾴως φέροντες βίου μεταβολήν; ἑτέροις δ' ἐμμελῶς πεπλασμένοις τι αὐτῷ τ⸂ῆ⸃ς πρὸς πλάτωνα ποιήσ⸂ε⸃ι διαφορᾶς, πολλῷ τ⸂ῆ⸃ς τυραννίδ⸂ος⸃ ἔφη κακῷ ὄσαν μεσὴν, ὅδ' ἐᾶν ἔχειν πολιτικὸν, ὡς τὸ οὖν δ⸂ι⸃κεῖν τὸν τυράννῳ ζῆλος μὴ μετὰ παῤῥησίας δ⸂ι⸃αλέγ⸂ε⸃σθ⸂αι⸃. ⸂καὶ⸃ τὸ⸂ν⸃ γ' τοιοῦτον, ⸂καὶ⸃ αὖτος τ⸂ὸ⸃ πρὸς πλάτωνα ἀπεστερῆσθ⸂αι⸃ δυνοίας, ἀλλὰ πλάτων, δ⸂ι⸃ονύσιον ἰδιώτην ὄντ⸂α⸃ ἐπεῖδε. ἔφθη γὰ⸂ρ⸃ ἡ⸂δ⸃ὴ τετελδυκώς. δ⸂ι⸃ονύσι⸂ῳ⸃ ἦ λάκεῖνο χάριεν, τὸ πρὸς φίλιππον τ⸂ὸ⸃ μακεδόνων Βασιλέα. ὅτε γὰ⸂ρ⸃ ἑλλήνων φίλιππος τῇ πρὸ χαιρώνειαν μάχῃ ἰκρατήκει, ἐπεισὴ ἡ ἐς κόρινθον ἀφελυθεῖ, τ⸂ὴ⸃ν ἑλλήνων ἡγεμονίαν πόδ⸂ι⸃ποιήμενος, πᾶ λαμβάνει πᾶ λινα πόρον, ⸂καὶ⸃ δ⸂ι⸃ονύσιον. λόγῳ ἦ γεγονὸς πόδ⸂ι⸃ δ⸂ι⸃ονύσι⸂ῳ⸃ τ⸂ὸ⸃ πρεσβυτέρῳ ποιημάτων, ⸂καὶ⸃ φίλιππ⸂ε⸃ ὠιδὰ νομῶν ὠδῇ χλιδῇ, ὠνίνη⸂κ⸃ ὁ πατὴρ αὖ⸂τ⸃ ἐᾶς ποιήμασι σχολάζοι, ἥνινα ἔφη δ⸂ι⸃ονύσιος, ἡ σὺ, λιὰ γὼ, ἡ πάντες οἱ μακάριοι δ⸂ε⸃κῆντες, πόδ⸂ι⸃ λώβωνά τε, ἡ πότ⸂ε⸃ δ⸂ι⸃αδιώμεν. ἀλλ' ὦπὶ τὰς ἐν σικελίᾳ ὦ πράξεις, ἐπανίωμεν. κορίνθιοι μὴ γ' ἅμα τῇ δ⸂ι⸃ονυσίᾳ ὡς σφᾶς ἀφίξ⸂ε⸃σθ⸂αι⸃, ἡ ἄλλ⸂ῃ⸃ βοήθειαν ἐνθουσιασμένοι, ξυμολέοντι πέμπουσι, δ⸂ι⸃χιλίους μὴ ὁπλίτας, ἱππέας τ⸂ὴ⸃ δ⸂ε⸃κοσίους. οἱ δ' ἀφίγμενοι ἄχρι θερείου, ἐκ ἔτ⸂ε⸃ς ἡ ὦπὶ σικελίαν δ⸂ι⸃αβαίνειν οἷοί τ' ἦσαν, τὸ⸂ῦ⸃ πλήθους τ⸂ὸ⸃ κατὰ χρόνον νεῶν τὸν θάλατταν ἐπ' αὐτὸ ὧῦτὸ φερομένων, ὅπως ἐκεῖνοι μὴ δ⸂ι⸃αβαῖεν λωλυόμενοι. κἀκ⸂ε⸃ῖνοι μὲν πολεμίων αὐτὸ ὧῦτὸ θορυβοίοις, ἐπ⸂ὶ⸃ τοτὲ τὸ ἀπροσδόκητον συμβάντος, ἐς σικελίαν δ⸂ι⸃αβαῖεν. ξυμολέων ἦ, τ⸂ὴ⸃ν ἄκραν πόδ⸂ι⸃ δ⸂ι⸃ονυσίῳ σίτου ἀπαιτήσαν πᾶ δ⸂ι⸃ληφὼς, αὐτὸς ἐ⸂κ⸃πεμπτεύει ἐκ

κατάνης,

κατάνης ὁ μεγάλοις τισὶ πλοίοις, ὅπως καὶ μᾶλλον λανθάνοιεν. χαλεπῶς μὲν δὴ καὶ πᾶ κινδυνώδως εἰσεπέμπετο ὁ σῖτος, δ⸂ι⸃ὰ τὰς τῶν συρακοσίων τριήρεις. ὅμως μέντοι εἰσεπέμπετο. ἐν δὲ τούτοις, τῷ χρόν⸂ῳ⸃ διομένῳ, τάδ⸂ε⸃ ὀφ⸂ε⸃ὶ ποτε δυτυχήματα πυμολέοντί τε, καὶ κορινθίοις συμπεσε γένεσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἐν θυρίοις κοινθιοι, ἀχθεσθέντες τῇ ἐν τῷ αὐτῷ ἔδρᾳ, ἐγνωσαν πεζῇ πορδυθέντ⸂ες⸃, ἐν ῥηγίῳ γένεσθαι. ὅθεν ἂν ἴσως ῥᾷον δ⸂ι⸃αβαῖεν, δ⸂ι⸃ὰ τὸ σχοῖν τὸ πορθμὸ. ἡ δὴ ἀπολιπόντες τὰ οἰκοθεν πλοῖα πεζῇ ἐχώρεν ἐς ῥήγιον. οἷς μεταξὺ πόριτυγχάνοιεν βαρβάροις, πεφρωμένοις μὲν τ⸂ῇ⸃ δόδῳ λωλύσ⸂ε⸃ιν, μαχόμενοι τε ⸂καὶ⸃ νικῶντες. ὧῖς δ' ἄλλοις, ἀπροδόμενοι. ἅμα δὲ ἡ ὁ τ⸂ῆ⸃ς καρχηδονίων νεῶν ναύαρχος, τ⸂ὴ⸃ν ἐκείνων δ⸂ι⸃άβασιν φυλαττήσων, ἀχθεδεὶς ⸂καὶ⸃ αὐτὸς τῇ πᾶ σοδοσίᾳ τ⸂ὰ⸃ φυλακῆς, ἀπαίσι τε ἑλληνικᾶις καὶ λισι ἡ ἄλλοις ὅσοις δυπόρησεν ὁ πλοις τὰς ναῦς λευκοσμηκὼς, ὥχε⸂τ⸃ ὠδὶ συρακόσας. δ⸂ι⸃αθρυλλῶν ὡς ἦλοι σὺν κορινθίοις πραισμοὺς ἡ⸂τ⸃ θάλαττ⸂αν⸃, σοφόν γε ⸂δὴ⸃ν οἰηθεὶς ἐπινενοηκέναι, ἡ ἀθυμίαν ὧῖς ἐν σικελίᾳ κορινθίοις ὁ μικρὰν ἐμβαλῶν, ἰδὰ⸂ι⸃πὸ δ' ἂν ὠιπολὺ μᾶλλον, ἀλλ' ὡς τάχισ⸂τ⸃α πανσομένην, ψυδ⸂ε⸃ὸς τ⸂ὸ⸃ φήμης πᾶ αχθῆναι, ἰδὰ⸂ι⸃πὸ δ' ἂν ὠιπολὺ μᾶλλον, ἀλλ' ὡς τάχισ⸂τ⸃α πανσομένην, ψυδ⸂ε⸃ὸς τ⸂ὸ⸃ φήμης πᾶ αχθῆναι δ⸂ι⸃έβαινον ἐς σικελίαν, μικροῖς τισι πορθμείοις. ἡ σύθυς μὲν ἡ μεσήνην πυμολέων εἶχε, πόλιν δ' φάλλιν τ⸂ὸ⸃ σικελίας λειμένιν πῶς τῷ πορθμῷ. τ⸂ὸ⸃ μὲν δ⸂ὴ⸃ θεῖον ἐγένε⸂το⸃. δ⸂ι⸃ὸ ἱκέτης, ἔτυχε ἦ ἡ πρόσορον ὦπὶ βλήτ⸂ῃ⸃ λινα ὦπὶ βεβλυδικὼς ξυμολέοντι, ⸂καὶ⸃ ἀκρατυχικώς. ἰω ἦ ἡ ὦπὶ βλὴ διάδε. δίνω πινε ξένω κατεσκυακὼς, τὼ⸂ν⸃ επεμψε πυμολέοντι, ἀκρατεῖν τε τὸν ἄνδρα. ὧ ἡ ἀφιγμένω ἐς ἀδρανον, ἔ πότε ἔτυχε πυμολέων δ⸂ι⸃αθρίβων, ἐπεὶ ἐπυθέδ⸂η⸃ θυσίαν λινὰ μέλλοντα αὖ⸂τ⸃ θύειν, ἐγνωκέτ⸂ει⸃ παῤ αὐτὸ⸂ῦ⸃ τ⸂ὴ⸃ θυσίαν αὖ⸂τ⸃ὸ⸂ῦ⸃ ὦπὶ χειρεῖν. ἡ δὴ ⸂καὶ⸃ θυσίας ἐνστάσης, ἐπειδὴ ἀναμιχθέντε πᾶς πολλοῖς τ⸂ὰ⸃ μφὶ τ⸂ὴ⸃ν θυσίαν, ἀλλήλοιν ἦδ' ἡ πᾶ κελεύδ⸂ει⸃ν ὅσον ὅτω ἔχεδ⸂ι⸃ τ⸂ὸ⸃ ἔργον, ἀφίη τίς αὐτοῖν τὸν ἕτερον ἡ⸂τ⸃ ⸂καὶ⸃ λεφαλῆς ξίφει. ἡ ὁ μὲν, ἐκ⸂πλ⸃ο. ὁ δ' ἡ ἀίσας, ἐκδραμὼν δύθυς ὅτως ὡς ἔχε σὺν ⸂τῷ⸃ ξίφει, ἐπί τινα ὑψηλὴν ὠ⸂ῖ⸃αν αὐτεπήδησεν. ὁ δ' ἂν ἕτερος κεῖν ὦῖ τῷ πυμολέοντι ἡκόντι, ὠεπῶκότο τῷ κοινωνῷ, πᾶσ⸂π⸃αμὼν δύθυς ⸂τῷ⸃ βωμῷ, ἄδεαν ἐκεῖθεν ἦτει, ὦῖ ⸂τῷ⸃ μηνύσαι ⸂καὶ⸃ τὸν ἀρεπέα. ἧς ἡ τυχὼν, μηνύει κατά τε ἑαυτ⸂ὸ⸃ν, ⸂καὶ⸃ τ⸂ὸ⸃ θυηκόος, ὅπως δὴ τὸ⸂ῦ⸃ ἱκέτε κατεσκυασμένοι, ἱκέτ⸂ε⸃ ξυμολέοντα ἀκρατεῦντε δύλῳ. ἐν δὲ τότῳ, ἡ τὸν τὸν ἕτερον ἀπεκτονότα, κατηγορ ἄλλοι, βοῶντα ὡς ἐκ ἀδικεῖ. τῷ γὰρ παῖδι ἑαυτ⸂ὸ⸃ν ξυμοῶν, τὸν ἄνθρωπον ἀπεκτονέναι, ὃν ποτε ἐκεῖνος ἐν λεοντίνοις ἀπεκτόνει. ⸂καὶ⸃ πινας ἡ τ⸂ῶ⸃ν πᾶ όντων μαρτυρόντας. ἐῖχε δ' ἐφ' οἷς πάντες μὴ οἱ πᾶ όντες, τ⸂ὸ⸃ τύχης ἐθάυμαζον τὸ δυμήχανον, ὅπως δὴ ἑτέρων ἕτερα κατασκυάζει, ἐς ἑαυτὸν ξ σωάτσα τὰ μὴ μικρῷ ἀλλήλων ἀπηλλοτριωμένα. οἱ ἦ κορίνθιοι, ἡ ἐσεφάνωσαν δ⸂ὲ⸃κα μνᾶς τ⸂ὸ⸃ν ἄνθρωπον, ὅτι ⸂τῷ⸃ παῖδι δικαίως ξυμοῶν, ἡ ξυμολέοντα σ⸂ῖ⸃σι πᾶ δικέσωσεν. ὁδ⸂ὶ⸃ ἱκέτης, τότε τ⸂ὸ⸃ μόνον ἀκτυχὼν, ἀλλὰ ⸂καὶ⸃ δύξαν πᾶ σικελιώτας μείζω πᾶ δεὶς ξυμολέοντι, ὡς ἀνὴρ εἰν θεοφιλὴς, ἑτέρῳ αὖ ἔργῳ ἐπεχείρησεν, ὑφ' ὃ ⸂καὶ⸃ αὖ⸂τ⸃ τὰ ἑλλήνων πράγματ⸂α⸃ ὥνησεν. ὀργιζόμενος γὰ⸂ρ⸃ μάρκῳ, ⸂καὶ⸃ ⸂τ⸃οῖς καταναίοις, ὅτι δ' ἐν αὖ⸂τ⸃ῇς ἐν τῇ ἄκρᾳ ὁ σῖτος εἰσεπέμπε⸂το⸃, πείσας μάλ⸂ι⸃στα σραδὸν ὦῖ καθ' ἡμ⸂έ⸃ραν ⸂τῷ⸃ πλείῳ τ⸂ὸ⸃ δυνάμενος, δίκας λαμβομένῳ, ὧν πυμολέοντι, ἡ ⸂τ⸃οῖς ἐνπολέμ⸂ει⸃. ἐν δὲ τότῳ, νέων ἀνὴρ ⸂τ⸃ῶν κορίνθιος, ὃν ἐν μολέων μετὰ τὼ⸂ν⸃ ἄκρας πᾶ αλῆψιν, τ⸂ὸ⸃ν ἐκεῖ ἀρχοντα εἰσέπεμψε, ⸂τ⸃οῖς ἐν τῇ πόλ⸂ει⸃ τὸ⸂ν⸃ ἱκέτ⸂ην⸃ τὸν ἐλεμένων ἀγαθὸν ἀνδρα, ἐκράτησε γε. ⸂καὶ⸃ ἀγὼν τ⸂ὴ⸃ν καλαμένων ἀχαδ⸂ί⸃νων, μέρος ὅσαν τ⸂ὸ⸃ πόλεως τὸ ἱρᾶπτον, ἰδίῳ τε τῇ σφαλισμένῳ τείχει, ὀκ ἔπ δ' ἡ μεθεῖ. ἱκέτης ἦ, ἡ μάτων, τυθομένω τὸ γενόνος, κατατάχος ἐς συρακόσας ἄνδις ἐπανεχωρέ⸂ει⸃, ὅτε ὦῖ κατάνῳ πράξαν τε ὅδ' ἐν, ⸂καὶ⸃ συρακοσῶν τὸ ἱρᾶζεσον ἀκβαλόν τε, ὅδ' ἰκνύσαν τε ὅδ' ἐπ' ἐπαναλαβεῖν. ἤδη ἦ ἡ ⸂τ⸃ῶν ῥηγίων γενόνοτων κορινθίων δ⸂ι⸃αβεβηκότων ἐς σικελίαν, ὠδὶ συρακόσας ἐλθὼν, σρατοπεδ⸂ό⸃νετ⸂ο⸃ πᾶς τῇ πόλει, ὃ πλείσ⸂ο⸃ς, ἢ πεβακισχιλίοις ἀγάγὼν ὠδὶ πολλαπλασίοις ⸂τοῦ⸃ μετὰ ⸂τ⸃ὸ ἱκέτ⸂ο⸃. τῇ μῶν⸂ῃ⸃ αἰρετῇ αὖ⸂τ⸃, ἡ τύχη πεποιθώς. ὧνταῦτα πᾶν πυμολέοντος μισθοφόρων ὧῖ γλυκὺ σχολῇ, ὧῖς ἱκέτ⸂ε⸃ μισθοφόροις ἀναμιγνυμένων ἑλλήνων ἕλλησι, ἡ μάλιστ⸂α⸃ πᾶ τὼ⸂ν⸃ ἐγχέλεων θήραν τ⸂ὸ⸃ν ὧῖς ἕλεσι ὧῖς πᾶ τόλεως, ἰαί λινος τ⸂ὸ⸃ πυμολέοντος μισθοφόρων, ὡς ἀδικεῖ ἱκέτης δ' ἰμολέοντι συμβάνων, ὑφ' ὃ ἡ ξυμῆς ἂν ἔτυχεν ὁ μεμπῆς, τὸν βαρβάρος τότος ἀκρπεμψάμενος, ἀλλ' ὁλέθριος ἀνθρώπ⸂ο⸃ις, ὧῖς καρχηδονίοις δὶ τότοις καταλιλῶν διάντ⸂ι⸃ τὸ πολιμ. ὁ λόγος οὗτος δ⸂ι⸃αθρυλλόμενος, πᾶσαν ἐπ⸂ε⸃ι τ⸂ὴ⸃ν πόλιμ. ⸂καὶ⸃ δ' ἡ ⸂καὶ⸃ μάχῃ ταῦτα πεπυσμέ

νος. ὧν νῶ δ' ἔλαβὼν καὶ τ' ἀχραδινῆς τοῦ Νέωνος ἅλωσιν, καὶ οἰκήσεις λαπείνος πεδουσίας ζωῆς γε γονέναι, ⁊ τότε αὖ τὰ πάντα πράγματα πεδ' ἡδονῆς τοῦ πόθου σθένος, ἐλέσας δὲ μὴ πόδ' ἑαυτοῦ τοῦ ἀναισθησίας, ἰαίτης τοσούτῳ πεφραγμένος τῷ ἐκ τ' παιρίδος σόλῳ, ἅρας ὅλεις ἱσίοις, βυθὺ καρχησίνος ἔπλει. οἱ δ' ἀθυμοῦντες, ἐπειδ' αὐτόν τινες εἰς δίκλιν τοῦ πόνου λόγον ἀχθέσαντα τ' ῥ' τραπιγίας, ὁ δ', τὴν δίκλιν φθάσας, ἑαυτὸν ἀναιρεῖ, καρχησίνοι γε μὴν μὴ πενεῶτος, ὅτω τὸ σῶμα ἀνισκολόπισαν. ἱκέτης μὲν τοι γ' ὢν συρακόσας μόνος, ἰαίτης μάγωνος ἁρπωμένος, τέως μὲν ῥ' πόλεως ἐπ εἴχετο. ἐπεὶ δ' ᾠθη μὲν τιμολέων ἅπασι πεθυμίᾳ πεσέβαλε τοῖς τείχεσι, Νέων δ'' ἐκ ῥ' ἀχραδινῆς ἐπεξῆλθ, ὅτω δ' ἡ λιπὼν τὴν πόλιν, ἐς λεοντίνους ἀπεχώρησε. τιμολέων δ' ἐλὼν τὴν πόλιν, τήν τε ἐλευθερίαν συρακοσίοις ἀπεδίδου, καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ᾗ τὰ τυραννεῖα τῆς γε πολυτελείας ὁ φεισάμενος, κατέσκαψε, πᾶσαν τοῦ τυραννίδος τυραννοῦσιν αὖ ῥ' πόλεως ὀξαιρῶν. ὁρῶν δὲ τὴν πόλιν ἐκ πολυανθρωποτάτης, ἐς ἀεινῶ τινα ὀλιγανθρωπίαν τοῦ ἐρημωθεῖσαν, τὴν αὐθρώπων ἔσι μὲν ὧν ᾗ γ' ταῖς σάσεσί τε, ⁊ πολέμοις ἀπανηλωμένων, τὴν δὲ πολλῶν δ' ἀπὸ τῆς τυραννίδος ἄλλων ἄλλοσε πεφυγότων, πάθει συρακοσίους πρεσβείαν πέμψαντας ἐς κόρινθον, δεῖσθαι ῥ' μητροπόλεως ὧν μεληθῆναί τε τὴν ἀρχικὼν, καὶ οἰκιστὰς ὥσπερ ὀξ ἀρχῆς γένεσθαι. ᾗ δὴ ῥ' πρεσβείας ἀθυμούσης ἐς κόρινθον, κορίνθιοι μὲν πέμποντες κατὰ πάσας τὰς ῥ' ἑλλάδος πόλεις, ᾗ πανηγύρεις τὰς ἱερὰς, καὶ νήσους, ἐκήρυττον ὅπ κορίνθιοι καταλύοντες οὖν συρακόσιον τυράννους, καὶ τοῖς πολίτας ἀφιέντες τῆς ἐλευθερίαν, συγκαλῶσι ᾗ οὖν φθονοῦντας συρακόσιον, τὴν πατρίδ' ἐλθυθέραν πόλιν τε οἰκήσοντας. σωιόντων δὲ αὐτῶν ἅπάντων ἐς κόρινθον ἐπεὶ ὅπω ἱκανὸν ἐδόκει τὸ σωιεπλυθὸς πλῆθος, ἔπ ἐκήρυττον καὶ ἔκ τε κορίνθ, ᾗ τ' ἄλλης ἑλλάδος τὴν βουλόμενον ἰέναι ἐς συρακόσας, ὧν τῇ ἴσῃ, ⁊ ὁμοίᾳ μεθέξοντα ῥ' πόλεως. καὶ δὴ ὅτως ἀξίᾳ λόγ' σωιθροισμένῳ πλήθει, ἔστελλον ἤδ' κορίνθιοι ἐς συρακόσας σὺν σωιεπλυθότας. σωιέπεμπον δ' αὐτοῖς καὶ λεύφελον, καὶ δόνουσον, ἄνδρε κορινθίω συλλεγομένω τιμολέοντι τὰ πόδι τ' πολιτείας καὶ τάσασίν τε, καὶ νομοθεσίαν. ἡνίντων δὲ καὶ ἀξ ἰταλίας ἄλλων δ' ὀλίγων, ὁ ιμολέων τὴν ῆ χώραν, ἅπασι δ' ἰσόνειμε, τὰς δ' οἰκίας χρημάτων ἀπεδίδου, δυσπρίαν τῷ κονῷ τὸν συρακουσίων μηχανώμενος ταμιεῖον, ἔστε ἄλλα χρημάτων δεομένῳ, ⁊ μάλιστα ἐς τὸν πόσδυκάμενον πόλεμον ῥ' πόλεως, ὡς οὐ καρχησίνιος ἀγγελομένους αὖθις σὺν μεγάλῳ ἰσάναι σόλῳ ἐπί τε συρακόσας, ᾗ σικελίαν τὴν ἄλλην. ἀπεδίδοντο δὲ καὶ οἱ ἀνδριάντες κατακοπόμενοι, οἵτε τῶν τυράννων, καὶ φίλων αὐτῶν, καπηλείας ἐφ' ἑκάστῳ γινομένης, καὶ τ' δίμοι ψηφιζομένου. γέλωνα μὲν οἱ τ' παλαιὸν ἀγαθὸν γενόμενοι ῥ' νίκης, ἣν καρχησίνιος ᾠνίκησε πῶς ἡμέρας, πίτε πρῶτον τ' σικελίας ἁπάσης κατασθλώσεως πειρωμένης, ᾗ τἄλλα δ' μοχθηρόν τινα ἀνῆ ἐόντες τύραννον, ἐφείσαντο καὶ τὸ ἀνδριάντος. μετὰ δὲ ταῦτα, ἔγνω δεῖν πρῶτον οὖν τυράννους, ᾗ ῥ' ἄλλης σικελίας καταλύσαι, πρὶν καρχησίνιος αὐτό σε ἐς σικελίαν καταπλῦσαι. ἀξιεσταθυμένος δ' ὖθὺς ἐς λεοντίνους, ἀναιτήσ ἱκέτιν καρχησινίων ἀκρασάντα, ὁμολογῆσαι τάς τε ἀκροπόλεις καθελεῖν, ⁊ ἰδιωτοθύσειν αὖ τ' μόνοντα ᾗ λεοντίνοις. μετὰ δὲ, ὠδὶ λειπλίνιον στρατοθύσας, ἀρλωνίας τε, ⁊ συχνῶν ἄλλων πολιχνίων τυραννοῦντας, ὡς λιπ δημοθύου καταπρωθεν ἀλῶναι, ἑαυτ' παρασκεδώκει. ὁ δ', φεισάμενος, ἐς κόρινθον ἀπέπεμψεν. ἔπειτα αὖτὸς μὲν δ' συρακόσας ἐπανῆκε, τῇ ῥ' πολιτείας κατασάσ ἥδ' πόσεξεν. οὖν δὲ μισθοφόρους ὁ βουλόμενος ἀγείρειν, σὺν δημάρχῳ τε, ᾗ δημαράτῳ, ἐς τ' καρχησινίων ὠμοκράτειαν ἀξέπεμψεν. ὅθεν λιπζομένοις αὖτοῖς τε ὑπῆρχεν ἐν ἀφθονίᾳ ζῆν. ᾗ ἅμα χρημάτων δυσπρίᾳ ἐς τ' πόλεμον πεπειγόμενον, ἀπεδίδοντο τ' ἁλισκομένων. ἐν δ' τότῳ ἀγγέλοντ καρχησίνιοι κατάπεπλυκότες ἐς λιλύβαιον, ὅ δὴ ῥ' σικελίας τὸ πῶς λιβύλῃ τείνον ἄκρον. ἡ μὴ δὲν σύμπασα στρατιὰ, πόλει ἐπὶ μυριάδας ἐλέγετο εἶναι. ἥσαν γὰμῶ ζυήρεις μὴ σλακόσιοι, πλοῖα δ' ἄλλα χίλια ἐλέγετο, ἄλλα τε κομίζοντα τὸν πῶς τ' πόλεμον ὠπιπόειν, ⁊ σῖτον ἄφθονον. στρατιὰ δὲ τ' σικελίας ἀπάσης ἀσφοδόβας τε ἵππη, ᾗ ἀμίλλας. ὅσοι μὴ δὲν δύβις πεπυσμένοι τῆ ὠμοκρατείαν σφῶν πεπορθῆσθαι, ὀργῇ ἐχόμενοι πρῶτον ὠδὶ σὺν πορθοῦντας. ἐς δ' συρακόσας τ' ἀγγελίας ἀφιγμένης, ὅτω συρακόσιοι πῶς τ' σόλῳ τὸ μέγεθος κατατεπλήγησαν, ὥστε ιμολέοντι ἐγνωκότι σῶν ὠδὶ σὺν πολεμίοις ᾗ τάχος χωρεῖν, ὡς γ' τῇ ἐκείνων ὠμοκρατείᾳ τ' πόλεμον σωαψονπ,

ψονπ, ᾗ μὴ πόδ' ἀμῶν τῇ ἄλλῳ κατασίλωσαμένους σικελίαν, ⁊ ὧν συρακόσας ἥκειν, μόγις βισχιλίους τὰ ὅπλα λαβόντας, σωιελθεῖν ἀξ' μυριάσιν ὄκ ὀλίγων. ἥσαν δ' αὐτῷ ᾗ οἱ μισθοφόροι τετρακισχίλιοι. ᾗ τότων ὡς χίλιοι καὶ ὅσ' ὀλίγ ἀφιδιλιάσαντες, ἀπεβάπησαν. ὥστε οὖν τῶν τας ἑξακισχιλίους ζωῆ ιμολέοντι πόδιλφθῆναι. ὧν χίλιοι ἱππεῖς ἦσαν, ὃς πῦκαλέσας τε, ᾗ ὑδρόσας ὧδὶ οὖν πολεμίοις, ἧβ τάχος ἦει ἐς ποτα μὸν λειμισόν, ὃ αὐτοῦ σωάπῃ ἥδ' ἦ ἐπωθάνεθ, ᾗ δ' ἡ ἥ πόδ' ἔτος ὥρα, ᾧ προς λῶ αὐτὸ τὸ πῶς θέρος ἦδιν. ὁμίχλῃ μὲν τοι ὁ λειμισός Βαθεῖαν τινα αὐαδίδις, ὅτ' αὐτὸς φανερὸς λῶ, ὅτε οὖν πολεμίοις εἶα δαφαίνεσθ. Βοη δ' ἐπης μόνον σύμμικτος φερομένη, ἄλοθεν αὐτῶν ῥ' πῦσίας τοῖς ἕλλησι παρεῖχεν ἔκ τινος λόφου κατακόσιν. ὃ τὴν πορείαν ἐπίσασαν τόν, διαπεράσαντο. ὡς δ' ἡ ὁμίχλη μετεωριζομένη, κατενέφωσε ᾗ τὰς ἀκρωρείας, τὸ δὲ πεδίον αὐκάθυρεν, ὁρῶσι οὖν πολεμίοις, δαβαίνοντας ἤδ' ἦ τὸν λειμισόν. μείνασ οὖν ὁ τιμολέων ἄχρι τοσότου δαβῶσαι, ὅσοις ἐθάῤῥησε δαμαχέσασθ, ⁊ ἔπειτα ἐμβαλὼν αὐτοῖς, κατακόπῃσι μὲν οὖς πρώτους, καρχησινίους ὄντας. τὸ δ' ἄλλο πλῆθος, ἰωὰ ἄγασε φυγεῖν ἀκρεῶς. ᾗ νίκῃ ἄρεσ καλλίσῃ, πλείστοις ὀλιγίσοις στρατιώτας νικήσας.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΜΙΣΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΡΩΤΟΝ.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΜΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΝΟΣ,

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Εἰ δ' ἦ τῇ ἔκτῃ, ⁊ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα, ἀλέξανδρος ὁ φερῥαίων τύραννος, τοῦ γυναικὸς τ' ἑαυτ' Θήβης, ᾗ τ' ἰάσης ἀδελφῶν λυκόφρονος, καὶ ἰασφάνδ, αὐηρέθη. οἱ τὰ μὴ πρῶτα δυδεκίμην πῦρὰ Ζῖς Θεσσαλοῖς, ἄτε δ' ἰυραννοκτόνοι. μετὰ δ' ἰ ταῦτα, οὖν ἀλεξάνδρου δρυφόρους ἑαυτοῖς συσκαμένοι, ἰυράννους τε ἑαυτοῦ αὐτεδίξεως, ᾗ πολλοὺς τ' σφίσιν αὐτοπραπόντων αὐήρεν. οἱ δ' ἀλυσιάδαι καλέμενοι, ἀξίωμα. ἔχοντες ᾧ τοῖς Θεσσαλοῖς δ' ἰ δυχγένειαν, φίλιππον τ' μακεδόνων Βασιλέα ἐπαγόμενοι, κατεπολέμησάν τε οὖν τυράννους, ᾗ τ' ἐλευθερίαν ταῖς πόλεσιν ἀπεκατέστησαν, ἀφ' ὃ καὶ φίλιππος οὖν Θεσσαλὸς πρώτος ἑλλήνων, ἐς σύνοιαν ἑαυτοῦ πεσέλαβε. μετ' ὀ πολὺ δὲ τ' ἀλεξάνδρος ἀναιρέσεως, καὶ ὁ ἱερὸς λεηθεὶς ᾧ τῇ ἑλλάδ, σωέστ πόλεμος. σωέστ ᾗ φωκέων κατφληφότων τὸ ἱερὸν τὸ ᾧ δελφοῖς δ' Φιλομήλ. ὃς στρατηγὸς σφίσιν ἐνήφισο αὐτοκράτως. καὶ κατελαβὼν τὸ ἱερὸν, δελφῶν τε ἀπεκτονὼς οὖν αὐτισάντας, ἔχων στρατιώτας, φωκέων τε αὐτ' μοῖραν, ⁊ ξένους μισθοφόρους, τοῦ ἱερᾶ ἐκρατῆ. πῶς ὁ λιννηθέντες λοκρῶν πρῶτον οἱ πλησιόχωροι, ἔπειτα ᾗ θηβαῖοι, οἳ μάλισα πρᾶξησαν τ' πολέμ τότε, ἐπολέμουν φωκεῦσι, συλλαμβανόντων τοῦ πολέμου τούτου, αὐτοῖς μὲν θηβαίοις λοκρῶν ἀμφοτέρων, ᾗ δ' ωρείων, καὶ αἰνιάνων, ᾗ ἀθαμάνων, καὶ δολόπων, καὶ θεσσαλῶν τῶν πλείσων. τοῖς δὲ φωκεῦσι λακεδαιμονίων τε, καὶ ἀχαιῶν τῶν ἐν πελοποννήσῳ, καὶ ἀθηναίων. Φιλόμηλος μὲν οὖν, τὰ μὲν πρῶτα ἐκρώτει τῷ πολέμῳ. ὕστερον δ' θηβαίων Φιλοτιμώτερον πῶς αὐτὸν ᾑγωνισμένων, ἠπήθη τε. καὶ πόδιχόντων αὐτὸν τ' πολεμίων ἐν τινι ἀκρωτηρίῳ χωρείῳ, ἵνα μὴ ζωγρεία ἅλῳ, κατεκρήμνισεν ἑαυτόν. ὁ δὲ τὰ δηθὺ τορέας ᾗ στρατηγίας ἔχων ὀνόμαρχος, τὴν ἡγεμονίαν δαδεδεγμένος, ἀνελάμβανε οὖν ἀξ' ᾗ προπῶς, ἅμα ᾗ κύκλοις πραπομένοις, καὶ φιλίππος ὁ μακεδόνων Βασιλεὺς, μεθώνῃ μὴ ἐκπολιορκήσας, ᾗ δαρπάσας, κατέσκαψε, πασᾶς δ' ἐλὼν, κατώκησεν ἑαυτοῖς τὴν πόλιν κατὰ χε. φωκεῦσι δὲ βαλσυομένοις μετὰ τῶν συμμάχων πόδι τοῦ πολέμου, ἐδόξε μὴ μεθιγναι τὸ ἱερόν. καὶ δὴ ὀνόμαρχον στρατηγὸν αὐτοκράτορα ἑλόμενοι, εἶχον τ' πολέμ.

τῶν ἱερῶν χρημάτων ὀχ ἥψαϲθαι, ἀλλὰ τοὺϲ θελφοὺϲ μόνον χρήματα ἐϲ τὸν πόλεμον ἐπάξαϲθαι. ὅτε δ' ὀνόμαρχοϲ, τοῖϲ ἱδρυθεῖϲ χρήμαϲι χρηϲάμενοϲ, μιϲθοφόρων τε πλῆθοϲι πολὺ ἐπερβάλλον τὴν τῶν Φιλομήλου ϲτρατιάν, καὶ ἀϲφαλέϲτερον διώκειϲ τοὺϲ τ' πόλεωϲ, καὶ ἐθνῶν πρεϲβεύονταϲ, τοὺϲ μὲν, ἔπειθε ϲυλλαμβάνειν ἑαυτῷ, τοὺϲ δ' ἡϲυχίαν ἄγειν. θετταλοὺϲ γὰρ τῶν θηβαίοιϲ ϲυμμαχόντων τοὺϲ ἀξιολογωτάτουϲ, ἔπειϲε τοῖϲ ἡϲυχίαν ἄγειν. αὐξηθεὶϲ δὲ καὶ φωκέων τοὺϲ ἐναντιωτάτουϲ ϲυλλαμβάνων, τάϲ τε πόλειϲ ἐδημόκρατ. ἐϲ τὸν πολεμίαν ἐμβαλὼν, θρόνιον μὲν τ' ὀπωπτίαϲ λοκρίδοϲ ἐκπολιορκήϲαϲ, ἀζηλωτοποιήϲατο. ἀμφίϲϲαϲ δὲ τὴν ἑτέραϲ λοκρίδοϲ κατεπλήξε μένοϲ, ὑπεξῆγεν ἑαυτόν. εἶτε δὲ καὶ ὀρχομενὸν τὴν βοιωτίαϲ, χαρώνειαν δὲ πολιορκῶν, ὠθοῦμενοϲ θηϲαύρων τῶν θηβαίων, ἄπρακτοϲ ἐπανῆλθεν ἐϲ τὴν οἰκείαν. κατὰ δὲ τοὺϲ αὐτοὺϲ χρόνουϲ, οἱ ἀργεῖοι πᾶϲ λακεδαιμόνιοϲ ϲωϲεϲθαι πόλεμον. καὶ γενομένηϲ μάχηϲ πρὸϲ πόλιν ὀρνεάϲ, φίκωνα λακεδαιμόνιοι, καὶ τὰϲ ὀρνεὰϲ ἐκπολιορκήϲαντεϲ, ἐπανῆλθον οἴκαδε. χάρηϲ δὲ ὁ τ' ἀθληαίαν ϲρατηγόϲ, εἰϲαλθὼν ἐϲ ἑλλήϲποντον, καὶ ϲιϲυῶνα πόλιν ἑλὼν, τοὺϲ μὲν ἥδονταϲ, ἀπέϲφαξε. τοὺϲ δ' ἄλλουϲ, ἐζωγρηϲαποδίϲατο. μερονθλεῖταϲ δὲ τὸ κότυοϲ, ὑπὸ τῶν πρὸϲ τὴν φίλιππον ἀλληγοριότητα, πρὸϲ δ' ἀθληαίουϲ φιλίαν, ἐγχειρίϲαντοϲ ἀθληαίοιϲ τὰϲ ἐν χερρονήϲῳ πόλειϲ, πλὴν καρδίαϲ, ἀπέϲχεν ὁ δῆμοϲ ὑληκρόχαϲ ἐϲ τὰϲ πόλειϲ. μετὰ δὲ ταῦτα λυκόφρονοϲ τοῦ φερῶν τυράννου, τοῦ τε θετταλῶν, καὶ φιλίππου πολεμουμένου, ὑπ' ἐπειδὴ ἥκαϲε τῷ πολέμῳ, βοήθειαν παρὰ φωκέων μεταπεμψαμένου, ἧκε φάϋλοϲ ὁ ὀνόμαρχοϲ ἀδελφὸϲ μετὰ ϲτρατιῶν ἐπτακιχιλίων. ὅϲπερ φίλιπποϲ μάχῃ νικήϲαϲ, ἀπήλαϲεν ἐκ τῆϲ θετταλίαϲ. μετὰ δὲ τοῦτο ὁ ὀνόμαρχοϲ μετὰ πάϲηϲ τῆϲ δυνάμεωϲ ἀθορύβωϲ ὑπὸ τῶν τοῦ τυράννου βοήθειαν, καὶ φιλίππου, καὶ θετταλοὺϲ δυϲὶ νικήϲαϲ μάχαιϲ, ἐξέβαλε φίλιππον ἐκ τῆϲ θετταλίαϲ, ϲτρατεύϲαϲ δὲ καὶ ἐϲ βοιωτίαν, καὶ μάχῃ νικήϲαϲ βοιωτοὺϲ, εἶλε καὶ πόλιν κορώνειαν. ἐπεὶ δὲ φίλιπποϲ ἦλθεν αὖθιϲ ἐϲ θετταλίαν μείζονι πᾶϲαϲκευῇ, καὶ τοὺϲ θετταλοὺϲ ϲωίϲῃ ὧν τὴν τύραννον, ὅτε τύραννοϲ τῶν βοήθειαν αὖθιϲ παρὰ φωκέων μετεπέμπετο, ἀφίκετο καὶ πάλιν ὀνόμαρχοϲ ἦν, πεζῷ. χάρηϲ δὲ ὁ ἀθληαίων ϲρατηγὸϲ κατὰ τὸ ϲυμμαχικὸν, ἐκ θαλάττηϲ. ἀλλ' ὅτοϲ μὲν τοῖϲ φωκεῦϲι χρήϲιμοϲ ἐγένετο. φίλιπποϲ μὲν μετὰ τῶν θετταλῶν πεζομαχίᾳ νικήϲαϲ, τοὺϲ φωκέαϲ καταφεύγονταϲ ὧν θαλαττῶν τε, καὶ τὰϲ ἀπήκαϲ ναῦϲ, πανπόλλουϲ ἀνεῖλε. καὶ ὅϲ δὲ ζωγρίᾳ εἵλων, ὡϲ ἑροϲύλαϲ κατεπόντωϲεν. ἀνεϲκολόπιϲε δ' ἑλὼν καὶ τὸν ϲρατηγὸν ὀνόμαρχον. ὃ δ' ἠοιχομένου, τοῖϲ μὲν τῶν φωκέων ἡγεμονίαν, διεδ' ἑξαῦ φάϋλοϲ ὁ ἀδελφὸϲ. καὶ διορθεμένου τὴν ϲυμφοράν, μιϲθοφόρων τε ἄθροιϲιν πλῆθοϲ, ἀῦξων οὐκ εἰωθότα μιϲθὸϲ, καὶ βοήθειαν παρὰ τῶν ϲυμμάχων μετεπέμπετο. ὀλυμπιὰϲ δ' ἦχθη ἑβδόμη, καὶ ἑκατοϲτή. καὶ λυκόφρων ὁ φεραίων τύραννοϲ, ϲυμμάχων ἔρημοϲ μετὰ τὴν ὀνομάρχου τελευτὴν λελυμμένοϲ, τοῖϲ μὲν πόλιν πᾶϲιν ἐϲῆκε φίλιππον. αὐτὸϲ δ' ἑπτακοϲίουϲ μετὰ μιϲθοφόρων διχιλίων πᾶϲι φάϋλον ἀφίκετο, καὶ ϲυνεμάχει τοῖϲ φωκεῦϲιν. ἀθηναίουϲ δ' ἦϲαν τοῖϲ φωκεῦϲι παρὰ μὲν λακεδαιμονίων, χίλιοι ϲρατιῶται, παρὰ δ' ἀχαιῶν, διχίλιοι. ἐκ δ' ἀθληωῶν, ἱππεῖϲ μὲν, πεντακόϲιοι, πεζοὶ δὲ, τριακιχίλιοι, ὧν ἐϲρατήγει ναυϲικλῆϲ. φάϋλοϲ μὲν οὖν, τὰ μὲν πρῶτα, ἐκ δυτύχει τῷ πολέμῳ. πεζεί τε γὰρ ὁρμηθεὶϲ ϲρατεύϲαϲ, κἠλθε μάχῃ τὰϲ βοιωτῶν. καὶ πρὸϲ λιμνόϲῃ πταμοῦ, ἀῦθιϲ. καὶ ἀῦθιϲ πρὸϲ κορώνειαν. ἐπεὶ γεμέλου φίλιπποϲ διωκηϲάμενοϲ, καταϲήϲαϲ τὰ κατὰ θετταλίαν, ἦλθε ὑπὲρ τωλῶν πολεμήϲων καὶ τοῖϲ φωκεῦϲιν. ἐδὲ γὰρ ἐδὲ μεγάλαϲ τὰϲ βοιωτῶν ἦν ἢ λιμνοῦ ἦϲαν. ἔπειτα λιμνυθεὶϲ τὰϲ ἀθληαίων μὴ παρελθεῖν ἐϲω τωλῶν, ἐκεῖ φρουρεώτων τὰϲ πρόϲλουϲ, ἀνεχώρηϲεν ἐϲ μακεδονίαν ὁ φάϋλοϲ, ϲρατεύϲαϲ τῶν λοκρῶν τοὺϲ τῶν κνημιδίων. οἵπερ τῆϲ ὀπωπτίαϲ εἰϲὶ λοκρίδοϲ μοῖρα, τὰϲ μὲν ἄλλαϲ αὐτῶν εἶλεν ἁπάϲαϲ πόλειϲ ἀῦναν δὲ ἐϲ μὲν πρὸϲ ὀϲίαν νυκτὸϲ ἐλών, πάλιν ἀζηέπεϲεν, ὀκτὼ ἡμέραϲ. ἐπεὶ δ' αὐτῷ ϲρατοπεδευόντι πρὸϲ ἄβαϲ οἱ βοιωτοὶ νυκτὸϲ τῶν βιβλίνων, εὐκ ὀλίγουϲ ἀπέκτειναν, καὶ ἐπαρθέντεϲ τῷ κατορθώματι, ἐϲ τὸν φωκέων ἐμβαλόντα δι χώραν, λέαν ἔλαβον πολλῶν ἐπανιοῦϲι, καὶ τῇ ἀῦναίῳ πόλῃ βοηθοῦϲι πλιορκουμένῃ, ὁ φάϋλοϲ τῶν φωκέων, τοῦ μὲν, ἐτρέψατο, τὸν δὲ πόλιν ἑλὼν, διήρπαϲέ τε, καὶ κατέϲκαψε. μετὰ δὲ ταῦτα, δι νόϲον φθιϲικὸν μακρὰν ἐμπεπλωκὼϲ, ἐτελεύτηϲε, ϲρατηγίαϲ διάδοχον φάλαικον τὸν ὀνομάρχου υἱὸν καταλιπὼν, αὐτὸ παιδία τῆ ἡλικίαν ὄντα, σύμβολον δ' ἐν τῷ μνάϲαν, τὸ φίλωνοϲ

φῶνα πρᾶγμα τηϲάμενοϲ. ἀλλὰ τότῳ μὴ ϲυμνάϲαϲ μετ' ὀπολὺ οἱ βοιωτοὶ νυκτὸϲ ὧν θῆμνοι, αὐτόν τε ἀπέκτειναν, καὶ τὴν ϲρατιὰν ἐϲ φόβουϲ, μετὰ δὲ καὶ ἐπτὰ μηνῶν ἐϲ φόβουϲ πρὸϲ χαιρώνειαν ϲυμμίξαϲ, ὁ φάλαικοϲ ἡττηθεὶϲ, ἀπέβαλε τὴν ἵππον ὀκ ὀλίγουϲ. πρὸϲ δὲ αὐτὸν αὐτὸν χρόνουϲ, καὶ ἐπ' ἀργυπποῦ ἐϲράτευϲε. ϲρατοῦϲιν δ' αὐτὸν χρόνουϲ, καὶ τελοπόννηϲοϲ ταραχάϲ τε ἐνῆγεν, καὶ διαπόϲειϲ ὀ μικράϲ. λακεδαιμόνιοι γὰρ πᾶϲι μεγαλοπολίταιϲ φέρομένοιϲ, τὴν χώραν αὐτῶν κατέδραμον, ἀχθόμενοι τὸν βαϲιλέωϲ ἡγεμόνα. μεγαλοπολῖται δὲ καθ' ἑαυτοὺϲ ὀκ ὄντεϲ ἀξιόμαχοι, βοήθειαν πρᾶϲ τὸν ϲυμμάχων μετεπέμψαντο. ἀρ' ἀργεῖοι μὲν οὖν, καὶ ϲικυώνιοι, καὶ μεϲόγειοι, καὶ τάχοϲ τῷ πλείονι ϲφῶν μέρει ἐβοήθηϲαν. θηβαῖοι δ', ἀπέϲειλαν πεζοὺϲ μὲν, τετρακιχιλίουϲ, ἱππέαϲ δὲ, πεντηκοϲίουϲ, ὑπαμείψαντεϲ ϲρατηγόν, μενεκλείδαν τὸν θηβαῖον, ἀπρακτοϲ ἐπανῆλθον ἐϲ τὴν οἰκείαν. κατὰ δὲ τοὺϲ αὐτοὺϲ χρόνουϲ, οἱ ἀργεῖοι πᾶϲι λακεδαιμονίοιϲ ϲωϲεϲθαι πόλεμον. καὶ γενομένηϲ μάχηϲ πρὸϲ πόλιν ὀρνεάϲ, φίκωνα λακεδαιμόνιοι, καὶ τὰϲ ὀρνεὰϲ ἐκπολιορκήϲαντεϲ, ἐπανῆλθον οἴκαδε. χάρηϲ δὲ ὁ τ' ἀθληαίαν ϲρατηγόϲ, εἰϲαλθὼν ἐϲ ἑλλήϲποντον, καὶ ϲιϲυῶνα πόλιν ἑλὼν, τοὺϲ μὲν ἥδονταϲ, ἀπέϲφαξε. τοὺϲ δ' ἄλλουϲ, ἐζωγρηϲαποδίϲατο. μερονθλεῖταϲ δὲ τὸ κότυοϲ, ὑπὸ τῶν πρὸϲ τὴν φίλιππον ἀλληγοριότητα, πρὸϲ δ' ἀθληαίουϲ φιλίαν, ἐγχειρίϲαντοϲ ἀθληαίοιϲ τὰϲ ἐν χερρονήϲῳ πόλειϲ, πλὴν καρδίαϲ, ἀπέϲχεν ὁ δῆμοϲ ὑληκρόχαϲ ἐϲ τὰϲ πόλειϲ. μετὰ δὲ ταῦτα λυκόφρονοϲ τοῦ φερῶν τυράννου, τοῦ τε θετταλῶν, καὶ φιλίππου πολεμουμένου, ὑπ' ἐπειδὴ ἥκαϲε τῷ πολέμῳ, βοήθειαν παρὰ φωκέων μεταπεμψαμένου, ἧκε φάϋλοϲ ὁ ὀνόμαρχοϲ ἀδελφὸϲ μετὰ ϲτρατιῶν ἐπτακιχιλίων. ὅϲπερ φίλιπποϲ μάχῃ νικήϲαϲ, ἀπήλαϲεν ἐκ τῆϲ θετταλίαϲ. μετὰ δὲ τοῦτο ὁ ὀνόμαρχοϲ μετὰ πάϲηϲ τῆϲ δυνάμεωϲ ἀθορύβωϲ ὑπὸ τῶν τοῦ τυράννου βοήθειαν, καὶ φιλίππου, καὶ θετταλοὺϲ δυϲὶ νικήϲαϲ μάχαιϲ, ἐξέβαλε φίλιππον ἐκ τῆϲ θετταλίαϲ, ϲτρατεύϲαϲ δὲ καὶ ἐϲ βοιωτίαν, καὶ μάχῃ νικήϲαϲ βοιωτοὺϲ, εἶλε καὶ πόλιν κορώνειαν. ἐπεὶ δὲ φίλιπποϲ ἦλθεν αὖθιϲ ἐϲ θετταλίαν μείζονι πᾶϲαϲκευῇ, καὶ τοὺϲ θετταλοὺϲ ϲωίϲῃ ὧν τὴν τύραννον, ὅτε τύραννοϲ τῶν βοήθειαν αὖθιϲ παρὰ φωκέων μετεπέμπετο, ἀφίκετο καὶ πάλιν ὀνόμαρχοϲ ἦν, πεζῷ. χάρηϲ δὲ ὁ ἀθληαίων ϲρατηγὸϲ κατὰ τὸ ϲυμμαχικὸν, ἐκ θαλάττηϲ. ἀλλ' ὅτοϲ μὲν τοῖϲ φωκεῦϲι χρήϲιμοϲ ἐγένετο. φίλιπποϲ μὲν μετὰ τῶν θετταλῶν πεζομαχίᾳ νικήϲαϲ, τοὺϲ φωκέαϲ καταφεύγονταϲ ὧν θαλαττῶν τε, καὶ τὰϲ ἀπήκαϲ ναῦϲ, πανπόλλουϲ ἀνεῖλε. καὶ ὅϲ δὲ ζωγρίᾳ εἵλων, ὡϲ ἑροϲύλαϲ κατεπόντωϲεν. ἀνεϲκολόπιϲε δ' ἑλὼν καὶ τὸν ϲρατηγὸν ὀνόμαρχον. ὃ δ' ἠοιχομένου, τοῖϲ μὲν τῶν φωκέων ἡγεμονίαν, διεδ' ἑξαῦ φάϋλοϲ ὁ ἀδελφὸϲ. καὶ διορθεμένου τὴν ϲυμφοράν, μιϲθοφόρων τε ἄθροιϲιν πλῆθοϲ, ἀῦξων οὐκ εἰωθότα μιϲθὸϲ, καὶ βοήθειαν παρὰ τῶν ϲυμμάχων μετεπέμπετο. ὀλυμπιὰϲ δ' ἦχθη ἑβδόμη, καὶ ἑκατοϲτή. καὶ λυκόφρων ὁ φεραίων τύραννοϲ, ϲυμμάχων ἔρημοϲ μετὰ τὴν ὀνομάρχου τελευτὴν λελυμμένοϲ, τοῖϲ μὲν πόλιν πᾶϲιν ἐϲῆκε φίλιππον. αὐτὸϲ δ' ἑπτακοϲίουϲ μετὰ μιϲθοφόρων διχιλίων πᾶϲι φάϋλον ἀφίκετο, καὶ ϲυνεμάχει τοῖϲ φωκεῦϲιν. ἀθηναίουϲ δ' ἦϲαν τοῖϲ φωκεῦϲι παρὰ μὲν λακεδαιμονίων, χίλιοι ϲρατιῶται, παρὰ δ' ἀχαιῶν, διχίλιοι. ἐκ δ' ἀθληωῶν, ἱππεῖϲ μὲν, πεντακόϲιοι, πεζοὶ δὲ, τριακιχίλιοι, ὧν ἐϲρατήγει ναυϲικλῆϲ. φάϋλοϲ μὲν οὖν, τὰ μὲν πρῶτα, ἐκ δυτύχει τῷ πολέμῳ. πεζεί τε γὰρ ὁρμηθεὶϲ ϲρατεύϲαϲ, κἠλθε μάχῃ τὰϲ βοιωτῶν. καὶ πρὸϲ λιμνόϲῃ πταμοῦ, ἀῦθιϲ. καὶ ἀῦθιϲ πρὸϲ κορώνειαν. ἐπεὶ γεμέλου φίλιπποϲ διωκηϲάμενοϲ, καταϲήϲαϲ τὰ κατὰ θετταλίαν, ἦλθε ὑπὲρ τωλῶν πολεμήϲων καὶ τοῖϲ φωκεῦϲι. ἐδὲ γὰρ ἐδὲ μεγάλαϲ τὰϲ βοιωτῶν ἦν ἢ λιμνοῦ ἦϲαν. ἔπειτα λιμνυθεὶϲ τὰϲ ἀθληαίων μὴ παρελθεῖν ἐϲω τωλῶν, ἐκεῖ φρουρεώτων τὰϲ πρόϲλουϲ, ἀνεχώρηϲεν ἐϲ μακεδονίαν ὁ φάϋλοϲ, ϲρατεύϲαϲ τῶν λοκρῶν τοὺϲ τῶν κνημιδίων. οἵπερ τῆϲ ὀπωπτίαϲ εἰϲὶ λοκρίδοϲ μοῖρα, τὰϲ μὲν ἄλλαϲ αὐτῶν εἶλεν ἁπάϲαϲ πόλειϲ αὖναν δὲ ἐϲ μὲν πρὸϲ ὀϲίαν νυκτὸϲ ἐλών, πάλιν ἀζηέπεϲεν, ὀκτὼ ἡμέραϲ. ἐπεὶ δ' αὐτῷ ϲρατοπεδευόντι πρὸϲ ἄβαϲ οἱ βοιωτοὶ νυκτὸϲ τῶν βιβλίνων, εὐκ ὀλίγουϲ ἀπέκτειναν, καὶ ἐπαρθέντεϲ τῷ κατορθώματι, ἐϲ τὸν φωκέων ἐμβαλόντα δι χώραν, λέαν ἔλαβον πολλῶν ἐπανιοῦϲι, καὶ τῇ ἀῦναίῳ πόλῃ βοηθοῦϲι πλιορκουμένῃ, ὁ φάϋλοϲ τῶν φωκέων, τοῦ μὲν, ἐτρέψατο, τὸν δὲ πόλιν ἑλὼν, διήρπαϲέ τε, καὶ κατέϲκαψε. μετὰ δὲ ταῦτα, δι νόϲον φθιϲικὸν μακρὰν ἐμπεπλωκὼϲ, ἐτελεύτηϲε, ϲρατηγίαϲ διάδοχον φάλαικον τὸν ὀνομάρχου υἱὸν καταλιπὼν, αὐτὸ παιδία τῆ ἡλικίαν ὄντα, σύμβολον δ' ἐν τῷ μνάϲαν, τὸ φίλωνοϲ

λιμ μάλισα, ⸂ τὰς ἄλλας ἁπάσας, ⸌ μάλισα τὰς πρὸς τῇ πλευρᾷ τῇ πρὸς ἀραβίαν, διώρυ-
ξί τε ὠχυρωκὼς ⸂ῶ, ⸌ στρατιώτας συχνοῖς ἀγυπτίων τε ⸂ μαχίμων, ⸌ ἑλλήνων μισθοφόρων
καὶ λιβύων. αὐτὸς δὲ νεκτάναβις ἔχων πρὸ αὐτοῦ πρισμυρίας ⸍ ἀγυπτίων, ἑλλήνων δὲ πεν
τακισχιλίας, λιβύων ⸌ ᾠχ τακοσίους, ⸌ χιλίους, τὰς ὠφελιμωτάτας πρὸ ἐφύλαξε τῶν εἰσβολῶν.
ἐπεὶ δ' ἐπύθετο, μάχης πρὸς ⸂ πλησίον γεγονυίας λιπεῖν τὴν λίμνην, ἐνὶ ⸂ παρ' ἑαυτῷ μισθοφο
ρόντων ξένων πρὸς νικόστρατον ⸂ ἀργεῖον ἡγούμενον, αὐτόν τε τὸν λιβύην πεσεῖν, ⸌ ξυμ
αὐτῷ συχνὸς ⸂ ἰδίων, διέσας μὴ ⸂ πλησίον ἁλόντος, ὧδε μέμφη βασιλεὺς ὦχος χωρήσας, ᾤχε
το ἐκεῖ μετὰ ⸂ πολὺ αὖ ⸂ στρατῷ, τάυτην μάλισα τὴν πόλιν ποιησόμενος, βασίλειον ὅσαν
συμπάσης ἀγυπτίης. ἐντεῦθεν, πρῶτον ⸍, οἱ τὸ πλησίον φρουροῦντες στρατιῶται, ἐπέφτα, καὶ
οἱ τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀγυπτίης πόλεις, πυθόμενοι τὴν νεκτανάβιδος ἐς μέμφιν ἀναχώρησιν, 10
προὐδίδοσαν τὰς πόλεις ὧς πέρσας. ἄλλως τε ⸌ μόνορος ⸍ασθένης λόγος, ὡς βασιλεὺς ὁ μὲ
γας, τοῖς ⸍ ἑκάστας τὰς πόλεις πρᾳότητι ⸍ιλανθρώπῳ χρήσεσθαι διέγνωκε. τοῖς ⸂ βίᾳ μραπι
θεῖσι, τῷ αὐτῷ δίκῃ ἐποίσειν, ἤνπερ ⸌ τοῖς σιλωνίοις. τοσόνδε γ' τότε τῷ λόγῳ, αἱ πόλεις τοσό
τε ἀγυπτίων, ⸌ ἑλλήνων φρουρούμεναι, ἑκατέρων τῶν ἑτέρας φθάνειν ἀμυνομένων, ⸍ἀ σφῶν
αὐτῶν τῇ πρᾴσεσιν γίγνεσθαι, προὐδίδοντο. ἃ πυθόμενος νεκτάναβις, ⸌ μέμφη ἀχριπώτ, ᾤχε
το ἐς ⸍ιθιοπίαν, σωισκευασμένος ὅσα οἷός τ' ἦν φέρειν ⸂ χρημάτων. ⸍ βασιλεὺς ὦχος στρα
τεύσας ἐπ' ἄγυπτον ⸍ πεζῷ, ⸍ ναυσίν, ὁ σὺν πολλῷ πόνῳ μέμφιν τε αὖτ' πρᾳγμένος,
⸍ ἄγυπτον ὅλην παρέλαβεν. ὅτι γὰρ μὴ ἐν πλησίον τῇ πολιορκίᾳ ὁ πολὺς τινας ἀπέβαλε
τῶν ἰδίων, τὴν γ' ἄλλην ἄγυπτον ὅλην ἀναιμωτὶ παρέλαβεν. ἀπώλεσε δέ τι ⸍ στρατιᾶς μό
νον, καὶ ἐν τοῖς βαραθροις καλουμένοις, ἃ ὅσιν ἐν τῇ εἰσόδῳ ⸍ ἀγύπτου ἀπ' ἀσίας ἰόντι πρὸς με 20
γάλῃ τινὶ λίμνῃ ἀφανῆ τοῖς πολλοῖς, ⸍ὰ τὸ ψάμμῳ καλύπτεσθαι, πλησίᾳ τῇ ⸍ γείτο
νος χώρας ψάμμῳ. ἐς ἃ οἱ ἐμπίπτοντες, ⸍αφθείροντ' κατεδύοντο. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ⸍ στρα
τιᾶς ⸍ πρὸς τῆς μέσου τι ἐν τῇ παρόδῳ ἐμπεπτωκὸς, ὑπὸ ἀπειρίας τοῦ τόπου διεφθάρη. βα
σιλεὺς ⸍ ὦχος ἐπεὶ ἀγύπτου ἐκράτησε, τὰ μὲν λόγῳ ἀξίων πόλεων πρᾳότερα τὰ τείχη, τὰ δ'
ἁπλᾶ συλήσας, ⸌ τ' ἄπιν καταβύσας τε, ⸌ δυωχθεὶς μετὰ ⸂ Φίλωρ, ἐς τὰ σφέτερα ἐπανῆ
κε Βασίλεια, ⸍ ἀγύπτου συμπάσης σαβράπην φόρῳ διάτλω ἀργυρίου. ἀπήνεγκε δὲ ⸌ τὰς ἐκ
τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἀναγραφὰς, ἃς ὕστερον βαγώας μέγιστον παρὰ βασιλεῖ δυνάμενος, πολ
λῶν χρημάτων ἀνελύσωσε τοῖς ⸂ ἀγυπτίων ἱερεῦσι. δωρησάμενος δὲ καὶ αὖ ἑλλήνας βασι
λεὺς ὦχος ἀξίως λόγου, ἀπέλυσεν ἐς τὰς πατρίδας. ⸍ τὰ μὲν κατ' ἄγυπτον, τάυτη ἔσχεν. ἐν δὲ
τῇ ἑλλάδι Φίλιππος ὁ μακεδόνων βασιλεὺς, στρατεύσας ὧν τὰ χαλκιδικὰ πολίσματα, τὰ 30
μὲν, αὐτῷ, πολιορκίᾳ ἑλὼν, κατέσκαψε. τὰ δὲ, κατὰ πληξάμενος, ὑπήκοα ἑαυτῷ ἐποίησε. πα
ρελθὼν δὲ ⸌ ἐς θετταλίαν, πυθόλαον φερῶν δυνασεύοντα, ᾐξέβαλεν. ἔνθις δ' ὧν ⸂ χαλκι
δικὴν παρελθὼν, ⸂ῶ ἐκεῖ πόλεων τῇ μείζονι ἐπέθετο ὀλυνθῳ. ὀλυμπιὰς δ' ⸍ ὠγδόη, ⸍ ἑκα
τοστὴ, ὅτε ὀλυνθος Φίλιππος ἐπέθετο, ⸌ δὴ τὰ μὲν πρῶτα, δυοῖν νικήσας μάχαιν, ἐς πολιορ
κίαν ⸍ὖ ὀλυνθίοις συνέκλεισεν. ἔπειτα τῇ πόλει πρόσοδολας πυκνὰς ποιούμενος, συχνὸς ἀπέ
βαλε ⸂ ἰδίων. τελευτῶν δ', δύνῳ κράτει, ⸌ λαθόντι χρήμασι διαφθείρας, ⸍ὖ ὀλυνθίων πρέσ
βεις πότων ⸂ πόλιν προδοθεῖσαν εἷλεν. ἑλὼν δ', ⸌ ἀνδραποδισάμενος, ἐλαφυ
ροπώλησε. ⸌ ταῦτα μὲν τὰ ⸂ ὅλυνθον, βοιωτοὶ δὲ στρατεύσαντες ἐς τὴν φωκίδα, ⸍ πε
ρὶ ἀμπολιν συμπλακέντες τοῖς φωκεῦσιν ἐνίκησαν. αὖθις δὲ πρὸς κορώνειαν συμπλοκῆς γε
νομένης, ἡττήθησαν οἱ βοιωτοί, ⸌ συχνὸς ἀπέβαλον. ἡττήθησαν δὲ ⸌ αὖθις οἱ βοιωτοί, ἀθυμέ
νων αὐτοῖς ⸂ φωκέων, ὡς στρατεύσοντι ⸂ βοιωλικῶν πόλεων, ὧνπερ οἱ φωκῆς κατεῖχον. με 40
τὰ δὲ ταῦτα, φάλαικος ὁ ⸂ῶ φωκέων στρατηγὸς, ⸍αβληθεὶς ὅπ συχνὰ ⸂ ἱερῶν χρημάτων λέ
κλοφεν, αὐτὸς μὲν τέως ᾐξέπεσε ⸂ ἀρχῆς. αὐτὶ δὲ τότε, τριῶν ἀρετθόντων στρατηγῶν, ⸍εινο
κράτες, ⸌ καλλίς, ⸍ σωφάνης, ζήτησις ⸂ῶν ἱερῶν χρημάτων ἐγίγνετ. ⸍ δὴ λόγον οἱ φωκικὸ
τες ἀπαιτήσαντες, ἐπεὶ δὲ ἐκ ἔχον ἀρδόναι, στρεβλωθέντες ὑπὸ ⸂ στρατηγῶν, καὶ τὰ σωζόμενα
τε, ⸍ πολόντα ἐκ ⸍ λοπῆς ⸂ χρημάτων ἀρδόντες, ἐθανατώθησαν. φάλαικος ᾖ, ἐπεὶ δὲ κ ἠ
λέγχθη ἰδίᾳ τι ⸌ κλοφὼς ⸂ χρημάτων, ἀλλ' ἐς ⸍ στρατιὰν ἅπαντα ἀνηλωκὼς, ἐς ⸍ στρατηίαν
ἔνθις δὴ ἀφικάτευε. ἐπεὶ δὲ δὴ ζεὺς ἐν βοιωτίᾳ ⸂ φωκέων ὠχυρωμένας πόλεις κατεχόντων,
ὁρχομε-

ὁρχομενὸν, ⸌ κορώνειαν, ⸍ πρσιὰς, ⸌ἄκ τούτων ὁρμωμένων, καταβεχόντων τε ⸍ ἄλλιν βοιω
τίαν, διὰ τῆς μάχαις, ⸌ συμπλοκαῖς ⸂ μισθοφόρων ⸍ πλήθει πολυανομένων, οἱ θηβαῖοι
ἐκάμνον ἤδη, στρατιωτῶν τε πολλῶν ἀπωλείᾳ, ⸌ ἀπορίᾳ χρημάτων. ⸌ εἰς φίλιππον πρέσ
βεις πέμψαντες, ἐκάλεν βοηθήσοντα. ὃς ἡδέως αὐτῶν τῇ παρεινώσει, πθυμότατα ἐπ ηγεῖ
λατο βοηθήσειν. ἅμα καὶ μεγάλως οἱ οἴσειν νομίσας δύξαν, εἰ διὰ αὐτ' πλικῶτός τε, ⸍ ποιθὸς
πόλεμος κατελύσετ'. ⸍ δ' ἐπεὶ ἐς θρᾴκην ἔτυχε στρατεύσων, ἀφ σοβλέπῃ πολεμῶν ἀ
βλαίαν φίλων ὄντα, μείνας ἐκεῖ ἕως ⸂ῶ ἐκεῖ τὰ ὠικαιρότατα κατεσκέψατο, ἐπανῆκεν ἐς μα
κεδονίαν. ὃ τοῖς ἀθλιαίων φίλοις τυχὸν πρόσθεσιν ἔσεσθ ἐφ' ἑκάτερα πρόσθυσα,
πθοπερ ἐσθύκεσαν γὰρ ἔσεσθ ἐπ' αὐτῆς εἰρήνης, ⸌ τ' εἰρήνην, ⸌ ἐβάλετο πρόφασιν, ἐκ ἐμπε-
ριελήφθη τοῖς στρατηκαις τῶν φωκέας, παρεσκευάζετο ὡς τ' ἡ φωκέων πόλεμον. ἀθροίσας
δὲν ὡς τάχισα ⸂ στρατὸν τῶν ἑαυτοῦ, ⸌ παρελθὼν ἐς θετταλίαν, συμπαραλαβών τε καὶ τοὺς
θετταλοὺς πάνυ καὶ αὐτοὺς πθυμοῦντας ὧν τὸν τοιοῦτον πόλεμον, παρῆν ἔσω πυλῶν. φα
λαικος ᾖ, ἔτυχε μὲν γὰρ νικαίᾳ ⸍αβεῖσθαι μετὰ ⸍ δωριάμεως, ἀναδόμενος δὲ φίλιππον ᾗ
πθοσθύκησεν ἔσω πυλῶν παρελθυθότα, πλυγεὶς τῇ τε ὀξυτῆτι ⸍ παρουσίας, ⸌ ⸍ δωρι-
μέως ⸍ πλήθει, ἀπειστάμενος, ἀπεχώρησεν ἐς πελοπόννησον μετὰ ⸂ῶν μισθοφόρων ὄντων ὀκ
τακισχιλίων. οἱ δὲ φωκεῖς ἥρμοι ⸂ῶν μισθοφόρων λελειμμένοι, φιλίππῳ παρέδωκαν αὑτούς.
καὶ φίλιππος ἄνδυ μάχης ἐς δ' ἑκάτερα ⸍ὖ ἔτος μηκυθόντα ⸂ πόλεμον κατέλυσεν. ἐπεὶ δὲ
καὶ λακεδαιμονίων ὁπλίται χίλιοι ἧσαν φωκεῦσι βοηθήσοντες, ἀχαιδάμε ἄγοντος ⸂ βασι
λέως, ὡς καθ' ὁδὸν ταῦτα ἐπυθοντο, ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. φίλιππος δὲ τὸ τῶν ἀμφικτυό
νων συνέδριον κατηγαγὼν, τότῳ τὴν πόλ ⸂ῶν ὅλων διάγνωσιν ἐπέτρεψεν. ἐδόξεν δὲν τοῖς
συνέδριοις, φιλίππῳ μὲν, καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ ⸍ ἀμφικτυονίας μεταδοῦναι, καὶ δίνῳ
ψήφῳ ἔχειν, ὥ πρότερον οἱ κατάπεπολεμημένοι εἶχον φωκῆς. αὐτοῖς ᾖ φωκεῦσι μισθεμίαν κα
τανῶναι εἶναι ⸂ ἱερᾶς, μὴ δὲ ⸂ ἀμφικτυονικᾶς συνεδρίας. πόθεν εἶμι δ' αὖ ⸂ῶν ⸌ τριῶν ⸂ ὧν κα
ρωτάτων πόλεων τὰ τείχη. καὶ κατασκάψαντες, ἀναγκάσαι ⸍ῆ ⸍ λώμας οἰκεῖν. ἔχοντας δὲ
τὴν χώραν τοῦ φωκέας, φέρειν κατ' ⸌ γίναν τῷ θεῷ φόρον, τάλαντα ἑξήκοντα, μέχρις ἂν ἐκ
πίσωσι τὰ σεσυλημένα χρήματα, ⸌ μὴ ὁπλα, μήτε ἵππους ἔχειν, ἄχρις ἂν
ἐκτίσωσι. πάμπολλα δ' εὑρέθη ὄντα τὰ σεσυλημένα ἐς τὰς ⸂ ξένων μισθοφορὰς. ὧν οἷς ἦσαν
καὶ ἀνέθεσαν ⸂ λυσιδῶν ἕκαστοι καὶ ἕκαστον πλίνθοι χρυσᾶ. διέταξαν δ' οἱ ἀμφικτύονες καὶ τὰ
πυθικὰ ⸍ ⸂ μαντεῖα, ⸍ ἱερὰ ὧν μέλισα ἔσεσθ αὐτοῖς ἔχειν καλῶς, πθέσθαι δὲ καὶ τὸν
ἀγῶνα ⸂ῶν πυθίων φίλιππον μετὰ βοιωτῶν, ⸌ θετταλῶν, μετὰ ⸌ ταῦτα, τὰ τοῖς ἀμφικτύ
σι δεδογμένα ὁ βασιλεὺς φίλιππος συγκατασήσας, καὶ ἀγαγὼν ἐς πέρας, ἐπανῆλθεν οἴ
μακεδονίαν, μεγάλην δόξαν ἐπί τε δυσεβείᾳ, ⸌ σωέσθ στρατηγικῇ ἑαυτοῦ πόθι πεπτημένος
φάλαικος δὲ, ὁ μὲν πρῶτον κατὰ πελοπόννησον πλανώμενος, καὶ οὐ στρατιώτας τοῖς πε
ριελειμμένοις ἐκ ⸂ σεσυλημένων χρημάτων σωέχων, ἔπειτα ἐς ⸍ρήτην ⸍ιβὰς, κατέλαβε
λύκων πόλιν. τοῖς δὲ λυκτίοις ἐμπεπτωκότι ⸍ πατρίδος, οἱ λακεδαιμόνιοι ταχὺ βοηθήσαν-
τες, ἀνέσωσάν τε τὴν πατρίδ' α. ἔτυχον ⸍ γὰρ λακεδαιμόνιοι παραντίνοις, ὅσιν ἀχαγόνοις
ἑαυτῶν, βοήθειαν παρασκευακότοι, πέμπειν πολεμοῦσι πρὸς λυκανούς. ὧν τούτοις δ' ὄν-
των αὐτῶν, οἱ λύκτιοι ἀφικόμενοι, ἐδέοντο πρότερον ἐπαμῦναι σφίσι. πλεύσας οὖν ἀχί-
δαμος ἐς ⸍ρήτην ὁ βασιλεὺς, ὅτος γὰρ ἡγεῖτο ⸂ ἐς τάραντα παρεσκευασμένης βοηθείας, ὧν
μὲν λυκτίοις ἀνέσωσε τὴν πόλιν, ἐκβαλὼν φάλαικον. ἐκεῖθεν δ' ἐς τάραντα πλεύσας, ⸍ λυ
κανοῖς ὑπὲρ ⸍αραντίνων πολεμῶν, ⸍ὖ νικᾷ καλῶς ἠγωνισμένος, ἀπέθανε. τὴν δὲ βασιλείαν
ἄγις ὁ ἔος διεδέξατο. φάλαικος δὲ ἐκπεσὼν ⸍ λύκτης, ⸌ υσ ωνίᾳ ἐπέθετο. ἦν πολιορκῶν, ἀπέ
θανεν. ὡς μὴ γῆιοί φασι, ⸍ιρανῶν βληθείς. ὡς δ' ἕτεροι, ὑπὸ ⸂ῶν τινος ἑαυτοῦ μισθοφόρων, ᾧ τὸ
πρόσκεκερούκει ἀργυρᾶς. οἱ δὲ μισθοφόροι αὐτὸν, ἄλλοι ἄλλοσε διαπαρῶντο, καὶ ⸍ῶν ἄλ
λαις ἄλλοι μάχαις, οἱ πολλοὶ αὐτῶν διεφθάρησαν. λέγεται δὲ καὶ δύω ὄρμω τῶν πυθοῖ ἀ
νακειμένων, γυμνᾶκε δύω πρὶ βεμένω τῶν πίνων ⸍ῶν φωκέων ἡγεμόνων, τὸν μὲν, ⸌ ⸍ειφίλης
ἡγούμενον, τὸν δ' ἕτερον, ⸍ελγῆς, τὼ μὲν ⸍ῷ ⸍ ἐλένης πρὶ βεμένην, πεπορδυκῶναί τε, καὶ ⸌ ἐς
ὕβριν ἐμπεσεῖν. ⸍ δὲ ⸍ῷ ⸍ ⸌ειφίλης, ὑπὸ ⸂ πανδὸς μανῆναι, ⸍ οἰκίας ἐμπρησθείσης, καὶ

αὐτ῀ τῆ οἰκίᾳ ζωσαν συγκαταφλεχθῆναι. ταῦτα μ῅ ὄν, ἐς βοᾶθ. φίλιππος δ' ἐκ φωκίδος ἐς μακεδονίαν ἐπανελθὼν, κακεῖ ὀ πολύ τινα χρόνον διαναπαύσας τ῀ στρατιὰν, ὀδ' τὸν ὦχιζ ἐς θρᾴκιμ ὡρμησε βουλόμενος τὰ ἐπὶ τοῦ ἑλλησπόντου πράγματα κατασκέψασθαι. ἐπεὶ δὲ τὸν τε ἑλλήσποντον ἅπαντα καὶ τὴν προσαγορευομένην χερρόνησον ἑλληνίδα πόλεσι πολυανθρώποις κατῴκισται, καὶ τὰς μὲν ἐκ τῶν βαρβάρων ἀφειλόμενος, τὰς δὲ καὶ ἐκ τῶν ἑλλήνων ἐπιθέμενος ἐκτήσατο, καὶ τὰς μὲν ἐκ πολέμου, τὰς δὲ καὶ ἐκ προδοσίας ἑλών, ἐπὶ τὴν ἀθηναίων ἀρχὴν ἐπανῆλθεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἐπολέμησε, καὶ τὰς μὲν ἐκ τῶν ἀθηναίων ἀφείλετο, τὰς δὲ καὶ αὐτὸς

σλιώκοντες ὧν πεσόντες, καπακηντήσαντες, ἀνεῖλον. ἄπαλος δ' ἦν καὶ πρόσλικνος, καὶ λεωνὰ τθ, οἱ ὧν σιώξαντες. ὧν τὴ τελδυτὴ φιλίππῳ ἐγέν. Gr. καὶ τότ' ἴσως ἐσήμαινε καὶ τὸ λόγιον, ὃ αὐτῷ ἐκ δελφῶν σαφὲς τέως ἐχρήσθη χρωμένῳ.

» Ἐστέψαι μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος. ἔσει δ' ὁ θύσων.

Ἴσως γὰρ ἐσήμαινε τὸν φίλιππον ὧν ἑορτῇ, καὶ θυσίαις θεῶν ἐστεφανωμένον, δίκλιν ἱερεῖα τυθέντα. Ἕτερον δὲ τότε πρότερον τοῖς ἕλλησι λόγιον ἐκ δελφῶν ἐχρήσθη.

» Τῆς ὧν θερμοδόντιο μάχης, ἀπαύδυθε χρυσίμαν

» Αἰετὸς ὧν νεφέεσσι, καὶ ἠερίθησα δαμ.

» Κλαίει ὁ νικηθείς. ὁ δὲ νικήσας, ἀπόλωλε.

Θορμώδοντα μὲν γὰρ, τὸν παρὰ χαιρωνείᾳ ἐν ποταμόν. φίλιππον δὲ, τὸν μάχιμον ἐκείνων νικηθέντα, καὶ ἔπειτ' ὀλίγον χρόνον ἐπιβεβιωκότα, ἀχθαν εῖν.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΜΙΣΤΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ ΜΑΧΗΝ ΤΕΛΟΣ.

BASILEAE IN OFFICINA HERVAGIANA, MENSE MARTIO, ANNO M. D. XLI.

+
II d
R
655